BULLARIUM

ROMANUM

BULLARUM
DIPLOMATUM ET PRIVILEGIORUM
SANCTORUM ROMANORUM PONTIFICUM
TAURINENSIS EDITIO

LOCUPLETIOR FACTA

COLLECTIONE NOVISSIMA PLURIUM BREVIUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM ACTORUMQUE S. SEDIS

A S. LEONE MAGNO USQUE AD PRAESENS

CURA ET STUDIO

COLLEGII ADLECTI ROMAE VIRORUM S. THEOLOGIAE ET SS. CANONUM PERITORUM

QUAM

SS. D. N. PIUS PAPA IX

APOSTOLICA BENEDICTIONE EREXIT

AUSPICANTE

EMO AC REVMO DNO S. R. E. CARDINALI

ALOYSIO BILIO.

TOMUS XIX

INNOCENTIUS XI (ab ann. MDCLXXVI ad ann. MDCLXXXIX).

AUGUSTAE TAURINORUM

A. VECCO ET SOCIIS EDITORIBUS

SUCCESS. SEBASTIANI FRANCO ET FILIORUM

M DCCC LXX.

VENERANDIS · PATRIBVS

IN · VATICANVM · CONCILIVM · COACTIS

EDITORES · TAVRINENSES

QVA · PAR · EST · OBSERVANTIA

VOLVMEN · XIX · DICANT

BVLLARII · MAGNI · ROMANI

QVOD · AVSPICIIS · EVVLGATVR

PII · IX · PONT · MAX.

REM · CHRISTIANAM

IAM · ANN. XXV · FELICITER · MODERANTIS

LECTORI BENEVOLO

EDITORES TAURINENSES

S.

Conqueruntur nonnulli quod volumen I Appendicis iam feliciter inchoatum, cuius tres antea annos partem primam typis nostris evulgavimus, nondum ad perfectionem adduxerimus, multoque minus alterum, quod promiseramus, acta inedita Magni Gregorii referens, addiderimus. At nova nobis sapientum virorum, quibus morem non gerere nefas esset, ingesta consilia id effecerunt ut prius Bullario Cocqueliniano, cuius magna ubique ecclesiarum persentitur necessitas, quam citius absolvendo toti incumberemus, dein vero voluminibus Appendicis, quae maius studium requirunt, concinnandis edendisque sufficentiores erimus.

Accipe interim, Benevole Lector, atque, ut soles, benigno favore prosequere ex officina nostra prodeuntem *Magni Bullarii Romani* novis typis impressi Tomum XIX, acta Innocentii PP. XI ex integro tibi referentem, quem brevi Tomus XX excipiet, ad finem usque pontificatus Innocentii XII anno MDCC producendus. Nonnisi quatuor posthac

editionis nostrae volumina vulganda supererunt ut primam longissimi cursus nostri metam propositam attingamus; adeoque proximo anno, quod promisimus, totum Opus Cocquelinianum aut absolutum habebimus, aut parum deerit.

Quot curas in Diplomatibus Pontificiis, in quibus vera residet sapientia, a typothetarum mendis expurgandis insumamus, non est quod ipsi dicamus, etenim res per se patet. Equidem non parum nos recreant inter laborandum testimonia et laudes virorum artis typographicae apprime peritorum, qui, tum in Comitatu Typographico Bononiensi, anno mox elapso, tum nuperrime in Magna omnigenûm catholicarum artium operum ex toto orbe conquisitorum Expositione Romae habita, hanc quoque Magni Bullarii Romani editionem Taurinensem insigni honore ac praemio decorarunt. Potissimum SS. D. N. Pii PP. IX adprobatione iucundamur, qui, novum munificentiae ac propensissimae in nos benignitatis testimonium, magnum aureum numisma sui imagine caelatum nobis recens donavit. At ut accedat quoque ea subscriptorum copia, quae tam ingentibus sumptibus recompensandis par sit, iterum iterumque expectamus. Vale.

Augustae Taurinorum, idibus augusti MDCCCLXX.

A. Vecco et Socii.

TABULA

Quae novum ordinem *refert, quo chronologice dispositae sunt Pontificiae Constitutiones in Editione Taurinensi, collatum cum* veteri ordine *Romanae Editionis Hieronymi Mainardi.*

ERRATA-CORRIGE.

Pag. 708	CLXIII	*Lege:*	CLXXIII
» 772	CLXXIX	—	CLXXXIX

INDICULUS
SS. PONTIFICUM CONSTITUTIONUM

QUAE IN TOMO XIX

EXTRA ORDINEM CHRONOLOGICUM VAGANTUR.

INDEX

LECTIONUM VEL MENDOSARUM VEL DUBIARUM

EDITIONIS ROMANAE

QUIBUS OPPONUNTUR SINGULIS SINGULAE EMENDATIONES VEL LECTIONES

NOSTRAE EDITIONIS.

(*Vide Adv. tom.* XI *pag.* XII).

				Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					*Edit. Taur., Tom.* XIX.
Pag.	2 *b*	linea	28	alias	*Pag.*	3 *a*	linea	1 *ult.*	aliâ
»	3 *a*	»	30 *ult.*	constitutionis	»	4 *b*	»	4	constitutionum
»	3 *b*	»	35 *ult.*	Pater	»	5 *a*	»	13 *ult.*	Pastor
»	3 *b*	»	7 *ult.*	habitatae	»	5 *b*	»	23	habitata
»	4 *a*	»	2	suis	»	5 *b*	»	11 *ult.*	summis (?)
»	4 *a*	»	6	ministeria	»	5 *b*	»	6 *ult.*	ministerio
»	4 *a*	»	20 *ult.*	igitur	»	6 *b*	»	3	insuper
»	4 *a*	»	16 *ult.*	habere	»	6 *b*	»	7	haberi
»	4 *a*	»	5 *ult.*	militantis	»	6 *b*	»	20	triumphantis
»	4 *a*	»	3 *ult.*	ecclesiam	»	6 *b*	»	22	ecclesiae
»	4 *a*	»	2 *ult.*	eorum	»	6 *b*	»	24	earum
»	4 *b*	»	3	et	»	6 *b*	»	10 *ult.*	a
»	4 *b*	»	17	de iure	»	7 *a*	»	8	iure
»	4 *b*	»	34	et provinciae S. Salvatoris de Bahia clerum et populum universum pro earumdem ecclesiarum S. Salvatoris de Bahia provincialibus	»	7 *a*	»	11 *ult.*	et provinciae S. Salvatoris de Bahia clerum et populum universum earumdem ecclesiarum S. Sebastiani et de Olinda pro eiusdem S. Salvatoris de Bahia provincialibus
»	4 *b*	»	40	referuntur	»	7 *a*	»	4 *ult.*	referantur
»	4 *b*	»	8 *ult.*	VI	»	7 *b*	»	18	X
»	2 *b*	»	4 *ult.*	(*marg.*) 16	»	7 *b*	»	20	22
»	5 *a*	»	24	S. Salvatoris	»	8 *a*	»	17	sub S. Salvatoris
»	5 *a*	»	33	coaluerat	»	8 *a*	»	15 *ult.*	coaluerit
»	5 *a*	»	36	alios	»	8 *a*	»	12 *ult.*	aliorum
»	5 *a*	»	14 *ult.*	curaverunt	»	8 *b*	»	9	curaverant
»	5 *b*	»	13	praeterea quod tam	»	8 *b*	»	3 *ult.*	praeterea tam
»	5 *b*	»	16	habere	»	9 *a*	»	2	haberi
»	5 *b*	»	23	dictas	»	9 *a*	»	11	dictasque
»	5 *b*	»	28	specificandis.... distinguendis	»	9 *a*	»	16	tunc specificatis... distinctis (?)

	Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					Edit. Taur. Tom. XIX.			
Pag.	5 b	linea	29	Bahiae ita quod post hac inibi tres dioeceses essent perpetuo.	Pag.	9 a	linea	18	Bahiae perpetuo
»	5 b	»	29 ult.	eximimus.	»	9 a	»	4 ult.	exemimus
»	5 b	»	16 ult.	subessent.	»	9 b	»	13	subesset
»	5 b	»	10 ult.	Divi	»	9 b	»	21	Rivi
»	6 a	»	28	et dictis ecclesiis S. Salvatoris et civitati . . .	»	10 a	»	21	et in dictis ecclesiâ S. Salvatoris et civitate
»	6 a	»	38	donec	»	10 a	»	13 ult.	decore
»	6 a	»	17 ult.	cathedralibus.	»	10 b	»	14	cathedralis [1]
»	6 b	»	39 ult.	praeficiendum	»	11 a	»	13 ult.	praeficiendam
»	6 b	»	27 ult.	quarumcumque	»	11 a	»	2 ult.	quorumcumque
»	6 b	»	23 ult.	facta.	»	11 b	»	5	factam
»	6 a	»	21 ult.	instituendis.	»	11 b	»	8	instituendas
»	7 a	»	22 ult.	aeternitatis.	»	12 a	»	3 ult.	aeterni Patris
»	7 a	»	15 ult.	infima	»	12 b	»	7	infima descendere
»	7 a	»	13 ult.	licet	»	12 b	»	10	licet indigni
»	7 a	»	10 ult.	agri, et	»	12 b	»	14	et agri
»	7 b	»	12	ut	»	12 b	»	2 ult.	et
»	7 b	»	20	postquam.	»	13 a	»	8	et (postquam
»	7 b	»	28	et abiectis	»	13 a	»	17	abiectis
»	7 b	»	31	cognitio	»	13 a	»	21	cognitionem
»	7 b	»	35	proregum.	»	13 a	»	25	et proregum
»	7 b	»	9 ult.	habere	»	13 b	»	17	haberi
»	8 a	»	3	oppidum de Olinda, cum certis terminis inferius specificandis et certis limitibus distinguendis, ab eâdem.	»	13 b	»	9 ult.	Oppidum de Olinda ab eâdem
»	8 a	»	5	Bahiae, ita quod posthac inibi tres dioeceses essent, perpetuo	»	13 b	»	6 ult.	Bahiae perpetuo
»	8 a	»	8	et	»	13 b	»	3 ult.	a
»	8 a	»	39 ult.	ecclesia... erecta. . . .	»	14 a	»	16 ult.	ecclesiae... erectae
»	8 a	»	25 ult.	donatione	»	14 b	»	1	denominatione
»	8 a	»	9 ult.	et pro	»	14 b	»	20	pro
»	8 a	»	2 ult.	S. Salvatoris	»	14 b	»	13 ult.	S. Sebastiani [2]
»	8 b	»	4	dicta	»	14 b	»	8 ult.	dictis (?)
»	8 b	»	17	exercere omnia	»	15 a	»	8	exercere, omniaque
»	8 b	»	19	aliis	»	15 a	»	11	alii
»	8 b	»	21	civitas et dioecesis . .	»	15 a	»	14	civitatibus et dioecesibus
»	8 b	»	36	ecclesiae	»	15 a	»	8 ult.	ecclesiam
»	8 b	»	44	Divi	»	15 b	»	2	Rivi
»	8 b	»	51	Divi	»	15 b	»	9	Rivi
»	8 b	»	54	praedicti	»	15 b	»	14	praedictae
»	9 a	»	12	praeficiendum	»	16 a	»	1	praeficiendam
»	9 a	»	15	etiam	»	16 a	»	5	et
»	9 a	»	26	facta	»	16 a	»	18	factam
»	9 a	»	28	instituendis	»	16 a	»	21	instituendas
»	12 b	»	17	statuimus.	»	22 b	»	1	statuamus
»	13 a	»	19	ad	»	23 b	»	3	ob
»	16 a	»	27 ult.	illique	»	29 a	»	14	illis, quae
»	16 a	»	26 ult.	sanctissimo. ... sacramento	»	29 a	»	14-15	sanctissimi... sacramenti
»	16 a	»	6 ult.	atque	»	29 b	»	1	et quae

1 Hanc emendationem nunc addimus.
2 Hanc emendationem nunc addimus.

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					*Edit. Taur. Tom.* XIX.				
Pag.	16 *b*	linea	9	tempora	*Pag.*	29 *b*	linea	18	tempore
»	16 *b*	»	21	perviverant	»	29 *b*	»	8 *ult.*	praeiverant
»	16 *b*	»	31	reformatum	»	30 *a*	»	4	reformatarum
»	16 *b*	»	12 *ult.*	legatis	»	30 *a*	»	7 *ult.*	legati
»	17 *b*	»	23	supra tum	»	31 *b*	»	17 *ult.*	supra
»	17 *b*	»	33	visitationis	»	31 *b*	»	6 *ult.*	visitatoris
»	17 *b*	»	41	posset	»	32 *a*	»	5	possit
»	17 *b*	»	41	et instituere	»	32 *a*	»	6	instituere
»	17 *b*	»	42	valeat seu valeant	»	32 *a*	»	6	valeant
»	17 *b*	»	45	simili	»	32 *a*	»	9	similiter
»	17 *b*	»	10 *ult.*	tam quod	»	32 *a*	»	12 *ult.*	quod tam
»	17 *b*	»	7 *ult.*	priorissa triennalis	»	32 *a*	»	8 *ult.*	priorissae triennales
»	18 *a*	»	12	institutis, statutis	»	32 *b*	»	14	instituti statutis
»	18 *a*	»	32	cuiuslibet	»	32 *b*	»	6 *ult.*	cuilibet
»	23 *a*	»	28	et	»	40 *a*	»	1 *ult.*	ex
»	23 *b*	»	12 *ult.*	iudicia	»	41 *b*	»	21	indicia (?)
»	23 *b*	»	16	29	»	43 *a*	»	1 *ult.*	12
»	25 *a*	»	6	illis	»	43 *b*	»	21 *ult.*	de illis
»	25 *a*	»	24	vere	»	44 *a*	»	1	mere
»	25 *b*	»	26 *ult.*	observatum	»	45 *a*	»	10	observatam
»	26 *a*	»	8	cuius	»	45 *b*	»	4	huius
»	27 *b*	»	23	aliis	»	48 *b*	»	7	illis
»	27 *b*	»	23 *ult.*	praefatarum	»	48 *b*	»	9 *ult.*	praefatorum
»	27 *b*	»	9 *ult.*	etiam	»	49 *a*	»	8	etiam impressis
»	28 *a*	»	26	illos	»	49 *b*	»	20	illas
»	28 *b*	»	23	praescriptas	»	50 *a*	»	4 *ult.*	praescripta
»	32 *b*	»	19	vitae	»	57 *b*	»	20	vitae integritate
»	32 *b*	»	22	inibi	»	57 *b*	»	24	inibi praedicandum
»	32 *b*	»	25	curaverit	»	57 *b*	»	27	curaverat
»	32 *b*	»	24 *ult.*	dicti oppidi	»	58 *a*	»	13	dicto oppido
»	32 *b*	»	14 *ult.*	dismembrati	»	58 *a*	»	24	dismembrari
»	32 *b*	»	2 *ult.*	populisque	»	58 *a*	»	5 *ult.*	populis
»	33 *a*	»	21 *ult.*	possint et debeant	»	59 *a*	»	12	possit et debeat
»	33 *b*	»	2	ecclesias praedicto	»	59 *a*	»	4 *ult.*	ecclesiasticas praedictas
»	33 *b*	»	34	personam idoneam	»	59 *b*	»	8 *ult.*	personas idoneas
»	33 *b*	»	39	praeficiendum	»	59 *b*	»	3 *ult.*	praeficiendam
»	33 *b*	»	22 *ult.*	praescripto simili	»	60 *a*	»	10	praescripto similiter
»	33 *b*	»	17 *ult.*	ex... instituendis	»	60 *a*	»	16	et... instituendas
»	32 *a*	»	22 *ult.*	septembris	»	60 *b*	»	10 *ult.*	augusti
»	34 *a*	»	12	procurator	»	61 *a*	»	4 *ult.*	protector
»	35 *b*	»	24 *ult.*	constitutionis	»	63 *b*	»	23	constitutiones
»	37 *a*	»	13	singuli	»	66 *a*	»	2	cum singuli
»	37 *a*	»	20 *ult.*	absolutos	»	86 *a*	»	3 *ult.*	absolutas
»	37 *a*	»	8 *ult.*	aliorum	»	66 *b*	»	13	aut aliorum
»	38 *b*	»	3	quod	»	68 *b*	»	12	exposito quod
»	38 *b*	»	7	religionis	»	68 *b*	»	18	regionis
»	38 *b*	»	24	providendi	»	68 *b*	»	6 *ult.*	providendo
»	38 *b*	»	31	esse	»	69 *a*	»	3	esset
»	39 *b*	»	4	illisque	»	70 *b*	»	4	illique
»	39 *b*	»	11	ac	»	70 *b*	»	12	ab
»	40 *a*	»	30 *ult.*	quibusdam	»	71 *b*	»	5 *ult.*	quibuscum
»	41 *a*	»	10 *ult.*	ceteris	»	73 *b*	»	1 *ult.*	in ceteris
»	41 *a*	»	5 *ult.*	praecipimus	»	74 *a*	»	6	praecepimus
»	41 *b*	»	26 *ult.*	quae	»	74 *b*	»	23	quum
»	41 *b*	»	1 *ult.*	praepositis	»	75 *a*	»	10	praepositorum
»	42 *a*	»	2	audiverunt, consilio	»	75 *a*	»	12	audiverunt [1]

1 Aptius corrige *audiverunt, eorumque consilio.*

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					Edit. Taur. Tom. XIX.				
Pag.	42 *b*	lineа	20 *ult.*	quo firmiora	Pag.	76 *b*	lineа	17 *ult.*	firmiora
»	43 *a*	»	9 *ult.*	devotionis	»	77 *b*	»	12 *ult.*	devotioni
»	43 *b*	»	17 *ult.*	extractionem	»	78 *b*	»	16	exactionem
»	43 *b*	»	14 *ult.*	esset	»	78 *b*	»	19	essent
»	43 *b*	»	11 *ult.*	reperietur	»	78 *b*	»	22	reperiretur
»	44 *b*	»	31	sive	»	80 *a*	»	19 *ult.*	quae sive
»	44 *b*	»	33	alia	»	80 *a*	»	17 *ult.*	aliàs
»	45 *a*	»	35	quolibet	»	81 *a*	»	23	quoslibet
»	45 *b*	»	25	eadem... fides	»	82 *a*	»	4	eamdem... fidem
»	46 *a*	»	23	illis	»	82 *b*	»	9 *ult.*	clericis
»	48 *a*	»	17 *ult.*	eoque	»	86 *b*	»	7 *ult.*	atque
»	48 *b*	»	20 *ult.*	Nec	»	87 *b*	»	20	Ne
»	49 *a*	»	9 *ult.*	ac rerum	»	88 *b*	»	11 *ult.*	rerum
»	49 *a*	»	2 *ult.*	quarum	»	88 *b*	»	5 *ult.*	quorum
»	50 *a*	»	29	ut infra.	»	90 *b*	»	3	infra
»	50 *b*	»	30	proptereaque	»	91 *a*	»	15	propterea
»	51 *b*	»	3 *ult.*	et	»	93 *b*	»	12	ex
»	52 *a*	»	20	apparente	»	93 *b*	»	1 *ult.*	appareret
»	52 *b*	»	6 *ult.*	confraternitati	»	95 *a*	»	3 *ult.*	confraternitatis
»	53 *a*	»	29	civitate.	»	95 *b*	»	6 *ult.*	civitatibus
»	53 *b*	»	3	concessit	»	96 *b*	»	1	concessis
»	53 *b*	»	30 *ult.*	illisque	»	97 *a*	»	3	illique
»	53 *b*	»	23 *ult.*	terminis	»	97 *a*	»	10	ternis
»	53 *b*	»	12 *ult.*	per	»	97 *a*	»	23	post
»	54 *a*	»	12	ut	»	97 *b*	»	8	ne
»	54 *a*	»	17 *ult.*	emanatorum	»	98 *a*	»	14	emanatarum
»	54 *b*	»	16	supradictam	»	98 *b*	»	8	supradictà
»	55 *a*	»	8	fratrum de Observantia	»	99 *a*	»	3 *ult.*	fratrum Reformatorum
»	56 *a*	»	12	transferentur	»	101 *a*	»	24 *ult.*	transferuntur
»	56 *a*	»	16	qui	»	101 *a*	»	14 *ult.*	qui pergunt
»	57 *a*	»	20	eiusdem	»	103 *a*	»	22	eisdem
»	57 *b*	»	29 *ult.*	declarat	»	104 *a*	»	11 *ult.*	declaravit
»	57 *b*	»	30 *ult.*	et singula	»	104 *a*	»	9 *ult.*	omnes et singulas
»	58 *a*	»	10 *ult.*	10	»	105 *b*	»	2	1
»	62 *a*	»	26	seu.	»	112 *a*	»	1 *ult.*	sed
»	62 *a*	»	35	in	»	112 *b*	»	9	cum
»	62 *a*	»	23 *ult.*	metropolitanum	»	112 *b*	»	18 *ult.*	metropolitanarum
»	62 *b*	»	13	ex	»	113 *a*	»	23	sex e
»	62 *b*	»	14	Albiensis	»	113 *a*	»	25	Albiensi
»	62 *b*	»	23 *ult.*	successoribus	»	113 *b*	»	21 *ult.*	successibus
»	62 *b*	»	20 *ult.*	cognoverunt	»	113 *b*	»	17 *ult.*	cognoverint
»	62 *b*	»	6 *ult.*	pro	»	114 *a*	»	1	a pro
»	62 *b*	»	6 *ult.*	existentes	»	114 *a*	»	1	existentis
»	63 *a*	»	1	tunc	»	114 *a*	»	7	nunc
»	63 *a*	»	30	et	»	114 *b*	»	1	ut
»	63 *a*	»	15 *ult.*	percipiendum	»	114 *b*	»	9 *ult.*	percipiendam
»	63 *a*	»	11 *ult.*	et	»	114 *b*	»	5 *ult.*	ex
»	63 *a*	»	5 *ult.*	alios	»	115 *a*	»	3	aliàs
»	63 *b*	»	16	archiepiscopalis Bituricensis	»	115 *a*	»	16	archiepiscopali Bituricens.
»	63 *b*	»	33	illos	»	115 *b*	»	5	illis
»	63 *b*	»	21 *ult.*	perpetua	»	115 *b*	»	25	perpetuas
»	64 *b*	»	18 *ult.*	scribet	»	117 *b*	»	12	scribat
»	65 *a*	»	8	si autem iuramenta per quoscumque missionarios tam saeculares quam cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti,	» »	117 *b* 118 *a*	» »	2 *ult.* 12	si autem et in hoc sit

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.			Edit. Taur. Tom. XIX.		
		etiam dictae Societatis Iesu, singulares, in manibus memoratorum vicariorum apostolicorum seu eorum provicariorum vel aliorum ab eis respective deputandorum, sicut praemittitur, praestanda, postquam subscriptione munita fuerint, vel saltem authentica illorum exempla, per eosdem vicarios apostolicos ad praedictam Congregationem cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositam transmittantur, si autem et in hoc sit			
Pag. 65 *b*	linea 12	per quoscumque, ut supra, quantocitius	*Pag.* 119 *a*	linea 2	per quoscumque, ut supra, missionarios tam saeculares quam cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, etiam dictae Societatis Iesu, regulares, in manibus memoratorum vicariorum apostolicorum, seu eorum provicariorum, vel aliorum ab eis respective deputandorum, sicut praemittitur, praestanda, postquam subscriptione munita fuerint, vel saltem authentica illorum exempla per eosdem vicarios apostolicos ad praedictam Congregationem cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositam quantocitius
» 66 *a*	» 38	respective	» 120 *a*	» 2 *ult.*	respective registratum [1]
» 66 *b*	» 5 *ult.*	illius	» 121 *b*	» 17 *ult.*	ullius
» 67 *b*	» 18 *ult.*	in	» 123 *a*	» 4 *ult.*	ab
» 68 *a*	» 8	servatum	» 123 *b*	» 17 *ult.*	secretum
» 68 *a*	» 18	debent	» 123 *b*	» 5 *ult.*	debeat
» 68 *a*	» 39	26	» 124 *a*	» 22	16
» 68 *b*	» 10	ista	» 124 *b*	» 10 *ult.*	ita
» 69 *a*	» 26 *ult.*	alias	» 126 *a*	» 12	alius [2]
» 71 *a*	» 4 *ult.*	di scudi	» 129 *b*	» 18	scudi
» 71 *b*	» 17 *ult.*	prendere	» 130 *a*	» 4 *ult.*	pretendere
» 74 *b*	» 7	ut	» 135 *a*	» 4	et ut
» 75 *a*	» 25 *ult.*	more	» 136 *a*	» 24	in morte (?)
» 75 *b*	» 29 *ult.*	quia	» 136 *b*	» 1 *ult.*	quamvis

1 At ista emendatio abiicienda est, et legendum cum Main.
2 In notâ nostrae editionis lege: *Forsan alius*.

Edit. Rom. Mainr. Tom. VIII					Edit. Taur. Tom. XIX.				
Pag.	76 a	linea	4	solitae	Pag.	197 a	linea	8 ult.	solito
»	76 a	»	7 ult.	fidem	»	138 a	»	21	fides
»	78 a	»	1 ult.	et eadem.	»	141 b	»	8 ult.	eadem
»	79 a	»	2	Dilecte fili	»	142 b	»	13 ult.	Dilecti filii
»	79 a	»	24	vera	»	143 a	»	14	vestrâ
»	80 a	»	20	ceterisque	»	144 b	»	6 ult.	ceterisque contrariis
»	81 b	»	7	praeviae	»	147 a	»	12 ult.	praevie
»	83 b	»	9 ult.	quaecumque aliae causae	»	151 a	»	8 ult.	quascumque alias causas
»	84 a	»	27 ult.	*relinquant omnibus*	»	152 a	»	15	*reliquant, ut, omnibus*
»	88 a	»	16	proferendum	»	159 a	»	16	proferendam
»	88 a	»	32 ult.	propterea.	»	159 a	»	1 ult.	praeterea
»	88 a	»	28 ult.	aleatis	»	159 b	»	5	electis
»	88 a	»	20 ult.	alias	»	159 b	»	14	alius
»	89 b	»	9 ult.	io	»	160 b	»	22	et in
»	90 a	»	15	vere	»	162 b	»	8 ult.	vero
»	90 a	»	32 ult.	etiam primum	»	163 a	»	21	etiam ad primum
»	91 b	»	35 ult.	faciat	»	165 b	»	2 ult.	faciant
»	93 a	»	27 ult.	quae	»	168 b	»	13	qui
»	93 b	»	1	conventus	»	169 a	»	1	conventum
»	93 b	»	33	proinde.	»	169 a	»	5 ult.	perinde
»	94 b	»	30 ult.	emanata	»	171 a	»	9 ult.	emanatae
»	95 a	»	29	fuit	»	172 a	»	12	fuerit
»	95 a	»	2 ult.	praedictum	»	172 b	»	17	praeditum
»	95 b	»	7 ult.	augendas	»	173 b	»	1	agendas
»	95 b	»	7 ult.	Virginis	»	173 b	»	1	Virgini
»	96 a	»	9	de Nives	»	173 b	»	20	ad Nives
»	96 a	»	14	quae	»	173 b	»	24	qui
»	96 a	»	4 ult	non obstantibus	»	174 b	»	3	non obstare
»	98 b	»	18 ult.	observare.	»	178 b	»	7 ult.	observari
»	98 b	»	7 ult.	tollerent	»	179 a	»	6	tolleret
»	98 b	»	2 ult.	de cetero	»	179 a	»	13	ne de cetero
»	99 b	»	10 ult.	eorum	»	180 b	»	11 ult.	earum
»	99 b	»	2 ult.	easdem constitutiones	»	180 b	»	1 ult.	eamdem constitutionem
»	101 a	»	1	et	»	182 b	»	11 ult.	constet ex
»	101 b	»	24	proinde.	»	184 a	»	14	perinde
»	102 a	»	30 ult.	pia	»	185 a	»	18 ult.	pro piâ
»	103 a	»	23	designari faciat	»	186 b	»	1 ult.	designati, faciat
»	105 a	»	12	studio	»	190 b	»	6	stadio
»	105 a	»	26 ult.	iuxta	»	190 b	»	1 ult.	iuxta iudicium
»	105 b	»	16	propterea	»	191 b	»	3	praeterea
»	105 b	»	17	die	»	191 b	»	4	a die
»	106 a	»	13	ut	»	192 a	»	7 ult.	et
»	106 a	»	27 ult.	gratiae	»	192 b	»	12 ult.	gratias
»	106 a	»	24 ult.	1677	»	192 b	»	8 ult.	1577
»	106 b	»	31	semper	»	193 b	»	14	super
»	106 b	»	3 ult.	enunciatis	»	194 a	»	15	enunciatas
»	109 a	»	23	regis	»	197 b	»	11 ult.	regi
»	111 b	»	10	ordinandis	»	201 b	»	10 ult.	ornandis
»	111 b	»	17 ult.	1680	»	202 a	»	4 ult.	1580
»	111 b	»	11 ult.	eorumdem	»	202 b	»	5	earumdem
»	113 b	»	32	vita	»	205 a	»	9 ult.	vitae
»	114 b	»	21 ult.	cupiant.	»	207 a	»	2 ult.	cupiunt
»	116 a	»	20	mobilitatem	»	210 a	»	15	ob mobilitatem
»	117 b	»	27 ult.	observandum	»	212 b	»	19	observandarum
»	119 b	»	13 ult.	nullo	»	216 b	»	10	nulli
»	122 a	»	5	habeat	»	220 a	»	2 ult.	habeant
»	122 a	»	5	commissarii	»	220 a	»	1 ult.	commissariis
»	124 b	»	25	possit	»	225 a	»	4 ult.	possint

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					Edit. Taur. Tom. XIX.				
Pag.	126 a	linea	8 ult.	guardiani	Pag.	228 b	linea	20	guardianus
»	126 b	»	3	saltem	»	228 b	»	27	duos saltem
»	126 b	»	6	confessoribus	»	228 b	»	30	confessionibus
»	126 b	»	32 ult.	ne	»	229 a	»	16 ult.	nec
»	126 b	»	30 ult.	ordinationis.	»	229 a	»	18 ult.	ordinationes
»	127 a	»	25 ult.	affectus	»	230 a	»	15 ult.	effectus
»	128 a	»	25 ult.	et quavis concessione	»	232 a	»	13	et quamvis concessiones
»	128 b	»	22 ult.	confratribus	»	233 a	»	4	confraternitatibus [1]
»	128 b	»	16 ult.	ut	»	233 a	»	11	et
»	130 b	»	29	1773	»	236 a	»	17	1678
»	131 a	»	20 ult.	emanati	»	237 a	»	11 ult.	emanatam
»	132 b	»	28	corroboramus	»	239 b	»	7 ult.	corroboremus
»	134 b	»	12 ult.	quem	»	243 b	»	22	quam
»	136 b	»	12 ult.	debitus	»	247 a	»	6	debitus et
»	138 b	»	16	Hic	»	249 b	»	6 ult.	Hinc
»	139 a	»	10 ult.	huius	»	251 a	»	20 ult.	ex huius
»	140 a	»	26	et	»	252 b	»	1	eo
»	140 b	»	28	abstineant	»	253 a	»	12 ult.	abstineant a cibo
»	141 a	»	7	indecus.	»	253 b	»	5 ult.	indecens
»	141 a	»	4 ult.	sibi	»	254 b	»	12	ibi
»	141 b	»	18 ult.	emere	»	255 a	»	21	edere
»	147 b	»	5	VIII	»	263 b	»	2	VII
»	149 b	»	20	prior	»	269 a	»	11 ult.	procurator [2]
»	150 a	»	3 ult.	decrevisset	»	270 b	»	7 ult.	decrevisse
»	150 b	»	29	Sedis	»	271 a	»	12 ult.	Sedi
»	150 b	»	5 ult.	auctoritatem	»	271 b	»	10 ult.	auctoritate
»	153 a	»	18 ult.	quo	»	276 a	»	18 ult.	a quo
»	153 a	»	4 ult.	tradit	»	276 a	»	1 ult.	tradat
»	153 b	»	29	interrogamus	»	276 b	»	7 ult.	interrogemus
»	153 b	»	31 ult.	eum	»	277 a	»	7	cum
»	153 b	»	19 ult.	et	»	277 a	»	22	ei
»	154 b	»	6	regulae	»	278 a	»	11 ult.	gulae
»	154 b	»	21	aut vel	»	278 b	»	7	velle aut
»	154 b	»	18 ult.	proiecti	»	278 b	»	1 ult.	proiecisti
»	157 a	»	1 ult.	ut	»	283 a	»	21	et
»	158 a	»	37	concedantur	»	284 a	»	5 ult.	concedatur
»	159 a	»	4	adspicit	»	285 b	»	20 ult.	adspiciat
»	159 a	»	19 ult.	dicens	»	286 a	»	9 ult.	dicit
»	162 b	»	9 ult.	ordine	»	291 b	»	8 ult.	ordinet
»	164 a	»	26	pertinent	»	293 b	»	18	pertinet
»	164 a	»	35	ex officio. Ad	»	293 b	»	19 ult.	ex officio; at
»	165 a	»	30	studium	»	295 a	»	27	stadium
»	167 b	»	27 ult.	reservationis	»	299 a	»	21	reversionis
»	169 a	»	24	typo	»	301 a	»	18 ult.	typbo
»	169 a	»	1 ult.	cognoverimus	»	301 b	»	20	cognovimus
»	170 b	»	30 ult.	aut ter	»	303 b	»	26	bis aut ter
»	170 b	»	30 ult.	ære	»	303 b	»	27	aëre
»	171 a	»	18	voluerit	»	304 a	»	16 ult.	valuerit
»	171 b	»	28 ult.	applicaverint	»	305 a	»	11 ult.	applicuerint
»	172 a	»	4 ult.	ministri	»	306 a	»	9 ult.	ministris
»	175 a	»	26	liceat	»	310 a	»	8 ult.	licet
»	175 a	»	17 ult.	aetatis	»	310 b	»	21	aestatis
»	176 a	»	10	heptaticum	»	311 b	»	16 ult.	heptateuchum
»	176 a	»	23	vindicta	»	312 a	»	1	vindictae
»	176 a	»	19 ult.	fuerit	»	312 a	»	22	fuerint
»	177 a	»	34	oret [1]	»	313 b	»	17	orent

1 At etiam edit. Main. legit *orent*.

1 Hanc emendationem nunc addimus.
2 Hanc emendationem nunc addimus.

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.				*Edit. Taur. Tom.* XIX.			
Pag. 177 *b*	linea	7	ubi ubi	Pag. 314 *a*	linea	16	ullibi
» 178 *a*	»	3 *ult.*	monasteriis	» 315 *b*	»	8	monasterii
» 178 *b*	»	5 *ult.*	effugentur	» 316 *a*	»	4 *ult.*	. . . . (?)
» 179 *b*	»	28 *ult.*	oratione	» 317 *b*	»	20 *ult.*	permissione
» 180 *b*	»	19 *ult.*	fiangatur	» 319 *a*	»	15 *ult.*	frangatur
» 181 *a*	»	10 *ult.*	quia	» 320 *a*	»	18 *ult.*	quin
» 183 *a*	»	29	quos	» 322 *b*	»	2 *ult.*	quas
» 183 *b*	»	1	aequalis	» 323 *a*	»	4 *ult.*	aequalitas
» 183 *b*	»	29 *ult.*	utilitate	» 323 *b*	»	7 *ult.*	vilitate (?)
» 185 *b*	»	29	eius	» 326 *b*	»	10 *ult.*	eis
» 186 *a*	»	33 *ult.*	si	» 327 *b*	»	19	sit
» 186 *a*	»	31 *ult.*	maiori	» 327 *b*	»	22	maioris
» 186 *a*	»	6 *ult.*	superioribus	» 328 *a*	»	1	superioris
» 192 *b*	»	10	exutum	» 337 *b*	»	9	exemptum
» 193 *a*	»	5 *ult.*	per	» 339 *a*	»	9	super
» 193 *b*	»	3 *ult.*	differatur	» 339 *b*	»	11 *ult.*	deferatur
» 195 *a*	»	32 *ult.*	deferant	» 341 *b*	»	11 *ult.*	deferunt
» 196 *a*	»	29 *ult.*	praeterea	» 343 *a*	»	14 *ult.*	propterea
» 196 *b*	»	6 *ult.*	robur	» 344 *a*	»	8 *ult.*	rubor
» 199 *b*	»	1 *ult.*	servandas	» 349 *a*	»	22	sedandas
» 201 *a*	»	34	quove	» 351 *a*	»	15 *ult.*	quodve
» 201 *a*	»	3 *ult.*	cap. 2	» 351 *b*	»	24	cap. 20
» 201 *b*	»	23 *ult.*	a superiore ex scrutatoribus, sociis adstantibus, electione	» 352 *a*	»	10 *ult.*	a superiore, scrutatoribus sociis adstantibus, electione
» 201 *b*	»	15 *ult.*	repraesentantes	» 352 *a*	»	1 *ult.*	repraesentent
» 203 *b*	»	15 *ult.*	fuerat	» 355 *b*	»	9 *ult.*	fuerit
» 204 *a*	»	20	inferendo	» 356 *a*	»	20 *ult.*	inferendus
» 207 *a*	»	18	vere	» 361 *b*	»	2	vero
» 208 *a*	»	14	erit	» 363 *a*	»	21 *ult.*	erat
» 208 *a*	»	6 *ult.*	dictis	» 363 *b*	»	4 *ult.*	dietis
» 209 *a*	»	17	num. 7	» 365 *a*	»	14	num. 4
» 209 *a*	»	21	capo 31 num. 11	» 365 *a*	»	19	capo 21, num. 12
» 209 *b*	»	9	num. 13	» 366 *a*	»	2	num. 15
» 212 *b*	»	12	pro	» 371 *a*	»	20	prout pro
» 215 *b*	»	17 *ult.*	verbum	» 377 *a*	»	16	scriptum
» 216 *b*	»	9	duae	» 378 *b*	»	14 *ult.*	duo
» 216 *b*	»	30	debet	» 378 *b*	»	12	debeat
» 216 *b*	»	6 *ult.*	satisfieri	» 379 *a*	»	8	satisfieri possit
» 218 *b*	»	33	annotatione	» 382 *a*	»	17	amotione
» 223 *a*	»	19	constituere	» 385 *b*	»	18	consistere
» 220 *a*	»	2 *ult.*	ibi	» 387 *a*	»	6	ubi
» 220 *b*	»	11	intermediae	» 387 *a*	»	20	intermedie
» 220 *b*	»	24 *ult.*	aliaeque	» 387 *b*	»	21	aliae
» 226 *a*	»	17 *ult.*	aliquam	» 395 *b*	»	18 *ult.*	aliam
» 226 *a*	»	12 *ult.*	et quod	» 395 *b*	»	12 *ult.*	eo quod
» 227 *b*	»	28	docerentur	» 398 *a*	»	21 *ult.*	docerent
» 227 *b*	»	3 *ult.*	erexerit	» 398 *b*	»	15 *ult.*	creverit
» 228 *a*	»	3	fructus	» 398 *b*	»	10 *ult.*	fructu
» 228 *a*	»	4	locupletantur	» 398 *b*	»	8 *ult.*	locupletatur
» 229 *a*	»	26	Urbis	» 401 *a*	»	10	votis
» 231 *a*	»	22	emanatum	» 404 *b*	»	7	emanandis
» 231 *b*	»	36	interveniontibus	» 405 *b*	»	17	intervenientes
» 232 *b*	»	2 *ult.*	declaramus	» 407 *b*	»	1 *ult.*	declaravimus
» 234 *a*	»	20	perennis	» 410 *a*	»	8	perennem
» 234 *b*	»	27	deposuerit	» 411 *a*	»	7	deposuerint
» 235 *a*	»	4	supplendis	» 411 *b*	»	20	supplentem
» 238 *b*	»	26 *ult.*	suggereret	» 418 *a*	»	2 *ult.*	suggeret

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.				*Edit. Taur. Tom.* XIX.			
Pag. 240	*a*	linea 16	erectam... approbatam .	*Pag.* 420	*b*	linea 24	erectâ... approbatâ
» 241	*b*	» 17 *ult.*	adferunt	» 424	*a*	» 1	adferre
» 242	*a*	» 22 *ult.*	causa	» 424	*b*	» 12 *ult.*	causae
» 245	*b*	» 21	nonnulli	» 430	*b*	» 19	cum nonnulli
» 252	*a*	» 11	a cui	» 442	*a*	» 17	acciò
» 252	*b*	» 30	ne possono	» 443	*a*	» 19	nè persona
» 254	*a*	» 1	raggionamento	» 445	*a*	» 9 *ult.*	reggimento
» 260	*b*	» 16	sopra dell'	» 457	*a*	» 6	saprà dall'
» 262	*b*	» 34 *ult.*	levarono	» 461	*a*	» 1	lavorarono
» 269	*a*	» 30	e che sia	» 471	*b*	» 23	e che sia facoltoso
» 272	*a*	» 26 *ult.*	Die VIII, S.	» 477	*a*	» 8	Die XX, octava S.
» 276	*b*	» 28	salte [1]	» 484	*a*	» 7 *ult.*	falte
» 278	*b*	» 29	praefata	» 487	*b*	» 4 *ult.*	in prae[illegible]
» 278	*b*	» 6 *ult.*	illis	» 488	*a*	» 6 *ult.*	ab illis
» 279	*b*	» 14 *ult.*	tenores praesentes . . .	» 490	*a*	» 7	illorum tenores
» 280	*a*	» 4	utilitatis	» 490	*a*	» 6 *ult.*	utilitates
» 280	*a*	» 9	quorumdam	» 490	*a*	» 1 *ult.*	quarumdam
» 281	*a*	» 16	solitarum	» 492	*a*	» 24	solitorum
» 284	*a*	» 8	cubitu	» 497	*b*	» 11	cubitum
» 284	*b*	» 5	clausulis	» 498	*a*	» 3 *ult.*	claustris
» 285	*a*	» 36	ac	» 499	*b*	» 12 *ult.*	At
» 285	*b*	» 2	sanctissimus	» 500	*a*	» 11 *ult.*	et sanctissimus
» 287	*a*	» 31 *ult.*	saecularem	» 503	*b*	» 12	tam saecularem
» 288	*a*	» 16	partes	» 505	*a*	» 21	patres
» 288	*b*	» 11 *ult.*	proficere	» 506	*b*	» 10	perficere
» 289	*a*	» 17	eiusdem monasterii . . .	» 506	*b*	» 2 *ult.*	eisdem monasteriis
» 289	*a*	» 18	communiri	» 507	*a*	» 1	communicari
» 289	*a*	» 25	Congregationis	» 507	*a*	» 9	Congregationi
» 289	*a*	» 36	ecclesia	» 507	*a*	» 23	ecclesiae
» 289	*a*	» 8 *ult.*	Congregationi	» 507	*b*	» 14	Congregationis
» 290	*b*	» 29 *ult.*	gravissima	» 510	*a*	» 11	et gravissima, quae
» 291	*a*	» 20	Constitutionum	» 510	*b*	» 20 *ult.*	Congregationum
» 291	*a*	» 35	cum	» 510	*b*	» 2 *ult.*	anno
» 291	*a*	» 13 *ult.*	integre.	» 511	*a*	» 19 *ult.*	non integre
» 295	*a*	» 4	utque	» 517	*b*	» 18	ut, quae
» 298	*a*	» 24	iuxta.	» 523	*b*	» 10	cum, iuxta
» 298	*a*	» 24 *ult.*	soli	» 523	*b*	» 11 *ult.*	quibus soli
» 299	*a*	» 2	existenda.	» 525	*a*	» 14	excitanda
» 302	*b*	» 17	post aliquos status mutationis.	» 526	*b*	» 10	post aliquas status mutationes
» 303	*b*	» 22	habeat	» 523	*a*	» 4 *ult.*	habeant
» 303	*b*	» 31	illarum.	» 528	*b*	» 7	illatum
» 310	*a*	» 31	fuerunt.	» 531	*a*	» 19	fuerant
» 310	*a*	» 37	confirmamus et appobamus	» 531	*a*	» 17 *ult.*	confirmavimus et ampliavimus
» 312	*b*	» 21 *ult.*	necessaria	» 535	*b*	» 12	necessariae
» 313	*a*	» 4	affabiles	» 535	*b*	» 5	affabilitas
» 313	*a*	» 10	caedit	» 536	*a*	» 4	cedit
» 313	*a*	» 34	qui.	» 536	*a*	» 16 *ult.*	qua
» 313	*b*	» 26 *ult.*	maiorum	» 537	*a*	» 22	bonorum
» 313	*b*	» 4 *ult.*	superiorem	» 537	*b*	» 4	superiorum
» 314	*a*	» 18	consignationes	» 537	*b*	» 18 *ult.*	contignationes
» 314	*a*	» 24	consignatione.	» 537	*b*	» 12 *ult.*	contignatione
» 314	*a*	» 24	possunt.	» 538	*b*	» 10	possint
» 314	*a*	» 36	alii.	» 538	*b*	» 23	aliis
» 316	*b*	» 4 *ult.*	in vicino	» 542	*a*	» 19	in vicinia

[1] At etiam edit. Main. legit *falte*.

Edit. Rom. Mai. Tom. VIII.			*Edit. Taur. Tom.* XIX.		
Pag. 317 a	linea 24	quo sine detrimento animarum cura comparare poterunt	Pag. 542 b	linea 7	quot sine detrimento animarum curae [1] commode comparere poterunt
» 317 b	» 24	ne	» 543 a	» 10 *ult.*	nec
» 317 b	» 10 *ult.*	tales	» 543 b	» 14 *ult.*	reipsâ separantur; tales
» 318 b	» 28 *ult.*	adstricti	» 545 a	» 16 *ult.*	adstricti sint
» 319 a	» 5	consignetur	» 545 b	» 22	consignentur
» 319 a	» 14	tota	» 545 b	» 13 *ult.*	totam
» 319 a	» 29 *ult.*	commissus innotuerit	» 545 a	» 19	commissi innotuerint
» 319 a	» 7 *ult.*	ab	» 546 a	» 1 *ult.*	ob
» 319 a	» 1 *ult.*	suorum	» 546 b	» 7	suorum spectant
» 319 b	» 14	quacumque voluntate voluntatem ultimam	» 546 b	» 23	quacumque dignitate voluntate ultimâ
» 321 a	» 7 *ult.*	*extra*	» 549 b	» 17 *ult.*	*est*
» 322 b	» 6 *ult.*	constitutionem	» 552 a	» 9 *ult.*	constitutionum
» 323 a	» 24	mandando	» 552 b	» 19 *ult.*	mandandi
» 323 a	» 38	exposita	» 552 b	» 3 *ult.*	exposito
» 324 a	» 6 *ult.*	repetant	» 555 a	» 6	rependant
» 324 b	» 21 *ult.*	aliqua	» 555 b	» 20	aliaque
» 324 b	» 18 *ult.*	se compensent	» 555 b	» 23	secum pensent
» 324 b	» 2 *ult.*	remedio	» 555 b	» 2 *ult.*	medio
» 325 b	» 21 *ult.*	administrationem	» 557 a	» 8 *ult.*	administratio
» 327 b	» 32 *ult.*	Nullos notabiles... exponent	» 560 b	» 14	..... [2]
» 329 a	» 8 *ult.*	eae	» 563 a	» 9 *ult.*	ea
» 329 b	» 24	relata	» 563 b	» 19 *ult.*	relatu
» 329 b	» 12 *ult.*	constituent	» 564 a	» 19	constituet
» 330 a	» 32 *ult.*	si quae	» 564 b	» 23	sique
» 330 a	» 15 *ult.*	publice	» 564 b	» 2 *ult.*	publicae
» 330 b	» 17	approbata	» 565 a	» 12 *ult.*	approbatas
» 330 b	» 19 *ult.*	cuius	» 565 b	» 20	cuiusvis
» 330 b	» 5 *ult.*	deprehensa	» 565 b	» 8 *ult.*	deprehensae
» 331 a	» 36	quorum	» 566 a	» 6 *ult.*	quod
» 332 a	» 27 *ult.*	praesidis	» 568 a	» 14	praesides
» 334 b	» 33 *ult.*	maximae	» 572 a	» 9 *ult.*	maxime
» 335 a	» 9	Ordinario	» 572 b	» 6 *ult.*	Ordinatio
» 335 a	» 30 *ult.*	si in eo ordine	» 573 a	» 14 *ult.*	sine ordine
» 335 a	» 3 *ult.*	megestativae	» 573 b	» 16	..... (?)
» 336 b	» 32 *ult.*	consignationes	» 575 b	» 19 *ult.*	contignationes
» 337 b	» 22	quae	» 577 a	» 22	qua
» 338 a	» 14	necessariam	» 577 b	» 1 *ult.*	necessarium
» 338 a	» 32 *ult.*	appositarum	» 578 b	» 20	oppositarum
» 304 b	» 3 *ult.*	electionis	» 581 b	» 12 *ult.*	electiones
» 305 b	» 4	serventur	» 582 b	» 9 *ult.*	servetur
» 306 a	» 28 *ult.*	existimat	» 584 a	» 11 *ult.*	existimet
» 308 a	» 3	velit an per se	» 587 a	» 5 *ult.*	velit per se [3]
» 308 a	» 1 *ult.*	illisque	» 588 a	» 12 *ult.*	illique
» 340 b	» 30 *ult.*	pacifica	» 591 b	» 5 *ult.*	pacifici
» 340 b	» 19 *ult.*	inhaerentes	» 592 a	» 9	inhaerens
» 341 a	» 17 *ult.*	fuerunt	» 593 a	» 6	fuerint
» 342 a	» 12 *ult.*	quo	» 594 b	» 3 *ult.*	quod
» 343 a	» 24	quae	» 596 a	» 13 *ult.*	per quae
» 343 a	» 34	potestatis	» 596 a	» 1 *ult.*	potestatis vim

1 In nostra edit. legend. *quot curae* pro *curâ*.

2 Forsan legendum est *nullos notabiles sumptus ...exponent*; aut: *Nummos notabiles..... non exponent*.

3 At lectio Mai. retinenda.

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.		*Edit. Taur. Tom.* XIX.	
Pag. 343 *b* linea 21	conviventium	*Pag.* 597 *a* linea 19	conviventium et non conviventium
» 343 *b* » 13 *ult.*	nomine.	» 597 *b* » 19	novae
» 345 *a* » 31 *ult.*	a quello	» 600 *a* » 13	quello
» 345 *a* » 4 *ult.*	de'	» 609 *b* » 3	delle
» 346 *b* » 6	libera.	» 602 *a* » 6 *ult.*	libere
» 347 *b* » 20 *ult.*	sarà	» 604 *b* » 15	farà
» 348 *b* » 11	li	» 605 *b* » 16 *ult.*	si
» 351 *b* » 9	fuerat	» 611 *a* » 3 *ult.*	fuerit
» 362 *a* » 1	communicavimus	» 629 *b* » 20 *ult.*	communicamus
» 354 *b* » 5 *ult.*	recte.	» 635 *a* » 6	rectae
» 365 *a* » 22 *ult.*	nequeat	» 635 *b* » 20 *ult.*	nequeant
» 566 *a* » 16 *ult.*	ita ut quod.	» 637 *b* » 20	ita ut
» 366 *b* » 20	ac ab illis.	» 638 *a* » 19	ac illis
» 367 *a* » 2	alia	» 638 *b* » 11 *ult.*	aliaque
» 367 *b* » 27 *ult.*	a.	» 640 *a* » 23	in
» 367 *b* » 8 *ult.*	servetur	» 640 *b* » 8	servaretur
» 367 *b* » 3 *ult.*	ablegabit	» 640 *b* » 9	ablegabunt
» 368 *b* » 10 *ult.*	utpote	» 642 *a* » 12 *ult.*	ut puta
» 369 *a* » 32 *ult.*	et	» 642 *b* » 5 *ult.*	et qui
» 371 *a* » 12 *ult.*	educantur	» 646 *b* » 21	educentur
» 371 *a* » 1 *ult.*	ea et.	» 646 *b* » 7 *ult.*	uti et
» 371 *b* » 4	Nec ab alia Ordinis nostri sancti Benedicti Congregatione nec ab aliâ alterius.	» 646 *b* » 1 *ult.*	nec ab aliâ alterius
» 372 *a* » 4	putari	» 647 *b* » 8 *ult.*	parari
» 372 *a* » 23 *ult.*	scriptura	» 648 *a* » 1 *ult.*	scripta
» 372 *b* » 23 *ult.*	aliquo	» 649 *a* » 9 *ult.*	alioque
» 374 *b* » 22 *ult.*	pateant.	» 650 *b* » 12 *ult.*	petant
» 375 *a* » 11 *ult.*	ultra ... antecedit	» 653 *b* » 9	. . . (?)
» 377 *b* » 16	opponi	» 657 *a* » 16	opprimi (?)
» 378 *a* » 12	decimam	» 658 *b* » 3	ante decimam
» 378 *b* » 19 *ult.*	aequalitatis et pariformitatis	» 659 *b* » 24	aequalitas et pariformitas
» 379 *b* » 38 *ult.*	sicuti	» 661 *a* » 16 *ult.*	sicubi
» 380 *b* » 7 *ult.*	subiaceant	» 663 *b* » 2	subiacebant
» 381 *a* » 11	constitutionibus	» 663 *b* » 22	. . . (?)
» 381 *a* » 15	supradicta... Congregatione	» 663 *b* » 27	supradictae ?.. Congregationi
» 382 *b* » 2 *ult.*	nostrae	» 667 *a* » 20 *ult.*	nostrâ
» 384 *a* » 15	collectis	» 669 *a* » 3 *ult.*	collatis
» 384 *a* » 27 *ult.*	procuratorem	» 669 *b* » 15	procuratorum
» 385 *a* » 9	et	» 671 *a* » 12	et per
» 385 *a* » 33	annui redditus	» 671 *a* » 2 *ult.*	annuo redditu
» 385 *b* » 1 *ult.*	nominandi	» 672 *b* » 4 *ult.*	nominando
» 386 *b* » 38	omnibus singulis	» 674 *a* » 7 *ult.*	omnibus et singulis
» 387 *b* » 9	iam	» 674 *b* » 1 *ult.*	tam
» 387 *b* » 3 *ult.*	huiusmodo	» 676 *b* » 19	huiusmodi
» 388 *a* » 29 *ult.*	pro tempore exemptos	» 677 *a* » 16 *ult.*	pro tempore
» 388 *a* » 22 *ult.*	irritantium	» 677 *a* » 7 *ult.*	irritantia
» 388 *a* » 17 *ult.*	per praefatam	» 677 *a* » 1 *ult.*	praefatam
» 388 *b* » 7	quovis	» 677 *b* » 17 *ult.*	quosvis
» 389 *a* » 14	seu	» 678 *b* » 15 *ult.*	seu se
» 389 *a* » 35 *ult.*	inviti	» 679 *a* » 13	initi
» 389 *b* » 13 *ult.*	praesentibus	» 680 *a* » 11 *ult.*	paribus
» 389 *a* » 16 *ult.*	instituit	» 681 *a* » 20	instituerit
» 390 *b* » 33	omnibus	» 681 *b* » 11 *ult.*	ut omnibus

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.				*Edit. Taur. Tom.* XIX.			
Pag. 392 *b*	linea 24		docuerit	*Pag.* 685 *a*	linea 8 *ult.*		docuerint
» 392 *b*	» 26		consequerentur	» 685 *a*	» 6 *ult.*		consequentur
» 393 *b*	» 29		1688	» 687 *a*	» 18 *ult.*		1686
» 394 *b*	» 33 *ult.*		nosque	» 689 *a*	» 20 *ult.*		nos, atque
» 395 *b*	» 9		eisdem	» 690 *b*	» 20		eiusdem
» 395 *b*	» 13 *ult.*		suas	» 690 *a*	» 11 *ult.*		tuas
» 396 *a*	» 33		tam	» 690 *b*	» 1 *ult.*		iam
» 396 *b*	» 5		se	» 692 *b*	» 5		te
» 396 *b*	» 7 *ult.*		praedictos	» 693 *a*	» 24 *ult.*		praedictas
» 397 *a*	» 6		sancto	» 693 *b*	» 1		quoties sancto
» 397 *b*	» 24		creditur	» 694 *b*	» 18		credetur
» 397 *b*	» 13 *ult.*		teque praefatum	» 695 *a*	» 16		teque et praefatum
» 398 *a*	» 16		aliumque existentibus . .	» 695 *b*	» 5		aliumque ex existentibus
» 398 *a*	» 26		tuarum	» 695 *b*	» 19		tu harum
» 398 *a*	» 4 *ult.*		observetur	» 696 *a*	» 20 *ult.*		observatur
» 399 *a*	» 19		VIII	» 697 *a*	» 8 *ult.*		VII
» 400 *b*	» 21		elapsi	» 700 *a*	» 11 *ult.*		elapso
» 400 *b*	» 26		sibique	» 700 *a*	» 6 *ult.*		ibique
» 401 *b*	» 29 *ult.*		quae	» 702 *a*	» 1 *ult.*		qua
» 401 *b*	» 13 *ult.*		privatus	» 702 *b*	» 20		privatus et
» 401 *b*	» 9 *ult.*		possint	» 702 *b*	» 26		possit
» 402 *b*	» 25 *ult.*		nominatis	» 704 *a*	» 12 *ult.*		nominata
» 402 *b*	» 1 *ult.*		habitus	» 704 *b*	» 16		habitum
» 406 *a*	» 25		successorum	» 710 *b*	» 23		praedecessorum
» 408 *a*	» 36		accessum	» 714 *a*	» 24		accessu
» 408 *a*	» 40		obtentam	» 714 *a*	» 16 *ult.*		obtentarum
» 408 *a*	» 3 *ult.*		iis	» 714 *b*	» 17		his
» 408 *b*	» 2		non continent	» 714 *b*	» 22		continent
» 408 *b*	» 12		praedicti seminarii	» 714 *b*	» 9 *ult.*		praedicta seminaria
» 408 *b*	» 23		non praesumant	» 715 *a*	» 5		praesumant
» 408 *b*	» 25		non seligant	» 715 *a*	» 7		seligant
» 409 *a*	» 39		religiosos	» 716 *a*	» 17		religiosi
» 409 *b*	» 28 *ult.*		abhorreat	» 717 *a*	» 15		abhorrent, et
» 410 *a*	» 7		adimpleverint	» 717 *b*	» 13		adimpleverit
» 410 *a*	» 37		factas	» 718 *a*	» 5		factae
» 410 *a*	» 39		eas	» 718 *a*	» 7		eam
» 410 *a*	» 8 *ult.*		qui	» 718 *a*	» 8 *ult.*		quia
» 411 *a*	» 15		necessariis	» 719 *b*	» 11		necessarii
» 411 *a*	» 16		commissarius	» 719 *a*	» 12		commissarii
» 412 *b*	» 2		eligendo	» 722 *a*	» 23		eligendi
» 412 *b*	» 5		et per omnia praefatum seminarium erunt . . .	» 722 *a*	» 16 *ult.*		et per omnia erunt
» 412 *b*	» 33		sic	» 722 *b*	» 17		sit
» 412 *b*	» 39		tam	» 722 *b*	» 25		iam
» 412 *b*	» 21 *ult.*		conventibus	» 722 *b*	» 5 *ult.*		conventus
» 412 *b*	» 8 *ult.*		et	» 723 *a*	» 10		ex
» 413 *a*	» 32		et	» 723 *b*	» 12		ex
» 413 *a*	» 26 *ult.*		quibus eiusdem	» 723 *b*	» 10 *ult.*		... (?)
» 416 *b*	» 20 *ult.*		Ordinum Congregationis.	» 730 *a*	» 24		Ordinum et Congregationum
» 416 *b*	» 14 *ult.*		perventurum	» 730 *a*	» 8 *ult.*		proventurum
» 417 *a*	» 23 *ult.*		eiusque	» 731 *a*	» 20		cuiusque
» 417 *a*	» 15 *ult.*		eo	» 731 *a*	» 14 *ult.*		ex
» 417 *a*	» 9 *ult.*		duobus, vel saltem . . .	» 731 *a*	» 6 *ult.*		vel saltem duobus
» 417 *b*	» 11		adscripto	» 731 *b*	» 17		adscripti
» 417 *b*	» 15		ad alia	» 731 *b*	» 23		ad alia monasteria
» 417 *b*	» 27		scholastice	» 731 *b*	» 7 *ult.*		scholasticos
» 417 *b*	» 13 *ult.*		amoveant	» 632 *a*	» 14 *ult.*		amoveat

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.			Edit. Taur. Tom. XIX.		
Pag. 417 b	linea 9 ult.	iuducant	Pag. 732 a	linea 9 ult.	inducant
» 418 b	» 7 ult.	procurator	» 734 a	» 19 ult.	ac procurator
» 419 b	» 3 ult.	confraternitatibus	» 736 a	» 11	confraternitates
» 420 b	» 30 ult.	praeelegi	» 737 b	» 1	praeeligi
» 420 b	» 27 ult.	alias	» 737 b	» 4	alius
» 422 b	» 34	resultat	» 740 b	» 7 ult.	resultant
» 423 b	» 19 ult.	ea	» 742 b	» 19 ult.	eae
» 425 a	» 31	aliquam	» 745 a	» 24	aliqua
» 425 a	» 34	intercedit	» 745 a	» 27	intercedet
» 425 a	» 34	eventibus	» 745 a	» 27	omnibus
» 425 a	» 6 ult.	sed	» 745 b	» 23	seu
» 426 a	» 20	conclusa	» 747 a	» 2	conclusae
» 426 a	» 26	quodque	» 747 a	» 11	quique
» 426 a	» 29 ult.	nominaverit	» 747 a	» 12 ult.	nominaverint
» 427 a	» 23	vel	» 748 b	» 11 ult.	ubi
» 428 b	» 10 ult.	ac	» 752 a	» 6	ac a
» 428 b	» 1 ult.	constituas	» 752 a	» 17	constituat
» 429 a	» 5	si scribent	» 752 a	» 24	subscribent
» 429 a	» 16	eo	» 752 a	» 6 ult.	et
» 429 a	» 29	et	» 752 b	» 10	ex
» 429 a	» 26 ult.	novitiatu	» 752 b	» 15 ult.	novitiatum
» 429 b	» 2 ult.	qua	» 754 a	» 6	quia
» 430 a	» 33	infra	» 754 b	» 5	ut infra
» 430 a	» 19 ult.	illique	» 754 b	» 17 ult.	illisque
» 431 b	» 17	religiosis	» 757 a	» 9	religionis
» 433 a	» 27 ult.	illorum	» 760 a	» 20	illarum
» 433 a	» 19 ult.	correctionis	» 760 a	» 12 ult.	coërcitionis (?)
» 433 a	» 16 ult.	decreverit	» 760 a	» 8 ult.	devenerit
» 433 b	» 31 ult.	publicavit	» 761 a	» 13	publicaverit
» 433 b	» 21	affixae	» 760 b	» 9 ult.	affixa
» 434 a	» 16	ubi	» 761 b	» 19 ult.	ubique
» 434 a	» 29 ult.	circumvicinis	» 762 a	» 13	circumvicinis exequantur
» 434 a	» 21 ult.	Dei	» 762 a	» 23	rei
» 434 a	» 17 ult.	promoverint	» 762 a	» 28	promeruerint
» 434 b	» 27	primatum	» 762 b	» 9 ult.	magnatum (?)
» 434 b	» 36	audeat	» 763 a	» 2	auderet
» 435 a	» 28	veram	» 763 b	» 12 ult.	verum
» 435 a	» 9 ult.	1616	» 764 a	» 17 ult.	1626
» 435 a	» 5 ult.	Iidem	» 764 a	» 12 ult.	idem
» 436 a	» 2 ult.	eaque	» 766 a	» 2	ea, quae
» 436 b	» 29	cursum	» 766 a	» 7 ult.	cursuum
» 436 b	» 1 ult.	capitulo	» 766 b	» 3 ult.	a capitulo
» 437 a	» 38	statutum	» 767 a	» 2 ult.	statum
» 437 a	» 21 ult.	generalis	» 767 b	» 14	generales
» 437 b	» 5 ult.	expressionem	» 768 b	» 18 ult.	extensionem
» 438 b	» 3	cum curae	» 769 b	» 3 ult.	curae
» 438 b	» 11 ult.	commendamus	» 770 b	» 6	commendantes
» 439 a	» 2	immensis	» 770 b	» 19	emensis
» 440 a	» 32 ult.	quisnam	» 772 b	» 1 ult.	quisquam
» 440 a	» 16 ult.	incurrendis poenis	» 773 a	» 20	incurrendâ poenâ
» 440 b	» 7	eas	» 773 b	» 13	ea
» 440 b	» 20	consueverunt	» 773 b	» 13 ult.	consueverunt reservatis
» 441 a	» 7	et	» 774 a	» 5 ult.	ut
» 441 a	» 13 ult.	episcopus episcoporum	» 775 a	» 1	episcopus
» 441 b	» 13 ult.	sibi	» 775 b	» 5 ult.	suas
» 442 a	» 2	est Dei	» 776 a	» 11	est essentia Dei
» 442 a	» 18	opus	» 776 a	» 15 ult.	nec opus
» 442 b	» 16 ult.	desideret	» 777 b	» 18 ult.	desiderat

Edit. Rom. Main. Tom. VIII			Edit. Taur. Tom. XIX		
Pag. 443 a	linea 24	vitae	Pag. 778 a	linea 12 ult.	viae
» 443 a	» 33	illum	» 778 a	» 3 ult.	illud
» 443 a	» 16 ult.	eam	» 778 b	» 25	earum
» 443 a	» 5 ult.	daemonum	» 778 b	» 7 ult.	daemonis
» 443 b	» 4 ult.	perveniat	» 779 b	» 10 ult.	proveniat
» 444 a	» 8	vitae	» 779 b	» 4 ult.	viae
» 444 b	» 20	concessa	» 781 a	» 9	emissa
» 444 b	» 28	dogmatibus	» 781 a	» 22	dignitatibus
» 444 b	» 30	privamus	» 781 a	» 24	privavimus
» 445 a	» 1	tenore	» 781 b	» 13 ult.	tenor
» 445 b	» 11 ult.	Hispaniis	» 783 b	» 6	Hispanis
» 447 b	» 31 ult.	sigilli	» 786 b	» 6 ult.	libelli
» 448 b	» 31	excerptum	» 788 b	» 14	exceptum
» 449 a	» 23	amitteretur	» 789 a	» 2 ult.	omitteretur
» 449 b	» 7 ult.	conaremur	» 790 b	» 10 ult.	conemur
» 450 a	» 33	supposita	» 791 a	» 2 ult.	seposità
» 450 a	» 34	materiae	» 791 a	» 1 ult.	materie
» 450 b	» 1 ult.	(nota) et	» 791 a	» 9 ult.	(nota) ut
» 451 a	» 18 ult.	vel contra	» 793 a	» 20	contra
» 451 a	» 10 ult.	a	» 793 a	» 14 ult.	ad
» 452 b	» 1	(nota) debitantis	» 794 b	» 2 ult.	(nota) dubitantis
» 453 a	» 1 ult.	possint	» 797 a	» 15	possit
» 453 b	» 2 ult.	illas	» 798 a	» 4	illam
» 454 a	» 33	tota	» 798 b	» 3	tot
» 454 a	» 16 ult.	illa	» 798 b	» 17 ult.	ille
» 455 b	» 1 ult.	superiori	» 801 b	» 7 ult.	superioribus
» 456 a	» 27	curet	» 802 a	» 10 ult.	curat
» 456 a	» 28	illam	» 802 a	» 9 ult.	illorum (?)
» 457 b	» 20	placare	» 805 a	» 7	placere (?)
» 459 a	» 24	prout contra	» 807 b	» 10 ult.	pro et contra
» 459 a	» 8 ult.	communitusque	» 808 a	» 20 ult.	commonitusque
» 461 a	» 16 ult.	gratiis	» 811 b	» 15 ult.	grasciis
» 462 a	» 2 ult.	(nota) defectui	» 814 a	» 13 ult.	(nota) defectus
» 462 b	» 3 ult.	id. Ordinis.	» 814 a	» 3 ult.	id. ordines
» 462 b	» 5 ult.	id. irregularitatis	» 814 a	» 6 ult.	id. irregularitates
» 463 a	» 30	infra	» 815 a	» 14	intra
» 463 b	» 3 ult.	(nota) cognitio	» 815 b	» 1 ult.	(nota) cognito
» 465 b	» 7	(marg.) committatur	» 819 a	» 5 ult.	id. omittatur
» 466 a	» 10	Quod	» 820 a	» 5 ult.	Quando
» 466 b	» 20 ult.	infra	» 821 b	» 16 ult.	intra
» 466 b	» 19 ult.	illatis	» 821 b	» 15 ult.	allatis [1]
» 467 a	» 31 ult.	eos	» 822 b	» 4	nos
» 467 b	» 16	potuerit	» 823 a	» 14	potuerint
» 467 a	» 2 ult.	(nota) tam	» 823 a	» 5 ult.	(nota) iam
» 467 b	» 15 ult.	vigilia	» 823 b	» 13	vigiliae
» 468 a	» 16	saltem	» 824 a	» 4	saltem semel
» 468 b	» 27 ult.	Qui	» 825 a	» 12 ult.	Quia
» 468 b	» 3 ult.	et	» 825 b	» 17	ad
» 469 a	» 27	concessa	» 826 a	» 5	concessae
» 470 a	» 8 ult.	utilitatem	» 828 a	» 13 ult.	vilitatem (?)
» 471 a	» 1 ult.	tam	» 830 a	8 ult.	iam
» 471 b	» 10	Nostris	» 830 b	» 4	Nostis
» 471 b	» 2 ult.	praeditum	» 831 a	» 24	praedictum
» 472 b	» 23 ult.	diebus	» 832 b	» 24	de rebus
» 475 a	» 20	conventus sint	» 836 b	» 15	conventus iudicio sint
» 477 a	» 9 ult.	Religionum	» 840 b	» 7 ult.	regionum

1 In nostra edit. in nota editum fuit *alatis* pro *allatis*.

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					*Edit. Taur. Tom.* XIX.				
Pag. 478 *a*	linea	13		si	*Pag.* 842 *a*	linea	5		si quis
» 479 *a*	»	27		vicariis	» 844 *a*	»	20		vicarii
» 481 *a*	»	11		pluries	» 847 *a*	»	25		plures
» 481 *b*	»	12	*ult.*	fidei	» 848 *b*	»	16	*ult.*	fideli
» 482 *a*	»	24		revertuntur	» 849 *a*	»	14	*ult.*	revertentur
» 482 *a*	»	10	*ult.*	gravaretur	» 849 *b*	»	25		graventur
» 482 *a*	»	5		(*marg.*) *Insequentes*	» 849 *b*	»	1	*ult.*	(*nota*) *Insequens* [1]
» 482 *b*	»	22		ad summam	» 850 *a*	»	20		ad summum
» 483 *a*	»	23	*ult.*	professionis	» 851 *a*	»	14	*ult.*	professioni [2]
» 483 *b*	»	5		XII	» 851 *b*	»	18		XXI
» 483 *b*	»	15		praecepi	» 851 *b*	»	28		praecipit
» 486 *b*	»	6		et a diebus	» 857 *a*	»	22		et diebus
» 487 *b*	»	29	*ult.*	ut	» 859 *b*	»	11		cui
» 487 *b*	»	3	*ult.*	per	» 859 *b*	»	3	*ult.*	qui per
» 488 *b*	»	1		aliter contingeret	» 860 *b*	»	3	*ult.*	invalida sint quae aliter contigerit [3]
» 488 *b*	»	9	*ult.*	(*nota*) etiam	» 861 *a*	»	9	*ult.*	(*nota*) etiam licere
» 488 *b*	»	14	*ult.*	et	» 862 *b*	»	17		ut
» 488 *b*	»	1	*ult.*	(*nota*) resecatus	» 862 *b*	»	2	*ult.*	(*nota*) resecatis
» 489 *a*	»	24		domini	» 862 *a*	»	23		domni
» 490 *a*	»	5	*ult.*	propriis	» 864 *b*	»	16		proprii
» 494 *a*	»	16	*ult.*	visitationis	» 871 *b*	»	17		visitationi [4]
» 494 *b*	»	5		indicantur	» 872 *a*	»	7		inducantur
» 495 *a*	»	22	*ult.*	quia sibi a subditis etc.	» 873 *b*	»	3		... (?)
» 495 *b*	»	30	*ult.*	quidem	» 874 *a*	»	8	*ult.*	quidam
» 495 *a*	»	24	*ult.*	utilitatem	» 874 *b*	»	1		vilitatem
» 495 *b*	»	12	*ult.*	quidem	» 874 *b*	»	14		quidam
» 495 *b*	»	8	*ult.*	dilationes	» 874 *b*	»	19		dilatationes [5]
» 496 *b*	»	16		quam	» 875 *b*	»	3	*ult.*	quas
» 497 *a*	»	15	*ult.*	inconvenientiâ	» 887 *a*	»	16	*ult.*	incontinentiâ (?) [6]
» 497 *a*	»	3	*ult.*	augendam	» 877 *a*	»	1	*ult.*	agendam
» 473 *b*	»	22		amoventia	» 834 *a*	»	24		moventia
» 477 *a*	»	5	*ult.*	in aliâ	» 840 *b*	»	3	*ult.*	malâ
» 502 *b*	»	33		tenentur	» 886 *b*	»	11	*ult.*	tenetur
» 504 *b*	»	2		interroga	» 887 *b*	»	3	*ult.*	interrogantem
» 506 *a*	»	27		offeratur	» 892 *b*	»	9	*ult.*	afferatur
» 511 *b*	»	11		converterint	» 902 *a*	»	16		converterit
» 511 *b*	»	20		eisdem	» 902 *a*	»	28		eidem
» 513 *b*	»	13	*ult.*	conventus	» 906 *a*	»	25		conventus consensu
» 514 *b*	»	17		eis	» 907 *b*	»	2		ei
» 515 *a*	»	31		observet	» 908 *b*	»	5		idem observet
» 516 *b*	»	1		vel et a	» 911 *a*	»	2		velatâ
» 517 *a*	»	17		sicut	» 912 *a*	»	23		sint
» 517 *b*	»	8		etiam	» 913 *a*	»	4		et tam
» 518 *a*	»	14		consueverunt	» 914 *a*	»	6		censuerunt
» 518 *b*	»	18	*ult.*	sive	» 915 *a*	»	1	*ult.*	sive ex obligatione, sive
» 519 *a*	»	24	*ult.*	nostrae.	» 916 *a*	»	14	*ult.*	nostrâ
» 519 *b*	»	32	*ult.*	prospera directione	» 917 *a*	»	18		prosperae directioni
» 521 *a*	»	25	*ult.*	eamdem	» 919 *b*	»	1	*ult.*	eamdem concessa
» 470 *a*	»	24	*ult.*	matris	» 828 *a*	»	13		mattis [7]

1 Hanc emendationem nunc addimus.
2 Male ed. nostra habet *professione* in textu et in notâ.
3 In ed. nostrâ male legitur *contigeret*; ceterum emendatio ista reiicienda.
4 Male in nostrâ editione in notâ positum fuit *visitatione*.
5 In notâ nostrae ed. lege *dilatationes*.
6 Hanc emendationem nunc addimus.
7 Hanc emendationem nunc addimus.

Edit. Rom. Main. Tom. VIII.					Edit. Taur. Tom. XIX.				
Pag.	499 b	linea	20 ult.	detinetur	Pag.	881 b	linea	3 ult.	detinentur
»	500 b	»	28	Mathiae	»	883 a	»	2 ult.	Matathiae
»	502 b	»	1 ult.	(nota) rescissione	»	887 a	»	1 ult.	(nota) ratione
»	506 b	»	2 ult.	id. adhibeatur	»	893 b	»	2 ult.	id. adhibebatur
»	507 b	»	13	et ut	»	895 a	»	2	sicut
»	508 a	»	30	retineat	»	896 a	»	9	retineant
»	522 b	»	3	inveniri	»	922 a	»	15	reuniri
»	523 a	»	23 ult.	bonorum	»	923 b	»	14	bonum
»	524 a	»	28 ult.	acceptas	»	925 a	»	5 ult.	exceptas
»	525 a	»	14	decimam, quatuor	»	926 b	»	14 ult.	decima et quatuor
»	525 b	»	7	ult.	»	927 b	»	13	videlicet
»	528 b	»	18	illis	»	933 a	»	8	aliis
»	528 b	»	35	terminarentur	»	933 a	»	9 ult.	terminentur
»	528 b	»	13 ult.	exigat, aut assettamentum plenum, et non constituatur	»	933 b	»	18	exigat ut assettamentum plenum non constituatur
»	529 a	»	27	tum eodem	»	934 a	»	22	eodem
»	530 a	»	19	reperitio	»	935 b	»	1 ult.	repetitio
»	531 b	»	5	aliasque	»	938 a	»	8 ult.	aliaeque
»	532 a	»	33	praestationum.	»	939 b	»	14	praestationem
»	532 b	»	8 ult.	blanda	»	940 b	»	7 ult.	blada
»	532 b	»	3 ult.	mensium	»	940 b	»	2 ult.	messium
»	533 a	»	25	suprascripto	»	941 a	»	12 ult.	suprascriptà
»	533 b	»	25 ult.	tres	»	941 b	»	13	res
»	533 b	»	26 ult.	partis	»	942 b	»	4	patris
»	539 b	»	1 ult.	domini	»	942 b	»	12 ult.	dominii
»	534 a	»	7 ult.	novitiis	»	943 b	»	19	notariis
»	534 a	»	25 ult.	adversantur	»	944 a	»	25	adversatur [1]
»	534 b	»	31 ult.	caveatur	»	944 a	»	16 ult.	cavetur
»	534 b	»	4 ult.	et ae	»	944 b	»	16	et
»	535 a	»	20 ult.	intimata	»	945 a	»	7 ult.	intimatae
»	535 b	»	24	an	»	946 a	»	7	ac
»	541 a	»	26	si vacabili	»	955 b	»	9	si vacabili, si non vacabili.
»	544 a	»	14	che si	»	960 a	»	4 ult.	che se si
»	545 a	»	16	senza	»	961 a	»	22	se sia

1 At ista emendato reiicienda.

CONSTITUTIONES

INNOCENTII XI.

INNOCENTIUS XI

PAPA CCXLIV

Ab anno MDCLXXVI *ad annum* MDCLXXXIX.

An. C. 1676 INNOCENTIUS XI, Benedictus antea vocatus, filius Livii Odescalchi Novocomensis, S. R. E. diaconus cardinalis tituli Ss. Cosmae et Damiani, et postea presbyter tituli S. Honuphrii, Pontifex electus die XXI septembris MDCLXXVI, coronatus die IV octobris eiusdem anni; creavit cardinales XLIII; vixit annos LXXVIII, in pontificatu annos XII, menses X, dies XXII; obiit die XII augusti MDCLXXXIX; sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit Sedes menses duos.

Regulae Cancellariae, quas de more initio sui pontificatus Innocentius XI promulgavit, quia aliis in superiori tomo contentis similes sunt, brevitatis studio omittuntur.

I.

Committitur Maioricensi episcopo, ut Maioricae, supplicante civitate et omnibus religiosis Mendicantibus consentientibus, coenobium fratrum Capuccinorum apostolicâ auctoritate constituat[1]. An. C. 1676

Innocentius Papa XI.
Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres provinciae Aragoniae Ordinis Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum, quod (cum ipsi aliàs, videlicet die V septembris MDCLXXI, indultum fundandi in regno Maioricae conventum eorum Ordinis, servatâ tamen constitutionum apostolicarum dispositione, sibi a felicis recordationis Clemente PP. X praedecessore nostro per quasdam suas in simili formâ Brevis litteras tibi seu tunc existenti episcopo Maioricensi directas concedi obtinuissent, teque seu dicto episcopo permittente, ad actualem unius conventus cum ecclesiâ in civitate Maioricensi erectionem devenissent) dilecti etiam filii fratres Mi- Species facti.

1 Vide Const. CXIV (*al.* 113) Clementis X quae incipit, *Aliàs felicis recordationis*, tom. XVIII, pag. 347.

nores Ordinis eiusdem sancti Francisci Strictioris Observantiae nuncupati, qui in praedicto regno a pluribus ab hinc annis duos insignes conventus possident (praetendentes se gravatos, et asserentes praefatas litteras apostolicas obreptionis et subreptionis vitio laborare, ex quo in illis recensitum et expressum non fuerat, quod dudum, nempe anno MDCXLIX, instantibus iisdem fratribus Capuccinis pro obtinendo huiusmodi fundationis indulto, et contradicentibus ipsismet fratribus Strictioris Observantiae, Congregatio tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, die XXVIII ianuarii MDCL, et respective diversis aliis temporibus, nempe die XV iunii MDCL, XXV aprilis MDCLIII et VII decembris MDCLVII, uniformibus decretis, etiam per litteras apostolicas confirmatis, mandaverat pro tempore existenti episcopo Maioricensi ne permitteret fratribus Capuccinis conventum aut domum quamcumque in praedictâ civitate erigere, ipsisque praeciperet ut a praefatâ insulâ discederent; et insuper asserentes, quod in primodictis litteris derogatum non fuerat litteris recordatae memoriae Alexandri Papae VII, etiam praedecessoris nostri pariter in formâ Brevis expeditis, quibus specialiter prohibetur in regno Maioricae aliquem conventum fundari, nisi servatâ quinque leucarum distantiâ ab aliis conventibus iam erectis), instituerunt acriter pro declaratione huiusmodi subreptionis et apostolici indulti revocatione: quare, proposito et mature discusso dubio, eadem Congregatio die XXVII ianuarii MDCLXXIII decrevit litteras primodictas tamquam subreptitias non esse exequendas, et, quicquid vigore illarum erat gestum, tamquam attentatum esse revocandum, ac servandas esse ordinationes et decreta aliàs facta; iterumque proposito dubio die XXVII aprilis eiusdem anni, perstitit *in decisis*, et perpetuum imposuit silentium, mandavitque tibi, seu tunc existenti episcopo Maioricensi, ut omnia gesta in executionem primodictarum litterarum apostolicarum, utpote attentata, revocari faceres seu faceret: quae quidem eiusdem Congregationis decreta per alias dicti Clementis praedecessoris litteras similiter in formâ Brevis expeditas approbata et confirmata fuerunt, et pro praedictorum omnium executione monitorium a dilecto filio causarum curiae camerae apostolicae generali auditore relaxatum, et ipsis fratribus Capuccinis intimatum fuit. Verum, stantibus praemissis, cum dicti fratres Capuccini eâ qua par est obedientiâ apostolicis mandatis obtemperantes, et a praedictâ insulâ in Hispaniam transfretantes, conventum, quem ut supra dictum est erexerant, vacuum dimisissent, civitas Maioricensis, videns se tam piis religiosis orbatam, tota in amaritudinem conversa est, et ad memoratum Clementem praedecessorem recursum habuit humiliter supplicando, ut, attento consensu ceterorum omnium religiosorum Mendicantium, supremae suae pietatis dona impertiri dignaretur, et iisdem fratribus Capuccinis specialem gratiam et favorem facere retinendi seu de novo fundandi ibidem conventum in quo duodecim religiosi permanere possent. Ipse vero Clemens praedecessor, devotis praedictae civitatis et regni precibus, quantum aequitati consentaneum foret, annuere cupiens, praeviâ oris aperitione, specialem Congregationem nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum, eiusdem S. R. E. cardinalium benigne deputavit, in qua, dum utriusque partis rationum momenta discutiebantur, benedicente Domino res in pace compositae sunt, et praefati fratres

Minores Strictioris Observantiae discretiori consilio fraternam charitatem exercentes suum praestiterunt consensum.

Supplicatio. Quare dicti exponentes nobis humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Committit ut in rubrica. § 2. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati[1] existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos[2] fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratae specialis Congregationis cardinalium consilio, attentis supra expressis ac noviter deductis, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ut, postquam tibi constiterit fabricam novi conventus huiusmodi cum ecclesiâ, choro, sacristiâ, dormitorio, refectorio, aliisque officinis, hortis et spatiis esse numeris omnibus absolutam, et supellectilibus tum sacris tum profanis sufficienter instructam, quodque ex piorum benefactorum eleemosynis duodecim religiosi sustentari commode possint, ad praedictam erectionem et fundationem auctoritate nostrâ apostolicâ pro tuo arbitrio procedas.

Obstantium derogatio. § 3. Non obstantibus supradictis decretis et apostolicis in formâ Brevis litteris, et praesertim dicti Alexandri praedecessoris, aliisque ordinationibus et constitutionibus apostolicis, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliàs[3] roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IX novembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 9 novembris 1676, pontif. anno I.

1 Potius lege *innodatae* (R. T.).
2 Cohaerenter lege *absolutas* (R. T.).
3 De solito aptius lege *aliâ* pro *aliàs* (R. T.).

II.

Confirmatur decretum S. Congregationis episcoporum et regularium, quo statuitur fratres Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum provinciae Portugalliae gradum supernumerarii magistri apostolicis litteris concessum assequi non posse, nisi in examine idonei comprobentur [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Expositio. § 1. Nuper, pro parte dilecti filii moderni ministri provincialis provinciae Portugalliae Ordinis fratrum SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod (cum nonnulli fratres dictae provinciae gradum magistrorum su-

1 Fratres Redemptionis Captivorum provinciae Portugalliae frui debere omnibus privilegiis concessis a Sede Apostolicâ aliis fratribus eiusdem Ordinis provinciarum Castellae Legionis ac Baeticae statuit Paulus III in Const. II, quae incipit *Inter curas*, tom. VI, pag. 182.

pranumerariorum ipsius provinciae sibi ab hac Sanctâ Sede concedi obtinuerint per quasdam litteras apostolicas in simili formâ Brevis desuper expeditas, in quibus apposita fuit clausula *dummodo praevio rigoroso examine ad id idonei reperirentur*, dictique fratres per iniuriam ministri provincialis, qui eamdem provinciam elapso triennio gubernavit, in possessionem dicti gradus intrusi sint, tametsi iuxta praescriptum dictarum litterarum rigorosum examen non subiverint secundum constitutiones Ordinis praedicti a recolendae memoriae Alexandro Papa VII praedecessore pariter nostro in formâ specificâ confirmatas, id vero in magnum provinciae praefatae praeiudicium et dedecus, et, quod deterius est, in aliquem contemptum et illusionem praefatarum litterarum apostolicarum cedat, cum id, quod tam iuste et rationabiliter per easdem litteras praecipitur, non sit impletum) idem modernus minister provincialis plurimum cupiebat apostolicâ auctoritate praecipi ut dicti fratres, indebite in gradum praedictum hactenus intrusi, impleant conditionem in supradictis litteris apostolicis appositam de rigoroso examine, illudque, intra mensem, vel alium terminum dictae Congregationi cardinalium benevisum, subeant in formâ praescriptâ a dictis constitutionibus, aliàs omnino a praedicto gradu magistrorum tamquam indebite possesso exturbentur: emanavit ad supplicationem dicti moderni ministri provincialis ab eâdem cardinalium Congregatione decretum teDecretum sacrae Congregationis. noris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, audito patre procuratore generali provinciae Lusitaniae, et attentâ remissione libelli per sanctissimum dominum nostrum factâ, censuit suprascriptam conditionem de rigoroso examine, appositam in praefato Brevi apostolico, esse omnino et rigorose ad praescriptum constitutionis[1] Ordinis observandam, prout praesentis decreti tenore stricte observari mandat et praecipit eadem sacra Congregatio. Romae, IX octobris MDCLXXVI. Cardinalis GASPAR CARPINEUS. I. D. archiepiscopus Ianuensis ».

Confirmatio apostolica eiusdem decreti.

§ 2. Cum autem, sicut modernus minister provincialis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, specialem ipsi moderno ministro provinciali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Decretum irritans.

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios ac delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et

1 Potius lege *constitutionum* (R. T.).

inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x novembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 10 novembris 1676, pontif. anno I.

III.

Ecclesia cathedralis S. Salvatoris Brasiliensis, salvo iurepatronatus regio, in metropolitanam erigitur[1].

Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Inter pastoralis officii curas, quo, per ineffabilem divinae maiestatis providentiam, universalis Ecclesiae regimini praepositi sumus, illam peculiari affectu et sollicitudine libenter amplectimur, qua fides orthodoxa in animis hominum vel gignitur, vel iam genita nutritur, defenditur et roboratur, ac Christi oves et dominicus grex, quem caelestis Pater[2] suo sanguine redemit et in unius sanctae Ecclesiae catholicae unitatem adunavit, ab incursibus debacchantium adversariorum immunes redduntur, quorum quo maior est a capite distantia, eo vigilantior debet esse super eos nostra apostolica sollicitudo. Propterea eorum civitates et loca, quae, post longas ignorantiae tenebras, Spiritus Sancti cooperante gratiâ, verum Christi lumen et cognitionem receperunt, specialibus praerogativis, gratiis et favoribus prosequi, eorumque ecclesias iam fundatas dignioribus titulis exornare decrevimus, maxime id sublimium principum exposcentibus votis, prout in Domino salubriter expedire conspicimus.

Causae erigendi ecclesiam S. Salvatoris in metropolitanam.

§ 1. Sane, ecclesiâ S. Salvatoris Brasiliensi (quae de iure patronatus pro tempore existentium Portugalliae et Algarbiorum regum illustrium ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, esse dignoscitur, et cui bonae memoriae Stephanus episcopus Brasiliensis, dum viveret, praesidebat), per obitum dicti Stephani episcopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, pastoris solatio destitutâ, nos, vacatione huiusmodi fide dignis relationibus intellectâ, providi vigilisque pastoris more considerantes quod ex omnibus regionis Brasiliae locis (quae Portugalliae et Algarbiorum reges, a barbaris et gentilibus aliisque feris nationibus habitatae[1], post varios sudores, et impensas propterea factas, ditioni subegerunt) civitas S. Salvatoris in Bahia Omnium Sanctorum, ob illius amplitudinem, cultiores civium mores, agri fertilitatem, aëris benignitatem, ac populi frequentiam et commercium prima erat, et (postquam reges ipsi vastissimas provincias et oppida, portus, et loca in illis partibus suis[2] viribus ac diuturnis et frequentibus bellis periculisque felicissime acquisiverant, et ab haereticorum Hollandorum manibus recuperaverant, eorumque populos, divini humanique iuris eatenus expertes, operâ et ministerio[3] variorum religiosorum aliorumque vitae probatae virorum, abiectis inde Satanae tenebris ac idolatriae et gentilitatis haeresumque erroribus, ad fidem catholicam, extra quam nulla est salus, et cognitio-

1 Tres seqq. constit., eâdem die, ut videtur, expeditae, secum invicem conferendae sunt (R. T.).
2 Videtur legendum *Pastor* pro *Pater* (R. T.).

1 Legerem *habitata* nempe *loca* (R. T.).
2 In loc. parall. pag. 8 *a* legitur *summis* (R. T.).
3 Male, ut puto, ed. Main. leg. *ministeria* (R. T.).

nem veri luminis, qui est Christus, et sanctum baptismatis lavacrum sanctaeque matris Ecclesiae gremium allici curaverant) dictam civitatem, tamquam regiam suam et proregum suorum sedem, illiusque dioecesim, sumptuosis Dei templis, monasteriis, xenodochiis et sacris locis, necnon ministris ecclesiasticis locupletaverant et ornaverant, et dilectus filius nobilis vir Petrus, regnorum Portugalliae et Algarbiorum princeps et gubernator, praedictorum regum vestigia et exempla secutus, ad illas regiones plurimos verbi Dei praedicatores, et alios doctrinâ vitaeque integritate insignes viros, pro spirituali salute animarum praecipuâ quadam sollicitudine et industriâ assidue laborantes, notabili impensâ saepius miserat, quorum concionibus, exemplis et monitis conversos in eâdem fide instrui et confirmari studuerat, et a fide abhorrentes, dum expediebat, vel salutaribus armis confuderat, vel procul arcuerat, eisque rationibus religio christiana, divinâ favente clementiâ, eis in locis sic longe lateque propagabatur, ut ad eos adhuc debiles in fide confirmandos retinendosque, et in doctrinâ indigentes erudiendos, et ad bonum Pastorem, qui pro eis animam suam posuit, reducendos, maioraque ecclesiastica seminaria plantanda, novorum praesulum institutio omnino expediens videatur; quodque in illis partibus, quantumvis longissime et latissime protenderentur, nulla metropolitana ecclesia existit, ad quam illarum incolae super eorum quaerelis et appellationibus iustitiae complementum obtenturi recurrere possint, sed illi ad venerabilem fratrem nostrum archiepiscopum Ulyssiponensem in regno Portugalliae existentem metropolitanum inde remotissimum confugere vel iura sua indefensa coguntur relinquere quo fit ut saepe numero quamplurimi ad illicita procliviores sint, excessusque et crimina impunita remaneant; attendentes igitur[1] quod tam difficile sit per tam latam tamque diffusam dioecesim ad unum tantum pro iustitiâ consequendâ a personis ecclesiasticis et saecularibus recursum habere[2]:

Erectio ecclesiae S. Salvatoris in metropolitanam.

§ 2. Maturâ super hoc cum venerabilibus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione praehabitâ, necnon praedicto Petro principe et gubernatore supplicante, ac venerabilis etiam fratris nostri moderni archiepiscopi Ulyssiponensis ad hoc expresso accedente consensu, dictam civitatem S. Salvatoris archiepiscopali et metropolitanâ praelatione et titulo dignam iudicantes, de consilio et assensu et potestate similibus, ad omnipotentis Dei laudem et honorem, et orthodoxae fidei exaltationem, necnon totius militantis[3] Ecclesiae gloriam, ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, eatenus suffraganaeam ecclesiae[4] Ulyssiponensis, civitatem et dioecesim, etc., praedictas, et dilectos filios eorum[5] clerum et populum, a provinciâ Ulyssiponensi, cui etiam metropolitico iure subesse dignoscuntur, apostolicâ auctoritate perpetuo segregamus, dividimus et separamus, illaque omnia a[6] pro tempore existentis archiepiscopi et dilectorum etiam filiorum capituli et praedictae ecclesiae Ulyssiponensis superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione penitus eximimus et liberamus, necnon ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, ut praefertur vacantem, in metropolitanam, et sedem episcopalem in archiepiscopalem, archi-

1 Forsan *insuper* pro *igitur* legendum (R. T.).
2 Potius lege *haberi* (R. T.).
3 In loc. parall. seqq. Const. est *triumphantis* (R. T.).
4 Male edit. Main. legit *ecclesiam* (R. T.).
5 Aptius lege *earum* (R. T.).
6 Male edit. Main. legit *et* pro *a* (R. T.).

episcopalisque et metropolitanae ecclesiae sedem et provinciae caput, pro uno archiepiscopo S. Salvatoris Bahiae nuncupando, cum pallii et crucis delatione, ac omnibus et singulis aliis insigniis, honoribus, iuribus, privilegiis et praerogativis ecclesiae et sedis metropolitanae ac archiepiscopalis, de[1] iure patronatus dicto Petro principi et successoribus suis Portugalliae et Algarbiorum regibus, qui illud deinceps in perpetuum ad eamdem ecclesiam metropolitanam, ut prius ad olim cathedralem S. Salvatoris Brasiliensem, habere debeant, salvo et illaeso remanente, de simili consilio, dictâ auctoritate, erigimus et instituimus, ac archiepiscopalis metropolitanae nomine, titulo et honore decoramus.

Novae metropoli ecclesiae suffraganeae assignantur.

§ 3. Necnon praedictis ecclesiae et civitati S. Salvatoris de Bahia S. Sebastiani et de Olinda nuper oppida, et per nos etiam hodie in civitates, illorumque ecclesias in cathedrales erecta, pro suis et pro tempore existentis archiepiscopi S. Salvatoris de Bahia suffraganeis, qui, tamquam membra capiti, eidem archiepiscopo iure metropolitico subsint, et provinciae S. Salvatoris de Bahia clerum et populum universum pro earumdem ecclesiarum S. Salvatoris de Bahia provincialibus[2], quorum singulorum causae ad dictum archiepiscopum S. Salvatoris de Bahia iuxta sacrorum canonum statuta referuntur[3], de simili consilio, etiam perpetuo, concedimus et assignamus, et quoad archiepiscopalia metropolitica iura subiicimus.

1 Praeposit. *de* videtur delenda (R. T.).

2 Legerem: *et provinciae S. Salvatoris de Bahia clerum et populum universum earumdem ecclesiarum S. Sebastiani et de Olinda pro eiusdem S. Salvatoris de Bahia provincialibus* (R. T.).

3 Legerem *referantur* (R. T.).

Decretum irritans.

§ 4. Decernentes ex tunc irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Sanctio poenalis.

§ 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, divisionis, separationis, exemptionis, liberationis, erectionis, institutionis, decorationis, concessionis, assignationis, subiectionis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVI, X[1] kalendas decembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22[2] novembris 1676, pontif. an. I.

IV.

Oppidum de Olinda a dioecesi urbis S. Salvatoris de Bahia dismembratur, et suis praescriptis limitibus civitas esse decernitur, eiusque ecclesia Salvatori dicata cathedralis constituitur.

Innocentius episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ad sacram beati Petri Sedem in plenitudine potestatis, meritis licet imparibus, assumpti, mentis nostrae aciem ad ea potissimum dirigimus, per quae grata et accepta sincerae fidei et prosperae devotionis obsequia, Christo Domino, Regi et Redemptori nostro exhibita, promoventur, et praecipue cum ab iis, qui valde dissitas ab hac almâ Urbe regio-

1 Ed. Main. legit *VI;* at legendum esse *X* patet ex sequentibus duabus constitutionibus (R. T.).

2 Male ad marg. edit. Main. habet *16* (R. T.).

nes incolunt, impenduntur, quorum pietatem in dies magis ac magis augeri in Domino laetamur, eorumque augmenta apostolicâ benignitate et vigilantiâ iuvare summopere optamus. Quapropter, cum ad hoc maxime conducat ut christifidelium greges aptis pastorum ministeriis regantur, ut, quo magis eorum numerus crescit, horum etiam cura multiplicetur:

Conditio oppidi de Olinda exponitur.

§ 1. Sane, cum in regno Brasiliae, in provinciâ Pernambuci, ultra alia notabilia loca, unum oppidum civitas nuncupatum de Olinda Brasiliensis dioecesis, a sex millibus Hispanorum inhabitatum, regum Portugalliae dominio subiectum (et in eo una maior ecclesia sub[1] S. Salvatoris invocatione in qua missae et alia divina officia celebrantur et ecclesiastica sacramenta administrantur), aëris salubritate, ac populi frequentiâ et commercio, pluribusque virorum monasteriis, incolisque generis nobilitate, litterarum et armorum gradibus decoratis insigne reperiatur, quod a civitate S. Salvatoris Bahiae usque adeo remotum sit, et christianorum multitudo, divino operante Spiritu Sancto, ita coaluerat[2], ut episcopus S. Salvatoris Bahiae pro tempore existens ad illud eiusque fines citra periculum transmeare, ac alios[3] singulorum vultus, ut episcopum decet, inspicere, aliasque partes boni pastoris in universum gregem dominicum curae suae commissum exercere nequeat; et (postquam reges ipsi vastissimas provincias, oppida, portus et loca in illis partibus summis viribus et diuturnis et frequentibus bellis periculisque felicissime acquisiverant, et ab haereticorum Hollandorum manibus recuperaverant, eorumque populos, divini humanique iuris eatenus expertes, operâ et ministerio variorum religiosorum aliorumque vitae probatae virorum, abiectis inde Satanae tenebris ac idololatriae et gentilitatis haeresumque erroribus, ad fidem catholicam, extra quam nulla est salus, et cognitionem veri luminis, qui est Christus, et sanctum baptismi lavacrum, sanctaeque matris Ecclesiae gremium allici curaverunt[1]) dictam civitatem, tamquam regiam suam et proregum suorum sedem, illiusque dioecesim sumptuosis Dei templis, monasteriis, xenodochiis, et sacris locis, necnon ministris ecclesiasticis locupletaverunt et ornaverunt; et dilectus filius nobilis vir Petrus, regnorum Portugalliae et Algarbiorum princeps et gubernator, praedictorum regum vestigia et exempla sequutus, ad illas regiones plurimos verbi Dei praedicatores et alios doctrinâ vitaeque integritate insignes viros, pro spirituali salute animarum praecipuâ quadam sollicitudine et industriâ assidue laborantes, notabili impensâ saepius miserat, quorum concionibus, exemplis et monitis conversos in eâdem fide instrui et confirmari studuerat, et a fide abhorrentes, dum expediebat, vel salutaribus armis confuderat, vel procul arcuerat, eisque rationibus religio christiana, divinâ favente clementiâ, eis in locis sic longe lateque propagabatur, ut ad eos adhuc debiles in fide confirmandos retinendosque, et doctrinâ indigentes erudiendos, et ab bonum Pastorem, qui pro eis animam suam posuit, reducendos, maioraque ecclesiastica seminaria plantanda, novorum praesulum institutio omnino expediens redderetur; praeterea quod[2] tam difficile sit per tam latam tamque diffusam dioecesim ad unum tantum pro iustitiâ con

1 Praeposit. *sub* nos addimus (R. T.).
2 Potius lege *coaluerit* vel *creverit* (R. T.).
3 Infra in loc. parall. p. 13 *a* est *aliorum* (R.T.).

1 Aptius lege *curaverant*, sicut supra in loco parall., pag. 6 *a* (R. T.).
2 Partic. *quod* redundare videtur (R. T.).

sequendâ a personis ecclesiasticis et saecularibus recursum habere[1]:

E rectio oppidi S. Sebastiani in civitatem eâdem die facta memoratur.

§ 2. Nos, qui hodie, ex certis tunc expressis causis, maturâ super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione praehabitâ, necnon praedicto Petro principe et gubernatore per eius litteras nobis ad hoc humiliter supplicante, ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, eatenus suffraganeam ecclesiae Ulyssiponensis, dictas[2] civitatem et dioecesim, necnon dilectos filios earum clerum et populum, a provinciâ Ulyssiponensi, cui tunc metropolitico iure suberant, ac oppidum S. Sebastiani [cum certis terminis specificandis et certis limitibus distinguendis[3]] ab eâdem dioecesi S. Salvatoris Bahiae [ita quod posthac inibi tres dioeceses essent[4]] perpetuo segregavimus, divisimus et separavimus, illaque omnia a pro tempore existentis archiepiscopi et capituli ac praedictae ecclesiae Ulyssiponensis, necnon, quoad legem dioecesanam, oppidum praedictum S. Sebastiani cum suâ dioecesi ac clero et populo ab archiepiscopi etiam pro tempore existentis ac capituli et praefatae ecclesiae S. Salvatoris Bahiae superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione, moderni venerabilis etiam fratris nostri archiepiscopi Ulyssiponensis ad hoc accedente consensu, prorsus eximimus[5] et liberavimus; necnon ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutam, in metropolitanam, ac sedem episcopalem in archiepiscopalem, archiepiscopalisque et metropolitanae ecclesiae sedem et provinciae caput, pro uno archiepiscopo S. Salvatoris Bahiae nuncupando; necnon oppidum S. Sebastiani praefatum in civitatem, ac parochialem ecclesiam sub invocatione eiusdem S. Sebastiani praefati oppidi eiusdem S. Sebastiani in cathedralem, pro uno episcopo S. Sebastiani nuncupando, qui archiepiscopo S. Salvatoris Bahiae pro tempore existenti metropolitico iure subesset[6], ereximus et instituimus; necnon S. Sebastiani sub invocatione eiusdem S. Sebastiani ecclesiae, sic in cathedralem ecclesiam erectae, oppidum S. Sebastiani praefatum sic in civitatem erectum, pro civitate, et alia oppida, castra, villas, territoria et districtus dictae provinciae divi Ianuarii[7], a Capitania Spiritus Sancti inclusive usque ad flumen de Plata per oram maritimam et terram intus, pro suâ dioecesi, et illius clerum, incolas, habitatores et populum, pro suis clero et populo, concessimus et assignavimus, prout in diversis etiam confectis litteris plenius continetur:

Oppidum de Olinda a dioecesi S. Salvatoris dismembratur.

§ 3. Dictum oppidum de Olinda episcopali et civitatis denominatione et titulo dignum iudicantes, de eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio et assensu ac de apostolicae potestatis plenitudine similibus, ac praefato Petro principe et gubernatore humiliter supplicante, oppidum de Olinda praefatum, cum certis terminis inferius specificandis et certis limitibus distinguendis, ab eâdem dioecesi S. Salvatoris Bahiae, ita quod posthac tres inibi dioeceses existant, auctoritate apostolicâ perpetuo segregamus, dividimus et se-

1 Potius lege *haberi* (R. T.).

2 Aptius foret *dictasque* (R. T.).

3 Puto pericopen istam extra locum hîc esse, sed pertinere ad § 3 tum praesentis, tum seq constit. vel potius hîc diceret *tunc specificatis et ... distinctis* (R. T.).

4 Etiam pericopen istam esse extra locum suum puto, sed infra solum § 3 esse legendum (R. T.).

5 Potius lege *exemimus* (R. T.).

[6] 1 Male edit. Main. legit *subessent* (R. T.).

[7] 2 Ex constitutione seq. legendum potius *Rivi Ianuarii* (R. T.).

paramus, illaque omnia a pro tempore existentis archiepiscopi et capituli ac praefatae ecclesiae Ulyssiponensis, necnon, quoad legem dioecesanam, de Olinda oppidum praefatum, cum infrascriptâ suâ dioecesi ac etiam clero et populo, ab archiepiscopi etiam pro tempore existentis et capituli ac praedictae ecclesiae S. Salvatoris Bahiae superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione, attento consensu dicti moderni archiepiscopi Ulyssiponensis, prorsus eximimus et liberamus; necnon oppidum praefatum de Olinda in civitatem, et dictam ecclesiam sub invocatione S. Salvatoris praedicti oppidi in cathedralem, pro uno episcopo de Olinda nuncupando, qui illi praesideat et illius structuras et aedificia ampliari et ad formam cathedralium ecclesiarum redigi faciat, et in[1] dictis ecclesiâ[2] S. Salvatoris et civitate[3] de Olinda eiusque dioecesi tot dignitates, canonicatus et praebendas, aliaque beneficia ecclesiastica, cum curâ et sine curâ, quot in eis pro divino cultu et dictae ecclesiae de Olinda servitio et ecclesiastici cleri decore[4] ipsi episcopo de Olinda videbuntur convenire, de praefati Petri principis et pro tempore existentium regum praefatorum consilio et assensu, praeviâ cuiuslibet congruâ dotatione ab ipso Petro principe et regibus Portugalliae facendâ, quamprimum fieri poterit, erigat et instituat, necnon episcopalem iurisdictionem et potestatem exercere, omniaque et singula, quae ordinis, quaeque iurisdictionis, aut cuiuslibet alterius muneris episcopalis sunt, et quae alii in Portugalliae et Algarbiorum regnis et dominiis constituti episcopi in suis ecclesiis, civitatibus et dioecesibus facere possunt et debent, facere libere et licite possit et debeat; ac in eâdem de Olinda sic erectâ ecclesiâ episcopalem dignitatem cum sede, praeeminentiis, honoribus, privilegiis et facultatibus, quibus aliae cathedrales ecclesiae huiusmodi de iure vel consuetudine aut aliàs utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, necnon episcopali et capitulari mensis aliisque cathedralibus insigniis, ad omnipotentis Dei laudem, et gloriosissimae genitricis eius Virginis Mariae totiusque triumphantis Ecclesiae gloriam, ac fidei catholicae exaltationem, consilio et auctoritate similibus, perpetuo erigimus et instituimus, et S. Salvatoris de Olinda ecclesiam cathedralis, et de Olinda oppidum huiusmodi civitatis, illiusque incolas civium nomine, titulo et honore decoramus.

Dioecesis termini designatur.

§ 4. Necnon eidem ecclesiae S. Salvatoris de Olinda oppidum de Olinda praefatum, sic in civitatem de Olinda erectum, pro civitate, et alia oppida, castra, villas, territoria et districtus dictae provinciae de Pernambuco ab arce Seara inclusive per oram maritimam et terram intus usque ad flumen S. Francisci, quod inserviet pro termino inter dioecesim de Olinda et dioecesim S. Salvatoris de Bahia, pro suâ dioecesi, et illius clerum, incolas et habitatores et populum, pro suis clero et populo, concedimus et assignamus: non obstante aliâ separatione seu dismembratione eiusdem provinciae de Pernambuco olim factâ, cum erecta fuerit in administrationem spiritualem a sanctae memoriae Paulo V praedecessore nostro per litteras datas v iulii MDCXIV[1].

[1] Praeposit. *in* addimus ex loco parall. (R. T.).
[2] Male edit. Main. legit *ecclesiis* (R. T.).
[3] Male item legit *civitati* pro *civitate* (R. T.).
[4] Pessime prorsus edit. Main. legit *donec* pro *decore* (R. T.).

[1] Vide tom. XII, pag. 271 (R. T.).

Redditus seu dos episcopatus.

§ 5. Necnon ecclesiae praefatae S. Salvatoris de Olinda eiusque mensae episcopali praefatae, pro eius dote, redditus annuos duorum millium et quingentorum cruciatorum monetae Portugalliae per ipsum Petrum principem assignatos, quam quidem summam idem Petrus princeps de suis propriis ac pro tempore existentium regum Portugalliae redditibus, et specialiter de illis qui ex ipsâ regione Brasiliensi percipiuntur, gratiose et irrevocabiliter ad hunc effectum donavit, et solvere quotannis promisit seu promittit, similiter perpetuo applicamus et approriamus.

Iuspatronatus et praesentandi intra annum ad episcopatum et alias dignitates regibus Portugalliae conceditur.

§ 6. Et insuper Petro principi et gubernatori, ac pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regibus praefatis, ius patronatus et praesentandi personas idoneas infra annum, ad dictam ecclesiam de Olinda videlicet nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici, tam pro hac primâ vice, quam quoties illam deinceps quovis modo etiamsi apud Sedem Apostolicam vacare contigerit, per nos et pro tempore existentem Romanum Pontificem huiusmodi in eiusdem de Olinda ecclesiae episcopum et pastorem ad praesentationem huiusmodi, et non aliàs, praeficiendum[1], ad maiorem vero post pontificalem, et principales et alias dignitates, canonicatus et praebendas, necnon beneficia erigenda et per Petrum principem et pro tempore existentes reges huiusmodi ex bonis eorum mere laicalibus congrue dotanda, tam ab eorum primaevâ erectione, postquam erecta et dotata fuerint, quam ex tunc deinceps, quoties illa, quibusvis modis, etiam ex quorumcumque[2] personis, etiam apud Sedem eamdem, vacare contigerit, pro tempore existenti episcopo de Olinda praefato, similiter per eum, ad praesentationem praefati Petri principis et pro tempore existentium Portugalliae et Algarbiorum regum factam[1], infra terminum a iure praefixum, in ipsis dignitatibus, canonicatibus et praebendis ac beneficiis instituendas[2], eâdem auctoritate pariter perpetuo reservamus ac concedimus.

Declaratur iuspatronatum competere ex dotatione et fundatione, nec esse derogandum.

§ 7. Decernentes ius patronatus et praesentandi huiusmodi praefato Petro principi et gubernatori, et pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regibus praefatis, ex meris fundationibus et dotationibus competere, illique etiam per Sedem eamdem etiam consistorialiter quacumque ratione derogari non posse, neque derogatum censeri, nisi ipsius Petri principis et gubernatoris et pro tempore existentium regum praefatorum ad id expressus accedat assensus, et, si quovis modo derogetur, derogationes huiusmodi cum inde sequutis nullius roboris, efficaciae vel momenti fore;

Clausulae.

§ 8. Sicque per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, et eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, Sedisque praefatae nuncios, et causarum palatii apostolici auditores, sublatâ eis et quibusvis aliis quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, necnon irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 9. Non obstantibus praemissis, praesertim quod ecclesia S. Salvatoris Brasiliensis praefata vacet et pastore suo destituta reperiatur, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas et ab ecclesiis membra dis-

1 Aptius legerem *praeficiendam* nempe *personam* (R. T.).

2 Male ed. Main. legit *quarumcumque* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *facta* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *instituendis* (R. T.).

tingui ac dividi prohibentis, et nostrâ ac cancellariae apostolicae regulâ de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ulyssiponensis et S. Salvatoris de Bahia ecclesiarum praefatarum, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis. § 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, divisionis, separationis, exemptionis, liberationis, erectionis, institutionis, decorationis, concessionis, assignationis, applicationis, appropriationis, reservationis, concessionis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVI, X kalendas decembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 novembris 1676, pontif. anno I.

V.

Erigitur oppidum S. Sebastiani in regno Brasiliae in civitatem, eiusque ecclesia parochialis in cathedralem.

Innocentius episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romani Pontificis pastoralis sollicitudo, in supremo apostolicae potestatis solio ex omnipotentis Dei providentiâ constituta, ad ea potissimum dirigitur, per quae Salvatoris nostri Iesu Christi aeternitatis[1] Unigeniti fides et gloria in dies magis augetur et multiplicatur, qui, ubi messem multam esse conspexit, operariorum penuriam attendens, ministrorum suorum curas variis in diei horis ad opera mittere non destitit, cum et ipse, ut homines salutaris vitae caelestis patriae cultores efficeret, de summis caelorum ad huius mundi infima[1] et in sacrosanctae Crucis arâ pro nostrâ salute in pretium immolari dignatus sit. Cuius cum licet[2] vices geramus in terris, inter multiplices curas, quae ex apostolico munere nobis incumbere dignoscimus, illa praesertim cordi nostro est, ut, multiplicatâ messe, agri et[3] dominici cultores multiplicentur, quorum assiduis operibus et fructuosis ministeriis fructus spiritualis ad centesimum usque augeatur, et populus christianus eisdem rectoribus gubernetur, quos Pastor aeternus sui operis vicarios esse disposuit. Propterea piissimi patrisfamilias partes favorabiliter implere exoptamus.

§ 1. Sane, cum in regno Brasiliae, in eâ parte quae Rivus Ianuarii appellatur, inter cetera unum oppidum civitas nuncupatum S. Sebastiani, Brasiliensis dioecesis, quater mille circiter focularibus constans, regum Portugalliae dominio subiectum (et in eo una parochialis ecclesia sub eiusdem S. Sebastiani invocatione in qua missa et alia divina officia et ecclesiastica sacramenta administrantur), aëris salubritate, ac populi frequentiâ et commercio, pluribus virorum monasteriis, incolisque generis nobilitate litterarumque et armorum gradibus decoratis insigne reperiatur, quod a civitate S. Salvatoris Bahiae usque adeo remotum sit, ut[4] christianorum multitudo, divino cooperante Spiritu Motiva erectionis de qua in rubricâ.

1 Forsan *aeterni Patris* legendum (R. T.).

1 Videtur deesse *descendere* (R. T.).

2 Aliquid deest, ex g. *indigni*, vel *nullo nostro merito* (R. T.).

3 Aptius lege *et agri* (R. T.).

4 Potius lege *et* pro *ut* (R. T.).

Sancto, ita coaluerit, ut episcopus S. Salvatoris Bahiae pro tempore existens ad illud eiusque fines citra periculum transmeare, ac aliorum singulorum vultus, ut episcopum decet, inspicere, aliasque partes boni pastoris in universum gregem dominicum curae suae commissum exercere nequeat; et[1] (postquam reges ipsi vastissimas provincias, oppida, portus et loca in illis partibus summis viribus ac diuturnis et frequentibus bellis periculisque felicissime acquisiverant, et ab haereticorum Hollandorum manibus recuperaverant, eorumque populos, divini humanique iuris eatenus expertes, operâ et ministerio variorum religiosorum et aliorum vitae probatae virorum, et[2] abiectis inde satanae tenebris ac idolatriae et gentilitatis haeresumque erroribus, ad fidem catholicam, extra quam nulla est salus, et cognitionem[3] veri luminis, qui est Christus, et sanctum baptismatis lavacrum, sanctaeque matris Ecclesiae gremium allici curaverant) dictam civitatem, tamquam regiam suam et[4] proregum suorum sedem, illiusque dioecesim sumptuosis Dei templis, monasteriis, xenodochiis et sacris locis, necnon ministris Ecclesiae locupletaverant et ornaverant; et dilectus filius nobilis vir Petrus, regnorum Portugalliae et Algarbiorum princeps et gubernator, praedictorum regum vestigia et exempla sequutus, ad illas regiones plurimos verbi Dei praedicatores et alios doctrinâ vitaeque integritate insignes viros, pro spirituali salute animarum praecipuâ quadam sollicitudine et industriâ assidue laborantes, notabili impensâ saepius miserat, quorum concionibus, exemplis et monitis conversos in eâdem fide instrui et confirmari studuerat, et a fide abhorrentes, dum expediebat, vel salutaribus armis confuderat, vel procul arcuerat, eisque rationibus religio christiana, divinâ favente clementiâ, eis in locis sic longe lateque propagabatur, ut ad eos adhuc debiles in fide confirmandos retinendosque, et doctrinâ indigentes erudiendos, et ad bonum Pastorem, qui pro eis animam suam posuit, reducendos, maioraque ecclesiastica seminaria plantanda, novorum praesulum institutio omnino expediat; praeterea difficile redderetur per tam latam tamque diffusam dioecesim ad unum tantum pro iustitiâ consequendâ a personis ecclesiasticis et saecularibus recursum habere[1]:

§ 2. Nos, qui hodie, ex certis tunc expressis causis, maturâ super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione praehabitâ, necnon praedicto principe et gubernatore per eius litteras nobis ad hoc humiliter supplicante, ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, eatenus suffraganeam ecclesiae Ulyssiponensis, et dictas civitatem et dioecesim, necnon dilectos filios earum clerum et populum, a provinciâ Ulyssiponensi, cui tunc metropolitico iure suberant, ac oppidum de Olinda, [cum certis terminis inferius specificandis et certis limitibus distinguendis[2]] ab eâdem dioecesi S. Salvatoris Bahiae [ita quod posthac inibi tres dioeceses essent[3]] perpetuo segregavimus, divisimus et separavimus, illaque omnia a[4] pro tempore existentis archiepiscopi et capituli ac praedictae ecclesiae Ulyssiponensis, necnon, quoad legem dioece-

Narratur ecclesiam S. Salvatoris de Bahia erectam fuisse in metropolitanam.

1 Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).
2 Coniunct. *et* delenda (R. T.).
3 Male edit. Main. legit *cognitio* (R. T.).
4 Coniunct. *et* addimus ex locis parallelis (R. T.).

1 Potius lege *haberi* (R. T.).
2 Puto pericopen istam extra locum esse et ex § 3 Const. praeced. desumptam (R. T.).
3 Etiam hanc pericopen puto esse extra locum suum, sed solum § 3 esse legendam (R. T.).
4 Male edit. Main. legit *et* pro *a* (R. T.).

sanam, oppidum praedictum de Olinda, cum suâ dioecesi ac etiam clero et populo, ab archiepiscopi etiam pro tempore existentis, capituli ac praedictae ecclesiae S. Salvatoris Bahiae superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione, moderni venerabilis etiam fratris nostri archiepiscopi Ulyssiponensis ad hoc accedente consensu, prorsus exemimus et liberavimus; necnon ecclesiam S. Salvatoris Bahiae, certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutam, in metropolitanam, et sedem episcopalem in archiepiscopalem, archiepiscopalisque et metropolitanae ecclesiae sedem et provinciae caput, pro uno archiepiscopo S. Salvatoris Bahiae nuncupando, necnon oppidum de Olinda praedictum in civitatem et ecclesiam sub invocatione S. Salvatoris eiusdem oppidi de Olinda in cathedralem, pro uno episcopo de Olinda nuncupando, qui archiepiscopo S. Salvatoris Bahiae pro tempore existenti metropolitico iure subsit, ereximus et instituimus; necnon S. Salvatoris de Olinda ecclesiae[1], sic in cathedralem ecclesiam erectae[2], oppidum de Olinda praedictum, sic in civitatem erectum, pro civitate, et alia oppida, castra, villas, territoria et districtus dictae provinciae de Pernambuco ab Arce Seara inclusive per oram maritimam et terram intus usque ad flumen S. Francisci, quod inserviet pro termino inter dioecesim de Olinda et dioecesim S. Salvatoris de Bahia, pro suâ dioecesi, et illius clerum, incolas, habitatores et populum pro suis clero et populo concessimus et assignavimus, prout etiam in diversis etiam confectis litteris plenius continetur;

Erectio ut in rubrica.

§ 3. Dictum oppidum S. Sebastiani episcopali et civitatis denominatione[1] et titulo dignum iudicantes, de eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio et assensu similibus, ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac praedicto Petro principe et gubernatore humiliter supplicante, oppidum S. Sebastiani praedictum, cum certis terminis inferius specificandis et certis limitibus distinguendis, ab eâdem dioecesi S. Salvatoris Bahiae, ita quod posthac tres inibi dioeceses existant, auctoritate apostolicâ perpetuo segregamus, dividimus et separamus, illaque omnia a pro tempore existentis archiepiscopi et capituli ac praedictae ecclesiae Ulyssiponensis, necnon, quoad legem dioecesanam, S. Sebastiani oppidum praedictum, cum infrascriptâ suâ dioecesi ac etiam clero et populo, ab archiepiscopi[2] pro tempore existentis ac capituli ac pariter ecclesiae S. Salvatoris Bahiae superioritate, iurisdictione, potestate et correctione, attento consensu dicti moderni archiepiscopi Ulyssiponensis, prorsus eximimus et liberamus; necnon oppidum praedictum S. Sebastiani in civitatem, et parochialem ecclesiam S. Salvatoris eiusdem S. Sebastiani praedicti oppidi in cathedralem, pro uno episcopo S. Sebastiani nuncupando, qui illi praesideat et illius structuras et aedificia ampliari et ad formam cathedralium ecclesiarum redigi faciat, et in dictâ[3] ecclesiâ S. Sebastiani et civitate eiusque dioecesi tot dignitates, canonicatus et praebendas, aliaque beneficia ecclesiastica, cum curâ et sine curâ, quot in eis pro divino cultu et dictae ecclesiae S. Sebastiani servitio et ecclesiastici cleri decore ipsi episcopo S. Sebastiani videbuntur con-

1 Male, ut patet ex seqq., edit. Main. legit *ecclesia* pro *ecclesiae* (R. T.).

2 Item male eadem edit. legit *erecta* (R. T.).

1 Pessime eadem edit. legit *donatione* pro *denominatione* (R. T.).

2 Coniunct. *et* hinc abiicimus (R. T.).

3 Supra in loco parallelo legitur *dictis* (R. T.).

venire, de praedicti Petri principis et pro tempore existentium regum praedictorum consilio et assensu, et praeviâ cuiuslibet congruâ dotatione ab ipsis Petro principe et regibus Portugalliae faciendâ, quamprimum fieri poterit, erigat et instituat; necnon episcopalem iurisdictionem et potestatem exercere, omniaque[1] et singula quae ordinis, quaeque iurisdictionis aut cuiuslibet alterius muneris episcopalis sunt, et quae alii[2] in Portugalliae et Algarbiorum regnis et dominiis constituti episcopi in suis ecclesiis, civitatibus et dioecesibus[3] facere possunt et debent, facere libere et licite possit et debeat; ac in eâdem S. Sebastiani sic erectâ ecclesiâ episcopalem dignitatem cum sede, praeeminentiis, honoribus, privilegiis et facultatibus, quibus aliae cathedrales ecclesiae huiusmodi de iure vel consuetudine aut aliàs utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, necnon episcopali et capitulari mensis, aliisque cathedralibus insigniis, ad omnipotentis Dei laudem, et gloriosissimae genitricis eius Virginis Mariae totiusque triumphantis Ecclesiae gloriam, et fidei catholicae exaltationem, consilio et auctoritate similibus, perpetuo erigimus et instituimus, et S. Sebastiani ecclesiam[4] cathedralis, et S. Sebastiani oppidum huiusmodi civitatis, illiusque incolas civium nomine, titulo et honore decoramus.

Novae dioecesis termini assignantur.

§ 4. Necnon eidem S. Sebastiani ecclesiae oppidum S. Sebastiani praedictum, sic in civitatem S. Sebastiani erectum, pro civitate, aliaque oppida, castra, villas, territoria ac districtus dictae provinciae Rivi[1] Ianuarii, a Capitania Spiritus Sancti inclusive usque ad flumen de Plata per oram maritimam et terram intus, pro suâ dioecesi, et illius clerum, incolas, habitatores, populum, pro suis clero et populo, concedimus et assignamus: non obstante aliâ separatione seu dismembratione eiusdem provinciae Rivi[2] Ianuarii olim factâ, cum erecta fuerit in administrationem spiritualem a sanctae memoriae Gregorio XIII praedecessore nostro per litteras datas XIX iulii MDLXXVI;

Dos mensae episcopalis.

§ 5. Necnon ecclesiae praedictae[3] S. Sebastiani eiusque mensae episcopali praedictae, pro eius dote, redditus annuos duorum millium et quingentorum cruciatorum monetae Portugalliae per ipsum Petrum principem assignatos, quam quidem summam idem Petrus princeps de suis propriis ac pro tempore existentium regum Portugalliae redditibus, et specialiter de illis qui ex ipsâ regione Brasiliae percipiuntur, gratiose et irrevocabiliter ad hunc effectum donavit et obtulit, ac solvere quotannis promisit seu promittit, similiter perpetuo applicamus et appropriamus.

Iuspatronatus et praesentandi ad dictam ecclesiam conceditur regibus Portugalliae.

§ 6. Et insuper Petro principi et gubernatori, ac pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regibus praedictis, ius patronatus et praesentandi infra annum personas idoneas ad dictam ecclesiam S. Sebastiani, videlicet nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici, tam pro hac primâ vice, quam quoties illam deinceps, quovis modo, etiam apud Sedem Apostolicam, vacare contigerit, per nos et pro tempore existentem Romanum Pontificem huiusmodi in eiusdem S. Sebastiani ecclesiae episcopum et pastorem ad praesentationem

1 Male ed. Main. legit *exercere omnia* (R. T.).
2 Male item eadem edit. legit *aliis* (R. T.).
3 Pessime item eadem edit. legit *civitas et dioecesis* (R. T.).
4 Male edit. Main. habet *ecclesiae* pro *ecclesiam* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *Divi* pro *Rivi* (R. T.).
2 Iterum eadem ed. habet *Divi* pro *Rivi* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *praedicti* (R. T.).

huiusmodi, et non aliàs, praeficiendum[1], ad maiorem vero post pontificalem, et principales, aliasque dignitates, canonicatus et praebendas, necnon beneficia erigenda, et[2] per Petrum principem et pro tempore existentes reges huiusmodi ex bonis eorum mere laicalibus congrue dotanda, tam ab eorum primaevâ erectione, postquam erecta et dotata fuerint, quam ex tunc deinceps, quoties illa, quibusvis modis, etiam ex quorumcumque personis, etiam apud Sedem eamdem, vacare contigerit, pro tempore existenti episcopo S. Sebastiani praedicto, similiter per eum, ad praesentationem praedicti Petri principis et pro tempore existentium Portugalliae et Algarbiorum regum factam[3], infra terminum a iure praefixum, in ipsis dignitatibus, canonicatibus et praebendis, ac beneficiis instituendas[4], eâdem auctoritate perpetuo reservamus et concedimus.

Declaratur iuspatronatus competere ex dotatione et fundatione nec illi derogandum.

§ 7. Decernentes iuspatronatus et praesentandi huiusmodi Petro principi et gubernatori, et pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regibus praedictis, ex meris fundationibus et dotationibus competere, illique etiam per Sedem eamdem, etiam consistorialiter, quacumque ratione derogari non posse, neque derogatum censeri, nisi ipsius Petri principis et gubernatoris et pro tempore existentium regum praedictorum ad id expressus accedat assensus; et si aliter quovis modo derogetur, derogationes huiusmodi cum inde sequutis nullius roboris vel momenti fore:

Clausulae.

§ 8. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, Sedisque praedictae nuncios, et causarum palatii apostolici auditores, sublatâ eis et quibusvis aliis quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, necnon irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 9. Non obstantibus praemissis, praesertim quod ecclesia S. Salvatoris Brasiliensis praedicta vacaret et pastore destituta reperiretur, Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas et ab ecclesiis membra distingui ac dividi prohibentis, nostrâ et cancellariae apostolicae regulis de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ulyssiponensis et S. Salvatoris de Bahia ecclesiarum praedictarum, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§ 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, divisionis, separationis, assignationis, applicationis, approbationis, reservationis et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVI, x kalendas decembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 novembris 1676, pontif. anno I.

1 Aptius lege *praeficiendam* nempe *personam* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *etiam* pro *et* (R. T.).
3 Male edit. Main. legit *facta* (R. T.).
4 Male edit. Main. legit *instituendis* (R. T.).

VI.

Confirmatur decretum Congregationis Concilii, quo decernitur ad abbatem commendatarium pertinere approbare monachos pro audiendis confessionibus saecularium in ecclesiis monasteriorum S. Scholasticae et S. Specus Sublacensis, Ordinis S. Benedicti, nullius dioecesis, provinciae Romanae.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Prooemium. § 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, ad favorem dilecti filii nostri Caroli Barberini eiusdem S. R. E. diaconi cardinalis Caroli nuncupati, perpetui commendatarii monasteriorum S. Scholasticae et S. Specus Sublacensis insimul perpetuo unitorum Ordinis sancti Benedicti nullius dioecesis provinciae Romanae, decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

Exemplum supplicis libelli emin.mi commendatarii. *Sublacensis iurisdictionis.* Eminentissimus dominus cardinalis Carolus Barberinus, modernus abbas commendatarius Sublacensis, exponit qualiter monachi Ordinis Cassinensis degentes in sanctis monasteriis S. Scholasticae et S. Specus insimul unitis abbatiae Sublacensi pro audiendis confessionibus saecularium in ecclesiis dictorum monasteriorum consueverunt hucusque approbationem oretenus recipere a vicario generali abbatis commendatarii pro tempore existentis; quoties enim novus superior claustralis regimini eorumdem monachorum praeficiebatur, cum primum ipsum vicarium generalem inviseret, consuevit semper quosdam ex monachis, quos ad id munus magis idoneos iudicaret, eidem proponere ut necessariam approbationem pro excipiendis saecularium confessionibus, si ita ei videbatur, ab ipso reciperent, prout de facto oretenus ipsius vicarii arbitrio recipiebant, duraturam nimirum pro toto tempore regiminis illius superioris qui illam postulaverat, unde novus superior novam subinde approbationem pro confessariis petebat.

Morem hunc approbandi oretenus confessarios eminentissimus cardinalis Carolus modernus commendatarius haud satis probavit; ideoque, cum illum servari invenisset per ipsius vicarium cum ceteris etiam fere omnibus confessariis sive saecularibus sive regularibus suae abbatiae, cupiens pro suâ pietate ac zelo, praesertim post editas constitutiones synodales, consultius procedere, vicario iniunxit ut in posterum, ad earumdem constitutionum praescriptum, omnibus confessariis sive saecularibus sive regularibus facultatem audiendi confessiones non aliàs quam in scriptis concederet singulis semestribus renovandam. Decretum hoc eminentiae suae paulo post, ut par erat, ad praxim deductum fuit ab eius vicario, respectu confessariorum saecularium et etiam aliorum regularium.

Verum, cum illud quoque quoad monachos exequi contenderet, occasione novae approbationis, quae illis iuxta praenarratum morem pro excipiendis saecularium confessionibus concedenda erat in mutatione superioris claustralis qui nuper illorum regimini praefectus fuit, iste promptum se quidem exhibuit ad recipiendam approbationem oretenus, sed recusavit illam recipere in scriptis. At, cum vidisset eam oretenus nequaquam posse obtinere, coepit ulterius asserere monachos Sublacenses nullatenus teneri ad dictam approbationem sive in scriptis sive etiam oretenus recipiendam, tam ratione cuiusdam antiqui privilegii Martini V eisdem monachis concessi pro audiendis quorumcumque fide-

lium confessionibus, quam ratione reliquorum privilegiorum et exemptionum, imo etiam praetensi eorum territorii separati, per quod non modo credunt se immunes omnino a iurisdictione abbatis commendatarii, verum etiam opinantur se posse cum bonis mensae conventualis constituere propriam quamdam dioecesim ab illâ eiusdem abbatis penitus divisam. Perstitit idem novus superior claustralis, pro quadam urbanitate erga eminentissimum abbatem, his non obstantibus, se recepturum pro monachis oretenus licentiam audiendi confessiones, prout reliqui eius antecessores consueverant.

Verum idem eminentissimus abbas, nolens ullam iurisdictionem sibi attribui ex urbanitate monachorum, sed illam dumtaxat, quae sibi de iure competit, cupiens modis consultioribus exercere, monitâ parte monachorum ad informandum, petiit per sacram Congregationem declarari: primo, an monachi sanctorum monasteriorum S. Scholasticae et S. Specus abbatiae Sublacensis teneantur recipere approbationem pro audiendis saecularium confessionibus in ecclesiis dictorum monasteriorum ab eminentissimo abbate commendatario, non modo oretenus, prout hucusque consueverunt, verum etiam in scriptis: praeterea, cum iidem monachi consueverint de praeterito in propriis sedibus confessionalibus retinere publice affixas notulas casuum reservatorum eidem eminentissimo abbati, ac modo illas non amplius retineant, quatenus ad primum dubium affirmative respondeatur, consecutive declarari postulat secundo, an iidem monachi teneantur in propriis sedibus confessionalibus publice affixas retinere notulas casuum reservatorum eidem eminentissimo abbati, et, quatenus teneantur, quibus remediis ad id compelli possint.

Die x octobris MDCLXXVI, S. Congregatio, etc., ad utrumque dubium respondit affirmative, et ab eminentissimo commendatario procedendum esse iuris remediis contra inobedientes. *Decretum S. Congregationis.*

In quorum, etc. Datum Romae hac die v novembris MDCLXXVI.

S. archiep. BRANCACCIUS,
episc. Viterb. S. C. C. secr.

Confirmatio apostolica praedicti decreti. § 2. Cum autem, sicut dictus Carolus cardinalis et commendatarius nobis subinde exposuit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Carolum cardinalem et commendatarium specialis gratiae favore prosequi volentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 6. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, monasteriorum et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione aposto-

licâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVII novembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 27 novembris 1676, pontif. anno I.

VII.

Confirmatio quorumdam statutorum pro Ordine S. Pauli primi eremitae in regno Portugalliae etc. [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Preces Pontifici oblatae.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii superior generalis et fratres Ordinis sancti Pauli primi eremitae in regno Portugalliae, quod, vigore facultatis, quam constitutiones dicti Ordinis definitorio in capitulo generali ipsius Ordinis congregato tribuunt, adiungendi ad constitutiones huiusmodi ea quae pro bono eiusdem Ordinis regimine magis expedire videbuntur, definitorium in capitulo generali dicti Ordinis proxime praeterito congregatum statuit seu decrevit:

Statuta seu decreta definitorii dicti Ordinis.

Primo, ut is frater, qui per triennium visitatoris officio functus fuerit, triennio subsequenti in visitatorem eligi nequeat: secundo, ut prior sive superior generalis primo anno sui triennii visitet super processu visitatoris qui antecedenti triennio officium suum absolverit, idque faciat per actus separatos quos deferat ad primam mensam definitionis, ad hoc ut ibidem iudicentur: tertio, ut in futurum vicarii domus regularis de Valdinfante nuncupatae in omnibus capitulis generalibus Ordinis praedicti vocem habeant, et in omnibus conventibus in quibus reperientur, sedere debeant in refectorio ad mensam quae transversa vocatur.

Petitur confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, statuta seu decreta huiusmodi bono dicti Ordinis regimini conducibilia sint, et propterea dicti exponentes illa, quo in futurum tamquam constitutiones eiusdem Ordinis inviolabiliter observentur, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent:

Pontifex confirmat dicta statuta et decreta.

§ 3. Nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad praemissorum effectum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, attentis expositis, statuta seu decreta supra expressa, a definitorio facta ut praefertur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae

[1] De hoc Ordine mentionem faciunt Paulus Morigius *De Hist. relig.* cap. XLIX et Sylvester Marulius in *Ocean. Relig.*; eiusque privilegia habes in Constit. *In supremo* Alexandri VII; quoad monasteria pro studiis generalibus et gradibus vide Constit. *Ex iniuncto nobis* LX Clementis X (tom. XVIII, pag. 182).

firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, Ordinis praefati, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXVII novembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 27 novembris 1676, pontif. anno I.

VIII.

Committitur nuncio Portugalliae moderatio inhibitionis factae inquisitoribus dicti regni Portugalliae in causâ recursus Novorum Christianorum[1].

Venerabili fratri Marcello archiepiscopo Chalcedonensi, in Portugalliae et Algarbiorum regnis nostro et Apostolicae Sedis nuncio,

Innocentius Papa XI.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Causa concessionis praedictae inhibitionis.

§ 1. Aliàs, cum dilecti filii Christiani Novi nuncupati, sive ab Hebraeis descendentes, in Portugalliae et Algarbiorum regnis degentes, qui in carceribus tribunalium Inquisitionis adversus haereticam et apostaticam a fide catholicâ et religione christianâ pravitatem, in Ulyssiponensi, Eborensi, et Conimbricensi civitatibus auctoritate apostolicâ institutorum, propter imputata eis crimina ad officium Inquisitionis huiusmodi spectantia, de quibus accusati seu inquisiti respective existebant, detinebantur, ad felicis recordationis Clementem Papam X praedecessorem nostrum et hanc sanctam Sedem recurrissent, conquerentes, bonae memoriae Petrum archiepiscopum Sidensem, qui tunc adhuc in humanis esse credebatur, generalem et reliquos inquisitores adversus haereticam pravitatem in dictis regnis auctoritate praefatâ deputatos, seu eorum aliquos, ad novum actum (ut vocant) *fidei* contra ipsos, sive ad eorum condemnationem, eorumque ad publice abiurandum coactionem, et in huius defectum ad diversarum poenarum inflictionem atque executionem nimiâ praecipitatione, quae iustitiae noverca esse solet, nec servatis iis quae per sacrorum canonum et constitutionum apostolicarum aequitatem praescripta sunt,

1. Hanc inhibitionem habes in Constit. CLXIII Clementis X, quae incipit *Cum dilecti filii*, tom. XVIII, pag. 496.

devenire velle, non sine iustitiae subversione, ac ipsorum totiusque eorum nationis ruinâ et destructione:

Inhibitio facta a Clemente X. Idem Clemens praedecessor, qui, in supremo iustitiae throno a Domino constitutus, iustitiam omnibus aequâ lance administrare tenebatur, eorumdem christianorum recursum huiusmodi admittens, ac causam et causas quascumque contra eos et eorum quemlibet, super criminibus et delictis ad Officium Inquisitionis huiusmodi quomodolibet spectantibus, in praefatis aliisve tribunalibus quibuscumque adversus haereticam et apostaticam pravitatem praedictam in supradictis regnis dictâ auctoritate institutis, seu eorum aliquo, eatenus quovis modo motas et pendentes, in statu et terminis in quibus tunc quomodolibet reperiebantur, ad se et ad Sedem praefatam avocans, ipsasque causas, cum omnibus et singulis illarum accidentibus, emergentibus, annexis et connexis, totoque negotio principali, per Congregationem venerabilium fratrum nostrorum tunc suorum S. R. E. cardinalium in totâ republicâ christianâ generalium inquisitorum adversus haereticam et apostaticam pravitatem huiusmodi a Sede praefatâ deputatorum, cui easdem causas commiserat et demandaverat, audiri, cognosci, decidi, fineque debito, prout iuris foret, terminari debere omnino volens, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione suis, deque apostolicae potestatis plenitudine, memorato Petro archiepiscopo inquisitori generali ac reliquis inquisitoribus praefatis districte inhibuit, ne, causâ et causis huiusmodi in praefatâ cardinalium Congregatione pendentibus, aut aliàs quomodolibet donec et quousque specialis expressa desuper ab ipso Clemente praedecessore et eâdem Sede licentia eis concessa fuisset, ad ullum similem actum (ut vocant) *fidei* ullamve publicationem, promulgationem aut executionem novarum sententiarum quarumcumque contra praefatos Christianos Novos ut praefertur inquisitos seu accusatos vel denunciatos et in carceribus praedictis detentos, aut illorum aliquem, devenire ullo modo auderent, neque ipsi aut eorum aliquis, seu ipsorum et cuiuslibet eorum respective consiliarii, commissarii, procuratores fiscales, assessores, notarii, actuarii, ceterique officiales et ministri, contra ipsos aut eorum quemlibet, illorumve et cuiuslibet eorum respective advocatos, procuratores, sollicitatores, agentes, seu negotiorum gestores, aut aliàs quomodolibet pro eis intervenientes, quovis modo, directe vel indirecte seu aliàs quomodolibet, quicquam novi attentare vel innovare praesumerent; ipse enim Clemens praedecessor eisdem generali et reliquis inquisitoribus, eorumque et cuiuslibet eorum respective consiliariis, commissariis, procuratoribus fiscalibus, assessoribus, notariis, actuariis, ceterisque officialibus et ministris praedictis, in virtute sanctae obedientiae districte praecepit et mandavit, ut quibuscumque mandatis, ordinationibus et decretis dictae Congregationis cardinalium in causâ seu causis huiusmodi eatenus forsan emanatis et imposterum usque ad finem et terminum earumdem causarum quomodolibet emanaturis, omni morâ, dilatione, tergiversatione, oppositione, et contradictione postpositis et remotis, prompte, sicut devotos dictae Sedis filios decet, parerent, nec illa eorumve executionem quomodolibet impedire, aut illis in iudicio vel extra illud se opponere aut contradicere ullo modo auderent seu praesumerent; alioquin dictus Petrus archiepiscopus inquisitor generalis sus-

pensionis ab exercitio pontificalium et interdicti ab ingressu ecclesiae et privationis muneris inquisitoris generalis, reliqui vero inquisitores praefati, eorumque respective consiliarii, procuratores fiscales, commissarii, assessores, notarii, ceterique officiales et ministri, excommunicationis latae sententiae, ac privationis officiorum quomodocumque tribunal S. Officii spectantium poenas ipso facto et absque ullâ declaratione se respective novissent incursuros, a quibus absolutionem idem Clemens praedecessor sibi et dictae Sedi Apostolicae specialiter reservavit, et aliàs, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die III octobris MDCLXXIV expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Archiepiscopus Bracharensis generalis inquisitor a Pontifice constituitur

§ 2. Cum autem nos hodie, seu nuper, venerabilem fratrem Verissimum archiepiscopum Bracharensem haereticae et apostaticae pravitatis huiusmodi inquisitorem generalem in Portugalliae et Algarbiorum regnis supradictis cum solitis facultatibus in locum praefati Petri archiepiscopi defuncti per alias nostras in simili formâ Brevis litteras, quarum tenorem praesentibus itidem pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, dictâ auctoritate constituerimus et deputaverimus, causa vero seu causae praefatae in supradictâ cardinalium Congregatione adhuc pendeant: hinc est quod nos, decretis quibusdam provisionalibus ab eâdem cardinalium Congregatione in causâ recursus huiusmodi antehac emanatis et a praefato Clemente praedecessore approbatis, a quibus recedere nullo modo intendimus, inhaerentes, ipsaque decreta renovantes, et, donec ea, quae super dubiis propositis decernenda nobis visa fuerint, statuamus[1], omnino observari praecipientes,

Committitur nuncio moderatio inhibitionis.

§ 3. De praefatorum cardinalium consilio, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ut inhibitionem, a memorato Clemente praedecessore per suas litteras praefatas sicut praemittitur factam, in omnibus eius partibus auctoritate nostrâ apostolicâ ita modereris et reformes, ut Verissimo archiepiscopo generali a nobis deputato, et reliquis inquisitoribus praedictis, contra supradictos Christianos Novos nuncupatos in dictis carceribus ut praefertur detentos, servato iuris ordine, ac iuxta aequitatis et iustitiae regulas, liceat procedere ad poenas et animadversiones debitas, praeterquam ultimi supplicii, triremium perpetuarum, et confiscationis bonorum, a quibus eos et eorum quemlibet, donec et quousque a nobis et Sede praefatâ aliter dispositum fuerit, omnino abstinere volumus.

Nova inhibitio.

§ 4. Ac proinde eisdem Verissimo archiepiscopo, generali, et reliquis inquisitoribus, illorumque et cuiuslibet eorum respective commissariis, consiliariis, procuratoribus fiscalibus, assessoribus, notariis, actuariis, ceterisque officialibus et ministris, dictâ auctoritate districte, et sub poenis quae in praefatis Clementis praedecessoris litteris expressae sunt, denuo inhibeas, ne contra eosdem Christianos Novos in carceribus huiusmodi detentos, aut eorum aliquem, interea ad ultimi supplicii vel triremium perpetuarum aut confiscationis bonorum huiusmodi poenas procedere audeant quovis modo, seu praesumant.

Facultas concessa.

§ 5. Praeterea tibi facultatem harum serie tribuimus eâdem auctoritate permittendi Verissimo archiepiscopo, gene-

1 Edit. Main. legit *statuimus* (R. T.).

rali, reliquisque inquisitoribus praedictis, ut, prout iustitia exegerit et ordo poposcerit rationis, procedere possint etiam contra praefatorum Christianorum Novorum in dictis carceribus detentorum procuratores, advocatos, agentes, seu negotiorum gestores, et aliàs quomodolibet pro eis intervenientes, dummodo tamen non possit subesse suspicio hoc fieri in odium recursus supradicti ad hanc sanctam Sedem habiti et ab eàdem Sede admissi, ad quem effectum dicti inquisitores acta talium processorum tibi ad beneplacitum tuum communicare teneantur.

Derogatio contrariorum. § 6. Non obstantibus, quoad ea quae praesentibus quomodolibet adversantur aut adversari dici possent, praefatis Clementis praedecessoris et nostris litteris, necnon omnibus et singulis illis quae in eisdem litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII novembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 28 novembris 1676, pontif. anno I.

IX.

Confirmatio decreti circa processionalem delationem cadaverum ad ecclesias regularium.

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.**

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres conventus loci de Binasco Papiensis dioecesis Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum, quod ipsi aliàs a Congregatione tunc existentium S.R.E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum obtinuerunt decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

Papiensium funerum. Regulares Minores strictioris observantiae sancti Francisci dioecesis Papiensis ad[1] aliqua inconvenientia orta occasione defunctorum, qui ad eorum ecclesiam deferuntur, ubi habent proprias sepulturas, supplicant declarari:

I. An curatus unius dioecesis, quaecumque sit, in transitu cadaveris quod processionaliter defertur ad ecclesiam regularium ab aliâ dioecesi transeundo per propriam iurisdictionem et parochiam, possit aliquam partem petere cerae et pecuniarum ab haeredibus defuncti praetendere:

II. An proprius parochus defuncti, transeundo per parochiam unius parochi alterius cuiuscumque dioecesis ad effectum deferendi processionaliter cadaver ad ecclesiam regularium, possit libere et licite per eamdem cum stolâ et cruce elevatâ transire, etiam irrequisito parocho.

Decretum Congregationis Concilii. Die XXVIII novembris MDCLXXI S. Congregatio, etc., ad primum respondit negative, ad secundum affermative. In quorum fidem etc., Romae, XIV novembris MDCLXXVI.

I. M. BRANCACCIUS episcop. Viterb.
S. C. C. secretarius.

Decretum confirmatur. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet in

1 Videtur legendum *ob* pro *ad* (R. T.).

nodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Clausula. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die II decembris MDCLXXVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 2 decembris 1676, pontif. anno I.

X.

Gratiae et privilegia concessa conclavististis.

Innocentius Papa XI,

Motu proprio etc. Nos volentes (*omittitur tenor huius constitutionis, quia in omnibus convenit cum aliâ simili Clementis X*).

Fiat B.

Datum Romae, apud S. Petrum, VIII idus decembris anno I.

Dat. die 6 decembris 1676, pontif. anno I.

Nomina autem ipsorum conclavistarum sunt haec quae sequuntur.

Reverendissimus dominus Franciscus Maria Poebaeus, Urbevetanus, archiepiscopus Tarsensis, archihospitalis S. Spiritus commendatarius, sacrarum caeremoniarum praefectus;

Reverendissimus dominus Fr. Ioseph Eusanius, Aquilanus, episcopus Porphyriensis, sacrista;

Carolus Vincentius Carcarasius, canonicus basilicae Principis Apostolorum de Urbe, presbyter romanus, Fulvius Servantius, presbyter de S. Severino, canonicus collegiatae ecclesiae S. Mariae in Vialatâ de Urbe, Petrus Paulus Bona, presbyter romanus, Petrus Sanctes de Fantibus, presbyter Camerinensis, Gabriel Confidatus Servantius, clericus Assisiensis, magistri caeremoniarum;

Abbas Guido Passioneus, clericus Forosemproniensis, sacri collegii secretarius;

Franciscus Maria de Alice, presbyter Mediolanensis, Ioseph Sanctes Flamma, laicus Comensis, nostri dum cardinalatus honore fungebamur;

Abbas Ioannes Baptista de Palagio, presbyter Romanus, canonicus insignis collegiatae ecclesiae S. Laurentii in Damaso de Urbe, Philippus Baldassarus, presbyter Romanus, perpetuus beneficiatus basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Franciscus Rattus, clericus Romanus, Francisci Ostiensis Barberini;

Abbas Federicus Bonaventura, clericus Urbinatensis, Ioannes Baptista Sardinius, presbyter Vulturanensis dioecesis, Antonius Leonus, laicus Ariminensis, Uldrici Portuensis Carpinei;

Angelus Maria Cirellus, clericus Ianuensis, Angelus Michaël Astancollus, clericus Tudertinus, Antonius Caesar Bustolimus, clericus Romanus, Iulii Sabinensis Gabriellis;

Abbas Octavius Pieritius, presbyter Bononiensis, Caesar Sega, clericus Bononiensis, Constantius Accursius, presbyter Mutinensis, Caesaris Praenestini Facchinetti;

Bernardinus Rischius, presbyter Praenestinus, prior S. Michaëlis de Mirabello, dioecesis Aquensis, Nicolaus Lusse, laicus Parisiensis, Hieronymi Albanensis Grimaldi, venerabilium fratrum nostrorum episcoporum S. R. E. cardinalium:

Angelus Maria Bocconius, presbyter Regiensis, Antonius Manfrenatus, laicus Ferrariensis, Caroli S. Laurentii in Lucina Rossetti;

Nicolaus Augustinus, laicus Foroliviensis, Ioannes Baptista Carpanus, presbyter Vercellensis dioecesis, prior S. Bartholomaei de Cherio, Carolus Donatus de Veteribus, clericus coniugatus Mediolanensis, Nicolai S. Mariae Transtyberim Ludovisii;

Marchio Claudius Pallavicinus, archidiaconus Parmensis, Ioannes de Niferz, laicus Burburensis, dioecesis Leodiensis, Ioseph de Archangelis, laicus Æsinus, Alderani S. Praxedis Cybo;

Thomas Piscius, presbyter e S. Iusto Firmanae dioecesis, Aloysius Sigaldus, laicus Ianuensis, Laurentii Ss. Quirici et Iulittae Raggii;

Dominicus de Malclere a Sommervillers, clericus Tullensis, Carolus Fromentinus, laicus dioecesis Suessionensis, Ioannes Gobinensis, laicus Nannetensis, Ioannis Francisci Pauli S. Mariae super Minervam de Retz;

Ioannes Baptista Vannius, clericus Camerinensis, Antonius Piersantes, clericus de Mathelica, Camerinensis dioecesis, Aloysii S. Alexii Homodei;

Abbas Petrus Bartholus, presbyter Venetus, Petrus Paulus Pontinus, clericus coniugatus de Setia, Terracinensis dioecesis, Dominicus Tagliaferrus, clericus coniugatus Alatrinus Petri S. Marci Ottoboni;

Carolus de Marchis, presbyter Asculanae dioecesis, Ioseph Sfasciamontius, clericus Montis Alti, Franciscus Venantius, laicus Sabinensis, Francisci Ss. Quatuor Coronatorum Albicii;

Iacobus Sorbolongus, laicus Forosemproniensis, Thomas Emmanuel de Zarate, clericus Calaguritanae dioecesis, Hieronymus Bernius, presbyter Ferrariensis, Caroli S. Chrysogoni Pii;

Abbas Benedictus de Rubeis, presbyter Firmanae dioecesis, Franciscus Squarcius, laicus Senensis, Augustinus Lottus, laicus Romanus, Flavii S. Mariae de Populo Chisii;

Andreas Mansius Lucensis, canonicus cathedralis ecclesiae Lucensis, Laelius Cerchius, clericus coniugatus Lucensis, Paulus de Augustinis, laicus Fanensis, Hieronymi S. Hieronymi Illyricorum Bonvisii;

Abbas Raphaël Mazzeus, clericus Florentinus, Bartholomaeus Iuliettus, laicus Anconitanus, Antonii S. Mariae Angelorum Bichii;

Abbas Sperellus Sperellus, presbyter Assisiensis, Ioannes Vincentius Sfortia, laicus de Monte Franco, Spoletanae dioecesis, Iacobi S. Mariae in Aracaeli Fransoni;

Abbas Carolus Felix Matta, presbyter Cremonensis, Iulius Burantus, laicus Callicensis, Petri sancti Pancratii Vidoni;

Abbas Marcus Antonius Zollius, presbyter Bergomensis, Henricus Jal, laicus Bavarus Rosenhemensis, dioecesis

Frisingensis, Gregorii S. Thomae in Parione Barbadici;

Ioannes Vincentius de Caesaris, clericus Romanus, Ioannes Claudius, laicus Tullensis, Hieronymi Ss. Marcellini et Petri Boncompagni;

Carolus Antonius Airoldus, presbyter Mediolanensis, canonicus ordinarius metropolitanae ecclesiae Mediolanensis, Federicus Pusterla, presbyter Mediolanensis, Ioannes Franciscus Agliaudus, clericus Taurinensis dioecesis, Alphonsi S. Crucis in Hierusalem Littae;

Abbas Franciscus Milonus, presbyter de Sorpello Vintimilliensis dioecesis, Ioseph Bonellus, clericus Camerinensis dioecesis, Nerei Ss. Nerei et Achillei Corsini;

Innocentius Torellus, presbyter Senensis, Petrus Sodus, clericus Pientinus, Polidorus de Amicis, laicus Urbinatensis, Caelii S. Petri in Monte Aureo Piccolominei;

Frater Antonius de Ildaris, eques Hierosolymitanus Bituntinus, Bernardinus Portus, presbyter Bononiensis, Ioseph de Antoninis, laicus Alanensis, Caroli S. Mariae in Via Carafae;

Frater Fortunatus de Vecchis, Ordinis Hierosolymitani, prior Senensis, frater Ugo Ferrettus, eques Hierosolymitanus, Salluttius Musiottus, laicus Asculanus, Palutii Ss. Duodecim Apostolorum de Alteriis;

Abbas Ioseph de Annibaldensis a Molasia, clericus Romanus, Flaminius Peregrinus, laicus de Polo, Tiburtinae dioecesis, Ioannis Nicolai S. Mariae Transpontinae de Comitibus.

Comes Antonius de Polcenico, clericus Concordiensis, Petrus Portinus, clericus Romanus, Iacobi S. Mariae de Pace Ninii.

Abbas Ioseph Zaffontius, presbyter Senensis, Centurio Durantus, clericus e Castro S. Eliae, Nepesinae dioecesis, Valentinus Lancia, clericus Amerinus, Innici S. Clementis Caraccioli.

Ioseph Muzzenius, presbyter Utinensis, canonicus cathedralis ecclesiae Aquileiensis, Marcus Antonius Guizzardus, clericus Patavinus, Ioannis Ss. Viti et Modesti Delphini;

Abbas Alexander Capponus, clericus Florentinus, Ioannes Theodorus Jacquet presbyter Ruperfortensis, Leodiensis dioecesis, canonicus metropolitanae ecclesiae Cameracensis, Amadeus Capitanei, laicus Vercellensis dioecesis, Iacobi Ss. Ioannis et Pauli Rospigliosii;

Philippus de Borau de Castellis, laicus, dioecesis Daiocensis, Franciscus Timolion de Choisii, abbas S. Sequani Lingonensis, dioecesis Parisiensis, Leonardus Lomestrul, laicus dioecesis Lemovicensis, Emmanuelis Teodori S. Laurentii in Pane et Perna Bullionii;

Ioannes Romani a Fonte, presbyter Oscanus, Toletanae dioecesis, Petrus a Sagasta et Zavala, presbyter oppidi de Durango, Calaguritanae dioecesis, Ludovici S. Sabinae de Porto Carrero;

Marcus Antonius Perfettus, laicus Sarzanensis, Ægidius Sallecher, laicus de Scittenstetten, Passaviensis dioecesis, Caroli S. Hadriani Cerri;

Horatius Cardona, laicus Camerinensis, Antonius Franciscus Mainardus, laicus Anconitanus, Franciscus Ferrarius, presbyter Placentinus, canonicus insignis collegiatae S. Antonii[1] eiusdem civitatis Placentiae, Dominicus Fortes, laicus Asculanus, Lazari S. Mariae in in Aquiro Pallavicini;

Iulius Caesar Grimaldus de Bastia, clericus dioecesis Marianensis, Ioannes Antonius Barbatus, presbyter e Rocca Sicca, Terracinensis, Camilli S. Eusebii Maximi;

1 Forsan legendum *S. Antonini* (R. T.).

Petrus Franciscus Giampè de Fabriano Camerinensis dioecesis, Franciscus Maria de Laurentiis, presbyter de Serra S. Quirici, Camerinensis dioecesis, Gasparis S. Silvestri in Capite de Carpineo;

Abbas Claudius de Caignon, presbyter Parisiensis, Ioannes de la Chaise, laicus Parisiensis, Bernardus Sensè, clericus Burdigalensis, Caesaris SS. Trinitatis in Monte Pincio Destroei;

Ioannes Vernerus baro de Plitter Storff, clericus coniugatus, Passaviensis dioecesis, Petrus Aloysius de Ruyte, clericus coniugatus Leodiensis, Theodorus Holter, clericus Novesiensis, Gerardus Iosephus Hieble, presbyter Coloniensis, Bernardi Gustavi de Baden;

Bonaventura de la Font, subdiaconus Tolosanus, prior commendatarius S. Leontii eiusdem civitatis Tolosanae, Ludovicus Mandensis, laicus Clemontensis, Petri Bonsii;

Christophorus Melgarexo, laicus civitatis Mursiae Carthaginensis dioecesis, Paulus de Villanova, clericus Oxomensis dioecesis, Ioannes Angelus Desiderius Malebrius, laicus Papiensis, Ioannis Everardi S. Bartholomaei in Insulâ Nidardi;

Franciscus Antonius Puntius, presbyter Neapolitanus, canonicus cathedralis ecclesiae Graviensis, abbas Paulus Ferella presbyter Muranus, canonicus cathedralis ecclesiae Garganicae, Fr. Vincentii Mariae S. Sixti Ursini.

Petrus Dominicus Mennitus, prior S. Iuvenalis civitatis Urbevetanae, presbyter Squillacensis, Franciscus Carpinus, laicus Firmanae dioecesis, Iacobus Blattman, laicus Costantiensis, Federici S. Marcelli Columnae;

Petrus Paulus Bernasconus, clericus beneficiatus Basilicae Vaticanae, Romanus, Petrus Ferrarius, laicus Parmensis, Bartholomaeus Bellomini, laicus Montis Ilcinei, Francisci S. Matthaei in Merulana Nerlii;

Ioseph Bonioannes, presbyter, dioecesis Montis Regalis, Guerrinus Bonettus, laicus Mantuanus, Hieronymi S. Pudentianae Gastaldi;

Ioannes Piolus, presbyter Romanus, Hieronymus Debbia, clericus coniugatus de Castellarano, Rhegiensis dioecesis, Alexandri S. Priscae Crescentii;

Philippus de Castro, presbyter Romanus, clericus beneficiatus Basilicae Vaticanae, Antonius Duteus, laicus Faventinus, Galeatii S. Bernardi Marescotti;

Antonius Dentius, clericus Foroliviensis, Franciscus Bertotius, clericus dioecesis Ianuensis, Bernardini S. Stephani in Monte Caelio Rocci;

Ioseph Casavecchia, presbyter Fulginatensis, Marcus Antonius Albericus de Orciano, Fanensis dioecesis, Marii S. Ioannis ante Portam Latinam Albericii;

Ioseph Danesius, presbyter Ianuensis, Octavius Valletta, laicus Taurinensis, Fabritii S. Calixti Spadae.

Ioannes Lerbone, presbyter Cicestrensis dioecesis, Iacobus Philippus de Annibalis, laicus a Monte Castro, Tudertinae dioecesis, Petrus Smit, laicus Candavensis dioecesis, Fr. Philippi Thomae Huvard S. Caeciliae de Norfolck, presbyterorum S. R. E. cardinalium:

Philibertus de Foucher, eques Ss. Mauritii et Lazari, Lemovicensis dioecesis, Thaddaeus Amonius, presbyter e Castro Bononiensi, Imolensis dioecesis, Ioseph Capicius, laicus Romanus, Francisci S. Mariae in Viâlatâ Maidalchini;

Carolus Albanus Urbinas, Ioannes Cecius, clericus abbatiae Sublacensis, nullius dioecesis, Dionysius Blasius, laicus de Stimiliano, Sabinensis dioecesis, Caroli S. Mariae in Cosmedin Barberini;

Stephanus Ricciardus, canonicus S. Adriani, presbyter Firmanus, Matthaeus

Passanus, laicus Tiburtinus, Decii S. Eustachii Azzolini;

Michaëlangelus Peregrinus, clericus Romanus, Ioseph Sorace, clericus S. Christinae Oppidensis dioecesis, Pauli S. Nicolai in Carcere Tulliano Sabelli;

Abbas Franciscus Ridolfi, presbyter Florentinus, Bernardinus Guerrinus, laicus Perusinus, Sigismundi S. Georgii ad Velum Aureum Chisii;

Thomas Marchionnius, presbyter Florentinus, Petrus Ven Steembeck Bruxellensis, dioecesis Mechliniensis, Nicolai Ss. Cosmae et Damiani Acciaioli;

Frater Tigrinus Trigrinius, eques Hierosolymitanus Lucensis, Christophorus Alexandrinus, laicus Viterbiensis, Bonaccursii S. Mariae de Scala Bonaccursii;

Frater Thomas Bertotius, eques Hierosolymitanus, Fanensis, Antonius Ansovinus, laicus e Nursia, Spoletanae dioecesis, Felicis S. Angeli in Foro Piscium Rospigliosii;

Dominicus de Benedictis, clericus de Trebia, Spoletanae dioecesis, Iacobus Famianus de Caprarola, Hortanae dioecesis, Hieronymi S. Caesarei Casanate;

Abbas Petrus Palutius, presbyter Brixiensis, Dominicus Quartarolus, laicus Venetus, Petri S. Mariae in Domnica Basadonna, diaconorum S. R. E. cardinalium nuncupatorum:

Frater Bonaventura de Recineto, procurator generalis Ordinis Capuccinorum, confessarius;

Abbas Dominicus Cappellus de Accumulo, presbyter Asculanus, canonicus saecularis collegiatae ecclesiae S. Anastasiae de Urbe, cum praedicto reverendissimo domino Phoebeo archiepiscopo Tarsensi;

Frater magister Carolus Bonettus, Ordinis eremitarum sancti Augustini, subsacrista;

Canonicus Ioannes Catharinus Constantius, clericus Aquilanus, cum dicto reverendissimo domino episcopo Porphyriensi, sacrista;

Abbas Vincentius Checchius, presbyter Ripanus, cum dicto secretario sacri collegii;

Abbas Ludovicus Piccinus, clericus Æsinus, custos fontis et aquarum conclavis;

Ioannes Baptista Ferrarius, laicus dioecesis Montis Alti, Hieronymus Brasaulus, laicus Ferrariensis, physici;

Ioannes Baptista Pierius e Scoffanio, Pientinae dioecesis, chirurgus;

Ioannes Petrus Paulutius Pisaurensis, aromatarius; Petrus Corsus de Spetia Sarzanensis dioecesis, Ludovicus Stamigna de Hispello, Spoletanae dioecesis, eius auxiliatores;

Petrus Branca Squillacensis, Antonius Rosellus Firmanus, barbitonsores; Franciscus Campus Pisaurensis, Matthaeus Zannolius Faventinus, eorum auxiliatores;

Stephanus Baldus, faber lignarius; Antonius Rinaldus, faber coementarius;

Dominicus Totius Ariminensis, famulus magistri caeremoniarum;

Ioseph Coletta, Paschalis Honorantes, Ioseph Trovarellus, Didacus Santillus, Antonius Crovellonus, Antonius Comus, Ioannes Franciscus Zonus, Michaëlangelus Zonus, Ioannes Maria Re, Ioseph Morandus, Bartholomaeus Onginus, Franciscus Coppa, Dominicus Gionsius, Carolus Antonius Guinettus, Ambrosius Rosatus, Paulus Antonius Brunus, Antonius Piscius, Antonius Paulettus, Gaspar Baldus, Felix Caroli, Petrus Statius, Ioannes Baptista Christophorus, Franciscus Catenaccius, Ioannes Antonius Catenaccius, Antonius Felicettus, Ioannes Nott, scopatores conclavis.

XI.

Approbantur instituta, constitutiones et monasteria monialium sub denominatione Adorationis Perpetuae SS. Sacramenti, quae iam in regnis Galliae sunt erecta, et in posterum erigentur, eademque subiiciuntur immediatae sanctae Sedis Apostolicae protectioni[1].

Innocentius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Militantis Ecclesiae regimini meritis licet imparibus per ineffabilem divinae sapientiae atque clementiae abundantiam praepositi, illis, quae[2] pro sanctissimi Eucharistiae sacramenti[3] (quod Dominus noster Iesus Christus in ultimâ Coenâ quando Pascha cum discipulis celebrato transiturus erat de hoc mundo ad Patrem tamquam Passionis suae memoriale perenne, ut inde arctius charitatis suae immensitas fidelium cordibus infigeretur, instituit) iugi adoratione, in aliqualem blasphemiarum aut aliarum impietatum, quas nefarii homines contra idem sacramentum committere non expavescunt, reparationem piâ eiusdem sanctissimi sacramenti amantium animarum adinventione instituta dicuntur, non possumus, praesertim cum pia catholicarum reginarum vota exposcunt, favorem benevolum non impertiri, eaque, ut firma semper et illibata perseverent, et quoad fieri poterit maiora in dies suscipiant incrementa, apostolici muniminis praesidio non constabilire, ac monasteria, in quibus moniales perpetuae SS. Sacramenti adorationi huiusmodi voto speciali se addicunt, iam erecta, atque[1] deinceps benedicente Domino erigentur, eorumque superiores et personas quascumque opportunis favoribus et gratiis non prosequi, prout ad Altissimi laudem et gloriam, et animarum salutem, ac specialem multorum christifidelium consolationem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Origo et institutum monasterii enarratur.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte carissimae in Christo filiae nostrae Mariae Teresiae Franciae reginae christianissimae petitio continebat, quod aliàs clarae memoriae Anna Austriaca carissimi similiter in Christo filii nostri Ludovici XIV Francorum et Navarrae regis christianissimi mater (in animo afflicto et contrito revolvens tempora[2] bellorum, quae per tot annos regnum Galliae et alias vicinas christianorum principum regiones infestarant, innumera sacrilegia, impietates, profanationes et blasphemias ab effrenatâ militum licentiâ, et ab impiis hominibus, sceleratisque haereticis erga sanctissimum et augustissimum Eucharistiae sacramentum commissa et perpetrata fuisse, et ex perverso iam facto habitu etiam in dies perpetrari, et considerans quod Galliae populi peculiari semper affectu et devotione illud sacramentum venerati fuerant, adeoque aliis catholicis nationibus exemplo praeiverant[3]) illud in processionibus publicis populi catholici adorationi offerendi et exhibendi voto speciali se adeo adstrinxit aliqualem tot malorum et impietatum reparationem quantum ipsa Deo auxiliante posset procurando: unde, assumptis secum in consilium et operam nonnullis nobilibus

1 Consimile institutum Clericorum Regularium Minorum anno MDLXXXVIII approbavit (1 iulii) Sixtus V in eius Const. CXXVII (*al.* 81) *Sacrae Religionis*, tom. IX, pag. 5.

2 Male ed. Main. l. *illique* pro *illis quae* (R. T.).

3 Edit. Main. legit *sanctissimo . . . sacramento* (R. T.).

1 Potius lege *et quae*, vel postea *erigenda* pro *erigentur* (R. T.).

2 Potius lege *tempore* (R. T.).

3 Edit. Main. legit *perviverant* pro *praeiverant* (R. T.).

matronis simili devotione erga tantum Sacramentum accensis, unum Perpetuae Adorationis SS. Sacramenti nuncupandum monasterium sanctimonialium reformatum[1] Ordinis sancti Benedicti sub illius primitivâ regulâ de strictâ observantiâ in suburbiis S. Germani a Pratis nuncupati prope Parisios fundavit; quae quidem moniales, praeter tria substantialia religionis vota, aliud quartum votum coram SS. Sacramento diu noctuque, alternis tamen vicibus, persistendi et orandi emittent eo animo ut continuis huiusmodi orationibus, sese tamquam victimas in expiationem Deo offerentes, sacrilegia, impietates et alia peccata, quae ab impiis et haereticis patrantur, zelanter reparent, et insuper qualibet feriâ quintâ non impeditâ officium divinum eiusdem SS. Sacramenti, illud super altari venerationi fidelium exponendo, decantent: hanc autem fundationem piumque huiusmodi institutum praefatus Ludovicus rex suis patentibus litteris laudavit et commendavit, ac similis memoriae Margarita a Lotharingia ducissa donataria Aurilianensis singulari studio ac eximiae suae pietatis exemplo promovit, subindeque dilectus filius noster Flavius tituli B. Mariae de Populo Chisius nuncupatus, necnon bonae memoriae Ludovicus tituli B. Mariae in Porticu de Vandosme etiam nuncupatus, S. R. E. cardinales, tunc apud dictum Ludovicum regem et universum illius regnum Sedis Apostolicae de latere legati[2], eorum brevibus seu patentibus litteris confirmarunt, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiecerunt, supplendo omnes tam iuris quam facti defectus.

Causae approbationis et confirmationis huius instituti.

§ 2. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, a tempore fundationis huiusmodi dicta devotio benedicente Domino ita creverit in animis fidelium, ut etiam multi de erigendis similis instituti monasteriis cogitaverint, numerusque monialium primodicti monasterii, quod in loco salubri et amoeno extructum et multâ aedificiorum copiâ et venustate perfectum reperitur, adeo evectus fuerit, ut ex illis permultae ad alias fundationes, quae in dies offeruntur, faciendas habiles et capaces extrahi et permitti possint; et, si hoc sanctum institutum, pro illius firmiori subsistentiâ, etiam per nos approbaretur et confirmaretur, aliaque infrascripta concederentur et approbarentur, ex hoc profecto non solum divini cultus incremento, sed etiam ipsius Ordinis sancti Benedicti reintegrationi et propagationi ac spirituali multorum christifidelium consolationi peropportune consuleretur; et illud eadem Maria Teresia regina, zeli et pietatis aliarumque virtutum defunctae reginae eiusdem Ludovici regis matris aemulatrix, totis animi viribus exposcat: nobis propterea, pro parte dictae Mariae Teresiae reginae, ac dilectarum etiam in Christo filiarum priorissae et omnium monialium dicti monasterii fuit supplicatum, quatenus eis in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Dictum institutum auctoritate apostolicâ confirmatur.

§ 3. Nos, quibus nihil magis curae est, quam ut hoc augustissimum Eucharistiae sacramentum perpetuo adoretur, et qua par est veneratione iugiter colatur, Mariae Teresiae reginae, ac priorissae et monialium praefatarum piis votis hac in parte favorabiliter annuentes, eamdem Mariam Teresiam, ac priorissam et moniales praefatas, et illarum singulares personas, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione

1 Videtur legendum *reformatarum* (R. T.).
2 Male edit. Main. *legatis* (R. T.).

vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, institutum praefatum sub denominatione Adorationis Perpetuae SS. Sacramenti, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus; necnon primodictum, et alia tria, unum videlicet in civitate Tulensi, et aliud in oppido de Ramteruillensi Tulensis dioecesis, necnon reliquum in oppido Naucei dictae Tulensis seu nullius dioecesis iam erecta, et quaecumque alia, quae in posterum benedicente Domino forsan erigentur monasteria, illorumque pro tempore existentes priorissas, et cuiusvis nominis superiorissas, moniales, conventus, superiores, visitatores, officiales ministros, servientes, et alias personas quascumque, necnon proprietates et bona universa, mobilia et immobilia, praesentia et futura, cuiuscumque qualitatis, quantitatis, generis, speciei ac naturae existentia et ubicumque consistentia, et alia quaecumque ad illa quomodolibet spectantia, seu ab illis quomodocumque et qualitercumque dependentia, ab omni et quacumque primatûm, archiepiscoporum, episcoporum, et aliorum quorumvis Ordinariorum, seu eorum cuiuslibet officialium, et vicariorum in spiritualibus generalium, necnon rectorum et generalium quorumvis Ordinum iurisdictione, visitatione, correctione, reformatione, subiectione, obedientiâ, superioritate et auctoritate, salvâ tamen semper eorum Ordinariorum iurisdictione in casibus in quibus iuxta Concilii Tridentini decreta illam in monasteria quantumvis exempta, et praesertim circa clausuram regularem, exercere possunt, in spiritualibus et temporalibus penitus et omnino etiam perpetuo eximimus et liberamus, et sub beati Petri et sanctae Sedis Apostolicae ac nostrâ et pro tempore existentis Romani Pontificis protectione et inviolabili conservatione suscipimus;

In spiritualibus et temporalibus subiiciuntur iurisdictioni trium in dignitate ecclesiasticâ constitutorum.

§ 4. Ac correctioni et obedientiae, superioritati et omnimodae iurisdictioni in eisdem spiritualibus, curaeque et gubernio, regimini et administrationi in temporalibus trium personarum in dignitate ecclesiasticâ constitutarum, quae quidem coniunctim, vel saltem duae illarum, illa monasteria gubernare, regere et administrare possint et debeant, submittimus et subiicimus, cum hoc, quod personae illae ad nominationem dictarum monialium a Congregatione pro tempore existentium eiusdem S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium huiusmodi praepositorum eligi et deputari debebunt.

Eisque tribuitur facultas eligendi visitatorem, etc.

§ 5. Praeterea eisdem deputatis, ut supra tum[1] eligendis et stabiliendis, ut ipsi coniunctim, si commode fieri poterit, vel saltem duo eorum, unum presbyterum saecularem vel regularem, doctrinâ, vitaeque ac morum probitate praestantem, in monasteriorum huiusmodi visitatorem generalem; et pro hac vice dilectum filium Henricum de Hanezon, abbatem regularem monasterii S. Michaëlis de S. Michaële, eiusdem Ordinis, Virdunensis dioecesis, modo velit et possit, in officio visitationis[2] cum omnibus facultatibus solitis et simili officio annexis et de iure competentibus, ad triennium dumtaxat (ita tamen ut per se ipsum et non per alium singula monasteria saltem semel in triennio visi-

1 Particula *tum* praeter rem esse videtur (R. T.).
2 Forsan legendum *visitatoris* (R. T.).

tare, necnon in fine triennii suae visitationis rationem dictis superioribus reddere debeat, necnon, toties quoties expediens videbitur, peracto triennio, ad aliud triennium posset[1] reeligi) et[2] instituere valeat seu[3] valeant; insuper ut iidem deputati omnes et singulas constitutiones et statuta (et praesertim illa quae a dilectâ simili[4] in Christo filiâ Mechtilda a SS. Sacramento moniali primodicti monasterii super observantiâ tam primitivae regulae S. Benedicti quam instituti adorationis perpetuae SS. Sacramenti condita fuerunt), dummodo illa sacris canonibus non sint contraria, approbandi, similiter non contraria condendi, seu antiqua, quoties expediens videbitur, immutandi, corrigendi, moderandi et in meliora reformandi, necnon quoscumque actus et contractus, licitos tamen et honestos, hactenus per moniales monasteriorum huiusmodi quomodolibet initos, ac quoscumque habitus dicti Ordinis quibusvis monialibus concessiones et professiones inde legitime secutas approbandi et confirmandi;

Monasterii superiorissa seu priorissa eligenda ad triennium.

§ 6. Praeterea tam quod[5] superiorissa seu priorissa primi monasterii praefati, quam omnium aliorum monasteriorum iam erectorum et in futurum forsan erigendorum priorissa triennalis[6] eligi debeant, quae tamen ad alia triennia successive toties reeligi poterunt, quoties pro bono monasteriorum gubernio ita expedire et necessarium esse videbitur; denuo omnibus et singulis eorumdem monasteriorum priorissis seu superiorissis et monialibus, nunc et pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis immunitatibus, privilegiis, libertatibus, gratiis, indultis, indulgentiis et favoribus spiritualibus et temporalibus, sancti Benedicti primitivi Ordinis et Congregationis Montis Cassinensis monachis, et praesertim Congregationi monialium Reformatarum eiusdem Ordinis sancti Benedicti Montis Calvariae nuncupatarum, principaliter et particulariter vel generaliter aut accessorie vel per viam concessionis et extensionis aut aliàs quomodolibet concessis, in iis tamen, quae huius institutis, statutis[1] et consuetudinibus non adversantur, et dummodo illa sint in usu, et non sint revocata aut sub ullâ revocatione comprehensa, nec sacris canonibus et conciliis contraria sint, uti, frui, potiri et gaudere possint et valeant, pariter ac pariformiter, perinde ac si illa monialibus huius instituti, ac illius conventibus, personis et bonis particulariter, specifice et expresse, ac nominatim concessa fuissent: concedimus et indulgemus.

Indulgentia plenaria monialibus visitantibus certis diebus ecclesias dictorum monasteriorum.

§ 7. Necnon omnibus et singulis monialibus praefatis ac quibusvis aliis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui quaslibet monasteriorum erectorum ecclesias diebus festis solemnitatis Corporis Christi necnon patroni cuiuslibet ecclesiae devote visitaverint, ibique pro Romani Pontificis salute, fidei catholicae propagatione, et principum christianorum concordiâ, necnon haeresum extirpatione pias ad Deum preces effuderint, ac cuiuslibet[2] ex iisdem monialibus die qua ipsa habitum illius Ordinis suscipiet et professionem solemnem emittet, si sanctissimum Eucharistiae sacramentum illâ die sumpserit et ut supra oraverit, plenariam

1 Potius lege *possit* (R. T.).
2 Coniunctio *et* delenda (R. T.).
3 Verba *valeat seu* delenda (R. T.).
4 Potius lege *similiter* (R. T.).
5 Potius lege *quod tam* pro *tam quod* (R. T.).
6 Aptius lege *priorissae triennales* (R. T.).

1 Potius lege *instituti statutis* (R. T.).
2 Aptius lege *cuilibet* (R. T.).

omnium peccatorum indulgentiam et remissionem elargimur.

Indulgentia centum dierum.

§ 8. Iis vero christifidelibus, qui in die octavâ solemnitatis eiusdem Corporis Christi, et dominicâ infra illius octavam, necnon feriâ quintâ cuiuslibet hebdomadae, adorationi SS. Sacramenti in dictis ecclesiis interfuerint, centum dies de iniunctis eis aut aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ misericorditer in Domino relaxamus.

Conceditur facultas visitatori pro tempore ut moniales absolvere possit a quibusvis casibus etiam S. Sedi reservatis.

§ 9. Et demum, earumdem monialium saluti paterne consulere volentes, illarum visitatori pro tempore existenti, ut easdem a quibusvis casibus etiam Sedi Apostolicae praefatae reservatis absolvere libere et licite possit et valeat, licentiam et facultatem apostolicâ auctoritate praefatâ similiter concedimus et impertimur, dummodo praefata monasteria erecta et in posterum forsan erigenda in congregationem nunquam aggregentur aut uniantur, nec alterum alteri subiiciatur, et de monasteriis, in quae moniales praefatas introduci contigerit, per Sedem praefatam Apostolicam disponi non consueverit, et pro earum abbatissae electione aliqua confirmatio apostolica non requiratur.

Clausulae.

§ 10. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae aliove quolibet etiam formali ac substantiali et inexcogitato individuamque expressionem requirente et undecumque resultante defectu notari, impugnari, limitari, infringi, modificari, retractari, ad viam seu terminos iuris reduci, in controversiam vocari, aliudve quodlibet iuris, gratiae vel facti remedium impetrari seu intentari, vel impetrato quempiam in iudicio vel extra uti seu se iuvare posse, neque easdem praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium dispositionum, ordinationum et gratiarum revocationibus, limitationibus, aliisve contrariis dispositionibus factis et pro tempore faciendis unquam comprehendi aut comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanabunt, in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas censeri, firmasque validas et efficaces existere et fore, et ab illis, ad quos spectat et quandocumque spectabit, inviolabiter et inconcusse observari, sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, iudicari et definiri debere, ac irritum quoque decernimus et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 11. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§ 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, approbationis, confirmationis, exemptionis, liberationis, indulti, elargitionis, relaxationis, concessionis et facultatis, impertitionis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVI, IV idus decembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 10 decembris 1676, pontif. anno I.

XII.

Conceduntur privilegia, exemptiones et indulta ab Innocentio XI dapiferis, qui in conclavi suae assumptionis S. R. E. Ecclesiae cardinalibus inservierunt.

Innocentius Papa XI.

Exordium. Motu proprio, etc. Nos volentes (*omittitur tenor, quia habetur in alià simili Clementis X,* Motu proprio, etc.).

Fiat B.

Datum Romae, apud S. Petrum, pridie nonas ianuarii, anno I.

Dat. die 4 ianuarii 1677, pontif. anno I.

Nomina eminentissimorum dominorum cardinalium et dapiferorum sunt haec, quae sequuntur:

Benedictus Odescalcus, nunc Innocentius XI, Comensis; Petrus Ioannes Bernardus de S. Paulo, Venciensis dioecesis, noster dum cardinalatus honore fungebamur.

Episcopi v.

Cardinales episcopi v ipsorumque dapiferi. Franciscus episcopus Ostiensis sacri collegii decanus cardinalis Barberinus, S. R. E. vicecancellarius et summista, Florentinus; abbas Carolus Francionus I. U. D., Neapolitanus atque Romanus.

Uldericus episcopus Portuensis S.R.E. cardinalis Carpineus, Urbinas; Aldericus Pazzaglia, Romanus.

Iulius episcopus Sabinensis S. R. E. cardinalis Gabriellius, Romanus; Thomas Antaldus, Urbinatensis.

Caesar episcopus Praenestinus S. R. E. cardinalis Fachenettus, episcopus Spoletanus, Bononiensis; Petrus Franciscus Gianinus, presbyter ac prior S. Bernardi, Foroliviensis.

Hieronymus episcopus Albanensis S. R. E. cardinalis Grimaldus, archiepiscopus Aquensis, Genuensis; Carolus Rischius, Praenestinus.

Presbyteri L.

Cardinales presbyteri L et ipsorum dapiferi. Carolus tituli S. Laurentii in Lucina, prior presbyterorum, S. R. E. cardinalis Rosettus, episcopus Faventinus, Ferrariensis; Michaël Bordussius, Mutinensis.

Nicolaus tituli S. Mariae Transtyberim S. R. E. presbyter cardinalis Ludovisius, maior poenitentiarius, Bononiensis; Ioannes Baptista Giauna, presbyter ac prior S. Petri Vintimiliensis.

Alderanus tituli S. Praxedis S. R. E. presbyter cardinalis Cybo, Ianuensis; Stephanus Ceccoperius de Massa Lunensi, Sarzanensis dioecesis.

Laurentius tituli Ss. Quirici et Iulitae S. R. E. presbyter cardinalis Raggius, Genuensis; Iulius Clemens Matthaeius, Romanus.

Ioannes Franciscus Paulus Gondus tituli S. Mariae super Minervam S. R. E. presbyter cardinalis de Retz nuncupatus, Gallus; abbas Caesar Nicolaus Marsilius, Romanus.

Aloysius tituli S. Alexii S. R. E. presbyter cardinalis Homodeus, Mediolanensis; canonicus Stephanus Torrettus de Calderola, Camerinensis dioecesis, atque Romanus.

Petrus tituli S. Marci S. R. E. presbyter cardinalis Ottobonus, Venetus; Ioannes Franciscus Mazzinus, clericus Romanus.

Franciscus tituli Ss. Quatuor Coronatorum S. R. E. presbyter cardinalis Albitius, Caesenatensis; Marcellus Scarlattus, Romanus.

Carolus tituli S. Chrysogoni S. R. E. presbyter cardinalis Pius, Ferrariensis; abbas Evander de Advocatis, nobilis Tiburtinus.

Flavius tituli S. Mariae de Populo S. R. E. presbyter cardinalis Chisius, archipresbyter Basilicae Lateranensis, S. R. E. bibliothecarius et signaturae iustitiae praefectus, Senensis; Philippus Rasponus, Ferrariensis.

Hieronymus tituli S. Hieronymi Illyricorum S. R. E. presbyter cardinalis Bonvisius, episcopus Luçae, Lucensis; Ioannes Masserottus, Lucensis.

Antonius tituli S. Mariae Angelorum S. R. E. presbyter cardinalis Bichius, episcopus Auximanus, Senensis; frater Paulus de Passioneis, eques Hierosolymitanus, Forosemproniensis.

Iacobus tituli S. Pancratii S. R. E. presbyter cardinalis Fransonus, episcopus Camerinensis, Genuensis; comes Raymundus Ranuccius de Marsciano, Urbevetanus.

Petrus tituli S. Callisti S. R. E. presbyter cardinalis Vidonus, Cremonensis; Carolus Agapetus Appollonius I. U. D, clericus Praenestinus.

Gregorius tituli S. Thomae in Parione S. R. E. presbyter cardinalis Barbadicus, episcopus Patavinus, Venetus; Ioannes Carolus Lassius I. U. D., Fulginatensis.

Paschalis tituli S. Balbinae S. R. E. presbyter cardinalis de Aragonia, archiepiscopus Toletanus, Hispanus; Flaminius Marionus, clericus Bononiensis.

Hieronymus tituli Ss. Marcellini et Petri S. R. E. presbyter cardinalis Boncompagnus, archiepiscopus Bononiae, Bononiensis; abbas Laurentius Dominichellus e Fossis Papirianis, Sarzanensis dioecesis.

Alphonsus tituli S. Crucis in Hierusalem presbyter cardinalis Litta, archiepiscopus Mediolani, Mediolanensis; Thomas Burali, eques S. Stephani, Aretinus.

Nerius tituli Ss. Nerei et Achillei S. R. E. cardinalis Corsinus, episcopus Aretinus, Florentinus; Theodorus Franceschinus, clericus Senogalliensis.

Caelius tituli S. Petri in Monte Aureo S. R. E. presbyter cardinalis Piccolomineus, archiepiscopus Senarum, Senensis; Simeon Morettinus, Neapolitanus.

Carolus tituli S. Susannae S. R. E. presbyter cardinalis Caraffa, Neapolitanus; Ioannes Benedictus de Passioneis, nobilis Forosemproniensis.

Palutius Alterius tituli Ss. XII Apostolorum S. R. E. presbyter cardinalis Alterius, eiusdem S. R. E. camerarius, Romanus; Paulus Bertonus, presbyter de Polo, Tiburtinae dioecesis.

Ioannes Nicolaus tituli S. Mariae Transpontinae S. R. E. presbyter cardinalis de Comitibus, episcopus Anconitanus, Romanus; Alexander Ninius, Senensis.

Iacobus tituli S. Mariae de Pace S.R.E. presbyter cardinalis Ninius, Senensis; Dionysius Brutus, Iustinopolitanus.

Iulius tituli S. Martini in Montibus S. R. E. presbyter cardinalis Spinula, episcopus Sutrinus, Ianuensis; Silvius Vincenti, Senensis.

Innicus tituli S. Clementis S. R. E. presbyter cardinalis Caracciolus, archiepiscopus Neapolis, Neapolitanus; abbas Ioseph Patritius Guarinus, Privernas, Terracinensis dioecesis.

Ioannes tituli Ss. Viti et Modesti S. R. E. presbyter cardinalis Delphinus, patriarcha Aquileiensis, Venetus; abbas Curtius Trenta, Lucensis.

Iacobus tituli Ss. Ioannis et Pauli S. R. E. presbyter cardinalis Rospigliosus, archipresbyter Basilicae S. Mariae Maioris, signaturae Sanctissimi sive gratiae praefectus, Pistoriensis; frater Christophorus Vertona, eques Hierosolymitanus, Bergomensis.

Emmanuel Theodosius tituli S. Laurentii in Pane et Perna S. R. E. presbyter cardinalis Bullionius, Gallus; Ioannes Antonius de Urreax, Hispalensis.

Ludovicus tituli S. Sabinae S. R. E. presbyter cardinalis de Portocarrero, Hispanus; Michaël Marchesius, clericus Foroliviensis.

Carolus tituli S. Adriani S. R. E. pres-

byter cardinalis Cerrus episcopus Ferrariensis, Romanus; Ioseph Maria Martellus, prior Perusinus.

Laurentius tituli S. Mariae in Aquiro S. R. E. presbyter cardinalis Pallavicinus, Genuensis; abbas Caesar Mazzamius, Bononiensis.

Camillus tituli S. Anastasiae S. R. E. presbyter cardinalis Maximus, Romanus; Fabius Veneruccius, Urbinatensis.

Gaspar de Carpineo tituli S. Silvestri in Capite S. R. E. presbyter cardinalis Gaspar nuncupatus, SS. D. N. vicarius generalis, Romanus; Gilbertus Chanellières, Gallus, Francopolis Bellicensis.

Caesar tituli SS. Trinitatis in Monte Pincio S. R. E. presbyter cardinalis Destreus, episcopus Laudunensis, Gallus; Ioannes Baptista Novellius, Romanus.

B. Bernardus Gustavus Ordinis S. Benedicti tituli S. Susannae S. R. E. presbyter cardinalis de Baden, Germanus; Petrus Caignart, S. Quirini in Viromandio dioecesis.

Petrus tituli S. Honuphrii S. R. E. presbyter cardinalis Bonsius, archiepiscopus Narbonensis, Florentinus; Ludovicus Hotriz de Leone presbyter Hispalensis, consultor S. Officii, cantor et canonicus cathedralis Pacensis.

Ioannes Everardus tituli S. Bartholomaei in Insula presbyter cardinalis Nidardus, Hispanus; abbas Antonius Sanctarellus de Saxoferrato.

Fr. Vincentius Maria Ursinus Ordinis S. Dominici tituli S. Sixti S. R. E. presbyter cardinalis S. Sixti nuncupatus, archiepiscopus Sipontinus, Neapolitanus; Antonius Leporus sacerdos de Gorinia, dioecesis Aquileiae.

Franciscus tituli S. Matthaei in Merula S. R. E. presbyter cardinalis Nerlius, archiepiscopus Florentiae, Florentinus; Brunus Anibaldensis de Molaria, eques S. Stephani, Romanus.

Hieronymus tituli S. Pudentianae S. R. E. presbyter cardinalis Gastaldus, Ianuensis; Fr. Marcus Antonius Galleonus, eques Hierosolymitanus, Niciensis.

Alexander tituli S. Priscae S. R. E. presbyter cardinalis Crescentius, episcopus Recineti et Laureti, Romanus; Carolus Andreas Sinibaldus, eques S. Iacobi de Spatha, Faventinus.

Galeatius tituli S. Bernardi S. R. E. presbyter cardinalis Marescottus, Romanus; abbas Iulius Pegna, Romanus.

Bernardinus tituli S. Stephani in Monte Caelio S. R. E. presbyter cardinalis Roccius, episcopus Urbevetanus, Romanus; Ioannes Baptista de la Porta, Lucensis.

Marius tituli S. Ioannis ante Portam Latinam S. R. E. presbyter cardinalis Albericius, episcopus Tiburtinus, Neapolitanus; Ioseph Puteobonellus, clericus Romanus.

Fabritius tituli S. Callisti S. R. E. presbyter cardinalis Spada, Romanus; abbas Paulus Æmilius Mondelli I. U. D., Tranensis.

Frater Philippus Thomas Huvard de Nortfolck Ordinis Praedicatorum tituli S. Caeciliae S. R. E. presbyter cardinalis Huvardus, Anglus; Robertus Harpur clericus Anglus, Leodiensis.

DIACONI XI.

Cardinales diaconi XI ipsorumque dapiferi.

Franciscus S. Mariae in Violata, primus diaconus S. R. E. cardinalis Maidalchinus, Viterbiensis; Paulus Maffeus, clericus Volterranus, eques sancti Stephani.

Federicus S. Agathae S. R. E. diaconus cardinalis de Hassia, episcopus Vladislaiensis, Germanus; Robertus Andertonus Anglicanus, Lancastrensis dioecesis.

Carolus S. R. E. diaconus cardinalis Barberinus nuncupatus, archipresbyter basilicae S. Petri, Romanus; Archange-

lus Spagna, presbyter Viterbiensis atque Romanus.

Decius S. Eustachii S. R. E. diaconus cardinalis Azzolinus, Firmanus; canonicus Ioannes Antonius de Philippis, Veliternensis atque Romanus.

Paulus S. Nicolai in Carcere Tulliano S. R. E. cardinalis Perettus, Romanus; frater Philippus Altovitus, eques Hierosolymitanus, Florentinus.

Sigismundus Chisius S. Georgii S. R. E. diaconus cardinalis Sigismundus nuncupatus, Senensis; Sperandeus Riccionus de Podio... clericus Sabinensis.

Nicolaus Ss. Cosmae et Damiani S. R. E. diaconus cardinalis Accaiolus, Florentinus; abbas Alovsius Bonaccursius, Maceratensis.

Bonaccursius S. Mariae de Scala S. R. E. diaconus cardinalis Bonaccursius, Maceratensis; Felix Alfarolus, Pistoriensis.

Felix Rospigliosus S. Angeli in Foro Piscium S. R. E. diaconus cardinalis Felix nuncupatus, Pistoriensis; Iulianus Borgnia, clericus Civitatis Castellanae.

Hieronymus S. Mariae in Porticu S. R. E. diaconus cardinalis Casanate, Neapolitanus; Bernardinus Galantus, clericus coniugatus Toletanus.

Petrus S. Mariae in Domnica S. R. E. cardinalis Basadonna, Venetus; [1] ...

XIII.

Confirmatur Breve Gregorii XV, iam ab Urbano VIII, Clemente IX et X confirmatum, quo concessa fuerunt hospitali B. Mariae Theutonicorum privilegia hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Militantis Ecclesiae regimini per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam nullo licet meritorum nostrorum suffragio praesidentes, privilegia, gratias et indulta militiis et hospitalibus quibuscumque, ad gloriam omnipotentis Dei, ad christianae reipublicae decus et praesidium, fideique catholicae defensionem pio salubrique consilio erectis et institutis, ac personis in eis Christo militantibus et famulantibus, per Romanos Pontifices praedecessores nostros et Sedem Apostolicam prudenti liberalitate concessa, ut firma atque illibata persistant, apostolici roboris praesidio, cum id a nobis petitur, libenter communimus.

Summa Brevis Gregorii XV Ordini Theutonicorum dati.

§ 1. Dudum siquidem felicis recordationis Gregorius XV praedecessor noster omnia et singula privilegia, indulta, facultates et gratias, tam per se Sedemque Apostolicam, quam per recolendae memoriae Leonem X, Clementem VII, Paulum III, Pium IV, Pium V, Gregorium XIII, Gregorium XIV, Clementem VIII et Paulum V Romanos Pontifices, similiter praedecessores nostros, dilectis filiis magno magistro et conventui hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, illiusque prioribus, baiulivis, praeceptoribus, commendatariis, fratribus militibus, subditis, vassallis, colonis et presbyteris curam animarum exercentibus concessa et respective confirmata, hospitali domus B. Mariae Theutonicorum, eiusque magistro, prioribus, baiulivis, praeceptoribus, commendatariis, fratribus militibus, subditis, vassallis, colonis ac presbyteris curam animarum exercentibus concessit, decernens hospitale B. Mariae Theutonicorum, illiusque magistrum, priores, baiulivos, praeceptores, commendatarios, fratres milites, subditos, vassallos, colonos ac presbyteros nullis aliis privilegiis, gratiis et indultis, quatenus in huiusmodi concessione non comprehenderentur, quovis praetextu et ex quacumque causa uti,

1 Deest nomen dapiferi (R. T.).

frui et gaudere posse, nec debere, quinimo illa omnia cessare, ac irrita et nulla nulliusque roboris et momenti esse et fore, prout in dictis Gregorii praedecessoris in formâ Brevis desuper sub die XXIII decembris MDCXXII expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, plenius continetur; et subinde piae memoriae Urbanus VIII, Clemens IX et Clemens X Romani Pontifices etiam praedecessores nostri per suas pariter in formâ Brevis die XIX ianuarii MDCXXIV et die IX iunii MDCLXVIII ac die XXX augusti MDCLXX respective expeditas litteras, quarum tenores praesentibus itidem haberi volumus pro expressis, iam dictas Gregorii praedecessoris litteras, sub certis modo et formâ tunc expressis, confirmarunt et approbarunt.

Preces magni magistri et fratres dicti Ordinis Theutonicorum.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum magni magistri et fratrum militum dicti hospitalis B. Mariae Theutonicorum nobis nuper expositum fuit, praedictae quidem Gregorii XV ac Urbani VIII, Clementis IX et Clementis X praedecessorum litterae in viridi sint observantiâ, quia tamen firmiora sunt ea quae frequentiori Sedis Apostolicae praesidio roborantnr, iidem magnus magister et fratres milites litteras huiusmodi apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: nos, ipsorum magni magistri et fratrum militum votis quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere, eosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine porrectis inclinati, praefatas Gregorii XV, ac Urbani VIII, Clementis IX et Clementis X praedecessorum litteras omniaque et singula in eis contenta, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Exaudiuntur.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod locorum Ordinarii ad hoc vocati non fuerint, notari, impugnari vel invalidari ullatenus posse, minusque sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, restrictionibus et derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas esse, sicque ab omnibus censeri, et ita per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, iudicari ac definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Committitur executio praesentium.

§ 4. Quocirca venerabilibus fratribus Moguntinensi et Pragensi archiepiscopis, ac dilecto filio causarum curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte eorumdem magistri et militum ac fratrum dicti hospitalis B. Mariae Theutonicorum fuerint requisiti, so-

lemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostrâ eos praesentium litterarum commodo et effectu pacifice frui et gaudere, non permittentes eos per Ordinarios praedictos, aut quoscumque alios, contra praesentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari aut inquietari, contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras et poenas huiusmodi incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, interdictumque ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contraria removentur.

§ 5. Non obstantibus omnibus et singulis, quae dicti Gregorius ac Urbanus, Clemens IX, ac Clemens X praedecessores in suis litteris praedictis respective voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eâdem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Excipiuntur litterae S. Pii V, Gregorii XIII et XV.

§ 6. Eorumdem autem praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, volumus quod (Pii V, XXII septembris anno VI, ac Gregorii XIII, sub annulo Piscatoris XXV novembris anno IX, necnon Gregorii XV praedecessorum praedictorum, sub datum IX februarii anno II, pontificatuum suorum, expeditis litteris in suo robore et efficaciâ permanentibus) praesentes litterae non comprehendant neque ecclesias neque personas in his quae ad curam animarum pertinent (in quibus decreta Concilii Tridentini ac in praedictâ Gregorii XV constitutione contenta omnino servari debeant), ac quod praesentium litterarum transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, in iudicio et extra illud, ubique locorum, plena et indubitata eademque prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, VIII ianuarii MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 8 ianuarii 1677, pontif. an. I.

XIV.

Declaratur ad fratres Minores Reformatos non pertinere legatum Arelatense fratribus Minoribus de Observantiâ adscriptum.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Gaspardus de Varadier de S. Andiel, archidiaconus ecclesiae metropolitanae Arelatensis, quod aliàs, nempe anno MDLXXXVII, tunc in humanis agens Franciscus de Veradier eiusdem ecclesiae archidiaconus, cuius dictus Gaspardus (ut asserit) haeres existit, in suo testamento seu aliàs ultimâ voluntate quamdam pecuniae summam hospitali Arelatensi legavit cum onere praestandi quotannis sexaginta libras monetae Galliarum religiosis ex infrascriptis Ordinibus de triennio in triennium ordine successivo ad sacrae theologiae studia mittendis, nempe primo loco uni ex fratribus Ordinis Minorum S. Francisci de Observantiâ, deinde Ordinis Minorum eiusdem sancti Francisci Conventualium respective nuncupatorum, post vero Or-

dinu: Beatae Mariae de Monte Carmelo, et Eremitarum sancti Augustini, ac tandem Praedicatorum, ad hoc ut eiusmodi pauperes religiosi necessaria pro victu haberent, et inde facilius in studiis huiusmodi proficere possent. Quae quidem omnia religiose semper observata fuerunt usque ad annum MDCV. Quo anno fratres Ordinis Minorum eiusdem sancti Francisci Recollectorum nuncupatorum, expulsis e civitate Arelatensi fratribus Minoribus de Observantiâ, renunciaverunt[1] inter manus capituli et canonicorum, seu aliarum personarum saecularis et collegiatae ecclesiae S. Mariae Maioris nuncupatae dictae civitatis Arelatensis, omnia capitalia, redditus annuos, ac fundationes debitas dictis fratribus de Observantiâ, cum onere satisfaciendi omnibus obligationibus, quibus satisfacere tenebantur ipsi fratres Minores de Observantiâ; nec interea ullus dictorum fratrum Recollectorum ad dicta studia cum eleemosynâ sexaginta librarum huiusmodi mitti petiit, nisi ab aliquot annis. Unde, cum a pluribus dubitaretur an ipsi fratres Recollecti seu Reformati possent habere aliquod ius ad dictam eleemosynam seu redditum annuum, et licite studere extra sua professoria in quibus nihil datur ab ipsis fratribus, dictus Garpardus, ad quem (ut pariter asserit) ius nominandi singulis trienniis aliquem capacem qui dictâ eleemosynâ seu reddito annuo utatur, spectat, ea omnia quae a dicto testatore ordinata sunt observare desiderans, recursum habuit ad ministrum generalem dicti Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observatiâ nuncupatorum, qui die XXIX augusti MDCLXXV respondit, attentâ voluntate testatoris expresse legantis pro religioso Arelatensi et[2] fratribus Minoribus de Observantiâ cum solutione stipendii per modum eleemosynae ad studium mittendo, se censere et actionem vel solutionem talis legati non competere Recollectis (quamvis aliàs possent licito modo esse capaces legatorum), sed competere fratribus de Observantiâ provinciae Arelatensis, et maxime quando inter ipsos reperiri potest religiosus naturalis dictae civitatis Arelatensis cum requisitis conditionibus sufficientis observantiae et approbationis.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, nulli amplius sint in dictâ civitate Arelatensi fratres Minores Ordinis sancti Francisci de Observantiâ nuncupati, dictusque Gaspardus propterea plurimum cupiat declarari an possit licite denegare fratribus Recollectis praefatam annuam eleemosynam sexaginta librarum, dando illam aliis regularibus, quibus illius praestatio de iure competit, saltem per triennium intra spatium quindecim annorum: *Preces Gaspardi de Verasdici haeredis.*

§ 4. Nos, ipsum Gaspardum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, supradictos Recollectos non esse comprehensos in legato praemisso, auctoritate apostolica, tenore praesentium, declaramus. *Declaratur a Pontifice fratres Reformatos in legato non comprehendi.*

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et in *Clausulae.*

1 Non satis cohaerent quae sequuntur (R. T.).
2 Potius lege *ex* pro *et* (R. T.).

legros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII februarii MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 februarii 1677, pontif. an. I.

XV.

Iustis poenis subiiciuntur utcumque surripientes, apud se retinentes et aliò transferentes hostiam vel particulam consecratam [1].

Innocentius episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ad nostri apostolatus auditum detestanda quorumdam iniquitatis filiorum pervenit audacia, qui, omnis impietatis terminos supergressi, manus sacrilegas ne a quidem Sancto Sanctorum (augustissimo scilicet Eucharistiae sacramento, quod transiturus de hoc mundo ad Patrem Salvator et Dominus noster Iesus Christus, in memoriam cruenti illius sacrificii quo se ipsum pro generis humani redemptione in arâ crucis Deo Patri immolavit, ineffabili divini amoris sui largitate corpus suum in cibum et sanguinem in potum nobis tribuendo instituit) continere tanti tamque tremendi formidine mysterii compelluntur.

Surripientes, retinentes et asportantes hostiam vel particulam consecratam debitis poenis mulctentur.

§ 1. Quocirca, ad reprimendam eiusmodi impietatem, quae animum nostrum ipsâ sui immanitate confundit, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi exurgentes, motu proprio, non ad alicuius super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex merâ scientiâ et deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium in totâ republicâ christianâ adversus haereticam pravitatem generalium inquisitorum a sanctâ Sede Apostolicâ generaliter deputatorum consilio, hac nostrâ perpetuo valiturâ constitutione, auctoritate apostolicâ statuimus et decernimus, ut deinceps omnes et singuli utriusque sexus, qui de furto hostiae consecratae, sive unius vel plurium particularum consecratarum, cum sacrâ pyxide vel sine illâ, per legitima iudicia[1] iudicialiter, iuxta S. Officii Inquisitionis contra haereticam pravitatem auctoritate apostolicâ instituti regulas et praxim, confessi aut convicti fuerint, quive propriâ malitiâ vel de alterius ordine seu mandato hostiam, sive unam vel plures particulas consecratas praedictas apud se retinuerint, vel aliò transferre seu asportare praesumpserint, condignis poenis et animadversionibus pro facinoris atrocitate puniantur, et, nisi constiterit non fuisse ad malum finem, etiam pro primâ vice curiae saeculari tradantur, non obstante minori aetate, dummodo vigesimum attingant annum, quibus poenis etiam mandantes subiaceant.

Horum causae ad S. Inquisitionis Officium privative spectant.

§ 2. Porro omnimodam cognitionem causarum furti hostiae consecratae, sive unius vel plurium particularum consecratarum huiusmodi, cum pyxide vel sine illâ, tamquam delicti haeresim vel vehementem haeresis suspicionem con-

1 Hanc constitut. confirmavit Alexander VIII, die XXIII decembris MDCLXXXIX.

1 Forsan *indicia* (R. T.).

tinentis, ad iudices ecclesiasticos et ad S. Inquisitionis Officium praedictum privative spectare, eâdem auctoritate, harum serie et motu simili, declaramus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes praesentes nostras litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quilibet in praemissis seu eorum aliquo ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, cuiusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae vel dignitatis existant, sive aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, adductae, verificatae, vel sufficienter aut ullo modo iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet etiam quantumvis iuridicâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus aliove quolibet etiam quantumvis magno ac formali et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut etiam motu pari et de apostolicae potestatis plenitudine simili concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu sè iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis praedictae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ ac potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et Cancellariae Apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis, collegiis et locis, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, etiam sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam clausulis et decretis, etiam irritantibus, in genere vel in specie, etiam motu simili et de apostolicae potestatis plenitudine seu consistorialiter ac aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio seu quaevis alia expressio ad id servanda foret, illorum tenores, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis et exactissime servatis et specificatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad praemis-

sorum effectum, plenissime et amplissime, motu pari, derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Mandat publicari.

§ 5. Volumus insuper, et eâdem auctoritate praedictâ mandamus (ut eaedem praesentes et in eis contenta quaecumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quisquam de eis ignorantiam praetendere valeat) ipsas praesentes, seu earum transumpta, ad valvas ecclesiae S. Ioannis in Laterano et basilicae Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancellariae Apostolicae et in acie Campi Florae per aliquem ex cursoribus nostris, ut moris est, publicari et affigi, sicque publicatas et affixas omnes et singulos quos concernunt seu concernent in futurum perinde afficere et arctare ac si unicuique illorum personaliter intimatae et notificatae fuissent;

Transumptis fidem addit.

§ 6. Utque earumdem praesentium tansumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§ 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, decreti, declarationis, derogationis, voluntatis ac mandati infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCCLXXVII, IV idus martii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12[1] martii 1677, pontif. an. I.

1 Male edit. Main. ad marg. habet 29 (R. T.).

XVI.

Committitur episcopo Alexandrino causa inter principem Messerani Sedis Apostolicae feudatarium et communitates dicti loci Messerani, Crevacorii, etc.

Venerabili fratri episcopo Alexandrino, provinciae Mediolanensis,

Innocentius Papa XI.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

Controversiae ortae sunt inter dictum principem et suos subditos.

Cum, sicut accepimus, inter dilectum filium nobilem virum Franciscum Ludovicum Ferrerium Fliscum principem Messerani nuncupatum et Sedis Apostolicae feudatarium, ex unâ, necnon dilectos filios eiusdem Francisci Ludovici subditos seu vassallos, praesertim terrarum Messerani et Crevacorii incolas, ex alterâ partibus, nonnullae controversiae seu quaestiones sint exortae:

Mandatur episcopo Alexandrino ut in causâ procedat usque ad sententiam exclusive.

§ 1. Nos, diligentem de[1] illis informationem capi processusque desuper confici volentes, fraternitati tuae, de cuius prudentiâ, fide, integritate, rerum agendarum peritiâ et dexteritate plurimum in Domino confidimus, per praesentes committimus et mandamus, ut de et super controversiis seu quaestiones huiusmodi diligentem cognitionem capias, ac processum seu processus fabrices et conficias, exactamque facti instructionem et informationem sumas, aliaque desuper necessaria et quomodolibet opportuna facias, geras, mandes et exequaris usque ad sententiam inclusive; dantes tibi quamcumque necessariam et opportunam facultatem substituendi vice tuâ ad praemissa peragenda aliquam personam idoneam ecclesiasticam vel saecularem, attento quod (ut pariter accepimus) eaedem controversiae seu quaestiones su-

1 Praeposit. *de* nos addimus (R. T.).

per negocio vere[1] temporali et profano vertuntur.

Item ut acta in authentica forma transmittat. § 2. Ceterum volumus ut informationes et processus, quas et quos vigore praesentium ceperis et confeceris, seu persona a te substituenda ceperit et confecerit, in formâ authenticâ sub tuo sigillo clausas et clausos, ad nos tuto transmittas, ut, quod in praemissis statuendum fuerit, maturâ deliberatione adhibitâ decernamus.

Obstantia tollit. § 3. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII praedecessoris de unâ, et concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium in iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, supradictarum terrarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII aprilis MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12 aprilis 1677, pontif. anno I.

Praetermittitur Bulla in *Coena Domini*, quam Pontifex die XV aprilis hoc anno publicavit, cum eam pluries repetitam habeas in praecedentibus tomis huius *Bullarii*, et quoad materias in eâ contentas satis est videre scholia ad Constitutionem CLIII (*al.* 63) Pauli V, tom. XI, pag. 617.

---

1 Forsan *mere* pro *vere* legendum (n. t.).

XVII.

***Confirmatur decretum ministri generalis et commissarii Indiarum Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ compromissariorum, quo stabilita fuit alternativa electionum in provinciis Indiarum Occidentalium*[1].**

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Illius qui charitas est et Deus pacis vices licet immeriti gerentes in terris, illa, quae pro stabiliendâ inter religiosos viros Altissimi obsequiis sub arctioris vitae regulâ mancipatos animarum concordiâ felicique eorum gubernio provide constituta esse noscuntur, ut firma atque illibata persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter corroboramus.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres provinciarum in Indiis Occidentalibus consistentium Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod aliàs, postquam in capitulo generali dicti Ordinis anno MDCLXIV celebrato, auditis partibus contendentibus, declarata fuerat certa alternativa in electione ministri provincialis, custodis et definitorum in dictis provinciis in posterum observanda, partes recursum habuerunt una ad felicis recordationis Alexandrum Papam VII praedecessorem nostrum pro confirmatione dictae alternativae, altera vero, hanc impugnando, ad Congregationem S. R. E. cardinalium tunc existentium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositam; unde unâ eâdemque die XX iunii dicti Species facti.

1 Similem alternativam inter fratres Indos et fratres Hispanos, in Indiis tamen ad habitum admissos, Ordinis Eremitarum S. Augustini, executioni mandari iussit Urbanus VIII Const. CCLXXII (*al.* 90) *Aliàs a felicis record.*, tom. XIII, p. 641.

anni emanarunt a dicto quidem Alexandro praedecessore litterae in simili formâ Brevis pro dictâ alternativâ, a praefatâ vero cardinalium Congregatione, decretum de nihil super eâ innovando.

Cumque in capitulo etiam generali eiusdem Ordinis anno MDCLXX, auditis similiter partibus, iterum statutum fuisset alternativam huiusmodi debere observari, nec tamen observatum[1], alterâ ex partibus obedire renuente, novissime in proxime praeterito capitulo generali Ordinis huiusmodi, causâ iterum propositâ, eius resolutio a generali definitorio compromittente dilectis filiis ministro generali dicti Ordinis et commissario Indiarum in Curiâ Madritensi residenti eiusdem Ordinis fuit commissa, et praefata cardinalium Congregatio die XII iunii MDCLXXVI commisit eisdem ut etiam auctoritate ipsius Congregationis litibus finem imponerent, et, prout secundum Deum iudicavissent expedire, providerent. Unde ipse minister generalis et commissarius Indiarum, vigore compromissi, et auctoritate Congregationis huiusmodi, die XXVI aprilis proxime praeteriti decretum tulerunt, cuius de hispanico idiomate in latinum versi tenor est qui sequitur, videlicet:

Decretum compromissariorum.

« Nos, fr. Ioseph Ximenes Samaniego totius Ordinis S. P. N. Francisci minister generalis, et fr. Ioannes Luendo Indiarum commissarius generalis, compromissarii capituli generalis Romae celebrati sub festo Pentecostes anni praeteriti MDCLXXVI vigore decreti sequentis: - Pro causis provincias Indiarum Occidentalium concernentibus, quae in hoc capitulo fuerunt propositae, definitorium generale compromittit in reverendissimum patrem nostrum ministrum generalem et reverendissimum patrem commissarium generalem Indiarum in curiâ regis catholici consistentem, ut, habitis earum notitiis quae in capitulo desiderabantur, provideant et disponant, prout in Domino magis expedire iudicaverint -: pro cuius[1] compromissi adimplemento in hoc conventu S. Francisci Madriti convenimus ad decidendum et determinandum dictas causas, et id decernendum quod religionis bono magis expedire iudicaremus.

Causa alternativae in provinciis Limana et de las Charcas.

Cumque causarum in dicto capitulo generali propositarum una sit stabiliendi vel revocandi alternativam officiorum in provinciis XII Apostolorum Limanâ et S. Antonii de las Charcas inter religiosos ex Hispania oriundos et Indiarum nativos, comperimus in formâ sequenti processum fuisse:

Quid in hac causa hinc inde antea gestum fuerit.

Quod in capitulo generali Romae de anno MDCLXIV, ad instantiam et exhibitionem patrum custodis Limani, custodis de las Charcas, prioministri et custodis de Quito, prioministri et custodis S. Fidei, et prioministri de Chile provinciarum Peruanarum, die V iunii in definitorio generali emanavit decretum sequens: - Suppositâ provinciarum petitione, conceditur alternativa sicut in Nova Hispania uti solet: - et quod pro parte patris prioministri Limani habitus fuit recursus ad S. Congregationem episcoporum et regularium ut dicti decreti executio impediretur: et, citatis partem facientibus supradictis, die XIX[2] iunii eiusdem anni, et die XX immediate sequenti, huiusmodi recursus in dictâ Congregatione admissus fuit, mandatumque supersederi in executione praefati decreti omnino: quodque sub eâdem datâ XX iunii ad instantiam dictorum prioministrorum et custodum obtentum fuit Breve ab Alexandro Papa VII, quo dictum alternativae decretum confirmari et executioni demandari iniunxit: et quod re-

3 Aptius lege *observatam* (R. T.).

1 Aptius lege *huius* pro *cuius* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *29* (R. T.).

verendissimus pater fr. Andreas Guadalupe commissarius generalis Indiarum, visis dictis Brevi et decreto, per suas patentes iussit executioni quoque demandari, authenticatoque toto negotio per regium Indiarum consilium, actum fuit desuper in definitorio provinciae Limanae praedictae die XXX septembris MDCLXVI, et maiori votorum suffragio resolutum fuit quod desuper fieret supplicatio, praefixo ad id per commissarium generalem provinciae biennii termino, ut exhiberentur inconvenientia allegata: subindeque in capitulo generali Vallisoletano anno MDCLXX iterum stabilita fuit dicta alternativa generaliter pro provinciis Indiarum Occidentalium, reverendissimo Indiarum commissario generali dato in mandatis ut illam ad executionem deduci procuraret in illis provinciis, quibus effectum sortita non fuerat: cumque in dictis provinciis Limana et de Charcas sequuta non fuisset executio pro eo quod allegabant non adfuisse proponendorum supplicationis et motivorum opportunitatem, in congregatione generali Toletanâ anni MDCLXXIII iussum fuit definitoria dictarum provinciarum suas proximo capitulo generali informationes exhibere, suspensâ interim dictorum statutorum executione: ad cuius iussionis normam in proximo capitulo generali Romano MDCLXXVI exhibitae fuerunt informationes dictorum definitoriorum ex unâ et alterâ partibus cum instrumentis facutaltivis religiosorum in Hispania progenitorum, aliae itidem allegationes et informationes: et quia opus erat quibusdam notitiis hac in curiâ procurandis, definitorium generale fecit in nos compromissum, prout in supra scripto decreto: tandemque, ne resolutioni obstaret sacrae Congregationis Regularium inhibitio anno MDCLXIV, ad eamdem recursum fuit, factâ relatione commissionis nobis super hac causâ a capitulo generali proximo delegatae, institumque fuit revocari dictum inhibitivum decretum, nobisque committi causam: unde ab eadem Congregatione emanavit sequens decretum: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationionibus episcoporum et regularium praeposita, veris existentibus narratis, et praeviâ suprascripti decreti ab ipsâ sacrâ Congregatione de anno MDCLXIV emanati revocatione, censuit committendum, prout praesentis decreti tenore committit, patri ministro generali Ordinis et patri commissario generali Indiarum, ut, coniunctim procedentes, ad praescriptum decreti capituli generalis, circa ius praedictae alternativae id statuant atque decernant, quod, pro eorum arbitrio et prudentiâ, quieti et beneficio praefatae provinciae Limanae in Domino magis expedire censebunt; non obstantibus quibuscumque; Romae, XII iunii MDCLXXVI ».

A compromissariis firmata est alternativa in provincia Limana.

Quibus omnibus per nos inspectis ex instrumentis authenticis nobis exhibitis, visisque partium hinc inde informantibus, ponderatisque utrinque allegatis, aliisque omnibus pro firmiori resolutione considerandis, auctoritate nobis concessâ non solum ex compromisso praedicto definitorii capituli generalis, verum etiam ex relato sacrae Congregationis Regularium decreto, ordinamus et mandamus stabiliri et observari in dictâ provinciâ XII Apostolorum Limanâ alternativam officiorum inter illius religiosos in Indiis procreatos et in Hispaniis progenitos, et de facto illam stabilimus formâ sequenti:

Modus servandus in dicta alternativa officiorum.

Quod provincialis uno triennio eligatur et sit ex unâ parte, adeout, si obierit, aut aliâ de causâ durante triennio vacaverit, minister provincialis, vi-

carius usque ad celebrationem capituli sit et eligatur ex eâdem parte; alioque triennio eligatur et sit ex aliâ, servatâ eâdem formâ; custos vero, si adfuerit, eligatur et sit ex illâ parte ex qua non est provincialis in dictâ formâ; et ex quatuor definitoribus, duo semper ex unâ et duo reliqui ex alterâ partibus sint et eligantur. Quo vero ad guardianos et alia officia de voto, eligantur indifferenter ex utrâque parte secundum qualitatem, merita et idoneitatem personarum, itaut guardianus domus principalis semper alternetur ex utrâque parte de triennio in triennium, et omni tempore (praeter provincialem aut custodem et duos definitores) eligantur et adsint ex minori parte saltem decem cum guardianatibus et officiis de voto, ad hoc ut ex illis maiori libertate possint eligi duo definitores. Quoad lecturas autem et alia officia tam honoris quam oneris, eligantur indifferenter, servatâ iustitiâ distributivâ, et habito respectu maiorum meritorum et maioris idoneitatis iuxta constitutiones generales Ordinis, super quo conscientias electorum oneramus.

Eadem alternativa statuta est in provincia S. Antonii de las Charcas.

Quoad provinciam S. Antonii de las Charcas vigore eiusdem compromissi ordinamus, statuimus et mandamus observari eamdem alternativam inter religiosos natos in Indiis et natos in Hispaniis eâdem formâ qua statuimus et ordinavimus pro dictâ Limana provinciâ, praeterquam quod, attento pauciori numero officiorum de voto, ordinamus quod decem officia de voto, quae pro provinciâ Limana mandavimus eligi saltem ex parte minori, in provinciâ de las Charcas sint sex, ad hoc ut cum libertate eligantur duo definitores ex gremio capituli, et observetur, quantum fas erit, iustitia distributiva.

Causae alternativae in provincia S. Iosephi de Tuetan.

Insuper, cum altera ex causis in dicto capitulo generali Romano proximo propositis, et pro qua definitorium generale compromissum fuit in nos, fuerit, quod, cum in provinciâ S. Iosephi de Tuetan, tria religiosorum genera reperiantur, quorum alii qui post susceptum in Hispania habitum emissarii Cachupines, alii qui in Hispania progeniti in ipsâ provinciâ Indiarum habitum susceperunt provinciae filii, alii qui in Indiis ex parentibus seu descendentibus progeniti Criollos nuncupantur; cumque in dictâ provinciâ adsit alternativa stabilita et executioni demandata, unam illius partem constituunt nuncupati Criollos et filii provinciae, quamvis soli Criollos filiis provinciae et Cachupines vocatis simul iunctis numero maiores existant; unde, cum ista dispositio sit minus conformis iustitiae distributivae, institum fuit pro parte provinciae, ut filii provinciae aggregarentur illis Cachupines vocatis, ad hoc ut taliter distribuerentur officia provinciae in partes aequales aut quasi aequales:

In provincia S. Iosephi de Tuetan stabilita est alternativa inter filios provinciae ac Cachupines ex una parte et Criollos ex altera.

Quo per nos inspecto, captisque convenientibus informationibus, vigore dicti compromissi ordinamus, statuimus et mandamus, quatenus dicti filii provinciae se aggregent Cachupinis et ex huiusmodi aggregatione una pars constituatur, solis Criollis alteram facientibus, inter quas observetur alternativa modo quo in dictâ provinciâ stabilita est, iuxta constitutiones generales Ordinis pro Indiis Occidentalibus.

Quas resolutiones et decreta per nos statuta et ordinata mandamus in virtute sanctae obedientiae ab eis, ad quos pertinet, executioni respective demandari in dictis provinciis, sub poenâ nullitatis contrafaciendorum, revocantes ad hunc effectum praecise quamcumque aliam Ordinis constitutionem, quatenus opus sit, ac mandantes quod principium de

tur dictae alternativae in dictis provinciis de Lima et Charcas eligendo provincialem illius partis, ex qua actualiter (quando praesentes intimabuntur) non fuerit provincialis actualis, qui pro tempore rexerit. Ita decernimus, ordinamus, statuimus et mandamus in supradicto conventu S. Francisci Madriti XXVI mensis aprilis MDCLXXVII.

IOSEPH XIMENES SAMANIEGO, minister generalis.

Frater IOANNES LUENGO, comm[illegible]sarius generalis Indiarum ».

Petitur decreti confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, omnia in decreto huiusmodi contenta sint iusta et rationi consentanea, nec aliter melius quam per eorum observantiam paci ac quieti dictarum provinciarum consuli posse credatur: nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatur a Pontifice decretum de alternativa.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, et attentâ relatione dilecti filii prioris generalis dicti Ordinis eisdem cardinalibus factâ, praeinsertum decretum a dictis ministro generali et commissario Indiarum compromissariis auctoritate dictae Congregationis cardinalium factum, illiusque tenorem et dispositionem circa electionum alternativam, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac apostolicae auctoritatis praesidio munimus, itaut in omnibus plenarium sortiatur effectum, et ab illis[1], ad quos spectat, inviolabiliter observetur; irritum enim et inane quidquid secus attentatum fuerit declaramus, et eos, qui decreti firmitatem sub quovis praetextu infringere praesumpserint, poenis privationis vocis activae et passivae, privationis officiorum, aliisque arbitrio nostro imponendis subiicimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatarum[2], etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac

1 Edit. Main. legit *aliis* pro *ab illis* (R. T.).
2 Aptius lege *praefatorum* (R. T.).

insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis[1], manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticà dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVI iunii MDCLXXVII pontificatus nostri anno I.

Dat. die 26 iunii 1677, pontif. anno I.

XVIII.

Permittitur prioribus localibus Congregationis eremitarum Camaldulensium Montiscoronae, ut, consentiente eremi capitulo, per se valeant sibi subditis eremitis dare licentiam pernoctandi extra eremos intra spatium quinquaginta milliarium[2].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Iosephus Maria a Neapoli, maior Congregationis eremitarum Camaldulensium Montiscoronae, quod (cum felicis recordationis Clemens Papa X praedecessor noster per quasdam suas in simili formà Brevis litteras inter alia praeceperit et mandaverit, ut, postquam a capitulo generali vel maiore et visitatoribus dictae Congregationis familiarum in singulis eremis ipsius Congregationis assignatio facta, et illi, qui toto anni decursu cum debitis priorum localium licentiis propter urgentem aliquam necessitatem eremis per quinquaginta milliarium spatium iuxta praescriptum constitutionum eiusdem Congregationis a recolendae memoriae Clemente Papa IX praedecessore pariter nostro specifice confirmatum egredi possunt, deputati fuissent, nec ullis prioribus localibus nec ullis deputatis ad negotia sine licentià maioris et visitatorum praedictorum semel in anno obtinendà intra spatium quinquaginta milliarium huiusmodi, neque ullis dictorum priorum subditis, sine speciali eorumdem maioris et visitatorum licentià toties quoties impetrandà, eremis egredi ac extra illos[1] pernoctare de cetero ullo modo liceret; prioribus autem localibus ex aliquà urgenti necessitate extra eremos existentibus, eorum vicarii sive superiores in eremis remanentes nullam haberent facultatem concedendi aliis quam oblatis non professis licentiam egrediendi et pernoctandi extra eremos, et aliàs prout in dictis litteris plenius continetur) enatum est dubium, an penes priores locales dum praesentes sunt remanserit facultas intra minus spatium quam quinquaginta milliarium huiusmodi concedendi eremitis sibi subditis licentiam pernoctandi extra eremos prout eiusmodi facultas eis per constitutiones praedictas concessa reperitur. Quia vero dicti priores locales quoad hanc partem in praedictis litteris nominati non sunt, nec facultas praedicta eis quoad minus spatium quam quinquaginta milliarium expresse sublata est, videntur ipsi priores remanere cum iure eis per dictas constitutiones concesso dandi eorum subditis professis licentiam

1 Vocem *impressis* nos addimus (R. T.).

2 Vide Const. XXXI Clementis X, quae incipit *Ut in Congregatione*, tom. XVIII, pag. 107.

1 Potius lege *illas* (R. T.).

pernoctandi extra eremos intra minus spatium quam quinquaginta milliarium huiusmodi, occurrentibus multis negotiis, quae oblatis committi nequeunt nec dilationem patiuntur, cum exquiri et expectari non possit licentia maioris et visitatorum praedictorum tum [propter] longinquam eorum in eremo Montiscoronae residentiam, tum etiam quia maiore anni parte per longinquas provincias etiam extra Italiam eremos dictae Congregationis visitandi gratiâ iter agunt. Quare praedictus Iosephus Maria maior nobis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Permittit ut in rubricâ.

§ 2. Nos igitur, ipsius Iosephi Mariae maioris votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, ut priores locales praedicti, cum consensu tamen capituli, suarum respective eremorum eremitis professis sibi subditis propter occurrentes necessitates licentiam pernoctandi extra easdem eremos intra quinquaginta milliaria in eorum hospitiis et locis per constitutiones praedictas praescriptas [1], absque alio consensu maioris et visitatorum praedictorum, concedere libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

[1] Forsan *praescripta* vel *praescriptis* (R. T.).

Clausulae

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras firmas et validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem fides in iudicio et extra illud habeatur, quae praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XV iulii MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 15 iulii 1677, pontif. anno I.

XIX.

Erigitur confraternitas almae Domus Lauretanae nationis Picenorum de Urbe in archiconfraternitatem, eique conceditur facultas ad se aggregandi alias eiusdem instituti confraternitates, nec non his impartiendi suas indulgentias,

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii officiales et confratres confraternitatis christifidelium nationis Picenorum in almâ Urbe nostrâ commorantium sub denominatione almae Domus Lauretanae canonice erectae, quod dudum felicis recordationis Urbanus Papa VIII praedecessor noster per quasdam suas in simili formâ Brevis die XIV aprilis MDCXXXIII expeditas litteras eamdem confraternitatem sub denominatione praefatâ auctoritate apostolicâ perpetuo erexit et instituit, ac illi sic erectae, eiusque confratribus et consororibus, nonnullas indulgentias et peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes, sub certis modo et formâ tunc expressis, itidem perpetuo concessit, et aliàs prout in eisdem litteris uberius continetur.

Preces confraternitatis. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes confraternitatem huiusmodi archiconfraternitatis titulo decorari plurimum desiderent, nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Erigitur confraternitas Picenorum in archiconfraternitatem. § 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, confraternitatem praedictam in archiconfraternitatem cum omnibus et singulis praerogativis, iuribus, honoribus et praeeminentiis solitis et consuetis, auctoritate praefatâ, tenore praesentium, sine cuiusquam praeiudicio, perpetuo pariter erigimus et instituimus; ac ipsius archiconfraternitatis sic erectae officialibus et confratribus praesentibus et futuris, ut ipsi alias quascumque confraternitates eiusdem instituti, extra Urbem praedictam ubicumque locorum existentes, eidem archiconfraternitati, servatâ tamen formâ constitutionis recolendae memoriae Clementis Papa VIII praedecessoris pariter nostri desuper editae, aggregare, illisque omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, ipsi confraternitati sic in archiconfraternitatem a nobis erectae a memorato Urbano praedecessore concessas, communicare libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis itidem perpetuo concedimus et indulgemus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, supradictae confraternitatis, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indul-

tis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI iulii MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 16 iulii 1677, pontif. anno I.

XX.

Reducuntur ad antiquam formam immunitates seu franchitiae gabellarum in dohanâ Urbis.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romanus Pontifex omnium christifidelium pater et pastor a Domino constitutus, sicuti pastoralem vigilantiam spiritualiumque providentiam Catholicae Ecclesiae quantum divina bonitas largitur assidue repraesentare studet, ita et temporalium circumspectione suorum et Apostolicae Sedis etiam quoad temporalia subditorum indemnitati consulere, eâque de causâ abusus in grave Camerae Apostolicae publicaeque utilitatis detrimentum introductos resecare satagit, prout aequitatis et iustitiae ratio suadet, reique publicae salus exposcere comperitur.

Causa Constitutionis. § 1. Ad nostram siquidem notitiam pervenit quod gabellae et dohanae almae Urbis nostrae et membrorum illis annexorum, propter excessivas immunitates seu franchitias ministrorum cameralium et aliorum exemptorum, in maximâ perturbatione versantur. Et quia, nisi eiusmodi incommodis occurratur, inde grave atque irreparabile damnum non solum dictae Camerae, sed etiam toti Urbi praedictae, ac temporali S.R.E. ditioni, quinimo et exteris montistis et aliis creditoribus, quibus redditus dohanarum et gabellarum huiusmodi obligati sunt, nasceretur; ideo nos antiquos gabellarum huiusmodi appaltus, et quomodo tunc temporis immunitates seu franchitiae praedictae procederent, diligenter exquiri mandavimus. Repertum autem fuit saeculo proxime praeterito, et praesertim in appaltibus qui sub felicis recordationis Paulo III, anno MDXXXV, Paulo IV, anno MDLV, et Pio IV, anno MDLXIV, Gregorio XIII, annis MDLXXVII et MDLXXXIII, Sixto V, anno MDLXXXV, et Clemente VIII, Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, anno MDXCIII, respective facti fuerunt, nullâ in antecessum superstite in contrarium memoriâ, ac etiam per quaedam capitula super reformatione dohanarum huiusmodi edita et per recolendae memoriae Iulium Papam III praedecessorem pariter nostrum motu proprio confirmata, dispositum fuisse ut eiusdem S. R. E. cardinales, ac thesaurarius generalis, clerici praesidentes, et ministri Camerae praedictae, omnesque alii exempti, ratione mercium et rerum quae pro eorum proprio usu advenirent, et non aliter, a dohanis et gabellis huiusmodi exempti esse deberent, eiusmodi autem res cum eorum mandatis, propriâ eorum manu subscriptis, relaxarentur, prout solitum esse ibi narratur, utque eaedem res, sic absque solutione gabellarum relaxatae, vendi nequirent, nisi factâ eiusmodi venditionis notificatione dohaneriis, sive dohanarum redemptoribus, ut illis dohana refunderetur, alioquin fraus commissa censeretur; verum

ab aliquo citeriori tempore, nempe circa finem pontificatus Clementis praedecessoris praedicti, sive per incuriam sive per inconsultam facilitatem illorum ministrorum cameralium quibus ex officii debito capitula appaltus formare ac indemnitati Camerae praedictae consulere incumbebat, ampliari coeptas fuisse immunitates seu franchitias ad res quas dicti exempti in tabernis mercatoriis, apothecis et repositoriis, sive, ut vulgariter dicitur, *nelli fondachi, botteghe, e magazzeni*, emerent.

Firmatur mos antiquus franchitiarum, et revocantur omnes immunitates quoad abusum recenter introductum.

§ 2. Cum autem experientiâ compertum sit detrimenta, quae per excessivas immunitates seu franchitias huiusmodi Camerae praedictae inferuntur, ex inconsultâ nec ullo titulo suffultâ ampliatione huiusmodi, quae etiam legum et constitutionum apostolicarum dispositioni adversatur, oriri: hinc est quod nos, incommodis praedictis occurrere, ac dictae Camerae et privatorum interesse habentium, prout summa iustitiae aequitatisque ratio postulat, indemnitati providere cupientes, ac omnium et singulorum appaltuum dohanarum et gabellarum huiusmodi hactenus factorum, etiam auctoritate apostolicâ confirmatorum, instrumentorumque publicorum desuper celebratorum, necnon quarumcumque concessionum, immunitatum et exemptionum a dictis dohanis et gabellis S. R. E. cardinalibus, ac thesaurario generali, clericis praesidentibus, aliisque ministris cameralibus praedictis, ac aliis exemptis quandocumque et quomodocumque factarum, litterarumque apostolicarum tam sub plumbo quam in simili formâ Brevis, cedularum motus proprii, et chirographorum cuiusvis Romani Pontificis praedecessoris nostri manu subscriptorum, ac aliarum litterarum et scripturarum tam publicarum quam privatarum desuper quomodolibet emanatarum, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatarum et innovatarum, tenores etiam veriores, et datas, causas et occasiones, aliaque omnia et singula, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digna, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis et exactissime et accuratissime specificatis habentes, motu proprio, non ad cuiusquam nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac aliâs omni meliori modo, viâ, iure et formâ quibus firmius et validius facere possumus, usum illum antiquiorem, qui circa immunitates seu franchitias praedictorum cardinalium et thesaurarii generalis, clericorum praesidentium, aliorumque ministrorum cameralium, ac aliorum exemptorum, sub pontificatibus memoratorum Pauli III, Iulii III, Pauli IV Pii IV, Gregorii XIII, Sixti V, Clementis VIII praedecessorum, ut praefertur, servabatur, tenore praesentium innovamus et reducimus, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere statuimus, decernimus et ordinamus. Inconsultam vero, nec ullo titulo suffultam ampliationem et innovationem praedictam, quam quidem sub constitutionibus exemptionum et franchitiarum revocatoriis similis memoriae Pauli V, Urbani VIII, Innocentii X, Alexandri VII, Clementis IX et Clementis X Romanorum Pontificum praedecessorum pariter nostrorum, ac etiam nostrâ, comprehensam esse praetendi posset, itidem perpetuo cassamus, irritamus, tollimus, perimimus, annullamus et abolemus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus; adeout imposterum omnes praefati et quicumque alii immunes et exempti, etiam quavis notâ

speciali digni, sint ac esse debeant immunes et exempti pro illis tantum mercibus, bonis et rebus, quae ab extra pro solo eorum usu, ut supra et infra, per eos introducentur.

Iniungitur ministris cameralibus, ut antiquam formam servent in capitulis dohanarum.

§ 3. Ac propterea dilectis filiis modernis et quandocumque futuris nostro et S. R. E. praedictae Camerario, vicecamerario, thesaurario generali, praesidentibus clericis, commissario generali ceterisque dictae camerae officialibus et ministris, ad quos ea res spectat et pro tempore spectabit, harum serie, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae, aliisque nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio imponendis poenis, districte praecipimus, iniungimus et mandamus, ut deinceps tam in primo quam successive quandocumque faciendis appaltibus dohanarum et gabellarum Urbis praedictae, illisque annexorum, circa immunitates, exemptiones et franchitias eiusdem S. R. E. cardinalium, tam cameralium, sive eorum, qui in Camerâ praedictâ sederunt seu pro tempore sederint, quam non cameralium, ac vicecamerarii, thesaurarii generalis, clericorum praesidentium, commissarii generalis, ceterorumque officialium et ministrorum dictae Camerae, et aliorum quorumvis exemptorum, immunium et privilegiatorum, etiam specificâ et individuâ mentione dignorum, ac etiam personae nostrae et Romani Pontificis pro tempore existentis, necnon palatii apostolici, pacta seu capitula eo modo forment et formari curent, quo antiquitus, ut praefertur, formabantur; ita scilicet ut praedictis exemptis et immunibus illae dumtaxat merces et res, in quibus immunitates frui consueverunt, sine gabellarum et dohanarum huiusmodi solutione, quas proprii usus gratiâ, et non aliter, advehi curaverint, ac etiam haec cum mandatis per ipsos principales non autem per eorum ministros subscriptis et eorum sigillo munitis, relaxari, nec huiusmodi mandata aliter subscribi seu aliter expedita admitti debeant, quinimo, etiamsi mandata ipsa sub hac formâ expedita fuerint, admittantur tamen solummodo pro illis mercibus et rebus, quae in eâ sint quantitate ut verisimile sit eas usui proprio mandantis exempti, non autem eius consanguineorum vel affinium, aut aliorum, etiam in eius domo habitantium, servituras esse; res autem sic introductae et sine gabellarum solutione admissae nequeant vendi aut donari vel alio quocumque modo concedi, etiam consanguineis vel affinibus, licet exempto seu privilegiato in eius domo cohabitantibus, multoque minus mercatoribus, tabernariis, sive apothecariis, cauponibus, stabulariis, scrutariis, propolis, aliisve quibuslibet personis, praeterquam propriis famulis veris et actualibus, vel consanguineis aut affinibus qui ex obligatione ipsorum exemptorum seu privilegiatorum impensis sustententur; itaut, si quocumque modo distrahantur, et de eo sufficienter constiterit, iuxta alia mandata quae hodie dilecto filio magistro Ioanni Ginetto Camerae praedictae thesaurario generali dedimus, eo ipso fraus commissa censeatur, et res ipsae in commissum cadant. Porro formam, circa mandatorum huiusmodi subscriptionem illorumque admissionem, per praesentes praescriptam, ex nunc perpetuis futuris temporibus inviolabiliter et adamussim servari, nec mandata ipsa aliter admitti volumus. Quod si mandata quidem ipsa secundum formam praedictam concepta fuerint, incidere vero possit dubium, utrum sint excessiva et inverisimilia, eius rei cognitio et decisio non ad thesaurarium vel commissarium generales

praedictos, aut dohanerios, seu dohanarum et gabellarum huiusmodi conductores spectet, sed illius declaratio et determinatio, privative ad quoscumque alios, ad Congregationem cameralem a nobis erectam et deputatam tantisper pertinere debet, donec et quousque taxa immunitatum sive franchitiarum huiusmodi, pro unoquoque exempto sive immuni, nostro seu Romanorum Pontificum successorum nostrorum iussu facta fuerit, quam subinde perpetuo servari volumus. Ut autem ab eâdem Congregatione cognosci et iudicari possit an res quae introducentur sint proportionatae proprio usui introducentis, vel excessivae, aut in fraudem introductae, mandamus et decernimus ut dohanerii eorumque ministri revidere possint, imo debeant, vidulos, involucra, capsas et arculas, aliaque, quibus res huiusmodi inclusae fuerint, eodem modo quo fieri solet circa res illorum qui nullo immunitatis vel exemptionis privilegio suffulti sunt; si vero res fuerint eiusmodi qualitatis ut id sine detrimento vel incommodo fieri nequeat, eo casu immunes seu exempti bonâ fide quantitatem et qualitatem rerum in capsis et aliis praedictis contentarum declarare et specificare debeant.

Clausulae. § 4. Decernentes pariter easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod camerarius, aliique cardinales, vicecamerarius, thesaurarius generalis, ceterique dictae Camerae officiales et ministri, aliive quicumque exempti et privilegiati, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digni, in praemissis ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, specificatae vel ullatenus iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam quantumvis legitimâ, iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vel invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae vel quorumvis interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, formali et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, limitari, modificari, in ius vel controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari vel intentari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ, et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, neque ipsas praesentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium constitutionum et ordinationum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aliisve contrariis dispositionibus quandocumque et quomodocumque etiam per viam legis et constitutionis generalis seu statuti perpetui faciendis unquam comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas et repositas et plenarie reintegratas, ac etiam de novo sub datâ posteriore concessas intelligi, firmasque validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri,

sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. camerarium et alios cardinales, etiam de latere legatos, ipsorumque cardinalium collegium, ac vicecamerarium, thesaurarium, praesidentes clericos, commissarium, ceterosque dictae Camerae officiales et ministros, et quoscumque quavis potestate, praeeminentiâ et auctoritate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 5. Non obstantibus praemissis, ac nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quesito non tollendo, et praedicti Pii IV praedecessoris de gratiis qualecumque interesse dictae Camerae concernentibus in eâdem Camerâ intra certum tunc expressum tempus praesentandis et registrandis, itaut praesentes litteras ibidem praesentari et registrari nunquam necesse sit, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Camerae praedictae, alisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stylis et usibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, concessionibus, chirographis, cedulis motuum propriorum, instrumentis appaltuum, aliisque scripturis et litteris apostolicis praedictis, et aliis quibusvis, etiam quantumcumque qualificatis et speciali mentione dignis personis, sub quibusvis verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac mentis attestativis, restitutoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam contractus iurati cum dictâ Camerâ initi et camerali obligatione vallati vim habentibus, aliove quovis robore et cautelâ munitis, ac aliàs de necessitate exprimendis, seu aliàs quovis modo, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, in contrarium praemissorum concessis, editis, factis, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas et occasiones ac causas praesentibus pro plene et sufficienter ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, expressis et insertis ac servatis et specificatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, specialiter et expresse ac plenissime et amplissime derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Publicatio. § 6. Ut autem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus pariter illas ad valvas basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex cursoribus nostris publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui, quae, sic publicatae, omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficiant et arctent, ac si unicuique illorum personaliter notificatae et intimatae fuissent.

Transumptorum fides. § 7. Utque earumdem praesentium

litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV augusti MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 14 augusti 1677, pontif. an. I.

XXI.

Dismembratur oppidum S. Ludovici de Maragnano a dioecesi Brasiliensi, et civitas esse decernitur, eiusque ecclesia Nostrae Dominae Victoriae dicata cathedralis constituitur.

Innocentius episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Super universas orbis ecclesias, Deo disponente qui cunctis imperat et cui omnia obediunt, quamquam sine meritis constituti, levamus in circuitu agri dominici oculos nostrae mentis, more pervigilis pastoris inspecturi quid provinciarum et locorum quorumlibet statui et decori, quidve incolarum animarum saluti congruat, disponi debeat; divinoque fulti praesidio, dignum, quin potius debitum arbitramur in irriguo militantis Ecclesiae agro novas episcopales sedes plantare, ut per huiusmodi novas plantationes popularis augeatur devotio, divinus floreat cultus, ecclesiastica administrentur sacramenta, ac animarum ipsarum salus subsequatur, locaque ipsa dignioribus titulis illustrentur, et populi, eorum praesulum assistentia, regimine et doctrina suffulti, cum apostolicae auctoritatis amplitudine et orthodoxae fidei augmento proficiant semper in Domino, et, quod in temporalibus sunt adepti, non careant in spiritualibus, praesertim cum id piorum ac nobilium principum devotio exposcit.

§ 1. Cum itaque dilectus filius nobilis vir Petrus Portugalliae et Algarbiorum princeps et gubernator (pio praeponderans[1] affectu quod populi illius partis Brasiliae, quae nuncupatur provincia de Maragnano, attenta longissima distantia a civitate Bahiae Omnium Sanctorum residentia episcopi Brasiliensis, cuius est dioecesis, et ad illam difficillimo accessu, multa incommoda praecipue circa confectionem Oleisancti, administrationem sacramenti Confirmationis, et exercitium officii pastoralis passi iam sunt et in dies patiuntur, et opera ac ministerio variorum religiosorum et aliorum doctrina insignium et vitae[2] approbatorum virorum, quos idem Petrus princeps, progenitorum suorum vestigia secutus, nullis parcens laboribus et expensis, ad verbum Dei inibi[3], illarumque partium incolas et habitatores ad fidem catholicam, extra quam nulla est salus, perducendos, studiosissime transmitti curaverit[4], divina cooperante gratia, infinitae propemodum gentes, divini humanique iuris eatenus expertes, discussis inde Satanae tenebris, ad agnitionem veri luminis et sanctum Baptismatis lavacrum, sanctaeque Matris Ecclesiae gremium accesserunt et in dies magis accedunt, eisque rationibus religio christiana in illis partibus sic longe lateque propagata sit, ut episcopus Brasiliensis pro tempore existens ad illam eiusque fines citra grave periculum transmeare, ac singulorum vultus, ut episcopum decet, — Causa huius dismembrationis.

1 Videtur legendum *perpendens* vel *perponderans* (R. T.).
2 Deesse videtur *integritate*, aut simile (R. T.).
3 Videt. deesse verbum *praedicandum* (R. T.).
4 Legendum *curaverat* vel *curavit* (R. T.).

inspicere, aliasque partes boni pastoris in universum exercere nequeat),

Oppidum S. Ludovici describitur.

§ 2. Attendens quod in dictâ provincia Maragnani, ultra alia notabilia loca, reperiatur unum oppidum civitas nuncupatum S. Ludovici a bis mille christifidelibus inhabitatum, et regum Portugalliae dominio subiectum, aëris salubritate ac populi frequentiâ et commercio, pluribusque virorum monasteriis insigne, cuius incolae generis nobilitate, litterarumque et armorum gradibus decorantur, et in dicto oppido[1] S. Ludovici una ecclesia matrix et principalis, alteris inibi existentibus maior, sub invocatione Nostrae Dominae Victoriae, in qua per vicarium et nonnullos presbyteros, propriis redditibus ex aerario regio viventes, missa et alia divina officia celebrantur, et ecclesiastica sacramenta administrantur, iampridem erecta et fundata existit, proptereaque dictum oppidum S. Ludovici a dioecesi Brasiliensi dismembrari[2], et in civitatem, dictaque ecclesia in cathedralem erigi, et in eâ catholicum antistitem et pastorem proprium institui, qui illos adhuc debiles in ipsâ fide confirmare, et maiora ecclesiastica seminaria plantare, dominicisque ovibus septa aedificare, ceteraque pontificalia omnia in illis partibus exercere possit et debeat, omnino expediret (cum praesertim in compluribus oppidis et locis eiusdem provinciae de Maragnano multae et diversae ecclesiae, ac virorum monasteria, aliaque sacra loca fundata et erecta reperiantur), devotionis suae zelo ductus populisque[3] in illis partibus degentibus consulere plurimum exoptasset;

Oppidum S. Ludovici cum provinciâ Maragnani a dioecesi Brasiliensi dismembratur, et ab illius episcopi iurisdictione eximitur, et oppidum in civitatem eiusque ecclesia in cathedralem eriguntur.

§ 3. Nos, maturâ super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus habitâ deliberatione, dicto Petro principe et gubernatore per eius litteras nobis ad hoc humiliter supplicante, oppidum praedictum S. Ludovici episcopali et civili titulo dignum iudicantes, piisque dicti Petri principis votis libenter annuentes, de eorumdem fratrum nostrorum consilio et assensu, deque apostolicae potestatis plenitudine, oppidum S. Ludovici praedictum, cum dictâ provinciâ Maragnani, ac omnibus suis castris, oppidis, villis, territoriis et districtibus ecclesiasticis et personis tam saecularibus quam ecclesiasticis, ab ordinariâ iurisdictione episcopi Brasiliensis perpetuo segregamus, dividimus et separamus, illaque omnia, quoad legem dioecesanam, ab episcopi Brasiliensis superioritate, iurisdictione, potestate, subiectione, visitatione et correctione prorsus eximimus et liberamus, ac oppidum S. Ludovici praedictum civitatis, illiusque incolas civium nomine, titulo et honore decoramus, illudque in civitatem, quae S. Ludovici denominetur, et in eo dictam ecclesiam, Nostrae Dominae Victoriae dicatam, in cathedralem ecclesiam, sub invocatione eiusdem Nostrae Dominae Victoriae, pro uno episcopo S. Ludovici nuncupando, qui illi praesit, ac ecclesiam ipsam seu illius structuras perficiat et ad formam cathedralis ecclesiae redigi faciat, nec non in eâ et dictâ civitate ac eiusdem ecclesiae dioecesi tot dignitates, canonicatus et praebendas, aliaque beneficia ecclesiastica, cum curâ et sine curâ, quot inibi divino cultui et dictae ecclesiae servitio ac ecclesiastici cleri decori sibi videbuntur convenire, de praedicti Petri principis et pro tempore existentis Portugalliae et Algarbiorum regis consilio et assensu, et praeviâ eorum congruâ dotatione ab ipsis Petro principe et regibus Portugalliae

1 Male edit. Main. legit *dicti oppidi* (R. T.).
2 Male edit. Main legit *dismembrati* (R. T.).
3 Potius legerem *populis* (R. T.).

pro tempore existentibus faciendâ, quamprimum fieri poterit, erigat et instituat; necnon episcopalem iurisdictionem, auctoritatem et potestatem exercere, omniaque et singula, quae ordinis, quaeque iurisdictionis et cuiuslibet alterius muneris episcopalis sunt, et quae alii in Portugalliae et Algarbiorum regnis et dominiis constituti episcopi in suis ecclesiis, civitatibus et dioecesibus facere possunt et debent, facere libere et licite possit et debeat[1], ac in eâdem sic erectâ ecclesiâ episcopalem dignitatem cum sede, praeeminentiis, honoribus, privilegiis et facultatibus, quibus aliae cathedrales ecclesiae huiusmodi de iure vel consuetudine aut aliàs utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, necnon episcopali et capitulari mensis, aliisque cathedralibus insigniis, ad omnipotentis Dei laudem, et gloriosissimae genitricis eius Virginis Mariae totiusque triumphantis Ecclesiae gloriam, et fidei catholicae exaltationem, de similibus consilio et apostolicae potestatis plenitudine, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus.

Novae dioecesis termini describuntur.

§ 4. Ac eidem sic erectae ecclesiae oppidum S. Ludovici praedictum, in civitatem erectum, pro civitate, et alia oppida, castra, villas, territoria et districtus dictae provinciae de Maragnano, a Capite Horte per oram maritimam et terram intus usque ad Arcem de Scata exclusive, pro dioecesi, necnon ecclesiasticas praedictas[2] pro clero, et saeculares personas, in civitate et dioecesi huiusmodi pro tempore degentes, pro populo, de consilio, potestate et auctoritate similibus, etiam perpetuo concedimus et assignamus; civitatemque, dioecesim, clerum et populum episcopo S. Ludovici quoad episcopalem ordinariam, quo vero ad metropolitanam iurisdictionem et superioritatem (eo quod a praescriptâ ecclesiâ S. Ludovici longe facilius atque expeditius iter sit Ulyssiponem, quam Bahiam Omnium Sanctorum, habitâ ratione praecipue commodioris commercii, unde sequitur maior opportunitas regimini animarum) archiepiscopo Ulyssiponensi, de dictorum fratrum consilio et potestatis plenitudine paribus, etiam perpetuo subiicimus; necnon mensae episcopali S. Ludovici huiusmodi, pro eius dote, redditus annuos duorum millium et quingentorum cruciatorum monetae Portugalliae per ipsum Petrum principem assignandorum (quam quidem summam idem Petrus princeps de suis propriis et pro tempore existentium Portugalliae et Algarbiorum regum redditibus, et specialiter de iis, quae ex ipsâ regione Brasiliensi percipiuntur, gratiose et irrevocabiliter donavit et obtulit, ac solvere quotannis promisit, seu promittit) similiter perpetuo applicamus et appropriamus.

Redditus seu dos episcopatus.

Iuspatronatus et praesentandi intra annum ad episcopatum et alias dignitates regibus Portugalliae conceditur.

§ 5. Et insuper Petro principi et pro tempore existentibus Portugalliae et Algarbiorum regi praedictis iuspatronatus et praesentandi infra annum personam idoneam[1], ad dictam ecclesiam S. Ludovici videlicet, nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici huiusmodi, in eiusdem ecclesiae S. Ludovici episcopum et pastorem ad praesentationem huiusmodi et non aliàs praeficiendum[2], ad maiorem vero post pontificalem et principales et alias dignitates, canonica-

1 Male, ut patet, edit. Main. legit *possint et debeant* (R. T.).

2 Pessime edit. Main. legit *ecclesias praedicto* (R. T.).

1 Legerem *personas idoneas*, ut supra pagina 11 *a* et 15 *b*, nam locutio refertur ad omnes postea designandas personas (R. T.).

2 Potius lege *praeficiendam* (R. T.).

tus et praebendas necnon beneficia erigenda, et per Petrum principem et pro tempore existentes reges huiusmodi congrue dotanda, tam ab eorum primaevâ erectione postquam erecta et dotata fuerint, quam ex tunc deinceps quoties illa quibusvis modis et quorumcumque personis etiam apud Sedem eamdem vacare contigerit, episcopo S. Ludovici pro tempore existenti praescripto, similiter[1] per eum, ad praesentationem praedicti principis Petri et pro tempore existentium Portugalliae et Algarbiorum regum factam, intra terminum a iure praefixum, in ipsis dignitatibus, canonicatibus et praebendis et[2] beneficiis instituendas[3], eâdem auctoritate pariter perpetuo reservamus et concedimus.

Ius praedictum ex fundatione esse declaratur.

§ 6. Ac iuspatronatus et praesentandi huiusmodi Petro principi et pro tempore existenti regi praedicto ex meris fundationibus et dotationibus competere, illique etiam per Sedem eamdem etiam consistorialiter quacumque ratione derogari non posse, nec derogatum censeri, nisi ipsius Petri principis et pro tempore existentis regis praedicti ad id expressus accedat assensus, et, si aliter quovis modo derogetur, derogationes huiusmodi, cum inde secutis, nullius roboris efficaciae et momenti fore; sicque

Clausulae.

per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, Sedisque praedictae nuncios, etiam causarum palatii apostolici auditores, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari debere, et, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

1 Male ed. Main. legit *praescripto simili* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *ex* pro *et* (R. T.).

3 Male etiam legit *instituendis* (R. T.).

Derogatio contrariorum.

§ 7. Non obstantibus Lateranensis Concilii novissime celebrati ab ecclesiis membra distingui ac dividi prohibentis, ac nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis; quibus omnibus et singulis, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§ 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, divisionis, separationis, exemptionis, liberationis, decoris, erectionis, institutionis, concessionis, assignationis, subiectionis, applicationis, approbationis, reservationis, concessionis, decreti et derogationis infringere, vel ei ausu temerariò contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVII, III kalendas septembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 29 augusti[1] 1677, pontif. anno I.

XXII.

Permittitur cardinali protectori et ministro generali Ordinis Minorum sancti Francisci Capuccinorum potestas dividendi binas Bononiae et Marchiae provincias in quatuor, ab eisque segregandi nonnulla, vel ad eas aggregandi quaedam contiguarum provinciarum coenobia[2].

1 Edit. Main. ad marg. legit 29 *septembris;* male, vel antea legendum foret *III kal. octobris* (R. T.).

2 Eamdem potestatem fecit Clemens X fratribus Ordinis Minorum S. Francisci de Obser-

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Iniuncti nobis divinitus pastoralis officii ratio exigit, ut, paternam religiosorum virorum suave Christi iugum sub arctioris vitae instituto laudabiliter portantium curam gerentes, felici prosperoque illorum regimini et gubernio, quantum nobis ex alto conceditur, providere iugiter studeamus.

Causa divisionis.

§ 1. Exposuit siquidem nobis nuper dilectus filius noster Nicolaus S. R. E. diaconus cardinalis Acciaiolus nuncupatus, Ordinis Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum apud nos et Sedem Apostolicam protector, quod, cum provinciae Bononiensis et Marchiae dicti Ordinis, propter multitudinem conventuum et amplitudinem circuitus utriusque illarum aliasque difficultates quae in dies insurgunt, vix possint a suis respective ministris provincialibus bis quotannis totae, sicut constitutiones Ordinis praefati praescribunt et spiritualis religiosorum utilitas exigeret, visitari, ipse Nicolaus cardinalis protector, de statu provinciarum huiusmodi ex superiorum aliorumque fratrum qualificatorum eiusdem Ordinis relationibus edoctus, recto earumdem provinciarum gubernio regularisque observantiae in eis conservationi plurimum conducibile fore existimat, si utraque illarum in duas dividatur.

Petitio cardinalis protectoris.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, eiusmodi provinciarum divisiones absque speciali nostro et huius sanctae Sedis indulto fieri nequeant: nobis propterea dictus Nicolaus cardinalis et procurator[1] humiliter supplicavit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Permittitur cardinali protectori et ministro generali Capuccinorum, ut utramque provinciam Bononiae et Marchiae in duas partiri valeant.

§ 2. Nos igitur, ipsius Nicolai cardinalis et protectoris votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem Nicolao cardinali et protectori, ac dilecto filio ministro generali dicti Ordinis, ut ipsi, per se ipsos, vel per aliquos fratres expresse professos Ordinis praedicti quos ad id censuerit delegandos, utramque ex provinciis Bononiensi et Marchiae praedictis in duas dividere, ac quoscumque fratres cuiuslibet ex provinciis huiusmodi respective ad concursum passivum ad definitoratum in capitulo dicti Ordinis proxime celebrando, prout secundum Deum expedire eis videbitur, pro hac vice tantum habilitare, necnon, sive in actu divisionis huiusmodi, sive postea secundum temporis exigentiam, auctoritate nostrâ apostolicâ segregare ab eisdem provinciis et aggregare aliis contiguis, ac etiam segregare a provinciis contiguis Ordinis huiusmodi, et aggregare illis provinciis quae per divisionem huiusmodi noviter formabuntur, illos conventus quos ita respective segregari pro maiori bono eiusdem Ordinis expedire iudicaverint, ac aliam quamcumque provisionem et dispositionem, circa divisionem, formationem et gubernium earumdem provinciarum, quam quaelibet emergens causa requirere posset, secundum datam sibi a Domino prudentiam et pro eorum arbitrio facere libere, licite et valide possint et valeant, quamcumque necessariam et opportunam facultatem et licentiam, auctoritate apostolicâ praefatâ, tenore praesentium, concedimus et impertimur.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore

vantia Discalceatorum in Lusitania, Constit. *Pastoralis officii*, tom. XVIII, pag. 584.

1 Potius lege *protector* (R. T.).

spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis et provinciarum ac conventuum huiusmodi, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVII novembris MDCLXXVII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 17 novembris 1677, pontif. anno II.

XXIII.

Reducuntur magistri aliive graduati Ordinis Praedicatorum ad numerum in suis capitulis generalibus definitum, et magistris generalibus interdicitur ne in posterum supernumerarios eligant, ab eisque speciales gratiae contra constitutionum et capitulorum generalium dispositiones concessae revocantur.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

In supremo militantis Ecclesiae solio per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam, meritis licet imparibus, collocati, muneris nostri partes esse intelligimus, ut ea, quae religiosorum virorum Ordinibus in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutis detrimentum adferre, regularemque in eis disciplinam perturbare noscuntur, ad aequitatis et iustitiae terminos reducere satagamus, sicut, omnibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam et religionis felicem progressum ac incrementum salubriter expedire in Domino arbitramur.

Causa reductionis.

§ 1. Cum itaque (sicut accepimus) magistri aliique graduati Ordinis fratrum Praedicatorum, propter assiduum ministerium quod eis exhibetur, necnon expensas quas communitatibus occasione capitulorum provincialium afferunt, ac exemptionem a choro, aliasque praerogativas quibus fruuntur, provinciis ipsius Ordinis valde onerosi existant, et (licet certus eiusmodi magistrorum et graduatorum pro unâquaque provinciâ numerus per capitula generalia dicti Ordinis, ad petitionem ipsarum provinciarum quae propriarum virium consciae ita ordinari desideraverant, stabilitus reperiatur, cum expressâ prohibitione ne eaedem provinciae alios petere valeant, neve huiusmodi numerus unquam excedatur nisi in casu quo magister generalis Ordinis praedicti pro tempore existens ex aliquâ urgente causâ aliter disponeret) nihilominus magistrorum aliorumque graduatorum huiusmodi multitudo in dicto Ordine absque ullâ urgenti causâ per nimiam praeteritorum magistrorum generalium ipsius Ordinis facilitatem atque indulgentiam adeo excreverit, ut provinciis praedictis intolerabilis existat, et,

quod peius est, inter eos nonnulli reperiantur ad magisterium aliosque gradus promoti, qui officia per constitutiones Ordinis praefati ad id praescripta non exercuerunt, sed cum quibus, perinde ac si officia huiusmodi exercuissent, dispensatum fuit:

Reducuntur magistri aliique graduati ad numerum pro unaquaque provincia a capitulis generalibus stabilitum.

§ 2. Hinc est quod nos, eiusdem Ordinis illiusque provinciarum levamento et commodis, prosperoque et felici regimini et gubernio, quantum nobis ex alto conceditur, providere, regularisque disciplinae vigorem tueri, et, sicubi collapsus sit, restituere cupientes, motu proprio, et ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, magistros aliosque graduatos dicti Ordinis ad numerum per capitula generalia pro unaquaque provinciâ respective stabilitum, ut praefertur, itaut in eo numero in singulis provinciis huiusmodi respective connumerati remaneant, antiquiores tamen, qui functiones et munera per constitutiones et capitula generalia huiusmodi praescripta realiter et cum effectu exercuisse reperiuntur (sine ullo tamen praeiudicio illorum, qui a Sede Apostolicâ immediate promoti sunt, quos suis praerogativis supra numerum huiusmodi gaudere volumus), tenore praesentium reducimus.

Alii vero examini subiiciendi, et merentes reperti, statim titulo ac postea datâ occasione etiam praerogativis graduatorum fruantur.

§ 3. Porro, circa supranumerarios a praefatis magistris generalibus promotos, harum serie mandamus dilecto filio moderno magistro generali dicti Ordinis, ut, adhibito maturo religiosorum gravium consilio, illorum qualitates et sufficientiam examinet, et, quatenus eos habiles, ac omnia officia per dictas constitutiones praescripta exercuisse repererit, illos titulo tantum gaudere faciat, quousque, secutâ vacatione, iuxta ordinem antiquitatis gradus suscepti ad fruitionem integrarum praerogativarum subintrent; si vero eos inhabiles aut munera seu officia a memoratis constitutionibus requisita non exercuisse compererit, illos magisterio, aliove gradu quem obtinent, omnino privatos declaret, donec et quousque studiosis laboribus meritum huiusmodi gradum respective sibi comparasse reperiantur.

Prohibetur, ne magistri generales in posterum, supernumerarios instituant, nec exemptionem eis concedant, quibus constitutiones Ordinis non suffragantur.

§ 4. Praeterea, ad evitandum in futurum provinciarum et communitatum huiusmodi gravamen, praefato moderno et futuris dicti Ordinis magistris generalibus in virtute sanctae obedientiae prohibemus et interdicimus, ne de cetero magisterii aliosve gradus supra numerum sicut praemittitur praescriptum conferre, nec ullam cuiusvis generis exemptionem concedere audeant quovis modo seu praesumant illis fratribus, qui realiter et cum effectu laudabiliter non-exercuerint illa officia et non supportaverint illa onera, quae, iuxta constitutiones[1] Ordinis praefati, ad obtinendos gradus et exemptiones huiusmodi respective necessario praecedere debent.

Quamplurimae tribuuntur speciales gratiae a magistris generalibus contra capitula generalia et constitutiones Ordinis.

§ 5. Ceterum quia (sicut pariter accepimus) plurimi in Ordine praedicto reperiuntur fratres, qui, vigore gratiarum specialium a magistris generalibus supradictis concessarum, exemptionibus a choro ac praerogativis loci baccalaureorum et vocis in capitulis provincialibus, contra formam constitutionum et capitulorum generalium praefatorum, fruuntur, in gravissimum dictarum communitatum nonnullorumque fratrum privatorum praeiudicium:

Revocantur huiusmodi speciales gratiae, et omnino standum decernitur dispositionibus constitutionum et capitulorum generalium.

§ 6. Nos, opportunum his quoque abusibus remedium adhibere, et ne in futurum suboriantur providere volentes, omnes et singulas gratias speciales huiusmodi, motu, scientiâ, deliberatione et

1 Male edit. Main. legit *constitutionis* (R. T.).

potestatis plenitudine paribus, earumdem tenore praesentium, revocamus, cassamus et abolemus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus, ac in futurum dispositiones constitutionum et capitulorum generalium huiusmodi inviolabiliter observari praecipimus.

Clausulae. § 7. Decernentes ipsas praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati, aliive quilibet in praemissis forsan interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati vel auditi, nec causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, seu ex aliâ quacumque etiam quantumvis legitimâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, seu ad terminos iuris reduci, vel adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 8. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dicti Ordinis, eiusque provinciarum et conventuum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque insolitis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 8. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx novembris MDCLXXVII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 novembris 1677, pontif. anno II.

XXIV.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua visitantibus aliquam ex ecclesiis tam erectis quam erigendis Congregationis clericorum regularium Barnabitarum in festis Conversionis et Commemorationis S. Pauli apostoli.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Universis christifidelibus, praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium. Caelestium munerum thesauros, quorum dispensationem humilitati nostrae credidit divina dignatio, libenter erogamus, sicut ad fovendam incitandamque fidelium erga sanctos in caelis cum Christo regnantes devotionem salubriter expedire in Domino arbitramur.

Concedit ut in rubrica. § 1. Supplicationibus itaque dilecti filii Pauli Antonii Sandriani, procuratoris generalis Congregationis clericorum regularium S. Pauli Decollati Barnabitarum nuncupatorum, nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis clericorum regularium Congregationis praedictae hactenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, in Conversionis et Commemorationis eiusdem S. Pauli apostoli festis diebus, a primis vesperis usque ad occasum solis dierum huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die ex praedictis id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§ 2. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Fidem addit transumptis.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II decembris MDCLXXVII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 2 decembris 1677, pontif. anno II.

XXV.

Confirmatur statutum hominum artis exonerantium ligna ad ripam parvam Tyberis, quo adsignatur hospitali S. Rochi unus iulius pro undquaque navi lignis onerata.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii universitas et homines artis eo- Causa statuti hominum artis

exonerantium ligna.

rum qui ligna exonerant ad Ripettam de Urbe, quod ([1] singuli homines dictae artis, iuxta statuta universitatis praedictae auctoritate apostolicâ confirmata, quatuor iulios monetae hospitali S. Rochi de eâdem Urbe quotannis solvant ad hoc ut dum morbo laborant in dictum hospitale curationis causâ recipiantur, dictum vero hospitale, propter multitudinem aegrotorum quos in dies recipit, gravia subeat dispendia, quae vix potest supportare) ipsi exponentes numero quadraginta et amplius insimul congregati, praemissis consideratis, unanimi consensu statuerunt ut praeter et ultra quatuor iulios monetae huiusmodi, quos annuatim pro eorum quolibet ut praefertur solvunt, moderni et pro tempore existentes homines universitatis praedictae unum alium iulium eiusdem monetae pro qualibet navi lignis oneratâ, quam ad ripam Tyberis exonerabunt, hospitali praedicto solvere teneantur, ad hoc ut exinde necessitati eiusdem hospitalis peramplius provideatur.

Statutum confirmat.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes statutum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos[2] fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc oblatis inclinati, statutum praefatum, quod homines dictae universitatis deinceps unum iulium pro qualibet navi lignis oneratâ, quam ad ripam praedictam exonerabunt, memorato hospitali solvere teneantur, a praefatis exponentibus factum ut praefertur (dummodo tamen novum onus huiusmodi in damnum eorumdem hominum dumtaxat cedat, dictusque iulius ex solâ eorum mercede desumatur, quae proinde nullo modo alterari possit, nec id in damnum seu praeiudicium dominorum navium vel lignorum huiusmodi aut[1] aliorum quorumlibet ullatenus redundet), auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, vel ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae universitatis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis,

1 Deest particula *cum* (R. T.).
2 Potius lege *absolutas* (R. T.).

1 Particula *aut* nos addimus (R. T.).

confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IV decembris MDCLXXVII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 4 decembris 1677, pontif. anno II.

XXVI.

Conceduntur religiosis Insularum Philippinarum Ordinis Eremitarum sancti Augustini, qui in Romanâ vel Hispaniae Curiâ procuratoris officio per triennium functi sunt, omnia exprovincialium privilegia.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Causa concessionis.

§ 1. Nuper pro parte dilectorum filiorum fratrum provinciae Insularum Philippinarum nuncupatarum, in mari Oceano, Ordinis Eremitarum sancti Augustini nobis expositum fuit (quod cum ipsi ad procuranda in Romanâ et regiâ Hispaniae Curiis urgentia dictae provinciae negotia aliquem religiosum mittere debeant, nec reperiatur ullus religiosus qui id oneris in se suscipere velit, tum propter adeo longum aerumnosumque iter quod sine gravibus incommodis vitaeque periculo peragi nequit, tum etiam quia eiusmodi procuratores, postquam triennio et amplius in suo munere exercendo laboraverunt, nullâ praerogativâ fruuntur) iidem exponentes plurimum cupiunt a nobis indulgeri, ut illi, qui per triennium continuum procuratoris huiusmodi munus in dictis curiis exercuerint, privilegiis exprovincialium fruantur. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, non solum tota provincia praedicta, sed etiam nuperus prior generalis dicti Ordinis indulti huiusmodi concessioni consensum praestiterint, nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio privilegiorum exprovincialium facta dictis religiosis, qui procuratoris munus per triennium obierint in Curia Romana vel Hispanica.

§ 2. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, à iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, attento consensu memorati prioris generalis, ut in posterum illi religiosi dictae provinciae, qui procuratoris ipsius provinciae munus in curiis supradictis saltem per triennium exercuerint, omnibus privilegiis, praerogativis et exemptionibus, quibus illi, qui prioris provincialis eiusdem provinciae munere functi sunt, potiuntur et gaudent, pari modo potiri et gaudere libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere

ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon praefatorum Ordinis et provinciae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VII decembris MDCLXXVII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 decembris 1677, pontif. anno II.

XXVII.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium, quo permissum fuit ut superiores Ordinis Praedicatorum Portugalliae provinciae possent removere ex conventibus religiosos conventualitatum indultis munitos.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Causa decreti.

§ 1. Aliàs pro parte dilectorum filiorum prioris provincialis ac definitoris et electoris provinciae Portugalliae Ordinis fratrum Praedicatorum, tunc in Romanâ Curiâ praesentium, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae[1] quod (cum pro bonâ directione dictae provinciae oporteret ut unusquisque conventus eum haberet numerum religiosorum qui in illo sustentari possunt, ipsique religiosi essent magis opportuni pro necessitate religionis[2] in qua dicti conventus consistunt, ad hoc ut illas possent adimplere obligationes quibus operam dare debent, ita ut civitates aliaque loca praecipua concionatoribus et confessariis doctis et exemplaribus pro eorum necessitate instructa essent, ne defectu religiosi ministerii laborarent, neve suboriretur scandalum quod facile nascitur inter fideles dum vident religiosos maioris sufficientiae, virtutis et doctrinae residere in regionibus, ubi eorum opera non est necessaria, et e converso alios iis occupationibus adhibitos quibus non merentur adhiberi, tum propter modicam eorum aetatem atque capacitatem, tum quia malo exemplo fuerunt in locis eorum residentiae, et proinde necesse esset ut praelati, quibus regimen incumbit, multis incommodis remedium adhiberent providendi[3] unicuique conventui de his religiosis, quibus unamquamque civitatem et locum indigere cognoverint, ac tollendo scandala quae aliqui religiosi praebere possunt illis ab uno ad alium conventum trasiatis) nihilominus prae-

1 Deest vox *exposito* (R. T.).
2 Videtur legendum *regionis* (R. T.).
3 Videtur legendum *providendo* (R. T.).

lati praefati non poterant executioni mandare eorum bona et pia desideria, tametsi id omnino necessarium esset[1] pro directione et profectu spirituali dictorum religiosorum, et non sine gravi querimoniâ atque dolore videbant sibi non licere conventibus et locis de religiosis opportunis providere, scandalisque ansam praecidere, cum, ipsis res in ordinem reducere et unumquemque suo loco constituere satagentibus, multi ex dictis religiosis praesentarent ipsis praelatis assignationes conventualitatum perpetuarum, quarum aliquae Sede Apostolicâ concessae, aliae a magistro generali dicti Ordinis secutâ eiusdem Sedis confirmatione, et aliae ab antecessore priore provinciali provinciae praefatae concessae, ac a dictâ Sede illiusque nuntio in regno Portugalliae residente confirmatae reperiantur; et, licet intentio concedentium assignationes huiusmodi admodum sancta et recta fuisset propter causas allegatas, hae tamen ut plurimum fictitiae ac coloratae et valde leves erant, quia vero ante concessionem huiusmodi assignationum non fuerat requisita informatio praelati actualis qui merita et demerita suorum subditorum melius novit et a cuius obedientiâ subditi ipsi hac ratione se subtrahere student; inde consequebatur ut non posset praelatus, etiamsi id vellet, provinciam suam perfecte gubernare:

Praedicta oeconomia maxime servanda erat in civitate Ulyssiponensi.

Et in eâdem expositione subiuncto, quod tunc temporis in conventu S. Dominici civitatis Ulyssiponensis (quae est primaria dicti regni, in qua proinde degere debent meliores concionatores et confessarii, ad hoc ut apostolico zelo divinae maiestatis offensas, quae in curiis et populis numerosis, qualis est populus Ulyssiponensis, committi solent, impedire satagant, et unde amoveri debent aliqui religiosi, qui opportuniorem in magnis civitatibus occasionem arripiunt et licentiosius vivunt) commorabantur religiosi usque ad numerum vigintiquinque cum assignationibus conventualitatum perpetuarum huiusmodi, earumque clypeo abutebantur ad vivendi licentiam, qui, si eas non haberent, timore mutationis tamquam fraeno ab inordinatis eorum moribus coëcerentur; et, licet aliqui eorum scandalose non viverent, ita tamen levis et modicae considerationis fuerat causa per eos pro obtinendis dictis assignationibus allegata, ut iniquum videretur privatam commoditatem, a qua boni verique religiosi segregati esse debent, praeferri ac praeiudicare bono communi religionis et aliorum fidelium, quorum saluti incumbere deberent; quia vero eiusmodi assignationes ordinarias solebant obtinere pro dictâ civitate Ulyssiponensi, id dicto conventui intolerabile gravamen, ultra dicta inconvenientia, adferebat, cum ceteroqui idem conventus non esset instructus religiosis sibi necessariis, et praefatus numerus viginti quinque constaret fere ex omnibus religiosis inutilibus ipsi conventui, ac parum idoneis ad procurandam in amplâ illâ civitate salutem animarum; quinimo reperiebantur in eâdem provinciâ alii religiosi, qui eodem modo officia perpetua obtinuerant, ex eâque perpetuitate eadem inconvenientia sequebantur:

Preces superiorum totiusque provinciae Congregationi episcoporum et regularium oblatae.

Ideoque pro parte dictorum exponentium memoratae cardinalium Congregationi, etiam nomine provinciae praedictae, supplicato, ut eiusmodi conventualitatibus et officiis perpetuis tam in dicto conventu S. Dominici Ulyssiponensi quam in reliquâ provinciâ huiusmodi eatenus concessis derogaret, vel ordinaret ut procurator provincialis cum consilio gravissimorum fratrum

[1] Edit. Main. legit *esse* pro *esset* (R. T.).

posset mutare religiosos conventualitatibus et officiis perpetuis huiusmodi suffultos, si eos scandalum praebere, aut illos in dicto Ulyssiponensi aliove quolibet provinciae praefatae conventu perpetuo non degere, Dei servitio et bono religionis convenire reperiisset: emanavit a praefatâ Congregatione cardinalium decretum tenoris, qui sequitur, videlicet:

Decretum sacrae Congregationis.

« Sacra Congregatio S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad quam SS. D. N. supplicem hunc libellum benigne remisit, attentâ relatione patris procuratoris generalis Ordinis, censuit facultatem concedi posse, prout praesentis decreti tenore concedit, superioribus praedictae provinciae, ut, habitâ aequitatis ratione, casibus praesertim necessitatis, praedictos religiosos ab uno ad alterum conventum, prout magis eis expedire videbitur, transferre et mutare possint; non obstantibus praenarratis conventualitatum indultis, illis expresse derogando. Romae, I octobris MDCLXXVII.

Cardinalis CARPINEUS. »

Praedicti decreti confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut exponentes praefati et praesertim dictus prior provincialis nomine provinciae huiusmodi nobis nuper exponi fecerunt, ipsi decretum hiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: nos, specialem ipsi exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique[1] inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis[2], ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae, eiusque conventuum et Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die V ianuarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 5 ianuarii 1678, pontif. anno II.

1 Edit. Main. legit *illisque* (R. T.).
2 Potius lege *ab illis* (R. T.).

XXVIII.

Declaratur in Brevi, quo electus fuit prior provincialis Ordinis Carmelitarum in Sicilia, sub nomine patrum provinciae aliorumque de eius gremio *venire dumtaxat patres definitorii.*

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Summa Brevis.

§ 1. Cum nos nuper, supplicationibus dilecti filii vicarii generalis Ordinis fratrum B. Mariae Virginis de Monte-Carmelo nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, dilectum etiam filium Clementem Impellizzeri, fratrem expresse professum dicti Ordinis in sacrâ theologiâ magistrum, in priorem provincialem provinciae S. Alberti in Sicilia eiusdem Ordinis ad tempus quo eiusmodi provincialatus officium iuxta regularia Ordinis praefati instituta per Sedem Apostolicam confirmata durare consuevit, statim atque dilectus filius modernus prior provincialis provinciae huiusmodi tempus suum absolverit inchoandum, auctoritate apostolicâ sub certis modo et formâ tunc expressis constituerimus et deputaverimus; ac definitorio actuali eiusdem provinciae se unâ cum maiori parte patrum provinciae et aliorum de gremio provinciae huiusmodi existentium dominicâ tertiâ post Pascha Resurrectionis Dominicae proxime venturum congregandi, ac duos socios prioris provincialis, qui ad proximum futurum capitulum generale Ordinis praefati venire debebunt, necnon novos definitores pro gubernio eiusdem provinciae, servatis aliàs servandis, eligendi facultatem impertiti fuerimus, et aliàs prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die XIX novembris proxime praeteriti expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur;

Quaeritur, an dictorum patrum nomine veniant fratres omnes integri capituli provincialis.

§ 2. Et, sicut pro parte memorati vicarii generalis nobis subinde expositum fuit, ipse vicarius generalis vereatur ne, ex eo quod per litteras praedictas definitorio actuali dictae provinciae se unâ cum maiori parte patrum provinciae et aliorum de gremio provinciae huiusmodi existentium, sicut praemittitur, congregandi facultas tribuitur, praetendi forsan possit quod id de omnibus fratribus dictae provinciae, qui integro capitulo provinciali interesse consueverunt, intelligendum sit; quo casu difficultates congregandi capitulum provinciale huiusmodi, propter quas eaedem litterae concessae fuerunt, non evitarentur: nobis propterea idem vicarius generalis humiliter supplicari fecit, ut, ad tollendas litium, quae super hoc oriri possent, occasiones, opportune in praemissis providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Respondetur iis verbis designari dumtaxat definitorii patres.

§ 3. Nos igitur, ipsum vicarium generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, verba illa supradictarum nostrarum litterarum, quibusdam[1] definitorio actuali se unâ cum maiori parte patrum provinciae et aliorum de gremio provinciae huiusmodi existentium congregandi, aliaque supra expressa facien-

1 Potius lege *quibuscum* (R. T.).

di facultas tribuitur, de illis dumtaxat patribus provinciae et aliis qui de solo gremio definitorii ipsius provinciae existunt, non autem de toto corpore capituli eiusdem provinciae intelligi debere, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, declaramus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit. § 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in litteris praefatis voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII ianuarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 ianuarii 1678, pontif. anno II.

XXIX.

Indicitur capitularibus S. Ioannis in Laterano de Urbe, sub poenâ excommunicationis latae sententiae Pontifici reservatae, silentium eorum, quae suis capitulis aguntur[1].

[1] Plura de iis quae agenda sunt et tractanda in capitulis, pro rectâ administratione bonorum ad basilicas et collegiatas ecclesias saeculares Urbis pertinentium, statuit Alexander VII, Constitut. CL (al. 34) quae incipit *Pro commissâ* tom. XVI, pag. 268.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Cum, sicut accepimus, saepius contigerit quod per dilectos filios archipresbyterum, seu eius vicarium, et canonicos ecclesiae S. Ioannis in Laterano de Urbe, capitulariter, ut moris est, congregatos, capitularia tractata, gesta, statuta et ordinata per nonnullos ex ibidem interessentibus publicata et revelata fuerint, ac publicentur et revelentur in dies, et ex publicatione et revelatione huiusmodi non modicum dictae ecclesiae et capitularibus praefatis illatum sit praeiudicium et afferatur: Causa constitutionis.

§ 2. Nos, in praemissis opportune providere volentes, motu proprio, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, archipresbytero, seu eius vicario, et canonicis ecclesiae huiusmodi, aliisque quibuscumque personis ecclesiasticis et saecularibus, etsi pontificali vel aliâ quavis praefulgeant dignitate, qui capitulo ipsius ecclesiae interfuerint, ne de cetero perpetuis futuris temporibus in ipso capitulo pro tempore tractata, gesta, statuta et ordinata quibusvis personis tacite vel expresse per se vel per alium seu alios absque ipsius capituli licentiâ publicare vel revelare audeant vel praesumant, sub excommunicationis latae sententiae, a qua nisi per nos vel successores nostros praeterquam in mortis articulo constituti absolvi non possint, ipso facto incurrendâ poenâ, districtius inhibemus ac praecipimus et mandamus. Praecipitur sub excommunicatione latae sententiae Sanctae Sedi reservatae ne capitulares peracta in capitulis revelent.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et dictae ecclesiae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et Obstantia tollit.

innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; céterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII ianuarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 ianuarii 1678, pontif. anno II.

XXX.

Confirmatur decretum prioris generalis Ordinis Eremitarum sancti Augustini, quo ipse moderatus fuit alternativam inter fratres in Hispania natos et alios Criollos *dictos provinciae Quitensis in Indiis Occidentalibus*[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Series facti paucis hic exponitur, sed pluribus in sequenti decreto.

§ 1. Pro parte carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici nobis nuper exponi fecit dilectus filius nobilis vir Gaspar de Haro et Guzman marchio de Carpio, eiusdem Caroli regis apud nos et Sedem Apostolicam orator, quod, cum aliàs venerabilis frater Nicolaus Oliva episcopus Cortonensis, qui tunc temporis prioris generalis Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini munere fungebatur, alternativam et aequalitatem quoad provincialatus ceteraque omnia officia provinciae Quitensis in Indiis Occidentalibus dicti Ordinis inter eiusdem provinciae fratres in Hispania natos et illarum partium indigenas, quos *criollos* vulgariter vocant, servari debere statuisset, idque etiam a felicis recordationis Clemente Papa X praedecessore nostro confirmatum fuisset; verum propter fratrum Hispanorum in dictà provincià paucitatem eiusmodi alternativa et aequalitas quoad omnia provinciae praefatae officia sine gravibus incommodis servari nequiret: idem Nicolaus episcopus subinde tunc adhuc prior generalis Ordinis praefati, vigore facultatis sibi super hoc a nobis concessae, eamdem alternativam et aequalitatem ita moderatus est, ut illa ad provincialatus ac definitorum et visitatorum provinciae Quitensis praedictae officia dumtaxat restricta et coarctata existat, cum diversis declarationibus et ordinationibus, prout plenius continetur in illius litteris patentibus desuper emanatis tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum prioris generalis pro moderatione alternativae.

« Magister frater Nicolaus Oliva Senensis, totius Ordinis eremitarum sancti Augustini prior generalis. Provinciae nostrae Quitensis, quam in visceribus gerimus charitatis, religiosae quieti ac tranquillitati consulere volentes, aliàs sub die XIX iunii MDCLXXV decretum condidimus, quo aliud reverendissimi prioris magistri Hieronymi de Ghettis praedecessoris nostri decretum die IX iulii MDCXXV emanatum, eo quod aut nunquam in praefatà provincià receptum aut temporis decursu violatum oblivionique datum intelleximus, nostrà auctoritate confirmavimus et approbavimus et innovavimus, iterumque decrevimus, ut, non obstante quolibet abusu, aut praefati decreti inobservantià, in futuris in posterum capitularibus electionibus in eàdem provincià Quitensi servaretur alternativa et vicissitudo, ita ut in uno quadriennio eligeretur in provincialem pater aliquis Hispanus, in altero vero quadriennio eligeretur pater alterius familiae, quam *criollorum* vulgo vocant; ac insuper in[1] ceteris quoque officiis, sci-

[1] De hac alternativâ officiorum vide quae notavimus in huius Pontificis const. XVII, quae incipit *Illius qui* (supra, pag. 44).

[1] Praeposit. *in* nos addimus (R. T.).

licet definitorum, visitatorum, prioratuum ecc., aequalitas servaretur inter ipsas duas familias; idque sub eisdem censuris, poenis et actorum nullitate in praedicto reverendissimi de Ghettis decreto taxatis praecepimus[1]. Ut vero recensitum hoc nostrum decretum firmius consisteret, eiusque observantia veluti ad eradicanda omnia in provinciâ Quitensi discordiarum germina pernecessaria perpetuis futuris temporibus inviolata remaneret, petente eminentissimo ac reverendissimo S. R. E. cardinali Nidhardo catholici Hispaniarum regis apud Sanctam Sedem oratore, felicis recordationis Clemens Papa X auctoritate apostolicâ benigne illud cum omnibus et singulis in eo contentis approbavit et confirmavit, ac desuper litteras in formâ Brevis sub die VII augusti MDCLXXV expediri mandavit. Verum cum Carolus II Hispaniarum rex catholicus per regias suas litteras nobis significare dignatus fuerit ut praefatae alternativae moderationem stabiliremus, eam ad officia provincialatus, definitorum et visitatorum restringendo, nos itaque, regiis nutibus ut par est obtemperare cupientes, opportunam ad dictam moderationem et restrictionem facultatem a sanctissimo domino nostro Innocentio Papa XI feliciter regnante humiliter postulavimus, quam nobis concedere dignata est Sanctitas Sua per litteras in formâ Brevis tenoris sequentis, videlicet:

Breve Innocentii XI.

A tergo, Dilecto filio Nicolao Olivae priori generali Ordinis fratrum eremitarum S. Augustini: *Intus vero*, Innocentius Papa XI, dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecisti quod tu aliàs, videlicet ante biennium, vel circiter, ad instantiam carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici statuisti ut in provinciâ Quitensi tui Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini in Indiis Occidentalibus observaretur alternativa inter fratres in Hispania natos et illarum partium indigenas, quos *criollos* vulgariter vocant, tam quoad provincialatum, quam quoad aequalitatem in omnibus generaliter aliis officiis gubernii dictae provinciae; haecque omnia a felicis recordationis Clemente Papa X praedecessore nostro per quasdam suas in simili formâ Brevis die VII augusti MDCLXXV expeditas litteras approbata et confirmata fuerunt. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedictus Carolus Rex ex informationibus, quae ad ipsum ex partibus praedictis subinde pervenerunt, cognoverit, propter modicum numerum fratrum Hispanorum qui in Indiis reperiuntur, vix posse alternativam et aequalitatem in omnibus officiis huiusmodi, quae[1] ad omnia exercenda fratres idonei illic non adsint, observari, eâque de causâ tibi nuper significaverit ut eiusdem alternativae moderationem illiusque ad officia provincialatus et definitorum restrictionem ab hac Sanctâ Sede concedi procurares, itaut de cetero ad priorum et reliqua officia non extenderetur: nobis propterea humiliter supplicari fecisti ut tibi de opportunâ in praemissis facultate, per quam religiosis memorati Caroli regis votis ad conservandam in illis remotis partibus religiosam disciplinam atque observantiam laudabiliter tendentibus obsecundare valeas, providere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, te speciali favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censu-

1 Edit. Main. legit *praecipimus* (R. T.).

1 Potius lege *quum* pro *quae* (R. T.).

ris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de voto fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum[1], qui dilectum filium procuratorem generalem Ordinis praedicti audiverunt, consilio[2], tibi alternativam a te statutam, ut praefertur, auctoritate nostrâ apostolicâ moderandi et restringendi, itaut deinceps provincialatus et definitorum provinciae praedictae officia dumtaxat comprehendat, quamcumque necessariam et opportunam facultatem eâdem auctoritate, tenore praesentium concedimus et impartimur; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium; non obstantibus praedictis Clementis praedecessoris litteris, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis quae in eisdem Clementis praedecessoris litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIX iulii MDCLXXVII, pontificatus nostri anno I.

I. G. SLUSIUS.

Iuxta quam facultatem prior generalis moderatur alternativam.

Hac igitur apostolicâ auctoritate muniti, eâ qua par est in catholicis regis litteras reverentiâ, partibus insuper, videlicet R. P. M. Francisco Montano provinciae Quitensis procuratore et R. P. M. Augustino Montesdoca eiusdem provinciae alumno semel atque iterum auditis, quinimo eorumdem petitionibus nobis factis in supplici libello propriâ eorum syngraphâ subscripto inclinati, praedictum nostrum decretum de alternativâ, tenore praesentium, et auctoritate ut supra, necnon de consilio reverendorum administratorum patrum qui nobis assistunt, moderamur et restringimus, itaut, ceteris eiusdem clausulis, quae ad priorum et cetera officia praefatum decretum extendunt, revocatis et annullatis, easque revocatas et annullatas esse censentes, alternativam et aequalitates ad provincialis, definitorum et visitatorum officia dumtaxat restringimus et coarctamus, prout restrictum et coarctatum esse volumus et declaramus, non obstantibus quibuscumque.

Modus servandus in hac nova alternativa.

Ut autem dissensiones et lites circa praedicti decreti observantiam, intelligentiam et exequutionem imposterum penitus tollantur, per has nostras decretales litteras, et de consilio eorumdem reverendorum administratorum patrum qui nobis assistunt, declaramus: Primo, quod provincialis in immediate futuro capitulo provinciali eligatur ex aliâ partialitate ac sit provincialis electus pro currenti quadriennio, itaut si hic sit Hispanus, in capitulo futuro eligatur *criollus*, et e contra si modernus sit *criollus*, eligatur Hispanus in sequenti capitulo: Secundo, quod si contingat patrem provincialem, nondum sui gubernii tempore expleto, ex hac vitâ decedere, aut aliquo quocumque impedimento ita detineri ut provincialatus officium nequeat personaliter exercere, tunc provinciae rector, qui ad praescriptum reverendissimi Valvasorii praedecessoris nostri usque ad celebrationem capituli provincialis proxime futuri eligi debet, ex eâdem eligatur partialitate ex qua erat provincialis defunctus, irritam ac nullam nunc pro tunc declarantes electionem quae fieri secus contigerit: Tertio declaramus quod a praedictâ al

1 Male edit. Main. legit *praepositis* (R. T.).
2 Vox *consilio* vel *voto* redundat (R. T.).

ternativâ, pro parte eorum qui in Hispania nati sunt, exclusi intelligantur omnes et singuli nati in insulis Canariensibus, necnon omnes et singuli Lusitani alterius dominii a rege catholico; qui Canarienses ac Lusitani, si in provinciâ Quitensi professionem emiserint, vel legitime profiliati fuerint, seu in futurum profiliari contigerit, potiantur et gaudeant voce passivâ, ceterisque privilegiis et praerogativis eodem modo et sine ullâ prorsus differentiâ, quo eiusdem provinciae filii ex natis in Indiis, vulgo *criolli*, potiuntur et gaudent.

Commissa fuit executio et observantia huius decreti provinciali Quitensi sub certis poenis.

Ut vero cuncta in integrum exequutioni mandentur, reverendo patri provinciali provinciae Quitensis, pro eo tempore existenti, quo praesentes nostrae litterae eo pervenerint, committimus et stricte praecipimus in meritum salutaris obedientiae, sub rebellionis nostrae et privationis vocis activae et passivae per decennium, ac, in subsidium, sub excommunicationis maioris latae sententiae, quam hac unâ pro trinâ canonicâ monitione praemissâ in his scriptis, licet inviti, ferimus, aliisque nostro et successorum nostrorum arbitrio ipso facto incurrendis poenis, quatenus, nullâ obstante neque admissâ supplicatione, appellatione, protestatione seu reclamatione, statim ac litterae ad manus suas pervenerint, nisi forte antecedenter ad earum exhibitionem praedicta alternativa recepta et admissa fuerit, ipsemet, quantum ad se attinet, eamdem recipiat et admittat, compellatque definitorium etiam privatum ad eam recipiendam et admittendam, et cum effectu faciat ut immediate futuro capitulo provinciali omnino et in integrum exequutioni mandetur. Quod si id praestare neglexerit seu renuerit, vel legitime impeditus nequiverit, in eius locum venerabiles patres praesentatos fratrem Ferdinandum Colorado et Hyacinthum Moretto eiusdem provinciae subrogamus; quibus respective et in solidum tum in spiritualibus tum in temporalibus auctoritatem et iurisdictionem opportunam et necessariam ad praedictum effectum tenore praesentium concedimus et impartimur. Praecipimus autem omnibus et singulis definitoribus, visitatoribus, cunctisque eiusdem provinciae patribus ac fratribus, et sub poenis patri provinciali ut supra in casu renitentiae et negligentiae taxatis, ut praesentibus nostris litteris omnino obediant, et nec per se nec per alios directe vel indirecte impedimento esse audeant quominus in omnibus et per omnia suum sortiantur effectum. Datum Romae in conventu nostro S. Augustini die XVIII octobris MDCLXXVII. Frater NICOLAUS OLIVA, prior generalis Indiarum, nostri muneris affixo sigillo; mag. frater CAMILLUS CAVALIUS Thinensis, secretarius Ordinis ». *Registrat. lib.* V.

Preces Caroli II regis Hispaniarum Pontifici oblatae.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, quo[1] firmiora sint et serventur exactius illa quae apostolici muniminis praesidio roborantur: nobis propterea memorati Caroli regis nomine humiliter supplicatum fuit ut in praemissis opportune et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatur decretum prioris generalis de moderatione alternativae.

§ 3. Nos igitur, piis eiusdem Caroli regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, moderationem alternativae et aequalitatis huiusmodi a praefato Nicolao episcopo, tunc priore generali, factam, ut praefertur, expeditasque desuper illius patentes litteras praeinsertas, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesen-

1 Particula *quo* redundare videtur (R. T.).

tium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari ed definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus, necnon praefatorum Ordinis et provinciae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVI ianuarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 26 ianuarii 1678, pontif. anno II.

XXXI.

Conceduntur indulgentiae singulis utriusque sexus tam Ordinis quam confraternitatis habitus Servorum Beatae Mariae Virginis orationi mentali vacantibus.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ad ea, per quae animarum christifidelium salus procuratur, libenter intendimus, et eorumdem christifidelium devotionem, ut in spiritualibus exercitiis ferventius incumbant, caelestium munerum elargitione libenter fovemus et incitamus.

Conceditur vacantibus orationi mentali per quadrantem horae pro qualibet vice indulgentia centum dierum.

§ 1. Itaque de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis fratribus et monialibus ac tertiariis Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis, necnon aliis utriusque sexus christifidelibus confratribus et consororibus confraternitatis habitus sororum eiusdem Beatae Mariae Virginis Dolorosae Dei Matris nuncupatae, tam hactenus in ecclesiis eiusdem Ordinis, seu alibi canonice institutae, quam in posterum ubilibet instituendae, qui per quadrantem horae orationi mentali vacaverint, pro qualibet vice centum dies, qui per duos quadrantes continuatos, septem annos de iniunctis eis seu aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus;

Singulis diebus continuis per dimidium vel quadrantem horae indulgentia plenaria semel in mense, etiam per modum suffragii.

§ 2. Iis vero, qui devotionis[1] huiusmodi per duos quadrantes continuatos, vel saltem per quadrantem horae, singulis diebus et per totum mensem dabunt operam, et vere poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, ac pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel quolibet mense omnium peccatorum suorum indulgen-

1 Forsan legendum *devotioni* (R. T.).

tiam et remissionem, quam per modum suffragii animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverunt, applicare possint;

Hae omnes indulgentiae extenduntur ad fratres et moniales Ordinis, qui ex regula et constitutione tenentur ad dictam orationem mentalem.

§ 3. Insuper, quod dicti fratres et moniales pro oratione mentali, ad quam ratione eorum regulae et constitutionum quolibet die tenentur, praedictas omnes indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes proportionabiliter lucrari et consequi possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis indulgemus: in contrarium facientes non obstantibus quibuscumque. Praesentibus ad septennium tantum valituris.

Conceduntur ad septennium.

§ 6. Volumus autem quod si pro impetratione, etc., nullae sint; quodque praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ, etc., ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, die xxx ianuarii MDCLXXVIII, anno II.

Dat. die 30 ianuarii 1678, pontif. an. II.

XXXII.

Confirmatur et moderatur Constitutio Urbani VIII circa translationem pensionum.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Circumspecta Sedis Apostolicae prudentia, christifidelium commodis iugiter invigilans, ea, quae aliàs pro ecclesiarum et beneficiorum ecclesiasticorum exoneratione optimo quidem constituta fuere consilio, si optatus inde effectus minime proveniat, sed gravia potius exoriantur incommoda, in melius commutare atque reformare studet, sicuti magistra rerum experientia faciendum suadet, ac aequi bonique ratio, necnon ecclesiarum et beneficiorum ipsorum utilitas, et christifidelium pax et tranquillitas noscuntur postulare.

Summa Constitutionis Urbani VIII.

§ 1. Cum itaque dudum felicis recordationis Urbanus Papa VIII praedecessor noster[1] omnes et singulas facultates, indulta et privilegia transferendi quascumque pensiones annuas super patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium et abbatialium mensarum et quorumvis ecclesiasticorum tam saecularium quam regularium beneficiorum quomodocumque qualificatorum fructibus, tam certis quam incertis, ac etiam distributionibus quotidianis reservatas, quae tamen per extractionem[2] integrarum pensionum huiusmodi, ab ipsis translatariis factam, realem et actualem effectum sortita non essent[3], pro summâ quae medietatem veri annui valoris fructuum mensae seu beneficii, super quibus pensio transferenda seu translata reservata reperietur[4], excederet, quibusvis personis, etiam abbatiali, episcopali, archiepiscopali, patriarchali, vel aliâ quavis dignitate, etiam cardinalatus honore fulgentibus, sive etiam ad favorem quorumcumque locorum piorum et collegiorum, quovis intuitu et consideratione, etiam motu proprio et ex certâ scientiâ et de apostolicae potestatis plenitudine, ac cum quibusvis clausulis et decretis, tam per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores suos quam ipsum Urbanum praedecessorem concessa eatenus, revocaverit, cassaverit et annullaverit, ac viribus et effectu evacuaverit (ita tamen ut facultates transferendi pensiones huiusmodi, pro eâ parte quae medietatem fructuum etiam incertorum, vel distributionum, quatenus super illis essent impositae,

1 Confer Const. XXVIII Urbani VIII, tom. XIII, pag. 106 (R. T.).
2 In loco parall. legit *exactionem* (R. T.).
3 Male edit. Main. legit *esset* (R. T.).
4 Potius lege *reperiretur* (R. T.).

non excederet, firmae et illaesae remanerent), et insuper voluerit et ordinaverit, eos, qui, praetextu excessus medietatis fructuum seu distributionum huiusmodi, partem pensionum translatarum solvere recusarent, ad excessum ipsum probandum teneri, nec interim, istius dispositionis praetextu, processum executivum aut solutionem integrae pensionis, quatenus aliàs illis locus esset, impediri aut retardari debere, et aliàs, prout in eiusdem Urbani praedecessoris constitutione desuper editâ et in cancellariâ apostolicâ anno Incarnationis Dominicae MDCXXIV die XXIV ianuarii publicatâ, cuius tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur;

Causa huius Constitutionis.

§ 2. Verum, cum quotidiano experimento compertum sit praenarratam constitutionis huiusmodi dispositionem ecclesiis et beneficiis pensionum huiusmodi onere gravatis illasque obtinentibus, qui excessum medietatis fructuum iisdem pensionibus gravatorum probare, et interea, donec rei iudicatae[1] desuper obtinuerint, pensiones ipsas solvere tenentur, parum esse proficuam, et e converso tam transferentibus quam translatariis pensionum huiusmodi non modicum afferre incommodum; illis quidem, quod, propter ignorantiam tum veri valoris annui fructuum et distributionum tum quantitatis aliarum pensionum desuper reservatarum, frequentissime ac fere semper dubii sint et incerti quas pensiones transferre possint; his vero, quod lites super pensionibus in eos translatis, quas ecclesiarum et beneficiorum huiusmodi possessores, sub praetextu excessus praedicti, impugnant, sustinere et prosequi cogantur; itaut eiusmodi litibus discutiendis et decidendis tribunalia assidue fatigentur, partes vero aerumnosis dispendiis praegraventur:

Dimidia seu minor pars pensionis transferendae intelligenda est respectu quantitatis, quam pensionarii percipiunt.

§ 3. Hinc est quod nos, litibus et dispendiis huiusmodi ansam praecidere, ac tam ecclesiarum et beneficiorum exonerationi, quam illius et illa obtinentium, necnon eorum, quibus eiusmodi facultates transferendi pensiones ab hac Sanctâ Sede concessae sunt et in posterum concedentur, ac illorum, in quos pensiones ipsae transferentur, commoditati, securitati et indemnitati, quantum nobis ex alto conceditur, providere cupientes, ac quorumcumque privilegiorum, indultorum et facultatum transferendi pensiones huiusmodi, seu illarum loco fructus, redditus et proventus ecclesiasticos reservatos et reservandos, quibusvis personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existentibus, etiam cardinalatus honore fulgentibus, seu aliàs specificâ et individuâ mentione dignis, etiam motu proprio ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac cum quibusvis clausulis, derogationibus et decretis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac etiam per nos et Sedem praedictam hactenus quomodolibet concessorum, litterarumque apostolicarum, tam sub plumbo quam in simili formâ Brevis, cedularum motusproprii desuper expeditarum, et chirographorum cuiusvis Romani Pontificis manu subscriptorum tenores etiam veriores et datas, aliaque omnia et singula etiam specialem et individuam mentionem et expressionem requirentia, praesentibus pariter pro plene et sufficienter expressis et insertis ac exactissime et accuratissime specificatis habentes, motu proprio, non ad cuiusquam nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, de-

1 An recta lectio iudicet lector scius (R. T.).

que apostolicae potestatis plenitudine, ut de cetero omnes et singuli, etiam S. R. E. cardinales, seu quavis aliâ praeeminentiâ et dignitate praediti, et aliàs quomodolibet qualificati, seu specificam et individuam mentionem requirentes, quibus eiusmodi indulta, privilegia et facultates transferendi pensiones annuas super fructibus, redditibus et proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis, undecumque provenientibus et in quibuscumque rebus consistentibus, ac distributionibus etiam quotidianis et manualibus patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium, abbatialium, aliarumque mensarum ac dignitatum, etiam maiorum et principalium, personatuum, officiorum, praepositurarum, praepositatuum, canonicatuum et praebendarum, aliorumve quorumlibet, cum curâ et sine curâ, saecularium et cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti regularium, beneficiorum reservatas, seu illarum loco fructus, redditus et proventus huiusmodi reservatos,[1] sive per viam cassationis et novae reservationis, sive simplicis translationis, seu aliàs[2] quomodolibet hactenus a Sede Apostolicâ concessa sunt et in futurum tam per nos quam per Romanos Pontifices successores nostros et Sedem praedictam concedentur, eorumdem privilegiorum, indultorum et facultatum vigore dimidiam dumtaxat seu dimidiâ minorem partes ipsarum pensionum seu fructuum, redditum et proventuum illarum loco reservatorum huiusmodi, quas et quos vigore primae reservationis seu in eos factae translationis de praesenti percipiunt et pro tempore percipient seu legitime percipere possunt et poterunt respective, transferre valeant (ita tamen ut eiusmodi translationes, si, servatâ ceteroqui dictorum privilegiorum, indultorum et facultatum, ac praesertim quoad quantitatem pensionum, fructuum transferendorum in eis expressam, formâ et dispositione, factae fuerint, tametsi fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta et distributiones etiam quotidianae et manuales mensarum aliorumque beneficiorum huiusmodi pensionum et fructuum reservatorum oneribus ultra eorum medietatem adhuc gravata remanerent, nihilominus firmae, validae et efficaces existant, nec ex capite excessus medietatis fructuum aliorumque praedictorum in vim praedictae constitutionis Urbani praedecessoris, quam in hac parte quoad futuras translationes nullius roboris et momenti fore decernimus, ullo modo impugnari possint) tenore praesentium perpetuo statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras et in eas contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati et alii quilibet, etiam specificâ et individuâ mentione digni, ac cardinalatus honore fulgentes, in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi, seu causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, adductae, specificatae et iustificatae non fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae seu interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali, ac incogitato et inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari seu ad

1 Deest vox *quae* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *alia* (R. T.).

terminos iuris reduci, aut adversus illas aperitionis oris, restititutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed easdem praesentes litteras semper firmas, validas, efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter et inconcussae observari, sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet[1] quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus facultatibus, privilegiis, indultis, aliisque praemissis, ac de iure quaesito non tollendo, et quod cardinales praedicti sub regulis et constitutionibus faciendis non comprehendantur, ceterisque nostris et cancellariae apostolicae regulis, necnon praedicti Urbani praedecessoris, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, praefatis aliisque personis et collegiis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac etiam consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries et quantiscumque vicibus iteratis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac plenissime et amplissime derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Mandat publicari.

§ 6. Ut autem praesentes litterae omnibus facilius innotescant, volumus illas, seu earum exempla ad valvas basilicae Principis Apostolorum ac Cancellariae Apostolicae et in acie Campi Florae de Urbe publicari et affigi, sicque publicatas omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficere ac si unicuique illorum personaliter intimatae fuissent;

Transumptorum fides.

§ 7. Ipsarum vero praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam

1 Male edit. Main. legit *quolibet* (R. T.).

impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubicumque locorum haberi, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII februarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 7 februarii 1678, pontif. anno II.

XXXIII.

Confirmatur decretum capituli S. Petri de Urbe, quo adscripta fuere beneficia abbatiae S. Rufilli Foropompiliensis clericis idoneis ipsius dioecesis [2].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum et canonici basilicae Principis Apostolorum de Urbe, quod (cum quorumdam perpetuorum cum curâ et sine curâ beneficiorum ecclesiasticorum, intra limites iurisdictionis monasterii, abbatiae nuncupati, S. Rufilli terrae Foropompilii, nullius dioecesis, provinciae Ravennatensis, eidem basilicae apostolicâ auctoritate perpetuo, ut asseritur, uniti, consistentium, dum pro tempore vacant, collatio, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicicis, canonice spectet ad capitulum et canonicos ipsius basilicae pro tempore existentes, qui illa turnatim per hebdomadas conferre consueverunt) ipsi exponentes die XXII novembris proxime praeteriti capitulariter congregati, ut subditorum dicti monasterii commodis consulerent, eosque ad clericalium virtutum atque ministeriorum studia propositis praemiis incitarent, decreverunt ut beneficia huiusmodi imposterum per hebdomadarios clericis monasterio praedicto sive illius iurisdictioni subditis, quando reperirentur idonei, exclusis exteris, conferrentur, et aliàs, prout plenius continetur in eorum decreto capitulari desuper emanato tenoris qui sequitur, videlicet: « Fidem facio per praesentes ego notarius publicus et ad curam archiivii sacrosanctae basilicae Principis Apostolorum de Urbe deputatus infrascriptus, qualiter in libro decretorum capitularium eiusdem sacrosanctae basilicae fol. 90 inter cetera legitur ut infra, videlicet: - Die XXII novembris MDCLXXVII fuit capitulum, et interfuerunt reverendissimi domini Iosephus Maria Suaresius episcopus olim Vasionensis vicarius, Nestor Rita archiepiscopus Sebastensis, Franciscus Maria Scottus, Thomas Vanninus, Ioannes Vincentius Arata, Alexander Casalius, Ludovicus Lensius, Bonamens de Augustinis, Marius Columna, Michaëlangelus Zacharia, Leonardus Marsilius, Iulius Riccius et Marcus Antonius Mariscottus, omnes canonici supradictae sacrosanctae basilicae capitulariter congregati, decreverunt, quod quaecumque beneficia curata et non curata vacantia in abbatiâ S. Rufilli Foropompiliensis conferantur imposterum per dominos hebdomadarios illis[1] de eâdem dioecesi, quando repeviantur idonei, exclusis exteris, unde iidem de dioecesi gaudeant in clericatu profecisse, et inde servitium ecclesiae et decus abbatiae augeantur. - In quorum, etc. Datum hac die XIII ianuarii MDCLXXVIII. Ita est. IOSEPHUS BALDUINUS presbyter Romanus, publicus apostolicâ auctoritate notarius, et ad curam archi- Decretum capituli.

1 Synt. exigit *eamdem* ... *fidem* (R. T.).

2 Pius IV anno MDLXIV, XII kalendas iulii, univit mensae capitulari dictae basilicae Vaticanae eamdem abbatiam, cum exemptione a solutione quindennii.

1 Forsan *clericis* pro *illis* legendum (R. T.).

vii secretariae basilicae S. Petri deputatus ».

Preces archipresbyteri et capituli.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dilectus filius noster Carolus Barberinus S. R. E. cardinalis Carolus nuncupatus, dictae basilicae archipresbyter, non solum decreto huiusmodi consenserit, sed etiam dictis exponentibus significaverit gratum sibi fore si etiam ipsius nomine confirmatio eiusdem decreti a nobis et hac sanctâ Sede obtineretur: nobis propterea ipsi exponentes, etiam eiusdem Caroli cardinalis et archipresbyteri nomine, humiliter supplicari fecerunt ut pro decreti huiusmodi in divini servitii incrementum vergentis perpetuâ firmitate, et ne unquam ab ullis capitularium tam praesentium quam futurorum illius observantia, sub praetextu quod illi non ligentur, seu quod illi non consenserint, aut ex alio quocumque titulo et capite etiam validitatem et iustitiam ipsius decreti concernente, in controversiam vocari possit, opportune sibi in praemissis providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatur praedictum decretum.

§ 3. Nos igitur, Carolum cardinalem et archipresbyterum ac exponentes praefatos specialis favore gratiae prosequi volentes, ipsorumque exponentium singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum capitulare praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, etiam substantiales, si qui desuper quomodolibet intervenerint, seu intervenisse dici, censeri vel praetendi possent, supplemus, ipsumque decretum a praefatis modernis et pro tempore existentibus archipresbytero ac capitulo et canonicis basilicae praedictae, eorumque singulis, ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari debere; praesentes vero litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Obstantium remotio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae basilicae, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxv februarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 februarii 1678, pontif. anno II.

XXXIV.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua visitantibus aliquam ex ecclesiis tam canonicorum regularium quam monialium Ordinis S. Antonii Viennensis in festis sancti Antonii abbatis, sancti Augustini et sanctae Monicae.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Caelestium munerum thesausos, quorum dispensatores nos esse voluit Altissimus, cum ad christianae pietatis incrementum et animarum christifidelium salutem profuturos speramus, libenter elargimur.

Preces abbatis generalis. § 1. Supplicationibus itaque dilecti filii moderni abbatis generalis canonicorum regularium Ordinis S. Antonii de S. Antonio Viennensis sub regulâ S. Augustini nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordiâ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis tam canonicorum regularium quam monialium Ordinis huiusmodi hactenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, in sancti Antonii abbatis, ac sancti Augustini et sanctae Monicae festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro principum christianorum concordiâ, haeresum extirpatione, et sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§ 2. Volumus autem ut praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem fides ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Conceditur ut in rubricâ.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXV februarii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 februarii 1678, pontif. anno II.

XXXV.

Transfertur indulgentia plenaria perpetua in alium diem pro ecclesiis fratrum et monialium Ordinis Eremitarum sancti Augustini in Etruria.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Dominicus Valvasorius, vicarius generalis totius Ordinis fratrum Eremitarum sancti Augustini, quod aliàs felicis recordationis Clemens Papa X praedecessor noster, supplicationibus venerabilis fratris Iosephi Eusanii episcopi Porphyriensis, sacrarii nostri apostolici, tunc sui, praefecti, nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui missae solemni in quacumque ecclesiâ tam fratrum quam monialium Ordinis praedicti quotannis die XX octobris, qua officium de Nomine Beatae Mariae Virginis, cum lectionibus et officio in Toletanâ dioecesi die XVII septembris recitari solitis, ab omnibus tam fratribus quam monialibus eiusdem Ordinis in universo orbe existentibus recitari consuevit, celebrandae interfuissent, et ibi pro christianorum principum Expositio.

concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, sub certis modo et formâ tunc expressis, in perpetuum concessit, et aliàs, prout ipsius Clementis praedecessoris litteris in simili formâ Brevis die VI augusti MDCLXXII desuper expeditis, quorum tenorem praesentibus pro sufficienter expresso haberi volumus, uberius continetur.

Causa translationis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, in omnibus ecclesiis tam fratrum quam monialium ac etiam saecularium clericorum in totâ Etruria existentibus officium praedictum de Nomine Beatae Mariae Virginis dominicâ primâ post octavam festivitatis Nativitatis Beatae Mariae Virginis ex concessione seu indulto apostolico recitari soleat, ac propterea dictus Dominicus vicarius generalis indulgentiam praedictam, quoad ecclesias fratrum et monialium Ordinis praedicti in Etruria consistentes, ad dictam dominicam transferri plurimum desideret:

Transfertur indulgentia ad primam dominicam post octavam Nativitatis B. M. V. in ecclesiis dicti Ordinis in Etruria.

§ 3. Nos, supplicationibus eiusdem Dominici vicarii generalis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, indulgentiam plenariam praedictam a die XX octobris ad primam dominicam post octavam festivitatis Nativitatis Beatae Mariae Virginis, itaut christifideles, qui vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti dictae missae solemni dominicâ praedictâ in quacumque ecclesiâ tam fratrum quam monialium Ordinis praedicti in Etruria existentium celebrandae, interfuerint, et ut supra oraverint, eamdem indulgentiam consequantur, quam consequerentur si missae huiusmodi dictâ die XX octobris interessent, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, servatâ tamen in reliquis praedictarum Clementis praedecessoris litterarum formâ et dispositione, perpetuo transferimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque,

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die IV martii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 4 martii 1678, pontif. anno II.

XXXVI.

Habentur ratae et firmae electiones omnes, etiam dubiae, quae a fratribus eremitis sancti Augustini in capitulis provincialibus Indiarum fiunt, donec illuc pervenerit prioris vel vicarii generalis de iis contraria definitio.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Dominicus Valvasorius Mediolanensis, vicarius generalis Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini, quod in provinciis Indiarum et praesertim Quitensi dicti Ordinis non raro evenit, ut, post solemnem celebrationem capitulorum provincialium habitum in loco ad id specialiter designato, post legitimam electionem prioris provincialis per scrutinium factam a maiori parte electorum unanimi consensu in unum intendentium, post electi prioris provincialis confirmationem a praesidente capituli publice promulgatam, et post ceteras electiones tum definitorum et visitatorum tum priorum localium ac doctrinariorum rite similiter expeditas, vix huiusmodi electionibus factis, aut imminente eiusdem capituli dissolutione, vel immediate post absolutionem, ac etiam post aliquot menses, imo et annos, quibus tam prior provincialis quam ceteri su- Species facti

periores legitime ut praefertur electi respective munere suo specifice functi fuerint, nihilominus nonnulli, malo spiritu adducti, eo quod fortassis in praefatis scapitulis non obtinuerint ea quae sibi antea consequenda proposuerant, et alia cordi habebant obtinenda, contra iam electum, confirmatum et actualiter exercentem officium provincialatus potissime insurgant, ac etiam contra definitores, visitatores, reliquosque priores locales et doctrinarios, eisdem debitam denegantes obedientiam, honorem et praelationem, vanasque causas tantae contumaciae adducentes. Quinimo ad aliam electionem potissime prioris provincialis tumultuose et clandestine irrumpunt, et ad saecularia causam saepe per viam (ut vocant) auxiliatricem deferunt, contendentes super validitate aut nullitate electionis praefati prioris provincialis, ceterarumque electionum; unde provincia illa miserrime turbatur; tunc enim in dubium vocantur receptiones novitiorum ad regularem habitum, solemnes eorumdem professiones, facultates ad excipiendas confessiones, institutiones doctrinariorum seu parochorum pro administratione sacramentorum, sententiae translatae in auctoritatem rei iudicatae tum absolutorie tum condemnatorie a praefato priore provinciali vel definitorio aut a prioribus localibus prolatae, ceterique actus iudiciales et extraiudiciales, utilitatem publicam vel privatam respicientes, pro nullis et invalidis habentur; utque pertinacius in suâ persistant obstinatione, non obtentâ a superioribus facultate veniendi Romam, longa suscipiunt itinera, et ad longum tempus, contra praescriptum constitutionum Ordinis praedicti ac decretorum huius sanctae Sedis, vagantur.

Causa huius Constitutionis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio, ob immanem terrae marisque ab hac almâ Urbe Indiarum distantiam, non facile succrescentibus huiusmodi malis opportune possit a superiore generali dicti Ordinis aptari medela: nobis propterea dictus Dominicus vicarius generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Praecipitur religiosis omnibus Indiarum, sub certis poenis, ut officialibus in capitulis provincialibus electis et a praesidente capituli confirmatis pareat.

§ 3. Nos igitur, effraenem illam licentiam insurgendi contra superiores eisque debitam obedientiam denegandi compescere, ac provinciarum praedictarum quieti, quantum nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, dictumque Dominicum vicarium generalem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui dilectum filium procuratorem generalem Ordinis praedicti audiverunt, consilio, auctoritate apostolicâ; tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus, ut, si in Quitensi vel aliis Indiarum provinciis praedictis electio prioris provincialis facta fuit per suffragium secretum a maiori parte electorum, eoque[1] a praesidente capituli successive confirmata, omnes et singuli provinciarum huiusmodi respective religiosi, cuiuscumque gradus, dignitatis et conditionis existant, sub privationis vocis activae et passivae ac graduum et dignitatum seu officiorum per eos obten-

[1] Forsan *eaque* vel *atque* legendum, aut paulo post legend. *confirmato* (R. T.).

torum, perpetuaeque inhabilitatis ad illa et alia in posterum obtinenda, ac etiam maioris excommunicationis poenis ipso facto incurrendis, teneantur non solum ab aliâ electione prioris provincialis abstinere, sed etiam ipsi priori provinciali seu rectori provinciali, aliisque ut supra respective electis et institutis, secutâ confirmatione praefatâ a praesidente factâ, debitam exhibere obedientiam tam in temporalibus quam in spiritualibus, non obstante quacumque protestatione aut appellatione etiam post confirmationem huiusmodi factâ vel interpositâ de iure; nos enim ad hunc effectum ex certâ scientiâ et de apostolicae potestatis plenitudine suppletos intelligi ac pro suppletis haberi volumus omnes et singulos alios defectus, etiam substantiales, iuris et facti, si forte intervenerint in supradictis electionibus et confirmationibus, illasque per quoscumque iudices, etiam palatii apostolici auditores, quoad omnes et singulos iuris effectus, haberi et iudicari tamquam legitime canonice factas, interim et quousque ad Quitensem seu alias Indiarum provincias praedictas respective prioris generalis vel vicarii generalis eiusdem Ordinis determinatio pervenerit, legitimeque de eâ constiterit et intimata fuerit quibus de iure constare et intimari debet. Quod si lite pendente super validitate seu nullitate capituli provincialis vel cuiuscumque electionis instet dies praefixus celebrationi novi capituli provincialis, possint nihilominus et teneantur omnes electores ad locum destinatum convenire, et, iuxta sacros canones, Concilii Tridentini decreta, ac apostolicas et dicti Ordinis constitutiones, novum capitulum provinciale huiusmodi celebrare, nec, ratione talis litis pendentiae seu nullitatis praetensae, quisquam contra ipsius capituli validitatem coram quocumque tribunali ullo modo quidquam opponere possit. Idemque sit et intelligatur, etiamsi post dictum capitulum provinciale congregatum, seu iam peractum, supervenerit ad provinciam, vel ei intimetur, sententia annullatoria prioris generalis, vel vicarii generalis, aut nova electio prioris provincialis, seu rectoris provincialis, aliorumque officialium; quae omnia ad effectum annullandi capitulum provinciale congregatum, et seu iam peractum, prout supradictum est, tamquam inutilia, ac si nullatenus emanassent, omnino habeantur et iudicentur; proindeque praefatum capitulum provinciale, ita et prout supra celebratum, ab eodem priore seu vicario generali confirmari debeat, dummodo aliàs canonice et legitime celebratum sit. Nec[1] tamen ex hoc aliquis ullo modo occasionem sumere possit malitiose occultandi, alterandi seu differendi exhibitionem et publicationem quarumcumque litterarum in quibus contineatur annullatio vel nova creatio electorum tum in capite tum in membris, si forsan a priore vel vicario generali ita provisum sit, teneatur sub eisdem poenis et censuris ille, etiamsi sit prior provincialis actualis, ad cuius manus litteras huiusmodi pervenire contigerit, ipsas manifestare vel intimare illi vel illis, quibus de iure manifestari seu intimari debent.

Clausulae.

§ 4. Ceterum, ut nemo praesentium litterarum ignorantiam praetendere possit, volumus ut illae, statim atque ad Quitensem aliasve Indiarum provincias praefatas respective pervenerint, publicentur, perpetuisque futuris temporibus in singulis earumdem provinciarum capitulis provincialibus, post recognitionem praesidentis, ipse, antequam ad aliquam electionem deveniatur, teneatur mandare ut omnibus capitula-

1 Potius lege *Ne* (R. T.).

riter congregatis ipsae praesentes litterae unâ cum reliquis constitutionibus de more legendis legantur; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXV martii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 martii 1678, pontif. anno II.

XXXVII.

Supprimitur collegium secretariorum apostolicorum a Callixto III aliisque Romanis Pontificibus institutum.

Innocentius Papa XI,

Prooemium.

Romanus Pontifex, ex debito pastoralis officii illi divinitus iniuncti, non solum ad ea quae universi christiani gregis animarum salutem respiciunt, verum etiam quae ad Sedis et Camerae Apostolicae, cui diversa onera incumbunt, necessitatibus iugiter imminentibus, indemnitatem pariter et sublevamen pertinere noscuntur, vigilantiae suae aciem dirigens, ea, quae certis suadentibus causis per suos praedecessores in erectione officiorum Romanae Curiae fuerunt ordinata et instituta, interdum ex aliis non minus rationabilibus causis immutare et quandoque ad pristinum statum reducere aut etiam in totum supprimere consuevit, prout, rebus diligenter et mature discussis et examinatis, ac[1] rerum necessitas et temporum vicissitudo requirunt, sicque conspicit in Domino salubriter expedire.

Ortus et progressus collegii secretariorum apostolicorum.

§ 1. Dudum siquidem consueverant ab antiquo tempore Romani Pontifices praedecessores nostri, ut promptos haberent viros industriosos, quorum[2] operâ in magnis et arduis Apostolicae Sedis negotiis uti possent, ac etiam pro celeriori eorumdem negotiorum expeditione, quamplures eligere ac deputare

1 Particula *ac* redundat (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *quarum* (R. T.).

secretarios; quos felicis recordationis Calixtus III et Pius II praedecessores nostri ex certis causis ad numerum sex reduxerunt; postmodum felicis recordationis Innocentius VIII, similiter praedecessor noster, ut decori et universitati eiusdem Sedis et Curiae, ac faciliori, celeriori, diligentiori et magis accuratae expeditioni Brevium aliarumque litterarum apostolicarum opportune consuleretur, ac etiam ut aliquibus tunc nimium urgentibus Camerae Apostolicae indigentiis occurreretur, decem et octo alios elegit seu assumpsit ac deputavit, adeout insimul cum praefatis sex iam extantibus collegium viginti quatuor secretariorum constituerent, eidem collegio et secretariis diversos annuos redditus, et emolumenta inter singulos secretarios pro tempore existentes aequis portionibus dividenda et distribuenda, assignando et applicando, eosque etiam creando veros palatii apostolici praelatos ac familiares et continuos commensales, aliasque plures eis concedendo praerogativas et praeeminentias latius contentas in eius constitutione sub datum Romae apud S. Petrum anno Dominicae Incarnationis MCDLXXXVII, pridie kalendas ianuarii, pontificatus anno IV[1].

Eius privilegia.

§ 2. Et quoniam, intuitu dictorum emolumentorum eidem collegio applicatorum, ab illo pro subventione dictarum urgentium necessitatum Camerae et Sedis Apostolicae fuerat persoluta summa sexaginta duorum millium et quatuor centum florenorum, seu ducatorum auri de camerâ; idcirco idem Innocentius praedecessor statuit et decrevit, quod, in eventum in quem praefati officii revocatio aut alteratio sequeretur, restitui deberet integra dicta summa sexaginta duorum millium et quatuor centum ducatorum de camerâ, in quibus nullo modo imputari possent emolumenta interim percepta, sibi reservatâ facultate alium deputandi in secretarium domesticum, ut pariter latius in eâdem constitutione continetur. Quia vero nonnulli cupiebant variis modis ad antecedens officium secretariatus ascendere praeter eiusdem Pontificis desiderium ac voluntatem, quae fuit ut ad illud non admitterentur nisi personae qualificatae tam aetate quam doctrinâ, quemadmodum ipsum officium requirit; idcirco idem Innocentius per alias eius litteras in formâ Brevis, sub datum Romae, apud S. Petrum, I februarii MCDLXXXVIII, anno pariter IV, statuit quod nullus ad idem officium assumatur nisi prius ab eodem collegio praevio examine approbatus et acceptatus fuerit. Cui quidem collegio alii Romani Pontifices successores et similiter praedecessores nostri praefata privilegia et praerogativas confirmarunt. Exortisque deinde aliquibus controversiis, pro illarum compositione et terminatione felicis recordationis Pius V, itidem noster praedecessor, per eius motum proprium, sub datum Romae, apud S. Petrum, pridie nonas maii, anno VI, quamplura eiusdem collegii favore statuit et decrevit, praesertim ut haec officia nullo unquam tempore per Romanos Pontifices pro tempore existentes revocari, reduci, alterari aut moderari, seu collegium ipsum supprimi vel extingui possent, nisi restitutis prius realiter et cum effectu singulis secretariis tunc viventibus integre et absque ullâ diminutione pecuniis pro quibus eos officia emisse aut habuisse constiterit. Demum vero aliis exortis controversiis inter idem collegium et praefatum secretarium domesticum, felicis recordationis Sixtus V, praeviâ narrativâ quod in dicto collegio virtutibus, experientiâ ac usu rerum

[1] Quam vide in tom. V, pag. 330 (R. T.).

et negotiorum ad Romanam Curiam confluentium ad dictum officium pertinentium insignes viri connumerabantur, praefatum secretarii domestici officium suppressit et extinxit, illudque collegio univit et incorporavit cum eius emolumentis, quorum intuitu ab eodem collegio soluta fuerunt nostrae Camerae Apostolicae scuta viginti quinque mille auri in auro, plura desuper statuendo, atque plures etiam praerogativas huiusmodi secretariis concedendo, et praesertim quod essent praelati utriusque signaturae referendarii, atque locum in pontificiâ cappellâ haberent, ut latius continetur in eiusdem Sixti litteris in formâ Brevis, sub datum Romae, apud S. Petrum, I aprilis MDLXXXVI, eius pontificatus anno I[1].

Item onera.

§ 3. Collegium vero praefatum, pro congerendo summam scutorum viginti quinque millium auri, seu illius valorem, ad effectum illam solvendi Camerae praedictae ex causâ dictae applicationis et assignationis emolumentorum dicti secretarii domestici, vigore licentiae et facultatis per eumdem Sixtum concessae, et de qua in ipsius litteris in formâ Brevis expeditis sub die XVII februarii dicti anni MDLXXXVI, erexit unum montem super proprietate et grossâ seu massâ eiusdem collegii, cum obligatione ac promissione illum infra sexennium extinguendi; et amplius (cum idem collegium ab eodem Sixto etiam obtinuerit similem suppressionem alterius secretarii domestici Brevium quae principibus scribuntur, et concessionem ac assignationem illius emolumentorum ad eiusdem collegii favorem et commodum, persolutis Camerae nostrae scutis duodecim millibus auri) de licentiâ et facultate eiusdem Sixti erexit seu auxit montem in summâ dictorum scutorum duodecim millium auri (sexennio praedicto, ut[1] infra quod dictus Pontifex primum montem extingui voluerat, ad aliud sexennium prorogato), itaut mons primo erectus et respective auctus fuerit in ducentis septuaginta octo locis ad rationem scutorum centum monetae pro quolibet loco, et in aliis centum viginti locis ad rationem scutorum centum auri in auro pro quolibet locorum; ac postmodum, vigore alterius facultatis et licentiae concessae per felicis recordationis Clementem IX pariter nostrum praedecessorem, ad effectum extinguendi praefatum montem, erexit ac constituit alterum novum montem locorum quadrigentorum quinquaginta octo ad rationem pretii centum et fructus annui scutorum quatuor monetae romanae pro quolibet loco, adiectâ tamen simili lege praefatum novum montem infra duodecim annos ab illius erectione computandos extinguendi, prout latius in litteris in formâ Brevis dicti Clementis praedecessoris sub datum Romae die IV ianuarii MDCLXIX[2], et respective instrumento dictae erectionis die XVI maii dicti anni per Petrum Gentilem Catalanum tunc dictae nostrae Camerae notarium rogato, continetur.

Causae eius extinctionis.

§ 4. Cum autem inter quamplura ad utrumque spirituale ac temporale regimen pertinentia, quorum notitiam exactamque informationem initio nostri pontificatus, ut par erat, habere curavimus, illa per nos fuerit habita super huiusmodi collegio secretariorum, atque desuper deputatâ congregatione particulari nonnullorum Romanae Curiae praelatorum cum interventu venerabilis fratris nostri Alderani S. R. E. cardinalis Cybo nuncupati, ab eâdem nobis

1 Quam vide tom. VIII, pag. 685 (R. T.).

1 Particula *ut* delenda videtur (R. T.).
2 Has require in tom. XVII, pag. 833 (R. T.).

relatum fuerit per collegium praefatum nullatenus adimpleri eos fines et effectus, pro quibus, ut praemissum est, erectum et institutum ac confirmatum fuit, dum negotiorum ei ut supra demandatorum administratio, cura et expeditio incumbunt et respective exercentur ac adimplentur per duos eiusdem Romanae Curiae praelatos extra dictum collegium per Romanum Pontificem pro tempore existentem deputari solitos, quorum unus *secretarius brevium*, alter *secretarius brevium ad principes* nuncupatur, adeout praefatum collegium prorsus inutile et superfluum evaserit ac remaneat; e converso autem inter illud eiusque secretarios ex unâ ac dictam Cameram ex alterâ partibus plures tam antiquo quam moderno tempore controversiae fuerint exortae, itidemque huiusmodi officia valde notabile eidem Camerae praeiudicium et detrimentum afferre et causare dignoscantur, proindeque omnino expediens et opportunum sit dictum collegium eiusque officia supprimere et extinguere, restituto possessoribus eorumdem officiorum illo pretio quod restituendum esse iustitiae ratio exigit atque requirit: propereaque[1] eidem congregationi aliisque praelatis per nos additis ac deputatis iniunximus ac demandavimus ut discutere et examinare, nobisque postmodum referre deberent quidnam iuxta praedictae iustitiae limites et rationem, ut unicuique, quod suum est et debetur, tribuatur, restituendum sit; cumque insimul cum dicto venerabili fratre nostro Alderano pluries congregati, partibus interesse habentibus etiam auditis, non fuerint unanimes et concordes in eorum suffragiis et votis, itaut totalis conclusio et resolutio valde differri possit in magnum ac evidens praeiudicium ac detrimentum dictae nostrae Camerae; ac iam cessantibus rationibus et causis, ut supra, existentiae et perseverantiae eiusdem collegii, sicque nullo modo iustum et rationabile sit ut incerti ac illiquidi pretii restitutio ipsius iam conclusae et determinatae suppressionis et extinctionis substantiam ac effectum impediat: decrevimus exinde ad easdem suppressionem et extinctionem devenire, demandatâ pro nunc restitutione prompte ac statim faciendâ illarum pecuniarum, quas constiterit nostrae Camerae praefatae ex causâ singulorum officiorum huiusmodi persolutas vere et realiter fuisse, ad eiusque manus sive eius officialium pervenisse, cognitionem vero ac terminationem, an et quid etiam ultra praedictas pecunias legitime et ad eiusdem iustitiae limites et rationem restituendum seu persolvendum sit, nostro thesaurario generali de voto nostrae Rotae, ut ita, ob peculiarem huiusmodi tribunalis stylum et onus edendi et promulgandi decisiones, omnibus causae ac rationes iustitiae et resolutionum pateant, omni appellatione remotâ, et aliâs, prout infra, committere et mandare, etc.

§ 5. Nos igitur praemissa attendentes, ex causis praedictis et aliis animum nostrum moventibus, cum opportuno remedio ut supra providere volentes, ac litteras apostolicas erectionis collegii secretariorum huiusmodi, aliarumque quarumvis concessionum, gratiarum et praerogativarum illis a praedictis et quibusvis aliis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris desuper quomodolibet emanatarum, etiamsi specialem et individuam mentionem requirerent, totos et integros tenores praesentibus pro expressis et insertis habentes, motu simili, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, collegium praefatum, *Collegium supprimitur et penitus extinguitur.*

[1] Videtur legendum *propterea* (R. T.).

ac omnia et singula dilectorum filiorum secretariorum huiusmodi officia per quoslibet quantumvis expressâ et speciali notâ dignos possessa (etiam illa tria, quae in perpetuum concessa atque assignata fuerunt, unum videlicet per S. Salvatoris ad Sancta Sanctorum, et aliud per S. Spiritus in Saxia hospitalia, sive illorum pro tempore existentes officiales et administratores, atque reliquum officia huiusmodi per capitulum et canonicos saecularis et collegiatae ecclesiae S. Eustachii de Urbe dilectos filios respective possessa), auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo supprimimus, extinguimus et abolemus, unâ cum illorum collegii iuribus, praerogativis et privilegiis, adeout simile collegium secretariorum huiusmodi omnino cesset, et amplius in rerum naturâ non existat; omnia vero eorumdem officiorum secretariorum et collegii huiusmodi per praesentes suppressorum emolumenta, iura, obventiones et alios quoscumque proventus, quae et quos volumus et intendimus semper salva et illaesa et salvos et illaesos remanere, ad commodum Sedis Apostolicae, adeout ab iis, qui hactenus illa et illos solverunt, adhuc debeantur et solvantur, nihilque penitus censeatur ac sit quoad illa et illos innovatum, perinde ac si praesens motus proprius minime emanasset, et non aliàs, etc., ab hodie, pleno iure, nil penitus excepto, Camerae nostrae praedictae appropriamus, applicamus et incorporamus, ac pro appropriatis, applicatis et incorporatis haberi volumus.

Praecipitur, ut reddatur officialibus pecunia reverendae Camerae vel Datariae soluta, et si quid aliud eis vel aliis debeatur.

§ 6. Et insuper per praesentes statuimus et mandamus omnes illas pecunias prompte ac statim restitui seu persolvi per dictam nostram Cameram, quas dicto thesaurario nostro legitime constiterit vere et realiter et cum effectu per ipsorum officiorum nunc suppressorum titulares seu possessores, sive eorum auctores, aut illos, quibus facultas disponendi de praedictis officiis seu eorum aliquo in toto vel parte apostolicâ auctoritate praedictâ concessa fuerit, eidem Camerae sive Datariae Apostolicae, illarumque ministris et officialibus, tam in causam et sub nomine pretii, quam pro expeditione fuisse solutas, adeout ne quidem in nihilo, respectu earumdem pecuniarum Camerae seu Datariae huiusmodi solutarum de proprio, damnificati remaneant, et, donec receperint, ad eorum creditum et liberam dispositionem penes nostrum Montem Pietatis de Urbe describi debere decernimus. Volumus quoque et mandamus ut dictus modernus noster et pro tempore existens thesaurarius generalis de voto nostrae Rotae, ut supra, omnibus illius auditoribus suffragium praestantibus ac ferentibus super praefatis articulis, scilicet an et quid etiam ultra dictas pecunias respectu omnium possessorum eorumdem officiorum et interesse habentium restituendum et persolvendum sit, aliisque incidentibus, emergentibus, annexis, connexis et dependentibus, totoque negotio, citato et audito dictae nostrae Camerae commissario generali, audiat, cognoscat et iustitiam faciat et ministret, omni appellatione, restitutione in integrum, recursu et reclamatione penitus remotis atque sublatis. Et quia etiam dubitari continget, an, per huiusmodi suppressionem ac abolitionem collegii praefati, onus praedictae extinctionis dicti novi Montis, per idem collegium, ut supra, ultimo loco erecti, et solutionis illius fructuum usque ad actualem et effectivam eiusdem Montis extinctionem, remaneat et sit penes ipsos secretarios eiusdem collegii; ideo, pro potiori cautelâ tam dictae nostrae Camerae quam ipsius collegii eiusque secreta-

riorum per praesentes suppressorum, declaramus et decernimus, per suppressionem et abolitionem huiusmodi neutri partium nostraeque Camerae ullum praeiudicium neque minimum inferri nec illatum fore, iuraque utriusque, etiam quoad repetitionem soluti, integra et in totum reservata esse, prout reservamus, illaque experiri posse, ac dicto thesaurario nostro generali, qui etiam in huiusmodi articulo de voto dictae nostrae Rotae procedat, audiat et cognoscat ac iustitiam faciat, appellatione remotâ, et in omnibus et per omnia ut supra quoad alios articulos decrevimus et mandavimus. Interim vero, ne montistae dicti Montis solutione et consecutione debitâ fructuum locorum Montium ad singulos spectantium et pertinentium suis loco et tempore privati remaneant, volumus et decernimus pro nunc et per modum provisionis et sine praeiudicio iurium ut supra, per dictum nostrum thesaurarium illos persolvi fieri de emolumentis et proventibus eiusdem collegii dictae nostrae Camerae ut supra applicatis et appropriatis. Ceterum, quia, ut praemisimus, inter possessores dictorum officiorum adsunt praefata loca pia, nempe capitulum ecclesiae S. Eustachii et hospitale S. Spiritus in Saxia, quae eadem officia in perpetuum ex causâ onerosâ et correspectivâ apostolicâ auctoritate obtinent; ideo praecipimus et mandamus eidem nostro thesaurario, quod praefato S. Eustachii capitulo eiusque canonicis persolvi faciat, ad effectum reinvestiendi, illud pretium, quod in casum suppressionis vel extinctionis conventum fuit restitui et persolvi debere, idemque pretium et in eâdem summa persolvi pariter ac restitui dicto hospitali S. Spiritus, salvis utriusque iuribus coram eodem nostro thesaurario de eodem voto Rotae cognoscendis et decidendis quoad illud plus seu aliam maiorem summam, quod seu quam persolvi et restitui debere pro eorum parte praetendatur. Quo vero ad praedictum aliud hospitale Sancti Salvatoris ad Sancta Sanctorum, quod ex gratiâ Sedis Apostolicae aliud simile officium ut supra obtinet, per modum provisionis, et donec per eumdem thesaurarium de eodem voto ut supra decidatur et terminetur an et quod restituendum seu persolvendum sit, et[1] nostrâ liberalitate et munificentiâ ac pauperum infirmorum subventione, ex eâdem massâ seu grossâ dictorum emolumentorum et proventuum singulis mensibus summam per nos in speciali ordine et mandato declarandam praestari ac persolvi iubemus et volumus.

§ 7. Praesentes quoque, etiam ex eo quod singuli nominati praedicti praemissis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel alio quovis etiam quantumvis magno et inexcogitato et substantiali defectu, etiam ex quo super praemissis solemnitates et alia quaevis servanda et adimplenda, servata et adimpleta minime fuerint, aut ex alio quolibet capite a iure vel facto aut statuto vel consuetudine aliquâ resultante, seu etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, aut quocumque alio colore, etiam in corpore iuris clauso, seu occasione vel causâ quantumvis iustâ, rationabili et privilegiatâ, etiam tali quae ad effectum validitatis praedictorum specialiter ac individue exprimenda foret, aut quod de voluntate nostrâ huiusmodi vel aliis superius expressis seu illatis nihil ullibi apparente[2] seu aliter probari posset, Clausulae.

1 Forsan *ex* pro *et* (R. T.).
2 Potius lege *appareret* (R. T.).

notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam et terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiae seu iustitiae remedium impetrari, seu etiam motu et potestatis plenitudine similibus concedi, aut sic impetrato aut concesso quempiam uti seu se iuvari in iudicio et extra posse; neque praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus, pro tempore quomodolibet faciendis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, perpetuoque validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque et non aliàs in praemissis per quoscumque iudices et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, apostolicâ auctoritate, earumdem tenore praesentium, decernimus et declaramus.

Obstantia tollit.

§ 8. Non obstantibus praefatorum felicis recordationis Callixti III, Pii II, Innocentii VIII, Pii V, Sixti itidem V, Gregorii XV ac Clementis IX et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutionibus et indultis, privilegiis supradicto collegio illiusque singularibus personis quomodolibet concessis, necnon piae memoriae Pii Papae IV, etiam praedecessoris nostri, gratias Cameram praedictam concernentes in eâdem Camerâ omnino registrari debere disponente, ac nostrâ et Cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam consistorialibus, desuper in genere vel in specie editis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, et quibuscumque etiam quantumvis efficacissimis clausulis et decretis etiam irritantibus roboratis, ac aliàs in contrarium praedictorum quomodolibet concessis, confirmatis ac superius innovatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes; mentio seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso et formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat motu et potestatis plenitudine similibus derogamus ac derogatum esse volumus et decernimus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Praesentium valor.

§ 9. Et quod singulorum officiorum praedictorum concessionum et titulorum tenores, etiam veriores, ac earum data habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi possint in litteris, et de perpetuis suppressione, abolitione, extinctione, restitutione, applicatione, incorporatione, concessione, voluntate, et singulis decretis, derogatione, aliisque praemissis, quae hîc pro sufficienter et ad partem repetitis habeantur ut supra, in litteris, et cum clausulâ ad perpetuam

rei memoriam latissime extendendâ, et quod praemissorum omnium et singulorum etiam denominationum, qualitatum, nuncupationum, innovationum, aliorumque necessariorum maior et verior specificatio et expressio fieri possit in litteris. Volumus autem quod sola motus proprii nostri huiusmodi signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra illud, quacumque clausulâ contrariâ, et ceteris quibuscumque ut supra non obstantibus, seu si videbitur per Breve nostrum seu officium de Curiâ expediri possint.

Restitutio soluti pretii quibus facienda.

§ 10. Per praesentes vero non intendimus, sub praemissâ pretii restitutione officiorum huiusmodi possessoribus libere faciendâ, comprehendi illum seu illos, qui ratione gravis aetatis iuxta nostrae Datariae stilum et observantiam ad officii resignationem admittendi minime essent; cui vel quibus remaneant salva eorum iura pariter a praefato thesaurario de voto Rotae examinanda et decidenda.

Datum Romae, apud S. Petrum, kalendis aprilis MDCLXXVIII, anno II.

Dat. die 1 aprilis 1678, pontif. anno II.

XXXVIII.

Confirmantur confraternitates omnes sub titulo Nominis Dei in ecclesiis fratrum Ordinis Praedicatorum dumtaxat existentes, etsi de earum canonicâ erectione non constet.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Huius confraternitatis indulgentiae.

Cum dudum felicis recordationis Pius Papa IV, praedecessor noster, confraternitatis[1] sub vocabulo Nominis Iesu institutae, et ubivis terrarum et locorum tunc et pro tempore diffusae, utriusque sexus confratribus in illâ tunc et pro tempore descriptis ubilibet constitutis, sive sub eiusdem confraternitatis regulâ prius editâ, sive sub aliâ simili comprehenderentur, certa tunc expressa pietatis opera peragentibus, nonnullas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, necnon alias gratias, facultates et privilegia concesserit; et subinde (accepto per recolendae memoriae Pium Papam V praedecessorem nostrum, quod, licet societas Nominis Dei, sive iuramentorum, originem et ortum habuisset ab Ordine fratrum Praedicatorum, et quod ab eiusdem Ordinis professoribus fuisset instituta et aucta, necnon interventu fratrum dicti Ordinis multae indulgentiae aliaque privilegia et favores dictae societati ab Apostolicâ Sede fuissent concessa, tamen multi clerici et parochi in suis ecclesiis dictam societatem erigere studebant, itaut aliquando essent plures in eadem civitate societates seu confraternitates dictae invocationis Nominis Dei et iuramentorum, in diminutionem observantiae et devotionis quae ex frequentiâ convenientium oriri solebat, et non sine aliquâ confusione, quae ob praedictam causam in die Circumcisionis Domini, quando festum praedictae societatis seu confraternitatis celebrari debebat, accidere consueverat) idem Pius V, praedecessor noster, motu proprio, non ad alicuius sibi super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex merâ deliberatione et certâ scientiâ suâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, quod in civitate[1] oppidis et locis totius orbis christiani, in quibus essent ecclesiae Ordinis Praedicatorum, ibi tantum, vel huiusmodi civitatibus, oppidis et locis, et in dictis ecclesiis Ordinis Praedicatorum dumtaxat dicta societas seu

1 Male ed. Main. legit *confraternitati* (R. T.).

1 Aptius lege *civitatibus* (R. T.).

confraternitas erigi posset, nec deinceps nova societas seu confraternitas huiusmodi institueretur in civitatibus, oppidis aut locis in quibus non esset dicti Ordinis domus, aut in finitimis ecclesiis, absque licentiâ prioris provincialis seu conventualis dicti Ordinis, in cuius districtu sita esset ecclesia in qua dicta confraternitas seu societas erat vel foret erigenda; quod si secus factum fuisset, confratres taliter admissi dictae confraternitatis, seu societatis, indulgentias non consequerentur, nec favoribus aut privilegiis gauderent, quae confratribus legitime scriptis per Sedem praedictam concedebantur, perpetuo statuerit et ordinaverit, ac etiam districtius inhibuerit, sicque voluerit et praeceperit, et aliàs, prout in eorumdem Pii IV et Pii V praedecessorum litteris desuper expeditis uberius dicitur contineri; ac postmodum piae memoriae Gregorius Papa XIII, praedecessor pariter noster, praedictas Pii IV et Pii V praedecessorum litteras confirmaverit et approbaverit, aliasque indulgentias confratribus dictae confraternitatis elargitus fuerit, prout in diversis ipsius Gregorii praedecessoris litteris desuper emanatis etiam dicitur plenius contineri; sed successive similis recordationis Paulus Papa V, etiam praedecessor noster, qui certas unicuique confraternitati indulgentias et gratias spirituales, quibus de cetero frueretur, duxerat praescribendas, revocatis et annullatis ac nullius roboris et momenti in posterum fore declaratis omnibus et singulis indulgentiis et peccatorum remissionibus ac poenitentiarum relaxationibus confraternitati SS. Nominis Dei, in ecclesiâ S. Mariae super Minervam de Urbe dicti Ordinis fratrum Praedicatorum canonice institutae, et illius confratribus et consororibus eatenus per quoscumque Romanos Pontifices eius praedecessores concessit[1], omnibus utriusque sexus christifidelibus hanc confraternitatem de cetero ingressuris, ac tam ipsis de tempore describendis, quam iam descriptis in dictâ confraternitate confratribus et consororibus, qui certa tunc praescripta pietatis opera peragerent, certas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes in perpetuum concesserit, nec non magistro generali dicti Ordinis Praedicatorum, et, illo absente, eius vicario in Urbe commoranti, ut confraternitates extra Urbem praedictam ubique locorum erigere et instituere, illisque omnes indulgentias et gratias spirituales in ipsius Pauli praedecessoris litteris desuper emanatis expressas, servatâ formâ traditâ in constitutione similis memoriae Clementis Papae VIII praedecessoris pariter nostri super confraternitatum aggregationibus et institutionibus editâ, communicare libere et licite valeret, auctoritate apostolicâ facultatem concesserit et impertitus fuerit; ac insuper ipse Paulus praedecessor omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus in aliquâ ex confraternitatibus in ecclesiis fratrum dicti Ordinis Praedicatorum canonice institutis dumtaxat tunc descriptis et pro tempore describendis vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui processioni secundâ dominicâ cuiuslibet mensis per dictas confraternitates celebrari solitae devote interfuissent, et pro sanctae matris Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, ac christianorum principum concordiâ, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino elargitus fuerit, et subinde illis non solum in secundâ huiusmodi, sed in unâ ex

1 Potius lege *concessis* (R. T.).

aliis mensis dominicâ, iuxta locorum consuetudinem, processionem praedictam celebrantibus, illique[1] interessentibus, plenariam indulgentiam et remissionem huiusmodi ut praefertur in secundâ dominicâ concessam suffragari voluerit, ipsisque denuo, quatenus opus esset, misericorditer in Domino, servatâ in reliquis prioris concessionis formâ, concesserit, et aliàs, prout in ternis[2] ipsius Pauli praedecessoris litteris die XXI octobris MDCVI, ac die XXVIII septembris MDCXII, et die I aprilis MDCXIII respective in simili formâ Brevis desuper expeditis, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius continetur; verum, sicut pro parte dilecti filii magistri generalis dicti Ordinis nobis nuper expositum fuit, multae in ecclesiis eiusdem Ordinis confraternitates sub titulo seu invocatione Nominis Dei, sive ante sive post[3] emanatam praedictam Clementis praedecessoris constitutionem, institutae seu introductae reperiantur, quarum quidem confratres et consorores solitas eiusmodi confraternitatum functiones multaque pietatis et christianae charitatis opera exercere consueverunt, sed de illarum canonicâ ab initio erectione et institutione non constat, et, licet in capitulo generali Ordinis praedicti, quod anno MDC Neapoli celebratum fuit, declaratum fuerit quod in omnibus ecclesiis eiusdem Ordinis, in quibus fratres ipsius Ordinis officia vel missas ordinarie celebrabant, erectae intelligerentur et institutae societates SS. Nominis Dei, non tamen appareat tunc temporis eidem capitulo vel antea superioribus vel fratribus dicti Ordinis eiusmodi confraternitates erigendi facultatem a Sede Apostolicâ concessam fuisse, nec dictae confraternitates, ante editam Clementis praedecessoris constitutionem praedictam institutae seu introductae, novas erectiones et institutiones intra tempus ab eâdem constitutione praescriptum et iuxta illius formam obtinuerint, quinimmo ut[1] in illis quidem, quae post emanatam constitutionem huiusmodi erectae et institutae forsan fuerunt, eiusdem constitutionis formam in earum erectionibus et institutionibus, prout memoratus Paulus praedecessor ordinaverat, servatam fuisse appareat: nobis propterea dictus magister generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Praedictae omnes confraternitates in ecclesiis Praedicatorum erectae confirmantur; dummodo servatae fuerint litterae Pauli V et decreta Sanctae Sedis.

§ 2. Nos igitur, ipsum magistrum generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes et singulas confraternitates sub titulo seu invocatione Nominis Dei in ecclesiis fratrum dicti Ordinis dumtaxat ubicumque locorum de praesenti existentes, tametsi de earum canonicâ ab initio erectione et institutione minime appareat nec ipsae confraternitates novas erectiones et institutiones iuxta formam supradictae constitutionis Clementis praedecessoris obtinuisse reperiantur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et validamus, easque in statu valido esse et fore decernimus et declaramus,

1 Edit. Main. legit *illisque* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *terminis* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *per* pro *post* (R. T.).

1 Legerem *ne* pro *ut* (R. T.).

in omnibus et per omnia, perinde ac si illas omnes et singulas ab ipso initio canonice erectas et institutas fuisse novasque erectiones et institutiones suo tempore, iuxta formam memoratae constitutionis Clementis praedecessoris, obtinuisse constaret, et, quatenus opus sit, illas omnes et singulas, servatâ tamen ceteroqui praedictarum Pauli praedecessoris litterarum ac constitutionum seu decretorum huius sanctae Sedis praesertim circa distantiam locorum in erectione confraternitatum similis instituti servandam emanatarum[1] formâ et dispositione, de novo erigimus et instituimus. Ac ipsarum confraternitatum sic a nobis confirmatarum et validatarum et de novo respective erectarum confratribus et consororibus, ut omnibus et singulis indulgentiis et peccatorum remissionibus ac poenitentiarum relaxationibus a praedicto Paulo praedecessore per ternas suas litteras supradictas concessis, non autem ullis aliis, servatâ tamen pariter earumdem Pauli praedecessoris litterarum formâ et dispositione, uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore praefatis concedimus et indulgemus. Porro eidem magistro generali harum serie iniungimus, ut tam praesentium quam ternarum Pauli praedecessoris litterarum praedictarum transumpta seu exempla authentica ad singulas domos regulares dicti Ordinis, in quarum ecclesiis confraternitates huiusmodi existunt, quantocitius fieri poterit, transmitti, illaque confratribus et consororibus ipsarum confraternitatum notificari curet, ad hoc ut unusquisque illorum sciat quibus indulgentiis et gratiis spiritualibus ex huius sanctae Sedis benignitate frui de cetero valeat. Ceterum in erectione et institutione similium confraternitatum, nec non indulgentiarum et gratiarum communicatione illis per magistrum generalem Ordinis praedicti, et, illo absente, per eius vicarium in Urbe praedictâ commorantem, de cetero, iuxta facultatem a praedicto Paulo praedecessore sicut praemittitur concessam, faciendis, formam in supradictâ[1] Clementis praedecessoris constitutione praescriptam adamussim servari volumus, alioquin erectiones et institutiones ac indulgentiarum et gratiarum spiritualium communicationes huiusmodi nullius omnino sint roboris et momenti.

1 Male edit. Main. legit *emanatorum* (R. T.).

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Clausulae.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, nec non praedictâ Clementis praedecessoris, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum Contrariorum derogatio.

1 Male edit. Main. legit *supradictam* (R. T.).

insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVIII aprilis MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 18 aprilis 1678, pontif. anno II.

XXXIX.

Confirmatur decretum cardinalis protectoris, quo statutum fuit ut commissarius Terraesanctae Ordinis Minorum sancti Francisci Neapoli degens, si fuerit de Observantiâ, in conventu S. Mariae Novae, minime vero in altero SS. Trinitatis Reformatorum commoretur.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper, pro parte dilecti filii ministri provincialis provinciae Terraelaboris fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ Reformatorum nuncupatorum nobis exposito, quod (cum dilectus etiam filius modernus commissarius Terraesanctae, qui est frater de Observantiâ dicti Ordinis, in conventu SS. Trinitatis civitatis Neapolitanae fratrum de Observantia[1] dicti Ordinis habitaret, eiusmodi autem fratrum de Observantiâ commoratio in conventibus fratrum Reformatorum maximis incommodis causam praeberet, cum gravissimo regularis disciplinae ac instituti reformationis detrimento) ipse minister provincialis plurimum cupiebat a nobis ordinari ut praefatus commissarius, unâ cum omnibus aliis fratribus de Observantiâ, quos tamquam socios suos secum in supradicto conventu fratrum Reformatorum habet, inde migraret ad aliquem ex tribus conventibus fratrum de Observantiâ dictae civitatis Neapolitanae, in quo futuri commissarii, si essent fratres de Observantiâ, pariter habitare deberent, quando vero essent ex fratribus Reformatis vel Discalceatis provinciae S. Petri de Alcantara, in supradicto conventu fratrum Reformatorum commorarentur: nos, instantiam nobis a dicto ministro provinviali super praemissis factam remisimus ad venerabilem fratrem nostrum Franciscum episcopum Ostiensem S. R. E. cardinalem Barberinum nuncupatum Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protectorem, qui desuper opportune provideret. Unde idem Franciscus episcopus cardinalis et protector decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet: « Attentis expositis, auctoritate nobis a SS. D. N. attributâ, illique inhaerendo, etc., commissarium Terraesanctae in civitate Neapolis degentem, si fuerit de Observantiâ, assignamus de familiâ in conventu S. Mariae Novae fratrum similiter de Observantiâ; si autem fuerit ex Reformatione, vel ex fratribus Discalceatis Hispaniae, in conventu SS. Trinitatis Reformatorum eiusdem civitatis Neapolis, provinciae Terraelaboris; praecipientes per sacram obedientiam, et sub privatione actuum legitimorum, nec non sub aliis poenis nobis arbitrariis, F. Ioanni Andreae de Lacumarvino, ad praesens commissario Terraesanctae

Decretum cardinalis protectoris.

1 Legend. vel addend. *Reformatorum* (R. T.).

in regno Neapolitano, quatenus unà cum suis sociis aliisque fratribus Ordinis de Observantià in praedicto conventu SS. Trinitatis Ordinis Reformatorum degentibus, ut, continuo de eodem conventu discedant et ad supradictum conventum S. Mariae Novae Ordinis Minorum Observantiae eiusdem civitatis se transferant, ibique in posterum commorentur. In quorum, etc. Datum Romae, in palatio Cancellariae Apostolicae, hac die x maii MDCLXXVIII.

F. card. BARBERINUS, protector.

I. B. archiepisc. Ianuensis, secret. ».

Praedicti decreti confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut minister provincialis praedictus nobis subinde denuo exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum ministrum provincialem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, a memorato Francisco episcopo cardinali et protectore editum, ut praefertur, omniaque et singula in eo contenta, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, et omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXV maii MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 25 maii 1678, pontif. anno II.

1 Particula *ut* redundare videtur (R. T.).

XL.

Committitur episcopo Malacitano erectio coenobii fratrum Minorum sancti Francisci Discalceatorum in civitate Malacae secundum constitutiones apostolicas facienda.

Innocentius Papa XI.
Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Causae erigendi nova coenobia.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ferdinandus de Villadiego et Pe

ralta, frater expresse professus et in Romanâ Curiâ procurator provinciae S. Petri de Alcantara in Hispania fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci Strictioris Observantiae sive Discalceatorum nuncupatorum; quod, cum fratres dictae provinciae Deo in spiritu evangelico servire, regulam dicti Ordinis accurate servare, populos bono exemplo aedificare, omnemque operam pro spirituali christifidelium consolatione atque utilitate impendere assidue satagant, ideo multi ex dictis populis novos conventus instituti dictorum fratrum Discalceatorum erigere cupiunt, dictaque provincia eiusmodi conventibus magnopere indiget, quippe quae, licet per tria regna, Granatense scilicet, Murciae et Giennense, dilatata sit, tredecim tamen dumtaxat conventus habet, quorum aliqui cum ab aliis conventibus longe distent, incommoda redditur ministro provinciali illorum visitatio, et fratribus, dum ab uno ad alium conventum transferentur[1], non minus incommodum est tantum itineris pedibus iuxta eorum institutum peragere, quinimo nonnunquam extra proprios conventus pernoctare coguntur, paremque incommoditatem sustinent illi fratres, qui[2] ad aliquas terras distantes ab illis ubi eorum conventus positi sunt. Quibus omnibus incommodis remedium adhiberetur, si provincia praedicta plures haberet conventus. Verum, licet magna sit illorum indigentia et quorumdam populorum pietas novos conventus huiusmodi dictae provinciae offerat, ipsa tamen provincia illos fundare nequit propter quasdam felicis recordationis Clementis Papae VIII praedecessoris nostri litteras in simili formâ Brevis die XI iulii MDCI ad instantiam fratrum Minorum provinciae Carthaginensis

Obstant nonnullae Pontificum litterae.

1 Aptius lege *transferuntur* (R. T.).

2 Deest verbum *pergunt* vel *mittuntur* (R. T.).

Ordinis eiusdem sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum expeditas, quibus cavetur, ut fratres Minores Discalceati conventus eorum instituti inter spatium quatuor leucarum a conventibus ipsius provinciae Carthaginensis fundare nequeant; quae litterae a recolendae memoriae Alexandro Papa VII praedecessore pariter nostro, per suas pariter in formâ Brevis die XX octobris MDCLXI seu alio veriori tempore emanatas litteras, confirmatae, et ad provinciam Granatensem fratrum Minorum itidem de Observantia dicti Ordinis contra provincias fratrum Discalceatorum ampliatae fuerunt.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, litterae praefatae ad instantiam dictorum fratrum de Observantiâ, non auditis fratribus Discalceatis, emanaverint, idque facile factu fuerit, quia procurator generalis dicti Ordinis, qui in Romanâ Curiâ residet, semper est ex fratribus de Observantiâ; nulla vero adsit ratio solido nixa fundamento, propter quam in magnâ regnorum supradictorum parte impediri debeat propagatio instituti dictorum fratrum Discalceatorum, qui, regulam praedictam stricte servantes, Dei gloriam et religionis decorem promovere semper studuerunt, populorumque aedificationi operam dederunt, et proinde dictus Ferdinandus procurator plurimum cupiat praefatae provinciae S. Petri de Alcantara indulgeri, ut, non obstantibus litteris supradictis, tres novos conventus, unum scilicet in istâ civitate Malacitanâ regni Granatensis, alterum in oppido civitate nuncupato de Baeza regni Giennensis, et reliquum in villâ de Auxad eiusdem regni Granatensis ad montes Alpuxarras nuncupati, servatis tamen de iure servandis quoad reliqua, et accedente consensu illorum, quorum consensus acce-

Cur eae non sint attendendae.

dere debet, erigere valeat; attento quod nullum exinde iniustum praeiudicium aliis regularibus proventurum est, cum supradictae duae civitates sint populo frequentissimae, ac amplae et opulentae, dictaque villa paris sit conditionis, locorum vero Ordinarii, et alii, quorum consensus ad novorum huiusmodi conventum erectionem requiri solet, non sint permissuri, ut illi erigantur, nisi prius bene examinatâ illorum necessitate atque utilitate cognoverint illos nec regularibus praeiudicium nec populis gravamen afferre posse: nobis praeterea praedictus Ferdinandus procurator humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Committitur episcopo Malacitano, ut veris expositis et servatis constitutionibus apostolicis, Malacae tantum coenobium constituat.

§ 3. Nos igitur, ipsum Ferdinandum procuratorem spiritualibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ut, veris existentibus narratis, et accedente consensu interesse habentium, petitam conventus erectionem in civitate Malacitanâ tantum auctoritate nostrâ apostolicâ pro tuo arbitrio et conscientiâ concedas; ita tamen ut in reliquis ea omnia, quae per constitutiones apostolicas circa huiusmodi novorum conventum erectiones praescripta sunt, religiose serventur; ac salvâ semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Contraria removet.

§ 4. Non obstantibus litteris praedictis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et provinciarum huiusmodi, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis aliâ firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III septembris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 3 septembris 1678, pontif. anno II.

XLI.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua bis in anno, ac septem annorum et totidem quadragenarum in reliquis mensibus, etiam per modum suffragii applicanda, iis qui interfuerint orationi semel in mense pro moribundis in ecclesiis clericorum regularium Ministrantium Infirmis fieri solitae.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Caelestium munerum thesauros, quorum dispensatores esse nos voluit Altissimus, cum ad catholicae religionis et christianae pietatis incrementum et animarum salutem profecturos speramus, libenter elargimur.

Indulgentia ut in rubricà.

§ 1. Itaque, supplicationibus dilecti

filii praepositi generalis Congregationis clericorum regularium Ministrantium Infirmis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui orationi semel in mense pro decedentibus, in qualibet ecclesiâ Congregationis clericorum regularium Ministrantium Infirmis fieri solitae, devote interfuerint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione, necnon felici agonizantium transitu, pias ad Deum preces effuderint, plenariam bis in anno omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem per quemcumque christifidelem lucrifaciendam misericorditer in Domino concedimus; in ceteris vero anni mensibus, eisdem[1] christifidelibus praemissa peragentibus septem annos et totidem quadragenas de iniunctis eis seu aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus: quas omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, applicari posse indulgemus.

Clausulae.

§ 2. In contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque: praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§ 3. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI septembris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II[1].

Dat. die 26 septembris 1678, pontif. anno II.

1 Ed. Main. legit *eiusdem* pro *eisdem* (R. T.).

XLII.

Confirmatur decretum Congregationis Indulgentiarum, quo confraternitates SS. Sacramenti fiunt participes indulgentiarum archiconfraternitatis eiusdem nominis in ecclesiâ S. Mariae super Minervam de Urbe institutae, et alia insuper indulgentia conceditur comitantibus idem Sacramentum ad infirmos pro viatico delatum.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Iniuncti nobis caelitus pastoralis officii debitum exigit, ut, ad augendam fidelium religionem promovendamque animarum salutem piâ charitate iugiter intenti, ea, quae ab hac sanctâ Sede, ad incitandam fovendamque eorumdem fidelium erga sanctissimum augustissimumque Corporis et Sanguinis Domini nostri Iesu Christi sacramentum pietatem atque devotionem, salubriter emanasse noscuntur, apostolici muniminis nostri patrocinio roboremus, eiusdemque SS. Sacramenti cultum et venerationem prudenti caelestium munerum dispensatione, quantum nobis ex alto conceditur, ampliare studeamus.

Decretum Congregationis, in quo etiam referuntur aliquae mutationes harum indulgentiarum.

§ 1. Dudum siquidem de mandato felicis recordationis Clementis Papae X praedecessoris nostri emanavit e Congregatione tum existentium S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositorum decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Licet sanctae memoriae Paulus Papa III per binas suas constitutiones concesserit, ut SS. Corporis Christi confraternitates, omnes et singulae, ubivis locorum institutae ac instituen-

1 Ab electione anno III (R. T.).

dae, iisdem privilegiis, concessionibus, indulgentiis, gratiis et indultis, quae confraternitati SS. Sacramenti in ecclesiâ S. Mariae super Minervam de Urbe erectae largitus fuerat ac in posterum largiretur, uti, potiri et gaudere possent ac deberent; quia tamen per nonnullas apostolicas constitutiones et ordinationes, quae deinceps emanarunt, praesertim vero per similis memoriae Clementis VIII constitutionem de aggregationibus editam, facultates et indulgentiae, tam supradictae S. Mariae de Minerva quam ceteris omnibus confraternitatibus antea concessae, aut abrogatae, aut saltem moderatae comperiuntur, aliaque hoc de genere decreta sunt, ex quibus in dubium revocari posse videatur an huiusmodi Pauli III concessiones pristinum suum robur adhuc retineant: Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium indulgentiis sacrisque reliquiis praefectorum, optans summopere sacratissimi Sacramenti venerationem et cultum in dies magis augeri, et ob eam causam huiusmodi societatem in omnibus ecclesiis parochialibus erigi, atque ad id christifideles praecipuis gratiis excitari, speciali ordine habito vivae vocis oraculo a SS. D. N. Clemente Papa X, felicis recordationis Pauli V vestigiis inhaerente, decrevit ac declaravit[1], iuxta easdem Pauli III constitutiones, confraternitates et singula[2] SS. Corporis Christi, ubique terrarum hactenus apostolicâ vel ordinariâ auctoritate erectas aut posthac erigendas, absque novâ aut peculiari aliâ concessione, communicatione vel aggregatione, fore et esse debere participes quorumcumque privilegiorum, concessionum, indulgentiarum, facultatum, gratiarum et indultorum ab eodem Paulo V archiconfraternitati SS. Sacramenti de Minerva per Breve datum Romae apud S. Petrum die III novembris MDCVI nominatim et expresse concessorum ac in posterum a Sede Apostolicâ concedendorum, illisque omnibus et singulis uti, potiri, gaudere posse ac debere statim atque confraternitatum earumdem erectio apostolicâ vel ordinariâ auctoritate facta fuerit; servatâ tamen in reliquis omnibus praedicta Clementis VIII constitutione: non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis de indulgentiis adinstar non concedendis, nec aliis contrariis quibuscumque. — Datum Romae, die XXIII aprilis MDCLXXVI.

C. cardinalis MAXIMUS.

Loco † sigilli.

M. A. RICCIUS secret. ».

Confirmatur relatum decretum.

§ 2. Quare nos perpetuae eiusdem decreti firmitati consulere cupientes, decretum ipsum praeinsertum, cum omnibus et singulis in eo contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus, confirmamus et innovamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Insuper conceditur indulgentia comitantibus SS. Sacramentum ad infirmos delatum.

§ 3. Praeterea omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus tam in almâ Urbe nostrâ, quam alibi ubicumque locorum degentibus, qui praefatum SS. Eucharistiae Sacramentum, cum ad infirmos pro viatico defertur, devote comitati fuerint, ac pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quacumque vice id egerint, si cum lumine, septem annos et totidem quadragenas, si vero sine lumine illud, ut praefertur, comitati fuerint, quinque annos et quinque quadragenas respective de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet per eos debitis poenitentiis in formâ

1 Edit. Main. legit *declarat* (R. T.).
2 Potius lege *omnes et singulas* (R. T.).

Ecclesiae consuetâ misericorditer in Domino relaxamus. Praesentem autem indulgentiarum concessionem, seu poenitentiarum relaxationem, non cumulative cum aliis similibus, quae praemissa peragentibus antehac, et praesertim a recolendae memoriae Clemente Papa VIII praedecessore pariter nostro concessae reperiantur, sed privative ad illas, unicuique fidelium praefatorum suffragari posse et debere declaramus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes has praesentes litteras semper firmas et validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 5. Non obstantibus nostrâ de non concedendis indulgentiis adinstar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis non obstantibus.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die I[1] octobris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno II[2].

Dat. die 1 octobris 1678, pontif. anno III.

XLIII.

Tassa Innocenziana per il Foro ecclesiastico, ovvero dichiarazioni per li emolumenti che trarre si possono dalle cause e materie ecclesiastiche o spirituali[3].

Cagioni di questa tassa o dichiarazioni.

Essendosi ricorso alla Santità di Nostro Signore Innocenzo XI per molti vescovi, arcivescovi e prelati zelanti, acciò, per sicurezza della loro coscienza e per togliere ogni occasione di dubbio che potesse nascere dalle diverse consuetudini delle diocesi, ed anche acciò non siano ingannati da' loro vicarî, cancellieri ed altri ministri e famigliari, si stabilisca una tassa generale ed uniforme per il foro episcopale ovvero ecclesiastico, nè mancando i ricorsi de' cleri e de' popoli; ha perciò la Santità Sua deputata una Congregazione particolare di due signori cardinali prefetti delle Congregazioni del Concilio e de' Vescovi, e di quattro altri signori cardinali delle medesime Congregazioni, e di due monsignori loro secretarî, e delli monsignori datario e auditore della Santità Sua: e da questa si è risoluto non potersi nelle cause contenziose civili, criminali e miste venire alla suddetta tassa generale, senza la precedente notizia delle tasse particolari di ciascheduna diocesi o provincia, potendo giuridicamente quella esser varia secondo la diversa

1 Edit. Main. habet *10* (R. T.).
2 Ab electione anno III (R. T.).
3 Nell'Italia fu di nuovo comandata l'osservanza di questa tassa da Benedetto XIII nel Concilio Romano al titolo *De For. Compet.* cap. unico.

consuetudine regolata dalla diversità dei paesi e de' luoghi; bensì doversi con qualche maggior chiarezza, per togliere tutti i dubbii e gli equivoci, dar fuori le dichiarazioni che in più tempi e diverse occasioni si son fatte dalle sacre Congregazioni del Concilio e de'Vescovi nelle materie ecclesiastiche, ovvero meramente spirituali, acciò in tal modo sappia ciascuno quel che sia illecito, e si tolga ogni scusa o pretesto d'ignoranza o di consuetudine, dovendo in sì fatte materie l' osservanza essere da per tutto uniforme per la generalità dei canoni e concilii, e particolarmente del Tridentino, in modo che deve dirsi reproba e illecita ogni contraria consuetudine o tassa diversa in qualunque modo per l'addietro fatta, o conforme dalla medesima Congregazione si è stabilito, in modo che le seguenti dichiarazioni debbono osservarsi da per tutto senza eccettuazione alcuna, sotto le pene contenute ne' sacri canoni e concilii, ed altre ad arbitrio del Sommo Pontefice che sarà *pro tempore*; e nascendo qualche dubbio in contrario, se ne debba consultare la suddetta sacra Congregazione del Concilio, e non altrimente.

Dichiarazioni per gli ordini.

§ 1. Nella materia degli ordini sacri e minori e prima tonsura, così per la collazione come per la facoltà che ad altro si dia di conferirli, ed anche per il loro esercizio e per la facoltà di esercitarli in qualunque luogo e qualunque tempo, si stabilisce la regola generale (da non ricevere altra eccettuazione che quella si dirà di sotto) che nè il vescovo o altro prelato, nè il suo vicario generale o foraneo, cancelliere od altro officiale qualsivoglia, nè parenti e famigliari o servitori possano esigere e ricevere emolumento e cosa alcuna, sotto qualsivoglia colore o pretesto di atti per la giustificazione de' requisiti, ovvero di tovaglia, forbici, pettine ed altro, nè sotto titolo di regalo o di mancie, anche se spontaneamente si offerisse e desse, eccetto che l' ordinante possa ricevere l'oblazione della candela, secondo dispone il pontificale, a libero arbitrio dell'ordinato circa la qualità e peso; ed il cancelliere, secondo la disposizione del sacro concilio di Trento, per le lettere testimoniali della collazione dell'ordine già dato, ovvero per le lettere dimissoriali per la collazione da farsi per un altro vescovo, possa ricevere solamente la decima parte d'uno scudo di moneta romana, cioè un giulio, ovvero l' equivalente nella moneta del paese, e non più, da persone le quali abbiano l' uso del denaro, non già da quei religiosi i quali non ne hanno l'uso, come sono i Cappuccini e i Minori Osservanti, eccetto che nella collazione del suddiaconato, per gli atti che si debbono fare per la giustificazione della verità e sufficienza del patrimonio ovvero del beneficio a titolo del quale si deve promuovere, possa esigere quell' emolumento che sia proporzionato alla mera fatica personale per la scrittura e carta, senza che il vescovo o vicario o altro officiale, nè direttamente, nè indirettamente, ne possa partecipare in modo alcuno, purchè detto emolumento non possa nè debba eccedere uno scudo d'oro; ma se la fatica richiede minor mercede, si debba esigere solamente quel meno; ma rispetto agli altri ordini e alla prima tonsura, non possa esigere cosa alcuna sotto pretesto di registratura de' Brevi e dispense e di altre scritture, o di presentata, e di qualunque altra giustificazione e solennità o remozione d' impedimento; con dichiarazione che se le suddette lettere testimoniali ovvero dimissoriali contengono più ordini, tuttavia non si

possa esigere altra mercede che la suddetta di un giulio, sicchè non si possa moltiplicare a ragione di ciascun ordine; non sia però tenuto il cancelliere a far una sola scrittura per più ordini quando questi siano stati conferiti in diversi tempi e diverse ordinazioni, ma volendo, possa farle separate, non già rispetto a quegli ordini che si conferiscono in un istesso giorno, come segue nei minori, ne' quali dovrà farsi una sola scrittura, e nelle lettere dimissoriali che si danno per l'ordinazione da farsi per un altro vescovo a più ordini, parimente non si possano moltiplicare scritture, nè possa esigere cosa alcuna per il rogito della collazione degli ordini, ovvero al luogo dell'ordinazione, con altro pretesto anche di mancia e di regalo.

Per li benefizî che si conferiscono dai vescovi o da altri inferiori collatori.

§ 2. Nella materia dei benefizî ecclesiastici, quando si tratta di quelli come di libera collazione ovvero come devoluti, si conferiscono dal vescovo o altro ordinario collatore, nè il suo vicario od altro qualsivoglia officiale, nè il cancelliero o parenti, familiari, servitori possano esigere e ricevere emolumento alcuno ed altra cosa sotto qualsivoglia colore e pretesto, anche di mancia o regalo e volontario donativo, così se siano curati o residenziali, come semplici o non residenziali, ed anche se siano cappellanie manuali; ma solamente il cancelliero per le lettere della collazione, compresa carta, sigillo, corde ed ogni altra cosa, possa esigere la mercede proporzionata alla scrittura e materia, purchè non ecceda la somma di giulî dieci di moneta romana, ovvero l'equivalente nella moneta del paese, senza che si possa pretendere altra mercede sotto qualsivoglia pretesto, e particolarmente per l'approvazione, per elezione nel concorso alle chiese parrocchiali. E per il possesso il vescovo o vicario o altro officiale non possa esigere cosa alcuna, e il cancelliero, se sarà dentro la città, possa per il rogito ed ogni altro atto esigere giulî tre, se ne' borghi ovvero sobborghi, giulî quattro, e se in altro luogo, i medesimi giulî quattro il giorno, e le spese di vitto e viatico; bensì che se nel luogo del benefizio vi sarà il cancelliero del vicario foraneo o altro notaro, si dovrà il possesso commettere al vicario foraneo e suo cancelliero, senza la necessità del viaggio del cancelliero episcopale.

Per li benefizî di provvisione apostolica.

Quanto a' benefizî di provvisione apostolica, perchè siano riservati ovvero affetti avanti la loro provisione, così nei benefizî curati, nei quali per l'ordinario si danno le lettere testimoniali alla Dataria dell'approvazione e della preelezione nel concorso secondo la forma del Concilio di Trento, come anche negli altri benefizî non curati e particolarmente ne' residenziali, per i quali si sogliono dare le attestazioni alla Dataria sopra la vita, costumi e idoneità dei concorrenti, per le dette lettere non si possa esigere o ricevere mercede ed emolumento alcuno in danaro o in altre cose sotto qualsivoglia pretesto, anche di volontario donativo, ma si devono dare affatto *gratis*.

Per l'esecuzione delle lettere apostoliche.

E dopo la provisione per l'esecuzione delle lettere apostoliche, quando siano nella forma graziosa, non possano il vescovo od altro prelato ordinario del luogo, o suo vicario e cancelliero ed altr'officiale pretendere di doverne essere per necessità esecutori, ma sia in arbitrio dei provvisti l'eleggersi l'esecutore ed il notaro per il possesso; ma se il provvisto eleggesse l'Ordinario officiale e il suo cancelliero, o veramente se le lettere fossero nella forma che si dice *dignum* indirizzate all'Ordinario ovvero al suo vicario, il quale perciò ne

fosse necessariamente l'esecutore, così nell'uno come nell'altro caso, non essendovi altro contradditore, in modo che l'esecutore sia mero, parimente il vescovo o altro prelato e il suo vicario o altro officiale e suoi famigliari e servitori e attinenti non possano nè debbano esigere e ricevere emolumento alcuno, in quell'istesso modo che di sopra si è detto ne' benefici d' ordinaria collazione, ma il cancelliero possa per la copia o registro delle lettere apostoliche ed altri atti ricevere la mercede proporzionata alla fatica per la scrittura, purchè non ecceda in tutto uno scudo d'oro; et essendovi contradditore sicchè convenga di far processo giudiziale, la mercede del cancelliero per la sua fatica si possa stendere a due scudi d'oro, e non più, senza che il vescovo o altro officiale possa esigere e ricevere emolumento alcuno, mentre nelle cause ecclesiastiche e spirituali ordinano i sacri canoni che, nonostante qualsivoglia consuetudine, il giudizio si debba interporre *gratis*. E per il possesso si osservi quell' istesso che si è detto di sopra nei benefizî conferiti dall'Ordinario collatore.

Per li benefizî di patronato.

Nelli benefizî di patronato nascendo dubbio sopra l' esistenza del patronato con il procuratore fiscale ovvero col provvisto che ne pretenda la libertà, si debba in tutto e per tutto osservare quell'istesso che di sopra si è detto nei benefizî di libera collazione col contradditore; ma se, non controvertendosi l'esistenza, sia la controversia tra' compatroni, ovvero presentati da essi sopra la pertinenza, in tal caso si reputi come causa civile profana, e per conseguenza si osservi la solita tassa di ciascuna curia, sino a tanto che si faccia l'altra tassa delle cause profane, civili, criminali e miste.

Per le cappellanie manuali e fondazioni dei benefizî o confraternità.

§ 3. Generalmente così nelle cappellanie manuali, come nelle nuove fondazioni ed erezioni di benefizî, cappellanie, confraternità, congregazioni, ovvero fondazioni, benedizioni e consecrazioni, e rispettivamente visite ed approvazioni di chiese e di oratorî, così con l'autorità apostolica, come con l'ordinaria, il vescovo o altro prelato e suo vicario e qualunque officiale non possa esigere emolumento alcuno, ma solamente il cancelliero possa esigere quella mercede che sia proporzionata alla sua fatica per la scrittura, purchè non possa eccedere in tutto uno scudo d'oro; ma sia meno, se minore sarà la fatica.

Per le cause matrimoniali, esecuzioni di dispense e licenze.

§ 4. Nelle cause e materia che riguardano il matrimonio e gli sponsali, così per l' esecuzione delle dispense apostoliche matrimoniali, come per la giustificazione dello stato libero, o che non vi sia canonico impedimento, ed anche per la dispensa alle pubblicazioni, o per la licenza di potersi contrarre in casa o in altro luogo, o tempo insolito e proibito, o che si possa contrarre in presenza d'altri che del parroco, ed ogni altro atto che occorresse fare, il vescovo ed il suo vicario e ogni altro officiale o ministro o famigliare non possa sotto qualsivoglia pretesto o colore, anche di mancia e di volontario donativo, esigere e ricevere emolumento alcuno, nè in danaro, nè in altre cose, ma solamente il cancelliero possa esigere la mercede proporzionata alla fatica della scrittura, cioè nell'esecuzione delle dispense giulî tre, e per i testimonî sopra lo stato libero, o che non vi sia impedimento, un giulio per testimonio, purchè in tutto non si ecceda uno scudo di moneta romana, cioè dieci giulî, ovvero il loro equivalente nella moneta del paese, non comprendendosi

le cause contenziose tra i coniugi sopra la validità del matrimonio, ovvero sopra la separazione del toro, stimandosi questa causa giudiziale profana, nella quale si osserverà la tassa di ciascun tribunale, finchè si provveda.

Per li monasteri di monache e conservatori.

§ 5. Generalmente in tutto quello che riguarda i monasterî delle monache e i conservatorî di quelle donne, le quali a guisa di monasterî e monache rispettivamente vivono ritirate, il vescovo o altro prelato, il vicario, così generale come particolare, e qualunque altro officiale o deputato, ed il cancelliero, ed anche i parenti ed i famigliari del vescovo o prelato e de' suoi officiali non possano esigere e ricevere emolumento alcuno in danaro et in altre cose, eccettò che quelli commestibili che siano proporzionati all'uso e consumo proprio dentro tre giorni, anche col titolo di donativo per l'ammissione all'abito monastico, per l'approvazione del deposito della dote, per la professione, per l'ammissione delle educande ed altre donne secolari, per le renunzie che si fanno dalle novizie, per l'elezione dell'abadessa o altra superiora, per le licenze dei medici, chirurghi e operarî, per le licenze di parlare alle monache ed altre che sono nel monastero, per la deputazione dei confessori, cappellani, procuratori, esattori ed altri ministri, e generalmente per ogni altro atto che riguarda il governo; ma solamente il cancelliero per il rogito delle renunzie e per gli atti che convenga fare sopra la giustificazione del deposito della dote possa esigere la mercede proporzionata alla fatica della scrittura, purchè non ecceda in tutto giulî cinque di moneta romana, ovvero l'equivalente nella moneta del paese.

Per l'amministrazione dei sacramenti.

§ 6. Parimente, per una regola generale da non soggiacere a limitazione alcuna, il vescovo o altro prelato, suo vicario generale o particolare, cancelliero e qualunque altro officiale, ministro e familiare, anche sotto nome di mancia o volontario donativo, non potrà esigere e ricevere emolumento alcuno, così in danaro come in qualunque altra cosa, in tutto quello che riguarda l'amministrazione dei sacramenti, del battesimo, della cresima, della penitenza, dell'eucarestia e dell'estrema unzione, anche per l'esame ed approvazione o licenza d'amministrarli; anzi s'incarica a' vescovi e prelati e loro vicarî et officiali che non lo permettano a' curati ed a' confessori ed altri ministri, e particolarmente nel prendere il piatto od altro vase, nel quale sia riposto il vase dell'olio santo per l'estrema unzione o del crisma nel battesimo, ovvero tovaglie, fazzoletti, ed altre cose, dichiarandosi tutto ciò illecito; come anche a non chiedere nè esigere cosa alcuna per la benedizione delle donne infantate, quando, dopo il parto, secondo il rito ecclesiastico per la prima volta che entrano in chiesa.

Per li testamenti di quelli che muoiono *ab intestato*.

§ 7. In quelle diocesi nelle quali regna l'antica consuetudine che il vescovo o altro prelato ed officiale faccia il testamento per l'anima di quelli i quali muoiono *ab intestato* di quella somma moderata nella quale secondo i decreti della S. Congregazione può esercitare tal facoltà, non possano esso ed i sui officiali, ministri, parenti e famigliari partecipare in modo alcuno, sotto qualsivoglia colore o pretesto, anche di povertà, ma in tutto si debba effettivamente applicare ad usi ed opere pie, nè per l'adempimento di tale disposizione si possano in modo alcuno impedire e ritardare la sepoltura e l'esequie o funerale al defunto, dovendosi esercitare giuridicamente le azioni so-

pra i beni ereditari, e si debba osservare la lettera circolare della S. Congregazione dei Vescovi, sotto il XIX agosto MDCLXXVIII.

Per la sepoltura, esequie, funerali e trasportazione dei cadaveri.

Come anche in modo alcuno si possono impedire o ritardare la sepoltura e l'esequie o funerali a' defunti così cittadini come forestieri per il pagamento di quegli emolumenti che dal vescovo o dal capitolo o dal curato e qualunque altro per la consuetudine del paese si pretendono, ma parimente rimangano illese le azioni giuridiche nei beni sopra i quali si dovranno esercitare, senza che in modo alcuno si faccia represaglia al cadavere, ovvero che si diano molestie personali a' figli, moglie e parenti; ed ancora non si possa esigere cosa alcuna per la licenza di trasportare i cadaveri, ovvero di seppellirli più in un luogo che nell'altro.

Per varie licenze ed attestazioni.

§ 8. Si dichiara ancora illecito ogni emolumento diretto e indiretto, e per conseguenza se ne proibisce al vescovo o prelato, suo vicario e cancelliero ed ogni altro ministro e famigliare ogni esazione sotto qualsivoglia pretesto, anche di mancia o donativo nell'infrascritte cose, cioè:

Per la licenza o patente di predicare così nella Quadragesima, nell'Avvento, come in tutti gli altri tempi e in qualsivoglia luogo;

Per la licenza di lavorare nelle feste anche per applicarsi ad usi pii, sicchè si da onninamente *gratis* (e quanto alle contravvenzioni d'aver lavorato, le pene tutte si applichino effettivamente ad opere o luoghi pii senza participazione alcuna benchè minima, eccetto che alli esecutori, e ministri inferiori, volgarmente *sbirri*, per la cattura si dia la mercede proporzionata alla diligenza e fatica, purchè non ecceda tre giulì in tutto);

Per la revisione dei conti dei luoghi pii;

Per la recognizione ed approvazione, e pubblicazione delle reliquie, delle indulgenze, e altari privilegiati;

Per la licenza di questuare;

Per l'attestazione della povertà, o altro requisito, eccetto che il cancelliero possa esigere in tutto e per tutto un giulio di moneta romana, o l'equivalente;

Per la licenza d'esser assente dalla residenza, generalmente per le dimissorie che si sogliono concedere a quelli li quali partono di casa per andar in altro paese;

Per li monitoriali, per le rivelazioni di scomuniche, così quando si diano da essa Curia ed Ordinario, come quando si pubblicano le lettere apostoliche, eccetto che il cancelliero possa per la mercede della scrittura esigere un giulio solamente;

Per la dichiarazione dell'incorso nelle censure, per la percussione dei chierici ed altre somiglianti cause, e per la loro assoluzione, eccetto che il cancelliero per la fatiga della scrittura possa esigere giulì due, eccetto che nell'esecuzione dei Brevi della Penitenziaria, nel qual caso, per quel che appartiene all'assoluzione, nè anche il cancelliero possa esigere cosa alcuna;

Per la facoltà d'esercitare i pontificali;

Per l'esecuzione dei Brevi Apostolici ovvero licenza della sacra Congregazione nell'alienazione dei beni di chiesa, luoghi pii, o vero imposizione dei censi; solamente il cancelliero possa esigere la mercede proporzionata alla fatiga della scrittura, purchè non ecceda in tutto giulì dieci di moneta romana, o suo equivalente; come anche per tutto quello che appartiene alla difesa del-

l'immunità ecclesiastica, così personale, come reale e locale, e particolarmente di quest' ultima, non si possa in modo alcuno sotto qualsivoglia pretesto ricevere ed esigere mercede, ovvero emolumento, ma il tutto si debba fare *gratis*.

Per le pene e composizioni.

§ 9. Le pene, le multe e le composizioni si applichino per intiero ad uso dei luoghi pii, senza che il vescovo o vicario e suoi officiali direttamente nè indirettamente ne abbiano participazione alcuna.

Per il sussidio caritativo.

§ 10. Il sussidio caritativo in quelle diocesi nelle quali sia solito esigersi, e non altrimenti, si esiga solamente per una volta nel primo ingresso del vescovo secondo la tassa solita antica d'anni quaranta indietro, sì che non s'attenda il solito più moderno da detto tempo in giù, nè si possa più esigere sotto qualsivoglia pretesto, anche di volontario donativo.

Per la visita delle diocesi e chiese.

§ 11. Quanto alla visita, si osservino inviolabilmente il decreto del sacro Concilio di Trento e le dichiarazioni della sacra Congregazione; e particolarmente da quelli, i quali concorrono alle spese dei cibari, nè mediatamente nè immediatamente si possano ricevere regali e donativi, anche di cose commestibili; ed ancora non si possa esigere emolumeno alcuno per gli atti della visita, decreti e presentate di scritture, ovvero per la revisione dei decreti delle visite antecedenti, e della loro osservanza, mentre da quelli i quali sono visitati si ricevono le spese del vitto.

Approbantur a Pontifice praedictae declarationes, et mandatur ut eae publicentur.

Die I octobris MDCLXXVIII, factâ per me infrascriptum istarum resolutionum seu declarationum relatione sanctissimo domino nostro Innocentio XI, mediante illarum lecturâ de verbo ad verbum, Sanctitas Sua laudavit, approbavit ac servari mandavit, earumque observantiam et publicationem iniunxit sacrae Congregationi Concilii.

IOANNES BAPTISTA DE LUCA, praefati sanctissimi domini nostri Innocentii Papae XI auditor et secretarius memorialium.

Decretum S. Congregationis Concilii.

Die VIII *octobris* MDCLXXVIII *S. Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, inhaerendo mandatis Sanctitatis Suae, censuit praemissam taxam seu declarationes typis dandas esse, et per litteras circulares ad quoscumque locorum Ordinarios transmittendas, ut eas in Cancellariâ in loco omnibus patente retineri faciant, easdemque adamussim observent et faciant observari.*

Fr. card. COLUMNA praef.

Loco † Sigilli.

S. archiep. BRANCACIUS episc. Viterbien. secretarius.

Dat. die 1 octobris 1678, pontif. anno II [1].

XLIV.

Dismembrantur ex archiepiscopatu Bituricensi sex ecclesiae, ex quibus novus constituitur archiepiscopatus Albiensis.

Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Triumphans Pastor aeternus, gloriosâ dictante sanctorum directione patrum, ut suum salvaret populum, decretis in monte colloquiis, in eruditione sanctuarii inter alia ministeria permisit quod ignis in altare sacerdotis confoveretur, et, ut sine intermissione combureretur, ligna eis subiicere, ut illius non cessaret ministerium studiosum. Altare quippe Dei cor fidelis habetur cuiuslibet, in quo ipsius ignis ardor indesinenter expetitur, quo velut flamma ardentis cha-

1 Ab electione anno III (R. T.).

ritatis incendatur. Sancta vero et immaculata, quam Pastor ipse, adveniente temporis plenitudine, eius Unigeniti gloriosissimi aspersione sanguinis fundari, consecrari et aeternaliter stabilire censuit, Ecclesia, ignis seu sacri flaminis splendore induta, quos regeneravit in Christo, ipsius charitatis nexu et compage fideles stringit universos, et ecclesias suas alias tamquam adolescentulas ignis eiusdem confovet ardoribus et fibris exornat charitatis. Nos itaque, illius summi directione Pastoris, qui ecclesiarum et fidelium omnium nostrae commisit insufficientiae curam, nosque, licet immeritos, in ipsius montis vertice ad summum sacerdotii pontificium conscendere voluit, huiusmodi instructi documentis, easdem ecclesias, earumque pastores, in partem sollicitudinis consilii caelestis dispositione vocatos, in charitatis visceribus ardentius complectentes, nostros continuo revolvimus cogitatus ut ea in operam nostri ministerii dona congeramus per quae ad ecclesiarum et illis praesidentium praelatorum dispendiis et necessitatibus occurratur, ac litium anfractibus, innumeris incommodis, aliisque infortuniis provideatur accomode, ipsaeque ecclesiae, invicem charitatis nexu coniunctae, votivae prosperitatis incrementa suscipiant.

Causae dismembrationis.

§ 1. Sane providi vigilisque pastoris more considerantes ecclesiam Bituricensem archiepiscopo de praesenti viduatam, quae una ex antiquissimis regni Franciae metropolitanis ecclesiis existit, undecim sedes complecti episcopales sibi suffraganeas, easque maxime insignes, nimirum Claramontensem, S. Flori, Mimatensem, Aniciensem, Ruthenensem, Vabtensem, Caturcensem, Albiensem, Ruthenensem, Castrensem, Caturcensem, Vabrensem et Mimatensem, seu[1] earum plerasque ab ipsâ Bituricensi suâ metropolitanâ distare plus centum leucis, earumque partem multo maiorem sitam esse in locis montanis, et propemodum, hiberno saltem tempore, inaccessibilibus, tantamque distantiam et itinerum difficultatem multis incommodis locum praebere, ac communicationem membrorum in[1] capite impedire, nec posse easdem ecclesias suffraganeas illarumque dioecesanos, quandocumque opus est, sui metropolitani Bituricensis opem implorare et consequi, et hinc multos beneficiatos et ecclesiasticos arripere occasionem vagandi, suas ecclesias descrendi, et ab eis diu emanendi; praeterea, tametsi iurisdictio ecclesiastica cum civili nunquam sit confundenda, distantiam tamen dictae metropolitanae ecclesiae Bituricensis a suis suffraganeis iurisdictionum et subordinationum seriem atque ordinem ab Ecclesiâ universali praescriptum intervertere, cum, nimiae huiusmodi distantiae difficilisque ad metropolitanum[2] recursus obtentu, multa inordinate fiant, et casibus, in quibus solus motropolitanus adeundus esset, Ordinarii viciniores, falcem in messem alienam immittendo, providere, beneficia conferre, sacramenta administrare, ecclesias curandas committere, censuras relaxare, seu iis innodatos absolvere, aliosque eiuscemodi actus iurisdictionis in alienos subditos, contra sacrorum canonum dispositionem, exercere praesumant; inde autem lites enasci immortales, multa animarum pericula suboriri, rerum sacrarum profanationes, offensiones et deplorandas morum corruptiones provenire, ecclesiasticam disciplinam multipliciter perverti ac perturbari, quinimo, archiepiscopis Bituri-

[1] Videtur legendum *sed* pro *seu* (R. T.).

[1] Aptius lege *cum* (R. T.).

[2] Male edit. Main. legit *metropolitanarum* pro *metropolitanum* (R. T.).

censibus suos suffraganeos ad concilia provincialia vocantibus, illos non comparere nec interesse, nimiam scilicet et dispendiosam causantes locorum distantiam et itinerum asperitatem ac pericula, sed mittere procuratores, qui, quantumvis scientiâ et pietate et probitate egregii, non eum tamen afferunt ecclesiis fructum, quem a suorum episcoporum praesentiâ merito sperare possent; de his vero similibusque edoctum carissimum in Christo filium nostrum Ludovicum Francorum et Navarrae regem christianissimum, pro eximiâ suâ in Deum pietate, ac in res ecclesiasticas studio, remedium tot detrimentis et offensionibus in dies succrescentibus a Sede Apostolicâ enixis precibus flagitavisse et flagitare; nec aliud remedium praesentius meliusque videri, quam si tam late patens provincia ecclesiae Bituricensis divideretur, separatis seu dismembratis ab eâ ex[1] supradictis suffraganeis ecclesiis, et ex illis unâ, videlicet Albiensi[2], in metropolitanam, cui reliquae, nempe Mimatensis, Ruthenensis, Castrensis, Caturcensis et Vabrensis, in suffraganeas assignarentur, erectâ, cum praesertim ecclesia ipsa Albiensis sita sit in civitate quae est caput provinciae Albiensium, et, iuxta eorumdem sacrorum canonum praescriptum, sedes archiepiscopales in civitatibus praecipuis sint collocandae, ipsaque ecclesia Albiensis aditu sit percommoda, quippe in meditullio ceterarum iam dictarum ecclesiarum constituta, accessu admodum optimo instructa; et proinde ecclesia Bituricensis detrimentum, quod ex distractione seu dismembratione sex ecclesiarum suffraganearum huiusmodi acciperet, facilius reparare valeat:

1 Potius lege *sex e* (R. T.).

2 Edit. Main. legit *Albiensis* (R. T.).

Separantur sex ecclesiae a provincia Bituricensi, et ab huius archiepiscopi iurisdictione eximuntur.

§ 2. Nos itaque, ad ecclesias praedictas, illarumque praesules et universos cleros et populos earumdem, quos non immerito affectu prosequimur in visceribus charitatis, paternae dirigentes considerationis intuitum, ac sperantes, quod, qui bonorum largitor est omnium et prout vult sua dispensat bona gratiarum dirigente Domino, erectio huiusmodi in praedictâ provinciâ ad ecclesiarum praedictarum, illarumque praesulum, et incolarum universorum in dictâ provincia consistentium aedificationem de virtute in virtutem, tranquillumque et prosperum sub timore Domini cònfovendum statum, mutuâ charitatis vicissitudine fructus dietim afferet ampliores, ipsique praesules et incolae tanto Apostolicam Sedem (in qua caelestis clavigeri Apostolorum Principis successores existimus) puris iugiter corde et animo venerari, et pro illius votivis successoribus[1] opem et operam accuratioribus studiis impendere debeant efficaces, quanto Sedem ipsam de eorum statu prospero et tranquillo solertius cogitare cognoverunt[2], maturâ super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione praehabitâ, ad enixas eiusdem Ludovici regis preces, de eorum fratrum consilio et assensu ac de apostolicae potestatis plenitudine, praedictas sex ecclesias, earumque civitates ac dioeceses, videlicet Albiensem, Castrensem, Mimatensem, Ruthenensem, Caturcensem et Vabrensem, illarumque cleros et populos, a provinciâ Bituricensi, ac superioritate et potestate pro tempore existentis archiepiscopi Bituricensis, cui metropolitico iure subsunt, perpetuo segregamus, dividimus, separamus et dismembramus, illasque omnes et singu-

1 Videtur legendum *votivis successibus* pro *votivis successoribus* (R. T.).

2 Aptius lege *cognoverint* (R. T.).

las a[1] pro tempore existentis[2] archiepiscopi et capituli ac praedictae ecclesiae Bituricensis superioritate, iurisdictione, potestate, visitatione et correctione ac iure metropolitico huiusmodi prorsus eximimus et liberamus; necnon dictam ecclesiam Albiensem, tunc[3] per obitum bonae memoriae Gasparis, olim episcopi Albiensis, extra Romanam Curiam defuncti, pastoris solatio destitutam, metropolitanam, et sedem episcopalem Albiensem in archiepiscopalem, archiepiscopalisque et metropolitanae provinciae sedem, pro uno archiepiscopo Albiensi nuncupando, cum pallii et crucis delatione, ac omnibus et singulis aliis insigniis, honoribus, privilegiis et praerogativis ecclesiae et sedis metropolitanae et archiepiscopalis (iure nominandi personam idoneam ad ipsam ecclesiam Albiensem, sic in metropolitanam erigendam, vigore concordatorum Galliae, dicto Ludovico regi, eiusque successoribus Francorum regibus pro tempore existentibus, salvo et illaeso remanente), ad Dei omnipotentis laudem, et gloriosissimae eius genitricis Virginis Mariae totiusque triumphantis Ecclesiae gloriam, et fidei catholicae exaltationem, de consilio et potestatis plenitudine similibus, perpetuo erigimus et instituimus; ac ecclesias Castrensem, Mimatensem, Ruthenensem, Caturcensem et Vabrensem praedictas, illarumque civitates et dioeceses, cum omnibus et singulis illarum terminis, territoriis, castris, villis et locis, necnon clero, populo et personis, ac ecclesiis, monasteriis et locis piis, ac beneficiis ecclesiasticis, cum curâ et sine curâ, saecularibus et quorumvis Ordinum regularibus, in eisdem civitatibus et dioecesibus consistentibus, archiepiscopo Albiensi ut[1] earum metropolitano itidem perpetuo subiicimus et supponimus, ac subiacere volumus.

Consulitur damno illato mensae archiepiscopali Bituricensi subsidio summae librarum quindecim millium ex decimis mensae ecclesiae Albiensis.

§ 3. Et attento quod fructus mensae archiepiscopalis Albiensis multo pinguiores sunt fructibus ecclesiae Bituricensis (ut archiepiscopo Bituricensi pro tempore existenti, cuius mensa archiepiscopalis, sicut accepimus, redditibus ad sustinendam archiepiscopi dignitatem satis instructa non est, detrimentum, quod ex dismembratione sex suffraganearum ecclesiarum huiusmodi passurus est, congruenti, quantum fieri potest, ratione reparetur), supplicationibus praedicti Ludovici regis nobis super hoc porrectis inclinati, ac de expresso venerabilis fratris nostri Hyacinthi, nuper episcopi Mimatensis, ad dictam ecclesiam Albiensem ab eodem Ludovico rege nominati, consensu, annuam summam quindecim millium librarum turonensium ex decimis ad mensam olim episcopalem nunc archiepiscopalem eiusdem ecclesiae Albiensis legitime spectantibus, et per commissarium seu commissarios a nobis ad id deputandum seu deputandos assignandis[2] iuxta existimationem peritorum ab eodem commissario seu commissariis eligendorum, percipiendum[3] ab eâdem mensâ archiepiscopali Bituricensi, apostolicâ auctoritate itidem perpetuo separamus et dismembramus; illamque sic separatam et dismembratam, et[4] nunc prout ex tunc postquam assignatio huiusmodi per commissarium seu commissarios praedictos iuxta mandatum apostolicum facta fuerit, mensae archiepiscopali Bituricensi

1 Praeposit. *a* nos addimus (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *existentes* (R. T.).
3 Forsan legendum *nunc* pro *tunc* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *et* pro *ut* (R. T.).
2 Nempe *decimis* (R. T.).
3 Potius lege *percipiendam*, nempe *summam* (R. T.).
4 Potius lege *ex* pro *et* (R. T.).

et archiepiscopo Bituricensi pro tempore existenti, ad tuendum archiepiscopalis dignitatis decus, et alios[1] omni meliori modo et formâ, perpetuo dictâ auctoritate unimus, annectimus et incorporamus, ac concedimus et assignamus; volentes et pari auctoritate decernentes ut capitulum ecclesiae Albiensis, in archiepiscopalem, ut praefertur, erectae, adveniente quomodolibet et quandocumque sedis archiepiscopalis Albiensis vacatione, primo anno cuiuscumque vacationis huiusmodi, sive per obitum, sive aliàs, omnibus et singulis superioritatis, iurisdictionis et sigilli, ac reddituum utilium iuribus, quae ratione dignitatis archiepiscopalis recens acquirentur dicto archiepiscopo Albiensi, fruatur et gaudeat in futurum, quemadmodum etiam, in pari casu vacationis sedis archiepiscopalis Bituricensis, capitulum ecclesiae Bituricensis, pendente primo anno cuiuscumque vacationis per obitum vel aliàs, etiamsi ipsa sedes intra ipsum annum repleatur, dictis annuis quindecim millibus librarum, mensae archiepiscopali Bituricensi[2] ut praefertur unitis, fruatur et gaudeat cum eorum oneribus, eodem prorsus modo quo ipse archiepiscopus Bituricensis illis gavisus fuerit, ita ut ipsi capitulo Bituricensi damnum ex separatione et dismembratione supradictarum sex ecclesiarum acceptum resarciatur.

Clausulae.

§ 4. Decernentes quoque praesentes, ac praemissa omnia et singula, cum omnibus et singulis inde ceteroqui legitime secutis, tametsi supradictae ecclesiae Bituricensis et Albiensis suis pastoribus respective viduatae sint et defensionibus careant, nec desuper quorumcumque interesse habentium seu habere praetendentium consensus accesserit, nihilominus semper et perpetuo valida firma et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis[1], ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliàs per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, et, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignorante, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac de iure quaesito non tollendo, ac de unionibus et dismembrationibus perpetuis committendis ad partes, vocatis quorum interest, exprimendoque in illis vero valore, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas[2], nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibus ac synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon ecclesiarum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis eorumque praesulibus, superioribus et capitulis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices

1 Legendum videtur *aliàs* pro *alios* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *mensae archiepiscopalis Bituricensis* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *illos* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *perpetuae*, ut patet ex contextu (R. T.).

praedecessores nostros, ac nos, et dictam Sedem, illiusque legatos, etiam motu, scientiâ et plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac aliàs quomodolibet et iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione aliàs de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso ac formâ in illis traditâ observatâ, inserti essent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Taxa immutata permaneat. § 6. Praeterea etiam volumus quod taxa fructuum, reddituum et proventuum mensae olim episcopalis nunc archiepiscopalis Albiensis, in libris Camerae descripta, propter separationem et dismembrationem annuarum quindecim millium librarum huiusmodi diminui seu alterari nullo modo possit, sed in eâ quantitate, in qua hactenus fuit, perpetuo remanere debeat; et e contra ecclesiae Bituricensis taxa propter novum hoc reddituum augmentum amplianda non sit, cum antea inopiae mensae archiepiscopalis congrueret.

Sanctio poenalis. § 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae segregationis, divisionis, separationis, dismembrationis, exemptionis, liberationis, institutionis, subiectionis, suppositionis, unionis, annexionis, incorporationis, concessionis, decreti, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVIII, V nonas octobris, pontificatus nostri anno II[1].

Dat. die 3 octobris 1678, pontif. anno II.

XLV.

Praecipitur septem presbyteris Societatis Iesu missionariis apud Sinas, ut accedant ad Urbem; et missionariis omnibus formula quaedam iuramenti, quod praestare debeant, praescribitur[2].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius constitutionis. Cum haec sancta Sedes Apostolica paucis ab hinc annis ad Sinas, Tunchinum et Cochinchinam, Camboiam, Sianum, aliaque vicina regna et provincias Indiarum nonnullos miserit episcopos vicarios apostolicos, ut fides catholica ibidem benedicente Domino propagaretur, et ex christianis indigenis seu incolis illarum partium instituerentur clerici et sacerdotes, atque ita crescente fidelium numero disciplinae Ecclesiae usus et veritas introduceretur, ipsi vero episcopi vicarii apostolici omnibus operariis, qui illic in vineâ Domini laborarent, praeessent; verum istorum operariorum aliqui, proprii officii immemores, se dictis vicariis apostolicis, eorumque provicariis et ministris, ac illorum auctoritati acerrime opponendo, dissen-

1 Ab electione anno III (R. T.).

2 De his missionariis vide Constit. *Decet Romanum*, CXLVI, *Illius qui*, CXLVII, *Iniuncti nobis*, CXLVIII, *Quoniam ea*, CLVI, et *Christianae religionis*, CLIX, Clementis X, tom. XVIII, pagina 443 et seq.

siones, rixas, divisiones et fere nova schismata suscitaverint, in magnum christianae religionis detrimentum atque perniciem, nec pluribus constitutionibus apostolicis et decretis Congregationis venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, ad occurrendum huiusmodi malis opportune promanatis, debitam obedientiam praestare voluerint:

Mandatur ut septem presbyteri Societatis Iesu ad Urbem accedant, nec interim munus aliquod exerceant sub certis poenis.

§ 1. Hinc est quod nos, ex commissi nobis caelitus pastoralis officii debito efficaciora tanto malo remedia adhibere volentes, de nonnullorum ex memoratis cardinalibus super hoc negotio a nobis specialiter deputatorum, qui dilectos filios presbyteros regulares Societatis Iesu, et praecipue praepositum generalem et secretarium eiusdem Societatis, tam vivâ voce quam in scriptis super praemissis informantes, pluries audierunt, consilio, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, praecipimus et mandamus, ut illico ad hanc almam Urbem nostram accedant dilecti etiam filii Iosephus Tessavier, Emmanuel Ferrere, Dominicus Fucitus, Philippus Marinus, Thomas Valgarveira, Iosephus Candonus et Bartholomaeus a Costa, presbyteri regulares dictae Societatis Iesu, nec, a die intimationis praesentis mandati, ipsi eorumque ullus audeat ullo modo exercere quodcumque munus missionarii sive ex facultatibus dictae Sedis Apostolicae, sive ex privilegiis praedictae Societatis Iesu, sive ex facultatibus ab alio quocumque aut omnibus aut singulis ipsorum quovis titulo concessis, nec confessiones audire, concionari, aut quaecumque sacramenta quomodolibet administrare, etiam tamquam deputati ab episcopis seu Ordinariis Indiarum, neque tamquam simplices dictae Societatis Iesu sacerdotes et religiosi, nec alio quocumque titulo, causâ seu facultate, de quibus expressa specialis et specialissima esset facienda mentio, sub poenis infra exprimendis.

Intimetur mandatum, et unica intimatio unicuique facta sufficiat.

§ 2. Hoc autem praeceptum et mandatum nostrum praedicto praeposito generali Societatis Iesu quantocitius per dilectum filium magistrum Urbanum Cerrum, in utrâque signaturâ nostrâ referendarium ac praedictae Congregationis cardinalium secretarium, intimari volumus, ac eidem praeposito generali harum serie iniungimus ut scribat[1] supradictis Iosepho, Emmanueli, Dominico, Philippo, Thomae, alteri Iosepho et Bartholomaeo, ac superioribus dictae Societatis in illis partibus degentibus, ad hoc ut praeceptum et mandatum nostrum huiusmodi, omni postpositâ morâ, et cum debitâ obedientiâ exequantur, cum declaratione quod unica intimatio praecepti praescripti, etiam reiecta, et quovis praetextu aut colore non acceptata, sive etiam sub quavis conditione, modificatione vel formalitate acceptata, obliget absolute et in totum omnes ad parendum et ad incursum poenarum: nos enim praeceptum huiusmodi haberi volumus pro legitime intimato omnibus presbyteris regularibus supranominatis, et unicuique eorum, eo ipso quod praeposito provinciali, aut alteri eius vicesgerenti, sive rectoribus collegiorum, aut superioribus, quocumque nomine appellentur, intimatum fuerit. Et, quatenus intimationem huiusmodi modo praescripto personaliter fieri commode non posse dicti vicarii apostolici aut eorum provicarii vel ministri ut supra deputati arbitrentur, fiat illa per affixionem ad valvas ecclesiarum seu domorum clericorum seu presbyterorum regularium dictae Societatis Iesu; si autem [iuramenta per quoscumque missionarios, tam saecu-

1 Edit. Main. legit *scribet* (R. T.).

lares, quam cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, etiam dictae Societatis Iesu, regulares, in manibus memoratorum vicariorum apostolicorum seu eorum provicariorum vel aliorum ab eis re-pective deputandorum sicut praemittitur praestanda, postquam subscriptione munita fuerint, vel saltem authentica illorum exempla, per eosdem vicarios apostolicos ad praedictam Congregationem cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositam transmittantur[1]] si autem et in hoc sit aliqua difficultas, fiat affixio ad valvas ecclesiarum seu domorum praedictorum vicariorum apostolicorum, seu eorum provicariorum, et semper unica intimatio eiusdem praecepti, quocumque modo facta, sive per praefatum praepositum generalem, sive per vicarios apostolicos, sive per eorum deputatos, sufficiat et obliget omnes ad observantiam ipsius praecepti et ad poenas infrascriptas irremissibiliter incurrendas.

Omnes missionarii tenentur praestare iuramentum in manibus suorum superiorum et vicariorum apostolicorum sub certis poenis.

§ 3. Ac ut eiusmodi dissensionibus, dissidiis et scissuris ansa in futurum praecidatur, eâdem auctoritate harum serie perpetuo statuimus et ordinamus, ut omnes et singuli ecclesiastici tam saeculares quam cuiuslibet Ordinis, congregationis et instituti, etiam praedictae Societatis Iesu, regulares, in praedicta regna et provincias ab eorum superioribus missi et mittendi, sive a praedictâ Congregatione cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, vel ipsâmet Sede Apostolicâ deputati et deputandi, sive etiam cuiusvis tituli magis privilegiati ac speciali et specialissimâ mentione digni aut facultatis vigore illic existant, vel in futurum extiterint, sub infrascriptis poenis, iuramentum iuxta formulam in calce praesentium litterarum annotandam[1] in manibus superiorum suae religionis, et iterum in manibus vicarii apostolici, in cuius iurisdictione quocumque titulo commorabuntur, sive eius provicarii, aut alterius ab eo deputati, praestare omnino debeant et teneantur; itaut, ante praestationem iuramenti huiusmodi et subscriptionem sub eâdem formulâ, ab unoquoque qui iuramentum ipsum praestiterit propriâ manu faciendam, nullis omnino facultatibus uti valeant; sed quoad eos, praeter et ultra poenas praedictas, omnes et singulae facultates huiusmodi, sive a sanctâ Sede Apostolicâ, sive ex privilegiis dictae Societatis Iesu, sive alio quocumque titulo, ut supra, etiam particulari nomine concessae, cessent omnino ac nullius roboris atque abolitae sint et esse censeantur, etiamsi per apostolicas in simili formâ Brevis litteras concessae fuerint, nisi in eis praesenti constitutioni in specie et nominatim derogatum reperiatur. Huius autem iuramenti praestationis et subscriptionis exequutionem, quoad clericos sive presbyteros regulares dictae Societatis, specialiter committimus et demandamus dilectis pariter filiis visitatori et praepositis provincialibus provinciarum Iaponiae et Sinarum eiusdem Societatis, nunc et pro tempore existentibus, qui primo iuramentum huiusmodi praestare et illius formulae subscribere tenebuntur, sub eisdem poenis, quas incurrent tam dicti visitator et praepositi provinciales si negligent obedire et formulam praedictam inferioribus intimare eorumque iuramentum et subscriptionem exigere et cum effectu habere, quam religiosi quicumque ut supra, qui iurare et formulae praedictae subscribere detrectabunt.

1 Quae parenthesi inclusimus prorsus praeter rem esse videntur, sed infra ad initium § 4 referenda sunt (R. T.).

1 Formula iuramenti legitur infra in § 10 (R. T.).

Iuramenta transmittantur ad Congregationem de Propaganda Fide etiam a superioribus regularibus qui debent a suis subditis ea exigere et ipsi itidem facere.

§ 4. Omnia vero iuramenta huiusmodi, per quoscumque, ut supra[1], * missionarios, tam saeculares, quam cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, etiam dictae Societatis Iesu, regulares, in manibus memoratorum vicariorum apostolicorum seu eorum provicariorum vel aliorum ab eis respective deputandorum sicut praemittitur praestanda, postquam subscriptione munita fuerint, vel saltem authentica illorum exempla, per eosdem vicarios apostolicos ad praedictam Congregationem cardinalium negotiis Propagandae Fidei *, quantocitius fieri poterit, transmittantur. Quinimo superiores quoque regulares, nempe visitatores et provinciales Iaponiae et Sinarum, tam dictae Societatis Iesu, quam aliorum quorumvis Ordinum, congregationum, institutorum, pro tempore existentes, sub eisdem poenis teneantur non solum iuramentum praedictum praestare in manibus pariter vicariorum apostolicorum vel provicariorum, illiusque formulae subscribere, sed etiam illius praestationem et subscriptionem a suis respective subditis exigere, ac authentica eâ super re confecta documenta quamprimum transmittere ad suos respective superiores generales, qui illa memoratae Congregationi cardinalium statim tradere debebunt.

Praecipitur superiori generali Societatis Iesu, ut alios deputet missionarios, qui admittendi erunt secundum praescripta, et mittendi cum nonnullis ordinationibus, sub poenâ excommunicationis maioris.

§ 5. Praeterea mandamus supradicto praeposito generali Societatis Iesu, ut, loco missionariorum, qui ad Urbem, ut praefertur, vocantur, alios deputet, et coram dilecto filio nostro eiusdem S. R. E. cardinali praedictae Congregationis cardinalium praefecto praesentari faciat, in cuius manibus, cum assistentiâ venerabilis fratris Francisci episcopi Heliopolitani, unius ex praedictis vicariis apostolicis, ac memorati secretarii eiusdem Congregationis cardinalium, tam ipsi sic deputandi quam alii missionarii dictae Societatis posthac ad illas partes destinandi, pariter cum assistentiâ eiusdem Francisci episcopi, si tunc temporis adhuc in hac almâ Urbe fuerit, praestare et subscribere tenebuntur iuramentum praedictum, ac etiam iurare obedientiam et subordinationem eidem Francisco episcopo aliisque vicariis apostolicis, in quorum iurisdictione respective morabuntur, quoad omnia negotia et directionem missionum; et fiat postea in calce de omnibus narratio et attestatio subscripta ab eodem cardinali praefecto, cui subscribant etiam dicti Franciscus episcopus tamquam praesens, et praepositus generalis tamquam particeps, testando sibi omnia praedicta constare, suisque paritionem iniungendo; atque huiusmodi iuramenta ita subscripta consignentur eidem Francisco episcopo, postquam tamen in actis dictae Congregationis cardinalium registrata fuerint. Porro iisdem missionariis mittendis praecipimus pariter et mandamus, ut, cum Indias attigerint, praescriptos sibi ordines praesentemque constitutionem omnibus suae Societatis religiosis patefaciant, et per plures vias, si fieri possit, iter ad Indias arripiant, quorum duo dictum Franciscum episcopum usque ad Indias sub eius obedientiâ comitentur, ubi de ipsius Francisci episcopi licentiâ ad loca sibi praescripta proficiscantur.

Poenae contra inobedientes.

§ 6. Contrafacientes autem praesenti constitutioni in toto vel in parte, aut aliter quomodocumque illi non obedientes, incurrant, in omnibus casibus in eâ expressis, eorumve quolibet, in poenam excommunicationis maioris, ipso facto, absque ullâ etiam declaratoriâ sententiâ, Sedi Apostolicae reservatae, itaut nemo ab illâ absolvere possit nisi in mortis

2 Verba quae inter duo signa *. notavimus, nos addimus, huc transferentes ex pag. praeced. (R. T.).

articulo constitutos, et in generali concessione facultas ab illâ absolvendi concessa non intelligatur, etiam vigore litterarum concessionis iubilaei universalis, et insuper incurrant in alias quoque poenas etiam corporales et afflictivas arbitrio praedictae Congregationis cardinalium imponendas.

Iniungitur superioribus omnibus generalibus pro tempore existentibus, ut praesentem constitutionem executioni mandari curent, ne incurrant indignationem apostolicam, aliasque poenas.

§ 7. Demum tam supradicto praeposito generali Societatis Iesu quam aliorum quorumcumque Ordinum, congregationum et institutorum regularium superioribus generalibus, nunc et pro tempore existentibus, praecipimus similiter et mandamus, ut omnia in praesenti constitutione contenta executioni omnino demandari faciant, iubeantque ad se transmitti iuramenta praestita et subscripta, prout in formulâ infra annotatâ, atque dictae Congregationi cardinalium consignent, ac omnium executionem et implementum iniungant etiam omnibus missionariis Societatis ac Ordinum, congregationum et institutorum suorum respective in futurum ad Indias mittendis, et ab iisdem iuramentum observantiae, praefataeque formulae subscriptionem exigant. Si autem ipsi praemissa exequi omiserint, ac de executione, quotiescumque occasio se obtulerit, mutationis missionariorum qui transmittentur, ac notificationis et iuramenti praedicti publica documenta non tradiderint, indignationis nostrae aliasque poenas nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio imponendas se noverint incursuros. Hoc autem praeceptum nostrum, etiam absque ullâ annotatione, in solitis libris et actis Societatis, aliorumque Ordinum, congregationum et institutorum huiusmodi respective[1] omnes et singulos in generalatibus successores perinde afficere volumus, ac si illorum unicuique personaliter intimatum fuisset, ipsosque praepositos et superiores generales successores, si praesenti constitutioni contravenerint, eisdem poenis subiacere.

Clausulae.

§ 8. Decernentes easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praedicti et alii quilibet in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, seu aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, eisdem praemissis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, adductae, specificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ quantumvis iustâ, piâ, iuridicâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, ad terminos iuris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris et facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu proprio et de apostolicae potestatis plenitudine concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter

[1] Videtur deesse *registratum*, aut aliquid huiusmodi (R. T.).

et inconcusse observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 9. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et Cancellariae Apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, etiam Societatis Iesu, ac quarumvis ecclesiarum, et aliis quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, praefatis aliisque quibusvis personis, Ordinibus, congregationibus, institutis, societatibus, etiam Iesu, ac ecclesiis et locis quibuslibet, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie, etiam consistorialiter et aliàs, quomodolibet in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, ac pluries innovatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Formula iuramenti.

§ 10. Formula autem iuramenti sicut praemittitur praestandi est quae sequitur, videlicet: « Cum Summus Pontifex supremam et independentem pro spirituali animarum regimine in universo terrarum orbe habeat auctoritatem, nec ad mittendos operarios, qui religionem christianam fidemque catholicam apud infideles, et nominatim in Sinarum, Tunchini, Cochinchinae, Camboiae, Siami, aliisque vicinis regnis et provinciis praedicent, annuncient, roborent et promoveant, ullius[1] fidelis vel infidelis, cuiusvis status, gradus, conditionis ac dignitatis etiam regiae existat, licentiâ vel consensu indigeat, ego N. fideliter incumbam officio meo in missione, iuxta sanctae Sedis Apostolicae mandata et facultatem ab eâ praescriptam. Quod si Ordinarii Indiarum, vel principes aut reges catholici, vel alii, de administratione missionum in illis partibus, suaque iura et privilegia violari conquesti fuerint, meumque consilium et auxilium desuper requisiverint, ei rei me nullo modo ingeram, sed muneri mihi incumbenti tantum operam dabo. Praedicationem verbi Dei, sacramentorum administrationem, aliudve ecclesiasticum munus

[1] Pessime edit. Main. legit *illius* pro *ullius* (R. T.).

quodcumque in locis vicariorum apostolicorum curae commissis nunquam exercebo, quibuscumque privilegiis propriis vel meae religionis vel aliis quibusvis munitus existam, nisi prius ab ipsis vicariis apostolicis fuerim approbatus et ab iisdem licentiam in scriptis acceperim. In examine bullarum, constitutionum seu aliarum quarumcumque litterarum apostolicarum vel sacrae Congregationis de Propaganda Fide, aut quorumcumque decretorum eiusdem sacrae Congregationis, nunquam me intromittam, vel impediam, sub quovis praetextu, aut etiam legitimâ subreptionis vel obreptionis causâ, vel aliâ quacumque, sed easdem litteras et decreta quaecumque semper cum debitâ reverentiâ recipiam, iisque, ut par est, obediendo, sanctae Sedi Apostolicae postmodum exponam si quae contra earumdem litterarum vel decretorum usum opportuna videbuntur, nunquam tamen retardatâ executione. Ordinationes dictae Sedis, et signanter constitutiones Summorum Pontificum Alexandri VII, Clementis IX et Clementis X omni qua decet reverentiâ recipio et amplector, ac nominatim litteras apostolicas in formâ Brevis expeditas quarum initium *Decet Romanum Pontificem, etc.*, datas die XXIII decembris MDCLXXIII, quibus confirmantur brevia et constitutiones ac etiam decreta sacrae Congregationis de Propaganda Fide ad favorem vicariorum apostolicorum apud Sinas deputatorum emanata, alias incipientes *Illius qui charitas est, etc.*, expeditas eadem die XXIII decembris MDCLXXIII, quibus declaratur Ordinarios Indiarum non posse exercere actus iurisdictionales in dictos vicarios apostolicos, eorumque provicarios et operarios in provinciis sibi assignatis, sed eisdem vicariis in dictis provinciis iurisdictionem privative quoad omnes competere, ac alias, quarum initium *Christianae religionis et catholicae fidei, etc.*, emanatas die VIII iunii MDCLXXIV, quibus etiam severe prohibetur omnibus ecclesiasticis saecularibus et regularibus ne quisquam emendicet, procuret vel acceptet ab Ordinariis Indiarum litteras quascumque pro exercendâ iurisdictione in locis iisdem vicariis commissis. Et demum non solum praefatis omnibus constitutionibus et in eis contentis decretis sacrae Congregationis de Propaganda Fide, sed etiam aliis quibuscumque, quae in futurum ad favorem etiam vicariorum apostolicorum emanabunt, constitutionibus et decretis fideliter et integre parebo. Praemissa omnia et singula inviolabiliter observabo, et absque ullâ tergiversatione adimplebo. Si autem (quod Deus avertat) quoquo modo contravenerim, me, toties quoties devenerit, poenis, tam per praedictas constitutiones, quam per novissimam sanctissimi domini nostri Innocentii divinâ providentiâ Papae XI constitutionem, qua praesentis iuramenti formula praescripta est, respective impositis, sponte et libere subiicio. Ita, tactis sacrosanctis evangeliis, promitto, voveo et iuro, sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei evangelia. *Locus subscriptionis.* Ego N. manu propriâ ».

§ 11. Ceterum volumus ut praesentium litterarum transumptis, eu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae. Fides transumptorum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die X octobris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 10 octobris 1678, pontif. anno III.

XLVI.

Decreta S. Rituum Congregationis, de iis quae in causis beatificationum et canonizationum Sanctorum servanda sunt, approbantur.

Causae horum decretorum.

Sanctissimus dominus noster Innocentius XI, provide considerans quod in totâ Ecclesiae gubernatione nihil maius aut gravius sit quam homines declarari pro Sanctis, eosque uti tales colendos et venerandos decernere, et perpendens quod (licet felicis recordationis Urbanus VIII de consilio Congregationis SS. Inquisitionis nonnulla super hoc ediderit decreta, subindeque sacra Rituum Congregatio alias ordinationes fecerit secundum casuum contingentias a Summis Pontificibus approbatas) nihilominus experientia docuit quod adhuc nonnulla desiderantur pro meliori causarum huiusmodi directione; idcirco iussit materiam diligenter discuti, primum in congregationibus particularibus, deinde vero in generalibus, prout factum fuit, et sub diebus IX iulii et VI augusti MDCLXXVIII emanarunt resolutiones sequentes, si eidem Sanctissimo placuerit publicandae:

§ 1. *Resolutiones S. Congregationis.*

De actis auctoritate ordinariâ faciendis.

I. Animadvertens eadem sacra Congregatio quod necessarium sit ut processus, auctoritate ordinariâ fabricandi, conficiantur cum maximâ diligentiâ, censuit mandari Ordinariis locorum, ut, ultra testes inductos a postulatoribus, teneantur ipsi quoque inquirere ac examinare alios testes bene instructos super vitâ et moribus servi Dei, et si aliquid repererint in contrarium, quod ipsis videatur relevans, supersedeant in[1] ulteriori inquisitione, donec sacra Congregatio, ab eis certiorata per litteras, mandet quid agendum sit.

Item de aliis auctoritate apostolicâ.

II. Huiusmodi diligentias servari vult etiam in processibus auctoritate apostolicâ faciendis a iudicibus delegatis, quibus per litteras particulares sacrae Congregationis enixe commendari debeat; et idem faciat promotor fidei in litteris scribendis subpromotoribus.

De actorum custodiâ et secreto servando sub excommunicationis poenâ.

III. Et pro maiori cautelâ praescribi debeat in litteris remissorialibus, quod non solum interrogatoria retineantur semper clausa et sigillata cum sigillis eorumdem iudicum, non aperienda nisi in actu examinis et claudenda in fine, sed ulterius depositiones ipsae, antequam processus sit absolutus, in fine cuiuslibet sessionis claudi et signari debeant cum sigillis iudicum, nec possint aperiri nisi in praesentiâ ipsorum in principio cuiuslibet examinis et sessionis, ac huiusmodi diligentiae fieri debeant etiam in processibus fabricandis in Curiâ. Iidemque iudices, prout etiam subpromotores et notarii, tam in partibus quam in Curiâ, ac testes, et in Curiâ etiam protonotarius, debeant ante inchoationem processuum praestare iuramentum de servando secretum[1] religiose, sub poenâ excommunicationis ipso facto in casum contraventionis incurrendae, iuxta formulam eiusdem iuramenti imprimendam in fine decretorum et pro omnimodâ observantiâ transmittendam iudicibus delegatis in ipsis litteris remissorialibus et subpromotoribus in litteris promotoris.

De interprete actorum extero sermone descriptorum horumque versionum examinatore.

IV. Considerans quoque sacra Congregatio quod principale fundamentum in causis beatificationum et canonizationum constitui debent[2] in fideli interpretatione processuum extero idiomate confectorum, et quod, licet ex laudabili observantiâ interpres semper fuerit electus ab eminentissimo ponente, citato et au-

1 Forsan *ab* pro *in* legendum (R. T.).

1 Inepte ed. Main. legit *servatum* (R. T.).
2 Vel *debeat* vel *debet* legendum (R. T.).

dito reverendo patre fidei promotore, nihilominus super hoc decreta generalia nihil disponunt; idcirco decrevit quod in posterum in qualibet causâ interpres eligatur ab eminentissimo cardinali ponente, citato et audito reverendo patre fidei promotore, et pro maiori cautelâ, postquam interpretatio fuerit facta, revideatur ab aliquo viro probo et perito, qui secrete ad hoc officium assumatur ab eodem eminentissimo ponente, et, si reperiatur aliquis error substantialis, interpres severe puniatur arbitrio sacrae Congregationis; per quem eminentissimum deferri debeat tam interpreti quam revisori iuramentum de fideliter sibi munus commissum adimplendo; quibus etiam eadem sacra Congregatio assignavit mercedem pro suis laboribus, nempe carolenum unum pro quolibet folio reducto, itaut facies sit linearum 24 et linea syllabarum 26[1].

De hisce omnibus diligenter servandis in archivio sacrae Congregationis.

v. Advertens etiam quam necessaria sit diligens custodia processuum originalium, decrevit quod ii, sicuti etiam interpretationes originales illorum qui sunt extero idiomate confecti, retineri debeant in archivio sacrae Congregationis in Vaticano in loco clauso et separato ab aliis scripturis, nec possint amoveri nisi de ordine eminentissimi cardinalis ponentis, vel ad instantiam reverendi patris promotoris, ad effectum videndi, quatenus opus sit, et deinde reportandi; cuius archivii duae sint claves, una penes protonotarium apostolicum, qui pro tempore intervenerit sacrae Congregationi, et altera penes secretarium; et clavis loci, in quo custodiuntur dicti processus, stet penes eumdem protonotarium, alterius vero, in quo retinentur aliae scripturae S. Congregationis, penes secretarium.

De quatuor inventarii copiis

vi. Idemque protonotarius etiam habeat facultatem revidendi inventarium dictorum processuum, et, quatenus non adesset, illud diligenter fieri mandet cum quatuor copiis, quarum una stet penes eumdem protonotarium, altera penes promotorem, altera penes secretarium, et quarta in eodem archivo; et in fine anni iidem protonotarius, promotor et secretarius revidere debeant dictum inventarium, et conferre cum processibus, ad effectum recognoscendi an aliquid deficiat, et curandi ut reportentur; et secretarius referat in primâ sequenti congregatione.

...actorum omnium faciendis.

De tempore quo committenda sit causa sacrae Congregationi.

vii. Cum pluries dubitatum fuerit circa intelligentiam decretorum pag. 28, quod non prius Sedes Apostolica moveri soleat, quam reges, principes et aliae personae authenticae et honestae instanter supplicaverint Summo Pontifici, et tunc etiam non statim, sed expectare quod diu pulsetur; nam, si perdurabunt miracula et supplicantium instantiae, tum Summus Pontifex, si ei videbitur, committit causam sacrae Congregationi: ideo, si ista[1] Sanctissimo visum fuerit, censuit eadem sacra Congregatio commissionem non esse signandam nisi post elapsum tempus decem annorum a die praesentationis processus auctoritate ordinariâ fabricati, et cum praecedenti rigorosâ discussione eiusdem processus cum scripturâ et summario et insuper habitis post decennium a die fabricationis illius novis litteris episcoporum circa percrebescentiam famae sanctitatis et miraculorum ac devotionis populi enixe pro beatificatione et canonizatione instantis, nisi tamen in aliquâ causâ ex peculiaribus circumstantiis sacra Congregatio existimaverit anticipari posse tempus in discussione processuum auctoritate ordinariâ confectorum, et Sanctissimus hoc approbaverit.

1 Forsan *16*, ut infr. pag. 127 *a*, 1° (R. T.).

1 Videtur legendum *ita* pro *ista* (R. T.).

De causis ante decreta Urbani VIII introductis.

VIII. In causis servorum Dei, ante decreta felicis recordationis Urbani VIII introductis, non signentur commissiones reassumptionis, nisi prius per sacram Congregationem examinatis processibus, tam auctoritate ordinariâ confectis, quam auctoritate apostolicâ, quatenus adsint.

De extraiudicialibus testificationibus a nemine exquirendis.

IX. Cum in decreto approbato a felicis recordationis Urbano VIII die XII martii MDCXXXI, impresso in libello pag. 57, sacra Congregatio (cognoscens quod in hac re, utpote gravissimâ, rite sancteque procedendum est) prohibuerit omnibus et singulis personis ecclesiasticis tam saecularibus quam regularibus, quantumvis speciali notâ dignis, ne audeant per se vel per alios capere informationes super sanctitate aut miraculis alicuius, nec ullo modo exquirere aut obtinere ad hunc effectum extraiudiciales testificationes aut subscriptiones, sub poenis arbitrio ipsius sacrae Congregationis infligendis; illud confirmando iussit quod huiusmodi extraiudiciales attestationes non solum exquiri aut obtineri non valeant, sed rursus quod hactenus obtentae, sive in futurum obtinendae, non faciant aliquem gradum probationis, nec inseri possint in processibus tam ordinariâ quam apostolicâ auctoritate fabricandis.

De oneribus et stipendio subpromotoris fidei.

X. Subpromotor fidei a reverendo patre promotore deputatus, cui onus incumbit primo loco spoliandi et examinandi processus (ex quibus pendet beatificationum et canonizationum substantia) ad effectum referendi eidem promotori, debeat huiusmodi munus diligentissime ac cum omni rigore adimplere, ac summaria, quae solent a procuratoribus fieri, antequam typis mandentur, conferat cum processibus, subsecutâ attestatione quod fuerint per ipsum revisa, et in quolibet folio se subscribat, eamdemque diligentiam conferendi cum exemplari manuscripto iterum faciat postquam fuerint impressa, cum iteratâ subscriptione in fine, quam subsequatur subscriptio et sigillum secretarii; nec ante praedictas subscriptiones possint tam summaria quam informationes publicari, sub gravissimis poenis, tam quoad postulatores, quam etiam quoad impressorem, arbitrio sacrae Congregationis seu eminentissimi cardinalis praefecti infligendis. Idemque subpromotor (quatenus ipse dominus promotor, ex diligenti et accuratâ revisione processuum quam facere solet, necessarium vel opportunum duxerit) teneatur aliud summarium obiectionale ad comprobationem oppositionum conficere, quod sacra Congregatio plurimum expedire cognoscit ad hoc ut veritas magis elucescat. Et pro quolibet processu ab eodem subpromotore examinando, in quolibet dubio, persolvatur ei stipendium decem ducatorum auri praescriptum in decretis generalibus pag. 62, cum declaratione tamen quod, respectu processuum auctoritate apostolicâ in specie qui pluries ad diversum effectum examinari debent, dictum stipendium debeatur pro tribus dubiis tantum, nempe primâ vice quando disputatur validitas, secundâ vice quando disputatur de virtutibus seu de martyrio et causâ martyrii, et tertiâ vice quando disputatur de miraculis, quamvis disputationes alicuius ex dictis dubiis pluries reiterari contingat, seu eadem dubia in diversas inspectiones pro faciliori resolutione dividantur.

De procuratoribus dumtaxat eligendis ex collegio sacri palatii apostolici.

XI. Et quia materiae gravitas et dignitas exposcit ut pertractetur et dirigatur a viris notae probitatis, experientiae et peritiae, censuit sacra Congregatio, quod ad conficiendum tam informationes in facto quam summaria, in quibus potissime consistit causarum pondus, assumantur solum procuratores col-

legii sacri palatii apostolici, tribuendo postulatoribus libertatem eligendi ex dicto coetu quem voluerint, dummodo quilibet ex eis non possit eodem tempore patrocinari plures causas quam quatuor, ad hoc ut eis facilius operam dare possint, sub poenâ inhabilitatis amplius scribendi in casum contraventionis, et liceat partibus in quocumque statu causae, rationabiliter tamen et praeviâ licentiâ eminentissimi ponentis, mutare procuratorem, dummodo aliàs[1] in eius locum subrogandus sit de eodem collegio, et non habeat in totum plures causas quam quatuor.

De advocatis seligendis ex iis collegii consistorialis aulae, vel ex duodecim approbatis a sacra Congregatione.

XII. Advocati vero ad scribendum in iure assumi debeant ad libitum postulatorum, dummodo sint ex collegiis sacrae consistorialis aulae, vel ex duodecim aliis approbatis a sacrâ Congregatione, ita tamen ut quilibet eorum sex tantum causas patrocinari possit.

De mercede procuratorum, advocatorum et notarii.

XIII. Pro mercede autem praedictorum, ac etiam notarii, sacra Congregatio iussit servari taxas ab eâ diligenter revisas, quae, ut omnibus innotescant, typis mandari debeant, et in fine decretorum inseri.

De scripturis medicorum vel chirurgorum.

XIV. Cum etiam observatum fuerit saepe postulatores dare scripturas medicorum vel chirurgorum pro confirmatione miraculorum, et ex aliâ parte non fuerit solitum responderi per peritos eiusdem professionis; ideo videtur necessarium, ad hoc ut respondeatur secundum artem, quod eminentissimus ponens deputet ex officio, secretò, et praevio iuramento, alium medicum vel chirurgum celebriorem, qui respondeat pro veritate, ad effectum videndi an asserta miracula excedant vires naturae.

Praedicta decreta confirmantur a Pontifice.

Die XV *octobris* MDCLXXVIII *factâ per me infrascriptum relatione Sanctissimo praefatorum decretorum cum eorum integrâ lecturâ, Sanctitas Sua laudavit et approbavit, atque servari mandavit et publicari.*

Io. Baptista de Luca, auditor et secret. memorialium.

Loco † sigilli.

Bernardinus Casalius
S. Rit. Congregat. secret.

1 Forsan *alias* pro *aliàs* legendum (R. T.).

§ 2. *Formula iuramenti iudicum ante inchoationem processuum.*

Iuramentum iudicum.

« Ego infrascriptus, tactis sacrosanctis Evangeliis coram me positis, iuro et promitto fideliter adimplere munus mihi commissum circa fabricationem processus in causâ beatificationis et canonizationis servi Dei N. iuxta formam decretorum sacrae Congregationis Rituum, et praecipue novissimorum quae confirmata fuerunt a sanctissimo domino nostro Innocentio XI; necnon iuro et promitto religiose servare secretum, tam de contentis in interrogatoriis, quam de testium depositionibus super iisdem et super articulis, nec de iis loqui cum aliquâ personâ, exceptis aliis iudicibus et subpromotore ac notario pro eodem processu deputatis, et in Curiâ excepto etiam protonotario, sub poenâ periurii et excommunicationis latae sententiae, a qua nonnisi a Summo Pontifice (excluso etiam maiori poenitentiario) praeterquam in mortis articulo absolvi possim. Et ita promitto et iuro: sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia ».

Idem iuramentum praestabitur a subpromotore et notario, et in Curiâ etiam a protonotario, mutatis mutandis.

§ 3. *Formula iuramenti testium.*

Iuramentum testium.

« Ego infrascriptus, tactis sacrosanctis Evangeliis coram me positis, iuro dicere veritatem, tam super interrogatoriis, quam super articulis super quibus examinabor, necnon servare secretum, nec alicui penitus revelare tam contenta in iisdem interrogatoriis quam responsiones et depositiones a me factas, sub

poenâ periurii et excommunicationis latae sententiae, a qua nonnisi a Summo Pontifice (excluso etiam maiori poenitentiario) praeterquam in mortis articulo absolvi possim. Et ita promitto et iuro: sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia ».

§ 4. *Tassa per gli avvocati e procuratori che patrocinano le cause di beatificazione e canonizzazione nella sacra Congregazione dei Riti, rinnovata e stabilita dalla medesima sacra Congregazione.*

1.° Per lo spoglio universale che si fa *pro unâ vice tantum*, si osservi la tassa del 1658 al § 3, ove si dice, che non si possa dare più di scudi quattro per ogni centenaro di fogli di esso processo ridotto, cioè che il foglio sia di due facciate, e ciascheduna facciata sia di linee ventiquattro, e la linea di sillabe sedici.

2.° Per le scritture nei due soliti dubbî principali, cioè *super virtutibus et miraculis*, si possino dare scudi venti per ciascheduna, e non più.

3.° Per le risposte nei medesimi dubbî si possano dare scudi dieci, e per tutte l'altre scritture che risguardano fatica considerabile; in tutti gli altri dubbî si possono dare scudi venticinque per ciascheduna scrittura, e non più.

4.° Per le scritture d'introduzione delle cause nuove e di reassunzione di quelle introdotte avanti li decreti del 1642, ad effetto di segnarsi nell'une e nell'altre la commissione, si possono dare scudi quindici, e non più.

5.° Per le copie originali di tutte le scritture, si paghino baiocchi quindici il foglio ridotto come sopra.

6.° Per il sommario che si farà sopra ciascun dubbio si diano cinque baiocchi per carta dell'istesso sommario che sarà fatto, ridotte le carte come sopra.

7.° Per li memoriali di qualsivoglia sorte, o grandi o piccoli che sieno, non si diano più di giuli dodici per ciascheduno, eccettuate le scritture di reassunzione o introduzione delle cause, quali sogliono andare sotto nome di memoriali, per li quali si osservi ciò che s'è disposto di sopra al num. 4°.

8.° Per la prima copia originale, tanto dei sopraddetti sommarii quanto dei memoriali, si dia solo baiocchi sei, la carta ridotta come sopra.

9.° Per l'informazione in voce, quando s'informa tutta la Congregazione con l'intervento de' consultori, non si diano più di scudi trenta tra il procuratore e gli avvocati; quando s'informa la sola Congregazione ordinaria, si dia la metà.

10.° L'emolumento degli avvocati sia di scudi dieci per la scrittura, e per la informazione in voce sia il medesimo che si dà a' procuratori.

11.° Per la minuta di qualsivoglia commissione non si paghi più di giuli quindici, e per le due copie da darsi al signor cardinal ponente, al segretario, si paghi in ragione di baiocchi sei il foglio ridotto come sopra.

12.° Per l'accesso del procuratore al signor cardinal ponente ed al promotore, e per la minuta o copia originale del fatto concordato, non si paghi più di giuli dodici.

13.° Per l'informazione in voce di Nostro Signore e dell'auditore di Sua Santità, si diano al procuratore scudi tre moneta, ed altrettanti all'avvocato, se informerà anch'esso.

14.° Per le citazioni e intimazioni non si paghi cosa alcuna, e per l'esecuzione di esse si paghi a ragione della tassa de' cursori.

15.° Le copie delle opposizioni del promotore, eccetto la prima originale, si facciano fare dalle parti, le quali, fatte

che saranno, dovranno portarle al promotore, che sigillate le darà alle medesime parti per distribuirle alli signori cardinali, protonotario, e segretario, e consultori.

16.° Per qualsivoglia fatica o scrittura non espresse di sopra s'intenda l'arbitrio de'signori cardinali prefetto della sacra Congregazione e ponente della causa, nè possano i curiali arbitrare da sè medesimi.

17.° E li suddetti ordini si debbano registrare ne' registri della sacra Congregazione, e si debbano fare stampare e pubblicare, e puntualmente osservare, sotto pena di perpetua privazione del patrocinio e sollecitazione delle cause vertenti nella detta Congregazione, e sotto altre pene ad arbitrio della medesima sacra Congregazione.

Approvazione del Sommo Pontefice. *Addì 15 ottobre 1678. Avendo io infrascritto fatto relazione della presente tassa a Nostro Signore Innocenzo XI, la Santità Sua l'ha lodata ed approvata, ed ha comandato che si osservi e si pubblichi.*

Gio. Battista de Luca
auditore e segret. dei memoriali.
Luogo † del sigillo.
Bernardino Casali
segret. della S. Congreg. dei Riti.

§ 5. *Ordini e tasse da osservarsi dal notaro della S. Congregazione dei Riti, rinnovati e stabiliti dalla medesima S. Congregazione.*

1.° S' ordina che il notaro non faccia registri se non degli atti giudiziari, e non dell' esame de' testimoni o altro, e quelli siano senza estensione di termini o repetizioni de' titoli, eccetto che nel primo atto, quali registri debbano onninamento farsi in tutte le cause.

2.° Che per ogni centinaio di fogli di registro ben fatto e secondo la riforma della felice memoria di Paolo V sotto il titolo *de' registri*, non pigli più di quattro scudi nè per la collazionatura, nè per rubricatura, nè per qualsivoglia altro pretesto.

3.° Le istanze de' principi, religioni, università ed altri, nelle cause di beatificazioni o canonizzazioni, dal segretario si consegnino al notaro, il quale le registri negli atti, non altrimente *per extensum*, ma indicando solamente il nome del principe o altri che fa l' istanza, e la data della lettera, cioè *pro introductione causae instant talis rex, suis litteris datis die tali, etc., et talis rex, etc.*, e in altra separata o susseguente carta, dopo gli atti fatti per l' introduzione della causa, scriva: *pro causae prosequutione ad effectum obtinendi litteras remissoriales in genere instant N. rex, etc.*; e gli originali si conservino nell'archivio, nè si dia l'estratto *de verbo ad verbum*, ma, ogni volta che sarà richiesto, il notaro ne dovrà dare un ristretto da cavarsi dal detto registro o manuale come sopra, e per esser copie si paghi a ragione di copia, come si dirà al seguente num. 4°. E per la fede di esse si diano due giuli per ciascuna copia, delle quali una si darà all' eminentissimo signor cardinal ponente, e l' altra a monsignor segretario, e l'altra a monsignor promotore della fede.

4.° Per la copia degli atti fatti in Curia o fuori di essa in forma di buon originale non si paghi più di baiocchi sette e mezzo per foglio da tutte due le bande, e la facciata sia di linee ventiquattro, e la linea di sillabe sedici, ed essendo scritta in forma di registro, si paghi a ragione di registro, come sopra.

5.° Per la copia pubblica di qualsivoglia processo, tanto fatto *auctoritate ordinaria* quanto *apostolicâ*, si paghino al notaio baiocchi sette e mezzo per foglio solamente, senza alcun altro emo-

lumento o mercede per detta copia o scrittura, ed il foglio sia di facciate, linee e sillabe, come al detto n. 4°.

6.° Tutti li registri, copie e scritture, si debbano fare in carta buona, e lettera intelligibile, e secondo la riforma ed ordini sopradetti, altrimente il notaro sia tenuto farle copiare di nuovo senz'altra spesa.

7.° Che li processi, che vengono *de partibus,* tanto fatti *auctoritate ordinariâ,* quanto *auctoritate apostolicâ,* non si registrino per conto alcuno secondo la detta riforma, ancorchè non passassero venti fogli, ma solo si possano rubricare, se non saranno rubricati, e non intieramente, nel qual caso si possa solo rubricare quella che manca, e non altro.

8.° Per la rubricazione di qualsivoglia cosa che n'abbia bisogno, ridotto il processo a carte buone, conforme alla detta riforma, oltre detti baiocchi sette e mezzo per foglio per la scrittura, si paghino giulî dieci per cento, e tale rubricazione debba in sostanza contenere tutto quello, che contiene il corpo della scrittura, e venendo processo o altra scrittura rubricata *de partibus,* non essendo intieramente rubricata, si paghi solamente quello che manca, come si è detto.

9.° Per l'ascoltazione e collazione dei processi, ogni volta che sia continuata, a ragione di sei ore al giorno, non si paghi al notaro più di uno scudo al giorno, oltre gli emolumenti suddetti, e gli aiutanti sieno deputati dalle parti, dalle quali se gli paghi quel tanto che sarà convenuto; e per la fede dell'ascoltazione di tutto il processo si paghino giulî cinque per la prima copia solamente, e quando le parti volessero altre copie autentiche di detti processi, oltre la prima, non possa il notaro pretendere più di baiocchi cinque per foglio ridotto come sopra, compresovi la rubricatura; ma, oltre detti baiocchi cinque per foglio, se gli debba la mercede della collazionatura e ascoltatura come sopra, e per la fede di detta ascoltazione baiocchi venticinque per ciascuna di dette copie duplicate.

10.° Per le compulsorie si paghino giulî dodici, conforme prescrive la riforma sudetta di Paolo V al tribunale dell'A. C.

11.° Per le remissorie in genere, anche *super non cultu, super casu excepto,* o altre, in osservanza ed esecuzione dei decreti della santissima Inquisizione, non si paghi più di scudi sei, per quelle in specie di[1] scudi dieci, in tutto compresavi la scrittura, e ogni altra cosa spettante alle medesime spedizioni. Nè per la scrittura delli interrogatori, che si mandano chiusi, prenda il notaro mercede alcuna; ma per gli articoli l'eccessività della scrittura sopra a quindici fogli se gli paghi a ragione di baiocchi sette e mezzo il foglio, come al num. 5°; ed occorrendo di dette lettere darne duplicati, non debba il notaro per essi esigere che la metà della mercede stabilita per la prima spedizione, ed essendovi eccessività di scrittura degli articoli, come sopra, debba la detta eccessività pagarsi a ragione di baiocchi cinque il foglio.

12.° Per compulsa di quasivoglia scrittura fuori di offizio, per l'accesso e sessione di tre ore non possa pigliar più di otto giulî; per la fede in fine del processo compulsato, cinque giulî; e per la scrittura, a ragione di baiocchi sette e mezzo per foglio, come al numero 4°; dentro l'offizio, per ciascuna sessione di tre ore, giulî cinque; per la fede e scrittura, come sopra.

1 Praeposit. *di* redundat (R. T.).

13.° Dovendosi compulsare libri stampati, dandosi dalle parti un sunto, sia tenuto il notaro inserirlo in fine del processo, senza farne copia o registro di sorte veruna.

14.° Per ogni esame nell' offizio, se finisce in una sessione, si paghino giulî tre, se ci vogliono più sessioni, finchè si finisce l'esame di detto testimonio, non possa il notaro pretendere più di giulî due per sessione, e fuori dell'offizio il doppio.

15.° Per le surrogazioni dei giudici, o nuovi termini nelle cause di beatificazioni e canonizzazioni, non se li paghi più di quindici giulî in tutto per ciascuna spedizione di lettere remissoriali e compulsoriali, proroghe di termini, e surrogazione di giudice da farsi solamente per comandamento delli eminentissimi signori cardinali prefetto della sacra Congregazione, o ponente; nelle cause controverse non si paghi più di quello che prescrive la riforma sudetta al tribunale dell'A. C.

16.° Per qualsivoglia citazione semplice da spedirsi solamente, come sopra, e da eseguirsi fuori di Roma, non si paghi più di giulî tre; e per quelle che si spediscono con le inibizioni in virtù delle commissioni, giulî dieci.

17.° Per duplicato di qualsivoglia scrittura pubblica o privata, con sottòscrizione, sigillo, ecc., o senza, non si debba pagar più di cinque baiocchi per foglio.

18.° Occorrendo dar altra scrittura o per altre fatiche non espresse nella presente tassa, l'emolumento si stabilisca dall'eminentissimo signor cardinal prefetto, nè possa il notaro prendere[1] alcun altro emolumento, ancorchè concorra la medesima o maggior ragione delle mercedi espresse.

[1] Forsan legendum *pretendere* (R. T.).

19.° Che nelli processi delle beatificazioni e canonizzazioni si osservi puntualmente per le commissioni, remissorie, compulsorie, articoli, interrogatorî, e altro, la forma prescritta nelli decreti e norma di fare detti processi pubblicati d'ordine della santa memoria d'Urbano VIII l'anno 1642, ed ora confermati da Nostro Signore coll'aggiunte che si sono fatte.

20.° Che il notaro debba ritenere il libro *receptorum*, e fedelmente in esso notare quanto gli entra in mano dei suoi emolumenti, sotto pena della privazione dell'offizio.

21.° Che si facciano due manuali, cioè uno degli atti delle cause di beatificazioni e canonizzazioni, e l'altro degli atti delle cause controverse, nelli quali si registrino tutte le comparse, proteste citazioni e intimazioni con le sue intitolazioni, quali restino sempre nell'offizio, nè per questi si paghi cosa alcuna, e possano sempre da tutti gl'interessati esser veduti e letti *gratis*, e il notaro sia sempre obbligato mostrarli.

22.° Non possa il notaro estrarre fuori d'offizio li processi originali, o qualsivoglia altra scrittura prodotta, ma debba darne copia pubblica o semplice secondo che le parti chiederanno.

23.° Per la restituzione di qualsivoglia scrittura prodotta, *dimissâ copiâ*[1], si diano tre giulî, e debba il notaro far buoni due fogli, e dalli due in su se li paghi a ragione di sette baiocchi e mezzo, come sopra al num. 4°; ma se si restituiscono in una volta più scritture prodotte in un solo atto, si debbano solamente tre giulî, e di più l'eccessività della copia, come sopra.

24.° Che, volendo le parti veder processi o qualsivoglia altra scrittura originale dentro l'offizio, sia il notaro

[1] Vide num. praeced. (R. T.).

tenuto lasciarli vedere senza mercede alcuna.

25.° Sappiano le parti, che nella segretaria della sacra Congregazione tutto si spedisce *gratis*, nè perciò debbano al notaro, per sigillo, scrittura, sottoscrizione, o qualunque altra cosa che si faccia in segretaria, emolumento o mercede alcuna.

26.° Che non possa pretendere il notaro per il viatico cosa alcuna nell'andare a leggere citazioni.

27.° Che il notaro debba dare il giuramento in sacra Congregazione d'osservare la presente tassa ed ordini, nella forma seguente:

Iuramentum notarii. « Ego N. notarius a sacrâ Congregatione specialiter deputatus in causis eiusdem sacrae Congregationis, tactis sacrosanctis Dei Evangeliis, iuro et promitto fideliter exercere officium mihi concessum, et ad unguem observare supradictam taxam, sub poenâ periurii, privationis officii ipso facto incurrendae, et restitutionis contra et ultra dictam taxam habitorum et acceptorum, aliisque poenis arbitrio ipsius sacrae Congregationis ».

28.° Che si facciano stampare li presenti ordini e tassa, e il notaro debba tenerli pubblicamente affissi nell'officio, affinchè a ciascuno possano apparire, e il tutto sia obbligato ad osservare, tanto nelle cause di beatificazioni e canonizzazioni, quanto respettivamente in quelle dei sacri riti, sotto le pene contenute nel detto giuramento, dandosi facoltà di ricorrere ad ognuno che si sentisse gravato, e vedesse non osservarsi quanto è espresso di sopra, perchè vi si prenderà la debita provvisione. Dato in Roma li VI agosto MDCLXXVIII.

Approbatio Pontificis. *A 15 ottobre 1678, avendo io infrascritto fatto relazione della suddetta tassa a Nostro Signore Innocenzio XI, con la sua intiera lettura, la Santità Sua l'ha lodata e approvata, ed ha comandato che si osservi e si pubblichi.*

Gio. Battista De Luca,
auditore e segretario dei memoriali.
Loco † del sigillo.
Bernardino Casali, segretario
della sacra Congregazione dei Riti.

Dat. 15 octobris 1678, pontif. anno III.

XLVII.

Declarantur irrita et nulla acta omnia consilii regii Castellae contra nuncium apostolicum Hispaniarum, qui praefuerat capitulo provinciali Clericorum Regularium Minorum.

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.**

Species facti. § 1. Cum (sicut non sine gravi animi nostri dolore accepimus) nuper, videlicet mense septembris proxime praeterito, occasione celebrationis capituli provincialis provinciae Castellae Congregationis Clericorum Regularium Minorum quod in oppido Matriti Toletanae dioecesis celebrabatur, et cui venerabilis frater Savus archiepiscopus Caesariensis, apud carissimum in Christo filium nostrum Carolum Hispaniarum regem catholicum noster et Apostolicae Sedis nuncius, a nonnullis vocalibus ipsius capituli provincialis enixe rogatus, praesidere coeperat, pro parte praepositi provincialis et aliorum vocalium eiusdem capituli provincialis (qui eidem Savo archiepiscopo et nuncio controversiam super praesidentiâ capituli huiusmodi movebant, eique hac in re diversimode reluctabantur, et varias protestationes ac etiam ad nos et hanc sanctam Sedem appellationes desuper interposuerant) recursus ad consilium regium Castellae seu alia tribunalia vel iudices laicos habiti fuerint, et (quod peius est)

ab eodem consilio regio Castellae, seu aliis tribunalibus vel iudicibus laicis huiusmodi, super dictis recursibus, seu illorum occasione, diversa praecepta, ordinationes, decreta et mandata, etiam poenalia, seu alii actus, etiam contra ipsam personam praefati Savi archiepiscopi et nuncii, sub praetextu assertae violentiae, detestabili et hactenus inaudito ausu emanaverint, in gravissimum libertatis et immunitatis ecclesiasticae ac iurisdictionis apostolicae, qua dictus Savus archiepiscopus et nuncius nostrae et Apostolicae Sedis nomine in illis partibus fungitur, praeiudicium et detrimentum, et aliàs, prout in scripturis desuper confectis, quas non approbandi, sed penitus et omnino reprobandi animo, praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi volumus, uberius dicitur contineri:

Irritatio. § 2. Hinc est quod nos, ex debito pastoralis officii, quod humilitati nostrae, meritis licet et viribus longe impari, commisit divina dignatio, libertatem et immunitatem ecclesiasticam ac iurisdictionem apostolicam praedictas a temerariis et perniciosis huiusmodi conatibus illaesas, sartasque et tectas tueri et conservare cupientes, ac omnium, quae in praemissis seu eorum occasione quovis modo acta et gesta sunt, seriem, causas et circumstantias, etiam aggravantes, necnon consilii seu aliorum tribunalium et iudicum laicorum praefatorum qualitates, dignitates, nomina et cognomina, aliave quaecumque, etiam specificam et individuam mentionem et expressionem requirentia, praesentibus itidem pro plene et sufficienter expressis et exacte specificatis habentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula praecepta, ordinationes, decreta et mandata tam poenalia quam non poenalia, aliosque actus quoslibet a consilio regio Castellae, seu aliis tribunalibus et iudicibus laicis quibusvis, in praemissis seu eorum occasione, praesertim contra personam memorati Savi archiepiscopi et nuncii, seu eius ministros et tribunal, et aliàs in praeiudicium libertatis et immunitatis ecclesiasticae ac iurisdictionis apostolicae quovis modo emanata, relaxata, acta, gesta et ordinata, cum omnibus et singulis inde secutis et forsan quandocumque secuturis, penitus et omnino nulla, inania, invalida, irrita, temerarie attentata et de facto praesumpta, nulliusque omnino roboris et momenti esse et perpetuo fore, tenore praesentium declaramus; et nihilominus, ad maiorem cautelam, et quatenus opus sit, illa omnia et singula, quatenus de facto processerunt, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus harum serie itidem perpetuo revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus, ac pro revocatis, cassatis, irritis, nullis, invalidis et abolitis, viribusque et effectu penitus et omnino vacuis semper haberi debere decernimus et perpetuo declaramus.

Clausulae. § 3. Decernentes etiam easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati et alii quicumque in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, cuiusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, seu aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, illis non consenserint, seu ad ea vocati, citati et auditi, causaeque, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, aut ex aliâ quâlibet etiam quantumvis iuridicâ et

privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S.R.E. cardinales, etiam de latere legatos et Sedis praefatae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, ac usibus, stylis etiam immemorabilibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis, praefatis aliisve quibuslibet iudicibus, consiliis, tribunalibus et personis, etiam quantumvis sublimibus et specialissimâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, seu ad quarumcumque personarum, etiam imperiali, regali, aliâve qualibet mundanâ vel ecclesiasticâ dignitate fulgentium, instantiam, aut earum contemplatione, seu aliàs quomodolibet, in genere vel in specie, etiam consistorialiter concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII novembris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 18 novembris 1678, pontif. anno III.

XLVIII.

Confirmatur summarium indulgentiarum confraternitatibus in ecclesiis

ab eodem consilio regio Castellae, seu aliis tribunalibus vel iudicibus laicis huiusmodi, super dictis recursibus, seu illorum occasione, diversa praecepta, ordinationes, decreta et mandata, etiam poenalia, seu alii actus, etiam contra ipsam personam praefati Savi archiepiscopi et nuncii, sub praetextu assertae violentiae, detestabili et hactenus inaudito ausu emanaverint, in gravissimum libertatis et immunitatis ecclesiasticae ac iurisdictionis apostolicae, qua dictus Savus archiepiscopus et nuncius nostrae et Apostolicae Sedis nomine in illis partibus fungitur, praeiudicium et detrimentum, et aliàs, prout in scripturis desuper confectis, quas non approbandi, sed penitus et omnino reprobandi animo, praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi volumus, uberius dicitur contineri:

Irritatio.

§ 2. Hinc est quod nos, ex debito pastoralis officii, quod humilitati nostrae, meritis licet et viribus longe impari, commisit divina dignatio, libertatem et immunitatem ecclesiasticam ac iurisdictionem apostolicam praedictas a temerariis et perniciosis huiusmodi conatibus illaesas, sartasque et tectas tueri et conservare cupientes, ac omnium, quae in praemissis seu eorum occasione quovis modo acta et gesta sunt, seriem, causas et circumstantias, etiam aggravantes, necnon consilii seu aliorum tribunalium et iudicum laicorum praefatorum qualitates, dignitates, nomina et cognomina, aliave quaecumque, etiam specificam et individuam mentionem et expressionem requirentia, praesentibus itidem pro plene et sufficienter expressis et exacte specificatis habentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula praecepta, ordinationes, decreta et mandata tam poenalia quam non poenalia, aliosque actus quoslibet a consilio regio Castellae, seu aliis tribunalibus et iudicibus laicis quibusvis, in praemissis seu eorum occasione, praesertim contra personam memorati Savi archiepiscopi et nuncii, seu eius ministros et tribunal, et aliàs in praeiudicium libertatis et immunitatis ecclesiasticae ac iurisdictionis apostolicae quovis modo emanata, relaxata, acta, gesta et ordinata, cum omnibus et singulis inde secutis et forsan quandocumque secuturis, penitus et omnino nulla, inania, invalida, irrita, temerarie attentata et de facto praesumpta, nulliusque omnino roboris et momenti esse et perpetuo fore, tenore praesentium declaramus; et nihilominus, ad maiorem cautelam, et quatenus opus sit, illa omnia et singula, quatenus de facto processerunt, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus harum serie itidem perpetuo revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus, ac pro revocatis, cassatis, irritis, nullis, invalidis et abolitis, viribusque et effectu penitus et omnino vacuis semper haberi debere decernimus et perpetuo declaramus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes etiam easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati et alii quicumque in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, cuiusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, seu aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, illis non consenserint, seu ad ea vocati, citati et auditi, causaeque, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, aut ex aliâ quâlibet etiam quantumvis iuridicâ et

privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S.R.E. cardinales, etiam de latere legatos et Sedis praefatae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, ac usibus, stylis etiam immemorabilibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis, praefatis aliisve quibuslibet iudicibus, consiliis, tribunalibus et personis, etiam quantumvis sublimibus et specialissimâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, seu ad quarumcumque personarum, etiam imperiali, regali, aliâve qualibet mundanâ vel ecclesiasticâ dignitate fulgentium, instantiam, aut earum contemplatione, seu aliàs quomodolibet, in genere vel in specie, etiam consistorialiter concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII novembris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 18 novembris 1678, pontif. anno III.

XLVIII.

Confirmatur summarium indulgentiarum confraternitatibus in ecclesiis

fratrum Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum sub eodem titulo erectis concessarum iam ante a sacrâ Congregatione recognitum et approbatum.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Iosephus Linas procurator generalis Ordinis fratrum Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum, quod aliâs summarium indulgentiarum, confraternitatibus sub titulo eiusdem Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum in ecclesiis dicti Ordinis canonice erectis et erigendis a Sede Apostolicâ concessarum, confectum, ac a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositorum recognitum et approbatum fuit, tenoris qui sequitur, videlicet:

Indulgentiae concessae confraternitatibus Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum in ecclesiis Ordinis eiusdem Beatae Mariae erectis et erigendis.

I. Omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex confraternitatibus dicti Ordinis ingredientur, die primo eorum ingressus indulgentiam plenariam et omnium peccatorum remissionem.

II. Eisdem confratribus et consororibus in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti, quatenus id commode facere potuerint, vel saltem contriti, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus, corde devote invocaverint, etiam plenariam et omnium peccatorum remissionem.

III. Eisdem confratribus et consororibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis dicti Ordinis vel oratorium earumdem confraternitatum dominicâ proximiori kalendis augusti a primis vesperis usque ad occasum solis dominicae huiusmodi singulis annis visitaverint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

IV. Eisdem confratribus et consororibus similiter vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui processioni Scapularii semel quolibet mense faciendae devote interfuerint, et pro sanctae matris Ecclesiae exaltatione, principum christianorum unione, concordiâ et pace, haeresum extirpatione, infidelium conversione ac Romani Pontificis salute pias ad Deum preces fuderint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

V. Eisdem confratribus et consororibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui primae processioni tempore publicationis missionis religiosorum dicti Ordinis ad redemptionem captivorum fieri solitae devote interfuerint, et ut supra oraverint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

VI. Confratribus et consororibus supradictis vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui secundae processioni in gratiarum actionem post captivorum redemptionem fieri solitae devote interfuerint, et ut supra oraverint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

VII. Confratribus et consororibus supradictis vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui ad partes infidelium captivos redimendi gratiâ se transtulerint, atque ut supra oraverint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

VIII. Eisdem confratribus et consoro-

ribus, qui de dictis partibus infidelium post captivorum redemptionem reversi fuerint, vere poenitentibus et confessis ac sacrà communione refectis, ut[1] supra oraverint, plenariam omnium peccatorum remissionem.

IX. Ipsismet captivis redemptis, qui, intra mensem a die eorum redemptionis inchoandum, vere poenitentes et confessi ac sacrà communione refecti ut supra oraverint, plenariam et omnium peccatorum remissionem.

X. Eisdem confratribus et consororibus, qui vere poenitentes et confessi semel in quolibet mense sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac habitum dictae confraternitatis detulerint, septem annos et totidem quadragenas.

XI. Eisdem confratribus et consororibus, qui vere poenitentes et confessi in Domini Nostri Iesu Christi festis sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac habitum dictae confraternitatis detulerint, septem annos et totidem quadragenas.

XII. Eisdem confratribus et consororibus, qui vere poenitentes et confessi in Beatae Mariae Virginis festivitatibus sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac habitum supradictum detulerint, septem annos et totidem quadragenas.

XIII. Eisdem confratribus et consororibus, qui vere poenitentes et confessi in Sanctorum Ordinis Beatae Mariae de Mercede festis diebus sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac supradictum habitum detulerint, septem annos et totidem quadragenas.

XIV. Eisdem confratribus et consororibus, qui singulis diebus per integrum annum ter orationem dominicam ac toties salutationem angelicam vel symbolum apostolorum ad captivis christianis patientiam et fortitudinem impetrandam, ne nomen domini nostri Iesu Chsisti negent, sed constantes in fide persistant, et quanto citius liberentur, recitaverint, septem annos et totidem quadragenas.

XV. Eisdem confratribus et consororibus, qui confessi, vel saltem firmum propositum confitendi habuerint, ac habitum supradictum detulerint, ac singulis diebus septies orationem dominicam et toties salutationem angelicam ad gloriam et honorem Beatae Mariae Virginis Dei Matris recitaverint, septem annos et totidem quadragenas.

XVI. Eisdem confratribus et consororibus vere poenitentibus et confessis, vel firmum propositum confitendi habentibus, qui supradictum habitum detulerint et sanctissimum Eucharistiae sacramentum cum ad infirmos defertur comitati fuerint, aut, si impediti comitare non potuerint, campanae ad id signo dato, flexis genuis septies orationem dominicam et toties salutationem angelicam pro dicto infirmo recitaverint, septem annos et totidem quadragenas.

XVII. Eisdem confratribus et consororibus, qui confessi, vel saltem firmum propositum confitendi habentes, supradictum habitum detulerint, et pauperes captivos redemptos hospitio susceperint, septem annos et totidem quadragenas.

XVIII. Eisdem confratribus et consororibus, qui confessi, vel firmum propositum confitendi habentes, similiter supradictum habitum deferentes, supradictos captivos redemptos ad ecclesias dicti Ordinis, vel ad oratoria confraternitatum locorum habitationis dictorum captivorum comitati fuerint, septem annos et totidem quadragenas.

XIX. Eisdem confratribus et consororibus, qui in vigiliis festivitatum Beatae

1 Potius lege *et ut*, vel *si ut* (R. T.).

Mariae Virginis Dei Matris ieiunaverint, tres annos et tres quadragenas.

xx. Eisdem confratribus et consororibus, qui in vigiliis festorum Domini Nostri Iesu Christi ieiunaverint, tres annos et tres quadragenas.

xxi. Eisdem confratribus et consororibus, qui in vigiliis Sanctorum Ordinis B. M. de Mercede ieiunaverint, tres annos et totidem quadragenas.

xxii. Eisdem confratribus et consororibus, qui singulis sextis feriis, sabbatis cuiuslibet hebdomadae ad gloriam et honorem Dei ac B. Mariae Virginis ieiunaverint, tres annos et totidem quadragenas.

xxiii. Eisdem confratribus et consororibus, qui sepeliendis mortuis officiose interfuerint, tres annos et totidem quadragenas.

xxiv. Eisdem confratribus et consororibus, qui missis et aliis divinis officiis in ecclesiis seu cappellis dicti Ordinis vel eiusdem confraternitatis more[1] confratrum celebrandis devote interfuerint, tres annos et totidem quadragenas.

xxv. Eisdem confratribus et consororibus, qui congregationibus publicis vel privatis pro quocumque opere pio faciendo devote interfuerint, tres annos et totidem quadragenas.

xxvi. Eisdem confratribus et consororibus, qui pauperes peregrinos vel fratres dicti Ordinis hospitio susceperint, tres annos et totidem quadragenas.

xxvii. Eisdem confratribus et consororibus, qui pacem inter inimicos proprios vel alienos composuerint, tres annos et totidem quadragenas.

xxviii. Eisdem confratribus et consororibus, qui devium aliquem ad viam salutis reduxerint, tres annos et totidem quadragenas.

1 Videat lector annon forsan legendum sit *morte* pro *more* (R. T.).

xxix. Eisdem confratribus et consororibus, qui ignorantes praecepta Dei et ea quae ad salutem sunt docuerint, tres annos et totidem quadragenas.

xxx. Eisdem confratribus et consororibus, qui quinquies orationem dominicam ac toties salutationem angelicam pro animabus confratrum defunctorum recitaverint, tres annos et totidem quadragenas.

xxxi. Eisdem confratribus et consororibus, qui pauperes virgines de proprio in matrimonio collocaverint, et non de aliquo legato pio ad id relicto vel relinquendo, tres annos et totidem quadragenas.

xxxii. Eisdem confratribus et consororibus Sanctitas Sua supradictas indulgentias et peccatorum remissiones, per modum suffragii pro animabus defunctorum applicare posse indulsit.

Die festo S. Antonii abbatis, xvii ianuarii, quo die a Sanctâ Sede fuit facta confirmatio dicti Ordinis; primâ die Quadragesimae, idest feriâ quartâ Cinerum; die festo S. Petri Nolasco fundatoris dicti Ordinis; die festo S. Laurentii martyris, x augusti, quo fundatus fuit dictus Ordo, ex revelatione B. M. Virginis, anno MCCXVIII; die festo S. Catharinae virginis et martyris, xxv novembris, orationum, ieiuniorum, missarum, aliorumque bonorum operum, quae in dicto Ordine fiunt, communicatione participes erunt soli confratres et consorores dictae confraternitatis, qui, vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti, genuflexi, functioni, quam vocant *Benedictionem et generalem absolutionem* (licet a culpâ non fiat propria absolutio, ut Clemens VIII declaravit), in ecclesiis dicti Ordinis faciendae, non in aliis, praesentes reperiantur; et, quia[1] dictus Ordo populum cum scri-

1 Forsan *quamvis* pro *quia* (R. T.).

pluris manuscriptis vel impressis invitare non solet confratres et consorores, eo debito tempore conveniant cum debitâ preparatione ut tanti boni participes fiant (Clemens VIII constit. CCLXII et CCLXXXVI).

Quae concessio confirmata fuit a sanctae memoriae Clemente X, prout constat per Breve sub datum Romae apud S. Mariam Maiorem die XXVII maii MDCLXXIII, pontificatus eiusdem anno IV, quod incipit: *Ex iniunctâ nobis*, etc., tom. XVIII[1].

Indulgentiae concessae a SS. D. N. Clemente Papa X omnibus christifidelibus, etc.

Clemens Papa X omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis supradicti Ordinis a primis vesperis usque ad occasum solis infrascriptorum festorum devote visitaverint, et ibi pro sanctae fidei catholicae exaltatione, haeresum extirpatione, ac inter principes christianos concordiâ pias ad Deum preces effuderint, indulgentiam plenariam perpetuam in diebus festis sequentibus concessit, scilicet:

Die festo S. Petri Nolasco dicti Ordinis fundatoris die XXI ianuarii indulgentiam plenariam et omnium peccatorum remissionem;

Die festo S. Iosephi B. M. Virginis sponsi, XIX martii, plenariam, etc.;

Die festo apparitionis S. Michaëlis archangeli, VIII maii, quo die reformatus fuit dictus Ordo anno MDCIII, plenariam, etc.;

Die festo B. M. de Mercede dominicâ proximiori kalendis octobris celebrari solito[2] in memoriam apparitionis B. M. Virginis Ss. Petro Nolasco et Raymundo de Pegnafort et regi Aragoniae Iacobo primo istius nominis, eis insinuando fundationem dicti Ordinis sub suâ invocatione ad redemptionem captivorum christianorum, plenariam, etc.:

Die festo S. Raymundi Nonnati, dicti Ordinis professoris et S. R. E. cardinalis diaconi, XXXI augusti, plenariam, etc.: prout latius ex Brevi sub datum Romae die XX decembris anno IV.

Hoc summarium indulgentiarum, procuratore Ordinis instante, fuit a sacrâ Congregatione recognitum et approbatum. Romae die XXII novembris MDCLXXVIII.

A. cardinalis HOMODEUS.

Locus † Sigilli.

MICHAËLANGELUS RICCIUS, *secretarius*.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Iosephus procurator generalis summarium huiusmodi, pro firmiori illius subsistentiâ, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius Iosephi procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Deo possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, praeinsertum summarium indulgentiarum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium. Confirmatio Pontificis.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et effica- Clausulae.

1 Citatio Main. irrita est (R. T.).
2 Edit. Main. legit *solitae* (R. T.).

ces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fidem addit transumptis. § 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides[1] tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus litteris si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIII decembris MDCLXXVIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 23 decembris 1678, pontif. anno III.

XLIX.

Erigitur, precibus regis Hispaniarum custodia Navarrae et Cantabriae Ordinis fratrum Capuccinorum in novam provinciam.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sacrosancti apostolatus officium, humilitati nostrae per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam nullo licet meritorum nostrorum suffragio commissum, salubriter exequi adiuvante Domino iugiter satagentes, reliogiosorum nostrorum virorum Altissimi obsequiis sub arctioris disciplinae instituto mancipatorum, uberesque bonorum operum fructus in Ecclesiâ Dei aspirante divini favoris auxilio proferre assidue studentium, statui et felici directioni consulere peculiari sollicitudine studemus, sicut pia orthodoxorum regum multiplicibus in hanc sanctam Sedem meritis fulgentium vota postulant, et nos, omnibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam, et religionis piorumque operum incrementum et felicem progressum expedire in Domino arbitramur.

Causae huius erectionis. § 1. Cum itaque, sicut nomine carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici nobis nuper exponi fecit dilectus filius nobilis vir Gaspar de Haro et Guzman, marchio de Carpio, eiusdem Caroli regis apud nos et Sedem Apostolicam orator, custodia Navarrae et Cantabriae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum octo conventibus, ex quibus duo litterarum studiis et unus novitiatui respective destinati sunt, ac ducentis et viginti duobus vel circiter fratribus constet, dictus vero Carolus rex eamdem custodiam in novam dicti Ordinis provinciam ad instar aliarum ipsius Ordinis provinciarum in Hispaniarum regnis consistentium, quae cum pari vel minori conventuum numero antehac erectae fuerunt, a nobis erigi plurimum desideret; ad hanc autem erectionem non solum capituli generalis dicti Ordinis novissime celebrati approbatio, sed etiam dilectorum filiorum modernorum superiorum eiusdem Ordinis consensus concurrant: nobis propterea dictus Gaspar marchio eiusdem Caroli regis nomine humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

1 Edit. Main. legit *fidem* (R. T.).

Concessio erectionis dictae novae provinciae.

§ 2. Nos igitur, piis ipsius Caroli regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, memoratam custodiam Navarrae et Cantabriae in novam Ordinis praedicti provinciam, quae ab uno ministro provinciali, ac definitoribus aliisque officialibus iuxta constitutiones eiusdem Ordinis auctoritate apostolicâ approbatas eligendis et assumendis, regi et gubernari debeat, itaut ipsa nova provincia, illiusque minister provincialis, definitores, ceterique officiales et fratres pro tempore existentes, omnibus et singulis privilegiis, iuribus, praeeminentiis, praerogativis, honoribus, gratiis et indultis, quibus aliae dicti Ordinis provinciae in Hispaniarum regnis praedictis consistentes tam de iure, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, pari modo et absque ullâ prorsus differentiâ uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, ac ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis praefatae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, custodiae et Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die X ianuarii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 10 ianuarii 1679, pontif. anno III.

L.

Conceduntur octo provinciis Germaniae Ordinis Capuccinorum vota omnia in capitulis generalibus, necnon facultas erigendi nova coenobia sine praeviâ Sanctae Sedis licentiâ.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ad pastorale fastigium, meritis licet imparibus, divinâ dispositione evecti, religiosorum virorum vota sua Deo sub laudabili austerioris vitae disciplinâ cum populi christiani aedificatione reddere iugiter satagentium statui, decori et commodis libenter providemus, ac in

id ipsum tendentes sublimium principum preces propensâ paternae charitatis benignitate exaudimus, favoribusque et gratiis prosequimur opportunis.

Species facti. § 1. Nuper siquidem pro parte carissimi in Christo filii nostri Leopoldi Romanorum regis in Imperatorem electi nobis expositum fuit, quod aliàs, in vim quarumdam felicis recordationis Clementis IX et Clementis X Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum in simili formâ Brevis litterarum, quatuor provinciae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum, unaquaeque scilicet illarum in duas, divisae, atque ita ex illis octo provinciae, quae Helvetiae, Austriae anterioris, Coloniensis, Rhenana, Tirolensis, Bavariae, Bohemiae et Austriae respective nuncupantur, constitutae fuerant; eâ tamen lege ut per eiusmodi divisionem suffragia in capitulis generalibus Ordinis praefati augeri non possent, sed cuiusque provinciae sic divisae ministri provinciales unâ cum custode alternatim eligendo in dicto capitulo intervenire deberent, itaut tria tantum vota, nempe duorum ministrorum provincialium et unius custodis pro singulis provinciis ex unâ in duas divisis huiusmodi constituerent; utque in praefatis provinciis divisis novi conventus erigi in posterum nullatenus possent sine expressâ Sedis Apostolicae licentiâ per litteras in formâ Brevis expediendas, quae huic prohibitioni derogaret; et subinde dictus Clemens X praedecessor per quasdam suas pariter in formâ Brevis die XV novembris MDCLXXV expeditas litteras benigne indulsit, ut, pro capitulo generali dicti Ordinis tunc proxime celebrando tantum, in singulis praefatis Germaniae provinciis eligi possent duo custodes qui votum haberent in eodem capitulo generali; quid vero in futurum servandum esset, mandavit ut in eodem capitulo generali tunc proxime celebrando huiusmodi negotium examinaretur; et aliàs, prout in praefatis eorumdem praedecessorum litteris, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis haberi volumus, uberius continetur.

Preces Leopoldi regis Romanorum. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ut provinciarum praedictarum incremento ac religiosae quieti et honorificentiae peramplius consulatur, dictus Leopoldus rex duas conditiones supradictas in divisionibus huiusmodi appositas tolli et abrogari plurimum desideret: nobis propterea eiusdem Leopoldi regis nomine humiliter supplicatum fuit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Dictis provinciis conceditur ius suffragiorum in capitulis generalibus et facultas erigendi nova coenobia ex solo consensu Ordinariorum. § 3. Nos igitur, piis ipsius Leopoldi regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, supradictis provinciis Helvetiae et Austriae anterioris, Coloniensi et Rhenanae, Tirolensi et Bavariae, ac Bohemiae et Austriae, et illarum singulis, ut omnia vota, sive suffragia, quae aliis Ordinis praefati provinciis competunt in capitulis generalibus eiusdem Ordinis de cetero celebrandis pariformiter habeant, et novos conventus, sublatâ prohibitione praedictâ, absque aliâ huius sanctae Sedis licentiâ, de Ordinariorum locorum consensu, servatisque aliàs servandis, erigere, aliisque omnibus et singulis iuribus, privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, honoribus, gratiis et indultis, quibus ceterae Ordinis huiusmodi provinciae tam de iure, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, potiri, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, pari modo et absque ullâ pror-

sus differentiâ, uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri ed obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis praefatae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus litteris supradictis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, provinciarum et Ordinis huiusmodi, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x ianuarii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 10 ianuarii 1679, pontif. an. III.

LI.

Confirmatur decretum S. Congregationis Rituum, cuius vigore in oppido de Nului, Ampuriensis dioecesis, fratres Minores Observantes praecedebant in processionibus Capuccinos.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum Congregationis Sacrorum Rituum. § 1. Nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum emanavit decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Factâ relatione per eminentissimum dominum cardinalem Sabellum ponentem causae Ampuriensis praecedentiae in sacrâ Rituum Congregatione de controversiâ super praecedentiâ in processionibus vertentis inter fratres Minores Observantes ex unâ et Capuccinos parte ex alterâ, habentes ambos conventum in oppido de Nului in Sardiniâ, Ampuriensis dioecesis, et[1] eadem sacra Congregatio, auditis hinc inde partibus in voce et in scriptis pluries informantibus, et praecipue pro parte Minorum Observantium, declaravit praecedentiam deberi fratribus Minoribus Observantibus, ex quo Observantes sunt priores in ordine qualitatis et approbationis apo-

[1] Coniunct. *et* aptius deleretur (n. T.).

stolicae, et Capuccini, licet priores in fundatione per quatuor annos in eodem loco, sunt tamen filiales ex eadem religione Observantium, et longe posteriores in approbatione apostolicâ, quo casu non intrat Bulla Gregoriana de anterioritate conventus in eodem loco. Et ita decrevit et servari mandavit. Die XXVI novembris MDCLXXVIII.

V. Cardinalis CARPINEUS.

Loco † Sigilli.

BERNARDINUS CASALIUS

S. Rit. Congregationis secret. ».

Decretum confirmatur. § 2. Cum autem, sicut dilectus filius Iosephus de Copons, procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Iosephum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI ianuarii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 16 ianuarii 1679, pontif. anno III.

LII.

Conceditur fratribus Capuccinis, ut provinciam comitatus Burgundiae unire queant Lugdunensi, et huius nonnulla coenobia coniungere cum custodiâ Campaniae, hancque in novam provinciam erigere.

Dilectis filiis, ministro generali et Ludovico de Jully definitori generali Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum,

Innocentius Papa XI.

Dilecte fili [1],
salutem et apostolicam benedictionem.

Preces regis christianissimi. § 1. Cum, sicut pro parte carissimi in Christo filii nostri Ludovici Francorum regis christianissimi nobis nuper expositum fuit, ipse Ludovicus rex provinciam comitatus Burgundiae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum provinciae Lugdunensi eiusdem Ordinis uniri, et, quia haec provincia per unionem huiusmodi adeo ampla evaderet ut difficile foret eam ab uno ministro provinciali visita

1 Aptius lege *dilecti filii* (R. T.).

ri, aliquos conventus ab illâ dismembrari, eosque cum custodiâ Campaniae dicti Ordinis coniungi, ac novam exinde eiusdem Ordinis provinciam formari plurimum desideret:

Permittitur ministro et definitori generali potestas coniungendi provincias praedictas duas, et constituendi novam aliam Campaniae quorumdam coenobiorum additione.

§ 2. Nos, piis ipsius Ludovici regis votis in praemissis quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere, ac felici prosperoque dictarum provinciarum et custodiae statui, regimini et gubernio optime consultum esse cupientes, supplicationibus eiusdem Ludovici regis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de vestrâ[1] fide, prudentiâ, charitate, integritate, vigilantiâ et religionis zelo plurimum habentes in Domino fiduciam, vobis tam coniunctim, quam unicuique vestrum separatim et in solidum, supradictam comitatus Burgundiae provinciam memoratae provinciae Lugdunensi auctoritate nostrâ apostolicâ perpetuo uniendi, annectendi et incorporandi; ab ipsâ autem provinciâ Lugdunensi, ne propter eius amplitudinem nimis difficilis reddatur uni tantum ministro provinciali illius visitatio, eos conventus quos secundum datam vobis a Domino prudentiam separandos esse iudicaveritis, seu alter vestrum iudicaverit, dictâ auctoritate itidem perpetuo separandi et dismembrandi; ipsosque conventus, sic separatos et dismembratos, cum praefatâ custodiâ Campaniae coniungendi, ac novam exinde dicti Ordinis provinciam formandi, ac cum omnibus et singulis iuribus, praerogativis, praeeminentiis, facultatibus, privilegiis, gratiis et indultis solitis et consuetis auctoritate praefatâ etiam perpetuo erigendi et instituendi; aliaque omnia et singula quae circa dispositionem provinciarum huiusmodi necessaria et opportuna fore censueritis, seu alter vestrum censuerit, faciendi, mandandi, decernendi et exequendi, ac executioni mandari curandi, plenam et amplam ac quamcumque necessariam et opportunam facultatem, eâdem auctoritate, tenore praesentium, tribuimus et impertimur.

Clausulae.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et provinciarum ac custodiae et conventuum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x februarii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 10 februarii 1679, pontif. an. III.

1 Male ed. Main. legit *verâ* pro *vestrâ* (R. T.).

LIII.

Permittitur, ut in posterum nullus canonicus regularis Congregationis sancti Ioannis Evangelistae in regno Portugalliae votum habeat in capitulis generalibus ante expletum decennium ab emissâ professione.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Alexander ab Ascensione, procurator generalis Congregationis canonicorum regularium sancti Ioannis evangelistae in

regno Portugalliae, quod, cum in dictâ Congregatione, vigore antiqui usus aut peculiaris decreti capituli generalis, non autem vigore constitutionum apostolicarum aut constitutionum ipsius Congregationis, votum in generalibus capitulis haberet quicumque sacerdos habitum gestavisset per sex annos; id verò cederet in damnum Congregationis, dum isti inexperti et saepe passionibus ducti non respiciebant ad bonum Congregationis: capitulum generale eiusdem Congregationis, anno MDCLXXVII celebratum, decrevit, quod ingressuri in posterum dictam Congregationem non haberent votum nisi postquam in ipsâ Congregatione permansissent per annos vigintiquinque.

Preces procuratoris generalis pro confirmatione decreti capituli generalis de voto non concedendo iis qui non permanserint in Congregatione viginti quinque annis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Alexander procurator generalis, ut decretum huiusmodi inviolabiliter servetur, licet in tribus capitulis generalibus confirmatum non fuerit, plurimum cupiat illud apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri: nos, ipsius Alexandri procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, et attentâ relatione venerabilis fratris Marcelli archiepiscopi Chalcedonensis, in Portugalliae et Algarbiorum regnis nostri et Apostolicae Sedis nuntii, eisdem cardinalibus super praemissis factâ, ut in posterum ad dictam Congregationem admittendi votum non habeant nisi expleto decennio post emissam professionem, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Pontifex confirmat et limitat ad decem annos.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis sancti Ioannis Evangelistae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque[1] quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die I martii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 1 martii 1679, pontif. anno III.

1 Deest vox *contrariis* (R. T.).

LIV.

Declarantur scandalosae et in praxi perniciosae plurimae propositiones in generali congregatione sanctae Romanae et universalis Inquisitionis habitâ in palatio apostolico Vaticano coram sanctissimo domino nostro domino Innocentio divinâ providentiâ Papa XI ac eminentissimis et reverendissimis dominis S. R. E. cardinalibus in totâ republicâ christianâ contra haereticam pravitatem generalibus inquisitoribus a S. Sede Apostolicâ specialiter deputatis.

Post Alexandrum VII quamplures aliae propositiones examini subiectae sunt.

Sanctissimus dominus noster Innocentius PP. XI praedictus, ovium sibi a Deo creditarum saluti sedulo incumbens, et salubre opus in segregandis noxiis doctrinarum pascuis ab innoxiis a felicis recordationis Alexandro VII praedecessore suo inchoatum prosequi volens, plurimas propositiones partim ex diversis vel libris vel thesibus seu scriptis excerptas, et partim noviter adinventas, theologorum plurium examini, et deinde eminentissimis et reverendissimis dominis cardinalibus contra haereticam pravitatem generalibus inquisitoribus subiecit. Quibus propositionibus sedulo et accurate saepius discussis, eorumdem eminentissimorum cardinalium et theologorum votis per Sanctitatem Suam auditis, idem SS. D. N., re postea mature consideratâ, statuit et declaravit pro nunc *sequentes propositiones, et unamquamque ipsarum, sicut iacent, ut minimum tamquam scandalosas et in praxi perniciosas esse damnandas et prohibendas, sicut eas damnat et prohibet*, non intendens tamen Sanctitas Sua per hoc decretum alias propositiones in ipso non expressas, et Sanctitati Suae quomodolibet et ex quacumque parte exhibitas vel exhibendas, ullatenus approbare:

E quibus damnat sequentes:

Circa probabilitatem.

« I. Non est illicitum in sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore sacramenti, relictâ tutiore, nisi id vetet lex, conventio aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententiâ probabili tantum utendum non est in collatione baptismi, ordinis sacerdotalis aut episcopalis.

II. Probabiliter existimo iudicem posse iudicare iuxta opinionem etiam minus probabilem.

III. Generatim dum probabilitate, sive intrinsecâ sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modo a probabilitatis finibus non exeatur, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.

IV. Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens ductus opinione minus probabili.

Dilectionem Dei.

V. An peccet mortaliter qui actum dilectionis Dei semel tantum in vitâ eliceret, condemnare non audemus.

VI. Probabile est ne singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare praeceptum charitatis erga Deum.

VII. Tunc solum obligat quando tenemur iustificari et non habemus aliam viam qua iustificari possumus.

Temperantiam.

VIII. Comedere et bibere usque ad satietatem, ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.

IX. Opus coniugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpâ ac defectu veniali.

Charitatem proximi.

X. Non tenemur proximum diligere actu interno formali.

XI. Praecepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

XII. Vix in saecularibus invenies etiam in regibus superfluum statui; et ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

XIII. Si cum debitâ moderatione facias, potes absque peccato mortali de vitâ alicuius tristari, et de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere et desiderare, non quidem ex displicentiâ personae, sed ob aliquod temporale emolumentum.

XIV. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis haereditas.

XV. Licitum est filio gaudere de parricidio parentis, a se in ebrietate perpatrato, propter ingentes divitias inde ex haereditate consecutas.

Fidem. XVI. Fides non censetur cadere sub praeceptum speciale et secundum se.

XVII. Satis est actum fidei semel in vitâ elicere.

XVIII. Si a potestate publicâ quis interrogetur, fidem ingenue confiteri ut Deo et Fidei gloriosum consulo, tacere ut peccaminosum per se non damno.

XIX. Voluntas non potest efficere ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

XX. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

XXI. Assensus fidei supernaturalis et utilis ad salutem stat cum notitiâ solum probabili revelationis; immo cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

XXII. Nonnisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

XXIII. Fides late dicta, ex testimonio creaturarum similive motivo, ad iustificationem sufficit.

Iuramentum et mendacium. XXIV. Vocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irriverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem.

XV. Cum causâ licitum est iurare sine animo iurandi, sive res sit levis sive gravis.

XXVI. Si quis, vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio fine, iuret se non fecisse aliquid quod revera fecit, intelligendo intra re aliquid aliud quod non fecit, vel aliam viam ab eâ in qua fecit, vel quodvis additum verum, revera non mentitur nec est periurus.

XXVII. Causa iusta utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, itaut veritatis occultatio censeatur tunc expediens et studiosa.

XXVIII. Qui mediante commendatione vel munere ad magistratum vel officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali praestare iuramentum quod de mandato regis a similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

XXIX. Urgens metus gravis est causa iusta sacramentorum administrationem simulandi.

XXX. Fas est viro honorato occidere invasorem qui nititur calumniam inferre, si aliter haec ignominia vitari nequit; idem quoque dicendum si quis impingat alapam vel fuste percutiat, et post impactam alapam vel ictum fustis fugiat. Homicidium.

XXXI. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

XXXII. Non solum licitum est defendere defensione occisivâ quae actu possidemus, sed etiam ad quae ius inchoatum habemus, et quae nos possessuros speramus.

XXXIII. Licitum est, tam haeredi, quam legatario, contra iniuste impedientem

ne vel haereditas adeatur vel legata solvantur, se taliter defendere, sicut et ius habenti in cathedram vel praebendam contra eorum possessionem iniuste impedientem.

Abortum. XXXIV. Licet procurare abortum ante animationem foetus, ne puella deprehensa gravida occidatur aut infametur.

XXXV. Videtur probabile omnem foetum, quamdiu in utero est, carere animâ rationali, et tunc primum incipere eamdem habere, cum paritur; ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

Furtum. XXXVI. Permissum est furari, non solum in extremâ necessitate, sed etiam in gravi.

XXXVII. Famuli et famulae domesticae possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam maiorem iudicant salario quod recipiunt.

XXXVIII. Non tenetur quis sub poenâ peccati mortalis restituere quod ablatum est per pauca furta, quantumcumque sit magna summa totalis.

XXXIX. Qui alium movet aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

Contractum. XL. Contractus mohatra licitus est, etiam respectu eiusdem personae, et cum contractu retrovenditionis praeviae[1] inito cum intentione lucri.

XLI. Cum numerata pecunia pretiosior sit numerandâ, et nullus sit qui non maioris faciat pecuniam praesentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuatario exigere, et eo titulo ab usurâ excusari.

XLII. Usura non est dum ultra sortem aliquid exigitur tamquam ex benevolentiâ et gratitudine debitum, sed solum si exigatur tamquam ex iustitiâ debitum.

[1] Videtur legendum *praevie* (R. T.).

Detractionem. XLIII. Quid ni nonnisi veniale sit detrahentis auctoritatem magnam sibi noxiam falso crimine elidere?

XLIV. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam iustitiam et honorem defendat; et si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in theologiâ.

Simoniam. XLV. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.

XLVI. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, immo etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris aestimetur quam res spiritualis.

Electiones. XLVII. Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores et Ecclesiae magis utiles ipsi iudicaverint ad ecclesias promovent, Concilium vel 1° videtur per hos digniores non aliud significare velle nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo; vel 2° locutione minus propriâ ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur 3° quando fit concursus.

Appetitus. XLVIII. Tam clarum videtur fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, et solum esse malam quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

XLIX. Mollities iure naturae prohibita non est; unde, si Deus eam non interdixisset, saepe esset bona, et aliquando obligatoria sub mortali.

L. Copula cum coniugatâ, consentiente marito, non est adulterium; adeoque sufficit in confessione dicere se esse fornicatum.

LI. Famulus, qui submissis humeris scienter adiuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem, et multoties eidem subservit deferendo scalam, aperiendo ianuam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, puta ne a domino male tractectur, ne torvis oculis aspiciatur, ne domo expellatur.

Quaedam praecepta. LII. Praeceptum servandi festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, si absit contemptus.

LIII. Satisfacit praecepto Ecclesiae de audiendo sacro, qui duas eius partes, immo quatuor, simul a diversis celebrantibus audit.

LIV. Qui non potest recitare matutinum et laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil tenetur, quia maior pars trahit ad se minorem.

LV. Praecepto communionis annuae satisfit per sacrilegam Domini manducationem.

Sacramenta. LVI. Frequens confessio et communio, etiam in his qui gentiliter vivunt, est nota praedestinationis.

LVII. Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

LVIII. Non tenemur confessario interroganti fateri peccati alicuius consuetudinem.

LIX. Licet sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessos ratione magni concursus poenitentium, qualis, verbi gratiâ, potest contingere in die magnae alicuius festivitatis aut indulgentiae.

LX. Poenitenti, habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturae aut Ecclesiae, nec est neganda nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere et poponere emendationem.

LXI. Potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest et non vult omittere, quinimmo directe et ex proposito quaerit aut ei se ingerit.

LXII. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis aut honesta non fugiendi occurrit.

LXIII. Licitum est quaerere directe occasionem proximâm peccandi pro bono spirituali vel temporali nostro vel proximi.

LXIV. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantiâ mysteriorum fidei, et etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat mysterium SS. Trinitatis et Incarnationis domini nostri Iesu Christi.

LXV. Sufficit illa mysteria semel credidisse ».

Quicumque autem, cuiusvis conditionis, status et dignitatis, illas vel illarum aliquam, coniunctim vel divisim, defenderit vel ediderit, vel de eis disputative, publice aut privatim tractaverit vel praedicaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem latae sententiae, a qua non possit (praeterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, nisi pro tempore existente Romano Pontifice absolvi. Insuper districte in virtute sanctae obedientiae et sub interminatione divini iudicii prohibet omnibus christifidelibus cuiuscumque conditionis, dignitatis et status, etiam speciali et specialissimâ notâ dignis, ne praedictas opiniones aut aliquam ipsarum ad praxim deducant. Tandem, ut ab iniuriosis contentionibus doctores seu scholastici aut alii quicumque in posterum se abstineant, et ut paci et charitati consulatur, idem sanctissimus in virtute sanctae obedientiae eis praecipit, ut tam in libris imprimendis ac manuscriptis, quam in thesibus, disputationibus ac praedicationibus caveant ab omni censurâ et Prohibetur ne quis relatas propositiones utcumque defendat.

notâ, necnon a quibuscumque conviciis contra eas propositiones, quae adhuc inter catholicos hinc inde controvertuntur, donec a S. Sede recognita, super iisdem propositionibus iudicium proferatur.

Franciscus Riccardus Romanae et universalis Inquisitionis notarius.

Loco † sigilli.

Fides publicationis. *Anno a Nativitate Domini Nostri Iesu Christi* MDCLXXIX, *indictione* II, *die vero* IV *mensis martii, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et D. N. domini Innocentii divinâ providentiâ Papae XI anno* III, *supradictum decretum affixum et publicatum fuit ad valvas basilicae Principis Apostolorum, Cancellariae Apostolicae, et in acie Campi Florae, ac in aliis locis solitis et consuetis Urbis, per me Franciscum Perinum eiusdem sanctissimi D. N. Papae et sanctissimae Inquisitionis cursorem.*

Dat. die 4 martii 1679, pontif. anno III.

LV.

Confirmantur decreta omnia a magistro generali fratrum eremitarum Ordinis sancti Augustini pro pace servandâ in provinciâ Quitensi edita [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium. In supremo militantis Ecclesiae solio per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam nullo licet meritorum nostrorum suffragio constituti, ea, quae a religiosorum Ordinum superioribus pro salubri eorum, qui Altissimi obsequiis sub suavi religionis iugo mancipati sunt, directione ac felici gubernio, paceque religiosâ ac fraternâ animorum concordiâ inter eos stabiliendâ et solidandâ, provide prudenterque constituta sunt, ut firma semper atque inviolata persistant, apostolici nostri muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter roboramus.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Montavo frater expresse professus ac procurator provinciae Quitensis in Indiis Occidentalibus Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini in sacrâ theologiâ magister, quod (cum venerabilis frater Nicolaus Oliva episcopus Cortonensis aliàs, dum in minoribus constitutus generalatus dicti Ordinis munere fungebatur, litibus et dissidiis, quibus provincia praedicta vexabatur, finem imponere, illisque ansam in futurum praecidere cupiens, causis et instrumentis, quae eadem provincia ad ipsum remiserat, sedulo examinatis, necnon dicto Francisco provinciae procuratore ac dilectis pariter filiis Augustino de Montes Doca et Iosepho de la Concha eiusdem Ordinis professoribus, in sacrâ theologiâ etiam magistris, in iudicium contradictorium non semel vocatis, saepiusque etiam privatim auditis, de prudenti consilio assistentium Ordinis praedicti, pro antedictae provinciae Quitensis reformatione et bono regimine nonnulla decreta, statuta, ordinationes et declarationes die XX octobris MDCLXXVII condidisset, illaque sub interminatione divini iudicii et sub quibusdam poenis per transgressores incurrendis inviolabiliter observari praecepisset) dilectus etiam filius Dominicus Valvasorius vicarius generalis dicti Ordinis, ut lites et contentiones, quae non infrequenter, tum in celebratione capitulorum provincialium, tum aliis in occasionibus religiosorum dictae provinciae pacem turbare poterant, longius eliminarentur, die XXX iulii MDCLXXVIII, de consilio suae Con- Causae decretorum.

[1] De alternativâ officiorum in hac provinciâ, vide huius Pontificis Constit. XXX, quae incipit *Pro parte carissimi*, supra, pag. 73.

gregationis, alias nonnullas super praemissis provisiones fecit, ac decreta, statuta, ordinationes, declarationes et provisiones huiusmodi in unum corpus redigi, et in capitula seu articulos distingui mandavit, tenoris qui sequitur, videlicet:

De praesidente capituli provincialis.

« Et I, cum experientiâ didicerimus ex capitulorum provincialium celebratione lites ac discordias praecipue oriri, volumus quod pater praesidens capituli provincialis, durante officio sibi commisso, apostolicas et religionis constitutiones tum in spiritualibus tum in temporalibus diligenter ab omnibus et singulis observari faciat; omnia conventicula (et praesertim de nocte, tempore silentii) penitus removeat; transgredientes, inobedientes, iuxta earumdem constitutionum praescriptum, corrigendo; non tamen possit aliquem ex electoribus per modum carceris vel custodiae in cellis claudere, nisi facto prius processu ob formalem inobedientiam, vel alium gravem excessum qui similem poenam mereatur; salvâ tamen semper electorum libertate, etiam circa tractatus licitos de electione faciendâ, necnon de meritis eligendorum.

De electione iudicum causarum.

II. Decernimus quod pater praesidens, antequam iudices causarum eligantur, neque per se solus, neque cum aliis, sub quibuslibet motivo vel praetextu etiam qualificandi aut legitimandi patres qui in imminenti iudicum causarum electione activam vel passivam vocem habere debent, ex iis aliquem unâ vel alterâ voce privare, vel a praedictâ electione excludere aut privatum vel exclusum declarare possit: inhaerentesque praeterea constitutioni apostolicae Pauli V de die XIV iulii MDCXIV incipientem *Nuper a nobis*, et decreto sacrae Visitationis Apostolicae de die I aprilis MDCI sub Clemente VIII, etiam decernimus et mandamus ut praedictorum iudicum causarum electio canonice ac per schedulas secretas, nullâque factâ per patrem praesidentem propositione, imposterum fiat; et quod in huiusmodi electione pater provincialis, seu rector provinciae, primus et secundus definitorum, interventu patris praesidentis capituli, munere scrutatorum fungantur: item quod praedicti iudices causarum de cetero nullo modo eligantur nisi ex iis patribus qui sunt de corpore capituli, quos omnes et singulos habiles et idoneos ad eiusmodi officium indifferenter haberi volumus et declaramus; in eorum vero electione suffragium ferant omnes et singuli qui, vigore constitutionum, statutorum, declarationum vel privilegii, seu aliàs, vocem activam ad provincialis electionem proxime futuram pro illo tum habuerint, seu in qua possessione eligendi fuerint: irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

De electione definitorum.

III. Statuimus praeterea, ac iuxta praedicta decreta Pauli V et sacrae Visitationis Apostolicae volumus et ordinamus, ut electio quatuor definitorum actualium, non solum per schedulas secretas, sed etiam canonice in posterum fiat, ac insuper ut tres definitores additi, seu in supplementum, ab omnibus electoribus, eâdem unicâ suffragatione, ac eisdemmet schedulis secretis, quibus praedicti quatuor definitores actuales eliguntur, de cetero eligantur. Si autem evenerit, quod tam praedicta electio quatuor definitorum actualium quam iudicum causarum, patris provincialis, visitatorum provinciae vel aliorum quorumcumque officialium, qui canonice ac per schedulas secretas sunt eligendi, primâ vice non deprehendatur legitime facta et subsequuta, tum declaramus et praecipimus

ut inviolabiliter observetur praedicta constitutio Pauli V, *Nuper a nobis*, ita ut solum per scrutinium secretum schedularum, toties iterandum, intra tempus concessum electoribus ad eligendum, quoties opus fuerit, huiusmodi electio vel electiones de cetero fiant: irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

De auctoritate praesidentis et iudicum causarum.

IV. Ut lites et discordiae, quae circa auctoritatem et iurisdictionem patris praesidentis et iudicum causarum frequenter oriri solent, penitus removeantur, declaramus praedictos patres nullam habere auctoritatem seu iurisdictionem voce activâ vel passivâ aliquem privandi, aut ab electione excludendi, neque novos processus ad hos effectus vel ad aliquem eorum conficiendum, nisi solum propter casus notorios intra duos menses ante electionem patris provincialis emergentes, et quatenus reo nulla defensio etiam probabilis de iure competat, ac huiusmodi poena vel poenae ipso facto incurrantur vel incursae fuerint. Priores autem suspensos, et alios quoscumque reos, qui a patre provinciali et definitoribus ante praedictos duos menses iudicari definitive non potuerunt, servatis servandis, privare poterunt, dummodo tamen casus privationis sint in constitutionibus expressi, et causa vel causae contra eos iudicialiter et legitime, ad praescriptum decreti sub numero XXIV infrapositi, per patrem provincialem, vel per aliam legitimam auctoritatem habentem, actitatae et conclusae ad sententiam sint: aliàs, si adversus aliquem ex patribus vocem activam vel passivam habentibus quaecumque aliae causae[1], informationes, denunciationes, accusationes vel protestationes deduci contigerit (cum, tempore electionis, dolosae ac malitiosae praesumantur, et infra brevissimum horarum terminum novi processus prout de iure, et praecipue circa huiusmodi causas, utpote altiorem requirentes indaginem, iudicialiter substantiari, assertique rei sine eorum ac etiam electionis praeiudicio privari, vel ab electione excludi, aut privati vel exclusi declarari non possint), eas omnes et singulas, ad praescriptum nostrarum constitutionum, part. III, cap. VII, num II, § 2, *definitorio* scilicet noviter eligendo *referant*; et nihilominus ad electionem et electiones sub protestatione admittatur: irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes quidquid secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit. Unde verba illa praedictarum constitutionum, ibidem: *Ac de habentibus vocem tam activam quam passivam omnem controversiam dirimant:* et illa § 4 eiusdem capitis: *Si quis noverit causam, propter quam vocem quis activam vel passivam habere non debeat in praesenti capitulo, eam referat iudicibus causarum;* conformiter ad hanc declarationem intelligenda esse declaramus, consequenterque omnes et singulas electiones, quae sub huiusmodi declaratione ac ordinatione in posterum celebratae fuerint, iuxta verba eiusdem textus, sine vitio et nullitate quoad hanc partem pertransire etiam declaramus.

De actis electionis provincialis.

V. Ne canonica patris provincialis electio ob incertitudinem facti possit aliquando in dubium revocari, volumus et praecipimus patribus definitorii ut numerum vocalium, qui ad electionem active concurrerunt, et quot favorabilia suffragia quisque passive ad eam concurrens pro se habuerit, clare et fideliter exprimant in actis capituli, quae ad nos et successores nostros pro confirmatione obtinendâ mittuntur; in quibus etiam

[1] Potius *quascumque alias causas* (R. T.).

diligenter et expresse adnotari mandamus causas et motiva reelectionum priorum, si aliquando eorum aliquem in casibus per constitutiones permissis, p. III cap. II, § 9, in priorem eiusdem conventus reeligi contigerit; secus reelectionem ex nunc prout ex tunc irritamus et annullamus, irritatamque et annullatam esse volumus et declaramus.

De tempore definiendi causas in definitorio capituli provincialis.

VI. Ut communia et particularia provinciae causae et negotia maturâ qua par est expediantur consideratione, et definitorii patres, ad praescriptum nostrarum constitutionum, p. III cap. VII, n. XV, § 3, *Nihil indefinitum relinquant*, ut[1], *omnibus rite ordinatis*, *provincia tota usque ad sequens capitulum provinciale quiescere valeat in sanctâ pace*, quindecim eisdem dies pro termino praefixo assignamus, quibus causae et negotia ad eos delata examinare, determinare et expedire possint et debeant, non tamen ultra praedictos quindecim dies definitorium capituli provincialis extendi volumus, non obstante quocumque decreto vel consuetudine in contrarium, sed, eo elapso tempore, idem conclusum et absolutum, ac patris praesidentis iurisdictionem ipso facto extinctam esse decernimus et declaramus. Quod si pater praesidens ultra praefinitum quindecim dierum terminum definitorium protrahere praesumpserit, poenam privationis utriusque vocis per decennium ipso facto incurrat; nullumque ac irritum sit quidquid gestum vel attentatum fuerit. Porro si aliqua causa sese offerat, quae, ob gravia motiva, tam cito nequeat expediri, definitorio privato deferatur, cui definitorio, praesentium statutorum atque declarationum vigore, omnis facultas desuper necessaria et opportuna perpetuo datur et data declaratur, quatenus eam prout de iure examinet et determinet, examinareque et determinare teneatur.

De formâ expediendi negotia vel causas per patrem provincialem.

VII. Statuimus item ac decernimus quod pater provincialis causas graves, vel gravia negotia communia vel particularia, quae extra tempus capituli vel congregationis provincialis fuerint determinanda vel expedienda, nisi cum quatuor definitoribus actualibus dumtaxat ac sub formâ capituli privati vel congregationis provincialis fuerint determinanda vel expedienda, nullatenus determinare vel expedire possit; nec aliquo vel aliquibus ex praedictis quatuor definitoribus actualibus exclusis vel non admissis capitulum privatum per se vel per alium celebrare valeat; sed ad illius celebrationem omnes et singulos praedictos quatuor definitores, sub poenâ nullitatis agendorum ipso facto et absque aliâ declaratione, convocare et admittere teneatur. Quod ut facilius exequi possit, non obstante supplicatione per provinciam nobis exhibitâ, confirmamus et innovamus ac omnino observari iubemus reverendissimi Valvasorii praedecessoris nostri decretum, quo statuitur ut in conventu Quitensi omnes definitores de familiâ degant; quo praedicto conventu decernimus ut nullum ex praedictis quatuor definitoribus pater provincialis, etiam ad breve tempus, sub poenâ privationis vocis activae et passivae per quinquennium ipso facto incurrendâ, ullo modo removere vel exiliare possit. Si tamen quis eorum convalescentiae aut honestae recreationis causâ ad aliquem viciniorem locum ire postulaverit, eidem ad necessarium vel ad breve tempus respective huiusmodi licentiam concedere poterit. Et ut praedicti patres definitores suam auctoritatem et potestatem etiam in iudicando liberius exercere possint et valeant,

1 Particulam *ut* nos addimus (R. T.).

prohibemus patri praesidenti capituli, patri provinciali, et aliis patribus cuiuscumque definitorii etiam capituli provincialis, necnon quibuscumque aliis superioribus etiam localibus, sub praedictâ poenâ privationis vocis activae et passivae, ne ad aliquod officium vel ministerium etiam non electivum, tum cum curâ animarum etiam Indorum, tum sine illâ, tum cum iurisdictione etiam delegatâ, tum sine illâ, etiam sub titulo vicarii, visitatoris vel administratoris, seu sub alio quocumque titulo vel nomine, aliquem vel aliquos ex praedictis quatuor definitoribus respective promoveant vel provideant, nec ipsi definitores, vel aliquis eorum, sub eâdem poenâ privationis, promotionem vel provisionem aliquam ullo modo acceptent vel exerceant: irritum insuper ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes quidquid in contrarium quovis modo fieri vel attentari contigerit.

De modo ferendae sententiae de provinciali, definitoribus, visitatoribus aliisque nonnullis.

VIII. Provincialem processari, officio privari, aut ab eodem suspendi, vel aliâ puniri poenâ etiam per sententiam declaratoriam non posse declaramus, nisi in definitorio capituli provincialis vel congregationis intermediae; de iis enim dumtaxat, non vero de definitorio capituli privati, intelligendum esse declaramus definitorium provinciae, a quo nostrae sacrae constitutiones, p. III, cap. XI, § 9, provincialem puniendum decernunt. Hinc revocandum censemus, prout cum effectu revocamus decretum reverendissimi Valvasorii praedecessoris nostri, quo pro punitione patris provincialis definitorium capituli privati octo patrum stabilivit. Insuper privationis, suspensionis, vel aliam respective poenam, ut supra, provincialis non subeat, nisi, iuris ordine servato, ob excessus vel casus pro ipsius privatione vel suspensione in constitutionibus expressos: propter quos metipsos dumtaxat excessus vel casus respective, ac in definitorio capituli provincialis vel congregationis intermediae tantum (ut de patre provinciali dictum est), patres definitores, exprovincialem immediatum, expraesidentem immediatum, et visitatores provinciae processari, voceque, officiis aut gradibus, iuris tamen ordine servato, suspendi vel privari, aut suspensos vel privatos declarari posse, etiam declaramus: irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes quidquid propter alios excessus vel casus, aut alio tempore, seu iuris ordine non servato, contra patrem provincialem ceterosque et singulos nominatos patres fieri vel attentari contigerit: verba namque constitutionum, part. III, cap. XII, § 20, ibi: *Prior provincialis poterit eos* (scilicet visitatores) *corrigere et punire*, de correctione et punitione regulari ad poenitentiam extraiudicialiterque imponendis, et non aliter, neque alio modo, intelligenda esse declaramus. Verum, cum praedictis patribus in definitorio novi ac immediati capituli provincialis, utpote suorum officiorum tempore iam completo, praedictae poenae privationis, suspensionis vel depositionis ab officiis nullatenus imponi possint, praedictum definitorium capituli provincialis recensitas poenas, iuxta excessus tamen qualitatem, commutare debebit in privationem privilegiorum, vocis, vel in alias respective poenas indispensabiliter subeundas.

De casu quo deficiat aliquis definitorum.

IX. Si quis definitorum ex hac vitâ migraverit, vel inevitabili aliquo praepeditus impedimento munus suum exercere non potuerit, aut illi iustis ex causis renunciaverit, tunc sine morâ primus definitor ex tribus additis, ille scilicet qui ceteris plura suffragia in eorum electione habuit, etiamsi omnes tres

maiorem partem omnium suffragiorum habuerint, et, in parte seu aequalitate suffragiorum, antiquior gradu, et, si graduati non fuerint, professione antiquior, conformiter ad nostras sacras constitutiones, part. III, cap. VII, num. V, § 1, et eâdem part. III, cap. VIII, § 3, eius loco subrogetur, illoque deficiente, secundus, et postea tertius eodem ordine servato; quod etiam in similibus et in aliis quibuscumque casibus subrogandi seu supplendi emergentibus omnino observetur ac fiat. Quod si nullus eorum inveniatur, recursus habeatur ad antiquiorem ex quatuor definitoribus quadriennii immediati praeteriti, illoque deficiente, ad illi immediatum, etc., et omnibus praedictis quatuor deficientibus, ad unum ex definitoribus additis eiusdem quadriennii, supradicto ordine omnino servato; sicque retrocedatur ad alia capitula praeterita, donec integretur numerus quatuor definitorum, non obstante supplicatione provinciae in contrarium nobis factâ. Qui vero non ad causam vel causas particulares, ut in casu discordiae vel recusationis contingere potest, sed ad universitatem causarum pro huiusmodi subrogatione definitorium ingreditur, numerumque quatuor definitorum actû exercentium constituit (confirmantes, et, quatenus opus sit, innovantes declarationes reverendissimorum patrum) voce, loco, ceterisque, subrogatione durante, gaudeat exemptionibus et privilegiis, absque ullâ prorsus differentiâ, quibus definitores actuales in capitulo provinciali electi gaudent; et si omnibus istis antiquior sit, et usus emerserit quod nullus in praesidentem capituli provincialis per litteras patris generalis deputetur, ipse tamquam primus definitor (licet subrogatus) praesidentiâ potiri debebit, conformiter ad nostras sacras constitutiones, part. III, cap. VII, num. I, § 4: et si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione.

De liberâ suffragatione definitorum.

X. Omnes et singulos patres definitorii in omnibus et singulis causis vel negotiis in definitorio etiam privato sententiandis seu quomodocumque pertractandis vel determinandis semper habere vota decisiva declarantes, decernimus quod si aliquis eorum pro suffragatione secretâ instantiam fecerit, per ballottulas secretas omnino fiat, sub poenâ nullitatis agendorum ipso facto et absque aliâ declaratione: inhibentes praeterea patribus praesidenti capituli provincialis et alteri cuicumque, sub poenâ privationis utriusque vocis per quinquennium ipso facto incurrendâ, ne in definitoriis etiam privatis, quorum praesidentia ad eos respective pertineat, per se vel per alium liberam et independentem patrum definitorii suffragationem publicam vel secretam quovis modo impediant, neque ad suum sensum eorumdem vota extorquere attentent; et si in puncto iuris praedicti patres, vel aliquis eorum, difficultatem aliquam habuerint, consultum cum advocatis seu iurisperitis etiam saecularibus habere possint et valeant.

De suffragiis in causis definiendis.

XI. Ut quodcumque definitorium vel tribunal etiam capituli provincialis vel privati in suis iudiciis vel congressibus sententiam vel determinationem faciat, facereque intelligatur, maiorem partem omnium votorum respective consentire et concurrere debere, necnon praedictae maiori parti minorem cedere, ac sententiae vel determinationi factae subscribere teneri, etiamsi praesidens capituli vel pater provincialis pro dictâ minori parte steterit, volumus, decernimus et declaramus. In casu vero discordiae, ut vocant, si in quocumque definitorio oriri contigerit, pro eâ tollendâ

vocetur et admittatur ille definitor additus qui in casu supplementi pro integrando definitorio primo vocari et admitti deberet: et si huiusmodi vocatio quacumque ex causâ effectum non sortiatur, vel discordia adhuc ablata non fuerit, recursus tunc habeatur ad alium, et alium definitorem additum, etc., conformiter ad decretum sub num. IX suprapositum, donec praedicta discordia cesset, sententiaque vel determinatio a maiori parte fiat. Si autem in tribunali praesidentis capituli et iudicum causarum praedicta discordia oriatur, pro eâ tollendâ vocetur et admittatur pater provincialis seu rector provinciae; et si huiusmodi vocatio quacumque ex causâ effectum similiter non sortiatur, vel discordia adhuc ablata non fuerit, recursus tunc habeatur primo ad definitores actuales suo ordine, postea ad additos, donec praedicta discordia cesset, sententiaque vel determinatio a maiori parte, ut supra, fiat. Et si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione.

De tempore quo quis privari nequit officio, vel voce activâ aut passivâ.

XII. Cum per nostras sacras constitutiones, part. III, cap. X, § 3, cautum sit, ne capitulum privatum priorem aliquem intra duos menses ante capitulum provinciale et intra duos alios ante congregationem intermediam prioratus officio privare possit; prohibitionem huiusmodi etiam respectu omnium et singulorum patrum vocem activam vel passivam habentium, et non solum per sententiam condemnatoriam, sed etiam declaratoriam, intelligendam esse declaramus; itaut praedictum definitorium privatum nullum patrem, cui ratione gradus, officii, vel aliàs vox activa vel passiva competat, praedictâ voce activâ vel passivâ, gradu vel officio intra duos menses ante capitulum provinciale et intra duos alios ante congregationem intermediam privare, nec privatum declarare ullo modo possit: neque, cum aliquis semel electus et confirmatus a patribus cuiuscumque definitorii respective fuerit, electionem confirmatam tamquam nullam declarare intra praedictos duos menses valeat: et si secus super his fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione, et tam pater provincialis quam definitores poenam privationis utriusque vocis per quinquennium ipso facto incurrant.

De iis quibus provincialis se ingerere nequit.

XIII. Volumus insuper et decernimus quod pater provincialis in attinentibus ad primam instantiam et gubernium immediatum et ordinarium superiorum localium nullo modo se intromittere possit, praeterquam in casibus a iure permissis; cui insuper praecipimus, sub poenâ privationis vocis activae et passivae per quinquennium ipso facto incurrendâ, ne administrationem praediorum, fructuum et reddituum conventuum undequaque provenientium, per se vel per alios, directe vel indirecte, sub nullo praetextu, motivo vel titulo, sibi arrogare seu adiudicare audeat: quod si, inter visitandum, regularem vel saecularem administratorem praedii vel praediorum removendum iustis ex causis invenerit, et cum effectu removeat, tunc, sub eâdem poenâ privationis vocis, eidem patri provinciali inhibemus, ne in provisione novi administratoris ullo modo se ingerat, sed certiorem faciat superiorem localem conventus ad quem tale praedium seu praedia spectant, ut ipse superior localis de consensu patrum consilii de alio seu aliis administratoribus provideat. In casu praeterea quo a gravamine prioris localis ad patrem provincialem appellatio interponatur, volumus et declaramus huiusmodi causam

a patre provinciali et definitoribus saltem in capitulo privato etiam intra bimestre, non tamen post recognitionem patris praesidentis, prout de iure cognoscendam et determinandam esse: et si secus super his fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione.

De visitatione provinciae a provinciali facienda.

XIV. Generalem aliquam vel particularem visitationem pater provincialis sub quovis praetextu vel motivo facere non possit praeter duas visitationes generales totius provinciae, quas intra quadriennium, unam scilicet singulo biennio sui provincialatus, facere debet: istas vero in conventu Quitensi intra quindecim dierum, et singulis aliis conventibus, doctrinis, ac praediis intra decem dierum terminum concludere omnino teneatur; intra quem terminum si aliquem superiorem localem propter casus in constitutionibus expressos dignum suspensione invenerit, eumdem etiam extraiudicialiter procedens et ad praescriptum praedictarum constitutionum, part. III, cap. XII, § 15, et cap. XIII, § 17, ab officio suspendere poterit: quod si in praedictis visitationibus summarie vel aliàs inveniat aliquem superiorem vel inferiorem in quacumque causâ civili vel criminali iudicialiter et compilato processu audiendum esse, tunc, tamquam iudex et extra formalitatem visitationis, causam vel causas, tum intra tum extra praedictum terminum visitationis, prout de iure, cognoscat, ad praescriptum decreti sub num. XXIV infrapositi: de causis vero, iudiciis vel negotiis tum civilibus tum criminalibus aliàs iudicatis, conclusis vel determinatis, necnon de quibuscumque sententiis in iudicatum transactis, praecipue absolutoriis, inquirere, eave movere, suscitare vel recognoscere, etiam ad instantiam partis, nullatenus possit. Item per se solus tam intra quam extra terminum praedictae visitationis patrem aliquem, cui ex gradu vel officio seu aliàs vox activa in capitulis provincialibus seu in aliis quibuscumque electionibus competat, praedictâ voce, gradu vel officio etiam per sententiam declaratoriam privare, aut titulo suspensionis, vel sub quocumque motivo vel praetextu, etiam quod reus vel processatus existat, ab eâdem voce, gradu, officio vel electione, directe vel indirecte, mediate vel immediate excludere nullo modo possit: sed si praedictâ voce, gradu vel officio propter quodcumque motivum vel causam carere debeat, tunc, servatis servandis, per sententiam condemnatoriam vel declaratoriam, a definitorio saltem capituli prout de iure ferendam, respective privetur vel privatus declaretur, aut ab electione excludatur, et non aliter, neque alio modo: quod si pater provincialis contrarium super his quovis modo facere vel attentare praesumpserit, totum sit irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione, privationemque utriusque vocis per quinquennium ipso facto incurrat.

De remotione religiosorum a coenobiis.

XV. Provincialis vel quicumque alius superior sententialiter vel provisionaliter religiosum aliquem a conventu, curatu Indorum vel praedio removerit, vel in exilium miserit, teneatur, sub poenâ privationis utriusque vocis per quinquennium, eumdem religiosum de eius discessu per tres dies ad minus ante remotionis vel exilii exequutionem praemonere, ut ad conventum seu locum sibi destinatum possit honeste accedere. Volumus praeterea ac decernimus quod si aliquis vel aliqui ex patribus vocalibus, vel definitorii, a conventu, in quo capitulum provinciale, congregatio intermedia, vel aliud quodcumque definitorium fuerint celebranda, etiam per

sententiam declaratoriam in exilium mittatur vel missus fuerit, non obstantibus praedicto exilio et quibuscumque aliis ad eumdem conventum tempore celebrationis capituli provincialis, congregationis intermediae vel definitorii, pro suffragio ferendo vel in definitorio iurisdictionem exercendo, libere et licite accedere possit et valeat, nec pater provincialis aut quicumque alius eumdem in tali accessu ullo modo impedire possit, sub poenâ privationis utriusque vocis per quinquennium ipso facto incurrendâ: capitulo autem provinciali vel congregatione intermediâ, vel definitorio seu definitoriis finito et finitis, statim recedat, et exilium servet.

De convocatione vocalium.

XVI. Per convocatoriam, quae a patre provinciali vel a quolibet alio superiori in capitulo provinciali, congregatione intermediâ vel aliâ quacumque electione fieri solet, convocatos intelligi volumus et declaramus omnes et singulos in habitu vel actu, vigore constitutionum vel privilegii aut quasi possessionis ad praescriptum decreti sub numero II supra positi, in iisdem ius eligendi habentes, respectu quorum nulla fieri possit prohibitio, quae, si fiat, pro nullâ habeatur, eâque non obstante ad electionem vel definitorium accedere possint et debeant. Congregationem insuper intermediam pater provincialis aut rector provinciae nullo motivo vel praetextu prorogare valeat, sed statuto tempore in medio quadriennii, die scilicet XXIV mensis iulii, praedictae congregationis primam sessionem per se vel per alium celebrare teneatur, sub poenis privationis utriusque vocis per quinquennium nullitatisque agendorum ipso facto incurrendis.

De syndicatu provincialis.

XVII. Provincialis seu rector provinciae, elapso sui officii tempore, coram definitorio capituli provincialis stare teneatur iudicio syndicatus seu (ut vocant) residentiae; praedictum autem definitorium, privative quoad aliam quamcumque auctoritatem vel iurisdictionem etiam patris provincialis et congregationis intermediae, tum ad instantiam partium, tum ex officio, de excessibus administrationis officii, necnon personalibus durante officio commissis, prout de iure, inquirere, iudicare et determinare teneatur. Verum, si aliqua vel aliquae contra patrem exprovincialem aut rectorem provinciae deferantur causae quae a definitorio capituli provincialis intra quindecim dies suae durationis definiri nequeant, definitorio capituli privati, cui praesentium statutorum atque declarationum vigore omnis facultas desuper necessaria et opportuna perpetuo conceditur et concessa declaratur, deferantur, quatenus intra terminum praecisum duorum mensium causam vel causas sibi delatas, prout iuris fuerit, finiat et determinet, finireque et determinare omnino teneatur; exprovincialis autem vel rector provinciae, quousque iudicium syndicatus sententialiter absolutum non fuerit, ad quaecumque officia etiam minima inhabilis omnino remaneat.

De adscriptione religiosorum aliarum provinciarum huic Quitensi.

XVIII. Quandocumque contigerit religiosos alterius provinciae alumnos huic provinciae Quitensi affiliari, tum confirmantes et partim moderantes decreta reverendissimorum patrum in praedictâ provinciâ admissa, necnon iuxta decreta capituli generalis celebrati anno MDCLXI, tam licentiam a patre reverendissimo generali in scriptis habendam, quam consensum authenticum utriusque definitorii saltem privati unius et alterius provinciae, *a qua* scilicet et *ad quam*, pro validitate affiliationis omnino intervenire debere decernimus et declaramus; secus affiliatio irrita et nulla sit ipso facto et absque aliâ declaratione. Nullus item alterius provinciae, nisi prius eidem

legitime affiliatus sit, neque aliquis ex non iterum affiliatis, nisi triennio transacto a die legitimae affiliationis, in definitorem vel visitatorem, regentem, secretarium, doctrinarum priorem, seu vicarium cuiuscumque conventus vel domus, etiam Indorum, vel praedii eligi aut deputari possit; secus electio vel deputatio irrita et nulla sit ipso facto et absque aliâ declaratione.

De renunciationibus.

XIX. Si pastor provincialis aut quilibet alius ex novem definitorii patribus legitimâ ex causâ officio suo semel acceptato renunciare voluerit, coram definitorio capituli provincialis vel congregationis intermediae id facere licite possit et valeat; praedictum autem definitorium, causâ renunciationis approbatâ renunciationeque acceptatâ, ut defectus renunciantis suppleatur, prout de iure, omnino procedere teneatur. Patres item priores, vicarii priores, studiorum regentes, provinciaeque secretarius, si causam legitimam renunciandi suis officiis semel acceptatis similiter habuerint, et eisdem renunciare licite possint et valeant, non tamen per sex menses ante tempus capituli provincialis, neque per duos alios ante tempus congregationis intermediae. Quocirca, textum nostrarum constitutionum, part. II, cap. VII, n. XVII, § 3, ibid: *Si vero prioratus officium acceptare renuerit sine causâ praedictâ quam iudicare tenentur pater provincialis et definitores, etc.*, intelligendum esse declarantes etiam respectu eorum qui praedictis officiis semel acceptatis renunciare voluerint, decernimus et declaramus huiusmodi patres suas renunciationes coram patre provinciali et definitoribus actualibus in definitorio saltem capituli privati congregatis facere teneri, ad quod definitorium causae vel causarum renunciationis approbationem, praedictaeque renunciationis acceptationem, necnon, si post congregationem intermediam renunciatio acceptari contigerit, electionem seu provisionem alterius officialis in locum renunciantis sufficiendi, ad praescriptum earumdem constitutionum, part. III, cap. IX, duraturam, pleno iure pertinere similiter declaramus: et si secus super his fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione. Verba autem constitutionum, p. III, c. II, § 5, ibid.: *Nullus item possit voci suae renunciare sub poenâ privationis vocis activae per biennium*, de renunciatione solius vocis, ut praedicta verba sonant, non autem de renunciatione officiorum intelligenda esse declaramus, et non aliter, neque alio modo.

De appellationibus.

XX. Si quis autem in quibuscumque causis civilibus vel criminalibus a definitorio capituli provincialis vel congregationis intermediae nulliter aut cum iniustitiâ notoriâ iudicatus vel spoliatus fuerit, ad remediaque iuris (absolutis praedictis definitoriis) recurrere voluerit, tunc per se vel per eius procuratorem, etiamsi absens fuerit, coram definitorio capituli privati de praedictâ nullitate, vel iniustitiâ notoriâ processus vel sententiae, necnon restitutionem in integrum, dicere, conqueri et postulare legitime possit et valeat; verba namque nostrarum constitutionum, p. III, cap. X, § 3, ibi: *Non tamen poterunt sententias vel determinationes capituli vel congregationis provincialis mutare vel alterare*, in casibus spolii vel nullitatis aut iniustitiae notoriae locum non habent, neque eos comprehendunt, et ita intelligendum esse declaramus. Capitulum vero privatum etiam cum facultate desuper necessariâ et opportunâ, quae vigore praesentium statutorum atque declarationum ei perpetuo conceditur et concessa declaratur, quoad praedictam

nullitatem vel iniustitiam notoriam, ac etiam quoad spoliati restitutionem, usque ad sententiam definitivam, prout iuris fuerit, procedere omnino teneatur; quod etiam in simili eventu per patrem presidentem et iudices causarum facere posse declaramus. Magistri praeterea et praesentati, semel a provinciâ acceptati, gradibus magisterii vel praesentaturae, seu aliquo ex eorum privilegiis, nullo modo possint suspendi vel privati declarari, nisi propter casus dumtaxat pro eorum privatione vel suspensione in constitutionibus expressos, et per sententiam a definitorio capituli saltem privati, iuris ordine servato, proferendam[1]; et, si contrarium super his fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione. Praefati insuper magistri a provinciâ acceptati (quoad habilitatem ad officium provincialatus absque eo quod conventuum priores aliquando extiterint, confirmantes et innovantes declarationes reverendissimi Valvasorii praedecessoris nostri), eo quod omnes actu legerint et docuerint, privilegio regentium gaudeant et potiantur.

De amotione et residentia vicariorum priorum.

XXI. Vicarii priores, qui loco priorum vel vicariorum titularium cum voto, vel ante vel post congregationem intermediam, quomodolibet eliguntur vel providentur, nullo modo ad libitum removeri possint; sed, si motiva adsint privationis vel declarationis, contra eos procedendum esse declaramus eodem modo et formâ praescriptis in constitutionibus, part. III, cap. XIII, § 17, et in decreto sub num. XXIV infraposito; irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes, quidquid secus fieri vel attentari contigerit.

Innovantes propterea[2] et ampliantes decretum reverendissimi Lanfranconii pro eâdem provinciâ Quitensi emanatum, praecipimus omnibus et singulis prioribus et vicariis prioribus in capitulo provinciali seu aliàs aleatis[1] vel provisis, sub poenis privationis praedictorum officiorum ac inhabilitatis ad illa et alia imposterum per quinquiennium obtinenda, ut in conventibus, doctrinis vel praediis, pro quibus sunt electi vel provisi, ad praescriptum constitutionum, part. III, cap. XIII, § 9, omnino residere teneantur; paterque provincialis seu rector provinciae vel aliàs[2] quicumque superior, sub poenâ privationis utriusque vocis per quinquennium ipso facto incurrendâ, eisdem vel alicui eorum nullo modo residentiam impediant, sed eos ad ita residendum cum effectu respective compellant; et, cum priores seu vicarii priores ad capitulum provinciale ire debent, praedictus provincialis seu rector provinciae, sub eâdem poenâ privationis, de vicariis qui conventibus interim praesint, excepto unico casu in constitutionibus expresso, part. III, c. XX, § 1, nullo modo provideant; sed, conformiter ad dispositionem eiusdem c. XX, si praedicti conventus superiorem non habuerint, vicarii eligantur, nec, sub eâdem poenâ privationis, auctoritatem et gubernium interinarium superioris vel in eius deficientiâ praedictas electiones valeant impedire, vel secus super his quovis modo audeant attentare.

De patribus convocalis ad negotia coenobii pertractanda.

XXII. Quotiescumque iuxta praescriptum nostrarum constitutionum superior localis ad aliquam causam vel negotium pertractandum patribus consilii uti debet (inter quos semper connumerari debere declaramus et praecipimus studiorum regentes et lectores sacrae theologiae et artium tam actuales quam iubi-

1 Edit. Main. legit *proferendum* (R. T.).

2 Forsan *praeterea* legendum (R. T.).

1 Lege potius *electis* (R. T.).

2 Forsan *alius* pro *aliàs* (R. T.).

latos), tunc omnes et singulos patres consiliarios vota decisiva habere declarantes, decernimus quod si aliquis eorum pro suffragatione secretà instantiam fecerit, per ballotulas secretas omnino fiat, et in omni eventu, nisi eorum maior pars concurrat et consentiat, sententia vel resolutio nullo modo sit neque intelligatur facta; superior vero, sub poenis privationis utriusque vocis per quinquennium et nullitatis agendorum ipso facto incurrendis, neque liberam patrum suffragationem publicam vel secretam valeat quovis modo impedire, neque eorumdem vota ad eius sensum extorquere.

De reclamantibus eorum professioni.

XXIII. Si quis in posterum contra suam professionem iudicialiter reclamaverit, vel de eius nullitate dixerit, a quocumque officio, quod pro tunc habuerit, ipso factó sit absolutus et privatus, liteque seu reclamatione durante nec vocem activam nec passivam ullo modo habeat; et, si, in quocumque statu causae, vel post sententiam definitivam, etiam in iudicatum translatam, ad matrem suam religionem redire velit, charitative quidem recipiatur, ita tamen ut, si, facto processu ad praescriptum decreti sub num. XXIV infra positi, legitime constiterit indebite ac malitiose, et praesertim ad se subtrahendum a correctione superioris, contra professionem reclamasse, vel de eius nullitate dixisse, si graduatus vel sacerdos tantum fuerit, locum novissimum inter graduatos vel sacerdotes per annum respective habeat, et utrâque voce careat per biennium; si vero non sacerdos sive chorista, ut vocant, fuerit, poenam gravioris culpae per unum mensem sustineat, et ad sacros ordines, etiamsi in eis initiatus fuerit, per triennium nullo modo promoveatur; et, si tandem laicus fuerit, eamdem poenam gravioris culpae per unum mensem subeat, et locum novissimum teneat per biennium.

De formà quam provincialis servare debet in causis gravioribus.

XXIV. Cum pater provincialis, etiam tempore visitationis, in quibuscumque causis civilibus vel criminalibus procedit seu procedere intendit ad imponendum, etiam per sententiam declaratoriam, poenam vel poenas graviores ordinarias, scilicet privationis vocis activae vel passivae, dignitatis, prioratus, magisterii, praesentaturae officii vocem activam vel curam animarum habentis, gravissimae culpae, triremium, exilii a provincià, torturae, infamiae, apostasiae, conspirantis, capitis factionum, incorrigibilitatis, et aliarum similium, vel formidabiliorum, aut infamiam personae, conventus, provinciae vel religionis inducentium, insuper in illis causis in quibus tractatur de exclusione vel admissione, validitate vel invaliditate alicuius magisterii vel praesentaturae, et[1] in aliis similibus vel gravioribus, tunc praedictus pater provincialis, non tamquam visitator, nec sub ratione et formalitate visitationis (etsi ea in actu fuerit), sed tamquam iudex (praesuppositis tamen de iure praesupponendis) iudicialiter et compilato processu, servatisque omnibus et singulis substantialibus iudiciis ordinariis, in earum substantiatione, cognitione et determinatione omnino procedere teneatur; itaut reum seu reos, prout de iure, etiam ad sententiam citet; eos in omnibus et singulis suis legitimis defensionibus, excusationibus et exceptionibus, etiam contra iudicem vel iudices, testem vel testes, prout de iure, audiat; eis integram copiam processus, nomina testium et consultum habere cum advocatis seu iurisperitis, etiam saecularibus, si petierint, terminosque sufficientes pro suis defensionibus concedat; coniudices verbo

1 Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

vel scripto informare nullatenus impediat; ceteraque huiusmodi, etiam circa habilitatem, iuramentum, examen et repetitionem testium pro integritate iudicii et legitimâ efformatione probationum de iure necessariâ (quae probationes, ut ad poenam vel poenas praecipue ordinarias reus condemnari, vel in eas aut in aliquam earum incursus declarari possit, plenae, clarae et concludentes debent esse), omnino observet, et ad sententiam sine plenâ cognitione causae (prout ex parte suâ fuerit) nullo modo procedat, neque procedere possit; appellationes insuper legitimas, etiam ex causâ probabili, debito tempore interpositas (exceptis tamen quibusdam casibus particularibus de iure, et prout de iure excipiendis), quoad utrumque effectum, scilicet suspensivum et devolutivum, in quantum ad se attinet, admittat, easque sic admittere teneatur. Quam formam, modum et ordinem iudicialiter procedendi et iudicandi, etiam circa appellationis admissionem, alium quemcumque superiorem ordinarium vel delegatum, necnon quodcumque tribunal vel definitorium etiam capituli provincialis respective observare teneri decernimus et declaramus. Unde verba nostrarum constitutionum, part. III, cap. XII, § 22, ibi: *Appellationes a correctione regulari vel a praecepto sui superioris penitus inhibemus, et a nostro Ordine legamus,* etc., et illa, part. VI, cap. XXIII, § 2, ibi: *Impositae tamen poenae, quocumque modo imponantur, a subditis humiliter acceptentur, postpositâ omni appellatione; nam a correctionibus non licet fratribus nostris appellare,* de correctionibus vel praeceptis extraiudicialiter et ad poenitentiam impositis, modumque legitime corrigendi et praecipiendi non excedentibus, intelligenda esse declaramus, et non aliter, neque alio modo; et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, fieri vel attentari contigerit, totum sit irritum et inane, nulliusque roboris et momenti, ipso facto et absque aliâ declaratione.

De iudicibus recusantibus.

XXV. Recusationes malitiosae, calumniosae, frivolae, frustratoriae nullo modo admittantur, sed potius ita recusantes graviter et prout de iure respective corrigantur et puniantur. Si tamen quicumque superior, tam intra quam extra terminum visitationis iudicialiter procedens seu procedere intendens, legitime recusari etiam ex causâ probabili contingat, tunc, huiusmodi recusatione admissâ, circa probationem causae vel causarum praedictae recusationis, necnon circa alia ad ipsam recusationem eiusque iudicium concernentia vel attinentia, ac insuper in omnibus et singulis illis casibus in nostris sacris constitutionibus omissis, et in casibus dubiis, pro eorum doctrinali intelligentiâ seu interpretatione, in eo interim quod reverendissimi patris responsum legitime habeatur, prout de iure communi canonico procedi et ad illud respective recurri debere volumus et declaramus. Verum si pater praesidens intra definitorium capituli provincialis, vel pater provincialis intra definitoria congregationis intermediae vel capituli privati legitime coram eisdem definitoriis recusari contigerit, vicarios loco eorum nominare vel substituere etiam sub motivo praesidendi minime possint; sed in tali casu praesidentia definitorii, quodcumque sit, patri ex reliquis in ordine sedendi antiquiori pertineat: et tam in istis quam in casu recusationis aliorum conjudicum, dummodo tamen maior pars definitorii libera et expedita maneat, nullus alius ad definitorium loco recusati vel recusantis vocetur vel admitta-

tur; sed plena iurisdictio, etiam quoad causam principalem, in maiori parte coniudicum remanentium sit et permaneat, prout ita esse et permanere volumus et declaramus: quod si maior pars definitorii, ut supra, non manserit, itaut in definitorio capituli provincialis vel congregationis intermediae quinque, et in definitorio capituli privati tres ad minus patres liberi et expediti existant, tunc pro dictâ maiori parte integrandâ, ad praescriptum decreti sub num. IX suprapositi inviolabiliter procedatur.

De promovendis ad gradus vel ordines, necnon de apostatis.

XXVI. Nullus religiosorum, qui a decem annis professionem in eâdem Quiti provinciâ emiserit vel emittet in posterum, in definitorem, regentem, secretarium, doctrinarium, concionatorem, priorem etiam Indorum vel praedii eligi possit, nisi per biennium integrum artium, et per triennium sacrae theologiae cursus compleverit; in confessores vero eligi poterunt, dummodo in casibus conscientiae sint sufficienter instructi. Ii autem, qui ex aliis provinciis a decem annis Quitensi provinciae sunt filiati, vel affiliabuntur in posterum, definitorio per istrumenta authentica constare faciant qualiter praedictos artium et sacrae theologiae cursus in provinciis a quibus sunt exfiliati perfecerint, aliàs, sub poenâ inhabilitatis ad recensita officia, praedictos cursus in provinciâ Quiti complere teneantur. Et ad vitandam omnem irregularitatis suspicionem in sacris ordinibus suscipiendis, praecipimus et mandamus reverendo provinciali seu rectori provinciali, necnon cuicumque definitorio etiam capituli provincialis eiusdem provinciae Quitensis, nunc et pro tempore existentibus, sub poenis privationis utriusque vocis per decennium, ut, ad canones sacrosancti Concilii Tridentini, religiosis alterius provinciae, etiam cum licentiâ suorum provincialium ad istam Quitensem divertentibus, nullo modo dimissorias ad ordines sacros suscipiendos, etiamsi in eis initiati fuerint, de cetero concedant; cum huiusmodi dimissoriae a propriis et non ab alienis provincialibus concedendae sunt. Animarumque praeterea saluti consulentes, ob immanem terrae marisque distantiam ab hac Romanâ Curiâ, benigne concedimus patri provinciali seu rectori provinciali et definitoribus etiam capituli privati praedictae provinciae Quitensis, nunc et pro tempore existentibus, ut religiosos suos apostatas, etiamsi a multo tempore et ultra annum a conventu, vel etiam a provinciâ, immo et a religione, non tamen a fide, apostataverint, recipere possint, servatis tamen quoad cetera dispositionibus nostrarum constitutionum, part. VI, cap. XIV, de apostatis recipiendis.

De lectoribus.

XXVII. Ut debitum studiorum praemium benemeritis retribuatur, praecipimus quod in lectorem artium nullus de cetero assumatur, nisi prius, per integrum biennium artium ad minus, et per quadriennium theologiae scholasticae cursibus peractis, praevium rigorosum examen per oppositionem lectionis vigintiquatuor horarum coram patre provinciali, superiore ordinario conventus, magistris a provinciâ acceptatis, studiorum regente, lectoribus tam actualibus quam iubilatis, et studiorum magistro subeat, ac, argumentis satisfactis, a maiori parte praedictorum patrum per suffragia secreta approbatus fuerit: inter approbatos vere [1] ceteris praestantior, pro primo artium cursu legendo deputetur; quod si aequales in doctrinâ censeantur, antiquior in studiis scholasticis; et datâ in iis aequalitate, antiquior in professione aliis praeferatur: ad lectoratus itidem theologicos inter artium lectores ille primo assumatur

1 Aptius lege *vero* (R. T.).

qui antiquior est in lectione scholasticâ; in qua si pares sint, qui prius lector fuerit institutus; et si aequales in institutione inveniantur, ordo servetur professionis: ei vero, qui inverso ordine a nobis praescripto ad lectoris munus assumptus fuerit, annus vel anni, quibus artes vel theologiam aut utramque facultatem legerit seu docuerit, nullo modo computentur, neque computari possint, pro magisterio obtinendo.

De magistris et praesentatis.

XXVIII. Patres definitorii, etiam capituli provincialis, sub poenâ privationis vocis activae et passivae per quinquennium ipso facto incurrendâ, nullo modo ad magisterium etiam pro primo loco vacaturo postulent vel exponant eum, qui per octo annos artium et theologiae cursus docendo et legendo prius non compleverit; neque eumdem vel alium quemcumque pro magistro etiam primum locum vacaturum[1] acceptent seu recipiant, nisi, praedicto tempore lectoriae completo, litteras originales magisterii coram definitorio exhibuerit: ad praesentaturae vero gradum, sub eâdem poenâ privationis, neminem postulent, aut pro praesentato acceptent seu recipiant, nisi, cursibus philosophicis et theologicis, ut supra in decreto sub num. XXVI, expletis, sex ferias quadragesimales, ut vocant, et alios particulares sermones praedicaverit, litterasque praesentaturae ante acceptationem seu receptionem coram definitorio exhibuerit originales: irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes, si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

De praecedentiis.

XXIX. Ad extirpanda radicitus litium germina quae circa praecedentias oriri solent, declaramus quod exprovincialis et expraesidens toto illo quadriennio, quo immediate absoluti sunt suis ab officiis respective, cum adhuc de corpore definitorii sint, eumdem locum ubique et praecedentiam habent, quam habent intra definitorium congregationis intermediae ex declaratione reverendissimi Lanfranconii pro eâdem provinciâ emanatâ, in eâque usu receptâ, declarantes tamen, quod, transacto quadriennio, in quo sunt immediate absoluti, ad praecedentiam et locum ex constitutionum part. III, cap. XXI eisdem aliàs debitum reduci teneantur, prout, sub poenis privationis vocis et loci per quinquennium ipso facto incurrendis, praecipimus omnibus et singulis huiusmodi patribus, etiam eis qui ante huius decreti emanationem ita absoluti extiterunt, ut cum effectu reducantur; non obstantibus quibuscumque in contrarium; cum, iuxta constitutionem Urbani VIII de die XV ianuarii MDCXXX incipientem *In Sede Principis Apostolorum*, praedictum capitulum XXI partis III earumdem constitutionum de ordine praecedentiarum inviolabiliter observari debeat. Quoad magistros insuper a provinciâ acceptatos, in choro, refectorio, capitulo, processionibus, etc., ille, qui per tres meness ad minus prius graduatus fuerit, insigniaque magistralia susceperit, ad praescriptum praedictarum constitutionum praedictâ part. III, cap. XXI, et parte V, cap. VI, ceteros, etiamsi exprovinciales sint, praecedat praecedereque debeat, nullo habito respectu ad qualitatem exprovincialatus, utpote, ex praedicto cap. XXI partis III constitutionum, magisterio inferiorem. Inter praesentatos autem ille alios in eisdem locis praecedat, praecedereque debeat, qui per duos menses ad minus gradu praesentaturae, etiam ante huiusmodi decreti emanationem, prius graduatus fuerit, sive sint cum voto, sive non sint, cum, iuxta praedictas con-

1 Forsan legendum *etiam ad primum*, etc., vel *primo loco vacaturo* (R. T.).

stitutiones, eâdem parte III, eodemque cap. XXI, praedicti praesentati et superior conventus, vota non habentes, ante socium patris provincialis, qui habet votum, locum et praecedentiam teneant. Qui vero, ab aliis provinciis exsiliati, provinciae Quitensi affiliantur, eumdem in hac locum et praecedentiam retineant, quem in provinciâ a qua exsiliantur habebant, itaut magister inter magistros, praesentatusque inter praesentatos, etc., praecedentiam retineant sibi debitam, dummodo tamen de suâ legitimâ promotione ad gradum magisterii vel praesentaturae, sive de antiquitate suae professionis, si graduati non fuerint, definitorio saltem privato provinciae Quitensis, cui affiliantur, legitime constare faciant. Ut haec quae circa praecedentiam decreta sunt, exactius in istâ provinciâ serventur, declaramus quod patres provinciales actuales seu rectores provinciales, sive per se ipsos, sive unâ cum definitorio etiam capituli provincialis, nullo modo possunt neque poterunt alicui religioso concedere praecedentiam, sicut nec etiam privilegia personalia, quibus vel a choro, vel a mensâ communi, vel a communibus observantiis eximantur; sed observandam esse omnino constitutionem apostolicam Urbani VIII die XXX iulii MDCXXVI incipientem *Pastoralis*, qua huiusmodi privilegia et exemptiones prohibita et interdicta sunt, de ceteroque absque licentiâ Sedis Apostolicae concedi non possunt: irritum insuper et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes et declarantes, si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

De executione decretorum quorum duo de electione provincialis declarantur.

XXX. Volumus et declaramus a reverendissimorum patrum decretis, statutis ordinationibus et declarationibus semel ab istâ nostrâ Quitensi provinciâ receptis, necnon ad eius postulationem provisis, seu pro ipsius reformatione et bono regimine cum cognitione causae emanatis, supplicationem vel appellationem, ex legitimâ causâ interpositam, eorum exequutionem nullo modo retardare vel impedire posse; sed, in eo interim quod responsum vel determinatio superioris legitime habeatur, omnia et singula inviolabiliter observari ac omnino exequi debere: irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes, si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

Experientiâ insuper edocti quod multâ irrepserint dubia et lites ex decretis reverendissimorum Vicecomitis et Lanfranconii praedecessorum nostrorum, quibus praecipitur ut electio patris provincialis, sub poenâ nullitatis, celebretur iuxta constitutiones, quodque, qui semel electus fuerit in provincialem, alterâ vice eligi non posset, sub poenâ eiusdem nullitatis: ideo praedicta duo decreta moderanda et ad terminos nostrarum constitutionum reducenda statuimus, prout tenore praesentium ea moderamur et reducimus, declarantes quod qui conformiter ad sacros canones et nostras constitutiones habilis et idoneus ad provincialatum repertus fuerit, valide et legitime eligi possit; electioque, quae iuxta praedictos sacros canones et constitutiones religionis valida et legitima fuerit, pro validâ et legitimâ habeatur, eodem prorsus modo ac si praedicta duo decreta emanata non fuissent.

De rectore provinciali qui per aliquod tempus gubernaverit et de electione vicariorum, priorum aliorumque similium.

XXXI. Confirmantes, et quatenus opus sit innovantes declarationes reverendissimorum patrum etiam pro eâdem nostrâ provinciâ Quitensi emanatas, declaramus rectorem provincialem legitime electum seu institutum, qui cum effectu provinciam per aliquod tempus gubernaverit, et locum et vocem activam

et alia quaecumque iura, praerogativas et privilegia provincialis absoluti tum intra tum extra definitorium deinceps semper habere. Et tandem, cum nostrae constitutiones, part. III, cap. IX, disponant, ut in casu, quo definitorium privatum post congregationem intermediam priores officio privet, nova electio vel provisio vicarii prioris, quae tunc fieri debet, ad praedictum definitorium privatum pertineat; huiusmodi dispositionem etiam de declaratione privationis, necnon in casu quo alius quicumque officialis vocem activam habens officio privetur vel privatus declaretur, intelligendam esse declaramus: irritum ac inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes, si secus super his quovis modo fieri vel attentari contigerit.

Sanctio

XXXII. Ut autem praesentia haec nostra decreta, statuta, ordinationes et declarationes, quae cum plenâ cognitione causae pro reformatione et bono regimine istius nostrae provinciae Quitensis a nobis maturâ consideratione edita fuere, firmius consistant, stricte praecipimus reverendo patri provinciali seu rectori provinciae, omnibusque et singulis reverendis patribus definitorii praedictae provinciae, nunc et pro tempore existentibus, in meritum salutaris obedientiae, sub rebellionis nostrae, privationis vocis activae et passivae per decennium, graduum, officiorum necnon excommunicationis maioris latae sententiae, quam hac unâ pro trinâ canonicâ monitione praemissâ in his scriptis, licet inviti, ferimus, ipso facto incurrendis poenis, quatenus, omni et quacumque supplicatione et appellatione remotâ, omnia et singula decreta, statuta, ordinationes et declarationes, in his litteris contenta, in capitulo etiam privato integre recipiant, ad litteram inviolabiliter observent, ab omnibus et singulis respective sic observari faciant, et ullâ sine morâ exequutioni mandent; non obstantibus quibuscumque provinciae definitionibus, actis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, necnon nostris vel praedecessorum nostrorum decretis, statutis, ordinationibus et declarationibus in contrarium praemissorum quomodolibet approbatis, confirmatis, innovatis, concessis et emanatis; quae omnia et singula, in quantum praesentibus adversantur, revocamus et annullamus, et revocata et annullata esse volumus et declaramus, sicuti etiam alia a nobis decreta, die XX mensis novembris MDCLXXV pro istâ provinciâ Quitensi edita, tenore praesentium revocamus et annullamus, revocataque et annullata esse volumus et declaramus, mandantes ut ad nos cum effectu transmittantur; praecipimus insuper eidem patri provinciali seu rectori provinciae, nunc et pro tempore existenti, sub eisdem poenis, ut perpetuis futuris temporibus, ante recognitionem patris praesidentis, in capitulis provincialibus et in congregationibus intermediis respective, coram omnibus patribus ac fratribus, horâ quae opportuna ei videatur, haec nostra decreta, ordinationes, statuta et declarationes perlegi faciat, ac in libro provinciae transcribi, et eorum authenticam copiam ad omnes conventus dictae provinciae transmitti curet; quorum prioribus seu superioribus localibus nunc et pro tempore existentibus etiam praecipimus, sub poenâ suspensionis ab officio per sex menses ipso facto incurrendâ, ut eadem singulis annis infra quadragesimale tempus publice coram omnibus legi faciant[1]. Haec autem nostra decreta, ordinationes, sta-

1 Male edit. Main. legit *faciat* (R. T.).

tuta et declarationes, quae semper firma, valida et efficacia esse decernimus et declaramus, de subreptionis vel obreptionis, vel alio quovis defectu, etiam intentionis nostrae, nemo nobis inferior, sub iisdem poenis et excommunicatione, notare audeat; sicque in praemissis per quoscumque praedictae provinciae et Ordinis nostri iudices et superiores ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, ac irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes et declarantes, si secus super his a quoquam nobis inferiori, quavis auctoritate, scienter vel ignorenter, fieri vel attentari contigerit ».

Preces procuratoris provinciae.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, decreta, statuta, ordinationes et declarationes, aliaque praemissa, bono regimini ac reformationi et tranquillitati praedictae provinciae valde utilia sint, firmiora vero existant ea quibus Apostolicae Sedis accedit auctoritas: nobis propterea dictus Franciscus procurator, etiam nomine dictae provinciae, humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Omnia relata decreta confirmantur.

§ 3. Nos igitur, ipsum Franciscum procuratorem specialis favore gratiae prosequi volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, omnia et singula decreta, statuta, ordinationes et declarationes ac articulos et capitula praeinserta, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, etiam substantiales, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon praedictorum Ordinis et provinciae, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu

exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVII martii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 17 martii 1679, pontif. anno III.

LVI.

Permittitur, ut festum B. M. V. de Monte Carmelo cum officio et missâ propriâ fratrum Carmelitarum celebretur ab omnibus in regnis et dominiis coronae Portugalliae subiectis[1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Apostolatus officium, quod inscrutabilis divinae bonitatis altitudo humilitati nostrae, meritis licet et viribus longe impari, committere dignata est, salubriter exequi, adiuvante Domino, iugiter satagentes, piis christifidelium et praesertim personarum in sublimitate positarum magnoque virtutum fulgore conspicuarum votis, ad augendam in terris augustissimae sanctissimaeque Deiparae Virginis Mariae cultum et venerationem laudabili studio tendentibus, favorabilem assensum paternâ benignitate libenter praebemus, sicut ad augendam christiani populi devotionem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Permittit ut in rubricâ. § 1. Cum itaque, sicut nomine carissimae in Christo filiae nostrae Mariae Franciscae Elisabethae Portugalliae et Algarbiorum reginae illustris nobis per venerabilem fratrem Ludovicum archiepiscopum Bracharensem, dilectissimi in Christo filii nostri Petri principis Portugalliae et Algarbiorum regnorum gubernatoris apud nos et Sedem Apostolicam oratorem, nuper expositum fuit, ipsa Maria Francisca Elisabetha regina, pro peculiari suâ erga beatissimam Virginem praefatam devotione, festum eiusdem sanctissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo quotannis die XVI iulii seu aliâ die intra illius octavam cum eodem officio ac missâ propriâ, quibus fratres Ordinis eiusdem Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo ex indulto Sedis Apostolicae praedictae utuntur, in regnis et dominiis coronae Portugalliae subiectis celebrari posse summopere desideret: nos, ipsius Mariae Franciscae Elisabethae reginae votis hac in re, quantum cum Domino possumus, paternae charitatis studio annuere cupientes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ut festum gloriosissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo ab omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus tam saecularibus quam regularibus, qui ad horas canonicas tenentur, in omnibus ecclesiis praefatorum regnorum Portugalliae et Algarbiorum ac provinciarum et ditionum quarumcumque coronae Portugalliae subiectorum annis singulis die XVI iulii seu aliâ die intra illius octavam cum officio et missâ propriâ, quibus fratres praedicti sicut praemittitur utuntur, celebrari libere et licite possit et valeat, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Clausulae. § 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia ple-

[1] Die XXIV septembris MDCCXXVI Benedictus XIII hoc festum cum officio ab ipso approbato extendit ad Urbem et Orbem.

nissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIV martii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 24 martii 1679, pontif. anno III.

LVII.

Confirmatur decretum, quo specialis Congregatio segregavit quatuor coenobia a provinciâ Bavariae fratrum eremitarum sancti Augustini.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Causa decreti.

§ 1. Nuper, ad tollendas in posterum occasiones discordiarum et scandalorum quae a plerisque annis in provinciam Bavariae Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini irrepserant, Congregatio nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus super negotiis dictae provinciae a nobis specialiter deputata, in vim facultatis sibi a nobis attributae, conventus Salisburgensem, Dissembergensem, Ratembergensem, et de Schefel ab eâdem provinciâ Bavariae segregavit et dismembravit, eosque segregatos et dismembratos esse voluit et declaravit uni vel pluribus dicti Ordinis provinciis adiacentibus commodioribus vel magis opportunis per eamdem Congregationem opportuno tempore aggregandos et incorporandos, relictis ipsi provinciae Bavariae omnibus conventibus qui[1] in Bavaria existunt, quive in eâ erigentur, ac insuper conventu Ratisbonensi dicti Ordinis, ut provinciam Bavaricam in posterum constituerent ac integrarent, et aliàs, prout uberius continetur in litteris dilecti filii nostri Palutii eiusdem S. R. E. presbyteri cardinalis de Alteriis nuncupati, eiusdem Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris deputati, emanatis, tenoris qui sequitur, videlicet:

Litterae E.mi protectoris quibus refertur Congregationis decretum.

« Palutius tituli SS. XII Apostolorum presbyter cardinalis de Alteriis, S. R. E. camerarius, ac totius Ordinis eremitarum sancti Augustini apud Sanctam Sedem protector. Cum in sacrâ Congregatione deputatâ per sanctissimum D. N. Innocentium XI feliciter regnantem pro negotiis provinciae Bavariae Ordinis eremitarum sancti Augustini sub die XVII martii MDCLXXIX in domo E.mi D. Vidoni, cum interventu EE. DD. Fachenetti, Franzoni, Carafae, nostri de Alteriis, Columnae et eiusdem Vidoni, ad tollendas in posterum occasiones discordiarum et scandalorum, quae a plerisque annis irrepserunt, resolutum fuerit consulendum esse Sanctissimum, ut, ex nimium iustis et rationabilibus motivis et causis in eâdem Congregatione mature perpensis et examinatis, dignaretur dismembrare a dictâ provinciâ

1 Edit. Main. legit *quae* (R. T.).

conventus[1] civitatis Salisburgensis, loci Dissembergh eiusdem dioecesis Salisburgensis, ac etiam conventus de Rattembergh et de Schefel in Tyrolensi ditione, eosque aggregare uni vel pluribus provinciis adiacentibus commodioribus vel magis opportunis, itaut ipsa Bavarica provincia constituatur in posterum ex solis conventibus in ipsâ Bavariâ existentibus, aliisque in eâ ut speratur erigendis, necnon ex conventu Ratisbonensi, qui in eâ remaneat; cumque, relatione sibi factâ, Sanctitas Sua hanc Congregationis resolutionem laudaverit et approbaverit, eique opportunam ad id facultatem benigne fuerit elargita: propterea eadem sacra Congregatio, pontificiâ auctoritate, praefatos conventus Salisburgensem, Dissembergensem, Rattembergensem, et de Schefel a praefatâ provinciâ Bavariae segregat et dismembrat, eosque segregatos ac dismembratos esse vult et declarat uni vel pluribus provinciis ut supra opportuno tempore per eamdem sacram Congregationem aggregandos et incorporandos, relictis omnibus conventibus, qui in Bavariâ extant, quique in eâ erigentur, ac insuper conventu Ratisbonensi, ut provinciam Bavaricam in posterum constituant ac integrent; ita tamen ut religiosi omnes praedictorum conventuum Salisburgensis, Dissembergensis, et Rattembergensis, et de Schefel, quamvis ratione originis Bavari sint, in eodem statu et respective gradibus in quibus reperiuntur, gaudeant omnibus praerogativis in provinciâ aut provinciis, cui vel quibus aggregabuntur, perinde[2] ac si ab initio in iis professionem emisissent, absque ullâ prorsus differentiâ. Eadem vero sacra Congregatio nobis tamquam praefati Ordinis apud Sanctam Sedem protectori benigne commisit ut hanc dismembrationem ac segregationem conventuum a se factam notificaremus, prout per praesentes notificamus; simulque, vigore facultatis a sanctissimo domino nostro super hoc negotio specialiter nobis factae, praecipimus omnibus et singulis patribus ac fratribus praefatae provinciae Bavariae, cuiuscumque status, gradus et conditionis existentibus, in meritum salutaris obedientiae, sub privationis utriusque vocis, graduum et officiorum, et, in subsidium, sub excommunicationis latae sententiae, quam hac unâ pro trinâ canonicâ monitione praemissâ in his scriptis, licet inviti, ferimus, aliisque nobis reservatis et ipso facto incurrendis poenis, ne, sub quovis praetextu aut quaesito colore, per se vel per alios, directe vel indirecte, impedimento sint quominus praefata conventuum dismembratio ac segregatio executioni mandetur.

Datum Romae ex aedibus nostris hac die XXV martii MDCLXXIX.

I. cardinalis De Alteriis protector ».

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum superiorum et fratrum dictae provinciae Bavariae nobis subinde expositum fuit, ipsi praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter por- Accedit confirmatio Pontificis.

1 Videtur legendum *conventum* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *proinde* (R. T.).

rectis inclinati, segregationem et dismembrationem supradictorum quatuor conventuum a praefatâ provinciâ Bavariae, aliaque praemissa, tam a memoratâ cardinalium Congregatione, quam a praefato Palutio cardinali et protectore respective facta et ordinata, ut praefertur, expeditasque desuper eiusdem Palutii cardinalis et protectoris litteras praeinsertas, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Ordinis et provinciarum ac conventuum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV aprilis MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 14 aprilis 1679, pontif. anno III.

LVIII.

Confirmatur regia electio sancti Iosephi in patronum et protectorem omnium regnorum ac dominiorum regis catholici, et in eius festo indulgentia plenaria conceditur.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. Eximia pietas in Deum, ac erga beatos caeli incolas cum Christo regnantes devotionis aliarumque regiarum virtutum decora, cum praeclaris in ecclesiam Dei meritis singularique in nos et Apostolicam Sedem fide coniuncta, quibus carissimum in Christo filium nostrum Carolum Hispaniarum regem catholicum multipliciter insignivit Altissimus, paternam nostram in eum charitatem adducunt ut pia illius vota ad augendam in terris Sanctorum venerationem laudabiliter tendentia libentissime exaudiamus, caelestiumque gratiarum dispensationi nostrae divinitus creditarum muneribus decoremus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, Sanctorum honorem, christianique populi praesidium atque aedificationem salubriter in Domino expedire arbitamur.

Preces regis Hispaniarum pro confirmatione factae ab ipso electionis sancti Iosephi in patronum et protectorem suorum regnorum. § 1. Cum itaque, sicut dilectus filius nobilis vir Gaspar de Haro y Gusman, marchio de Carpio, pro dicto Carolo rege apud nos et Sedem Apostolicam orator, nobis nuper exponi fecit, idem Carolus rex, pro peculiari suâ erga gloriosum patriarcham S. Iosephum, Bea-

tissimae Virginis Dei Genitricis Mariae Sponsum, devotione, universa regna et dominia sua illius patrocinio atque protectioni commiserit, ipsumque sanctum Iosephum in patronum et protectorem eorumdem regnorum et dominiorum elegerit, cupiatque propterea opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri:

Confirmatur praedicta electio et Sancto conceduntur praerogativae omnes patroni et protectoris.

§ 2. Nos, pium et religiosum dicti Caroli regis animum plurimum in Domino commendantes, supplicationibus eius nomine nobis per praefatum Gasparem marchionem super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum consilio, electionem memorati sancti Iosephi in patronum et protectorem regnorum et dominiorum praefatorum factam, ut praefertur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, suplemus; et de praedicto sancto Iosepho in patronum et protectorem sic electo praerogativas omnes, eiusmodi patronis et protectoribus regnorum et dominiorum competentes, decernimus, iuxta tamen rubricas breviarii et missalis romani, et ad formam constitutionis felicis recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri super observatione festorum die XIII septembris MDCXLII emanatae[1].

Item visitantibus ecclesias dicti patroni in eius festo conceditur indulgentia plenaria.

§ 3. Praeterea, ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus Ecclesiae thesauris piâ charitate intenti, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui die festo sancti Iosephi praedicti a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi quascumque ecclesias in regnis et dominiis dicti regis Deo in honorem eiusdem sancti Iosephi hactenus dedicatas et in futurum quandocumque dedicandas, earumque quamlibet, quotannis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, et sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Contraria removet.

§ 4. Non obstantibus quibuscumque decretis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, generalibus vel specialibus, necnon, quatenus opus sit, quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIX aprilis MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 19 aprilis 1679, pontif. an. III.

1 Edit. Main. legit *emanata* (R. T.).

LIX.

Confirmatur decretum definitorum Congregationis Camaldulensium de alternativâ quatuor praecipuorum officiorum in quatuor eorum provinciis servandâ[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Decretum dictae de alternativâ electionum generalis, procuratoris generalis, visitatorum et definitorii in provinciis Romandiolae, Venetiae, Etruriae et Marchiae.

§ 1. Cum (sicut accepimus) in dictâ Congregationis monachorum Camaldulensium Ordinis sancti Benedicti die XXIII aprilis MDCLXXVI factum fuit[2] decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Ut servetur aequitas et iustitia distributiva in electione generalis, procuratoris generalis et visitatorum, unanimi consensu et per vota secreta statuerunt et decreverunt reverendi patres definitores, ut in posterum in futuris capitulis generalibus supradicta quatuor officia alternatim distribuantur per quatuor provincias Romandiolae, Venetiae, Etruriae et Marchiae, adeo quod unicuique provinciae unum ex praedictis quatuor officiis conferatur tali ordine et dispositione, ut, postquam una ex praedictis provinciis generalatum obtinuerit, non possit iterum obtinere, nisi postquam per alias tres provincias generalatus fuerit distributus, et sic dispositum intelligatur de aliis tribus officiis »:

Confirmatur relatum decretum.

§ 2. Nos, decretum huiusmodi rationi consentaneum, illiusque observantiam multum utilitatis dictae Congregationi allaturam esse reputantes, de Congregationis nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super hoc negocio specialiter deputatorum consilio, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Cui additur, ut alternativa generalatus incipiat a provinciâ Etruriae et Marchiae.

§ 3. Praeterea considerantes, quod provinciae Etruriae et Marchiae dictae Congregationis Camaldulensium iam a multis annis generalatu eiusdem Congregationis honoratae non fuerunt, in proxime futuro ipsius Congregationis capitulo generali unum monachum expresse professum provinciae Etruriae vel Marchiae, huiusmodi qualitatibus ad id per constitutiones dictae Congregationis requisitis praeditum[1], in abbatem generalem eiusdem Congregationis, servatis aliàs servandis, eligi, quoad reliqua vero tria procuratoris scilicet generalis et duorum visitatorum Congregationis praefatae munera, dispositionem decreti praeinserti observari debere, auctoritate et tenore praedictis decernimus et declaramus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes pariter easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis Camaldulensium, eiusque provinciarum,

1 Similis alternativa in provinciâ Quitensi eremitarum S. Augustini confirmata fuit ab eodem Pontifice in *Constit.* XXX, quae incipit *Pro parte carissimi* (sup. pag. 73).

2 Aptius lege *fuerit* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *praedictum* (R. T.).

et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII aprilis MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 22 aprilis 1679, pontif. an. III.

LX.

Extenditur festum Patrocinii B. M. Virginis ab Alexandro VII institutum in regnis Hispaniarum ad omnia dominia regis catholici.

**Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.**

Exordium.

Eximia et orthodoxae fidei cultore et assertore rege digna carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici erga augustissimam atque gloriosissimam Virginem Dei genitricem Mariam devotio promeretur, ut piis illius votis, ad augendam et propagandam in terris Caeli Reginae super choros angelorum exaltatae venerationem laudabili studio tendentibus, favorabilem assensum paternâ benignitate libentissime praebeamus.

Precibus Philippi IV festum Patrocinii B. M. V. cum determinato officio et missà conceptum fuit celebrari etiam a regularibus in omnibus Hispaniarum regnis.

§ 1. Dudum siquidem felicis recordationis Alexandro Papae VII pro parte clarae memoriae Philippi IV dum vixit earumdem Hispaniarum regis catholici exposito, quod ipse Philippus rex, ad agendas[1] beatissimae Virgini[2] Mariae praefatae gratias pro plurimis beneficiis quae ab illâ accepisse pro affectu profitebatur, unum festum particulare Patrocinii beatissimae Mariae Virginis nuncupandum in omnibus Hispaniarum regnis aliquâ die dominicâ mensis novembris annis singulis celebrari summopere desiderabat, idem Alexander praedecessor, supplicationibus praefati Philippi regis nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, clero etiam regulari praefatorum regnorum Hispaniae, ut aliquâ die dominicâ mensis novembris, per Ordinarium loci designandâ, annis singulis festum Patrocinii eiusdem Beatae Mariae Virginis cum officio duplici quod recitatur die V augusti in festo Dedicationis S. Mariae ad[3] Nives (exceptis lectionibus secundi nocturni, quae sumerentur ex sermone S. Ioannis Chrysostomi, *Dei Filius, etc.*, qui[4] habetur die XII septembris, quintâ infra octavam Nativitatis ipsius Beatae Mariae Virginis), necnon cum missâ quae celebratur dictâ die cum *Gloria* et *Credo*, celebrare libere et licite possent et valerent, auctoritate apostolicâ concessit et indulsit; praeterea omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui missae solemni in die praedictâ interfuissent, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concessit; et, aliàs prout in ipsius Alexandri

1 Male edit. Main. legit *augendas* pro *agendas* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *Virginis* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *de* pro *ad* (R. T.).
4 Male edit. Main. legit *quae* pro *qui* (R. T.).

praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die XXVIII iulii MDCLVII expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, plenius continetur.

Concessio extenditur et ampliatur.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte praefati Caroli regis nobis per dilectum filium nobilem virum Gasparem de Haro y Gusman, marchionem de Carpio, ipsius Caroli regis apud nos et Sedem Apostolicam oratorem, nuper expositum fuit, idem Carolus rex paternae pietatis exemplo enixe cupiat concessam a memorato Alexandro praedecessore gratiam ad omnia et singula eius dominia extendi et ampliari: nos, pium eius desiderium hac in re plurimum in Domino commendantes, illique quantum nobis ex alto conceditur paterno affectu obsecundare cupientes, supplicationibus eius nomine nobis per praefatum Gasparem marchionem super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, ut Patrocinii beatissimae Virginis Mariae festum huiusmodi cum officio et missâ, iuxta formam et tenorem praefatarum Alexandri praedecessoris litterarum, in posterum, annis singulis, aliis dominiis eidem Carolo regi subiectis celebrari libere pariter et licite possit et valeat, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus similiter et indulgemus; ac etiam plenariam indulgentiam ab eodem Alexandro praedecessore concessam, ut praefertur, ad omnia et singula alia dominia praedicta, servatâ tamen in reliquis supradictarum Alexandri praedecessoris litterarum formâ et dispositione, auctoritate et tenore praefatis extendimus et ampliamus.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis quae in eisdem Alexandri praedecessoris litteris concessa sunt non obstare[1], ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVI maii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 26 maii 1679, pontif. anno III

LXI.

Declaratur inquisitores Portugalliae incurrisse in suspensionem officiorum ob denegatam obedientiam praecepto Pontificis.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Cum nos, per nostras in simili formâ Brevis die XXIV decembris proxime praeteriti expeditas litteras, venerabili fratri Verissimo, archiepiscopo olim Bracharensi, tunc temporis munere inquisitoris generalis adversus haereticam pravitatem in Portugalliae et Algarbiorum regnis ex concessione seu delegatione apostolicâ fungenti, in virtute sanctae obedientiae districte praeceperimus et mandaverimus ut intra terminum decem dierum, a die, quo eaedem litterae ei per venerabilem fratrem Marcellum archiepiscopum Chalcedonensem, nostrum et Apostolicae Sedis in regnis praefatis nuncium, praesentatae fuissent, compu-

[1] Pessime edit. Main. legit *non obstantibus* (R. T.).

tandum, quatuor vel quinque processus originales in tribunali Inquisitionis adversus haereticam pravitatem huiusmodi in eisdem regnis auctoritate apostolicâ instituto contra reos de iudaismo inquisitos seu accusatos vel denunciatos, qui etiam tamquam negativi in poenam ordinariam condemnati fuerant, iam finitos et terminatos, in manibus eiusdem Marcelli archiepiscopi et nuncii realiter et cum effectu consignasse et tradisse omnino deberet, alioquin, elapso dicto termino, nec sequutâ effectivâ consignatione processuum huiusmodi, eo ipso tam ipsum Verissimum archiepiscopum ab officio generalis inquisitoris huiusmodi sibi a nobis per alias nostras nostras pariter in formâ Brevis emanatas litteras demandato, omnique et quacumque autoritate sibi per easdem litteras quomodolibet attributâ, quam omnes et singulos alios inquisitores, in eisdem regnis a dicto Verissimo archiepiscopo eiusque praedecessoribus inquisitoribus generalibus respective electos seu deputatos vel confirmatos a suis pariter muneribus, omnique potestate agendi seu procedendi aut aliàs quomodolibet se ingerendi in causis ad sanctum Inquisitionis officium in praefatis Portugalliae et Algarbiorum regnis quovis modo spectantibus, donec et quousque aliter a nobis et Sede Apostolicâ praefatâ dispositum vel ordinatum fuisset, penitus, omnino suspenderimus, ac ipso facto suspensos fore, irritumque et inane, si quid subinde desuper tam a praefato Verissimo archiepiscopo, quam ab aliis inquisitoribus praedictis, vel eorum aliquo, quomodolibet, et quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigisset; et tam ipsum Verissimum archiepiscopum, quam ceteros omnes et singulos inquisitores praefatos, si praeceptum nostrum huiusmodi transgredi, aut aliàs quomodolibet primodictis litteris contravenire ausi fuissent, ipso facto in poenas canonicas, ipsum quidem Verissimum archiepiscopum, tunc inquisitorem generalem, in poenam interdicti ab ingressu Ecclesiae, ceteros vero inquisitores praedictos in excommunicationem maiorem respective, absque aliâ declaratione incursuros esse decreverimus et declaraverimus; absolutionem autem ab iisdem poenis nobis et huic sanctae Sedis specialiter reservaverimus, et aliàs prout in primodictis litteris nostris, quorum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur; verum (sicut accepimus) idem Verissimus archiepiscopus olim inquisitor generalis mandato et praecepto nostris sibi per easdem litteras minime paruerit, et proinde tam ipse quam ceteri olim inquisitores praedicti suspensionem a suis respective muneribus praefatis, omnique potestate et auctoritate agendi seu procedendi aut aliàs quomodolibet se ingerendi in causis ad sanctum Inquisitionis officium quovis modo spectantibus, incurrisse reperiantur:

§ 2. Hinc est quod nos, praemissa ad omnium, quorum interest et in futurum intererit, notitiam, ne quis illorum ignorantiâ forsan decipiatur, deduci volentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, memoratum Verissimum archiepiscopum olim inquisitorem generalem, ceterosque praefatos, ob non praestitam mandato et praecepto nostris huiusmodi circa consignationem processuum supradictorum in manibus praedicti Marcelli archiepiscopi et nuncii ut praefertur faciendam in termino supra expresso debitam paritionem, eo ipso suspensionem praedictam incurrisse; ac proinde statim elapso termino Declaratio ut in rubricâ.

huiusmodi eos omnes et singulos nullam omnino in materiis ad sanctum Inquisitionis officium quomodolibet pertinentibus iurisdictionem habuisse nec de praesenti habere; et propterea omnia et singula per eosdem gesta post incursum dictae suspensionis, et si quae forsan per eos imposterum agentur, in materiis S. Officii huiusmodi, ob defectum iurisdictionis, penitus et omnino nulla et invalida fuisse et esse ac fore, tenore praesentium declaramus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati, aliive quilibet, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, nec causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ quacumque quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiata causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, moderari, limitari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus omnibus et singulis illis quae in litteris supradictis voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Obstantium remotio.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus litteris haberetur si forent exhibitae vel ostensae. Transumptorum fides.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die XXVII maii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 27 maii 1679, pontif. anno III.

LXII.

Permittitur superiori generali presbyterorum Congregationis Missionis facultas condonandi ex assistentium consensu, novae probationis tempus, red-

dendique ius electionum et praerogativas redeuntibus ad Congregationem[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii superior generalis et presbyteri Congregationis Missionis, quod, cum aliàs, videlicet die XVIII ianuarii MDCLXXIII, in conventu generali dictae Congregationis, qui tunc habebatur, propositum fuisset dubium: An eos, qui, post emissa vota egressi ex eâdem Congregatione, cum dispensatione postea regrediuntur, oporteat denuo biennium in seminario, antequam ad vota admitterentur, nullo excepto, exigere; praeterea: Utrum anni, ad deputationes atque electiones requisiti, a votis posterioribus tantum in fine biennii post regressum emissis computandi essent, nullâ habitâ ratione prioris temporis in Congregatione ante egressum transacti: remissa fuit ad diem sequentem dubiorum huiusmodi resolutio: eoque die repetitâ desuper tractatione placuit conventui, ut, ad tollendam omnem dubietatem, a Sede Apostolicâ pro superiore generali dictae Congregationis peteretur facultas, primo, dispensandi ex toto vel ex parte in praefato biennio cum illis, ad quorum probationem hoc tempus necessarium non esse iudicaret; deinde, restituendi omnino vel partim in ius deputationum atque electionum tam activarum quam passivarum, aliasque praerogativas, illos, qui per antiquorum votorum dissolutionem eo exciderant; ita tamen ut superior generalis neque dispensaret neque restitueret nisi de consensu suorum assistentium ad plura medietate suffragia cum suâ ipsius praerogativâ. Quare exponentes praedicti nobis humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Conceditur dicto superiori ut possit remittere partem vel totum seminarii biennium, sicut et iura et privilegia restituere presbyteris revertentibus.

§ 2. Nos igitur, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praefato moderno et pro tempore existenti superiori generali dictae Congregationis, ut, de consensu suorum assistentium ad plura medietate suffragia cum suâ ipsius praerogativâ, illis, qui post emissa vota praedicta ex eâdem Congregatione egressi fuerint ut praefertur, et subinde ad illam redierint, biennium seminarii, sive novae probationis huiusmodi, in totum vel pro parte, prout secundum datam sibi a Domino prudentiam expedire iudicaverit, auctoritate nostrâ apostolicâ remittere, seu desuper cum illis opportune dispensare, ac etiam illos ad ius deputationum atque electionum tam activarum quam passivarum, aliasque praerogativas, quibus ante eorum egressum fruebantur, omnino vel partim dictâ auctoritate restituere et reintegrare, libere, licite et valide possit et valeat, quamcumque necessariam et opportunam facultatem, eâdem auctoritate, tenore praesentium, tribuimus et impartimur.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes

1 Constitutiones huius Congregationis confirmatae fuerunt a Clem. X. Constit. IV, (*al.* 5), quae incipit *Ex iniuncto nobis* (tom. XVIII, pag. 35), et Constit. XII (*al.* 13) quae incipit *Aliàs felicis recordationis* (tom. XVIII, pag. 60), qua statutum fuit, a Summo Pontifice et superiore generali dumtaxat commutari aut dissolvi posse vota in eâdem Congregatione emissa.

litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die v iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 5 iunii 1679, pontif. anno III.

LXIII.

Confirmatur decretum cardinalis protectoris, quo vetatur, sub excommunicationis poenâ, ne fratres laici Tertii Ordinis sancti Francisci in provinciâ Siciliae praecedant clericos etiam professione posteriores[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Bonaventurae Rossi, procuratoris et commissarii generalis fratrum Tertii Ordinis sancti Francisci, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod, cum in provinciâ Siciliae dicti Ordinis inoleverit abusus antiquus ut fratres laici quoad praecedentiam cum fratribus clericis etiam diaconis iuxta antiquitatem professionis concurrerent, non sine manifestâ indecentiâ et depressione conditionis ecclesiasticae et sacrorum ordinum, ipse Bonaventura plurimum cupiebat ordinari ut fratres laici dictae provinciae in posterum professuri locum clericis, etiam posterioribus, cedere deberent, alioquin ad professionem non admitterentur, quemadmodum apud fratres Minores Capuccinos nuncupatos, aliorumque Ordinum religiosos, ac etiam in aliis provinciis Tertii Ordinis praedicti observare[2] dicebatur, eadem Congregatio cardinalium per suum decretum die XXIII martii proxime praeteriti emanatum, attentâ relatione venerabilis fratris nostri Francisci episcopi Ostiensis eiusdem S. R. E. cardinalis Barberini nuncupati, praefati Ordinis apud nos et

1 De praecedentiâ inter fratres laicos professos et clericos novitios Capuccinorum, vide quid statutum fuit ab Urbano VIII constitutione quae incipit *Nuper pro parte*, (tom. XIV, p. 220).

2 Aptius lege *observari* (R. T.).

Sedem Apostolicam protectoris, supplicem libellum super praemissis porrectum remisit eidem Francisco episcopo cardinali et protectori ut praefatum abusum in praedictâ provinciâ etiam sub poenis ipsi benevisis omnino tollerent[1]. Ipse vero episcopus et cardinalis protector, auctoritate sibi per praefatam Congregationem attributâ, decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet: « Attentis expositis, auctoritate nobis a sacrâ Congregatione attributâ, illique inhaerendo, etc., ne[2] de cetero fratres laici seu conversi, qui in posterum ad habitum seu professionem in praenarratâ provinciâ Siciliae Tertii Ordinis sancti Francisci admittendi erunt, quovis sub praetextu, quaesito colore vel ingenio, etiam ratione antiquioris suae ad habitum regularem dicti Ordinis receptionis, aut in eo emissae professionis, seu cuiusvis consuetudinis, fratres clericos eiusdem Ordinis in quibusvis functionibus tam publicis quam privatis, necnon in locis et actibus quibuscumque, praecedere, et ne quicumque superiores eiusdem Ordinis id deinceps quoquo modo permittere audeant vel praesumant, sub excommunicationis poenâ ipso facto pro contrafacientibus incurrendâ, tenore praesentium statuimus, ordinamus et prohibemus; in contrarium praenotatâ consuetudine et aliis quibuscumque non obstantibus. In quorum, etc. Datum Romae in palatio Cancellariae Apostolicae hac die XIX aprilis MDCLXXIX.

A. cardinalis BARBERINUS protector.
Loco Sigilli ».

Pontifex confirmat ut in rubricâ.

§ 2. Cum autem, sicut praefatus Bonaventura nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Bonaventuram procuratorem et commissarium generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum a memorato Francisco episcopo cardinali et protectore editum ut praefertur, cum omnibus et singulis in eo contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon praefatae provinciae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in

1 Forsan *tolleret* (R. T.).
2 Vocem *ne* nos addimus (R. T.).

contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die IX iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 9 iunii 1679, pontif. anno III.

LXIV.

Confirmantur confraternitates omnes sub titulo SS. Rosarii, tametsi de canonicâ aliquarum institutione non constet, nec eae unquam innovatae iuxta constitutionem Clementis VIII, vel contra formam in eâ praescriptam erectae fuerint[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Antonius de Montoy, magister generalis Ordinis fratrum Praedicatorum, quod, licet multae in dicti Ordinis aliisque ecclesiis seu oratoriis existant confraternitates utriusque sexus christifidelium sub titulo SS. Rosarii, quae suas functiones ad instar similium confraternitatum obtinent, multaque pietatis et christianae charitatis opera exercent, de aliquarum tamen ex illis canonicâ ab initio institutione forsan non constat, et in aliarum erectionibus et institutionibus praescripta per constitutionem felicis recordationis Clementis Papae VIII praedecessoris nostri, quae incipit *Quaecumque a Sede Apostolicâ*, etc., die VII decembris MDCIV editam, forsan servata non fuerunt, et aliae, ante emanatam constitutionem huiusmodi erectae et institutae, novas erectionum et institutionum huiusmodi, ac communicationis indulgentiarum, facultatum et privilegiorum litteras intra tempus ab eâdem constitutione praefixum, seu etiam postea, impetrasse minime reperiuntur: nobis propterea dictus Antonius magister generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Firmantur a Pontifice praedictae confraternitates nunc existentes, dummodo serventur Sanctae Sedis decreta. § 2. Nos igitur, ipsum Antonium magistrum generalem specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes et singulas confraternitates praedictas sub titulo SS. Rosarii in quibusvis tam dicti Ordinis quam aliis ecclesiis seu oratoriis ubicumque locorum de praesenti existentes, tametsi de earum[1] canonicâ ab initio erectione et institutione non appareat, nec ipsae confraternitates novas erectionum et institutionum seu communicationis indulgentiarum, facultatum et privilegiorum huiusmodi litteras intra tempus a praefatâ Clementis praedecessoris constitutione praefixum obtinuisse reperiantur, nec in earum erectionibus et institutionibus praescripta per easdem constitutiones[2] servata fue-

1 Similem confirmationem confraternitatum S. Scapularis in ecclesiis Carmelitarum existentium habemus in Clementis X const. CLXII, (*al.* 161) quae incipit *Exponi nobis*, tom. XVIII, pag. 494.

1 Edit. Main. legit *eorum* (R. T.).

2 Forsan *eamdem constitutionem* (R. T.).

rint, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et validamus, easque in statu valido esse et fore decernimus et declaramus, in omnibus et per omnia, perinde ac si illas omnes et singulas ab ipso initio canonice erectas et institutas fuisse novasque erectiones et institutiones suo tempore iuxta formam memoratae constitutionis Clementis praedecessoris obtinuisse constaret et in reliquis eiusdem constitutionis forma in illarum erectionibus et institutionibus respective servata fuisset, omnesque et singulos iuris et facti defectus, qui propter praemissa desuper quomodolibet intervenerunt, seu intervenisse dici, censeri, vel praetendi possent, supplemus et sanamus, et, quatenus opus sit, ipsas confraternitates omnes et singulas, servatâ tamen ceteroqui constitutionum et decretorum huius sanctae Sedis praesertim circa distantiam locorum in erectione confraternitatum similis instituti servandam emanatorum formâ et dispositione, de novo erigimus et instituimus. Ceterum in erectione et institutione similium confraternitatum de cetero faciendis formam in supradictâ Clementis praedecessoris constitutione praescriptam adamussim servari volumus, alioquin erectiones et institutiones huiusmodi nullius omnino sint roboris et momenti.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus praemissis, et, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, ac praefatâ Clementis praedecessoris, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 15 iunii 1679, pontif. anno III.

LXV.

Permittitur ut quaedam indulgentiae a tribus Pontificibus et duobus legatis S. Sedis confraternitatibus SS. Rosarii concessae describi possint in summa-

rio indulgentiarum dictarum confraternitatum, tametsi earum originales litterae non reperiantur.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Indulgentiae concessae ab Alexandro nuncio in Germania.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Antonius de Montoy, magister generalis Ordinis fratrum Praedicatorum, quod, licet dudum bonae memoriae Alexander, dum vixit, episcopus Foroliviensis, tunc Apostolicae Sedis cum potestate legati de latere per totam Germaniam nuncius, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus sanctissimi Rosarii confratribus et consororibus in singulis quinque beatisssimae Mariae Virginis praecipuis festivitatibus, scilicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis et Purificationis, centum, et, quoties per se vel per alios Rosarium Virginis, quod quinquagies salutationem angelicam et quinquies orationem dominicam complectitur, legissent vel legi fecissent, aut in die sabbati feriali vel festivo, quando *Salve Regina* caneretur post completorium apud fratres Ordinis Praedicatorum, coram altari clementissimae Virginis, ubi praefata confraternitas instituta erat, praesentes adstitissent, quadraginta dies de indulgentiâ, singulis vicibus quibus id fecissent, pro iniunctis sibi poenitentiis misericorditer in Domino relaxaverit; ac postmodum (accepto per felicis recordationis Sixtum Papam IV praedecessorem nostrum quod in ecclesiâ domus Ordinis Praedicatorum civitatis Coloniensis erat quaedam confraternitas utriusque sexus fidelium *de Rosario Beatae Virginis* nuncupata ad honorem angelicae salutationis instituta, cuius confratres et consorores intra spatium trium dierum cuiuslibet hebdomadae orationem dominicam quindecim et angelicam salutationem centum quinquaginta vicibus ad honorem eiusdem Beatae Virginis Mariae iuxta ipsius confraternitatis instituta dicere consueverant, quas quidem orationes et salutationes *Rosarium* appellabant, et extra dictam civitatem Coloniensem in aliis civitatibus et locis erant quamplures utriusque sexus eiusdem confraternitatis confratres et consorores) idem Sixtus praedecessor voluerit et ordinaverit quod omnes et singuli confratres et consorores, confraternitatem praedictam servantes, tam in dictâ civitate Coloniensi quam et alibi ubicumque locorum tunc et pro tempore existentes, vere poenitentes et confessi, qui orationem dominicam et salutationem angelicam praedictas modo praemisso dicerent, in singulis Nativitatis, Annunciationis et Assumptionis Beatae Mariae Virginis festivitatibus indulgentiam septem annorum et totidem quadragenarum consequerentur; et insuper bonae memoriae Raymundus tituli S. Mariae Novae presbyter cardinalis, tunc per Germaniam dictae Sedis legatus, eisdem confratribus et consororibus pro quolibet rosario centum dies indulgentiarum perpetue concesserit; originales tamen litterae super concessionibus indulgentiarum huiusmodi emanatae de praesenti non reperiuntur, quamvis de ipsis concessionibus et[1] litteris recolendae memoriae Leonis Papae X praedecessoris pariter nostri, quae incipiunt *Pastoris aeterni, etc.*, anno Incarnationis Dominicae MDXX pridie nonas octobris sub plumbo expeditis[2], per quas indulgentiae praefatae ab eodem Leone praedecessore approbatae, confirmatae et innovatae, ac de novo perpetuo concessae fuerunt.

A Sixto IV.

A Raymundo legato Germaniae.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expo-

A Clemente VII.

1 Pro *et* legerem *constet ex* (R. T.).
2 Quas vide in tom. V, pag. 757 (R. T.).

sitio subiungebat, subinde piae memoriae Clemens Papa VII, etiam praedecessor noster, quasdam litteras (per quas similis recordationis Adrianus Papa VI pariter praedecessor noster confratribus et consororibus confraternitatis ad altare in cappellà *de Rosario* nuncupatà B. M. Virginis situm in ecclesià domus S. Dominici oppidi de Victoria dicti Ordinis, Calaguritanae dioecesis, institutae, qui in eàdem cappellà seu ecclesià huiusmodi unam quinquagenam *rosarium* seu *psalterium* nuncupatam recitassent, pro qualibet die qua id fecissent, quinquaginta annos de iniunctis eis poenitentiis misericorditer in Domino relexaverat) auctoritate apostolicà extenderet et ampliaret ad hoc, ut praedicti confratres dictae confraternitatis tunc et pro tempore existentes, qui dictum psalterium in aliquà ecclesià seu oratorio cuiusvis loci, in quo eos pro tempore residere contingeret, devote recitassent, quoties id fecissent, indulgentias praefatas consequerentur, quas consequuturi fuissent, si in dictà ecclesià S. Dominici iuxta tenorem concessionis dicti Adriani praedecessoris id recitassent, prout uberius contineri dicitur in litteris ipsius Clementis praedecessoris sub plumbo desuper anno Incarnationis Dominicae MDXXV pridie nonas aprilis emanatis, quae quidem originales non inveniuntur, sed in quodam libro in Hispania dudum cum approbatione tunc existentis nuncii apostolici in regnis Hispaniarum residentis impresso leguntur; cumque pariter non reperiantur originales litterae similis memoriae Gregorii Papae XIII etiam praedecessoris nostri die XXIV octobris MDLXXVII (ut ex illarum exemplis Bononiae impressis apparet) expeditae, per quas idem Gregorius praedecessor universis et singulis utriusque sexus confratribus tunc pro tempore existentibus confraternitatis Rosarii gloriosissimae Virginis Mariae in cappellà familiae de Guidottis sità in ecclesià domus S. Dominici Ordinis Praedicatorum Bononiae canonice institutae, poenitentibus et confessis ac sacrà communione refectis, qui singulis annis solemni processioni primà dominicà cuiuslibet mensis in dictà ecclesià celebrandae interfuissent, et dictam cappellam devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordià et unione, ac haeresum extirpatione, sanctaeque matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, necnon in sigulis festivitatibus eiusdem B. M. Virginis eamdem cappellam pariter visitassent, et ut praefertur oravissent, quo die praedictorum id fecissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concessit; quia vero de praesenti conficitur summarium indulgentiarum confratribus et consororibus confraternitatum SS. Rosarii concessarum et respective auctoritate apostolicà extensarum et ampliatarum, praevià Congregationis venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositorum approbatione ad communem utilitatem pubblicandum, ne de supra expressis indulgentiis et peccatorum remissionibus, poenitentiarum relaxationibus dubitari contingat, praefatus Antonius magister generalis opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desideret:

A Gregorio XIII.

Omnes confirmantur a Pontifice.

§ 3. Nos, piis ipsius Antonii magistri generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causà latis, si quibus quomo-

dolibet innodatus existit, ad effectum praemissorum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, ut omnes et singulae indulgentiae ac peccatorum remissiones, poenitentiarum relaxationes supra narratae in summario praedicto apponi et exprimi possint, ac confraternitatum huiusmodi et confratribus et consororibus suffragentur et suffragari debeant in omnibus et per omnia, perinde[1] ac si originales litterae praefatorum Sixti IV, Clementis VII et Gregorii XIII praedecessorum nostrorum, ac Alexandri episcopi nuncii, et Raymundi cardinalis legati super earum concessionibus emanatae apparerent et exhiberentur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus. Ac ad maiorem cautelam, et quatenus opus sit, easdem indulgentias et peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes modo et formâ supra expressis harum serie de novo in perpetuum concedimus.

Clausulae.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 16 iunii 1679, pontif. an. III.

1 Edit. Main. legit *proinde* (R. T.).

LXVI.

Confirmantur et innovantur duo Brevia Urbani VIII pro provinciâ S. Iosephi Ordinis Minorum Discalceatorum adversus fratres aliarum provinciarum ad curiam Madriti accedentes.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

In primo Brevi statutum fuit ne fratres Discalceati ad aulam regiam Madriti accedentes in aliâ, quam in unâ ex eorum duabus domibus morarentur, nec eleemosynam peterent sub certis poenis.

§ 1. Dudum felicis recordationis Urbanus PP. VIII praedecessor noster motu suo proprio, ac ex certâ scientiâ, omnibus et singulis cuiusvis provinciae Hispaniarum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ Discalceatorum nuncupatorum fratribus Discalceatis, qui de suorum superiorum licentiâ ad aulam regiam Madriti pro rebus et negotiis ibidem gerendis pro tempore se conferrent, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis suae, necnon privationis vocis activae et passivae, ac excommunicationis latae sententiae poenis praecepit, mandavit, ne in aliâ quam in unâ ex duabus domibus regularibus S. Ægidii et S. Bernardini dicti Ordinis in oppido Matriti huiusmodi existentibus, arbitrio tamen ministri provincialis provinciae S. Iosephi eorumdem fratrum, diversarentur, neve cuiusvis generis eleemosynam in praefatâ aulâ sub quovis praetextu aut quaesito colore petere auderent seu praesumerent, dummodo in eisdem domibus regularibus omnia necessaria ipsis fratribus iuxta regularis observantiae normam subministrarentur, et aliàs prout plenius continetur in ipsius Urbani praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis expeditis, tenoris qui sequitur, videlicet:

Primum Breve Urbani VIII.

« *Urbanus Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.*

Cum sicut accepimus, licet ex omnibus provinciis fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ

Discalceatorum nuncupatorum in regnis Hispaniarum existentibus fratres ad S. Ægidii et S. Bernardini domos regulares eiusdem Ordinis oppidi Matriti Toletanae dioecesis pro negotiis aliisque eorum rebus gerendis se recipere soleant, et illis, quo tempore in eisdem domibus regularibus commorantur, de omnibus rebus ad eorum sustentationem necessariis provideatur, interdum tamen in domibus regularibus fratrum dicti Ordinis non Discalceatorum diversantur, eleemosynisque benefactorum praedictarum duarum domuum regularium utuntur, exindeque benefactores ipsi plus aequo gravantur, nullâ habitâ per eosdem fratres eleemosynarum ratione, quas a praedictis benefactoribus primodictae duae domus regulares dietim recipiunt, quo fit ut non leve felici praedictarum duarum domorum regularium gubernio praeiudicium inferatur, quae nullam aliam eleemosynae assignationem habent, praeter eam quam in dies quaerunt et quae illis datur, quandoquidem piâ[1] missarum celebratione nullius generis eleemosynam accipiant, sed illae pro benefactoribus celebrantur: quare nos, praemissis quantum cum Domino possumus obviare, ac primodictarum duarum domorum regularium indemnitati consulere volentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ nostrâ, omnibus et singulis cuiusvis provinciae Hispaniarum Ordinis praedicti fratribus Discalceatis huiusmodi, qui de superiorum suorum licentiâ ad aulam regiam Matriti pro rebus et negotiis huiusmodi pro tempore se conferent, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae, necnon privationis vocis activae et passivae, ac excommunicationis latae sententiae poenis per praesentes praecipimus et mandamus, ne in aliâ quam in unâ ex primodictis duabus domibus regularibus, arbitrio tamen dilecti filii ministri provincialis provinciae S. Iosephi eorumdem fratrum, diversentur, neve cuiusvis generis eleemosynam in praedictâ aulâ sub quovis praetextu aut quaesito colore petere audeant seu praesumant, dummodo in primodictis duabus domibus regularibus omnia necessaria fratribus praedictis iuxta regularis observantiae normam subministrentur; in eventu vero, in quem iidem fratres aliquâ re indiguerint, ad guardianum alterius ex primodictis duabus domibus regularibus, in qua diversabuntur, non autem ad alios superiores seu dicto guardiano inferiores, recursum habeant. Decernentes praesentes litteras[1] validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac per omnes et singulos, ad quos spectat et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabilitèr observari, sicque per quoscumque iudices et commissarios, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et nuncios, ac alios quavis auctoritate fungentes, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dum-

1 Vel legendum *pro*, non *piâ*; vel coniunctim *pro piâ* (R. T.).

1 De more solito adderetur vox *semper* (R. T.).

taxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVIII iulii MDCXXXVI, pontificatus nostri anno XIII.

M. A. MATALDUS.

Loco † sigilli ».

In secundo Brevi confirmatum fuit decretum ministri generalis Ordinis, quo inter alia iniungebatur guardiano, ne permitteret, praedictos fratres morari Madriti ultra viginti dies.

Et subinde pro parte tunc existentium fratrum dictae provinciae S. Iosephi dicto Urbano praedecessori exposito, quod pro felici praefatarum domorum regularium seu conventuum S. Ægidii et S. Bernardini regimine et gubernio tunc existens minister generalis dicti Ordinis inter alia statuerat et ordinaverat, ut exteris fratribus, ad conventus huiusmodi pro tempore venientibus, tempus viginti dierum pro terminandis expediendisque eorum negotiis assignaretur, et, quatenus intra dictos viginti dies negotia huiusmodi non expedirentur, iidem fratres exteri e dictâ curiâ migrare et ad suas provincias regredi deberent, relictâ penes procuratorem conventus negotiorum huiusmodi expediendorum et exacte sollicitandorum curâ, praefatus Urbanus praedecessor statuta et ordinationes hac super re ab eodem ministro generali facta auctoritate apostolicâ confirmavit et approbavit; et propterea omnibus et singulis Ordinis et conventuum huiusmodi superioribus, quocumque nomine nuncupatis, tunc et pro tempore existentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis, vocisque activae et passivae ac suorum officiorum privationis, aliisque arbitrio suo poenis eo ipso absque aliâ declaratione incurrendis, mandavit, ut praefata statuta et ordinationes exacte et accurate observarent, ac ab aliis observari curarent et facerent, et aliàs, prout uberius etiam continetur in aliis eiusdem Urbani praedecessoris litteris pariter in formâ Brevis emanatis tenoris qui sequitur, videlicet:

Alterum Breve Urbani VIII.

« *Urbanus PP. VIII ad futuram rei memoriam.*

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ Discalceatorum nuncupatorum provinciae S. Iosephi, quod pro felici prosperoque conventuum S. Ægidii et S. Bernardini dicti Ordinis oppidi Matriti Toletanae dioecesis regimine et gubernio dilectus filius Ioannes Merinero, Ordinis huiusmodi minister generalis, sub die X ianuarii praesentis anni MDCXLII statuit et ordinavit ut ab exteris dicti Ordinis aliarum provinciarum religiosis Discalceatis huiusmodi, qui in dies pro suis aut suorum parentum seu consanguineorum negotiis ad curiam carissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum regis catholici se conferunt, ne conventus praefatos in aliquo gravent, neve disciplinam regularem inturbent, in ipso eorum adventu guardianus primodicti conventus S. Ægidii pro tempore existens obedientiales litteras, quas deferunt, petere, et quaenam venerint negotia tractaturi, sciscitari et quaerere teneatur; si vero compererit negocia huiusmodi non multum urgere, fratres Discalceatos exteros huiusmodi ad dictam curiam sic accedentes non ultra biduum inibi consistere et detineri curet; si tamen negocia huiusmodi seria et urgentia fuerint, eisdem fratribus Discalceatis exteris tempus viginti dierum pro terminandis expediendisque eorum negociis assignet, illosque e conventu in quo degunt egredi, non cum sociis quos secum duxerint, sed cum procuratore conventus, aut cum socio dicti procuratoris, iam ad id a provinciâ designati[1], faciat; si vero contingat intra

1 Male edit. Main. legit *designari* (R. T.).

dicti viginti dies negocia huiusmodi nullatenus expediri, eosdem exteros fratres Discalceatos huiusmodi e dictâ curiâ migrare et ad suas provincias regredi curet, firmâ remanente penes eumdem priorem negociorum huiusmodi expediendorum et exacte sollicitandorum curâ; ad quem effectum idem Ioannes minister generalis in virtute sanctae obedientiae et Spiritus Sancti iniunxit eidem guardiano ut praemissas ordinationes et mandata irremissibiliter exequatur, exteris autem fratribus Discalceatis huiusmodi ut guardiano eiusdem conventus S. Ægidii nunc et pro tempore existenti, uti eorum praelato et commissario, in omnibus et singulis dictam dispositionem concernentibus pareant et obediant, ac insuper obedientiam, necnon mandata a dilecto filio ministro provinciali eiusdem provinciae pro illius bono regimine emanata, quae illis, ubi primum ad conventum pervenerint, notificari debeant, observent; voluitque idem minister generalis ut fratres Discalceati exteri dicti Ordinis, qui ad eamdem curiam accedunt, neć ad conventum S. Francisci dicti oppidi Ordinis huiusmodi nec ad personarum saecularium domos divertere nec ibi pernoctare ullatenus possint, sed in eisdem Ss. Ægidii et Bernardini conventibus commorari teneantur, quodque nec per se nec per interpositam personam cuiusvis generis eleemosynas quoquo modo quaerere audeant, nisi re prius eidem guardiano conventus S. Ægidii huiusmodi communicatâ, et obtentâ desuper ab eodem licentiâ. Ne vero praefatae ordinationes et statuta a quoquam dicti Ordinis superiore alterari possint, nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut illa confirmationis nostrae patrocinio communire de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, statuta et ordinationes dicti Ioannis ministri generalis, praefatâ apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti quantumvis substantiales et formales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus: mandantes propterea omnibus et singulis dicti Ordinis et conventuum huiusmodi superioribus, quocumque nomine nuncupatis, nunc et pro tempore existentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis, vocisque activae et passivae ac suorum officiorum privationis, aliisque arbitrii nostri poenis, eo ipso absque aliâ declaratione incurrendis, ut praefatae ordinationes et statuta exacte et accurate observent, et ab aliis observari curent et faciant; ac decernentes praesentes litteras validas semper et perpetuo firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, quos illae concernunt et concernent in futurum, inviolabiliter et inconcusse observari debere, irritumque et inane, si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apo-

stolicis, ac quibusvis Ordinis, provinciae et conventuum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis aliâ firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliàs in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, aut de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expresso habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad effectum praemissorum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x decembris MDCXLIII, pontificatus nostri anno XX.

M. A. Maraldus.

Loco ✝ annuli Piscatoris ».

Causae confirmandi et innovandi relata brevia.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum superiorum et fratrum dictae provinciae S. Iosephi nobis nuper expositum fuit, litterae praeinsertae temporis progressu in desuetudinem abierint, nec accurate observatae fuerint, propter recursus, quos fratres, illas eludendi gratiâ, ad personas primarias habuerunt, mediaque efficacissimâ quae adhibuerunt, unde magnum eidem provinciae enatum est detrimentum: nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmantur et innovantur Brevia, et eorumque executio omnibus praecipitur sub certis poenis.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialis favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertas binas Urbani praedecessoris litteras, cum omnibus et singulis in eis respective contentis et expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac innovamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac illas ab omnibus et singulis, ad quos spectat et in futurum quandocumque spectabit, exacte et accurate observari praecipimus et mandamus, necnon omnes et singulos tam fratres quam superiores, qui litteris praeinsertis etiam unâ vice contravenerint, eo ipso excommunicationis ac privationis vocis activae et passivae et officiorum per eos obtentorum poenas, et praesertim superiores qui fratres praedictos in duobus conventibus supradictis, vel eorum altero, contra dispositionem litterarum praeinsertarum ultra viginti dies retinuerint, seu morari permiserint, absque aliâ declaratione incursuros esse declaramus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit

in futurum, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in litteris praeinsertis concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVII iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 17 iunii 1679, pontif. anno III.

LXVII.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium, quo declaratum fuit fratres Discalceatos Ordinis S. Augustini non habere ius aggregandi ad confraternitatem Cincturatorum, posse tamen eos confraternitates Corrigiatorum erigere:

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Decretum Congregationis episcoporum et regularium.

§ 1. Aliàs emanavit a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositâ decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In causâ Augustinianorum vertente inter patrem generalem totius Ordinis sancti Augustini ex unâ, et patres vicarios generales Discalceatorum congregationum Italiae, Galliarum, Hispaniarum, et Lusitaniae alterâ ex partibus, etc., sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, partibus auditis, referente eminentissimo Crescentio, censuit non licere Discalceatis ius aggregandi ad confraternitatem Cincturatorum S. Mariae de Consolatione positam in ecclesiâ S. Iacobi Bononiae; posse tamen erigere confraternitates Corrigiatorum in propriis eorum ecclesiis tantum, servatâ tamen formâ constitutionis sanctae memoriae Clementis VIII incipientis *Quaecumque, etc.*, sub die VII decembris MDCIV, et decretorum eiusdem S. Congregationis; ideoque erectionem factam in ecclesiâ Discalceatorum in civitate Ulyssiponae esse nullam. Romae, XXX septembris MDCLXXVIII, card. GASPAR CARPINEUS ».

Confirmatur.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Dominicus Valvasorius, procurator generalis fratrum Eremitarum S. Augustini, nobis nuper exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Dominicum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine super hoc nobis humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces

existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastică dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum, Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 22 iunii 1679 pontif. anno III.

LXVIII.

Adscribitur in albo Beatorum servus Dei Thurribius, archiepiscopus Limanus[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Laudemus viros gloriosos, qui, magni virtute, adepti sunt gloriam in conversatione gentis, et commissas sibi oves verbo et exemplo fideliter pascere, Deique domum aedificare atque corroborare studuerunt; qui, quasi arcus refulgens inter nebulas gloriae, et quasi flos rosarum in diebus vernis, Ecclesiam universam nominis sui celebritate et spiritualium aromatum odore impleverunt, ac demum, feliciter decurso mortalis aevi stadio[1], immarcescibilem iustitiae coronam in aeternâ caelestis Hierusalem stabilitate accipere meruerunt. Quos inter cum Dei servus Thurribius, olim archiepiscopus Limanus, charismata meliora aemulatus, ac theologicarum moraliumque virtutum omnium fulgore conspicuus, longe lateque splenduerit; apostolici muneris, quod, viribus licet et meritis impares, divinâ dignatione gerimus, ratio exigit ut illius cultui et venerationi in terris, ad Dei laudem, ad Ecclesiae decus et praesidium, ad christiani populi spiritualem aedificationem atque consolationem, potestate nobis a Domino traditâ consulamus.

Declaratum fuit a S. Congregatione Rituum, dictum Dei servum donari posse nomine Beati.

§ 1. Cum itaque, confectis dudum ex huius sanctae Sedis Apostolicae licentiâ processibus de vitae sanctitate heroicisque virtutibus, quibus idem servus Dei Thurribius multipliciter fulsisse, piisque studiis, quibus catholicam fidem ecclesiasticamque disciplinam per sanctae Synodi Tridentinae decreta sancitam in novâ illa christianitate stabilivisse, ac miraculis, quae ad manifestandam hominibus eius sanctitatem a Deo patrata fuisse asserebantur, Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, post maturam diligentemque illorum discussionem, coram nobis constituta, auditis eorum consultorum suffragiis, uno spiritu unâque voce censuerit, posse, quandocumque nobis placeret, ad solemnem ipsius servi Dei Thurribii cacanonizationem iuxta[2] eiusdem S. R. E.

1 Hic Beatus Sanctorum albo adscriptus postea fuit a Benedicto XIII, IV idus decembris MDCCXXVI, in Const. quae incipit *Quoniam Spiritus*.

1 Male edit. Main. legit *studio* pro *stadio* (R. T.).

2 Aliquid deest ex. g. *iudicium* (R. T.)

Congregationis Rituum tuto deveniri; ac interim indulgeri ut nuncupetur Beatus, et de eo tamquam Confessore Pontifice officium recitetur, et sacrosanctum missae sacrificium celebretur:

Pontifex illud confirmat.

§ 2. Hinc est quod piis enixisque precibus carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici, et carissimae in Christo filiae nostrae Mariannae reginae viduae, eius genitricis, ac venerabilium fratrum archiepiscoporum et episcoporum, cleri, universitatum, collegiorum et populorum tam Hispaniarum quam regni Peruani nobis super hoc humiliter porrectis paternâ benignitate annuentes, de memoratorum cardinalium unanimi consilio pariter et assensu, et auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, indulgemus ut idem servus Dei Thurribius, olim archiepiscopus Limanus, in posterum Beati nomine nuncupetur, eiusque corpus et reliquiae venerationi fidelium (non tamen in processionibus circumferenda) exponantur, imagines quoque radiis seu splendoribus exornentur, atque de eo sub ritu semiduplici in omnibus ecclesiis tam saecularium quam regularium utriusque sexus recitetur officium et missa celebretur de Confessore Pontifice, singulis annis, iuxta rubricas breviarii et missalis romani, die XXVII aprilis, qua ipsius servi Dei corpus translatum, et in metropolitanâ ecclesiâ Limanâ repositum fuit, cum spiritum Creatori reddiderit die XXIII martii, quae feriis quadragesimae vel festis paschalibus impedita esse solet. Haec autem, videlicet recitationem officii et missae celebrationem, fieri concedimus in locis dumtaxat infrascriptis, nempe in civitate et dioecesi Limanâ, ubi obiit, in civitate Maioricae, in qua natus est, et in collegio Ovetensi nuncupato universitatis studii generalis Salmanticensis, in quo humanis divinisque litteris imbutus fuit, et, quantum ad missas attinet, etiam a sacerdotibus confluentibus. Propterea[1] primo dumtaxat anno a datis hisce litteris, et quoad Indias, a[2] die, quo eaedem litterae illuc pervenerint, inchoando, in ecclesiis civitatum et dioecesis ac collegii praefatorum respective solemnia beatificationis eiusdem servi Dei, cum officio et missâ sub ritu duplici maiori, die ab Ordinariis locorum respective constitutâ, et intra sex menses promulgandâ, postquam tamen eadem solemnia in basilicâ Principis Apostolorum de Urbe celebrata fuerint, pariter celebrandi facimus potestatem.

Clausulae.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac decretis de non cultu editis; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu secretarii praedictae Congregationis cardinalium subscriptis, et sigillo praefecti eiusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus et ubique tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII iunii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 28 iunii 1679, pontif. anno III.

LXIX.

Declaratur provinciam S. Petri de Alcantara in regno Neapolitano fratrum Minorum Discalceatorum frui debere omnibus iuribus et privilegiis aliarum eiusdem Ordinis provinciarum.

1 Aptius lege *Praeterea* (R. T.).
2 Praeposit. *a* nos addimus (R. T.).

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Huic provinciae a Clemente X erectae ab eodem concessa fuerunt iura et privilegia omnia aliarum provinciarum praesertim Hispaniarum.

§ 1. Aliàs felicis recordationis Clemens Papa X, praedecessor noster, motu proprio et ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione suis, deque apostolicae potestatis plenitudine, custodiam S. Petri de Alcantara in regno Neapolitano fratrum Discalceatorum Hispaniae, Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia, quae in executionem quarumdam ipsius Clementis praedecessoris in simili formâ Brevis litterarum auctoritate apostolicâ erecta et instituta, variisque gratiis et ordinationibus pro felici illius gubernio emanatis per alias ternas eiusdem Clementis praedecessoris pariter in formâ Brevis litteras decorata atque stabilita fuerat, in novam provinciam fratrum Discalceatorum Hispaniae dicti Ordinis (quae provincia S. Petri de Alcantara regni Neapolis nuncupari deberet, ac capitula provincialia pro ministri provincialis, custodis et definitorum, aliorumque officialium ipsius provinciae electione, nec non congregationes, aliosque congressus, ad instar aliarum provinciarum Ordinis huiusmodi, celebrare, omnibusque et singulis praerogativis, praeeminentiis, iuribus, honoribus, privilegiis, gratiis et indultis, quibus aliae eiusdem Ordinis provinciae, tam de iure, usu et consuetudine, quam àliàs quomodolibet utebantur, fruebantur et gaudebant, ac uti, frui et gaudere poterant, et possent in futurum, pariformiter, et absque ullâ prorsus differentiâ, et[1] signanter illis, quae provinciis fratrum Discalceatorum Hispaniae Ordinis praedicti a quibusvis Romanis Pontificibus eius praedecessoribus, ac praesertim a recolendae memoriae Urbani PP. VIII per quasdam suas in formâ Brevis litteras quarum initium *Cum ea, etc.*, die XXV iunii MDCXXXIX expeditas, concessa sunt, nec non omnibus et singulis indultis, privilegiis et gratiis custodiae praefatae ab ipso Clemente praedecessore per quinas suas litteras quomodolibet concessis, et quibus custodia ipsa eatenus gravisa erat, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite posset et valeret; ita tamen ut nova provincia huiusmodi facultate fundandi et erigendi novos conventus de solâ Ordinariorum licentiâ, quae dictae custodiae auctoritate apostolicâ concessa reperiebatur, nonnisi in locis, in quibus fratres de Observantiâ vel Reformati nuncupati Ordinis praedicti non essent, uti valeret), sine cuiusquam praeiudicio, in perpetuum erexit et instituit, et aliàs prout in eiusdem Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die VII februarii MDCLXXV expeditis, quarum et aliarum litterarum praefatarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, uberius continetur.

Referuntur Pontifices, a quibus concessa fuerunt praedicta iura et privilegia.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Ioannes a S. Maria custos et nuper primus minister provincialis dictae provinciae, S. Petri de Alcantara in regno Neapolis, nobis exponi fecit, praecipua privilegia, gratiae[1] et indulta dictis provinciis Hispaniae concessa a recolendae memoriae Gregorio XIII per suas, quarum intium *Adhuc nos Dominus, etc.*, die XII novembris MDLXXVII[2], ad favorem provinciae S. Iosephi, et Clemente VIII per suas proxime dictarum confirmatorias, quarum initium *Dudum, etc.*, die XXV martii MDXCII, ad favorem eiusdem provinciae S. Iosephi, et a dicto Urbano VIII tam per supradictas ad favorem provinciae S. Ioannis Ba-

1 Edit. Main. legit *ut* pro *et* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *gratias* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *1677* (R. T.).

ptistae, quam alias suas, quarum initium *Aliàs felicis recordationis Gregorius PP. XIII, etc.*, ad favorem omnium provinciarum Discalceatorum, die VIII aprilis MDCXLII, ac alias, quarum initium *Aliàs postquam per recolendae memoriae*, die XXX iulii MDCXLII, ad favorem earumdem provinciarum, et alias incipientes *Aliàs pro felici prosperoque regimine, etc.*, confirmatorias praecedentium, die XXII decembris eiusdem anni MDCXLII, ad favorem provinciarum huiusmodi, et alias, quarum initium *Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Gundisalvus, etc.*, die VII februarii MDCXLIII, ad favorem provinciae S. Gabrielis, ac alias incipientes *Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Paulus, etc.*, confirmatorias praecedentium, die IV martii eiusdem anni MDCXLIII, ad favorem omnium provinciarum Discalceatorum, et reliquas suas, quarum initium *Religiosorum, etc.*, die . . . . februarii MDCXLII, ad favorem provinciae S. Didaci, nec non Alexandro VII, Romanis Pontificibus etiam praecessoribus nostris, per suas, quarum initium *Cum sicut dilecti filii, etc.*, die XVIII martii MDCXLIX, ad favorem dictarum provinciarum S. Iosephi et S. Ioannis Baptistae, et alias incipientes *Exponi nobis nuper fecerunt, etc.*, per quas privilegia, per praefatos Gregorium XIII, Clementem VIII et Urbanum VIII praedecessores eisdem duabus provinciis S. Iosephi et S. Ioannis Baptistae concessa, ad omnes alias provincias Discalceatorum extendit, die V novembris MDCLXV respective expeditas in simili formâ Brevis litteras, emanaverint; et licet dubitari non possit quin privilegia, gratiae et indulta huiusmodi a memorato Clemente X praedecessore praefatae provinciae S. Petri de Alcantara in regno Neapolis, cui ad servandam cum aliis provinciis uniformitatem tuendamque in eâ regularis disciplinae, quae in eâ benedicente Domino viget, observantiam atque religiosam tranquillitatem omnino necessaria sunt, satis superque communicata fuerint, et proinde provincia ipsa illis frui et gaudere possit; quia tamen in praefatis Clementis X praedecessoris litteris, super erectione provinciae huiusmodi emanatis, de praefatis praedecessoribus nostris eorumque litteris superenunciatis specifica mentio facta non fuisset, fieri possit, ut, humani generis hoste superseminante zizania, eidem provinciae super[1] usu et fruitione privilegiorum, gratiarum et indultorum huiusmodi controversia moveatur aut impedimentum aliquod praestetur, tametsi eadem privilegia, gratiae et indulta nec in toto nec in parte hactenus revocata reperiantur, sed plenam roboris obtinent firmitatem: nobis propterea dictus Ioannes custos et exprovincialis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Extenduntur iura et privilegia omnia aliarum provinciarum ad provinciam Neapolitanam, cui etiam, si opus est, ea denuo conceduntur.

§ 3. Nos igitur, eamdem provinciam in pacis amoenitate regularisque observantiae vigore conservare, ac praefati Ioannis votis favorabiliter annuere volentes, eumque et omnium et singulorum superiorum et fratrum provinciae singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, nec non litterarum praefatarum tenores et datas, etiam veriores, praesentibus itidem pro

1 Pessime ed. Main. legit *semper* pro *super* (R. T.).

plene et sufficienter expressis et insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, memoratam provinciam S. Petri de Alcantara in regno Neapolis, omnesque et singulos eius conventus ac superiores et fratres praesentes et futuros, omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, favoribus, gratiis et indultis, quae dictis provinciis Hispaniae, seu earum alicui, illarumque respective superioribus et fratribus quibuscumque, a praefatis Gregorio XIII, Clemente VIII, Urbano VIII et Alexandro VII praedecessoribus per eorum litteras supra enunciatas[1] respective quomodolibet concessa et attributa seu confirmata et concessa fuerunt, pariformiter et absque ullà prorsus differentià uti, frui, potiri et gaudere libere et licite posse et debere, in omnibus et per omnia, perinde ac si illa omnia et singula ipsi provinciae S. Petri de Alcantara in regno Neapolis illiusque conventibus ac superioribus et fratribus praedictis nominatim et in individuo per memoratum Clementem praedecessorem in suis litteris super erectione provinciae huiusmodi emanatis concessa reperiantur, auctoritate apostolicà, tenore praesentium, declaramus atque decernimus; et, quatenus opus sit, ipsi provinciae S. Petri de Alcantara in regno Neapolis, eiusque superioribus et fratribus praefatis, ut omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, iuribus, honoribus, gratiis et indultis huiusmodi, nec non illis, quae eis a praefato Clemente X praedecessore sicut praemittitur concessa fuerunt, uti, potiri et gaudere libere, pariter et licite valeant, auctoritate et tenore praedictis, de novo concedimus et indulgemus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, nec non omnibus et singulis illis quae in praefatorum praedecessorum nostrorum litteris supradictis concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticà dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x iulii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 10 iulii 1679, pontif. anno III.

LXX.

Confirmatur summarium indulgentiarum confraternitatum SS. Rosarii, quod prius a S. Congregatione recognitum et approbatum fuerat[1].

1 Edit. Main. legit *enunciatis* (R. T.).

1 Nonnullae ex his indulgentiis extensae fuerunt etiam ad alios extra confraternitates a

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Insequens summarium recognitum et approbatum fuit a sacrâ Congregatione.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Antonii de Montoy, magistri generalis Ordinis fratrum Praedicatorum, nobis expositum fuit, quod de huius sanctae Sedis mandato confectum, et a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositâ revisum et approbatum fuit summarium indulgentiarum et aliarum gratiarum spiritualium confraternitatibus sub titulo SS. Rosarii erectis et institutis auctoritate apostolicâ concessarum, tenoris qui sequitur, videlicet:

Summarium indulgentiarum et gratiarum confratribus et consororibus SS. Rosarii, tam in vitâ quam in morte concessarum.

Caput I. De confirmatione et extensione indulgentiarum SS. Rosarii.

I. Sciendum a multis Summis Pontificibus respective fuisse confirmatas indulgentias et gratias ab eorum antecessoribus benigne elargitas confratribus et consororibus SS. Rosarii, nimirum a Leone X in Bullâ quae incipit *Pastoris aeterni*, die VI octobris MDXX, a Clemente VII in Brevi *Etsi temporalium*, die VIII maii MDXXXIV, a Iulio III in Brevi *Sincerae devotionis*, XXIV augusti MDLI, a Pio V in Brevi *Inter desiderabilia*, die XXVIII iunii MDLXIX, ac in Brevi *Consueverunt*, die XVII septembris MDLXIX; deinde cum omni amplitudine confirmatas et innovatas a Sixto V in Brevi quod incipit *Dum ineffabilia*, XXX ianuarii MDLXXXVI; denique etiam Paulus V in Brevi *Cum olim*, die XX septembris MDCVIII, revocato Brevi suo revocatorio indulgentiarum antiquarum SS. Rosarii in executionem constitutionis Clementis VIII incipientis *Quaecumque*, et illud ad terminos iuris reduxit, et pristino statui restituit easdem indulgentias a summis Pontificibus suis praedecessoribus concessas confraternitatibus SS. Rosarii canonice institutis ubique locorum existentibus;

II. Omnes indulgentias, specialiter vel generaliter aut quocumque modo uni vel pluribus confraternitatibus SS. Rosarii vel etiam confratribus et consororibus alicuius confraternitatis in aliquâ particulari ecclesiâ erectae impertitas, communes esse omnibus confraternitatibus SS. Rosarii, confratribusque et consororibus omnium dictarum confraternitatum universi orbis; hoc indulsit Gregorius XIII in Brevi incipiente *Pastoris aeterni*, V maii MDLXXXI, pro confraternitatibus canonice erectis; et Sixtus V in praefato Brevi *Dum ineffabilia* omnia privilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, concessiones, indulgentias, etiam plenarias, a Summis Pontificibus concessa et concessas confraternitatibus aut confratribus SS. Rosarii, extendit et ampliat in perpetuum ad confraternitates erigendas, illarumque confratres et consorores pro tempore existentes;

III. Denique quascumque indulgentias in hoc summario contentas, quae concessae sunt alicui particulari confraternitati SS. Rosarii, vigore praefatarum litterarum apostolicarum communes esse cuilibet confraternitati et cuilibet respective confratri aut consorori in aliquâ confraternitate descriptis.

Caput II. Indulgentiae pro iis qui in confraternitate SS. Rosarii recipiuntur.

I. Pius V in praefato Brevi *Consueverunt* concedit plenariam indulgentiam omnibus et singulis christifidelibus per deputatos a magistro generali vel vicario generali pro tempore descriptis, vere poenitentibus et confessis, qui primâ vice descripti fuerint, et sanctissimum Eucharistiae sacramentum in aliquâ ec-

Clemente X const. LIII, quae incipit *Caelestium munerum*, tom XVIII, pag. 164. Omnes vero postea confirmatae et aliae concessae sunt a Benedicto XIII, constitut. quae incipit *Praetiosus*.

clesiâ seu cappellâ dictae confraternitatis perceperint, et unam saltem quinquagenam rosarii recitaverint, et pro tranquillitate sanctae matris Ecclesiae oraverint; eamdem elargitur illis, qui, in mortis articulo constituti, salutaris poenitentiae et viatici sacramentis fuerint muniti.

II. Clemens VIII in Brevi *Salvatoris*, die XIII ianuarii MDXCII, omnibus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, atque sanctissimo Eucharistiae sacramento refectis, qui Rosarii confraternitatem ingredientur erectam in ecclesiâ Praedicatorum oppidi Divionensis, die primo eorum ingressus plenariam indulgentiam elargitur.

III. Eamdem pariter indulgentiam concedit idem Pontifex in Bullâ quae incipit *De salute gregis*, die XVIII ianuarii MDXCII, pro descriptis in confraternitate erectâ in ecclesiâ Praedicatorum Utini.

Caput III. Indulgentiae pro recitantibus rosarium diebus ordinariis.

I. Confratres lucrantur quadraginta dies indulgentiarum quoties recitaverint aut recitari fecerint tertiam partem rosarii, uti concessit Alexander episcopus Foroliviensis per universam Germaniam legatus e latere confratribus confraternitatis institutae in ecclesiâ Praedicatorum Coloniae, ut apparet in litteris incipientibus *Et si gloriosos*, die X martii MCDLXXVI, quam concessionem confirmavit Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni*.

II. Cuicumque fideli tertiam partem rosarii recitanti elargitur Sixtus IV in Bullâ incipiente *Ea quae ex fidelium*, XII martii MCDLXXVI, quinque annos et quinque quadragenas: eamdem etiam confirmat Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni*.

III. Ex concessione Innocentii VIII in Bullâ quae incipit *Splendor paternae gloriae*, Romae XXVII februarii MCDLXXXVIII, confratribus et consororibus in aliquâ confraternitate in Ordine Praedicatorum erectâ conscriptis, vere poenitentibus et confessis, qui tertiam rosarii partem recitaverint, toties quoties id egerint, sexaginta millia annorum et totidem quadragenae indulgentiarum de iniunctis sibi poenitentiis relaxantur: in eâdem Bullâ iisdem confratribus et consororibus nunc et pro tempore existentibus vere poenitentibus, ac ob beatissimae Virginis Mariae reverentiam rosarium deferentibus, praefatus Innocentius centum annos et totidem quadragenas indulgentiarum de iniunctis sibi poenitentiis misericorditer indulget. Insuper iisdem confratribus, si nomen Iesu in fine cuiuslibet angelicae salutationis nominaverint, quinque annos et totidem quadragenas similiter concedit.

IV. Franciscus de Claramonte, tituli S. Stephani in Caelio Monte S. R. E. presbyter cardinalis, Rosarii societatem in Biterrensi civitate institutam auctoritate apostolicâ sibi concessâ approbavit, confirmavit et ratificavit, eiusque confratribus et consororibus, quotiescumque per se vel per alium beatae Mariae Virginis rosarium, quod quinquaginta *Ave Maria* continet et quinque *Pater Noster*, continue legerint vel legi fecerint, centum dies indulgentiarum largitus est; et, fratre Antonio Curone in sacrâ theologiâ praesentato rosarium idem praedicante, omnibus christifidelibus sermonem eius audientibus, centum dies pro qualibet vice de iniunctis poenitentiis relaxavit.

V. Raymundus, tituli S. Mariae Novae cardinalis, per Germaniam Sanctae Sedis legatus, concedit confratribus et consororibus Rosarii confraternitatis Coloniensis, quoties rosarium recitaverint, centum dies indulgentiarum; quod con-

firmavit Leo X in praefatâ Bulla *Pastoris aeterni.*

VI. Confratribus et consororibus dictae confraternitatis Coloniae institutae, vere poenitentibus et confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui ter in hebdomadâ rosarium devote recitaverint, pro qualibet vice decem annos et totidem quadragenas de iniunctis poenitentiis relaxat Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni.*

VII. Adrianus VI, in Bullâ quae incipit *Illius qui dominicum gregem*, die I aprilis anni MDXXIII, omnibus confratribus oppidi de Victoria dioecesis Calaguritanae, qui in cappellâ SS. Rosarii, aut in quacumque parte ipsius ecclesiae, ex qua altare dictae cappellae conspici possit, recitaverint singulis diebus tertiam partem rosarii, pro qualibet die qua id fecerint, ut praefertur, quinquaginta annos de iniunctis poenitentiis pariter relaxat. Clemens autem VII in Bullâ incipiente *Considerantes*, die VI aprilis MDXXIV, in aliâ quae incipit *Ineffabilia*, die XXIII martii MDXXIX, concedit eamdem indulgentiam confratribus dictae confraternitatis, qui, extra civitatem praedictam existentes, in aliqua ecclesiâ seu oratorio cuiusvis loci tertiam rosarii partem devote recitaverint.

VIII. Clemens VII in Brevi *Etsi temporalium*, VIII maii MDXXXIV, addidit duos annos indulgentiae confratribus institutarum confraternitatum pro quolibet ex tribus diebus hebdomadae in quo tertiam partem rosarii recitabunt, dummodo in septimâ integrum rosarium recitent. Cum enim ad lucrandum indulgentiam a Sixto IV concessam, necessarium esset uno die totum rosarium recitare, voluit Clemens praefatus sufficere ad praedictum effectum recitare integrum rosarium in unâ septimanâ, assignans pro diebus diem, et pro pluribus vicibus unam vicem. Et cum praedicta Bulla pubblicata non fuerit vivente Clemente, publicata fuit per Paulum III in Brevi quod incipit *Rationi congruit*, III novembris MDXXXIV.

IX. Pius V confratribus confraternitatum SS. Rosarii erectarum per fratrem Ambrosium Salvio de Balneolo Ordinis Praedicatorum, quoties devote recitaverint rosarium reliquis anni diebus (exceptis diebus Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis et Purificationis beatissimae Virginis Mariae, in quibus maior acquiritur indulgentia), concessit quadraginta dies indulgentiarum, prout constat ex Brevi quod incipit *Iniunctum nobis*, die XIV iunii MDLXVI.

X. Ex eiusdem Pontificis concessione in Brevi *Consueverunt*, XVII septembris MDLXIX, confratres confraternitatum erectarum et per deputatos a magistro generali vel vicario generali pro tempore descripti, si devote recitaverint rosarium integrum qualibet septimanâ, lucrantur indulgentiam septem annorum et totidem quadragenarum de poenitentiis iniunctis.

XI. Clemens IX denique in Brevi *Exponi nobis*, die XXII februarii MDCLXVIII, elargitur confratribus confraternitatum erectarum et erigendarum in futurum in Indiis regi[1] Hispaniarum subiectis integrum rosarium recitantibus omnes et singulas indulgentias, quibus ex apostolicâ concessione fruuntur omnes christifideles in regnis Hispaniae recitantes coronam Beatissimae Virginis.

I. Alexander episcopus Foroliviensis in Germaniâ legatus centum dies indulgentiae concedit omnibus et singulis confratribus confraternitatis Coloniensis dicentibus tertiam rosarii partem in

Caput IV. Indulgentiae, quas confratres in particularibus anni diebus recitantes rosarium lucrantur.

1 Edit. Main. legit *regis* (R. T.).

quinque festivitatibus Beatissimae Virginis, videlicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis et Purificationis, uti constat ex praefatâ Bullâ Leonis X *Pastoris aeterni*.

II. Innocentius VIII, anno MCDLXXXIV, XV octobris, vivae vocis oraculo concessit omnibus confratribus confraternitatis SS. Rosarii, recitantibus rosarium per hebdomadam, indulgentiam plenariam et omnium peccatorum remissionem applicandam a confessario, secundum eorum arbitrium eligendo, semel in vitâ et semel in mortis articulo, quam indulgentiam Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni* confirmat.

III. Sixtus IV in Bullâ incipiente *Pastoris aeterni*, die XXIX maii MCDLXXVIII, elargitur septem annos et totidem quadragenas confratribus confraternitatis Coloniensis, vere poenitentibus et confessis, dictam confraternitatem servantibus, qui integrum rosarium recitaverint in diebus festis Nativitatis, Annunciationis et Assumptionis Beatissimae Virginis, sicut refert et confirmat Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni*.

IV. Pius V in praefato Brevi *Iniunctum nobis* concedit omnibus confratribus confraternitatum Rosarii institutarum et instituendarum a fratre Ambrosio Salvio de Balneolo, qui corde contriti, confessi, devoteque communicati in die et festivitatis Annunciationis devote rosarium recitaverint, indulgentiam plenariam; diebus vero Assumptionis, Nativitatis et Purificationis decem annos et totidem quadragenas.

V. Idem Pontifex in dicto Brevi praefatis confratribus, quoties nomen Domini Iesu Christi et eiusdem beatissimae Virginis Mariae matris suae, tam intus quam extra dictum rosarium, pie et devote nominaverint et invocaverint, septem dies de iniunctis poenitentiis relaxat.

VI. Praeterea Pius V, in Brevi quod incipit *Consueverunt*, concedit omnibus confratribus confraternitatum erectarum a deputatis per magistrum generalem vel vicarium generalem pro tempore descriptis, qui in diebus Resurrectionis Domini, Annunciationis et Assumptionis Beatissimae Virginis communicati, ut supra, cap. II, n. II, dictum est, tertiam partem rosarii recitaverint, decem annos et totidem quadragenas.

VII. Praeterea iisdem confratribus tertiam partem rosarii ad minus recitantibus in reliquis diebus festis Domini nostri Iesu Christi et beatae Mariae Virginis, in quibus sacra Rosarii mysteria recensentur, septem annos et totidem quadragenas de iniunctis poenitentiis relaxat.

Caput V. Indulgentiae, quas lucrantur confratres SS. Rosarii processionem associantes, fieri solitam primâ dominicâ cuiuslibet mensis et diebus festis B. Virginis.

I. Pius V, in praefato Brevi *Consueverunt*, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, etiam non confratribus, qui processioni SS. Rosarii, quae quâlibet primâ dominicâ mensis fieri consuevit, devote interfuerint, septem annos et septem quadragenas de iniunctis poenitentiis relaxat.

II. Confratres, processionem debitis diebus faciendam associantes, centum dies indulgentiae consequuntur ex concessione Gregorii XIII confratribus Rosarii civitatis Papiensis factâ in Brevi quod incipit *Cum sicut*, die III ianuarii MDLXXIX. Praeterea idem Gregorius in Brevi *Pastoris aeterni*, die V maii MDLXXXI, concessit indulgentiam plenariam omnibus confratribus vere poenitentibus et confessis ac communicatis, qui processioni primâ dominicâ cuiuslibet mensis interfuerint. Insuper confratres, qui propter infirmitatem aut aliud legitimum impedimentum processionibus praedictis adesse nequiverint, si confessi et sanctissimâ communione refecti rosarium devote recitaverint, aliasque preces pro

sanctae matris Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, ac pace inter principes christianos conciliandâ et conservandâ fuderint, easdem indulgentias consequuntur, quas consequerentur si ipsis processionibus personaliter interessent, ex concessione eiusdem Gregorii in Brevi *Cupientes*, die XXIV decembris MDLXXXIII.

III. Eamdem plenariam indulgentiam assequuntur confratres et consorores confraternitatum Rosarii vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti, qui processioni primâ dominicâ mensis peragendae interfuerint, et pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione et sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundunt, ex concessione Pauli V in Brevi quod incipit *Piorum hominum*, die XV aprilis MDCVIII.

IV. Pius IV eamdem etiam indulgentiam plenariam concessit confraternitati SS. Rosarii institutae in ecclesiâ S. Mariae super Minervam in Urbe, in Bullâ incipiente *Dum praeclara*, die XXVIII februarii MDLXI, omnibus confratribus et consororibus SS. Rosarii vere poenitentibus et confessis, vel firmum propositum temporibus statutis confitendi habentibus, qui processionem associaverint in dictâ ecclesiâ fieri solitam in festivitatibus et solemnitatibus gloriosae Virginis Mariae, videlicet Purificationis, Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Praesentationis et Conceptionis.

V. Gregorius XIII in Brevi *Ad augendam*, XXIV octobris MDLXXVII, elargitur indulgentiam plenariam confratribus confraternitatis Rosarii erectae in ecclesiâ sancti Dominici Bononiae, vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui singulis annis solemni processioni primâ dominicâ cuiuslibet mensis in dictâ ecclesiâ celebrandae interfuerint, et cappellam SS. Rosarii devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ et unione, ac haeresum extirpatione sanctaeque matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint.

Caput VI. Indulgentiae pro confratribus visitantibus cappellam SS. Rosarii.

I. Pius IV in praefatâ Bullâ *Dum praeclara* concedit indulgentiam plenariam iis, qui, vere poenitentes et confessi vel firmum propositum confitendi habentes statutis ab Ecclesiâ temporibus, devote visitaverint cappellam SS. Rosarii in ecclesiâ S. Mariae super Minervam de Urbe in festis Beatissimae Virginis, videlicet Purificationis, Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Conceptionis et Praesentationis, a primis vesperis usque ad occasum solis dictarum festivitatum.

II. Gregorius XIII in Brevi *Ad augendam*, XII martii MDLXXVII, concessit plenariam indulgentiam confratribus confraternitatis SS. Rosarii in ecclesiâ Praedicatorum Cremonae, qui vere poenitentes et confessi, necnon sacrâ communione refecti, devote visitaverint cappellam Rosarii primâ dominicâ cuiuslibet mensis et omnibus festis beatissimae et gloriosissimae Virginis, ibique pias ad Deum preces effuderint pro christianorum principum concordiâ, extirpatione haeresum et sanctae matris Ecclesiae exaltatione.

III. Idem Pontifex in Brevi *Ad augendam*, die XXIV octobris MDLXXVII, indulgentiam plenariam concessit cuilibet confratri confraternitatis Rosarii in ecclesiâ S. Dominici Bononiae, qui poenitens et confessus ac sacrâ communione refectus cappellam Rosarii S. Dominici de Bononia in singulis festivitatibus Beatissimae Virginis devote visitaverit, atque ut supra oraverit.

IV. In alio Brevi incipiente *Cum sicut*,

III ianuarii MDLXXIX, idem Gregorius elargitur confratribus confraternitatis erectae in ecclesiâ Praedicatorum civitatis Papiensis, pro qualibet die qua visitaverint cappellam seu altare SS. Rosarii in praefatâ ecclesiâ, centum dies indulgentiae, orando Deum ut supra. Insuper concedit indulgentiam plenariam confratribus eiusdem confraternitatis Papiensis, qui devote visitaverint dictum altare seu cappellam in praefatâ ecclesiâ tertiâ dominicâ aprilis et primâ octobris, a primis vesperis usque ad occasum solis, dummodo vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti ut praefertur oraverint.

v. Idem Gregorius in Brevi *Exponi nobis*, I octobris MDLXXVII, concedit indulgentiam plenariam omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, qui, vere poenitentes et confessi, primâ dominicâ mensis octobris devote visitaverint, a primis vesperis usque ad occasum solis eiusdem dominicae, ecclesiam S. Mariae super Minervam de Urbe, et ibi pro principum concordiâ, etc., pias ad Deum preces effuderint.

vi. Praeterea idem Pontifex in Brevi *Pastoris aeterni*, die v maii MDLXXXI, indulgentiam plenariam concedit omnibus confratribus erectarum confraternitatum Rosarii, qui vere poenitentes et confessi ac sacratissimâ communione refecti, devote visitaverint cappellam SS. Rosarii illis diebus, quibus aliqua mysteria Rosarii celebrantur, et processioni primae dominicae cuiuslibet mensis interfuerint.

vii. Clemens VIII in Brevi *Salvatoris et Domini nostri*, XIII ianuarii MDXCII, elargitur plenariam indulgentiam confratribus confraternitatis Rosarii erectae in ecclesiâ Praedicatorum Divioni, vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui devote visitaverint cappellam seu altare Rosarii dictae ecclesiae in qualibet primâ dominicâ mensis octobris a primis vesperis usque ad occasum solis, ac inibi pias ad Deum preces effuderint pro Sedis Apostolicae et fidei catholicae exaltatione, et haeresum extirpatione, necnon pacis inter principes christianos conservatione, aut aliàs prout unicuique suggeret devotio.

viii. Insuper in eodem Brevi concedit eisdem confratribus septem annos et totidem quadragenas indulgentiae, qui, vere poenitentes confessi et devote communicati, ultra festum Paschatis Resurrectionis, in diebus festis Pentecostes, Assumptionis Beatissimae Virginis, necnon Omnium Sanctorum et Nativitatis D. N. Iesu Christi, cappellam, altare SS. Rosarii visitaverint, et Deum, ut praefertur, oraverint.

ix. Idemmet Clemens VIII in Bullâ incipiente *De salute gregis*, die XXVIII ianuarii MDXCII, confratribus et consororibus SS. Rosarii confraternitatis erectae in civitate Utinensi, vere poenitentibus et confessis et communione refectis, qui in festivitate Assumptionis Beatissimae Virginis singulis annis devote visitaverint ecclesiam dictae confraternitatis a primis vesperis usque ad occasum solis, ibique aliquas preces effuderint pro exaltatione sanctae matris Ecclesiae, extirpatione haeresum, reductione haereticorum et conversione infidelium, et pro conservatione pacis, concordiae et unionis inter principes christianos, quoties id egerint, indulgentiam plenariam concedit. Praeterea in eàdem Bullâ iisdem confratribus, qui vere poenitentes, confessi et communicati devote visitataverint praedictam ecclesiam in solemnitatibus Conceptionis, Nativitatis, Annunciationis et Visitationis gloriosae Virginis Mariae, et oraverint ut supra, septem annos et septem quadragenas indulgentiae elargitur.

Caput VII. Indulgentiae, quas confratres et consorores SS. Rosarii lucrantur pia opera exercendo.

I. Alexander episcopus Foroliviensis, legatus apostolicus per Germaniam, concessit quadraginta dies indulgentiae de iniunctis sibi poenitentiis omnibus confratribus confraternitatis Rosarii erectae Coloniae, qui sabbatis et festivis diebus interfuerint dum cantatur *Salve Regina* post completorium coram altari Beatissimae Virginis, ubi praedicta confraternitas instituta est, quam concessionem confirmavit Leo X in praefatâ Bullâ *Pastoris aeterni*.

II. Gregorius XIII in praefato Brevi *Cum sicut accepimus*, III ianuarii MDLXXIX, confratribus confraternitatis SS. Rosarii Papiae relaxat centum dies de iniunctis eis seu quomodolibet debitis poenitentiis, qui vexillum SS. Rosari associaverint quando corpora mortuorum confratrum deferuntur ad sepulturam, et interfueriut anniversariis pro animabus defunctorum confratrum celebrandis, et ibi pro christianorum principum concordiâ, etc., vel aliàs oraverint, vel infirmos confratres ad eucharistica sacramenta sumenda hortati fuerint, et visitaverint.

III. Clemens VIII in Brevi *Salvatoris*, die XIII ianuarii MDXCII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesiâ Praedicatorum oppidi Divionensis, qui divinis officiis per illos confratres seu ex eorum instituto in dictâ cappellâ decantandis, ac congregationibus publicis vel secretis pro felici directione dictae confraternitatis habendis interfuerint, atque associaverint SS. Sacramentum dum ad aliquem infirmum deferri contigerit, ac, qui legitime impediti hoc facere nequiverint, campanae ad id signo dato, genuflexi, si potuerint, orationem dominicam pro eodem infirmo recitaverint, necnon cuiuscumque confratris cadaver ad sepulturam ecclesiasticam associaverint, vel eos in eorum infirmitatibus visitaverint et consolati fuerint, ac orationem dominicam quinquies, et toties angelicam salutationem coram imagine SS. Crucifixi in honorem quinque plagarum D. N. Iesu Christi pro animabus eorumdem confratrum in Christi charitate defunctorum recitaverint, quoties aliquod praemissorum fecerint, sexaginta dies de iniunctis eis aut aliàs quomodolibet debitis poenitentiis relaxat.

IV. Idem in Brevi *Ineffabilia Dei Genitricis*, die XII februarii MDXCVIII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesiâ S. Pauli Vallisolensi Ordinis Praedicatorum centum dies, quoties vere poenitentes et confessi, seu a iure statutis temporibus firmum confitendi propositum habentes, antiphonae *Salve Regina* in praefatâ ecclesiâ post completorium decantari solitae interfuerint; in festivitatibus autem Beatissimae Virginis, necnon sanctorum apostolorum et sanctorum dicti Ordinis, et quando ipsi confratres, iuxta statuta dictae confraternitatis, cum cereis accensis adesse tenentur, eisdem confratribus ut praefertur interessentibus tres annos et totidem quadragenas de iniunctis eis aut quomodolibet debitis poenitentiis relaxat; illis autem confratribus, qui, pro solemnitate a dictâ confraternitate celebrari solitâ dominicâ infra octavam Nativitatis Beatissimae Virginis, ordinandis[1] altaribus vel ecclesiae praeparandae vacaverint, aut ornamenta ad divinum cultum spectantia miserint, centum dies indulgentiae concedit; extendens supradictas indulgentias ad infirmos, mulieres gravidas, et legitime impeditos, qui flexis genibus praedictam antiphonam *Salve Regina* coram altari vel imagine Beatae Virginis devote recitaverint; qui

1 Forsan *ornandis* (R. T.).

autem confratrem infirmum visitaverint, aut corpus defuncti confratris ad dictam ecclesiam associaverint, tres annos et totidem quadragenas de iniunctis eis aut aliàs quomodolibet debitis poenitentiis.

v. Idem Pontifex in Bullâ *De salute gregis*, die xv februarii, anno MDXCII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesiâ Praedicatorum Utini, quoties interfuerint divinis officiis aut missis quae celebrantur in dictâ ecclesiâ vel intuitu vel ex instituto aut consuetudine dictae confraternitatis, aut hospitio pauperes peregrinos exceperint, aut eleemosynis vel officiis adiuverint, aut pacem cum inimicis composuerint seu componi fecerint vel procuraverint, ac etiam corpora defunctorum tam confratrum quam aliorum ad sepulturam associaverint, aut infirmos consolati fuerint, aut processiones ordinarias, tam confraternitatis, quam alias quascumque de licentiâ Ordinarii celebrandas, SS. Sacramentum, tam in processionibus, quam ad infirmos, vel quovis modo delatum comitati fuerint, seu impediti, per alium vel alios associari fecerint, vel campanae ad id signo dato genuflexi semel orationem dominicam et salutationem angelicam pro animabus confratrum defunctorum recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, aut ignorantes praecepta Dei et alia ad salutem necessaria docuerint, aut quodcumque aliud pietatis vel charitatis opus exercuerint, quoties praemissa vel quid praemissorum egerint, sexaginta dies de iniunctis eis aut quomodolibet debitis poenitentiis relaxat.

vi. Rursus Gregorius XIII in Brevi *Desiderantes*, XII martii MDLXXX [1], confratribus confraternitatum SS. Rosarii institutarum in ecclesiis fratrum Praedicatorum provinciae S. Iacobi Novae Hispaniae in Indiis, et omnibus christifidelibus, qui, vere poenitentes, confessi ac sacrâ communione refecti, devote visitaverint dictas ecclesias diebus festis patroni eorumdem [1] respective, et in solemnitate Corporis Christi, indulgentiam plenariam concedit. Insuper omnibus, qui sabbatis in quadragesimâ assistent missae et concioni Beatissimae Virginis, ac dum cantatur antiphona *Salve Regina*, concedit unius anni indulgentiam. Praeterea, quando ex eleemosynis confraternitatis SS. Rosarii virgines matrimonio iunguntur, tam ipsis quam ipsarum maritis et confratribus SS. Rosarii processioni interessentibus, quinque annos indulgentiae elargitur. Denique confratribus et consororibus associantibus processionem, quae fit singulis sabbatis, aut semel in mense, per ecclesiam vel claustrum dictarum domorum, in suffragium mortuorum, octo annos indulgentiae de iniunctis aut aliàs quomodolibet debitis poenitentiis relaxat.

Caput VIII. Indulgentiae, quas consequuntur confratres et consorores SS. Rosarii visitando quinque altaria.

i. Leo X instituit et concessit, ut quilibet confrater confraternitatis SS. Rosarii canonice in quacumque ecclesiâ Ordinis Praedicatorum erectae, quinque altaria visitando cuiuscumque ecclesiae, aut unum vel duo quinquies, si quinque defuerint, easdem indulgentias integraliter consequatur ac si omnes almae Urbis stationes peregrinando circumiret; quam concessionem confirmat et approbat Clemens VII in Brevi *Etsi temporalium*, quod Paulus III in Brevi *Rationi congruit* III novembris MDXXXIV publicavit.

Caput IX. Indulgentiae, quas lucrantur confratres et consorores peccata sua confitendo, et communicando aliquibus diebus dominicis anni.

i. Gregorius XIII in Brevi quod incipit *Ad augendam*, pro confraternitatibus institutis in ecclesiis Praedicatorum provinciae utriusque Lombardiae, die VIII novembris MDLXXVIII, et in alio simili pro provinciâ Romanâ, anno MDLXXIX, die

[1] Male edit Main. legit *1680* (R. T.).

[1] Aptius lege *earumdem* (R. T.).

XXIX augusti, concedit plenariam indulgentiam omnibus confratribus et consororibus SS. Rosarii, qui vere poenitentes et confessi ac devote in dictis ecclesiis primis dominicis diebus cuiuslibet mensis sacram communionem sumpserint, ibique pro extirpatione haeresum, pro pace inter principes christianos et sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint; quam indulgentiam extendit ad confratres infirmos, qui, ad easdem ecclesias seu quamlibet earum accedere non valentes, praevià confessione et communione, domi suae ante devotam imaginem devote rosarium seu coronam, aut septem psalmos, qui legere sciunt, recitaverint.

II. Clemens VIII in Brevi *Ineffabilia gloriosae Virginis*, XII februarii MDXCVIII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesià S. Pauli Vallisoleti Ordinis Praedicatorum, qui dominicà infra octavam Nativitatis Beatissimae Virginis solemniter huiusmodi festivitatem celebrare volunt, si vere poenitentes et confessi eàdem die annis singulis sanctissimum Eucharistiae sacramentum perceperint, et Altissimo preces pro universalis Ecclesiae et Romani Pontificis statu fuderint, plenariam suorum peccatorum indulgentiam concedit.

III. Gregorius XIII in Brevi quod incipit *Desiderantes*, XXII martii MDLXXX, confratribus et consororibus confraternitatum iam erectarum in ecclesiis Praedicatorum provinciae S. Iacobi Novae Hispaniae in Indiis, qui primà dominicà octobris, vere poenitentes, et confessi alicui confessario dicti Ordinis, sacram communionem sumpserint in praefatis ecclesiis in quibus instituta est confraternitas SS. Rosarii, plenariam indulgentiam elargitur.

Caput X. Indulgentiae, quibus fruuntur confratres et consorores SS. Rosarii in mortis articulo.

I. Supra diximus quod confratres et consorores SS. Rosarii respective, ex concessione Innocentii VIII et Leonis X, qui per septimanam rosarium recitaverint, consequantur semel in vità et semel in morte indulgentiam plenariam; et Pius V in Brevi *Consueverunt* indulgentiam plenariam concedit confratribus confraternitatum erectarum, in articulo mortis constitutis, confessis et per modum viatici sacrà communione refectis.

II. Adrianus VI in Bullà *Illius qui dominicum gregem*, die I aprilis anno MDXXIII, plenariam indulgentiam concedit confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesià Praedicatorum Victoriae (vere poenitentibus et confessis, vel firmum propositum confitendi habentibus), qui, in mortis articulo in manibus tenentes cereum benedictum confraternitatis in honorem Virginis Mariae, ex hac luce migraverint, si ante eorum obitum rosarium semel dumtaxat recitaverint; quam indulgentiam confirmavit Clemens VIII in praefatà Bullà *Ineffabilia*, etc.

III. Clemens VIII in Brevi *Salvatoris*, XIII ianuarii MDXCII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii institutae Divioni, qui, vere poenitentes et confessi, ac sacrà communione refecti, pium nomen Iesu corde, si ore nequiverint, in mortis articulo invocaverint, plenariam indulgentiam elargitur.

IV. Et in Brevi *Ineffabilia gloriosae*, XII februarii MDXCVIII, confratribus confraternitatis SS. Rosarii erectae in ecclesià S. Pauli Vallisoleti, si in articulo mortis recipiendo sanctissima Ecclesiae sacramenta, et Ecclesiae Romanae fidem profitendo, antiphonam *Salve Regina* dixerint, et Beatae Virgini se commendaverint, indulgentiam plenariam concedit.

V. Idem in Bullà quae incipit *De salute gregis*, XVIII ianuarii MDXCII, confratribus et consororibus confraternitatis

SS. Rosarii Utini erectae, vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui in articulo mortis sanctissimum nomen Iesu corde, si ore nequiverint, invocaverint, vel aliquod contritionis signum dederint, indulgentiam plenariam concedit.

vi. Clemens X in Brevi *Caelestium munerum*, xvi februarii anni MDCLXXI, sacerdotibus saecularibus aut regularibus, quibus licitum fuerit iuxta constitutiones et decreta Sedis Apostolicae celebrare missam SS. Rosarii, eamdem celebrando, sicut et omnibus religiosis et sanctimonialibus etiam Tertii Ordinis Praedicatorum, et omnibus confratribus et consororibus cuiuscumque confraternitatis SS. Rosarii iam erectae aut erigendae in futurum in quocumque loco, qui vere poenitentes et confessi, vel firmum confitendi habentes propositum, praedictae missae devote interfuerint, ibique pro pace inter principes christianos, haeresum extirpatione, et exaltatione sanctae matris Ecclesiae oraverint, quoties id egerint, impertitur omnes indulgentias, peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes, quas confratres et consorores dictae confraternitatis integrum rosarium recitando ex Sedis Apostolicae concessione assequuntur.

vii. Idem Pontifex* in eodem Brevi omnibus et singulis praedictis, qui soliti fuerint dictam SS. Rosarii missam celebrare, uti dictum est, aut eidem assistere, si vere poenitentes, confessi et communicati oraverint sicut dictum est, concedit ut omni mense easdem similiter consequantur indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes, quas consequerentur confratres et consorores dictarum confraternitatum assistendo processioni SS. Rosarii qualibet primâ dominicâ mensis.

viii. Praeterea idem Summus Pontifex in eodem Brevi concedit ut omnes hae indulgentiae, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes possint per modum suffragii animabus defunctorum applicari.

Caput xi. Quomodo omnes praedicae indulgentiae ad infirmos ad legitime impeditos extendantur.

i. Praeter ea quae capite v et ix diximus, sciendum, Sixtum V in praefato Brevi *Dum ineffabilia* confratribus confraternitatum tam hactenus erectarum quam in posterum erigendarum, itinerantibus, navigantibus et servientibus, totum rosarium, infirmis vero aut aliàs legitime impeditis, tertiam eius partem devote recitantibus, necnon temporibus debitis et ab Ecclesiâ statutis confitendi et communicandi firmum propositum habentibus, qui cappellam Rosarii in ecclesiâ S. Mariae super Minervam Ordinis Praedicatorum Romae, aut alias ecclesias vel cappellas ubicumque dicta confraternitas canonice erecta fuerit, iis diebus, quibus festa mysteriorum Rosarii celebrantur, visitare, et processioni, quae primâ dominicâ cuiuslibet mensis fieri solet, interesse non poterint, plenariam indulgentiam concedere et elargiri, illisque communicare omnes et singulas indulgentias, peccatorumque remissiones, etiam plenarias, concessas et concedendas in futurum omnibus confratribus et consororibus in praefatis diebus cappellas seu ecclesias Rosarii visitantibus ac dictae processioni interessentibus, perinde ac si iisdem diebus dictas cappellas seu ecclesias personaliter visitarent, et processionibus huiusmodi interessent: advertant nihilominus confratres ut debitâ contritione muniantur.

Caput xii. Indulgentiae pro defunctis.

ii. Gregorius XIII in Bullâ quae incipit *Omnium saluti*, xxx octobris MDLXXXII, concedit ecclesiae Praedicatorum loci Racconisii, ubi est altare SS. Rosarii quod non est altare maius, indultum altaris privilegiati, quoties ab aliquo

dictae domus sacerdote dumtaxat missa defunctorum celebrabitur pro animâ cuiuscumque fidelis defuncti confratris SS. Rosarii.

III. Clemens X concedit, omnes indulgentias, capitulo X, num. VI, recensitas, posse applicari per modum suffragii animabus defunctorum.

IV. Praeterea Innocentius XI concessit et indulsit in perpetuum ut omnes et singulae indulgentiae confratribus et consororibus Rosarii concessae possint ab iisdem per modum suffragii applicari animabus fidelium defunctorum, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint.

Forma, ut vocant, absolutionis, seu modus impertiendae indulgentiae confratribus Rosarii in articulo mortis.

Confiteor, etc. *Pater spiritualis:* Misereatur, etc. Indulgentiam, etc. Dominus noster Iesus Christus Filius Dei vivi, qui beato Petro Apostolo suo dedit potestatem ligandi atque solvendi, per suam piissimam misericordiam recipiat confessionem tuam, et remittat tibi omnia peccata, quaecumque et quomodocumque in toto vitae decursu commisisti, de quibus corde contritus et ore confessus es, restituens tibi stolam primam, quam in baptismate recepisti, et, per indulgentiam plenariam a Summo Pontifice Innocentio VIII confratribus SS. Rosarii in articulo mortis constitutis concessam, liberet te a praesentis ac futurae vitae[1] poenis, dignetur purgatorii cruciatus remittere, portas inferni claudere, paradisi ianuam aperire, teque ad gaudia sempiterna perducere per sacratissima suae vitae, passionis et glorificationis mysteria SS. Rosario comprehensa. Qui cum Patre et Spiritu Sancto Deus unus vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

1 Male edit. Main. legit *vita* pro *vitae* (R. T.).

Die XI *iulii* MDCLXXIX, *sacra Congregatio summarium hoc indulgentiarum a se recognitum approbavit.* — Approbatio sacrae Congregationis.

A. cardinalis HOMODEUS.

Loco † Sigilli.

MICHAËL ANGELUS RICCIUS, sacrae Congregationis indulgentiarum sacrarumque reliquiarum secretarius ».

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Antonius magister generalis summarium huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri, et aliàs opportune in praemissis a nobis provideri, ac ut infra indulgeri plurimum desideret: nos, ipsius Antonii magistri generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum summarium indulgentiarum et gratiarum spiritualium, omniaque et singula in eo contenta, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. — Pontifex omnes praefatas indulgentias confirmat.

§ 3. Praeterea praefato Antonio moderno et pro tempore existenti magistro generali dicti Ordinis fratrum Praedicatorum, eoque a Romanâ Curiâ absente, vicario generali eiusdem Ordinis itidem pro tempore existenti, confraternitates sub titulo SS. Rosarii huius- — Conceditur magistro generali existenti, eoque absente, vicario generali, facultas ubique erigendi dictas confraternitates.

modi in quibusvis mundi partibus, servatâ tamen constitutione felicis recordationis Clementis VIII praedecessoris nostri quae incipit *Quaecumque a Sede Apostolicâ, etc.*, VII decembris MDCIV editae, ac decretorum huius sanctae Sedis, praesertim circa distantiam locorum in erectione confraternitatum similis instituti servandam emanatorum formâ et dispositione, erigendi et instituendi, quamcumque necessariam et opportunam facultatem, auctoritate et tenore praefatis, tribuimus et impartimur.

Quae participes erunt omnium indulgentiarum absque ullâ communicatione vel aggregatione.

§ 4. Ac omnibus et singulis confraternitatibus utriusque sexus christifidelium sub eodem titulo SS. Rosarii, ubicumque locorum hactenus erectis et in futurum tam in praefati Ordinis quam in aliis quibuslibet ecclesiis vel oratoriis per memoratum magistrum generalem seu vicarium generalem, sicut praemittitur, quandocumque erigendis, illarumque confratribus et consororibus, ut, statim atque canonica ipsarum confraternitatum erectio facta fuerit, etiam absque ullâ indulgentiarum et gratiarum spiritualium communicatione vel aggregatione omnium et singularum indulgentiarum, etiam plenariarum, et aliarum gratiarum spiritualium praefatarum participes sint, dictique confratres et consorores omnes et singulas, etiam plenarias, indulgentias et peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes ceterasque gratias spirituales in summario praeinserto contentas et expressas, servatis tamen et adimpletis omnibus illis quae pro illarum consecutione respective praescripta sunt, consequi, illisque uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, eâdem auctoritate, harum serie, concedimus et indulgemus.

Clausulae.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, ac praefatâ Clementis praedecessoris, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maio-

rem, sub annulo Piscatoris, die XXXI iulii MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 31 iulii 1679, pontif. anno III.

LXXI.

Conceditur privilegium praescriptionis centenariae canonicis regularibus S. Ioannis Evangelistae in Lusitania[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Expositio et petitio.

§ 1. Pro parte dilectorum filiorum canonicorum regularium Congregationis S. Ioannis Evangelistae in Lusitania nobis nuper expositum fuit, quod dudum, eo tempore quo Congregatio Cassinensis monachorum Ordinis sancti Benedicti fruebatur indulto apostolico ut contra ipsam non curreret praescriptio nisi post lapsum sexaginta annorum, felicis recordationis Paulus Papa III praedecessor noster, communicando dictae Congregationi S. Ioannis Evangelistae in Lusitania privilegia praefatae Congregationis Cassinensis, communicavit expresse inter cetera privilegium praefatum: et quia praedictus Paulus praedecessor communicavit non solum privilegia usque tunc concessa, verum etiam in posterum concedenda dictae Congregationi Cassinensi etiam per modum extensionis, Cassinensi autem Congregationi idem Paulus praedecessor concessit indultum centenariae, seu praescriptionem sexaginta annorum extendit ad centum; iidem exponentes plurimum cupiant[2] a nobis declarari, competere etiam ipsorum Congregationi privilegium centenariae, vel, quatenus opus sit, de novo concedi, ut ita in posterum occupantium iniquitati obvietur. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Conceditur eis praedictum privilegium ad instar illius monachorum Cassinensium.

§ 2. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, qui primodictam Congregationem, stantibus praemissis, dicto privilegio non indigere censuerunt, consilio, eidem Congregationi canonicorum regularium sancti Ioannis Evangelistae in Lusitania privilegium centenariae prascriptionis huiusmodi, iisdem omnino modo et formâ quibus supradictae Congregationi Cassinensi a memorato Paulo praedecessore concessum fuit, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apo-

[1] De horum Congregatione vide Constitutionem, quae incipit *Exponi nobis* (sup. pag. 143); ad vero facti intelligentiam vide Pauli III Constit. quae incipit *Benignitas*.

[2] Aptius lege *cupiunt* (R. T.).

stolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis quae praefatus Paulus praedecessor in suis litteris super praemissis respective emanatis concessit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum tansumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die II septembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 2 septembris 1679, pontif. anno III.

LXXII.

Extenduntur indultum de altari privilegiato et indulgentia plenaria, ad decennium concessa in die Commemorationis Defunctorum pro regnis Hispaniarum, ad alia regna et dominia regis catholici in perpetuum.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, cui spiritualium gratiarum dispensationem commisit Altissimus, christifidelium devotionem ad christianae pietatis atque charitatis opera uberiori in dies caelestium thesaurorum elargitione libenter incitat et confovet, sicut pia catholicorum regum orthodoxae fidei tuendae et propagandae zelo aliisque praeclaris virtutum decoribus ac in Ecclesiam Dei meritis fulgentium vota flagitant, et ipse, personarum, rerum, temporum et locorum qualitatibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad gloriam omnipotentis Dei, ac animarum salutem, piorumque et religiosorum operum incrementum, ac spiritualem christiani populi consolationem atque aedificationem cognoscit in Domino salubriter expedire.

Precibus Caroli regis concessa fuit praedicta indulgentia visitantibus parochialem ecclesiam.

§ 1. Aliàs siquidem, supplicationibus carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici nomine nobis per dilectum filium nobilem virum Gasparem de Gusman Haro marchionem de Carpio, pro eodem Carolo rege apud nos et Sedem Apostolicam oratorem, super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus in regnis Hispaniarum degentibus, vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui parochialem suam respective ecclesiam die Commemorationis Defunctorum a primis vesperis usque ad occasum solis eiusdem diei inclusive annis singulis devote visitavissent, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam animabus fidelium defunctorum, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migravissent, per modum suffragii applicare possent, misericorditer in Domino concessimus. Praeterea, ut omnes et singulae missae, quae eodem die Commemorationis Defunctorum per quoscumque sacerdotes, tam saeculares quam cuiusvis Ordinis, congregationis vel instituti regulares, in praedictis Hispaniarum regnis ad quaecumque altaria celebrarentur, animabus

fidelium defunctorum, pro quibus celebratae fuissent, perinde suffragarentur, ac si ad altaria privilegio apostolico pro animabus defunctorum decorata celebratae fuissent, auctoritate apostolicâ indulsimus; et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die xv martii proxime praeteriti expeditis litteris, quas ad decennium tantum valere voluimus, et quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

Extenditur, ut in rubricà.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte memorati Caroli regis nobis per praedictum Gasparem marchionem eius oratorem nuper expositum fuit, idem Carolus, pro eximiâ suâ pietate litteras nostras praedictas ad reliqua omnia sua regna, status, ditiones et dominia ampliari, ac in perpetuum extendi plurimum desideret: nos, religiosum eiusdem Caroli regis desiderium huiusmodi luculentiori atque largiori paternae nostrae charitatis benignitate, quantum nobis ex alto conceditur, prosequi, enixisque illius precibus, nobis super hoc per eiusdem Gasparem marchionem devotâ humilitate porrectis, favorabiliter annuere cupientes, indulgentiam plenariam et indultum aliasque gratias a nobis per litteras nostras praedictas pro regnis Hispaniarum ad decennium tantum concessa, ut praefertur, ipsasque litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis et expressis, ad reliqua omnia et singula regna, status, ditiones et dominia dicti Caroli regis, servatâ tamen in reliquis earumdem litterarum formâ et dispositione, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, extendimus et ampliamus; ipsasque litteras sic extensas et ampliatas perpetuis futuris temporibus valere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia suffragari debere decernimus et declaramus.

Obstantium remotio.

§ 3. Non obstantibus nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx septembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 20 septembris 1679, pontif. anno III.

LXXIII.

Permittitur, ut, translato festo S. Benedicti, transferatur etiam indulgentia plenaria eo die concessa visitantibus aliquam sui Ordinis ecclesiam[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

A Clemente X concessa fuit illa indulgentia plenaria in festo sancti Benedicti.

§ 1. Cum dudum felicis recordationis Clemens Papa X, praedecessor noster, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis quorumcumque monasteriorum tam monachorum quam monialium regulam sancti Benedicti profitentium eatenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, die festo eiusdem S. Benedicti a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi annis singulis devote visitavissent, et ibi pro

1 Eam indulgentiam concessit Clemens X, Const. *Commissae nobis*, tom. XVIII, pag. 291.

christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concesserit, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die XIX decembris MDCLXXI expeditis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, uberius continetur; et, sicut pro parte dilectorum filiorum procuratorum generalium Cassinensis et Hispaniae Congregationum Ordinis sancti Benedicti nobis nuper expositum fuit, ob[1] mobilitatem festivitatis Paschatis Resurrectionis Dominicae festum eiusdem sancti Benedicti interdum in hebdomadam maiorem incidat, eâque de causâ in alium diem transferatur, ac propterea dicti procuratores generales opportune super hoc a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desiderent:

Conceditur translatio illius ut in rubricà.

§ 2. Nos, eorumdem procuratorum generalium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ut, quandocumque memoratum festum sancti Benedicti ex causâ praenarratâ ad alium diem transferatur, christifideles praedicti, qui aliquam ex ecclesiis supradictis eo die ad quem translatio huiusmodi facta fuerit devote pariter visitaverint, ceteraque omnia in litteris praefatis praescripta adimpleverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, a praefato Clemente praedecessore, sicut praemittitur, concessam, consequantur in omnibus et per omnia, perinde ac si praemissa omnia in ipso festo non translato adimplevissent, auctoritate apostolicâ, tenore presentium, in perpetuum concedimus et indulgemus.

Obstantium remotio.

§ 3. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI septembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno III[1].

Dat. die 26 septembris 1679, pontif. anno IV.

1 Praeposit. *ob* nos addimus (R. T.).

1 Ab electione an. IV (R. T.).

LXXIV.

Confirmantur et innovantur quaedam ordinationes pro fratribus Praedicatoribus[2].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Quaedam Pontificis ordinationes temperatae fuerunt a cardinali protectore, ut infra.

§ 1. Cum nos aliàs, de iis quae Ordini fratrum Praedicatorum necessaria atque utilia erant satis edocti, quasdam ordinationes ad dilectum filium nostrum Palutium S. R. E. presbyterum cardinalem de Alteriis nuncupatum, dicti Or-

2 Aliae ordinationes confirmantur in Constitutione XXIII quae incipit *In supremo*.

dinis apud nos et Sedem Apostolicam protectorem, transmitti mandassemus, quae a capitulo generali eiusdem Ordinis novissime celebrato fieri deberent, ipsaeque ordinationes die praecedenti electionem novi magistri generalis Ordinis praefati coram omnibus definitoribus, de mandato et in praesentiâ dicti Palutii et protectoris nomine et iussu nostro in publico definitorio lectae, ibique ab omnibus eiusdem capituli generalis vocalibus cum humili illarum observantiae professione acceptatae et statutae fuissent; et postridie, statim factâ electione dilecti filii moderni magistri generalis dicti Ordinis, idem novus magister generalis, antequam in ecclesiam ad recipiendum a fratribus obedientiam descenderet, iuxta easdem ordinationes, illarum observantiam coram toto capitulo promisisset, ac promissionem huiusmodi publico iuramento in manibus praefati Palutii cardinalis protectoris et capituli praesidentis praestito confirmasset: recursum habuerunt ad nos quatuor deputati a capitulo generali praedicto, nobis humiliter supplicantes, ut praeiudicia, quae toti Ordini praedicto ex observantiâ aliquarum ex dictis ordinationibus nascitura supponebant, perpendere, ac desuper opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos vero eius rei cognitionem demandavimus memorato Palutio cardinali et protectori, qui, auditis et mature discussis rationibus per eosdem deputatos tam vivâ voce quam scripto deductis, easdem ordinationes iussu nostro moderatus est, et redegit in formam tenoris qui sequitur, videlicet:

Ordinationes et statuta facienda in capitulo generali Ordinis Praedicatorum antequam deveniatur ad electionem magistri generalis a magistro noviter electo iuramento promittenda coram capitulo electorum, statim post electionem, antequam in ecclesiam ad recipiendam obedientiam descendat, idemque a successoribus in futuris electionibus praestandum:

I. Statuendum est quod observentur constitutiones apostolicae ac illae religionis super celebratione capituli generalis quolibet triennio, non autem ultra absque licentiâ Summi Pontificis; quodque in fine cuiuslibet capituli generalis statuatur tempus et locus futuri capituli.

II. Et statuendum quod generalis teneatur personaliter et per seipsum peragrare universam Europam, ac visitare religionem eiusque conventus, itaut id sequatur de omnibus conventibus vel eorum maiore parte, non autem de magis conspicuis tantum, vel in locis transitus; quodque id agat cum maiori modestiâ et parsimoniâ, quam religiosa humilitas exigit, tam circa numerum sociorum aliorumque comitum et familiarium, ut non excedatur numerus sex vel octo, quam circa victum aliasque expensas, ne conventus nimium graventur; ideoque omnes expensae non possint excedere scutâ quatuor quolibet die; quodque mora sit omnino brevis, nisi ex aliquâ iustâ causâ, quae concernat visitationem et correctionem eiusdem conventus, et non aliàs, et ei videatur necessaria talis mora, super quae eius conscientia graviter onerata sit. Neque super hac obligatione visitandi capitulum generale dispensare valeat absque apostolicâ auctoritate.

III. Quod circa gradus magisterii debeat omnino servare Constitutionem Bonifacii IX, quae incipit *Dilectos filios*, sub datum Romae, apud S. Petrum, v kalendas maii, pontificatus anno XIII, neque illi derogare valeat, etc.

IV. Quod non possit alterare praesentia statuta, vel alias constitutiones, vel

acta et decreta capitularia, quodque acta et decreta capitularia debeant subscribi ab eminentissimo protectore et a tribus qualificatis religiosis a capitulo generali deputandis, atque aliàs non possint imprimi vel publicari, nullamque faciant fidem vel robur habeant.

Ordinationes et statuta facienda in capitulo generali Ordinis Praedicatorum post sequutam electionem generalis.

« Eligantur quatuor vel sex religiosi ex doctioribus et provectioribus magisque informatis, quibus committatur cura revidendi constitutiones, earumque glossas et ordinationes, ac referendi capitulo generali quaenam exigant correctionem vel emendationem sive declarationem et aliam provisionem in omnibus his quae concernunt statum et commodum religionis ac observantiam et disciplinam regularem. Atque desuper a capitulo statuatur (ad formam constitutionum tamen) ut in posterum omnes tollantur occasiones quaestionum et dubitationum, et praesertim circa institutionem et remotionem superiorum, et similium. Et ubicumque in glossis constitutionum citantur litterae pontificiae, aut decreta congregationum, vel alia similis auctoritas, ad authenticos codices et posteriores derogationes, si quae sint, recurratur, et cum his corrigantur, et ad litteram recitentur, et hacc omnia fiant a praedictis religiosis eminentissimo protectore consulto approbante. Et suprascripta omnia serventur in posterum semper, ac constitutiones imprimendae sint cum aliquâ mutatione, sive in istis, sive in glossis ».

Relatae ordinationes confirmantur et innovantur a Pontifice.

§ 2. Quare nos, perpetuae atque inviolabili praedictarum ordinationum, quae toto Ordini supradicto perutiles atque conducibiles esse dignoscuntur, firmitati, robori et efficaciae ac observationi, ex commissi nobis caelitus pastoralis officii debito, consulere cupientes, motu proprio, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ordinationes et statuta praeinserta, omniaque et singula in eis contenta et expressa, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, ac etiam innovamus, illisque inviolabilis et irrefragabilis apostolicae firmitatis vim, robur et efficaciam adiungimus, ac omnes et singulos iuris et facti et solemnitatum quarumvis, tam ex iuris communis et apostolicarum ac dicti Ordinis constitutionum et privilegiorum praescripto, quam de stylo, usu et consuetudine etiam immemorabili eiusdem Ordinis, et aliàs quomodolibet in similibus etiam de necessitate observandarum[1], et alios quoslibet, etiam quantumvis formales et substantiales, ac incogitatos et incogitabiles, specificâque et individuâ mentione et expressione dignos defectus, si qui in eis, vel eorum aliquâ, principaliter vel accessorie, antecedenter vel subsequenter, aut concomitanter, seu aliàs quomodolibet intervenerint, seu intervenisse dici, censeri, intelligi vel praetendi quovis modo possent, plenissime et amplissime supplemus et sanamus, ac penitus et omnino tollimus et abolemus, ipsasque ordinationes et statuta praeinserta a die primâ illarum et illorum publicationis et acceptationis stricte et rigorose observari praecipimus.

Irritatio contrarie gestorum.

§ 3. Ac proinde si quid subinde tam a praefato capitulo generali in suis actis capitularibus, quam a dicto magistro generali, aliove quocumque, actum, gestum, decretum vel ordinatum fuit, aut in futurum quandocumque a capitulis generalibus, vel magistris generalibus dicti Ordinis pro tempore existentibus, ali-

1 Male edit Main legit *observandum*.

isve quibuslibet, agi, geri, decerni vel ordinari contigerit, quod praeinsertis ordinationibus et statutis directe vel indirecte seu aliàs quomodolibet adversetur, aut illorum effectum quovis modo impedire vel avertere valcat, id in eâ parte nullum, cassum et irritum, nulliusque roboris et momenti, ac viribus et effectu penitus et omnino vacuum esse et fore etiam ex nunc prout ex tunc et e contra decernimus et declaramus.

Clausulae. § 4. Decernentes pariter easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod magister generalis, ceterique superiores et fratres Ordinis praedicti, et alii quilibet etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digni, in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, adductae, specificatae vel iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu vel capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, rescindi, modificari, limitari, aut in controversiam vocari, seu ad terminos iuris reduci, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras ac ordinationes et statuta praeinserta semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter et inconcusse observari, sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. praefatae cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis etiam eidem Ordini, eiusque magistro generali, ceterisque superioribus fratribus et personis quibuslibet, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, effica-

cissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa ac individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, insertis, specificatis et servatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VI octobris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 6 octobris 1679, pontif. anno IV.

LXXV.

Confirmatur protestatio fratrum Minorum de Observantiâ circa regulae executionem et nonnullae declarationes ac ordinationes motu proprio adduntur.

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sollicitudo pastoralis officii, quo catholicae Ecclesiae per universum orbem diffusae regimini divinâ dispositione praesidemus, nos urget atque impellit, ut religiosorum virorum Ordines ad omnipotentis Dei gloriam et animarum salutem sapienti pietate ab hac sanctâ Sede institutos, magnisque in Ecclesiam Dei meritis fulgentes, in sanctis ac primaevis eorum institutis confovere et conservare, ac a noxiis, quae primigeniae religiositatis spiritum atque rigorem extinguere et relaxare possent, tueri et praemunire, felicibusque illorum in viâ mandatorum Domini progressibus consulere, quantum nobis ex alto conceditur, studeamus.

Dicta protestatio pluries emissa est in capitulis generalibus et ultimo in Vallisoletano. § 1. Cum itaque (sicut accepimus) in pluribus capitulis generalibus Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, et novissime in Vallisoletano, quod anno MDCLXX celebratum fuit, unanimi omnium fratrum vocalium consensu declaratum et protestatum fuerit, in nullo regulae eorumdem fratrum Minorum praeceptó eatenus cum fratribus Minoribus de corpore Observantiae, sive Observantes, sive Reformati, sive Discalceati, sive Recollecti dicantur, dispensatum fuisse, nec ipsum Observantiae corpus ullam unquam admisisse vel admittere dispensationem in regulâ, sed potius velle pro viribus, Domini favente auxilio, illam pure observare iuxta Summorum Pontificum declarationes a fratribus Observantibus seu de Observantiâ in suis statutis generalibus recapitulatis, pro cismontanis anno MDCLXIII, et pro ultramontanis anno MDCXXI, ac a Reformatis, Discalceatis

et Recollectis in suis particularibus constitutionibus repective admissas et receptas:

Confirmatio huius protestationis.

§ 2. Nos, pro maiori huius protestationis firmitate, et ut in Ordine praefato status et regula fratrum Minorum pure observetur, singulisque fratribus praetextus eam transgrediendi praecludatur, eamdem protestationem et declarationem supra expressam harum serie auctoritate apostolicâ approbantes et confirmantes, motu proprio ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium declaramus omnes et singulos fratres de corpore Observantiae dicti Ordinis teneri in conscientiâ observare regulam fratrum Minorum sancti Francisci et praecepta a felicis recordationis Nicolao III et Clemente V Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris exposita et numerata ad normam constitutionum praedictarum respective, et signanter, praeter praecepta quae non ita frequenter occurrunt et recitationem divini officii, teneri ad ieiunia praecepta in regulâ, nisi excuset necessitas, ad incedendum sine calceamentis, hoc est absque aliquo quod pedem cooperiat, cuiuscumque illud materiae sit, nisi adsit vera necessitas a prelato approbanda, ad non equitandum, nisi infirmitas vel necessitas iudicio superiorum probata excuset, ad vilitatem vestium iuxta praedictas constitutiones respective, ad non utendum pluribus vestimentis quam illis quae regula praescribit, nempe unâ tunicâ cum caputio et aliâ sine caputio, chordâ et femoralibus; nam aliud quodvis vestimenti genus ultra praedicta (excepto mantello ab initio religionis licito), ut indusia, seu camisiae, sudariola, tunicellae, et similia, sunt contra regulam, nisi adsit vera necessitas excusans a praecepto per praelatum approbata; ac demum teneri ad capitale praeceptum religionis fratrum Minorum de non recipiendis denariis per se vel per interpositam personam, aliarum enim rerum necessariarum possunt fratres Minores de corpore Observantiae huiusmodi habere usum, licet non dominium, denariorum autem nec dominium nec usum; et proinde quaevis contractatio pecuniae, seu danariorum, quae non sit pure naturalis, seu quae sit quovis modo politica, cuiuscumque domini sint denarii seu pecunia, fratribus Minoribus Observantibus seu de Observantiâ est omnino prohibita; ac propterea omnes et singulas dispensationes, concessiones et consuetudines, si quae contra praemissa in corpore Observantiae Ordinis praedicti reperiantur, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, earumdem tenore praesentium, revocamus, cassamus, irritamus et annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino revocamus, ac revocatas, cassatas, irritas et nullas, viribusque et effectu penitus et omnino vacuas esse et perpetuo fore decernimus et declaramus. Declarantes tamen pariter quod per praemissa non prohibentur in dicto Ordine syndici apostolici, cum eorum usus non sit dispensatio in regulâ, sed modus a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris provisus pro puriori illius observatione, sive eiusmodi syndici assumantur ad praescriptum constitutionum Nicolai III et Clementis V praedecessorum praefatorum, sive secundum dispositionem constitutionum recolendae memoriae memoriae Martini IV et Martini V ac Pauli IV praedecessorum pariter nostrorum, prout illorum usus in singulis familiis, congregationibus, reformationibus, aut provinciis Ordinis praedicti respective fuerit receptus.

Observanda

§ 3. Ut autem in ingressu religionis

In receptione ad habitum et professionem.

unusquisque de obligationibus, quas assumere vult, plene informetur, statuimus ut nullus recipiatur ad habitum regularem in eodem Ordine, nisi prius plene informatus sit de praedictis praeceptis regulae obligantibus in conscientiâ, et praeviâ hac notitiâ velit probationem subire; nec quisquam admittatur ad professionem regularem, nisi prius examinatus sit de intellectu regulae et praeceptorum eius iuxta praedicta, et deinde immediate ante illam coram totâ communitate fiat ei protestatio, quod ad observantiam regulae cum omnibus eius praeceptis tunc enumerandis et exprimendis obligetur in professione, eamque protestationem admittat, et sub eâ professionem faciat.

Qui eligi nequeant in superiores.

§ 4. Quia vero efficacius praedicta observandi medium est exemplum praelatorum sive superiorum, ideo statuimus pariter neminem eligi posse in praelatum sive superiorem in Ordine praedicto, qui vitam communem observantiae non sequatur, hoc est qui frequenter equitet, seu infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excusetur, habeat, qui indusiis seu camisiis aut lineis utatur apud se vel in lecto, qui calceatus incedat, qui ieiunia Ecclesiae et regulae non observet, qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi iam per triennium saltem emendatus sit, qui notabiliter defectuosus sit in assistendo communitati chori, refectorii et aliis, prout sibi in constitutionibus praescribitur. Porro electio illius, qui in omnibus praemissis vitam communem non sequatur, irritanda sit a praelato sive superiore generali, captâ informatione extraiudiciali, pro suâ conscientiâ, sine strepitu iudicii, cum consilio tamen et assensu trium fratrum, qui ministri provinciales vel saltem definitores provinciae sint vel fuerint; ipsorum autem conscientias, ne aut ille expellatur qui vitam communem sequatur, aut ille confirmetur qui eam non observet, oneramus.

Prohibetur administratio bonorum et redituum cuiuscumque sub certis poenis.

§ 5. Demum, ut omnis occasio transgrediendi praeceptum de non contrectandis denariis seu pecuniis auferatur, omnibus et singulis dicti Ordinis praelatis sive superioribus in virtute sanctae obedientiae, ac sub poenâ privationis suorum officiorum, iniungimus ut nullo[1] religioso eiusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum aut quarumcumque aliarum rerum et bonorum mobilium vel immobilium, cuiuscumque domini illa sint, et signanter ut nulli religiosorum Ordinis huiusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicuius monasterii monialium sub quovis praetextu aut nomine, nempe administratoris, syndici, factoris, coloni, superintendentis, villici, aut alio quovis imaginabili.

Clausulae.

§ 6. Decernentes easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam eo quod superiores et fratres Ordinis praedicti, aliique quilibet, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae vel digitatis existant, seu aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, seu ad ea vocati, citati et auditi, causaeque, propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam quantumvis veridicâ, legitimâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu vel capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove

1 Edit. Main. legit *nulli* (R. T.).

quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, modificari, redargui, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris seu statutorum et constitutionum dicti Ordinis reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed easdem praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri, sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpetandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 7. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon dicti Ordinis, eiusque congregationum, reformationum, provinciarum et conventuum quorumcumque, aliisve quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, usibus, stylis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Ordini, eiusque superioribus, fratribus et personis quibusvis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisve efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque, aliisque decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter et aliâs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis ac quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores huiusmodi, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, exactissime servatis et specificatis respective habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 8. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur

ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XX novembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 20 novembris 1679, pontif. anno IV.

LXXVI.

Confirmantur quaedam statuta fratrum Minorum de Observantiâ a Sanctâ Sede prius ad examen revocata.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Militantis Ecclesiae regimini per abundantiam divinae bonitatis, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, praepositi, illa, quae pro felici prosperoque religiosorum Ordinum in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutorum, ac uberes bonorum operum fructus, adspirante superni favoris auxilio, proferre iugiter satagentium, gubernio et progressu provide sapienterque constituta et ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque inviolata persistant, apostolici munimini praesidio libenter constabilimus.

Huiusmodi statuta emanarunt a capitulo generali, et a cardinali protectore aliisque ad meliorem formam redacta fuere, ut infra.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Iosephus Ximenes de Samaniego, minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod, pro felici dicti Ordinis eiusque fratrum regimine et directione, nonnulla statuta in capitulo generali ipsius Ordinis, quod novissime, videlicet anno MDCLXXVI, in hac almâ Urbe celebratum est, edita fuerunt; quae cum nobis pro parte ipsius Iosephi ministri generalis exhibita fuissent; nos illa venerabili fratri nostro Alderano episcopo Praenestino S. R. E. Carolo Cybo nuncupato, Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protectori, ac nonnullis Romanae Curiae praelatis revidenda, et ubi opus foret corrigenda et supplenda commisimus. Illi vero mandatis nostris parentes, eadem statuta mature ac diligenter discusserunt, multisque correctis, emendatis, aptatis, suppletis et additis, ac nonnullis omissis, illa redigerunt in formam tenoris qui sequitur, videlicet:

Statuta pro utraque familiâ.

De congregationibus intermediis.

I. Ad evitandas graves et inutiles expensas, aliaque incommoda quae ex celebratione congregationum generalium intermediarum omnium vocalium unius familiae sequuntur, decernitur praefatas congregationes generales ulterius celebrandas non esse. Cum autem, iuxta Bullam Leonis X quae dicitur *Unionis*, officium commissarii generalis familiae, de qua minister generalis assumptus non est, per triennium tantum durare debeat, statuitur quod in fine triennii, convocatis per ministrum aut vicarium generalem totius Ordinis patribus definitorii generalis illius familiae, ex qua commissarius generalis eligendus est, per ipsum ministrum, seu vicarium, aut, ipso legitime impedito, per suum commissarium ad hoc specialiter delegatum, et per patres qui sunt de corpore definitorii generalis praedictae familiae, in vigiliâ Pentecostes, per schedulas secretas, nullo proponente, fiat electio novi commissarii generalis usque ad capitulum generale duraturi; definitores vero capituli praeteriti praefatae familiae per sexennium usque ad capitulum generale immediate sequens durabunt; sicut definitores generales familiae, ex qua assumptus est minister generalis, durant. In congregatione autem praefato modo celebrandâ, lites per sententias dirimi, declarationes dubiarum constitutionum fieri, et decreta per triennium subsequens duratura edi valeant; leges autem, seu statuta, aut con-

stitutiones in perpetuum duraturae condi non poterunt, nec antiquae abrogari.

De suffragiis. II. Et ut etiam in capitulis generalibus inutiles expensae, et alia incommoda quae ex nimiâ fratrum accedentium multitudine oriri solent, quantum fieri qotest, vitentur, omnino prohibetur, sub nullitatis poenâ, vota seu suffragia provinciarum titularium, quae actu non subsistunt, suppleri aut substitui per ministrum aut vicarium generalem Ordinis, revocatâ quacumque consuetudine in contrarium, statuitur, duos secretarios generales Ordinis, qui ministro aut vicario generali pro unâ et alterâ familiâ assistere debent, ex vi officii habere imposterum suffragium in capitulo generali tantum, sublato omnino tertio secretario linguarum.

De sociis. III. Item praecipitur, sub poenâ privationis suffragii, quod minister seu prominister et custos uniuscuiusque provinciae simul ad capitulum generale iter faciant cum unico tantum socio religioso pro utroque, et si expensae aliquae in itinere ex necessitate faciendae sint, *adducant* secum tertiarium, qui syndici apostolici substitutus sit, et ipsius nomine expensas praedictas inevitabiles faciat.

De thesibus et concionibus. IV. Insuper serio praelato generali commendatur, ut praesidentiam thesium et conciones, quae in capitulis generalibus habendae sunt, vocalibus, quantum cum honore religionis stare possit, distribuant.

De promotione ad dignitates ecclesiasticas. V. Ut maxima incommoda et turbationes religionis, quae ex promotione ministrorum generalium ad dignitates ecclesiasticas extra Ordinem lamentabili experimento comprobata sunt, omnino evitentur, decernitur ut statim ac minister generalis electus sit, et antequam suum officium ullo modo exerceat, teneatur emittere in manibus praesidis coram toto capitulo generali votum de non ambiendâ, procurandâ, nec acceptandâ dignitate episcopali, archiepiscopali, vel patriarchali toto tempore sui ministeriatus, nec, ante emissum praedictum votum, censeatur in officio confirmatus. Quod si aliquando contingat in praedicto voto dispensari, vel aliter quomodolibet fieri, statuitur illum ministrum generalem, acceptantem aliquam ex praedictis dignitatibus, vel praesentationem seu nominationem ad illam, statim ac eam acceptasse constiterit, non esse amplius pro religionis praelato agnoscendum, religiososque Ordinis ab illius obedientiâ exemptos esse, nec posse ulterius ipsi sub poenâ excommunicationis obedire. Porro in illo casu pater ille qui servatâ statutorum serie et familiarum concordato dignior respective reperietur, generali illo excluso, convocabit, iuxta praescriptum in constitutionibus, electores pro novâ vicarii generalis electione, in qua idem minister generalis nec votum habere poterit nec ullam aliam actionem, revocatâ quacumque constitutione Ordinis in contrarium, et sublatâ omnino electoribus facultate aliter operandi aut permittendi, sub poenâ nullitatis facti; idemque statutum de vicario generali totius Ordinis factum intelligatur.

De titulo *Reverendissimi*: VI. Nemini deinceps vicariorum, aut commissariorum delegatorum a reverendissimo ministro generali ad regendam familiam vel nationem, liceat, sub poenâ privationis suae delegationis, sibi usurpare vel acceptare titulum *reverendissimi;* quod statutum sub eâdem respective poenâ extenditur ad commissarios generales in partibus Indiarum Occidentis et Orientis, ac ad guardianum Hierosolymitanum, seu custodem Terrae Sanctae, revocatâ, quoad hunc, constitutione in proximo capitulo generali Vallisoletano editâ.

De instantiis. VII. Declaratur ad procuratorem gene-

In causis servorum Dei. ralem Ordinis spectare instantias, quae fieri solent in cappellâ Suae Sanctitatis pro actu beatificationis vel canonizationis servorum Dei ex nostrâ religione, cuiuscumque ipsi servi Dei familiae exstiterint. Deinde praecipitur omnibus procuratoribus particularibus causarum beatificationis vel canonizationis, ut nihil in ipsis agere praesumant inconsulto procuratore vel commissario curiae respective; quod intelligendum est etiam de Reformatis quoad suum procuratorem generalem.

De lectoribus. VIII. In studiis generalibus cismontanae familiae et in gravioribus ultramontanae, habentibus tres theologiae lectores, semper sit unus lector qui sacram theologiam dogmaticam legat, ille scilicet qui antiquior est in lecturâ, gaudeatque omnibus privilegiis in ordine ad iubilationem, si constiterit eum praedictam facultatem dogmaticam continuo legisse, sicut alii speculativam, aliàs nullo privilegio gaudeat; quod etiam apud Reformatos observandum est.

Pro familiâ ultramontanâ.

De votis seu suffragiis. I. Ut in conventibus ex introductione vel concessione suffragiorum pro capitulis provincialibus praeter antiqua Ordinis statuta emergentibus occurratur, auctoritate apostolicâ abrogantur vota seu suffragia pro capitulis provincialibus respective agentium ministri generalis, commissariorum curiarum particularium, commissariorum Terrae Sanctae, visitatorum Tertii Ordinis saecularium, magistrorum novitiorum et confessariorum, seu vicariorum monialium; ne illa in suis respective provinciis in posterum ferre possint, exceptis solum confessariis monialium, qui sex ad minus fratres sub se habeant[1], quibus ut superiores praesint, et commissarii[2] curiarum, ubi reges vel principes absoluti aulam suam tenent; in quarum singulis unus tantum commissarius cum suffragio esse possit, a superiore generali ex provinciâ illius dominii, quam maluerit, eligendus. Nec in posterum provinciae possint suffragia pro suis capitulis concedere.

II. Statuitur, quod in quacumque civitate vel oppido Hispaniae consistant conventus Observantium et Discalceatorum, quorum comunitates processionibus generalibus interesse contingat, ambae communitates sub unâ eâdemque cruce intermixtae incedant; itaut semper Observantium guardianus, sive praeses, primum seu digniorem locum teneat, et immediate guardianus seu praeses Discalceatorum subsequatur; alii vero fratres iuxta antiquitatem habitus vel gradum qualitatis permixtim incedant, praecedente semper in eodem gradu Observante: atque ita ab omnibus, ad quos spectat, observari praecipitur, iuxta antiquam et laudabilem Ordinis nostri consuetudinem, sub poenâ privationis officiorum guardianis aut superioribus praedictam dispositionem innovare vel alterare praesumentibus. De processionibus.

III. Ad evitanda gravia praeiudicia et detrimenta, quae provinciis Indiarum earumque religiosis ex incorporationibus a commissariis illarum partium pro libito factis provenire solent, statuitur, ne in posterum commissarii generales praedicti Indiarum Occidentalium possint sub quovis praetextu suos secretarios, socios, aut alios religiosos, quos in suo comitatu assumpserint, incorporare in aliquâ provinciâ suae commissionis, irritum declarando si quid in contrarium attentetur aut fiat. De adscriptionibus.

IV. Omnino interdicitur ministris provincialibus se ingerere in imminuendis monialium dotibus aut alimentis saecularium, educationis causâ, vel aliâ, in De monialibus.

1 Edit. Main. legit *habeat* (R. T.).
2 Videtur legendum *commissariis* (R. T.).

monasteriis commorantium. Hinc provincialibus ipsis sub poenâ suspensionis sui officii per semestre, abbatissis vero et discretis monasterii sub privationis suorum officiorum poenâ praecipitur, ne praedictas dotes aut alimenta taxata minuant, aut minui permittant. Eisdemque tum provincialibus tum monialibus sub eâdem poenâ praecipitur, ne ullam pro moniali indotatam recipiant sub quovis praetextu aut titulo, nisi causâ in sacrâ Congregatione deductâ, ab eâque licentiâ obtentâ.

Pro familiâ cismontanâ.

De coenobiis recollectionis.

I. Pro meliori novitiorum et recenter professorum educatione, et ut fratres illi, qui maiori spiritus quieti et strictiori regulae nostrae observantiae incumbere desiderant, id praestare possint in propriis provinciis, absque eo quod, huius studii praetextu, aut ad alias transire, aut novas reformationes et scissuras in Ordinem invehere moliantur, statuitur, quod in singulis huius familiae provinciis de Observantiâ instituantur tres aut quatuor conventus recollectionis, qui sint primi et secundi novitiatus, ut simul et loca spiritualis quietis et perfectionis seminaria pro totâ provinciâ esse valeant.

De eorum erectione.

II. Ad hunc finem eligi et deputari debent conventus commodiores pro regulae observantiâ et novitiorum educatione; quorum consignatio committitur commissario generali familiae cum consilio definitorii cuiuscumque provinciae respective. Cui generali commissario etiam committitur prima guardianorum et magistrorum novitiorum eorumdem conventuum institutio, cum facultate, ut, si in provinciâ aliquâ non fuerint religiosi pro his officiis in novâ recollectionis erectione idonei, ex aliis provinciis, vel Observantibus, vel Reformatis, immo et ex aliâ familiâ possint eos adducere. Et insuper eidem committitur prima in eisdem conventibus eorum fratrum collocatio qui ad formationem praedictae recollectionis fuerint necessarii.

De eorum numero.

III. Et ut incommoda ex multiplicatione horum conventuum aliâs experta evitentur, omnino interdicitur ne in qualibet provinciâ plures quam quatuor, paucioresve quam tres recollectionis conventus esse possint, sublatâ facultate cuilibet superiori Ordinis super hoc statuto dispensandi; et, ut nunquam separari a provinciâ possint, decernitur ut in nullo conventu provinciae, qui huiusmodi recollectionis non fuerit, possint induci novitii, nec probationis annum agere. Atque ita provinciae inseparabiliter sint incorporati, ut sine ipsis, utpote domus receptionis, provincia ipsa subsistere non possit.

De eorum conditione.

IV. Conventus autem praedicti distribuentur sic, ut in provinciis magnis duo illorum sint primi novitiatus, duo vero professorii, seu novitiatus secundi; in minoribus autem aut unus erit primi novitiatus, et duo secundi, aut e converso, pro commoditate conventuum aut provinciae. Et quia in nullo praedictorum conventuum studium facultatis litterariae collocandum est aut permittendum, statuitur quod professi, antequam ad professoria, in quibus sunt artium litteralium studia, transmittantur, in conventu recollectionis secundi novitiatus ad minus per annum integrum collocentur, ut in spiritu in novitiatu concepto, antequam ad studia transeant, confirmentur et roborentur.

Forma autem vivendi in praedictis recollectionis conventibus sequens erit.

De oratione.

I. Officium divinum statutis indispensabiliter horis graviter et devote persolvatur, et orationi mentali duabus horis cum dimidiâ omnino vacetur, itaut post matutinum (quod indispensabiliter media nocte persolvendum est) unâ horâ post

Primam dimidiâ, post Completorium horâ alterâ in oratione mentali persistant. Sed a Resurrectione usque ad Exaltationem Sanctae Crucis propter noctium brevitatem, hora post matutinum orationis in horam eiusdem post Sextam et ante prandium habendam commutetur.

De silentio. II. Silentium ac lectio spiritualis in refectorio nullâ causâ dispensetur: in dormitoriis autem, claustris et sacristiâ ita silentium observetur, ut tantum omnino necessaria et submissâ voce fratres loquantur.

De saecularibus. III. Saeculares, nisi officiales conventus sint, ad interiora conventus non admittantur, sed pro rebus necessariis cum ipsis tractandis in claustro inferiori camera aliqua, honeste disponatur, in qua praedicta praestari possint.

De congregationibus. IV. Communitates chori et refectorii omnes fratres sequantur, nec ullus ab aliquâ sine expressâ guardiani licentiâ excusetur.

Ad praelectiones. V. Tribus diebus in hebdomadâ, nempe feriâ secundâ, quartâ et sabbato post vesperas immediate, assistentibus praelato et omnibus fratribus, lectio expositionis regulae aut theologiae mysticae habeatur, itaut duobus ex praedictis diebus exponatur regula, altero vero de theologiâ mysticâ, seu de vitâ spirituali tractetur: ad hoc instituatur unus lector, qui sit in theologiâ morali et mysticâ versatus: cui, ut tempus pro lectionibus conficiendis habeat, conceditur ut a Primâ et oratione post ipsam excusetur; qui post expletam expositionem regulae poterit decalogum clare et breviter pro instructione iuvenum explicare.

De capitulo culparum. VI. Guardianus ad minus semel in mense feriâ sextâ post Completorium celebrabit capitulum culparum, eo modo quo in constitutionibus generalibus praescribitur, habitâ ad fratres spirituali collatione in qua ad perfectionem et spiritualem profectum excitentur et animentur.

De paupertate. VII. Paupertas nostri status, quantum fieri potest, stricte in communi observetur. Et ut ita etiam fiat in particulari, guardiani de omnibus necessariis, ad usum strictum seraphicae paupertati congruum, fratribus provideant; itaut recursus particularium ad benefactores aut amicos spirituales via omnino praecludatur; nullusque quidquam ad usum suum habeat sine expressâ licentiâ guardiani, qui usum rei et suppellectilis non necessariae nulli concedat aut permittat: quod ut exactius observetur, nullus quidquam ad proprium usum clausum habeat, et ad cuiuscumque cellam semper aditus superiori pateat, et tam novitiis quam ceteris religiosis usus duarum tunicarum talarium, quarum una erit cum capuccio et alia sine capuccio, iuxta regulae praescriptum concedat, nec cuiquam permittatur ut sudaria, sachetos, aut alia quaevis non concessa in regulâ sub praetextu portationis solius habitus deferat.

De guardianis. VIII. Postquam praedicta recollectio per triennium firmata fuerit, nullus possit institui guardianus in praedictis conventibus, qui in aliquo illorum per biennium immediate, vitam communem recollectionis sequens, commoratus non fuit.

De religiosis. IX. Nullus religiosus cuiuscumque qualitatis sit in conventu recollectionis de familiâ collocari possit, aut in eo commorari, qui regulae praecepta observare non possit: nempe ieiunia, excalceationem, duarum tantum tunicarum usum, praedicationem chori die noctuque, ceterarumque communitatum sequelam. Cum, pro non valentibus adeo stricte vivere, ceteri provinciae conventus expediti maneant, et tam guardianus ipse quam ceteri omnes fratres hebdo-

madam sine exceptione suo ordine faciant.

De criminosis. X. In praefatis conventibus nullus frater criminosus, aut pro luendâ poenâ, collocari possit, nec quisquam a quocumque praelato missus recipi debeat, nisi de consensu guardiani et maioris partis discretorum conventus admittendus iudicetur.

De admittendis. XI. Nullus religiosus, cuiuscumque qualitatis sit, possit recreationis aut alterius cuiusque negotii causâ ad praedictos conventus divertere, nisi quis ad exercitia spiritualia per aliquos dies facienda cum sequelâ omnium communitatum et rigoris vitae recollectae admitti valuerit; nec minister provincialis, quando ad praedictos conventus causâ visitationis vel aliâ accesserit, possit, sub poenâ suspensionis sui officii per bimestre, saeculares aut alios fratres secum ferre praeter suum secretarium et socium, cui provinciali plurimum in Domino commendatur ut in conventibus recollectionum in omnibus se ipsum praebeat exemplum bonorum operum et regularis disciplinae.

De licentiâ egrediendi. XII. Discursus fratrum extra conventum, quantum fieri possit, evitentur, et ut fratres addicti choro extra conventum non vagentur, statuitur ut in quolibet praedictorum conventuum, praeter officiales pro interiori gubernio necessarios, collocentur fratres laici spirituales et devoti, qui continuo extra conventum eleemosynas pro necessitatibus fratrum temporibus opportunis petant, et in hoc Deo inserviant, dum alii divinis laudibus, orationi et spiritualis vitae quieti incumbunt. Fratribus autem choro addictis raro exeundi extra conventum licentia concedatur, nec unquam nisi duo extra ipsum esse possint. Noviis autem et clericis in nullo casu, nisi in communitate, exeundi e claustro licentia concedi possit, sub poenâ privationis officii eam concedenti.

De observantiâ constitutionum. Ultimo. In praedictis conventibus, quoad reliqua ad vitam monasticam spectantia, constitutiones generales exacte ab omnibus observentur, ut ceteris exemplo et aedificationi in purâ observantiâ sint.

Item de observantiâ praedictorum statutorum. Curent itaque commissarius generalis et provinciarum definitoria, ut praedicti recollectionis conventus in praedictâ vivendi formâ erigantur et componantur. Dum enim per attestationem praedicti commissarii generalis et definitorii provinciae et discretorum illorum conventuum iuramento firmatam de tali erectione et compositione constiterit, sanctissimus dominus noster pro suâ benignitate licentiam inducendi novitios in illis conventibus sic efformatis concedat. Quod si post primam concessionem praedicta vivendi forma in ipsis recollectionis conventibus exacte et rigorose non observetur, licentia ulterius induendi in illâ provinciâ non concedetur. Unde provinciae ipsae sibi consulant; nam si medio adeo ad bonum, et stabilitatem religionis conducente non utatur, omnino successu temporis extinguentur.

De Reformatis. Quantum ad provincias reformatas, cum forma vivendi et regulam ac disciplinam regularem observandi in statutis pro ipsis reformatis de anno MDCXLII contenta satis stricta sit, solummodo praecipitur ut in conventibus novitiatus et professorii (praeter institutiones sanctae memoriae Clementis VIII pro omnibus regularibus in decretis incipientibus *Cum ad regularem*, editis die XIX martii anni MDCIII, et contenta in decretis sanctae memoriae Innocentii X pro Minoribus Observantibus et Reformatis incipientibus *Ad propagandam*, editis XV octobris anni MDCLIV, et ordinata in Brevi

sanctae memoriae Urbani VIII pro Reformatis incipienti *Militantis Ecclesiae*, sub datum die I octobris anni MDCXLI, quae omnia omnino observanda sunt sub poenis in eisdem litteris apostolicis contentis) praedicta statuta quantum ad omnia ad strictiorem regulae observantiam, regularem disciplinam, frequentiam chori et mentalis orationis assistentiam, omnium communitatum die noctuque omnino et indispensabiliter ab omnibus in praedictis conventibus commorantibus observentur, ita ut in illis nullus, non valens propter infirmitatem communem illam vitam sequi, possit collocari, et qui in praedictorum observatione defectuosus fuerit, ab ipsis expellatur. Monentur autem provinciales, quod, dum non constiterit indubitatis testimoniis in praedictis conventibus reformationem esse in pristinum statum restitutam et in eis praedicta omnia adamussim observari, licentiam novitios induendi non obtinebunt.

De electione praelatorum.

Quia ex bonâ praelatorum electione praecipue pendet religionis reformatio, districte praecipitur, ut guardianatus, ceteraque regiminis officia omnino distribuantur prout ratio meritorum (suppositâ corporis valetudine) cuiuscumque promovendi et bonum provinciae exegerit, nullo habito respectu ad patres quoscumque, qui officio functi sunt vel funguntur, sub poenâ, provinciali aliter proponenti, suspensionis ab officio per semestre, patribus autem sive de corpore definitorii sive extra illud exigentibus guardianatum aut aliud officium suae satisfactionis, sub poenâ proprietariis praescripta. Quod ut exactius observetur et contrariae relaxationi remedium apponatur, de novo admittitur et intimatur constitutio sanctae memoriae Urbani VIII quae incipit *Militantis Ecclesiae* sub datum die I iunii anni MDCXL, communiter appellata *Pro restituendo candore*, cum omnibus facultatibus tum eminentissimo cardinali protectori, tum ministro et commissario generalibus in eâ pro praedicto remedio efficaciter apponendo concessis.

De cellis.

Item praecipitur omnibus et quibuscumque patribus et fratribus, cuiuscumque sint conditionis et qualitatis, sub poenâ privationis actuum legitimorum per sexennium, ut nullus eorum possit habere ad suum usum nisi unicam cellam, nempe illius conventus, in quo moratur de familiâ, sive subditus, sive praelatus. Guardiani autem, sub poenâ privationis officii, cellam cuiuscumque patrum in conventu suo de familiâ non commorantium alteri religioso sibi subdito concedant. Quae omnia minister provincialis in suis visitationibus omnino observari faciat, sub poenâ suspensionis officii per sex menses.

De praelatorum qualitatibus.

Item statuitur quod nullus eligi possit in praelatum, qui vitam communem non sequatur, hoc est, qui frequenter equitet, seu infirmitatem, qua ab obligatione peditandi excusetur, habeat, qui camisiis aut lineis utatur, vel apud se vel in lecto, qui calceatus incedat, qui ieiunia Ecclesiae et regulae non observet, qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi iam per triennium saltem emendatus sit, qui notabiliter sit defectuosus in assistendo communitatibus chori et refectorii, ac aliis, prout sibi in constitutionibus praescribitur. Electio autem illius, qui in omnibus praemissis vitam communem non sequatur, irritanda sit a praelato generali, captâ informatione extraiudiciali pro suâ conscientiâ, sine strepitu iudicii, cum consilio tantum et assensu trium patrum, qui provinciales vel ad minus definitores provinciae sint vel fuerint; super quo eorum conscientias oneramus, ne

aut ille expellatur qui vitam communem sequitur, aut ille confirmetur qui illam non observat.

De electoribus. Item, ut maiori circumspectione electiones praelatorum fiant, praecipitur electoribus, sub poenâ non suffragandi, ut antequam ad electionem ministri, custodis, definitorum et guardianorum procedant, singillatim iuramentum praestent coram venerabili crucifixi imagine, praesente praeside, se eum electuros in quolibet praedictorum officiorum respective, quem in conscientiâ et omnibus aequâ lance libratis digniorem iudicabunt.

De praelatorum cura circa necessaria. Item praecipitur omnibus praelatis localibus ut singulis suis subditis provideant de omnibus necessariis tam in victu et vestitu, quam in quolibet alio iuxta nostrum statum in propriâ specie, sub poenâ privationis guardianis negligentibus. Et de hoc puncto teneantur provinciales et visitatores in suis visitationibus specialiter inquirere, et ad definitorium proximum in congregatione aut capitulo referre, in quo constante guardiani negligentiâ, in officio continuare non possit. Et ut frivolae guardianorum excusationes praecludantur, praecipitur provincialibus ministris, ut, quam primum haec statuta publicata fuerint, congregent definitorium, et cum eo, iuxta sacrum Concilium Tridentinum et apostolicas constitutiones, taxent numerum fratrum qui per consuetas eleemosynas provisis omnibus necessariis iuxta nostrum statum sustentari possint, et in libro provinciae praedictam taxam scribant, et in nullo conventu plures religiosos collocare possint, quam taxa praescripserit, nec possit[1] petere licentiam induendi, nec iam obtentâ uti, nisi simul transmittant testimonium iuramento firmatum, quod provincia non habeat plures fratres supra numerum in praedictâ taxatione praefixum. Post quod statutum adimpletum, nulla excusatio guardianorum non providentium subditis de necessariis admittatur, sed absolute in praedictis congregationibus priventur ».

Confirmatio Pontificis. § 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praedictus Iosephus minister generalis statuta huiusmodi, quippe ad conservandum et solidandum in Ordine praedicto regularis observantiae rigorem eximie conducibilia, pro firmiori illorum subsistentiâ, exactiorique observatione, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius Iosephi ministri generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnia et singula statuta praeinserta, in eisque contenta quaecumque, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, seu intervenisse dici, censeri vel praetendi possent, supplemus et sanamus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras, ac statuta praeinserta, semper et perpetuo firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac

1 Potius lege *possint* (R. T.).

illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dicti Ordinis, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII novembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 22 novembris 1679, pontif. anno IV.

LXXVII.

Conceduntur lectoribus iubilatis fratrum Minorum de Observantiâ privilegia omnia doctorum artium et magistrorum in teologiâ[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Nonnulli contendebant dicti Ordinis lectoribus, utpote nomine doctoris aut magistri non donatis, neque horum praerogativas competere.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Celsus Maria Billò commissarius generalis curiae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod dudum, statim atque dictus Ordo ab Ordine fratrum Minorum eiusdem sancti Francisci Conventualium nuncupatorum auctoritate apostolicâ separatus fuit, fratres Minores de Observantiâ huiusmodi, ut quidquid mundani fastus atque ambitionis incentivum inducere posset a se procul amoverent, ad gradus doctoratus artium et magisterii in sacrâ theologiâ promoveri, ac doctores et magistri vocari desierunt; nihil tamen minus eiusmodi scientiarum studiis operam dederunt, sed, qui in illis tantum progressi erant ut alios docere possent, solo contenti fuerunt, et adhuc sunt, nomine et titulo lectorum actualium et habitualium, qui etiam, post peractam iuxta apostolicas et Ordinis sui constitutiones saltem triennio philosophiae et decennio sacrae theologiae lecturam, lectores iubilati vocati fuerunt et vocantur. Cum autem, sicut eadem expositio subiunge-

1 De his vide Const. praecedentem; de fratrum vero Minorum Observantium a conventualibus separatione, cuius mentio fit in praesenti Brevi, vide Leonis X Constitut. editam anno V, die XXIX maii MDXVII.

bat, licet eiusmodi lectores iubilati quoad rem ipsam, nempe litterarum scientiam, a magistris in sacrâ theologiâ et doctoribus artium diferre non videantur, quia tamen inter eos est nominum titulorumque diversitas, nonnulli praetendant, ac etiam per sententias iudicialiter definiant, illos doctoribus et magistris huiusmodi in ordine ad aperiendas et executioni mandandas litteras per officium Poenitentiariae Apostolicae expeditas, quae eiusmodi doctoribus seu magistris super absolutione, dispensatione, votorumque seu aliarum obligationum commutatione dirigi solent, ac quoad alias praerogativas, pares non esse: nobis propterea dictus Celsus Maria humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Permittitur praedictis lectoribus, ut executioni mandent litteras sacrae Poenitentiariae, necnon gaudeant privilegiis aliis doctorum et magistrorum, non immutatis propriis.

§ 2. Nos igitur, Ordinis praedicti decori et honorificantiae, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, ipsumque Celsum Mariam specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus et singulis memorati Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ lectoribus iubilatis praesentibus et futuris, ut quascumque litteras per officium Poenitentiariae Apostolicae huiusmodi pro tempore expeditas, quae doctoribus artium seu magistris in sacrâ theologiâ directae fuerint, recipere, aperire, ac iuxta illarum formam et tenorem executioni mandare; nec non, quoad alias functiones ecclesiasticas et litterarias quaslibet, omnibus et singulis praerogativis, praeeminentiis, privilegiis, gratiis et indultis, quibus fratres expresse professi aliorum Ordinum doctores artium et in sacrâ theologiâ magistri, tam de iure, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, pari modo uti, frui et gaudere libere, licite et valide possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium concedimus et indulgemus. Ceterum non intendimus per praesentes litteras privilegia, exemptiones, praerogativas, gratias et indulta, quae praefatis lectoribus iubilatis per apostolicas et Ordinis primodicti constitutiones concessa sunt, ullo modo augere vel minuere, sed illa in statu et terminis, in quibus de praesenti reperiuntur, remanere volumus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quo-

modolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII novembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 27 novembris 1679, pontif. anno IV.

LXXVIII.

Permittitur ut in provincia S. Petri de Alcantara Discalceatorum in regno Neapolitano locum habere possint fratres eiusdem Ordinis provinciarum Hispaniae.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Ortus et progressus huius provinciae cum suis statutis.

§ 1. Aliàs felicis recordationis Clementi Papae X, praedecessori nostro, pro parte dilecti filii nobilis viri Petri de Aragonia ducis Segobricae et Cardonae tunc regni Neapolis proregis, exposito, quod, cum custodia S. Petri de Alcantara in dicto regno Neapolis fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ Discalceatorum nuncupatorum, in executionem quarumdam ipsius Clementis praedecessoris in simili formâ Brevis litterarum die XXX septembris MDCLXX expeditarum, perpetuo erecta et instituta fuisset, eo praecipue fine ut illius fratres instructioni, aliisque spiritualibus necessitatibus militum Hispanorum in eodem regno pro tempore degentium operam darent, idem Petrus dux et prorex nonnulla, sine quibus finis huiusmodi obtineri nequibat nec custodia ipsa in sui instituti rigore et puritate conservari potuisset, statui et indulgeri plurimum desiderabat: idem Clemens praedecessor, supplicationibus ipsius Petri ducis et proregis nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, quod eiusdem custodiae custos et conventus S. Luciae de Monte nuncupati civitatis Neapolitanae ad ipsam custodiam spectantis guardianus[1] natione Hispani semper esse deberent; ex quatuor vero definitoribus ipsius custodiae saltem duo semper essent Hispani, etiam in casum subrogationis; et superiores eiusdem custodiae, praeter et ultra praefatos Hispanos, in dicto conventu S. Luciae[2] saltem concionatores et duos confessarios pariter Hispanos, pro concionibus ad praefatos milites Hispanos habendis eorumque confessionibus[3] audiendis, habere semper tenerentur; ne unquam in futurum in custodiam praefatam recipi posset ullus frater in aliâ provinciâ vel custodiâ professus, sed, quando aliquem admitti expediens vel necesse fuisset, is immediate a saeculo ad habitum recipi, et in dictâ custodiâ eiusque domo novitiatus educari deberet, auctoritate apostolicâ inter alia statuit et ordinavit, et aliàs, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die XXVIII

1 Edit. Main. legit *guardiani* (R. T.).
2 Forsan deest *duos* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *confessoribus* (R. T.).

augusti MDCLXXIII emanatis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

Petitio. § 2. Cum autem, sicut pro parte carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici per dilectum filium nobilem virum Gasparem de Haro y Gusman, pro eodem Carolo rege apud nos et Sedem Apostolicam oratorem, nobis nuper expositum fuit, custodia praefata subinde in provinciam auctoritate apostolicâ erecta fuerit, et Congregatio tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita declaraverit ministrum provincialem novae provinciae huiusmodi natione Hispanum esse debere, quemadmodum de custode in ultimo dictis Clementis praedecessoris litteris statutum reperiebatur; verum, si prohibitio recipiendi in dictam custodiam, nunc provinciam, fratres in aliâ provinciâ vel custodiâ professos generaliter etiam quoad fratres Discalceatos provinciarum Hispaniae dicti Ordinis observaretur, nec dicta nova prodiu conservari, nec[1] finis, propter quem prima custodiae praedictae erectio facta est, obtineri, neque supra expressae ordinationes[2] Clementis praedecessoris executioni mandari valerent; et cum sperari non possit tot a saeculo in eamdem novam provinciam receptum iri in fratres Hispanos, quot pro adimplendis statutis et ordinationibus huiusmodi sufficiant: nobis propterea eiusdem Caroli regis nomine per praefatum Gasparem marchionem humiliter supplicatum fuit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Permissio ut in rubricâ. § 3. Nos igitur, ipsius Caroli regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut fratres Discalceati expresse professi provinciarum Hispaniae Ordinis praedicti, cum debitis suorum superiorum licentiis, in praefatam provinciam S. Petri de Alcantara in regno Neapolis, servatis servandis, recipi et admitti, illique incorporari libere, licite et valide possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus. Praeterea, ut minister provincialis ac duo saltem definitores et guardianus dicti conventus S. Luciae eiusdem provinciae, pro tempore existentes, natione Hispani, nempe ex utroque parente Hispano nati, semper esse, ceteraque omnia et singula, in ultimo dictis Clementis praedecessoris litteris disposita, in provinciâ huiusmodi semper observari debeant, auctoritate et tenore praefatis statuimus pariter et ordinamus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat ac pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus, quoad ea quae praesentibus quomodolibet adversantur, praefatis Clementis praedecessoris litteris, necnon omnibus et singulis illis quae in eis concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

1 Edit. Main. legit *ne* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *ordinationis* (R. T.).

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIX novembris MDCLXXIX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 29 novembris 1679, pontif. anno IV.

LXXIX.

Revocatur concessio facta vicecancellario quamplurium officiorum vacabilium, quae denuo Camerae Apostolicae restituuntur.

Innocentius Papa XI.
Motu proprio, etc.

Exordium. Divina disponente clementia ad summi apostolatus apicem meritis licet imparibus assumpti, inter cetera cordis nostri desiderabilia, illud intensis exoptamus affectibus, ut ea, quae Sedis et Camerae Apostolicae, cuius effectus[1], redditus et proventus a nonnullis Romanis Pontificibus, temporum et rerum qualitatibus id tunc permittentibus, concessi atque assignati fuerunt, commodum et utilitatem respiciunt, nos urgentibus causis novis restituamus et ad statum primaevum reducamus, sive de novo applicemus et attribuamus, aliaque desuper opportune disponamus et ordinemus, prout maiori eiusdem Sedis et Camerae sublevamini conspicimus expedire.

A quibus facta eiusmodi concessio. § 1. Cum itaque recolendae memoriae praedecessores nostri Sixtus Papa IV, Leo Papa X, Paulus Papa III, et forsan alii, infrascripta officia vacabilia, ad Sedem et Cameram Apostolicam pertinentia, ex certis expressis causis, et praesertim ob aliquam cancellariae emolumentorum diminutionem resultantem ab aliquibus privilegiis quae officialibus de novo erectis concessa fuerunt, S. R. E. vice-cancellario, tunc et pro tempore existenti, eiusque vice-cancellariatus officio in perpetuum concesserint, assignaverint, forteque donaverint et elargiti fuerint; atque pariter recolendae memoriae Sixtus Papa V, similiter praedecessor noster, concessiones et assignationes huiusmodi confirmando et approbando, aliorumque officiorum concessionem de novo faciendo, tunc et pro tempore existenti vice-cancellario amplam dederit facultatem et potestatem de eis, quandocumque et quomodocumque casus eorum vacationis evenerit, libere disponendi, ac personis sibi bene visis ad vitam, etiam per viam venditionis et recepto pretio, concedendi et conferendi simili modo quo Romanus Pontifex de aliis Romanae Curiae officiis vacabilibus disponere solebat et solet, ut ex praefatorum aliorumque Romanorum Pontificum motibus propriis, seu litteris et provisionibus, quorum tenores ex certa scientia pro expressis atque in praesenti Motuproprio pro insertis haberi volumus; ipsaque officia sunt, nempe unum regentis eiusdem cancellariae, sex maioris et quindecim minoris praesidentiae abbreviatorum, viginti quinque sollicitatorum litterarum apostolicarum, duodecim notariorum causarum palatii apostolici, ad unum dumtaxat per recolendae memoriae Clementem Papa X etiam praedecessorem nostrum reducta, tria cubiculariorum, septem scutiferorum de numero participantium, viginti sex sancti Petri, tresdecim sancti Pauli,

[1] Edit. Main. legit *affectus* (R. T.).

duo de lilio, et viginti piorum militum, necnon custodis, notariatusque et ostiarii eiusdem cancellariae, unum notariatum contradictarum, et aliud *de consuetis* nuncupatum, nonnullaque forsan alia officia huiusmodi vacabilia, quae pariter in praesenti Motuproprio pro plene et sufficienter expressis haberi volumus:

Causae revocationis, et revocatio.

§ 2. Nos, occasione vacationis praefati officii vice-cancellariatus per obitum bonae memoriae Francisci, dum viveret, S. R. E. cardinalis Barberini nuncupati, sacri collegii decani, ac Ostiensis et Veliternensis episcopi, eius possessoris, nuper sequutae, considerantes praefatum vice-cancellariatus officium, cum aliis emolumentis quibus eius possessor potiri solet, iuxta modum in eius collatione et provisione a nobis decernendum, congruam, sufficientemque provisionem habere, omnemque iustitiae, aequitatis et congruentiae rationem exigere ut praefata officia, et alia si quae sint similia, incremento et sublevamini cedant praedictarum Sedis et Camerae Apostolicae, quae de praesenti magis gravibus et urgentibus necessitatibus premuntur, atque eis, quod iam suum erat, restituere: hinc, rebus mature et diligenter examinatis, ex praemissâ, aliisque rationabilibus causis animum nostrum moventibus, motu simili et ex certâ scientiâ maturâque animi nostri deliberatione, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula praefata et quaevis alia cuiusvis generis et qualitatis ac quomodolibet noncupata officia vacabilia, et vendi solita, si quae sint, aliàs superius non expressa, eidem S. R. E. vicecancellario concessa, assignata, applicata et appropriata, aut etiam donata, ut praemittitur, ab eodem vice-cancellariatus officio apostolicâ auctoritate dismembramus et separamus; illorumque omnium et singulorum sic dismembratorum et separatorum officiorum concessionem et assignationem, omninodamque illorum dispositionem, cum primum, ac deinceps semper et quotiescumque illa per cessum, vel decessum, aut promotionem, privationem, seu quamvis aliam dimissionem illa pro tempore quarumvis personarum etiam speciali notâ dignarum obtinentium, vacare contigerit, ex tunc plene et perfecte Sedi praefatae, nobisque et successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, restituimus, et, quatenus opus sit, concedimus, assignamus et incorporamus, atque ad easdem Sedem et Cameram pleno iure spectare et pertinere perpetuis futuris temporibus, ad instar aliorum officiorum vacabilium Romanae Curiae, in omnibus et per omnia, eâdem auctoritate volumus, statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes eumdem S. R. E. vicecancellarium, pro tempore existentem, super eorumdem officiorum dispositione nullo modo se immiscere posse; sicque in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus de iure quaesito non tollendo, aliisque cancellariae apostolicae regulis editis et edendis, necnon Callisti III, Sixti IV, Leonis X, Pauli III, Sixti V, ac Gregorii XIII, et Urbani VIII, et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, necnon Pii IV,

etiam praedecessoris nostri, gratias praefatam Cameram concernentes in eâdem Camerâ omnino registrari debere disponentibus, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, etiam conciliaribus, desuper quomodolibet in genere vel in specie editis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, ac quibuscumque etiam quantumvis efficacissimis clausulis et decretis etiam irritantibus roboratis, ac aliàs in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, et quavis concessione[1] huiusmodi ex causâ refectionis damnorum, vel aliâ quavis, etiam onerosâ et correspectivâ, factae sint; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia exquisita forma ad id observanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et formâ in illis traditâ observatâ inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu et potestatis plenitudine praefatis, derogamus et derogatum esse volumus et decernimus; ceterisque contrariis quibuscumque: cum clausulis opportunis;

Fiat motu proprio B.

Motus proprius.

§ 5. Et quod singulorum officiorum praedictorum concessionum, assignationum et donationum tenores, etiam veriores, ac earum datae habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi possint in litteris. Et de perpetuis dismembratione, separatione, voluntate, statuto, ordinatione, singulorum decretorum derogatione, aliisque praemissis, quae hic pro sufficienter et ad partem repetitis habeantur, ut supra, in litteris et cum clausulâ ad perpetuam rei memoriam latissime extendendis. Volumus autem quod sola praesentis nostri Motusproprii signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra, etiam regulâ contrariâ et ceteris quibuscumque, ut supra, non obstantibus; seu, si videbitur, litterae apostolicae desuper cum praemissorum omnium et singulorum, etiam denominationum, qualitatum, nuncupationum, aliorumque necessariorum maiori et veriori expressione per Breve nostrum seu officium de Curiâ expediri possint; eiusdemque Motusproprii, seu litterarum desuper conficiendarum exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae obsignatis, seu munitis, eadem prorsus fides in iudicio vel extra ubique locorum adhibeatur, quae adhiberetur eidem cedulae, seu litteris, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, XIX kalendas ianuarii, anno IV.

Dat. die 14 decembris 1679, pontif. anno IV.

1 Potius lege *et quamvis concessiones* (R. T.).

LXXX.

Confirmatur summarium indulgentiarum confraternitatum SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, iam ante a S. Congregatione recognitum et approbatum[1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ioseph Monier, procurator generalis Nonnullae indulgentiae concessae fuerunt

1 Quoad has confraternitates omnibus indulgentiis generaliter revocatis illas confirmavit Paulus V, et alias de novo concessit Clemens X, Constit. *Aliàs nos*, CXXXI (*al.* 132), tom. XVIII, pag. 408.

diptis confraternitatibus et in summario redactae, ut infra.

Ordinis fratrum SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, quod, cum nonnullae indulgentiae et peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes confratribus utriusque sexus christifidelium sub titulo seu invocatione eiusdem SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum a superioribus dicti Ordinis ex indulto Sedis Apostolicae erectis et erigendis apostolicâ auctoritate concessae reperirentur, illarum summarium confectum, ut[1] a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositorum recognitum et approbatum fuit, tenoris qui sequitur, videlicet:

Summarium indulgentiarum a Summis Pontificibus confraternitatibus ab Ordine SS. Trinitatis Redemptionis fidelium captivorum erectis et institutis concessarum.

Ordo huiusmodi laudibus ornatur.

Qui Ordo non sine divinâ revelatione a gloriosis sanctis Ioanne de Matha et Felice de Valois fundatus fuit, easdemque confraternitates quamplurimi reges, principes, nobiles et innumeri utriusque sexus christifideles ingressi sunt, qui ad tam frequentes et numerosas redemptiones a dicto Ordine ab initio illius fundationis usque ad praesens factas liberalibus elemosynis cooperati sunt. Indulgentiae vero sunt infrascriptae, omissis revocatis a B. Pio V, quae manus adiutrices requirebant, postea a Paulo V, qui, revocatis antiquis, novas concessit, et postremo a Clemente X, qui omnes generaliter, exceptis in hoc praesenti folio contentis, nonnullis confirmatis, et aliis, prout in Brevi sub datum III iunii MDCLXXIII, de novo concessis, revocavit.

Indulgentiae a Paulo V dictis confratribus et consororibus concessae.

Indulgentia plenaria in die ingressus, et alias

I. Omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, primâ die, qua in dictâ confraternitate adscribentur, ac habitum seu scapularium manu eiusdem superioris dicti Ordinis benedictum susceperint absque voti emissione, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem concessit.

II. Eisdem confratribus et sororibus nunc et pro tempore existentibus scapularium supradictum deferentibus, si vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti sanctissimum nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus, corde in cuiuslibet eorum mortis articulo devote invocaverint;

III. Eisdem confratribus et sororibus, qui vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti ecclesiam aut cappellam vel oratorium Ordinis aut confraternitatis die festo SS. Trinitatis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione et sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces fuderint, plenariam;

IV. Eisdem confratribus et sororibus, qui ad partes infidelium captivos redimendi gratiâ se transtulerint, ac prius vere poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam;

V. Ipsismet captivis redemptis, qui, infra mensem a die eorum reductionis computandum, vere poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concessit.

Indulgentiae partiales.

VI. Eisdem confratribus et sororibus, qui supradictum habitum sive scapularium benedictum redemptionis signo munitum pro cordis affectu detulerint, ac semel in die sexies orationem dominicam cum versiculo *Gloria Patri*,

[1] Aptius lege *et* pro *ut* (R. T.).

ac etiam sexies salutationem angelicam cum eodem versiculo *Gloria Patri,* pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione recitaverint, septem annos et totidem quadragenas.

VII. Eisdem confratribus et sororibus, qui supradictas ecclesias vel cappellas aut oratoria Ordinis vel confraternitatis huiusmodi in Nativitatis et Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, in Assumptionis Beatae Virginis Immaculatae festis diebus, ac S. Agnetis secundo (quo die revelatione divinâ praedictus Ordo redemptionis captivorum fuit institutus) visitaverint, ac praedictas orationes pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione recitaverint, septem annos et totidem quadragenas.

VIII. Eisdem confratribus et sororibus, qui vere poenitentes et confessi processioni *Scapularii* nuncupatae de licentiâ Ordinarii in unâ dominicâ cuiuslibet mensis a superioribus dicti Ordinis designandâ interfuerint, septem annos et totidem quadragenas.

IX. Eisdem confratribus et sororibus, qui opera pia tam spiritualia quam temporalia in remissionem peccatorum suorum, ac pro redemptione captivorum a servitute Turcarum et aliorum infidelium exercuerint, septem annos et totidem quadragenas.

X. Eisdem confratribus et sororibus, qui vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti quotidie per annum ter orationem dominicam et toties salutationem angelicam, et in fine semel versiculum *Gloria Patri,* cum versiculis et responsoriis et orationibus a praedictis superioribus assignatis recitaverint et pro captivis apud Turcas retentis, ne nomen Domini nostri Iesu Christi abnegent, sed constantes in fide persistant, et quantocitius liberentur, oraverint, semel quotannis, et quo anni die maluerint, septem annos.

XI. Eisdem confratribus et sororibus, qui, confessi vel saltem firmum propositum confitendi habentes, captivos redemptos processionaliter receperint, et ad ecclesiam, cappellam vel oratorium dicti Ordinis vel confraternitatis comitati fuerint, septem annos et totidem quadragenas.

XII. Eisdem confratribus et sororibus, qui cum lumine, si potuerint, vel absque lumine sanctissimum Eucharistiae sacramentum cum ad infirmos defertur comitati fuerint et pro his oraverint, quinque annos et totidem quadragenas.

XIII. Eisdem confratribus et sororibus, quoties defunctorum corpora tam confratrum et sororum quam aliorum, dum ad sepulturam deferuntur, comitati fuerint et pro his oraverint, centum dies.

XIV. Eisdem confratribus et sororibus, qui missis et aliis divinis officiis in ecclesiis vel cappellis aut oratoriis praedictae confraternitatis celebrari solitis, vel congregationibus publicis aut privatis eiusdem interfuerint, vel pauperes hospitio susceperint, aut quodcumque aliud pietatis vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet praedictorum operum centum dies.

XV. Supradictae indulgentiae concessae fuerunt a felicis recordationis Paulo V, anno MDCVIII, die VI augusti, per Breve quod incipit *Caelestes Ecclesiae thesauros.* Idem Pontifex anno MDCVIII, die VI novembris, per Breve quod incipit *Pias christifidelium confraternitates,* sequentem indulgentiam plenariam concessit:

XVI. Confratribus et sororibus confraternitatis SS. Trinitatis et S. Mariae de Remedio in ecclesiis dicti Ordinis, qui vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti processioni in

Alia indulgentia plenaria.

unâ dominicâ cuiuslibet mensis in dictis ecclesiis Ordinis fieri solitae interfuerint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces fuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem.

XVII. Et quia ad consequendas indulgentias, de quibus numero x, ordinat Summus Pontifex, ut, post tres orationes dominicas et tot salutationes angelicas cum versiculo *Gloria Patri*, etiam versiculi et nonnulla responsoria dicantur a superioribus praedicti Ordinis assignata, poterit dici una *Salve Regina*.

Indulgentiae a felicis recordationis Clemente Papa X concessae.

Indulgentia plenaria in quibusdam festis. Clemens Papa X confratribus et sororibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis dicti Ordinis aut confraternitates vel oratorium eiusdem in quibuslibet infrascriptis diebus devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione, pro captivorum libertate et eorum in fide perseverantiâ, pias ad Deum preces effuderint, scilicet in Nativitatis et Purificationis beatae Mariae Virginis Immaculatae, in Ss. Michaelis archangeli, Clementis Papae et martyris, Inventionis sanctae Crucis, Nativitatis S. Ioannis Baptistae festis diebus, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem. Similiter in Ss. Ioannis de Matha et Felicis de Valois patrum nostrorum diebus festis ecclesias Ordinis visitantibus, indulgentiam plenariam et omnium peccatorum remissionem.

Idem Clemens Papa X confratribus et sororibus ecclesias Ordinis aut confraternitatis vel cappellas aut oratoria eiusdem visitantibus, indulgentias stationum Urbis in missali romano expressarum in diebus earumdem stationum concessit.

Denique indulgentiae plenariae in S. Michaelis archangeli, S. Clementis Papae et martyris, Inventionis sanctae Crucis ac Nativitatis sancti Ioannis Baptistae festis diebus pridem concessae, modo ad alios quatuor, videlicet diem Cinerum, secundam dominicam octobris, sanctae Catharinae virginis et martyris, et sanctae Agnetis secundo dies translatae fuerunt, prout ex Brevi sanctissimi Domini nostri Innocentii Papae XI sub die XIV decembris MDCLXXVIII expedito constat.

Confratrum et sororum obligationes.

Confratres et sorores nostri habitum seu scapularium parvulum ex lanâ albâ, cruce rubrâ et ceruleâ munitum ab aliquo eiusdem Ordinis superiore benedictum sumere et super se gestare debent; quando vero scapularium scissum erit, eiusque amissa forma, renovatur, eique nova crux apponitur, et de novo benedicitur, prout quando novum sumitur.

Ad praedictas indulgentias consequendas non tenentur confratres et sorores praedicti ad emissionem voti, carnis abstinentiam et ieiuniorum observantiam, ultra ea quae ab Ecclesiâ mandantur.

Ut eaedem indulgentiae lucrifiant, orationes recitare et opera a Pontificibus praescripta exercere necesse est. Diversae indulgentiae pro diversis orationibus et operibus conceduntur. Itaque confratres et sorores quotidie quasdam indulgentias lucrari facile poterunt; si tamen preces recitare vel opera praedicta exercere omiserint, non peccabunt.

Quinque dies benedictionis et absolutionis generalis (licet a culpâ proprie non absolvatur, iuxta declarationem felicis recordationis Clementis VIII) sunt feria quarta Cinerum, feria quinta maio-

ris hebdomadae, S. Catharinae virginis et martyris, SS. Trinitatis et S. Agnetis secundo dies festi, in quibus bona et suffragia religionis communicantur solis confratribus et sororibus confraternitatis qui vere poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti genuflexi huiusmodi functioni in ecclesiis Ordinis peragendae interfuerint; quia vero confratres et sorores schedulis impressis vel manuscriptis invitari non solent, suo tempore et debitâ praeparatione convenire procurent, ut tot bonorum participes fiant (Clemens VIII const. LXXXV): formam vero benedictionis generalis praescripsit Clemens Papa X, prout in Brevi XI februarii MDCLXXIII[1].

Die XXVIII *novembris* MDCLXXIX *sacra Congregatio summarium hoc a se recognitum approbavit.*

A. card. Homodaeus.

Loco † sigilli.

Michaëlangelus Riccius,
Congregationis secretarius.

Preces ministri et procuratoris generalis Ordinis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, firmiora sint et serventur exactius illa quae Apostolicae Sedis praefatae munimine corroborantur: nobis propterea dictus Iosephus procurator generalis, dilecti etiam filii moderni ministri generalis Ordinis praefati nomine, humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio Pontificis relati summarii.

§ 3. Nos igitur, ipsos ministrum generalem et Iosephum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertum summarium indulgentiarum a memoratâ cardinalium Congregatione recognitum et approbatum, ut praefertur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus pariter et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x februarii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 10 februarii 1680, pontif. anno IV.

LXXXI.

Extenditur festum B. Mariae de Mercede cum officio et missâ religiosorum

[1] Male edit. Main. legit *1773* (R. T.).

eiusdem Ordinis ad universum clerum regnorum Hispaniarum et provinciarum regis catholici.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Orthodoxorum regum de Ecclesiâ Dei multis nominibus optime meritorum studia ad promovendam in suis regnis et ditionibus pietatem laudabiliter tendentia paternâ charitate libenter exaudimus, ac favoribus et gratiis prosequimur opportunis.

Preces Caroli regis catholici.

§ 1. Cum itaque, sicut pro parte carissimi in Christo filii Caroli Hispaniarum regis catholici nobis per dilectum filium nobilem virum Gasparem de Haro y Guzman, marchionem de Carpio, pro eodem Carolo rege apud nos et Sedem Apostolicam oratorem, nuper expositum fuit, ipse Carolus rex pro summo pietatis studio, quo sanctissimam Virginem Dei genitricem Mariam prosequitur, festum eiusdem beatissimae Virginis Mariae de Mercede, cum missâ et officio proprio sub ritu duplici, quibus religiosi Ordinis de Mercede redemptionis captivorum ex indulto Sedis Apostolicae, et iuxta approbationem officii huiusmodi noviter a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum die XVIII martii proxime praeteriti emanatam[1], utuntur, in omnibus Hispaniarum regnis, ditionibus, dominiis et provinciis sibi subiectis quotannis celebrare posse plurimum desideret: nos, piis eiusdem Caroli regis votis et supplicationibus nobis super hoc humiliter porrectis, quibus etiam accesserunt preces dilecti filii Iosephi Linas in sacrâ theologiâ magistri, dicti Ordinis procuratoris generalis, quas eiusdem Ordinis super eâ re quoque nobis humiliter porrexit, favorabiliter quantum cum Domino possumus annuere cupientes, de memoratorum cardinalium consilio, ut missa et officium huiusmodi sub ritu duplici singulis annis dominicâ proximiori calendis augusti ab omnibus utriusque sexus christifidelibus, tam saecularibus quam regularibus, qui ad horas canonicas tenentur, in omnibus Hispaniarum regnis, ditionibus, dominiis et provinciis praedicto Carolo regi subiectis, celebrari et recitari respective libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Annuit Pontifex.

Clausulae.

§ 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis fidem addit.

§ 4. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV februarii MDCLXXX pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 15 februarii 1679, pontif anno IV.

1 Edit. Main. legit *emanati* (R. T.).

LXXXII.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum de cadaveribus eorum, qui sibi sepulturam elegerunt in ecclesiis fratrum Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiae.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Refertur decretum S. Congregationis.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, ad supplicationem dilecti filii Caroli Felicis a S. Teresia procuratoris generalis Congregationis Italiae fratrum Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo Discalceatorum nuncupatorum, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra rituum Congregatio ad preces patris fratris Caroli Felicis a S. Teresia procuratoris generalis Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiae, porrectas per eminentissimum et reverendissimum dominum cardinalem Alterium, inhaerendo Brevi felicis recordationis Urbani VIII sub datum XXIV iulii MDCXLI, et decreto eiusdem sacrae Congregationis emanato die IV martii MDCLXXIII ad favorem fratrum Discalceatorum Ordinis Eremitarum sancti Augustini, gratiam benigne extendendo concessit, ut in posterum corpora defunctorum, qui in ecclesiis regularium Ordinis Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiae sepulturam sibi elegerunt, non esse prius ad ecclesiam parochialem deferenda, sed parochos teneri cadavera suorum parochianorum levare e loco ubi asservantur, et associare usque ad portam ecclesiae praefatorum regularium, etiam ipsis regularibus non associantibus, nec parochos se ingerere posse in faciendo super iisdem cadaveribus officium in ecclesiis praefatorum regularium, sed ad ipsos regulares in propriâ ecclesiâ spectare et pertinere. Et ita in omnibus et singulis conventibus praefatorum regularium Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiae ubique existentibus servari mandavit, quibuscumque decretis eiusdem sacrae Congregationis, et aliis in similibus editis in contrarium non obstantibus. Hac die XXVII ianuarii MDCLXXX, CAESAR cardinalis FACCHINETTUS. Loco † Sigilli. BERNARDINUS CASALIUS sacr. rit. Congregationis secretarius.

Confirmatur a Pontifice.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Carolus Felix procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Carolum Felicem procuratorem generalem specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congegationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque

iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubicumque locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XI martii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 11 martii 1680, pontif. anno IV.

LXXXIII.

Conceduntur privilegia cappellanis communibus Sanctitatis Suae[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Nomina cappellanorum.

Grata familiaritatis obsequia, quae dilecti filii Ioachinus Tenacciolus presbyter Civitatis Castelli, canonicus collegiatae ecclesiae S. Nicolai in Carcere Tulliano de Urbe, ac Carolus Emidius Ridolphus Asculanus, Ioannes Pasqua Anagninus, Hieronymus Ferrarius et Hercules Torniellus Novariensis respective civitatum vel dioecesum, ac Ioannes Dominicus Cozzardus Romanus, presbyteri moderni cappellae nostrae pontificiae cappellani, familiares nostri, nobis et Apostolicae Sedi hactenus impenderunt, et adhuc sollicitis studiis impendere non desistunt, necnon vitae ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis et virtutum merita, quibus eorum personas tam familiari experientiâ quam etiam fide dignorum testimoniis iuvari percepimus, nos inducunt ut illis reddamur ad gratiam liberales.

Hinc est, etc. (*quae sequuntur vide in laudatis Constitutionibus*).

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII martii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 13 martii 1680, pontif. an. IV.

1 Huic similes sunt Constitutiones Clementis X, die VI octobris anno MDCLXX, et Alexandri VIII, die II augusti anni MDCXC.

LXXXIV.

Confirmantur statuta Congregationis Gallicanae canonicorum regularium S. Augustini de acceptione beneficiorum in titulum, et ab iisdem amotione.

Innnocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii, quod auctore Deo gerimus, cura animum nostrum sollicitat, ut conservandae atque solidandae inter veros religiosos, vota sua Altissimo in sanctitate et iustitiâ reddere satagentes, regulari disciplinae peculiari studio incumbamus, ac proinde ea, quae ab illorum superioribus consimili statuta esse dicuntur consilio, ut firma atque illibata persistant, apostolici muniminis praesidio libenter corroboremus[1].

Causae statutorum.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ioannes Gauhior procurator generalis Congregationis Gallicanae canonicorum regularium Ordinis sancti Augustini, quod, cum parochiales ecclesiae, aliaque beneficia regularia

1 Edit. Main. legit *corroboramus* (R. T.).

Ordinis et Congregationis huiusmodi magno numero in Gallia reperiantur, quae per canonicos regulares ipsius Congregationis in titulum obtineri solent, quia tamen ad tuendam regularem observantiam, promovendamque christifidelium spiritualem utilitatem atque aedificationem magnopere expedit eiusmodi beneficiis per personas idoneas ac doctrinâ et vitae morumque probitate conspicuas deserviri, nec ullam aliquibus dictae Congregationis canonicis regularibus, qui disciplinae regularis debitaeque erga suos superiores observantiae forsan pertaesi sint, relinqui occasionem per favores aliasque vias minus canonicas procurandi ut ad dicta beneficia promoveantur, illaque retineant, tametsi qualitatibus ad id requisitis praediti non sint, eisque eorumdem superiorum voluntas hac in re adversaretur: ideo per constitutiones Congregationis praedictae, ac pluries per decreta capitulorum generalium ipsius Congregationis communi consensu statutum fuit, ut nullus canonicus regularis eiusdem Congregationis debeat, nec possit obtinere, nec acceptare quodcumque beneficium absque licentiâ et obedientiâ sui superioris generalis, utque quilibet canonici regulares beneficiati, qui ab eodem superiore generali, etiam non dictis causis, revocati fuerint, obedire et reverti debeant.

Congruentia sunt constitutionibus apostolicis et Concilio Tridentino.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, statuta huiusmodi constitutionibus felicis recordationis Clementis III, Caelestini III et Benedicti XII, Sixti IV, Iulii II et Urbani VIII Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum ad favorem Congregationis et Ordinis praefatorum respective emanatis, aliisque litteris apostolicis pro Ordine Praemonstratensi editis, necnon Concilii Tridentini decretis conformia, ac ad conservandum in praefatâ Congregatione Gallicanâ regularis disciplinae vigorem perutilia, immo necessaria existant: nobis propterea praefatus Ioannes procurator generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio praedictorum statutorum sub poena privationis beneficiorum.

§ 3. Nos igitur, ipsius Ioannis procuratoris generalis votis hac in re favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, statuta praefata, utpote rationabilia, atque ad restaurandam retinendamve regularem disciplinam opportuna, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus: illorum autem canonicorum regularium dictae Congregationis Gallicanae, qui statuta huiusmodi transgredi praesumpserint, beneficia ipso facto vacare, ac de illis per Sedem Apostolicam, vel alios, ad quos id de iure spectet, libere disponi et providere posse et debere, auctoritate et tenore praedictis, decernimus et declaramus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes pariter easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro

tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, dictae Congregationis Gallicanae et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV maii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 15 maii 1680, pontif. anno IV.

LXXXV.

Approbantur institutum et constitutiones clericorum saecularium in communi viventium sub immediatâ Ordinariorum iurisdictione.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Creditae nobis divinitus apostolicae servitutis ratio postulat, ut salubria christifidelium in sortem Domini vocatorum instituta, ex quibus uberes in Ecclesiâ Dei bonorum operum fructus assidue provenire noscuntur, ac constitutiones pro felici prosperoque illorum regimine et progressu pie prudenterque factas, apostolici muniminis praesidio roboremus, piaque illorum studia favoribus et gratiis decoremus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam et animarum salutem in Domino arbitramur.

Ortus et progressus dicti instituti.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii clerici saeculares in communi viventes, quod anno MDCXL, operâ tunc in humanis agentis Bartholomaei Holtzhauzer, vicarii tunc existentis episcopi Chiemensis in Bavaria, ac ad S. Ioannem in Leoggenthal decani, inchoatum fuit eorum institutum, quod Deo opitulante in aliis dioecesibus et provinciis in dies usque in praesens adeo excrevit, ut non tantum a bonae memoriae Ioanne Philippo, dum vixit, archiepiscopo Moguntino, sacri romani imperii principe electore, sed etiam ab aliis pluribus archiepiscopis et episcopis fuerit in eorum dioeceses receptum et expresse approbatum, ac ab iisdem per proprias litteras, prout etiam a carissimo in Christo filio nostro Leopoldo Romanorum rege in imperatorem electo, et a bonae pariter memoriae Maximiliano I et Ferdinando Maria, dum vixerunt, utriusque Bavariae ducibus, eiusdem sacri romani imperii principibus electoribus, huic S. Sedi Apostolicae instantissime commenda-

tum extiterit. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, institutum praedictum sub immediatâ iurisdictione Ordinariorum, ac directione unius supremi praesidis, prout modo dicti exponentes eisdem subsunt, omni prorsus exemptione seclusâ, salubriter ordinatum, ac pro felici ipsorum exponentium et instituti huiusmodi directione, rectâque iuventutis institutione, nonnullae constitutiones factae fuerint, quae per Congregationem nonnullorum ex venerabilibus S. R. E. cardinalibus super hoc negotio a nobis specialiter deputatam revisae et in nonnullis correctae fuerunt, ac in unum volumen redactae, tenoris qui sequitur, videlicet:

Constitutiones clericorum saecularium in commune viventium.

PROOEMIUM.

Hoc institutum servat apostolicam vivendi formam.

Finis huius vitae clericalis non est novum institutum aut religionem introducere, sed ipsummet statum clericalem et ecclesiasticum, a Christo fundatum, et ab apostolis observatum, sub immediatâ RR. Ordinariorum potestate, omni prorsus exemptione seclusâ, vere amplecti. Ut vero primaeva ac genuina praedicti status honestas tutius et sanctius conservetur, sacerdotes huius vitae iuxta antiquos ecclesiae canones, secluso feminarum consortio, bini, terni, vel etiam plures simul sub privatâ et oeconomicâ quadam unius superioris directione ac inspectione vivent, et bona sua ecclesiastica in communes pios usus conferent, atque sic et privatam suam et animarum sibi commissarum aeternam salutem graviter promovere studebunt, prout sequentes constitutiones in certa capita digestae uberius explicant. Illud porro sibi persuadeant se iurisdictioni Ordinariorum, in quorum dioecesibus pro tempore beneficia vel domicilia obtinuerunt (seclusâ omni exemptione) semper manere subiectos; quorum proinde, uti et praecipue ipsius sanctae Romanae Catholicae Ecclesiae matris nostrae dogmata, iura, decreta et consuetudines pro viribus observabunt atque defendent, quemadmodum a clericis ea observari et defendi par est. Ceterum constitutiones huius vitae clericalis in sex partes praecipue dividuntur: prima est de curâ propriae salutis et profectus in spiritu; secunda de communitate bonorum; tertia de fraternâ cohabitatione; quarta de separatione mulierum; quinta de obedientiâ; sexta denique de curâ animarum.

De curâ propriae salutis et profectus in spiritu.

Fides sit caeca et prompta.

I. Cum fides sit fundamentum et initium salutis aeternae, sublato omni proprio iudicio, captivantes intellectum suum in obsequium fidei Iesu Christi, teneant promptam ac paratam voluntatem omnibus iis fidem et obedientiam praestandi, quae vera Christi sponsa ac sancta mater nostra Romana Orthodoxa Catholica Ecclesia credenda aut facienda declaravit vel in posterum declarabit.

Finis actionis Deus.

II. Per rectam intentionem in omnibus suis actionibus sincere gloriam Creatoris sui spectent, curentque, quantum in se erit, non solum se ipsos, verum etiam omnes alios ad serviendum divinae maiestati excitare propter ipsam et propter nimiam charitatem qua prior dilexit nos, neque in ullâ re se ipsos quaerant, sed in omnibus creaturis, quemadmodum et in semetipso, Creatorem suum et omnes in illo diligant.

Quomodo passionibus occurrendum.

III. Unusquisque perspectas habeat animi sui propensiones, et antevertere noverit tentationes, opponendo ipsis remedia, quae quivis sibi cum divinâ

gratiâ comparare et in promptu habere laborabit, inflectendo se ad ea quae sunt contraria peccatis et profectui spiritus conducunt, ut si quis animadverterit se ad superbiam, aut iram, aliamve passionem esse propensum, is exerceat se in rebus abiectioribus, quaerat ea, quibus patientiam exercere aut alii vitiosae propensioni resistere possit.

Iter ad solidas virtutes.

IV. Ad virtutes solidas hominis sui interioris pro viribus enitantur; praecipue vero studeant in sui ipsius cognitione, veràque abnegatione et christianâ simplicitate, in humilitate, patientiâ et charitate, timore Dei, cum prudentiâ et discretione plurimum excellere.

Exercenda patientia.

V. Propter amorem Christi Salvatoris sui libenter debent ferre iniurias, persecutiones, contumelias et quaevis opprobria, imo ex animo gaudere, si gratis odio habuerit eos mundus et contempserit: quae omnia eo ardentius complectentur, quod sciant iisdem insignibus Dominum et magistrum suum fuisse spectabilem.

Considerate agendum.

VI. Cum ex solâ voluntatis affectione (quantumvis etiam spirituali) vel subitâ boni ac sive apprehensione ad agendum vel omittendum praecipitanter et qua datâ portâ ruere maxime semper sit periculosum, ideo affectus suos, etiam spirituales, ita refraenent, ut neque in agendo, neque in loquendo sint inconsiderati, aut praecipites, sed, re prius in oculis Dei discussâ, pensent, quae honestas, utilitas, necessitas et veritas rebus agendis vel omittendis subsit, quaeve commoda aut incommoda ex iis sint nascitura.

Sit cordi temperantia.

VII. Temperantiam in cibo et potu ad maius Dei obsequium et perfectiorem carnis subiugationem unice cordi habeant, et sancte semper conentur observare. Hinc convivia, quantum fieri potest, domi forisque evitent; si vero humanitas vel christiana charitas subinde aliud prudenter suaserit, ex superioris arbitrio stabit quid hac in re cum aedificatione permittendum sit: nemo proinde hisce citra iussionem se ingerat, aut proprio motu ad aliquod convivium accedere praesumat.

Apud quos divertendum in itinere.

VIII. Quando itinerantur, apud huius vitae sacerdotes divertant; quod si in eorum defectu diversiorum aliud eos capere necesse fuerit, memores sobrietatis et frugalitatis, diligenter caveant, ne, cibi et potus abusu, animae puritati et proximorum aedificationi aliquid officiant.

Vitandum otium.

IX. Quia otium pulvinar diaboli et vitiorum carnis aliorumque plurimorum malorum mater esse noscitur, omni modo sibi prospiciant, ut semper, etiam extra statutas exercitationes ordinarias, honestâ aliquâ actione sint occupati, quam[1] singuli pro capacitate sui ingenii et superiorum directione suscipiant.

Exercitiis constanter concedendum tempus.

X. Statutis exercitiis diligenter suum tempus tribuant, uniformitatem omnes servent, et semetipsos utiliter de die in diem in sincerum servitium divinae maiestatis impendant: hinc, quantumvis aridi sint et desolati, fortiter nihilominus iisdem insistant, scientes, etiam absque stipendio caelestium consolationum, voluntati divinae obsequium rationabile praestare, eiusque providentiae et nutui, perfectâ quadam voluntatis suae cum divinâ conformatione, in omnibus sese subiicere; quare constanter pergant et ad devotionem in quibusvis difficultatibus se iugiter excitent.

Regulae vitae spiritualis.

XI. In suis spiritualibus exercitationibus, viae ordinariae, secundum communes prudentiae et discretionis regulas, insistant omnes, et, ut se contra daemonis illusiones tueantur, superiorum et confessariorum ductum sequantur, no-

1 Edit. Main. legit *quem* pro *quam* (R. T.).

riutque modos tentationes et insidias maligni spiritus vitandi et superandi.

Quid in eâ quis proficere queat.

XII. Ad maiorem in spiritu profectum, aut saltem ad necessariam illius conservationem, omnes quotidie in meditationem secundum exercitium trium animae potentiarum, vel asceticam lectionem ad minimum per mediam horam post matutinas preces incumbant, ad quam se pridie vespere per horae quadrantem praeparaverint, eam potissimum ex vitâ Christi et Sanctorum materiam seligentes, quam sibi singulis magis profuturam existimabunt.

Quotidie digne celebrandum.

XIII. Debeant omnes quotidie celebrare, et ita vivere ut digne celebrare possint. Idcirco summo studio conentur conscientiam suam ab omni etiam minimâ labeculâ mundam servare, mortalem culpam plusquam faciem colubri formidantes. In hunc finem ad minimum semel in septimanâ sua peccata integre confitebuntur, idque aliàs toties facient, quoties necesse fuerit, et quotidiana tantorum mysteriorum tractatio requisiverit.

Ubi preces solvendae.

XIV. Ubi non est chorus, breviarium romanum, aliasque preces consuetas, unâ cum conscientiae examinibus, simul eodem loco et tempore, cum debitâ attentione et devotione, in Creatoris sui laudem persolvere adlaborent.

Saepe legendae sacrae scripturae et interpretes.

XV. Lectioni, studio ac meditationi sacrarum scripturarum eâ sedulitate ac frequentiâ invigilabunt, ut huic tam sancto exercitio, ultra tempus matutinae meditationis vel lectionis supra nominatum, saltem unam adhuc horam quotidie impendant; et ad maiorem fructum inde percipiendum, sanctorum Patrum probatorumque interpretum explanationem desuper adhibeant.

Quotannis exercitia fiant.

XVI. Praeter statuta exercitia quotidiana, omnes et singuli cuiuscumque districtius sacerdotes, in loco a superioribus assignando, quotannis recollectioni spiritus sui per certos dies vacabunt, ad quam etiam extra hoc praescriptum parati esse debent, quando eam superiores illis aut utilem aut necessariam esse iudicaverint.

Admonitiones excipiendae et promovendae.

XVII. Non solum aequo animo accipiant, si ad maiorem in virtutibus progressum proprii defectus ipsis a superioribus fuerint intimati; verum etiam ad aliorum correctionem viam sternant. Quare si quis grave delictum et tentationem vel eius periculum in altero notaverit, de hoc superiorem vel fideliter moneat, vel saltem desuper interrogatus veritatem aperiat, ut ipse pro paternâ in suos curâ periclitantibus convenienti remedio possit succurrere.

Modus in negotiis saecularibus servandus.

XVIII. Caveant sacerdotes sese negotiis saecularibus aliisque rebus ad se non pertinentibus immiscere; et si quam causam civilem habuerint, sublimioris status sui intuitu, in iudicio personaliter non compareant, sed utantur procuratore; quod si vero, urgente necessitate, causam viduarum, pupillorum, aliarumque miserabilium personarum suscipere charitas suaserit, non faciant id absque licentiâ superiorum; in iis autem suo duntaxat consilio adiuvandis memores sint modestiae, et erga partes litigantes reconciliandae charitatis.

De communitate bonorum.

Reditus ecclesiastici in communes pios usus conferantur.

XIX. Communitas bonorum huius vitae clericos et sacerdotes obligat ut redditus suos ecclesiasticos, quocumque titulo obvenientes, quorum tamen libera dispositio de iure ad eos pertinet, in communes pios usus conferant collatione stabiliter in vitâ et post mortem duraturâ (salvis iuribus sanctae Sedis Apostolicae, et reverendissimorum dominorum Ordinariorum), quam eo ipso facere censentur, dum vitae huic communi se aggregant. Hanc porro commu-

nitatem bonorum eo ardentius coli decet, quod Christus Dominus cum Apostolis suis eam tenuerit, in Ecclesiâ Dei diu viguerit, et sacri canones tam sancte ad eam hortentur. Igitur in auctorem vitae Iesum Christum iugiter respiciant, et memores se ad vindicandam veram libertatem filiorum Dei, et adipiscendas divitias gloriae eius totum thesaurum suum in Cruce Domini suspendisse, laborent omnem affectum et inordinatam animi sollicitudinem erga res temporales sic extirpare, ut solus Christus crucifixus, velut summum bonum, uniuscuiusque praecordia abundanter impleat.

Horum administer unus eligatur.

xx. Quapropter ut in maiori parte domesticâ et quiete animi Deo sibi proximo vacare possint, ubi plures simul habitant, unus eligatur, qui beneficiorum et functionum ecclesiasticarum redditus e manibus sacerdotum sibi cohabitantium recipiat, et singulorum necessitatibus ex aequo prospiciat, atque de receptis et expensis suo tempore superiori ordinatam rationem reddat.

Quomodo subministranda necessaria.

xxi. Habitatio, victus, vestitus, lecti pro diversitate locorum uniformiter sic accomodentur, quemadmodum servos et ministros Dei et Ecclesiae decet; infirmorum tamen semper habitâ ratione; sine expresso consensu superioris nihil denuo in aliud domicilium transferatur: hinc caveant hospites, itinerantes, aut qui aliò commigrant, ne quid, sive ex bibliothecâ libros, sive ex domo alias quascumque res, clanculum et pro libito suo secum accipiant, ob confusiones et incommoda quae ex opposito consequuntur.

Adiuvari possunt consanguinei bonis communibus.

xxii. Qui parentes, fratres et sorores in necessitate constitutos habent, oeconomiam suam ita instituant et vivant, ut eos charitative iuvare possint; ubi vero beneficiorum tenuitas id non patitur, ex dispositione superioris defectus aliunde supplebitur. Illi autem, qui ab eiusmodi onere iuvandorum parentum, fratrum, sororum liberi sunt, ne arbitrentur rapinam id quod ad obsequium pietatis et necessitatis in suorum confratrum parentes, fratres et sorores ab eodem superiore commendatos expenditur; verum sibi persuadeant (cum charitati fraternae omnia sint communia) in suos impendi; unde qui non habent parentes, fratres vel sorores in necessitate constitutos, sint tamquam habentes, gratiasque Deo agant quod hac libertate eos donarit.

Communia non censentur bona patrimonialia.

xxiii. Ceterum communitas bonorum huius vitae clericalis, prout supra insinuatum, procedit solummodo de bonis intuitu munium, functionum ac redituum ecclesiasticorum quomodolibet quaesitis; bona autem patrimonialia sub liberâ cuiusque dispositione relinquuntur, cum hoc tamen moderamine, ut in iis dispensandis prima ac potissima pauperum consanguineorum ratio habeatur, bono nihilominus communitatis nostrae clericalis non praeterito. Ad evitandam vero omnem in hac disciplinâ clericali et pace domesticâ confusionem et alia incommoda, huiusmodi dispositiones patrimonialium diligenter consignentur, et superiori, quoties ipsi videbitur, desuper ratio reddatur. Lites vero, si quae super dictis bonis patrimonialibus movebuntur, non a sacerdotibus in personâ, multo minus nomine communitatis, sed per procuratores coram tribunalibus agitentur.

De fraternâ cohabitatione.

Quo in casu quis solus habitare possit.

xxiv. Duo, tres, vel etiam plures clerici, pro locorum qualitate (conformiter antiquis Ecclesiae canonibus) eâdem in domo ac mensâ pie, sobrie, caste et fraterne cohabitent, nec facile aliquis solus exponatur, nisi locorum distantia

postulet, eaque sit parochialium proventuum tenuitas ut duo cohabitare non possint: tales vero soli exponantur, qui eam vitae morumque constantiam probarunt, ut solitudo nihil periculi secum trahere merito credatur.

Erudiantur adolescentes.

xxv. Ut autem huius vitae socialis disciplina, vitato otio, sanctius continuetur, et simul maior proximo utilitas accrescat, teneros adolescentes in bonis moribus et litteris eousque informabunt, prout singulorum capacitas opportunitasque locorum permiserit.

Alii se exerceant in acquisitis disciplinis.

xxvi. Ne tamen ipsi clerici notitiam studiorum theologicorum et controversisticorum in scholis acquisitam deperdant, se se, etiam postquam ad animarum curam aliasque functiones clericales applicati fuerint, in praedictorum studiorum exercitio diligenter occupabunt, et subinde in loco deputando, per repetitiones et conferentias desuper instituendas, aliquod suae industriae ac profectus specimen exhibebunt.

Mutuam charitatem servent.

xxvii. Fraternam charitatem et unionem sedulo observare nitantur, supportantes se mutuo in charitativâ patientiâ et infirmitatis propriae recordatione, quemadmodum in peccatis innumeris divina bonitas benignissime sustinet.

Pro quibus missas celebrare debeant.

xxviii. Quilibet sacerdotum quavis hebdomadâ pro summo Romano Pontifice et occurrentibus sanctae Ecclesiae necessitatibus, necnon pro incremento huius vitae clericalis et singularibus eius benefactoribus unam missam faciat. Menstrua vero sacra duo (unum quovis in loco pro eiusdem Ordinario, alterum pro defunctis confratribus et benefactoribus) a singulis celebrentur. Quotiescumque etiam continget aliquem ex dictis confratribus a vitâ decedere, praeter consuetas exequias quae in sepulturae loco peragentur, quivis sacerdos huius vitae pro salute animae eiusdem tria sacra legat; preces et alia pietatis opera cuiuscumque libertati relinquuntur.

De separatione mulierum.

Vetantur privata cum mulieribus commercia.

xxix. Cum sacerdotes quotidianum Christi Domini receptaculum sint, arctissimam castitatis custodiam omnes habeant, enitendo angelicam puritatem imitari, ad quam obtinendam portas sensuum occludere, omnesque occasiones, et privata cum mulieribus commercia diligentissime fugere studeant.

Item cohabitatio, nisi adsit necessitas.

xxx. Quare nullae mulieres cum hisce sacerdotibus in eâdem domo habitent, sed, quantum fieri potest, in administratione domus et culinae operâ virorum utantur; si tamen familiae rusticae vel alia inevitabilis necessitas mulierum famulitium requirat, matres vel sorores, si haberi possint, vel saltem tales excipiantur, quas vitae morumque honestas commendat; eâ nihilominus separatione factâ, quae superioribus videbitur fore sufficiens et necessaria.

De obedientiâ.

Pareant locorum Ordinariis, superioribus et constitutionibus.

xxxi. Viam regiam sanctae illius obedientiae omnes teneant, quam locorum Ordinariis exhibere clerici saeculares communiter tenentur; quemadmodum haec vita clericalis ab origine sui, sine exemptione, illorum iurisdictioni se subiiciens, sancte servavit, observare deinceps perpetuo debebit. Praeterea omnibus et singulis dictae vitae constitutionibus, ac omnibus illis, quae eorum superiores rationabiliter in Domino mandaverint circa actiones et functiones suas privatas et oeconomicas, perfectam obedientiam, non solum opere, verum etiam voluntate et intellectu praestare pro viribus enitantur, salvâ semper in omnibus Ordinariorum auctoritate et iurisdictione.

Prompti sint ad dimittenda beneficia.

xxxii. In obtinendis vel retinendis beneficiis non proprium suum arbitrium

vel commodum spectantes, promptum semper et paratum animum habeant vel manendi, vel aliò eundi; sic tamen ut in acceptatione ac dimissione seu renunciatione eiusmodi beneficiorum ordo debitus et[1] uniuscuiusque dioecesis consuetudo semper observetur.

Gravati ad superiores confugiant.

XXXIII. Secundum subordinationem superioritatis et inferioritatis unusquisque conversatione suà vel officio ab alio dirigi patiatur: si quis tamen forte irrationabili et indiscreto imperio gravetur, ad superiorem recurrat, qui pro suà discretione in Domino remedium afferet.

De superioribus bene sentiant, nec contra eos quicquam moliantur.

XXXIV. Superioribus suas necessitates candide aperiant, et, amotis suspicionibus, eorum dicta et facta ita accipiant ut semper in meliorem partem interpretentur, etsi propriae voluntati et iudicio contraria esse videantur; maxime vero caveant murmura et factiones contra superiorum dispositiones excitare, haec enim mutuam charitatem scindunt, bonum régimen disturbant, et instar pestis corpus viresque communitatis inficiunt, ac divino spiritui adversantur.

De curà animarum.

Invigilent animarum curae.

XXXV. Cum pro nostrae vocationis scopo habeamus iuxta normam sacrorum canonum (quo ad eius fieri poterit) et vitae ecclesiasticae honestatem puritatemque vivere, et simul per functiones parochiales Dei honorem et salutem animarum sincere atque vigilanter cum propriae perfectionis studio per Dei gratiam promovere; idcirco sacerdotes huius vitae singulari industrià dictam animarum curam exercebunt, et quidem eà ferventi charitate ac sollicitudine, ut neque in verbo neque in opere aut exemplo bono aliquid desideretur, quod ad oviculas sibi concreditas, etiam cum extremo vitae periculo, rite pascendas conducere possit.

[1] Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

Hinc graviter et rite exerceant functiones ecclesiasticas.

XXXVI. Sacramentorum itaque administrationem sacrarumque caerimoniarum functiones cum decenti gravitate et veneratione peragant. Ritum etiam ubique illos observent, quos Romana Ecclesia et locorum Ordinarii praescripserint.

Sacramenta saepe administrare curent.

XXXVII. Ad frequentem usum sacramentorum poenitentiae et eucharistiae populum fervide adhortentur, necessitatem, vim et effectus eorum explicando; maxime vero invigilent ut aegroti Sacro Viatico et Extremà Unctione mature provisi ex hac vità decedant.

Accomodà ratione evangelium exponant.

XXXVIII. In praedicando evangelio Christi, solius Dei gloriam et animarum salutem spectantes, ab omni invectivarum genere et acrimonià verborum in particulares personas abstineant, neque hominibus, sed Deo placere studeant: unde et ostentationem et auditorum captui minus accommodatos conceptus fugiant, ea semper in medium proferentes, quae pro diversitate auditorii sui populum in veritate christianà erudire, aut in moribus corrigere, vel in charitate, aliarumque virtutum studio magis accendere apta sint, de quibus plura infra.

Scripturis praecipue nitantur, quas interpretabuntur ex mente Ecclesiae, patrum et theologorum.

XXXIX. In sensu semplicitatis et veritatis christianae abundantes, Ecclesiae traditiones et sanctorum Patrum doctrinas, praecipue vero Sanctae Scripturae libros summe aestiment, venerentur et sibi familiares reddant; quos non ex proprià sapientià interpretando ad subtiles conceptus trahere, sed simpliciter ita proponere studeant, prout est utile ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum et ad erudiendum in iustitià, et prout Sancta Ecclesia, sancti Patres et theologorum orthodoxorum consensus sancte hactenus intellexit, et etiam num intelligit.

Singulis dominicis catechismum faciant.

XL. Doctrina catechetica, ad rudiores et parvulos in articulis fidei orthodoxae et moribus christiano homine dignis rite

instituendos, singulis dominicis in ecclesiis parochialibus uniformiter ex praescripto instituatur, ut sic ex naturalibus ignorantiae tenebris ad lumen veritatis fidei et in viam sanctae conversationis traducantur.

Instituant ubique scholas vernaculas.

XLI. Ad hoc plurimum iuvabit si scholas vernaculas (quae magnum, praeter alia commoda non pauca, doctrinae catecheticae cum fructu prosequendae praesidium conferunt) ruri non minus quam in civitatibus omni studio et sollicitudine instituendas curent, frequentius visitent, et ea, quae, in catechesi dicta vel dicenda sunt, ludimagistrum parvulos suos docere iubeant.

Ex quibus sibi assumant parvulos ad vitam clericalem informandos.

XLII. Ex vernaculis hisce scholis aliqui bonae indolis parvuli ad aedes parochiales assumantur; qui sacerdotibus ad altare inserviant, mensae ministrent, ad eamque Scripturam Sacram legant, canere et latine loqui paulatim addiscant, in mysteriis quoque christianae fidei, timore Domini, ingenuis moribus, bonis litteris et aliis huius vitae clericalis principiis instruantur, sicque ad omnem pietatem et morum honestatem ab ineunte aetate sollicite educentur.

Parochianos sincerâ charitate prosequantur.

XLIII. Animarum fructum plurimum promoveri sciant si parochiani sincerâ charitate foveantur. Hinc aegrotos frequentius invisant, eisque, cum opus erit, ad ultimam luctam ex debito salutaribus monitis assistant et confortent; pauperum vero pupillorum, viduarum, aliarumque miserabilium et afflictarum personarum singularem quamdam curam habeant, earumdem necessitates et miserias, quantum fieri poterit, consilio, operâ, solatio sublevando.

Nihil innovent, et controversias declinent.

XLIV. In parochiis suis nihil novi incipiant, nihil mutent; verum consuetudinibus laudabiliter hactenus observatis insistant: maxime vero caveant, ne in ullam controversiam, praesertim cum magistratibus, se intromittant, nisi requisito prius superiorum consilio et impetrato consensu.

Hoc institutum propagent et quibusdam mediis custodiant relatas constitutiones.

XLV. Hanc clericorum saecularium vitam diligant, defendant, propagent, et in vocatione suâ, tamquam generosi milites in statione, quibuscumque adversis non obstantibus, constanter perseverent, ac pro firmiore harum constitutionum observatione et custodiâ quandoque colloquia instituant, quibus id efficiant, ne res suae, sive spirituales, sive temporales, aliquid capiant detrimenti; et casu quo disciplinam dissolvi vel oeconomiam periclitari deprehenderint, provido maturoque consilio occurrant; quod ipsum assequentur facilius, si quivis in examine privato, iuxta statum et conditionem suam, super his constitutionibus, cum proposito emendationis, diligenter se examinaverit.

Quae tamen non obligant sub peccato.

XLVI. Denique hae constitutiones sub peccato, per se loquendo, non obligant, etsi quis ad hanc vitam clericalem servandam per iuramentum se adstringat; solus autem ille periurus censebitur, qui proprio motu se ab huius clericalis vitae et disciplinae statu separaverit.

Constitutiones iuventutis ad vitam sacerdotalem clericorum saecularium in commune viventium educandae.

PROOEMIUM.

Scopus huius instituti clericalis.

Finis huius vitae clericalis est et clericos saeculares in commune viventes in honestate et disciplinâ clericali conservare et ingenuos adolescentes ad eamdem educare. Unde qui hic aluntur firmiter sibi proponere debent, quod, sacerdotes facti, sub disciplinâ huius vitae ad incrementum Ecclesiae Catholicae militare, et, iuxta propriam, etiam aliorum salutem ex professo procurare velint. Quare, qui ad huius disciplinae institutionem accedunt, sibi persuadeant, se

vere in filios et in membra huius corporis suscipi. Igitur, seposito erga domum paternam et consanguineos inordinato affectu, eo magis Deum creatorem suum et spirituales suos parentes diligere debent, quo maiora beneficia et pretiosiorem vitam omnino gratis ab ipsis accipiunt. Proinde hanc clericorum saecularium vitam ut veram, ut carissimam matrem habeant, illius disciplinae ex animo se submittant, tradendo personas suas instituendas et erudiendas secundum voluntatem suorum superiorum, maxime vero ad perfectionem debitam et gradum quemdam excellentem communitatis bonorum, dilectionis fraternae, castitatis et obedientiae ab adolescentiâ conentur, in quibus veluti columnis tota structura huius vitae clericalis subsistit.

Porro constitutiones huius iuventutis ad vitam clericorum saecularium rite educandae in tria potissimum puncta dividere visum est: primum erit de pietate christianâ; alterum de morum honestate; tertium de studiis litterarum.

De pietate christianâ.

Clerici addiscant fidei articulos, sacramentorum virtutem et caeremoniarum significationem.

I. Articulos fidei catholicae eorumque fundamenta animis suis firmiter imprimere, item tam sacramentorum virtutes, quam etiam significationes sacrarum caerimoniarum, earumque congruitates probe addiscere studeant, ex quorum deinde scientiâ intelligant solam Ecclesiam Catholicam caelestis sapientiae et divinae veritatis, insuper et morum laudatissimorum in terris magistram existere, extra quam salvari impossibile sit.

Ut vincere possint tentationes vacare debent lectioni piorum auctorum.

II. Nosse propterea debent mundum, carnem et diabolum esse tres animae nostrae capitales hostes, qui, viam ad Caelum tamquam latrunculi obsidentes, suis hostilitatibus efficiunt ut tota vita hominis sit militia super terram, ad quam viriliter oportet accingi. In hunc finem sibi omnis generis practica principia ac media faciliora ex lectione et meditatione sacrâ comparabunt; quibus concupiscentiae motus aliaeque tentationes eludi et muscarum instar possint ac debeant repelli. Huic rei maxime deservient libri piorum auctorum, quos pater spiritualis singulorum captui atque profectui idoneos iudicaverint.

Comparent sibi agnitionem sui ipsius, amorem et timorem Dei.

III. Frequenter sibimet ipsi inculcent humani generis vilitatem, vanitatem, fragilitatem et nihilum, ut huiusmodi cognitione et quotidianâ experientiâ agnitionem sui ipsius paulatim consequantur. Item tam beneficia creationis, redemptionis et sanctificationis, quam poenas eorum qui iisdem abutuntur, sicut quatuor hominis novissima perpetuo ob oculos ponant, ut sic vel ad amorem Dei, gratique animi affectum, vel ad iustum timorem Domini serio impellantur; super quae, tamquam firma christianae vitae fundamenta, omnium solidarum virtutum aedificium extruere oportet.

Se exerceant in theologicis, cardinalibus, aliisque virtutibus.

IV. Virtutum theologicarum, fidei, spei, charitatis, et cardinalium, prudentiae, temperantiae, fortitudinis et iustitiae, genuinam naturam practice addiscant. Ad haec in verâ humilitate, patientiâ, abnegatione sui ipsius iugiter se exerceant, omnesque suas actiones in verâ discretione instituere serio conentur; maxime vero, quodnam in quavis virtute medium, et quaenam vitiosa extrema sint, sedulo indagent; aliàs enim iuvenilis impetus, ob suam immoderatam vehementiam, experientiâ teste, facile et plerumque ad extrema deflectit. Hic[1] multum proderit, si quilibet aliquid temporis certo cuidam vitio vel particulari defectui extirpando et virtuti oppositae exercendae iuxta maiorem suam indigentiam et utilitatem, de consilio patris

[1] Forsan legendum *Hinc* (R. T.).

spiritualis, vel quoties sibi aliàs visum fuerit, impendat.

Quod ipsis permissum, id tantum cupiant. v. Veram indifferentiam erga omnes res huius mundi habeant, solum illud optimum existimantes quod a Dei et superiorum voluntate dimanat. Proinde promptam obediendi voluntatem, quae omnibus hanc vitam sectantibus maxime necessaria est, a iuventute sibi comparabunt.

Custodiant integritatem mentis et corporis. vi. Tam primam innocentiam, quam castitatem mentis et corporis, ut pupillam oculi, illibatam conservare satagant. Proinde principiis obstent, et omnes malas suggestiones sine cunctatione ex animo eiiciant.

Refraenent sensus. vii. Ad sensuum suorum tam internorum quam externorum custodiam pro viribus attendant, maxime vero ab auditione rerum turpium, tamquam a facie colubri, fugiant, et si fugere non possint, reprehendant, vel saltem serio apud se detestentur.

Oculos a noxiis avertant. viii. Oculos suos ab omni curioso intuitu sexus feminei, aliarumque vanitatum, quae hominem fascinando inquinare vel distrahere solent, sollicite avertant. Hinc fraenum timoris Domini sibi iniicientes, foris et in templo oculos ab omni inordinatà evagatione pro viribus cohibere nitantur. Quod facilius consequentur, si praesentiam Dei et futurorum bonorum stabilitatem, respectu quorum haec caduca vilescunt, animo iugiter revolvant.

Ori modum imponant. ix. Turpiloquia sicut et blasphemiae procul arceantur, et si quis in his deprehensus, tertiàque vice correptus, emendationem effective non demonstraverit, tamquam pestis e consortio innocentum eiiciatur.

Detestentur avaritiam. x. Ne rerum singularium usu ad avaritiae sordes inclinentur, nemini licet pecunias proprias aut res alias clandestine possidere; et, si quis a parentibus, consanguineis, tutoribus et quibuscumque aliis simile quid acceperit, non sibi seorsum reservet, sed in communi custodià superiori asservandum tradat. Hinc, etsi plutei ad asservationem quarumdam recularum studiosae iuventuti necessariarum singulis permittantur, superior tamen ad eos clavem magistram habebit.

xi. Singulis diebus, statim post preces matutinas, mediam horam lectioni spirituali vel meditationi diligenter impendant, et quae ex attentà lectione vel meditatione notatu digna deprehenderint, cum brevi reflectione, primo memoriae bene mandent, tum etiam in libro suo spirituali ad hoc deputato clare et breviter notent, ne thesauro spiritualis scientiae defraudentur. Spirituali lectioni vel meditationi vacent.

xii. Quotidie, tempore et loco sibi assignato, tremendo missae sacrificio devote intersint, et sub eodem non solum corpus et animam, verum etiam omnes cogitationes, verba et opera sua Patri caelesti per Iesum Christum in servitium offerant; et qui officium parvum beatae Mariae Virginis necdum orant, officium Immaculatae Conceptionis a sanctà Sede Apostolicà approbatum, unà cum hymno sancti Casimiri pariter approbato vel approbando, praecipue pro conservandà castitate, persolvant; cum vero celebrans ad communionem pervenerit, suam quoque spiritualem communionem (prout didicerunt) instituant. Missae sacrificio intersint, et interim nonnulla praestent.

xiii. Qui vero in maioribus classibus existunt, officium parvum beatae Mariae Virginis pro incremento gratiae vocationis clericalis singulis debus recitent, sic quidem ut primam, tertiam, sextam et nonam sub missae sacrificio; vesperas vero et completorium, cum matutino et laudibus pro die sequenti, tempore pomeridiano, paulo ante coenam, in honorem Genitricis Dei reginae et patronae Maiores recitent officium B. M. V.

singularis huius vitae clericalis, pro temporum diversitate, alternis vocibus recitando persolvant.

Functionibus ecclesiasticis modeste et attente intersint.

XIV. In templo sub missae sacrificio, aut vesperis verâ pietate et modestiâ praelucentes, ab omni garrulitate et strepitu, oculorum curiositate et inordinatâ mentis omniumque aliarum facultatum effusione se custodiant; sub auditione verbi Dei, ianuam alienis cogitationibus praecludendo, intellectum, memoriam et voluntatem, ad percipiendum debitum fructum, concionatoris sermoni ex animo accommodent.

Saepe confiteantur, et eucharistiam sumant,

XV. Philosophiae ac theologiae studiosi singulis septimanis et maiorum totius anni festivitatum diebus conscientiam suam sacramentali confessione expiare et ad sacram communionem accedere assuescant; qui vero in humanioribus scholis existunt, saltem singulis quatuordecim diebus id observabunt. Confessariis autem confiteantur omnes, quos superiores vel[1] huius vitae clericalis sacerdotibus vel aliunde determinaverint.

Post quam gratias agant et orent.

XVI. Post communionem aliquantum temporis in gratiarum actionem pro tanto beneficio, aliquam affectuosam orationem, vel ore, vel mente recitando, impendant, in qua omnia viscera sua, cum omnium necessitatum suarum tam privatarum quam publicarum Ecclesiae explicatione, coram oculis divinae maiestatis effundent, et in vulnera Christi hospitis amabilissimi abscondendo commendabunt.

Non raro consulant superiores, patrem spiritualem et confessarium.

XVII. Ut ab occultis satanae et naturae vitiatae insidiis facilius praeserventur, ab adolescentiâ assuescant non raro cum superioribus, patre spirituali et confessario super statu hominis sui interioris conferre, et iisdem graviores, praesertim extraodinarios animi sui motus et impulsus candide aperire, id quod ad cognitionem et discretionem spirituum, an ex Deo sunt nec ne, plurimum prodesse dignoscitur.

Aliquando exercitiis vacent.

XVIII. Singulis annis recollectioni spirituali, qui eiusdem capaces sunt, per aliquos dies vacabunt; idem observetur in eorumdem susceptione ad hanc vitam, antequam iuramentum praestent; adiungant etiam confessionem generalem totius vitae, nisi ante eam fecerint.

Maiores iunioribus exemplo sint.

XIX. Maiores iunioribus in observatione constitutionum, tamquam speculum verae integritatis, pro viribus praeluceant, et cogitent se, a pueritiae indulgentiâ ablactatos, iam ad veras et solidas virtutes evocari; proinde spirituali fulgore, studiosis nempe virtutum et exercitiorum hactenus praesciptorum actibus, in verâ discretione ubique praelucere conentur.

De morum honestate.

In moribus proficiant, et si deliquerint poenitentiam agant.

XX. Ad eam integritatem morum omnes et singuli pro viribus attendant, ut castigationibus non indigeant; et, si deliquerint, cito contriti et humiliati fateantur suam culpam, atque cum proposito seriae emendationis se superioris arbitrio submittant, sustinentes libenter poenitentias, quae pro qualitate delicti fuerint iniunctae, idque sine resistentiâ aut murmuratione vel frivolâ excusatione.

Omnibus suum honorem deferant.

XXI. Senectutem venerentur, et tam domi superiores quam foris sacerdotes ac personas ecclesiasticas quascumque, maxime vero praedecessores suos et omnes homines secundum cuiusque status dignitatem ex animo venerentur, ac debitum honoris titulum impendânt.

Utantur caeremoniis gravibus et modestis.

XXII. In externis caeremoniis, quae in modo dictae reverentiae signum solent adhiberi, hypocriticam pseudopoliticorum simulationem et ineptam gesticulationem ut pestem fugiant; e contra

[1] Videtur deesse praeposit. *ex* (R. T.).

cum debitâ gravitate, modestiâ et decore, ut recta prudensque dictabit ratio, venerationem paucis ostendant.

Inferiores honore superiores praeveniant.

XXIII. Quoties domi vel foris sibi invicem obviabunt, semper ii qui sunt in inferiore classe adolescentes altiorum classium, omnes vero et singuli suos superiores aliosque sacerdotes honore debito praeveniant, maiores quoque detecto capite, superiores vero et sacerdotes etiam cum inclinatione corporis salutantes.

Cum superioribus raro et modeste, cum aequalibus honeste loquantur.

XXIV. Coram superioribus et maioribus se ultro non facile ad loquendum ingerant, ad interrogata vero paucis modeste et graviter respondeant. Cum aequalibus ea agere et loqui expedit, quae vel honestas, vel utilitas, vel necessitas commendant.

Scandala superioribus prudenter deferant.

XXV. Quando advertent ex domesticis aliquem deliquisse, aut ad delictum periculose inclinari, vel si aliud quodcumque scandalum patiantur, ad superiorem debitâ cum modestiâ, loco et tempore congruo, fraternae correctionis curâ deferre teneantur, ut mature malo occurri possit.

Superiorum correctionem in bonam partem accipiant.

XXVI. Contra correctionem superiorum non murmurent, et si quid iniuste sibi pati videantur, patienti taciturnitate prudenter sufferant, et in meliorem partem accipiendo cogitent se de praesenti non intelligere correctionis mensuram. Imprimis autem caveant ne de suis superioribus male loquantur, vel illos iudicent, irrideant, aut illorum dicta, facta, correptiones, dispositiones, etc. sinistre interpretentur, multo minus talia suis sociis aut (quod peius foret) extraneis evulgent.

De dispensatione necessariorum non conquerantur.

XXVII. Contra dispensationem necessariorum, nullas factiones et murmura excitent, sed, si quem defectum horum quomodolibet in veritate notaverint, competenti superiori seorsim indicabunt, ut suo tempore eo[1] modo sciat remedium adhibere.

Mendacium detestentur.

XXVIII. Ab omni specie mendacii abstinere, veritatem vero, quae inter praecipua bene moratae iuventutis ornamenta meritò numeratur, tamquam pupillam oculi in omnibus verbis et actionibus suis custodire studeant.

Item adulationem et simulatam pietatem.

XXIX. Non adulentur, non pietatem fingant, neminem decipiendo verbis circumveniant, et in narratione rerum auditarum ab omni falsâ amplificatione abstineant, ut, sicut os loquitur, ita in veritate sentiat cor.

Nemo alterum offendat.

XXX. Nemo alterum mendacii inciviliter arguat, nec in passione irae erga se invicem effervescant, aut vindictam sumere quocumque modo attentent; ad competentem vero superiorem, si rei gravitas postulaverit, rationabiliter et sine cupiditate vindictae deferre nemo prohibetur, qui noverit optime in Domino providere.

In omnibus simplicitatem et sinceritatem servent.

XXXI. Sermone utantur modesto, non sapientiae sublimitatem affectent, non falsae humilitatis abiectionem, sed in omnibus curent simplicitatem sinceritatemque christianam servare, quibus aedificetur proximus, non offendatur.

In sermone ambages vitent et laconici sint.

XXXII. In iis qui narrant, ambages et superfluos verborum ambitus, sicut et circumstantias ad rem non pertinentes abscindant, et modo recto ac plano ad scopum sui dis[c]ursus festinent, aliis etiam discurrendi locum cessuri.

Item iactantiam fugiant.

XXXIII. Se ipsos prae aliis non extollant, neque interius in suis rebus sibi vane complaceant, multo minus seipsos aut sua laudare et per iactantiam magni facere praesumant, cogitare enim debent omne bonum esse desuper a Patre luminum.

Sint affabiles et verecundi.

XXXIV. Non sint morosi, erga omnes autem affabiles, mane et vespere salutem

1 Forsan *et* pro *eo* legendum (R. T.).

invicem impertiantur: minores in alloquio a maioribus et superioribus affatum expectent, quod debitae submissionis et verecundiae signum fuerit.

Componant vultus.

XXXV. Tam vultus tristitiam et oculorum austeritatem, quam levitatem in seipsis omnes sic corrigant, ut suavitas cum gravitate, modestia vero cum magnanimitate in cuiusvis vultu certare videatur, in hoc ipso tamen omnem simulationem et hypocrisin excludentes.

Ac corpus totum.

XXXVI. Exclusâ omni levitate, in incessu gravitatem cum modestiâ coniungant, semper incedendo non currant, in vestibus munditiem ament, sordes oderint, et in omnibus verbis actionibusque suis gestus membrorum ac totius corporis compositionem talem exhibeant, quae omnem hominem aedificare possit ac debeat.

Quaedam servare debent in triclinio.

XXXVII. Erga cibos in mensâ appositos ipsius appetitus sensualitatem sibi praedominari sic non sinant ut gula rectae rationis usum praeveniat; quantum autem ad moderatam corporis refectionem necessarium fuerit, comedant; in singulorum ciborum contrectatione debitam modestiam ac decorem in aliorum aedificationem observent; silentium quoque in triclinio sancte servetur, extra mensam porro ordinarie sive domi sive foris abstineant[1], neque sine licentiâ superiorum alibi comedant aut bibant.

Item alia extra illud.

XXXVIII. Post mensam aliquantum temporis honestae recreationi indulgebunt, sic tamen ut ab indecorâ corporis agitatione abstineant, et cum eâ circumspectione ac modestiâ laetitiam attemperent, ut nemo prudens offendi queat.

Statutis temporibus omnes simul commorentur.

XXXIX. Nemo autem, sive domi, sive foris, recreationi se subducere vel ad alia loca, occasiones aut consortia declinare, vel eo tempore, praepostero ordine, litteris operam dare, vel in loco solitario se tristitiae aut melancholiae dedere permittatur: est enim tempus studendi et tempus ridendi; omnia tempus habent.

Moderate iocentur, et immoderatos iocos patiantur.

XL. Quamvis humanum sit, intra limites virtutis eutrapeliae, iocari et iocos aut sales ab aliis accipere ac tolerare posse; nihilominus tamen stultiloquia, scurrilitates et alia, quae honestatis terminos mediumque discretionis excedunt, in nullâ occasione tolerentur. Cum vero ex humanâ imperfectione, tam domi quam foris, contra dictas eutrapeliae et discretionis leges non raro peccari soleat, a teneris assuescant ne ita delicati efficiantur ut nihil pati velint aut possint, existimantes omnia sibi ex voto accidere debere.

Ne nimios edant risus.

XLI. Cum valde indecens sit proprium sermonem suis interpolare cachinnis, ideo, in narrandis vel audiendis leporibus ac facetiis, nolint aliis in ridendo palmam praeripere, sed appetitum suum inhibentes cum moderatâ suavitate oris sua loquantur, vel alios auscultent, aliis in risum solutis et ipsi subrideant, prout virtus eutrapeliae suaserit, vitando duo extrema, nimiam quidem austeritatem ex unâ, nimiam vero levitatem ex alterâ parte.

Molesti non sint.

XLII. In recreationibus invicem verbis vel actionibus irritare aut insulsorum morum ineptiis molesti esse nolint, quibus alii ad tristitiam, nauseam, iracundiam vel antipathiam provocentur.

Ex aliorum sermone fructum capiant.

XLIII. In auscultando alterius discursu, secluso omni contemptu, sagaciter observent, quid is pulchrum, quid indecus[1] effundat, indeque sibi documenta tacite efforment, quomodo se in simili occasione gerere velint, quae cavere, quae observare: loquentem autem pro-

1 Videtur deesse *a cibo* (R. T.).

1 Forsan *indecens* (R. T.).

ximum importune ne interrumpant, sed patienter audiant; indecens enim est audiri velle, audire vero nonnisi impatienter.

De omnibus bene sentiant. XLIV. Nemini detrahant, aliorum dicta et facta in melius interpretentur. Sinistre vero alios iudicare et amaris verbis praestringere, oderint cane peius et angue.

Neminem carpant. XLV. Ubi duo, tres vel plures fuerint simul, caveant ne defectus tertii (quisquis ille fuerit, domesticus, vel extraneus, superior vel aequalis) imprudenti ore suggillent: quod enim sibi quis fieri non vult, aequum est ne faciat alteri.

Aliorum peccata superiori tantum revelent; XLVI. Alterius dicta vel facta, seu graviora, seu leviora videantur, tertio non revelent, sed ad superiorem, si correctione indiguerint, cum debitâ modestiâ et commiserationis affectu deferant.

Ab aliis audita ne propalent. XLVII. Ab aliis audita in se sinant emori, quae cum debitâ utilitate, necessitate aut honestate non propalari possint, quod fiet si superiores abolendae garrulitati, adolescentes vero servando silentio dederint operam.

Praesertim obtrectationes. XLVIII. Si quis proximum vel fratrem suum de tertio male loqui audierit, hoc tertio non manifestabit, multo minus, quae tertius ille de eodem proximo dixerit, velut susurro, effutiet; haec enim, quia discordiam seminant, etiam in rebus levibus adolescentes odio capitali prosequi meminerint.

Contentiones non ament. XLIX. Unus alterum, vexando, irritando vel defectus exprobando, ad iram non non provocet, multo minus discordiam inter fratres seminare, aut cum altero verbis pugnisque contendere attentet, quae omnia, sicut e diametro bonis moribus repugnant, ita in domo iuventutis nequaquam tolerabuntur.

Contendentes, L. Quod si unus alterum laeserit, cito in gratiam redeant, et qui illatae iniuriae reus fuerit, iniunctâ poenitentiâ, laesae parti humiliter deprecando satisfaciat. In gratiam redeant.

Laesi vindictam non petant. LI. Iniurias tamen ab aliis sibi illatas nullo modo vindicare velint, scientes in patientiâ possidere animas suas, maxime si tantum in propriam personam sine alio nocumento redundare videantur.

Furentes fugiant, et postea corripiant. LII. Si quando proximus in flagranti passione effervescit, qui sibi[1] praesentes sunt, cedant, illius irae dando locum, ne similiter accendantur. Hinc neque corripiant quemquam in fervore animi constitutum, sed tempus congruum expectent, donec ardor sedetur, et sedatâ passione correctionis sit capax.

Non furentur. LIII. Nemo alteri quicquam furetur, aut ex petulantiâ abscondat; proinde serio sit omnibus interdictum aliorum musaea pervagari, aut pluteos lustrare.

Munditiam colant. LIV. Omnium rerum munditiam diligentes, non tantum in musaeo libros, chartas, aliaque studiosis necessaria, post singulos usus in ordinem componant; verum etiam in cubiculo vestimenta quaecumque inter sordes perire et aliis nauseam creare non sinent.

Comam non nutriant. LV. Longiores crines aut comam non nutriant; sed, proscriptâ indecorâ capillorum longitudine, modestam mediocritatem ex praescripto uniformiter omnes servent, ut caput honeste tegatur, non obruatur.

Seorsim et composite dormiant. LVI. Seorsim dormiant omnes, totum corpus cum omnibus membris ad debitam honestatem componere, sicque compositum in obsequio servare assuescant.

De studiis litterarum.

Cum virtutibus scientias coniungant. LVII. Gratiae Dei et naturae talentis viriliter cooperentur, virtutumque stu-

1 Forsan *ibi* (R. T.).

dio illum scientiarum profectum coniungant, qui virtutibus adminiculetur.

Attente aures praebeant.

LVIII. Tam in scolis, quam domi, eliminatâ omni petulantiâ, explicationibus, aliisque scholasticis exercitationibus, sedulâ attentione aures praebeant.

Neminem a studio deturbent.

LIX. Tempore studiorum nemo strepitum aut pulveres excitet, multo minus extra proprium musaeum in domo vagetur, aut quocumque modo alios inquietare et a studiis impedire ausit.

In concertationibus unice veritatem quaerant.

LX. Concertationes scholasticae absque clamore nimio, qui veritatem dubii solummodo confundit, sic instituantur, ut argumentans tarde et ordinate sua proponat; defendens vero patienter argumentum audiens ad formam respondeat. In se invicem non invehantur, neque fervore nimio vel irâ excandescant: multo minus unus alterum confundere, sed rei propositae veritatem emere[1] conentur, et ubi illius evidentia vel probabilitas constiterit, non violenter argumentum ex stimulo superbiae intellectualis torquere praesumant, sed veritati vel probabilitati prudenter acquiescant.

Mediam horam tribuant cantui.

LXI. A prandio ante initium studiorum mediam saltem horam cantui chorali addiscendo impendent omnes, a quo nemo eximi poterit. Hunc semel edocti, vel ad cantus figuralis vel musicae instrumentalis varia exercitia pro cuiusque capacitate applicabuntur.

Pro delicti ratione privatim vel publice castigentur.

LXII. In quibus quilibet privatim deliquit, etiam privatim castigetur; publica vero delicta publicâ poenitentiâ intra domesticos parietes mulctentur, ut sic scandalum tollatur, et alii a similibus absterreantur ».

Preces dictorum clericorum et electoris, ac administratoris Bavariae.

§ 2. Nobis propterea praefati exponentes, ac etiam dilectus filius abbas Pompeius de Scarlatis dilecti filii nobilis iuvenis Maximiliani Emmanuelis utriusque Bavariae ducis, sacri romani imperii principis electoris, in Romanâ Curiâ administer, tam ipsius principis electoris quam dilecti quoque filii nobilis viri ducis Maximiliani Philippi eius patrui et electoratus administratoris nomine, humiliter supplicari fecerunt, ut institutum et constitutiones huiusmodi pro maiori religionis catholicae bono, ipsiusque instituti decore et augmento, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communire et aliàs opportune in praemissis providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmantur dictum institutum et relatae constitutiones.

§ 3. Nos igitur, piis eorumdem Maximiliani Emmanuelis et Maximiliani Philippi ducis votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, dictosque exponentes specialis favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, institutum praedictum sub immediatâ iurisdictione Ordinariorum et directione unius generalis praesidis, necnon constitutiones praeinsertas, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Praeterea eisdem exponentibus alias constitutiones praeinsertis non contrarias pro spirituali tempora-

Item conceditur facultas condendi alias constitutiones et obtinendi quae-

[1] Forsan *edere* (R. T.).

cumque beneficia saecularia. lique dicti instituti directione ab hac sanctâ Sede postmodum approbandas condendi facultatem impertimur. Ac ad tollendam omnem ambiguitatem, cum dicti exponentes sint clerici mere saeculares, omnibusque saecularis cleri oneribus obnoxii, eosdem exponentes quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum saecularium capaces esse, ac proinde canonicatus et praebendas, personatus, dignitates etiam post pontificalem maiores in cathedralibus etiam metropolitanis et principales in collegiatis ecclesiis, necnon parochiales ecclesias, earumque perpetuas vicarias, et alia quaecumque cum curâ et sine curâ beneficia ecclesiastica saecularia quomodolibet qualificata, quae per clericos saeculares obtineri consueverunt, possidere ac consequi et obtinere posse, auctoritate et tenore praedictis, declaramus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, quarumvis ecclesiarum, aliisve quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII iunii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 7 iunii 1680, pontif. anno IV.

LXXXVI.

Confirmatur iterum et extenditur cardinalis protectoris decretum de nihil agendo contra statuta a Sede Apostolicâ pro provinciâ Neapolitanâ S. Petri de Alcantara Discalceatorum, ipsâ prius non auditâ, tum etiam adversus decreta a dictae Sedis tribunalibus et ministris emanata[1].

1 De erectione huius provinciae, et aliis ad eam spectantibus, vide adnotata in Constitutione CLXXIV (*al.* 173) Clementis X, quae incipit *Sacrosancti apostolatus* (tom. XVIII, pag. 531). Praedicti vero decreti confirmationem reperies in Constit. CV (*al.* 104) eiusdem Clementis X, quae incipit *Exponi nobis* (tom. XVIII, p. 325). Tandem statuta ab Innocentio XI habes in eius Constitutionibus, *Aliàs felicis recordationis*, (supra, pag. 192 et pag. 218).

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Praedictum decretum primo confirmatum fuit a Clemente X, ut infra.

§ 1. Dudum felicis recordationis Clemens Papa X praedecessor noster quoddam decretum, a bonae memoriae Francisco, dum vixit, episcopo Ostiensi et Veliterno, S. R. E. cardinali Barberino nuncupato, Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum apud Sedem Apostolicam protectore, ad favorem custodiae sancti Petri de Alcantara fratrum Discalceatorum eiusdem Ordinis in regno Neapolitano auctoritate apostolicâ institutae, quae postmodum in provinciam pari auctoritate erecta fuit, emanatum, specifice confirmavit et approbavit per quasdam suas in simili formâ Brevis die VIII iulii MDCLXXII desuper expeditas litteras, tenore qui sequitur, videlicet: « Clemens Papa X, ad futuram rei memoriam. Exponi nobis nuper fecerunt, etc. ».

Preces custodis et exprovincialis dictae provinciae.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Ioannes a S. Maria, modernus custos et exprovincialis dictae provinciae S. Petri de Alcantara in regno Neapolitano nobis nuper exponi fecit, multa alia subinde ab hac sanctâ Sede per litteras pariter in simili formâ Brevis emanatas, eiusque tribunalibus et ministris per decreta aliasque scripturas ad favorem eiusdem provinciae, pro recto illius gubernio ac quiete ac perfectâ regularis disciplinae observantiâ in eâ stabiliendis et conservandis constituta et ordinata fuerint, quae per importunas quorumdam religiosae tranquillitati dictae provinciae insidiantium suggestiones convelli aut perturbari possent, in maximum eiusdem provinciae ac regularis observantiae, quae in eâ, Domino benedicente, viget, praeiudicium et detrimentum: nobis propterea Ioannes praefatus humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Altera confirmatio et extensio praefati decreti.

§ 3. Nos igitur, ipsius Ioannis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac praeinsertas Clementis praedecessoris litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis, harum serie confirmantes et approbantes, omnibus et singulis modernis et pro tempore existentibus tam maioribus quam minoribus superioribus et fratribus dicti Ordinis, quocumque nomine nuncupatis, sub poenis supra expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, districte praecipimus et mandamus, ne adversus praedictam provinciam, aut in praeiudicium, seu contra tenorem litterarum apostolicarum ac ordinationum et decretorum quorumcumque ad illius favorem ab eâdem Sede eiusque tribunalibus et ministris hactenus quomodolibet emanatorum, quicquam, etiam minimum, sive in Romanâ Curiâ, sive extra eam, directe vel indirecte, per se ipsos vel alios, tam iudicialiter quam extraiudicialiter, petere, attentare vel facere audeant quovis modo vel praesumant, nisi prius de omnibus et singulis diligenter informato venerabili fratre nostro Alderano episcopo Tusculano eiusdem S. R. E. cardinali Cybo nuncupato, moderno et pro tempore existente Ordinis supradicti apud nos et Sedem praefatam protectore, qui de illis certiorem reddere debebit ministrum provincialem eiusdem provin-

ciae pro tempore existentem, ad hoc ut defensioni ipsius provinciae consulere valeat: quod si quicquam secus agi vel attentari aut etiam obtineri contigerit, id totum nullum et subreptitium, nulliusque roboris et momenti existat, nec cuiquam suffragetur.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces pariter existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac provinciae praefatae, eiusque superioribus et fratribus quibuslibet, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia tollit. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in litteris praeinsertis concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fidem addit transumptis. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 12 iunii 1680, pontif. anno IV.

LXXXVII.

Confirmatur decretum Congregationis, quo definitum fuit solum priorem generalem Eremitarum sancti Augustini habere ius aggregandi ad archiconfraternitatem Cincturatorum; vicarios vero generales Discalceatorum erigere posse confraternitates Corrigiatorum [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Facultatem, a Gregorio XIII priori generali concessam, sibi vindicarunt vicarii generales. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Dominicus Valvasorius, prior generalis Ordinis fratrum Eremitarum sancti Augustini, quod (licet dudum felicis recordationis Gregorius Papa XIII praedecessor noster litteras patentes unionum et aggregationum confraternitatum seu societatum Cincturatorum, quae de cetero fierent confraternitati S. Iacobi civitatis nostrae, tunc suae, Bononiensis, sub nomine prioris generalis dicti Ordinis tantum expediri mandaverit) nihilominus nonnullis ab hinc annis vicarii generales congregationum Italiae, Galliarum, Hispaniarum et Lusitaniae fratrum Discalceatorum Ordinis praedicti ius aggregandi huiusmodi confraternitates ad archiconfraternitatem Cincturatorum in ecclesiâ eiusdem S. Iacobi Bononiensis institutam, non obtentâ super hoc a priore generali eiusdem Ordinis facultate, sibi competere praetenderunt; ortâque et diu ventilatâ super praemissis lite, Congregatio venerabilium fratrum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita decretum desuper edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum S. Congregationis. « In causâ Augustinianorum vertenti inter patrem generalem totius Ordinis sancti Augustini ex unâ, et patres vicarios generales Discalceatorum congregationum Italiae, Galliarum, Hispa-

1 Aliud consimile decretum dictae Congreg. episcoporum et regularium confirmatum fuit Constit. *Aliàs emanavit* (supra pag. 189).

niarum et Lusitaniae alterâ ex partibus, sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, partibus auditis, referente eminentissimo Crescentio, censuit non licere Discalceatis ius aggregandi ad confraternitatem Cincturatorum S. Mariae de Consolatione positam in ecclesiâ S. Iacobi Bononiae; posse tamen erigere confraternitates Corrigiatorum in propriis eorum ecclesiis tantum, servatâ tamen formâ constitutionis sanctae memoriae Clementis VIII incipientis *Quaecumque*, etc., emanatae sub die VII decembris MDCIV, et decretum eiusdem sacrae Congregationis; ideoque erectionem factam in ecclesiâ Discalceatorum in civitate Ulyssiponis esse nullam. Romae, XXX septembris MDCLXXVIII, G. cardinalis CARPINEUS ».

Confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Dominicus prior generalis decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiri, ac aliàs opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desideret: nos, ipsius Dominici prioris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis et apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate eiusdem Congregationis cardinalium. Praeterea, ne pia christifidelium devotio in acquisitione indulgentiarum decipiatur, memoratis vicariis generalibus harum serie iniungimus, ut confraternitatum Cincturatorum huiusmodi iam erectarum, et per eos seu eorum antecessores supradictae archiconfraternitati sine sufficienti facultate aggregatarum, aggregationem a praefato Dominico seu pro tempore existente priore generali Ordinis praedicti, quantocitius fieri poterit, petant, ac tam praefatas Gregorii praedecessoris litteras, quam praeinsertum dictae Congregationis decretum perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observent, sub poenis nostro seu pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio imponendis.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios ac delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, Ordinis et Congregationis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene

et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio, quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die v iulii MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 5 iulii 1680, pontif. anno IV.

LXXXVIII.

Confirmantur quaedam ordinationes generalis Ordinis Eremitarum S. Augustini circa electiones superiorum et officialium in Quitensi, aliisque Indiarum provinciis[1].

Innocentius Papa XI.
ad futuram rei memoriam.

Causae sequentium ordinationum.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini, quod, ad tollendas omnes controversias quae in Quitensi aliisque Indiarum provinciis dicti Ordinis circa electionum confirmationes a praesidentibus seu a confirmatoribus faciendas oriri possent, dilectus etiam filius Dominicus Valvasorius prior generalis dicti Ordinis nonnullas ordinationes fecit per quasdam suas patentes litteras tenoris qui sequitur, videlicet:

[1] Hac de re Const. *Exponi nobis* (sup. p. 85) et Const. *In supremo militantis* (sup., p. 149).

Statutum fuerat a Pontifice, ut valide censerentur electiones omnes confirmatae a praesidentibus, donec innotesceret definitio prioris generalis.

« Magister frater Dominicus Valvasorius Mediolanensis, totius Ordinis Eremitarum sancti patris nostri Augustini prior generalis. Etsi ad tollendam a subditis occasionem insurgendi contra patrem provincialem seu rectorem provinciae et alios superiores in capitulis provincialibus vel aliàs in Quitensi et aliis Indiarum provinciis respective electos et confirmatos, eisque debitam obedientiam sub motivo nullitatis electionis denegandi, per Constitutionem sanctissimi domini nostri Innocentii Papae XI feliciter regnantis sub XXIV mensis martii MDCLXXVIII incipientem *Exponi nobis*, etc., ad nostram instantiam emanatam, satis opportune inter alia perpetuo statutum sit, quod, si in praedictis Quitensi et aliis Indiarum provinciis electiones patris provincialis et aliorum per scrutinium secretum a maiori parte electorum factae et a patre praesidente confirmatae fuerint, omnes et singuli alii defectus, etiam substantiales, iuris et facti, si forte in praedictis electionibus intervenerint, suppleri intelligantur, et pro suppletis habeantur interim et quousque super praedictarum electionum validitate vel nullitate ad praedictas Quitensem seu alias Indiarum provincias respective nostra vel successorum nostrorum determinatio perveniat, prout in praedicta Constitutione Innocentiana latius continetur, ad quam, etc.; quia tamen patribus praesidentibus seu confirmatoribus, post praelaudatae constitutionis emanationem, nondum praescriptum est quomodo et qualiter auctoritatem confirmandi electiones exercere debeant, ex quo in partibus tam remotis faciliter contingi potest ut praedicti praesidentes seu confirmatores, sive ex officio, sive ad instantiam partis vel partium, sub variis motivis, causis vel praetextibus, in gravissimum tran-

quillitatis et pacis, immo et observantiae regularis, necnon tam eligentium et electorum earumdem provinciarum, quam nostrae auctoritatis praeiudicium, confirmationem vel confirmationes electo vel electis denegare, vel retardare, et consequenter salubrem effectum et efficaciam antedictae Constitutionis frustrare vel impedire possint:

Nunc declaratur debere praesidentes immediate confirmare electiones, semel ac factae fuerint a maiori parte electorum.

Nos propterea, eidem constitutioni Innocentianae inhaerentes, atque in hac parte huiusmodi provinciarum religiosae tranquillitati et paci consulere ac tot malis imminentibus de remedio opportuno providere volentes, tenore praesentium, nostrique muneris auctoritate, necnon de consilio admodum reverendorum patrum, qui nobis assistunt, perpetuo declaramus, statuimus et ordinamus, quod, si in praedictis Quitensi et aliis Indiarum provinciis in personam vel personas, quae tempore electionis, seu electionum, in quasi possessione saltem probabili vocis passivae respective, sive electio vel electiones patris provincialis, seu rectoris provinciae, definitorum, etiam additorum, visitatorum, priorum localium, vicariorum, priorum, iudicum causarum et scrutatorum definitorii, item ac discreti capituli generalis, necnon aliorum quorumcumque officialium, quocumque nomine nuncupatorum, vocem activam in capitulis provincialibus habentium, per scrutinium secretum, prout de iure faciendum, a maiori parte omnium electorum in capitulo provinciali aut in quocumque definitorio vel aliàs quomodolibet respective factae fuerint, patres praesidentes capituli, patres provinciales et alii quicumque superiores, in quibus auctoritas ordinaria vel delegata confirmandi pro tempore quomodocumque resideat, praedictos omnes et singulos electos, ut supra, eorumque singulares electiones sine retardatione confirmare omnino teneantur, non obstante quocumque defectu etiam substantiali, vel quacumque protestatione vel appellatione, sive ante sive post huiusmodi electionem vel electiones factà vel interpositâ, etiam de iure. Quod si nihilominus huiusmodi confirmationem denegaverint vel aliquo modo retardaverint, tunc huiusmodi electus vel electi, eorumque singulares electiones, praesentium vigore, toties quoties perpetuis futuris temporibus opus fuerit, confirmati respective sint, ac pro confirmatis habeantur, eodem prorsus modo, ac si a praedictis patribus auctoritatem confirmandi habentibus confirmati fuissent, quatenus sine obice suam respective auctoritatem, officia et dignitates libere et licite exercere possint et valeant in eo interim quod ad praescriptum praelaudatae constitutionis Innocentianae super praedictarum electionum validitate vel nullitate ad praedictas Quitensem et alias Indiarum provincias nostra vel successorum nostrorum determinatio respective perveniat, legitimeque intimata fuerit. Declarantes praeterea, prout tenore praesentium declaramus, privative quoad aliam quamcumque auctoritatem seu iurisdictionem praedictarum respective provinciarum, etiam patris praesidentis et iudicum causarum, atque cuiuscumque definitoris, etiam capituli provincialis, ad nos et successores nostros, pro tempore existentes, tam congregationem quam determinationem super nullitate cuiuscumque electionis ut supra factae, etiam ipso iure, contra, tam ante quam post confirmationem, deductâ vel quomodocumque cognitâ dumtaxat pertinere. Praecipimus omnibus et singulis reverendissimis patribus ac venerabilibus fratribus cuiuscumque qualitatis, conditionis et dignitatis, etiam provincia-

latus et praesidentis capituli in praedictis Quitensi et aliis Indiarum provinciis nunc et pro tempore existentibus, in meritum salutaris obedientiae, sub privationis vocis activae et passivae per decennium, ac excommunicationis maioris latae sententiae, quam hac unâ pro trinâ canonicâ monitione praemissâ in his scriptis, licet inviti, ferimus, ipso facto incurrendis poenis, ne, sub quovis motivo, causâ vel praetextu, impedimento sint quominus praesentes literae, quas semper firmas, validas et efficaces existere et perpetuo fore decernimus et declaramus, suum integrum ac plenarium in omnibus et per omnia sortiantur effectum, nec eas de obreptionis vel subreptionis vitio aut de alio quocumque defectu etiam auctoritatis vel intentionis nostrae notare seu impugnare audeant vel attentent; sed potius, statim ac huiusmodi litterae ad praedictas Quitensem et alias Indiarum provincias respective pervenerint, sub eiusdem privationis et excommunicationis poenis, omni et quacumque appellatione et supplicatione remotâ, eas in quocumque definitorio etiam privato integre respective recipiant, in omnibus et singulis casibus emergentibus ad litteram observent, exequutioni mandent; sicque in praemissis per quoscumque praedictarum provinciarum et Ordinis nostri iudices et superiores ordinarios et delegatos, necnon per quaecumque tribunalia et definitoria iudicari et definiri debere, ac irritum et inane ipso facto et absque aliâ declaratione decernentes, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, fieri vel attentari contigerit. Non obstantibus quibuscumque praedictarum provinciarum definitionibus, actis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, necnon nostris vel praedecessorum nostrorum declarationibus, statutis, decretis et ordinationibus in contrarium praemissorum quomodolibet approbatis, confirmatis, concessis, innovatis et emanatis; quae omnia et singula, in quantum praesentibus litteris adversantur, seu contrariantur, expresse revocamus, derogamus et annullamus, ac revocata, annullata, derogata et nulla, nulliusque roboris et momenti esse volumus et declaramus; ceterisque contrariis quibuscumque, etc.

Datum Romae, in conventu nostri sancti patris Augustini, die ultimâ mensis iunii MDCLXXX.

F. Dominicus Valvasorius Mediolanensis, generalis licet indignus Ordinis eremitarum sancti patris Augustini;

Magister F. Carolus Maria Perusia Mediolanensis, secretarius Ordinis. Loco † sigilli. Registratum lib. II.

Additur confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ut litterae praeinsertae firmius subsistant, et in partibus adeo remotis executioni mandentur ac serventur exactius, praefatus procurator generalis illas apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui memoratum procuratorem

generalem audiverunt, consilio, et attentâ relatione dilecti filii nostri Palutii S. R. E. presbyteri cardinalis de Alteriis nuncupati, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, eisdem cardinalibus super praemissis factâ, praeinsertas patentes litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis et expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus etiam substantiales, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et provinciarum huiusmodi, aliisque qubusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae. Fides transumptorum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VIII augusti MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 8 augusti 1680, pontif. an. IV.

LXXXIX.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua semel in mense confraternitatibus Cordigerorum in ecclesiis Conventualium S. Francisci erectis in die solitae processionis.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad augendam fidelium religionem et animarum salutem caelestibus Ecclesiae thesauris piâ charitate intenti, ac supplicationibus dilecti filii Ioannis Franchini, Mutinensis, Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum procuratoris generalis, nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis confratribus et consororibus confraternitatum sub titulo seu denominatione *funiculi* eiusdem sancti Francisci sive Cordigerorum in ecclesiis dicti Ordinis hactenus erectarum et in futurum erigendarum, vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui et quae proces- Precibus procuratoris generalis Conventualium conceditur praedicta indulgentia confratribus et consororibus.

sioni per easdem confraternitates semel in mense fieri solitae devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua vice praefatarum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Clausulae. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI augusti MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 26 augusti 1680, pontif. an. IV.

XC.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua visitantibus aliquam ex ecclesiis fratrum vel monialium Ordinis sancti Francisci in festivitatibus dicti Sancti, necnon sanctorum Antonii de Padua, Bonaventurae, Ludovici episcopi, Bernardini, ac sanctae Clarae.

Innocentius Papa XI,

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Conceditur indulgentia, ut in rubricâ. Cum a primaevâ institutione regulae B. Francisci, tam ob illius et sanctorum Antonii de Padua, Ludovici episcopi et confessoris, Bonaventurae et Bernardini, necnon sanctae Clarae, aliorumque eiusdem Ordinis sequacium sanctitatem et miraculorum multitudinem, quam etiam ob multorum ipsius religionis Summorum Pontificum praedecessorum nostrorum merita, ingens ubique christifidelium multitudo singularem erga quemcumque dictorum Sanctorum gerat devotionis affectum: nos, ut ipsorum fidelium devotio huiusmodi non modo conservetur, sed in dies magis augeatur, animarumque saluti uberius consulatur, precibus etiam dilecti filii Ioannis Franchini Mutinensis Ordinis fratrum Minorum Conventualium procuratoris generalis super hoc nobis humiliter porrectis inclinati, tam omnibus et singulis dicti Ordinis Minorum Conventualium, Capuccinorum et de Observantiâ nuncupatorum fratribus et monialibus, quam ceteris utriusque sexus christifidelibus, qui, vere poenitentes et confessi ac sanctissimâ communione refecti, diebus festis Ss. Francisci, Antonii de Padua, Bonaventurae, Ludovici episcopi et confessoris, ac Bernardini praedictorum eorumdem fratrum Minorum Conventualium, Capuccinorum et de Observantiâ, necnon, die festivitatis S. Clarae, monialium dicti Ordinis monasteriorum ubilibet constitutorum ecclesias tam erectas quam erigendas, vel earum aliquam, a primis vesperis usque ad occasum solis eorumdem dierum singulis annis devote visitaverint, et ibi pro principum christianorum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et elargimur. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apo-

stolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem praesentes litterae ad ipsorum christifidelium notitiam facilius citiusque perveniant, volumus quod earum exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI augusti MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 26 augusti 1680, pontif. anno IV.

XCI.

Statuitur, ut tam capitulum generale, quam dieta intermedia Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti ante triennium non celebretur[1].

**Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.**

Refertur constitutio Clementis X.

§ 1. Cum (sicut accepimus) dudum felicis recordationis Clemens Papa X praedecessor noster quoddam decretum a capitulo generali Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti Mantuae in monasterio eiusdem sancti Benedicti celebrato factum, ut, ad evitandas expensas ac itinerum incommoda, capitulum generale ipsius Congregationis, quod a constitutionibus eiusdem Congregationis singulis annis celebrandum mandabatur, in posterum altero quoque anno, ad mentem recolendae memoriae Alexandri Papae VII[1] praedecessoris pariter nostri, cogi deberet, apostolica auctoritate inter alia confirmaverit et approbaverit, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis die XXII augusti MDCLXX expeditas, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur:

Statuitur ut in rubrica.

§ 2. Nos, considerantes Congregationem praedictam, eiusque monasteria et personas, propter nimis frequentes capitulorum generalium et dietarum intermediarum celebrationes, expensis et itinerum incommodis adhuc nimium gravari, ac proinde illorum utilitati et commoditati peramplius, quantum cum Domino possumus, consulere cupientes, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ut de cetero tam capitulum generale quam dieta intermedia praefatae Congregationis Cassinensis quolibet triennio a proxime futuro capitulo generali, quod tertia dominica post Pascha Resurrectionis dominicae anni proxime venturi MDCLXXXI celebrandum est, incipiendo, atque ita perpetuis futuris temporibus de triennio in triennium continuando, celebrentur: ita scilicet, ut dieta huiusmodi octodecim mensibus post celebrationem cuiuscumque capituli generalis pro rebus et negotiis, quibus interea consulendum fuerit, ante tamen festum Circumcisionis Domini immediate sequens, et non aliter haberi debeat. Visitatores vero, qui iuxta constitutiones praedictas eidem dietae interesse debebunt, in accessu ad ipsam dietam, et in reditu ab illa, visitationes monasteriorum sibi respective assignatorum terminare et absolvere te-

1 Hac de re vide Clementis X Const. editam anno MDCLXX die XXII augusti, pontif. I; item Const. Innocentii XI editam anno MDCLXXX, die XXII novembris, pontif. V; necnon Const. Innocentii XII editam an. MDCXCI, die XXVIII iulii, pontif. I: in quarum prima celebrari decretum fuerat capitulum post biennium, altera confirmata fuerunt statuta Cassinensium, et postrema immutatum fuit tempus dietae.

1 Edit. Main. legit *VIII* (R. T.).

neantur, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quilibet in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno et substantiali, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, limitari, infringi, invalidari, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, eiusque monasteriorum, et aliis quibusvis, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, decretis et usibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Congregationi, eiusque monasteriis, superioribus et personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries ac quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter ac exactissime servatis, insertis, expressis et specificatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse de-

rogamus, ac derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die IX septembris MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 9 septembris 1680, pontif. anno IV.

XCII.

Extenditur decretum prioris generalis Ordinis Eremitarum sancti Augustini de consanguineis et affinibus religiosis ad Discalceatos Congregationis Hispaniae et Indiarum eiusdem Ordinis [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Decretum Innocentii X refertur.

§ 1. Dudum felicis recordationis Innocentius Papa X praedecessor noster quoddam decretum a quondam Andrea Fivizano dum vixit priore generali Ordinis Eremitarum sancti Augustini pro felici eiusdem Ordinis regimine inter alia editum auctoritate apostolicâ confirmavit per suas in simili formâ Brevis die XXIII februarii MDCXLVII desuper expeditas litteras, tenoris qui sequitur, videlicet: *Innocentius Papa X, ad perpetuam rei memoriam.* Iniuncti nobis *(reliqua legi possunt suo loco)*.

1 De hoc decreto extat duplex confirmatio, una in Const. Clementis VIII, altera vero in Const. Innocentii X editâ an. MDCXLVII, die XXIII februarii, pontif. IV.

Preces vicarii generalis dictorum fratrum Discalceatorum, et causa extensionis decreti.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Ioannes a Praesentatione vicarius generalis fratrum Discalceatorum nuncupatorum Congregationis Hispaniae et Indiarum dicti Ordinis Eremitarum sancti Augustini nobis nuper exponi fecit, eadem Congregatio ad observantiam constitutionum fratrum Calceatorum Ordinis praefati non teneatur, ac proinde dubitari possit illam nec decretum praedictum servare teneri; ipse vero Ioannes vicarius generalis pro felici et prospero suae Congregationis praefatae regimine et gubernio decretum huiusmodi, sublato quocumque usu vel consuetudine qui vel quae in contrarium allegari posset, in eâdem Congregatione observari plurimum desideret: nobis propterea humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Extensio decreti ad praefatam Congregationem Hispaniae.

§ 3. Nos igitur, eiusdem Ioannis vicarii generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum praeinsertum a memorato Andrea Fivizano procuratore generali editum, et a praefato Innocentio praedecessore confirmatum, ut praefertur, in universâ Congregatione praedictâ fratrum Discalceatorum Hispaniae et Indiarum, ac ab omnibus et singulis ipsius Congregationis superioribus et fratribus, ad quos spectat et in futurum quandocumque spectabit, sublato quocumque usu vel consuetudine qui

vel quae in contrarium quovis modo allegari valeret, de cetero inviolabiliter observari debere, auctoritate apostolicâ tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis eiusque provinciarum et conventuum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIV septembris MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 14 septembris 1680, pontif. anno IV.

XCIII.

Confirmatur decretum cardinalis protectoris, quo declaratum fuit non licere superioribus Ordinis B. Mariae de Mercede delegare auctoritatem conferendi habitum Tertiariorum utriusque sexus, posse tamen eos horum curam probo religioso committere.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Iosephi fratris expresse professi et procuratoris generalis Ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis captivorum, in sacrâ thologiâ magistri, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod, cum in dicto Ordine essent quamplurimi tertiarii et tertiariae seu *pizochae* sub Tertiariorum regulâ, ex habitu eiusdem Ordinis pie et laudabiliter viventes, dubitatum aliquando fuerat an pertineret privative ad superiores ipsius Ordinis praedictis tertiariis habitum conferre, an vero possent delegare aliquem virum religiosum probataeque virtutis, ut illis habitum huiusmodi conferret curamque eorum haberet praecipue circa regulae observantiam; ideoque pro ipsius Iosephi parte praefatae cardinalium Congregationi supplicato ut pro maiori securitate dubitationem huiusmodi resolvere dignaretur: eadem Congregatio cardinalium, per suum decretum die XI augusti proxime praeteriti emanatum, supplicem libellum sibi super praemissis porrectum remisit di- Propositum fuit dubium sacrae Congregationi episcoporum et regularium.

lecto filio nostro eiusdem S. R. E. presbytero cardinali Ottobono nuncupato, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectori, ut, veris existentibus narratis, circa eiusdem Iosephi procuratoris generalis preces id statueret quod pro suo arbitrio et conscientiâ in Domino expedire censuisset. Porro idem Petrus cardinalis et protector, in vim facultatis sibi per decretum huiusmodi attributae, super praemissis decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum cardinalis protectoris.

« Vigore retroscriptae facultatis sacrae Congregationis S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae, recognito supplici libello a procuratore generali exhibito, et re mature consideratâ, declarandum et statuendum duximus non licere superioribus localibus religionis delegare auctoritatem conferendi habitum Tertiariorum praedictis utriusque sexus tertiariis, sed ad illos hoc privative spectare; posse tamen semel indutis in illorum curam circa observantiam regulae virum religiosum eiusdem religionis probataeque virtutis destinare, prout praesenti decreto, auctoritate qua supra, decernimus, statuimus et declaramus. In quorum fidem, etc. Datum ex aedibus nostris, hac die XIV septembris MDCLXXX ».

Card. OTTOBONUS totius Ordinis
B. M. de Mercede protector.

Confirmatur.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Iosephus prior generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Iosephum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum a memorato Petro cardinali et protectore editum, ut praefertur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis praedicti, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXX septembris MDCLXXX, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 30 septembris 1680, pontif. anno IV.

XCIV.

Confirmantur quaedam decreta capitulorum fratrum S. Francisci Strictioris Observantiae provinciae S. Petri de Alcantara in Hispaniâ a sacrâ Congregatione approbata, necnon aliud cardinalis protectoris pro eorum decretorum exequutione.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper pro parte dilecti filii Ferdinandi de Villadiego et Peralta fratris expresse professi et in Romanâ Curiâ procuratoris provinciae S. Petri de Alcantara in Hispaniâ fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci Strictioris Observantiae sive Discalceatorum nuncupatorum, nomine dictae provinciae, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod in quodam libro actorum et decretorum capitulorum provincialium, congregationum intermediarum, et coadunationum particularium definitorii praefatae provinciae aderat decretum capituli provincialis in conventu Granatensi S. Antonii Patavini die XX octobris MDCLXIII celebrati, folio 17 appositum, tenoris qui sequitur, videlicet: « Item totum capitulum provinciale decrevit, quod rescripta seu instrumenta authentica capitulationum, pactorum seu concordiarum obtenta, vel futura cum ecclesiasticis, sive cum saecularibus, ut robur, consistentiam et firmitatem habeant, totius definitorii auctoritate et consensu exhibeantur coram testibus et sub tabellionis publici vel notarii apostolici subscriptione; quaelibet autem instrumenta, quae cum eâdem solemnitate et per solum ministrum provincialem fuerint exhibita, etiamsi ipse minister testetur se ad hoc habuisse consensum unanimem totius definitorii, nullius roboris, validitatis et substantiae sint: frater GASPAR GARCIA, minister provincialis; frater FRANCISCUS DE MORALES, pater et definitor; frater ANDREAS DE ALARCON custos; frater ILDEFONSUS DE MONTE ALEGRE, definitor; frater SALVATOR DE ROBLES, definitor; frater DIDACUS PEROZ definitor »: ac similiter in praefato libro, fol. 160, repeриebatur aliud decretum die XXVII februarii MDCLXXX editum, tenoris sequentis, videlicet: « In ipsâ supra relatâ die XXIII februarii MDCLXXX suas definitorium conferens capitulares sessiones, in hac novissimâ subsequens decretum seu statutum condidit: Cum ex libro capitulari huius provinciae, pag. 17, constet capitulum provinciale in hoc Granatensi conventu divi Antonii Patavini die XX octobris MDCLXIII celebratum decrevisse [1], quod patentes et authenticae litterae capitulorum vel concordiarum, sive cum ecclesiasticis, sive cum saecularibus, ut firmitatem et substantiam habeant, definitorio pleno, nemine discrepante, et unanimiter consentiente, firmentur, et

[1] Edit. Main. legit *decrevisset* (R. T.).

cum solemnitate iuris authentice subscribantur; si autem instrumenta praefata, quantumvis authentica, solum ministri provincialis placito, iuramento et subscriptione afficiantur, licet ipse testetur totum definitorium erga praedicta suum consensum praestasse, irrita sint et invalida; quare instrumenta huiusmodi, si nunquam quibunt obstare nostrae iuri provinciae, cuius praesens et antiqua sanctio seu constitutio recta idoneaque videatur ad inconvenientia, quae ex opposito possunt oriri, procul releganda; et ita peroptans definitorium praedictum hanc rectam idoneamve constitutionem seu determinationem omnimodâ subsistere firmitate, ne unquam illa pacta concordiae seu capitulationes praefatae absque maturâ et necessariâ deliberatione consilioque sufficienti solemniter et authentice fiant, decrevit, quod, tam huius sanctionis seu determinationis a praesenti definitorio factae, quam alterius a toto capitulo provinciali exhibitae, demandentur exempla seu integra transumpta, et a tabellione publico vel notario apostolico subscripta, et ita praesentari coram sacrâ episcoporum et regularium Congregatione, ipsius confirmationem efflagitando: qua obtentâ, exponatur suppliciter cum praemissis sanctae Sedi[1] Apostolicae ad roborationis effectum obtinendae, ut omnia praemissa communita patrocinio apostolicae confirmationis subsistant firmius et serventur exactius; quo tam haec ultima sessio, quam huius reliquae intermedii capituli finitae fuere, ac propriis subscriptae manibus eodem die, mense et anno, ut supra: frater Petrus de Cordova lector sacrae theologiae, minister provincialis; frater Ildefonsus de Segura, pater et definitor; Frater Salvator Aguary, pater et definitor; frater Franciscus Lopez, custos et sacrae theologiae lector; frater Antonius Albertus, definitor; frater Antonius Matamoros, definitor ».

Confirmatio Congregationis et commissio facta cardinali protectori pro exequutione.

§ 2. Et proinde pro parte dicti Ferdinandi procuratoris praefatae Congregationi cardinalium supplicato ut decreta provincialia huiusmodi confirmaret: eadem Congregatio cardinalium per suum decretum die VI septembris proxime praeteriti emanatum, attentâ super praemissis relatione venerabilis fratris nostri Alderani episcopi Tusculani eiusdem S. R. E. cardinalis Cybo nuncupati, Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, petitam confirmationem provinciae praedictae benigne concessit, illiusque executionem et observantiam arbitrio et prudentiae eiusdem Alderani episcopi cardinalis et protectoris remisit; qui subinde, auctoritate sibi per praedictam Congregationem cardinalium attributâ, decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum cardinalis protectoris.

« Alderanus episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis Cybo, seraphici Ordinis sancti Francisci apud Sanctam Sedem protector. Ex quo sacrae Congregationi episcoporum et regularium placuit retroscripta decreta provincialia approbare et confirmare, eorumque executionem et observantiam protectioni nostrae committere: nos, eiusdem sacrae Congregationis auctoritate[1], modernis et pro tempore existentibus superioribus praefatae provinciae districte praecipimus et mandamus quatenus supradicta decreta illorumque tenorem perpetuis futuris temporibus fideliter observent et exequantur, ac ab omnibus aliis observari et exequi faciant, nec illa sub quocumque praetextu infringere, mutare, aut etiam diversimode interpretari, no-

1 Edit. Main. legit *Sedis* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *auctoritatem* (R. T.).

bis et pro tempore existente Ordinis protectore inconsultis, audeant et praesumant, seu ab aliis mutari, infringi, aut diversâ interpretatione retorqueri permittant, sub poenis, adversus contrafacientes, privationis officiorum, vocis activae et passivae, aliisque arbitrio nostro et pro tempore existentis protectoris infligendis; non obstantibus quibuscumque, etc. Romae, die XI septembris MDCLXXX, A. cardinalis CYBO protector, IOANNES BAPTISTA RUSCA, etc. »

Confirmatio pontificia. § 3. Cum autem, sicut praefatus Ferdinandus procurator nobis postmodum exponi fecit, ipse praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius Ferdinandi procuratoris votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta duo decreta provincialia a memoratâ cardinalium Congregatione, ut praefertur, confirmata, nec non pro eorum executione et observantiâ emanatum a praefato Alderando episcopo et protectore decretum itidem praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, provinciae et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XV octobris MDCLXXX, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 15 octobris 1680, pontif anno V.

XCV.

Mandatur, ut in toto Statu Ecclesiastico serventur statuta successiones ab intestato agnatis masculis deferentia.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Pastoralis officii debitum, quo universis, praesertim vero populis nostrae

curae et sollicitudini etiam in temporalibus creditis, tenemur, exigit ut ea provideri, statui, ordinari et declarari debeant, per quae illorum commodis, utilitati, quieti et tranquillitati consultum sit, litiumque dispendia et incommoda, quantum fieri potest, tollantur et cessent.

Praefata statuta recensentur.

§ 1. Cum itaque in nostrâ Urbe, peneque in omnibus aliis civitatibus, oppidis et locis nostri et sanctae Romanae Ecclesiae Status et ditionis temporalis Italiae, ordinata sint atque vigeant statuta seu decreta, aliaeve leges et ordinationes, apostolicâ, expressâ vel tacitâ, sive a iure praesumptâ, confirmatione et approbatione munita, per quae, ut agnationum et familiarum nobilitas et decor mediantibus bonis et divitiis conserventur, intestatae successiones agnatis masculis, exclusis feminis aliisque per eas cognatis, intra certos respective gradus deferuntur; compertum vero sit, quod nonnullae doctorum et tribunalium interpretationes ac limitationes vel restrictiones praemissum finem a populis, iuxta eorum ac regionis antiquos et continuatos mores, impediunt, praefatasque leges ac provisiones pene inanes reddunt, sive frequentes producunt lites, perturbationes, incommoda et dispendia, adeout quandoque expediat potius non deferri nec aperiri successionis beneficium, quod ita in maleficium propriique assis iacturam convertitur; unde propterea iidem populi praefati nostri Status Ecclesiastici tam immediati quam mediati Italiae, apud nos eorum voluntatem ac desiderium explicantes, preces porrexerunt ut desuper opportune providere dignaremur, praefatorumque statutorum ac legum, seu provisionum generalem ac indefinitam observantiam, prout iacent et disponunt, demandaremus, quibuscumque doctorum et tribunalium reiectis interpretationibus, adeout universalis ac uniformis in quolibet loco sit ordo succedendi ad propriorum respective statutorum et legum normam seu praescriptum:

Praeceptum servandi ubique et prout iacent dicta statuta.

§ 2. Hinc nos, praemissorum populorum, qui nobis et Apostolicae Sedi etiam in temporalibus tam immediate quam mediate crediti sunt, commodo, utilitati, quieti et tranquillitati, quantum fieri potest, consulere cupientes, eorumque votis et supplicationibus annuere volentes, motu proprio, ex certâ scientiâ et de apostolicae potestatis plenitudine, omnium et singulorum statutorum, decretorum, legum, constitutionum et provisionum huiusmodi in dictâ nostrâ Urbe et universo nostro et Sedis Apostolicae Statu Ecclesiastico immediato et mediato existentium tenores pro expressis habentes, perinde ac si de illis expressa, specialis et individua mentio facta esset, hac nostrâ perpetuo valiturâ constitutione mandamus, decernimus et statuimus, ut, in successionibus imposterum et post praesentium publicationem aperiendis et deferendis illa statuta, decreta, leges, constitutiones et ordinationes, quae in praefatis nostris Urbe et Statu Ecclesiastico expressam in formâ specificâ, vel etiam in solâ formâ communi, apostolicam habeant confirmationem et approbationem, sive illam habeant tacitam et praesumptam quae ex iuris dispositione ob longissimi temporis observantiam inducitur, generaliter et indefinite, prout iacent ac disponunt ad favorem masculorum de agnatione in universo asse attendi et servari debeant (quacumque sublatâ consideratione vel differentiâ bonorum eorumque situationis intra vel extra territorium, ubicumque existant, et sive sint libera et allodialia, seu feudalia, vel emphyteu-

tica, seu livellaria, etiam de directo dominio ecclesiarum, monasteriorum et piorum locorum seu personarum ecclesiasticarum, ubi lex investiturae non obstet quae salva remaneat; sublatâ quoque omni et quacumque differentiâ vel consideratione subiectionis et respective exemptionis personarum tam descendentium quam succedentium vel excludentium et exclusarum, cuiuscumque sint status, gradus et conditionis, et quamvis agatur de clericis vel regularibus utriusque sexus, aut de ecclesiis et monasteriis, aliisque personis et locis ecclesiasticis, vel aliàs quomodolibet exemptis et privilegiatis, quantumvis expressâ et speciali notâ dignis; dum non ex ipsorum statutorum vel statuentium aliquâ iurisdictione vel potestate, sed ex nostrâ dumtaxat apostolicâ auctoritate hunc succedendi ordinem in dicto nostro Statu immediato et mediato Italiae, ex iustis causis animum nostrum digne moventibus, servari volumus ac statuimus, attentâ solum ac generaliter naturali qualitate agnationis et sexus pro dicto fine assequendo; nullâque etiam ratione habitâ mixturae personarum non exclusarum in medio existentium, aliâve qualitate, ob quam huiusmodi statutorum et legum cessatio et reversio ad ius commune praetendi valeat, adeout unicum, uniforme ac universale sit ius et ordo successionis ad ipsorum respective statutorum praescriptum ex praefato agnationis favore); quodque in quolibet casu dubio et quomodolibet disputabili favore masculorum de agnatione in exclusionem feminarum et cognatorum, tam ascendentium, etiam matris, quam descendentium et collateralium, huiusmodi legum et statutorum interpretatio facienda sit. Ubi vero contingat non verificari statutorum, personarum et bonorum unionem, similitudinem et combinationem, quam attendi ac servari debere decernimus, vel quod non adsint statuta personarum, sive illa extantia, ob enunciatas doctorum et tribunalium interpretationes, aut aliàs quomodolibet, suum non sortiantur effectum, tunc, sublatâ (ut praemissum est) omni differentiâ exemptionis et subiectionis personarum et bonorum respective, generaliter et prout iacent attendi ac servari volumus, decernimus et mandamus statuta locorum, in quibus bona existunt ac possidentur, sive agatur de bonis stabilibus, sive de mobilibus, censibus, locis montium, officiis vacabilibus, nominibus debitorum, iuribus et actionibus, et aliis, quamvis de illis esse dignoscatur quae loco non circumscribuntur sed personam sequuntur, et quamvis, tam decedentes, quam excludentes et exclusi, exteri sint, nobis et Sedi Apostolicae in temporalibus non subditi, dum etiam exteri acquirentes ac retinentes praefata bona et iuxta in praedictis Urbe et Statu censentur (contrariâ voluntate expresse non declaratâ) in animo habuisse huiusmodi bonorum et iurium successionem regulari debere iuxta leges et ordinationes locorum in quibus existunt ac retinentur, prout hunc animum praesumendum esse decernimus, statuimus et declaramus. Quae vero de intestatis successionibus hactenus, ut supra, statuta et disposita sunt, in testamentariis quoque successionibus attendi et observari debere volumus ac statuimus, quacumque pariter bonorum et personarum differentiâ et consideratione, ut supra, sublatis in iis casibus, in quibus eadem statuta et leges locales in hac specie testatae successionis masculorum de agnatione favore disponunt, quoties decedentium contraria expressa voluntas non adversetur,

Excipiuntur constitutiones de forensibus.

§ 3. Non intendimus autem per praesentem constitutionem, atque in eâ disposita, in aliquo derogare et praeiudicare constitutionibus apostolicis recolendae memoriae nostrorum praedecessorum Sixti PP. V, Clementis PP. VIII, Pauli Papae V, Urbani Papae VIII, Innocentii Papae X et Alexandri Papae VII, et aliorum, si quae adsunt, super inhabilitatione forensium dicto nostro et Apostolicae Sedis dominio in temporalibus non subiectorum, qui statutis temporibus ad habitandum non veniant et non observent ea quae in eisdem constitutionibus disponuntur ac demandantur; sed illae salvae, integrae et in suo robore ac firmitate permaneant.

Clausulae.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et commissarios quavis auctoritate fungentes, et etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos seu vicelegatos, aut Camerae Apostolicae praesidentes et clericos, et quoscumque alios, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique locorum iudicari et definiri ac sententiari debere, necnon quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Fides transumptorum.

§ 5. Ut autem praesentes ad notitiam omnium deducantur, volumus, et eâdem auctoritate apostolicâ statuimus et ordinamus, quod illarum transumptis, etiam per impressionem factis, manu alicuius iudicis seu praelati aut alterius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae subscriptis, et sigillo alicuius notarii publici munitis, quemadmodum adhiberetur originali, si praesentaretur, ubique adhibeatur, tam in iudicio quam extra illud, plena et indubitata fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXX, XVI kalendas decembris, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 16 novembris 1680, pontif. anno V.

Placet motu proprio B.

XCVI.

Confirmantur tam declarationes ad regulam quam constitutiones monachorum Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacrosancti apostolatus officium, quod inscrutabilis divinae sapientiae atque bonitatis altitudo humilitati nostrae meritis licet et viribus longe impari imponere dignata est, salubriter exequi adiuvante Domino iugiter satagentes, monasticos Ordines in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutos, ac annosâ celeberrimâque sanctitatis et religiositatis laude fulgentes, in salutari eorum vivendi normâ monasticâque observantiâ confovere atque conservare omni studio connitimur; ac proinde ea, quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio provide prudenterque facta atque ordinata esse noscuntur, ut serventur exactius et perenni stabilitate persistant, apostolici muniminis patrocinio libenter corroboramus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis et piorum operum incrementum et felicem

1 Plura statuta habentur in Clementis X Constit. editâ anno MDCLXX, augusti XXII, pontificatus I; Const. editâ MDCLXX, septembris IX, pontificatus I; Constit. editâ MDCLXXV, aprilis XXIV, pontificatus V; item Innocentii XI Const. editâ MDCLXXVI, novembris XVI, pontificatus I; Const. editâ MDCLXXX, septembris IX, pontificatus IV; et Const. editâ MDCLXXXI, ianuarii X, pontificatus V.

tica, seu livellaria, etiam de directo dominio ecclesiarum, monasteriorum et piorum locorum seu personarum ecclesiasticarum, ubi lex investiturae non obstet quae salva remaneat; sublatâ quoque omni et quacumque differentiâ vel consideratione subiectionis et respective exemptionis personarum tam descendentium quam succedentium vel excludentium et exclusarum, cuiuscumque sint status, gradus et conditionis, et quamvis agatur de clericis vel regularibus utriusque sexus, aut de ecclesiis et monasteriis, aliisque personis et locis ecclesiasticis, vel aliàs quomodolibet exemptis et privilegiatis, quantumvis expressâ et speciali notâ dignis; dum non ex ipsorum statutorum vel statuentium aliquâ iurisdictione vel potestate, sed ex nostrâ dumtaxat apostolicâ auctoritate hunc succedendi ordinem in dicto nostro Statu immediato et mediato Italiae, ex iustis causis animum nostrum digne moventibus, servari volumus ac statuimus, attentâ solum ac generaliter naturali qualitate agnationis et sexus pro dicto fine assequendo; nullâque etiam ratione habitâ mixturae personarum non exclusarum in medio existentium, aliâve qualitate, ob quam huiusmodi statutorum et legum cessatio et reversio ad ius commune praetendi valeat, adeout unicum, uniforme ac universale sit ius et ordo successionis ad ipsorum respective statutorum praescriptum ex praefato agnationis favore); quodque in quolibet casu dubio et quomodolibet disputabili favore masculorum de agnatione in exclusionem feminarum et cognatorum, tam ascendentium, etiam matris, quam descendentium et collateralium, huiusmodi legum et statutorum interpretatio facienda sit. Ubi vero contingat non verificari statutorum, personarum et bonorum unionem, similitudinem et combinationem, quam attendi ac servari debere decernimus, vel quod non adsint statuta personarum, sive illa extantia, ob enunciatas doctorum et tribunalium interpretationes, aut aliàs quomodolibet, suum non sortiantur effectum, tunc, sublatâ (ut praemissum est) omni differentiâ exemptionis et subiectionis personarum et bonorum respective, generaliter et prout iacent attendi ac servari volumus, decernimus et mandamus statuta locorum, in quibus bona existunt ac possidentur, sive agatur de bonis stabilibus, sive de mobilibus, censibus, locis montium, officiis vacabilibus, nominibus debitorum, iuribus et actionibus, et aliis, quamvis de illis esse dignoscatur quae loco non circumscribuntur sed personam sequuntur, et quamvis, tam decedentes, quam excludentes et exclusi, exteri sint, nobis et Sedi Apostolicae in temporalibus non subditi, dum etiam exteri acquirentes ac retinentes praefata bona et iuxta in praedictis Urbe et Statu censentur (contrariâ voluntate expresse non declaratâ) in animo habuisse huiusmodi bonorum et iurium successionem regulari debere iuxta leges et ordinationes locorum in quibus existunt ac retinentur, prout hunc animum praesumendum esse decernimus, statuimus et declaramus. Quae vero de intestatis successionibus hactenus, ut supra, statuta et disposita sunt, in testamentariis quoque successionibus attendi et observari debere volumus ac statuimus, quacumque pariter bonorum et personarum differentiâ et consideratione, ut supra, sublatis in iis casibus, in quibus eadem statuta et leges locales in hac specie testatae successionis masculorum de agnatione favore disponunt, quoties decedentium contraria expressa voluntas non adversetur,

Excipiuntur constitutiones de forensibus.

§ 3. Non intendimus autem per praesentem constitutionem, atque in eâ disposita, in aliquo derogare et praeiudicare constitutionibus apostolicis recolendae memoriae nostrorum praedecessorum Sixti PP. V, Clementis PP. VIII, Pauli Papae V, Urbani Papae VIII, Innocentii Papae X et Alexandri Papae VII, et aliorum, si quae adsunt, super inhabilitatione forensium dicto nostro et Apostolicae Sedis dominio in temporalibus non subiectorum, qui statutis temporibus ad habitandum non veniant et non observent ea quae in eisdem constitutionibus disponuntur ac demandantur; sed illae salvae, integrae et in suo robore ac firmitate permaneant.

Clausulae.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et commissarios quavis auctoritate fungentes, et etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos seu vicelegatos, aut Camerae Apostolicae praesidentes et clericos, et quoscumque alios, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique locorum iudicari et definiri ac sententiari debere, necnon quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Fides transumptorum.

§ 5. Ut autem praesentes ad notitiam omnium deducantur, volumus, et eâdem auctoritate apostolicâ statuimus et ordinamus, quod illarum transumptis, etiam per impressionem factis, manu alicuius iudicis seu praelati aut alterius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae subscriptis, et sigillo alicuius notarii publici munitis, quemadmodum adhiberetur originali, si praesentaretur, ubique adhibeatur, tam in iudicio quam extra illud, plena et indubitata fides.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXX, XVI kalendas decembris, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 16 novembris 1680, pontif. anno V.

Placet motu proprio B.

XCVI.

Confirmantur tam declarationes ad regulam quam constitutiones monachorum Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacrosancti apostolatus officium, quod inscrutabilis divinae sapientiae atque bonitatis altitudo humilitati nostrae meritis licet et viribus longe impari imponere dignata est, salubriter exequi adiuvante Domino iugiter satagentes, monasticos Ordines in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutos, ac annosâ celeberrimâque sanctitatis et religiositatis laude fulgentes, in salutari eorum vivendi normâ monasticâque observantiâ confovere atque conservare omni studio connitimur; ac proinde ea, quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio provide prudenterque facta atque ordinata esse noscuntur, ut serventur exactius et perenni stabilitate persistant, apostolici muniminis patrocinio libenter corroboramus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis et piorum operum incrementum et felicem

1 Plura statuta habentur in Clementis X Constit. editâ anno MDCLXX, augusti XXII, pontificatus I; Const. editâ MDCLXX, septembris IX, pontificatus I; Constit. editâ MDCLXXV, aprilis XXIV, pontificatus V; item Innocentii XI Const. editâ MDCLXXVI, novembris XVI, pontificatus I; Const. editâ MDCLXXX, septembris IX, pontificatus IV; et Const. editâ MDCLXXXI, ianuarii X, pontificatus V.

progressum, ac animarum salutem in Domino expedire arbitramur.

Declarationes et constitutiones praedictae, ad examen revocatae, emanarunt, ut infra.

§ 1. Cum itaque dudum a monachis Congregationis Cassinensis Ordinis S. Benedicti factae fuerint nonnullae declarationes ad regulam eiusdem S. Benedicti ac constitutiones pro felici eiusdem Congregationis gubernio, eiusque monachorum in viâ mandatorum Domini directione, quae iussu nostro a quibusdam viris pietate, prudentiâ, rerum usu, et sacrarum litterarum scientiâ eximie praeditis diligenter revisae et discussae ac, ubi opus esse visum est, opportune correctae et ad praesentem rerum statum aptatae fuerunt, ac in unum volumen collectae sunt, tenoris qui sequitur, videlicet:

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI,
Sancti monachorum patris Benedicti in regulam suam,

PROLOGUS.

Implorandum Dei auxilium pro profectu in bonis operibus sine quibus regnum caelorum ingredi nequimus.

Ausculta, o fili, praecepta magistri, et inclina aurem cordis tui, et admonitionem pii patris libenter excipe et efficaciter comple, ut ad eum per obedientiae laborem redeas, a[1] quo per inobedientiae desiderium recesseras. Ad te ergo nunc meus sermo dirigitur, quisquis abrenuncians propriis voluntatibus, Domino Christo vero regi militaturus, obedientiae fortissima atque praeclara arma assumis; in primis ut quidquid agendum inchoas bonum, ab eo perfici instantissimâ oratione deposcas, ut qui nos iam in filiorum dignatus est numero computare, non debeat aliquando de malis actibus nostris contristari: ita enim ei omni tempore de bonis suis in nobis parendum est, ut non solum iratus pater non aliquando filios suos exhaeredet, sed nec ut metuendus Dominus, irritatus malis nostris, ut nequissimos servos perpetuam tradit[2] ad poenam, qui eum sequi noluerint ad gloriam. Exurgamus ergo tandem aliquando, excitante nos Scripturâ ac dicente: *Hora est iam nos de somno surgere*, et, apertis oculis nostris ad deificum lumen, attonitis auribus audiamus divina quotidie clamans quid nos admoneat vox dicens: *Hodie, si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra;* et iterum: *Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis.* Et quid dicit? *Venite, filii, audite me; timorem Domini docebo vos; currite, dum lumen vitae habetis, ne tenebrae mortis vos comprehendant.* Et quaerens Dominus in multitudine populi, cui haec clamat, operarium suum, iterum dicit: *Quis est homo qui vult vitam et cupit videre dies bonos?* Quod si tu audiens respondeas: *Ego:* dicit tibi Deus: *Si vis habere veram et perpetuam vitam, prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum; diverte a malo et fac bonum, inquire pacem et sequere eam:* et: *Cum haec feceritis, oculi mei super vos et aures meae ad preces vestras; et, antequam me invocetis, dicam: ecce adsum.* Quid dulcius nobis hac voce Domini invitantis nos, fratres carissimi? Ecce pietate suâ demonstrat nobis Dominus viam vitae. Succinctis ergo fide vel observantiâ bonorum actuum lumbis nostris, per ducatum Evangelii pergamus itinera eius, ut mereamur eum, qui nos vocavit, in regno suo videre; in cuius regni tabernaculo si volumus habitare, nisi illuc bonis actibus currendo minime pervenitur; sed interrogamus[1] cum Propheta Dominum, dicentes ei: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo?* Post hanc interrogationem, fratres, audiamus Dominum respondentem et ostendentem nobis viam ipsius tabernaculi, ac dicen-

1 Praeposit. *a* nos addimus (R. T.).
2 Potius lege *tradat* (R. T.).

1 Aptius lege *interrogemus* (R. T.).

tem: *Qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam, qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in linguâ suâ, qui non fecit proximo suo malum, et opprobrium non accepit adversus proximum suum;* qui malignum diabolum, aliqua suadentem sibi, cum[1] ipsa suasione suâ, a conspectibus cordis sui respuens, deduxit ad nihilum, et parvulos cogitatus eius tenuit et allisit ad Christum; qui timentes Dominum de bonâ observantiâ suâ non se reddunt elatos, sed ipsa in se bona, non a se posse, sed a Domino fieri existimantes, operantem in se Dominum magnificant, illud cum Propheta dicentes: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Sicut nec Paulus apostolus de praedicatione suâ sibi aliquid imputavit, dicens: *Gratiâ Dei sum id quod sum;* et iterum ipse dicit: *Qui gloriatur, in Domino glorietur.* Unde et[2] Dominus in Evangelio ait: *Qui audit verba mea haec, et faciet ea, similitabo eum viro sapienti, qui aedificavit domum suam supra petram; venerunt flumina, flaverunt venti, et impegerunt domum illam, et non cecidit; fundata enim erat supra petram.* Haec complens Dominus, expectat nos quotidie, his suis sanctis monitis factis nos respondere debere. Ideo nobis propter emendationem malorum huius dies vitae ad inducias relaxantur, dicente Apostolo: *An nescis, quia patientia Dei ad poenitentiam te adducit?* Nam prius Dominus dicit: *Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat.* Cum ergo interrogassemus Dominum, fratres, de habitatore tabernaculi eius, audivimus habitandi praeceptum; sed, si compleamus habitatoris officium, erimus haeredes regni caelorum. Ergo praeparanda sunt corda et corpora nostra sanctae praeceptorum obedientiae militatura; et quod minus habet in nobis natura possibile, rogemus Dominum ut gratiae suae iubeat nobis adiutorium ministrare; et si fugientes gehennae poenas, ad vitam perpetuam volumus pervenire, dum adhuc vacat et in hoc corpore sumus et haec omnia per hanc lucis viam vacat implere, currendum et agendum est modo, quod in perpetuum nobis expediat.

1 Edit. Main. legit *eum* pro *cum* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *ei* pro *et* (R. T.).

Hinc opportunum erit, scholam bonorum operum instituere, quae tamen dura non praescribat.

(*a*) Constituenda est ergo a nobis dominici schola servitii, in qua institutione nihil asperum, nihilque grave nos constituturos speramus; sed et si quod paululum restrictius dictante aequitatis ratione propter emendationem vitiorum vel conservationem charitatis processerit, non illico pavore perterritus refugias viam salutis, quae non est nisi angusto initio incipienda; processu vero conversationis et fidei, dilatato corde, inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei; ut, ab ipsius nunquam magisterio discedentes, in eius doctrinâ usque ad mortem in monasterio perseverantes, passionibus Christi per patientiam participemus, ut et regni eius mereamur esse consortes.

Prologus declarationum
Patrum Congregationis Cassinensis.

Abbatis iussiones sint moderatae, cuiusmodi erunt sequentes declarationes.

(*a*) Finis et perfectio legis charitas; charitas autem benigna est: ideoque discretissimus aeque ac sanctissimus legislator noster monet, ita ab abbate disponenda omnia ac moderanda, ut debiles non refugiant, sed alacri obedientiâ salutem operentur animarum. Hac nos doctrinâ instructi, et apostolicâ auctoritate muniti, quaedam in regulâ benignius declarabimus, aliqua modernis Ecclesiae legibus et ritibus componemus, cuncta demum sic temperabimus, ut, nihil nimis arduum et onerosum iniungendo, iter evangelicae perfectionis et observantiae regularis in unitate spiritus et in vinculo pacis dilatato corde curramus.

Incipit regula S. patris Benedicti.

Caput. I. — *De generibus monachorum.*

Quatuor sunt genera monachorum, coenobitarum nempe, anachoretarum, sarabaitarum et gyrovagorum.

Monachorum quatuor esse genera manifestum est. Primum coenobitarum, hoc est monasteriale, militans sub regulâ vel abbate. Deinde secundum genus est anachoretarum, idest eremitarum, horum, qui, non conversionis fervore novitio, sed monasterii probatione diuturnâ, didicerunt contra diabolum multorum solatio iam docti pugnare, et bene instructi, fraternâ ex acie ad singularem pugnam eremi, securi iam, sine consolatione alterius, solâ manu vel brachio, contra vitia carnis vel cogitationum, Deo auxiliante, sufficiunt pugnare. Tertium vero monachorum teterrimum genus est sarabaitarum, qui nullâ regulâ approbati, experientiâ magistrâ, sicut aurum fornacis, sed in plumbi naturâ molliti, adhuc operibus servantes saeculo fidem, mentiri Deo per tonsuram noscuntur; qui bini, aut terni, aut certe singuli, sine pastore, non dominicis sed suis inclusi ovilibus, pro lege eis est desideriorum voluptas, cum quidquid putaverint vel elegerint, hoc dicunt sanctum, et quod noluerint, putant non licere. Quartum vero genus est monachorum, quod nominatur gyrovagum, qui totâ vitâ suâ per diversas provincias ternis aut quaternis diebus per diversorum cellas hospitantur, semper vagi, et propriis voluptatibus et regulae[1] illecebris servientes, et per omnia deteriores sarabaitis; de quorum omnium miserrimâ conversatione melius est silere, quam loqui. His ergo omissis, ad coenobitarum fortissimum genus disponendum, adiuvante Domino, veniamus.

Caput II. — *Qualis debeat esse abbas.*

Abbas praecepta Christi tantum proponat, idque verbis et factis.

Abbas, qui praeesse dignus est monasterio, semper meminisse debet quod dicitur, et nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in monasterio creditur quando ipsius vocatur praenomine, dicente Apostolo: *Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, abba, pater.* Ideoque abbas nihil extra praeceptum Domini (quod absit) debet aut vel[1] constituere vel iubere; sed iussio eius, vel doctrina, fermentum divinae iustitiae in discipulorum mentibus conspergatur. Memor sit semper abbas, quia doctrinae suae vel discipulorum obedientiae, utrarumque rerum in tremendo iudicio Dei facienda erit discussio. (*a*) Sciatque abbas culpae pastoris incumbere, quidquid in ovibus paterfamilias utilitatis minus potuerit invenire. Tantum iterum liber erit, si inquieto vel inobedienti gregi pastoris fuerit omnis diligentia attributa, et morbidis earum actibus universa fuerit cura exhibita. Pastor earum in iudicio Domini absolutus dicat, cum Propheta, Domino: *Iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam et salutare tuum dixi; ipsi autem contemnentes spreverunt me.* Et tunc demum inobedientibus curae suae ovibus poena sit eis praevalens ipsa mors. Ergo, cum aliquis suscipit nomen abbatis, duplici debet doctrinâ suis praeesse discipulis, id est omnia bona et sancta factis amplius quam verbis ostendere, ut capacibus discipulis mandata Domini verbis proponat, duris vero corde, et simplicioribus, factis suis divina praecepta demonstret. (*b*) Omnia vero quae discipulis docuerit esse contraria in suis factis indicet non agenda, ne aliis praedicans, ipse reprobus inveniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti: *Quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum? Tu vero odisti disciplinam et proiecisti*[2] *sermones meos post*

1 Nescio an *gulae* legend. pro *regulae* (R. T.).

1 Forsan *velle aut* pro *aut vel* legendum (R. T.).
2 Edit. Main. legit *proiecti* (R. T.).

te: et: *Qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo proprio trabem non vidisti!* Non ab eo persona in monasterio discernatur, non unus plus ametur quam alius, nisi quem in bonis actibus aut obedientiâ invenerit meliorem. Non convertenti ex servitio praeponatur ingenuus, nisi alia rationabilis causa existat. Quod si ita, iustitiâ dictante, abbati visum fuerit, et de cuiuslibet ordine id faciat, sin aliàs propria teneant loca; quia sive servus, sive liber, omnes in Christo unum sumus; et sub uno Domino aequalem servitutis militiam baiulamus; quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodo in hac parte apud ipsum discernimur, si meliores aliis in operibus bonis et humiles inveniamur. Ergo aequalis sit omnibus ab eo charitas; una praebeatur omnibus secundum merita disciplina.

Arguere, obsecrare et increpare debet.

In doctrinâ namque suâ abbas apostolicam debet illam semper formam servare, in qua dicit: *Argue, obsecra, increpa,* idest miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta: dirum magistri, pium patris ostendat affectum; idest indisciplinatos et inquietos debet durius arguere; obedientes autem et mites et patientes, ut melius proficiant, obsecrare, negligentes autem et contemnentes ut increpet et corripiat, admonemus. (*c*) Neque dissimulet peccata delinquentium: sed mox ut coeperint oriri, radicitus ea, ut praevalet, amputet: memor periculi Heli sacerdotis de Silo. Et honestiores quidem atque intelligibiles animos primâ vel secundâ admonitione verbis corripiat: improbos autem, et duros, ac superbos vel inobedientes, verborum vel corporis castigatione in ipso initio peccati coërceat, sciens scriptum: *Stultus verbis non corrigitur:* et iterum: *Percute filium tuum virgâ, et liberabis animam eius a morte.*

Rationem reddet de animabus sibi commissis.

Meminisse debet semper abbas quod est, meminisse quod dicitur, et scire quia, cui plus committitur, plus ab eo exigitur: sciatque quam difficilem et arduam rem suscepit regere animas et multorum servire moribus. (*d*) Et alium quidem blandimentis, alium vero increpationibus, alium suasionibus, et secundum uniuscuiusque qualitatem vel intelligentiam, ita se omnibus conformet et aptet, ut non solum detrimenta gregis sibi commissi non patiatur, verum etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne dissimulans aut parvipendens salutem animarum sibi commissarum plus gerat sollicitudinem de rebus transitoriis et terrenis atque caducis, sed semper cogitet quia animas suas suscepit regendas, de quibus et rationem redditurus est. Et, ne causetur forte de minori substantiâ, meminerit scriptum: *Primum quaerite regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia adiicientur vobis:* et iterum: *Nihil deest timentibus eum:* sciatque quia qui suscipit animas regendas, praeparet se ad rationem reddendam. Et quantum sub curâ suâ fratrum se habere scierit numerum, agnoscat pro certo, quia in die iudicii ipsarum omnium animarum est redditurus Domino rationem, sine dubio additam et suae animae. Et ita timens semper futuram discussionem Pastoris de creditis ovibus, cum de alienis ratiociniis cavet, redditur de suis sollicitus; et cum de admonitionibus suis emendationem aliis subministrat, ipse efficitur a vitiis emendatus.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Sciatque abbas culpae pastoris.* Considerent maximâ cum attentione praelati doctrinam huius capitis, curentque omni vigilantiâ ut fratres ad regularem observantiam, ad sacras item lectiones, meditationes ac orationes sedulo incumbant, sanctissima sacramenta, celebrationesque missarum de-

vote frequentent; ac praesertim invigilent ne officiales, tam monachi quam commissi, qui extra monasteria ob curam rerum temporalium degunt, propter huiusmodi administrationes spiritualia exercitia praetermittant.

(*b*) II. *Omnia vero.* Praelati, ut subditos reddant in obsequendo promptiores, ipsi formа gregis fiant et duces agendorum. Ergo regularibus observantiis chori, refectorii, ceterisque semper intersint. Blandissime quippe iubetur exemplo.

(*c*) III. *Neque dissimulet.* Zelum disciplinae exigens Dominus a praelatis: *Noli* (inquit) *quaerere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates:* nimirum docens, non levis culpae reum se constituere, qui, cum pro suo munere sibique traditâ potestate peccata compescere et emendare debeat, dissimulando et connivendo fovet et auget. Hoc ergo divinum pariter et regulare documentum satagant patres studiosius adimplere, ne, propter correctionis omissionem, vitia et peccata succrescant; quinimo contra criminosos procedant, etiam ex officio. Quod si in gravioribus causis neglexerint, severe in ipsos a definitoribus, vel a regimine, pro modo culpae animadvertatur.

(*d*) IV. *Alium quidem blandimentis.* Hinc noverint abbates quantâ indigeant prudentiâ in regendis subditis, et qua discretione ac flexibilitate se debeant uniuscuiusque naturae aptare, ut animas lucrifaciant. Nullum enim animal lenius atque morosius tractandum est quam homo, praesertim ingenuus.

Cap. III. — *De adhibendis ad consilium fratribus.*

Abbas in praecipuis agendis audito fratrum omnium consilio debeat.

Quoties (*a*) aliqua praecipua agenda sunt in monasterio (*b*) convocet (*c*) abbas omnem congregationem, et dicat ipse unde agitur. Et audiens consilium fratrum, tractet apud se, et quod utilius iudicaverit, faciet. Ideo autem omnes ad consilium vocari diximus; quia saepe iuniori Dominus revelet quod melius est. Sic autem dent fratres consilium cum omni humilitatis subiectione, ut non praesumant procaciter defendere quod eis visum fuerit; sed magis in abbatis pendeat arbitrio, ut quod salubrius esse iudicaverit, ei cuncti obediant: sed sicut discipulis convenit obedire magistro, ita, et ipsum provide et iuste condecet cuncta disponere. In omnibus igitur omnes magistram sequantur regulam, neque ab eâ temere declinetur a quoquam. Nullus in monasterio sequatur cordis proprii voluntatem, neque praesumat quisquam cum abbate suo proterve intus aut foris monasterium contendere; quod si praesumpserit, regulari disciplinae subiaceat: ipse tamen abbas cum timore Dei et observatione regulae omnia faciet, sciens se procul dubio de omnibus iudiciis suis aequissimo iudici Deo rationem redditurum. Si qua vero minora agenda sunt in monasteriis utilitatibus, (*d*) seniorum tantum utatur consilio, sicut scriptum est: *Omnia fac cum consilio, post factum non poenitebis.*

DECLARATIO.

(*a*) I. *Aliqua praecipua.* Inter praecipua, in quibus maxime totius congregationis sive conventus cuiuscumque monasterii consilia et vota requiri debent, sunt receptio novitiorum ad professionem, collatio beneficiorum (ubi consuevit conventus intervenire huiusmodi collationibus), syndicatus, locationes ad longum tempus, acceptatio missarum perpetuarum, et alia huiusmodi; quaelibet etiam alienatio rerum ecclesiasticarum immobilium, et pretiosarum mobilium; haec enim per sacros canones sine facultate Summi Pontificis omnino fieri prohibentur.

II. Porro alienationum negotium, ut mature riteque peragatur, sic dirigendum ordinamus (praeterquam si esset fundus, vel res exigui valoris): ineatur primo inter superiores consilium, an alienatio expediat utilisque futura sit monasterio; deinde, consentientibus superioribus, res deferatur ad universum conventum legitime congregatum, a quo publicâ discussione examinetur.

III. Posthaec secretis cunctorum votis

exponatur, et si ex tribus partibus, quibus totus conventus coalescit, saltem duas consentire urna protulerit, tunc petenda erit licentia a capitulo generali, ostendendo authentice rem a privato capitulo monasterii fuisse diligenter discussam, et utilem iudicatam, et instrumento firmatam; demum pro facultate canonicâ adeunda erit Apostolica Sedes, cuius licentiâ impetratâ, alienatio fiat, vel per viam permutationis, vel ita caute secureque pecunia inde proveniens applicetur, ut omne monasterii detrimenti periculum praecaveatur. Saepe enim accidit laicorum bona esse hypothecata, aut fideicommisso subiecta, aut aliter obligata.

iv. Bona emphyteutica, sive feudalia, si quae, defectu descendentium, vel quovis alio titulo, ad monasterium libere devolvi contigerit, in emphyteusim vel feudum denuo dari prohibemus absque licentiâ capituli generalis, vel saltem praesidis et unius visitatoris illius provinciae. Solemnitates vero alienationum praescribuntur in Constitutionibus Pauli II et Urbani VIII.

(*b*) v. *Convocet abbas omnem congregationem.* Antequam abbas exponat causam, de qua agendum est, exhortetur fratres ut cum humilitate dent consilium iuxta hoc capitulum.

vi. Prohibemus autem ne quis frater audeat revelare ea, quae in capitulis particularibus monasteriorum tractata fuerint, quae a patribus vetita sint revelari. Quod si quis transgressus fuerit, iniungatur ei pro hac gravi inobedientiâ ut dicat suam culpam in capitulo coram omnibus, ieiunetque semel pane et aquâ in terrâ in refectorio, et privetur per sex menses voce activâ et passivâ capituli.

(*c*) viii. *Abbas.* Declaramus per totam regulam idem intelligendum de priore, ubi dignitas monasterii non esset abbatia, sed prioratus.

(*d*) viii. *Seniorum tantum utatur consilio.* Declaramus nomine seniorum intelligendum esse priorem claustralem et decanos regiminis, cum quibus praelati negotia monasteriorum, tam in spiritualibus quam in temporalibus occurrentia, legitime tractare et expedire possint.

Caput IV. — *Quae sint instrumenta bonorum operum.*

1 Primum instrumentum in primis Dominum Deum diligere ex toto corde, totâ animâ, totâ virtute;
2 Deinde proximum tamquam seipsum (Deuter. 6).
3 Deinde non occidere (Luc. 10),
4 Non adulterari (Levit. 19),
5 Non facere furtum (Exod. 20),
6 Non concupiscere (Deuter. 6),
7 Non falsum testimonium dicere (i Petr. 2):
8 Honorare omnes homines (Luc. 9),
9 Et quod sibi quis fieri non vult, alii non faciat (Tob. 4):
10 Abnegare semetipsum sibi, ut sequatur Christum (Matth. 7):
11 Corpus castigare (i Cor. 9):
12 Delicias non amplecti (ii Petr. 2):
13 Ieiunium amare (Dan. 1):
14 Pauperes recreare (Tob. 4):
15 Nudum vestire (Esa. 58):
16 Infirmum visitare (Matt. 25):
17 Mortuum sepelire (Tob. 1; 2):
18 In tribulatione subvenire (Eccli. 6):
19 Dolentem consolari (Eccli. 7):
20 A saeculi actibus se facere alienum (ii Tim. 2):
21 Nihil amori Christi praeponere (Matth. 10):
22 Iram non perficere (Matth. 5):
24 Iracundiae tempus non reservare (Eph. 4):
24 Dolum in corde non tenere (Prov. 12):
25 Pacem falsam non dare (Iob. 36):
26 Claritatem non derelinquere (Ps. 27):
27 Non iurare, ne forte periuret (i Petr. 4):
28 Veritatem ex corde et ore proferre (Matth. 5):
29 Malum pro malo non reddere (Ps. 14; i Thess. 5):
30 Iniuriam non facere, sed factam pariter sufferre (i Cor. 6):

31 Inimicos diligere (Matth. 5):
32 Maledicentes se, non remaledicere, sed magis benedicere (Rom. 12; I Petr. 3):
33 Persecutiones pro iustitiâ sustinere (Matth. 5):
34 Non esse superbum (Tob. 4),
35 Non vinolentum (I Timot. 3),
36 Non multum edacem (Eccli. 31; 37),
37 Non somnolentum (Prov. 20),
38 Non pigrum (Prover. 24. 26),
39 Non murmurosum (Sapien. 1),
40 Non detractorem (Proverb. 4):
41 Spem suam Deo committere (Ps. 36):
42 Bonum aliquod in se cum viderit, Deo applicet, non sibi (Iacob. 1);
43 Malum vero semper a se factum sciat, et sibi reputet (Oseae 13):
44 Diem Iudicii timere (Iob. 31):
45 Gehennam expavescere (Luc. 12):
46 Vitam aeternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare (Ps.83; Phil.1):
47 Mortem quotidie ante oculos suspectam habere (Matth. 24):
48 Actus vitae suae omni horâ custodire (Deut. 4):
49 In omni loco Deum se respicere, pro certo scire (Prov. 5):
50 Cogitationes malas, cordi suo advenientes, mox ad Christum allidere (Psal. 136):
51 Et seniori spirituali patefacere (Eccli. 8):
52 Os suum a malo vel pravo eloquio custodire (Psal. 33. 38):
53 Multum loqui non amare (Prov. 10; Matth. 12):
54 Verba vana, aut risui apta, non loqui (II Tim. 2):
55 Risum multum aut excussum non amare (Eccle. 7; Eccli. 21):
56 Lectiones sanctas libenter audire (Luc. 11):
57 Orationi frequenter incumbere (Luc. 18):
58 Mala sua praeterita cum lacrymis vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri, et de ipsis malis de cetero emendare (Galat. 5):
59 Desideria carnis non perficere, voluntatem propriam odire (Hebr. 13):
60 Praeceptis abbatis in omnibus obedire, etiamsi ipse aliter (quod absit) agat, memor illius dominici praecepti: *Quae dicunt facite, quae autem faciunt, facere nolite* (Matth. 23):
61 Non velle dici sanctum, antequam sit, sed prius esse, quo verius dicatur (Matth. 6):
62 Praecepta Dei factis quotidie adimplere (Eccle. 6):
63 Castitatem amare (I Tim. 5):
64 Nullum odire (Levit. 19):
65 Zelum et invidiam non habere (Gal.5):
66 Contentionem non amare (II Tim. 2):
67 Elationem fugere (Psal. 130):
68 Seniores venerari (Levit. 19):
69 Iuniores diligere (I Tim. 5):
70 In Christi amore pro inimicis orare (Matth. 5):
71 Cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire (Ephes. 4):
72 Et de Dei misericordiâ nunquam desperare (Ezech. 18).

Ecce, haec sunt instrumenta artis spiritualis, quae cum fuerint a nobis die noctuque incessabiliter adimpleta, et in die Iudicii reconsignata, illa merces nobis a Domino recompensabitur, quam ipse promisit quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quae praeparavit Deus his qui diligunt eum: officina vero, ubi haec omnia diligenter operemur, claustra sunt monasterii et stabilitas in Congregatione.

Cap. V. — *De obedientiâ discipulorum.*

Obedientia esse debet sine mora et cum hilari animo.

Primus humilitatis gradus est obedientia sine morâ. Haec convenit iis, qui nihil sibi Christo carius existi-

mant, propter metum gehennae, vel gloriam vitae aeternae: et mox ut aliquid imperatum a maiore fuerit, ac si divinitus imperetur, moram pati nesciunt in faciendo. De quibus Dominus dicit: *Ob auditu auris obedivit mihi,* et item dicit doctoribus: *Qui vos audit, me audit.* Ergo hi tales, relinquentes statim quae sua sunt, et voluntatem propriam deserentes, mox exoccupatis manibus, et quod agebant imperfectum relinquentes, vicino obedientiae pede iubentis vocem factis sequuntur; et veluti uno momento praedicta magistri iussio et perfecta discipuli opera in velocitate timoris Dei ambae res communiter citius explicantur: quibus ad vitam aeternam gradiendi amor incumbit, ideo angustam viam arripiunt, unde Dominus dicit: *Angusta via est, quae ducit ad vitam;* ut[1] non suo arbitrio viventes, vel desideriis suis et voluptatibus obedientes, sed ambulantes alieno iudicio et imperio, in coenobiis degentes, abbatem sibi praeesse desiderant. Sine dubio hi tales illam Domini sententiam imitantur, qua dicit: *Non veni facere voluntatem meam, sed eius, qui misit me.* Sed haec ipsa obedientia tunc acceptabilis erit Deo et dulcis hominibus, si, quod iubetur, non trepide, non tarde, non tepide, aut cum murmure vel cum responso nolentis efficiatur; quia obedientia, quae maioribus praebetur, Deo exhibetur; ipse enim dixit: *Qui vos audit, me audit;* et cum bono animo a discipulis praeberi oportet, quia: *Hilarem datorem diligit Deus.* Nam cum malo animo si obedit discipulus, et non solum ore, sed etiam corde si murmuraverit, etsi impleat iussionem, tamen acceptum iam non erit Deo, qui cor respicit murmurantis, et pro tali facto nullam consequitur gratiam: immo murmurantium poenam incurrit, si non cum satisfactione emendaverit.

[1] Forsan *et* pro *ut* legendum (R. T.).

Cap. VI. — *De taciturnitate.*

Faciamus quod ait Propheta: *Dixi: custodiam vias meas, ut non delinquam in linguâ meâ: posui ori meo custodiam: obmutui et humiliatus sum, et silui a bonis.* Hic ostendit Propheta, si a bonis eloquiis interdum propter taciturnitatem debet taceri, quanto magis a malis verbis propter poenam peccati debet cessari? Ergo, quamvis de bonis et sanctis ad aedificationem eloquiis perfectis, discipulis propter taciturnitatis gravitatem rara loquendi concedatur licentia, quia scriptum est: *In multiloquio non effugies peccatum;* et alibi: *Mors et vita in manibus linguae.* Nam loqui et docere magistrum condecet; tacere et audire discipulo convenit. Et ideo, si qua requirenda sunt a priore, cum omni humilitate et subiectione reverentiae requirantur; (a) scurrilitates vero, vel verba otiosa et risum moventia, aeternâ clausurâ in omnibus locis damnamus, et ad tale eloquium discipulum aperire os non permittimus.

Discipuli raro loquantur, nunquam vero otiosa et scurrilia.

DECLARATIO.

(a) I. *Scurrilitates vero.* Ut scurrilitatum ac levitatum occasiones tollantur, interdicimus in monasteriis teneri aves, catellos, similia, aut alia animalia ad iocum aut levitatem provocantia.

II. Omne quoque ludi genus, utpote religiosis minime conveniens, tam intus quam extra monasteria, vana etiam spectacula et choreas, omnem habitus transformationem, et ludicra omnia penitus prohibemus.

III. Fratres vero nec in mari nec in fluminibus causâ lavandi se spolient.

IV. Ad effugiendam porro disciplinae regularis relaxationem, praelati et alii superiores non concedant solatia aut recreationes, nisi semel singulis hebdomadibus; discretioni tamen praelatorum aliquid, raro quidem et ex rationabili causâ, monachis

ulterius indulgendum permittimus, exceptâ tamen Quadragesimâ et Adventu, quibus temporibus nefas est talia cogitare, nedum permittere.

v. Quod si, vel in monasterio, vel extra, fratres quandocumque recreationis gratiâ convenerint, caveant a dissolutionibus, manuum invicem iniectionibus, et huiusmodi iocis honestati religiosae minime convenientibus, sintque solatia eorum modesta et gravitate temperata, quae, iuxta dictum S. Bernardi, recreent, non enervent. Qui vero contrafecerit, ieiunet semel in pane et aquâ, comedens in terrâ in refectorio toties quoties. Quae ut melius observentur, volumus quod huiusmodi recreationibus intersit praelatus, vel saltem prior claustralis, aut unus ex superioribus regiminis.

vi. Caveant praeterea superiores ne permittant monachos vagari per civitates, sed potius relaxandi animi causâ concedant quandoque deambulationes extra moenia civitatum, quae tamen fiant conventualiter et cum superiore regiminis, maxime vero cum priore claustrali, si id commode fieri poterit.

vii. Et si compellat necessitas ut propter urgentia negotia monachi ad civitates mittantur, per eas incedant semper sociati et cucullis induti (nisi iustâ de causâ praelati cum eis dispensaverint), et pileum super caputium, quod caput tegat, deferant.

viii. Neque audeant fratres, praedictâ de causâ, aut propter vindemias vel fruges colligendas, extra monasterium pernoctare, nisi praesente praelato, vel uno ex superioribus; sed ad monasteria revertantur: exceptis tamen cellerariis et aliis ministris ad talia deputatis.

ix. Licentia vero discedendi a monasterio infra annum, recreationis vel etiam devotionis causâ, seu alio quovis praetextu, fratribus nostrae Congregationis a definitoribus vel regimine aut a praelatis non concedatur[1], nisi ex rationabili causâ et raro, ad evitandas vagationes, et sub hac praesertim limitatione, ut ante dominicam primam Adventus et feriam secundam post Quinquagesimam ad monasteria sibi assignata revertantur. Diebus autem sanctae Quadragesimae et Adventus, quibus oportet aliorum temporum negligentias diluere ac ferventus orationi et sacrae lectioni vacare, nostris iter facere et a monasteriis sibi assignatis abesse, nisi ex urgentissimâ necessitate a praelatis approbandâ, omnino prohibemus. Cum vero fratres, praeviis debitis licentiis, ad civitates, seu oppida, in quibus sunt monasteria ac loca nostrae Congregationis, pervenerint, caveant ne in aedibus saecularium audeant pernoctare, sed statim teneantur recto tramite praelatis, vel, in eorum absentiâ, superioribus monasteriorum seu locorum se praesentare, et in omnibus, dum illic moram traxerint, illis subesse, si aliter fecerint, pro qualitate culpae puniendi.

x. Facultatem vero concedendi monachis vel commissis licentiam degendi extra Congregationem, neque praelati, neque ipsi definitores, vel regimen, habent.

Caput VII. — *De humilitate*.

Per varios humilitatis gradus ascendimus ad supernam patriam.

Clamat nobis scriptura divina, fratres, dicens: *Omnis qui se exaltat, humiliabitur; et qui se humiliat, exaltabitur*. Cum haec ergo dicit, ostendit omnem exaltationem genus esse superbiae. Quod se cavere Propheta indicat dicens: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei, neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me*. Sed quid? *Si non humiliter sentiebam, sed exaltavi animam meam, sicut ablactatus super matrem suam, ita retributio in animâ meâ*. Unde, fratres, si summae humilitatis volumus culmen attingere, et ad exaltationem illam caelestem, ad quam per praesentis vitae humilitatem ascenditur, volumus velociter pervenire, actibus nostris ascendentibus, scala erigenda est, quae in somno Iacob apparuit, per quam et descendentes et ascendentes angeli monstrabantur. Non aliud sine dubio descensus ille et ascensus a nobis intel-

1 Edit. Main. legit *concedantur* (R. T.).

ligitur, nisi exaltatione descendere et humilitate ascendere; scala vero ipsa erecta, nostra est vita in saeculo, quae humiliato corde a Domino erigitur ad caelum; latera enim huius scalae dicimus nostrum esse corpus et animam, in quibus lateribus diversos gradus humilitatis vel disciplinae vocatio divina ascendendos inseruit.

Gradus I. Est obedientia praeceptis Domini.

Primus itaque humilitatis gradus est, si, timorem Dei sibi ante oculos semper ponens, oblivionem omnino fugiat, et semper sit memor omnium, quae praecipit Deus; qualiter contemnentes Deum in gehennam pro peccatis incidunt, et vitam aeternam, quae timentibus Deum praeparata est, animo suo semper revolvat; et custodiens se omni horâ a peccatis et vitiis, id est, cogitationum, linguae, oculorum, manuum, pedum et voluntatis propriae, sed et desideria carnis amputare festinet. Æstimet se homo de caelis a Deo semper respici omni horâ, et facta sua in omni loco ab aspectu divinitatis videri, et ab angelis omni horâ Deo nunciari. Demonstrat nobis hoc Propheta, cum in cogitationibus nostris ita Deum semper praesentem ostendit, dicens: *Scrutans corda et renes Deus:* et item: *Dominus novit cogitationes hominum:* et item dicit: *Intellexisti cogitationes meas de longe:* et quia: *Cogitatio hominis confitebitur tibi:* nam, ut sollicitus sit circa cogitationes perversas, dicat semper humilis frater in corde suo: *Tunc ero immaculatus coram eo, si observavero me ab iniquitate meâ.* Voluntatem vero propriam ita facere prohibemur, cum dicit nobis Scriptura: *Et a voluntatibus tuis avertere:* et item rogamus Deum in oratione, ut fiat illius voluntas in nobis.

Docemur ergo merito nostram non facere voluntatem, cum cavemus illud quod dicit Scriptura: *Sunt viae, quae putantur ab hominibus rectae, quarum finis usque ad profundum inferni demergit;* et cum item cavemus illud quod de negligentibus dictum est: *Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in voluptatibus suis.* In desideriis vero carnis ita Deum nobis credamus esse praesentem semper, cum dicit Propheta Domino: *Domine ante te est omne desiderium meum.* Cavendum est ergo ideo malum desiderium, quia mors secus introitum delectationis posita est: unde Scriptura praecipit, dicens: *Post concupiscentias tuas non eas.* Ergo, si oculi Domini speculantur bonos et malos, et Dominus de caelo semper respicit super filios hominum, ut videat si est intelligens aut requirens Deum, et ab angelis nobis deputatis quotidie noctuque Domino factori nostro et creatori omnium Deo opera nostra nunciantur: cavendum est ergo omni horâ, fratres, sicut in psalmo dicit Propheta, ne nos declinantes in malum et inutiles factos aliquâ horâ adspicit[1] Deus; et, parcendo nobis in hoc tempore (quia pius est et expectat nos converti in melius), ne dicat nobis in futuro: *Haec fecisti, et tacui.*

Secundus humilitatis gradus, si propriam quis non amans voluntatem, desideria sua non delectetur implere, sed vocem illam Domini factis imitetur dicentis: *Non veni facere voluntatem meam, sed eius qui misit me.* Item dicit Scriptura: *Voluntas habet poenam, et necessitas parit coronam.*

Gradus II. Est renunciatio propriae voluntatis

Tertius humilitatis gradus est, ut quis pro Dei amore omni obedientiâ se subdat maiori, imitans Dominum, de quo dicit Apostolus: *Factus obediens usque ad mortem.*

Gradus III. Est obedientia maiori exhibita.

Quartus humilitatis gradus est, si in ipsâ obedientiâ, duris et contrariis re-

Gradus IV. Est patientia in duris et contrariis rebus.

1 Aptius lege *adspiciat* (R. T.).

bus, vel etiam quibuslibet irrogatis iniuriis, tacitâ conscientiâ patientiam amplectatur, et sustinens non lassescat vel discedat, dicente Scripturâ: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Item: *Confortetur cor tuum, et sustine Dominum.* Et ostendens fideles pro Domino universa etiam contraria sustinere debere, dicit ex personâ sufferentium: *Propter te morte afficimur; totâ die aestimati sumus oves occisionis.* Et securi de spe retributionis divinae subsequuntur gaudentes, dicentes: *Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos.* Et item alio loco Scriptura: *Probasti nos* (inquit), *Deus, igne nos examinasti, sicut examinatur argentum, induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro.* Et ut ostendat sub priore debere nos esse, subsequitur dicens: *Imposuisti homines super capita nostra.* Sed et praeceptum Domini in adversis et iniuriis per patientiam adimplentes, percussi in maxillam praebent et alteram, auferenti tunicam, dimittunt et pallium, angariati milliario, vadunt et duo, cum Paulo apostolo falsos fratres sustinent et persecutionem, et maledicentes se, benedicunt.

Gradus v. Est occulta peccata superiori manifestare.

Quintus humilitatis gradus est, si omnes cogitationes malas cordi suo advenientes, vel mala a se absconse commissa, per humilem confessionem abbati non celaverit suo. Hortans nos de hac re Scriptura, dicens[1]: *Revela Domino viam tuam, et spera in eo.* Et item dicit: *Confitemini Domino, quoniam in saeculum misericordia eius.* Et item Propheta: *Delictum meum cognitum tibi feci, et iniustitias meas non operui; dixi, pronunciabo adversum me iniustitias meas Domino, et tu remisisti impietatem cordis mei.*

1 Aptius lege *dicit* (P. T.).

Gradus VI. Est seipsum contemnere.

Sextus humilitatis gradus est, si omni vilitate vel extremitate contentus sit monachus, et ad omnia, quae sibi iniunguntur, velut operarium malum et indignum se iudicet, dicens cum Propheta: *Ad nihilum redactus sum, et nescivi: ut iumentum factus sum apud te, et ego semper tecum.*

Gradus VII. Est se aliis minorem aestimare.

Septimus humilitatis gradus est, si omnibus se inferiorem et viliorem, non solum suâ linguâ pronunciet, sed etiam intimo cordis credat affectu, humilians se, et dicens cum Propheta: *Ego autem sum vermis et non homo, opprobrium hominum et abiectio plebis: exaltatus sum, et humiliatus, et confusus.* Et item: *Bonum mihi quod humiliasti me, ut discam mandata tua.*

Gradus VIII. Est in agendo servare regulam et maiorum exempla.

Octavus humilitatis gradus est, si nihil agat monachus, nisi quod communis monasterii regula vel maiorum cohortantur exempla.

Gradus IX. Est nonnisi interrogatus loqui.

Nonus humilitatis gradus est, si linguam ad loquendum prohibeat monachus, et taciturnitatem habens usque ad interrogationem non loquatur, monstrante Scripturâ, quia: *In multiloquio non effugietur peccatum:* et quia: *Vir linguosus non dirigetur super terram.*

Gradus X. Est non facile ridere.

Decimus humilitatis gradus est, si non sit facilis ac promptus in risu, quia scriptum est: *Stultus in risu exaltat vocem suam.*

Gradus XI. Est leniter, graviter et pauca loqui.

Undecimus humilitatis gradus est, si, cum loquitur monachus, leniter et sine risu, humiliter et cum gravitate, vel pauca verba et rationabilia loquatur, et non sit clamosus in voce, sicut scriptum est: *Sapiens verbis innotescit paucis.*

Gradus XII. Est caput inclinatum gerere.

Duodecimus humilitatis gradus est, si non solum corde monachus, sed etiam ipso corpore humilitatem videntibus se semper indicet, id est in opere, in monasterio, in oratorio, in horto, in viâ, in agro, vel ubicumque, sedens, ambu-

lans vel stans, inclinato sit semper capite, defixis in terram aspectibus, reum se omni horâ de peccatis suis existimans, iam se tremendo Dei iudicio praesentari existimet, dicens sibi in corde semper illud quod publicanus ille evangelicus fixis in terram oculis dixit: *Domine, non sum dignus ego peccator levare oculos meos ad caelum:* et item cum Propheta: *Incurvatus sum et humiliatus sum usquequaque.*

Ergo his omnibus humilitatis gradibus ascensis, monachus mox ad charitatem Dei perveniet illam, quae perfecta foras mittit timorem, per quam universa, quae prius non sine formidine observabat, absque ullo labore velut naturaliter ex consuetudine incipit custodire, non iam timore gehennae, sed amore Christi et consuetudine ipsâ bonâ et delectatione virtutum, quod Dominus iam in operario suo mundo a vitiis et peccatis Spiritu Sancto dignabitur demonstrare.

DECLARATIO.

Magistri novitiorum diligentissime curent ut totum hoc caput de humilitate, sicut et caput IV de instrumentis bonorum operum, a suis novitiis memoriter teneatur; qui quidem novitii non erunt admittendi ad professionem, nisi eorum profectus in hac scholâ humilitatis appareat.

CAPUT VIII. — *De divinis officiis in noctibus.*

Definiuntur horae matutinorum, laudum, et meditationis

Hiemis tempore, id est a kalendis novembris usque ad Pascha, iuxta considerationem rationis (*a*) octavâ horâ noctis surgendum est, ut modice amplius de mediâ nocte pulsetur, et iam digesti surgant; quod vero restat post vigilias, a fratribus, qui psalterii vel lectionum aliquid indigent, meditationi inserviatur: (*b*) a Pascha autem usque ad supradictas kalendas novembris sic temperetur hora vigiliarum agenda, ut parvissimo intervallo, quo fratres ad necessaria naturae exeant, custodito, mox matutini, qui incipiente luce agendi sunt, subsequantur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Octavâ horâ surgendum est.* Quia discretio inter potissimas virtutes maxime commendatur, propterea arbitramur satis provideri variis naturarum complexionibus, si a fine comestionis secundae mensae usque ad horam matutinam octo horae pro somno concedantur: at quoniam omnes fere ecclesiae monasteriorum nostrorum, et partim quae in civitatibus sitae sunt, a fidelibus populis frequentantur, quibus satisfacere quoquomodo teneremur in divinorum officiorum et missarum celebratione, atque ob id saepe non possit dormitionis signum pulsari horâ primâ noctis, nec proinde commode surgere monachi horâ octavâ iuxta regulam valeant, ut minus quam possumus ab eâ recedamus, declarando ordinamus, ut a fine mensae secundae, sive coena, sive refectiuncula sit, ad minus praedictarum octo horarum spatium concedatur usque ad matutinam synaxim; ita ut, cum coenatur, transacto unius horae spatio, pulsetur pro cubitu, residuumque dictarum horarum spatium sit pro dormitione.

II. Cum vero ieiunatur, ut a refectiunculâ surgentes habeant itidem praedictarum horarum octo spatium usque ad matutinam synaxim, sive immediate, sive aliquo interposito temporis spatio, pro dormitione pulsetur; sic enim docemur octavâ horâ surgere, iuxta regulam.

III. Reliquarum vero horarum dispositio in arbitrio praelatorum sit, habitâ tamen ratione locorum, personarum et temporum, sintque solliciti praelati, priores et decani, ut (dato dormitionis signo) omnes infra dimidiae horae spatium ad cellas se recipiant, ac dormitum eant; alioquin, legitimo cessante impedimento, semel et iterum corripiantur, deinde etiam, poenâ additâ, severiori correctioni subdantur, qui contrafecerint.

(*b*) IV. *A Pascha autem.* Praeterquam, si praedictus dies festus occurreret mense aprilis, quo tempore, dispensando, declaramus meridianae tempus dormitionis incipere a

die festo S. P. Benedicti, et tunc sic temperetur hora dormitionis in nocte, ut, computatâ diurnâ, octo semper horae pro somno deputentur.

v. Notandum est tamen quod a principio Quadragesimae usque ad kalendas novembris pulsandum est pro dormitione mediâ horâ noctis (si commode fieri potest), quod discretioni committimus praelatorum ob varia accidentia, quae suboriri possunt.

vi. In vigiliâ autem S. Crucis de mense septembris, exclusive, cessamus a dormitione meridianâ.

vii. Dispensamus praeterea, quod, a festo Purificationis beatissimae Virginis Mariae usque ad kalendas octobris, nocturni et laudes Beatae Virginis conventualiter non dicantur in choro, sed a magistro novitiorum et novitiis, vel ab hebdomadariis, persolvantur in choro.

CAPUT IX. — *Quot psalmi dicendi sunt in nocturnis horis.*

De matutino, hiemis tempore; et quaenam eius partes canendae, et quando sedendum.

Hiemis tempore, praemisso in primis versu: *Deus, in adiutorium meum intende; Domine, ad adiuvandum me festina*, in secundo ter dicendum est: *Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam*, cui subiungendus est tertius psalmus, et *Gloria;* post hunc, psalmus XLIX cum antiphonâ, aut certe decantandus. Inde sequatur Ambrosianum. Deinde sex psalmi cum antiphonis. Quibus dictis, dicto versu, benedicat abbas; et, sedentibus omnibus in scamnis, legantur vicissim a fratribus in codice super analogium tres lectiones, inter quas tria responsoria canantur; duo responsoria sine *Gloria* dicantur; post tertiam vero lectionem, qui cantat, dicat *Gloria*; quam dum incipit cantor dicere, mox omnes de sedibus surgant ob honorem et reverentiam SS. Trinitatis. Codices autem legantur in vigiliis tam Veteris Testamenti quam Novi divinae auctoritatis; sed et expositiones earum, quae a nominatissimis et orthodoxis, catholicisque patribus factae sunt: post has vero tres lectiones, cum responsoriis suis, sequantur reliqui sex psalmi cum *Alleluia* cantandi: post hos lectio Apostoli sequatur, ex corde recitanda, et versus, et supplicatio litaniae, idest *Kyrie eleison;* et sic finiantur vigiliae nocturnae.

CAPUT X. — *Qualiter aestatis tempore agatur noturna laus.*

Matutinum aestatis parum differt a praecedenti.

A Pascha autem usque ad kalendas novembris, omnis (ut supra dictum est) psalmodiae quantitas teneatur: excepto quod lectiones in codice, propter brevitatem noctium, minime legantur; sed, pro ipsis tribus lectionibus, una de Veteri Testamento memoriter dicatur, quam breve responsorium subsequatur, et reliqua omnia (ut supra dictum est) impleantur, id est ut nunquam minus a duodecim psalmorum quantitate ad vigilias nocturnas dicatur, exceptis tertio et nonagesimoquarto psalmo.

CAPUT XI. — *Qualiter dominicis diebus vigiliae agantur.*

Matutinum diei dominici longius est, uti et eius cantus.

Dominico die temperius surgatur ad vigilias. In quibus vigiliis teneatur mensura; id est, modulatis (ut supra disposuimus) sex psalmis et versu, residentibus cunctis disposite et per ordinem in subselliis, legantur in codice (ut supra diximus) quatuor lectiones cum responsoriis suis, ubi tantum in responsorio quarto dicatur a cantante *Gloria*, quam dum incipit, mox omnes cum reverentiâ surgant; post quas lectiones sequantur ex ordine alii sex psalmi cum antiphonis, sicut anteriores, et versus; post quos iterum legantur aliae quatuor lectiones, cum responsoriis suis, ordine quo supra; post quas iterum dicantur tria cantica de Prophetis, quae instituerit abbas; quae cantica cum *Alleluia* psallantur. Dicto etiam versu, et benedicente abbate, legantur aliae quatuor

lectiones de Novo Testamento, ordine, quo supra; post quartum vero responsorium, incipiat abbas hymnum *Te Deum laudamus;* quo dicto, legat abbas lectionem de Evangelio, cum honore et tremore stantibus omnibus; qua perlectâ, respondeant omnes, *Amen,* et subsequatur mox abbas hymnum *Te decet laus;* et datâ benedictione incipiant matutinos. Qui ordo vigiliarum omni tempore tam aestatis quam hiemis aequaliter in die dominico teneatur, nisi forte (quod absit) tardius surgatur; quia tunc aliquid de lectionibus breviandum est aut responsoriis. Quod tamen omnino caveatur, ne proveniat: quod si contigerit, digne inde satisfaciat Deo in oratorio per cuius evenerit neglectum.

CAPUT XII. — *Qualiter matutinorum solemnitas agatur.*

De laudibus die dominico.

In matutinis dominico die in primis dicatur psalmus LXVI sine antiphonâ in directum; post quem dicatur psalmus L cum *alleluia;* post quem dicatur CXVII et LXII; deinde benedictiones et laudes, lectio de Apocalypsi una ex corde, et responsorium, et ambrosianum, et versus, et canticum de Evangelio, litaniae, et completum est.

CAPUT XIII. — *Privatis diebus, qualiter matutini agantur.*

Hae laudes parum differunt a praecedentibus.

Diebus autem privatis matutinorum solemnitas ita agatur: id est, psalmus LXVI dicatur sine antiphonâ in directum, subtrahendo modice sicut in dominicâ, ut omnes occurrant ad L, qui cum antiphonâ dicatur; post quem alii duo psalmi dicantur secundum consuetudinem, id est secundâ feriâ V et XXXV, tertiâ feriâ XLII et LVI, quartâ feriâ LXIII et LXIV, quintâ feriâ LXXXVII et LXXXIX, sextâ feriâ LXXV et XCI, sabbato autem CXLII, et canticum Deuteronomii, quod dividatur ia duas glorias; nam ceteris diebus canticum unumquodque die suo ex Prophetis, sicut psallit Ecclesia Romana, dicatur; post haec sequantur laudes, deinde lectio Apostoli memoriter recitanda, responsorium ambrosianum, versus, canticum de Evangelio, (a) litaniae, et completum est. Plane agenda matutina vel vespertina non transeant aliquando, nisi in ultimo per ordinem oratio dominica omnibus audientibus dicatur a priore propter scandalorum spinas quae oriri solent, ut conventi per ipsius orationis sponsionem, qua dicunt *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris*, purgent se ab huiusmodi vitio; ceteris vero agendis, ultima pars eius orationis dicatur, ut ab omnibus respondeatur *Sed libera nos a malo.*

DECLARATIO.

(a) *Litaniae, et completum est.* Litanias intelligimus: *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster;* itaut, pronunciato versu *Et ne nos, etc.*, et *Dominus vobiscum*, immediate sequatur oratio, praeterquam ad primam et ad completorium, et excepto triduo ante Pascha, quo tempore recitamus horas canonicas ab Ecclesiâ Romanâ praescriptas, prout in breviario nostro. In reliquis vero inviolate ab omnibus serventur rubricae breviarii, missalis nostri monastici, Pauli V auctoritate recognitorum, tam in recitatione divini officii, quam in celebrationibus missarum, nihil penitus addendo vel innovando.

CAPUT XIV. — *In natalitiis Sanctorum, qualiter vigiliae agantur.*

Hoc matutinum fere nihil discrepat a dominico.

(a) In Sanctorum vero festivitatibus, vel omnibus solemnitatibus, sicut diximus dominico die agendum, ita agatur, excepto quod psalmi, aut antiphonae, vel lectiones ad ipsum diem pertinentes dicantur. Modus autem supradictus teneatur.

DECLARATIO.

(a) I. *In Sanctorum vero festivitatibus.* Servetur decretum sacrae Congregationis Rituum, editum die XXVIII octobris MDCXXVIII.

II. Festus vero dies S. P. N. Benedicti in monasteriis et locis nostris solemnis habeatur, itaut omnes, tam commissi quam famuli ac laborantes, ab operibus penitus se abstineant, perinde ac si ab Ecclesiâ de praecepto constitutus esset. Officium autem eiusdem S. P. N. Benedicti postremo impressum, et a sacrâ Rituum Congregatione recognitum, recitetur ab omnibus tam in choro quam extra, qualibet tertiâ feriâ non impeditâ festo duodecim lectionum, vigiliis, Quadragesimâ, Adventu, et nisi occurrat dies votiva in nostro missali infra octavam, eodemque die missa impressa decantetur.

CAPUT XV. — Alleluia *quibus temporibus dicatur.*

Quando et quibus in locis proferri debeat *Alleluia.*

A sancto Pascha usque ad Pentecostem sine intermissione dicatur *Alleluia* tam in psalmis quam in responsoriis. A Pentecoste (*a*) usque ad caput Quadragesimae omnibus noctibus cum sex posterioribus psalmis tantum ad nocturnos dicatur. Omni vero dominicâ extra Quadragesimam, cantica, matutini, prima, tertia, sexta, nonaque cum *Alleluia* dicantur. Vespera vero cum antiphonis. Responsoria vero nunquam dicantur cum *Alleluia* nisi a Pascha usque ad Pentecostem.

DECLARATIO.

(*a*) *Usque ad caput Quadragesimae.* Serventur rubricae nostri breviarii, ut dicitur supra ad caput XIII.

CAPUT XVI. — *Qualiter divina opera per diem agantur.*

Septem sunt horae diurnae et una nocturna.

Ut ait Propheta: *Septies in die laudem dixi tibi.* Qui septenarius sacratus numerus a nobis sic implebitur, si matutini, primae, tertiae, sextae, nonae, vesperae, completoriique tempore nostrae servitutis officia persolvamus; quia de his horis dixit Propheta: *Septies in die laudem dixi tibi.* Ergo his temporibus referamus laudes Creatori nostro super iudicia iustitiae suae, id est matutinis, primâ, tertiâ, sextâ, nonâ, vesperâ, completorio, et nocte surgamus ad confitendum ei.

CAPUT XVII. — *Quot psalmi per easdem horas dicendi sunt.*

Eodem modo componantur quinque horae, tribus nempe psalmis, vesperae autem quatuor, et pluribus laudes, ut supra.

Iam de nocturnis vel matutinis digessimus ordinem psalmodiae, nunc de sequentibus horis videamus. (*a*) Primâ horâ dicantur psalmi tres, singillatim, et non sub unâ *Gloria.* Hymnus eiusdem horae post versum *Deus in adiutorium meum intende*, antequam psalmi incipiantur. Post expletionem vero trium psalmorum recitetur lectio una, versus et *Kyrie eleison*, et missae sint. Tertiâ vero, sextâ et nonâ eodem ordine celebretur oratio, versus, hymni earumdem horarum, terni psalmi, lectio et versus *Kyrie eleison*, et missae sint. Si maior congregatio fuerit, cum antiphonis dicantur; si vero minor, in directum psallantur. Vespertina autem synaxis quatuor psalmis cum antiphonis terminetur. Post quos psalmos lectio recitanda est, inde responsorium ambrosianum, versus, canticum de Evangelio, litaniae et oratio dominica, et fiant missae. Completorium autem trium psalmorum dictione terminetur, qui psalmi directanee et sine antiphonâ dicendi sunt. Post quos hymnus eiusdem horae, lectio una, versus, et *Kyrie eleison*, (*b*) et benedictio, et missae fiant.

DECLARATIO.

(*a*) *Primâ horâ dicitur Kyrie eleison.* Secundum antiquam nostram consuetudinem, dictâ prima immediate processionaliter exeuntes de ecclesiâ commemorationem facimus pro fratribus defunctis, familiaribus et benefactoribus nostris, cum psalmo *De profundis* et oratione *Deus veniae largitor*, et pergimus ad capitulum ubi pronunciantur ex martyrologio festa Sanctorum occurrentia, et dicitur *Pretiosa*, more Romanae Ecclesiae. Ultimo legitur capitulum nonae, ubi non habetur proprium, et post lectionem dicti capituli, diebus ferialibus et festis trium le-

ctionum, legitur textus regulae, et datur benedictio, et audiuntur culpae, non autem in dominicis diebus vel festis de praecepto Ecclesiae, aut de consuetudine locorum.

(b) II. *Et benedictio*. Ista benedictio datur a superiore, sicut etiam in completorio, quae sufficiat pro praesentibus fratribus et absentibus, ita ut opus non sit etiam absentibus pro dormitione aliam benedictionem quaerere. Laudamus tamen si fratres casu superiori obviantes, benedictionem petant et accipiant.

III. Et novitii ac iuniores professi suos magistros ad eorum cellas pro ipsâ benedictione adeant, antequam cubitum eant; magistros vero hortamur ut discipulos, quam citius possunt, dimittant.

IV. Fit etiam post completorium a superiore aquae benedictae aspersio dicendo: *Asperges me, etc.;* quo repetito, absque aliâ oratione dicitur psalmus *De profundis* cum oratione *Deus qui inter apostolicos* pro Papa Eugenio IV, et *Deus veniae largitor* pro fratribus ac benefactoribus, etc.

CAPUT XVIII. — *Quo ordine ipsi psalmi dicendi sint.*

Quinam psalmi dicendi in primâ, tertiâ, sextâ et nonâ.

In primis semper dicatur versus *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuvandum me festina,* et *Gloria;* inde hymnus uniuscuiusque horae. Deinde primâ horâ, dominicâ, dicenda sunt quatuor capitula psalmi CXVIII; reliquis vero horis, idest tertiâ, sextâ et nonâ, terna capitula supradicti psalmi CXVIII dicantur. Ad primam autem secundae feriae dicuntur tres psalmi, idest I, II et VI; et ita per singulos dies ad primam, usque ad dominicam, dicantur per ordinem terni psalmi, usque ad psalmum XIX, ita sane, ut psalmus IX et XVII partiatur in binas glorias; et sic fiat ut ad vigilias dominicâ semper a XX incipiatur. Ad tertiam vero, sextam et nonam secundae feriae novem capitula, quae residua sunt de psalmo CXVIII, ipsa terna capitula per easdem horas dicantur. Expenso ergo psalmo CXVIII, duobus diebus, idest dominicâ et secundâ feriâ, tertiâ feriâ, iam ad tertiam, sextam vel nonam psallantur terni psalmi a CXIX usque ad CXXVII, id est psalmi novem. Quinque psalmi semper usque ad dominicam per easdem horas itidem repetantur; hymnorum nihilominus, lectionum vel versuum dispositione uniformi cunctis diebus servatâ, et ita scilicet ut semper dominicâ a CXVIII incipiatur.

Quinam in vesperis.

Vespera autem quotidie quatuor psalmorum modulatione canatur. Qui psalmi incipiantur a CIX usque ad CXLVII, exceptis iis qui in diversis horis ex eis sequestrantur, idest a CXVII usque ad CXXVII et CXXXIII et CXLII. Reliqui omnes in vesperâ dicendi sunt. Et quia minus veniunt tres psalmi, ideo dividendi sunt qui in numero supradicto fortiores inveniuntur, idest CXXXVIII et CXLIII et CXLIV: CXVI vero, quia parvus est, cum CXV coniungatur. Digesto ergo ordine psalmorum vespertinorum, reliqua, idest lectiones, responsoria, hymni, versus vel cantica, sicut supra taxavimus, impleantur.

Quinam in completorio.

Ad completorium vero quotidie iidem psalmi repetantur, idest IV, XC et CXXXIII.

In matutinis reliqui psalmi; itaut unaquaque hebdomada psalterium absolvatur.

Disposito ordine psalmodiae diurnae, reliqui omnes psalmi, qui supersunt, aequaliter dividantur in septem noctium vigilias, partiendo scilicet qui inter eos prolixiores sunt psalmi, et duodecim per unamquamque constituantur noctem.

Hoc praecipue commonentes, ut, si cui forte haec distributio psalmorum displicuerit, ordine[1] si melius aliter iudicaverit, dum omnimodis id attendatur ut omni hebdomadâ psalterium ex integro numero centum quinquaginta psalmorum psallatur, et dominico die semper a capite repetatur ad vigilias; quia minus in eis devotionis suae servitium ostendunt monachi, qui minus psalterio cum

1 Forsan *ordinet* legendum (R. T.).

canticis consuetudinariis per septimanae circulum psallunt, cum legamus sanctos patres nostros uno die hoc strenue implevisse, (a) quod nos tepidi utinam septimanâ integrâ persolvamus.

DECLARATIO.

(a) *Quod nos tepidi.* Pater noster S. Benedictus nullum ex monachis excipit a divini officii recitatione, ideoque ordinamus quod quilibet monachus professus officium divinum recitet, etsi non sit sacris initiatus, secundum antiquissimam consuetudinem nostram.

Caput XIX. — *De disciplinâ psallendi.*

Psallendum voce et corde.

(a) Ubique credimus divinam esse praesentiam et oculos Domini in omni loco speculari bonos et malos, maxime tamen hoc sine aliquâ dubitatione credimus cum ad opus divinum assistimus. Ideo semper memores simus quod ait Propheta: *Servite Domino in timore;* et iterum: *Psallite sapienter;* et: *In conspectu angelorum psallam tibi.* Ergo consideremus qualiter oporteat nos in conspectu divinitatis et angelorum esse, et sic stemus ad psallendum, ut mens nostra concordet voci nostrae.

DECLARATIO.

(a) I. *Ubique divinam credimus esse praesentiam.* Statuimus quod, secundum morem nostrae Congregationis, altâ, sonorâ et pari voce psallatur, verba non protrahantur, pariter inchoëtur versus, et interpositâ competenti pausâ, pariter terminetur.

II. Volumus etiam quod officium Beatae Virginis eâdem prorsus curâ, qua divinum persolvitur, recitetur diebus iuxta rubricas breviarii praescriptis, et in monasteriis, in quibus sunt, ultra praelatum vel superiorem, quatuor monachi, omnino dicatur divinum officium conventualiter in choro, et missa quotidie celebretur, et saltem diebus festivis, nullâ admissâ excusatione, decantentur. Quam ordinationem ad illos quoque intelligimus extendi, qui in monasteriorum membris habitant in quibus praefatus monachorum numerus reperitur. Cantus autem, in quo toni monastici servantur, ita studiose ac devote ducatur, ut piâ modulatione tam nostra quam fidelium adstantium corda excitata ad caelestium contemplationem ferri assuescant.

III. In officiis hebdomadae sanctae nullo pacto varietur aut mutetur cantus, tam in Lamentationibus, cantico *Benedictus*, et Passione Domini, quam in aliis omnibus; sed secundum ritum et morem antiquum Congregationis fiat, ut simplicitas et uniformitas servetur in omnibus.

IV. Ad quod facilius et commodius servandum volumus ut omnia monasteria habeant libellos impressos qui contineant omnes cantus hebdomadae sanctae, et laudes quae in receptione novitiorum in capitulo cantari solent, et alia huiusmodi.

Caput XX. — *De reverentiâ orationis.*

Brevis et pura esse debet oratio.

Si, quum hominibus potentibus volumus aliqua suggerere, non praesumimus nisi (a) cum humilitate et reverentiâ, quanto magis Domino Deo universorum cum omni humilitate et puritatis devotione supplicandum est. Et non in multiloquio, sed in puritate cordis et compunctione lacrymarum nos exaudiri sciamus. Et ideo brevis debet esse et pura oratio, nisi forte ex affectu inspirationis divinae gratiae protendatur. In conventu tamen omnino brevietur oratio, et facto signo a priore omnes pariter surgant.

DECLARATIO.

(a) I. *Cum humilitate et reverentiâ.* Declaramus modo infrascripto reverentiam debere servari divinis officiis, cum monachi chorum ingrediuntur, sive inde egrediuntur. In medio, ante sanctissimae Eucharistiae sacramentum, semper unicum genu usque ad terram flectant, capite nudato et inclinato (cum vero sacramentum publice fuerit expositum, utrumque genu); si autem in altari maiori Eucharistia non custodiatur, profunde se inclinent ad crucem, postea venientes ad sedilia sua, capite aliquantulo inclinato, reverentiam faciant versus sedem praelati.

II. In ceteris autem locis sufficit mediocris inclinatio, ut cum refectorium seu capitulum seu alium huiusmodi locum ingrediuntur.

III. Quoad genuflexiones vero et erectiones in divinis officiis et missâ serventur omnino rubricae breviarii et missalis nostri, ut supra.

IV. In principio officii stantes, profunde et reverenter inclinent caput dum dicitur *Pater noster*, quemadmodum etiam cum intra officium dicitur *Pater noster*, et quando prima oratio in qualibet horâ et missâ recitatur.

V. Cum autem cantatur missa pro defunctis omni tempore ad orationes genuflectant.

VI. Quando vero incheatur officium usque ad *Gloria Patri*, et quando dicuntur capitula, stent versus altare, capite nudato. Cum vero dicitur *Gloria Patri*, aut in fine hymnorum, quando sit mentio de SS. Trinitate, unus chorus contra alterum, caput et humeros inclinet; qui vero in superiorum sunt subselliis, versus altare inclinentur.

VII. Sacerdos et cantores in choro sacris induti, se inclinent versus altare ad *Gloria Patri, Pater noster*, et cetera.

VIII. Quotiescumque dicitur *Confiteor Deo*, ad missam videlicet, primam et completorium, sicut et in oratione *A cunctis*, fiat mentio de patre nostro sancto Benedicto.

IX. Dum vero cantatur epistola vel prophetia, versus aut tractus post epistolam vel prophetiam, sedeant monachi.

X. Ad evangelium omnes recti versus altare stent omni tempore aperto capite.

XI. In praedictis tamen, praeterquam in reverentiâ quae fit ante altare, et dum canitur sive dicitur evangelium, et a consecratione usque ad communionem, dispensamus cum monachis, propter multorum infirmitates, quod a kalendis octobris usque ad finem mensis aprilis stent capite seminudato.

XII. In quolibet monasterio nostro sit tabula, in qua descriptum sit quibus horis et diebus festivis cucullae deferri debeant; qui modus ab omnibus inviolabiliter servetur, firmâ quoad reliquos ritus ecclesiasticos in omnibus caeremonialis romani dispositione semper manente.

CAPUT XXI. — *De decanis monasterii.*

Digniores eligantur, et si forte superbia inflati fuerint, deponantur.

Si maior fuerit congregatio, eligantur de ipsis fratres boni testimonii et sanctae conversationis, et constituantur decani, qui (*a*) sollicitudinem gerant super decanias suas in omnibus secundum mandata Dei et praecepta abbatis sui. (*b*) Qui decani tales eligantur, in quibus securus abbas partiatur onera sua, et non eligantur per ordinem, sed secundum vitae meritum et sapientiae doctrinam. Quod si quis ex eis, aliquâ forte inflatus superbiâ, repertus fuerit reprehensibilis, correptus semel et iterum et tertio, si emendare noluerit, deiiciatur, et alter in loco eius, qui dignus est, subrogetur: et de praeposito eadem constituimus.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Sollicitudinem gerant.* Ad officium decanorum et prioris claustralis pertinent[1] sollicitudinem gerere ut regularis observantia in monasterio vigeat, officinas horis competentibus per vices visitent, fratrum inobservantias et excessus corrigant, nisi fuerint ita notabiles ut ad praelatum deferri mereantur.

II. Prior claustralis omnium confessiones ex officio audire potest, eosque absolvere, praeterquam a reservatis; decani vero, sacerdotum quidem decanorum et titularium ex officio; at[2] clericorum et commissorum, nonnisi ex delegatione et expressâ deputatione praelati, quibus quoque particulares licentias concedent, iuxta facultatem sibi a superiore traditam.

III. Diligentem insuper curam habeant, quod caeremoniae congregationis et ordinata per capitulum seu praelatum observentur: invigilent praecipue ut divinum officium devote dicatur, ac studeant communibus fratrum exercitiis et capitulo culparum interesse.

(*b*) IV. *Qui decani tales eligantur.* Ut autem ad praescriptum regulae decani constituantur, statuimus neminem posse eligi in decanum, nisi qui saltem per biennium continuum tempore sui sacerdotii observantiae regulari vacaverit (exceptis lectoribus et

1 Aptius lege *pertinet* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *officio. Ad* (R. T.).

praedicatoribus, de quibus infra num. xi), quique sufficienti litteratura ac probis moribus praeditus sit, et bonum testimonium habeat a praelato, in cuius monasterio saltem per annum integrum, tempore quo ad decanatum promovendus erit, commoratus fuerit, vel ab iis praelatis, sub quorum curâ eo anno, licet in diversis monasteriis, vixerit, et praesertim de cuius doctrinae sufficientiâ et vitae merito constet per testimonium a visitatoribus medio eorum iuramento coram definitoribus et capitulo generali ferendum; praeviis, quoad litterarum scientiam, in actu visitationis diligenti examine, et quoad morum probitatem, exactâ inquisitione, prout statuitur in litteris in formâ Brevis Clementis VIII sub die vi martii MDXCIII, et Pauli V die xxi martii MDCVIII, ac praeviâ etiam attestatione de huiusmodi vitae integritate et sufficientiâ per praelatum, qui pro tempore praeerit monasterio professionis eiusdem promovendi (cuius nomine ad decanatum proponi et promoveri debet) in definitorio cum iuramento faciendâ. Qui praelatus si ad capitulum non accesserit, teneatur praedictam attestationem in scriptis, medio suo iuramento, subscriptione et sigillo roboratam, ad definitores transmittere; et in casu mortis a priore et senioribus, ipsorum pariter iuramento, subscriptionibus et sigillo conventus munita, transmittatur; aliàs huiusmodi electiones seu promotiones, quae non servatâ formâ praesentis constitutionis fieri contigerit, nullas et invalidas esse ipso facto decernimus et declaramus. Si qui autem inter decanos reperiuntur qui ad suum munus peragendum, ob aliquam infirmitatem vel alios defectus, impotentes seu inhabiles sint, absolvantur a regimine, et inter decanos cum titulo (si in reliquis fuerint emeriti et bonum testimonium habuerint a praelatis suis) numerentur; sin minus, a titulo et regimine removeantur, et alii sufficientes in locum illorum substituantur. Qui omnes, ut in studio regularis disciplinae sint solliciti, ac fratres ad eam amplectendam (ut ex officio tenentur) excitare non negligant, quotannis in capitulo generali novae electionis iudicio subiiciantur, et pro singulis a definitoribus suffragia ferantur, ac si nunquam antea fuissent electi, ut eo pacto in officio retineantur, prout decernitur in praefato Brevi Clementis VIII.

v. Magistri etiam novitiorum eligantur moribus et aetate omnino maturi, sufficienti litteraturâ praediti, et apti ad lucrandas animas instruendosque discipulos qui a saeculo convertuntur iu monasticâ et regulari disciplinâ. Quae omnia eo diligentius executioni mandanda sunt, quo cognoscimus in his robur et fundamentum observantiae regularis esse positum.

vi. Et quamvis ad novitios instituendos dicti magistri praecipue debeant incumbere, culpas tamen et ipsi in capitulo omnium monachorum audiant, sicut et alii decani, silentiumque et alias disciplinae regularis observantias servari procurent.

vii. Hospitibus (aliis superioribus absentibus vel occupatis) decani occurrant, regulas et constitutiones penes se habeant, ut fratres instruere possint; in suis vero admonitionibus et correctionibus caveant ne sint nimis tepidi aut austeri; haec omnia faciant vel omittant iuxta suorum praelatorum dispositionem, contra quorum mandata nihil penitus attentent.

viii. Nec praemissis omnibus stantibus ullus monachorum nostrorum amodo possit ad decanatum (qui primus superioritatis gradus est) promoveri, nisi decimum sextum, nec ad curam novitiorum, nisi decimum octavum annum in Congregatione compleverit. Quod etiam de iis, qui ad religionem sacerdotes venerint, intelligendum est.

ix. Ordinamus insuper quod in unoquoque monasterio pro quinis quibusque monachis professis viventibus, unus tantum decanus, computatis cellerariis, magistris novitiorum et aliis constituatur, ita tamen ut ipsi decani numerum trecentorum in totâ Congregatione non excedant, sicuti praescribitur in praefato Brevi Pauli V.

x. Ne autem alicuius monasterii professus, alterius monasterii nomine, possit in decanum eligi, neque sub quovis praetextu quisquam ex monachis ad decanatum, vel ex decanis ad prioratum, aut ex prioribus ad

abbatiam ante praefinitum tempus habilitari, districte omnino prohibemus. Si quis autem, doctrinâ et morum probitate praeditus, annum decimumsextum religionis compleverit, et decanatus locus in monasterio suae professionis non vacaverit, vel propter aliquam infirmitatem minus ad regimen idoneus iudicatus fuerit, possit in capitulo generali a definitoribus, vel in dietâ a praeside et visitatoribus eligi in decanum titularem.

XI. Ad animandos vero monachos ad studium litterarum, volumus eos, qui sacrae theologiae cursum honorifice expleverint et lectoris munere in monasteriis pro studio infra designandis saltem per triennium continuum laudabiliter functi, et per examinatores a capitulo deputatos admissi et approbati fuerint (modo probitate morum et aliis praefatis requisitis praestent) post decimumsextum annum supranumerarios, quando non est locus in monasterio suae professionis, ad decanatum promoveri posse. Idem dicimus de concionatoribus, dummodo cursum theologiae serio et cum profectu percurrerint, et admissi ab examinatoribus nostrae Congregationis per triennium in praecipuis urbium ecclesiis quadragesimale concionum stadium[1] confecerint. Statuentes facultatem creandi, seu eligendi decanos, quae antea ad capitulum generale unice spectabat, etiam ad regimen seu dietam imposterum pertinere.

XII. Decernimus denique, neminem decanum eligi posse in priorem claustralem, nisi qui simul per biennium observantiae regulari vacaverit (exceptis lectoribus et praedicatoribus, ut supra statuitur num. III), et saltem per quinquennium expletum in decanatu laudabiliter vixerit. Praeponendos tamen omnino censemus eos ceteris omnibus, qui officio magistri novitiorum saltem per triennium cum laude functi fuerint, dummodo in decanatu idem quinquennium compleverint; priores vero in abbates eligi non possint, nisi per quinquennium expletum in prioratu laudabiliter se gesserint, et per biennium permanserint in suâ residentiâ.

1 Male edit. Main. legit *studium* pro *stadium* (R. T.).

XIII. Pro charitate autem et pace servandâ, et ut liberius superiores a praelatis convocati vota sua exprimere possint, ordinamus, quod, si quis eorum revelaverit aliquid ex tractatis inter eos, itaut scandalum oriri possit, ipso facto a ceterorum superiorum consortio in agendis anno integro privatus existat.

XIV. Prior autem et decani ad aliud monasterium mutati, postquam sibi de suâ mutatione innotuerit, possint audire confessiones discipulorum suorum ac sacerdotum, ut prius, dum illuc moram trahunt, ipsisque beneficium absolutionis impendere, nisi superior prohibuerit.

CAPUT XXII. — *Quomodo dormiant monachi.*

(*a*) Singuli per singulos lectos dormient. Lectisternia pro modo conversationis, secundum dispensationem abbatis sui, singuli accipiant. Si potest fieri, omnes in uno loco dormiant: si autem multitudo non sinit, deni aut viceni cum senioribus suis, qui super eos soliciti sint, pausent. (*b*) Candela iugiter (*c*) in eâdem cellâ ardeat usque mane. (*d*) Vestiti dormiant et cincti cingulis, aut funibus, et cultellos ad latus non habeant, dum dormiunt, ne forte per somnium vulnerentur dormientes: et ut parati sint monachi semper, et, facto signo, absque morâ surgentes festinent invicem se praevenire ad opus Dei, cum omni tamen gravitate et modestiâ. Adolescentiores fratres iuxta se non habeant lectos, sed permixti cum senioribus. Surgentes vero ad opus Dei invicem se moderate cohortentur, propter somnolentorum excusationes.

Eodem in loco, singulatim, cum senioribus, ardente candelâ, et vestiti dormire debeant.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Singuli per singulos lectos.* Secundum modernum morem, propter honestatem, et ut liberius fratres in orationibus et aliis spiritualibus valeant se exercere, ac ut vitetur curiositas, dormitorium divisum est in diversas cellas, et assignamus unicuique fratrum cellam unam, sic ut singuli in singulis dormiant, etiam novitii.

II. Quaelibet autem cella novitiatus habeat in superiori parte ostii foramen coopertum de foris tabellâ versatili, quae faciliter hinc inde dimoveri possit, e quo frater in cellâ existens videri queat a magistro novitiorum, an se spiritualiter exerceat, vel aliud agat; quod foramen nullus interius operire praesumat, sub poenâ infrascripta.

III. Nemo fratris cellam, etiamsi alterius monasterii existat, ingrediatur, ipso in eâ existente, et similiter eo absente, sine eius licentiâ, aut nisi de licentiâ praelati vel superioris, et quamdiu cum debitâ licentiâ simul in cellâ sunt, ostium semiapertum teneatur.

IV. Nec possit frater quamcumque ecclesiasticam personam vel laicam, cuiuscumque conditionis existat, in cellam introducere sine licentiâ superioris monasterii.

V. Nec audeat frater aliquis sine praefatâ licentiâ ullo tempore cellam claudere ita quod de foris aperiri non possit clave communi. Quicumque vero in quolibet supradictorum sex casuum contrafecerit: ieiunet semel pane et aquâ in terrâ in refectorio.

VI. Frater autem extra cellam suam existens, licentiam dare valeat alteri fratri, ut cellam suam aliquâ honestâ causâ ingrediatur.

VII. Et ne contingat aliquid asportari de cellis a saecularibus, qui plerumque curiosi per monasterium et dormitorium vagantur, mandamus ut ferreae serae, quae clavibus communibus aperiuntur, ostiis cellarum apponantur.

VIII. Capsas, seu scabella clavibus obserata, habere nemini fas sit, praeterquam priori claustrali, qui intra octo dies ab officialium publicatione consimilem clavem abbati tribuere teneatur. Si secus fecerit, totum psalterium intra octiduum recitet; ceteri vero arbitrio superioris puniantur.

IX. Quilibet autem frater caute teneat lumen in cellâ, et extinguat, et nullus candelas applicet lectisterniis aut parietibus ligneis propter incendii periculum. Si quis vero contrafecerit, dicat suam culpam in capitulo, graviter puniendus.

X. Silentium continuum in dormitorio ab omnibus quovis tempore servetur, nisi quis voluerit aliquid breviter et submissâ voce dicere.

XI. Ordinamus propterea, quoad fieri potest, ne confessiones saecularium in dormitorio audiantur a quocumque, nisi abbas iusserit.

XII. Praelati vero et seniores fratrum confessiones ibi audire eosque submissâ voce exhortari possint.

XIII. Fratres incedentes per dormitorium ita quiete et in cunctis moderate et sine strepitu ibidem se gerant, ut alios non inquietent.

XIV. Singulis hebdomadis ad minus dormitorium et cellae propter immunditias a fratribus scopis mundentur.

(b) XV. *Candela.* Sive lucerna, vel lampas: quae accenditur a sacrista horâ qua pulsantur signa serotinae salutationis angelicae, et ardeat totâ nocte usque ad diem.

(c) XVI. *In eâdem cellâ.* Idest in dormitorio eodem.

(d) XVII. *Vestiti dormiant.* Vestitos dormire fratres intelligimus, si teneant scapulare cum caputio super tunicellam.

CAPUT XXIII. — *De excommunicatione culparum.*

Praevaricatores post secundam correctionem excommunicentur et corporali poenâ puniantur.

Si quis frater contumax aut inobediens, aut superbus, aut murmurans, vel in alio contrarius existens sanctae regulae et praeceptis seniorum suorum contemptor repertus fuerit, hic, secundum Domini nostri praeceptum, admoneatur semel et secundo secrete a senioribus suis; si non emendaverit, obiurgetur publice coram omnibus; si vero neque sic correxerit, si intelligit qualis poena sit, excommunicationi subiaceat; si autem improbus est, vindictae corporali subdatur.

CAPUT XXIV. — *Qualis debeat esse modus excommunicationis.*

Excommunicatio culpae respondeat.

Secundum modum culpae, excommunicationis vel disciplinae debet extendi mensura, qui culparum modus in abbatis pendeat iudicio; si quis tamen

frater in levioribus culpis invenitur, tantum a mensae participatione privetur. Privari autem a mensae consortio ista erit ratio, ut in oratorio psalmum aut antiphonam non imponat neque lectionem recitet, usque ad satisfactionem; refectionem autem cibi post fratrum refectionem accipiat, mensurâ vel horâ, qua praeviderit abbas ei competere; ut si, verbi gratiâ, fratres reficiunt sextâ horâ, ille frater nonâ; si fratres nonâ, ille vespertinâ, usque dum satisfactione congruâ veniam consequatur.

Caput XXV. — *De gravioribus culpis.*

Determinatur poena pro graviori culpâ.

Is frater, (*a*) qui gravioris culpae noxâ tenetur, suspendatur a mensâ simul et ab oratorio. Nullus ei fratrum in ullo iungatur consortio, neque in colloquio. Solus sit ad opus sibi iniunctum, persistens in patientiae luctu, sciens illam terribilem Apostoli sententiam dicentis: ***Traditum huiusmodi hominem Satanae in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini.*** Cibi autem refectionem solus percipiat mensurâ vel horâ, qua praeviderit ei abbas competere, nec a quoquam benedicatur transeunte, nec cibus qui ei datur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Qui gravioris culpae noxâ tenetur.* Quia in his declarationibus et constitutionibus plerisque in locis et casibus pro qualitate et gravitate culparum certae poenae ac poenitentiae taxatae sunt, pro pace bonorum et ad reprimendam improborum audaciam, ut metus poenae coërceat, quos Dei et virtutis amor a malo non revocat, ideo ordinamus praelatis et aliis superioribus ut eas inviolabiliter faciant a transgressoribus observari.

II. Quare, si delictum aut transgressio huiusmodi secreta fuerit, secreto quoque impositam poenitentiam facere non postponat delinquens, nec aliter a quoquam, etiam a praelato proprio, dispensari valeat, nisi poenitentia per ordinationes statuta esset publice persolvenda, utpote in terrâ in refectorio comedere, quo casu in aliam secretam commutari possit. Si vero delictum aut transgressio manifesta fuerit, publice etiam transgressor, secundum statuta a constitutionibus vel a superiore, poeniteat. Quod si ille facere neglexerit aut recusaverit, a nemine ut supra dispensari valeat; et si intra triduum publice non poenituerit, pro huiusmodi contemptu bis eamdem poenitentiam facere teneatur; si vero intra aliud sequens triduum pertinaciter distulerit eamdem poenitentiam, etiam tertio cogatur iterare; demum si aliis adbuc tribus diebus animo (quod Deus avertat) perstiterit contumaci et indurato, statim, tamquam incorrigibilis, rebellis et obstinatus, ac contemptor sanctae regulae et constitutionum, custodiae (donec resipuerit, et praedictam poenitentiam toties facere promiserit, quoties ut supra distulerat vel recusaverat) mancipetur.

III. Nec in aliquo praemissorum a praelato suo, nec ab ullo alio, etiam a praesidente ipso, nisi forte pro aliquâ brevi praedictorum terminorum morâ (et hoc ex aliquâ rationabili causâ) valeat dispensari; maiori quippe vindictae, secundum quod dicit beatus P. N. Benedictus in regulâ, subiacere debet, qui non vult humilitate corrigere, quod negligentiae culpâ deliquit.

IV. Quod si nec resipuerit, nec ad cor redierit, tunc demum, ut regula praescribit, austeriori disciplinae subiaceat.

V. Igitur generale capitulum, et Congregationis regimen, monasteriorumque nostrorum praelati praedicta omnia servent diligenter, et, ut dictum est, curent ab huiusmodi transgressoribus inviolabiliter adimpleri.

Caput XXVI. — *De iis, qui, sine iussione abbatis, iunguntur excommunicatis.*

Hi subiaceant eidem excommunicationi.

Si quis frater praesumpserit sine iussione abbatis fratri excommunicato quolibet modo se iungere aut loqui cum eo vel mandatum ei dirigere, similem sortiatur excommunicationis vindictam.

Caput XXVII. — *Qualiter debeat esse sollicitus abbas circa excommunicatos.*

Abbas secreto ad eos mittat

Omni sollicitudine curam gerat abbas circa delinquentes fratres, quia non est

consolatores et suasores.

opus sanis medicus, sed male habentibus. Et ideo uti debet omni modo, ut sapiens medicus, immittere quasi occultos consolatores senipetas, idest seniores sapientes fratres, qui quasi secrete consolentur fratrem fluctuantem, et provocent eum ad humilitatis satisfactionem, et consolentur eum, ne abundantiori tristitiâ absorbeatur, sed, sicut ait Apostolus, confirmetur in eo charitas, et oretur pro eo ab omnibus. Magnopere enim debet sollicitudinem gerere abbas circa delinquentes fratres, et omni sagacitate et industriâ curare, ne aliquam de ovibus sibi creditis perdat. Noverit enim se infirmarum curam suscepisse animarum, non super sanas tyrannidem; et metuat Prophetae comminationem, per quem dicit Deus: *Quod crassum videbatis, assumebatis; et quod debile erat, proiiciebatis.* Et pastoris boni pium imitetur exemplum, qui, relictis nonagintanovem ovibus in montibus, abiit unam ovem, quae erraverat, quaerere, cuius infirmitati in tantum compassus est, ut eam in sacris humeris suis dignaretur imponere, et sic reportare ad gregem.

CAPUT XXVIII. — *De iis, qui, saepius correcti, non emendantur.*

Hi excommunicentur, postea verberibus caedantur, deinde adhibeatur pro ipsis oratio, et tandem eiiciantur e monasterio.

Si quis frater frequenter correptus pro qualibet culpâ, si etiam excommunicatus non emendaverit, acrior ei accedat correctio, id est ut verberum vindicta in eum procedat. Quod si nec ita se correxerit, aut forte, quod absit, in superbiam elatus, etiam defendere voluerit opera sua, tunc abbas faciat quod sapiens medicus, si exhibuit fomenta, si unguenta adhortationum, si medicamina scripturarum divinarum, si ad ultimum ustionem excommunicationis vel plagas virgarum, et iam si viderit nihil suam praevalere industriam, adhibeat etiam, quod maius est, suam et omnium fratrum pro eo orationem, ut Dominus, qui omnia potest, operetur salutem circa infirmum fratrem. Quod si nec isto modo sanatus fuerit, tunc iam (*a*) utatur abbas ferro abscissionis, ut ait Apostolus: ***Auferte malum ex vobis:*** et iterum: ***Infidelis, si discedit, discedat***, ne una ovis morbida omnem gregem contaminet.

DECLARATIO.

I. *Utatur ferro abscissionis.* In adhibendo contra incorrigibiles nostrae Congregationis monachos huiusmodi extremum expulsionis remedium, serventur decreta sacrae Congregationis Concilii S. D. N. Urbani VIII iussu edita de regularibus apostatis et eiectis. Fugitivi vero cum omni sollicitudine requirantur a monasteriis professionis eorum, et in carcerem detrudantur, pro modo culpae puniendi. Propterea districte praecipimus omnibus monasteriorum nostrorum praelatis, ut in singulis monasteriis tutos carceres habeant pro huiusmodi fugitivis et aliis graviter delinquentibus.

II. Et quoniam, ubi maior subest culpa et gravius scandalum, ibi sollicitior debet esse cura, ideo declarando ordinamus, ut fugitivi, qui, praeter fugam, aliquid notabile furto abstulerint, aliudve flagitium perpetraverint, sive ante, sive post fugam, aut vitiose vixerint, omnino non negligantur, sed diligentius, non parcendo laboribus et expensis, requirantur, etiam (si aliter fieri non potest) auxilio brachii secularis implorato, et ad monasterium reducantur in custodiam detrudendi, donec per capitulum genenerale, sive regimen, quid de ipsis agi debeat, decernatur.

III. Licentia vero transeundi ad aliam religionem nemini ex nostrae Congregationis fratribus concedatur, nisi servatâ formâ praedicti decreti, seu Congregationis Concilii de regularibus apostatis et eiectis, etc.

IV. Commissi vero nostri, incorrigibiles et contumaces, eo modo, quo recipiuntur, expelli possunt. Et si quis eorum, post promissam stabilitatem, vitiosus aut scandalosus repertus fuerit, servetur circa eum for-

ma regulae secundum meritum, usque ad expulsionem inclusive, ad quam tamen volumus quemquam praelatorum procedere non posse, nisi servatis, quae infra in susceptione eorum statuemus, scilicet cum consensu omnium seniorum, aut duarum ex tribus partibus conventus, si seniores non convenerint; nec amplius possint in aliis monasteriis nostrae Congregationis recipi, nisi de consensu praelati et maioris partis conventus, a quo recesserint.

Caput XXIX. — *Si debeant iterum recipi fratres exeuntes de monasterio.*

Redeuntibus fratribus etiam tertio aditus pateat.

Frater qui (*a*) proprio vitio egreditur aut proiicitur de monasterio, si reverti voluerit, spondeat prius omnem emendationem vitii pro quo egressus est, et sic in ultimo gradu recipiatur, ut ex hoc eius humilitas comprobetur; quod si denuo exierit, usque tertio recipiatur; iam vero postea sciat, omnem sibi reservationis[1] aditum denegari.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Proprio vitio.* Quia experientiâ docti videmus fratres nostros a nobis, ut plurimum, non recedere, nisi diabolicâ suggestione seductos; ideo declaramus eos quoque proprio vitio egredi, qui, acceptâ licentiâ transeundi ad arctiorem religionem, eâ abutentes vagantur.

II. Ut autem, quae de his statuta sunt, cuncti sciant, non recedendo â sacris canonibus:

1° Si qui fugitivi sponte ad monasteria redierint, omnes quidem suscipiantur, sed ita ut, quod Dominus iubet, pro mensurâ peccati sit et plagarum modus;

2° Quicumque igitur intra dies quinque ad monasteria fuerint reversi arbitrio praelatorum puniantur, non vero carcere formali pro solâ fugâ; transactis autem quinque diebus, carceri mancipentur;

3° Quod si ultra dies triginta redire distulerint, tunc, iuxta S. P. N. Benedicti regulam, in ultimo loco et in carcere recipiantur;

4° Horum vero nullus e formali carcere liberari possit, nisi per definitores, aut regimen; et tunc nonnisi prius desuper legitime formato processu, et accurate perpenso qua poenâ sint rei plectendi;

5° Nec sic liberatis locus professionis restituatur, nisi in capitulo generali definitores omnes consenserint, et, his referentibus ad universos Congregationis praelatos, duae eorum ex tribus partibus id approbaverint. In qua reintegratione illud tantummodo temporis spatium eis concedendum esse declaramus, quod ante fugam in Congregatione absolverunt; non vero illud, quod in fugâ male prodegerunt. Non enim ferendum est, ut qui, exempli gratiâ, decimo professionis suae anno religionem deseruit, et anno vigesimo, idest decimo post fugam, receptus fuit, eos praecedat, qui integros quindecim aut novemdecim annos perseveraverunt sub suavi obedientiae iugo; maxima etenim erga illos patrum liberalitas erit, si decem anni ante fugam transacti, ipsis post poenitentiam computentur;

6° Praeter haec, si fugitivus habitum dimiserit, ut apostata iuxta sacros canones puniatur; si autem alia quaevis praeter fugam animadvertenda tam in Congregatione quam extra perpetrarit, exactissimam omnium reddat in iudicio rationem, poenas debitas recepturus pro modo culpae;

7° Quibus omnibus rite peractis et in acta relatis, si digna deinde poenitentiae opera fecerint, laudabiliter in Congregatione vivendo, poterunt (omnibus definitoribus consentientibus) munerum Congregationis, pro subsequentium temporum ratione, esse capaces, si trinas visitatorum approbationes singulis trienniis obtinuerint, ut scilicet post primum reversionis suae triennium subdiaconorum gaudeant dignitate, post secundum diaconorum, post tertium sacerdotum, ac deinceps etiam ad quascumque fuerint dignitates per ordinem iudicati idonei, dummodo ad singula triennali censurâ lex visitatorum (ut dictum est) et novem definitorum suffragiis fuerint approbati. Idemque dicimus de iis, qui in libro irreligiose viventium tamquam dyscoli fuerint adnotati;

8° Hoc idem intelligi volumus de fra-

1 Videtur legendum *reversionis* (R. T.).

tribus non fugitivis, qui tamen semel custodiae fuerint legitime mancipati. Poena enim legitimi carceris, quam consequitur infamia et inhabilitas assequendi gradum superioritatis, illis tantum inflicta intelligi debet, qui, sive propter fugam sive ob alia facinora legitime sententiati, carceribus condemnati fuerint;

9° Ut autem fugitivi et suspecti a non suspectis nec fugitivis dignoscantur, ordinamus quod fratres cuiuscumque dignitatis aut conditionis fuerint, qui quacumque de causâ suis monasteriis ad alia loca pergent, secum deferant litteras patentes superiorum suorum, cum expresso nomine locorum, qua transire debebunt, subscriptas, ac sigillo munitas; aliter ubicumque fuerint inventi, tamquam fugitivi custodiâ mancipentur a quibuscumque praelatis aut superioribus monasteriorum nostrorum;

10° Admoneantur etiam patres monasteriorum nostrorum de fratribus fugitivis, expulsis et licentiatis a superioribus monasteriorum, a quibus recedunt, quemadmodum fit de fratribus defunctis, ut ab omnibus evitari hi possint, illi requiri.

CAPUT XXX. — *De pueris minori aetate qualiter corripiantur.*

Pueri et adolescentiores ieiuniis et verberibus corripiantur.

(*a*) Omnis aetas vel intellectus proprias debet habere mensuras. Ideoque, quoties pueri, vel adolescentiores aetate, aut qui minus intelligere possunt quanta poena sit excommunicationis, hi tales, dum delinquunt, aut ieiuniis nimis affligantur, aut acris verberibus coërceantur et sanentur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Omnis aetas, vel intellectus.* Nullus posthac ad probationem admittendus erit, qui non expleverit decimum quintum annum.

II. Circa vero adolescentiores istos, quia experientiâ didicimus quosdam ex his incurabiles aegritudines incurrisse ob nimias austeritates, hortamur praelatos et patres monasteriorum nostrae Congregationis ut in ieiuniis et vigiliis regularibus erga huiusmodi adolescentes pium et discretum habeant intuitum, quatenus in validiori aetate ad regularis vitae observantias propensiori animo et uberiori fructu valeant incumbere.

III. Mandamus item ut iuniores in novitiatibus sub curâ magistri novitiorum per quinquennium ad minus instituendi relinquantur, nec inde amoveantur nisi aliquâ urgente necessitate. Cum vero amoti a novitiatu fuerint, saltem per biennium prioris curae ac directioni tradantur, ut, quoad fieri potest, in eâdem disciplinâ permaneant, in qua novitiatus tempore adoleverunt. Liceat tamen praelatis, ex aliquâ rationabili causâ ipsorum iudicio et superiorum monasterii consilio approbandâ, provectiores nondum expleto quinquennio ex novitiatu extrahere, dummodo aetatis suae annum saltem decimum nonum excesserint. Si autem contigerit (quod Deus avertat) ut ex alicuius praevaricatione ceteri scandalum sumant, ne una ovis morbida totum corrumpat ovile, statuimus ut si post adhibitas poenitentias salutares a praelato aliisque superioribus (magistro novitiorum deferente) cognitum fuerit de praefati iuvenis incorrigibilitate, ex novitiatu nondum elapso quinquennio extrahi possit. Ne vero commodum ex ipsâ malitiâ reportetur, talibus sic extractum subiicimus poenitentiis; per totum scilicet reliquum quinquennii tempus sit ei monasterium, ex cuius novitiatu extrahitur, pro carcere; silentium observet cum saecularibus et monachis (patre spirituali excepto, aliisque, quibus praelatus indulserit); post omnes professos degradatus maneat; et demum bis in hebdomadâ in pane et aquâ, cum zonâ ad collum, comedat in terrâ in refectorio.

CAPUT XXXI. — *De cellerario monasterii.*

Qualis esse, quid agere et quomodo se gerere debeat cellerarius.

Cellerarius monasterii (*a*) eligatur de Congregatione sapiens, maturus moribus, sobrius, non multum edax, non elatus, non turbolentus, non iniuriosus, non tardus, non prodigus, sed timens Deum, qui omni congregationi sit sicut pater. Curam gerat de omnibus; (*b*) sine iussione abbatis nihil faciat; quae iubentur, custodiat; fratres non contristet. Si quis autem frater ab eo forte

aliquid irrationabiliter postulat, non spernendo eum contristet, sed rationabiliter cum humilitate male petenti deneget. (c) Animam suam custodiat, memor semper illius apostolici praecepti: *Quia qui bene ministraverit gradum sibi bonum acquirit.* Infirmorum, infantium, hospitum, pauperumque cum omni sollicitudine curam gerat, sciens sine dubio quia pro his omnibus in die iudicii rationem redditurus est.

Omnia vasa monasterii, cunctamque substantiam, ac si altaris vasa sacrata conspiciat. (d) Nihil ducat negligendum, neque avaritiae studeat, neque prodigus sit, aut extirpator substantiae monasterii, sed omnia mensurate faciat, et secundum iussionem abbatis sui. Humilitatem ante omnia habeat, et cui substantia non est quae tribuatur, sermo responsionis porrigatur bonus, quia scriptum est: *Sermo bonus super datum optimum.* Omnia, quae ei iniunxerit abbas, ipse habeat sub curâ suâ; a quibus eum prohibuerit, non praesumat. Fratribus constitutam annonam sine aliquo typho[1] vel morâ offerat, ut non scandalizentur, memor divini eloquii, quid mereatur qui scandalizaverit unum de pusillis. Si congregatio maior fuerit, solatia ei dentur, a quibus adiutus et ipse aequo animo impleat officium sibi commissum. Horis competentibus dentur quae danda sunt, et petantur quae petenda sunt; ut nemo perturbetur, neque contristetur in domo Dei.

DECLARATIO.

(a) I. *Eligatur.* A praelato scilicet, de consilio seniorum, definitoribus vel regimini proponendus, et ab illis promovendus. Sit autem decanus omnino moribus gravis et probatus.

(b) II. *Sine iussione abbatis nihil faciat.* Et praecipue, ne omnino fabricas construat intus aut extra monasterium sine scientiâ et voluntate praelati sui. Alias quoque res, quae fuerint alicuius momenti, puta venditiones frugum, vini, olei et aliarum rerum in quantâvis summâ, et similium, cum praelato, vel, eo absente, cum superiore communicet, nec sine eius approbatione et licentiâ perficiat.

III. Caveat autem omnino a cuiusvis arboris incisione in possessionibus monasterii, itaut ne unam quidem, inscio et non probante praelato, aut incidat, aut incidi faciat; serioque examinet, ubi agitur de sylvis vel arboribus non caeduis, quid de iure facere possit, ne limites suae facultatis excedat, poenasque ac censuras extravagantes Pauli II et decreti sacrae Congregationis de rebus Ecclesiae non alienandis incurrat, graviter, si secus fecerit, a superioribus quoque puniendus; experientiâ enim edocti cognoverimus[1] quantum ex arborum incisione monasteria patiantur detrimentum. Caveat insuper ne monasteria debitis aggravet suâ incuriâ; quod si fecerit, deponatur.

(c) IV. *Animam suam custodiat.* Cellerarii non sic se immergant temporalibus, quin vacent spiritualibus, sed sic transeant per bona temporalia, ut non amittant aeterna. Et ut facilius spiritualibus exercitiis vacare possint, volumus omnino ut in cellâ dormitorii dormiant; negotia tamen monasterii in cellerariâ exerceant; ac saltem singulis diebus festivis missas celebrent; quoad fieri potest, chorum et refectorium frequentent.

(d) V. *Nihil negligendum ducat.* Quilibet cellerarius computa, rationes, debita, credita, expensas quotidianas, et tam nummorum quam rerum exitus singulo quoque mense ostendat praelato et superioribus, qui omnes illis computis, si ea probaverint, manu suâ subscribant, et mutatus ad aliud monasterium, priusquam recedat, rationem omnino reddat exercitii sibi commissi, coram superioribus praefati monasterii, unde discedit. Quod si non fecerit, ieiunet semel in pane et aquâ, ulterius etiam acrius a visitatoribus puniendus et corrigendus; ipsi vero visita-

[1] Edit. Main. legit *typo* pro *typho* (R. T.).

[1] Aptius lege *cognovimus* (R. T.).

tores, si indulgentiores fuerint, a definitorio puniantur.

vi. Si autem quavis de causâ intra sexennii tempus, vel huiusmodi sexennio completo, ab officio cellerariae absolutus fuerit, ad prioratum tamen (etiamsi habeat alia requisita) promoveri non possit, nisi prius integre et fideliter coram praelato et superioribus monasterii rationem reddiderit suae administrationis, ac ipsius computa ab eisdem (super quo conscientiam cuiuslibet ipsorum oneramus) approbata, subscripta et legitime solidata fuerint, attestationemque habeat in scriptis de huiusmodi approbatione praedictorum subscriptionibus ac iuramento validatam, definitoribus, vel regimini, ut canonice promoveri possit, praesentandam.

vii. In administratione rerum temporalium ea cautio adhibeatur, ne praelati eam per se ipsos exerceant, sed per cellerarios a definitoribus vel regimine deputatos, iuxta litteras in formâ Brevis Clementis VIII et Pauli V; temporalia vero negotia monasteriorum nostrorum per saeculares aut commissos potius quam per monachos tractentur.

viii. Rectoriis et membris monasteriorum nostrorum non deputentur ullo modo monachi, etiamsi sint decani, qui non sint provectae aetatis, ad minus annorum trigintaquinque, et praesertim habiles ad praedicta recte administranda, ac morum honestate conspicui, qui teneantur statutis temporibus cellerario rationem reddere suarum administrationum, et eidem, in his quae ad praedictas administrationes pertinent, parere. Quando vero cellerarius e monasterio egreditur, nullo modo solus, sed saltem famulo associatus, incedat.

ix. In singulis autem monasteriis, definitores, vel regimen, prout statuitur in praedicto Brevi Clementis VIII, deputent monachum probatum ac fidelem in depositarium, penes quem pecuniae omnes, quacumque ex causâ ad monasterium, tam ex cancellariâ et aliis membris ac rectoriis supradictis vel ex causâ cuiuscumque canonis, laudemii, census aut cuiuslibet alterius rei et emolumenti, quam ex sacristiâ, provenientes, reponantur: cuius depositarii praecipua cura sit in destinatis rationum libris fideliter ac diligenter huiusmodi pecunias describere; earum autem ne obolum quidem expendat, aut alicui quovis praetextu solvat, nisi cum mandato cellerarii aut vicarii sacristiae respective, ipsorum manu, ac praelati, vel, in eius absentiâ, superioris monasterii subscripto: huiusmodi autem mandata in praeparato codice describantur, expressâ in iis summâ pecuniae, cui, et qua de causâ fuerit persoluta, ut ex eisdem facilius visitatoribus innotescat an huiusmodi redditus in solitis ac necessariis monasterii sumptibus, vel forsan in aliis inutilibus ac superfluis (quod omnino vetitum est) impendantur; et si qui sint abusus, tam circa huiusmodi inutiles et superfluas expensas, quam circa praesentis constitutionis observantiam, praesertim sub praetextu quod aliqui redditus ad cameram abbatialem pertineant, et de illis praelati pro libito, in commodum tamen monasteriorum, disponere possint, ab iisdem visitatoribus serio mandetur ut omnino tollantur, et huiusmodi redditus in necessarios monasteriorum usus convertantur.

Caput XXXII. — *De ferramentis, vel rebus monasterii.*

(*a*) Substantia monasterii in ferramentis vel vestibus seu quibuslibet rebus provideat abbas fratres, de quorum vitâ et moribus securus sit, et eis singula, ut utile iudicaverit, (*b*) consignet custodienda atque recolligenda. Ex quibus abbas breve teneat, ut, dum sibi in ipsa assignata fratres vicissim succedunt, sciat quod dat, aut quid recipit. Si quis autem sordide aut negligenter res monasterii tractaverit, corripiatur; si non emendaverit, disciplinae regulari subiaceat. Quibus et qua cautione tradenda cura rerum monasterii.

DECLARATIO.

(*a*) i. *Substantia monasterii.* Quilibet officialis intra mensem a die publicationis suae faciat inventarium de rebus monasterii, quae pertinent ad suum officium; et praelatus habeat apud se inventarium universale omnium

rerum tam mobilium quam immobilium monasterii omnino visitatoribus exhibendum.

II. Omnes vero libri monasteriorum nostrorum, non solum notentur in inventario communi, sed ulterius scribatur in singulis nomen congregationis et monasterii, cuius sunt, signato eorum numero in ordine ceterorum.

III. Tapetia vero ecclesiarum et ornamenta, divino cultui dicata, deinceps saecularibus non commodentur, nisi forte immineret periculum gravioris scandali; quo casu, habitâ discretione personarum et temporum, praelati prudenter providere possint.

(*b*) IV. *Consignet custodienda.* Diligenti curâ faciant fratres hoc capitulum observari; et, ut sollicite custodiantur et conserventur omnia bona mobilia et immobilia monasteriorum, invigilent praelati, ut de unoquoque officiali, expletâ eius administratione, integra et exacta reddatur ratio a cellerario accurate exigenda. Quod si aliquis ex officialibus in huiusmodi administrationibus, propter suam incuriam vel malitiam (quod absit), aliquod grave monasterio detrimentum intulerit, vel non custodiendo bona ab ipso per inventarium recepta, vel expleto officio illa successori integre et fideliter non consignando, a praelato suo pro modo culpae severe puniatur. Cellerarii vero in exigendâ ratione negligentes, poenâ eorum culpis consentaneâ pariter afficiantur. Adhibeatur tamen a visitatoribus, cum ad monasteria visitanda pervenerint, omnis diligentia ut abbates et cellerarii tam in monasterio quam in curtibus et granciis superfluas omnes amputent expensas, maxime vero circa equos, famulos, quadrigas et alia huiusmodi, iis tantum, quae praelatos regulares ac monachos voto paupertatis adstrictos decent, contenti. Accurate etiam ipsi visitatores perpendant quonam pacto monasteriorum praefatorum redditus augeri, expensaeque minui possint. Pari quoque vigilantiâ ac sollicitudine inquirant an possessiones a colonis sint diligenter cultae, arboribusque consitae, ac etiam armentis et ceteris ad culturam necessariis convenienter instructae; necnon an ulterioris bonificationis sint capaces, ut monasteria aere alieno oppressa sublevari queant. Quod si ex avaritiâ aut negligentiâ damnum aliquod monasteriis illatum fuisse conspexerint, moneant abbates ut contra cellerarios et alios officiales procedant usque ad officiorum privationem, et ulterius, si id qualitas delictorum exegerit. In provinciâ autem, in qua monasterium aliquod praedictorum officialium incuriâ aut infidelitate (quod Deus avertat) in ruinam vergit, teneantur omnes eiusdem provinciae abbates commonefacere praefatos visitatores ut valeant ipsi monasterio iam labenti de opportuno remedio providere.

V. Sane, cum privilegia ipsa Congregationis multis magnisque laboribus ac difficultatibus impetrata sint, summâ diligentiâ et custodiâ conservari mandamus, quae, cum etiam quadruplicata sint, quatuor monasteriis deputamus custodienda, videlicet monasterio S. Iustinae de Padua, S. Spiritus prope Papiam, S. Mariae de Florentia, et S. Pauli de Urbe. In quibus monasteriis maximâ curâ servari volumus in loco tuto ab igne et humiditate, a furibus, in archivio duabus clavibus obserato; extrahanturque [1] aut ter in anno novo aëre [2] afflandi, ne situ marcescant, et a tineis corrodantur.

VI. Districtius autem mandamus et inhibemus ne inde amoveantur sine speciali licentiâ praesidentis et duorum visitatorum. Urgente vero necessitate absque eorum licentiâ ad alia monasteria nostra tantum transferri possint.

VII. Qui ea requisierint et acceperint, teneantur (relicto ibi acceptionis chirographo) illa remittere post eorum usum, intra mensem. Et si is qui acceperit, legitimâ causâ cessante, intra mensem remittere distulerit, singulis diebus septem psalmos poenitentiales cum litaniis, usquequo remissa fuerint, dicere teneatur. Quaelibet vero monasteria habeant transumpta authentica privilegiorum saltem usitatorum, quae accurate custodiantur.

VIII. Ne arcana, quae fidelitati visitatorum committuntur, ullo unquam tempore patefieri

1 Videtur deesse *bis* aut aliquid aliud (R. T.).
2 Edit. Main. legit *œre* pro *aëre* (R. T.).

contingat, assignamus archivia monasteriorum illorum, in quibus capitulum generale celebrabitur, ubi in capsâ, obseratâ clave, quae semper penes praesidem pro tempore sit, acta visitatorum praecedentis anni custodienda erunt. Si quae autem sunt aliae scripturae ad Congregationem nostram spectantes, in monasterio S. Iustinae de Padua serventur.

IX. Sigilla Congregationis, tam magnum quam parvum, cautissime custodiantur, ne aliqua fraus inde suboriatur.

X. Quodlibet autem monasterium diligenter servet sua sigilla, sive maguum, quo utuntur cum quid fit nomine praelati et conventus, sive parvum, quo utitur praelatus in privatis litteris. Et nullus alius, nisi de licentiâ ipsius praelati, ullo eorum uti possit. Quae sigilla, tam Congregationis quam monasteriorum, si quis, suadente diabolo, adulterari, iisque abuti praesumpserit, carceri mancipetur.

XI. Et quia non sufficit custodire scripturas et iura monasteriorum, nisi ab impugnatoribus tuta serventur, idcirco statuimus, quod, si aliquando saecularis aut ecclesiastica persona iura aut privilegia Congregationis in toto vel in parte infregerit, vel aliquo modo improbe molestare tentaverit, si quidem ipsa iniuria in detrimentum particularis tantum monasterii cesserit, praelatus illius monasterii, omni quo valuerit[1] iusto remedio, causam suam impigre prudenterque tueatur, nec aliquo modo iura ac privilegia ipsa violari permittat; ubi vero se causae tuendae imparem viderit, patri praesidenti vel visitatori et priori generali negocium omne insinuare non negligat, quos omnino volumus causam huiusmodi in se suscipere, et sumptibus ipsius monasterii in Romanâ Curiâ, vel alibi, sicut opus fuerit, tueri.

XII. Si vero pater praesidens aut visitatores ipsum monasterium iudicaverint impotens ad expensas, fiat sumptibus Congregationis, ad quos restituendos ipsum monasterium teneatur, nisi ei capitulum generale iusserit relaxandos.

1 Edit. Main. legit *voluerit* (R. T.).

XIII. Poterunt tamen pater praesidens cum uno visitatore, vel duo simul visitatores, providere ut unum aut plura monasteria subveniant monasterio impotenti pro iure suo tuendo, si in Congregatione desint pecuniae: restitutione tamen faciendâ de pecuniis commodatis tempore per ipsos constituendo.

XIV. At si molestia illata in totius Congregationis redundat iacturam, pater praesidens communibus Congregationis sumptibus illius iura defendenda curabit.

XV. In unoquoque monasterio sit regestrum in quo, quae singulis trienniis per generale ordinantur capitulum, notentur, videlicet quae totam respiciunt Congregationem. Et similiter habeatur libellus, in quo notentur ea quae specialiter ad illud monasterium pertinent, prout fuerint per singula triennia per capitulum generale, dictas et visitatores ordinata.

CAPUT XXXIII. — *Si quid debeant monachi proprium habere.*

Nihil habeant, quod abbas non dederit; et omnia sint communia: aliter puniantur.

Praecipue hoc vitium (*a*) radicitus amputetur de monasterio, ne quis praesumat aliquid dare aut accipere sine iussione abbatis, neque aliquid habere proprium, nullam omnino rem, neque tabulas, neque graphium, sed nihil omnino; quippe quibus nec corpora sua nec voluntates licet habere in propriâ potestate, omnia vero necessaria a patre monasterii sperare, nec quidquam liceat habere quod abbas non dederit aut permiserit, omniaque omnibus sint communia, ut scriptum est, ne quisquam suum esse aliquid dicat aut praesumat. Quod si quisquam hoc nequissimo vitio deprehensus fuerit delectari, admoneatur semel et iterum; si non emendaverit, correctioni subiaceat.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Radicitus.* Intentio regulae est, quod non solum in exterioribus amputanda sit proprietas, sed etiam quando praelatus perpendit aliquam rem nimio affectu possideri, ita forte ut frater resisteret si ab eo auferri contigeret, propterea patres caveant

ne aliquid concedant alicui ad usum in vitâ eius, quia talis concessio est valde proprietati similis, sed concedant ad beneplacitum superioris.

II. Permittimus autem monachis nostris ut habeant libros cum licentiâ suorum praelatorum, et pro usu suo teneant, etiamsi missi fuerint ad alia loca Congregationis nostrae, restituendos nihilominus post eorum decessum illis monasteriis, quibus inscripti fuerint.

III. Et quoniam, cum aliquis ex nostris moritur extra suae possessionis monasterium, oriri solent lites tum super libris tum super aliis rebus; ad eas praecavendas ordinamus quod tam libri non signati, quam alia omnia quae reperta fuerint apud quemvis nostrae Congregationis praelatum, monachum sive commissum defunctos, intelligantur esse et sint eius monasterii, in quo talis defunctus assignatus erat, dummodo illuc pervenerit. Quod intelligendum est de pecuniis et aliis rebus, quae cum effectu et realiter apud ipsos sunt: quae autem non reperiuntur apud ipsos, cuiuscumque generis sint, sive pecuniae, sive libri signati, sive alia eiusmodi, sint et esse intelligantur monasteriorum professionis eorum, nisi forte ipse ante mortem ad levandam conscientiam suam alicui coram testibus dixisset hanc vel illam rem esse huius vel illius monasterii.

IV. In breviariis sicut et in aliis libris scribatur nomen monasterii, cui acquisita fuerint, et nomen Cassinensis Congregationis, ut supra, cap. XXXII. Mandantes omnibus nostrae Congregationis patribus, ut, cum, finito capitulo, ad monasteria sibi assignata applicaverint[1], in ipsorum ordinatione, ante vel post officialium absolutionem immediate, breviaria et libros, et alia quaecumque si habuerint appretiabilia, sibi ab omnibus denunciari mandent. Quae omnia ipsorum arbitrio ac beneplacito sunt dispensanda, ut vitium proprietatis amputetur in monachis.

V. Curent etiam ut singuli monachi singulis annis conficiant librorum omnium, quos habent, inventarium, quod propriis praelatis exhibeant, qui diligentissime considerabunt, an in iis sint libri per indicem prohibiti. Insuper omnium monachorum cellas ter saltem in anno visitabunt, inquirentes an alios habeant libros praeter in inventario descriptos; quod si quis deprehensus fuerit huiusmodi libros vetitos habere, serventur ea quae in decretis et constitutionibus apostolicis, et praesertim ad officium sanctae inquisitionis adversus haereticam pravitatem pertinentibus statuuntur.

VI. Et ne quandoque aliquod scandalum oriri contingat, prohibemus fratribus nostris, ne inordinate per se vel per alios a consanguineis suis vel ab aliis extraneis pecunias petant et accipiant. Qui contrafecerit, pecuniis privetur, et ieiuuet in terrâ in pane et aquâ in refectorio.

VII. Inhibemus etiam ne quaslibet res invicem emant aut vendant. Contrafacientes, rebus et pecuniis illico priventur, comedantque iu terrâ in refectorio in pane et aquâ pro qualibet vice.

VIII. Insuper nemo nostrorum praesumat quidquam emere iu quibusvis civitatibus aut locis nomine laicorum, aut etiam ab eis accipere, ut id asportet absque vectigalium solutione. Quod si quis non observaverit, si fuerit in dignitate constitutus, per depositionem puniatur; si vero fuerit simplex monachus, degradetur, habitâ consideratione ad gravitatem criminis; sed si fuerit commissus, aut expellatur, aut gravissimis poenis afficiatur.

IX. Praecipimus etiam quod nullus nostrae Congregationis professus, commissus, seu aliter in nostris monasteriis sub obedientiâ patrum constitutus, audeat tenere vel expendere pecunias sine licentiâ praelati sui, sed pecuniam omnem ad se pervenientem eidem praelato deferat depositario consignandam: quod idem intelligimus observandum esse de pecuniis, quae penes aliquem ex praedictis fratribus quavis causâ depositatae fuerint, tam monasteriorum nostrorum, quam aliarum quarumcumque personarum, prout supra statutum est in declaratione cap. XXXI, num. IX. Quam constitutionem mandamus omnibus praelatis et patribus nostrae Congregationis ut realiter

[1] Videtur legendum *applicuerint* (R. T.).

et cum effectu faciant suis monasteriis observari. Quod si forte quis contra huius constitutionis formam pecunias apud se vel apud alios, vel forsan census et alia bona quaecumque, tam stabilia quam mobilia, quovis titulo acquisita, occulte retinuerit, et intra tempus a constitutionibus praescriptum non revelaverit, ac de huiusmodi proprietatis vitio suspectus et diffamatus a praelato suo, praeviâ monitione iuxta sacros canones, punitus non fuerit, ne propter incuriam et dissimulationem praelatorum (quod absit) delicta inulta remaneant, districte ordinamus visitatoribus ut in actu visitationis in singulis monasteriis contra huiusmodi proprietatis labe suspectos et diffamatos diligentissime procedant. Et si desuper captâ diligenti informatione, aliquem hoc proprietatis vitio laborantem et in quocumque ex praedictis culpabilem invenerint, si quem in Congregatione gradum, dignitatem aut officium obtinet, in dietâ aut in capitulo deponatur; simplex vero monachus, aut commissus, carceri mancipetur, nonnisi de consensu definitorum vel regiminis educendus. Pecunias vero et quaecumque bona praedicta monasteriis eorum professionis eo ipso applicata esse decernimus et declaramus.

x. Nullus fratrum nostrorum quidquam accipiat mutuo vel commodato absque licentiâ praelati et conventus in scriptis dandâ; qua non interveniente, sibi consulant creditores, sciantque nullum solvendi onus monasteria subire, nisi publicâ auctoritate aes alienum contractum fuerit, vel nisi legitime constiterit in monasterii commodum transiisse, et in hoc sensu concipienda erunt imposterum mandata procurationum ministri [1] tradenda.

Caput XXXIV. — *Si omnes debeant aequaliter necessaria accipere.*

Attendatur maior et minor fratrum indigentia, nec aliquis murmuret sub certâ poena.

Sicut scriptum est: *Dividebatur singulis prout cuique opus erat.* Ubi non dicimus quod personarum (quod absit) acceptio sit, sed infirmitatum consideratio. Ubi, qui minus indiget, agat Deo gratias, et non contristetur; qui vero plus indiget, humilietur pro infirmitate, et non extollatur pro misericordiâ; et ita omnia membra erunt in pace. Ante omnia ne murmurationis malum pro qualicumque causâ in aliquo qualicumque verbo vel significatione appareat. Quod si deprehensus fuerit quis, districtiori disciplinae subdatur.

[1] Forsan *ministris* vel *ministro* (R. T.).

Caput XXXV. — *De septimanariis coquinae.*

Nemo sine causâ eximatur a coquina, et quodnam sit coqui officium, vel quae ipse praestare debeat in initio vel fine suae hebdomadae.

Fratres sic sibi invicem serviant, ut (*a*) nullus excusetur a coquinae officio, nisi aut aegritudine, aut in causâ gravis utilitatis quis occupatus fuerit: quia exinde maior merces acquiritur. Imbecillibus autem procurentur solatia, ut non cum tristitiâ hoc faciant, sed habeant omnes solatia, secundum modum Congregationis, aut positionem loci. Si maior congregatio fuerit, cellerarius excusetur a coquinâ; vel si qui (ut diximus) maioribus utilitatibus occupantur. Ceteri vero sibi sub charitate invicem serviant. Egressurus de septimanâ, sabbato munditias faciat. Linteamina, cum quibus sibi fratres manus ac pedes tergunt, lavet; pedes vero, tam ipse, qui egreditur, quam ille qui intraturus est, omnibus lavent. Vasa monasterii sui munda et sana cellerario reconsignet. Qui cellerarius item intranti consignet, ut sciat quid dat aut quid recipit.

Septimanarii autem ante unam horam refectionis accipiant, super statutam annonam, (*b*) singulos biberes et panem, ut horâ refectionis sine murmuratione et gravi labore serviant fratribus suis. In diebus tamen solemnibus usque ad missas sustineant. Intrantes autem et exeuntes hebdomadarii, in oratorio, mox matutinis finitis, dominicâ, omnium genibus provolvantur, postulantes pro se orari. Egrediens autem de septimanâ, dicat hunc versum: *Benedictus es, Domine Deus, qui adiuvisti me, et consolatus es me.* Quo dicto tertio, accipiat be-

nedictionem egrediens. Subsequatur ingrediens, et dicat: *Deus, in adiutorium meum intende; Domine, ad adiuvandum me festina*, et hoc idem tertio repetatur ab omnibus, et acceptâ benedictione ingrediatur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Nullus excusetur*. Prior claustralis, maxime cum praelatus erit in monasterio, non excusetur a ministerio coquinae, sed solus cellerarius; qui prior, mensae quoque, etiam absente praelato, legere et inservire debet.

(*b*) II. *Singulos biberes et panem*. Infra de hebdomadario lectore dicit *mixtum*. Quod intelligimus tantum vini, quantum capere potest unus cyathus, in quo in refectorio bibitur, et circa uncias duas panis.

III. Quod vero dicitur de hebdomadariis coquinae, idem dicitur de omnibus officialibus, qui in suis officiis occupati nequeunt primae mensae interesse.

CAPUT XXXVI. — *De infirmis fratribus.*

Summa sit cura infirmorum, qui nimis molesti non sint, et eos alii patienter sustineant.

Infirmorum cura ante omnia et super omnia adhibenda est, ut sicut revera Christo, ita eis serviatur; quia ipse dixit: *Infirmus fui, et visitastis me*: et: *Quod fecisti uni de his minimis meis, mihi fecistis*. Sed et ipsi infirmi considerent in honorem Dei sibi serviri, et non superfluitate suâ contristent fratres suos servientes sibi. Qui tamen patienter portandi sunt, quia de talibus copiosior merces acquiritur. Ergo cura maxima sit abbati, ne aliquam negligentiam patiantur. Quibus fratribus infirmis sit (*a*) cella super se deputata, et servitor timens Deum, et diligens ac sollicitus.

Assignentur eis cella et famulus.

(*b*) Balneorum usus infirmis, quoties expedit, offeratur; sanis autem et maxime iuvenibus, tardius concedatur. Sed et carnium usus infirmis omnino debilibus pro reparatione concedatur. At ubi meliorati fuerint, a carnibus more solito omnes abstineant. Curam autem maximam habeat abbas ne a cellerariis aut servitoribus (*c*) negligantur infirmi, quia ad ipsum respicit quidquid a discipulis delinquitur.

Item concedantur balnea et carnes.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Cella super se deputata*. Quilibet infirmus habeat, si locus permiserit, cellam separatam cum camino, nec ulli omnino labori ullique impensae parcatur ut infirmis necessaria obsequia, immo decentia solatia, tum spiritualia, tum corporalia, sedulo impendantur. Quod praesertim attendatur in monasteriis quae sunt extra civitates, in quibus, tam quoad medicos, quam quoad alia requisita, non ita commode possunt infirmis necessaria exhiberi. Provideant igitur praelati talium monasteriorum ut infirmi, sive ipsos in monasteriis, sive in civitate curandos duxerint, nullâ omnino re indigeant, quae ad salutem corporis et animae non solum necessaria, sed etiam condecens fuerit. Si de negligentiâ fuerint convicti, severe puniantur a regimine.

II. Ordinamus etiam quod nullus fratrum circa medicinalia loquatur medico aut ab eo petat consilium sine licentiâ superioris, nec potionem aliquam, vel pillulam, vel similia sine utriusque licentiâ sumat. Qui contra fecerit, dicat ter septem psalmos poenitentiales cum litaniis.

III. Ad mensam, si plures sunt aegri vel convalescentes, cum modestiâ sedeant, et aliquid ad aedificationem in principio refectionis legatur.

IV. Sint infirmi obedientes infirmariis suis, et e contra infirmarii sint discreti et compatientes infirmis suis. Qui infirmarii omnino deputentur monachi, et si maiori indigeant auxilio, addantur etiam commissi vel famuli; et maximâ curâ invigilent praelati ut hoc charitatis officium perfecte adimpleatur.

(*b*) V. *Balneorum usus*. Intelligimus de balneis quae sunt in monasteriis. Ad balnea vero quae sunt extra monasterium, propter periculum animarum, nemo accedere praesumat sine licentiâ speciali capituli generalis, si proxime fieri debeat et non sit periculum in morâ, aliter prraesidentis aut unius ex visitatoribus: quando etiam maior instaret necessitas, et deferri non posset,

sufficiat licentia praelati sui cum consilio seniorum monasterii. Si igitur pro aliquo infirmo fratre petenda sunt balnea, praelatus ipse et non alius ipsam licentiam petat.

vi. Infirmo fratri ad balnea mittendo[1] necessaria omnia suppeditari mandamus a monasterio suae professionis, dummodo per biennium minime interruptum in alieno monasterio non permanserit; hoc enim casu ab eo monasterio, quod integro biennio incoluit, necessaria subministranda esse statuimus: quo vero ad alios infirmos, expensae fiant ab illo monasterio, in quo qui infirmatur est deputatus de familiâ.

(c) vii. *Non negligantur infirmi.* Non solum in temporalibus, sed nec etiam in spiritualibus, ut videlicet admoneantur, ne propter infirmitatem omittant confessionem et communionem temporibus consuetis, imo hortentur ut frequentius confiteantur et sacrosanctum Eucharistiae sacramentum sumant.

Caput XXXVII. — *De senibus, vel de infantibus.*

Isti alimenta sumant ante horas canonicas.

Licet ipsa natura humana trahatur ad misericordiam in his aetatibus, (a) senum videlicet et infantum, tamen et regulae auctoritas eis prospiciat. Consideretur semper in eis imbecillitas, et nullatenus eis districtio regulae teneantur in alimentis, sed sit eis pia consideratio, et praeveniant horas canonicas.

DECLARATIO.

(a) i. *Senum.* Non tam aetate, quam imbecillitate, iuxta praelati considerationem. Infantes vero non recipimus omnino, sicut supra dictum est de pueris minoris aetatis.

Caput XXXVIII. — *De hebdomadario lectore.*

Qualis esse, quid praestare, et quibuscum edere debeat: ipso vero legente, altum sit silentium.

(a) Mensis fratrum edentium (b) lectio deesse non debet, nec fortuito casu, qui arripuerit codicem, legere audeat ibi, sed lecturus totâ hebdomadâ, dominicâ ingrediatur. Qui, ingrediens post missas (c) et communionem, (d) petat ab omnibus pro se orari, ut avertat ab eo Deus spiritum elationis, et dicatur hic versus in oratorio tertio ab omnibus, ipso tamen incipiente: *Domine, labia mea aperies, et os meum annunciabit laudem tuam.* Et sic acceptâ benedictione, (e) ingrediatur ad legendum; summumque fiat silentium ad mensam, ut nullius mussitatio vel vox nisi solius legentis ibi audiatur. Quae vero necessaria sunt comedentibus et bibentibus, sic sibi (f) invicem ministrent fratres, ut nullus indigeat petere aliquid. Si quid tamen opus fuerit, sonitu cuiuscumque signi potius petatur, quam voce. Nec praesumat ibi aliquis de ipsâ lectione, aut aliunde, quidquam requirere, ne detur occasio; nisi forte prior voluerit pro aedificatione aliquid breviter dicere. Frater autem hebdomadarius accipiat (g) mixtum priusquam incipiat legere propter communionem sanctam, et ne forte grave sit ei ieiunium sustinere. Postea autem cum coquinae hebdomadariis et servitoribus reficiat. Fratres autem non per ordinem legant aut cantent, sed qui aedificent audientes.

1 Male ut puto edit Main legit *mittenda* (R.T.).

DECLARATIO.

(a) i. *Mensis fratrum.* Secundae etiam mensae, ubi maior fuerit congregatio, non desit lectio.

(b) ii. *Lectio deesse non debet.* In lectionibus primae mensae hic ordo servetur. Si dies illa primum habuerit evangelium, eius homilia, et deinde sermones super eo, iuxta dispositionem superioris, legantur; postea vitae sanctorum; deinde sacra scriptura. In fine comestionis aliquid linguâ vulgari legatur, ut fratres commissi, grammaticam ignorantes, unde aedificentur habeant, et spiritualiter pascantur. Et praesertim non omittatur lectio regulae italico sermone (quae latine lecta fuerit in capitulo) cum totâ integrâ suâ declaratione, quae etiam secundae mensae repetatur. Cum vero contigerit superiorem in conventu legere, is, qui immediate sequitur, signa particularia faciat.

(c) iii. *Et communionem.* Ex eo quod hic beatus pater Benedictus dicit: *post missas et communionem,* et infra in eodem capitulo

propter communionem sanctam, ostenditur quod quolibet dominico die fratres communicabant. Ideo mandamus quod tam sanctum et antiquum religionis institutum servetur in singulis nostrae Congregationis monasteriis, nisi forte ob reverentiam alicuius festi solemnis differatur aut praemittatur huiusmodi communio.

IV. Cum autem sacerdotes, qui propter infirmitatem, aut in die Dominicae Coenae, aut ex aliquâ causâ, non celebrant, communicare contigerit, iuxta decretum sanctorum patrum, stolam semper super humeros habeant, sicut quando celebrant.

V. Fiat tamen dicta communio statim post communionem sacerdotis, et sacramentum per sacristam decenter cum luminaribus, missâ peractâ, in locum suum reportetur.

VI. Hortamur autem praelatos ut saltem bis in anno clericis et commissis omnibus facultatem concedant, ut cui maxime voluerint ex approbatis ad confessionem, possint sua peccata confiteri.

(*d*) VII. *Petat ab omnibus pro se orari.* Stet in medio chori die dominicâ post sextam genibus flexis versus altare, et ter dicto versu, *Domine, labia mea aperies*, etc., et a choro ter repetito, superior dicat *Salvum fac*, etc., et consuetam orationem, tenoris videlicet sequentis: *Aufer ab hoc famulo tuo, quaesumus, Domine, spiritum elationis et ignorantiae, ut, repletus spiritu humilitatis et scientiae, intellectum sacrae capiat lectionis. Per Christum dominum nostrum.*

(*e*) VIII. *Ingrediatur ad legendum.* Post benedictionem lector non incipiat, nisi fratres prius sederint ad mensam. Lectâ vero brevi particulâ lectionis, superior faciat signum, post quod fratres incipiant comedere. Et hoc ut anima, priusquam corpus, reficiatur: et in fine mensae nemo surgat, nisi prius omnes responderint *Deo gratias*.

(*f*) IX. *Vicissim.* Hac vicissitudine intelligitur, quod singuli per ordinem a superiore nominandi per singulas hebdomadas legant.

(*g*) X. *Mixtum.* Servetur quod dictum est de septimanariis coquinae.

CAPUT XXXIX. — *De mensurâ ciborum.*

Ordinarie duo concedantur cocta obsonia, et libra una panis in die, nunquam vero quadrupedum carnes.

(*a*) Sufficere credimus ad refectionem quotidianam, tam sextae, quam nonae, omnibus mensibus, cocta duo pulmentaria propter diversorum infirmitates, ut forte qui ex uno non poterit edere, ex alio reficiatur. Ergo duo pulmentaria cocta fratribus sufficiant; et si fuerint inde poma, aut nascentia leguminum, addatur et tertium; (*b*) panis libra una propensa sufficiat in die, sive una sit refectio, sive prandii et coenae. Quod si coenaturi sunt, de eâdem librâ, tertia pars a cellerario reservetur reddenda coenaturis. Quod si labor forte factus fuerit maior, in arbitrio et potestate abbatis erit, si expediat, aliquid augere, remotâ prae omnibus crapulâ, ut nunquam surripiat monachorum indigeries; quia nihil sic contrarium est omni christiano, quomodo crapula, sicut ait Dominus noster: *Videte ne graventur corda vestra in crapulâ et ebrietate.* Pueris vero minori aetate non eadem servetur quantitas, sed minor quam maioribus, servatâ in omnibus parcitate. Carnium vero (*c*) quadrupedum ab omnibus abstineatur comestio, praeter omnino debiles et aegrotos.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Sufficere credimus.* Quando in monasterio ieiunium servatur, assignetur edentibus in refectorio quae debet esse circa meridiem ciborum quantitas, quae aliquanto maior sit quam cum non ieiunatur; in omnibus servatâ locorum et temporum consuetudine ac monasticâ sobrietate.

(*b*) II. *Panis libra una.* Volumus consuetudinem nostram servari, ut scilicet apponatur panis, quantum cuique opus fuerit.

(*c*) III. *Quadrupedum.* In monasteriis nostrae Congregationis, in quibus viget regularis observantia, et recipiuntur novitii ad probationem, carnes cuiuscumque speciei omnino non comedantur in refectorio observantiae; multorum tamen imbecillitati consulere volentes, dispensamus, ut in refectorio valetudinarii, fratribus, qui sunt de con-

ventu, esus carnium semel in hebdomadâ concedatur. Ac insuper, ut praelati cum hospitibus nostrae Congregationis intra monasterium, vel cum senioribus et sacerdotibus in camerâ abbatis, aut cum fratribus, qui sunt in itinere, et extra monasteria, super huiusmodi esu carnium dispensare possint, prout eorum discretioni videbitur expedire, facultatem concedimus. Si quis autem absque praelati licentiâ, in monasterio vel extra, carnes comedere ausus fuerit, quot vicibus carnes comederit, toties in pane et aquâ ieiunet.

IV. Dispensamus praeterea cum monasteriis S. Pauli de Urbe, S. Mariae de Farfa, S. Nicolai de Littore, et S. Bartolomaei de Aste, ob aëris intemperiem; in ceteris vero monasteriis, in quibus, ob paucitatem monachorum, exacta et rigorosa observantia regularis vigere nequit, sit in abbatis arbitrio et prudentiâ ut carnium esum ter in hebdomadâ per totum annum, diebus non interdictis, indulgere fratribus possit ex rationabili causâ.

CAPUT XL. — *De mensurâ potus.*

Pro ordinario et quotidiano potu assignatur emina una vini.

Unusquisque proprium habet donum ex Deo: alius sic, alius vero sic. Et ideo cum aliquâ scrupulositate a nobis mensura victus aliorum constituitur; tamen infirmorum contuentes imbecillitatem, credimus (*a*) eminam vini per singulos sufficere per diem: quibus autem donat Deus tolerantiam abstinentiae, propriam se habituros mercedem sciant. Quod si aut loci necessitas, vel labor, aut ardor aestatis amplius poposcerit, in arbitrio prioris consistat, considerans in omnibus ne surrepant satietas aut ebrietas, liceat[1] legamus vinum omnino monachorum non esse. Sed quia nostris temporibus id monachis persuaderi non potest, saltem vel hoc consentimus, ut non usque ad satietatem bibamus, sed parcius, quia: *Vinum apostatare facit etiam sapientes.* Ubi autem loci necessitas exposcit ut nec supra scripta mensura inveniri possit, sed multo minus, aut ex toto nihil, benedicant Deum, qui ibi habitant, et non murmurent. Hoc autem omnino admonentes ut absque murmurationibus sint.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Eminam vini.* Vinum apponimus non ad certam mensuram, sed quantum uniuscuiusque sobrietati sufficiat. Monemus tamen fratres ne bibant merum, nisi infirmitas hoc requireret. In refectorio bibant omnes in poculis fictilibus, quae utrâque manu sibi porrigant; extra refectorium vero uti liceat vitreis calicibus.

CAPUT XLI. — *Quibus horis oporteat reficere fratres.*

Tempus prandii, pro diversitate temporis, erit sexta, nona et vespera; coenae vero sera, semper tamen cum luce diei.

A sancto Paschâ usque ad Pentecostem, ad sextam reficiant fratres, et ad seram coenent. (*a*) A Pentecoste autem, totâ aestate, si labores agrorum non habent monachi, aut nimietas aetatis[1] non perturbat, quartâ et sextâ feriâ ieiunent usque ad nonam; reliquis vero diebus ad sextam prandeant: quae prandii sexta, si opera in agris habuerint, aut aestatis fervor minus fuerit, continuanda erit, et in abbatis sit providentiâ. Et sic omnia temperet atque disponat, qualiter et animae salventur, et quod faciunt fratres absque ullâ murmuratione faciant. (*b*) Ab idibus autem septembris (*c*) usque ad caput Quadragesimae, ad nonam semper reficiant fratres. (*d*) In Quadragesimâ vero usque ad Pascha, ad vesperam reficiant. Ipsa tamen vespera sic agatur, ut lumine lucernae non indigeant reficientes, sed luce adhuc diei omnia consumentur: sed et omni tempore sive coenae sive refectionis hora sic temperetur ut (*e*) cum luce fiant omnia.

DECLARATIO.

(*a*) I. *A Pentecoste autem.* Quoniam fratribus nostris multas dispensationes et indulgentias circa ieiunia regularia largiti su-

1 Aptius lege *licet* (R. T.).

1 Videtur legendum *aestatis* (R. T.).

mus, rationabile idcirco iudicamus ut, quod regulae ieiuniis detractum est, aliis abstinentiis aliquatenus compensemus.

II. Omnibus ergo Congregationis nostrae monachis et commissis iniungimus, ut per totum annum ieiunent feriâ sextâ in memoriam et reverentiam Passionis Christi, nisi forte eo die festus dies adeo solemnis occurrerit, qui hanc ieiunii legem solvere suadeat. Refectiunculae serotinae aestivo tempore fructus aliquos addi posse indulgemus.

(*b*) III. *Ab idibus septembris.* Intelligitur exclusive, prout declarabitur in capitulo de opere manuum quotidiano, super verbo *usque ad kalendas octobris.*

(*c*) IV. *Usque ad caput Quadragesimae, ad nonam semper reficiant fratres.* Dispensamus autem in infrascriptis diebus propter reverentiam solemnitatum, in festo S. Matthaei apostoli, Dedicationis S. Michaëlis, S. Placidi, S. Iustinae de Padua, S. Luciae, Ss. Simonis et Iudae, Omnium Sanctorum, S. Martini, omnium etiam Sanctorum monachorum, S. Andreae (quando celebratur extra Adventum), Nativitatis domini nostri Iesu Christi cum tribus sequentibus diebus, Circumcisionis ipsius, Epiphaniae eius, sancti Mauri, S. Antonii abbatis, Purificationis Beatae Mariae Virginis, S. Scholasticae, S. Mathiae extra Quadragesimam, ut tituli loci: insuper etiam, ut fratres nostri ulterius incumbant his et aliis regularibus observantiis, concedimus praelatis licentiam dispensandi tertiâ et quartâ feriâ cuiuslibet hebdomadae. Quibus impeditis, dispensatio cedat in alium diem.

V. Et licet experientiâ docti, quae rerum magistra est, aperte cognoscamus, quod nimia recreationum relaxatio potius distrahit et enervat, quam recreet et proficiendi materiam subministret, tamen infirmitati humanae consulentes, praelatos hortamur, ut per aliquot dies ante Adventum, itemque per aliquot plures dies ante Quadragesimam, sint erga fratres in recreationibus et in esus carnium dispensatione (quod ipsorum discretioni committimus) aliquanto indulgentiores, vitato excessu, quatenus, huiusmodi relaxatione praemissâ, alacrius postmodum atque ferventius debitum suae servitutis persolvant, et per monasteria Congregationis uniformitas observetur.

(*d*) VI. *In Quadragesimâ usque ad Pascha, ad vesperam semper reficiant.* Hoc Quadragesimae tempore, ita disponantur divina officia, ut horâ ab Ecclesiâ praescriptâ conventus reficiatur.

(*e*) VII. *Cum luce omnia fiant.* Quia nostris temporibus ecclesiasticorum officiorum solemnitates ita auctae sunt, ut hiemis tempore coenari non possit ante solis occasum, absque manifestâ valetudinis laesione, et, si voluerimus divinorum celebrationem nimis tempestive persolvere, id fieri non poterit absque fidelium admiratione; propterea ab abbatis prudentiâ pendeat temporis canonicarum horarum et refectionis congrua dispositio.

Caput XLII. — *Ut post completorium nemo loquatur.*

Omnino tempore silentii debent studere monachi, maxime tamen nocturnis horis, et ideo omni tempore, sive ieiunii, sive prandii, si tempus fuerit prandii, (*a*) mox, ut surrexerint a coenâ, sedeant omnes in unum, et legat unus collationes vel vitas Patrum, aut certe aliquid quod aedificet audientes; non autem heptaticum[1] aut regum, quia infirmis intellectibus non erit utile illâ horâ hanc scripturam audire; aliis vero horis, legantur: si autem ieiunii dies fuerit, dictâ vesperâ, parvo intervallo, mox accedant ad lectionem ut diximus, et lectis quatuor aut quinque foliis, vel quantum hora permittit, omnibus in unum concurrentibus per hanc moram lectionis, si quis forte assignato sibi commisso fuerit occupatus, occurrat; omnes ergo in unum positi, compleant, (*b*) et exeuntes a completorio, nulla sit licentia denuo cuiquam loqui aliquid. Quod si inventus fuerit quisquam praevaricari hanc taciturnitatis regulam, graviori vin-

Post coenam habeatur spiritualis lectio, quae tempore ieiunii praecedat completorium, quo finito nemo loquatur.

1 Forsan legendum *heptateuchum* (R. T.).

dictâ[1] subiaceat: excepto si necessitas hospitum supervenerit, aut forte abbas alicui aliquid iusserit. Quod tamen et ipsum cum summâ gravitate et moderatione honestissime fiat.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Mox ut surrexerint a coenâ.* Hisce temporibus completorium dicitur ante coenam; propterea, pulsato primo completorii signo, monachi omnes in capitulum conveniant ad huiusmodi lectionem, quae non ultra quartam unius horae partem protrahatur; eâque peractâ, et dicatur in choro lectio brevis, quae est initium completorii.

(*b*) II. *Et exeuntes a completorio.* Silentium, quod hic regula praecipit post completorium, ordinamus rigorose servandum esse post signum serotinae dormitionis.

CAPUT XLIII. — *De iis, qui ad opus Dei vel mensam tarde occurrunt.*

Operi Dei nihil praeferatur et ingredientes chorum post primum psalmum, ultimo sedeant aut seorsum.

(*a*) Ad horam divini officii mox, ut auditum fuerit signum, relictis omnibus (quaelibet fuerit[2] in manibus), summâ cum festinatione curratur, cum gravitate tamen, ut non scurrilitas inveniat fomitem. Ergo nihil operi Dei praeponatur. Quod si quis ad nocturnas vigilias post *Gloriam* psalmi XCIV (quem propter hoc omnino protrahendo et morose volumus dici) occurrerit, non stet in ordine suo in choro, sed ultimus omnium stet, aut in loco quem talibus negligentibus seorsim constituerit abbas, ut videatur ab ipso vel ab omnibus usquedum, completo opere Dei, publicâ satisfactione poeniteat. Ideo autem eos in ultimo aut seorsum iudicavimus debere stare, ut visi ab omnibus, vel pro ipsâ verecundiâ suâ emendentur; nam si foras oratorium remaneant, erit forte talis, qui se aut recollocet et dormiat, aut certe sedeat foris, vel fabulis vacet, et detur occasio maligno. Sed ingrediatur intra, ut nec totum perdat, et de reliquo emendetur. Diurnis autem horis, qui ad opus Dei post versum et *Gloriam* primi salmi, qui post versum dicitur, occurrerit, lege qua supra diximus, in ultimo stet, nec praesumat sociari choro psallentium, usque ad satisfactionem, nisi forte abbas licentiam dederit permissione suâ, ita tamen ut satisfaciat reus ex hoc.

Item qui non interfuerint primo vel secundo versui mensae, post secundam correptionem, seorsum cibum sumant absque vini portione, et horâ priore determinatâ.

Ad mensam autem, qui ante versum non occurrerit, (*b*) ut simul omnes dicant versum et orent, et sub uno simul omnes accedant ad mensam, qui per negligentiam suam aut vitium non occurrerit usque ad secundam vicem (*c*) pro hoc corripiatur. Si denuo non emendaverit, non permittatur ad mensae communis participationem, sed sequestratus a consortio omnium reficiat solus, sublatâ ei portione suâ vini usque ad satisfactionem et emendationem. Similiter autem patiatur, qui ad illum versum non fuerit praesens qui post cibum dicitur, nec quidquam praesumat ante statutam horam vel postea quidquam cibi vel potus percipere; sed et si cui offertur aliquid a priore, et accipere renuerit, horâ qua desideraverit hoc quod prius recusavit, aut aliud, omnino non percipiat usque ad emendationem congruam.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Ad horam divini officii.* Quam sollicitos nos esse velit ad divina officia beatissimus pater noster Benedictus, his verbis ostendit. Ideoque aliquid distinctius, ab ipsâ tamen regulâ non discedentes, ordinandum duximus.

II. Ut videlicet ad nocturnas vigilias servetur ad litteram regula. Sed quando dicitur officium Beatae Virginis, in primo nocturnalis officii, qui venerit post hymnum, genuflectat, et facto a superiore signo, vadat ad locum suum; qui vero post *Gloria* primi psalmi, genuflectat, et expectato superioris signo, se excuset, vel locum negligentium petat.

1 Aptius lege *vindictae* (R. T.).
2 Aptius lege *fuerint* (R. T.).

III. Ad divinas vero horas qui venerit post hymnum qui praemittitur psalmis, genuflectat, ut supra, et petat locum suum; si autem post *Gloria* primi psalmi etiam in horis, in quibus hymnus non praemittitur, pariter genuflectat, factoque a superiore signo, se excuset, vel, ut supra, locum poenitentium petat.

IV. Ad lectionem vero quae dicitur in capitulo ante completorium qui venerit postquam lector (facto signo a superiore) inceperit legere, genuflectat, ut supra, et tendat ad locum suum. Qui vero non interfuerit lectioni brevi quae dicitur in choro, genuflectat, factoque a superiore signo, se excuset, aut in ultimo stet.

(*b*) V. *Ut simul omnes dicant versum.* Declaramus sufficere quod fratres sint intra officium refectorii, cum superior incipit versum *Benedicite.* Quo pronunciato, qui deinde ingredientur, genuflectant, factoque a superiore signo, surgant.

VI. *Propter id corripiatur.* Tam negligentes, quam etiam qui fuerint iustâ causâ occupati, ut disciplina et humilitas ostendatur, genuflectant, factoque sibi signo a superiore, surgant, et causam suae tarditatis ipsi superiori pandant submissâ voce, ut discernatur negligens a legitime occupato.

VII. Inservientes vero coquinae, licet genuflectant, non tamen se excusent, quia satis liquet eos legitime fuisse occupatos.

VIII. Si quis autem legitime occupatus non posset convenire ad officium, vel exercitium, vel ad mensam, vel ad alia propter quae conventus congregatur, excusationem suam per se vel per alium faciat, dicendo superiori causam suae occupationis.

IX. Si vero alicui necesse fuerit discedere ab officio, sive ab exercitio, sive a conventu quomodocumque congregato, per parvum temporis spatium, licentiam a superiore solo nutu petat: et si statim revertatur, non genuflectat. Cui vero necesse esset discedere animo non redeundi, dicat causam superiori, et super hoc obtineat licentiam particularem.

X. Praelati vero transeuntes per alia monasteria, intrantes chorum vel refectorium, si tarde eos contingat accedere, non ob id genuflectant, nec etiam licentiam petant si inde abire voluerint, nisi ibi fuerit pater praesidens.

CAPUT XLIV. — *De iis qui excommunicantur, quomodo satisfaciant.*

Excommunicati pro graviori culpâ, prosternant se, primo extra oratorium, et dein in ipso oratorio; excommunicati vero pro levi culpâ, id praestent in solo oratorio.

Qui pro graviori culpâ ab oratorio et a mensâ excommunicatur, horâ, qua opus Dei in oratorio celebratur, ante fores oratorii prostratus iaceat, nihil dicens, nisi tantum posito in terram capite, et prostratus pronus omnium de oratorio exeuntium pedibus se proiiciat. Et hoc tamdiu faciat, usque dum abbas iudicaverit satisfactum esse; qui, dum iussus ab abbate venerit, provolvat se ipsius abbatis pedibus, deinde omnium vestigiis fratrum, ut oret[1] pro eo; et tunc, si iusserit abbas, accipiatur in choro, vel in ordine quo abbas decreverit: ita sane ut psalmum aut lectionem vel aliud quid non praesumat in oratorio imponere, nisi iterum abbas iubeat. Et omnibus horis, dum completur opus Dei, proiiciat se in terram in loco in quo stat, et sic satisfaciat usque dum ei iubeat abbas ut quiescat ab hac satisfactione. Qui vero pro levibus culpis excommunicatur tantum a mensâ, in oratorio satisfaciat usque ad iussionem abbatis, et tandem hoc faciat usque dum benedicat et dicat: Sufficit.

CAPUT LXV. — *De iis, qui falluntur in oratorio.*

Fratres se humilient, infantes vero vapulent.

Si quis, dum pronunciat psalmum, responsorium aut antiphonam, vel lectionem, fallitur, nisi cum satisfactione ibi (*a*) coram omnibus humiliatus fuerit, maiori vindictae subiaceat, quippe qui noluit humilitate corrigere, quod negligentiâ deliquit. Infantes vero pro tali culpâ vapulent.

DECLARATIO.

(*a*) *Coram omnibus.* Quando error est modicus sufficiat tangere terram manu; sed si

1 Ni malueris legere *orent* (R. T.).

error fuerit notabilis, ut puta, quando excessu alios errare fecerit, aut necesse fuerit emendari legendo aut cantando, aut magnum strepitum fecerit, mox, completâ lectione vel antiphonâ, aut cantu (si in his fuerit occupatus), genuflectat ante superiorem donec sibi signum factum fuerit surgendi.

CAPUT XLVI. — *De iis, qui in aliis quibuslibet rebus delinquunt.*

Qui palam deliquerit, publice satisfaciat, qui vero clam, peccatum revelet abbati vel senioribus.

Si quis, dum in labore quovis, in coquinâ, in cellario, in ministerio, in pistrino, in horto, in arte aliquâ dum laborat, vel in quocumque loco aliquid deliquerit aut fregerit quidpiam, aut perdiderit, vel aliud quid excesserit ubi ubi[1], (*a*) et non veniens continuo ante abbatem vel congregationem, ipse ultro satisfecerit et prodiderit delictum suum; dum per alium cognitum fuerit, maiori subiaceat emendationi. Si animae vero peccati causa latens fuerit, tantum abbati aut specialibus senioribus patefaciat, qui sciant curare sua et aliena vulnera, non detegere aut publicare.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Et non veniens continuo.* Declaramus hoc esse servandum, quando abbas adesset ibi, aut in loco propinquo, et hoc delinquens scivit; aliàs in capitulo suum fateatur errorem; propterea ordinamus quod singulis diebus post primam in capitulo decani per vices culpas audiant.

II. Diligenter advertant religiosi nostri, quanto maiori industriâ incumbere debeant ad abluendas etsi leviores maculas animae, quandoquidem ea errata, quae nullâ culpâ animam laedunt, tam celeriter sanctus pater noster Benedictus praecipit expianda.

III. Et quia septies in die cadit iustus, ordinamus quod octavo quoque die, iuxta antiquam consuetudinem, clerici et commissi sacramentaliter confiteantur; qui secus fecerit, dicat suam culpam in capitulo, et comedat in terrâ in refectorio.

1 Forsan *ullibi* pro *ubi ubi* legendum (R. T.).

CAPUT XLVII. — *De significandâ horâ operis Dei.*

Id praestet abbas, aut alteri committat, et in choro iussu abbatis omnia fiant.

(*a*) Nuntianda hora operis Dei: die noctuque sit cura abbati aut ipse nuntiare, aut tali sollicito fratri iniungat hanc curam ut omnia horis competentibus compleant: psalmos autem vel antiphonas post abbatem ordine suo, quibus iussum fuerit, imponat. (*b*) Cantare autem aut legere non praesumat, nisi (*c*) qui potest ipsum officium implere, ut aedificentur audientes. Quod cum humilitate et gravitate et tremore faciat, et cui iusserit abbas.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Nuncianda hora operis Dei.* Imponatur hoc officium sacristae.

(*b*) II. *Cantare aut legere.* Idcirco debentes legere aut cantare praevideant lectiones, praeparentque libros tempore congruo. Legant autem altâ et distinctâ voce, tam in choro quam in refectorio, itaut ab omnibus cum aedificatione et profectu spirituali percipiantur. Id vero multo magis in missis celebrandis observandum est, ne, ob nimiam et indecoram celeritatem, scandalum potius quam devotionis sensus in proximorum cordibus sacerdotes nostri excitent: in quo maxime invigilent praelati, et contrafacientes severe corripiant. Curent etiam ut inviolabiliter observentur toni monastici in evangeliis, in epistolis et in omnibus aliis cantibus, ut uniformitas tam in cantu quam in caeremoniis exhibeatur ab omnibus. Qui trangressus fuerit, pro primâ vice comedat in terrâ in refectorio, et pro aliis vicibus, gravioribus poenitentiis subiaceat, superioris arbitrio.

(*c*) III. *Qui possit dictum officium implere.* Ideoque ordinamus, quod patres monasteriorum nostrae Congregationis, de consilio suorum seniorum, fratres, quos ad discendum idoneos iudicaverint, liberalibus disciplinis, casibus coscientiae et cantu plano sollicite instrui faciant a doctis monachis, si commode fieri potest: sin autem, ab aliis mercede conductis.

IV. Cum vero a monasticâ disciplinâ alie-

num sit inertiâ otioque languescere, et ab antiquis patribus nostris, qui Ecclesiam militantem omni doctrinarum genere et facultate illustrarunt, filios degenerare, ut huiusmodi notam fugiamus, otiumque et nugas (efficax diaboli virus) evitemus, divinarumque scripturarum speculationi efficacius intendere possimus, et ut coalescenti in dies (auctore Deo) Congregationi nostrae haec etiam inter cetera scientiae gemma non desit, hac praesenti constitutione decernimus ut in omnibus monasteriis, in quibus saltem fuerint duodecim monachi, sint lectiones saltem theologiae moralis vel sacrae scripturae aut aliarum facultatum pro monachorum captu. In amplioribus vero monasteriis et studiis formalibus doceatur philosophia, theologia scholastica et positiva, et sacri canones.

v. Pro studiis formalibus deputamus, in provinciâ Siculâ, monasteria S. Martini Panormi, S. Placidi Messanae, et S. Nicolai Cataniae; in provinciâ Neapolitanâ, monasteria S. Benedicti Montis Cassini, S. Severini Neapolis, et SS. Trinitatis Cavae; in provinciâ Romanâ, monasteria S. Petri Perusii, S. Vitalis Ravennae, S. Proculi Bononiae; in provinciâ Venetâ, monasteria S. Iustinae Patavii, S. Georgii Venetiarum; in provinciâ Lombardâ, monasteria S. Ioannis Parmae, S. Sixti Placentiae, S. Simpliciani Mediolani, S. Benedicti Mantuae; in provinciâ Etruscâ, monasterium S. Mariae Florentiae, cuius quidem provinciae, sicut etiam Ligurae, et pariter aliarum provinciarum praelati poterunt suos alumnos ad quodlibet ex monasteriis pro studiis supra designatis mittere, prout ipsis magis videbitur expedire, alendos et vestiendos illorum monasteriorum expensis, quorum sunt professi. Abbates in praedictis monasteriis constituant lectores monachos eruditos, et eos eligant, qui ab examinatoribus per capitulum generale deputatis, praevio examine, approbati fuerint, iisque libros aliaque necessaria subministrari mandent, et eas indulgentias concedant, quas, ad lectionum laborem levandum, prudenter conferre cognoscent: etiam a communibus exercitiis et ab aliquibus horis canonicis (non tamen diebus festis, nec praetermissâ oratione mentali, integrâ etiam pro viribus regulari observantiâ) eos, si opus fuerit, eximendo.

vi. Pro monachorum quoque studio vacantium diligentiori custodiâ et severiori disciplinâ, atque ne tempus inutiliter conteratur, unus ex deputatis monasterii [1], qui scholis praesideat, in ordinatione officialium eligatur, qui cuncta secundum Deum et scholarium profectum exequens pro viribus semper scholis adesse procurot.

vii. Ne tamen adolescentes a studiis avocentur, nullus monachorum ad officia oeconomica, vel temporalia, etiam domestica, assumi possit, nisi completo suae conversionis anno duodecimo.

Caput XLVIII. — *De opere manuum quotidiano.*

Otiositas inimica est animae, et ideo certis temporibus occupari debent fratres in labore manuum; certis iterum horis in lectione divinâ; ideoque hac dispositione (*a*) credimus utraque tempora ordinari: id est, ut a Pascha (*b*) usque ad kalendas octobris mane exeuntes a primâ usque ad horam pene quartam laborent quod necessarium fuerit; ab horâ quartâ autem usque ad horam quasi sextam (*c*) lectioni vacent; post sextam autem surgentes a mensâ pausent in lectis suis cum omni silentio; aut forte qui voluerit sibi legere, sic legat ut alium non inquietet; agatur nona temporius mediante octavâ horâ, et iterum, quod faciendum est, operentur usque ad vesperam; si autem necessitas loci aut paupertas exegerit ut ad fruges colligendas per se occupentur, non contristentur, quia tunc vere monachi sunt, si de labore manuum suarum vivunt, sicut et patres nostri et apostoli; omnia tamen mensurate fiant propter pusillanimes;

Designatur tempus lectionis divinae et operis manualis.

1 Edit. Main. legit *monasteriis* (R. T.).

(*d*) a kalendis autem octobris usque ad caput Quadragesimae, usque ad horam secundam plenam, lectioni vacent; horâ secundâ agatur tertia; et usque ad nonam omnes in opus suum laborent quod eis iniungitur; facto autem primo signo nonae horae, disiungant se ab opere suo singuli, et sint parati, dum secundum signum pulsaverit; post refectionem autem vacent lectionibus suis, aut psalmis: (*e*) in Quadragesimae vero diebus, a mane usque ad tertiam plenam lectioni vacent; et usque ad decimam plenam operentur quod eis iniungitur; in quibus diebus Quadragesimae accipiant omnes singulos codices de bibliothecâ, quos per ordinem ex integro legant, qui codices in capite Quadragesimae dandi sunt. Ante omnia sane deputentur unus aut duo seniores, qui circumeant monasterium horis, quibus vacant fratres lectioni, et videant ne forte inveniatur frater accidiosus, qui vacet otio aut fabulis, et non sit intentus lectioni, et non solum sibi inutilis sit, sed etiam alios extollat. Hic talis, si (quod absit) repertus fuerit, corripiatur semel, et secundo, si non emendaverit, correctioni regulari subiaceat, taliter ut ceteri metum habeant. Neque frater ad fratrem iungatur horis incompetentibus. Dominico die lectioni vacent, exceptis iis qui variis officiis deputati sunt. Si quis vero ita negligens et desidiosus fuerit ut non velit aut non possit meditari aut legere, iniungatur ei opus quod faciat, ut non vacet. Fratribus infirmis vel delicatis talis opera aut ars iniungatur, ut nec otiosi sint, nec violentiâ laboris opprimantur, ut effugentur[1]: quorum imbecillitas ab abbate consideranda est.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Credimus utraque tempora ordinari.* Declaramus horum omnium dispositionem in arbitrio abbatis esse reponendam, tam quoad divina officia, quam quoad lectiones, aliaque exercitia. Qui abbas omnia rationabiliter, habitâ locorum et temporum consideratione, disponat, itaut ecclesiae et populo satisfaciat, atque monachi, ultra quam par est, minime graventur.

(*b*) II. *Usque ad kalendas octobris.* Intellige omnes kalendas inclusive, sive ex quo incipit kalendarum computatio post idus; nempe, ut incipiamus ipso festo die S. Crucis.

(*c*) III. *Lectioni vacent.* Post refectionem primae mensae, liceat monachis ire per hortum, aut per monasterium, extra tamen dormitorium, per spatium unius horae, animi levandi causâ, ita tamen ut sine superioris licentiâ invicem non socientur. Praelati vero monasteriorum nostrorum sint faciles ad concedendum eis huiusmodi licentiam, praesertim in solemnitatibus duplicibus (exceptis illis, quae occurrunt in Quadragesimâ et Adventu), dummodo lectiones tunc conferant, vel de aliis, quae aedificationem praestent, colloquantur.

IV. Elapsâ vero unâ horâ post primam mensam, pulsetur pro dormitione, incipiendo a Pascha, nisi occurrat mense aprilis, quo casu praefata dormitio incipiat a festo sanctissimi patris nostri Benedicti, et per unius horae spatium, usque ad medium aprilis, inde usque ad medium augusti, duarum horarum, et inde, usque ad idus septembris, per unius horae, ut supra, spatium. Quo tempore dormitionis, qui non vult dormire servet silentium in cellâ, nec illo tempore vagetur per monasterium, nec in aliis exercitiis occupetur. Post dormitionem vero pulsetur, et dicatur nona.

(*d*) V. *A kalendis octobris.* Intellige inclusive, videlicet omnes kalendas illius mensis includendo, ut supra § II. Advertendum tamen omni tempore anni, quando est ieiunium de praecepto Ecclesiae, quod ita disponantur intervalla temporum, ut fratres horâ nonâ, vel circa, reficiantur.

(*e*) VI. *In Quadragesimae vero diebus.* Hoc tempore prima pulsetur circa ortum solis,

1 Quid pro *effugentur* legend. nescio (R. T.).

qua recitatâ, immediate dicantur psalmi poenitentiales cum litaniis, vel graduales, et officium defunctorum, quando fit de feriâ, iuxta dispositionem rubricae.

VII. Spatia vero aliarum horarum, scilicet tertiae, sextae, nonae et vesperarum, praelati monasteriorum nostrorum sic moderentur, ut hora comestionis incidat circa meridiem.

VIII. Sed advertendum est, quod quando occurrit festum duodecim lectionum in Quadragesimâ, post tertiam cantari debet missa de festo, et post nonam dicitur missa de feriâ.

IX. Item in praedictâ missâ de feriâ post *Agnus Dei* pulsetur signum pro vesperis primum. Et quando sacerdos dicit orationes in fine missae, pulsetur secundum.

X. Si vero sequenti die erit festum duodecim lectionum, pro quo tria signa praemittuntur, tunc primum signum pulsetur statim post elevationem dominici Sanguinis, alia vero duo signa, ut supra.

XI. Dictis vesperis fratres reficiantur. Post primam mensam, transactâ horâ unâ, vacent lectioni, aut exercitio manuali, prout fuerit ordinatum, usque ad completorium, Quod hoc tempore pulsetur paulo ante horam vigesimam tertiam.

XII. Et notandum quod, quando fratres debent ire ad exercitium, pulsetur campana capituli per ictus distinctos tempore congruo, et in monasteriis maioribus, quinque ictibus pulsetur aliqua ex maioribus campanis ecclesiae, et tunc omnes se congregent in locum ad id deputatum, ut audiant a superiore, qui ibi fuerit, quale exercitium sit faciendum; et in principio cuiuslibet exercitii, unusquisque, genibus flexis, dicat *Ave Maria*, ut devotius opus perficiatur.

XIII. Quando autem ire debent ad cellas, ut vacent orationi vel lectioni, campana capituli pulsetur extense per congruum spatium.

XIV. Item hortamur, quod, quando fit exercitium in loco quieto, et locus, tempus vel opus ipsum permiserit, pro spirituali aedificatione legatur aliquid.

Caput XLIX. — *De Quadragesimae observatione.*

Hoc praesertim tempore a vitiis se abstineant, et virtutes sectentur, ex abbatis tamen licentiâ.

Licet omni tempore vita monachi Quadragesimae debeat observationem habere, tamen, quia paucorum est ista virtus, ideo suademus (*a*) istis diebus Quadragesimae omni puritate vitam suam custodire; omnes pariter negligentias aliorum temporum his diebus sanctis diluere. Quod tunc digne sit, si ab omnibus vitiis nos temperemus, orationi cum fletibus, lectioni et compunctioni cordis atque abstinentiae operam demus. Ergo his diebus augeamus nobis aliquid ad solitum pensum servitutis nostrae, orationes peculiares, ciborum et potus abstinentiam, ut unusquisque super mensuram sibi indictam aliquid propriâ voluntate cum gaudio Sancti Spiritus offerat Deo, id est subtrahat corpori suo de cibo, de potu, de somno, de loquacitate, de scurrilitate, et cum spiritualis desiderii gaudio sanctum Pascha expectet. Hoc ipsum tamen, quod unusquisque offert, abbati suo suggerat. et cum eius fiat oratione[1] et voluntate. quia quod sine permissione patris spiritualis fit, praesumptioni reputabitur et vanae gloriae, non mercedi: ergo cum voluntate abbatis omnia agenda sunt.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Istis diebus Quadragesimae.* Hanc Quadragesimam declaramus incipere, quoad abstinentiam huiusmodi, secundâ feriâ post Quinquagesimam, itaut feriâ secundâ et tertiâ ante Cineres abstinentia a lacticiniis in omnibus locis ab omnibus fratribus monachis et praelatis nostris inviolabiliter observetur. Qui contrafecisse fuerint convicti, praelati integrum psalterium recitent toties quoties; ceteri ieiunent ter in terrâ in pane et aquâ tribus diebus sequentibus.

II. Et ut iuxta regulam augeamus aliquid ad solitum pensum servitutis nostrae, ultra psalmos poenitentiales, graduales et officium

1 Forsan *permissione* (N. T.).

defunctorum, flagellatio, vulgo disciplina, quae a nostris fit omni tempore feriâ sextâ, fiat, totâ Quadragesimâ, quartâ et sextâ feriâ: in hebdomadâ vero sanctâ, addatur etiam feriâ quintâ.

III. Similiter a primâ dominicâ Adventus inclusive incipimus abstinere a lacticiniis, et secundâ feriâ ieiunare usque ad festum sanctissimae Nativitatis Domini, dominicis exceptis; ideo curent praelati ut praedicta ab omnibus inviolabiliter observentur, et contra transgressores severissime animadvertant.

Caput L. — *De fratribus qui longe ab oratorio laborant aut in viâ sunt.*

Hi fratres ubique servent horas constitutas pro laudibus divinis.

Fratres qui omnino longe sunt in labore, et non possunt occurrere horâ competenti ad oratorium, et abbas hoc perpendit quia ita est, agant ibidem opus Dei, ubi operantur, cum tremore divino, (*a*) flectentes genua. Similiter, qui in itinere directi sunt, non eos perterreant horae constitutae; sed, ut possunt, agant sibi, et servitutis pensum non negligant reddere.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Flectentes genua.* Serventur in hoc rubricae breviarii, ut dictum est.

Caput LI. — *De fratribus qui non satis longe proficiscuntur.*

Ne foris manducent.

Fratres, qui pro quovis responso proficiscuntur, et eâ die sperant reverti ad monasterium, (*a*) non praesumant foris manducare, etiamsi a quovis rogentur, nisi forte eis ab abbate suo praecipiatur. Quod si aliter fecerint, excommunicentur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Non praesumant foris manducare.* Declarando ordinamus quod nullus nostrae Congregationis, quantumcumque rogatus, audeat manducare aut pernoctare in domibus possessionis vel locis quibuslibet saecularium, nec in civitatibus, aut in locis in quibus habentur monasteria vel loca nostra, etiamsi sit in itinere constitutus, absque licentiâ abbatis seu superioris: qui contra fecerit, comedat in terrâ in refectorio in pane et aquâ qualibet vice.

Caput LII. — *De oratorio monasterii.*

Oratorium sit dumtaxat domus orationis.

Oratorium hoc sit quod dicitur, nec ibi quidquam aliud geratur, aut condatur. (*a*) Expleto opere Dei, omnes cum summo silentio exeant, et agatur reverentia Deo, ut frater, qui forte sibi peculiariter vult orare, non impediatur alterius improbitate. Sed si alter vult sibi forte secretius orare, simpliciter intret et oret, non in clamosâ voce, sed in lacrymis et intentione cordis. Ergo qui simile opus non facit, non permittatur, expleto opere Dei, remorari in oratorio, sicut dictum est, ne alius impedimentum patiatur.

DECLARATIO.

I. *Expleto opere Dei, omnes cum summo silentio exeant.* Nisi qui remanere voluerint, ut orationi vacent. Facimus tamen, completo opere Dei, brevem morulam in choro, ut omnes possint Deo satisfacere, si quid omiserint de divino officio.

II. Oratio autem mentalis singulis diebus per dimidiae horae spatium fiat in choro immediate ante primam, nimirum congregatis monachis et signo dato a superiore, qua expletâ, idem superior faciat signum, et immediate dicatur prima.

III. Et quoniam hisce temporibus laudabilis ac devotissima inolevit consuetudo orandi per quadraginta horarum spatium ante sanctissimum Eucharistiae sacramentum in altari expositum, eamdem nos quoque summâ cum devotione pro viribus sequi iustum est. Ideo in hebdomadâ sanctâ, aut in praecedenti, prout praelati magis iudicaverint expedire, in ecclesiis monasteriorum nostrorum hanc orationem quadraginta horarum instituant et exponant, in qua serventur caeremoniae in rituali romano descriptae.

IV. Volumus item quod non solum expleto opere Dei (ut hic regula praecipit), sed etiam in choro, in sacrario, in dormitorio, in capitulo, in refectorio quod de observantiâ nuncupatur, in cubiculo ignis

communis, et in parte claustri circa capitulum a praelato praescribendâ, semper servetur silentium, nisi in dictis locis oporteat aliqua breviter loqui, et submissâ voce.

Caput LIII. — *De hospitibus suscipiendis.*

Recipiendi sunt hospites cum honore, charitate et humilitate.

Omnes supervenientes hospites, tamquam Christus suscipiantur, quia ipse dicturus est: *Hospes fui, et suscepistis me.* Et omnibus congruus honor exhibeatur, maxime tamen domesticis fidei et peregrinis. (*b*) Ut ergo nunciatus fuerit hospes, occurratur ei a priore vel a fratribus cum omni officio charitatis, et primitus orent pariter, et sic sibi socientur in pace. Quod pacis osculum non prius offeratur, nisi oratione praemissâ, propter illusiones diabolicas. In ipsâ autem salutatione omnis exhibeatur humilitas. Omnibus venientibus sive discedentibus hospitibus, inclinato capite, vel prostrato omni corpore in terrâ, (*c*) Christus in eis adoretur, qui et suscipitur.

De eorum mensâ, et pedum lotione.

Suscepti autem hospites ducantur ad orationem, et postea sedeat cum eis prior, aut cui iusserit ipse. (*d*) Legatur coram hospite lex divina, ut aedificetur: et post haec omnis ei exhibeatur humanitas. Ieiunium a priore frangatur[1] propter hospitem, nisi forte praecipuus sit ille dies ieiunii, qui non possit violari. Fratres autem consuetudines ieiuniorum prosequantur. Aqua in manibus abbas hospitibus det: (*e*) pedes hospitibus omnibus tam abbas quam cuncta congregatio lavet: quibus lotis, hunc versum dicant: *Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui.* Pauperum autem et peregrinorum maxime susceptio omni curâ sollicite exhibeatur, quia in ipsis magis Christus suscipitur; nam divitum terror ipse sibi exigit honorem.

Item de coquinâ et coquo, cellâ et cellario.

Coquina abbatis et hospitum per se sit, ut in certis horis supervenientes hospites, qui nunquam desunt monasterio, non inquietent fratres. In quam coquinam ingrediantur duo fratres ad annum, qui ipsum officium bene impleant. Quibus, ut indigent, solatia administrentur, ut absque murmuratione serviant. Et iterum, quando occupationem minorem habent, exeant, ubi eis imperatur, in opera; et non solum in ipsis, sed et in omnibus officiis monasterii ista sit consideratio, ut, quando indigent, solatia accommodentur eis, et iterum, quando vacant, obediant imperanti. Item et cellam hospitum habeat assignatam frater cuius animam timor Dei possideat, ubi sint lecti strati sufficienter, et domus Dei a sapientibus sapienter administretur. Hospitibus autem, cui non praecipitur, nullatenus societur neque colloquatur; sed si obviaverint, aut viderint, salutatis humiliter, ut dictum est, et petitâ benedictione, pertranseat, dicens, sibi non licere colloqui cum hospite.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Supravenientes omnes hospites.* Etsi modernis temporibus frequentia hospitum difficultatem gerat adimplendi omnia quae textus regulae praescribit, habitâ tamen discretione et temporum et personarum consideratione, facile saltem utiliora implebuntur.

(*b*) II. *Ubi nunciatus fuerit hospes.* Ostiarius, viso hospite, iuxta qualitatem personae et temporum conditionem, aut expectare eum faciat, aut intra monasterium recipiat, notumque faciat superiori; qui, habitâ ratione personae, vel per se ipsum, vel per unum ex superioribus, aut ostiarios, seu curam hospitum habentes, occurrat, eumque ad orationem et pacis osculum, eâ submissione et reverentiâ, quam dignitati personae convenire censuerit, recipiat. Quae omnia ut valeant commodius fieri, sit sacellum, quoad fieri potest, iuxta portam monasterii,

1 Edit. Main. legit *fiangatur* (R. T.).

quo ad orationem huiusmodi hospites introducantur.

(c) III. *Adoretur Christus.* Mente scilicet orando. Et quia consuetudo omnium pene religiosorum est, quando occurrunt hospiti, prius illum recipere in osculo pacis, postmodum ducere ad orationem, et ideo inhumanum duci posset (praesertim si notus est) in primo occursu non exhibere ei osculum praedictum; propterea censemus non discedere nos a regulae praescripto si in principio osculum obtulerimus; praemissâ tamen mente oratione, et etiam dicto exterius aliquo, quod ad orationes vel Dei laudem pertineat, et hospitem similia proferre fecerimus, puta, *Deo gratias*, *Benedictus Deus,* et alia huiusmodi, dummodo postea ad orationem ducatur hospes.

IV. Osculum dicimus amplexum, quem praesertim religiosis et devotis personis exhibemus. Si vero ob multitudinem aliquando ita integre huiusmodi caeremoniae fieri non poterunt, fiant animo et mente; aliter, servetur regula.

(d) V. *Legatur coram hospite lex divina.* Maxime laudamus hoc fieri, si commode possit, et tempus hoc permiserit, ut, dum refectio paratur, aliquid hospiti spirituale dicatur, habito respectu ad personae qualitatem. At saltem non omittatur quin[1] ad mensam hospiti legatur aliquid iuxta conditionem personae ut aedificetur.

(e) VI. *Pedes hospitibus, etc.* Haec solemnis ablutio pedum praecipue exhibetur iis, qui conversionis desiderio ad nostra monasteria veniunt. Aliquando iis etiam qui devotionis gratiâ longo itinere monasteria nostra visitant, aut honestis causis, sicut patribus monasterii visum fuerit.

VII. Laudamus etiam hanc ablutionem fieri maxime personis, unde magis aedificatio sequi possit et augmentum devotionis erga religionem.

VIII. Ipsa autem ablutio ita fit. Convenientibus monachis in capitulum, aut alium in locum, sicut decet, praelatus, et in eius absentiâ prior claustralis, genibus flexis ante hospitem, pedes eius lavet; quos dum incipit lavare, mox duo monachi in medio eiusdem loci incipiant aliquid cantare quod devotionem excitet; et dicto primo versu, ceteri, divisis choris, genuflexi versus hospitem, eumdem versum cantando, respondeant, quem etiam post singulos versus, quos illi duo cantando prosequuntur, repetant. Cum vero superior ambos pedes lavaverit, tergat primo pedem sinistrum, deinde dexterum, quem tersum cooperiat linteo, exceptâ supremâ parte, quam ipse primo osculetur: et sic successive monachi omnes hospiti pedem osculentur, incipiendo a superiore, et subsequendo per ordinem utriusque chori. Hoc modo dicuntur omnes lavare pedes hospitis, cum ibi eius causâ assistant.

IX. Completâ deosculatione, calceatisque pedibus hospitis, superior statim surgat, et omisso a monachis cantu, incipiat versum: ℣. *Suscepimus Deus, etc.* ℟. *In medio templi tui. Pater noster*, secreto. ℣. *Et ne nos inducas, etc.* ℟. *Sed libera nos, etc.* ℣. *Salvum fac servum tuum*, ℟. *Deus meus, sperantem in te.* ℣. *Mitte ei, Domine, auxilium de sancto,* ℟. *Et de Sion tuere eum.* ℣. *Esto ei, Domine, turris fortitudinis,* ℟. *A facie inimici.* ℣. *Domine, non secundum, etc.* ℟. *Neque secundum, etc.* Oratio: *Actiones nostras, quaesumus, Domine, etc.* Oratio: *Famulorum tuorum, etc.* Oratio: *Intercessio nos quaesumus, Domine, beati patris nostri Benedicti, etc.*

X. Postea mandet fieri brevem orationem pro hospite, et facto signo, datâque benedictione, omnes (exceptis habentibus curam hospitum, si quos retinere voluerit praelatus pro obsequio hospitis) pergant cum silentio ad cellas suas.

XI. Ceteris autem hospitibus, maxime qui de longe venerint, vel qui aliàs in monasterio non fuerint hospitati, ab habentibus hospitum curam pedes laventur.

XII. Quod si multitudo non sineret ablutionem fieri, aut alia causa urgentior impediret, faciant quod possunt, scientes se multum retributionem a Domino recepturos, si iuxta regulam fecerint, et e contrario poenam, si ex negligentiâ id omiserint.

XIII. Monachis autem nostris quavis de

[1] Edit. Main. legit *quia* pro *quin* (R. T.).

causâ per monasteria nostra transeuntibus, ut disciplina regularis, quantum fieri potest, ubique servetur, ordinamus, quod, post duas in hospitio refectiones, communem vitam sequi debeant, divinisque intersint officiis, et capitulo culparum, haud secus ac si ibi conventuales essent, nisi forte sint debiles et infirmi, aut negotiis occupati, quod praelatorum discretioni relinquimus.

xiv. Si qui vero legitimo impedimento detenti in aliquo monasterio commorabuntur, nec inde ad sua monasteria se conferre poterint, non possit monasterium illud aliquid petere pro expensis cibariis; si autem ob infirmitatem, servetur quod statutum est in cap. xxxvi, num. vii; si vero ob negotia quis moram trahere coactus fuerit, praelati inter se componant in omnibus cum mansuetudine et discretione, habitâ ratione personae, loci, temporis et negotii.

xv. In suscipiendis autem hospitibus prohibeant praelati vanos apparatus, in ornandis scilicet cubiculis, aut mensis, aut huiusmodi, maximâ cum pretiosi temporis iacturâ, et forsan nullâ cum aedificatione, nisi forte hospitis suscipiendi dignitas hoc exigeret. Si autem fuerint familiares ac domestici, ducantur maiori cum familiaritate ad refectionem ordinariam in refectorio cum conventu.

xvi. Monachi vero nostri hospites in divinis officiis poterunt se cum illius monasterii conventualibus conformare. Qui non mittantur a praelatis suis ad alia monasteria iuxta regulam sine litteris commendatitiis, conferantque cum illius monasterii superiore negotia, quorum causâ illuc advenerint, et sub illius obedientiâ sint et correctione.

xvii. Caveant autem ne diebus festis negotia pertractent, aut equitent, nisi maximâ urgente necessitate. Et modeste (ut decet religiosos) se habeant in hospitiis saecularium, ne ipsis scandalum praebeant. Et contentiones omnino devitent.

xviii. Et ne conversatione saecularium hominum pacem et quietem fratrum nostrorum perturbari contingat, statuimus quod nullus saecularis (cuiuslibet status aut conditionis existat, etiamsi aliquâ cognatione et affinitate alicui ex nostris monachis fuerit coniunctus) ad habitandum longo tempore in monasteriis nostris ut saecularis suscipiatur, etiam sub praetextu cuiuscumque donationis, testamenti, legati, vel aliâ quavis occasione commodi temporalis, sine licentiâ capituli generalis, vel regiminis, quod tamen non intelligimus de factoribus, procuratoribus et aliis famulis saecularibus monasteriorum nostrorum.

Caput LIV. *Si debet monachus litteras vel eulogias suscipere.*

Nullatenus licet monacho, nec a parentibus suis, nec a quoquam hominum, nec sibi invicem (*b*) litteras aut eulogias, vel (*a*) quaelibet munuscula accipere aut dare, sine praecepto abbatis sui. Quod si etiam a parentibus suis ei quidquam directum fuerit, non praesumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit abbati; quod si iusserit suscipi, in abbatis sit potestate, cui illud iubeat dari, et non contristetur frater, cui forte directum fuerat, ut non detur occasio diabolo. Qui autem aliter praesumpserit, disciplinae regulari subiaceat.

Monachi nihil dent vel accipiant sine licentiâ abbatis, sub certa poenâ.

DECLARATIO.

(*a*) i. *Quaelibet munuscula.* Quia ex huiusmodi munerum largitione et receptione, tamquam proprietatis incitamento, saepe inordinata oritur affectio et complacentia in fratribus, qui, cum nihil habere possint, munera tamen accipere et dare non metuunt: ideo mandamus nostrae Congregationis fratribus quod sibi invicem nullatenus dent munuscula, iuxta regulam, nec etiam ab aliis quibuscumque aut aliquâunde sibi directa accipiant, sine praelati speciali licentiâ.

ii. Sed nec ipsi abbates fratribus aliorum monasteriorum munuscula mittant, nisi forte a praelatis dictorum fratrum fuerint requisiti.

(*b*) iii. *Litteras.* Si quâ utili et honestâ causâ volunt nostri litteras scribere, obtentâ prius a superiore licentiâ, scribant; deinde litteras apertas deferant praelatis, ab ipsis omnino legandas et subscribendas. Et similiter,

qui litteras recipiunt, antequam eas legant, teneantur clausas praelato suo praesentare, quas volumus omnino et iubemus ut a praelato vel superiore legantur; et, si eis videbitur, illis, quibus directae sunt, reddant: cui quoque ordinationi volumus et abbates titulares omnino esse subiectos:

IV. Nisi forte Congregationis sigillo *Pax* essent signatae; has enim nec a praelato, nec a convisitatore, nec a patre praesidente, nec a quovis alio aperiri permittimus, nisi ab iis dumtaxat, quibus diriguntur, vel de eorum voluntate, excepto casu urgentissimae necessitatis. Qui autem contrafecerit, si fuerit praesidens vel convisitator aut praelatus, tribus primis feriis sequentibus ieiunet in pane et aquâ secreto; si vero aliquis ex monachis fuerit, ieiunet pariter in praedictis tribus diebus in pane et aquâ in terrâ in refectorio; nec ab aliquo dispensari possit, nisi in causâ gravissimae infirmitatis.

V. Sub eâdem quoque poenâ districte prohibemus quod nemo litteras, patri praesidenti, definitoribus aut visitatori cuilibet vel regimini intra annum directas, nisi de voluntate eorum ad quos diriguntur, aperire praesumat. Quod si quis de huiusmodi culpâ convictus fuerit, si quidem litterae fuerint munitae sigillo *Pax*, ultra praedictam poenam, stet degradatus per mensem; quod si praelatus fuerit, dicat ex ordine totum psalterium, et ieiunet ter in pane et aquâ secreto: si autem non fuerint munitae sigillo *Pax*, stet degradatus per quindecim dies, et, si praelatus fuerit, dicat psalmos poenitentiales, et ieiunet, ut supra.

VI. Eisdem quoque poenis praelatos et nostros quoscumque, qui litteras etiam privatis sigillis munitas, vel cuicumque directas, intercipere seu aperire praesumpserint, subiacere decernimus: servatis tamen, quae in praecedenti num. III statuuntur de litteris quas scribunt et recipiunt fratres.

VII. Praeter casus praedictos, illi, qui, sine licentiâ praelati, seu scripserint seu litteras ad se directas legerint, quoties contravenerint, toties ieiunent in pane et aquâ in refectorio, nec aliter dispensari possint.

VIII. Mandamus autem visitatoribus ut hanc ordinationem servent, et praelati observare faciant.

IX. Quicumque vero ex nostrâ Congregatione, etiamsi fuerint ostiarii vel hospites, deferentes litteras vel munuscula, praelato ea statim praesentent, et nihil dicant, nec quibus diriguntur, nec aliis. Contrafacientes, dicant suam culpam in capitulo, et comedant in terrâ in refectorio.

CAPUT LV. — *De vestimentis et calceamentis fratrum.*

Vestimenta fratribus secundum locorum qualitatem ubi habitant vel aërum temperiem dentur: quia in frigidis regionibus amplius indigetur; in calidis vero minus. Haec ergo consideratio penes abbatem sit. Nos tamen mediocribus locis sufficere credimus monachis per singulos cucullam et tunicam; cucullam in hieme villosam, in aestate puram, aut vetustam; et scapularem propter opera. Indumenta pedum, pedules et caligas. (*a*) De quarum rerum omnium colore aut grossitudine non causentur monachi, sed quales inveniri possunt in provinciâ, qua degunt, aut (*b*) quod vilius comparari potest. Assignantur omnia iuxta qualitatem loci et temporis.

Abbas autem (*c*) de mensurâ provideat, ut non sint curta ipsa vestimenta utentibus eis, sed mensurata. Accipientes nova, vetera semper reddant in praesenti reponenda in vestiario propter pauperes. Sufficit enim monacho (*d*) duas tunicas et duas cucullas habere propter lavare ipsas res; iam quod supra fuerit, superfluum est et amputari debet; et pedules, et quodcumque est vetustum, reddant, dum accipiunt novum. Femoralia, ii qui diriguntur in viâ, de vestiario accipiant, qui revertentes lota ibi restituant. Et cucullae et tunicae sint aliquanto iis, quos[1] habere soliti sunt, modice meliores, quas ex- De eorum numero qualitate et usu.

1 Aptius lege *quas* (R. T.).

euntes in viam accipiant de vestiario, et revertentes restituant.

Nihil habeant, quod ab abbate non acceperint, qui necessaria omnia suppeditare debet.

Stramenta autem lectorum sufficiunt matta, sagum, lena, et capitale; (e) quae tamen lecta frequenter ab abbate scrutanda sunt, propter opus peculiare, ne inveniatur. Et si cui inventum fuerit, quod ab abbate non acceperit, gravissimae disciplinae subiaceat. Et ut hoc vitium peculiare radicitus amputetur, dentur ab abbate omnia quae sunt necessaria, idest cuculla, tunica, pedules, caligae, bracile, cultellus, graphium, acus, mappula, tabulae, ut omnis auferatur necessitatis excusatio. A quo tamen abbate semper consideretur illa sententia Actuum Apostolorum: *Quia dabatur singulis, prout cuique opus erat.* Ita ergo et abbas consideret infirmitatem indigentium, et non malam voluntatem invidentium. In omnibus tamen iudiciis suis Dei retributionem cogitet.

DECLARATIO.

(a) I. *De quarum rerum omnium colore.* Propter hanc causam in statu monastico varius inolevit mos et vestium color; nos autem utimur colore nigro, B. P. Benedictum sectantes, qui nigro usus est colore.

II. Idcirco ordinamus quod omnes Congregationis nostrae monachi uniformiter eâdem qualitate nigrorum pannorum, quoad fieri poterit, vestiantur: et hoc intelligimus de cucullis, scapularibus, tunicis, lacernis, biretis et manicis, quae omnino debent esse nigri coloris.

III. De aliis vestimentis interioribus statuimus quod sint alba, vel nigra, vel ferruginea, vel subalba, nec ullus alio colore utatur omnino in quovis vestium genere, etiamsi occultissime deferri possent. Caligas autem, seu tibialia, et pedules albi volumus esse coloris. Et in praedictis vestibus servetur eadem penitus aequalis[1] et uniformitas in omnibus et cum omnibus. Caveant insuper omnes a cingulis sericis, sed omnino utantur cingulis ex corio confectis

1 Forsan *aequalitas*, vel *et* delenda (R. T.).

IV. Eadem etiam uniformitas servetur in tonsurâ; itaut omnes monachi iuxta laudabilem Congregationis nostrae consuetudinem radantur, vel saltem, qui habet aliquam infirmitatem, de licentiâ sui praelati, ita cute tenus capillos sibi tondere faciat, ut rasus omnino appareat, studeatque barbam et caput aeque tonderi: qui contra fecerit gravibus poenis afficiatur.

(b) V. *Quod vilius comparari potest.* Diligenter attendatur haec particula regulae; nam, cum dicit *quod vilius*, omnem pretiositatem habitumque delicatum excludit. Quod procul dubio non modo pro vestibus, sed pro omnibus rebus, quibus tum ad necessitatem, tum ad corporis commodum utimur, est accipiendum.

VI. Ideo, tam salubribus regulae monitis adhaerentes, inviolabiliter statuimus ut omnes de Congregatione nostrâ, tam praelati quam alii, diligenter advertant, quod in pretio aut usu equorum scandalo aut admirationi non sint saecularibus, aliisque quibuscumque personis.

VII. Ephippia etiam, phaleraeque eorumdem, iuxta Clementinam *Ne in agro*, non sint, nisi quantum necessitas exposcit, aliquo ornamento munita: in vehiculis quoque vitetur omnino luxus et superfluitas: pallia vero sint de rascia, vel de panno, secundum consuetudinem Congregationis nostrae, non laicorum more exornata, sed quae secundum regulam vilius et utilius comparari possunt: pilei quoque sint lanei, et decentis formae: qui aliter fecerint, priventur illis et puniantur.

VIII. Vitetur curiositas et pretiositas in cultellis, tabulis, calcaribus, ocreis, et omnibus rebus quibus utimur: considerato quod regula monachum monet qualibet utilitate[1] et extremitate esse contentum.

IX. Ordinamus autem praelatis quatenus, visâ indigentiâ cuiusque monachi vel commissi, ex inventario (de quo infra n. XVIII) determinent, cum omni charitate ac paternâ benignitate, quae vestimenta singulis danda erunt, eaque, in libris vestiarii descripta, curent quamprimum dari consuta et perfe-

1 Forsan *vilitate* (R. T.).

cta, non autem pecunias pro ipsis, nisi in aliquo casu necessitatis.

(c) x. *De mensura.* In mensurâ vestium servetur consuetudo nostra, non de parvâ, sed de notabili differentiâ curantes.

xi. Itaque cucullae sint longae uno digito a terrâ, earumque manicae longae ultra manum extensam per dimidium brachii, largae vero per tres quartas cum dimidio.

xii. Tunicae vero sint tales et iuxta Clementinam circumquaque clausae: manicae tunicarum ita largae ut possint capere pugillum: tunicellae vero laneae per unam quartam a terrâ protendantur.

xiii. Scapularia monachorum sint eiusdem longitudinis ac tunica, lataque secundum latitudinem rasciae. Scapularia novitiorum sint stricta et brevia, itaut non protendantur ultra genua.

xiv. De caputiis autem ordinamus quod in quolibet monasterio habeatur forma a capitulo constituta, quam omnes sequantur.

xv. Tunicae commissorum sint aliquantulum super collum pedis: et similiter pallia, quae circumclusa sint, a lateribus tantum aperta, ut brachia possint extrahere.

xvi. Color vestium extrinsecarum commissorum sit berrettinus seu subniger semper et uniformis quantum haberi possit; vestes autem interiores sint albi vel nigricantis coloris; pallia quoque ipsorum et tunicae sint ad arbitrium praelati ex panno aut ex rasciâ.

xvii. Omnes porro accipientes nova, intra octo dies lota et munda omnino restituant vetera, secundum regulam: contrafacientes dicant suam culpam in capitulo, et comedant semel in pane et aquâ in refectorio, atque priventur rebus novis, quousque restituant vetera.

(d) xviii. *Duas tunicas.* Ordinamus quod singulis annis, post regressum praelati a capitulo, omnes conficiant inventarium vestium quarumcumque, quas habent, appositâ qualitate, an veteres, vel novae sint; ibique subscribant, quibus vestibus indigent; scriptumque hoc praelato consignent, qui, uniuscuiusque indigentiâ consideratâ, omnibus rationabiliter provideat: itaut superflua amputentur, et necessaria aliunde, qua decet charitate, subministrentur; servato in omnibus vestium generibus tali moderamine, ut neque ob luxum scandali praebeatur occasio, neque ob sordes aut nimiam lacerationem monastica gravitas in contemptum deveniat.

(e) xix. *Quae tamen lecta.* Pro observantiâ huius textus praelati omnino non permittant ornamenta circa lectisternia et parietes in cellis monachorum, et praesertim picturas profanas, specula, scrinia etiam et horologia magni valoris, aliaque huiusmodi superflua et pretiosa monasticae paupertati contraria. Visitent autem praedictas cellas scrupulose, aut visitari faciant, ter vel quater in anno. Et si quid ibi superfluum, aut religioso statui non conveniens, vel quod ipsi non concesserint, invenient, auferri omnino faciant, et in monasterii commodum convertant, ac insuper salutares poenitentias iis, qui sic deliquerint, imponant. E contra, si quid necessarium ibi deesse repererint, omnino cum omni charitate providcant et largiantur. Æque enim necessitati subveniendum est, ac superfluitati non indulgendum; ut omnis proprietatis radices et necessitatis excusationes amputentur.

xx. Et, cum monachis usus lineorum interdicatur, lineis uti camisiis penitus inhibemus, nisi ex legitimâ causâ, medicorum consilio et praelati iudicio probandâ, oporteat dispensari; super quo ipsorum praelatorum conscientiam oneramus. Permittimus tamen super sagum aut mattam pannis lineis uti, qui possint removeri et ablui propter munditiem.

xxi. Liceat etiam super sedilia aut tabulas vel genuflexoria teneri pannum viridem lineum sive laneum, qui tamen prohibetur circa lectisternia, aut a parietibus pendens.

Caput LVI. — *De mensâ abbatis.*

Mensâ abbatis cum hospitibus et peregrinis sit semper. (a) Quoties tamen minus sunt hospites, quos vult de fratribus vocare in ipsius sit potestate. Seniorum autem unum aut duos semper cum fratribus dimittendos procuret propter disciplinam. Quibuscum comedere debeat abbas.

DECLARATIO.

(*a*) *Quoties minus sunt hospites*, etc. Si eligit in refectorio cum fratribus refici, magis laudamus, ut supra ad cap. II.

CAPUT LVII. — *De artificibus monasterii.*

Artifices fratres non se extollant, et eorum opera a fide digno et minori pretio vendantur.

(*a*) Artifices, si sunt in monasterio, cum omni humilitate et reverentiâ faciant ipsas artes, si tamen iusserit abbas. Quod si aliquis ex eis extollitur pro scientiâ artis suae, eo quod videatur aliquod conferre monasterio, hic talis evellatur ab ipsâ arte, et denuo per eam non transeat, nisi forte humiliato ei iterum abbas iubeat. Si quid vero ex operibus artificum venundandum est, videant ipsi per quorum manus transigenda sunt, ne aliquam fraudem praesumant inferre. Memorentur Ananiae et Sapphirae, ne forte mortem, quam illi in corpore pertulerunt, hanc isti, vel omnes qui aliquam fraudem de rebus monasterii fecerint, in animâ patiantur. In ipsis autem pretiis non surripiat avaritiae malum; sed semper aliquantulum vilius detur, quam a saecularibus datur; ut in omnibus glorificetur Deus.

DECLARATIO.

(*a*) *Artifices si sunt in monasterio.* Hortamur praelatos ne facile eximant suos subditos propter eorum artes a divino officio, a communibus exercitiis, et aliorum observantiâ, nisi animae vel corporis saluti necessarium esse duxerint, vel aliqua intercesserit necessitas, ob quam sic expedire iudicaverint. Nihil autem de quavis arte, in monasterio exercitâ, vendetur sine praelati licentiâ.

I. Illicitae autem negotiationes, utpote magna proprietatis incitamenta, omnino vitentur. Quod si quis huic vitio deditus reperiatur, et coram praelato suo vel visitatoribus in actu visitationis (servatis, quae supra de proprietariis, cap. XXXIII, num. X, statuuntur) convictus fuerit exercere per se vel per alios, quod absit, huiusmodi negotiationes, si fuerit abbas, in proximâ dietâ suspendatur, vel in capitulo generali, si excessus id exigat, deponatur; si autem abbas titularis, prior, aut decanus, ultra depositionem, detrudantur in carcerem; in quo maxime retinendi sunt monachi et commissi de huiusmodi vitio convicti, non liberandi nisi de consensu definitorum vel regiminis. Pecuniae vero, et alia quaecumque bona in supradictis negotiationibus acquisita, monasteriis eorum professionis eo ipso applicata censeantur.

II. Nullus etiam audeat imprimere vel imprimi facere nova sua opera, vel alterius, nisi prius obtentâ licentiâ a capitulo generali, et ab aliis superioribus, ex praescripto sacri Concilii Tridentini aliarumque apostolicarum constitutionum. Qui contravenerit, carceri mancipetur, ulterius pro delicti qualitate gravius puniendus. Nec audeat quisquam novos libros in monasterium introducere, nisi de licentiâ abbatis, quem volumus ut omnino huiusmodi libros diligenter inspiciat et consideret antequam licentiam concedat. Contrafacientes graviter puniantur, ipsisque libris priventur.

CAPUT LVIII. — *De disciplinâ suscipiendorum fratrum.*

Quomodo post aliquot dies admittendi sint ad novitiatum, et in eo per integrum annum probandi novitii.

(*a*) Noviter veniens quis ad conversionem, non ei facilis tribuatur ingressus, sed sicut ait Apostolus: *Probate spiritus, si ex Deo sint.* Ergo si veniens perseveraverit pulsans, et illatas sibi iniurias et difficultatem ingressus (*b*) post quatuor aut quinque dies visus fuerit patienter portare, et persistere petitioni suae, annuatur ei ingressus, et sit in cellâ hospitum paucis diebus. Postea sit in cellâ novitiorum, ubi meditetur et manducet et dormiat. Et senior ei talis deputetur, qui aptus sit ad lucrandas animas, et qui super eum omnino curiose intendat, et sollicitus sit si vere Deum quaerit, et si sollicitus est ad opus Dei, ad obedientiam, ad opprobria. Praedicentur ei omnia dura et aspera per quae itur ad Deum. Et si promisit de stabilitatis suae perseve-

rantiâ, post duorum mensium circulum legatur ei haec regula per ordinem, et dicatur ei: *Ecce lex sub qua militare vis: si potes observare, ingredere: si vero non potes,* (*c*) *liber discede.* Si adhuc steterit, tunc ducatur in supradictam cellam novitiorum, et iterum probetur in omni patientiâ. Et post sex mensium circulum relegatur ei regula, ut sciat ad quod ingrediatur. Et si adhuc stat post quatuor menses, iterum relegatur ei eadem regula. Et si, habitâ secum deliberatione, promiserit se omnia custodire, et cuncta sibi imperata servare, tunc (*d*) suscipiatur in congregatione. Sciens lege regulae constitutum, quod ei ex illâ die non liceat egredi de monasterio, nec collum excutere de sub iugo regulae, quam sub tam morosâ deliberatione licuit ei recusare aut suscipere.

Item qua ratione professionem emittant.

Suscipiendus autem, in oratorio coram omnibus promittat de stabilitate suâ, et conversione morum suorum, et obedientiâ coram Deo et sanctis eius; et si aliquando aliter fecerit, ab eo se damnandum sciat, quem irridet. De qua promissione suâ (*e*) faciat petitionem, ad nomen sanctorum, quorum reliquiae ibi sunt, et abbatis praesentis: quam petitionem manu suâ scribat; aut certe, si non scit litteras, alter ab eo rogatus scribat, et ille novitius signum faciat, et manu suâ eam super altare ponat. Quam dum posuerit, incipiat ipse novitius mox hunc versum: *Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum, et vivam, et non confundas me ab expectatione meâ.* Quem versum omnis congregatio tertio respondeat, adiungentes *Gloria Patri, etc.* Tunc ipse frater novitius prosternatur singulorum pedibus, ut orent pro eo, et iam ex illâ horâ in congregatione reputetur. Res, si quas habet, aut eroget prius pauperibus, aut, factâ solemniter donatione, conferat monasterio, nihil sibi reservans ex omnibus, quippe qui ex illo die nec proprii corporis potestatem se habiturum sciat. Mox ergo in oratorio exuatur rebus propriis, quibus vestitus est, et induatur rebus monasterii. Illa autem vestimenta, quibus exutus est, reponantur in vestiario conservanda, ut, si aliquando, suadente diabolo, consenserit ut egrediatur de monasterio (quod absit), tunc exutus rebus monasterii proiiciatur. Illam tamen petitionem, quam de super altare abbas tulit, non recipiat, sed in monasterio reservetur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Noviter veniens.* Ideo ordinamus quod nullus veniens recipiatur ad ingressum religionis sine consensu maioris partis seniorum, computatâ voce praelati; his tamen servatis, ut de vitâ, natalibus, moribus et litteraturâ, aliisque qualitatibus novitiorum, antequam suscipiantur, diligenter inquirant abbates et superiores singulorum monasteriorum, in quibus postulaverint recipi.

II. Si qui autem novitii, praedictis omnibus non observatis, fuerint ad probationem recepti, ad propria remittantur, et praelati, qui eos susceperint, graviter arbitrio regiminis puniantur. Praeterea advertatur, quod, si aliqui mutilati, claudi, strabones, illegitimi, aut aliquo alio corporali defectu vitiati ad probationem suscipi peterent, non prius suscipiantur quam universo conventui et monachis in capitulo fuerint propositi, et ab eis acceptati, ne possit postmodum professionis tempore tale eis[1] vitium obiici. De cetero non vestiantur ullo modo, nisi qui (praeter alia requisita in decretis Clementis VIII) linguam latinam calleant, sintque idonei ad studia superiorum facultatum.

III. Pro novitiorum vero receptione ad probationem professionemque emittendam deputamus infrascripta monasteria, in quibus exacta observantia viget, videlicet: in provinciâ Siculâ, monasteria S. Martini Panor-

1 Edit. Main. legit *eius* pro *eis* (R. T.).

mi, S. Placidi Messanae, S. Nicolai Cataniae, et S. Mariae Montis Regalis; in provinciâ Neapolitanâ, monasteria S. Benedicti Montis Cassini, S. Severini Neapolis, SS. Trinitatis Cavae, S. Angeli de Caveoso, S. Laurentii de Aversa; in provinciâ Romanâ, monasteria S. Petri Perusii, S. Scholasticae Sublaci, S. Vitalis Ravennae, S. Benedicti Ferrariae, S. Mariae Cesenae, S. Proculi Bononiae; in provinciâ Etruscâ, monasteria S. Mariae Florentiae, Ss. Florae et Lucillae Aretii, S. Eugenii Senarum; in provinciâ Lombardâ, monasteria S. Benedicti de Padolirone, S. Ioannis Parmae, S. Sixti Placentiae, S. Petri in Glassiate, S. Simpliciani Mediolani, S. Salvatoris Papiae, et S. Petri Mutinae; in provinciâ Venetâ, monasteria S. Georgii Venetiarum, S. Iustinae Patavii, S. Mariae Prataleae et S. Faustini de Brixia. In quibus tantummodo praefatis monasteriis novitiatus fieri, et aliorum monasteriorum nomine novitios ad probationem professionemque emittendam recipi decernimus et ordinamus. Qui novitii alendi ac vestiendi erunt sumptibus et expensis illorum monasteriorum quorum nomine professionem emittent. Emissâ autem eorum professione, conveniant praelati inter se vel de cambio vel de contributione pro eorum alimentis.

(*b*) IV. *Post quatuor aut quinque dies.* Novitius, antequam detur ei habitus novitialis, stet per quindecim dies cum suis vestibus saecularibus, ut interim possint eius mores considerari ab omnibus: quibus diebus stet in cellâ sub curâ magistri novitiorum.

(*c*) V. *Manducet et dormiat.* A regulae praescripto censemus in hoc nos non recedere, si novitii iuxta hodiernam consuetudinem comedant in refectorio communi, sed in mensâ distinctâ a ceteris, ubi commode videri possint, et dormiant in dormitorio novitiatus.

(*d*) VI. *Liber discede.* Qui novitius, si discesserit aut fuerit expulsus ab alio monasterio, non recipiatur absque participatione praelati a quo reiectus fuit, necnon capituli generalis sive regiminis licentiâ; et tunc per annum probetur antequam profiteatur.

VII. Quando novitius aliquis est reiectus a conventu, ultra in monasterio permanere non permittatur.

VIII. Determinatâ itaque per praelatum et seniores novitii receptione, abluantur ei pedes in capitulo per patrem monasterii, adstantibus monachis, ut dictum est in cap. LV de hospitibus suscipiendis, et induatur vestimentis regularibus. Sequenti mane ad missam statim post communionem sacerdotis et conventus, quando fit communio generalis, ad altare maius ab ipso abbate detur ei habitus novitialis, palliolum videlicet et scapulare breve.

(*e*) IX. *Suscipiatur in congregatione.* Praeviis tamen capituli generalis licentiâ, et diligenti visitatorum in actu visitationis examine, ac etiam magistri novitiorum fideli relatione de profectu ceterisque novitii qualitatibus, ut quantum ipse ad religionem sit[1] aptus coniici possit, necnon praevio (antequam proponatur conventui, si recipi debeat) maioris[2] partis seniorum consensu, computatâ voce praelati. Qui seniores hoc casu quatuor ad minus vocentur, supplendo ex maturioribus, sive titularibus, si huiusmodi numerus deesset, nec tamen, habitâ licentiâ et consensu praefatis, recipiatur, nisi duae ex tribus partibus conventus consentiant, secundum privilegia nostra.

X. Hoc stricte mandantes, ut nullus ea, quae in capitulo dicta de novitio fuerint (quae maxime scandalum generare possent), ipsi aut aliis audeat revelare; si quis vero contrafecerit, dicat suam culpam in capitulo, et graviter puniatur.

XI. Et ut libentius et cum pacis conservatione omnia procedant, volumus, quod si fuerit in conventu aliquis dicti novitii consanguineus usque ad tertium gradum exclusive, etiamsi ipsius monasterii praelatus fuerit, tempore eiusmodi discussionis a capitulo exeat, ut liberius alii quid de ipso novitio sentiant loqui possint. In praestando autem suffragio, sicut et ceteri capitulo intersint.

XII. Eâdem quoque ratione idem de magistro novitiorum censemus, ut videlicet ex-

1 Edit. Main. legit *si* pro *sit* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *maiori* (R. T.).

posità relatione superioribus[1] exeat, sicuti etiam a capitulo, quando de novitio tractabitur; reversurus ad vota secreta, ut utrobique suffragium suum ferat.

XIII. Et, ut novitii, per solemnem professionem divino mancipandi obsequio, in his quae ad suam vocationem pertinent sedulo instruantur, districte ordinamus, ut durante eorum probationis anno, saltem per sex menses immediate post susceptum habitum, spiritualibus tantum exercitiis aliisque regularibus disciplinis, canticis monasticis, et caeremoniis addiscendis, ac etiam vilibus servitiis, quibus humilitas comprobatur, ab ipsorum magistris assidue exerceantur.

(f) XIV. *Faciat petitionem.* Forma professionis seu petitionis erit haec, videlicet: « In nomine Domini nostri Iesu Christi. Amen. Anno a nativitate eiusdem MDC... die N. mensis N. ego D. N. de N. promitto stabilitatem meam et conversionem morum meorum et obedientiam secundum regulam S. Benedicti coram Deo et omnibus Sanctis, quorum reliquiae habentur in hoc monasterio S. N. de N., in praesentià reverendissimi P. D. N. a N. eiusdem monasterii abbatis (*vel* prioris) et monachorum eiusdem monasterii sub Congregatione Cassinensi; ad cuius rei fidem, hanc petitionem manu proprià scripsi die qua supra ». Et pro subscriptione crucem calamo exarat in cartulà petitionis super altare.

XV. Deinde, post orationes, vestium benedictionem ac susceptionem, Sanctique Spiritus invocationem, et ceteras regulae et Congregationis consuetas solemnitates, recipiatur ab omnibus stantibus ad osculum pacis.

XVI. Declaramus etiam et firmiter statuimus commissos nostros fratrum nostrorum nomine censeri, et in eodem numero computari, ac durante eorum probationis anno a magistro novitiorum tam circa corporalia obsequia exerceri et probari quam de spiritualibus, ac praesertim de modo mentaliter orandi, pro eorum capacitate instrui debere. Qui, nostris privilegiis inscripti, et specialiter nominati, gratiis, indulgentiis et immunitatibus, sicut ceteri monachi, plenissime gaudent, donec in Congregatione sub obedientià vixerint, prout in privilegio Eugenii IV.

XVII. Et ut tranquillioribus animis propositi sui Domino exhibeant famulatum et activae vitae, cui maxime inservire noscuntur, operam ferventius impendant, omnium bonorum tam spiritualium quam temporalium, quae in nostrà Congregatione fiunt et fient in posterum, ipsos commissos tanquam nostros fratres comparticipes esse decernimus. Provideatur etiam eorum necessitatibus tam spiritualibus quam temporalibus omni charitate et sollicitudine, fiantque orationes et sacra post mortem eorum, sicut consuetum est fieri pro monachis.

XVIII. Qui commissi post completum annum probationis, et non ante, quando praelato cum senioribus suis visum fuerit, ac concordi consensu omnium ipsorum, quos quatuor saltem ultra votum praelati esse volumus, aut duarum ex tribus partibus conventus, si superiores non convenerint, dummodo aetatis suae annum vigesimum primum expleverint, prout decernitur in institutionibus super receptione et educatione novitiorum iussu Clementis VIII editis, ad stabilitatem recipiantur. Quae receptio fiat in capitulo, datoque illis a praelato pallio, vulgo *mantello*, in signum receptionis, ab ipso et ab omnibus monachis sedentibus recipiantur ad osculum pacis.

XIX. Radantur eis mentum et facies usque supra aurium summitates; caput vero tondatur. Nec ipsis liceat mutationem petere; graviter puniendi, si id praesumpserint; cum recipiantur pro servitiis monasteriorum: ideo mutentur tantum ad instantiam praelatorum, et pro eorumdem aut monasteriorum necessitate et commodo.

XX. Et donec ipsis nobiscum permanere a superioribus permittitur, teneantur servare castitatem, paupertatem et obedientiam per vota simplicia, a qua obligatione eo ipso solvuntur, cum eos a Congregatione dimitti contigerit. Et quia etiam ipsi aliquod pensum servitutis Deo persolvere debent, dicant in nocturnis et matutinis orationem

1 Potius lege *superioris* (R. T.).

dominicam et salutationem angelicam triginta vicibus, septem ad Primam, Tertiam, Sextam, Nonam et Completorium pro qualibet horâ; ad Vesperas duodecim. Deputetur eis monachus unus prudens ac maturus, qui eos instruat in viâ obedientiae et humilitatis, doceatque doctrinam christianam, praecepta evangelica, regulam et constitutiones, ac modum inserviendi missis decore ac gravitate qua decet [1].

XX. Praeterea ultimi secundum suos ordines stent ubique post monachos. In refectorio autem comedant in quadam mensâ a monachis separatâ. Attendatur etiam ne diebus festis vacent otio, sed a praefato monacho ipsis deputato exponatur eis pro ipsorum captu verbum Dei.

XXII. Ordinamus etiam, quod de cetero nulli commissorum nostrorum permittatur litteras addiscere, neque in clericum recipi possint. Qui vero legere sciunt, cum licentiâ superiorum suorum ita legant ut ceteri non provocentur et oriatur scandalum.

XXIII. Oblati non recipiantur, nisi ad formam iuris, ut gaudeant nostris privilegiis, confiteantur et communicent quolibet dominico die, prout statuitur supra in cap. XLVI, num. III. Assignet autem eis abbas locum, secundum personarum conditionem, et prout eius prudenti arbitrio videbitur.

XXIV. Ipsi vero oblati, si sunt litterati, dicant officium de Dominâ, et officium mortuorum, necnon aliquando septem psalmos poenitentiales cum litaniis secundum suam devotionem; sin autem, penso spirituali quotidiano satisfaciant, sicut commissi, vel saltem quotidie recitent Virgini precariam maiorem coronam.

XXV. Hortamur insuper praelatos et cellerarios, ut cum sollicitudine moribus famulorum in monasteriis degentium intendant, nec vitiis deditos sustineant, curentque, ut saltem ter in anno, computato Paschate, ad sacramentum Poenitentiae et sanctissimae Eucharistiae accedant. Conversos autem in Congregatione nostrâ amplius non recipimus.

1 Quoad vota simplicia fratrum commissorum, de quibus in hoc num. XX, vide etiam Const. DL Alexandri VII, tom. XVII, pag. 465 (R. T.).

CAPUT LIX. — *De filiis nobilium vel pauperum qui offeruntur.*

De modo recipiendi pueros et iureiurando parentum non tribuendi illis bona, sed monasterio tantum, si velint.

Si quis forte de nobilibus offert filium suum Deo in monasterio, (a) si ipse puer minori aetate est, parentes eius faciant petitionem, quam supra diximus, et cum oblatione ipsam petitionem et manum pueri involvant in pallâ altaris, et sic eum offerant. De rebus autem suis aut in praesenti petitione promittant sub iureiurando quia nunquam per se, nunquam per suspectam personam, nec quolibet modo, ei aliquando aliquid dent, aut tribuant occasionem habendi, vel certe, si hoc facere noluerint, et aliquid offerre voluerint in eleemosynam monasterio pro mercede suâ, faciant ex rebus, quas dare volunt, monasterio donationem, reservato sibi (si ita voluerint) usufructuario. Atque ita omnia obstruantur, ut nulla suspicio remaneat puero, per quam deceptus perire possit (quod absit), quod experimento didicimus. Similiter autem et pauperiores faciant. Qui vero ex toto nihil habeant, simpliciter petitionem faciant, et cum oblatione offerant filium suum coram testibus.

DECLARATIO.

(a) I. *Si ipse puer minori aetate est.* Huiusmodi pueros minoris aetatis nullatenus in Congregatione recipimus, ut supra in c. XXX *De pueris minori aetate.*

CAPUT LX. — *De sacerdotibus qui voluerint in monasterio habitare.*

De modo recipiendi sacerdotes vel clericos, eorum officiis, ac honore eis deferendo.

(a) Si quis de ordine sacerdotum in monasterio se suscipi rogaverit, non quidem ei citius assentiatur. Tamen, si omnino perstiterit in hac petitione, sciat se omnem regulae disciplinam servaturum. Nec aliquid ei relaxabitur, ut sit sicut scriptum est: *Amice, ad quid venisti?* Concedatur ei tamen post abbatem stare et benedicere aut missam tenere, si tamen iusserit ei abbas. Sin

aliàs nullatenus aliqua praesumat, sciens se disciplinae regulari subditum, et magis humilitatis exempla omnibus det. Si forte ordinationis aut alicuius rei causâ fuerit in monasterio, illum locum attendat, quando ingressus est in monasterium, non illum qui ei pro reverentiâ sacerdotii concessus est. Clericorum autem si quis eodem desiderio monasterio sociari voluerit, loco mediocri collocetur. Et ipse tamen si promittit de observatione regulae vel propriâ stabilitate.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Si quis de ordine sacerdotum.* Cum sacerdotibus et clericis, Congregationem nostram ingredientibus, observamus ordinem professionis.

II. Verum presbyteros, propter sacerdotii reverentiam, super alios novitios collocamus. Idem quoque potest exequi praelatus de aliis, si sibi videbitur, aliquâ rationabili causâ; quibus tamen propter hoc non intendimus praeiudicare quoad tempus professionis.

III. Prohibemus etiam praefatis sacerdotibus celebrationem missarum per aliquod tempus arbitrio abbatis, ut ex hoc eorum humilitas comprobetur; et tunc ipsi communicent cum clericis.

Caput LXI. — *De monachis peregrinis qualiter suscipiantur.*

Malos eiiciant, bonos vero recipiant et precentur ut stent, cum licentiâ tamen abbatis eorum, si notum fuerit monasterium.

Si quis monachus peregrinus de longinquis provinciis supervenerit, si pro hospite voluerit habitare in monasterio, et contentus fuerit consuetudine loci quam invenerit, et non forte superfluitate suâ perturbat monasterium, sed simpliciter contentus est quod invenerit, suscipiatur quanto tempore cupit. Si qua tamen rationabiliter et cum humilitate charitatis reprehendit aut ostendit, tractet abbas prudenter, ne forte eum propter hoc ipsum Dominus direxerit. Si vero postea voluerit stabilitatem suam firmare, non renuatur talis voluntas, et maxime quia tempore hospitalitatis potuit eius vita dignosci. Quod si superfluus aut vitiosus inventus fuerit tempore hospitalitatis, non solum non debet sociari corpori monasterii, verum etiam dicatur ei honeste ut discedat, ne eius miseriâ etiam alii vitientur. Quod si non fuerit talis qui mereatur proiici, non solum, si petierit, suscipiatur (*a*) Congregationi sociandus; verum etiam suadeatur ut stet; ut eius exemplo alii erudiantur, quia in omni loco uni Domino servitur, et uni regi militatur. Quem etiam si talem esse perspexerit abbas, liceat eum in superiore aliquantulum constituere loco. Non solum autem monachum, sed etiam de supradictis gradibus sacerdotum vel clericorum, stabilire potest abbas in maiori quam ingreditur loco, si eius talem perspexerit esse vitam. Caveat autem abbas ne aliquando de alio noto monasterio monachum ad habitandum suscipiat sine consensu abbatis eius, aut litteris commendatitiis, quia scriptum est: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

DECLARATIO.

(*a*) I. *Congregationi sociandus.* Sanctissimus pater noster in regulâ videtur concedere monachos alterius monasterii suscipi posse, si tamen litteras commendatitias habuerint. Verum, cum temporibus nostris multae succreverint religiones, variique sint earum mores, et ex his plerique levitate potius quam sanctitatis zelo propria deserentes loca, ad nostraque accedentes, difficillime iam assumptos mores deponere valent, imo instabilitate suâ, vel murmurando, vel detrahendo iis quae apud nos vident, saepissime gregem conturbant, et cum longâ experientiâ didicerimus raro tales ad profectum de quo sibi blandiuntur pervenisse; propterea, ut eorum stabilitati et nostrae Congregationis paci utiliter consulatur, nullus de Ordine Mendicantium suscipi debet in monachum Congregationis nostrae, quia, ex constitutione Martini PP. V, recipientes essent

ipso facto excommunicati, et ipse receptus cogeretur redire ad suum Ordinem, quorum postremum iubet quoque Pius V.

II. Ordinamus secundo quod professi in Congregatione nostrâ, si alibi firmaverint stabilitatem suam et redire voluerint, recipiantur, sed omnino observatis quae in cap. XXIX statuta sunt.

III. In recipiendis aliis religiosis de Ordinibus non Mendicantium, servanda est constitutio Pii V, et praeterea licentia capituli generalis praehabeatur, qua non obtentâ, neminem admittendum esse dicimus.

CAPUT LXII. — *De sacerdotibus monasterii.*

Abbas ad diaconatum vel presbyteratum dignos promoveat, qui tamen non se extollant, aliter puniantur iuxta alibi decreta.

Si quis abbas sibi presbyterum vel diaconum ordinare petierit, de suis (*a*) eligat (*b*) qui dignus sit sacerdotio fungi. Ordinatus autem caveat elationem, aut superbiam, nec quidquam praesumat, nisi quod ei ab abbate praecipitur, sciens se multo magis disciplinae regulari subditum, nec occasione sacerdotii obliviscatur regulae obedientiam et disciplinam, sed magis ac magis in Domino proficiat. Locum vero illum semper attendat, quo ingressus est monasterium, praeter officium altaris; etsi forte electio Congregationis et voluntas abbatis pro vitae merito eum promovere voluerit. Qui tamen regulam a decanis vel praepositis constitutam sibi servandam sciat: quod si aliter praesumpserit, non ut sacerdos, sed ut rebellis iudicetur. Et saepe admonitus, si non correxerit, etiam episcopus adhibeatur in testimonium. Quod si nec sic, clarescentibus culpis, proiiciatur de monasterio, si tamen talis fuerit eius contumacia, ut subdi aut obedire regulae nolit.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Eligat abbas.* Cum consilio et consensu maioris partis seniorum suorum computato voto praelati.

(*b*) II. *Qui dignus est.* Ideo volumus quod patres monasteriorum, unâ cum senioribus, prius diligenter promovendos ad sacros ordines, maxime vero ad sacerdotium, examinent super sufficientiâ et litteraturâ, moresque et vitam attentius considerent. Et, si (humanâ tamen fragilitate inspectâ) fuerint iudicati ad officium ad quod assumuntur idonei, non prius ordinentur quam obtentâ licentiâ a capitulo generali ac etiam a visitatoribus; quam ipsi dare non possint nisi in actu visitationis, ut praesentialiter de eorum vitâ et moribus ac litterarum sufficientiâ indagare et cognoscere possint.

III. Casu vero magnae necessitatis, puta propter mortem aliorum sacerdotum, vel amotionem, ita quod scandalum esset expectare tempus capituli vel visitationis, sufficiat licentia praesidentis vel unius visitatoris vel (si arctior necessitas urgeret) praelati et seniorum, praemissâ, ut diximus, examinatione et discutione circa ordinandos.

IV. Hoc sane ante omnia attendentes quod nullus, etiam his stantibus necessitatibus, ad aliquem ordinem promoveatur, nisi de biennio in biennium a die ingressus religionis, sine licentiâ capituli generalis vel regiminis, a quibus iustas ob causas omnes praedicti poterunt per annum dispensationem obtinere, servatis tamen sacri Concilii Tridentini aliisque apostolicis decretis quoad huiusmodi ordinandos.

V. Visitatores vero possint ex legitimâ causâ dispensare per duos aut tres menses tantum cum huiusmodi ordinandis, salvis adamussim decretis Concilii Tridentini, ut supra.

VI. Si quis autem a capitulo proxime praeterito, aut a visitatoribus, aut ab examinatoribus episcopalibus ad praefatos ordines ob insufficientiam vel aliam causam non fuerint admissi, non possint amplius per integrum annum praesentari ut promoveantur. Interim teneant locum post eos qui iam promoti erunt ad eum ordinem, ad quem ipsi minus idonei fuerunt reperti. Quod non solum de reiectis, sed etiam de non propositis ob insufficientiam intelligi volumus, ut sic saltem rubore confusi, magis solliciti reddantur ad necessaria discenda. Qui deinde, cum fuerint ordinati, restituantur suo loco professionis.

VII. Et si aliquis, praedictis omnibus non observatis, aut non repertus idoneus, fuerit ad aliquem ordinem promotus, non permittatur ei ordinis administratio, donec iudicetur idoneus. Et superior monasterii, qui voluerit vel etiam permiserit quempiam promoveri, puniatur iudicio capituli generalis.

VIII. Caveant etiam patres ne primo anno, quo quis monachus alicui monasterio deputatur, eum ad ordines sacros promoveri faciant, nisi servatis supradictis omnibus, et insuper habito consensu praelati et seniorum monasterii in quo prius idem morabatur.

IX. Mandantes universis praelatis nostrae Congregationis quatenus pro missis novis celebrandis non permittant solemnes invitationes aut oblationes fieri, sed pure ac simpliciter (prout nostrae consuetudinis est) celebrentur, nec missae novae cantentur in alienis quibusvis ecclesiis, sed tantum in ecclesiâ congregationis.

X. Ordinati sacerdotes, si celebrare noluerint, dicant in choro antiphonas, sicut clerici, nisi aliquâ legitimâ de causâ, per maioris partis seniorum iudicium approbandâ, excusentur.

XI. Et quia ad sacerdotis officium pertinet ligare et solvere, in quo auctoritas et scientia requiritur, iniungimus praelatis ut ad audiendas confessiones saecularium eligant aut proponant monachos ad id idoneos, iuxta dispositionem Concilii Tridentini et constitutiones nostras. Et hoc diligentius attendi volumus, ne (quod absit) in animarum detrimentum, et religionis confusionem, aliquos ad tantum munus exercendum minus habiles praesentari contingat. Districte prohibentes ne aliquis ex nostrâ Congregatione monachus possit huiusmodi facultatem audiendi saecularium confessiones ab Ordinariis locorum petere, et obtentis licentiis uti, absque abbatis sui licentiâ. Contrafacientes vero graviter puniantur. Deputent insuper in singulis monasteriis, iuxta decretum felicis recordationis Clementis VIII super casuum reservatione, duos, tres, aut plures confessarios, pro subditorum numero maiori vel minori; iique sint docti, prudentes, ac charitate praediti, qui a non reservatis eos absolvant, et quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit.

XII. Qui, ad hoc munus electi, studeant diligenter huic tam commendabili officio se aptos reddere, omnemque industriam adhibeant, ut ob Dei honorem animarumque salutem (qua nihil est Deo acceptius) opus suum utiliter exequantur. Quod ut dignius adimpleatur, etiam visitatores, si opus fuerit, praelatis haec omnia exacte servare mandabunt.

XIII. Interdicet etiam praelatus sub gravi poenâ iis, qui ad audiendas confessiones sunt deputati, ne quavis occasione, seu praetextu pietatis et eleemosynae pauperibus faciendae, neque etiam pro missis celebrandis, aliquam pecuniam petant, aut oblatam a confitentibus accipiant quovis quaesito colore. Quod si quis ex confitentibus pertinacius insisteret aliquid dare, ad sacristam monasterii dirigatur.

XIV. Inhibemus praelatis praeterea et monachis nostrae Congregationis occasione visitationis aut assistentiae infirmorum extra monasteria dormire.

XV. Ad funera et mortuorum exequias nulli omnino accedere liceat.

XVI. Denique monachis nostris fugitivis, si qui fuerint, vel qui extra obedientiam nostram ad sacros ordines promoventur, si redierint, non permittatur in eis ministrare, nisi per capitulum generale cum eis dispensetur, et ex novem definitoribus octo consentiant. Si quis autem in apostasiâ, quod Deus avertat, ordines receperit, ab eorum admninistratione perpetuo arcendus erit.

Caput LXIII. — *De ordine Congregationis.*

Attendatur tempus conversionis et meritum personarum.

Ordines suos in monasterio ita conservent, ut conversionis tempus et vitae meritum discernit, vel abbas constituerit. Qui abbas non conturbet gregem sibi commissum, nec quasi liberâ utens potestate iniuste disponat aliquid; sed cogitet semper quia de omnibus iudiciis et operibus suis redditurus est Deo rationem. Ergo (*a*) secundum or-

dines, quos constituerit, vel quos habuerint ipsi fratres, sic accedant ad pacem, ad communionem, ad psalmum imponendum, in choro standum; et in omnibus omnino locis aetas non discernatur in ordine, nec praeiudicet, quia Samuel et Daniel pueri presbyteros iudicaverunt. Ergo, (*b*) exceptis iis, quos (ut diximus) altiori consilio abbas praetulerit vel degradaverit certis ex causis, reliqui omnes, ut convertuntur, ita sint, ut, verbi gratiâ, qui secundâ diei horâ venerit in monasterio, iuniorem se noverit esse illo, qui primâ horâ diei venit, cuiuslibet aetatis aut dignitatis sit.

De honore, quem deferent inferiores superioribus, eorumque nominibus.

Pueris vero per omnia ab omnibus disciplina teneatur. Iuniores ergo priores suos honorent; priores vero iuniores diligant. In ipsâ autem appellatione nominum nulli liceat alium puro appellare nomine; sed (*c*) priores iuniores suos *fratres* nominent, iuniores autem priores suos *nonnos* vocent, quod intelligitur paternâ reverentiâ. Abbas autem, quia vices Christi agere videtur, dominus et abbas vocetur; non suâ assumptione, sed honore et amore Christi. Ipse autem cogitet, et sic se exhibeat, ut dignus sit tali honore. Ubicumque autem sibi obviant fratres, iunior a priore (*d*) benedictionem petat. Transeunte maiore, iunior surgat, et det ei locum sedendi; nec praesumat iunior consedere, nisi ei praecipiat senior suus, ut fiat quod scriptum est: *Honore invicem praevenientes*.

Adolescentes sint sub disciplinâ usque ad certum tempus.

Pueri parvuli vel adolescentes in oratorio vel ad mensam cum disciplinâ ordines suos consequantur. Foris autem, vel ubiubi custodiam habeant et disciplinam, usque dum ad intelligibilem aetatem perveniant.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Secundum ordines, quos constituerit.* Declaramus secundum morem nostrum antiquum, quod post abbates regiminis sint abbates titulares, deinde priores claustrales; post praedictos sint priores titulares, deinde magistri novitiorum, postea decani, qui secundum ordinem professionis locum teneant inter se; post praefatos sequantur ceteri monachi secundum ordinem professionis, praeter eos, qui aliquâ de causâ degradati fuerint.

II. Quod autem attinet ad priores et decanos titulares, tituli huiusmodi de cetero facile non conferantur, sed iis tantum, qui in illis officiis se laudabiliter gesserint, et, propter aetatem aut valetudinis imbecillitatem, ad illa sustinenda inhabiles sunt effecti. Locus autem superior, ut aiunt, neque a capitulo generali, neque a regimine alicui concedatur per totam Congregationem, sed aliquem in privato monasterio aliis praeferre, in arbitrio sit abbatis iuxta regulam cap. LX.

III. Qui ad sacerdotium, diaconatum, et subdiaconatum, expleto secundum constitutiones nostras tempore, non fuerint ordinati quacumque de causâ culpabili, teneant locum in praecedenti capite sibi assignatum, post promotos scilicet ad eum ordinem, ad quem ipsi adhuc promoveri non potuerunt transacto talis promotionis tempore.

IV. Ut autem praedictus ordo melius servari possit, habeatur in singulis monasteriis catalogus omnium monachorum nostrae Congregationis professorum, in quo singulis annis scribantur qui professionem emiserunt, apposito die et anno.

(*b*) V. *Exceptis iis, quos, ut diximus.* Ad omnem ambiguitatem tollendam in nostrâ Congregatione circa illos quos altiori consilio duximus praeferendos, ordinamus quod pater praesidens omni tempore primum locum inter patres Congregationis, et sedem abbatis in choro, si praesens fuerit, teneat in quocumque monasterio. Quo absente a choro, liceat abbati tenere sedem suam. Benedictionem et omnia signa tam particularia quam generalia faciat, ubique incipiat *Te Deum laudamus*, cantet evangelium ad matutinum, et antiphonas duplices.

VI. Id ipsum concedimus visitatoribus, cum in actu visitationis absente praesidente

fuerint, sed teneant secundi chori primam sedem. Quo visitationis tempore, vel si forte praesidens adsit, in signum reverentiae praelatus loci, etiamsi esset visitator, teneat secundam sedem primi chori.

VII. Quod si visitatores fuerint in aliquo monasterio, et non visitationis causâ, teneant quidem semper locum super praelatum, sed signa dumtaxat praeeminentiae faciant principalia, sibi invicem deferendo, secundum ordinem professionis suae, nisi forte praelatus loci esset et ipse visitator, quia tunc, in monasterio suo tantum, etiam super antiquiores visitatores locum tenebit, ratione particularis regiminis; extra tamen publicas functiones, hospitibus loco cedere urbanitatis officium reputamus.

VIII. Visitator actu et non officio, si praelatus extiterit, tempore visitationis tantum praecedat loci praelatum, nisi qui visitatur esset et ipse visitator officio, quo casu immediate post ipsum locum teneat, et, eo absente, omnia signa faciat, sicut et ceteri visitatores.

IX. Idem servetur in visitatore actu, qui non esset praelatus, ut videlicet omnia signa faciat absente praelato, sicut ceteri visitatores praelati.

X. Reliqui vero praelati faciant ubique in absentiâ praelati loci et visitatorum signa praeeminentiae, sibi invicem deferendo, secundum professionis tempus.

XI. Praelatus autem loci si praesens fuerit, praecedet et antiquiores; titularos vero immediate post alios praelatos de regimine, ita tamen, ut, qui fuerunt de regimine, omni loco et tempore praecedant eos qui nunquam fuerunt abbates de regimine, servantes respective professionis suae tempus, sibi invicem deferendo, et in eorum absentiâ signa praeeminentiae faciant. Praefatis abbatibus titularibus locum assignamus post primam sedem primi chori, volumusque eos esse subiectos praelatis, cum quibus degunt, per omnia, sicuti ceteri monachi, etiam in scribendis et recipiendis litteris, sicut dictum est cap. LIV, et tenere loca suae professionis, cum in capitulo generali ceteri praelati fuerint absoluti. Insuper abbates titulares, qui non fuerunt regiminis, genuflectant abbati loci de monasterio exeuntes et revertentes, necnon cum tarde ad chorum et refectorium venerint. Habeant vestiarium simplex sicut et ceteri monachi, et famulus vel commissus eis deputetur ex iis qui in aliis exercitiis monasterii inserviunt. Omnes autem titulares, tam qui fuerunt de regimine quam qui nunquam fuerunt regiminis, teneantur revelare pecunias et res pretiosas, si quas habent, praelato monasterii, sub poenis ab eodem praelato comminatis. Hortamur autem praelatos ut erga abbates titulares, aetate et merito venerabiles, officiose et discrete se gerant.

XII. Seniores vero sic sibi invicem deferant, ut priores claustrales, ex suo monasterio ad aliud euntes, teneant locum post priorem claustralem monasterii in quo fuerint: magistri autem novitiorum stent immediate post priorem claustralem, praecedendo omnes alios decanos et faciendo signa omnia tam praeeminentiae quam iurisdictionis in suo monasterio; in alio vero monasterio stet super omnes decanos, excepto magistro novitiorum illius monasterii, et faciat signa tantum praeminentiae: similiter decani post decanos secundum professionem sibi invicem deferentes; et, absentibus superioribus monasterii, faciant signa etiam particularia. Similiter, qui non sunt superiores, absentibus superioribus suis, dignitate et professione idem faciant.

XIII. Ut autem signa et actus praeeminentiae, et signa particularia, sive iurisdictionis, cunctis perspicua esse possint, declaramus actus praeeminentiae eos esse, qui solam personae dignitatem consequuntur. Huiusmodi censentur benedictiones lectionum, mensae, et completorii, recitatio orationis dominicalis in officiis divinis, praeintonationes cantici *Te deum laudamus* et antipbonarum post boras canonicas, evangelii lectio ad matutinum, aquâ lustrali monachos et fratres post completorium aspergere, et similia. Edere item signa incboandi officium, lectiones, orationes, comestionem; et, officio ac mensâ expletis, signum exurgendi aut discedendi dare, praeeminentiam

solam innuunt. At praecipere quod lectiones, capitula aut antiphona decantentur, monachis vero, ad chorum vel ad mensam venientibus, eisdem, post lectiones recitatas aut post alias functiones, genuflexis signum dare ut surgant, aut errantibus mandare ut genuflectant, actus sunt et signa iurisdictionis. Illa ad titulares superiores spectant; haec in superiores regiminis cadunt. Monacho, in capitulo ante completorium lecturo, signum lectionis inchoandae dabit superior titularis; terminandi vero signum superior regiminis faciat. Et priusquam superior titularis inchoët *Te Deum laudamus*, a superiori regiminis sciscitabitur, num cantu, an absque cantu recitandum sit; quod idem intelligimus faciendum diebus, quibus completorium cantu persolvendum erit, et in aliis similibus casibus.

xiv. Abbatem Cassinensem, propter dignitatem loci ac reverentiam, merito statuimus, ab hac generalitate excipientes, quod in toto regno Neapolitano praecedat omnes praelatos, etiam loci, et visitatores, excepto tamen visitationis tempore, tam in suo monasterio, quam in aliis. Extra regnum Neapolitanum praecedat omnes praelatos, exceptis visitatoribus et praelato loci.

xv. Prior quoque Cassinensis in regno Neapolitano praecedat omnes alios priores loci. Extra autem, teneat locum suae professionis.

xvi. Abbates vero S. Pauli de Urbe et SS. Trinitatis Cavae, propter spiritualem et temporalem iurisdictionem quam in castris sibi subiectis exercent, in monasterio et locis suis tantum super visitatores, excepto visitationis tempore, locum tenere decernimus. Procurator generalis in Curiâ Romanâ semper et ubique teneat locum super omnes abbates; exceptis visitatoribus, abbatibus Montis Cassini, SS. Trinitatis Cavae et S. Pauli de Urbe, et abbatibus loci.

xvii. Ordinata per visitatores et praelatos monasteriorum in monasteriis suis durant post eorum officium, nisi a successoribus fuerint revocata, nec ea volumus revocari nisi iustis de causis; et transgressores graviter puniantur.

xviii. Licentias autem particulares, aut dispensationes, quae ultra visitationis tempus sunt duraturae, praesidens seu visitatores nullas concedant, ne forte confusionem potius quam pacem in monasteriis relinquant. Sed illas particularibus praelatis, qui animarum sibi commissarum clariorem habent notitiam, relinquant, nisi in casibus quos ad se rationabiliter pertinere patebit.

xix. Et tunc in scriptis dent praefatas licentias cum appositione parvi sigilli Congregationis, aliter eis non adhibeatur fides, nec ipsis uti valeant qui eas receperint.

(c) xx. *Priores iuniores suos* fratres *vocent*. Ex nostrâ antiquâ consuetudine, ad differentiam Mendicantium, monachos nostros appellamus *domnos*, sed affectu fratres iuniores seniores suos *patres* vocant, abbas vero dominus et abbas appelletur.

(d) xxi. *Benedictionem petat.* Hanc benedictionis petitionem intelligimus signo magis quam verbo; ideo per inclinationem capitis fiat.

Caput LXIV. — *De ordinando abbate.*

Eligatur abbas consensu totius congregationis vel sanioris partis et aliquando ab episcopo vel aliis abbatibus vel christifidelibus vicinis.

(a) In abbatis ordinatione illa semper consideretur ratio, ut hic constituatur, quem sibi omnis concors congregatio, secundum timorem Dei, sive etiam pars, quamvis parva, congregationis, saniori consilio elegerit. Vitae autem merito et sapientiae doctrinâ eligatur, qui ordinandus est: etiamsi ultimus fuerit in ordine congregationis. Quod si etiam omnis congregatio vitiis suis (quod quidem absit) consentientem personam pari consilio elegerit, et vitia ipsa aliquatenus (b) in notitiam episcopi (ad cuius dioecesim pertinet locus ipse), vel abbatibus, aut christianis vicinis claruerint; prohibeant pravorum praevalere consensum, et domui Dei dignum constituant dispensatorem: scientes pro hoc se recepturos mercedem bonam, si illud caste et zelo Dei faciant, sicut e contrario peccatum, si negligant.

Quibus dotibus praedictus esse debeat.

Ordinatus autem abbas cogitet semper quale onus suscepit, et cui redditurus est rationem villicationis suae; sciatque sibi oportere prodesse magis quam praeesse. Oportet ergo eum esse doctum in lege divinâ, ut sciat unde proferat nova et vetera, castum, sobrium, misericordem, et semper superexaltet misericordiam iudicio, ut idem ipse consequatur; oderit vitia, diligat fratres. In ipsâ autem correctione prudenter agat, et ne quid nimis; ne, dum nimis eradere cupit eruginem, frangatur vas; suamque fragilitatem semper suspectus sit, memineritque calamum quassatum non conterendum. In quibus non dicimus ut permittat nutriri vitia, sed prudenter et cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, sicut iam diximus, et studeat plus amari quam timeri; non sit turbulentus et anxius, non sit nimius et obstinatus, non sit zelotypus et nimis suspiciosus, quia nunquam requiescet. In ipsis imperiis suis sit providus et consideratus, sive secundum Deum, sive secundum saeculum sint; opera quae iniungit discernat et temperet; cogitans discretionem sancti Iacobi dicentis: *Si greges meos plus inambulando fecero laborare, morientur cuncti uno die.* Haec ergo aliaque testimonia discretionis matris virtutum sumens, sic omnia temperet, ut sit quod et fortes cupiant et infirmi non refugiant; et praecipue, ut praesentem regulam in omnibus conservet, ut, dum bene ministraverit, audiat a Domino, quod servus bonus qui erogavit triticum conservis suis in tempore suo: *Amen dico vobis*, ait, *super omnia bona sua constituet eum.*

DECLARATIO.

(a) I. *In abbatis ordinatione.* Hodie secundum privilegia nostra eliguntur per capitulum generale, aut per dictas sesquianno post capitulum celebrandas; in quibus interveniant tantummodo praelati regimen habentes.

II. Et nemo deinceps in abbatem de regimine eligi possit, nisi prius, per quinquennium expletum, fuerit prior claustralis, et in observantiâ regulari immediate exercitatus, praeter cancellarium et capsarium, dummodo priores extiterint et tempus a constitutionibus praefixum habuerint. Nec etiam quis eligi possit in abbatem cum solo titulo, nisi prius fuerit abbas cum regimine, vel saltem prior claustralis, qui per expletum quinquennium in prioratus regimine se laudabiliter gesserit. Illa siquidem dignitas talibus debetur, tamquam de Congregatione benemeritis. Locus vero inter abbates, tam de regimine, quam cum solo titulo, nemini imposterum concedatur. Si quis autem contra praesentis constitutionis formam promotus fuerit, eo ipso huiusmodi promotiones nullas et invalidas declaramus. Praelatorum vero electiones fiant secundum merita, non ad favorem principum, iuxta formam Brevis apostolici Gregorii XIII, de quo in primâ parte ordinationum, et praeviâ visitatorum approbatione. Qui abbates ex indulto Sedis Apostolicae habent omnia privilegia et insignia et iurisdictionem, quam abbates perpetui et benedicti habere consueverunt. Quod enim nostri nunc et olim non benedicuntur solemniter, indultum fuit ad favorem Congregationis, non in detrimentum dignitatis, ut ex privilegio Eugenii IV.

III. Membra monasteriorum suorum et beneficia sibi subiecta visitare teneantur.

IV. Prohibemus praelatis ipsis accessum ad Curiam Romanam, nisi de consensu patris praesidentis et utriusque visitatoris suae provinciae, necnon abbatis S. Pauli et procuratoris in Curiâ.

V. Proibemus etiam eis executionem ultimarum voluntatum, ut videlicet neque ipsi id exercere, neque monachos suos ad huiusmodi habilitare valeant, sine licentiâ patris praesidentis, aut visitatorum, nisi in casu alicuius imminentis necessitatis. Evitent quoque superfluos et vanos apparatus in came-

ris, omnemque pretiosam supellectilem statui pauperum minime convenientem. Super quod invigilent patres visitatores, et tales excessus (si quos invenerint) referant regimini, a quo severe erunt puniendi, qui, primâ vice cum charitate admoniti, non abstinuerint.

VI. Damus eis liberam et ordinariam potestatem regendi et gubernandi monasteria per capitulum generale vel regimen ipsis commissa, monachosque ac commissos et novitios, ceterosque ad monasteria sibi credita spectantes, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, secundum S. P. N. Benedicti regulam et constitutiones nostras. Ipsi autem, cum in praelatos eliguntur, aut ad aliud monasterium mutantur, quamprimum se ab omnibus aliis negotiis expedientes, recto tramite ad sibi assignata monasteria se conferant. Damus insuper eis potestatem eligendi sibi confessarios, qui eos absolvant et salutarem eis poenitentiam iniungant, auctoritatem etiam audiendi confessiones omnium praelatorum et fratrum nostrae Congregationis ad eorum monasteria venientium, vel alicui ex suis monachis facultatem praedictam committendi.

VII. Praeterea eis conferimus potestatem examinandi licentias fratrum nostrorum, et quos repererint non complesse conditiones suarum licentiarum, vel aliter deprehenderint fugitivos, girovagos vel apostatas, capi faciendi et in custodiâ retinendi, impetrato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

(b) VIII. *Ad notitiam episcopi.* Hodie ex indulto apostolico tota nostra Congregatio et singula monasteria exempta sunt ab Ordinariorum iurisdictione et immediate Apostolicae Sedi subiecta. Quibus autem casibus ad Ordinarios recurrendum sit, iura praescribunt.

CAPUT LXV. — *De praeposito monasterii.*

Multa oriuntur mala propter praepositum, maxime si ab eisdem, ac abbas, ordinatus fuerit.

Saepius quidem contingit ut per ordinationem praepositi scandala gravia in monasteriis oriantur, dum sint aliqui maligno spiritu superbiae inflati, qui, aestimantes se secundos abbates esse, assumentes sibi tyrannidem, scandala nutriunt, et dissensiones in Congregatione faciunt, et maxime in illis locis, ubi ab eodem sacerdote vel ab eisdem abbatibus, qui abbatem ordinant, ab ipsis etiam et praepositus ordinatur. Quod quam sit absurdum, facile advertitur, quia ab ipso initio ordinationis materia ei datur superbiendi, dum ei suggeritur a cogitationibus suis exutum[1] eum esse a potestate abbatis sui, quia ab ipsis est ordinatus a quibus et abbas. Hinc suscitantur invidiae, rixae, detractiones, aemulationes, dissensiones, exordinationes. Et dum contraria sibi invicem abbas praepositusque sentiunt, et ipsorum necesse est sub hac dissensione animas periclitari, et ii, qui sub ipsis sunt, dum adulantur partibus, eunt in perditionem. Cuius periculi malum illos respicit in capite, qui talibus in ordinatione se fecerunt auctores.

Hinc tantum necessitate urgente eligatur praepositus, quem ordinet abbas, cui ille obediat, alias puniatur.

Ideoque nos praevidemus expedire propter pacis charitatisque custodiam in abbatis pendere arbitrio (*a*) ordinationem monasterii sui. Et, si potest fieri, per decanos ordinetur (ut antea disposuimus) omnis utilitas monasterii, prout abbas disposuerit, ut, dum pluribus committitur, unus non superbiat. Quod si aut locus expetit, aut congregatio petierit rationabiliter cum humilitate, et abbas iudicaverit expedire, quemcumque elegerit abbas, cum consilio fratrum timentium Deum, ordinet ipse sibi praepositum. Qui tamen praepositus illa agat cum reverentiâ, quae ab abbate suo ei iniuncta fuerint, nihil contra abbatis voluntatem aut ordinationem faciens, quia quantum praelatus est ceteris, tantum eum oportet sollicite observare praecepta regulae. Qui praepositus, si repertus fuerit vitiosus, aut elatione deceptus superbiae, aut contemptor sanctae regulae fuerit compro-

1 Forsan *exemptum* (R. T.).

batus, admoneatur verbis usque quater; si non emendaverit, adhibeatur ei correctio disciplinae regularis. Quod si neque sic correxerit, tunc deiiciatur de ordine praepositurae, et alius qui dignus est in loco eius subrogetur. Quod si et postea in congregatione quietus et obediens non fuerit, etiam de monasterio expellatur. Cogitet tamen abbas se de omnibus iudiciis Deo redditurum rationem, ne forte invidiae aut zeli flamma urat animam.

DECLARATIO.

(a) I. *Ordinationem monasterii sui.* Sicut nobis est curae ne praelati existant perpetui, sed quolibet capitulo a suâ praelatione absolvantur, ita diligenter intendimus ne praepositus monasterii, qui secundum morem nostrum prior claustralis vocatur, senioresque, ac ceteri officiales monasteriorum perpetui videantur.

II. Idcirco statuimus, ut, postquam praelatus ad monasterium sibi assignatum venerit, infra octo dies, si commode fieri poterit[1], convocatis cunctis fratribus in capitulo, realiter absolvat omnes habentes aliquod officium, vel administrationem, vel titulum. Ipsique, in signum assensus praedictae absolutionis, inclinato capite reverenter assurgant, accusantesque se de excessibus suis in huiusmodi officiis commissis, veniam prostrati coram omnibus postulent, clavesque ad ipsa officia pertinentes, si quas habent, praelato consignent, praetereaque omnia, ut supra in cap. XXXIII *Si debeant monachi proprium aliquid habere*, ac locum professionis teneant, nec in ipsis officiis ulterius se intromittant, nisi praelatus aliter disposuerit, et eorum curam ipsis interim commiserit.

III. Omnes etiam, qui occasione alicuius officii in superiori loco erant constituti, per tres saltem dies loca suae professionis teneant. Praelatus vero, qui ad capitulum generale non accesserit, si confirmatus in eodem loco fuerit, idipsum faciat intra octo dies, postquam de ipsâ confirmatione certior factus fuerit.

IV. Itaque nutu praelati, iuxta tenorem regulae, praepositus ceterique officiales instituantur, et inde rursus amoveantur; cum consilio tamen seniorum suorum.

V. In novâ officialium vel depositione vel publicatione, praelatus legat in conventu ordinationes et admonitiones factas in capitulo generali, quae ter in anno legendae sunt, ne quis de ignorantiâ se excuset; cum videlicet praelatus redierit a capitulo generali, circa festum Omnium Sanctorum, et circa Quadragesimam.

VI. Constituimus etiam, ut, casu quo praelatus moreretur aut ad capitulum generale proficisceretur, omnis eius in spiritualibus auctoritas remaneat penes priorem. Quae auctoritas duret donec ad monasterium veniat novus praelatus, vel pristinus revertatur, etiamsi, qui loco praelati relictus fuit, alteri monasterio fuisset assignatus.

VII. Volumus autem eo tempore id observari quod praelatus constituerit antequam moreretur vel ad capitulum pergeret. Quod si prior vel alius superior contra fecerit, et scandalum ob id ortum fuerit, deponatur. Si autem res minoris momenti fuerit, stet per mensem in loco suae professionis, ut obedientiam et humilitatem discat.

VIII. Similiter si contigerit praelatum ad capitulum non accessisse, cessante causâ manifestae infirmitatis, aut aliâ legitimâ causâ iudicio patre praesidentis aut visitatorum approbandâ, ipso facto, ut ceteri praelati fuerint in capitulo absoluti, ipse quoque absolutus intelligatur, et in priorem claustralem tunc et eo casu omnis tam in spiritualibus quam in temporalibus transferatur potestas usque ad novam provisionem monasterii.

IX. Secus autem si cum licentiâ praefatorum, aut iusto infirmitatis impedimento remanserit; tunc enim ei continuatam omnem potestatem, usque ad novum prelatum vel suam confirmationem, declaramus.

X. In supra dictis casibus, cellerarii, et alii qui temporalia curant, interim recurrant ad praedictum loco praelati constitutum, ipsique pareant, et eius consilio et assensu omnia faciant.

xi. Sed, praeter casus praedictos, praelati declarent (dum eos a monasterio abesse contigerit) quam auctoritatem relinquant suo in loco remanentibus, tam circa reservatos quam circa reliqua occurrentia.

xii. Caveant interea priores claustrales diligenter, ne, praelatis suis absentibus, aestimantes se secundos abbates, fratribusque gratificari cupientes, novitates facere et per[1] ordinationum tenorem seu rationabilem consuetudinem dispensare vel recreationes concedere ullo pacto de cetero praesumant: si secus fecerint, graviter puniantur.

xiii. Quapropter ordinamus, ne ille immediate monasterio, in quo quis prior fuerit, possit in praelatum deputari, sed, si promovendus fuerit, alii monasterio promoveatur deputandus.

Caput LXVI. — *De ostiario monasterii.*

De ostiarii officio, cellâ et solatio.

(*a*) Ad portam monasterii ponatur senex sapiens, qui sciat accipere responsum et reddere, cuius maturitas eum non sinat vagari. Qui portarius cellam debet habere iuxta portam, ut venientes semper praesentem inveniant, a quo responsum accipiant. Et mox, ut aliquis pulsaverit, aut pauper clamaverit *Deo gratias*, respondeat aut benedicat, et cum omni mansuetudine timoris Dei reddat responsum festinanter cum fervore charitatis. Qui portarius, si indiget solatio, iuniorem fratrem accipiat. (*b*) Monasterium autem, si fieri potest, ita debet construi, ut omnia necessaria, idest aqua, molendinum, hortus, pistrinum, vel artes diversae intra monasterium exerceantur, ut non sit necessitas monachis vagandi foras, quia omnino non expedit animabus eorum. Hanc autem regulam saepius volumus in Congregatione legi, ne quis fratrum de ignorantiâ se excuset.

In monasterio sicut omnia necessaria.

DECLARATIO.

(*a*) i. *Ad portam monasterii ponatur senex*, non tam aetate, quam moribus.

1 Aptius lege *super* pro *per* (R. T.).

(*b*) ii. *Monasterium si fieri potest ita debet construi*, etc. Quia saepe, ex multâ aviditate aedificandi, magnas iacturas monasteria patiuntur, et plerumque ipsa aedificia regulariter viventibus minus congrua construuntur, dum pro libito quisque aedificare satagit; idcirco ordinamus et constituimus ut aedificia monasteriorum non facile aut praecipiantur per praelatos nostrae Congregationis, aut construantur, aut destruantur.

iii. In ipsis igitur aedificiis, si res extiterit quinquaginta scutorum, aut minoris sumptus (dummodo monasterium non sit aere alieno gravatum), et modicae novitatis, eam a praelatis fieri permittimus. Si vero paulo maioris sumptus et novitatis, faciant cum consensu seniorum suorum votis secretis.

iv. Quod si aedificia ipsa grandis sumptus essent aut notabilis novitatis, non fiant sine consensu praedictorum praelatorum et seniorum, additâ etiam licentiâ seu consensu capituli generalis vel regiminis.

v. Et haec ipsa notabilitas consideretur secundum conditiones monasteriorum, habito respectu ad expensas seu novitates, seu aliam rem notâ dignam; quia sepe contingit parvam rem, puta scalam, ostium, et huiusmodi, maioris esse novitatis, quam unius vel plurium camerarum aedificium.

vi. Si autem contigerit fabricam aliquam notabilem fieri debere in monasterio, ubi praelatus fuerit praesidens aut visitator, advocetur alter visitator; qui si accedere non possit, advocentur duo patres viciniores.

vii. Cum vero evenerit visitatorem discordare a sensu patris monasterii et deputatorum, aut aliter simul concordare non posse, tunc differatur[1] ad capitulum, aut recurratur ad regimen; et auditâ sententiâ visitatorum, aut aliorum patrum vicinorum, necnon praelati et seniorum, stetur iudicio maioris partis eorum.

viii. Et praedicta intelligantur non solum de re aedificandâ, sed etiam de modo, qualiter scilicet construi debeat.

ix. Unde in omnibus Congregationis nostrae monasteriis, si iuxta praedictum ordinem aedificare contigerit, prius moduli fiant

1 Forsan *deferatur* (R. T.).

arbitrio praesidentis et visitatorum, adiunctis aliis duobus praelatis.

x. Nullus vero praelatorum audeat mutare ipsos modulos, aut aedificia per alios incoepta, nisi de capituli generalis, vel saltem visitatorum licentiâ, addito etiam peritorum consilio; et, si quis voluerit in monasterio, ubi aliquod huiusmodi incoeptum sit, aedificare, teneatur omnino fabricas coeptas perficere, nec aliunde initium aedificandi sumere possit.

xi. In quibus quidem aedificiis ubique vitentur cuiusvis generis ornamenta, et praesertim in cameris et hospitiis, praeterquam in ecclesiis rebusque ecclesiasticis divino cultui dicatis.

xii. Praeterea ordinamus ne quis Congregationis nostrae praelatus, rector, aut cellerarius, propter huiusmodi aedificia construenda, monasterium aere alieno gravet, nec ultra monasterii sui possibilitatem, hoc est annuum proventum, pecuniis alienis, sine capituli generalis aut duorum visitatorum ad minus licentiâ, quae non est concedenda nisi in casu evidentis necessitatis vel utilitatis, aedificare, vel emere bona immobilia audeant.

xiii. Constitutioni huic nostrae si quis contra facere ausus fuerit, poenâ privationis dignitatis, regiminis et officii in proximo futuro capitulo subiacebit; districte iniungentes visitatoribus, ut supra huiusmodi contraventionibus, petito prius et accepto in actu visitationis iuramento, inquirant; et informationem desuper captam definitoribus deferant, a quibus culpabiles erunt puniendi poonis praedictis.

Caput LXVII. — *De fratribus in viâ directis.*

Quid agere debeant in viâ; et in monasterio, post regressum, ne quicquam referant.

Dirigendi fratres in viâ, omnium fratrum vel abbatis orationi se commendent, et semper (*a*) ad orationem ultimam operis commemoratio omnium absentium fiat. Revertentes autem de viâ fratres, ipso die quo redeunt, per omnes canonicas horas, dum expletur opus Dei, prostrati solo oratorii, ab omnibus petant orationem propter excessus, ne quid forte subripuerit in viâ visus aut auditus malae rei aut otiosi sermonis, nec praesumat quisquam aliis (*b*) referre quaecumque foris monasterium viderit aut audierit, quia plurima destructio est. Quod si quis praesumpserit, vindictae regulari subiaceat; similiter et qui praesumpserit claustra monasterii egredi, vel quocumque ire, vel quippiam quamvis parvum (*c*) sine abbatis iussione facere.

DECLARATIO.

(*a*) i. *Ad orationem ultimam.* Ob hoc in fine orationis, quam dicimus in memoriam B. Mariae Virginis, quae est ultima oratio, addimus *Divinum auxilium, etc.*

(*b*) ii. *Referre.* Curent omnino patres ut haec pars regulae observetur, et transgressores graviter puniantur, quia plurima destructio est.

iii. Quapropter, si quis in hoc notabiliter excesserit, dicat suam culpam in capitulo, et comedat in terrâ in pane et aquâ in refectorio, arbitrio praelati, toties quoties contravenerit.

(*c*) iv. *Sine iussione abbatis.* Haec iussio accipitur aliquando pro licentiâ: ideo inhibemus ne quis fratrum nostrae Congregationis sine iussione vel licentiâ abbatis, vel eius, qui, ipso absente, illius gerit vices, extra monasterium vel clausuram egredi audeat, graviter, si contra fecerit, pro qualitate excessus puniendus.

v. Habitâ vero licentiâ, genibus flexis benedictionem petat tam discedens quam revertens: qui contra fecerit, graviter puniatur.

vi. Nullus nostrorum possit accedere ad praesidentem seu visitatores existentes in alio monasterio, nisi habitâ licentiâ a praelato suo, sive ab ipsis visitatoribus et praesidente.

vii. Et si quis mutatus habuerit syndicatum aut procurationis mandatum in personam suam a monasterio a quo recedit, interdicimus ut penitus non praesumat eo amplius uti; arbitrio capituli generalis vel regiminis, si aliter praesumpserit, puniendus. Et, ad cautelam, volumus omnino ut in

talium mutatione revocentur huiusmodi syndicatus et procurationes.

VIII. Statuimus etiam quod licentia eundi ad affines vel consanguineos visitandos, vel ad alia loca, recreationis causâ, ultra unius diei iter a monasterio in quo petens licentiam deputatus fuerit, a nemine possit concedi praeterquam a capitulo generali. Quod si quis praelatus voluerit aliquem ex suis monachis ad aliud quodcumque vicinum monasterium recreationis vel negotii privati causâ mittere, non prius id faciat quam consentiat praelatus eius monasterii ad quod eum mittere intendit.

IX. Si vero intra annum necessitas accideret aliquibus ultra unius diei iter eundi, tunc pater praesidens, vel primus visitator illius provinciae in qua non fuerit pater praesidens, possit praedictam licentiam concedere: hoc tamen addito, quod, cum ad beneficium dictorum consanguineorum ire petierint, de cetero ipsorum consanguineorum expensis et sumptibus vadant, ne monasteria nostra graventur.

X. Similiter si praelatum vel monachum, praetextu valetudinis, vel negotiorum ad Congregationem non spectantium, apud consanguineos vel amicos diu commorari contigerit, monasterium nihil illi subministrare teneatur; et si cellerarius id facere ausus fuerit, superiores monasterii ea dispendia ut illegitima respuant, et cellerarius severe puniatur.

XI. Quod si praelati mora extra monasterium tres menses excesserit, praesidens et visitatores illi monasterio administratorem deputent.

XII. Prohibemus autem nostris negotia et lites consanguineorum et affininm aliorumve saecularium amplecti, et praesertim ne ad tribunalia quaevis accedant nisi ex urgentissimâ extremae necessitatis causâ a praelato cognoscendâ.

XIII. Euntes ultra unius diei iter, portent secum litteras testimoniales praelati sui, sine quibus si fuerint inventi, carceri mancipentur. Quas item litteras mutati ad alia monasteria accipiant a superioribus monasteriorum e quibus mutati sunt.

XIV. Curantes quoque, iuxta regulam, omne periculum proprietatis evitare, volumus quod mutati, cum primum ad locum suae mutationis pervenerint, pecuniam resque omnes superiori deferant intra triduum depositario consignandas; aliter in pane et aquâ ieiunent. Quam poenitentiam toties iterent, quot diebus id facere distulerint.

XV. Et quoniam ex vagatione monachorum multa oriri possunt scandala, caveant omnino patres, quantum fieri potest, a mutationibus eorum, et praeserti miuuiorum et non sacerdotum, qui nonnisi ex urgentissimâ necessitate sunt mutandi; et cum hoc acciderit, ad loca viciniora, nec aliter, aliove modo mutentur. Mutati vero, rectâ viâ proficiscantur, nusquam declinantes, et notent per ordinem omnes expensas, quas in itinere fecerint.

XVI. Quod si mutati pecuniam, pro vestibus acceptam praeter necessarias itineris expensas, in aliis superfluis sine licentiâ praelati sui expenderint (ut in eo, in quo deliquerint, puniantur), non teneatur praelatus ipsas vestes eis concedere. Et ad evitandas fraudes, scriptum habeant a superiore monasterii unde recesserint, continens omnia quae secum deferunt tam in pecuniâ quam in libris et vestibus et ceteris omnibus, reservato praelati arbitrio circa numerum et qualitatem librorum ferendorum, qui sufficientiam, professionem et indigentiam mutati, necnon distantiam loci considerabit, quod ratio dictabit concessurus. Conficiantque aliud scriptum praedicto simile, quod in monasterio, unde discedunt, relinquant; quod autem secum deferant[1], praelato monasterii, ad quod accedunt, statim consignent. Qui contrafecerit, ieiunet in pane et aquâ in terrâ in refectorio, et nihilominus supradicta facere teneatur, nec possint cellerarii aut alii accipere a fratribus, aut retinere pecunias, aut etiam eas describere in libro computorum.

XVII. Quo autem ad expensas mutationum, provideatur mutatis a monasteriis a quibus recedunt, et servetur modus praescriptus in

1 Aptius lege *deferunt* (R. T.).

libello nostro vulgo appellato *la tariffa*. Ipsi quoque mutati portent litteras superiorum suorum praescribentes iter, a quo deviare non possint sub poenâ carceris. Praelati vero mutati provideantur a monasteriis ad quae tendunt.

XVIII. Prohibemus insuper ne quovis colore vel praetextu praelati retiuere possint monachos mutatos a quovis monasterio, quominus ad monasteria sibi assignata a capitulo generali vel regimine pergant.

XIX. Statuimus etiam quod, si qui Venetias accedere voluerint, necessario, ultra licentias praelatorum Venetiarum, habeant etiam licentiam patris praesidis, aut visitatoris unius suae provinciae.

XX. Si qui vero monachi, ob depravatos eorum mores, a praelatis omnibus recusentur, in carcerem monasterii suae professionis detrudantur, donec resipiscant et benevolos invenerint receptores, prout statuitur in supradicto Brevi Clementis VIII.

CAPUT LXVIII. — *Si fratri impossibilia iniungantur.*

Primo difficultates ostendat, dein obediat.

Si cui fratri aliqua forte gravia aut impossibilia iniunguntur, suscipiat quidem iubentis imperium cum omni mansuetudine et obedientiâ. Quod si omnino virium suarum mensuram viderit pondus excedere, impossibilitatis suae causas ei, qui sibi praeest, patienter et opportune suggerat, non superbiendo aut resistendo vel contradicendo. Quod si post suggestionem suam in suâ sententiâ prioris imperium perduraverit, sciat iunior ita sibi expedire; et ex charitate, confidens de adiutorio Dei, obediat.

CAPUT LXIX. — *Ut in monasterio non praesumat alter alterum defendere.*

Id vetatur etiam consanguineis propter scandala sub gravi poenâ.

(*a*) Summopere praecavendum est, ne quavis occasione praesumat alter alterum defendere monachum in monasterio, aut quasi tueri, etiamsi qualiter consanguinitatis propinquitate iungantur; nec quolibet modo id a monachis praesumatur, quia exinde gravissima occasio scandalorum oriri poterit. Quod si quis haec trangressus fuerit, acrius coërceatur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Alter alterum defendere.* Caveant summopere abbates omnes occasiones patrocinandi cuiquam ex nostris contra alium, vel abbatem aut superiorem, nisi iustis et urgentissimis de causis: hoc enim est maximum discordiae et ruinae seminarium in Congregatione: imo etiam et perniciosissimum inobedientiae ac praesumptionis fomentum in subditis, qui, se protectos agnoscentes, audent non audenda, non tentanda tentant. In hoc autem visitatores maxime invigilent, referantque tales excessus (si quos invenerint) definitoribus vel regimini, ut suam auctoritatem pro opportuno remedio interponant.

CAP. LXX. — *Ut non praesumat quisquam aliquem passim caedere aut excommunicare.*

Qui et quomodo caedere vel excommunicare valeat.

Ut vitetur in monasterio omnis praesumptionis occasio, ordinamus atque constituimus ut nulli liceat quemquam fratrum suorum excommunicare aut (*a*) caedere, nisi cui potestas ab abbate data fuerit. Peccantes autem coram omnibus arguantur, ut ceteri metum habeant: infantibus vero, usque ad quintum decimum annum aetatis, disciplinae diligentia sit, et custodia adhibeatur ab omnibus; sed et hoc cum omni mensurâ et ratione. Nam in fortiori aetate, qui praesumpserit aliquatenus sine praecepto abbatis, vel in ipsis infantibus sine discretione exarserit, disciplinae regulari subiaceat, quia scriptum est: *Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.*

DECLARATIO.

I. *Caedere.* Sed nec etiam increpare tam professum quam novitium seu commissum, nec alio quam proprio nomine appellare, vel aliter indecenter et derisorie nominare. Si quis contrafecerit, teneatur dicere suam culpam in capitulo, graviter pro excessus qualitate puniendus.

II. Sed si quis aliquid punitione dignum,

in aliquo cognoverit, studeat praelato aut senioribus notificare, ad quos huiusmodi correctiones spectare decernimus.

III. Frater autem fratrem delinquentem charitative humanis verbis et cum humilitate admoneat.

IV. Et ut pax et charitas inter nos illibata servetur, et cunctis transgrediendi materia praecidatur, ordinamus, quod, si quis ex nostris, suadente diabolo, ausus fuerit in aliquem uti verbis comminatoriis, turpibus, aut iniuriosis, dicat suam culpam in capitulo, comedatque in pane et aquâ in terrâ in refectorio cum zonâ ad collum.

V. Si in personam superioris deliquerit, ultra dictas poenas, diebus octo maneat degradatus; si in praelatum, per mensem.

VI. Si quis vero superiorum infra praelatum, modo quo supra, in inferiorem deliquerit, ieiunet semel in pane et aquâ in refectorio comedens in terrâ cum zonâ ad collum.

VII. Et si quis alium, suadente diabolo, percusserit, praeterquamquod est ipso iure excommunicatus, illico etiam carceri mancipetur, arbitrio praelati et visitatorum, etiam extra visitationis tempus, pro circumstantiis, qualitate casus, extrahendus.

VIII. Quoties autem aliqua orta fuerit inter nostros sive superiores aut praelatos contentio, adhibeatur respective per praelatos aut praesidem aut visitatores aut regimen omnis opera ut statim reconcilientur; aliter si recusaverint, et admoniti, obstinati perstiterint, si superiores fuerint, omni praeterea[1] gradu priventur; si inferiores, carceri mancipentur ad arbitrium regiminis. Quod si post reconciliationem compertum fuerit simultates inter se gerere, si privati fuerint, de loco suae professionis post omnes deiiciantur; si superiores, etiam praelati, gradu et administratione suspendantur, donec constet vere reconciliatos esse, et officia charitatis sibi invicem exhibere.

Caput. LXXI. — *Ut obedientes sint sibi invicem fratres.*

Ordine servato, inferiores superioribus obediant, iisque iratis se humilient.

Obedientiae bonum non solum abbati exhibendum est ab omnibus, sed etiam sibi invicem ita obediant fratres, scientes se per hanc obedientiae viam ituros ad Deum. Praemisso ergo abbatis aut praepositorum qui ab eo constituuntur imperio (cui non permittimus privata imperia praeponi), de cetero omnes iuniores prioribus suis omni charitate et sollicitudine obediant. Quod si quis contentiosus reperitur, corripiatur. Si quis autem pro quavis minimâ causâ ab abbate vel a quocumque priore suo corripiatur, quolibet modo, vel (*a*) si leviter, senserit animum prioris cuiuscumque contra se iratum vel commotum, quamvis modice, mox sine morâ tamdiu prostratus in terrâ ante pedes eius iaceat, satisfaciens, usquedum benedictione sanetur illa commotio. Quod si quis contempserit facere, aut corporali vindictae subiaceat, aut, si contumax fuerit, de monasterio expellatur.

DECLARATIO.

(*a*) I. *Si leviter senserit animum prioris iratum vel commotum.* Hanc iram, vel commotionem, maxime ex iniustâ causâ, quantum fieri potest, superiores evitent. Qui tamen si commovebuntur, eorum inferioribus genuflexis satisfacientibus benignissime ignoscant, ac eis benedicant, sicut regula dicit. Nec utantur superioritate et auctoritate suâ ad vindictam, praesertim dicendo verba contumeliosa et provocantia, sub poenâ suspensionis a decanatu per mensem, et amplius secundum qualitatem excessus; sed omni charitate et mansuetudine utantur in reprehensionibus et correctionibus.

II. Si tamen eorum excessus poenitentiam merebitur, nullus eam, nisi praelatus, aut aliquis ex superioribus ad quos spectat, eam delinquentibus imponat.

Cap. LXXII. — *De zelo, quem debent habere monachi.*

Zelus duplex, bonus et malus, et primus, quem sequi debemus, explicatur.

Sicut est zelus amaritudinis malus, qui separat a Deo, et ducit ad infernum, ita est zelus bonus, qui separat a vitiis, et ducit ad Deum et ad vitam aeternam.

[1] Forsan legendum *propterea* (R. T.).

Hunc ergo zelum ferventissimo amore exerceant monachi, idest ut honore se invicem praeveniant. Infirmitates suas sive corporum sive morum patientissime tolerent. Obedientiam sibi certatim impendant. Nullus, quod sibi utile iudicet, sequatur, sed quod magis alii. Charitatem fraternitati casto impendant amore. Deum timeant. Abbatem suum sincere et humili charitate diligant. Christo omnino nihil praeponant, qui nos pariter ad vitam aeternam perducat. Amen.

Caput LXXIII. — *De eo quod non omnis observatio iustitiae in hac sit regulâ constituta.*

Ut perveniamus ad culmen perfectionis, huic regulae adiungenda erunt Sacra Scriptura, patrum doctrinae, aliorumque scripta.

Regulam autem hanc descripsimus, ut eam observantes in monasteriis aliquatenus vel honestatem morum aut initium conversationis nos demonstremus habere. Ceterum ad perfectionem conversationis qui festinant, sunt doctrinae sanctorum patrum, quarum observatio perducit hominem ad celsitudinem perfectionis. Quae enim paginae, aut quis sermo divinae auctoritatis, Veteris ac Novi Testamenti non est rectissima norma vitae humanae? Aut quis liber sanctorum catholicorum patrum hoc non resonat, ut recto cursu perveniamus ad Creatorem nostrum? Necnon et collationes patrum, et instituta, et vita eorum, sed et regula sancti patris nostri Basilii quid aliud sunt, nisi bene viventium et obedientium monachorum exempla et instrumenta virtutum? Nobis autem desidiosis et male viventibus atque negligentibus robur[1] confusionis est. Quisquis ergo ad patriam caelestem festinas, hanc minimam inchoationis regulam descriptam, adiuvante Christo, perfice, et tunc demum ad maiora, quae supra commemoravimus, doctrinae virtutumque culmina, Deo protegente, pervenies.

1 Potius lege *rubor* (R. T.).

DECLARATIO.

I. Quia tam S. P. N. Benedictus, hanc regulam scribendo, quam etiam nos, locis congruis et opportunis declarando, nihil aliud quam morum emendationem ac religiosae vitae sanctimoniam, atque eam animae puritatem et innocentiam monachis, dum in hac peregrinatione versantur, persuadere intendimus, qua, postquam ab huius exilii aerumnis absoluti fuerint, mox sine Purgatorii poenis, quantum possibile est, ad auctorem suum laeti revertantur, quia tamen, humanâ fragilitate obstante, non semper assequimur quod intendimus, sed in multis offendimus omnes, et septies in die cadit iustus, aequum et pium est, ut curam et sedulitatem, quam viventibus ad profectum exhibuimus, ita quoque functis serio ad levamen impendamus, ut, si quas, a praedicti B. Patris et nostris monitis deviantes, maculas contraxerunt, huiusmodi piis ac fraternis suffragiis adiuti ad felicem illam requiem et auctoris sui beatissimam visionem ocius transferantur.

II. Ideo cum aliquis monachus, novitius vel commissus, peracto cursu huius labilis et aerumnosae vitae, spiritum Domino creatori suo reddiderit, ut charitas, viventi exhibita, etiam defuncto servetur, volumus ut in loco ubi frater in Domino requievit, vel sepulturae traditus fuerit, officium totum persolvatur secundum rubricam Romanae Ecclesiae in die funeris; celebretur etiam solemniter missa, si fieri potest et tempus permiserit; aliàs, sequenti die non impedito. Die quoque tertio, septimo, trigesimo et anniversario depositionis semel tantum missa conventualiter cantetur cum responsorio *Libera me, Domine*, cum versibus suis et oratione, sicut moris est, dicanturque triginta missae in monasterio in quo requievit pro animae eius remedio, quarum distribuendarum cura sit sacristae eiusdem monasterii. Pater vero monasterii ipsius, in quo defunctus est frater, scribat omnino ceteris praelatis Congregationis notificando diem dormitionis in Domino, et nomen defuncti, nec omittatur ex negligentiâ in detrimentum animae suae et proximi defuncti.

III. Praeterea, statim ac innotuerit obitus cuiuspiam nostrae Congregationis, nisi aliud obstiterit (praeterquam quod in omnibus monasteriis celebranda erit missa conventualis pro animâ eius defuncti, observatâ illius conditione) suffragia particularia offerenda erunt hoc ordine, videlicet: Pro abbate regiminis decem missae ab unoquoque abbate regiminis, totidemque pro abbate titulari, a singulis pariter titularibus celebrabuntur. Pro priore claustrali, sive titulari, a prioribus respective claustralibus vel titularibus, decem; tres vero a singulis decanis pro decano, et una a singulis sacerdotibus pro sacerdote. Pro clerico autem semel persolvendum officium defunctorum duplex a quovis clerico. Pro commissis a commissis coronam maiorem de Dominâ, aliàs rosarium dictam, cum *Requiem aeternam, etc.*, in fine cuiusvis decadis, esse recitandum statuimus. Intendentes etiam quod singuli sacerdotes nostri, sive in dignitate aut gradu constituti, sive non, teneantur admittere ad participationem in triginta missis quoscumque nostrae Congregationis defunctos, de illis faciendo memoriam expresse vel secreto. Quod idem iniungimus ceteris monachis in officiis mortuorum, et commissis in consuetâ suarum orationum recitatione per triginta dies.

IV. Et quia, post precum emissiones, ad levandos Purgatorii cruciatus multum confert eleemosyna, ordinamus quod in monasterio, in quo frater decessit e vitâ, ponantur quotidie in loco ubi sedere solitus erat ad mensam in refectorio omnes cibi et vinum, sicut singulis datur, ac si viveret. Quae postmodum dentur pro eleemosynâ alicui pauperi, vel pluribus, pro animâ ipsius defuncti, aut tantumdem sicut superior ordinaverit, usque ad triginta dies; nullusque sedeat in loco illo, sed, vacuo remanente, apponatur crux parva lignea super mensam iuxta locum vacuum in memoriam defuncti, ut ceteri, memoriâ mortis compuncti, et pro ipso ferventius orent, et ad perfectius vivendum excitentur.

V. Ordinamus insuper quod singulis annis imponantur triginta missae cuilibet monasteriorum in absolutione capituli generalis pro habentibus litteras gratiosas (quae imposterum moderate concedantur) qui forte illo anno decesserint, necnon triginta aliae pro nostris religiosis defunctis.

VI. Charitatis etiam affectum ergo fratres Congregationis nostrae exercere volentes, universos parentes, fratres, sorores monachorum et commissorum nostrorum praesentium et futurorum ad participationem omnium bonorum, quae in nostrâ fiunt et fient Congregatione (sicut fit cum illis, quibus litterae gratiosae conceduntur) admittimus; prohibentes ne quis de cetero pro praedictis litteras gratiosas requirat.

Sanctus Gregorius Romanus Papa, huius nominis primus, de approbatione Regulae sancti patris Benedicti. (Ex privilegio monasterio Sublacensi concesso).

« Ego Gregorius S. R. E. praesul scripsi vitam beati Benedicti, et legi regulam quam ipse sanctus manu propriâ scripsit. Laudavi eam et confirmavi in sanctâ synodo et per diversas partes Italiae, et, ubicumque latinae litterae legerentur, praecepi ut diligentissime observarent quicumque ad conversionis gratiam accessuri essent usque in finem mundi. Et confirmo duodecim monasteria, quae ipse sanctus construxit, etc. ».

PRIMA PARS CONSTITUTIONUM

CONGREGATIONIS CASSINENSIS

Pro directione regiminis
et regularis observantiae eiusdem Ordinis.

In nomine Domini nostri Iesu Christi.

I. Antiquorum Patrum sectantes vestigia, et auctoritate apostolicâ muniti, ut vigor observantiae regularis fraternaque charitas et diuturna ac constans inter nos perseveret in Christi servitute concordia, statuimus capitulum generale per patres nostrae Congregationis celebrari debere, ordinantes de cetero, ad evitandas expensas ac itinerum incommoda, ut, quod celebrabatur singulis bienniis, in posterum celebretur singulis trienniis, iuxta Breve SS. D. N. Innocentii PP. XI, sub datum IX septembris

Caput I. De capitulo generali celebrando et eius tempore.

MDCLXXX, et hoc dominicâ tertiâ, idest vigesimâ primâ die, post Resurrectionem D. N. Iesu Christi.

II. Quapropter ad capitulum venire debentes, tales se praeparent tempore opportuno, ut statutâ die esse possint in loco, ubi capitulum ipsum fuerit celebrandum.

Caput II. De iis qui debent venire ad capitulum generale.

I. Quoniam, ubi nimia multitudo est, ibi plerumque solet esse confusio et difficultas veritatis assequendae, idcirco ordinamus quod infrascripti solum ad capitulum generale venire teneantur, videlicet pater praesidens, ceterique visitatores, quantumcumque a capituli loco distent, omnes praelati regiminis, cancellarius et capsarius.

II. Quod si legitimâ de causâ continget praelatos non venire, tunc ipsi praelati et conventus teneantur litteras tam bonum Congregationis quam suorum monasteriorum concernentes transmittere per unum ex suis monachis eligendum a praelato cum consensu seniorum, aut alium nuntium fidelem, aut praelatum propinquiorem, si maluerint.

III. Et ut cuncta, quae a visitatoribus in visitationibus suis provisione digna inventa fuerint, capitulo generali innotescant, ordinamus, quod, si quis visitatorum, aliquo impedimento legitimo interveniente, ad capitulum non venerit, per litteras significare teneatur ea quae gravia et digna relatu videbuntur, et ipse iudicaverit expedire, super quibus eius conscientiam oneramus.

IV. Insuper tam supradicti praelati quam quicumque alii monachi nostrae Congregationis, quocumque officio fungantur aut dignitate praeemineant, quantumcumque a capituli loco distent, si a definitoribus vel regimine iussi aut requisiti fuerint, ad praefatum capitulum generale venire teneantur.

V. Praeter supradictos autem non praesumant monachi nostri, cuiuscumque gradus seu conditionis existant, venire ad capitulum generale, seu ad loca circumvicina, nisi habitâ prius a definitoribus eius capituli licentiâ in scriptis. Quod si contra fecerint, non audiantur a definitoribus, et ieiunent in pane et aquâ in terrâ in refectorio, et statim, peractâ poenitentiâ, dimittantur. Et si fuerint superiores, eo ipso intelligantur esse suspensi a gradu superioritatis, saltem per annum integrum. Quod non intelligitur de his, qui a praelato manasterii, ubi capitulum celebrandum est, convocati fuerint ad concionandum vel disputandum cum licentiâ patris praesidentis.

VI. Praeterea nullus praelatus veniens ad capitulum secum ducat alium monachum quovis titulo, etiam scribae; possit tantum commissum causâ infirmitatis, aetatis aut distantiae secum ducere. Monachus alius aut cellerarius ex quavis causâ venire non possit. Quod si computa, aut alia huiusmodi negotia pertractanda erunt in capitulo, praelati satisfaciant. Eximitur tamen a praedictis prohibitionibus pater praesidens, qui secum ducere potest scribam suum. Ipse autem praeses teneatur, quamprimum praelati ingressi fuerint capitulum, omnes alios, qui ad locum capituli venissent, praeter praedictos qui debent et possunt venire, ab eodem loco dimittere. Quod si pro aliquo casu necessario definitores aliquem admiserint audiendum, non permittant talem morari in monasterio capituli ultra diem unum, sed eum audiant et dimittant. Quod etiam intelligimus de iis qui forte ab ipsis vocati essent; hos enim, statim ac completa sunt ea ob quae accedere iussi sunt, dimittendos esse decernimus.

Caput III. De modo scribendi capitulo generali.

I. Si quis monachorum nostrorum voluerit aliqua notificare capitulo generali, scribat ipse manu propriâ; et si ipse

nequeat scribere, tunc alium monachum nomine illius scribere posse permittimus, ita tamen ut constare possit cuius nomine scriptum fuerit. Qui, ne detineat definitores in pluribus inutiliter occupatos, clare, breviter et succincte scribat, cum subscriptione vel inscriptione sui nominis, exponendo causas petitionis suae; alioquin, si praefatae litterae subscriptione vel inscriptione caruerint, a definitoribus non adhibeatur eis fides; sed si ullo unquam tempore in lucem venerint, auctores talium litterarum carceri mancipentur.

II. Caveant autem monachi, ne de iis, quae ante visitationem monasterii acciderint, capitulo quidquam scribant. Quod si aliqui ea, quae visitatoribus exponere debuerant (qui praesentes omnia cognoscere, et opportuna providere potuissent), ad capitulum deferre maluerint, nisi urgens causa subsistat, graviter pro modo culpae puniantur.

III. Nullusque nostrorum, etiamsi de numero superiorum sit, alterius litteris subscribat, aut suis subscribere faciat, quovis quaesito colore, praeterquam si aliquâ de causâ bonum monasterii concernente superiores omnes, ad vitandam multiplicitatem litterarum, de communi consensu, aliquid insinuandum patribus iudicaverint; nec alius alium sollicitet, aut faciat practicam ut scribat aut relationem mittat. Qui contra fecerit, ter in pane et aquâ in terrâ in refectorio ieiunet.

IV. Ultimo ordinamus ne volentes scribere capitulo inordinatis passionibus seducantur, nec quadam scribendi proclivitate scribant, sed, Deum prae oculis habentes, ea quae fuerint necessaria et utilia suggerant patribus cum omni modestiâ et gravitate.

V. Quod si quid fuerit scriptum in praeiudicium alicuius tertiae personae, reserventur illae litterae visitatoribus dandae, qui diligenter tempore visitationum de contentis in illis inquirent. Qui vero illos scripserint, stent ad poenam talionis, et, si fuerint in dignitate constituti, insuper deponantur, si tamen falsa scripsisse fuerint convicti.

VI. Ut tamen pax et benevolentia inter praelatos et monachos nostros conservetur, admonemus praelatos ne tempore capituli vel visitationum quaerant quovis modo quis contra eos scripserit, vel ipsos accusaverit, sed potius dissimulent se scire, imo nec moleste ferant; et cum ad monasteria sua pervenerint, hortentur suos ut etiam ipsi similiter faciant.

Caput IV. Quae per praelatos ad capitulum venientes sunt deferenda et in capitulo petenda.

I. Praelati nostrae Congregationis, aut qui ab eis eorum nomine missi fuerint, deferant secum venientes ad capitulum infrascripta: In primis nomina monachorum qui illo anno professionem emiserint, ac diem quo professi fuerint, necnon eorum qui in Domino quieverint, aut eiecti aut quocumque modo diminuti fuerint.

II. Portent etiam in scriptis nomina omnium monachorum conventus sui, ac locum, annum et diem, ubi et quo professi sunt, secundum tamen gradus et ordines quos in monasteriis suis tenent.

III. Portent insuper annuos redditus et expensas suorum monasteriorum, ac computa debitorum et creditorum seriatim descripta, et praesertim rationes taxarum communium. Quoniam vero solutiones taxarum fieri debent singulis quatuor mensibus, vel prout a capitulo generali statutum fuerit, praelati, qui hoc, praefixo tempore, adimplere neglexerint, voce activâ et passivâ ipso facto se privatos esse sciant, et ulterius eorum monasteria teneantur ad quodcumque interesse inde emergens, pro ratâ illius debiti. Cellerarii vero, si hoc ipso-

rum culpâ evenerit, pro modo culpae severe puniantur.

IV. Ad officium etiam praelatorum spectet petere licentias pro illis qui promovendi sunt tam ad ordines sacros quam ad gradum superioritatis, ac etiam litteras gratiosas pro benefactoribus monasterii sui, quae trium numerum non excedant.

V. Et quia parentibus, fratribus ac sororibus fratrum Congregationis nostrae per patres dictae gratiosae concessae sunt generaliter, amodo pro eis non requirantur specialiter.

VI. Item ab ipsos spectet petere facultatem proficiscendi ad balnea pro infirmis nostris, servatis tamen servandis, prout in declaratorio regulae cap. XXXVI *De infirmis fratribus*.

Caput V. De formâ capituli generalis; et primo quibus personis constet.

I. Declaramus pariter et ordinamus praesidentem regiminis, visitatores, ac praelatos habentes titulum et administrationem, vel principalem tantum administrationem monasteriorum nostrae Congregationis, unâ cum cancellario et capsario, totum capitulum generale constituere, quos intelligimus repraesentare totam Congregationem ipso durante capitulo. Volentes quod omnes praelati vocem tam activam quam passivam in capitulo (si tamen praesentes extiterint) habeant; absentes autem a capitulo nullam vocem habere possint. Cancellarius vero et capsarius vocem tantum activam habent per Breve felicis recordationis Urbani VIII illis concessam.

II. Sabbato igitur ante tertiam dominicam post Pascha, fiat in missâ commemoratio de Spiritu Sancto, et post Nonam pater praesidens in cubiculo suo expedienda absolvat unâ cum visitatoribus, vel, aliquo eorum absente, cum aliis praelatis, qui numerum septem virorum ad integrum regimen requisitum vice absentium supplere debent.

III. In loco postea ad id deputato, convocatis omnibus de capitulo, ipsemet praesidens praemissâ prius oratione mentali, dicat versus: ℣. *Salvos fac servos tuos,* ℟. *Deus meus, sperantes in te.* ℣. *Esto nobis, Domine, turris fortitudinis,* ℟. *A facie inimici.* ℣. *Nihil proficiat inimicus in nobis,* ℟. *Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.* ℣. *Domine, non secundum peccata nostra facias nobis,* ℟. *Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.* ℣. *Mitte nobis, Domine, auxilium de Sancto,* ℟. *Et de Sion tuere nos.* ℣. *Domine exaudi orationem meam,* ℟. *Et clamor meus ad te veniat.* ℣. *Dominus vobiscum.* ℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando praeveni, et adiuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te coepta finiatur.

Famulorum tuorum, quaesumus, Domine, delictis ignosce, ut qui tibi placere de actibus nostris non valemus, Genitricis Filii tui Domini nostri intercessione salvemur.

Intercessio nos, quaesumus, Domine, B. P. nostri Benedicti abbatis commendet, ut quod nostris meritis non valemus, eius patrocinio assequamur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. *Amen.*

Factâ vero per praesidentem monitione circa ea quae necessario pro augmento regularis observantiae suggerenda praelatis iudicabit, idem praesidens et visitatores vocent coram omnibus singulos in catalogo descriptos a quaestore, et ipse quaestor fidem scripto faciat de omnibus qui integre satisfecerint, aut non.

Deinde legere faciat per patrem cancellarium publice, audientibus omnibus, sequens capitulum.

Caput VI. De iis qui faciunt practicas in electione definitorum (ex Bullâ Leonis X).

I. Decernentes etc., eos, qui circa definitorum electionem per se vel per alios, directe vel indirecte, quocumque tempore practicas fecerint, seu ab aliis practicari, vel aliter, conscii, aut quomodolibet talium practicarum notitiam habentes, et ante non revelantes, excommunicationis latae sententiae poenâ, a qua nisi a patre praesidente regiminis, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, et inhabilitationis ad vocem activam et passivam in dicto capitulo generali, et ad dignitates, gradus et administrationes in dictâ Congregatione poenis quinquennio duraturis ipso facto incurrendis, ligari et involvi; necnon irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari: prout in praedictâ Bullâ continetur.

II. Ad servandas[1] vero abbatum, monachorum nostrorum conscientias, et omnem ab eis prorsus ambiguitatis scrupulum removendum, declaravit Gregorius Papa XIII, quod, ob sermones, qui invicem, non ambitus, vel alterius improbae, sed bonae intentionis causâ, de idoneitate vel insufficientiâ ad definitoriatus officium eligendorum habiti fuerint, seu quos in futurum haberi continget, supradictas sententias, censuras et poenas non incurrerint, aut incurrant.

III. Legatur praeterea ab eodem patre cancellario Breve apostolicum eiusdem Gregorii XIII contra appellantes, ab Urbano VIII, sub die XI maii MDCXXXVIII, confirmatum et ampliatum, necnon et decretum editum in generali Congregatione sanctae Romanae et universalis Inquisitionis habitâ coram eodem Pontifice; ut omnium regularium superiores suos subditos et religiosos persaepe commoneant de iniunctâ omnibus observantiâ et executione apostolicarum constitutionum et decretorum ad officium sanctissimae Inquisitionis adversus haereticam pravitatem pertinentium, quod incipit *SS. D. N. sedulo incumbens, etc.,* publicatum die V ianuarii MDCXXXIII, prout in praedictis Brevi et decreto ordinatur. Deinde moneat omnes ut intersint missae, quae die sequenti solemniter cantabitur de dominicâ, vel de Sancto, si in illâ die festum duplex occurrat, cum commemoratione de Spiritu Sancto, ut Dominus illuminare dignetur et dirigere in suo beneplacito corda patrum, capitulum celebrare debentium, et, recedentibus omnibus qui non sunt de capitulo, praesidens legat infrascripta ad electionem scrutatorum spectantia, quibus lectis, ad eorum electionem per praelatos procedatur.

Caput VII. De electione scrutatorum.

I. Ordinamus primo: ne quis consanguinitate usque ad secundum gradum inclusive coniunctus alicui ex praelatis, ad quos electio spectat definitorum, in scrutatorem deligatur. Singuli igitur visitatores quatuor, qui non sint de capitulo, nominent secrete in aurem patris praesidentis; ipse etiam pater praesidens quatuor nominare possit, quos in schedulâ conscribat, et eos postmodum nominet. Qui nominati secretis omnium praelatorum suffragiis exponantur, et illi quatuor, qui plura vota favorabilia habuerint, sint scrutatores electi in omnibus actibus capitularibus, durante ipso capitulo; et si fuerint aliqui pares in vocibus, praeferantur qui locum superiorem in monasterio tenuerint. Volumus tamen, pro pace et unitate servandâ, ut unus tantum et non plures in eodem monasterio professi scrutatores eligantur.

II. Qui scrutatores teneant secretissima, quae ad officium suum spectant;

1 Forsan *sedandas* (R. T.).

contrafacientes vero, si fuerint graduati et transgressio manifesta, teneant locum suae professionis in monasterio saltem per duos menses; si vero non fuerint graduati, post omnes professos similiter per duos menses stent degradati in monasterio, et insuper eo ipso sint privati scrutatorum officio, ad quod deinceps in perpetuum sint inhabiles.

III. Si vero culpa fuerit latens, ter in pane et aquâ ieiunent, nec ab aliquo dispensari possint.

IV. Hoc etiam capitulum legat pater praesidens ipsis scrutatoribus die sequenti coram omnibus de capitulo antequam ad electionem definitorum procedant.

Hoc capitulum legit pater praesidens dominicâ tertiâ post Pascha, dictâ Nonâ, coram omnibus de capitulo.

Caput VIII. De absolutione praesidentis et aliorum praelatorum ab eorum regimine.

I. Dominica igitur tertiâ post Pascha, solemniter cantatâ a patre praesidente missâ currente cum commemoratione de Spiritu Sancto, ut supra dictum est, post Nonam, pulsatâ campanâ, et omnibus, qui sunt de capitulo, in loco ad id deputato congregatis, genibus flexis, praemissâ mentali oratione, praesidens regiminis omnes de capitulo huiusmodi alloquatur sermonibus:

II. « Patres dilectissimi, quia, secundum antiquam et laudabilem consuetudinem nostram, tempore capituli generalis vacare debent omnia beneficia, dignitates, praelationes et officia generalis regiminis; idcirco ego D.N. humilis praesidens Congregationis Cassinensis, vice et nomine totius capituli generalis, apostolicâ ac etiam constitutionum nostrarum auctoritate, absolvo singulos visitatores, abbates, administratores, et omnes habentes tam titulum quam principale regimen monasteriorum nostrorum, ab eorum officiis, curâ, admninistratione, titulo et regimine, et eos absolutos pronuncio ».

III. Si vero praesidens non interfuerit capitulo, antiquior visitator qui illic aderit, omnia supradicta, nomine et vice praesidentis, pronunciet. Qua absolutione factâ, ceteri omnes, aperto capite surgant, eidem absolutioni reverenter annuentes, locaque suae professionis illico petant.

IV. Subsequenter praesidens dicat: » Et ego D. N. denuncio me absolutum, iuxta tenorem privilegiorum, constitutionum Congregationis nostrae, ab officio praesidentiae et visitationis, necnon a titulo, regimine et administratione monasterii N. Placeat itaque paternitatibus vestris die statutâ providere de magis idoneo ».

V. Post haec, prostratus coram omnibus, de excessibus et negligentiis suis se accuset, et subiiciat se capituli correctioni, veniam et orationem pro se ab adstantibus postulans; et facto signo ab antiquiore capituli, surgat et revertatur ad locum suae professionis.

VI. Similiter omnes alii faciant, qui in illo anno visitatores fuerint, aut monasteriorum principale regimen habuerint, unusquisque secundum ordinem suum, incipiendo a maiore, et facto signo ab antiquiore, surgant, et ad suae professionis loca redeant. Quibus peractis, ad electionem definitorum procedatur, declarantes, post praedictam absolutionem praelatorum, abbates solum titulum habentes debere tenere locum suae professionis in monasteriis, in quibus reperiuntur.

Caput IX. De electione praesidentis capituli, definitorum et conservatorum.

I. Quoniam in capitulo generali tractanda sunt cuncta Congregationis negotia, si autem iis expediendis integer patrum coetus adunari semper deberet, per nimias moras, nec sine taedio ac difficultate rerum definitio traduceretur:

idcirco, ut facilius ac expeditius peragantur, ordinamus, iuxta privilegia nostra, novem tantum definitores eligendos esse ex praelatis qui sunt in capitulo; quorum unus eligatur praesidens capituli, ut infra praescribitur num. VI.

II. Ordinamus etiam quemlibet absentem a capitulo, neque per substitutum, neque per epistolas, neque per nuntium, vocem in capituli actibus habere posse.

III. Admonemus autem ut unusquisque Deum in hac electione ante oculos suae mentis habeat, et, quos iudicio suae conscientiae pro universali Congregationis bono iudicaverit utiliores, eligat.

IV. In electione vero praedictâ, iuxta primaevam institutionem felicis recordationis Eugenii IV ab Urbano VIII per suas litteras in formâ Brevis die VIII iulii MDCXXXVII approbatam et innovatam, statuimus ut libera sit unicuique praelatorum nostrorum vocem habentium in capitulo facultas eligendi quos ex eisdem praelatis ad definitoriatus officium magis idoneos iudicaverit (super quo conscientiam cuiuslibet ipsorum oneramus), nullâ habitâ ratione quod in uno alterove ex capitulis generalibus praecedentibus successive definitores fuerint, quodve[1] bis a definitorio non vacaverint; eligi tamen non possint, qui proximo praecedenti capitulo visitatores electi fuerint, et praelati in proximâ item dietâ ad abbatiam promoti; advertaturque praeterea unum tantum et non plures in eodem monasterio professos, vel in eâdem civitate seu loco natos, licet ex diversis provinciis professi sint, simul in eodem capitulo definitores eligi posse, ita quod novem definitores singuli in diversis monasteriis professi eligantur.

V. Modus vero praedictae electionis faciendae, erit iste. Ponantur in sacculo vel urnâ nomina septem provinciarum; et praelati capaces illius provinciae, quae primo extracta fuit, primo suffragiis supponantur; secundo abbates capaces illius provinciae, quae secundo extracta fuit; et sic deinceps omnes, semper hoc ordine servato.

VI. Facto autem scrutinio, illi intelligantur electi qui maiori suffragiorum numero supra dimidium fuerint approbati. Quod si in primo scrutinio non reperientur novem sortiri suffragia supra dimidiam partem, fiat secundum scrutinium; in quo si idem evenerit, fiat et tertium. Si vero nec in eo fuerit novennarius numerus completus, tunc consideratis a scrutatoribus omnibus scrutiniis, illi intelligantur electi qui in aliquo eorum plura habuerint suffragia, etiam infra dimidium. Rursus de ipsis novem sic electis fiat scrutinium pro eligendo praesidente capituli, et quando citra Alpes deputandus erit, prout infra statuitur de electione praesidentis regiminis, cap. XX[1], num. II, exponantur votis tantummodo illi quatuor definitores electi pro provinciis citra, videlicet Siculâ, Neapolitanâ, Romanâ et Etruscâ; et e contra, quando ultra Alpes erit deputandus, scrutinio subiiciantur tantum illi quinque electi pro provinciis ultra, idest Venetâ, Lombardâ et Ligurâ; et ille praesideat, in quem plura suffragia etiam infra dimidium convenerint. Quod si in electione tam definitorum quam praesidentis duo vel plures fuerint in numero suffragiorum pares, antiquiores professione praeferantur. Si autem ob quemcumque casum contingeret in aliquâ provinciâ reperiri unum solum abbatem, qui in definitorem esset eligibilis, tunc ex provinciâ viciniori assumantur per scrutinium duo alii abbates, qui cum eligibili pro supradictâ provinciâ concurrant ad definitoriatum; ita tamen ut,

1 Edit. Main. legit *quove* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *cap. 2* (R. T.).

qui est solus eligibilis in illâ provinciâ, primis votis committatur; et, si sufficientia vota habuerit, intelligatur electus, absque eo quod alii duo urnam experiantur; si vero sufficientia vota non habuerit, tunc suffragiis subdantur postea, qui per dictum scrutinium electi fuerunt; quorum qui plura vota supra dimidium habuerit, intelligatur definitor pro illâ provinciâ, quae unicum habuit praelatum eligibilem. Iuxta praescriptam igitur formam fiant praedictae electiones, et non aliter, nec alio modo.

VII. Electis vero et pronunciatis definitoribus et praesidente capituli, rursus nomina omnium praelatorum non definitorum (iis exceptis, qui superiori capitulo definitores et conservatores, ac illo biennio visitatores fuerint, et qui dietis intervenerint, aut in dietâ electi in praelatos fuerint) in sacculum seu urnam iniiciantur pro eligendis conservatoribus, et fiat scrutinium, ut supra dictum est in electione definitorum; et illi quatuor (duo videlicet ex provinciâ Romanâ, Neapolitanâ, Siculâ et Etruscâ, et duo ex Venetâ, Lombardâ et Ligurâ) in quos plura suffragia convenerint, etiam infra dimidium, intelligantur electi conservatores, et locum habeant immediate post definitores.

Caput X. De definitorum auctoritate et potestate, et de litterarum praesentatione.

I. Pronunciatâ itaque seu publicatâ a superiore ex scrutatoribus, sociis adstantibus, electione[1] patris praesidentis, definitorum et conservatorum, statim novus praesidens legat sequens capitulum coram omnibus.

II. Quoniam ad officium definitorum pertinet cuncta in capitulo occurrentia atque de Congregatione disponere, ordinamus quod definitores capituli generalis omnem repraesentantes[2] Congregationem, ipsisque electis intelligatur omnis a capitulo tributa potestas; idcirco omnia, quae fuerint per ipsos in capitulo definita, iuxta privilegiorum nostrorum tenorem, inviolabiliter observentur ab omnibus praelatis et monachis nostrae Congregationis cuiuscumque gradus seu conditionis existent.

III. Praesidens etiam capituli, durante officio suo, omnia signa praeeminentiae tam generalia quam particularia faciat, et locum superiorem teneat, ceterique definitores, absente praesidente, etiam omnia signa faciant, ut supra, et loca superiora teneant, sibi invicem deferendo, secundum professiones eorum.

IV. Electis itaque praesidente et definitoribus, ordinamus quod ipsi praesidenti litterae omnes bonum Congregationis concernentes, quae fuerint praesentandae, porrigantur: antequam tamen inde recesserint, fiant per patrem praesidentem infrascriptae admonitiones;

Admonitiones faciendae per patrem praesidentem omnibus de capitulo in principio capituli generalis.

V. Ut capitulum citius possit expediri, praelati sint breves tam scriptis quam voce, nec eadem saepius repetant, sed superflua, et ad rem non pertinentia, evitent.

VI. Solliciti sint circa disciplinam et regularem observantiam, et praecipue ad divina officia die ac nocte, attento quod monachi monasterii sunt in variis exercitiis occupati.

VII. Omnes praelati in capitulo habeant facultatem eligendi sibi confessarium; ceteri vero, qui ad capitulum accesserint, confiteantur cum deputatis ad confessionem tam in monasterio capituli quam alibi.

VIII. Nullus exeat e monasterio sine licentiâ patris praesidentis vel vicarii capituli, omnesque ad vitam communem in refectorio conveniant, et omnino tollatur abusus, si quis in contrarium inolevit.

1 Potius lege: *a superiore, scrutatoribus sociis adstantibus, electione*, etc. (R. T.).

2 Potius lege *repraesentent* (R. T.).

IX. Adhortentur praelati monachos suos et commissos ut serviant missis, adiuvent in exercitiis monachos et commissos monasterii. Admoneant etiam famulos suos ut sint discreti, morigerati, et caveant a contentionibus, quia inde saepe scandala oriuntur. Cellerarii vero eis provideant de necessariis.

X. Durante celebratione capituli, in omnibus Congregationis nostrae monasteriis, omnes ad Deum preces effundant, et praecipue sacerdotes in missâ faciant commemorationem de Spiritu Sancto, et conventualiter fiat oratio ordinaria pro felici directione et exitu eiusdem capituli.

Caput XI. Quod nullus definitorum procaciter defendat sententiam suam, aut revelet secreta capituli.

I. Sane, ut omnia cum Dei timore procedant, et ad laudem ipsius cedant pariter et honorem, strictius prohibemus ne aliquis definitorum procaciter suam tueatur sententiam, examinando occurrentes causas. Sed si quid forte dicere voluerit, suâ dictante conscientiâ, ut clarius veritas elucescat, praeviâ patris praesidentis licentiâ, cum omni humilitate et modestiâ id proponat. Postquam suum emiserit votum, aliorum iudicio se submittat. Si contra fecerit, et correctus se non emendaverit, expellatur extra definitorium, ut infra num. III.

II. Nullus insuper, tam ipsorum definitorum, quam etiam aliorum, quacumque ex causâ a definitoribus vocatus, ea, quae tractantur in capitulo, sive quae ibi audierit, revelare audeat, donec fuerit capitulum absolutum, et ulterius si rei materia poposcerit; quod etiam intelligendum est de iis quae in dietis fuerint tractata.

III. Quod si a quoquam contra factum fuerit, ita quod scandalum oriatur, aut verisimiliter oriri possit (quod arbitrio maioris partis definitorum, si tempore capituli talis revelatio publicata fuerit, sin autem, arbitrio regiminis declaretur), si quidem ipse definitor sit, primo sequenti capitulo non possit eligi in definitorem; et insuper, si durante capitulo de tali revelatione constiterit, expellatur de definitorio, arbitrio tamen definitorum (si eorum maiori parti videbitur) revocandus. Si vero is, qui revelaverit definitor non fuerit, pro qualitate transgressionis (arbitrio patrum definitorum, si tempore capituli seu regiminis), si intra annum talis revelatio fuerit pubblicata, erit puniendus.

Caput XII. De officio conservatorum.

I. Conservatores (hoc titulo praecipue insigniti, quod regulam et constitutiones Congregationis, necnon diplomata pontificia pro eius bono regimine emanata, a transgressoribus vindicare debeant; quibus, in maximâ potestate constitutis, illarum custodia et executio commissa est), cum primum magistratum inierint, diligenter perpendant acta omnia, videlicet decreta nedum pro Congregatione, verum etiam pro singulis monasteriis sive publice sive privatim edita, electiones et absolutiones praelatorum, monachorum promotiones ad dignitates et officia, iniunctas poenitentias, facultates sive licentias concessas, commissiones omnes, ac instructiones commissariorum, si qui erunt vel fuerint deputati vel deputandi respective, et quaecumque alia animadversione digna, quomodocumque per praesidem vel visitatores aut regimen in dietâ triennii proxime elapsi gesta et ordinata; quae omnia in scriptis optimo ordine digesta a cancellario regiminis ad eorum tribunal per ipsum deferri mandabunt; necnon omnes sanctiones, ordinationes, provisiones, decreta et acta omnia, quae per definitores in capitulo, quod tunc celebratur, edita et statuta fuerint, a scriba capituli in eius folio annotata, similiter accipiant, ut ea, antequam publicentur, accurate examinent et recognoscant, non quidem tamquam iudices appellationum,

sed uti regulae et constitutionum conservatores. Et si quid, in huiusmodi actibus, tam per praefatos praesidentem, visitatores et regimen in dietâ triennii modo praeteriti, quam per definitores in capitulo, quod tunc celebratur, editis, contra diplomata pontificia, regulam et constitutiones factum esse repererint, illud, absque ullâ indulgentiâ, et omni penitus rigore, corrigant, revocent, rescindant et nullum declarent, et cum effectu (prout iustitia dictabit) exequi mandent: nec ullo modo, nisi praedicta omnia ab ipsis conservatoribus recognita et approbata fuerint, a definitoribus publicentur vel executioni mandentur, alioquin nullius intelligantur esse roboris et validitatis. Et ipsi conservatores contra inobedientes, etiam definitores, nullâ habitâ personarum vel dignitatum ratione, per censuras et poenas ecclesiasticas, iuxta facultatem sibi per Breve Pauli V traditam, omnino procedant.

II. Quoniam autem potest contingere ut decreta omnia et acta capituli illius anni non possint in tam brevi tempore a cancellario registrari, propterea ordinamus ut a conservatoribus futuri capituli accurate inspiciatur et examinetur an fideliter et diligenter, prout decet, fuerint in regestro notata, cum ceteris decretis ac provisionibus factis tam a patre praeside et visitatoribus quam a definitoribus, prout supra in antecedenti numero. Et si negligentia notabilis inventa fuerit, instantibus conservatoribus, a definitorio procedatur contra cancellarium, etiam usque ad privationem officii, si eius culpâ id acciderit.

Caput XIII. De electione scribae capituli generalis, cancellarii regiminis, et de pertinentibus ad officium eorum.

I. Post electionem definitorum et conservatorum, eligatur unus ex ipsis definitoribus in scribam capituli hoc modo, videlicet: Unusquisque definitorum patri praesidenti capituli nominet quem idoneum iudicaverit, qui praesidens omnes nominatos redigat in scriptis; postea votis exponantur, et electus remaneat qui habuerit plures voces; at si plures invenirentur pares in vocibus, iterum suffragiis subdantur, donec unus remaneat; quo electo, praesidens capituli, propria manu, in regestro actorum ipsius capituli scribat hac formâ, videlicet:

« Anno Domini MDC... etc., indictione ..., die ... mensis ..., SS. D. N. PP. N. pontificatus anno ..., celebratum fuit capitulum generale monachorum Congregationis Cassinensis in monasterio S. N. de N. dioecesis N., in quo fuit electus in scribam capituli D. N. de etc., ab infrascriptis definitoribus eiusdem capituli: ad cuius rei fidem ego D. N. definitor et praesidens praefati capituli, haec manu propriâ scripsi ».

Consequenter duo ex antiquioribus definitoribus se subscribant. Postea ipse scriba (qui eo ipso, auctoritate apostolicâ, ut patet per indultum Pii II summi Pontificis concessum anno MCCCCLXI, quoad acta capituli notarius publicus censetur) in regestro scribat nomina praesidentis et aliorum definitorum anni illius, et subsequenter omnes alios officiales, et quaelibet acta capituli annotatione digna.

II. Ad officium etiam scribae pertinet litteras omnes capitulo praesentatas coram aliis definitoribus legere, et ea, quae alicuius ponderis digna conspexerit, in uno folio in modum memorialis notare, per definitores postea examinanda. Ad eius etiam officium pertinet publicare vicarium monasterii, auditores causarum, cancellarium, depositarium, ostiarios et alios officiales a patribus definitoribus constitutos, schedulamque dictorum officialium vicario relinquere.

III. Sit etiam sollicitus scriba, terminato per definitores anno praeterito, quae revocata non fuerint, in regestro descri-

bere, et, quae de novo statuentur, diligenter adnotare. Scribi etiam faciat litteras gratiosas pro benefactoribus Congregationis, cum appositione sigilli pendentis, quas ipse subscribat. Licentias vero vendendi, seu quovis titulo alienandi, per definitores concessas, ad effectum obtinendi assensum a Sede Apostolica, de more extendat, subscribat, eodemque Congregationis sigillo communiat. Et, ut supradicta commodius valeat expedire, volumus, ut, finito capitulo, tribus diebus, et ultra, si opus fuerit, remaneat in monasterio ubi capitulum fuerit celebratum.

IV. Verum, quoniam, propter ampliationem Congregationis, multae occupationes et causae in dies emergunt, itaut cum difficultate scriba capituli omnibus satisfacere possit; idcirco per patres definitores vel regimen eligatur unus prior claustralis idoneus, fidus, integerrimus et peritus, qui cancellarius patrum vel regiminis vocetur, quique registrandi litteras, instrumenta, decreta, et alias scripturas ad regimen attinentes, necnon litteras scribendi et respondendi, quibus opus fuerit, pro dispositione patris praesidentis et definitorum, ut supra statutum est in praecedenti capitulo numero I et II, curam habeat, qui etiam cum ceteris officialibus publicetur.

V. Praefatus autem cancellarius apud praesidentem regiminis semper maneat, ut, in rebus ad Congregationem pertinentibus, illum operâ suâ iuvet. In eo autem officio, si recte se gesserit, usque ad sexennium, arbitrio regiminis, perseveret, ut non solum praesidi, sed etiam definitoribus, rerum Congregationis, actorum capituli, visitationum et constitutionum, et aliarum scripturarum ad regimen pertinentium, requisitus, notitiam suggerere valeat. Eaque omnia ita callere debebit, et prae manibus habere, ut, quotiescumque opus fuerit, e vestigio proferre possit. Ei autem coadiutor a definitoribus tempore capituli deputetur, ne multitudine negotiorum obruatur.

VI. Praesidens autem, in omnibus negotiis ad officium suum et Congregationis regimen pertinentibus, cancellario tantum utatur, ne res tanti ponderis fidei cuiuscumque committat.

VII. In negotiis vero capitularibus expediendis, ut brevitati simul atque ordini consulatur, curabit cancellarius omnia petitionum abbatum folia in libro ad hoc praeparato agglutinari per ordinem iuxta examen monasteriorum, itaut unicuique folio petitionum vacua libri pagina e conspectu correspondeat, in quo definitores adnotare possint quid super singulis deliberaverint, ut deinde valeant, iuxta ipsorum sententiam, decreta efformare. Eiusmodi autem liber cum praedictis foliis petitionum propriâ manu abbatum subscriptis in acta capituli referatur conservandus, ut expresse appareat de quibus fuerint definitores requisiti, et an opportuna remedia curaverint adhibere.

Caput XIV. De vicario monasterii in quo celebratur capitulum.

Ne pluribus monachorum, sive monasterii in quo celebratur capitulum, curis distrahi seu inquietari definitores contingat, ordinamus quod ipsi definitores per consueta suffragia vicarium monasterii, si fieri potest, eligant eum, qui ante fuerat[1] praelatus eiusdem monasterii, qui rerum et personarum melius conditiones noverit, seu aliquem alium abbatem de capitulo, prout ipsis definitoribus videbitur, qui curam habeat regiminis monasterii ac monachorum, tam ibidem de conventu existentium, quam aliorum ad capitulum venientium. Qui vicarius teneat primum locum post conservatores; quibus absentibus, omnia signa faciat, et particulares

1 Aptius lege *fuerit* (R. T.).

licentias praestet, excepto quod licentiam eundi extra monasterium causâ recreationis dare non possit, quae soli praesidenti reservatur.

Caput XV. De auditoribus causarum pro rebus temporalibus.

I. Ut patres definitores, quibus praecipue incumbit circa monasteriorum et Congregationis reformationes et directionem intendere, curis temporalibus et causarum tumultibus non distrahantur, oneraque partita facilius portentur, ordinamus quod per suffragia a definitoribus eligantur quatuor ex praelatis de capitulo, qui non sint definitores, docti, discreti et idonei ad administrandam iustitiam super causis et differentiis quae solummodo pro rebus temporalibus emerserint inter Congregationem et eius monachos seu monasteria, necnon inter quascumque personas etiam laicas cum monasteriis nostris aut Congregatione nostrâ, si ad auditores ipsos recursum habuerint. Eligatur et unus scriba ex monachis monasterii, vel ex iis qui cum facultate ad capitulum accesserunt; talisque scriba pro quinto sit inferendo[1] iudicio, quoties praedicti non convenirent; cui per definitores dentur coadiutores duo, tam pro regestro conventuum, quam pro licentiis alienationum de more transcribendis. Quae licentiae omnes per ipsos transcribantur, aliàs per scribam definitorum non subscribantur. In quarum fine ponatur: *Praesentibus litteris tantum per sexennium valituris*. Hique quatuor patres appellentur auditores causarum, rerum et iurium temporalium monasteriorum et Congregationis.

II. Ad quorum officium et examen omnia negotia temporalia, lites et controversiae monasteriorum et Congregationis deferantur. Qui, sic electi, ipso facto habeant omnem potestatem cognoscendi et terminandi causas praedictas sine apicibus iuris, summarie et de plano, ac solâ facti veritate inspectâ, terminatasque executioni mandare; et, quod ex inopiâ debitorum ipsi auditores exequi nequiverint, regimen aut visitatores, ad quos illius provinciae visitatio spectet, cum requisiti fuerint, exequi sedulo procurent; quorum sententiis et terminationibus omnes de Congregatione, sive definitor, sive praesidens, aut visitator fuerit, teneantur obedire.

III. Examinent etiam et apud se mature consulant quibus est licentia concedenda quovis titulo alienandi bona stabilia monasteriorum, et huiusmodi licentias de eorum consilio vel concedant definitores vel negent. Quod si qui petere voluerint a capitulo generali confirmationem aliquorum contractuum, deferant ad idem capitulum copiam authenticam instrumentorum super iis factorum, aliter non audiantur; servatis iis quae dicta sunt ad cap. III regulae.

IV. Catalogum etiam sive matriculam conficiant, in qua nomina monachorum, qui illo triennio professionem emiserint, scribant. Notent praeterea singillatim nomina et loca eiectorum et fugitivorum, ut per scribam capituli singillatim in consessu patrum pronunciari valeant; regestrum quoque conventuum singulorum monasteriorum secundum gradum ac officium cuiuslibet, apponendo etiam annum, diem ac locum quo et ubi quilibet professionem emiserit; et in dicto regestro conventus ipsos eo ordine digerant, quo examinandorum monasteriorum schedula per definitores publicanda digeretur. Propter quae servanda mandamus omnibus et singulis conventibus et monachis nostrae Congregationis, ut de cetero litteras et schedulas, talia continentes, ad huiusmodi auditores separatim ab aliis rebus, de quibus scribere definitoribus voluerint, transmittant.

[1] Forsan *inferendus* (R. T.).

v. Si autem unus vel duo ipsorum auditorum causas aliquas ad se spectantes ante dictum auditorum tribunal habuerint (ipsis quorum intererit exclusis), reliqui auditores unà cum eorum scriba eas audiant et definiant.

vi. Ceterum caveant diligenter dicti auditores, ne quidquam (quod absit) ex complacentiâ quovis modo iniuste facere vel determinare praesumant, sed, causarum controversiis auditis, iustitiâ dirigente, iudicent, prout sibi consentaneum visum fuerit.

vii. Ab eorum tamen sententiis liceat aggravato ad definitores appellare; qua appellatione interpositâ, in causas ipsi se amplius non intromittant. Qui quidem definitores non facile sententias revocent, nisi cognitâ causâ et auditis auditoribus.

viii. Verumtamen, ne lites immortales fiant et in longum nimis protrahantur, ipsa appellatio usque ad capitulum proxime futurum inclusive, vel dietam, ob faciliorem solvendi facultatem, pendere possit; quo tempore, si appellantes ipsi prosequi neglexerint, sententia ipsa transeat in rem iudicatam: ita quod, nisi condemnati ante electionem definitorum satisfecerint, in futurâ tunc proximâ electione definitorum voce careant activâ et passivâ, dummodo tempore debito sententia ipsis intimata fuerit.

ix. Sententias autem praedictorum auditorum, ac eorum acta in scriptis redacta, finito eorum officio, volumus regimini consignari, cum aliis scripturis conservanda.

x. Et ut ipsorum patrum auditorum, qui honorabile membrum definitorii esse censentur, elucescat auctoritas, pro gravitate illius tribunalis, locum eis superiorem post vicarium assignamus in toto capitulo, ita ut, in absentiâ vicarii, generalia, in absentiâ vero omnium superiorum monasterii, ubi capitulum celebratur, etiam particularia, iuxta ordinem professionis sibi invicem deferentes, signa faciant: officium vero eorum usque ad absolutionem capituli duret.

Caput XVI. De depositario capituli, et praelatis ad computa monasteriorum deputandis.

i. Quia crescente in dies Congregatione, negotia quoque multiplicari manifestum est, adeo ut nec definitores, nec causarum auditores facile omnia expedire possint: ideo, ut eo facilius onera capituli portentur, quo in plures distributa fuerint, eligatur monachus fidus et omni suspicione carens, atque in computorum arte peritus, qui tempore capituli sit Congregationis depositarius; hoc ordine a definitoribus eligendus: Quilibet definitor in aurem patris praesidentis unum nominet; deinde nominati omnes suffragiis supponantur, et qui plures habuerit voces, sit depositarius; si vero plures in voce pares fuerint, qui superior est professione, praeferatur. Huic depositario praelati marsupia cum suis pecuniis ad monasteria tantum pertinentibus, quas ipsi secum seu alii eorum nomine detulerint, necnon litteras cambii, si quas habent, consignent. Pecunias tamen ad monasteria non pertinentes, si quas penes se aut alio quovis loco aliqui habuerint, in signum humilitatis et reverentiae patri praesidenti manifestent. Ipse vero depositarius super libellis cuiuslibet monasterii, a praelato singulis capitulis deferendis, quae scribenda sunt scribat, videlicet debita, credita illius monasterii cum Congregatione, annatarum scilicet et taxarum supradictarum, et si quas propter eas tempore capituli aut intra triennium imponi contigerit, et similiter debita et credita patris praesidentis, visitatorum, procuratoris generalis et aliorum ex patribus et monachis, qui nomine Congregationis aliquid receperint, prout per auditores causarum diligenter examinata et approbata fuerint.

II. Eligantur etiam duo praelati ad computa monasteriorum, quibus tam dicta monasteriorum, quam etiam Congregationis, necnon praesidis, visitatorum, ac procuratoris computa deferantur, eaque, diligenter examinata, in toto vel in parte approbent aut reprobent, prout iustitia illis suadebit: approbata vero, in libris computorum Congregationis per depositarum adnotari faciant.

III. Redditus quoque singulorum monasteriorum, tam fructuum cuiuscumque generis, quam pecuniarum, rationesque dati et accepti, creditaeque et debitae pecuniae, a praelato, cancellario et senioribus subscriptas, exactissime videant et examinent, et ubi opus fuerit, aeris alieni causas inquirant, et rationem ineant quo modo redimi possit. Eaque omnia pertractent, quae pro cuiusque monasterii utilitate sibi videbuntur expedire, verboque et scripto omnia referant definitoribus, ut possint opportune providere. Quod si in rationibus huiusmodi aliquam invenerint fraudem, contra transgressores severissime procedatur, etiam usque ad depositionem.

Caput XVII. De monasteriorum examinatione.

I. Feriâ secundâ tempestive dicatur missa sine cantu de dominicâ, cui omnes intersint definitores, nisi aliqui tunc temporis celebrare voluerint. Si duplex festum occurrerit, eâ die dicatur missa de festo, et fiat commemoratio de dominicâ.

II. Completâ missâ, pulsetur pro capitulo; coadunatisque definitoribus, genibus flexis, aliquantisper orent; factoque signo a patre praesidente, sedeant omnes: quem etiam modum teneant, quoties ad capitulares actiones celebrandas ingrediuntur.

III. Fient igitur primo per scribam capituli duae schedulae, in quibus pro dispositione patris praesidentis ponantur omnia monasteria Congregationis, quo ordine examinanda fuerint; quarum altera publice appendatur prae foribus definitorii, ut sciant omnes quo ordine et quando sunt examinandi, et se praeparent ut vocati praesto esse possint; altera vero remaneat penes patrem praesidentem, ut sciat quo ordine praelati olim monasteriorum vocari debeant.

IV. Postea vero vocentur auditores causarum cum eorum scribâ, qui omnes admoneantur a patre praesidente ut officium sibi commissum strenue et integre exerceant, iustitiamque omnibus cum Dei timore administrent, et, quae agenda erunt, quanto citius exequantur et terminent, et, ut capitulum de auditoribus causarum legant et diligenter ponderent, hortetur. Et primo regestum conventuum expediatur; deinde pater praesidens distribuat unicuique definitorum officia, adnotationes, videlicet, mutandorum monachorum, ordinandorum, litterarum gratiosarum, extraordinariorum, et aliorum huiusmodi, prout ipsi patri praesidenti videbitur.

V. Post haec procedant ad monasteriorum examinationem, habitâ prius plenâ et exactâ a visitatoribus informatione status monasteriorum, quae ab ipsis visitata fuerunt; imprimis statuentes, quod, si is, qui fuerit praelatus monasterii, de quo facienda est examinatio, sit definitor, exeat de definitorio.

VI. Similiter si quis definitorum habeat praelatum sibi consanguinitate usque ad secundum gradum inclusive coniunctum aut comprofessum, quando de ipso praelato fit examinatio, definitor ille tunc exeat, praesensque non sit in illâ examinatione. Quod idem servari volumus in examine praelatorum monialium curam habentium.

VII. Advocentur itaque singillatim praelati olim monasteriorum, secundum ordinem schedulae ut supra expositae,

et unusquisque super negotiis sui monasterii examinetur, qui, omnibus, quae dicere voluerit, in schedulam redactis, ut supra, eam manu suâ subscriptam relinquat.

VIII. Habitâ demum de omnibus informatione, notentur in uno folio, si quae reprehensione digna fuerint, et accersito eo, qui est reprehendendus, pater praesidens, neminem specialiter nominando aut dicendo unde informationem habuerit, moneat ipsum hoc modo, videlicet:

IX. « Ad nos pervenit, *vel*, nos audivimus sic et sic »: et praecipue interrogetur praelatus distincte et seriatim de sibi oppositis gravioribus, ne inauditâ parte contra eum minus canonice procedatur; similiter cum quocumque alio, si praesens fuerit in capitulo, agatur; et tandem, auditâ eius responsione, ipsum (prout definitores iudicaverint expedire) vel absolvant, vel moneant, corripiant, aut puniant, quam correctionem vel admonitionem volumus recipi omni reverentiâ et submissione.

X. Si vero patribus relata fuerint aliqua, de quibus tunc certa informatio haberi nequeat, committantur visitatoribus anni sequentis illius monasterii, ut examinent et procedant, prout in capitulo de visitatoribus ordinabitur.

XI. Examinatis igitur supradicto ordine monasteriis omnibus, procedatur postea ad examinationem praelatorum, qui monialium curam habent. Qui praelati a definitoribus singillatim de unoquoque monasterio interrogentur si quae dignâ notatione, correctione aut provisione invenerint; quae omnia per scribam adnotentur, sicut supra dictum est de aliis monasteriis; et similiter proferantur litterae, si quae sunt ad definitores a monialibus missae, aut aliter dicta monasteria monialium concernentes.

XII. Postremo ordinamus etiam et praecipimus ut deinceps apud patrem praesidentem teneatur liber successoribus consignandus, in quo per ordinem describantur ex unâ parte omnes illi qui in Congregatione scandalosi, criminosi, inquieti, ac processati fuerint; ex alterâ vero parte, e directo contrapositâ, adnotentur approbationes et attestationes visitatorum de eorum emendatione et morum conversione definitoribus factae. Et postquam tribus vicibus a visitatoribus diversis fuerint factae dictae approbationes, de quibus in eodem libro constare debebit ex supradictorum visitatorum subscriptione, possint illi, de quorum emendatione constabit, promoveri ad ordines, gradus, dignitates et officia respective, dummodo favorabilia habeant omnia suffragia novem definitorum, et non alio modo. Inviolabiliter autem haec constitutio in perpetuum servetur, alioquin nullas et invalidas huiusmodi promotiones ad dignitates et officia ipso facto volumus et declaramus. Teneantur autem praelati et visitatores definitorio dictos criminosos, si quos habuerint, denunciare.

Caput XVIII. De modo quo definitores expediant terminanda.

I. Expeditâ itaque monasteriorum examinatione, praesidens capituli (quem volumus esse promotorem omnium causarum, ita tamen ut tam praesidens capituli quam etiam regiminis teneatur quaecumque proponere, super quibus ab aliquo definitorum vel visitatorum fuerit requisitus) omnia, quae notata sunt per scribam, in medium seriatim et successive definienda producat.

II. Et incipiens a novissimis usque ad primos, sciscitetur uniuscuiusque vota, ultimo ipse dicturus. Et uno loquente, ceteri taceant. Si quem vero deprehenderit in dicendo prolixiorem extra materiam vagari, moneat eum ut exponat votum suum paucis verbis et ad rem pertinentibus.

III. Omnibus vero auditis, illa opinio, in qua ex novem definitoribus septem convenerint, ab omnibus censeatur definita. Scribantur autem terminata a definitoribus in libro, in quo insertae sunt petitiones abbatum, per scribam, e regione petitionum, per capita summarie, prout supra determinatum est cap. XIII *De electione scribae*.

IV. Post haec vero definitores legi faciant ordinationes praeteriti capituli, et similiter quae fuerint ordinata per patrem praesidentem, regimen, aut visitatores intra triennium, et iudicio duarum ex tribus partibus vel approbentur vel revocentur.

V. Quae autem de novo tunc ordinata fuerint, seu terminata, serventur quidem in Congregatione, sed non registrentur, nec vim legis obtineant, nisi per triennium practicata fuerint, et per sequens capitulum confirmata.

VI. Novae autem ordinationes non facile fiant, nisi ex urgentissimâ causâ et maximâ cum maturitate. Propterea ordinamus quod, si quae in posterum ordinationes faciendae sunt (postquam fuerint a patribus definitoribus formatae, et per eorum suffragia approbatae), exhibeantur et relinquantur per aliquod tempus praelatis omnibus considerandae. Quibus postea convocatis, legantur singillatim per scribam, aut cui definitores mandaverint, et, quae a duabus ex tribus partibus dictorum praelatorum concordi voto approbatae fuerint, patres definitores per scribam capituli faciant publicari, sequenti triennio practicandas, et in futuro proximo capitulo, modo quo supra, a duabus praelatorum partibus approbandas et confirmandas, quae deinceps non possint, nisi eodem modo, quo confirmatae fuerint, revocari.

VII. Terminata vero per anteriora capitula nolumus qualibet facilitate revocari, sed, si quae in dubium adduci contigit, per subsequens capitulum minime revocata, nullatenus proponantur examinanda, nisi de consensu duarum partium definitorum; quae tamen ex toto vel in parte revocari non poterunt, nisi, ex novem definitoribus, ad minus octo consenserint; et quotiescumque aliquid antea per patrum decreta ordinatum alterari quacumque de causâ contigerit, in decreto posteriori fiat mentio prioris; alioquin posterius nullum sit, et decretum prius emanatum in suo robore permaneat.

Caput XIX. De calculo expensarum.

I. Post examinationem monasteriorum, et ante novorum officialium et praelatorum electionem, definitores videant computa Congregationis per deputatos ad computa monasteriorum approbata, et per depositarium annotata, necnon calculum expensarum, triennio proximo praeterito, nomine Congregationis, tam per patrem praesidentem et visitatores, quam etiam per alios nomine Congregationis, quacumque ex causâ factarum, ac pariter debitorum et creditorum. Quo inspecto, sint solliciti ut huiusmodi credita exigantur et debita solvantur. Taxa monasteriorum renovetur, quoties capitulo generali expedire visum fuerit.

II. Inquirant etiam an solutus fuerit census unius unciae auri, quem Congregatio tenetur annuatim solvere Camerae Apostolicae in festo Apostolorum Petri et Pauli in signum perpetuae libertatis et confirmationis privilegiorum nostrorum.

III. Omnibus itaque mature ac diligenter perpensis, si pecuniae desunt pro publicis dispendiis, imponantur cuilibet monasterio plures vel pauciores (prout necessitas exegerit), cum praefixione termini ad solvendum, ac quibus et ubi solvi debebunt.

IV. In solutione autem pecuniarum,

quae per singulos annos a monasteriis nostris Romae facienda est, singula monasteria integram summam, quam debent procurariae generali vel agentibus pro Congregatione in Urbe Roma, suis expensis illuc deferant vel transmittant. Quaestores vero, qui Venetiis vel alibi degunt, dispendiorum notam secum deferant, quae pro singulis monasteriis facta fuerint, eamque eorumdem abbatibus consignent, ac, si quid restat satisfaciendum, exigant sine morâ solvendum.

Caput XX. De praesidentis regiminis electione.

I. Die primo post praedictorum omnium expeditionem (etiamsi superius ordinata ex integro expedita non fuerint), ut electio praesidentis regiminis celebrari possit, cantetur solemniter per praesidentem missa de sancto patre nostro Benedicto. Qua finitâ, congregatis definitoribus, praesidens capituli exhortetur eos pro novo praesidente regimiminis eligendo, ut eum eligant, quem pro Congregationis bono magis idoneum utilioremque probaverint.

II. Praesidens porro per has vices deputari debet, videlicet: citra Alpes eligetur semel et iterum professus in monasteriis provinciarum Siculae, Neapolitanae, Romanae et Etruscae, hoc est per sexennium; expleto vero huiusmodi sexennio, eligatur ultra Alpes professus ex monasteriis provinciarum Venetae, Lombardorum et Liguriae, per novennium, singulis trienniis deputandus. In quibus provinciis, exceptâ Siculâ, ob distantiam loci, respective residere teneatur. Et sic semper servando hunc ordinem.

III. Modus autem electionis erit iste. Quilibet definitor scribat in schedulâ primo nomen suum, deinde nomen illius quem eligere in praesidentem intendit: *Ego D. N. eligo in praesidentem D. N.:* et scriptum ponat in vase ad hoc praeparato. Hoc facto, definitores vocent scrutatores, qui scrutentur simul secrete singulorum suffragia: in quem vere[1] quinque voces convenisse viderint, eum praesidentem pronuncient: quod si non convenerint, tunc omnes, nominati in praesidentem a definitoribus, scrutinio supponantur, scrutinium vero dicti scrutatores videant, et illud notent; et in quem plura vota convenerint, dummodo non sint infra quinque, ille sit praesidens. Si vero aliqui fuerint pares in quinque vocibus, vel supra, isti iterum votis subiiciantur usque tertio inter definitores, et qui plura habuerit vota, ipse erit praesidens; et si iterum fuerint paria, pronuncietur ex concurrentibus qui est antiquior in Congregatione.

IV. Supradicta autem vota si quis in actu scrutinii palam vel clanculum ostendere vel per alterius manus dare suffragia praesumpserit, poenam privationis vocis activae et passivae incurrat. Quod idem intelligimus de scrutiniis, quae tam per definitores quam per patres in capitulo generali vel in dietâ congregatos fieri contigerit.

V. At si ex nominatis in praesidentem nemo quinque voces habuerit, votis semel secundo, et non amplius subdantur. Qui si nec tum in sufficientibus votis convenerint, advocentur quatuor auditores causarum, et, eis adiunctis, de omnibus nominatis per definitores in praesidem fiat scrutinium, et in quem sex ad minus voces convenerint, praesidem pronuncient. Si vero aliqui fuerint pares in sex vocibus, vel supra, isti iterum suffragiis committantur usque tertio; et qui plures habuerit voces, ipse erit praesidens; et si iterum fuerint pares, pronuncietur qui est prior in Congregatione: electum vero in praesidentem huiusmodi onus volumus acceptare. Deinde vocent omnes patres de capitulo, et qui

1 Aptius lege *vero* (R. T.).

in eodem resident monasterio, et coram eis electus praesidens pronuncietur per antiquiorem ex definitoribus, qui electus continuo postulet, attento onere sibi imposito, pro se ab omnibus orari, et omnes successive patres habentes vocem in capitulo ad pacis osculum recipiat.

VI. Quibus peractis, is qui fuerit praesidens capituli, vel antiquior definitor, si ipse praesidens capituli electus esset in praesidentem regiminis, incipiat *Te Deum laudamus*, et cantando omnes processionaliter ad ecclesiam accedant, praesidente regiminis in digniori loco ipsos comitante.

VII. Cum vero perventum fuerit ad chorum, idem praesidens regiminis cum illo qui fuit praesidens, vel cum antiquiore definitorum, si ille ut supra factus esset praesidens regiminis, et alio ex antiquioribus definitoribus ante altare se prosternat, et finito *Te Deum laudamus*, is, qui fuit praesidens capituli vel antiquior, dicat: ℣. *Salvum fac servum tuum*, ℟. *Deus meus sperantem in te*, ℣. *Mitte ei, Domine, auxilium de Sancto*, ℟. *Et de Sion tuere eum*. ℣. *Dominus vobiscum*. ℟. *Et cum Spiritu tuo*.

OREMUS.

Omnipotens sempiternus Deus, qui facis mirabilia magna solus, protende super hunc famulum tuum praesidentem nostrum, et super Congregationem illi commissam, spiritum gratiae salutaris, et, ut in veritate tibi complaceat, perpetuum ei rorem tuae benedictionis infunde.

Porrige, Domine, huic famulo tuo praesidenti nostro dexteram tuam per intercessionem beatae et gloriosae semperque Virginis Dei Genitricis Mariae, et auxilium ei supernae virtutis impende.

Intercessio nos, quaesumus, Domine, B. patris Benedicti abbatis commendet, ut, quod nostris meritis non valemus, eius patrocinio assequamur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

VIII. Si vero contigerit electum huic functioni non interesse, eius locum et vicem teneat antiquior definitorum, et, omisso osculo pacis, cantetur *Te Deum laudamus* cum ℣. et orationibus.

I. Quia experientiâ magistrâ didicimus praelatorum crebram mutationem monasteriis in spiritualibus et temporalibus esse damnosam, idcirco monemus ut in electione seu novâ institutione praelatorum huiusmodi crebra mutatio vitetur, et, quantum fieri poterit, non mutentur praelati, nisi elapso sexennio, praeterquam ob rationabilem et legitimam causam. Ultra sexennium vero non possint, etiam praetextu simplicis administrationis, nisi talis administratio fuerit per breve spatium temporis, puta quatuor vel sex mensium ad summum, in regimine eiusdem monasterii ullo modo permanere, nec ad illud regendum iterum assumi, nisi totidem annis vacaverint, quot illi praefuerunt. Quod idem de thesaurario, procuratore generali, cancellario, capsario Congregationis, coadiutore procuratoris in curiâ, et pariter de prioribus, magistris novitiorum, et cellerariis decernimus inviolabiliter observari, iuxta formam Brevis Alexandri VII et Clementis X. Caput XXI. De praelatorum electione.

II. Ceteri quoque officiales a praelatis monasteriorum ad rectorias, vicariatus, procurationes, vel ad quamlibet aliam administrationem, aut exercitium iurisdictionis spiritualis aut temporalis intus et extra monasterium deputati, elapso sexennio, a praedictis officiis omnino removeantur.

III. Et quia tempore capituli praelationes et dignitates omnes in Congregatione nostrâ vacare intelliguntur, ut eisdem sic per absolutionem in capitulo

sequutam vacantibus provideatur, modus electionis instituendae, tam de illis qui immediate antea erant praelati, quam de illis qui de novo ad praelationem promovendi sunt, erit iste:

IV. Primo definitores ineant inter se tractatum de patribus qui gubernio sint restituendi, de iis qui promovendi de novo, et de illis qui sunt mutandi: nec ullum possint absolutum a praelatione relinquere, vel de novo ad praelaturam promovere, nisi de his inter definitores tractatu et scrutinio praemisso. Unde, si aliquem ex praelatis anni praeteriti parum idoneum regimini, praevio dicto tractatu, definitores existimaverint, poterunt talem, ne per ipsum aliquid detrimenti, sive in temporalibus, sive in spiritualibus, Congregatio nostra patiatur, secundum propriam conscientiam nón idoneum iudicatum, in suffragiis ferendis a praelatione excludere. Hac tamen differentiâ, quod, ut excludatur a praelatione ille qui anno praeterito erit[1] praelatus, septem ex novem definitoribus per vota secreta consentire debent; ut vero a praelaturâ arceatur de novo promovendus, sufficit, si a tribus, ex iisdemmet novem votis, ut supra convenientibus, reprobetur. Quod idem de prioribus observari volumus.

V. Demum quilibet definitorum scribat in praefatâ schedulâ nomina praelatorum quos nominare voluerit, unicuique monasterio praelatum unum habilem, prout conscientiae suae videbitur, assignando (ita tamen quod nullus praelatus amoveatur, de quo non amovendo prius definitores inter se tractaverint, et hoc inviolabiliter observetur), praefatamque schedulam in vase ad hoc praeparato imponat.

VI. Postmodum vero vocentur scrutatores, qui praefatas schedulas diligenter scrutentur, et praelatos, in dictis schedulis nominatos, fideliter in unam amplam schedulam redigant, unicuique monasterio attribuendo nominatos in eodem monasterio, etiamsi plures in uno monasterio fuerint nominati, et ipsam schedulam praefatis definitoribus repraesentent, in quâ si reperietur de aliquo praelato dispositum fuisse aliter quam supra dictum est, tunc pater praesidens omnino prohibeat talem praelatum suffragiis subdi, imo absque ullâ discussione eumdem in monasterio, in quo prius erat, describi et nominari faciat; schedulas vero, quas praefati scrutatores scrutati fuerint, comburant, et omnia secreta teneant, ne scandalum aliquod oriri possit. Qui, si contra fecerint, puniantur, prout supra de ipsis revelantibus dictum est. Quo facto, praelati singuli votis supponantur, et in quem plura suffragia conveniunt, ille praeferatur monasterio de quo agitur.

VII. Hoc sane volentes, quod, si quis eorum, pro quo vota dantur, fuerit de definitoribus, ut liberius de eo disponatur, exeat de definitorio, donec fuerit factum scrutinium.

VIII. Quod si contigerit eumdem patrem, in duobus vel pluribus monasteriis nominatum, aliis patribus in suffragiis anteferri, fiat scrutinium iterum, et pro quo monasterio plures repertae fuerint voces, illi praeficiatur. Ad depositionem vero praelatorum in poenam, decernimus ut nonnisi causâ cognitâ, et secundum quod ordo iuris ac ipsorum demerita postulaverint, definitores procedant.

IX. Advertant autem ipsi fratres definitores, aut etiam qui pro dietis[1] celebrandis infra triennium congregabuntur, ne in promotionibus ad dignitates, praelaturas, officiave cuiusvis generis, in

1 Aptius lege *erat* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *dictis* pro *dietis* (R. T.).

Congregatione faciendis, ullum omnino promoveant ad favorem cuiuscumque principis aut praelati extra Congregationis gremium (hoc enim prohibetur per duo diplomata Pii V, quorum alterum expeditum fuit sub die VII aprilis, alterum XXVIII eiusdem mensis et anni MDLXXI, districtius autem per diploma Gregorii XIII die VII aprilis MDLXXIV a sanctissimis dominis nostris Urbano VIII et Clemente X confirmatum et ampliatum, quod legendum est quotannis coram omnibus de capitulo sabbato in primo actu capituli); sed illos tantum ad huiusmodi praelaturas vel officia assumant, quos religionis zelus, morum probitas, et litterarum scientia, ac regulae observantia commendant.

Caput XXII. De conventuum ordinatione.

I. Expeditis praelatorum electionibus, tractent deinde definitores de conventuum ordinatione.

II. Videant itaque primo, an monasteria prioribus, decanis, magistris novitiorum, cellerariis et monialium confessoribus indigeant; quod si iudicaverint in aliquo monasterio aliquem promovendum, aut ex illius monasterii superiorum instantiâ, vel ex ipsorum definitorum propriâ consideratione; tunc (servatis omnibus in apostolicis litteris expressis, et quae in praesentibus constitutionibus, et praesertim in declaratorio regulae cap. XXI de huiusmodi electionibus statuuntur), definitores ipsi diligenter de eo ineant cum Dei timore tractatum: declarantes illos, de quibus tunc agetur, nequaquam legitime promoveri posse, nisi, ex novem definitoribus, saltem septem consenserint: quem etiam votorum numerum in eorum absolutione necessarium esse decernimus.

III. Et ne definitorum iudicium in aliquem errorem labatur, visitatores in monasteriis visitandis interrogabunt praelatum, ac ceteros monasterii superiores, an mutuo inter se consilio tractaverint (quod eos omnino facere volumus), sit ne aliquis in monasterio monachus morum probitate et scientiâ dignus, qui promoveri possit ad decanatum, itemque ex clericis ad subdiaconatum, diaconatum, aut sacerdotium. Et si aliquos post huiusmodi tractatum dignos invenerint, qui proponantur visitatoribus approbandi, mandabunt ipsi visitatores, praedictos sibi in schedulâ descriptos exhiberi, atque a praelato et singulis superioribus, iuramento praestito, exigent, an affectione et inordinatâ animi inclinatione aliquem proposuerint, aut odio vel malevolentiâ praetermiserint, an vero quos dignos et idoneos ad gradus et officia iudicaverint; deque sic nominatorum vitâ et moribus, praesertim illorum qui ad decanatum promovendi essent, a ceteris probatae fidei monachis exactissime inquirent, et singulorum testimonia in acta referri iubebunt. Industriam vero ac scientiam visitatores ipsi praesentes diligenter examinabunt, servatâ formâ, quoad promovendos ad decanatum, quae infra in secundâ parte Constitutionum cap. XX num. XV praescribitur, et, quos idoneos repererint, approbabunt. Decanorum autem et priorum claustralium vitam, mores, industriam, doctrinam et sollicitudinem, tum a praelato et superioribus, tum ab aliis diligenter explorabunt; cum enim ex eorum numero eligantur priores et abbates respective, omnium optimi sunt approbandi. Quos igitur dignos iudicaverint visitatores (super quo eorum conscientiam oneramus), approbabunt, et in acta referri mandabunt. Caveant autem visitatores ne aliquem approbent qui per integrum saltem annum in eodem monasterio commoratus non fuerit, aut certe bonum testimonium habeat ab his praelatis et supe-

rioribus, cum quibus eo anno, licet in diversis monsteriis, vixerit. Hoc attento, quod titulares praelati deinceps neque in abbates cum administratione, neque in priores, neque in decanos promoveri poterunt.

IV. Prohibemus quoque ne quis ad decanatum, nec ad aliquem superioritatis gradum, etiamsi sacerdos ad Congregationem venerit, assumi possit, nisi decimosexto, nec ad curam novitiorum, nisi decimoctavo anno respective in Congregatione completo, ut supra in declaratorio regulae, cap. XXI, num. IV[1].

V. Et nemo in priorem aut abbatem promoveri possit, nisi per quinquennium completum in decanatu aut prioratu respective laudabiliter vixerit, prout in praefato cap. XXI[2], num. XI[3].

VI. Videant consequenter definitores si monasteria sacerdotibus, cantoribus et aliis quibuscumque monachis indigeant, et pro qualitate loci, concursu, frequentiâ populi et dignitate ecclesiae opportune provideant, servatâ tamen formâ decreti sacrae Congregationis Concilii de celebratione missarum, ubi decernitur, ut numerum familiae singulorum monasteriorum, capituli generalis sententiâ et auctoritate praefinitum, iidem regularium superiores perpetuo servare omnino teneantur, nec possint illum quoquomodo augere, etiam praetextu augmenti reddituum, absque sacrae ipsius Congregationis licentiâ. Quem quidem numerum, iam unicuique nostrae Congregationis monasterio capituli generalis voto et auctoritate praefixum, nemini liceat praelatorum nostrorum ullo pacto minuere, vel pro obtinendâ huiusmodi augendi licentiâ ad eamdem sacram Congregationem recurrere, nisi ex urgentissimâ et legitimâ causâ in capitulo generali a definitoribus approbandâ, poenas in praedicto decreto contentas incursuri. Statuatur item ex eo numero quot decani, quot sacerdotes, quot clerici singulis monasteriis sint adscribendi; sic enim fiet ut ex certo uniuscuiusque monasterii monachorum numero, certus etiam numerus omnium in Congregatione monachorum determinetur, adeo ut singulis annis non plures novitii ad probationem recipiantur, quam quot de praescripto numero fuerint imminuti. Insuper si qui ex legitimâ causâ petant aut indigeant mutatione, prout fieri poterit et definitoribus videtur, fiat provisio.

VII. Ad tollenda autem scandala et incommoda, quae ex frequentibus monachorum mutationibus saepenumero etiam cum animarum detrimento oriuntur, statuimus quod monachi nostrae Congregationis non levi causâ mutentur, sed tantum ex manifestae infirmitatis causâ, quibus, medicorum consilio, aëris mutatio subveniret, aut si huiusmodi mutatio ad animae salutem esset necessaria, vel aliâ gravi causâ a definitoribus vel regimine aut a visitatoribus approbandâ. Mutatis autem, visitatores aut definitores aut regimen, per quos mutari contigerit, provideant ut omnia itineri necessaria tribuantur, praescriptâ quoque eis viâ, quâ directe ad monasteria sibi assignata pergant, ita ut vagandi tollatur occasio, et commodis monachorum, qua decet charitate, consulatur.

VIII. Mutationes vero praedictae, quantum possibile est, fiant ad loca viciniora et magis propinqua, ut expensis simul et vagationi monachorum parcatur, et ne cogantur diversa monasteria et hospitia circuire. Quod praecipue circa iuvenes observetur, prout supra ordina-

1 Male edit. Main. legit *num. 7* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *cap. 31* (R. T.).
3 Potius lege *XII* (R. T.).

tum est in declaratorio regulae, c. LXVII, num. XV[1].

IX. Scriba vero capituli monachos et monasteria, a quibus amovendi sunt et ad quae transmittendi fuerint, in scriptis redigat. Nec catalogis mutationum, quae per capitulum aut dietas fiunt, adhibeatur fides, nisi subscriptis manu ipsius scribae, sive cancellarii, vel unius ex praelatis, vel procuratoris in Curiâ, vel notariorum fidem facientium eos cum originali convenire.

X. Statuentes insuper quod, quando monachi mutantur de monasterio ad monasterium, competenter induti mittantur, et maxime in primâ mutatione eis omnino provideatur de clamyde, seu mantello panneo, ocreis, calcaribus, aliisque necessariis, prout in inventario suorum vestimentorum cognoscentur indigere.

XI. Pecunias vero, non solum quas pro vestimentis deferunt, sed etiam omnes alias, cum ad monasteria sibi assignata pervenerint, statim praelatis revelent, depositario consignandas, quas nolumus nisi de licentiâ abbatis expendi.

CAPUT XXIII. De visitatorum et procuratoris in Curiâ electione.

I. Demum ipsi definitores eligant sex praelatos in visitatores, ultra praesidentem, religionis zelo, morum probitate, litterarumque scientiâ conspicuos, qui teneantur in illis provinciis, in quibus visitatores deputati fuerint, munus suum cum omni diligentiâ subire, et intra tempus a constitutionibus praescriptum absolvere.

II. Modus autem eligendi erit iste. Quilibet definitor secrete scribat in unâ schedulâ sex praelatos supradictis qualitatibus praeditos, duos videlicet ex Neapolitanâ, Romanâ et Etruscâ; ac alios duos ex Lombardâ, Venetâ, Igurâ provinciis, ex diversis tamen dictarum provinciarum monasteriis, respective professos, et reliquos duos, iuxta praescriptum nostrae Congregationis, pro regno Siciliae, ut statuitur in Brevi Pauli V: postea ipsam schedulam patri praesidenti praesentent: deinde nominati exponantur votis, et qui habuerint plures voces, visitatores existant: quando vero plures concurrunt in vocibus, antiquior professione praeponatur.

III. Statuimus tamen, iuxta formam litterarum apostolicarum Gregorii XIII, ut, qui in uno capitulo fuerit definitor, illo triennio visitator esse non possit. Similiter qui anno praeterito fuerit visitator, nisi elapso sexennio in visitatorem eligi nequeat. Visitator autem solum actu, sequenti immediate triennio illa monasteria visitare non valeat quae praeterito triennio etiam actu visitaverit. Visitatio vero monialium committi non possit iis, qui, immediate ante, eas actu vel officio visitaverint.

IV. Tradant denique definitores binis quibusque visitatoribus, iuxta praedictas litteras apostolicas, schedulam, in qua descripta sint non solum ea quae de visitatoribus Congregationis nostrae constitutiones mandant observari, sed etiam alia quae ipsi definitores iudicaverint visitatoribus ordinanda, tam in genere quam in specie, pro singulorum monasteriorum exigentiâ.

V. Postea ineant tractatum de eligendo procuratore generali in Curiâ Romanâ; cuius officium cum maximi sit ponderis, eligatur spectatae vir probitatis, industriae ac fidei, qui sit abbas regiminis, et non solum ingenio et gravitate morum commendetur, sed etiam in abbatiâ triennium ad minus compleverit, et cuius vita in aliis etiam officiis laudabiliter acta firmum et grave dederit testimonium, eum posse tanti oneris et honoris nomen sustinere; accesseritque gravior quaedam et continuata visitatorum con-

1 Edit. Main. legit 13 (R. T.).

firmatio. Ad eius enim officium spectat Congregationis negotia tractare in Curià, ex definitorum capituli generalis aut patrum regiminis praescripto, omniaque ad patrem praesidentem referre, Congregationis iura tueri, annatas quindenniorum, quartam partem fructuum, et contingentem partem subsidii quadringentorum millium scutorum et aliorum omnium, aut aliàs impositorum aut in posterum imponendorum, et annuum censum unius auri Camerae Apostolicae in festo Ss. apostolorum Petri et Pauli, in signum perpetuae libertatis et confirmationis privilegiorum nostrorum, quotannis solvere ex pecuniis sibi per monasteria aut per quaestorem transmissis.

vi. De quibus bis in anno rationem reddere teneatur abbatibus S. Pauli de Urbe et S. Mariae de Farfa, cum assistentià alicuius computistae a definitorio ad haec specialiter deputandi; sciatque se, si in hoc unquam defecerit, a capitulo generali, vel etiam a dietà, gravissime puniendum esse. Visitatoribus etiam, dum monasterium S. Pauli visitaverint, idem procurator generalis ostendat annua suae administrationis computa, librosque computorum secum deferet ad capitulum generale a definitorio exacte recognoscendos et subscribendos.

vii. Interim vero capsa procurariae generalis nullo modo sit apud computistam Congregationis, sed apud aliam personam fide dignam a definitorio eligendam; a qua capsà computista praedictus non extrahet summam aliquam quovis titulo solvendam absque mandato a patre procuratore generali subscripto: in casu autem reductionis vel extinctionis censuum, debitorum vel aliorum particularium computorum, computista pro tempore, sub poenà depositionis et inhabilitatis ad quoscumque gradus mittere teneatur eorum exscriptum monasteriis, ad quae respective spectaverint, spatio unius mensis.

viii. Modus autem electionis eiusdem procuratoris generalis, prout firmatum fuit auctoritate apostolicà per Breve Clementis X sub datum die xxii augusti mdclxx, erit iste. Eligatur ab universo capitulo generali ex omnibus abbatibus ad id muneris, ut supra dictum est, idoneis, qui omnes indiscriminatim suffragiis eiusdem capituli generalis committi debent. Ille vero ex abbatibus, in quem plura vota consenserint, censeatur legitime electus in procuratorem generalem paribus autem apparentibus suffragiis, qui provectior in religione fuerit, is procurator erit habendus. Porro, quicumque ille sit, singulis in capitulis generalibus omnium patrum scrutinio submittatur, iterum in dicto officio per maiorem supra dimidiam vocum partem, si aptus repertus fuerit, confirmandus.

ix. Advertatur praeterea, quod, iuxta Breve Pauli V, nunquam abbas S. Pauli de Urbe et eligendus in procuratorem sint ex monasteriis earumdem provinciarum, sed diversarum eligantur, ut, si contigerit procuratorem electum esse professum ex monasteriis provinciarum Lombardiae, Venetae vel Ligurae, tunc abbas S. Pauli ex aliquo monasterio Romanae, Neapolitanae, Siculae vel Etruscae deputetur, et vice versà: multo minus eligatur in procuratorem abbas S. Pauli, sed procurator eligendus sit regimine et personà penitus ab eo distinctus; imo nec ipse abbas, qui est procurator generalis, finito tempore suae administrationis, deputari possit immediate ad regimen S. Pauli; nec abbas S. Pauli, immediate post regimen eiusdem, eligi queat in procuratorem generalem; sicut in procuratorem generalem eligi duos abbates eiusdem monasterii

professos successive, aut alterum in procuratorem generalem, alterum in praesidentem Congregationis, simul, omnino prohibemus. Declarantes nullam et invalidam electionem praefatam in qua praedicta omnia et singula servata non fuerint.

x. Abbati in procuratorem electô non deputetur monasterium aliquod regiminis, sed abbatia solius tituli. Durante vero tempore suae administrationis, eligi non possit procurator generalis in definitorem aut visitatorem; quod pariter fieri prohibemus eo anno et in eo capitulo, quo a procuratoriâ generali quocumque modo contigerit cessare. Excludimus etiam procuratorem generalem omnino a dietâ, tantoque tempore a procuratoriâ vacare iubemus, quanto ante in eâ perduraverit; paribusque rationibus nolumus patrem praesidentem Congregationis tum pro eo tempore, quo praesidis munus gerit, tum pro triennio immediato, quo ab eo absolutus est, cooptari posse in procuratorem generalem, et, vice versâ, procuratorem in praesidem.

xi. Abbas, qui eligitur in procuratorem generalem, iuramentum, ut moris est, reverendissimo definitorio exhibeat, se nullam dispensationem ad quoscumque gradus, dignitates, sacros ordines, aut ad quodcumque aliud nostris constitutionibus repugnans, impetraturum, nisi de speciali definitorum vel patrum regiminis mandato, et in quantum potest pro sui muneris officio dictas dispensationes se impediturum. Quod si ad eius notitiam pervenerit aliquem ex nostris monachis id attentasse, teneatur quamprimum patri praesidi vel regimini denunciare, graviter eum, qui has dispensationes procuraverit, punituro. Si vero eligatur in procuratorem generalem abbas absens a capitulo, hoc idem iuramentum intra octavam diem, a qua Romam pervenerit, abbati S. Pauli praestabit, eiusque facti authenticum testimonium patri praesidi transmittat.

xii. Singulorum item monasteriorum negotia curabit et causas defendet, et, prout opus fuerit, tam de rebus publicum Congregationis bonum concernentibus patrem praesidem certiorem faciet, quam de privatis monasteriorum negotiis eorum superiores. Et si contingat vel morte vel quovis alio casu deficere procuratorem generalem, tunc, qui erit abbas S. Pauli, curam gerat usque ad futurum capitulum procuratoriae praedictae, eodem modo, quo de procuratore generali est definitum: in suo robore semper permanente statuto prohibente ne abbas S. Pauli, vel tunc, vel immediate post, eligatur in procuratorem generalem.

xiii. Si vero ex aliquâ gravi culpâ (quod Deus avertat) iustitiae rigor exposcat ut ad eiusdem procuratoris depositionem in poenam deveniatur, vel pro bono Congregationis regimine contingat ut ab officio absolvatur, ad huiusmodi provisiones per definitores tantum, absque aliorum praelatorum suffragiis, dummodo ex novem definitoribus septem consentiant, procedatur.

xiv. Ut denique tanti officii onus facilius sustinere valeat, deputetur ei a definitoribus, aut a patribus regiminis, coadiutor, qui sit decanus, cuius operâ in scribendo et aliis negotiis utatur: gravis et ipse, industrius, probitateque et ingenio conspicuus, qui etiam eius vices (si quando eum abesse contigerit) sine Congregationis incommodo gerere possit. Hic, qui comprocurator appellatur, praesit omnibus decanis, etiam magistris novitiorum, et subiaceat in temporalibus procuratori generali, in spiritualibus vero abbati S. Pauli tantum,

a quo teneatur accipere benedictionem, dum e monasterio egreditur et ad illud revertitur. Quod idem dicimus de computista, qui semper sit decanus, et teneat locum immediate post comprocuratorem.

Caput XXIV. De epistolis dirigendis et de loco celebrandi capitulum.

i. Expeditis omnibus, et ante capituli absolutionem, si quae responsivae vel missivae conficiendae sunt litterae, satisfiat huic muneri per aliquem ad hoc idoneum a definitoribus deputatum. Quas litteras definitores diligenter videant, et si aliquas iudicaverint memoriâ dignas, registrari faciant per cancellarium.

ii. Consequenter pro futuro capitulo celebrando idoneus in aliquo Congregationis nostrae monasterio locus eligatur. Declaramus autem monasteria pro celebrando capitulo haec esse, videlicet: monasterium S. Benedicti Mantuae, S. Ioannis Evangelistae Parmae, S. Iustinae Patavii, S. Mariae Prataleae, S. Georgii Venetiarum, S. Petri Perusii, S. Vitalis Ravennae, et sacrum Cassinense coenobium: volentes quod hoc ordine habeantur comitia pro capitulo generali, ut ter in uno vel altero monasteriorum in provinciis Venetâ et Lombardâ ut supra deputatorum, bis vero in assignatis provinciarum Romanae et Neapolitanae celebrentur de triennio in triennium, ut supra sancitum est cap. i, n. i.

iii. Qui locus sic electus, nisi rationabili causâ et de praesidentis necnon maioris partis visitatorum consensu, mutari non possit; nec celebratio capituli, nisi per breve tempus, octo videlicet, vel, ad altius, decem dierum, differri; a decem vero diebus usque ad mensem, nisi de praesidentis omniumque visitatorum consensu, minime diferri possit, et hoc nisi ex urgentissimâ et inevitabili causâ.

iv. Quod si aliquâ rationabili causâ praesidens et visitatores praedicti ipsius capituli locum duxerint transmutandum, vel celebrationem capituli prorogandam congruo tempore, omnibus praelatis monasteriorum per litteras significare nullo pacto praetermittant.

v. Statuimus etiam ut ad expensas, quae in capitulo generali fient, omnia monasteria, tam citra quam ultra Alpes, secundum eorum taxam, contribuere teneantur.

Caput XXV. De publicatione et absolutione capituli.

i. Omnibus, quae ad generale capitulum pertinent, expeditis, omnes advocentur, tam de capitulo, quam residentes in monasterio ubi capitulum celebratur, publicenturque per scribam capituli tamquam auctoritate apostolicâ publicum notarium praesidens regiminis, visitatores et praelati monasteriorum tam administrationem habentes quam titulares, thesaurarius Congregationis, procurator generalis in Curiâ, cancellarius, capsarius, coadiutor procuratoris et computista, et mutationes monachorum, praesentibus testibus pro hoc actu specialiter rogatis.

ii. Quibus peractis, exeant omnes qui non sunt de congregatione, et successive per praesidentem vel scribam terminata in capitulo publicentur, exceptis iis quae secreta definitores duxerint tenenda. Quae vero publicata fuerint, praelati in scriptis ad sua monasteria, monachis suis denuncianda, portent, et quae a praefato capitulo per duo praeterita capitula approbata fuerint, vel in futurum approbanda emanare contigerit, secum ad sua monasteria vel deferant vel deferri faciant, quamprimum commode poterunt, in libro ad hoc in modum regestri deputato, per se vel per alium, fideliter exaranda.

iii. Quae quidem ordinationes in monasteriis legantur in reversione praelati a capitulo: publicentur etiam nominatim, si qui fuerint, fugitivi vel expulsi,

ut ab omnibus requirantur respective, vel evitentur, secundum declarationem super cap. regulae XXIX.

IV. Et imponantur triginta missae pro quolibet monasterio pro fratribus defunctis nostrae Congregationis, et aliae triginta pro habentibus litteras gratiosas, qui illo forte anno decesserint, quas pro debito sufficere volumus.

V. Ultimo publicetur locus futuri capituli, et pater praesidens committat omnibus ut oretur pro SS. D. N., pro E.mo protectore, ac ceteris S.R.E. cardinalibus, pro principibus, praelatis, Congregationis nostrae benefactoribus vivis et defunctis.

VI. Quibus peractis, visitatores a scriba capituli requirant et petant in scriptis, si quae ordinata sunt pro monasteriis suae provinciae, quae ad eorum officia pertineant. Et similiter quilibet praelatus petat a scriba capituli, si quae ad suum monasterium pertinentia ordinata fuerint, in authenticâ formâ in libro sui monasterii, ut supra dictum est, postea adnotanda, et in specie de monachis ad suum monasterium tunc deputatis, an pro aliquo illorum obtenta fuerit licentia ut ad ordines promoveatur, et quo tempore; et similiter a patre praesidente requirat si quae fuerint ad suum monasterium pertinentia. Et sic obtentâ prius licentiâ, et benedictione perceptâ, facultas sit unicuique redeundi ad sua monasteria, nisi ex aliquâ causâ fuerit necesse aliquos remanere. Praesidens tamen et visitatores ultimi recedant. Modus autem haec omnia pronunciandi, ut ab omnibus idem ordo servetur, erit iste, videlicet:

VII. Primo pronuncientur praelati; secundo ordinationes confirmatae; tertio ordinationes novae; quarto admonitiones; quinto mutationes monachorum; sexto numerus professorum; septimo fugitivi et expulsi, ac licentiati, et a quo monasterio, qui specificè nominentur; octavo nominatim defuncti omnes, et in quo monasterio; nono numerus defunctorum habentium litteras gratiosas; decimo triginta missae pro fratribus nostris defunctis, et triginta item aliae pro habentibus litteras gratiosas, ut supra; undecimo impositio taxae, sive taxarum; duocecimo locus futuri capituli; tertiodecimo licentiae admittendi novitios ad professionem; et postremo thesaurarius, procurator in Curiâ, ac ceteri officiales Congregationis, ut supra, n. I.

CAPUT XXVI. De pecuniarum solutione pro debitis liquidis monasteriorum.

I. Si aliquod monasteriorum liquido debito teneatur vel Congregationi vel particulari monasterio, in quacumque sive pecuniarum sive rerum quantitate, eique a capitulo vel a visitatoribus praefixum fuerit certum solvendi tempus, et praelatus illius coenobii, elapso termino, requisitus de solutione, non satisfecerit intra quindecim dies saltem per depositum reale rerum vel pecuniarum ad arbitrium creditoris, privetur in capitulo sequenti voce activâ et passivâ; si vero debitum illud fuerit ratione taxarum, solvat cum illo totum interesse, et poeniteat, prout supra dictum est, si tamen in culpâ ipse fuerit.

II. Si autem cellerarius a praelato monitus supradicta adimplere neglexerit, ab officio amoveatur, etc.

SECUNDA PARS CONSTITUTIONUM

CONGREGATIONIS CASSINENSIS.

CAPUT I. De potestate praesidentis et visitatorum.

I. Praesidenti regiminis, tamquam principali visitatori et patri Congregationis, deferatur ab omnibus omnis reverentia et loci praeeminentia. Ipse solus in quocumque fuerit monasterio omnia signa tam particularia quam generalia faciat.

II. Teneat penes se sigillum magnum Congregationis, quo utantur patres, cum

aliquid praecipuum nomine capituli vel regiminis fieri continget. Teneat etiam regestum capituli. Aliae vero scripturae Congregationis serventur in archivio, et claves archivii semper sint apud praesidem vel abbatem illius monasterii, nec possint inde extrahi scripturae ullae, nisi de eius licentiâ aut commissione, relicto etiam ibi ab extrahentibus chirographo extractorum.

III. Ad ipsum deferantur singula Congregationis, quae intra triennium occurrerint. Ad eumdem principaliter pertinet exequi ordinata per capitulum. Quae duo praemissa, aut solus, aut cum aliis visitatoribus, secundum rerum qualitatem et eius limitatam potestatem, faciat.

IV. Possit etiam in iis quae intra triennium occurrerint, prout[1] pro evitandis scandalis et pro pace servandâ expedire videbitur, cum uno saltem ex visitatoribus providere: cuius provisioni et deliberationi omnes, etiamsi visitator fuerit, obedire teneantur.

V. Caveat etiam ne affectione aut passione aliquâ moveatur; sed omnia secundum Dei timorem disponere satagat. Quod si aliter (quod absit) fecerit, sciat se per definitores sequentis capituli puniendum.

VI. Titulum vero praesidentis generalis nec ipse sibi arroget, nec ab aliis illi deferatur, sed simpliciter, iuxta primaevum Congregationis ritum, vocetur praesidens Cassinensis.

VII. Statuimus etiam quod pater praesidens non possit accedere ad Curiam Romanam, nisi prius habito consensu utriusque visitatoris illius provinciae in qua fuerit deputatus.

VIII. Item, quod nullus visitatorum ad eamdem Curiam accedere possit, nisi de licentiâ patris praesidentis ac convisitatoris sui: ceteris vero praelatis ac religiosis nostris prohibemus omnino ne Romam proficiscantur, nisi accedente consensu patris praesidentis et utriusque visitatoris suae provinciae, vel, si periculum esset in morâ, cum licentiâ patris praesidentis, aut unius saltem dictorum visitatorum, necnon abbatis sancti Pauli et procuratoris in Curiâ Romanâ.

IX. Liceat praeterea eidem patri praesidenti cum aliquo ex visitatoribus illius provinciae, ubi visitandum fuerit, omnia Congregationis monasteria, quotiescumque opus fuerit, visitare, excepto monasterio, cui triennio praeterito praefuit, et cui aliquis in secundo gradu illi coniunctus praeest: quod idem de visitatoribus intelligimus.

X. Caveat tamen ne auctoritate officii sui (quemadmodum et quilibet visitator) religiosum aliquem de quolibet monasterio Congregationis nostrae removeat, et eum in monasterio sibi commisso deputet. Sed si aliquâ monachorum indigebit provisione, duo alii visitatores, aut praesidens cum uno visitatore huiusmodi, faciant provisionem.

XI. Possit autem praesidens, praelatorum consensu, monachis aliquâ iustâ causâ mutationem petentibus licentiam impertiri; quam tamen illis non concedat, quos capitulum vel regimen in dietis, aut visitatores in actu visitationis, cum ab ipsis mutari petiissent, reiecerunt, aut aliò quam optassent mutaverunt, nisi forte urgentissima et necessaria causa noviter emerserit. Hortamur tamen ut consensus huiusmodi non tam facile concedat, sed visitatoribus, quantum fieri potest, hanc curam relinquat.

XII. Ceterum praesidens cum duobus visitatoribus, quoties necessitas postu-

1 Vocem *prout* nos addimus (R. T.).

laverit ut propter animae aut corporis salutem mutatio fiat alicuius religiosi intra annum de monasterio ad monasterium, disponere super hoc possit usque ad tempus capituli aut dietae.

XIII. Item praesidens et visitatores, vel quilibet eorum in actu visitationis existens, causas et lites inter monasteria ac personas Congregationis audire, et summarie, facti solâ veritate inspectâ, terminare; nisi rei gravitas mereatur ad capitulum vel regimen rem deferri. Quod vero, iustitiâ mediante (ut praefertur), iudicaverit vel terminaverit, faciat observari.

XIV. Item praesidens omni tempore absolvere potest religiosos nostros a casibus in religione reservatis. Quod idem statuimus de visitatoribus in actu visitationis tantum, etiamsi fuerint visitatores solum actu, non officio.

XV. Possit etiam praesidens in actu visitationis, ubi ordo iustitiae exigeret, monachum aliquem in quocumque monasterio Congregationis delinquentem corrigere, et in domum custodiae detrudere, etiam (si opus fuerit) invito praelato, et idem possint visitatores in actu visitationis.

XVI. Demum praesidens cum omnibus visitatoribus, quos appellatione regiminis intelligi volumus, omnem repraesentent Congregationem, et ea exequi possint quae infra cap. III determinantur.

XVII. Habeantque praesidens et singuli visitatores sigilla singula aequalis omnino formae et quantitatis, eiusdemque caracteris, scilicet *Pax*, quibus utantur in litteris particularibus ad officium suum spectantibus. Nec alteri cuivis liceat sigillo simili uti.

XVIII. Litteras vero eodem sigillo signatas, nemini de Congregatione nostrâ, etiamsi praesidens aut convisitator, vel praelatus esset, aperire concedimus, nisi solis iis ad quos diriguntur, vel de eorum licentiâ: praeterquam in casu urgentissimae necessitatis, ut in declaratorio, cap. LIV, n. IV, V, VI.

XIX. Ad ipsos etiam praesidem et visitatores pertinet, cum opus fuerit, vel propter scandalum evitandum, ordinata per capitulum de omnium consensu suspendere usque ad tempus generalis capituli: non tamen ex toto revocare. Possint etiam, ubi necessitas urgeret, aliquod universale in Congregatione constituere usque ad tempus capituli dumtaxat servandum.

XX. Ordinata etiam per praedictos pro bono Congregationis volumus observari, etiam post eorum officia, nisi revocentur a successoribus, et fuerint approbata, prout supra dispositum est in primâ parte, cap. XXIX, n. VI.

XXI. Et quia saepe munera excaecant oculos sapientum et subvertunt corda iustorum, statuimus, iuxta sacrorum canonum sanctiones, quod nec praesidens, nec definitores, nec visitatores etiam monialium, durante eorum officio, accipere ullo modo possint quaecumque munera a monachis nostris vel monialibus vel ab aliis quibuscumque personis de Congregatione. Quod si contra fecerint, priventur ipsis rebus, et insuper graviter puniantur, secundum qualitatem delicti et personae.

I. Ad evitanda visitatorum incommoda et coenobiorum dispendia, decernimus, visitationes monasteriorum nostrorum tertio quoque anno peragendas, deputantes tempus praedictarum visitationum in accessu ad dietam et recessu ab eâ iuxta constitutionem sanctissimi domini nostri Innocentii Papae XI, sub die IX septembris MDCLXXX, intra quod visitatores, nisi ex aliquâ infirmitate vel alio legitimo fuerint impedimento detenti, teneantur suum officium explevisse. Quod

Caput II. Quomodo et qualiter fieri debeant visitationes.

si facere neglexerint, in sequenti capitulo generali activâ et passivâ voce priventur. Si vero ambos visitatores tempore praefato et causâ legitimâ ut supra impeditos esse contigerit, visitent quamprimum, cessante praefato impedimento. Si autem alter eorum fuerit pariter legitime impeditus, de consensu utriusque eligatur alius praelatus de regimine, vel prior claustralis, aut saltem decanus regiminis, qui actu tantum sit visitator, et non officio, itaut intra praefatum tempus visitatio omnino compleatur.

II. Hoc plane volentes, quod visitator officio semper praecedere debeat visitatorem actu et non officio, licet sit in Congregatione inferior.

III. Caveant ne in eorum audientiae locis ponantur ulla ornamenta, et post primum diem comedant in refectorio, communem conventus victum sequentes.

IV. Quamprimum igitur visitatores ad monasterium, quod visitare intendunt, pervenerint, congruo tempore congregatis praelatis et monachis ipsius monasterii, aliquam, non in humanae sapientiae verbis, sed brevem et puram in hunc modum faciant exhortationem:

V. « Fratres carissimi, cum ex iniuncto nobis a capitulo generali visitationis munere huc accesserimus, ut si quid in hoc monasterio, tam in capite quam in membris, vel contra regularis disciplinae normam, vel contra rectam temporalium administrationem forsan irrepserit in spiritualibus et temporalibus, ad bonum regimen reducatur: idcirco, si aliquid correctione dignum ad nostram notitiam pervenerit, omni vigilantiâ et studio, prout nobis desuper datum fuerit, providere curabimus, apud vos per illud temporis spatium, quod suadebit necessitas, commorantes; si vero nullus vestrum nostrâ indigebit operâ, gratias Deo agite, charitatem continuam in hoc vinculo pacis invicem servantes, obedientiam et reverentiam ob Dei amorem patribus impendentes, disciplinam monasticam et regularem observantiam accensis desideriis confoventes »: et si ad alia huiusmodi voluerit breviter exhortari.

VI. Consequenter moneant praelatum et monachos, quod, si quis pro bono monasterii sui iudicaverit aliquid insinuandum, libere illud exponat; quoniam intentio patrum nostrorum est, quod in visitationibus vitia tam in capite quam in membris radicitus amputentur, cum eâ tamen qua decet humanitate et charitate.

VII. Caveat tamen quilibet, ne alicui, potissime praelato, quavis passione seductus, aliquid falsum imponat, seu aliter, quam dictum factumque fuerit, referat, aut suspicionibus, vel leviter dictis seu factis, aliquem inculpet. Quod si fieri (quod absit) contigerit; diligenter, cognitâ causâ, huiusmodi reus sciat se publice coram monachis culpam dicturum, ac poenâ talionis, aut aliter, prout videbitur, puniendum.

VIII. Postea vero visitatores faciant absolutionem mortuorum; mox visitent sanctissimum Eucharistiae sacrarium, et reliquias, si quae sunt; ac deinde tempore congruo sint seorsum cum solo praelato monasterii, illumque examinent de seniorum suorum et ceterorum monachorum conditionibus, et praesertim si adhibita fuit diligentia necessaria in librorum inquisitione; si prior claustralis et decani circa sua officia, videlicet in divinis officiis, in custodiâ regularis observantiae, in audiendis religiosorum confessionibus, in communibus exercitiis, in quotidianis monasterii officinarum visitationibus, sint solliciti; si sibi invicem reverentiam ac superioribus obedientiam praestent; si caeremo-

nias observari curent; si monachorum et commissorum admonitiones ac correctiones in capitulo culparum frequentent; si in praedictis administrationibus et correctionibus sint nimis rigidi aut remissi; si magister novitiorum diligenter novitios suos instruat in oratione mentali, in spiritualibus exercitiis, in caeremoniis Congregationis, in compositione tam interioris hominis quam exterioris; necnon si eos in vilibus servitiis exerceat, et in aliis huiusmodi, quae in regulâ et constitutionibus nostris continentur.

IX. Inquirant praeterea de idoneitate, et conditionibus novitiorum, ac etiam si in eorum receptione observentur praecepta regulae et constitutionum nostrarum, et si recipiantur ad professionem secundum privilegia nostra; ulterius, quod recipiantur de consensu duarum ex tribus partibus conventus, et quod profiteantur in manibus vel in praesentiâ praelati sub Congregatione iuxta formam nobis usitatam.

X. Interrogent etiam ipsum praelatum, si in administratione temporalium cellerarius suum sequatur consilium et voluntatem; si nostris potissime infirmis necessaria ministret; si tam in verbis quam in factis et ceteris moribus eos aedificet, et cum saecularibus sit exemplaris; si temporalia monasterii diligenter administret; an procuret ut possessiones a colonis sint suis temporibus cultae, arboribusque consitae, ac ceteris ad culturam necessariis convenienter instructae; si libros computorum ac rationum monasterii sui teneat ordinatos; si instrumenta et alia monasterii iura diligenter conservari procuret; si inventarium omnium rerum mobilium monasterii et immobilium habeat; si aliis officialibus a cellerario dependentibus, intus et extra monasterium, ea, quae ad eorum officium spectant, per inventarium accurate consignet, et ab ipsis expletâ administratione integram et fidelem exigat rationem; an ipse praelatus viderit, praescriptis temporibus, unâ cum senioribus computa monasterii sui, prout decernitur in declaratorio regulae cap. XXXI; et si monasterium est debitis aggravatum, in quâ summâ, et quem habeat satisfaciendi modum. Propter quod volumus ut visitatores ante recessum diligenter videant computa debitorum et creditorum monasterii, necnon reddituum, et expensas. Quod si viderint monasterium notabiliter aggravatum, iuxta eorum providentiam, opportuna remedia adhibeant.

XI. Inquirant etiam, si qui sint monachi, sibi, aut aliis superioribus rebelles, aut inobedientes; si vitiosi, si sandalosi, si proprietarii, si mercaturae et illicitis negociationibus dediti; et si quem per acta visitationum, in quibus proceditur per viam inquisitionis generalis, de praedictis notorie suspectum et diffamatum invenerint, tunc visitatores, habitâ tali notitiâ, si alio opportuniori modo non possunt, debent, specialem contra ipsum instituendo inquisitionem, praevio iuramento, testes examinare, et processum, non per apices iuris, sed simpliciter, summarie, de plano, solâ facti veritate inspectâ, formare, servatis de cetero iis quae sunt essentialia iudicii, ut sunt, audire defensiones rei, et citatio ad sententiam. Quod idem in omnibus causis criminalibus in Congregatione nostrâ servandum erit, sive per viam inquisitionis specialis, sive denunciationis, aut accusationis procedatur.

XII. Praeterea inquirant, si ea, quae per visitatores aut praecedentia capitula fuerint ordinata (quantum scilicet ad eos pertinet), accurate observentur; si regularis observantia in suo vigore con-

servetur; si divina officia ordinate et morose dicantur; si ieiunia regularia observentur; et silentia temporibus debitis iuxta regulam et constitutiones teneantur; si invicem reverentiam monachi sibi exhibeant et honorem; si sint compositi tam in choro quam alibi per monasterium, et potissime coram hospitibus et saecularibus, et si cum eis se immisceant, non vocati; si hospites cum humanitate et charitate recipiantur; si eleemosynae ordinariae, iuxta facultatem monasterii, integre et fideliter erogentur; si privilegia nostrae Congregationis, quae in illo sunt monasterio, ac etiam ipsius particularia, caute et diligenter custodiantur; et ea omnino videant, et de aliis huiusmodi, quae per regulam et constitutiones, et antiquas Congregationis consuetudines, aut aliàs, prout eis videbitur, concernerit. Ac denique inquirant, cum iuramento, de probitate et sufficientiâ eorum, qui tam ad sacros ordines quam ad decanatum, prioratum et abbatiam respective promovendi erunt, et si cetera requisita habeant, iuxta formam superius traditam in cap. XXII primae partis constitutionum, et in declaratorio, cap. XXI, n. III.

XIII. Consequenter visitatores, absolutâ praelati examinatione, in eius absentiâ inquirant segregatim ab unoquoque supradictorum seniorum de ipsis invicem, ac de supradictis omnibus, prout viderint cuilibet competere; necnon tam probitatem et sufficientiam eorum qui promovendi essent, quam sollicitudinem vel negligentiam promotorum diligenter examinent, singulorum merita vel demerita in futuro capitulo definitoribus narraturi, iuxta formam superius descriptam in praefato cap. XXII primae partis constitutionum; ac etiam de qualitate praelati, si sollicitus sit circa observantiam regularem, tam in se quam in monachis; si corrigat religiosorum excessus; si frequentet divina officia et capitulum culparum; si saepius exeat de monasterio, aut si est facilis ad dandam licentiam aliis ut ex levi causâ exeant; si in suâ conversatione tam cum monachis quam cum saecularibus sit exemplaris; si in eo aut in aliquo monacho fuerit aliquis notabilis excessus tam in vestimentis quam in aliis quibuscumque; si confert de agendis monasterii cum senioribus; si saepius aut semel in praedictis defecerit; si demum ipse, aut cellerarius, vel ceteri officiales, intus vel extra monasterium, absque capituli generalis sive regiminis licentiâ, vel cum monasterium est aere alieno gravatum, fabricare praesumpserint; si regulam et constitutiones ac decreta omnia, quae per regimen aut praecedentia capitula promulgata fuerint, ad unguem observet et observari faciat.

XIV. Supradicti autem visitatores interrogent etiam sacerdotes seniores, zelantes de praedictis; ceteros autem monachos iuniores non curent interrogare, nisi pro indagandâ alicuius rei veritate duxerint necessarium. Si autem ultro aliquid dixerint, benigne eos audiant, ac exhortentur ad obedientiam et reverentiam erga praelatum suum, ad fraternam charitatem et regularem observantiam.

XV. Postea vero iidem visitatores promovendos ad decanatum coram se advocari faciant; et super scientiâ, quam profitentur, et praesertim super poenitentiae sacramentum, quod ex officio, ut in regulâ dictum est, administrare tenentur, diligenter examinent, ac separatim unicuique ipsorum nonnullos conscientiae casus (quibus saltem egregie instructi esse debent, prout statuitur in Brevi Clementis VIII) in uno folio descriptos exhibeant. Qui in calce eiusdem

folii statim coram iisdem visitatoribus, non discedendo ab eorum audientiae loco et prospectu (ut ex hoc eorum habilitas cognoscatur), in scriptis respondere teneantur. Caveant tamen ipsi visitatores, ne praedictis examinandis huiusmodi casus quovis modo ante examinationem per se vel per alios notificent, illud serio perpendentes quod de huiusmodi promovendorum doctrinae sufficientiâ coram definitoribus in capitulo generali attestari cum iuramento debent, prout decernitur in declaratorio regulae, cap. xxi, num. iii.

xvi. Videant insuper visitatores schedulam, quam a scribâ habuerunt in capitulo praeteritô in examinatione ipsius monasterii, et diligenter examinent quae in eâ continentur, si vera fuerint vel falsa capitulo generali relata.

xvii. Videant praeterea schedulam quam habuit praelatus a praefato scriba tempore capituli, et si, quae in eâ continentur, executioni mandaverit. Tandem, habitâ de omnibus praedictis prudenti et diligenti informatione, tractent apud semetipsos cum Dei timore, quae sint monitione, quae reprehensione et quae correctione digna, tam in praelato quam in senioribus, ceterisque monachis. Advertant autem ne facile credant omni spiritui, sed probent spiritus si ex Deo sunt. Nec aliquem ex solâ suspicione condemnent, sed de relatis ad eos (si de visu, vel auditu, ab homine gravi, ceterisque circumstantiis consideratis) omnino cum prudentiâ et maturâ deliberatione diiudicent. Et si quos culpabiles sive reos deprehendent, simul aut separatim moneant, increpent et corripiant iuxta excessuum qualitatem, et, secundum constitutiones nostras, ordinent in praemissis quae fuerint opportuna, itaut suo consilio et directione cuncta secundum Deum bene disponant.

xviii. Possint autem praedicti visitatores praelatum, si quem in notabilem excessum, causâ cognitâ, comprehendant incurrisse, itaut non absque manifesto scandalo usque ad capituli generalis tempus tolerari possit (dummodo, transmissâ ab ipsis notitiâ, super qualitate excessus, patri praesidi, duobus visitatoribus proprinquiorum provinciarum, et duobus praelatis item vicinioribus monasterio de cuius praelato agitur, ex eorum litteris sententiae ita conformes perspiciantur, ut ex septem patribus quinque consentiant) suspendere usque ad proxime futurum congressum, nisi opportunius remedium aliud eorum prudentia suggerat.

xix. Possint insuper omnes et singulos seniores et officiales monasterii ab eorum curis et officiis suspendere, et, si necessarium duxerint, ab eorum monasteriis removere. Caveant tamen ipsi visitatores, ut neque inordinatâ affectione praelatorum et aliorum monachorum vitia vel excessus dissimulent, neque inordinatâ aversione, plusquam et ubi opus non fuerit, aliquem inculpent seu reprehendant; nam, sicut, ordinate et cum prudentiâ factae, visitationes sunt causa observantiae regularis, conservandaeque religionis munimenta; ita e contrario imprudenter et inordinate, sive cum passione factae, ruinae occasionem praebent. Idcirco si qui visitatores in aliquo excesserint, sciant se in generali capitulo puniendos.

xx. Plane ea quae visitatores repererint in suis visitationibus alicuius ponderis, seu notatu digna, aut quae ipsi expedire nequiverint, redigant in folio definitoribus tempore capituli generalis referenda, ut ea possint, prout iustitia dictabit, terminare.

xxi. Statuentes, quod, si quis visitatorum, aliquo interveniente impedimento,

ad capitulum generale minime venire poterit, per litteras significare teneatur ea, quae gravia et digna relatione videbuntur, quaeque ipse iudicaverit expedire, prout dictum est part. I constitutionum, cap. II, num. III.

XXII. Ergo visitatores auctoritate, qua maxima pollent in canonum et privilegiorum nostrorum nostraeque Congregationis, viriliter constantique animo exequantur officium suum, corrigenda corrigant, mutandos mutent, suspendendos suspendant; et quae leviora sunt, per verbum monemus seu hortamur, quae vero graviora vel quae expedit in posterum observari, per verbum[1] imponimus seu mandamus et ordinamus; annotata singula digerant in libello, quem secum deferant ad capitulum a cancellario inter alia acta patrum capituli vel regiminis referenda, ut praesidens et definitores per singula monasteria examinare et inquirere possint utrum per eos ordinata praelati, cellerarii et ceteri servaverint. Quod si reperti fuerint praefatis visitatoribus inobedientes, seu eorum, quae ab illis ordinata fuerint, transgressores, noverint se pro qualitate excessus et inobedientiae puniendos. Ipsi vero patres visitatores Dei, semper timorem et communem profectum prae oculis habentes, ita circumspecte, graviter et religiose se gerant, ut non solum verbis, sed etiam factis aedificent visitatos; ideoque visitatores eligantur patres gravitate, doctrinâ, prudentiâque conspicui, ut reverentiam et obedientiam, quae debetur officio, merito quoque personarum sibi concilient. Ipsi vero meminerint rationem officii sui definitoribus exactissime se reddituros. In quorum definitorum manibus visitatores iurent de secretis tenendis iis omnibus, quae in visitationibus accipient, praeiudicium alicuius personae continentia. Quod si contigerit ambos visitatores in capitulo ad praestandum dictum iuramentum non reperiri, ille, qui abest, priusquam visitationes incipiantur, iuret in manibus sui convisitatoris. Et idem intelligendum erit, si, absente socio, unus visitator convisitatorem sibi elegerit.

XXIII. Si quis vero ex ipsis aliquid eorum, quae in visitatione acceperit, quae sint alicuius momenti, vel inde scandalum oriatur, aut testem, qui aliquid deposuerit, contra eius voluntatem revelaverit, ad idem officium per sequens sexennium continuum assumi non valeat; et insuper a definitoribus, pro qualitate excessus, severe puniatur: praelati vero et alii superiores nullo pacto sint curiosi ad quaerendum quis contra eos aliquid dixerit, vel deposuerit, graviter ipsi, si contra fecerint, puniendi.

XXIV. Ultimo convocent in capitulo praelatum cum ceteris monachis, quos breviter exhortentur ad mutuam charitatem et pacem, necnon obedientiam et reverentiam praelato, etc., ut supra. Et si quid voluerint monere vel corrigere, id faciant cum omni humilitate et charitate, et vale facientes, pro se orari petant, et datâ pace, discedant.

XXV. Licentiae vero datae a praedictis nullius sint valoris et momenti, nec eis ulla fides adhibeatur, nisi sint in scriptis cum affixione sigilli *Pax*, ut in declaratione capituli de ordine Congregationis plenius continetur. Praedicta autem decreta et scripturas omnes ad visitationes pertinentes, a se subscriptas, consignent visitatores cancellario, qui omnia registret, ut supra, primâ parte constit., cap. XIII, num. VI, statutum est. Sed ut secretum fideliter omnino servetur circa ea, quae in examine visitationum deponuntur, volumus quod illarum acta visitatores apud se, durante

1 Videtur legendum *scriptum* (R. T.).

eorum officio, caute custodiant; quo peracto, in archivio monasterii, in quo celebrabitur immediate subsequens capitulum, reponantur, ea collocando in arcâ, cuius clavis semper apud praesidem pro tempore stet, ut in declaratorio, cap. XXXII, num. VIII. Decreta vero omnia pro singulis monasteriis in visitatione sancita et promulgata, describant in folio ab ipsis signato et successoribus visitatoribus tradendo, ut hi possint inquirere, an executioni demandata fuerint.

Caput III. De amotione et electione praesidentis, visitatorum et aliorum praelatorum extra tempus capituli generalis, et de dietâ sive congregatione intra triennium convocandâ.

I. Si praesidens, aut aliquis visitator, quod Deus avertat, manifestus et voluntarius praevaricator, criminosus ac contemptor sanctae regulae aut constitutionum nostrae Congregationis, aut adeo negligens et remissus repertus fuerit, ut, ipsius praevaricatione vel negligentiâ, religionis et bonorum operum aut observantiae regularis dissolutio, seu scandalum inducatur, moneatur usque quater a visitatoribus ut se corrigat, et, si se non emendaverit, moneatur ut cedat officio; si vero cedere recusaverit, clarescentibus culpis, assumant secum praefati visitatores quinque patres viciniores praesidenti, si ipse, de quo agitur, fuerit praesidens, vel duos tantum, si fuerit visitator: quorum iudicio, si duae[1] ex tribus consenserint, et periculum esset expectare usque ad capitulum, causâ cognitâ, ab officio absolvatur.

II. Quia vero, vacante huiusmodi praesidentatus officio, ex constitutionibus apostolicis, sine auctoritate praesidentis nulla provisio fieri potest, ordinamus quod quandocumque et quomodocumque officium praesidentis vacare contigerit, antiquior visitator, sive ille sit ex provinciis citra, vel ultra, ipso facto remaneat et sit praesidens, omniaque peragere possit, et omnem habeat auctoritatem, ac si in capitulo generali praesidens electus fuisset; ceteris in anterioribus constitutionibus contentis in suo robore permanentibus. Ob nimiam vero locorum distantiam, ne propter hoc Congregationi dispendium aliquod generetur, eo casu, quo praesidentia visitatori Siculo, utpote antiquiori, contingat, volumus, quod, expensis provinciae Siculae, in aliquo monasterio provinciarum illarum Italiae, in quibus antecessor residere tenebatur, permanere debet[1]; et similiter, propter easdemmet causas, ad dietam, quae intra triennium celebranda est, ut infra num. V decernimus, quod unus tantum ex Siciliae visitatoribus, prout per definitores in capitulo determinatum fuerit, venire possit.

III. Visitator autem, si ob aliquam ex praedictis causis amotus fuerit, consentientibus praeside et ceteris visitatoribus, vel maiori parte ipsorum, ac duobus praelatis, ad hoc, ut supra in num. I, vocatis, alius in eâdem provinciâ eligatur.

IV. Decedente vero aliquo praelato, administratio, tam in spiritualibus quam in temporalibus, sit ipso facto et esse intelligatur apud priorem claustralem; cui tamen mandamus ut omnem adhibeat sollicitudinem (gravius si negligens fuerit puniendus), quo huiusmodi vacatio celerius nota fiat praesidenti, aut (si is, cuius monasterium vacare contigerit, praesidens fuerit) antiquiori visitatori, ut supra. Qui, si forsan ob rationabiles causas expediens illi videbitur, poterit monasterio sic vacanti, de consensu tamen visitatorum eiusdem monasterii, deputare aliquem praelatum in administratorem usque ad proximam congregationem, quae habebitur vel per capitulum vel per dietam. Hoc statuentes, quod, si talis administrationis tempus ultra sex menses protrahatur, debeat

1 Nempe *partes*, vel lege *duo* (R. T.).

1 Aptius lege *debeat* (R. T.).

reputari ac si esset integer annus, connumerandus cum praescriptis, tum regimini praelatorum unius monasterii, tum vacationi ab eodem monasterio, primâ parte constit. cap. XXI, num. I.

v. Porro, ut opportune monasteriis omnibus provideri et negotiis occurrentibus satisfieri[1], decernimus, quod, elapso a comitiis generalibus sesquianno, videlicet ante diem festum Circumcisionis Domini, in aliquo monasterio commodo, praesidens pro celebrandâ dietâ regimen congregare debeat. Inhibentes ne vel alio tempore, vel similem aliam regiminis unionem convocare possit, nisi id maxime necessarium esse idemmet praesidens et quatuor saltem visitatores iudicaverint.

vi. Advertant tamen, quod praelati, qui conveniunt in dietam, sint diversorum monasteriorum professi, itaut duo eiusdem monasterii professi dictae congregationi interesse non possint, et non sint nisi septem, computatis omnibus, ut totum regimen repraesentent: nempe praesidens, visitator ille Siciliae, quem venire posse definitores decreverint, alii quatuor definitores, praelatus loci, nisi, ut comprofessus alicuius ex supradictis, excludi debeat; quo casu, ac etiam aliis visitatoribus non accedentibus, per alios praelatos viciniorum monasteriorum numerus absentium suppleatur; ibique in omnibus expediendis, et quae tractari contigerit, nisi, ex septem, quinque consentiant, nihil conclusum censeatur; excepto si (quod Deus avertat) praesidentem aut visitatorem intra triennium amoveri necesse fuerit, in quo casu ordinatio, quae supra num. I posita est, servabitur. Ut autem electio sit libera et legitima, possint fratres convocati, pro monasteriorum vacantium utiliori regimine, in praelatos, quos sibi placuerit, sicut et in priores, vacante tali gradu, dummodo sint habiles, nominare. Quibus in schedulam redactis, votis committantur omnes secundum professionis ordinem, et qui plures voces habuerit, dummodo quinque ex septem congregatorum patrum in eum convenerint, ceteris praeferatur; in vocum autem paritate, professione superior praeponatur. Et non solum in praedictis, sed etiam in quibuscumque aliis, de quibus per patrem praesidentem in congregatione aliquâ tractari contigerit, teneatur ipse praesidens quaecumque proponere, super quibus ab aliquo congregatorum patrum fuerit requisitus.

vii. Si vero contingat ut in huiusmodi provisionibus aliquis praelatus, eius exigentibus culpis, deponi, suspendi, vel contra eius voluntatem mutari debeat, id, nisi causâ cognitâ, servatoque iuris ordine, in dietâ fieri inhibemus. Quod idem volumus observari, ubi procedendum sit ad depositionem priorum. Illorum tamen mutationes, prout occasio exiget, prudenti arbitrio patrum regiminis relinquimus. Ne autem in huiusmodi iudicio ferendo, ex inordinatâ animi propensione erga proprium commodum, a recto iustitiae tramite devietur, districte praecipimus ut nullus ex patribus in dietâ congregatis ad regimen illius monasterii, quod tunc pro causis praedictis vacare contigerit, neque in administrationem deputari possit. Si vero vacare contigerit per mortem, vel propter expletum sexennium, aut per voluntariam alicuius praelati petitionem ut a regimine absolvatur vel ad aliud monasterium mutetur, tunc in monasterio sic vacante poterunt patres praedicti, quem maluerint et idoneum iudicaverint, tam ex eisdem in dietâ congregatis, quam ex aliis praelatis extra, prout eorum conscientiae videbitur expedire, servatâ

1 Deest verbum *possit*, aut simile (R. T.).

tamen distributivâ iustitiâ, in praelatum deputare. Si quae in praedictis casibus contra huius constitutionis formam de cetero fieri contingant, nulla ac irrita esse decernimus et declaramus.

VIII. Nullus autem praelatus sive prior aut decanus, vel aliquis ex monachis, praesumat huius congregationis tempore ad monasterium, in quo celebratur dieta, vel ad loca circumvicina accedere non vocatus, sub poenis cuilibet ipsorum, si accesserint, in primâ parte, cap. II, n. V taxatis.

IX. Ne vero ex huiusmodi vacationibus dispendium aliquod monasteriis nostris, praesertim in spiritualibus, evenire queat, statuimus ut de cetero, in locis sic vacantibus, qui vices praelati gerunt in ipsis monasteriis, auctoritatem habeant in spiritualibus ac temporalibus, quam, dum viveret aut praesens erat, ipse praelatus habebat; idem quoque censemus, cum praelati ad capitulum generale accesserint: quam auctoritatem in praedictis tantum duobus casibus vices praelatorum gerentes habere volumus usque ad instituendi praelati accessum ad monasterium, vel iam instituti novam dispositionem, etiamsi talis vicesgerens interea mutatus fuerit. In aliis vero casibus, ne, propter praelatorum absentiam, monasteria detrimentum maxime in spiritualibus incurrant, ipse praelatus declaret, quâ, in ipsius absentiâ, fungi velit auctoritate constitutos monasterii officiales, praesertim priorem claustralem super casibus reservatis et aliis ad gubernatorem monasterii spectantibus.

X. Cellerarii, et alii qui temporalia administrant praedictis temporibus, ad ipsos, ut praemisimus, vicem praelatorum gerentes recurrant et obedientes sint: consilioque et voluntate eorum cuncta faciant et disponant.

XI. Ordinamus autem, quod praelati, ad pacem conservandam inter suos ministros, ante recessum omnia ita ordinent et disponant, ut prior et cellerarius sciant quid agendum sit in negotiis monasterii, et praecipue in vendendis et emendis rebus.

Caput IV. De monachorum et aliorum religiosorum mutatione.

I. Sicut praelatorum, ita monachorum nostrae Congregationis discreta mutatio plerumque utilis et necessaria est, tum ad ostendendum nostrae Congregationis individuam unitatem (multa enim monasteria in idem corpus charitatis vinculo coalescere conspiciuntur), tum quia, dum de monasterio in monasterium monachi transferuntur, et amor mutuus in plures diffunditur, prudentia, cuius mater est experientia, perficitur et augetur.

II. Si quando ergo, etiam extra tempus capituli, monachorum aliquem (ipso etiam, vel praelato suo invito) patres regiminis ad aliud monasterium transferendum, et ad ibi commorandum mandaverint, eis omnino parendum iubemus. Similiter, si in visitatione aut etiam post visitationem alicuius monasterii, visitatores id agendum iudicaverint, volumus ut eis obediatur, ut supra in praecedenti capitulo.

III. Similiter, si, legitimâ et necessariâ causâ interveniente, utpote pro monasterio reformando, vel infirmitate urgente, vel propter imminens infirmitatis periculum si citius mutatio aëris non succurrat, aut pro vitando scandalo, et similibus, praesidens et duo illius monasterii visitatores monachum aliquem mutandum duxerint (etiam invitis praelatis, tam mittente quam recipiente, ac etiam ipso monacho), eis obediendum mandamus. Urgente vero causâ arduae necessitatis, vel ubi periculum esset in morâ, praecipiente tantum uno illius monasterii visitatore, ei omnino pareatur. Praedicta autem usque ad capitulum vel dietam tantummodo servari de-

beant: quo tempore vel firmabitur vel revocabitur mutatio.

IV. Ubi autem necessitas aut manifesta utilitas requireret, possint praelati invicem transmittere monachos, ac etiam stabilire, dummodo commoditer fiat, adiunctâ tamen praesidentis licentiâ vel visitatorum.

V. At si quis monachus intra annum ex manifestâ causâ periculi animae vel corporis mutari petierit, visitator ipsius monasterii, habitâ informatione a praelato ipsius monachi (et, si commode fieri poterit, etiam seniorum et medici, ubi de corporis periculo agitur), si exposita vera esse repererit, et necessarium esse iudicaverit, monachi petitioni annuat, illique provideat de monasterio idoneo, cuius iudicio omnino parendum erit.

VI. Si autem praedictae causae non aderint, ne occasio detur sponte vagandi (maxime si importune, aut cum scandalo aliorum monachorum, seu monasteriorum impendio, licentia requiratur, quia tunc huiusmodi mutatio, tam ipsis monachis quam monasteriis, experientiâ magistrâ, ut plurimum noscitur esse damnosa), ei licentia minime concedatur; quod si petere petulanter perseveraverit, et suâ importunitate eam extorquere conetur, non ei annuatur, sed graviter puniatur.

Caput V. De expensis faciendis in mutationibus monachorum.

I. Circa mutationes monachorum declaramus quod monasteria, a quibus recedunt mutati, ad omnes teneri debeant expensas, ut supra dictum est in declaratorio regulae cap. LX.

II. Si vero aliquis propter gravem infirmitatem mitteretur de monasterio ad monasterium, vel si contigeret aliquem monachum adeo esse incorrigibilem (quod Deus avertat) ut in proprio monasterio propter scandalum aut legitimam causam in domo custodiae detrudi seu puniri non possit, sed in alio monasterio esset carceri mancipandus, in his casibus monasterium ex quo mittitur, ultra expensas itineris, provideat monasterio, ad quod est missus, etiam de aliis illi monacho necessariis.

Caput VI. De monasteriis noviter acceptandis.

I. Ne facilitate qualibet, sed mature et circumspecte in acceptandis monasteriis procedatur, capitulum generale (ad quod solum huiusmodi acceptationes pertinere decernimus), cum de acceptando monasterio aliquo tractatur, primo inspiciat an monasteria Congregationis abundent patribus, qui deputari possint reformationi monasterii noviter acceptandi. Qui si suppetunt, mittantur duo graves et experti patres ad videndum praefatum monasterium, et inquirendum si habet conditiones quae requiruntur ad regularem observantiam, videlicet, quod sit in bono aëre et situ spatioso, solitario et non tumultuoso; et si in civitate, vel extra civitatem, prope milliare, vel circa: si non inquietetur bellorum tumultibus; nec graventur monachi ex itineris longitudine, et in loco, ubi non possint fieri turres et propugnacula; si sit sine curâ animarum, et habeat officinas utiles et necessarias ad regularem observantiam, vel ad eas facile reduci possit; si habeat libros et paramenta et calices, et cetera necessaria ad divinum cultum; si habeat possessiones sive redditus pecuniarum in loco tuto et pacifico, quae sufficiant pro sexdecim saltem personis, et aliis monasterii oneribus portandis; quod non sit aëre alienô gravatum, et si quae sunt huiusmodi. Quae omnia diligenter inspecta, fideliter referant capitulo sive regimini, aut aliter, prout capitulum decreverit. Quod si, omnibus supradictis conditionibus (quas pro maiori parte praefatum monasterium habere volumus) consideratis, ac etiam si monasterium sit in civitate pacificâ, ubi verisimiliter speratur animarum fructus,

decreverint acceptandum, non prius mittantur monachi ad dictum monasterium, quam unitum fuerit Congregationi per bullas apostolicas, et nisi officinae et mansiones religiosorum antea fuerint competenter reparatae.

II. Quod si capitulo generali videbitur huiusmodi reformationem intra triennium fieri debere, ipsam committant regimini, iuxta praedictam formam. Quoties autem intra triennium tractandum esset de reformatione alicuius monasterii, eo quod periculosa esset dilatio usque ad capituli tempus, habeatur recursus ad praesidentem, qui, si unà cum visitatoribus et aliis praelatis (ut supra in cap. III de amotione[1] praesidis) de communi consensu iudicaverint huiusmodi acceptationem esse utilem et necessariam nostrae Congregationi, mittant duos idoneos patres ad inquirendum de monasterii conditionibus, iuxta omnia praedicta, et referant capitulo proxime futuro, si differri poterit. Si autem periculum esset in morâ, ut praedictum est, tunc per ipsos dictos patres monasterium acceptetur, maxime si tale esset, cuius reformatio cederet in magnum Congregationis commodum et augmentum. Advertant tamen regimen et patres mittendi ad investigandas monasterii conditiones, ne aliquid permittant, aut sese cuiquam obligent verbis, sed omnia referant capitulo vel regimini terminanda, ut supra.

III. Ceterum strictius inhibemus ne aliquod ex nostrae Congregationis monasteriis dimittatur, aut ab ipsâ Congregatione alienetur, nisi, ex quatuor, tres partes omnium patrum, qui habent vocem in capitulo generali, consentiant. Hoc tamen non intelligimus fieri posse, nisi in casu permutationis, scilicet si dimittatur unum, ut in eâdem dioecesi aliud acceptetur, et praemissâ apostolicâ facultate, aliisque circumstantiis, de quibus cap. III regulae.

IV. Si vero de aliquo monasterio monialium sub curâ Congregationis aut particularis monasterii nostri acceptando tractabitur (quod, quantum possibile erit, omnino evitandum est), nisi de consensu duarum ex tribus partibus praelatorum totius Congregationis, qui in capitulo generali intererunt, etiam ad visitationem tantum acceptari non possit.

Caput VII. De anniversariis perpetuo celebrandis.

I. Ne tantorum beneficiorum, gratiarum ac privilegiorum, quorum munimine Congregatio nostra a felicis recordationis Eugenio Papa IV non modo stabilita, verum etiam plurimum aucta existit, videamur immemores, sed pia grati animi officia eius memoriae, quantum in Domino possumus, rependamus, hac praesenti ordinatione statuimus ut per omnia nostrae Congregationis monasteria praesentia et futura, singulis annis, die XXIII februarii, anniversarium conventualiter pro eiusdem Eugenii Summi Pontificis felici requie celebretur, et aliud consimiliter die XIX septembris pro reverendo patre Ludovico Barbò, nostrae Congregationis praecipuo directore.

II. Fiant praeterea annuatim tria anniversaria conventualiter; unum pro animabus nostrae Congregationis, aliud pro benefactoribus nostris defunctis, tertium pro benefactoribus vivis, dicendo missam pro peccatis: quae anniversaria celebrentur per monasteria nostrae Congregationis post primum diem septembris diebus quibus habilius celebrari poterunt.

III. Post festum vero Omnium Sanctorum Monachorum, primâ die non impeditâ, recitetur conventualiter integrum officium defunctorum, et missa item cantetur pro defunctis nostrae Congregationis.

1 Male edit. Main. legit *annotatione* (R. T.).

IV. Laudamus item piam eam consuetudinem, quae in aliquibus nostris monasteriis iam recepta, et ad ea cetera quoque monasteria extendi iubemus, ut scilicet singulo quoque anno aliquâ die non impeditâ mensis decembris conventualiter recitetur integrum officium defunctorum, et similiter cantetur missa pro nostris religiosis in eodem monasterio defunctis, etc.

FINIS.

Relatae declarationes in regulam, et constitutiones confirmantur.

§ 2. Hinc est quod nos, perpetuae atque inviolabili praeinsertarum declarationum et constitutionum firmitati, robori et efficaciae, quantum nobis ex alto conceditur, providere cupientes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas declarationes ad regulam S. Benedicti et constitutiones praeinsertas, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis et irrefragabilis apostolicae firmitatis vim, robur et efficaciam adiungimus, ac omnes singulos tam iuris quam facti et solemnitatum quarumcumque in similibus etiam de necessitate observandarum, et alios quoslibet, etiam quantumvis formales et substantiales defectus, etiamsi tales sint, ut nonnisi factâ de eis specificâ et individuâ mentione sanari possint, si qui in praemissis principaliter vel accessorie intervenerint seu intervenisse dici, censeri vel praetendi valerent, plenissime et amplissime supplemus et sanamus, ac penitus et omnino tollimus et abolemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras ac declarationes et constitutiones praeinsertas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod dilecti filii superiores et monachi dictae Congregationis Cassinensis, aliive quilibet in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, adductae, specificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ quacumque, etiam quantumvis iuridicâ, legitimâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore et praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quamtumvis formali et substantiali, individuamque mentionem et expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti, seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter et inconcusse observari, sicque in praemissis et non aliter censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos ac Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet, quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum quilibet, quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his

a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum specifica derogatio.

§ 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon dictae Congregationis eiusque provinciarum et monasteriorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eidem Congregationi eiusque superioribus, monachis et personis, aliisve quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis et decretis in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus ac consistorialiter et aliàs in contrarium praemissorum concessis, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse ac plenissime et amplissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII novembris MDCLXXX, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 22 novembris 1680, pontif. anno V.

XCVII.

Permittitur ut abbates et officiales omnes Congregationis Cassinensis pro hac vice tantum, ob immutatum capituli et dietae tempus, non amoveantur statim post expletum officiorum curriculum; et abbati S. Pauli extra Urbem committitur procuratio generalis, si quandoque intra triennium vacaret[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Definitum ut capitulum generale, et dietam singulis trienniis esse celebranda.

§ 1. Cum nos, per quasdam nostras in simili formâ Brevis die IX septembris proxime praeteriti expeditas litteras, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, statuerimus et ordinaverimus, ut tam capitulum generale quam dieta intermedia Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti, quae quolibet biennio respective celebrabantur, in posterum quolibet triennio, a proximo futuro capitulo generali,

[1] Pro secundâ parte Constitutionis vide huius Pontificis Const. editam MDCLXXX, novembris XXII pont. V; item Const. editam MDCLXXXVII, martii XXII, pont. XI, ubi confirmatur decretum pro ecclesiâ S. Germani; necnon Innocentii XII, Const. editam MDCXCI, iulii XXVIII, pont. I, pro primâ parte.

quod tertiâ dominicâ post Pascha Resurrectionis dominicae proxime venturum celebrari debet, incipiendo, atque ita perpetuis futuris temporibus de triennio in triennium continuando, celebrentur, ita, scilicet, ut dieta huiusmodi octodecim mensibus post celebrationem cuiuscumque capituli generalis pro rebus et negotiis, quibus interea consulendum fuerit, ante tamen festum Circumcisionis Domini immediate sequens, et non aliter, haberi deberet, et aliàs, prout in litteris praefatis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur; verum, sicut dilectus filius procurator generalis dictae Congregationis nobis nuper exponi fecit, ex mutatione temporis celebrationis dietae huiusmodi, quae tertiâ dominicâ post Pascha Resurrectionis Dominicae celebrari solebat, necessario consequatur ut nonnulli abbates suas residentias sexennales, et pariter aliqui priores, magistri novitiorum, cellerarii et alii ministri Congregationis praedictae sua respective ministeria absolvant eo tempore, quo nec capitulum generale, nec dieta eiusdem Congregationis celebretur; atque ita, licet, iuxta constitutiones ipsius Congregationis auctoritate apostolicâ confirmatas, a suis respective residentiis et ministeriis amoveri deberent, id tamen fieri nequeat, eo quod nullus tunc temporis congressus habeatur, in quo alii eis substituantur: nobis propterea dictus procurator generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Extenditur administratio praelatorum et officialium omnium pro hac vice ultra praefinitum tempus, ut supra.

§ 2. Nos igitur, ipsius procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut tam abbates qui suas residentias, quam priores, magistri novitiorum, cellerarii et alii ministri Congregationis praefatae qui sua respective ministeria sexennalia eo tempore absolvent, quo nec capitulum generale nec dieta eiusdem Congregationis celebretur, in suis respective residentiis seu officiis et ministeriis, usque ad tunc proxime futurum congressum capituli generalis vel dietae huiusmodi dumtaxat, constituere[1], suaque officia et ministeria respective interea obire et exercere libere, licite et valide possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus. Praeterea, si quandocumque contigerit officium procuratoris generalis Congregationis praedictae extra tempus celebrationis capituli generalis ipsius Congregationis vacare, officium ipsum per abbatem monasterii S. Pauli prope et extra moenia Urbis dictae Congregationis pro tempore existentem iuxta constitutiones praedictas usque ad capitulum generale tunc proxime futurum exerceri debere, auctoritate et tenore praedictis, declaramus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum

1 Videtur legendum *consistere* (R. T.).

palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x ianuarii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 10 ianuarii 1681, pontif. an. v.

XCVIII.

Confirmantur quaedam constitutiones monachorum Congregationis Hispaniarum Ordinis sancti Benedicti[1].

1 Huiusmodi constitutiones immutant antiquas, quae etiam antea pluries immutatae fuerunt (*Cf. documenta quae postea citantur* (R. T).

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

A Paulo V confirmatae fuerant nonnullae recentes constitutiones a capitulo generali editae.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii abbas generalis et monachi Congregationis Hispaniarum Ordinis sancti Benedicti, quod dudum, videlicet die XIX decembris MDCXI, nonnullae recentes constitutiones, quae, praeviâ derogatione antiquarum, ex commissione eiusdem Congregationis in capitulo generali anno praecedenti MDCX in monasterio S. Facundi de Sahagum celebrato factae, editae fuerant, a felicis recordationis Paulo Papa V praedecessore nostro per quasdam suas in simili formâ Brevis litteras specifice confirmatae atque approbatae fuerunt. Verum, quia per recolendae memoriae Gregorium XIII, IV idus februarii, anno Incarnationis Dominicae MDLXXII, et successive per Urbanum VIII, Romanos Pontifices praedecessores pariter nostros, III nonas iulii MDCXXIV, ex voto Congregationis tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae, tributa et respective confirmata ac de novo concessa fuerat facultas capitulo generali dictae Congregationis Hispaniarum, quotiescumque temporum opportunitas et rerum vicissitudo exposcere videretur vel experientia ipsa doceret, constitutiones capitulares huiusmodi, etiam a Sede Apostolicâ confirmatas, immutandi et revocandi, aliasque de novo faciendi quas magis congruere eidem capitulo videretur, prout in ipsorum Gregorii et Urbani praedecessorum litteris desuper expeditis dicitur contineri: ideo, inhaerendo facultati huiusmodi, capitulum generale eiusdem Congregationis Hispaniarum nonnullas condidit constitutiones, per quas aliquae ex supradictis a Paulo praedecessore confirmatis immutabantur et alterabantur, quas etiam dictus Urbanus praedecessor die III de-

Variae deinceps inductae mutationes.

cembris eiusdem anni MDCXXIV confirmavit. Sed cum postea in sequenti capitulo recessum fuisset ab illis, et decretum quod observarentur dictae priores constitutiones a Paulo praedecessore confirmatae, ita tamen, ut, ubi[1] in eisdem prioribus constitutionibus electio abbatiarum demandabatur novem tantum definitoribus, in futurum adderentur alii sex monachi, ad quorum favorem immediate post novem supradictos ad definitoratus gradum plura fuissent data suffragia; hae pariter constitutiones die XXIII augusti MDCXXVIII ab eodem Urbano praedecessore confirmatae fuerunt. Cumque etiam inter ceteras constitutiones, a memorato Paulo praedecessore, ut praefertur, confirmatas, statutum legeretur, quod abbatiae, inter unum vel aliud capitulum intermediae[2] vacantes, ab abbate generali, tribusque definitoribus unà etiam cum abbate vicinioribus loco ubi abbas generalis praedictus de vacatione certior factus fuisset, providerentur; verum pluries, experientià magistrâ, compertum fuisset, quod, propter definitorum distantiam, admodum difficile reddebantur et in longum protrahebantur huiusmodi electiones: ideo, utendo eisdem facultatibus per praefatos Gregorium et Urbanum praedecessores concessis, eadem Congregatio in sequentibus capitulis generalibus disposuit ac ordinavit, ut supradictae electiones, in casu magnae distantiae dictorum trium definitorum, cum voto quatuor solummodo abbatum loco de quo supra proximorum fieri possent; cum declaratione quod in aequali distantià definitores abbatibus praeferentur, et quod in aequali distantià censeretur esse definitor qui octo tantum leucis plus quam abbas distaret, quodque, absentibus a suis monasteriis abbatibus, idem votum haberent pro electione dictarum vacationum monachi capitulares dictorum proximorum monasteriorum, qui haberentur in antelationibus iuxta suos gradus. Hocque etiam a piae memoriae Clemente Papa IX praedecessore nostro per quasdam suas pariter in formà Brevis die XV decembris MDCLXVII expeditas litteras confirmatum fuit. Porro, in vim pariter eiusdem facultatis commutandi constitutiones a Gregorio XIII concessae, et ab Urbano VIII praedecessoribus nostris praefatis confirmatae, pluribus in capitulis generalibus (comperto per experientiam quod nonnullae ex dictis constitutionibus ut supra a Paulo praedecessore confirmatis, et quaedam aliae postmodum factae, non erant religioni proficuae, nec de facili practicabiles) aliaeque[1] ex antiquis immutatae, aliaeque noviter confectae fuerunt constitutiones, ac etiam diversimode ab aliis ut supra confirmatis, in eisdem capitulis pluries fuit observatum, et praecipue quoad infrascripta, videlicet:

Novae mutationes.

1° Circa numerum capitularium statutum fuit, ut in antiquis constitutionibus et in Brevi Pauli V illarum confirmatorio, quod non sint plures capitulares, quam, generalis qui in illo capitulo terminat suum officium, illi etiam, qui generales extiterunt, qui auctualiter sunt abbates sive praesidentes monasteriorum, definitores immediate praecedentis quadriennii quod in illo terminatur capitulo, magistri et praedicatores generales (etsi aliquis fuerit concionator regius), et per universitatem Salmanticensem de licentià Congregationis et eius sumptibus laureati, et qui in illà fuerint, ut constitutio disponit, cathedratici, socius sive comes genera-

Quot et qui esse debeant capitulares.

1 Male edit. Main. legit *ibi* pro *ubi* (R. T.).
2 Aptius lege *intermedie* (R. T.).
1 Potius lege *aliae* (R. T.).

lis, eius secretarius, procurator generalis Romanae Curiae in solo capitulo quod fuerit immediatum suo ad Hispaniam accessui, procurator generalis Curiae Regiae, electus tamen a Congregatione, abbas denique suspensus. Per varias tamen eiusdem Congregationis dispositiones dictus capitularium numerus auctus est, quia concessum fuit votum perpetuum iis qui in septem capitulis illo potiti fuerint, qui in qualibet universitate approbatâ primariam aut vespertinam cathedram theologiae scholasticae vel expositivae obtinuerint (si in collegiis Congregationis per duodecim annos completos theologiam legerint), dummodo tamen sponte se cathedrâ non abdicaverint, vicario etiam monialium S. Placidi Matriti, chronico generali Ordinis, et aliis denique privatis monachis:

Procurator curiae regiae votum habeat.

2° Procuratori Curiae Regiae per Congregationem fuit etiam votum concessum, esto non sit a Congregatione electus, sed a solo generali:

Quid agendum in morte alicuius definitoris.

3° Post dictas constitutiones, et Breve earum confirmatorium, disposuit Congregatio, quod, decedente inter unum et aliud capitulum aliquo ex novem definitoribus, eo ipso succedat in defuncti locum elector, qui in paecedenti capitulo plura obtinuit suffragia post novem qui definitores fuerunt pronunciati, et successive alii quinque electores, si contingat totidem obire definitores:

Item quid si definitor ad generalatum promoveatur.

4° Disposuit etiam Congregatio, post constitutiones praefatas, quod, si unus ex novem definitoribus in generalem electus fuerit, postquam talis fuerit pronunciatus, alius ex monachis in definitorem in generalis locum per totam eligatur Congregationem:

De lectoribus Salmanticensibus.

5° Per constitutiones ut supra confirmatas fuit absolute dispositum quod habeant votum perpetuum in universitate Salmanticensi de licentiâ Congregationis, et eius sumptibus laureati; per novam autem eiusdem Congregationis dispositionem restrictum est votum ad eos solum, qui in eâ duodecim annis integris legerint, et sexdecim resederint in ipsâ universitate:

De concionatoribus.

6° Absolute etiam conceditur per constitutiones confirmatas votum perpetuum praedicatoribus generalibus; et per novam constitutionem eis illud aufertur si concionari noluerint in locis ipsis ab obedientiâ assignatis:

De visitatoribus.

7° In dictis constitutionibus et Brevi confirmatorio Pauli V fuit dispositum et ordinatum quod non sint visitatores, nec suppletores eorum, sed quod generalis bis visitet Congregationem in quadriennio per se ipsum, si potuerit, sive per suos commissarios; postea vero eadem disposuit Congregatio ut quatuor visitatores eligantur in quolibet capitulo, et quod votum habeat in sequenti in quo terminatur eorum officium:

De magistris et praedicatoribus.

8° Item in constitutionibus supradictis et Brevi confirmatorio Pauli V ponuntur quatuor magistri et totidem praedicatores generales; et nunc sex magistri et sex praedicatores generales potiuntur voto perpetuo:

De ordine in electionibus abbatiarum servando.

9° In dictis constitutionibus et Brevi fuit statutum et definitoribus iniunctum ut electiones omnium abbatiarum tam monachorum quam monialium celebrent, servato ordine antiquitatis monasteriorum; per novam tamen constitutionem Congregationis iste ordo alteratus est, et statutum ut idem ordo servetur, praeterquam in abbatiis S. Martini Matriti, Salmanticae et Hispalis, quae primo loco eligantur:

De silentio observando a definitoribus.

10° In eisdem constitutionibus et Brevi dispositum fuit, ut definitores electores in secreto observent usque ad ultimam capituli sessionem personas electas in abbates et abbatissas, iniunctis

illis praecepto formali, excommunicatione latae sententiae et poenâ periurii, si quoquo modo illas revelaverint; quam postea dispositionem alteravit Congregatio, permittens revelationem, eo quia nullum afferens praeiudicium, neque inconveniens ad nihilum aliud serviebat, quam ad praebendam occasionem scrupulorum periurii:

De electione nonnullorum abbatum.

11° In constitutionibus per Paulum V confirmatis dispositum fuit, omnes electiones abbatiarum vacantium inter medium quadriennii fieri debere per generalem, tres definitores et unum abbatem, ordine in illâ praescripto; postea Congregatio disposuit quod abbates collegiorum et monasteriorum tres monachos non habentium per solum generalem eligantur:

De electione generalis.

12° Circa electionem generalis statuerunt dictae constitutiones et Breve illarum confirmatorium, ut illa celebretur in speciali sessione, post electiones definitorum, abbatiarum et secretarii capituli generalis; quam dispositionem postea Congregatio alteravit, disponendo quod illa fiat et celebretur die dominico immediato post diem ingressus in capitulum, et in eâdem sessione in qua eliguntur definitores, et quod non regulentur vota usquedum aliae electiones factae fuerint.

Petitur postremarum praemissarum mutationum vel novarum constitutionum confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat (quamvis dicta Congregatio alterationes, commutationes, novasque dispositiones huiusmodi respective facere sibi licuisse crediderit, et adhuc firmiter credat, maxime vigore facultatum a memoratis Gregorio et Urbano praedecessoribus respective concessarum et confirmatarum, et continue ut supra practicatarum et observatarum ab eâdem Congregatione), attamen nonnulli ex monachis et religiosis illius habuerunt habeantque scrupulum, dubitantes ne in omnibus supradictis alterationibus, immunitatibus, recentibusque dispositionibus ab Apostolicâ Sede non confirmatis invalide processum fuerit, quodque confirmatio a dicto Urbano praedecessore emanaverit in formâ communi, nec se ad constitutiones a dicto Paulo praedecessore confirmatas extendat; multoque magis in eis augeatur scrupulus ex eo quod idem Urbanus praedecessor in alteris litteris supradictis subsequenter editis constitutiones iam confirmatas praeceperit observari; et (licet credi verisimiliter possit quod, his non obstantibus, Congregatio praefata omnia licite peregerit, attento quod facultas per Gregorium concessa, et per Urbanum, praedecessores praefatos, ut supra, confirmata, ad mutationem constitutionum iam factarum atque confirmatarum restricta non reperiatur, atque ita ad futuros extendi videatur, quodque, sicuti nemo melius quam religio ipsa, experientiâ docta, agnoscere potest quaenam leges sint magis proficuae, et quarum usum temporum atque rerum qualitas permittat, ita quoque expediat ut ipsasmet constitutiones et leges ipsas, quoties expedire agnoscit, valeat in melius commutare) nihilominus, ad consulendum paci et quieti totius Congregationis praedictae, ac ad tollendum a monachorum mentibus quemlibet scrupulum, atque suspicionem invaliditatis electionum, aliorumque in praeteritum ut supra gestorum, omniumque exinde subsecutorum, ex quibus tota religio involveretur, prout etiam ad effectum evitandi infinitas invaliditates, quae oriri possent, exponentes praedicti opportune a nobis in praemissis provideri summopere desiderent: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut supradictas novas constitutiones ut praefertur observatas, tamquam legitime factas vi-

gore dictarum facultatum, confirmare et approbare, ac omne id, quod usque adhuc ab eädem Congregatione factum atque stabilitum reperitur, legitimum declarare de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio dictarum novarum constitutionum.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, eisdem exponentibus petitam confirmationem, quatenus constitutiones praedictae sacris canonibus ac decretis Concilii Tridentini non adversentur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam palatii apostolici causarum auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae Congregationis Hispaniarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXX ianuarii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 30 ianuarii 1681, pontif. anno V.

XCIX.

Extenditur indultum Clementis X celebrandi festa Ss. Ioannis de Matha et Felicis de Valois in totâ Hispania ad omnem Galliam. [1]

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Petitio.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ignatius a S. Antonio procurator generalis fratrum Discalceatorum Congregationis Gallicanae Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, quod (cum felicis recordationis Clemens PP. X,

1 Consule const. quae in hac citantur (R. T.).

praedecessor noster, die XIII novembris MDCLXXV indulserit, ut festa sanctorum Ordinis praedicti fundatorum, Ioannis quidem de Matha, die XVII decembris, Felicis vero de Valois, die IV novembris, quotannis sub ritu duplici ab omnibus christifidelibus utriusque sexus tam saecularibus quam regularibus, qui ad horas canonicas tenentur, in totâ Hispaniâ tantum, celebrari possent, cum orationibus et lectionibus propriis approbatis et concessis dicto Ordini die V maii MDCLXXIII a Congregatione tunc existentium sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium sacris ritibus praepositorum, cuius decretum hac super re emanatum idem Clemens praedecessor die XVII eiusdem mensis maii approbavit; et, quia dies praefati sunt impediti, eadem Congregatio cardinalium die XIV novembris MDCLXXVI, ad relationem bonae memoriae Camilli, dum vixit, eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae presbyteri cardinalis Maximi nuncupati, Ordinis praedicti apud Sedem Apostolicam protectoris, concesserit ut in posterum festa praefatorum sanctorum fundatorum, tam in universo Ordine SS. Trinitatis, quam extra illum, in totâ Hispaniâ tantum, primis diebus non impeditis ab officio novem lectionum celebrari valerent) idem Ignatius procurator generalis, attento quod memorati sancti fundatores in Gallia natales habuerunt, et ibidem praedictum Ordinem fundaverunt, ac proinde illos in eo regno non minori venerationis cultu honorari decet, indultum et concessionem huiusmodi ad totam Galliam extendi plurimum desideret.

Annuit Pontifex.

§ 2. Nos igitur, ipsius Ignatii procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. Romanae Ecclesiae praefatae cardinalium sacris ritibus praepositorum consilio, ut festa supradictorum sanctorum fundatorum Ioannis de Matha et Felicis de Valois annis singulis in totâ Galliâ pariformiter celebrari libere et licite possint et valeant, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat ac pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVIII maii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 28 maii 1681, pontif. anno V.

C.

Extenditur festum sanctae Rosae Limanae ad regna et dominia coronae Lusitaniae [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exigit iniunctae nobis divinitus apostolicae servitutis ratio, ut piis christifidelium praesertim orthodoxorum principum magno in Ecclesiam Dei meritorum fulgore conspicuorum votis, ad augendam in terris sacrarum virginum cum caelesti sponso in beatâ aeternitate regnantium venerationem laudabiliter tendentibus, favorabilem assensum paterno affectu libentissime praebeamus.

Variae extensiones festi dictae Sanctae.

§ 1. Cum itaque dudum (postquam felicis recordationis Clemens Papa IX praedecessor noster per quasdam suas in simili formâ Brevis die XII februarii MDCLXVIII expeditas litteras servam Dei Rosam de S. Maria virginem Limanam Tertii Ordinis S. Dominici in posterum Beatae nomine nuncupari, atque de eâ sub ritu duplici recitari officium et missam celebrari de virgine non martyre singulis annis iuxta rubricas breviarii et missalis romani die XXVI augusti, et haec quidem in quibusdam locis dumtaxat ibidem expressis inter alia indulserat; et subinde per alias suas pariter in formâ Brevis litteras die XIV septembris eiusdem anni MDCLXVIII emanatas indultum celebrandi missam et recitandi officium huiusmodi de eâdem beatâ Rosa ad universum clerum tam saecularem quam regularem quarumcumque provinciarum Americae et Indiarum carissimo in Christo filio nostro Carolo Hispaniarum regi catholico subiectarum extenderat) recolendae memoriae Clemens PP. X, etiam praedecessor noster, ut de caetero perpetuis futuris temporibus ab universo clero tam saeculari quam regulari utriusque sexus per omnes provincias, regna, status, regiones et dominia ubivis locorum dicto Carolo regi, et carissimo etiam in Christo filio nostro Leopoldo Romanorum regi illustri in imperatorem electo, domuique Austriacae subiecta, officium et missam de memoratâ beatâ Rosa Virgine Limana quotannis die XXVI augusti sub ritu duplici iuxta rubricas praefatas recitari et celebrari respective valerent, apostolicâ auctoritate concesserit, prout in ipsius Clementis X praedecessoris litteris similiter in formâ Brevis die XI augusti MDCLXX expeditis uberius continetur; et, sicut pro parte dilectissimi in Christo filii nostri Petri principis Portugalliae et Algarbiorum regnorum gubernatoris nobis nuper expositum fuit, ipse quoque et christiani populi coronae Lusitaniae subiecti beatam Rosam praefatam, quae sanctarum virginum catalogo iuxta S. R. E. ritum a praefato Clemente X praedecessore solemniter adscripta fuit, peculiari devotionis affectu prosequantur, et propterea idem Petrus princeps, ad confovendam eorumdem populorum pietatem, opportune a nobis provideri ac ut infra indulgeri plurimum desideret:

Nova extensio eiusdem festi ad supradicta regna et dominia.

§ 2. Nos, piis enixisque precibus ipsius Petri principis nomine nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, ac ternarum litterarum praefatarum tenores praesentibus pro pleno

[1] Consule alias const. quae in seq. citantur (R. T.).

et sufficienter expressis et insertis habentes, universo clero tam saeculari quam regulari utriusque sexus regnorum, provinciarum, statuum et dominiorum quorumcumque dictae coronae Lusitaniae annis singulis die XXVI augusti sub ritu duplici iuxta rubricas breviarii et missalis romani, ac servatâ ceteroquin supradictarum litterarum formâ et dispositione, recitandi similiter et celebrandi respective facultatem, perpetuis futuris temporibus duraturam, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et impartimur.

Clausulae. § 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in litteris praefatis concessa sunt non obstare; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXX iunii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 30 iunii 1681, pontif. anno V.

CI.

Conceditur rectori collegii fratrum Praedicatorum in Quitensi provinciâ facultas conferendi publice gradus scholasticos in nonnullis disciplinis, donec ibidem erigatur universitas regia.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Pastoralis officii, quo catholicae Ecclesiâ per universum terrarum orbem diffusae regimini divinâ dispositione praesidemus, cura animum nostrum sollicitat ut pia religiosorum virorum propriae alienaeque saluti operam dantium studia, ad christifidelium, praesertim in longinquis religionibus degentium, in doctrinâ sanâ institutionem atque eruditionem laudabiliter tendentia, peculiaribus favoribus et gratiis, quantum nobis ex alto conceditur, adiuvemus.

Causae erectionis collegii. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ignatius de Quassada definitor et procurator provinciae S. Catharinae virginis et martyris de Quito in Indiis Occidentalibus Ordinis fratrum Praedicatorum in sacrâ theologiâ magister, quod (cum in illis partibus plurimi sint infideles, ex quibus multi operâ fratrum dicti Ordinis illic in vineâ Domini strenue laborantium ad christianae religionis veritatem in dies convertuntur, et longe plures, Domino benedicente, conversuri sperantur; verum messis quidem cum multa sit, operarii autem pauci, qui eos in doctrinâ sanâ instruere et confirmare valeant) dilecti pariter filii fratres provinciae praedictae (provide considerantes nullam in eâdem provinciâ studii generalis universitatem reperiri, ipsamque provinciam nongentis a Limanâ et ter mille milliaribus a Mexicanâ civitatibus, in quibus eiusmodi universitates studiorum generalium erectae sunt, distare, ac proinde studiosos partium illarum iuvenes sacrarum aliarumque bonarum litterarum studiis operam dandi, seque ad fidei catholicae propagationem habiles atque idoneos reddendi, peractisque studiosis laboribus, praemium graduum litterariorum consequendi gratiâ, longas periculosasque peregrinationes subire debere), praevio regio consensu, collegium sub titulo B. Bernardi regis catholici Sancti nuncupati intra vel extra septa conventus S. Petri

martyris civitatis Quitensis dicti Ordinis suâ impensâ aedificare, in eoque grammaticam et philosophiam publice docere, ac etiam quatuor cathedras, duas quidem theologiae scholasticae, aliam theologiae moralis, et quartam Sacrae Scripturae, quas pro tempore obtinentes S. Thomae Aquinatis doctrinam sanctorum Patrum traditionibus et universalis Ecclesiae decretis conformem docere, erroneasque et noxias, praesertim in materiâ morali opiniones, quae in illis partibus serpere dicuntur, eorumdem sanctorum Patrum doctrinâ refellere debeant, de proprio fundare decreverunt.

Preces procuratoris provinciae S. Catharinae de Quito et causae constitutionis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Ignatius collegio huiusmodi, eiusque rectori et cathedraticis pro tempore existentibus, facultatem conferendi publice gradus scholasticos in illis scientiis, quae in ipso collegio docebuntur, concedi plurimum desideret, similisque facultas aliis collegiis dicti Ordinis, in quibusdam civitatibus Indiarum Occidentalium, quae quadringentorum milliarium intervallo ab universitatibus publicis remotae sunt, existentibus, dudum ultimo anno MDCXIX a felicis recordationis Paulo V, ad instantiam tunc existentis regis Hispaniarum catholici, concessa, et subinde ab Urbano VIII, Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, confirmata fuerit, ac eiusmodi praerogativâ tam clerici regulares Societatis Iesu, vigore quorumdam privilegiorum, quam fratres Ordinis Eremitarum sancti Augustini, in vim quarumdam apostolicarum in simili formâ Brevis litterarum, in partibus Indiarum huiusmodi de praesenti fruantur: nobis propterea idem Ignatius humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio praedictae facultatis ad instar illius Eremitarum S. Augustini et clericorum Societatis Iesu.

§ 3. Nos, ipsum Ignatium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis propagandae fidei praepositorum, qui zelum pietatemque dictorum fratrum provinciae de Quito Ordinis Praedicatorum commendarunt, consilio, rectori pro tempore existenti dicti collegii intra vel extra septa supradicti conventus S. Petri martyris civitatis Quitensis, iam forsan erecti sive in posterum erigendi, gradus scholasticos in omnibus scientiis cathedrarum in eodem collegio iam forsan erectarum vel in posterum erigendarum quibuscumque studiosis, qui studiorum cursus ibidem peregerint, dummodo tamen praevio rigoroso examine ad id reperiantur idonei, ad formam litterarum in simili formâ Brevis aliàs concessarum praefatis fratribus Ordinis Eremitarum sancti Augustini et clericis regularibus Societatis Iesu, auctoritate nostrâ apostolicâ conferendi facultatem, donec et quousque publica universitas regalis, sicut Limana et Mexicana, in dictâ provinciâ de Quito constituatur sive erigatur, dumtaxat duraturam, eâdem auctoritate, tenore praesentium, concedimus et impartimur: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suf-

fragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, aliis religionibus in ipsâ civitate Quitensi existentibus, etiam Societatis Iesu, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIII iulii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 23 iulii 1681, pontif. anno V.

CII.

Confirmatur decretum cardinalis protectoris, quo etiam ultramontanis monialibus conversis S. Francisci de Observantiâ interdicitur velum nigrum, et quaecumque vox in electionibus denegatur.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper, pro parte dilecti filii Petri Esporrin procuratoris generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, in capitulo generali dicti Ordinis Romae anno MDCXXXIX, sub praesidentiâ bonae memoriae Francisci, dum vixit, S. R. E. cardinalis Barberini nuncupati, eiusdem Ordinis apud Sedem Apostolicam protectoris, celebrato, quasdam constitutiones ex antiquis compilatas, et aliquas, seu in illis aliqua de novo addita fuisse, pro felici gubernio monialium Ordinis praedicti in familiâ ultramontanâ, ipsumque capitulum generale non solum easdem constitutiones approbasse, sed etiam intimari et observari praecepisse; unam autem ex dictis constitutionibus cap. XII inter alia disponere, quod moniales laicae seu conversae velum nigrum portare non possint, sed album, quodque suffragium non possint dare in electionibus abbatissae, vicariae, discretarum, aut maiorum officiorum; et, licet haec omnia in familiâ cismontanâ dicti Ordinis inviolabiliter observentur, aliquam[1] tamen in alterâ familiâ notari observantiam, indeque gravissima inconvenientia et scandala orta fuisse, et novissime maximum in quodam conventu ex regressu cuiusdam novitiae conversae ad saeculum, expleto maiori sui novitiatus tempore, et quod[2], cum sub observantiâ dictae constitutionis admissa fuisset, a monialibus laicis seu conversis professis tantis fuit affecta contumeliis et minis, ut professionem emittere timuerit: ideoque per dictum Petrum procuratorem generalem nomine dilecti etiam filii ministri generalis dicti Ordinis praefatae Congregationi cardinalium supplicato ut constitutionem praenarratam confirmaret, ad hoc ut in toto Ordine uniformiter servaretur, atque ita

1 Forsan *aliam* (R. T.).
2 Potius lege *eo quod* (R. T.).

iurgia et scandala huiusmodi vitarentur: eadem Congregatio cardinalium, per suum decretum die XIII maii MDCLXXXI emanatum, supplicem libellum, sibi super praemissis porrectum, remisit venerabili fratri nostro Alderano episcopo Tusculano eiusdem S. R. E. cardinali Cybo nuncupato, Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protectori, ut, veris existentibus narratis, et quatenus expedire censuisset, petitam confirmationem pro suo arbitrio et prudentiâ impertiretur. Ipse vero Alderanus episcopus cardinalis et protector decretum edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum cardinalis protectoris.

« Alderanus episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis Cybo seraphici Ordinis sancti Francisci apud Sanctam Sedem protector. Attentâ remissione supplicis libelli vigore retroscripti decreti nobis factâ, oratoris precibus mature examinatis atque discussis, decernimus et declaramus, quod (nisi in primaevâ fundatione, aut in aliquo speciali statuto a religione et a Sede Apostolicâ approbato monasteriorum sanctimonialium Ordinis sancti Francisci, expresse cautum sit, quod moniales conversae seu laicae velo nigro et voce activâ in electionibus superiorissarum seu officialium, et voce passivâ in consequendis dictorum monasteriorum officiis uti, frui et gaudere debeant) constitutio facta in capitulo generali Romae celebrato sub die XI iunii MDCXXXIX[1] executioni omnino demandetur, suumque integrum et plenarium effectum sortiatur, in quem finem eamdem constitutionem, extra tamen casum praemissum, auctoritate non solum qua fungimur protectoris, verum etiam ab eâdem sacrâ Congregatione nobis attributâ et concessâ, tenore praesentium approbamus et confirmamus, eique inviolabilis firmitatis robur adiicimus; nullas, irritas, nunc pro tunc, omnes praefatas electiones, quas cum suffragiis praedictarum monialium conversarum adversus praesentem nostram et constitutionis praedictae dispositionem fieri contigerit, declarantes, et decernentes. Mandamus igitur omnibus superioribus regularibus, qui regimini et gubernio dictorum monasteriorum praesunt, quatenus haec omnia, sublato monialibus quocumque alio praetextu et quaesito colore, etiam consuetudinis immemorabilis et praescriptae, executioni demandari faciant, et contra inobedientes ac contumaces suis remediis et quatenus opus sit censuris ecclesiasticis animadvertant. Romae v iulii MDCLXXXI.

A. cardinalis CYBO protector.

IOANNES BAPTISTA RUSCA ».

Confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut praefatus Petrus procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius Petri procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum a memorato Alderano episcopo cardinali et protectore editum praeinsertum, cum omnibus et singulis in eo contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur

[1] Ut paulo ante, pag. 395 b (R. T.).

adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIV iulii MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 24 iulii 1681 pontif. anno V.

CIII.

***Erigitur academia S. Thomae Ordinis Praedicatorum civitatis Monilan in insulis Philippinis in publicam studii generalis universitatem*[1].**

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Procemium. Inscrutabili divinae sapientiae atque bonitatis arcano ad Ecclesiae catholicae per universum terrarum orbem diffusae regimen, meritis licet imparibus, evecti, sacrarum, eisque ancillantium bonarum litterarum studia, per quae, depulsâ ignorantiae caligine, mentes veritatis luce illustrantur, et non minus catholicae fidei, divinique cultus propagationi et incremento, quam iustitiae administrationi, aliisque reipublicae commodis et ornamentis, privatorumque utilitatibus consulitur, ubique locorum, et praesertim in remotissimis ab hac Sanctâ Sede partibus, quantum nobis ex alto conceditur, promovere ac incitare et confovere studemus, sicut omnibus maturâ consideratione perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam, Ecclesiaeque decus et praesidium, ac spiritualem temporalemque christifidelium utilitatem cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Qua de causâ et formâ erecta fuerit dicta academia. § 1. Dudum siquidem, felicis recordationis Innocentio PP. X praedecessori nostro pro parte clarae memoriae Philippi IV dum vixit Hispaniarum regis catholici exposito, quod in civitate Monilan in insulis Philippinis unum sub denominatione S. Thomae collegium Ordinis fratrum Praedicatorum existebat,

[1] Haec academia instituta fuit ab Innocentio X per constit. editam anno MDCXLV, novembris die XX.

in quo triginta alumni saeculares educabantur, et grammatica, rhetorica, logica, philosophia, ac theologia scholastica et moralis docebantur seu legebantur, magnâ cum incolarum illarum partium utilitate; civitas vero Monilan plusquam tribus leucarum millibus a vicinioribus studiorum generalium universitatibus, nempe Limanâ et Mexicanâ, distabat; et propterea idem Philippus rex in collegio praefato academiam erigi et institui summopere desiderabat: praefatus Innocentius praedecessor, supplicationibus memorati Philippi regis nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, in praefatâ civitate Monilan in aedibus dicti collegii, ubi tunc scholae erant, seu forsan in ampliorem formam construerentur, academiam, in qua religiosi dicti Ordinis grammaticam, rhetoricam, logicam, philosophiam et theologiam scholasticam et moralem publice profiterentur, ac iuvenes quoscumque docerent[1], duraturam dumtaxat donec et quousque aliqua publica studii generalis universitas in dictâ civitate Monilan, seu illius provinciâ, apostolicâ auctoritate erecta fuisset, eâdem auctoritate, sine tamen cuiusquam praeiudicio, erexit et instituit; ipsamque academiam, sic erectam et institutam, curae, regimini et administrationi dicti Ordinis et illius magistri generalis pro tempore existentis, seu ab eo deputandi, qui totius academiae rector existeret, praefatâ auctoritate supposuit, ac rectori ipsius academiae et collegii pro tempore existenti, ut, donec huiusmodi academia, ut praemittitur, duraret, illos quos in ipsâ academiâ sic erectâ per debitum tempus studuisse, ac scientiâ et moribus idoneos esse reperisset, in praefatis facultatibus, quae in dicto collegio ut praefertur docerentur seu legerentur, ad baccalaureatus, etiam formati, ac licentiaturae et doctoratus, necnon magisterii gradus, servatâ in omnibus et per omnia formâ decretorum Viennensis et Tridentini Conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendebat, et aliâs iuxta laudabiles aliarum academiarum consuetudines promovere et ipsorum graduum insignia eis exhibere valeret, dictâ auctoritate concessit et indulsit, cum diversis facultatibus, gratiis et indultis, et aliâs, prout in ipsius Innocentii praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die XX novembris MDCXLV expeditis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Alphonsus Sandin procurator et definitor generalis provinciae SS. Rosarii dictarum insularum Philippinarum praefati Ordinis fratrum Praedicatorum nobis nuper exponi fecit, ex erectione academiae huiusmodi maxima in illis partibus ad animarum salutem assidue proveniat utilitas, propositisque studiorum praemiis erexerit[1] ad ipsa amplectenda et peragenda praemiaque huiusmodi promerenda studiorum alacritas, itaut multiplicatae reperiantur personae habiles et idoneae ad continuandas sacras missiones, quarum fructus sancta mater Ecclesia, Domino benedicente, in dies locupletantur[2]; verum, propter ingentem dictae civitatis Monilan a praefatis studiorum generalium universitatibus distantiam supradictam, moraliter impossibile sit ut incolae civitatis et insularum Philippinarum huiusmodi ad easdem universitates, ut ibidem sacrorum canonum et legum civilium et medici- *Causae erectionis huius academiae in publicam universitatem.*

1 Male edit. Main. legit *docerentur* (R. T.).

1 Potius lege *creverit*, vel *evexerit ..... studiorum* vel *studiosorum alacritatem* (R. T.).

2 Potius lege *quarum fructu ... locupletatur* (R. T.).

nae studiis incumbant, se conferant; ac proinde plurimum expedire videatur, ut academia praefata in publicam studii generalis universitatem, ad hoc, ut in eâ sacri canones et leges civiles, ac medicina huiusmodi, quorum scientia ad bene ornatam rempublicam etiam necessaria est, publice doceri, harumque facultatum cathedrae a personis saecularibus peritis regendae benefactorum impensâ ibidem erigi et gradus scholastici earumdem facultatum studiosis post peracta studiorum curricula conferri valeant, ad instar Limanae et Mexicanae universitatum praefatarum, erigatur: nobis propterea dictus Alphonsus humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Accedit commendatio regis catholici.

§ 3. Nos igitur, incolarum civitatis et insularum praefatarum commodis, quantum cum Domino possumus, consulere, dictumque Alphonsum specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis propagandae fidei praepositorum consilio, et attento quod praefati Alphonsi instantia huiusmodi a dilecto filio nobili viro Gaspare de Haro y Gusman, marchione de Carpio, carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici apud nos et Sedem Apostolicam oratore, eiusdem Caroli regis nomine commendata fuit, academiam in supradicto collegio S. Thomae civitatis Monilan Ordinis

Concessio Pontificia.

Praedicatorum, a memorato Innocentio praedecessore ad supplicationem praefati Philippi regis erectam, ut praefertur, in publicam studii generalis universitatem, in qua etiam sacri canones ac leges civiles et medicina publice praelegi et doceri, harumque scientiarum sive facultatum cathedrae, a personis saecularibus habilibus et idoneis regendae et obtinendae, fundari et institui valeant, ad instar praefatarum universitatum Limanae et Mexicanae, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, sine cuiuscumque alterius universitatis studii generalis praeiudicio, erigimus et instituimus: ita tamen ut universitas huiusmodi sic erecta et instituta, donec et quousque alia publica universitas apostolica et regalis ad formam modo dictarum universitatum, et non aliter, aut in eâdem civitate Manilan, aut in aliis regnis vicinioribus construatur seu erigatur, dumtaxat durare debeat; ac eidem universitati studii generalis, sic per praesentes erectae et institutae, illiusque rectori, magistris, doctoribus, lectoribus, praeceptoribus, scholaribus, procuratoribus, bidellis, nunciis, ceterisque officialibus, ministris et personis quibuscumque pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus et praeeminentiis, quibus praefatae universitates studiorum generalium Limanae et Mexicanae, illarum rectores, magistri, doctores, lectores, praeceptores, scholares, procuratores, bidelli, nuncii, ceterique officiales, ministri et personae quaecumque respective, tam de iure, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, non solum ad eorum instar, sed etiam aeque principali-

ter et pariformiter, in omnibus et per omnia uti, frui potiri et gaudere; rectori autem ipsius universitatis per praesentes erectae, ut, quamdiu universitas huiusmodi sicut praemittitur duraverit, illos, quos in eâdem universitate per debitum tempus studuisse ac scientiâ et moribus idoneos esse repererit, in praefatis facultatibus, sive scientiis, quae in ipsâ universitate docebuntur seu legentur, ad baccalaureatus, etiam formati, licentiaturae, ac doctoratus et magisterii gradus, servatâ tamen in omnibus et per omnia formâ decretorum Viennensis et Tridentini Conciliorum praefatorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, et aliâs, iuxta laudabiles supradictarum Limanae et Mexicanae universitatum ritus et consuetudines, promovere, solitaque graduum huiusmodi insignia eis conferre et exhibere; ipsis vero ad eosdem gradus per illum sic promotis, ut postea publice privatimque etiam in omnibus aliis universitatibus studiorum generalium facultates sive scientias praedictas respective alios docere et interpretari, de eis disponere, aliosque actus quoscumque eorum gradibus convenientes exercere libere et licite possint et valeant respective, auctoritate et tenore praesentium, concedimus et indulgemus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, collegii, provinciae et Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VII augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 7 augusti 1681, pontif. anno V.

CIV.

Conceduntur Tertiariis B. M. de Mercede Redemptionis Captivorum intra claustra viventibus indulgentiae, quibus gaudent fratres eiusdem Ordinis.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Preces procuratoris generalis pro declaratione indulgentiarum dictorum Tertiariorum.

§ 1. Cum, sicut dilectus filius Iosephus Linas, procurator generalis Ordinis fratrum Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, in sacrâ theologiâ magister, nobis nuper exponi fecit, multi in eodem Ordine reperiantur Tertiarii, qui vota simplicia emiserunt, et sub regulâ Tertiariorum ac habitu ipsius Ordi-

nis pie et laudabiliter intra claustra sub obedientiâ superiorum Ordinis huiusmodi vivunt, incertum vero sit quibus indulgentiis et gratiis spiritualibus eiusmodi Tertiarii frui valeant; et propterea idem Iosephus prior generalis illorum spirituali consolationi et animarum saluti opportune a nobis provideri plurimum desideret: nos, ipsius Iosephi procuratoris generalis votis[1] hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praefatis Tertiariis praesentibus et futuris intra claustra ut praefertur viventibus, qui vota huiusmodi emiserunt, seu pro tempore emiserint, ut omnibus et singulis indulgentiis seu peccatorum remissionibus ac poenitentiarum relaxationibus, quibus fratres Ordinis praedicti utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, pariformiter et absque ullâ prorsus differentiâ uti, frui et gaudere, illasque consequi et lucrifacere libere et licite possint et valeant, dummodo tamen ea, quae pro consequendis indulgentiis seu peccatorum remissionibus ac peccatorum relaxationibus huiusmodi praescripta sunt, seu pro tempore fuerint, adimpleant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Concessio ut in rubricâ.

Clausulae.

§ 2. Non obstantibus nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque: praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Fides transumptorum.

§ 3. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VIII augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 8 augusti 1681, pontif. anno V.

CV

Declaratur Tertiarios B. M. de Mercede Redemptionis captivorum extra claustra viventes frui posse indulgentiis confraternitatum eiusdem Ordinis.

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.**

Refertur Breve praecedens, quo concessae fuerunt Tertiariis intra claustra viventibus indulgentiae fratrum Ordinis

§ 1. Nuper, pro parte dilecti filii Iosephi Linas procuratoris generalis Ordinis fratrum Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum in sacrâ theologiâ magistri, nobis exposito multos in eodem Ordine reperiri Tertiarios, qui vota simplicia emiserunt, et sub regulâ Tertiariorum ac habitu ipsius Ordinis pie et laudabiliter intra claustra sub obedientiâ superiorum Ordinis huiusmodi vivunt; incertum vero esse quibus indulgentiis et gratiis spiritualibus eiusmodi Tertiarii frui valeant: nos, supplicationibus dicti Iosephi procuratoris generalis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praedictis Tertiariis praesentibus et futuris intra claustra ut praefertur viventibus, qui vota huiusmodi emiserunt, seu pro tempore emiserint, ut omnibus et singulis indul-

1 Pessime ed. Main. legit *Urbis* pro *votis* (R.T.).

gentiis seu peccatorum remissionibus ac poenitentiarum relaxationibus ad instar fratrum Ordinis praedicti frui valeant, sub certis modo et formâ tunc expressis, auctoritate apostolicâ indulsimus, et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die VIII currentis mensis augusti expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Preces pro procuratoris generalis pro declaratione indulgentiarum Tertiariorum et bizzocarum extra claustra viventium.

§ 2. Cum autem, sicut praedictus Iosephus procurator generalis nobis subinde denuo exponi fecit, praeter supradictos, alii reperiuntur memorati Ordinis Tertiarii et Tertiariae seu bizzochae, qui et quae, licet sub regulâ Tertiariorum et habitu praedictis quoque pie et laudabiliter vivant, votaque simplicia praedicta emiserint, non tamen intra claustra huiusmodi commorantur; incertum vero pariter sit quibus indulgentiis et gratiis spiritualibus hi quoque Tertiarii et Tertiariae frui valeant: nobis propterea dictus Iosephus procurator generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Declaratur dictos Tertiarios frui posse indulgentiis confraternitatum Ordinis.

§ 3. Nos igitur, ipsius Iosephi procuratoris generalis votis hac in re favorabiliter quoque annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praefatos Tertiarios, qui vota supradicta emiserunt, et extra claustra vivunt, confraternitatibus Ordinis praedicti adscribi, et adscriptos gratiis et indulgentiis confraternitatum huiusmodi frui posse, dictâ auctoritate, tenore praesentium, declaramus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari: non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem quod earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem ubique fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 22 augusti 1681, pontif. anno V.

CVI

Redditur inquisitoribus regnorum Portugalliae et Algarbiorum auctoritas, quam amiserant non parendo mandatis apostolicis, et leges nonnullae conduntur in causis fidei servandae [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, ex commissae sibi divinitus servitutis munere omnium chri-

1 Hac de re vide Clementis X et Innocentii XI Const. quae in sequenti narrativâ citantur (R.T.).

stifidelium commodis iugiter invigilans, in eam praecipue curam omnibus viribus omnique animi contentione incumbit, ut christianae religionis puritas, catholicaeque fidei integritas illibatae conserventur; apostatica vero atque haeretica pravitas opportunis rationibus ubique locorum, quantum divina bonitas dederit, sanetur, vel saltem apostolico vigore compescatur, et, ne in perniciem animarum pretioso Christi sanguine redemptarum latius serpat, radicitus extirpetur. Haec autem ut recte atque ordine fiant, nec ulla cuiquam iuste conquerendi relinquatur occasio, salutaribus, et ex apostolicae sapientiae atque aequitatis fonte depromptis legibus, exortas controversias dirimere, tribunalium ab Apostolicâ Sede pie prudenterque institutorum dignitati consulere, iuris rigorem mansuetudine temperare, certamque et christianae charitati congruentem rebus gerendis normam tradere studet, sicut, omnibus maturâ discussione consideratis, ad gloriam omnipotentis Dei, ad Ecclesiae decus et praesidium, ac ad christifidelium aedificationem animarumque salutem expedire in Domino arbitratur.

Quae acta fuerunt sub Clemente X referuntur.

§ 1. Dudum siquidem, cum dilecti filii Christiani Novi nuncupati, sive ab Hebraeis descendentes, in Portugalliae et Algarbiorum regnis degentes, qui in carceribus tribunalium Inquisitionis adversus haereticam pravitatem in Ulyssiponensi, Elborensi et Colimbriensi civitatibus auctoritate apostolicâ institutorum propter imputata eis crimina ad Officium Inquisitionis huiusmodi spectantia, de quibus accusati seu inquisiti respective existebant, detinebantur, ad felicis recordationis Clementem Papam X praedecessorem nostrum et hanc Sanctam Sedem recurrissent, conquerentes bonae memoriae Petrum archiepiscopum Sidensem, qui tunc in humanis esse credebatur, generalem et reliquos inquisitores adversus haereticam pravitatem in dictis regnis auctoritate apostolicâ deputatos, seu eorum aliquos, ad novum actum (ut vocant) fidei contra ipsos, sive ad eorum condemnationem, ipsorumque ad publice abiurandum coactionem, et in huius defectum ad diversarum poenarum inflictionem atque executionem nimiâ praecipitatione, quae iustitiae noverca esse solet, nec servatis iis, quae per sacrorum canonum et constitutionum apostolicarum aequitatem praescripta sunt, devenire velle, non sine iustitiae subversione, ac ipsorum totiusque eorum nationis ruinâ et destructione: idem Clemens praedecessor, qui, in supremo iustitiae throno a Domino constitutus, iustitiam omnibus aequâ lance administrare tenebatur, eorumdem Christianorum Novorum recursum huiusmodi admittens, in causam et causas quascumque contra eos et eorum quemlibet super criminibus et delictis ad Officium Inquisitionis huiusmodi quomodolibet spectantibus in praefatis aliisque tribunalibus quibuscumque adversus haereticam et apostaticam pravitatem praedictam in supradictis regnis dictâ auctoritate institutis, seu eorum aliquo, eatenus quovis modo motas et pendentes, in statu et terminis in quibus tunc quomodolibet reperiebantur, ad se et Sedem praedictam avocans, ipsasque causas, cum omnibus et singulis illarum incidentibus, emergentibus, annexis et connexis, totoque negotio principali, per Congregationem venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum, S. R. E. cardinalium in totâ republicâ christianâ generalium inquisitorum adversus haereticam et apostaticam pravitatem huiusmodi a Sede praedictâ specialiter deputatorum, cui easdem causas commiserat

et demandaverat, audiri, cognosci, decidi, fineque debito, prout iuris foret, terminari debere omnino volens, per quasdam suas in simili formâ Brevis die III octobris MDCLXXIV expeditas litteras, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione suis, deque apostolicae potestatis plenitudine, memorato archiepiscopo inquisitori generali et reliquis inquisitoribus praedictis districte inhibuit, ne, causâ et causis huiusmodi in praedictâ cardinalium Congregatione pendentibus, aut aliàs quomodolibet, donec et quousque specialis et expressa desuper ab ipso Clemente praedecessore et eâdem Sede licentia eis concessa fuisset, ad ullum similem actum (ut vocant) fidei, ullamve publicationem, promulgationem, aut executionem novarum sententiarum quarumcumque contra praedictos Christianos Novos, ut praefertur, inquisitos, seu accusatos vel denunciatos, et in carceribus praedictis detentos, aut illorum aliquem, devenire ullo modo auderent; neque ipsi aut eorum aliquis, seu ipsorum et cuiuslibet eorum respective consiliarii, commissarii, procuratores, fiscales, assessores, notarii, actuarii, ceterique officiales et ministri, contra ipsos, aut eorum quemlibet, illorumve et cuiuslibet eorum respective advocatos, procuratores, sollicitatores, agentes, seu negotiorum gestores, aut aliàs quomodolibet pro eis intervenientes, quovis modo, directe vel indirecte, seu aliàs quomodolibet quicquam novi attentare vel innovare praesumerent; ipse enim Clemens praedecessor eisdem generali et reliquis inquisitoribus, eorumque et cuiuslibet eorum respective consiliariis, commissariis, procuratoribus fiscalibus, assessoribus, notariis, actuariis, ceterisque officialibus et ministris praedictis, in virtute sanctae obedientiae districte, praecepit et mandavit, ut quibuscumque mandatis, ordinationibus et decretis dictae Congregationis cardinalium in causâ seu causis huiusmodi eatenus forsan emanatis, et in posterum usque ad finem et terminum earumdem causarum quomodolibet emanatum[1], omni morâ, dilatione, tergiversatione, oppositione et contradictione postpositis et remotis, prompte, sicut devotos dictae Sedis filios decet, parerent; nec illa, eorumve executionem quomodolibet impedire, aut illis in iudicio vel extra illud se opponere aut contradicere ullo modo auderent seu praesumerent; alioquin dictus Petrus archiepiscopus inquisitor generalis suspensionis ab exercitio pontificalium et interdicti ab ingressu Ecclesiae ac privationis muneris inquisitoris generalis, reliqui vero inquisitores praedicti, eorumve respective consiliarii, procuratores fiscales, commissarii, assessores, notarii, ceterique officiales et ministri, excommunicationis latae sententiae ac privationis officiorum, quomodocumque ad tribunal S. Officii spectantium, poenas ipso facto et absque ullâ declaratione se respective novissent incursuros, a quibus absolutionem idem Clemens praedecessor sibi et dictae Sedi Apostolicae specialiter reservavit.

Item quae ab Innocentio XI hucusque ordinatae fuerunt.

§ 2. Verum subinde, dicto Clemente praedecessore rebus humanis exempto, cum nos venerabilem fratrem Verissimum, archiepiscopum olim Bracharensem, haereticae et apostaticae pravitatis huiusmodi inquisitorem generalem in Portugalliae et Algarbiorum regnis supra dictis cum solitis facultatibus in locum praedicti Petri archiepiscopi defuncti constituissemus et deputassemus, causa vero seu causae praedictae in supradictâ cardinalium Congregatione adhuc penderent: nos, decretis qui-

1 Lege *emanandis* pro *emanatum* (R. T.).

busdam provisionalibus ab eàdem Congregatione cardinalium in causâ recursus huiusmodi antea emanatis, et a praedicto Clemente praedecessore approbatis, et a quibus recedere nullo modo intendebamus, inhaerentes, ipsaque decreta renovantes, et, donec ea, quae super dubiis propositis decernenda nobis visa fuissent, statuissemus, omnino observari praecipientes, de praedictorum cardinalium consilio per quasdam nostras pariter in formâ Brevis die XXVIII novembris MDCLXXVI emanatas litteras, venerabili fratri Marcello archiepiscopo Chalcedonensi, in Portugalliae et Algarbiorum regnis praedictis nostro et dictae Sedis nuncio, dedimus in mandatis ut inhibitionem, a memorato Clemente praedecessore per suas litteras praedictas sicut praemittitur factam, in omnibus eius partibus auctoritate nostrâ apostolicâ ita moderaretur et reformaret, ut Verissimo, archiepiscopo, generali a nobis deputato, et reliquis inquisitoribus praedictis, contra supradictos Christianos Novos nuncupatos in dictis carceribus ut praefertur detentos, servato iuris ordine, ac iuxta aequitatis et iustitiae regulas, liceret procedere ad poenas et animadversiones debitas, praeterquam ultimi supplicii, triremium perpetuarum et confiscationis bonorum a quibus eos et eorum quemlibet, donec et quousque a nobis et Sede praedictà aliter dispositum fuisset, omnino abstinere voluimus. Ac proinde eisdem Verissimo, archiepiscopo, generali et reliquis inquisitoribus, illorumque et cuiuslibet eorum respective commissariis, consiliariis, procuratoribus fiscalibus, assessoribus, notariis, actuariis, ceterisque officialibus et ministris, dictà auctoritate, districte, et sub poenis quae in praedictis Clementis praedecessoris litteris expressae sunt, denuo inhiberet, ne contra eosdem Christianos Novos in carceribus huiusmodi detentos, aut eorum aliquem, interea ad ultimi supplicii vel triremium perpetuarum aut confiscationis bonorum huiusmodi poenas procedere auderent quovis modo, seu praesumerent. Praeterea ipsi Marcello archiepiscopo et nuncio facultatem tribuimus eàdem auctoritate permittendi Verissimo, archiepiscopo, generali, reliquisque inquisitoribus praedictis, ut, prout iustitia exigeret et ordo posceret rationis, procedere possent etiam contra praedictorum Christianorum Novorum in dictis carceribus detentorum procuratores, advocatos, agentes seu negotiorum gestores, et aliàs quomodolibet pro eis intervenientibus[1], dummodo tamen prae beri non posset suspicio hoc fieri in odium recursus supradicti ad hanc sanctam Sedem habiti et ab eàdem Sede admissi, ad quem effectum dicti inquisitores acta talium processuum eidem Marcello archiepiscopo et nuncio ad eius beneplacitum communicare tenerentur. Sed cum nos postmodum, gravissimis ex causis adducti, omnino oportere existimassemus ut quidam processus, in tribunali Inquisitionis adversus haereticam pravitatem huiusmodi in dictis regnis auctoritate apostolicà instituto contra nonnullos praetensos iudaizantes expediti et terminati, in quibus etiam ipsorum assertorum iudaizantium tamquam negativorum condemnationem in poenam ordinariam contineri dicebatur, apud hanc sanctam Sedem inspicerentur, dictoque Verissimo archiepiscopo inquisitori generali nostro nomine mandari curassemus, ut eosdem processus ad nos et Sedem eamdem quamprimum transmitteret, ipse vero nonnullas rationes coram nobis allegari curavisset, quibus se ab illorum transmissione excusare

1 Videtur legendum *intervenientes* (R. T.)

satagebat: sed nos, omnibus, quae eius nomine super eâ re deducta fuerant, auditis, consideratis et mature perpensis, illa omnia et singula irrelevantia, nulliusque ponderis esse iudicavissemus, ac proinde in priori mandato, quo processus praedictos transmitti praeceperamus, perstitissemus, quinimo ipsi super eâ re cum venerabili etiam fratre Ludovico archiepiscopo Bracharensi pro dilectissimo in Christo filio nostro Petro principe Portugalliae et Algarbiorum regnorum praedictorum gubernatore apud nos et Sedem praedictam oratore pluries egissemus, haecque enixa nostra voluntas tam dicto Petro principi et gubernatori, quam praedicto Verissimo, archiepiscopo, inquisitori generali, et nonnullis regiae coronae Lusitanicae administris iussu nostro per supradictum Marcellum archiepiscopum et nuncium nostrum pluries quoque significata extitisset, nec tamen aequissimis praeceptis et mandatis nostris huiusmodi hactenus paritum fuisset, nec adhuc pareretur: nos, eiusmodi contumaciam, quae non minus in nostrum et huius sanctae Sedis contemptum, quam in iustitiae et ordinis, quem in sanctâ suâ Ecclesiâ constituit Deus, subversionem tendere dignoscebatur, opportunis rationibus compescere, debitamque nostris et Apostolicae Sedis mandatis obedientiam omnino praestari volentes, per alias nostras similiter in formâ Brevis litteras die XXIV decembris MDCLXXVIII expeditas, motu proprio ac ex certâ scientiâ, et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, memorato Verissimo archiepiscopo inquisitori generali districte praecepimus et mandavimus, ut, intra terminum decem dierum a die, quo eaedem litterae nostrae ipsi per praedictum Marcellum archiepiscopum et nuncium praesentatae fuissent, computandum, quatuor vel quinque processus originales in tribunali supradicto contra reos de iudaismo inquisitos, seu accusatos, vel denunciatos, qui etiam tamquam negativi in poenam ordinariam condemnati fuerant, iam finitos et terminatos, in manibus eiusdem Marcelli archiepiscopi, et nuncii realiter et cum effectu consignasse et tradidisse omnino deberet; alioquin, elapso dicto termino, nec secutâ effectivâ consignatione processuum huiusmodi, eo ipso tam eumdem Verissimum archiepiscopum ab officio generalis inquisitoris in regnis praedictis, ei per alias priores nostras in simili formâ Brevis litteras demandato, omnique et quacumque auctoritate sibi per easdem litteras quomodolibet attributâ, quam omnes et singulos alios inquisitores, in eisdem regnis ab ipso Verissimo archiepiscopo eiusque praedecessoribus inquisitoribus generalibus respective electos et deputatos vel confirmatos, a suis pariter muneribus, omnique potestate agendi, seu procedendi, aut aliàs quomodolibet se ingerendi in causis ad sanctum Inquisitionis officium in praedictis Portugalliae et Algarbiorum regnis quovis modo spectantibus, donec et quousque aliter a nobis et Sede Apostolicâ praedictâ dispositum vel ordinatum fuisset, ex tunc, prout ex illo tempore, penitus et omnino suspendimus, ac ipso facto suspensos fore, irritumque et inane si quid subinde desuper tam a dicto Verissimo archiepiscopo, quam ab aliis inquisitoribus praedictis, vel eorum aliquo, quomodolibet, et quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigisset; et tam ipsum Verissimum archiepiscopum, quam ceteros omnes et singulos inquisitores praedictos, si praeceptum nostrum huiusmodi transgredi, aut aliàs quomodolibet litteris nostris, quibus praeceptum ipsum fiebat, contravenire ausi

fuissent, ipso facto in poenas canonicas, ipsum quidem Verissimum archiepiscopum inquisitorem generalem in poenam interdicti ab ingressu Ecclesiae, ceteros vero inquisitores praedictos in excommunicationem maiorem respective absque aliâ declaratione incursuros esse itidem ex tunc prout ex illo tempore decrevimus et declaravimus; absolutionem autem ab eisdem poenis nobis et huic sanctae Sedi specialiter reservavimus. Porro nec praetextum impeditae forsan eidem Verissimo archiepiscopo inquisitori generali consignationis processuum huiusmodi, nec ullam aliam excusationem, praetextum, causam vel impedimentum, etiam non expressum, ac de necessitate specialiter exprimendum, illi ceterisque inquisitoribus supradictis, si eisdem litteris nostris, in omnibus et per omnia, prompte et accurate non paruissent, ullo modo suffragari posse voluimus, quominus tam ipse Verissimus archiepiscopus, quam dicti inquisitores, sicut praemittitur, suspensi remanerent ab omni et quacumque facultate et auctoritate se ingerendi in causis supradictis: quarum cognitionem, durante suspensione huiusmodi, et interim ad nostrum et dictae Sedis beneplacitum, commisimus et demandavimus locorum Ordinariis, prout eiusmodi causarum cognitio, ante institutionem officii sanctae Inquisitionis huiusmodi auctoritate apostolicâ in Lusitaniâ factam, ad eos pertinebat; qui Ordinarii proinde in eisdem causis iuxta iuris communis regulas, ac sacrorum canonum et constitutionum apostolicarum dispositionem procedere deberent; nos enim ipsis Ordinariis sic in causis huiusmodi procedendi quamcumque necessariam et opportunam facultatem, donec et quousque a nobis et Sede praedictâ aliter ordinatum fuisset dumtaxat duraturam, earumdem litterarum serie tribuimus et impartiti sumus. Et successive per nos accepto, quod idem Verissimus archiepiscopus olim inquisitor generalis mandato et praecepto nostris super consignatione dictorum processuum sibi factis non paruisset, et proinde tam ipse quam ceteri olim inquisitores praedicti suspensionem a suis respective muneribus praefatis omnique potestate et auctoritate agendi seu procedendi, aut aliàs quomodolibet se ingerendi in causis ad sanctum Inquisitionis officium quovis modo spectantibus, incurrisse reperirentur: nos, ita ad omnium, quorum intererat, et in futurum interesset, notitiam, ne quis illorum ignorantia forsan deciperetur, deduci volentes, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, per alias nostras etiam in formâ Brevis die XXVII maii MDCLXXIX emanatas litteras, memoratum Verissimimum archiepiscopum olim inquisitorem generalem, ceterosque olim inquisitores praedictos, ob non praestitam mandato et praecepto nostris huiusmodi circa consignationem processuum supradictorum in manibus praedicti Marcelli archiepiscopi et nuncii ut praefertur faciendam in termino supra expresso debitam paritionem, eo ipso supradictam suspensionem incurrisse, ac proinde statim, elapso termino huiusmodi, eos omnes et singulos nullam omnino in materiis ad sanctum Inquisitionis officium quomodolibet pertinentibus iurisdictionem habuisse, nec tunc habere; et propterea omnia et singula per eosdem gesta post incursum dictae suspensionis, et si quae forsan per eos in posterum agerentur in materiis S. Officii huiusmodi, ob defectum iurisdictionis, penitus et omnino nulla et invalida fuisse et esse ac fore declaravimus[1]. Quinimo, cum a nonnullis

1 Edit. Main. legit *declaramus* (R. T.).

assereretur eumdem Verissimum archiepiscopum olim inquisitorem generalem, ceterosque olim inquisitores praedictos, seu eorum aliquos, post incursum suspensionis huiusmodi, iurisdictionem in materiis ad sanctum Inquisitionis officium praedictum spectantibus nulliter et de facto exercere praesumpsisse, et forsan adhuc praesumere, poenas in litteris nostris praedictis expressas, aliasque a sacris canonibus et constitutionibus apostolicis contra similia perpetrantes impositas, damnabiliter incurrendo: nos, eiusmodi excessus minime impunitos remanere, sed debitâ animadversione castigari, ideoque exactam et accuratam desuper informationem capi volentes, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine similibus, per alias nostras itidem in formâ Brevis eâdem die XXVII maii MDCLXXIX expeditas litteras, memorato Marcello archiepiscopo et nuncio causam et causas eorumdem excessuum seu delictorum eatenus in praemissis quovis modo commissorum, et eorum, quos et quae forsan in posterum committi contingeret, contra praedictum Verissimum archiepiscopum olim inquisitorem generalem, ceterosque omnes et singulos olim inquisitores praedictos, cum illius seu illarum incidentibus, emergentibus, annexis et connexis, usque ad sententiam definitivam exclusive commisimus et demandavimus; mandantes ipsi Marcello archiepiscopo et nuncio, ut omni diligentiâ processum seu processus desuper quomodolibet necessarios et opportunos auctoritate nostrâ formaret et conficeret, seu formari et confici curaret; si quid autem contra illos resultaret, informationes ac processum seu processus huiusmodi sub suo sigillo clausos ad nos quamprimum transmitteret, ut quod desuper statuendum foret, maturâ deliberatione adhibitâ, decerneremus, et aliàs prout in singulis nostris et memorati Clementis praedecessoris litteris praedictis, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis haberi volumus, uberius continetur.

Redditur auctoritas inquisitoribus ut in rubricà.

§ 3. Cum autem tandem duo ex praedictis processibus, quos in manibus supradicti Marcelli archiepiscopi et nuncii, sicut praemittitur, consignari praeceperamus, ex Lusitaniâ ad memoratum Ludovicum archiepiscopum dicti Petri principis et gubernatoris oratorem apud nos et Sedem praedictam residente transmissi, et Congregationi supradictorum cardinalium generalium inquisitorum iussu nostro traditi, ac ab illâ inspecti et discussi fuerint, indeque sufficiens habita fuerit notitia seu informatio illorum, de quibus edoceri cupiebamus; ipsi vero cardinales, habitis inter se multis congressibus super querelis supradictorum Christianorum Novorum et gravaminibus, quae sibi inferri asserebant, quaerelas et gravamina huiusmodi, variasque scripturas a partibus, et praesertim a dilecto filio Hieronymo Suarez, uno ex minoribus inquisitoribus dictorum regnorum, qui pro tuendis iuribus et stylis tribunalis sanctae Inquisitionis eorumdem regnorum ad hanc almam Urbem venit, in eâque de praesenti residet, porrectas, diligentissime et accuratissime discusserint et examinaverint; sed interea, cessante propter suspensionem supradictam iurisdictione eiusdem tribunalis, locorum Ordinarii, quibus durante suspensione huiusmodi in causis ad praedictum Inquisitionis officium spectantibus procedendi facultatem, sicut supra expressum est, tribueramus, eiusmodi facultate propter varia impedimenta usi non fuerint; inde vero gravissimum puritati catholicae religionis in regnis praedictis detrimentum sive

periculum sit exortum, nec minus praeiudicium animabus et corporibus miserabilium illorum, qui in carceribus tribunalis praedicti detinentur, resultaverit, moleste id etiam ferentibus Verissimo archiepiscopo generali, aliisque inquisitoribus praedictis, ac illorum officialibus et ministris, qui (sicut accepimus) nostris et Apostolicae Sedis praedictae mandatis filiali sinceroque obsequio prompte morem in omnibus gerere parati sunt:

Redditur auctoritas inquisitoribus.

§ 4. Hinc est quod nos, christianae religionis catholicaeque fidei conservationi, quantum nobis ex alto conceditur, consulere, ac dicti tribunalis illiusque ministrorum et officialium statui et felici directioni, necnon Christianorum Novorum praedictorum consolationi publicaeque omnium utilitati paternâ charitate providere cupientes, habitâ super praemissis cum memoratis cardinalibus generalibus inquisitoribus deliberatione maturâ, exquisitisque et auditis illorum sententiis, motu proprio et ex certâ scientâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, Verissimo archiepiscopo, olim generali, ceterisque olim inquisitoribus praedictis, suspensionem a generalis inquisitoris aliisque suis respective muneribus, omnique potestate agendi seu procedendi, aut aliàs quomodolibet se ingerendi in causis ad sanctum Inquisitionis officium in Portugallia et Algarbiorum regnis praedictis quovis modo spectantibus, in eos a nobis latam et declaratam, ut praefertur, itaut ipsi de cetero munera sua exercere, ac facultatibus sibi respective attributis et competentibus uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant in omnibus et per omnia, prout poterant et valebant antequam suspensionem praedictam incurrerent (servatis tamen infrascriptis legibus et ordinationibus), tenore praesentium de speciali dono gratiae relaxamus: facultatem vero praedictis locorum Ordinariis durante suspensione huiusmodi cognoscendi causas ad praedictum Inquisitionis Officium quomodolibet spectantes, in eisque procedendi, a nobis, sicut praemittitur, concessam, ex nunc revocamus irritamus et annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus; ipsosque Ordinarios locorum iis tantum facultatibus, quibus ante eamdem suspensionem utebantur et uti poterant, de cetero uti posse decernimus et declaramus. Ac Verissimum archiepiscopum, ceterosque inquisitores praedictos, ac illorum respective officiales et ministros quoscumque adversus praemissa et praeiudicialia quaecumque eis exinde quomodolibet enata in integrum et pristinum et eum, in quo antequam suspensio huiusmodi emanaret quomodolibet respective erant, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus; illosque et eorum quemlibet a censuris et poenis ecclesiasticis quibuscumque, quas propter praemissa seu illorum occasione forsan quovis modo incurrerunt, seu incurrisse dici, censeri, intelligi vel praetendi possent, auctoritate apostolicâ, harum serie in utroque foro absolvimus et totaliter liberamus, dictasque poenas eis et eorum cuilibet gratiose remittimus et condonamus; necnon cum ipsis omnibus et singulis super irregularitate per eos, quia, censuris huiusmodi propter praemissa forsan innodati, sacrosanctum missae sacrificium et alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebrarunt, seu aliàs divinis sese ingesserunt, aut in ordinibus suis quomodolibet ministrarunt, seu aliàs quovis modo eorumdem praemissorum occasione contractâ, ad quemcumque effectum, etiam specificâ et individuâ mentione dignum, et de necessitate specialiter exprimen-

dum, itidem de speciali dono gratiae dispensamus.

Leges et ordinationes servandae in causis fidei praesertim Novorum Christianorum.

§ 5. Porro, certam rebus in praedicto Inquisitionis adversus apostaticam haereticamque pravitatem officio, in Portugalliae et Algarbiorum regnis supradictis auctoritate apostolicâ instituto, de cetero perennis[1] normam in causis fidei, et praesertim contra Christianos Novos motis et quandocumque movendis, inviolabiliter servandam tradere volentes, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, earumdem tenore praesentium, statuimus, sancimus, decernimus et ordinamus:

I. Ut de cetero confiscatio nunquam fiat ante sententiam, vel declaratoriam, nec bona interim praetensi rei quacumque de causâ distrahantur, praeterquam ex causâ alimentorum, sed tantum conficiatur inventarium omnium bonorum, cum interventu personae cum inquisito coniunctae, et bona praedicta cum debitâ cautione eidem personae coniunctae vel alteri idoneae in formâ depositi consignentur, ex quibus alimenta toti familiae eiusdem inquisiti subministrentur, et legitimis creditoribus, prout de iure, satisfiat; et si in confectione inventarii inveniantur bona seu pecuniae ad alios spectantes, hoc summarie iustificato, illico restituantur; post sententiam vero bona emphyteutica, seu fideicommissaria, aut aliàs quomodolibet subiecta, restituantur quibus de iure, et his peractis, fiscus utatur iure suo.

II. Nec deveniatur ad carcerationem inquisiti, nisi praecedentibus legitimis indiciis, et prout de iure, neque detineantur carcerati ultra necessitatem sub quovis praetextu, sed quam citius fieri possit expediantur, non expectato actu publico, quem vocant *actum fidei*.

III. In iuramento autem, quod defertur advocato reorum S. Officii, non ponantur illa verba, *se per congettura*, vel alia idem importantia. Idem vero advocatus S. Officii possit alloqui reos sine assistentiâ, et eidem tradatur copia processus, suppressis nominibus et circumstantiis denotantibus personas testium. Quod si reus alium advocatum petat, ei concedatur, dummodo sit bonae famae, cui pariter (praestito iuramento de secreto servando) tradatur copia processus, suppressis supprimendis, prout supra; non tamen illi permittatur alloqui reos, nisi cum assistentiâ deputati ab inquisitoribus ad hunc finem et effectum.

IV. Christiani non habentes exceptiones legales, admittantur ad deponendum in defensam reorum.

V. Quo vero ad probationes negativae coarctatae, procedatur iuxta iuris dispositionem et canonicas sanctiones.

VI. Nec tutor, seu curator, quibus de iure dandus est, ullo modo detur custos carcerum, neque alius officialis S. Officii, sed deputetur alia persona gravis, fidelis et bonae conscientiae.

VII. Prohibeantur autem omnino quaecumque suggestiones, concussiones, promissiones, et similia in examinibus testium et reorum constitutis; nec ex descendentiâ sanguinis hebraei ulla deduci possit probatio iudaismi contra talem descendentem; imo nec ex ipsâ solâ descendentiâ ulla praesumptio sufficiens ad actum iudicialem.

VIII. Si autem carcerati non veniant condemnandi, nullo modo compellantur ascendere palcum, et si non fuerint reperti culpabiles, non retardetur eorum expeditio, sed illico relaxentur, etiam non expectato actu publico, quem vocant *actum fidei*.

IX. Neque christiani novi ex solâ bualitate repelli debeant a testimonio

1 Aptius lege *perennem* (R. T.).

ferendo contra christianos veteres, salvis tamen exceptionibus legalibus, nec ab eisdem exigatur iuramentum de non deponendo contra christianos veteres, et tollatur omnino statutum seu consuetudo, si adsit, puniendi christianos novos, ex eo quod deposuerint[1] contra christianos veteres.

x. In illis autem casibus, in quibus potest constare de corpore delicti facti permanentis, procedi non possit ad constituendum inquisitum inter reos, nisi prius de illo legitime constiterit.

xi. Nec sit habendus pro diminuto is, qui in suâ confessione non nominat testem informatum, qui tamquam purus testis contra ipsum deposuit, quantumvis sibi coniunctum in quocumque gradu.

xii. Confessus autem in causis apostasiae a fide, qui non nominavit sibi coniunctum in primo gradu eiusdem delicti complicem, non sit habendus pro diminuto, nisi copulative concurrant plena et legitima probatio dictae complicitatis, dolosa occultatio praedicti complicis, et nulla urgeat in ipso reo confesso oblivionis praesumptio.

xiii. Quod si reus, qui post suam confessionem de caeremoniis iudaicis in observantiam legis Moysis ab ipso factis tempore quo in illam credebat, non fuerit convictus a testibus legalibus sive idoneis denuo repetiisse easdem ceremonias iudaicas, quas in novis constitutis negaverit, non sit damnandus ad ad poenam ordinariam, et multo minus, si caeremoniae illae essent aequivocae et indifferentes.

xiv. Testes vero loco et tempore singulares, contestes tamen in specie haeresis determinatae seu apostasiae a fide admitti possint ad testificandum contra inquisitos de iudaismo in regno Lusitaniae iuxta illius antiquissimam consuetudinem et ex nonnullis aliis circumstantiis in eodem regno in fidei favorem concurrentibus, dummodo tamen sint plures in numero, et in qualitate considerabiles, idonei, fide digni, legales, et quales de iure esse debent, atque insimul concurrentibus verisimilibus coniecturis, et attentis atque diligenter examinatis aliis circumstantiis et qualitate eorum contra quos deponitur, sic testificantes, ut falsa non dicere praesumantur. Testes autem singulares, deponentes inverisimilia et imposibilia, nullum gradum probationis faciant.

xv. Porro repetitio testium sit omnino necessaria post litem contestatam cum citatione, scilicet cum notitiâ rei, et interrogatoriis dandis per procuratorem ipsius rei, seu officio supplendis[1]; aliàs eorum depositiones non afficiant.

xvi. Testes quoque deponentes de indiciis remotis confessionis extraiudicialis iudaismi non probent ad effectum condemnandi negativum ad poenam ordinariam. Quam vero probationem faciant praedicti testes, quoad alias poenas vel alios effectus, remittur conscientiae et prudentiae iudicis ecclesiastici timentis Deum.

xvii. Confessiones autem extortae contra formam iuridicam, vel per suggestionem, vel promissionem vitae et liberationis, seu generales, aut obscurae, seu repugnantes aetati, sexui et intellectui confitentis, non sufficiant contra negativum pro poenâ ordinariâ, et, nisi aliunde legitime adminiculentur praedictae confessiones, nullam probationem faciant.

xviii. Carcerati vero charitative tractentur, et redigantur carceres minus rigidi, et non tam obscuri.

xix. Ac demum carceratis in S. Offi-

1 Edit. Main. legit *deposuerit* (R. T.).

1 Forsan *supplentem* (R. T.).

cio, sive confessis sive non, permitti possint libri spirituales, et officium Beatae Virginis, vel breviarium, modis opportunis, et eisdem carceratis dentur confessarii et assistentes in articulo mortis.

xx. Quoad sacramentum vero Eucharistiae et Extremae Unctionis arbitrio et conscientiae iudicis ut supra id remittimus.

Harum legum observantia praecipitur sub certis poenis.

§ 6. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae praedicto Verissimo, archiepiscopo, moderno et pro tempore existentibus inquisitoribus generalibus, ceterisque inquisitoribus praesentibus et quandocumque futuris dictorum regnorum Portugalliae et Algarbiorum, ac illorum et cuiuslibet eorum respective ministris et officialibus quibuscumque, ut omnes et singulas leges et ordinationes suprascriptas inviolabiliter ac exacte et accurate in omnibus et per omnia observent, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, pariformiter observari curent et faciant. Alioquin, inquisitor quidem generalis, interdicti ab ingressu Ecclesiae, ceteri vero inquisitores et officiales et ministri praedicti, excommunicationis maioris latae sententiae poenas respective, ab iis, qui quoquomodo contravenerint, ipso facto absque aliâ declaratione incurrendas, a quibus relaxationis seu absolutionis beneficium a nemine, praeterquam a nobis seu Romano Pontifice pro tempore existente (nisi in mortis articulo constituti), obtinere valeant, se noverint incursuros.

Clausulae.

§ 7. Ac decernentes ipsas praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati et alii quilibet cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digni, ad ea vocati, citati et auditi, seu causae, propter quas eaedem praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, aut ex aliâ quacumque, etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, formali et substantiali, ac inexcogitato et inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, modificari, limitari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed easdem praesentes litteras semper et perpetuo firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri, et illis respective in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque et non aliter in praemissis omnibus et singulis censeri, atque ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. praedictae cardinales, etiam de latere legatos, dictaeque Sedis Apostolicae nuncios, et alios quoslibet quacumque

praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 8. Non obstantibus litteris supradictis, aliisque praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon tribunalis praedicti et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam in favorem fidei et dicti tribunalis ac regnorum praedictorum, necnon inquisitorum aliarumque personarum quarumlibet, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignarum, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, ac ad quarumcumque personarum, etiam regiâ, aliâve qualibet mundanâ vel ecclesiasticâ dignitate fulgentium instantiam, seu earum contemplatione, etiam consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum in genere vel in specie concessis, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, iteratis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 9. Volumus autem ut inquisitores et alii praedicti poenitentiam, quam eis sacerdos idoneus propter praemissa respective imposuerit, omnino adimpleant; alioquin praesentes litterae, quoad absolutionem in foro conscientiae, eis minime suffragentur; utque earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 22 augusti 1681, pontif. anno V.

CVII.

Conceduntur fratribus oblatis Tertii Ordinis S. Francisci provinciae Franciae post decennium a professione iura omnia antiquorum fratrum laicorum[1].

1 Horum oblatorum constitutiones postea ab hoc Pontifice confirmatae fuerunt in Const. ed. MDCLXXXVIII, die 13 martii, pontif. XII.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Referuntur binae litterae Clementis X.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii superiores provinciae Franciae Tertii Ordinis S. Francisci, quod dudum felicis recordationis Clemens PP. X praedecessor noster, per quasdam suas in simili formâ Brevis anno MDCLXXII emanatas litteras pro bono regimine fratrum oblatorum seu serventium et fratrum laicorum Congregationis Gallicanae dicti Ordinis, inter alia statuit ut fratres praefati, tam oblati quam alii, qui ad statum laicalem assumerentur, nullo unquam tempore suffragiorum iure gauderent, nisi in receptione novitiorum ad professionem eiusdem cum eis status. Verum earumdem litterarum executio suspensa fuit per tres annos, quibus elapsis, superiores dictae provinciae Franciae recursum ad eumdem Clementem praedecessorem habuerunt, et ab eo alias pariter in formâ Brevis die XXVIII maii MDCLXXV expeditas litteras obtinuerunt, per quas omnibus fratribus oblatis, seu servientibus, qui in eâdem provinciâ habitum religionis ante emanationem primodictarum litterarum susceperant, iuribus fratrum laicorum iuxta Ordinis praedicti constitutiones gaudendi privilegium indultum fuit, dummodo tamen per decennium in statu oblatorum huiusmodi permanerent, et aliàs prout in binis litteris praedictis uberius dicitur contineri. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, superiores praedicti per hoc temporis spatium usque ad praesens maximam in dictâ provinciâ tranquillitatem et pacem ex concessione praefati indulti illiusque observantiâ animadverterint, et huiusmodi praxim pro conservandâ inter fratres quiete observare peroptent: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio dictorum iurium oblatis facta.

§ 2. Nos igitur, eorumdem superiorum votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, ut omnes fratres oblati praefatae provinciae Franciae, tam de praesenti existentes, quam in posterum in eâdem provinciâ recipiendi, postquam tamen, completo novitiatus anno, in suo oblatorum statu per decennium remanserint, iuribus antiquorum fratrum laicorum Congregationis Gallicanae et Ordinis praefatorum gaudere possint, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus, ac concedimus et indulgemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum remotio.

§ 4. Non obstantibus primodictis Clementis praedecessoris litteris, aliisque

ordinationibus et constitutionibus apostolicis, et, quatenus opus sit, provinciae praefatae et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 27 augusti 1681, pontif. anno V.

CVIII.

Conceditur indulgentia plenaria perpetua visitantibus aliquam ex ecclesiis monachorum Caelestinorum die festo S. Petri Caelestini Papae V eorum institutoris.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Iniunctae nobis divinitus apostolicae servitutis ratio postulat, ut caelestium munerum thesauros, dispensationi nostrae a Domino creditos, fideliter erogemus, cum id ad augendam in terris sanctorum in caelis cum Christo regnantium venerationem, excitandamque et confovendam erga illos fidelium devotionem, ac ad animarum salutem speramus in Domino profuturum.

Conceditur ut in rubricâ. § 1. Supplicationibus itaque dilecti filii procuratoris generalis Congregationis monachorum Caelestinorum nuncupatorum, Ordinis sancti Benedicti, nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus ac singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis quorumcumque monasteriorum dictae Congregationis Caelestinorum, tam hactenus erectis, quam in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, die festo S. Petri Caelestini eiusdem Congregationis fundatoris, a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus futuris temporibus valituris.

Clausulae. § 2. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXX augusti MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 30 augusti 1681, pontif. an. V.

CIX.

Conceduntur quaedam indulgentiae perpetuae confraternitatibus Septem Do-

lorum B. M. V. in ecclesiis fratrum Servorum eiusdem B. M. V. erectis[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Commissae nobis a Domino dispensationis ratio exigit ut caelestium munerum thesauros prudenti fideli que liberalitate erogemus, cum id ad augendam fidelium religionem et animarum salutem speramus in Domino profuturum.

Indulgentia plenaria in dominicâ Passionis.

§ 1. Supplicationibus itaque dilectorum filiorum prioris generalis, et procuratoris generalis Ordinis fratrum Servorum Mariae Virginis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis confratribus et consororibus confraternitatum sub titulo Septem Dolorum eiusdem Beatae Mariae Virginis, tam hactenus in ecclesiis dicti Ordinis erectarum, quam deinceps quandocumque erigendarum, vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui suae respective confraternitatis ecclesiam seu cappellam vel oratorium dominicâ Passionis a primis vesperis usque ad occasum solis eiusdem dominicae annis singulis devote visitaverint, ibique pias considerationes septem dolorum Beatissimae Virginis, et praecipue Passionis domini nostri Iesu Christi fecerint, ac pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer concedimus.

1 Concessa fuit indulgentia plenaria confraternitatibus habitus Servorum B. M. V. ab hoc Pontifice in const. ed. MDCLXXVIII, die 30 ianuarii, pont. I; item in const. ed. MDCLXXXIII, die 24 octobris, pont. VIII, confirmatum fuit summarium omnium indulgentiarum confraternitatibus Septem Dolorum concessarum.

Indulgentia centum dierum per annum.

§ 2. Eisdem vero confratribus et consororibus per annum exercentibus se huiusmodi considerationibus, ac meditationibus, ac precibus, praesertim oratione dominicâ et salutatione angelicâ cum cantico *Stabat mater dolorosa*, etc., in ecclesiis praedictis recitari, aliisque spiritualibus exercitiis ibidem fieri solitis, ac ut praefertur orantibus, quoties id egerint, toties centum dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet per eos debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus.

Indulgentiae stationum.

§ 3. Praeterea confratribus et consororibus praedictis ecclesiam, seu capellam, vel oratorium suae respective confraternitatis diebus stationum almae Urbis nostrae in romano missali descriptis devote pariter visitantibus et orantibus, ut supra, quod omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes consequantur, quas consequerentur si ecclesias tam intra quam extra eamdem Urbem positas, ad id destinatas, diebus stationum huiusmodi personaliter et devote visitassent; utque iidem confratres et consorores, tam praedictas quam alias quascumque indulgentias et peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes, dictis confraternitatibus a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris ac etiam forsan a nobis quomodolibet concessas, fidelium defunctorum animabus, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, concedimus similiter et indulgemus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Clausulae.

§ 4. Non obstante nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem

praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die I septembris MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 1 septembris 1681, pontif. anno V.

CX.

Indicitur universale iubilaeum ad implorandam divinam opem pro praesentibus tunc Ecclesiae necessitatibus[1].

Innocentius Papa XI,

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium. Onerosam curarum pontificiarum molem humilitati atque infirmitati nostrae iam dudum divinitus impositam, in summis quidem rerum omnium difficultatibus, quantum divina bonitas dedit, sustinere, et pastoralem vigilantiam nostram pro dominici gregis salute in hac excelsa Apostolicae Sedis specula excubantem Domino repraesentare hactenus conati sumus. Sed illam nunc, tum praeteritarum aerumnarum recordatione, tum praesentium sensu et imminentium formidine, longe graviorem experimur; nam, quamvis ineffabilis Dei benignitas, populi sui precibus exorata, atrocis belli calamitates, quibus nobiliores christiani orbis provinciae miserabiliter vastabantur, pace inter principes christianos composita sedaverit, non cessavit tamen, nec adhuc cessat humani generis hostis in agro Domini superseminare zizaniam, ut, quidquid boni tot curis atque laboribus actum est, pervertat, perniciosisque machinationibus pristina dissidia excitet, et nova accendat, quibus christianam rempublicam in maiores luctuosioresque miserias praecipitet, latamque immiti christiani nominis inimico Turcarum tyranno fenestram aperiat, per quam christianorum fines formidabili sua potentia irrumpere, regna et provincias, ac principatus evertere, suaeque tyrannidi adiungere, ac perfidiae suae abominationem in Ecclesia Dei viventis plantare et latius propagare moliatur. Et nos quidem privatis nostris sacrificiis, indictisque etiam publice precibus, pro muneris nostri ratione adversus praesentia imminentiaque mala remedium a Deo quaerere non destitimus; sed illud longe efficacius promptiusque consequi speramus, si ad privatas nostras totius christiani populi obsecrationes, orationes atque deprecationes adiungantur. Potens est enim oratio Ecclesiae supplicantis ad Dominum, qui pius est et misericors, et propitiatur invocantibus eum in veritate. Adeamus itaque cum fiducia ad thronum gratiae, scindamus corda nostra, et expiatis per veram poenitentiam peccatis, quae sola inter Deum et homines separant, divinam indignationem placare, ieiuniisque et eleemosynis vires orationis intendere, et praestabilem super hominum malitia Dei clementiam concordibus votis exorare studeamus; ut benignissimus Dominus et Deus noster, cuius misericordia super omnia opera eius, cordium contritorum holocausta in odorem suavitatis accipiens, Ecclesiam suam sanctam ab infidelium ac haere-

[1] Similia iubilaea habes in Clementis X const. ed. MDCLXXIV, die 16 kal. maii, pontif. IV, et const. ed. MDCLXXII, die 5 novembris, pontif. III; item in huius pontif. const. ed. MDCLXXXIII, die 11 augusti, pontificatus VII.

ticorum et schismaticorum insidiis, periculis et persecutionibus tueri et protegere, haereses et schismata extirpare, principum christianorum animos, sublatis omnibus illis quae concordiam turbare possent, arctiori atque indissolubili charitatis vinculo coniungere, ac in causae communis tuitionem unire et consociare, populumque sibi acceptabilem facere, et per viam mandatorum eius ambulantem gratiae suae donis in hac peregrinatione fovere et confortare, assiduisque virtutum incrementis perficere, et ad propositam aeternae beatitudinis metam feliciter perducere dignetur.

Iubilaeum.

§ 1. Hoc autem ut ferventiori spiritus ardore maiorique fructu fiat, caelestium munerum thesauros, quorum dispensationem fidei nostrae commisit divina dignatio, aperire et largâ manu erogare volentes, de omnipotentis Dei misericordiâ et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ex illâ ligandi et solvendi potestate, quam nobis Dominus licet indignis contulit, universis et singulis utriusque sexus christifidelibus in almâ Urbe nostrâ degentibus, qui S. Ioannis in Laterano, Principis Apostolorum, et S. Mariae Maioris eiusdem Urbis ecclesias seu basilicas, vel earum aliquam, intra spatium duarum proximarum hebdomadarum saltem semel devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces, ut supra, effuderint, et quartâ et sextâ feriis et sabbato alterius ex praefatis hebdomadis ieiunaverint, et, peccata sua confessi, sanctissimum Eucharistiae sacramentum in dominicâ die immediate sequenti, vel aliâ die intra eamdem hebdomadam, reverenter sumpserint, ac pauperibus aliquam eleemosynam, prout unicuique suggereret[1] devotio, erogaverint; ceteris vero extra Urbem praedictam ubicumque degentibus, qui ecclesias ab Ordinariis locorum, vel eorum vicariis, seu officialibus, aut de eorum mandato, et, ipsis deficientibus, per eos qui ibi curam animarum exercent, designandas, vel ecclesiarum huiusmodi aliquam, spatio duarum similiter hebdomadarum a publicatione designationis per Ordinarios, vel eorum vicarios, seu officiales, vel alios ut praefertur faciendae decursurarum, saltem semel visitaverint, ibique ut supra oraverint, ac quartâ et sextâ feriis et sabbato alterius ex hebdomadis huiusmodi ieiunaverint, pariterque peccata sua confessi, ac in die dominicâ immediate sequenti, vel aliâ die intra eamdem hebdomadam sanctissimâ communione refecti fuerint, et pauperibus aliquam eleemosynam, ut praemittitur, erogaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, sicut in anno iubilaei visitantibus certas ecclesias intra et extra Urbem praedictam concedi consuevit, tenore praesentium concedimus concedimus et elargimur.

Pro navigantibus, iter agentibus, claustralibus, captivis, infirmis aliisque impeditis.

§ 2. Navigantes vero et iter agentes, ut, cum primum ad sua se se domicilia receperint, suprascriptis peractis, et visitatâ ecclesiâ cathedrali vel maiore aut parochiali loci eorum domicilii, eamdem indulgentiam consequi possint et valeant: regularibus autem personis utriusque sexus, etiam in claustris perpetuo degentibus, necnon aliis quibuscumque tam laicis quam ecclesiasticis saecularibus vel regularibus, etiam in carcere aut captivitate existentibus, vel aliquâ corporis infirmitate seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa confessarius ex iam approbatis a locorum Ordinariis ante praesentium publicationem, seu approbandis, eis in alia pietatis opera com-

1 Aptius lege *suggeret* (R. T.).

mutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere, quae ipsi poenitentes efficere poterunt, pariter concedimus et indulgemus.

De confessariis.

§ 3. Insuper omnibus et singulis christifidelibus utriusque sexus tam laicis quam ecclesiasticis, saecularibus et regularibus cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, tam in Urbe praefatâ, quam extra eam, ubique locorum ut praefertur degentibus, licentiam concedimus ac facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quemcumque presbyterum confessarium tam saecularem quam cuiusvis Ordinis et instituti regularem ex approbatis, ut praemittitur, a locorum Ordinariis, qui eos ab excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis seu inflictis, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, seu nobis et Sedi Apostolicae, etiam per litteras die Coenae Domini legi solitas, et alias quascumque nostras aut Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, quomodocumque reservatis, in foro conscientiae, et hac vice tantum, absolvere et liberare valeat; et insuper vota quaecumque (religionis et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare, iniunctâ tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentiâ salutari, aliisque eiusdem confessarii arbitrio iniungendis.

Praecipitur iubilaei publicatio.

§ 4. Quapropter tenore praesentium in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus atque mandamus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis, aliisque ecclesiarum praelatis, ac quibuscumque Ordinariis locorum ubicumque existentibus, eorumque vicariis et officialibus, vel, eis deficientibus, illis qui curam animarum exercent, ut, cum praesentium litterarum transumpta seu exempla, etiam impressa, acceperint, illa statim, et absque ullâ morâ, retardatione vel impedimento, per suas ecclesias et dioeceses, provincias, civitates, oppida, terras et loca publicent et publicari faciant, ecclesiamque seu ecclesias visitandas designent.

Ad quos casus non extendatur.

§ 5. Non intendimus autem per praesentes super aliquâ irregularitate publicâ vel occultâ, notâ, defectu, incapacitate, seu inhabilitate quoquomodo contractâ dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi seu habilitandi et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae: neque etiam easdem praesentes iis, qui a nobis et Apostolicâ Sede, vel ab aliquo praelato seu iudice ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu aliàs in sententias et censuras incidisse declarati vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus dictarum duarum hebdomadarum satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse aut debere.

Clausulae.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, necnon regulâ nostrâ de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum et congregationum seu institutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ robora-

tis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem Ordinibus, congregationibus et institutis, illorumque personis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expresso habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac formam in eis traditam pro servatâ habentes, hac vice specialiter, nominatim et expresse ad effectum praemissorum derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 7. Ut autem praesentes litterae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus ut earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, ubique locorum et gentium, eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI septembris MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. die 11 septembris 1681, pontif. anno V.

CXI.

Confirmatur decretum particularis congregationis, quo declaratum fuit Congregationem Brigittanorum Novissimorum esse veram religionem diversam ab eâ SS. Salvatoris seu S. Brigittae.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictae Congregationis.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, super negotio fratrum Brigittanorum Novissimorum specialiter deputatâ, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Congregatio particularis nonnullorum eminentissimorum et reverendissimorum S. R. E. cardinalium super negotio Brigittanorum Novissimorum specialiter deputata, ex noviter deductis et specialiter visis, et mature consideratis constitutionibus summorum Pontificum, censuit recedendum esse a decreto aliàs die V maii MDCLXXVII emanato; ac propterea declaravit Congregationem Brigittanorum Novissimorum esse veram religionem sub regulâ sancti Augustini a sanctâ Sede Apostolicâ in Congregationem erectam, diversam tamen a religione SS. Salvatoris, seu sanctae Brigittae, ab Urbano VI, Martino V, Eugenio IV erectam et respective approbatam[1], et dictae religionis Novissimorum professos utriusque sexus esse et reputari veros religiosos. Romae, II iulii MDCLXXXI. — G. card. CARPINEUS archiepiscopus San., secr. ».

Confirmatio illius.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Guislenus ab Assumptione, prior generalis Congregationis dictorum fratrum Brigittanorum Novissimorum, nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, specialem ipsi Guisleno procuratori generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel

1 Nescio an legendum potius *erectâ et respective approbatâ* (R. T.).

causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Maiam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIV octobris MDCLXXXI, pontificatus nostri anno V.

Dat. 24 octobris 1681, pontif. anno V.

CXII.

Componuntur a Pontifice variae lites ortae inter archiepiscopum Mechliniensem, et eius dioecesis regulares exemptos.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Compositio litium ut in rubrica. §1. Cum inter venerabilem fratrem modernum archiepiscopum Mechliniensem ex unâ, ac dilectos filios regularium Ordinum professores civitatis et dioecesis Mechliniensis, qui ab ordinariâ iurisdictione exempti sunt, ex alterâ partibus, nonnullae controversiae exortae et in particulari Congregatione desuper a nobis deputatâ pluries ventilatae fuerint; ipsae vero partes, paternae charitati nostrae, ad concordiam inter eas stabiliendam benigne propensae, humili obsequio morem gerentes, de controversiis huiusmodi inter se amicabiliter convenerint, nobisque humiliter supplicaverint ut opportune desuper providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur: hinc est quod nos, specialem archiepiscopo et regularibus praefatis gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac controversias praedictas ad nos harum serie avocantes, omnemque litem super illis seu earum occasione emanatam extinguentes, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus et ordinamus ut in posterum dictus archiepiscopus non possit exigere a praefatis regularibus exemptis et Apo-

stolicae Sedi immediate subiectis, in eorum promotione ad ordines, in benedictione abbatum, et in licentiis praedicandi et confessiones audiendi, ac in aliâ quacumque occasione, obedientiam cum iuramento fidelitatis, sed tam ab archiepiscopo quam a regularibus debeat accurate in similibus actibus observari forma et dispositio pontificalis romani in almâ Urbe nostrâ novissime impressi; licitum autem sit iisdem regularibus gestare in publicis processionibus cum sanctissimo Eucharistiae sacramento reliquias et imagines Sanctorum, hoc tamen servato ut dictae reliquiae et imagines portentur in principio processionis inter prima lumina, itaut inter ipsas et SS. Sacramentum sit rationabilis et competens distantia. In ipsis vero processionibus procedatur cum omni debitâ modestiâ et devotione, nec illae fiant per plateas et vias mercatuum, ac ubi populus in profanis coetibus occupatus sit; non tamen liceat dictis regularibus facere processiones huiusmodi extra claustra suorum conventuum, nisi duabus tantum vicibus in anno, unâ intra octavam festivitatis Corporis Domini et alterâ in unâ die dominicâ vel festivâ de praecepto tantum, determinandâ ab iisdem regularibus cum approbatione praefati archiepiscopi, intra terminum unius mensis, cum expressâ tamen declaratione, quod, quidquid supra stabilitur circa praedictas processiones, non intelligatur suffragari illis societatibus et confraternitatibus, quae in ecclesiis ipsorum regularium erectae, aut illis adscriptae sint. Occurrente autem aliquâ publicâ et gravi causâ, quae reiterationem similium processionum requireret, non possint regulares eas facere absque praecedente expressâ licentiâ praefati archiepiscopi, qui eo casu poterit providere secundum dictamina propriae prudentiae et pietatis. Porro liceat iisdem regularibus exemptis in eorum ecclesiis, absque aliâ memorati archiepiscopi licentiâ, horis vespertinis exponere venerationi populi praefatum sanctissimum sacramentum in ostensorio, diebus et festis infrascriptis, videlicet in omnibus dominicis anni, in festis Nativitatis Domini, sancti Stephani, sancti Ioannis Evangelistae, Circumcisionis Domini, secundo et tertio diebus Paschatis Resurrectionis et Pentecostes, in festo Ascensionis Domini, in octavâ Corporis Domini, in omnibus beatissimae Virginis Mariae festivitatibus de praecepto, in festis sanctorum Apostolorum, in die Omnium Sanctorum, in die Dedicationis ecclesiae, in festivitate protectoris eiusdem intra mensem a regularibus eligendâ, si ecclesia plures uno habuerit, in diebus Dedicationis sancti Michaëlis Arcangeli, Nativitatis sancti Ioannis Baptistae, ac sanctorum Petri et Pauli, et in festivitate fundatoris Ordinis. Ac pariter licitum sit, ut supra, praefatis regularibus exemptis exponere iisdem horis vespertinis, sed in ciborio, praefatum sanctissimum sacramentum singulis quintis feriis, aut alio die feriato intra terminum unius mensis ut supra eligendo; licita quoque sit, ut supra, expositio in ostensorio mane tempore missae principalis, in iis tamen locis tantum ubi hactenus consuetum est, in diebus festivis tantum infrascriptis, nempe, Nativitatis Domini, Paschatis, Pentecostes, SS. Trinitatis, Corporis Domini, et matutino tempore illius diei intra octavam Corporis Domini, qua processio supra enuntiata fiet, ac in festivitatibus Assumptionis B. Mariae Virginis, et Omnium Sanctorum. In omnibus autem expositionibus supradictis non possit populo dari nisi una tantum benedictio cum SS. Sacramento; nec idem

SS. Sacramentum possit eodem die publice exponi in pluribus altaribus eiusdem ecclesiae, nec postquam in uno altari expositum fuerit, ad aliud altare, ut ibi pariter exponatur, transportari valeat. Quod si sacra communio eodem tempore quo SS. Sacramentum expositum sit administranda fuerit, id fiat in altari diverso, sumendo SS. Sacramentum ex ciborio, et finitâ communione reponatur in tabernaculo, aut ita velo tegatur, ut conspici non possit. Denique circa idem SS. Sacramentum, dum expositum fuerit, debeant ardere ante illud continuo saltem decem candelae ex cerâ candidâ, et pariter ibidem assistere absque intermissione duo religiosi genuflexi.

Clausulae.

§ 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac apostolicis, et in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XX maii MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 20 maii 1682, pontif. anno VI.

CXIII.

Confirmatur Pontificis decretum, quo vetita fuit conventibus Carmelitarum Congregationis Mantuanae electio sociorum ad generale capitulum mittendorum.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Electio dictorum sociorum vetita fuerat.

§ 1. Cum nobis innotuisset, in Congregatione Mantuanâ fratrum Ordinis Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo ex praescripto constitutionum ipsius Congregationis servari, ut quilibet conventus, in quo sex fratres in sacro presbyteratus ordine constituti de familiâ residerent, suum eligeret socium, qui ad capitulum generale dictae Congregationis accederet, in eoque voti sive suffragii prerogativam haberet; verum eiusmodi sociorum electionem et ad capitularia comitia accessum non solum praefatae Congregationi eiusque con-

ventibus multum adferre[1] dispendii, sed etiam prorsus inutiles esse, cum finis, cuius gratiâ introducta fuerat huiusmodi sociorum electio, aut cessasset, aut variis artibus eluderetur, aut aliunde melius obtineri valeret; quin etiam eorumdem sociorum in capitulis generalibus interventum electionibus, aliisque actibus ibidem fieri solitis, quominus recte atque ordine fierent, multum impedimenti, atque perturbationis invehere: nos, die XVI martii proxime praeteriti, attentis praemissis, aliisque iustis de causis animum nostrum moventibus, expresse mandavimus, ut, occasione tam capituli generalis tunc de proximo quam aliorum quorumcumque in perpetuum celebrandorum, nullatenus a conventibus dictae Congregationis Mantuanae deveniretur ad electionem sociorum, et, quatenus pro tunc imminenti illorum electio secuta fuisset, sic electi non possent ad illud se transferre, et si qui ad locum pro eodem capitulo destinatum iam se contulissent, in eo suffragari minime valerent, sub poenis contra facientibus privationis officiorum, ac vocis activae et passivae, aliisque arbitrio nostro imponendis, et aliàs, prout in decreto desuper iussu nostro die praedictâ expedito, cuius tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Iterum prohibitio confirmatur.

§ 2. Cum autem (sicut accepimus) novissime praeteritum capitulum generale praefatae Congregationis Mantuanae subinde absque dictorum sociorum interventu iuxta dispositionem dicti decreti nostri celebratum fuerit, indeque experientiâ cognitum sit ipsius decreti observationem eidem Congregationi multum emolumenti atque utilitatis attulisse, ac proinde facile sperari possit, eam in futurum quoque non minus utilem atque proficuam fore: hinc est quod nos, firmiori eiusdem decreti stabilimento ex commissae nobis caelitus dispensationis munere providere, ac memoratae Congregationis commodis et utilitatibus, quantum nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ne de cetero, cuiuscumque capituli generalis dictae Congregationis Mantuanae pro tempore celebrandi occasione, eiusmodi socii a conventibus ipsius Congregationis ullo modo eligantur, nec ad capitulum generale huiusmodi pro tempore celebrandum accedere, in eoque suffragari audeant quovis modo, seu praesumant, sub privationis officiorum ac vocis activae et passivae per contrafacientes ipso facto absque aliâ declaratione incurrendâ, aliisque nostro seu pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio imponendis poenis, tenore praesentium, perpetuo prohibemus et interdicimus.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi, nec causae[1], propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae vel iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, praetextu, colore vel capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et Clausulae.

1 Male edit. Main. legit *adferunt* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *causa* (R. T.).

substantiali, ac incogitato et incogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris seu constitutionum Congregationis praefatae reduci, seu adversus illas oris aperitionis, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictorum Ordinis et Congregationis Mantuanae, eiusque conventuum quorumcumque, et aliis quibuslibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem Ordini et Congregationi et conventibus, illorumque superioribus, fratribus et personis quibuslibet, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, et aliâs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 12 iunii 1682, pontif. an. VI.

CXIV.

Confirmatur decretum capituli generalis Ordinis Carthusiensis, quo statuitur, ne quis utatur privilegiis aliorum regularium in nonnullis casibus sine consensu reverendi patris, aut capituli generalis[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Causa dicti decreti extitit abusus privilegiorum a Gregorio XV concessorum.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis Ordinis Carthusiensis, quod, cum felicis recordationis Gregorius PP. XV, praedecessor noster, eidem Ordini privilegia aliis regularibus concessa gratiose communicaverit, capitulum generale dicti Ordinis anno MDCLXXIX celebratum, ut statuta ipsius Ordinis, quae, praecipue ob solitudinem et silentium, specialia et strictiora quam aliorum Ordinum sunt, illibata servaret (considerans, ex communicatione privilegiorum huiusmodi aliquos eiusdem Ordinis monachos inveniri, qui sibi placentia licere putarent, et praetextu opinionum quorumdam theologiae moralis doctorum de huiusmodi privilegiis nimis large sentientium, atque etiam quorumdam verborum in ipsis litteris apostolicis contentorum, quae pro suo captu interpretabantur), statuta praedicta penitus evertere conarentur, illaque per privilegia huiusmodi abrogata esse censentes, se iisdem privilegiis frui debere pertinaciter assererent, ad praecludendam tot erroribus viam, praevertendamque animarum perniciem quae inde potuisset exoriri, decretum seu statutum edidit tenoris qui sequitur, videlicet: « Ex Sedis quidem Apostolicae gratiâ Ordo gaudet communicatione privilegiorum aliorum regularium Ordinum, ut patet ex Bullâ Gregorii PP. XV; sed, ne ullus unquam abusus ex tam amplis privilegiis irrepat inter nos contra mentem Ordinis et ipsius Sedis Apostolicae quae iuxta exigentiam temporum privilegia ipsa explicat aut restringit, statuimus et ordinamus, ne ulla persona Ordinis possit uti privilegiis aliis regularibus concessis circa casus, censuras et dispensationes, quae in nostris statutis expressa non habentur, absque scitu et consensu reverendi patris aut capituli generalis, ad quod pertinet privilegiorum istorum dispensatio ».

Decretum refertur.

Petitur confirmatio.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus procurator generalis statutum seu decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nobis propterea dilecti etiam filii superioris generalis dicti Ordinis ac capituli generalis praedicti nomine humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio supra relati decreti.

§ 3. Nos igitur, superiorem generalem et procuratorem generalem praefatos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. car-

[1] Privilegia aliorum regularium dicto Ordini concessa fuerunt a Gregorio XV in const. editâ MDCXXIII, die 3 februarii, pont. II; ab Alexandro III confirmatus fuit Ordo per const. editam MCLXXVI, die 2 septembris, pont. XVII; et ab Innocentio XI approbata fuere illius nova statuta in const. editâ MDCLXXXVIII, die 27 martii, pont. XII; item extat confirmatio alterius decreti capituli pro quadam taxâ in const. editâ MDCLXXXII, die 24 augusti, pont. VI.

dinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, praeinsertum decretum, seu statutum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum babeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXXI iulii MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 31 iulii 1682, pontif. anno VI.

CXV

Transfertur indulgentia plenaria perpetua in festis Ss. Placidi et Mauri ad festa Ss. Zoili et Felicis in monasterio S. Zoili de Corrion Palentinae dioecesis.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

A Clemente X concessa fuit praedicta indulgentia in festis Ss. Benedicti, Scholasticae, Placidi et Mauri.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii abbas et monachi monasterii S. Zoili loci de Carrion Palentinae dioecesis Ordinis sancti Benedicti, quod inter alias indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes christifidelibus, ecclesias Ordinis eiusdem sancti Benedicti visitantibus, a diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessas, felicis recordationis Clemens Papa X, praedecessor pariter noster, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, vere poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis quorumcumque monasteriorum, tam monachorum quam monialium regulam S. Benedicti profitentium, eatenus erectis et in posterum quandocumque erigendis, ac ubicumque locorum existentibus, in Ss. Benedicti et Scolasticae, ac Placidi et Mauri festis diebus, necnon die XIII novembris, qua Omnium Sanctorum Ordinis praedicti commemoratio ibidem

fieri solet, a primis vesperis usque ad occasum solis dierum huiusmodi, singulis annis devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, quo die ex praedictis id egissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino in perpetuum concessit, prout in litteris apostolicis desuper in simili forma Brevis die XIX decembris MDCLXXI expeditis uberius continetur.

Preces abbatis ut monachorum. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefata ecclesia monasterii S. Zoili de Carrion a christifidelibus illarum partium diebus festis Ss. Placidi et Mauri minus frequentetur, maiorque ad illam confluat fidelis populi multitudo in diebus festis Ss. Zoili ac Felicis martyrum, quorum corpora (ut pie creditur) in eadem ecclesia honorifice collocata sunt: nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Translatio praefatae indulgentiae. § 3. Nos igitur, supplicationibus eorumdem abbatis et monachorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, indulgentiam plenariam diebus festis Ss. Placidi et Mauri concessam, ut praefertur, quoad ecclesiam monasterii S. Zoili de Carrion dumtaxat, in diebus festis eorumdem Ss. Zoili et Felicis martyrum, itaut christifideles vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti, qui de cetero eamdem ecclesiam in diebus festis memoratorum Ss. Zoili et Felicis a primis vesperis usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi ut supra oraverint, quo die praedictorum id egerint, eamdem plenariam indulgentiam omnium peccatorum suorum et remissionem consequantur, quam consequerentur si in ipsis festivitatibus Ss. Placidi et Mauri ecclesiam praedictam visitarent, servata tamen ceteroqui supradictarum litterarum forma et dispositione, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo transferimus; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIV augusti MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 24 augusti 1682, pontif. an. VI.

CXVI.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum de electione S. Ignatii Loyola in patronum regionis Cantabriae[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictae Congregationis. § 1. Nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum emanavit ad favorem dilectorum filiorum communitatum ac universitatum et hominum, civitatum et locorum regionis illius Cantabriae, quae hispanice Vizcaja nuncupatur, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Rituum Congregatio ad relationem E.mi et R.mi domini cardinalis Columnae, cognita causa, quod regio illa Cantabriae, quae hispanice Vizcaja nuncupatur, per omnium civitatum et locorum suffragia elegit sibi patronum unicum S. Ignatium de Loyola Societatis Iesu fundatorem, ob praestantem eius sanctitatem et specialem omnium propensionem in eum, utpote illius dominatus originarium, et huiusmodi ele-

[1] Similem electionem S. Iosephi habes in Const. edita MDCLXXIX, die 19 aprilis, pont. III.

ctio facta fuit servatis servandis iuxta decretum super electione Sanctorum in patronos ab eadem sacrâ Congregatione iussu felicis recordationis Urbani VIII sub die XXIII martii MDCXXX emanatum, praedictam electionem approbavit et confirmavit: et de praefato S. Ignatio, ut praefertur, in unicum patronum principalem sic electo, praerogativas omnes eisdem unicis sanctis patronis principalibus competentes decrevit, iuxta tamen rubricas breviarii et missalis romani, et ad formam constitutionis eiusdem Urbani VIII super observatione festorum die XIII septembris MDCXLI. Editum hac die XXII augusti MDCLXXXII. CAESAR card. FACHENETTUS; BERNARDUS CASALIUS S. Rituum Congregationis secretarius ».

Confirmatio Pontificis. § 2. Cum autem, sicut pro parte communitatum ac universitatum et hominum praefatorum nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VII septembris MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 7 septembris 1682, pontif. anno VI.

CXVII.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum, quo declaratur licere monachis Carthusiensibus Papiae instituere processionem in festivitate Corporis Christi, apertis ianuis, intra claustra[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum Congregationis praedictae contra promotorem fiscalem mensae episcopalis Papiae. § 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In Congregatione Sacrorum Rituum, proponente eminentissimo et reverendissimo domino cardinali Ludovisio, discussâ causâ controversiae processionis fieri solitae solemnitatis SS. Corporis Christi, vertenti inter monachos Carthusianos Papiae et promotorem fiscalem mensae episcopalis eiusdem civitatis, eadem sacra Congregatio, utrâque parte hinc inde auditâ et informante, declaravit licere patribus Carthusiae Papien-

[1] De privilegiis Carthusianorum vide in const. editâ MDCLXXXII, die 31 iulii, pont. VI; item in const. editâ MDCLXXXII, die 18 octobris, pont. VI.

sis facere processionem in festivitate Corporis Christi apertis ianuis intra claustra, et ita decrevit die XXII augusti MDCLXXXII. — CAESAR cardinalis FACHENETTUS, BERNARDUS CASALIUS Sacrorum Rituum Congregationis secretarius ».

Confirmatio Pontificia. § 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum prioris et monachorum monasterii Papiensis Ordinis Carthusiensis nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI septembris MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 11 septembris 1679, pontif. anno VI.

CXVIII.

Confirmatur summarium indulgentiarum et facultatum confraternitati Servorum, sive Septem Dolorum B. M. V. concessarum[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii vicarius generalis et procurator generalis Ordinis fratrum Servorum Beatae Mariae Virginis, quod, cum[2] nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri quasdam indulgentias seu peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes confratribus et consororibus confraternitatis sub titulo Servorum sive Septem Dolorum eiusdem Beatae Mariae Virginis erectae et institutae, sub certis modo et formâ tunc expressis, concesserint, ac priori generali, eoque absente, vicario generali dicti Ordinis similes confraternitates erigendi et instituendi, illisque indulgentias seu peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes huiusmodi communicandi facultatem tribuerint; summarium earumdem indulgentiarum aliarumque gratiarum confectum, ac de mandato Congregationis venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositae, a quodam ipsius Congregationis consultore cum originalibus Plures indulgentiae et facultates concessae fuerunt dictae confraternitati.

1 Vide paulo ante pag. 416 (R. T.).
2 Particulam cum nos addimus (R. T.).

litteris apostolicis concessionum huiusmodi collatum et recognitum fuit, tenoris qui sequitur:

Indulgenze della Compagnia di S. Maria de' Servi, detta de' Sette Dolori.

La santa memoria di Paolo V, rivocando tutte le indulgenze concesse dai suoi predecessori, concede ad ogni fedel cristiano dell'uno e dell'altro sesso, che piglieranno il solito abito della Beata Vergine de' Servi et entraranno nella predetta confraternità, nel primo giorno del loro ingresso, se, veramente pentiti e confessati, si comunicaranno, indulgenza plenaria.

II. Alli confrati e sorelle di detta confraternità, che nel giorno della festa principale di detta confraternità, dalli primi vesperi sino al tramontare del sole, veramente pentiti, confessati e communicati, divotamente visitaranno la chiesa dove è eretta detta confraternità, et ivi pregaranno Iddio con devote orazioni per la concordia dei prencipi cristiani, estirpazione dell'eresie, esaltazione della Santa Madre Chiesa, indulgenza plenaria.

III. In articolo di morte alli detti confratelli e consorelle, che pentiti e confessati e communicati, o, non potendo ciò fare, almeno veramente pentiti invocaranno divotamente il nome di Gesù con la bocca, se potranno, o col cuore, indulgenza plenaria e remissione di tutti i peccati.

IV. Inoltre alli fratelli e consorelle, parimente pentiti, confessati e comunicati, che similmente visitaranno la chiesa, cappella, ovvero oratorio della detta confraternità nella Natività, Annunciazione, Purificazione et Assunzione della Beata Vergine dai primi vespri fino al tramontar del sole di dette feste, e pregaranno Iddio come sopra, sette anni e tante quarantene.

V. A quelli che interverranno alla processione da farsi per detta confraternità in una domenica del mese con licenza dell'Ordinario, se saranno pentiti, confessati e comunicati come sopra, tre anni e tante quarantene.

VI. A quelli che ogni venerdì, in memoria et onore della Passione di Gesù Cristo Signor Nostro recitaranno cinque *Pater* e cinque *Avè*, pregando Iddio per l'esaltazione di Santa Madre Chiesa, se nel medesimo giorno si saranno confessati e communicati, sette anni e altrettante quarantene.

VII. A quelli che accompagneranno il santissimo sagramento dell' Eucaristia agl'infermi, pregando Iddio per loro salute, ogni volta cinque anni e tante quarantene.

VIII. A quelli che insieme recitaranno l'offizio della Beata Vergine nella chiesa ovvero oratorio di detta confraternità, cento giorni d'indulgenza.

IX. A'predetti fratelli e consorelle che saranno presenti et interverranno alle messe et altri divini offizi da celebrarsi e recitarsi da detti confratelli nella chiesa ovvero oratorio di detta Compagnia, o interverranno alle congregazioni publiche o private di detta confraternità in qualsivoglia luogo si faranno, ovvero accompagnaranno i corpi dei loro defunti confratelli o di qualunque altro alla sepoltura, ovvero faranno qualunque altra opera pia o caritatevole, ogni volta sessanta giorni d'indulgenza.

X. Con facoltà al padre generale dell'Ordine de' Servi *pro tempore* erigere et instituire dette compagnie de' laici dell' uno e l' altro sesso nelle chiese dell'Ordine, dove sia convento almeno di sei o cinque frati professi sacerdoti del suo Ordine con licenza e consenso dell'Ordinario del luogo, e di comunicar loro tutte le sopraddette indulgenze

e grazie spirituali, servata la forma della costituzione di Clemente VIII *Quaecumque, etc.*

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI februarii MDCVII.

XI. L'istesso Sommo Pontefice concede indulgenza plenaria e remissione di tutti i peccati ai fratelli e consorelle delle dette confraternità canonicamente erette nelle chiese dell'Ordine, che interverranno divotamente alla processione solenne solita farsi dalla confraternità ogni terza domenica del mese nelle chiese suddette, veramente pentiti, confessati e comunicati, divotamente pregando per la concordia dei prencipi cristiani, estirpazione dell'eresie et esaltazione della Santa Madre Chiesa.

Datum Romae, die X martii MDCXI.

XII. E perchè non in tutti i luoghi è solito farsi detta processione nella terza domenica del mese, l'istesso Sommo Pontefice concede indulgenza plenaria alli fratelli e consorelle della detta Compagnia che interverranno divotamente alla detta processione in una qualsivoglia domenica del mese, che si farà nelle chiese dell'Ordine, conforme alla consuetudine delle città e luoghi, se veramente pentiti e comunicati, e pregheranno Iddio come sopra.

Sub datum Tusculi, sub annulo Piscatoris die VII iunii MDCXI.

XIII. L'istesso Sommo Pontefice dà facoltà al generale *pro tempore*, et in assenza, al di lui vicario generale dell'Ordine dei Servi, d'erigere et instituire nelle chiese dell' Ordine confraternità, conforme alla forma prescritta di sopra, e comunicar loro dette indulgenze ancorchè non vi abitino almeno cinque frati sacerdoti professi, et in oltre concede che i fratelli e sorelle delle compagnie suddette, innanzi li 14 febraro MDCVII instituite in chiesa dove non fossero almeno cinque sacerdoti professi, godano tuttavia le indulgenze della Compagnia, facendo l'opere prescritte.

Datum Romae, apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, XXVIII iulii MDCVII.

XIV. La santa memoria d'Urbano VIII concede al prior generale dell' Ordine dei Servi facoltà anco di erigere la suddetta Compagnia nelle chiese de' secolari con il consenso però espresso dell'Ordinario del luogo e rettore di dette chiese, e conforme alla prescritta forma di Paolo V ne' Brevi sopraddetti, e di comunicarle tutte le indulgenze da detto Paolo V concesse alla medesima confraternità, et inoltre di poter il prior generale per una sola volta destinare nelle dette chiese secolari li sette altari, che divotamente visitati dalli confratelli e sorelle di queste confraternità da erigersi in virtù di tale facoltà conceduta da Urbano VIII, e osservando essi l'altre cose per guadagnare le dette indulgenze e grazie spirituali, che questi le conseguiscano, come nel Breve dato li XVIII settembre MDCXXVIII.

Confirmantur a Pontifice.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, vicarius generalis et procurator generalis praefati, praemissa, quo firmius subsistant, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio summopere desiderent: nos, specialem ipsis vicario generali et procuratori generali gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, summarium prae-

insertum, cum omnibus et singulis in eo contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIV octobris MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VI.

Dat. die 24 octobris 1682, pontif. anno VI.

CXIX.

Confirmatur decretum cardinalis protectoris circa abrogationem commissariorum generalium pro provinciis Indiarum Orientalium Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium. Ex debito pastoralis officii, quod inscrutabilis divinae sapientiae altitudo humilitati nostrae, viribus licet et meritis longe impari, imponere dignata est, paternam christifidelium qui e fluctibus saeculi in portum vitae religiosae confugerunt curam peculiari charitate assidue gerentes, ea, quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio provide constituta atque ordinata esse noscuntur, ut firma et illibata persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter corroboramus.

Species facti. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ambrosius ab Assumptione frater expresse professus ac procurator provinciarum S. Thomae apostoli et Matris Dei in Indiis Orientalibus Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod venerabilis frater noster Alderanus episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis Cybo nuncupatus, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protector, inhaerendo quibusdam patentibus litteris a dilecto filio Petro Marino Sormano generali eiusdem Ordinis die XXI maii proxime praeteriti emanatis, easque opportune declarando, et quae deerant supplendo, decrevit et mandavit, ne de cetero commissarii generales ad

1 De commissariis generalibus Indiarum vide Urbani VIII const. ed. MDCXXV, die 20 novembris, pont. III.

dictas provincias amplius deputentur, variasque ordinationes fecit, tam circa deputationem praesidum et coniudicum, qui causas appellationum in eisdem provinciis cognoscant, et fine debito prout iuris fuerit terminent, quam circa commissarios ad visitandas provincias huiusmodi, celebrandaque illorum capitula provincialia deputari solitos, necnon circa praecedentiam dictis praesidibus decernendam, et aliàs, prout uberius continetur in ipsius Alderani episcopi cardinalis et protectoris litteris patentibus desuper expeditis tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum cardinalis protectoris cum altero ministri generalis.

« Alderanus episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis Cybo seraphici Ordinis sancti Francisci apud Sanctam Sedem protector, dilectis nobis in Christo patribus provincialibus, provinciae patribus, custodi, definitoribus, ceterisque aliis patribus et fratribus provinciarum nuncupatarum S. Thomae apostoli et Matris Dei in Indiis Orientalibus, salutem et divinorum chrismatum incrementum. Frater Ambrosius ab Assumptione provinciae Matris Dei pater et commissarius generalis Terrae Sanctae, quem procuratorio nomine ad capitulum generale et ad Romanam Curiam pro utriusque vestrae provinciae negotiis ablegastis, exhibuit nobis quasdam litteras patentes patris Petri Marini Sormani moderni ministri generalis totius Ordinis sancti Francisci datas in conventu S. Ioannis Regum Toleti, sub die XXI maii MDCLXXXII, quarum tenor est, quod, attentâ petitione per dictum procuratorem nomine vestro ei oblatâ, visis, et, praeviâ consultatione nonnullorum patrum graviorum, mature perpensis rationibus per vos procuratoremque vestrum praefatum exhibitis, ne imposterum ob maximam paupertatem et angustiam, qua vestrae provinciae premuntur, commissarii generales ad easdem provincias deputentur, praefatus minister generalis, tum ad evitandos maximos sumptus in deputatione et missione dictorum commissariorum fieri consuetos, tum etiam ut electiones vestrae maiori cum pace ac sine alicuius praepotentiâ perfici possent, statuit atque decrevit dictas provincias vestras ab huiusmodi onere et dispendiis eximere, ac proinde tales commissarios generales non amplius deputare, nec ab aliis imposterum deputandos fore, prout in dictis litteris patentibus expresse et latius continetur. Cumque idem frater Ambrosius ab Assumptione easdem litteras patentes auctoritatis protectionisque nostrae robore muniri et confirmari humiliter postulaverit: nos, firmo permanente ipsarum litterarum tenore, quem hic pro inserto habere volumus, aliquibus tantummodo pro maiori claritate et faciliori executione immutatis atque ordinatis, decernimus pariter et mandamus praefatos commissarios generales ad dictas vestras provincias non amplius deputari debere, et praesentem determinationem a moderno et pro tempore existente magistro generali inviolabiliter observandam fore. Ne autem earumdem provinciarum religiosi, quoties a proprio provinciali vel definitorio per sententiam se iniuste gravari sentirent, appellationis beneficio careant, inhaerentes dispositioni dictarum litterarum patentium, volumus, et praesentium tenore praecipimus, ut in capitulis utriusque provinciae per definitorium noviter electum deputetur unus ex maturioribus et doctioribus provinciae patribus, qui tamquam praeses appellationum, insimul cum aliis duobus patribus graduatis eiusdem suae provinciae, qui religioso appellanti non sint legitime suspecti, ab ipso praesidente quoties opus fuerit eligendis et

deputandis tamquam coniudicibus, possit et debeat definitive iudicare et sententiare in causis appellationum, cui ad hunc effectum plenam concedimus auctoritatem, servatis omnibus quae fuerint de iure servanda; eiusque praesidentis et dictorum coniudicum conscientiam in administratione recti iudicii gravissime oneramus. Hoc autem ita volumus executioni demandari, ut praeses cum suis coniudicibus audiat et iudicet causas, non illius provinciae ex qua ille est, sed alterius, itaut qui est ex provinciâ S. Thomae inserviat pro provinciâ Matris Dei, et e contra. Quod si contigerit dictum praesidentem vel per mortem, vel per discessum, vel per aliam quamcumque causam deficere, provincialis et definitores illius provinciae, qui eum elegerunt, ad alterius praesidentis electionem etiam extra capitulum et congregationem devenire possint et debeant. Quo autem ad commissarios, qui ad visitandas provincias ac celebranda capitula deputari debent, cum hoc hucusque varie practicatum fuerit, volentes rem hanc ad certam, stabilem ac magis congruam methodum redigere, decernimus ut imposterum debeant assumi non ex illâ provinciâ, ubi capitulum est celebrandum, sed ex alterâ, ne rebus propriis et amicorum solummodo incumbentes, leges confundant, ac munus tanti momenti, vel iniuste vel violenter exerceant. De cetero leges et consuetudines antiquae observentur, ut scilicet provincialis cum definitorio, et patres provinciae, magistro generali seu commissario generali familiae, ad quos pro tempore spectabit, proponant seu nominent tres religiosos alterius praefatae provinciae huic muneri idoneos, ex quibus unum eligere possint. Hanc tamen propositionem seu nominationem volumus ad generalem mitti per primam post capitulum opportunitatem alicuius navis, quae Europam versus dirigetur. In quo si provincialis vel alii negligentes reperti fuerint, eiusdem generalis arbitrio graviter puniatur. Quod si ob naufragium, nimiam distantiam, vel aliud inevitabile impedimentum, non habeatur a magistro generali responsum quatuor mensibus ante tempus praefixum et consuetum capituli celebrandi, tunc possit provincialis cum definitorio et patribus provinciae unum ex tribus iam propositis tamquam commissarium visitatorem advocare, qui omnia et singula praestare possit et valeat, quae missi et deputati a generali magistro praestare solent, ita et taliter, quod, etiam superveniente postea deputatione factâ a praefatis magistro generali vel commissario, talis deputatio nullum sortiatur effectum, ac si facta non fuisset. Ut autem contentiones, quae ex defectu declarationis praecedentiae quam habere debent dicti praesidentes tam in propriâ quam in alienâ provinciâ oriri possunt, dirimantur, facultatem concedimus definitoriis utriusque provinciae decernendi eam in propriâ respective provinciâ praecedentiam, quam rationi et aequitati consentaneam iudicaverint, futuris temporibus perpetuo valituram. Ac tandem praecipimus vobis in virtute sanctae obedientiae, et sub poenis arbitrio nostro infligendis, ut haec omnia a vobis petita, et a nobis et magistro generali respective in utilitatem et quietem publicam concessa, deinceps accurate servetis et ab aliis omnino servari faciatis. Valete, nosque Deo assidue commendate. Romae XVII decembris MDCLXXXII. — A. cardin. CYBO protector. IOANNES BAPTISTA RUSCA ».

Confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Ambrosius praemissa, quo firmius subsistant et ser-

ventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsum Ambrosium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas memorati Alderani episcopi cardinalis et protectoris patentes litteras, omniaque et singula in eis contenta et expressa, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIII decembris MDCLXXXII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 23 decembris 1682, pontif. anno VII.

CXX.

Confirmantur nonnullae constitutiones Congregationi Silvestrinorum Ordinis sancti Benedicti [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Pastoralis officii, quod auctore Deo gerimus, sollicitudo nos urget atque impellit, ut, paternam religiosorum virorum

1 Approbata fuit haec Congregatio ab Innocentio IV in const. ed. MCCXLVII, die 27 iunii, pont. V; a Paulo III in const. ed. MDXLIII, die 21 martii, pont. X, determinatum fuit tempus electionis priorum; et ab Alexandro VIII confirmatum statutum Congregationis in const. ed. MDCXC, die 15 octobris, pontif. I.

Altissimi obsequiis sub laudabili vitae monasticae instituto mancipatorum curam peculiari charitate gerentes, ea quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio provide constituta esse noscuntur, quo firma semper atque stabilia permaneant, apostolici muniminis patrocinio roboremus.

Constitutiones referuntur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper dilectus filius Ioannes Matthaeus Felicianus abbas generalis Congregationis monachorum Silvestrinorum nuncupatorum Ordinis sancti Benedicti, quod ipse et ceteri omnes graduati et vocales dictae Congregationis in eorum dietà generali Matelicae diebus tertià et quartà et quintà novembris MDCLXXXI celebratà, cui dilectus filius noster Iacobus S. R. E. presbyter cardinalis Franzonus nuncupatus, eiusdem Congregationis apud nos et Sedem Apostolicam protector, assistentiam et praesentiam praestitit, examinarunt et per vota secreta approbarunt nonnullas constitutiones et declarationes tenoris qui sequitur, videlicet:

COSTITUZIONI E DICHIARAZIONI.

Che si abolissero i discreti, quali si creavano in ogni monasterio ne' tempi de' capitoli generali, e che in avvenire si dovessero celebrare detti capitoli e le diete particolari senza il loro intervento;

Che in avvenire in detti capitoli generali concorressero con i loro voti solo il generale, il procuratore generale, due visitatori *pro tempore,* quelli sono stati generali o procuratori generali, quindici abbati di governo, nove abbati titolari, il maestro di novizi, il secretario della Congregazione, il compagno del procurator generale, il bibliotecario di S. Benedetto di Fabriano, un lettore di teologia, un lettore di filosofia, ed un lettore di lettere umane, tutti per il servizio della nostra gioventù;

Che i suddetti tre lettori, il maestro de' novizi, il segretario della Congregazione, ed il compagno del procurator generale abbiano voto perpetuo, perseverando ne' loro offizi, ma, spontaneamente rinunciando, o lasciando, o essendo deposti per giuste cause, prima di essere provisti di badia titolare, non abbiano tal voto, nè abilità alla badia titolare; anzi il compagno del procurator generale non abbia voto perpetuo, nè abilità alla badia titolare, se per due governi non abbia esercitata lodevolmente la carica;

Che si confermino perpetuamente nei gradi abbaziali tutti i soggetti, che di presente sono graduati, e si conceda facoltà al generale, a quelli sono stati generali, ed alli quattro definitori della suddetta dieta col consenso dell' eminentissimo protettore, acciò possano creare anco fuori del capitolo o dieta li suddetti tre lettori, il maestro de' novizi, il segretario della Congregazione, ed il compagno del procurator generale, acciò canonicamente possano intervenire con i loro voti ne' futuri capitoli generali;

Che in avvenire possa esser solo assunto al generalato, o il procurator generale, o un de' visitatori, o un abbate di governo, o uno di quelli averà spontaneamente rinunziato il governo, o uno di quelli saranno stati generali o procuratori generali, purchè nel generale, che termina, o in quelli averanno terminato, si frappongano due governi, e i medesimi soggetti siano capaci del procuratorato generale;

Che nella distribuzione delle badie di governo da farsi ne' capitoli generali, o nelle diete particolari, si osservi il seguente modo: in primo luogo sia sempre provvisto a sua disposizione il generale che termina l'offizio, ed in se-

condo tutti gli altri graduati ed abbati di governo, o sia il procuratore generale, o visitatori, o abbati locali, con espressione che nelle prime vacanze in primo luogo siano provisti alcuni che sono stati generali, ed in secondo alcuni che sono stati procuratori generali secondo le loro anzianità, e tale espressione s'intenda per la prima volta solo, acciò alcun de' sudditi, che di presente si trovano senza governo, siano provisti, se gli parerà;

Che se ne' suddetti capitoli o diete si averà a fare alcuna provisione de' gradi o offizi vacanti, o per causa di morte, o di spontanea rinunzia, o per canonica disposizione, si osservi la seguente forma: Se vacarà badia di governo, sia sempre sostituito un titolare; se vacarà un titolare sia sostituito uno de' vocali non abbati o altro soggetto, in cui concorrano i debiti requisiti, *ut infra*; se vacarà uno de' sette vocali non abbati, si sostituisca un soggetto capace per l'offizio che mancarà;

Che mancando alcun grado o offizio fuori de' capitoli generali, o delle diete particolari, si proveda in tal modo: se vacarà la procura generale, si sostituisca uno de' soggetti abili al generalato o procuratorato generale descritti di sopra, ad arbitrio del generale; se vacarà badia di governo, il generale con quattro definitori del capitolo antecedente provvedano di un presidente da cavarsi dal numero dei titolari, se vacarà alcuno de' visitatori, si provveda da' medemi di presidenti, da cavarsi dal numero degli abbati di governo, o di altro che avesse rinunciato il governo; se vacarà badia titolare o il bibliotecario, non si faccia provista alcuna fino al capitolo generale o dieta particolare; se vacarà alcuno degl'altri sei vocali non abbati, si provveda da' suddetti di supplemento idoneo fino al capitolo o dieta, dove si farà l'elezione di tutte le cariche, che vacaranno;

Che volendo alcuno degl' abbati di governo permutare con altro di governo o titolare, per giuste cause da riconoscersi dal generale, visitatori, e consenso dell' eminentissimo protettore *pro tempore*, possa farsi anche fuori di capitolo o dieta; come anco volendo alcuno degli abbati di governo spontaneamente rinunciare, sia sempre rivestito della badia titolare, che vacarà per l'assunzione di un titolare alla badia del renunciante, ma per giuste cause da riconoscersi, come sopra, che volendo desistere dal governo alcuno di quelli sono stati generali o procuratori generali, o di governo, possano in caso di vacanza essere reassunti al governo nei capitoli o diete egualmente ch'ogni altro titolare;

Che quelli, li quali ne' tempi passati sono stati superiori vocali in alcuno dei nostri monasterî, e senza loro difetto ora si trovano esclusi, godano in avvenire voce attiva perpetua ne' capitoli generali, ma senza successione in altri dopo la loro morte, ed abbiano abilità alla badia titolare, per l'assunzione alla quale godano i privilegî degl'altri titolari;

Che il segretario della Congregazione goda voce attiva e passiva perpetua nei capitoli generali, ma non nelle diete particolari, nelle quali assista solo come segretario o cancelliere;

Che quelli, li quali per tre governi intieri averanno lodevolmente esercitato l'offizio, o del priorato, o del camerlengato, o della cura di anime, o le confessioni sacramentali de' secolari, abbiano abilità alla badia titolare, purchè i curati e confessori abbiano buona attestazione degl' Ordinarî; anzi avendo

alcuno de' suddetti esercitato sino al presente qualche tempo uno o più di detti offizi, gli venga computato nel numero delli suddetti tre governi;

Che per la precedenza fra' vocali entro e fuori de' capitoli o diete s'osservi l'uso antico della Congregazione, e come con decreto particolare si stabilì nella suddetta dieta generale;

Che il generale reassumesse l'uso antico della mozzetta, come si prescrive anco dalla costituzione della Congregazione;

Che si riduca il governo di tutti i superiori generali e locali a quattro anni, di maniera che, se bene tutti i graduati sono perpetui, come sopra, tuttavia ogni quattro anni abbiano da eleggersi nuovi superiori generali, e variarsi i governi da un monastero all'altro; che il generale in mezzo al governo abbia a convocare una dieta particolare in quel monastero che giudicherà più di proposito, in cui intervengano con i loro voti solo il medesimo generale, il procurator generale, quelli sono stati generali o procuratori generali, li quattro definitori del capitolo antecedente, li due visitatori *pro tempore*, ed il superiore locale, dove si celebra la dieta, li quali abbiano facoltà di provedere gradi ed offizi che vacassero, e far tutto ciò sarà giudicato espediente per utile della Congregazione, fuor che di rimovere dall'offizio o dalla stanza i superiori generali e locali, e non in caso, o di rinuncia, o per altra istanza, o per canonica disposizione, alla quale dieta intervenga anco il segretario, ma come cancelliere, *ut supra*.

Preces abbatis generalis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, in praefatâ dietâ generali ordinatum fuerit ut constitutiones et declarationes huiusmodi huic sanctae Sedi praesentarentur, ad hoc ut apostolicae confirmationis robore munirentur: nobis propterea dictus Ioannes Matthaeus abbas generalis, humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio relatarum constitutionum.

§ 3. Nos igitur, ipsius Ioannis Matthaei abbatis generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super statu regularium deputatorum, qui rem mature per binas vices discusserunt, consilio, supradictas ordinationes, declarationes, et acta ultimae dietae generalis monachorum Silvestrinorum habitae de mense novembris MDCLXXXI, praesidente et approbante supradicto Iacobo cardinali Congregationis huiusmodi protectore, in omnibus et per omnia, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus, approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac illa ab iis, ad quos pertinet, inviolabiliter observari, et executioni mandari praecipimus; sub poenis Congregationis eorumdem cardinalium arbitrio infligendis, ac salvâ semper in praemissis auctoritate eiusdem Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemis-

sis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae Congregationis Silvestrinorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV ianuarii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 15 ianuarii 1683, pontif. anno VII.

CXXI.

Confirmantur statuta pro ecclesiâ et hospitali S. Antonii Lusitanorum de Urbe.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

In supremo militantis Ecclesiae solio, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam constituti, ea, quae pro felici ecclesiarum et aliorum piorum locorum, praesertim in almâ Urbe nostrâ, verae religionis arce, ex qua bonorum operum exempla in omnes christianae reipublicae partes assidue promanant, positorum, directione, ut ibidem omnia recte atque ordine fiant, provide sapienterque constituta atque ordinata esse noscuntur, quo firma semper illibataque persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus.

Praedicta deputatorum statuta in congregatione approbata fuerunt.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati, seu administratores ecclesiae et hospitalis sancti Antonii nationis Lusitanorum de Urbe praefatâ, quod ipsi nonnulla statuta et capitula pro felici prosperoque dictorum ecclesiae et hospitalis regimine et gubernio fecerunt, et praeviâ maturâ discussione in eorum congregatione approbarunt, ac in unum volumen redigi curarunt, tenoris qui sequitur, videlicet [1]:

Proemio, ed uniforme risoluzione di tutta la nazione Portoghese per li statuti della chiesa ed ospedale di S. Antonio di Roma.

In nome della SS. Trinità, Padre, Figliuolo, e Spirito Santo, tre persone, e un solo Iddio, e de' Ss. Apostoli Pietro e Paolo, e del glorioso S. Antonio, sotto il di cui titolo è fondata la venerabil chiesa ed ospedale della nazione Portoghese in questa Corte di Roma nel

1 Sequens documentum referimus prout est in edit. Main., dimittentes plerumque lectori curam corrigendi errores non paucos (R. T.)

rione di Campo Marzo, nell'anno di nostra salute MDCLXXVIII, li XIX del mese di aprile, e del pontificato della Santità di nostro signore Innocenzo Papa XI nell' anno secondo, assistendo nella Corte di Roma per ambasciadore del serenissimo D. Pietro, principe e signore nostro, l'illustrissimo signor D. Luigi di Souza arcivescovo di Braga, avendosi di suo consenso celebrata la congregazione generale nella forma solita nel sopraddetto ospedale, presenti in essa i signori Emanuel Figueiredo Barretto, moderno governatore, e Lazaro da Silva Barbosa, antico, il marchese Francesco Nunez Sanchez, Martino di Mesquita, Emanuele di Messa Cid, Giovanni de Almeida Celso, Baldassar Gomez Homem, Luigi Macheino, Gonzalvo de Paiva, Francesco Perez Vergueiro, Emanuele de Sauza Pereira, Antonio de Faria, Carlo de Figueiredo, Emanuele de Sauza de Lima, Francesco Correa Bravo, ed Emanuele Diaz de Mesquita, i quali, rappresentando come deputati il corpo di tutta la nazione, e procurando il buon governo della detta chiesa ed ospedale, avendo più volte considerato come per la varietà de' tempi s'era alterato l'antico governo, in maniera che non si osservavano li statuti che gli eminentissimi e reverendisaimi signori cardinali D. Antonio di Chaves, D. Giorgio de Costa, Alfonso Gesualdo, ed il signor D. Pietro Mascarelas, ambasciatore che fu del signor re D. Giovanni III di Portogallo di gloriosa memoria, fecero, e ciascuno di loro fece in diversi tempi, decretorono, *nemine discrepante*, esser precisa ed urgente necessità di far nuovi statuti per la direzione e buon governo di detta chiesa ed ospedale, e si ordinò, che con la maggior brevità possibile si facessero detti statuti, conformandosi quanto più potessero co' statuti antichi, e, discussi, fossero confermati da Sua Santità, per potersi con essi governare ed amministrare la detta chiesa ed ospedale; ed in conformità del soprascritto, dopochè più volte furono conferite le cose necessarie e convenienti al buon governo di detta chiesa ed ospedale, fecero e decretorno i statuti seguenti, quali furono letti ed approvati nella forma che a basso si dichiara.

STATUTI

Della chiesa ed ospedale di S. Antonio de' Portoghesi, divisi in tre libri.

Nel primo, si tratta dell'origine e fondazione della chiesa ed ospedale, e dell'elezione de' deputati, offiziali, e suoi obblighi, e beni temporali.

Nel secondo del culto divino, e dell'elezione de' cappellani, e suoi pesi.

Nel terzo dell' ospitalità ed infermeria, e degl'altri offiziali dell' ospedale, che dentro esso assistono.

LIBRO PRIMO

DIVISO IN CINQUE TITOLI.

Dell'origine e translazione della chiesa ed ospedale, e degl'oblighi, che gli sono stati imposti, e si osservano.

Del protettore di detto ospedale e chiesa, cioè gl' ambasciatori di Portogallo *pro tempore*.

Dell' elezione e congregazione.

Delli governatori del detto ospedale.

De' consiglieri, ed altri offiziali della congregazione.

TITOLO PRIMO.

Dell' origine e translazioni di questa chiesa ed ospedale, e delle obbligazioni quali si osservano.

La chiesa ed ospedale di S. Antonio de' Portoghesi ebbe origine e principio da una signora portoghese chiamata donna Iliomar, naturale di Lisbona, la quale fondò ed edificò in certe

Capitolo I. Della prima origine e oblighi.

sis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae Congregationis Silvestrinorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV ianuarii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 15 ianuarii 1683, pontif. anno VII.

CXXI.

Confirmantur statuta pro ecclesiâ et hospitali S. Antonii Lusitanorum de Urbe.

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium. In supremo militantis Ecclesiae solio, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam constituti, ea, quae pro felici ecclesiarum et aliorum piorum locorum, praesertim in almâ Urbe nostrâ, verae religionis arce, ex qua bonorum operum exempla in omnes christianae reipublicae partes assidue promanant, positorum, directione, ut ibidem omnia recte atque ordine fiant, provide sapienterque constituta atque ordinata esse noscuntur, quo firma semper illibataque persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus.

Praedicta deputatorum statuta in congregatione approbata fuerunt. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati, seu administratores ecclesiae et hospitalis sancti Antonii nationis Lusitanorum de Urbe praefatâ, quod ipsi nonnulla statuta et capitula pro felici prosperoque dictorum ecclesiae et hospitalis regimine et gubernio fecerunt, et praeviâ maturâ discussione in eorum congregatione approbarunt, ac in unum volumen redigi curarunt, tenoris qui sequitur, videlicet [1]:

Proemio, ed uniforme risoluzione di tutta la nazione Portoghese per li statuti della chiesa ed ospedale di S. Antonio di Roma.

In nome della SS. Trinità, Padre, Figliuolo, e Spirito Santo, tre persone, e un solo Iddio, e de' Ss. Apostoli Pietro e Paolo, e del glorioso S. Antonio, sotto il di cui titolo è fondata la venerabil chiesa ed ospedale della nazione Portoghese in questa Corte di Roma nel

[1] Sequens documentum referimus prout est in edit. Main., dimittentes plerumque lectori curam corrigendi errores non paucos (R. T.)

rione di Campo Marzo, nell'anno di nostra salute MDCLXXVIII, li XIX del mese di aprile, e del pontificato della Santità di nostro signore Innocenzo Papa XI nell'anno secondo, assistendo nella Corte di Roma per ambasciadore del serenissimo D. Pietro, principe e signore nostro, l'illustrissimo signor D. Luigi di Souza arcivescovo di Braga, avendosi di suo consenso celebrata la congregazione generale nella forma solita nel sopraddetto ospedale, presenti in essa i signori Emanuel Figueiredo Barretto, moderno governatore, e Lazaro da Silva Barbosa, antico, il marchese Francesco Nunez Sanchez, Martino di Mesquita, Emanuele di Messa Cid, Giovanni de Almeida Celso, Baldassar Gomez Homem, Luigi Macheino, Gonzalvo de Paiva, Francesco Perez Vergueiro, Emanuele de Sauza Pereira, Antonio de Faria, Carlo de Figueiredo, Emanuele de Sauza de Lima, Francesco Correa Bravo, ed Emanuele Diaz de Mesquita, i quali, rappresentando come deputati il corpo di tutta la nazione, e procurando il buon governo della detta chiesa ed ospedale, avendo più volte considerato come per la varietà de' tempi s'era alterato l'antico governo, in maniera che non si osservavano li statuti che gli eminentissimi e reverendissimi signori cardinali D. Antonio di Chaves, D. Giorgio de Costa, Alfonso Gesualdo, ed il signor D. Pietro Mascarelas, ambasciatore che fu del signor re D. Giovanni III di Portogallo di gloriosa memoria, fecero, e ciascuno di loro fece in diversi tempi, decretorono, *nemine discrepante*, esser precisa ed urgente necessità di far nuovi statuti per la direzione e buon governo di detta chiesa ed ospedale, e si ordinò, che con la maggior brevità possibile si facessero detti statuti, conformandosi quanto più potessero co' statuti antichi, e, discussi, fossero confermati da Sua Santità, per potersi con essi governare ed amministrare la detta chiesa ed ospedale; ed in conformità del soprascritto, dopochè più volte furono conferite le cose necessarie e convenienti al buon governo di detta chiesa ed ospedale, fecero e decretorno i statuti seguenti, quali furono letti ed approvati nella forma che a basso si dichiara.

STATUTI

Della chiesa ed ospedale di S. Antonio de' Portoghesi, divisi in tre libri.

Nel primo, si tratta dell'origine e fondazione della chiesa ed ospedale, e dell'elezione de' deputati, offiziali, e suoi obblighi, e beni temporali.

Nel secondo del culto divino, e dell'elezione de' cappellani, e suoi pesi.

Nel terzo dell'ospitalità ed infermeria, e degl'altri offiziali dell'ospedale, che dentro esso assistono.

LIBRO PRIMO

DIVISO IN CINQUE TITOLI.

Dell'origine e translazione della chiesa ed ospedale, e degl'oblighi, che gli sono stati imposti, e si osservano.

Del protettore di detto ospedale e chiesa, cioè gl'ambasciatori di Portogallo *pro tempore*.

Dell'elezione e congregazione.

Delli governatori del detto ospedale.

De' consiglieri, ed altri offiziali della congregazione.

TITOLO PRIMO.

Dell'origine e translazioni di questa chiesa ed ospedale, e delle obbligazioni quali si osservano.

La chiesa ed ospedale di S. Antonio de' Portoghesi ebbe origine e principio da una signora portoghese chiamata donna Hiomar, naturale di Lisbona, la quale fondò ed edificò in certe

Capitolo I. Della prima origine e oblighi.

sue case vicino alla parrocchia della chiesa de' Ss. Sergio e Bacco nel rione de' Monti in questa Corte di Roma, *sub invocatione* del SS. Presepio, nell'anno del Signore MCCCLXIII, con obbligo che si dica ciascun giorno nella detta chiesa per la sua anima e degl'altri benefattori una messa bassa *de requiem*, e che nel giorno di Natale si celebri una messa cantata in onore a lode di Nostro Signore Gesù Cristo, e del suo SS. Natale, e che continuamente vi sia una lampade accesa avanti l'imagine di detto altare; e perchè la detta opera è degna di memoria, è parso conveniente che di essa in primo luogo si facesse menzione, a cui[1] perpetuamente consti e si soddisfaccia a ciò che si deve, come in effetto si osserva, e comandino che si osservi e si soddisfaccia più intieramente, eccettone però che la messa *de requiem* si soddisfa nelle feste doppie con la corrente, conforme il decreto di Alessandro VII e Clemente IX di santa memoria.

Capitolo II. Della chiesa ed ospedale, e suoi oblighi, e traslazione di essi.

L'eminentissimo e reverendissimo signor cardinale D. Antonio Martins de Chattes, portoghese, vescovo del Porto, nell'anno del Signore MCDXL di nuovo fondò la detta chiesa ed ospedale nel rione di Campo Marzo, dove al presente si ritrova, sotto l'invocazione di S. Antonio; e per non esservi memoria di questa fondazione, nè potersi penetrare di certo gl'oblighi e pesi che restorono al detto ospedale, ordinorono, che si dica ciascun giorno in *perpetuum* una messa per l'anima del detto signor cardinale, come finora sempre si è costumato; *item* che ciascun cappellano extranumerario sia obligato a dire una messa ogni settimana per l'anima del signore cardinale e benefattori.

1 Forsan legendum *acciò* pro *a cui*: ceterum, ut diximus, omnia corrigere nefas est (R. T.).

TITOLO SECONDO

Del signor protettore.

Capitolo unico.

Perchè altre volte si fecero simili statuti per questa chiesa ed ospedale, la protezione fu data al re di Portogallo; confermandosi in ciò la nazione coll'uso e possesso antichissimo, decretò che del medesimo modo nel medesimo signor re di Portogallo e suoi successori, la di cui persona rappresenta qui il suo ambasciatore, a chi, e governatori ed officiali presenti in essa, e quei che in avvenire saranno, ricorreranno e chiederanno aiuto e favore nell'occorrenze, e nel giorno che dovrà farsi l'elezione del governatore e di offiziali per il governo della detta chiesa ed ospedale da farsi ogn'anno per parte della congregazione gli domanderanno i governatori voglia intervenire, acciò colla sua presenza ed autorità le tali elezioni si facciano come comple al servizio di Dio e credito della nazione; ed in caso che non vi sia ambasciatore di Portogallo in Curia, si osserverà coll'inviato o residente quel che sopra si è detto, come sotto[1] nel cap. VIII.

TITOLO TERZO.

Delle elezioni e congregazioni.

Capitolo I. Del numero e qualità delle persone che rappresentano tut'a la nazione, ed hanno da trattare del governo della chiesa ed ospedale.

Attentochè questa chiesa ed ospedale son stati instituiti e fondati per Portoghesi, conviene che per essi e non per altri di differente nazione siano governati. Ed acciochè nel governo si proceda sempre con prudente considerazione e maturità, si decretò che di tutti quelli della nazione portoghese, che risiedono in questa Corte, si deputino e si scielgano venti persone, nelle quali potranno entrare solamente quattro secolari, benchè coniugati, e tutti saranno dei più prudenti, onorati, e di bontà di vita e costumi e sufficienza

1 Verba *come sotto* nos addimus: vide tit. III. cap. VIII (R. T.).

e benestanti, che in essa vi sarà, e queste rappresenteranno tutta la nazione, e del detto numero non potrà essere nominato, salvo chi sarà nato nelli regni o dominii di Portogallo, eccetto quelli nati in Roma, essendo figli de' Portoghesi; nè frate o religioso alcuno di qualsivoglia Ordine o religione che sia, salvo quei de' cavalieri, e religiosi degl' Ordini militari del Nostro Signor Gesù Cristo, S. Giovanni Gerosolimitano, S. Giacomo, S. Benedetto de Avis, perchè questi potranno essere eletti, ed entrar nel detto numero, nè alcun altro potrà esser nominato, nè entrar nel detto numero cappellano alcuno che attualmente serva la detta chiesa ed ospedale, o per il passato sia stato, nè possono [1], che dentro di esso sia alloggiata, nè altro che stia in servizio di alcuno, eccettone gentiluomo di cardinale o di ambasciatore del re nostro signore, nè veruna persona, che in questa Corte dimorasse contro il servizio del medesimo signore, o che sia disnaturalizzato dal suo regno.

Capitolo II. Come si farà l'elezione delle venti persone per il governo, e come si procederà nella surrogazione di quelle che mancheranno.

1. L'elezione delle venti persone, che rappresentano tutto il corpo della nazione, si farà votando per fave bianche e negre, nelle persone nelle quali concorreranno maggior qualità nel capitolo soprascritto dichiarate. E a quest'effetto si ordina, che nella congregazione particolare, un mese avanti, si deputino due congregati di essa, acciò s'informino de' Portoghesi che sono presenti in questa Curia, ed in che concorrano le qualità dette di sopra, e dall'informazione di essi la congregazione particolare sceglierà per voti secreti quei che saranno più sufficienti, e quelli, ne' quali concorrerà la maggior parte de' voti, saranno messi in lista, essendo nominati almeno per due ciascun luogo vacante; ed il governatore moderno proporrà in congregazione generale, la quale ordinerà s'intimi nel giorno di S. Tomaso apostolo, dicendo, che dei nominati nella lista si devono elegger quei che mancano per adempimento del numero de' venti, ed allora si farà l'elezione nella forma che si fa quella de' governatori, e di offiziali, e tale nomina, ammissione e surrogazione si noterà nel libro de' decreti per mano del notaro, conforme questi statuti dispongono, di modo che possa far fede in giudizio, e fuori di esso, e subito il governatore moderno farà avvisato ciascuno de' nuovamente eletti, e gli darà una copia di questi statuti, con obligo di restituirli in caso di partenza o mancanza dalla congregazione, acciocchè ognuno lo tenga, e leggendola sappia ciò che appartiene al suo obligo, ed agli altri offiziali della chiesa ed ospedale.

2. E perchè può succedere, che nella Corte non ritrovi tanto numero di Portoghesi, ne'quali concorrano le qualità e requisiti in questi statuti, si ordina che col parere del signor protettore e della congregazione particolare possa scemarsi detto numero de' venti, con questo però, che almeno restino dodici di essi; ma se mancheranno tanti, che non arrivi il numero a dodici, basterà qualsivoglia numero che si troverà per eleggere quei che mancano al numero di venti a tutto il tempo che gli parerà conveniente.

3. E succedendo che la Corte partisse da Roma per alcuni giorni, ed alcune persone delle venti partissero insieme con essa, in quanto la detta Corte sarà assente, non potranno essere levati dal numero, nè altri in suo luogo surrogati, in quanto staranno in detta Corte, ma che restino però dodici persone

[1] Forsan *persona* pro *possono* (R. T.).

per il meno, che attendano al governo della chiesa ed ospedale, e restando in minor numero, nè perciò saranno esclusi gli assenti, ma si eleggeranno le persone che mancheranno per empirsi il numero de' dodici, e tornando i detti assenti, non saranno levati quei che novamente fossero eletti, benchè passi il numero de' venti, e dopo per il tempo avanti con la mancanza di ciascuno di essi resterà il numero de' venti.

Capitolo III. De' casi in che ciascuna delle venti persone potranno non esser intimate per la congregazione.

1. Se qualche persona del numero de' venti, essendo tre volte intimato per le congregazioni generali o particolari, trascurerà di venire ad esse senza legittima causa, in nome della medesima congregazione generale il governatore la manderà ad intimare per il mandatario, acciò intervenga alle seguenti, e non mandando scusa legittima, provvederà il suo luogo, e non sarà mai più avvisato per veruna congregazione, di che si farà decreto di quello che sarà di nuovo provvisto; e nientedimeno ordiniamo che se gli mandi la sua candela nella festa della Purificazione, e nella sua morte se gli dica la sua messa, conforme lo statuto, tit. IV, c. I, § 16.

2. Parimente saranno intimati quelli che saranno turbolenti nelle congregazioni, essendo prima ammoniti dal signor protettore, e in suo luogo dalla congregazione particolare, e della detta ammonizione si farà decreto nel libro de' decreti, acciò di essi consti.

Capitolo IV. Delle congregazioni, e quante se ne faranno ogni anno e come s'intimerà ad essi.

1. Conviene per il buon governo di questa chiesa ed ospedale, che almeno si facciano ciascun anno sedici congregazioni, cioè quattro generali e dodici particolari. Le generali si faranno nel giorno di S. Tommaso apostolo per eleggere le persone che mancheranno al numero delle venti; e il giorno degl'Innocenti per l'elezione del governatore ed altri offiziali della congregazione particolare; e passati li XV di maggio, dopo esser venuti li memoriali per le doti del rev. Antonio de Rivar, acciò nella detta congregazione si eleggano visitatori nella forma del titolo IV *De' Governatori*, cap. I, § 28 e 29, a' quali si daranno altri quindici giorni per visitar le donzelle che chiedono dette doti; e l'altra si farà nel principio di giugno, acciò si diano in congregazione le doti alle donzelle che sono più degne, nella forma del titolo IV *De' Governatori*, c. I, § 3; e venendo caso, nel quale sia necessario intimarsi più congregazioni generali e particolari, si farà intimare quando gli parerà; e se sarà cosa grave e di considerazione, il governatore moderno lo parteciparà prima al signor protettore, e della risoluzione se ne rogarà il notaro nella forma solita.

2. Le congregazioni particolari si faranno ogni mese nella domenica, o in giorno di festa, o quando parerà più a proposito, ed in esse si tratterà del governo e bene della chiesa ed ospedale, e si vederanno tutte le liste delle spese che in quel mese saranno fatte, tanto nella sacristia quanto nell' infermeria, e qualsivoglia altre, dopo esaminate, aggiustate e conferite coi libri di dove provennero dal governatore moderno; e se alcuno de' contatori le vorrà di nuovo conferir co' libri, le potrà fare, ed al piede di esse si faranno i mandati passati in congregazione, quali i due governatori sottoscriveranno ed il computista registrerà, mettendo in margine a mano sinistra il numero del mandato, e da basso del numero una nota di quello a cui appartiene, v. g. *sacrestano, infermeria, cerarolo*, ec. ed a mano diritta tirerà la partita per abaco di ciò che importerà, ed a piedi in margine del mandato si metterà per nota, a n. 00, registrato a foglio 00, e sarà sottoscrit-

to, si anche i governatori, i decreti del libro. *Item* di tutto quello che si determinerà in ogni congregazione, si farà nel libro di esse ricordo, quali i governatori e consiglieri che si trovaranno presenti le sottoscriveranno.

3. Il governatore moderno farà intimare le dette congregazioni, dando al mandataro la lista delle persone che in esse hanno da intervenire, che saranno i due governatori, il camerlengo, i cinque consiglieri, ne'quali si votò per governatore nell'ultima elezione, del numero de'quali si faranno i due contatori; sì anche interverrà il terzo archivista, che sarà eletto per i tre governatori, cioè per i due ultimi più antichi e per quello nuovamente sarà eletto, e quando assisterà alla congregazione il signor protettore, toccarà l'elezione dell'archivista e due governatori più moderni al signor protettore, così anche assisterà nelle congregazioni particolari il computista per quello che possa concernere il suo offizio, e due o tre giorni avanti darà il governatore la detta lista delle persone al mandataro, acciò abbia tempo di ricercarle, e non trovandole personalmente, gli lascierà l'intimazione scritta in casa. E si ordina al tal mandataro, che faccia ogni diligenza che dette intimazioni siano fatte personali, e del seguito testificherà per scritto; e l'offizio di mandataro lo farà il sottosagrestano, come se gli ordina nel suo raggionamento[1], quale, se per negligenza lascierà di chiamare qualcuna delle persone e non farà la diligenza necessaria per intimarle, sarà punito ad arbitrio del governatore, e se ciò facesse per malizia, senza speranza di reintegrazione.

Capitolo v. Del luogo nel quale si hanno da fare le congregazioni, sì generali, come particolari.

1. Quando si abbiano da fare le congregazioni generali o particolari, per qualsivoglia causa che sia, si faranno sempre dentro dell'ospedale nelle stanze che a questo effetto saranno deputate, e mai fuori di esso si potranno fare.

Capitolo vi. Delle congregazioni generali e forma con cui si faranno, e della loro potestà.

1. Le congregazioni, acciò siano valide, oltre che precedano le cose che nel cap. iv si dichiara, si faranno coll'intervento della maggior parte delle venti persone che rappresentano tutta la nazione, ed il notaro, quale farà decreto di quel che si risolverà ne' libri a quello a cui il negozio apparterrà; e di altro modo saranno nulle e di niun vigore. Alla congregazione generale solamente aspetta far tutti i contratti, compre e vendite che saranno utili all' ospedale, ed accettare tutte le lascite per ultima volontà; ma perchè è difficile radunare il numero bastante per la tal congregazione, potrà essa dare e cedere tutta la sua facoltà alla congregazione particolare, acciò in suo nome possa risolvere e terminare tutte e qualsivoglia delle dette cose; e se a sorte vi occorresse qualche dubbio per l'intelligenza de' presenti statuti, la congregazione generale li potrà risolvere ed interpretarli come meglio gli parerà, con tanto che nell' interpretazione venga la maggior parte de' voti della detta congregazione generale, e nessuna persona possa accrescere nè diminuire ne'detti statuti senza ordine espresso di Sua Santità; ed il contrario sarà nullo e di niun valore.

2. Quel che può succedere trattarsi nella congregazione generale (il medesimo s'intende nella congregazione particolare, quando la congregazione gli commette punti difficili, come di materie de'canoni o di coscienza), si ordina, che non si decidano nella medema congregazione nella quale saranno proposti, ma che in una si propongano, e si dia tempo a' congreganti per considerare e consultare i detti punti, di

1 Forsan *reggimento* (R. T.).

modo che nella seguente congregazione possano con prudenti risoluzioni deciderli.

Capitolo VII. Della congregazione particolare, e come si farà, e della potestà che ha.

1. La congregazione particolare, che si ha da fare almeno nel fine di ciascun mese, in domenica o giorno festivo, se non parerà più conveniente in giorno fra settimana, il governatore moderno la farà intimare la mattina alle ore che pareranno più convenienti; e per essere valida, basterà che v' intervengano ad essa uno de'governatori con tre conglieri o due, ed il camerlengo; e sarà nulla, se con minor numero di tre persone ed un governatore si farà.

2. Intervenendo nella congregazione tre persone e due governatori, e votando due per una parte e due per un'altra, deciderà il governatore per aver questo voto qualificato; ma in caso che solamente con due persone intervenissero due governatori, che ambidue hanno voto qualificato, votando uno con un consigliero, ed il camerlengo per l'altro, la materia resterà indecisa sino alla seguente congregazione, finchè intervengano più persone.

3. Averà potestà, e per questi statuti se gli concede, per avvertire i governatori, e ciascuno di essi trovando che contravvenga a questi statuti ed in contumacia, la detta congregazione particolare potrà fare intimare la congregazione generale acciò si disponga, ed entreranno in suo luogo i consiglieri che nell'elezione del governatore restorono 1° e 3° in voti; se saranno tutti due, entrerà in luogo del governatore più antico quel che restò 3° in voti, il tutto nella forma del tit. IV, c. V, § 10.

4. Mancando alcun governatore nell'osservanza di questi statuti, il colpevole non entrerà nella congregazione nella quale si averà da trattare di detta colpa, ancorchè gli appartenga l'intimazione della detta congregazione per essere il più moderno, ed esso non la intimarà, ma in suo luogo il più antico; ma prima d' intimare questa congregazione, darà parte al congregante più antico ed al camerlengo *pro tempore*, e col beneplacito d' ambidue potrà intimare la detta congregazione, e senza il tal beneplacito in niun modo.

5. In caso che alcuno de'congregati manchi nell'osservanza di questi statuti, non sarà intimato per quella congregazione nella quale si deve trattar deva esso esser ammonito nella seguente. E accadendo, che, senza esser chiamato, voglia entrare nella congregazione, la detta glielo proibirà, e sarà tenuto ad ubbidire, come anco in caso si trovasse in congregazione, e gli fosse ordinato l'uscire.

6. Potrà ricevere li cappellani che gli parerà, come anche licenziarli, o qualsisia persona dell'ospedale che non farà quel che gli tocca, e alla detta congregazione tocca eleggere il medico per l'ospedale, barbiero, e qualsivoglia altro offiziale.

7. Potrà ricevere di nuovo qualche cappellano o offiziale della casa, che qualcuno o tutti due i governatori averanno licenziato, quando gli consti essere stati licenziati senza ragione.

8. Potrà anche spendere per mano de'governatori tutto il denaro che sarà necessario per il servizio ordinario della chiesa ed ospedale, e in niun modo si intrometterà ne'contratti ed ultime volontà, se non quando gli sarà commesso dalla congregazione generale, come nel capitolo di sopra si dichiarò.

IX. Gli tocca pure tassare tutte le spese che si faranno nella settimana santa, nella festa della candelora, di S. Antonio, e di S. Isabella, procurando regolar sempre la spesa con la possibilità

della casa. Similmente detta congregazione deve aggiustare i conti degli artigiani della casa, quando le loro liste passino venti scudi.

10. La congregazione particolare non potrà disporre nè ordinare cosa che sia contro lo statuto, ed in caso vi sia dubbio circa l'interpretazione, s'intimerà la congregazione generale, la quale determinerà quel che sarà meglio per il bene e governo del nostro ospedale.

Nel principio della congregazione si reciteranno le seguenti preci dal sacerdote più antico, quando alcun de'governatori non vi sia, ed essendo questi ambidue sacerdoti, le dirà il governatore più antico, perchè deve sempre in tutto aver la precedenza.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tui amoris in eis ignem accende.

℣. *Emitte Spiritum tuum et creabuntur.*

℟. *Et renovabis faciem terrae.*

℣. *Memento congregationis tuae.*

℟. *Quam possedisti ab initio.*

℣. *Domine, exaudi, etc.*

℟. *Et clamor meus, etc.*

℣. *Dominus vobiscum.*

℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Deus, qui corda fidelium S. Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere. Per Christum, etc.

OREMUS.

Actiones nostras, quaesumus, Domine, etc.

Nel fine della congregazione si dirà il seguente:

ANTIPHONA AD DIVUM ANTONIUM.

Si quaeris miracula, mors, error calamitas,
Daemon, lepra fugiunt, aegri surgunt sani.
Caedunt mare vincula, membra, resque perditas,
Petunt et accipiunt iuvenes et cani.
Pereunt pericula, cessat et necessitas.
Narrent ii, qui sentiunt, dicant Paduani.
Caedunt mare, etc.
Gloria Patri, etc.
Caedunt mare, etc.

℣. *Ora pro nobis, B. Antoni.*

℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

℣. *Domine, exaudi orationem meam.*

℟. *Et clamor meus, etc.*

℣. *Dominus vobiscum.*

℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Interveniat pro nobis, quaesumus, Domine, sanctus tuus confessor Antonius, quem virtutibus, miraculorum prodigiis et signis decorasti. Per Christum Dominum, etc.

OREMUS.

Deus, cui proprium est miserere, etc.

OREMUS.

Deus veniae largitor et humanae salutis amator, quaesumus clementiam tuam, ut nostrae Congregationis fratres, sorores, familiares et benefactores nostros, qui ex hoc saeculo transierunt, Beata Maria semper Virgine intercedente, ac B. Antonio, ac omnibus sanctis, ad perpetuae beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Christum Dominum, etc.

℣. *Fidelium, etc.*

℟. *Amen.*

Capitolo VIII. Come nelle congregazioni sarà trattato l'inviato o residente di Portogallo.

1. L'inviato o residente di sua maestà, essendo nato ne' regni di Portogallo, assisterà alle congregazioni in mancanza dell'ambasciatore nel giorno delle elezioni, per il che sarà intimato dal governatore moderno, ed impedito, dal più antico. E se gli darà una sedia di vacchetta, che starà nel mezzo de'banchi, ne'quali siedono i governatori ed

altri congregati; essendo sacerdote reciterà le orazioni sopraddette, e si osserverà il medesimo modo nella nominazione degli elettori, che si dice nel capitolo x *Delle elezioni*.

2. Ed assistendo la congregazione agli offizî divini, sederà il detto inviato o residente nella sua sedia, com'è solito, con un cuscino a piedi, e gli altri congregati ne'banchi d'appoggio, che staranno nella chiesa, sederanno senza precedenza, eccetto i governatori, che saranno ne'primi luoghi, precedendo il più antico al moderno.

Capitolo IX. Della qualità de' governatori, congregati, e d'altri offiziali della congregazione, che il notaro leggerà nella generale, ogni volta che si hanno da eleggere.

Attentochè governatori e consiglieri della detta chiesa ed ospedale *pro tempore* rappresentano tutta la nazione, e da quali i cappellani, ed altre persone, che saranno nella chiesa ed ospedale, hanno da pigliar direzione, correzione e riprenzione, si ordina che gl'elettori di essi cerchino di sciegliere e nominare per governatori e consiglieri tra li congregati i più gravi, onorevoli e ben costumati, e di buona fama, e di grand'antorità ed esperienza, e che siano benestanti, acciochè in tutto possano meglio soddisfare agl' oblighi del loro offizio. E si ordina agl' elettori, che delle sei persone, che nomineranno per governatore e consiglieri, scielgano almeno tre, che già siano stati in congregazione particolare, acciochè una di queste tre, in che concorreranno più voti, sia eletto governatore, quale per la precedente esperienza del governo potrà dar la debita satisfazione. E in niun modo si ammetta per governatore alcun nuovo congregato, ancorchè concorrano in quella tutti i requisiti in grado superiore, nè secolari, ma solo si ammetteranno, che incedano in abito e tonsura.

Capitolo X. Dell' elezione de' governatori, camerlengo consiglieri.

Pare più conveniente, e si ordina che nel giorno degl'Innocenti si faccia l'elezione de'governatori, ed altri offiziali, si perchè tutti più comodamente possano intervenire a quella, come anche essendo principio e fine di anno; a quest'effetto i due governatori anderanno due giorni avanti a darne parte al signor protettore, inviato o residente, a pregarlo che per amor di Dio ed onorevolezza della nazione voglia trovarsi presente all'elezione, e con suo consenso nel detto giorno, o altro a suo arbitrio, l'anderanno a levare la mattina, e servire; nell' entrar nella chiesa il governatore sacerdote, e non essendovi, il più antico si avanzarà per dar l'acqua santa al detto signore; e dopo fatta l'orazione, tutti i congregati l'anderanno corteggiando sino alla sala, dove si ha da fare congregazione, che starà ben ornata, ed una sedia di broccato posta nel luogo superiore, con un buffetto d'avanti, essendo ambasciatore, ed essendo inviato, o residente, si osserverà nel toccante alla sedia quel che si dice nel capitolo VIII, § 1; e a mano sinistra un banco per sedere il notaro, ed una tavola, nella quale starà un offizio della Madonna, questi statuti, libri delle congregazioni, bussola di legno, una cassa per metter i voti, ed un'altra con fave bianche e negre, inchiostro, penne, carta, con venti mezzi fogli, in ciascuno de'quali saranno scritti i nomi di tutti i congregati col medesimo carattere, ed a tergo per soprascritto il nome del congregato, a cui ha da esser dato il mezzo foglio. E subito il governatore più antico, che starà alla mano dritta del signor protettore, inviato o residente, riferirà quel che importò in quell'anno l'entrata ed uscita della chiesa ed ospedale, e lo stato delle liti, e tutto il rimanente; e dopo, il governatore moderno, che starà nel primo luogo a mano manca, ordinerà al notaro,

che dia giuramento a quelli che di nuovo entreranno, di osservare gli statuti e segreto nelle cose, che nelle congregazioni saranno trattate, richiedendo segreto, e votar sempre nelle persone più atte per il bene e servizio della chiesa ed ospedale. Ed il detto notaro dirà subito in voce alta, che si vota per gl'elettori, che saranno due, quando sarà presente il signor protettore, inviato o residente, e questi assonti saranno tre, e distribuirà i detti venti mezzi fogli, dando a ciascuno quello che averà soprascritto in suo nome, e di lì il votante leverà due in chi vuol votare; a quest'effetto saranno fatti certi tagli tra nome e nome, e piegati gli metterà nella cassa destinata, che già allora starà posta nel buffetto avanti il signor protettore, inviato o residente. E dopo aver votato, si alzeranno i governatori col notaro, e contaranno i voti, et i due, in chi sarà concorso maggior numero de'voti, saranno elettori, col signor protettore, ecc., e ciascuno nominerà per governatore due persone, se averà da eleggersi un solo. Però se si averanno da eleggere due governatori, il signor protettore, inviato, o sia residente, nominerà tre, di modo che nel primo caso saranno nominati in tutto sei, e nel secondo sette, dei quali saranno almeno tre congregati antichi, perchè in uno di questi si ha da votare per governatore, come si dispone nel capitolo IX, § 1, ed il notaro scriverà i nomi di quelli, segnando con una croce i nomi di chi sarà stato in congregazione particolare, ponendo una croce in ciascun nome, e subito nominerà il notaro uno di essi nominati dagl' elettori dicendo: *Si vota per governatore nel sig. N.*, dando il vaso di legno al signor protettore, inviato o residente, essendo presente, e dopo ai governatori ed altri congregati, raccoglierà in esso le fave bianche o negre, che segretamente dettero, ed in quanto si voterà nel detto sig. N., quello non potrà votare acciochè non possa votare in se stesso. Terminati li voti, il signor protettore, inviato o residente, se sarà presente, e i due governatori col notaro registreranno le dette fave, per vedere se sono più o meno del numero de'congregati presenti; ed essendosi in tal caso, si votarà di nuovo; ma caso che non sia maggior numero o minore, si scriverà in una carta, che il detto signor N. ebbe tanti voti per governatore; e si proseguirà a votare nel medesimo modo negl'altri nominati per gli elettori, che sono stati nella congregazione particolare; e non si voteranno per governatori quelli che non averanno assistito per un anno alla detta congregazione particolare, conforme lo statuto capitolo IX, § 1. E finito di votare, chi averà più fave bianche, sarà governatore e servirà con quello dell'anno passato, e li cinque serviranno de' consiglieri, in modo che tutti sette col camerlengo e terzo archivista facciano congregazione particolare; e pubblicata l'elezione, dirà il governatore moderno, che si eleggano e deputino due contatori per ricevere i conti, come dispongono gli statuti, i quali contatori saranno del numero de' detti cinque che furono nominati di nuovo, conforme al capit. IV, § 3; e finalmente eleggerà la detta congregazione un camerlengo, seguendo il modo dell'elezione del governatore, e si dirà, rinnoverà procura, acciò l'esattore possa riscuotere, ed esigere tutto ciò che proviene alla chiesa ed ospedale. Si eleggerà pure il terzo archivista dai governatori nella forma del capitolo IV, § 3. Ed al governatore, ed altri offiziali nuovamente eletti darà il

notaro giuramento di far bene i loro offizî ed osservare gli statuti.

Capitolo XI. Come si darà il possesso al governatore nuovamente eletto. Il governatore, che resta più antico farà intimare congregazione particolare per il primo giorno di gennaro, e saranno intimati per quella solo i consiglieri ed officiali nuovamente eletti, ed il governatore che finì, e quello che fu terzo archivista, ad effetto che l'uno e l'altro consegni le chiavi dell'archivio, e nella detta congregazione darà possesso al governatore moderno, dandogli tutte le chiavi che toccano al suo peso, e gl'inventarî della chiesa ed ospedale, e nel medesimo modo il governatore, che finì, consegnerà al successore il sigillo e chiave dell'archivio, e qualsivoglia altra scrittura o libro, che averà appresso di sè appartenenti al governo della casa, e subito il governatore moderno manderà a chiamare i cappellani, ed in nome della congregazione li licenzierà in quanto non siano ricevuti più che per un anno; e parendo conveniente che continuano un altr'anno, nella congregazione seguente gli tornerà a riceverli.

Capitolo XII. Come si procederà se il governatore non vorrà accettar la carica. Accadendo, il che Dio non voglia, che il governatore eletto non voglia accettare la carica, subito entrarà in essa quel che restò secondo in voti, senza violentare nè astringere il primo nell'accettazione, perchè non si può sperare deva soddisfare alla sua carica chi non potendo o non volendo l'accetta. E se non sarà presente nella congregazione il detto governatore eletto, nel giorno seguente l'andaranno a trovare il governatore che finì, e quello che ha da servire di più antico col notaro, e gli significheranno come è eletto, e della sua risposta farà il notaro fede, acciò per quello, o serva al suo offizio, ad effetto che in conformità di essa, o serva la carica, o non volendo esso, lo faccia il secondo in voti, come di sopra.

TITOLO QUARTO
De' Governatori.

Capitolo I. Degl'obblighi del governatore nuovamente eletto. 1. Al governatore nuovamente eletto tocca aver cura delle cose, che spettano al culto divino, governo della chiesa ed ospedale, acciò siano nella forma che dispongono gli statuti.

2. Primieramente andarà tutt' i giorni della settimana a visitare la chiesa ed ospedale, e vederà se sta tutto con la decenza che conviene, ed in quello che troverà difetto, ammonirà, riprenderà e castigarà chi troverà, che per negligenza o colpa non darà soddisfazione ch' è obbligato a dare.

3. I giorni di festa assisterà alla messa cantata, ad effetto che con la sua presenza nessun cappellano manchi, e così celebrino gl'offizî divini.

4. Ordinerà che s'aggiusti la casa e luogo, dove si hanno da fare le congregazioni, di tutto quello sarà di bisogno, e le farà intimare come si è detto nel capitolo IV.

5. Saprà se il sagrestano disse e fece dir le messe e responsorî degl'obblighi della chiesa, nel modo che si contiene nel capitolo che tratta dell'offizio di sagrestano, e parimente vedersi se il detto o i cappellani ed altri offiziali fanno quel che gli tocca, come si contiene ne' capitoli de' medesimi, ed accadendo che uno o più cappellani siano ammalati, e quelli che restarono non possano dir messa e soddisfare agl'obblighi della chiesa, le farà dire da altri sacerdoti, dandogli l'elemosina ordinaria, e diranno le messe nella nostra chiesa.

6. Scriverà di sua mano in questi statuti gl'obblighi delle messe e legati, che di nuovo saranno accettati per la congregazione generale nel luogo dove

sono più; e similmente le farà notare nella tavola della sacristia.

7. Farà che vi siano in chiesa due casse; una per mettere l'elemosine che i fedeli daranno per loro divozione, la quale averà due chiavi, una che la terrà il governatore, e l'altra il sagrestano, e si aprirà ogni sei mesi, e quel che in essa si troverà, darà all'esattore, acciò lo consegni al camerlengo; l'altra cassa servirà per l'elemosine delle messe, le quali, secondo che verranno, le scriverà il sagrestano in un libro, per poterle secondo il numero applicare per l'intenzione di chi le manda a dire, che così ancora averà due chiavi, e si aprirà ogni mese, ed il denaro che si troverà si distribuirà a cappellani, che avran soddisfatto le suddette messe, e l'elemosina di quelle, che non sono ancor dette, si rimetterà nella cassa per dirsi poi nel mese seguente, facendone il governatore nota nel libro delle messe.

8. Farà che vi sia nella sagristia un libro, nel quale il sagrestano scriva tutte le messe che si fanno dire, e si dichiarerà come si diranno, se per l'anima di sacerdote defunto, o defunta, o in onore di qualche santo. Ed al piede di ogni messa si scriverà chi l'averà detta, ad effetto che consti, e se gli dia l'elemosina. Le dette messe si diranno nel modo seguente:

9. Primieramente diranno i cappellani quelle che dovranno per la cassa; secondo, i medesimi cappellani per sè nelle vacanze che hanno; terzo, i cappellani extranumerarî, e quando vi saranno tante messe che non possano dirsi da' sopraddetti, le diranno i sacerdoti portoghesi di buona vita, precedendo sempre i nostri congregati, che vorranno venire a dire nella nostra chiesa, i quali si spediranno, e se gli daranno vestimenti migliori, e il danaro che restarà delle messe, che non si dissero, si rimetterà alla cassa, come si è detto nel § 7.

10. E se qualcuno farà dir messe, o fare alcuni suffragî, dando maggior elemosina del solito, il governatore risolverà quel che sarà di più per la casa, salvo se la persona, che le mandò a dire le dette messe o fare suffragî, dichiarò che tutta l'elemosina si dia a persona o persone che dicessero le dette messe, o facessero i detti suffragî, il che si adempirà intieramente, e solo il governatore potrà ripartire le messe come si è detto nel § 9, e gli ordiniamo, che in niun modo consenta si diano elemosine delle messe che verranno alla nostra chiesa, acciò si dicano fuori di essa, per esser contro i decreti della sagra Congregazione del Concilio, e del parer de' dottori, che dispongono che le messe, che si portano da' fedeli ad una chiesa o altare, non si possano celebrare altrove contro la volontà dell'offerente.

11. Farà che vi sia un altro libro, nel quale si scriva tutta la cera necessaria per il servizio della chiesa, e sempre che l'averà da pigliare, comanderà al sagrestano che pigli il libro, ed ambidue andaranno a casa del cerarolo, e vedranno pesare la cera, ed il numero delle libbre si scriverà nel detto libro dal medesimo cerarolo, dichiarandosi il giorno che si levò la cera, ed il governatore la farà mettere in una cassa, che a quest'effetto averà, dove ancora starà il detto libro, e di lì l'anderà dando, quando vedrà ch'è necessario, e domanderà al sagrestano il resto delle candele.

12. Nel principio del suo offizio piglierà conto dal sagrestano di tutta la roba, argenti ed altre cose che sono in sagrestia, e tutte le quali cose vedrà

in particolare per l'inventario in cui saranno notate dal medesimo sagrestano, e gliele tornerà a consegnare nel medemo modo per inventario sottoscritto, e metterà ne' tiratori del tavolino della congregazione il libro dell'inventario, e se mancherà qualche cosa di poca importanza, la ricupererà dal medesimo sagrestano, come meglio gli parerà, ed essendo di considerazione lo notificherà alla congregazione particolare, acciò essa ne proveda.

13. Che per avvenire qualsivoglia roba della sagrestia o infermeria si disfarà, il governatore metterà nell'inventario la margine di tal robba, come si disfece, acciò che consti, e non vi sia dubbio ne' conti, quali il governatore successore ad esso li dóvrà pigliare.

14. *Item* non consentirà, che il sagrestano o ospidaliere si licenziino dall'ospedale, senza che prima rendan conto di tutto quello, che per inventario gli è stato consegnato.

15. *Item* in niun modo lascierà seppellire corpo alcuno nella cappella maggiore, o altre, senza ordine della congregazione generale, quale si deve sempre dare a persone qualificate e profittevoli alla chiesa ed ospedale.

16. *Item* se in questa Corte morirà alcun congregato, gli farà dire una messa cantata per la sua anima, ed a questo effetto farà intimar tutta la congregazione, e a ciascuno de'congregati, che si trovaranno presenti, se gli darà una candela di due oncie, ed a ciascuno dei cappellani similmente di due oncie, quali saranno obbligati a dire un officio di nove lezioni avanti la messa cantata, e quando il detto congregante ordinasse esser seppelito in S. Antonio, il suo corpo sarà esposto nella chiesa con otto torcie, e seppellito nella sepoltura comune de'congregati, se però non avesse prima determinata altra a suo beneplacito, ed il tutto s'intenda *gratis;* similmente si farà dire una messa bassa per tutti i congregati che muoiono fuori di questa Corte, benchè al tempo della loro morte non lo siano, eccettone quei che per colpa fossero levati dalla congregazione generale.

17. *Item* invitarà uno de' sacerdoti della congregazione generale o particolare, acciò dicano le messe solenni degli obblighi della casa, quali, potendo essere, si diranno sempre da uno dei governatori congregati.

18. *Item* quando vacherà cappellania, o si averà da provvedere di nuovo, mandarà quindici giorni avanti a metter gli editti nella porta della chiesa, acciò concorrano ad esse le persone che questi statuti dispongono, quali daranno al sagrestano i loro memoriali dentro il termine di otto giorni, acciò possa negli altri otto il governatore informarsi delle persone che averanno sufficienza della vita e de' costumi, e di quello troverà, riferirà in congregazione avanti di principiarsi a votare.

19. *Item* manderà nel giorno della Purificazione di Nostra Signora a ciascuno dei venti della congregazione una candela di mezza libbra, ed a' cappellani che assisteranno ne farà dare un'altra di quattro oncie, come anche manderà a' benefattori, e farà tutte l'altre funzioni simili, che al governatore più antico non saranno specialmente imposte.

20. *Item* ciascun mese nel fine di esso salderà i conti col sagrestano delle spese che si fecero nel tal mese nella sagrestia, cioè cappellani, ed altre cose; e saldati, mettendogli il suo rincontro di conferenza, ordinerà al computista che scriva il mandato della detta quantità per essere passato in congregazione, come si dice nel titolo III, capit. IV, § 2.

21. Nella congregazione prossima ed antecedente il giorno della Candelora farà la lista de' ceri e candele, che in detto giorno si averanno da distribuire, e delle libbre che importaranno ordinerà che si faccia menzione sommariamente nel decreto che si farà da tal congregazione, e per la detta lista si riceverà dal cerarolo la detta cera, e si scriverà nel suo libro.

22. Similmente in altre congregazioni antecipatamente si tassarà la spesa che si dovrà fare in qualsivoglia solennità, cioè di settimana santa, S. Antonio e S. Elisabetta, ecc. E di quello si determinarà, ordinarà si faccia decreto, e che si leggerà nell'atto dell'espedizione del mandato da farsi a' piedi della lista di qualsivoglia festa, e perchè il pagamento apparterrà a diverse persone, il mandato si farà pagabile al sagrestano, il quale copierà la detta lista nel suo libro, ed in esso gli faranno ricevuta quei che da esso averanno riscosso.

23. Nel giorno di S. Antonio distribuirà a' pellegrini quattro scudi di moneta, che lasciò il reverendo padre Antonio Diaz di bona memòria da distribuirsi ogn'anno, così anche scudi moneta otto, che lasciarono il dottor Belchior Barbosa, ed Antonio Lopez Nabo, leggendo prima di detta distribuzione la volontà de' testatori per migliore effettuazione.

24. Procurerà di sapere, se alcun portoghese sia carcerato, ed oprarà con carità tutto quello sarà necessario per liberarlo, ordinando al procuratore della detta casa, che a quest'effetto faccia le istanze necessarie avanti i giudici, a cui spetta la causa, valendosi nelle occorrenze dell'autorità del signor protettore, inviato o residente.

25. *Item* nel principio del mese di maggio farà metter editti nella porta della chiesa, acciò concorrano tutte le donzelle portoghesi alle doti della bona memoria del reverendo padre Antonio Diaz, che si danno nel giorno di S. Antonro, ed in mancanza di esse le castigliane, ed in mancanza di queste, le aragonesi e valenziane, o altre di qualsivoglia corona di Spagna, ed in mancanza di queste, le borgognone, quali dentro quindici giorni metteranno i loro memoriali in una cassetta a quest' effetto destinata, che sarà dentro la chiesa vicino l'acqua santa, ed esso terrà la chiave, ed intimerà la congregazione generale, acciò in essa si faccia l'estrazione del rione per le doti del reverendo Antonio de Bivar, e dei visitatori, nella forma che si dispone nel capitolo XXIX.

Forma dell'editto.

26. « A dì XIII giugno, giorno di S. Antonio di Padova, si danno in questa chiesa le doti della bona memoria del reverendo Antonio Diaz, alle quali in primo luogo saranno ammesse le zitelle, figlie e nepoti di portoghesi, ed in mancanza di esse le castigliane, e non essendovi l'una e l'altra, le aragonesi e valenziane, o di altra corona di Spagna, ed in mancanza delle sopraddette, le borgognone, e metteranno i memoriali in una cassetta per quest'effetto destinata, che starà vicino al fonte dell'acqua benedetta all'entrata di detta chiesa sino li quindici maggio, dichiarando la nazione, padre, e strada dove abitano, per essere visitate da' testamentarî del reverendo padre Antonio Diaz ».

27. E nella medesima occasione e giorno farà mettere altro editto, dicendo, che si daranno nella medesima chiesa, nel medesimo giorno tante doti, che lasciò la buona memoria del reverendo Antonio de Bivar. In primo luogo saranno ammesse le donzelle figlie e ni-

poti di portoghesi sino al quarto grado, ed in mancanza di esse, le donzelle romane, e di tutte le nazioni abitanti in Roma, e saranno preferite le orfane, e metteranno i memoriali nella cassa destinata, che starà nella detta chiesa, dichiarando i nomi de' loro padri, e la strada dove abitano per essere visitate, e farà mettere il medesimo editto in lingua italiana nella chiesa parocchiale del rione, che in quell'anno sarà cavato per sorte.

28. Passati li quindici giorni, il governatore moderno aprirà la cassa dei memoriali; spartendoli, intimerà congregazione generale, nella quale saprà quante doti s' hanno da dare in quell' anno provenienti dalla lascita del reverendo Antonio de Bivar, e subito separerà i memoriali, e quelli che appartengono alle doti del reverendo Antonio Diaz li separerà, e farà intimare agli esecutori testamentari, acciò adunandosi nella casa della congregazione possano disporre la visita delle donzelle nel modo che ordina il testatore, e per quelli, che toccaranno le doti del reverendo Antonio de Bivar, terrà esposte due liste, e numerati li memoriali, cominciando dal numero primo sino al numero al quale arriva, procurando con persona pratica, che le dette liste siano fatte con regola, fatta guida, e dichiarati li nomi delle donzelle che devono essere visitate per ordine, per minor fatica, ed una delle dette liste consegnerà subito coi memoriali a' visitatori, che saranno deputati per la prima visita, e l'altra lista darà a' secondi visitatori.

29. Per farsi l'estrazione de' visitatori, si metteranno in una bussola bollettini coi nomi di tutti i congregati, anche di quelli, che non saranno presenti in detta congregazione: detta estrazione de' sei, si farà per sorte, dei quali i primi due faranno la prima visita, e gli altri due seguenti la seconda, e gli altri due l'ultima, serviranno per supplemento; ed in caso che li visitatori per qualche legittimo impedimento non possano visitare, quel che averà il tale impedimento, lo faccia intendere al governatore moderno, per far avvisare il primo supplemento, ed impedito questo, al secondo, per poter coll' altro visitatore supplire a fare le tali visite, le quali devono essere finite a' tre del mese di giugno, e si raccomanda a' visitatori, che devono ben osservare e con esattissima diligenza vedere le fedi per la prova dell' età, e di essere orfane di padre, ed essere legittime ed oneste, ed i visitatori, che usciranno una volta dalla bussola, saranno esenti d'esser un' altra volta imbussolati, sin che si termini la bussola, e similmente si caveranno per sorte i rioni di Roma uno in ogni anno, eccetto quello della Pigna e Regola, che per la sua tenuità vanno uniti e messi tutti in una bussola, e di lì si leveranno fino al fine.

30. Ai quattro di giugno intimerà il governatore moderno i visitatori, che si radunino nella casa della solita congregazione, e facciano lo scrutinio delle donzelle visitate, ed approvino quelle che giudicheranno abbiano requisiti, conforme dispone il testatore; e approvate, faranno bollettini dei suoi nomi, per essere imbussolate, e tirarsi per sorte nella congregazione prossima. Si avverte, che le donzelle portoghesi non devono essere imbussolate, per essere preferite, e se saranno più in numero di quello sono le doti, che si hanno da dare in quell' anno, saranno preferite le figlie, e dopo, le nipoti, e tra queste, le orfane, e per l'ultimo requisito quelle che averanno maggior età;

Li cinque di giugno intimarà congregazione generale, nella quale i visitatori diranno il numero delle donzelle che saranno approvate, senza dichiararne il nome di esse, nè delle riprovate, e se gli raccomanda il segreto per il pregiudizio delle riprovate, e si metteranno in una bussola i detti bollettini, si tireranno per sorte tante, quante sono le doti che si hanno da distribuire in quell' anno, ed i visitatori ritireranno i bollettini avanzati per abbruciarli, e non consentiranno che niun congregato li possa vedere, nè si sappia quali furono le approvate o riprovate.

31. Disporrà che testamentarî del reverendo padre Antonio Diaz, dopo di aver terminata la sua visita, convengano nella casa della nostra solita congregazione, e distribuiscano le doti alle donzelle nella forma che dispone il testamento, quale si dovrà fare sino li otto di giugno, ed in caso che succeda aver discordia nel ripartimento delle doti, e che siano pari li voti testamentarî, la congregazione particolare dirimerà il dubbio, ed il governatore moderno disporrà si facciano le cedole dotali, che sarà ciascuna di scudi venti moneta.

32. Manderà anche a stender le cedole, che si daranno alle zitelle delle doti del reverendo padre Antonio de Bivar, nelle quali farà mettere le clausole, che di due in due anni siano obbligate mostrarle al governatore della detta chiesa ed ospedale, acciò costi continua coi requisiti che dispone il testatore, altrimenti perderanno le doti, e segretamente si informerà della vita e costumi di ciascuna delle donzelle dotate. Similmente averà cura di fare, che nell' obligazione che fanno quelle che ricevono le doti, si metta una clausola, dicendo, che essa N. si obliga tutti gl' anni nel principio del mese di maggio dichiarar per scritta alla congregazione la casa, sua abitazione, o sia in Roma, o fuori di essa, acciò consti alla congregazione della sua sopravvivenza, ed in caso di contravenzione perderà la dote, ed esso governatore anderà personalmente informarsi, se la detta N. è viva, ed ha figli, ed essendo ella fuor di Roma, si manderà ad informare, e constando esser morta senza figli, ne darà parte alla congregazione, acciò torni a ricuperar la dote che aveva ricevuta, e passati li quindici giorni di maggio, averà cura di vedere il libro delle cedole delle donzelle ch' ebbero dette doti, e per quelle che l' hanno ricevute, saperà se mandorono in quell' anno memoriali della sua sopravvivenza coma sopra se gl' ordina.

33. E quando si averanno da dar le doti, che sarà il giorno detto di sopra, assisteranno i testamentarî del reverendo Antonio Diaz alla messa, al distribuir delle cedole: a questi si darà un banco con un tappeto, che starà nella cappella maggiore alla parte dell' epistola in faccia de' governatori, e più congregati, che devono ancor assister tutti alla messa solenne. E stando presente il signor procuratore, inviato residente della corona di Portogallo, ad esso toccarà dare la cedola alle donzelle, ed in sua mancanza toccarà al governatore più antico.

34. Ogni volta che il governatore averà da far pagare qualche dote, farà scrivere a tergo di detta cedola il mandato sottoscritto da esso e dal governatore più antico, acciò il camerlengo paghi, facendola registrare nel libro delle donzelle, e si dichiarerà nel libro suddetto al margine di tal cedola, come resta pagato, ed in che anno e tempo.

e dentro la medesima cedola farà mettere la licenza dei governatori, e sede del confessore del monastero, dove professò, o del paroco, che assistè al suo matrimonio, e l'obligo che la tal N. fa, e suo marito di restituire la dote mancando le clausule che ordina il testatore, e dell'obbligazione deve aver rogito di notaro pubblico, acciò in ogni tempo faccia debita fede.

35. Nel fine dell'anno consegnarà ai contatori il libro dell'elemosine ordinarie dei pellegrini, ed i scritti delle loro confessioni, acciochè da quelli consti la spesa che si fece nel suo anno con detti pellegrini, e si confronti coi mandati a quest'effetto spediti.

Cose appartenenti all'ospitalità ed infermeria.

36. Il governatore della chiesa ed ospedale, non consentirà che vi sia in esso alcun refugiato di altra nazione, se non con gravi cause, nè per maggior tempo che quindici giorni, finiti li quali, e durando le medesime cause, bisognandoli più tempo, potrà il rifugiato ricorrere alla congregazione, che, informata di dette cause, li darà o negherà più lunga dilazione a suo giudizio ed arbitrio; e se li raccomanda che la detta congregazione particolare faccia tutto il possibile, chè i refugiati non stiano molto tempo nel nostro ospedale per le querele ed inconvenienti che possono nascere stando lì.

37. Procurerà ancora, che sia vacante una camera dell'ospedale, decentemente accomodata con uno o due letti, acciochè in quella, e non nella stanza della congregazione ed archivio, si possa alloggiare alcun congregante o pretendente, differente dagl'altri nella qualità.

38. Osservarà, e farà osservare il regolamento dell'infermeria nelle spese ordinarie di ciascun giorno nel mangiare, e non consentirà si accresca cosa alcuna senz'ordine speciale del medico.

39. Nel principio dell'anno pigliarà conto dall'ospidaliere di tutti i mobili e cose dell'ospedale ed infermeria, per inventario differenti, in modo che la roba dell'ospedale ed infermeria non si mescolino con quella dell'infermeria, il che tutto gli tornarà a consegnare per li detti inventari, che li consegnarà, e si metterà il libro di quelle nel tiratoio della tavola della congregazione.

40. Tanto che se nell'ospedale morirà alcun pellegrino, o qualche altra persona, pigliarà conto dall'ospidaliere di tutto quello che resterà di tal defunto, che sarà fatto per inventario, e sottoscritto dal detto ospidaliere e due cappellani, e s'informerà se il pellegrino, o qualche altra persona portoghese che morì nel nostro ospedale, fece intieramente eseguirlo, e se non lo facesse, tutta la roba che troverà, la venderà, ed il prezzo che se ne ritraerà con altri denari, che restò per riscuotere in lettere, o per altra strada che sia, metterà tutto in se nel modo seguente. Due parti saranno per l'ospedale, in caso che non abbia erede *ab intestato*, e la terza glie l'applicarà per messe; e non di meno, se questa somma arrivarà a scudi dieci moneta, li farà dire trenta messe basse, e gli farà fare un offizio di nove lezioni con una messa cantata, di cui i cappellani averanno scudi tre moneta, ma se gli darà sepoltura nella chiesa, di che verrà all'ospedale scudi due e cinquanta di moneta, oltre la spesa della apertura e serratura della fossa. E se la detta terza parte ascenderà sopra scudi dieci, il governatore spenderà quel ch'è di più in messe o suffragî, come gli pa-

rerà, per l'anima del detto defunto, e se gli raccomanda molto che per amor di Dio assista alla sepoltura dei defunti nell'ospedale, acciò tutto si operi con carità e decenza dovuta.

41. *Item* sopra dell' [1] ospidaliere i nomi di quelli che nell'ospedale morirono, e dei padri, parenti, e terre, dove sono, e dentro quindici giorni avvisarà di quello passa, ed in caso abbian fatto testamento, in che forma, e le lettere che inviarà ai parenti, sia per via sicura, acciò siano consegnate a chi sono dirette.

42. *Item*, quando qualcuno degl'infermi, che nell'ospedale si medica, abbia in denaro o lettere di cambio di quantità di denari, che ecceda scudi settantacinque moneta, se morirà, si osservarà quello resta detto sopra, ed in caso di convalescenza pagherà di quello passa la detta quantità tutta la spesa che l'ospedale farà con lui, mentre con li detti scudi settantacinque moneta, potrà spedire il suo negozio, e ritornarsene in Portogallo.

43. *Item* il denaro che riscuoterà di quelli che muoiono, come delle spese che si fecero di quelli che ricuperorono la salute, potendoli pagare, li consegnarà all'esattore, acciò li porti al camerlengo nella forma detta di sopra: il denaro però proveniente dalle multe dei cappellani, e più offiziali della casa, esso governatore li deve riscuotere, e distribuire in elemosine per li portoghesi poveri a suo arbitrio, o applicarlo in benefizio della casa.

44. *Item* ogn'anno, potendo essere, farà conti con lo speziale de' medicamenti che ha dati, e li farà il pagamento col parere del medico e della congregazione, come a basso si dirà nel § 47, e di sua mano farà nota nel libro, che nell'infermeria sta a piedi delle ricette del medico, in che dica come i medicamenti di sopra restano soddisfatti, dichiarando l'anno ed il giorno in che passò mandato, acciò si pagassero.

45. *Item* nel fine d'ogni mese aggiusterà conti coll'ospidaliere del denaro datogli per l'elemosine dei pellegrini, che non passarà di scudi cinque moneta, la notarà nel libro del medesimo ospidaliere per poter nel fine del mese pigliar li conti, e nissuna elemosina gli farà buona, se non quelle date di suo ordine, la quale darà nella medesima fede del confessore, che porterà il pellegrino.

46. *Item* farà nel medesimo modo conti coll'ospidaliere ogni mese delle spese che si fecero cogl'infermi ed ospedale, ed aggiustate esse nella medesima lista, che presenterà, farà passar mandato, acciò il camerlengo paghi, come si è detto nel cap. IV, § 2.

47. *Item* fabbricandosi nella chiesa ed ospedale, chiederà la lista de' conti agli artisti che per suo mandato hanno lavorato, ed essendo di minor quantità, lo potrà aggiustare da sè; ma se passaranno di scuti venti, come ordinariamente passano quello dello speziale, nè questa, nè quella degl'artisti le potrà da sè solo aggiustare senza ordine della congregazione, la quale proporrà le liste de' tali conti, acciò essa le aggiusti, come sarà ragionevole, e non lascierà nel suo anno nessun conto da saldarsi nell'anno susseguente.

Capitolo II. Della potestà che ha il detto governatore.

1. Il detto governatore nelle congregazioni, dove assisterà il signor protettore, inviato o residente, si sederà nel primo luogo della parte sinistra, e dopo che saranno recitate l'orazioni, ed avendo proposto il più antico, proporrà esso quello gl'occorrerà

[1] Forsan *soprà dall'* (R. T.).

2. Riprenderà in congregazione qualsivoglia cappellano, come anco in nome di essa lo riceverà o licenziarà, conforme da essa si sarà ordinato, e tutto ciò che in essa si decretarà, e sarà quasi esecutore universale di questi statuti.

3. Potrà spendere sino a scudi cinque moneta in tutto l'anno in quello li parerà necessario per il servizio della chiesa ed ospedale, e elemosine, quali farà mettere nella prima lista a chi spettarà, e nel libro di dove quella emana, acciò di tutto si passi mandato in congregazione al camerlengo, e se saranno necessarie cose di maggior rilievo, ne farà consapevole la congregazione particolare, ed allora di suo ordine le comprarà, o le rifarà, conforme li sarà ordinato.

4. Sarà trattato con tutto il rispetto e riverenza da'cappellani, offiziali e persone della chiesa, e li potrà licenziare, che così l'osservaranno, e se essi si sentiranno aggravati, potranno ricorrere alla congregazione particolare, dove gli si farà giustizia.

5. Dando a ciascuno de' congregati, che di nuovo andaranno entrando, li statuti, come si dice nel titolo III, capitolo II, § 1, li avertirà, che se per qualche causa lasciassero, lo devono restituire al governatore *pro tempore*, ed il medesimo farà a tutte le persone, che di nuovo entraranno a servire di cappellano, segretaro, confessore, esattore, ospidaliere, ed altro qualsivoglia offizio, il regolamento appartiene all'offizio di qualsivoglia di essi, acciò del riferito in essi abbiano maggior notizia, e lo sappiano osservare, ed al sagrestano darà anche lo statuto del sottosagrestano, e l'ospidaliere quello dell'infermiero e coco, acciochè l'uno e l'altro vedano, e l'osservino, procurando che li tornino a restituire, quando in qualsivoglia forma lasciaranno di servire a tali offizi.

6. Mandarà che si proveda di legna per tutto l'anno nel tempo che li parerà e più conveniente e più buon mercato, ed il medesimo farà nel provedimento dell'olio per due anni, comprandolo nell'anno di maggior abbondanza, e sempre darà parte alla congregazione particolare, e senza la sua direzione non oprarà cosa alcuna in queste provisioni.

7. Procurarà aggiustar per tutto l'anno la musica ed il paramento della chiesa per il minor prezzo che sarà possibile, ed avanti dell'aggiustamento finale, darà parte alla congregazione, se non si avesse esso inteso sino a che prezzo si può aggiustar co' musici e festarolo.

8. Averà molta cura, che tra cappellani non vi siano parzialità, nè inimicizie, e trovandosi quelli, che le fomentano, li farà ammonizione, e vedendo che non si emendano, li licenziarà.

9. Non darà, nè consentirà che l'esattore o sagrestano diano denaro anticipato a nessun cappellano delle sue mesate, ma ritrovando che alcuno abbia necessità, lo rappresentarà alla congregazione, acciò lo proveda, se li parerà, ed ad ogni cappellano, che abbia offizio, oltre del suo salario, li mandarà dare cinque giulî di più ogni mese per sua fatica.

10. Perchè non è minor virtù delle leggi castigare i trasgressori di esse, che premiare gl'ubbedienti, si ordina al governatore, che con tutta la cura eseguisca le pene dichiarate nel capitolo VIII del libro II, multando i cappellani e più offiziali del nostro ospedale, che abbiano in esse incorso, e perciò averà pensiero di leggere qualche volta il detto capitolo per farle osservare.

11. In niun modo consentirà che nel nostro ospedale si nasconda roba di contrabbando, e trovando che alcuna delle persone dell'ospedale lo fa, di qualsivoglia qualità che sia, lo licenziarà subito, ed intenda che nemmeno esso può dare la tal licenza, e similmente non consenta facilmente, che le medesime persone della casa in essa abbiano deposito di denaro, nè roba di niun genere, essendo persone di fuora, senza che primieramente lo facciano consapevole, acciò esso consideri, se conviene dare o negare la tal licenza.

12. Procurarà, quanto più possibile sia, che si predichi ne'giorni di domenica di Quadragesima, il giorno delle Ceneri ed il giovedì santo, e non trovando predicatori nelle domeniche, procuri almeno vi sia quello delle Ceneri e giovedì santo.

13. Nella domenica delle Palme, mandarà a comprare quelle parerà bastante per dispensare a'congregati, ed altre persone che assisteranno all'offizio, e per i cappellani. Nel giorno di S. Antonio, S. Isabella, avendo fatte fare alcune stampe e fiori, le manderà ripartire per quelli che assistono nella chiesa, tanto persone di fuori, come congregati o cappellani, e quando per alcuni di essi non vi siano, o non si trovaranno presenti nella repartizione, nè per questo li manderà dare il suo valore in denaro, mentre questo non è propria, ma una dimostrazione di festa più solenne.

Capitolo III. Degl'obblighi del governatore più antico, e di quello che spetta al suo offizio.

1. Il governatore, che terminò di servire il primo anno, e resta nel secondo più antico, averà cura visitare la chiesa ed ospedale, quanto più spesso sarà possibile, aiutando sì in questo, come in altro il governatore più moderno, vertendolo in quello che per causa di poco uso trovarà non esser pratico. Ed i cappellani, gli offiziali, ed altre genti dell'ospedale l'averanno tutta l'ubbedienza e rispetto, come sono obligati avere al governatore moderno, altrimenti incorreranno nelle pene nel capitolo sopra prossimo si contengono nel § 4, alle quali esso per sè potrà eseguire.

2. Nelle congregazioni particolari si sederà in primo luogo, ed in esse proporrà tutto quello trovarà nell'azienda.

3. Averà in suo potere il libro del registro delle liti, delle lettere e dei statuti, ed il sigillo per poterlo usare in qualsivoglia di queste cose nelle occorrenze, quando gli sia necessario.

4. Tanto ch'entrerà nel carico sopra per il libro delle riscossioni tutto quello sta nascosto dell'anno adietro, e quello manca per riscuotere, e saprà dall'esattore la causa della dilazione, e gli ordinerà subito lo riscuota, e tutto l'altro che andarà scadendo, con molta cura e diligenza.

5. Farà scrivere dal notaro nel libro delle scritture tutte quelle cose che si faranno sopra le proprietà che di nuovo crescono all'ospedale, se saranno di qualità che richiedono esser scritte dal notaro.

6. Sarà obbligato visitare coll'esattore due volte l'anno tutte le case, terre e proprietà di chiesa ed ospedale, cioè nel principio della sua carica, e di lì a sei mesi un'altra, ed ogni volta che potrà, mandando aggiustare tutto quello sarà necessario, con tanto che la spesa non passi di scudi trecento venti moneta, perchè, passando, non lo farà senza ordine della congregazione, come anche non mandarà fabbricare niente di nuovo senza detto ordine, altrimenti s'intenda a sua spesa. E quando i pigionanti chiederanno se li faccia fare qualche acconcio, vederà prima, se non

saranno totalmente necessarî, e quando ne darà ordine, acciò si facciano, ed andarà ad assistere ad essi in quanto si faranno.

7. Farà tutte le locazioni, e le mandarà scrivere nel libro delle scritture, e queste non passaranno di due anni, ne potrà calare pigione, senza ordine della congregazione. Averà molta cura mandar mettere le locande nelle case che staranno o debbano stare senza pigionante, e de'nuovi pigionanti mandarà dar notizia al computista per notarli nel libro a chi spettarà.

8. Manderà l'esattore a riscuotere tutte le rendite con molta cura, e riscosse che saranno, ordinarà porsi subito il denaro al nostro camerlengo, pigliando da esso ricevuta nel libro delle riscossioni, che a quest'effetto lo portarà, dando nota al computista nel libro.

9. Averà molta cura nel rendimento del benefizio di S. Pietro de Ovadas, scrivendo in nome della congregazione, chi ne ha l'incombenza, le lettere che saranno necessarie, di che lascerà copia nel libro, che di esse vi è, e saranno sottoscritte da lui e dal governatore moderno, e sigillate col sigillo della medesima congregazione, il che s'intenderà in tutte le altre lettere scritte in nome della congregazione, e farà notare nel libro delle riscossioni dal computista sotto il suo titolo tutto ciò, che se ne ritraerà dal detto benefizio, acciochè di esso, e di ciò che restarà aver consti.

10. *Item* farà riscuotere tutte l'elemosine ordinarie, e riscosse le consegnarà al camerlengo nella forma dell'altra consegna, essendo prima data per il governatore la lista al computista della casa, acciò noti le partite nel titolo v, cap. iv.

11. Aggiustarà i conti all'esattore ogni mese, ed ogni volta, che le parerà, e prima che gli aggiusti, ordinarà, che gli porti due o tre giorni avanti i suoi libri e memorie, acciò meglio li possa considerare. E se trovarà in detti conti qualche errore di considerazione, lo referirà nella prima congregazione, e passati tre giorni dopo aver pigliati detti conti, ordinarà all'esattore li porti il suo libro delle riscossioni, acciò dalle ricevute di essi consti se ha consegnato al camerlengo il denaro riscosso in quel mese.

12. Ad esso ancora tocca a dar giuramento in congregazione generale a quello di nuovo entrarà nell'offizio di notaro di tener segreto tutto quello si tratta nelle congregazioni dove esso assiste.

13. *Item* ad esso tocca assistere a tutte le liti della chiesa ed ospedale, e potrà comandare al cappellano, che servirà di sollecitatore o a qualsivoglia, che abbia il tal offizio, tutto quello, che li parerà conveniente, e ch'è necessario per la buona discrezione di esse, e di quello, che nelle medesime anderà succedendo, darà minutamente relazione alla congregazione, acciò sappia quello che passa, e si dia remedio conveniente a quello sarà necessario. E se stimarà necessario il patrocinio del signor Re, detto inviato o residente in tutte le occasioni lo dimanderà, ma di niun modo potrà muovere liti di nuovo, nè difendere alcuna, che si intentasse senza prima dar parte alla congregazione, salvo in caso, *si esset periculum in morâ tam agendo quam patiendo*, perchè in tal caso potrà per se medesimo accudire, e subito che vi sarà la prima congregazione lo referirà in essa ciò sia passato.

14. Ad esso tocca aggiustare i conti

di minor somma cogl'artisti che levarono [1] nelle case che sono dell'ospedale, ed aggiustato li farà passar mandato per camerlengo, e pagare conforme il cap. III del titolo v, § 2, ed in quelle di maggior quantità, che saranno di scudi venti in su, portarà le liste degl'artisti alla congregazione, acciochè essa consideri quello si deve difalcare, ed aggiustarle, ed avanti che si finisca il suo anno, aggiustarà conti con tutti gl'artegiani, che averanno lavorato di suo ordine, acciò nell'anno seguente il governatore ch'entrarà in suo luogo non abbia difficoltà ne'conti ritratti.

15. Nel fine dell'anno nell'ultima congregazione generale riferirà al signor protrettore, inviato o residente, e non essendo egli presente alla detta congregazione, quello importò in quell'anno la spesa della chiesa ed ospedale, e lo stato delle liti, e del rimanente delle cose spettanti al suo reggimento.

Capitolo IV. Di quanto tempo sono gl'offizi de' governatori consigliere e camerlengo.

I governatori, che sono fatti per elezione, servono due anni, e nel primo di essi esercitano le cose, che nel titolo IV, cap. I di governatore moderno si contengono, e nel secondo anno le dichiarate nel capitolo di sopra; ma però quando alcuno di tali governatori entrarà nel detto luogo per surrogazione di qualsivoglia degl'eletti, che mancherà, servirà tutto il tempo che averà da servire il governatore, nel di cui luogo esso subentra. Li consiglieri e camerlengo hanno da servire un anno da cominciare dal giorno degl'Innocenti e terminare similmente.

Capitolo V. Come si procederà, mancando alcuno dei governatori.

1. Ogni volta che per morte o qualsivoglia altra causa mancherà uno dei governatori, entrarà in suo luogo il consigliere, che restò secondo in voti nell'elezione del governatore, e finirà di servire tutto il tempo che mancava al detto governatore, cioè se era moderno servirà il restante di quell'anno e tutto il seguente, e del più antico servirà solamente il tempo che gli mancarà; e mancando tutti due i governatori successivamante, entrarà quel che restò terzo in voti, che servirà nella forma sopraddetta, e se avverrà che tutti due i governatori eletti manchino nel medesimo tempo, allora entrarà nel luogo del più moderno il secondo in voti, ed in quello del più antico quello che sarà terzo in voti, e la congregazione particolare gli darà possesso, facendo nota nel libro dei ricordi.

2. E se mancheranno tanti che almeno non restino due governatori e due consiglieri per accudire al governo della chiesa ed ospedale, subito nel primo giorno festivo, senz'aspettar quello degl'Innocenti, si farà congregazione generale, ed in essa si elegeranno le persone, che mancheranno per empire i luoghi, osservandosi in tutto la forma del cap. X, tit. III.

Capitolo VI. Dell'obbligazione de' due governatori unitamente.

1. Ambidue i governatori devono andare insieme a supplicare il signor protettore si voglia trovar presente all'elezione del governatore, ed ogni volta che con esso abbiano da trattare qualche negozio d'importanza. Il medesimo si osserverà quando si averà da domandar qualche grazia al signor cardinal Nipote in benefizio della chiesa ed ospedale, o ringraziarnelo, o ad altro signor cardinale e principe, ed al governatore più antico tocca così il domandare, come anche il ringraziare in nome della congregazione, come anche dopo riferire in essa quello passi; ed ogni volta che si troveranno uniti nelle funzioni della nostra chiesa, al più antico tocca la precedenza in tutto, e venendo ambasciatore o cardinale, esso gli darà l'acqua santa, ritrovandosi i

1 Legerem *lavorarono* (R. T.).

detti signori nella festa della Candelora, l'antico presenterà le candele, e nella festa di S. Antonio darà le cedole alle donzelle, salvo assistendo ambasciadore o residente, ed assistendo, esso li presenterà il fiore e stampa di S. Antonio, la di cui festa allora celebramo, come si usa.

2. Della medesima maniera, quando si averà da stipolar qualche contratto colla chiesa ed ospedale, o in suo nome pigliar possesso dei beni, e fare inventario di quello che per eredità gli sarà lasciato, come anche quando qualche proprietà fosse grandemente danificata, la riparazione del qual danno passi di scudi venti moneta, nella congregazione si risolva ciò se si deve fare, e finalmente in tutti i casi, che succederanno, che non sono specificati ad ognuno in *solidum*, andaranno e faranno ambedue insieme, salvo se parerà più conveniente che un solo vada.

3. Il medesimo sarà, quando le donzelle, alle quali sono date le doti nella nostra chiesa, domanderanno licenza per accasarsi, avanti di dargli la tal licenza, che ha da essere in *scriptis*, andaranno tutti due ad informarsi da vicini della sua vita e costumi, e trovando che non è vissuta onestamente, ritiraranno la cedola, e daranno parte alla congregazione per essere cassata dal libro delle doti: trovando però che viva onestamente, gli restituiranno le cedole, sottoscrivendosi in esse ambidue, il che devono anche fare in tutti i mandati passati in congregazione.

4. *Item* portaranno le candele benedette al Papa, al cardinal Nipote, protettore, vicario, datario et all'ambasciadore, inviato, o residente, ed al vicegerente del vicario di Roma, e saranno le candele della solita grandezza, ed il più antico glie l'averà da presentare.

5. Nissuno dei governatori potrà disporre del danaro, o altra cosa di casa, senza ordine della congregazione, benchè sia a titolo d'elemosina; essendovi però memoriali dei poveri, li proporrà in congregazione il più moderno.

TITOLO QUINTO.

Dei consiglieri, ed altri offiziali della congregazione.

Capitolo I. Di quello aspetta all'offizio dei consiglieri.

1. I consiglieri sono obligati a trovarsi presenti a tutte le congregazioni, alle quali saranno intimati, e votare in esse quello sarà per bene della chiesa ed ospedale, conformandosi sempre coi statuti, ed osservando il segreto, dove la materia lo comporta.

2. Andaranno alle volte che gli sarà comodo alla chiesa ed ospedale, vedranno e s'informaranno per buon modo e segretamente come procedono i governatori, e se fanno quel che sono obligati conforme i statuti, e trovando il contrario, lo proporranno in congregazione particolare, acciò essa li avvertisca, e quando essi non si emendino sino la terza volta, essendo cosa d'importanza, si osserverà quello si dice dal cap. VII, § 3.

Capitolo II. Di quello appartiene a' consiglieri e contatori insieme.

1. Due, che in congregazione saranno eletti per contatori nella forma del titolo III, capitolo X, § 1, devono aggiustar i conti in congregazione particolare, e di tutte le vendite appartenenti alla nostra chiesa ed ospedale, ed avanti che principiino a pigliarle, devono vedere i capitoli di questi statuti, acciò sappiano quella ad essi tocca, come si abbiano da portare in essi, ed altro, che sarà necessario per procedere, conforme i medesimi capitoli.

2. Dopo di vedere se si è riscosso tutto quello importorono le rendite della chiesa ed ospedale in quell'anno, ed abbiano ricevuto dal benefizio di S. Pietro de Occadas, e l'elemosina straor-

dinaria, e dell'altre rendite appartenenti alla chiesa, faranno di tutto somma; e se dell'anno adietro restò la chiesa ed ospedale creditore del camerlengo, e di tutto faranno somma; e se restò debitore, la somma si metterà nella spesa.

3. E aggiustata la somma delle ricevute, faranno quella delle spese, vedendo i mandati di esse; se sono, conforme questi statuti comandano, fatti al piede, *conti sottoscritti dai governatori, e registrati per il computista*, ed assisterà il detto computista all'aggiustamento dei conti, e non trovandosi in conformità di questi statuti, in niun modo gli menerà buoni.

4. Nè anche se gli faranno buoni in conto del governatore più antico qualsivoglia partita, che per sua negligenza lasciò di riscuotere l'esattore, salvo se constarà che si fece la diligenza necessaria, e che non restò per essi. Nè anche si metteranno in conto spese alcune straordinarie che i governatori abbiano fatto, che passi della quantità tassata nei loro regolamenti, salvo fosse stata fatta per ordine della congregazione particolare, e le spese tanto una che l'altre sempre saranno scritte per mano degl' offiziali a chi tocca, ed al piede di esse si stenderà il mandato, come di sopra si è detto nel capitolo dei governatori.

5. Avendo nel pigliar de' conti qualsivoglia dubbio tra contatori, camerlengo, essattore, in maniera che non concordino tra di sè, gl'altri della congregazione, che non sono parti, la risolveranno.

6. Saranno obligati a vedere il libro che porta il computista, e che in esso stiano notate tutte le rendite nei corpi dell' azienda appartenenti, e posti in debito all' esattore, e a' conti del camerlengo, come più necessario si giudicherà con chiarezza, e buon governo della casa.

7. Nel fine di questi conti si darà il saldo di essi, perchè consti quell'importò la rendita e la spesa di quell'anno, ed in quanto resta debitore o creditore l'ospedale del camerlengo.

8. Chiederanno al governatore moderno il libro dell'elemosine ordinarie dei pellegrini, ed i scritti della confessione dei detti pellegrini, per vedere se sono tanti li scritti, quanto le partite del detto libro.

Capitolo III. Di quel che tocca al camerlengo.

1. Vi sarà un camerlengo, il quale sarà tutti gl'anni eletto o confermato per la congregazione generale, essendo alcuno dei negozianti portoghesi, che assistono in questa curia, che sia più accreditato e ben stante, o altra persona in cui concorrano le tali qualità, conforme si dispone nel capitolo X, titolo III, dell'elezione dei governatori.

2. Averà il camerlengo in sua mano tutto il denaro che gli portarà e consegnarà l'esattore, e pagarà i mandati, che passaranno i governatori, essendo per essi sottoscritti, e registrati per il computista in congregazione particolare.

3. Renderà conto nel fine dell'anno di tutto il denaro che se gl' è consegnato, mandati che pagò, i quali consegnarà in congregazione particolare, da conservarsi nell' archivio, e se gli darà quietanza dello stato nel quale si trovaranno i conti, quali si hanno da pigliare in congregazione particolare, e della detta quietanza si faranno due copie uniformi sottoscritte dai governatori e per il detto camerlengo, una delle quali si conservarà nel nostro archivio, e l'altra si riconsegnerà per sua giustificazione.

Capitolo IV. Dell'archivio e archivista.

1. Per il buon governo della chiesa ed ospedale conviene che dentro esso

vi sia una cassa ben custodita con tre chiavi, nella quale siano tutti i libri, scritture, patenti, luoghi di monte, bolle, brevi, e qualsivoglia altre scritture autentiche della casa; essendo originali, non si potranno estrarre dall' archivio in niun caso, solamente, caso che fosse necessario, si potranno far copie autentiche, le quali si scriveranno nella stanza di detto archivio nel libro a questo effetto destinato in presenza degli archivisti, o non potendo questi, altre persone in loro luogo nominati dalla congregazione, e gl' archivisti saranno i due governatori, e l' altro che sarà eletto, come si dispone nel capitolo dell' elezioni, ed ognun' averà la sua chiave, in modo che non si possa aprire, non essendovi tutti presenti, e quando si estraerà qualche scrittura, il governatore moderno notarà ciò che si estrasse, e chi, acciò il tutto consti, e si possa ricuperare.

2. Se qualche scrittura o patente dei luoghi di monte col tempo fosse notabilmente dannificata, gl' archivisti lo proporanno in congregazione, ad effetto si possa riformare.

Capitolo V. Degl' obblighi del computista.

1. Attentochè coll' aiuto divino questa nostra chiesa ed ospedale, si trovi sempre più in maggior augumento, e come speriamo dalla misericordia divina che per l'avvenire crescerà in rendite e azienda, acciò che questa si conservi, e si accrescano le rendite, per evitar le fraudi e la negligenza nelle riscossioni di quelli, per tanto s'ordina che si tenga un computista, che con chiarezza tenga un libro di ragione, a cui si darà un competente salario, il quale farà quello che qui sotto se gl' ordinarà.

2. Ch'abbia da aver un originale libro mastro, nel quale si scrivono tutti i corpi dell'aziende di questa nostra casa ospedale, cioè casa, canoni, censi, porzioni di ripa, zecche di Venezia, la chiesa d'Ovadas, piazza di marinaro delle navi dell'Indie, luoghi dei monti, e questi descritti per sue erezioni nella forma di maggior chiarezza, e similmente l'elemosine straordinarie, ed un libro particolare e conto distinto dall' eredità del reverendo Antonio de Bivar, per potersi ogni anno distribuir le doti che comportarà il credito di essa.

3. Similmente averà un altro libro dove si scriveranno tutt' i mandati che si passano nelle congregazioni, dando di quelli credito al nostro camerlengo, il di cui conto pigliarà pure dandogli debito del denaro, che l' esattore li consegnerà.

4. Sarà obligato ad assistere nelle congregazioni particolari, quando in quelle sarà ordinato ch' entri, ad effetto abbia notizia dei mandati che si passaranno, e li registrarà, e darà ragione dello stato delle riscossioni e più dipendenze della casa, secondo, e conforme se li domandarà, e pigliarà in *scriptis* i mandati nel fine delle liste, che li daranno i governatori, come si dispone nei suoi reggimenti, acciò dopo visti e passati in congregazione, li abbia da registrare, e porli nel libro.

Capitolo VI. Dell' esattore e sollecitatore, e di quello che aspetta a loro offizi.

1. L'offizio dell' esattore e sollecitatore sarà sempre in un portoghese, o, in mancanza, in qualch'altra persona che parerà alla congregazione che sarà più lodato e sufficiente, e sarà eletto dalla congregazione particolare, ed in quella se gli assegnerà il salario che parerà giusto. Darà sempre molta sicurtà, a piacer della congregazione, di quella quantità che giudicherà essa.

2. Sarà obbligato a riscuotere tutte le rendite della casa di S. Antonio, per il di cui effetto gli darà il computista una lista di tutti i corpi delle case ed

i nomi dei pigionanti, ed il tempo della locazione, come anche dei luoghi di monti, canoni, censi, porzioni di ripa, e di tutto ciò che possa aver di rendita la casa ed ospedale di S. Antonio in questa città di Roma.

3. Riscuoterà con ogni diligenza tutte le rendite sopraddette, et il riscosso lo consegnerà al camerlengo, e si farà far ricevuta in un libro, che per questo effetto avrà deputato, in modo che il denaro non si trattenga in sue mani oltre tre giorni, senza che sia consegnato al camerlengo, e non consegnandolo dentro il detto tempo, correrà esso in rischio di detto denaro, e sarà castigato ad arbitrio del governatore, eccedendo dal narrato. E se riscuoterà elemosine straordinarie, sarà obbligato dentro il termine di tre giorni dar notizia al governatore di tali riscossioni, e nota al computista, per notarli nel suo libro a chi toccherà.

4. Farà mettere tutte le locazioni nel libro delle scritture in essi pigionanti, e le clausule che saranno obbligati licenziarsi dentro quindici giorni avanti di terminar la locazione, sotto pena di continuarvi la suddetta locazione; e licenziandosi essi in tempo, farà subito metter locande, e cercherà altri pigionanti, e trovandoli, darà parte al governatore più antico, acciò con sua presenza e con suo ordine si faccia la locazione delle case al suo solito, e parendoli che possa crescere la pigione, darà parte al governatore acciò l'accresca o diminuisca di prezzo con ordine della congregazione.

5. Non contrattarà con pigionante alcuno che non sia molto sicuro per pagare la pigione, la quale sempre riscuoterà anticipatamente, conforme l'uso di Roma.

6. Vedrà minutamente tutti gli stabili come sono tenuti, e se vedrà essere mal tenuti, ne farà consapevole il governatore, ad effetto possa licenziare i detti pigionanti, procurando subito trovar altri; e se vedrà che siano necessarî alcuni acconcimi, avvisarà il medesimo governatore, acciò vada personalmente, e provveda come gli parerà.

7. Sollecitarà tutte le liti attive e passive della chiesa ed ospedale, parlando coi giudici, procuratore e notaro con molta cura e vigilanza, e darà di tutto parte al governatore più antico, con cui ha da trattare e fare tutto quello ch'esso gli ordinarà, così in questo particolare, come in tutto il rimanente di questo capitolo.

8. Avrà, a quest'effetto, di tutto quello che si è detto, procura ampla fatta per il notaro, a cui si ordinerà in congregazione generale che la faccia.

Capitolo VII. Del notaro o segretaro della congregazione, e che cosa al suo offizio appartenga.

1. Vi sarà un notaro dell' archivio romano, portoghese o castigliano, potendo essere, dal quale saranno fatte tutte le scritture d'investitura, enfiteusi, canoni e qualsivoglia altra cosa toccante la chiesa ed ospedale; sarà obbligato ad assistere in tutte le congregazioni generali, nelle quali si avrà da trattare del governo di essi, e nell'elezione del governatore ed altri offiziali, e di sua mano farà nel libro de' ricordi le note necessarie di tutto quello che nelle dette elezioni si passò, di sorte che resti autentico per far fede in giudizio e fuor di esso, e farà anche nelle dette congregazioni tutti i termini che i governatori gli ordineranno, conforme nei suoi reggimenti si dispone; giurerà il segreto di quello si tratterà nelle congregazioni, come tutti i congregati, qual giuramento darà in mano del governatore più antico.

2. La congregazione generale riceverà il tal notaro, e lo licenzierà quan-

do vi saranno giuste cause, che a questo effetto lo condannino, e non in altro modo.

LIBRO SECONDO

degli statuti della chiesa ed ospedale di S. Antonio de' Portoghesi.

Capitolo I. Del culto divino.

Per quanto si spera che le rendite di questa chiesa ed ospedale coll'aiuto divino vadano in aumento, è conveniente che anche vi sia aumento nel culto divino. Pertanto si ordina alla congregazione particolare che quando li parerà che si possano sostentare tanti cappellani che bastano per celebrare gli offizî divini, com'è costume in simili chiese di Roma, subito lo proponga in congregazione generale; e di suo ordine l'eseguisca, accrescendo il numero dei cappellani e la mesata sufficiente, che la detta congregazione determinerà, imponendosi obbligazione di recitare in coro le ore canoniche tutti i giorni, e che diranno una messa cantata a ora di sesta, conforme i tempi, la quale si applicarà per l'anima della signora Giumar, prima fondatrice di questa chiesa ed ospedale, e restarà in luogo di messa bassa, che sempre se l'è detta, e ôrdinandogli tutto quel più necessario, acciò quegli offizî divini si celebrino con tutta la decenza e nella forma del rito romano.

Capitolo II. De' cappellani e suoi offizî.

In quanto le rendite di questa chiesa ed ospedale non sono sufficienti per sostentare i cappellani necessarî nella forma che nel capitolo retro prossimo si dispone, avrà almeno dodici cappellani acciò soddisfino alle obbligazioni della chiesa ed ospedale, così di messe che a basso nel cap. IV si dichiarano, come degli offizî che ciascuno ha da avere, cioè di sagrestano, altri di confessori, altri di mastro di coro, altro di ospedaliere, altro di esattore e sollecitatore, quando parerà alla congregazione particolare, che l'offizio l'abbia uno dei cappellani della casa, quali offizî la congregazione particolare provvederà, distribuendo a ciascuno di essi le persone che più atte le pareranno.

Capitolo III. Della qualità de' cappellani, e come saranno ricevuti.

1. Le persone che avranno da ricevere per cappellani di questa chiesa ed ospedale devono essere sacerdoti approvati per vice-gerente del vicario di Roma e nate ne' regni di Portogallo o sue conquiste, e non di altra nazione, di buona vita e costumi, e di tutto si informerà il governatore moderno, come nel suo reggimento si dispone al tit. III, cap. I, §. 8, per dar conto nella congregazione, avanti che siano ammessi.

2. *Item*, in niun modo saranno ammessi frati di qualsivoglia religione che siano, salvo religiosi delli quattro Ordini militari, e quando non vi saranno sacerdoti portoghesi, od in mancanza degli uni e gli altri, allora potranno essere ammessi gli spagnuoli in cui concorreranno li requisiti necessarî; per li mementi che nelle due messe si hanno da dire per il dottore Martino de Aspilqueta navarro, saranno preferiti li navarri ed altri qualsivoglia spagnuoli, avendo i requisiti ch'esso in suo testamento dichiarò, e se dopo ricevuti giungessero portoghesi indonei, nè per questo i detti spagnuoli saranno licenziati, se non quando faranno quello che non devono durante quell'anno, quale finito entraranno i portoghesi.

3. *Item*, prima che alcuno sia ricevuto per cappellano, sarà esaminato da chi la congregazione particolare deputarà, di latinità, canto fermo, ceremonie, acciò quello si trovarà più sufficiente, sia preferito.

4. *Item*, dopo esser ritrovati abili cappellani, l'informazione ed esame della cappellania o cappellanie, la congregazione particolare farà elezione de' voti delle fave bianche e negre, buttando le

bianche al più idoneo, e quello che avrà più fave bianche, esso sarà cappellano, e gli darà giuramento d'osservare gli statuti, e far tutto quello che al suo uffizio tocca, e di quello che le comandaranno i governatori, di che farà nota nel libro de' ricordi, e subito in quel giorno gli correrà il suo salario.

Capitolo IV. Dell'obbligazioni in generale de' cappellani.

1. Sarà obbligato ciascuno dei cappellani di questa chiesa ed ospedale dire in essa in ciascun giorno una messa bassa per l'intenzione della sagrestia, restandogli reservato un giorno ogni settimana che il sagrestano assegnarà, purchè non sia di domenica, nè giorno di festa; e se per qualche giusto impedimento non potrà alcuno dei cappellani dir le messe del suo obbligo, lo dirà al sagrestano, o in suo luogo sostituirà qualche sacerdote che ciò soddisfaccia.

2. Nell'aurora si dirà una messa, e poco avanti mezzo giorno un' altra, la quale distribuirà il sagrestano per turno, dando direttamente a ciascuno dei cappellani a cui li toccarà.

3. *Item*, tutte le domeniche e giorni di festa si dirà messa cantata della festa che sarà, ed ogni sabbato un' altra della Vergine nostra signora alle ore che si suol dire la messa cantata in S. Agostino.

4. *Item*, ogni giorno all'*Ave maria* si dirà la *Salve Regina* in onore della Vergine nostra signora con un responsorio per l'animo dei fondatori e benefattori.

5. *Item*, assisteranno tutti i cappellani agli offizî divini, così di settimana santa, come a tutti ed altri qualsivoglia suffragî che si faranno per i defunti per l'obbligo della casa, senza per ciò pretender altro, salvo di quello che già sta in uso darseli qualche propina. E del medesimo modo hanno da assistere alle feste della casa, facendo tutto quello che gli ordinaranno i governatori o ciascuno di essi.

6. *Item*, andaranno in abito onesto e decente al loro stato di sacerdote, con suoi vestiti, sottana e ferraiuolo sino alle calcagne, quali saranno di lana senza mistura di seta nissuna; ed in tutto il rimanente del vestir, di vita e di costumi saranno conformi alla disposizione dei sacri canoni, e solamente potranno vestir di corto, andando alle chiese, o uscendo fuori di Roma.

7. *Item*, quando assisteranno agli offizî divini così in coro come nella chiesa, saranno vestiti con le cotte, stando per suo ordine e anzianità, precedendo sempre il più antico al moderno, con molta quiete e silenzio.

8. *Item*, saranno obbligati, tanto i cappellani di numero come gli estranumerarî, ad assistere agli infermi ed agonizzanti, recitandoli l'offizio d'agonia, e facendoli altri atti di pietà cristiana, che in tal ora sono necessarî, tanto il giorno come di notte: ed il cappellano che sarà ospedaliere distribuirà il tempo e l'ore di detta assistenza in conformità del suo regolamento.

9. *Item*, sempre devono mangiare nell'ospedale, e mai nell'osteria nè in altri luoghi indecenti, il che anche s'intende nella cantina ed ospedale, dove solamente potranno andare a cercar quello li sarà necessario senza ivi trattenersi, nè dormir fuori di casa senza licenza d'uno de' governato , e se succedesse causa tanto legittima ed urgente che non la potesse domandar subito, il giorno seguente per la mattina lo dirà al governatore moderno per disporre in esso come le parerà. E se quando si ritiraranno trovaranno la porta serrata dell'ospedale, non entraranno per altra parte, nè faranno rumore coi portinari

acciò gli apra; questo medesimo ad effetto di uscire, e se vi sarà causa molto urgente, chi avrà la chiave gli darà licenza acciò esca. E nel giorno seguente darà subito parte al governatore dicendoli la causa perchè gli apra.

10. Nessun cappellano giuocarà ad alcun giuoco proibito, ma solo quelli che tra persone religiose si permettono, i quali non si giocaranno in tempo che molestino ed incomodino gli altri cappellani della casa ed ospedale, nè averà intrichi o brighe con altri, benchè glie ne dèsse causa, ma darà conto al governatore che provvederà in questo facendo giustizia.

11. *Item*, in niun caso parlaranno con donna alcuna dentro l'ospedale, benchè non sospetta, e della medesima sorte non lasceranno donna alcuna ch'entri a cercar acqua al pozzo o alla fontana dell'ospedale.

12. *Item*, non lasceranno restar persona alcuna nelle sue camere acciò in esse dorma, benchè siano secolari o ecclesiastiche, senza licenza espressa dal governatore.

13. *Item*, niuno de' detti cappellani, nè meno qualsivoglia persona alloggiata nell'ospedale, di qualsivoglia stato o condizione che sia, pigliarà cosa alcuna che sarà offerta alla chiesa ed ospedale, di denaro, cera o cose dolci per gl'infermi, salvo, se sarà il sagrestano, le cose spettanti e che si offeriscono alla chiesa, e l'ospidaliere quelle che si daranno all'ospedale, ed in caso che qualsivoglia de' sopraddetti non sia in casa, potrà ogni cappellano che si trova presente ricevere tutto quello, con tanto che venendo la persona a chi spetta, se li consegni, e lo faccia subito sapere a' governatori, per far carico dove apparterrà, e la medesima cura averà il sagrestano ed ospidaliere.

14. Sappiano che tutti generalmente hanno da servire alle messe cantate da diaconi e subdiaconi per suo ordine, come avvisarà il sagrestano.

15. Niun cappellano potrà avere dentro l'ospedale cos'alcuna in deposito, sia roba ordinaria, denaro di qualsivoglia persona o persone di fuori, senza licenza del governatore; ma essendo di contrabbando, di niun modo la possano tenere.

16. Procuraranno di vivere tutti con molta quiete, unione ed amicizia, senza che tra di loro vi siano separazioni o divisioni, trattando tutti egualmente con la carità che chiede il suo stato, avvertendo che stanno in una casa particolarmente dedicata a Dio, et in communità, dove le divisioni sono origine di molti mali.

17. Trattaranno bene di parole gli offiziali secolari della casa, come sottosagrestano, infermiero, coco, e chierico, e quando vi siano querele, lo faranno sapere agl'officiali, a' quali essi sono subordinati, acciò essi lo riprendano e lo facciano multare per il governatore e provvedere a tempo.

18. Averanno cura di dar a tempo al cuoco quello li ha da cucinare per pranzo o per cena, ed in niun modo si tratterranno in conversazioni nella cucina, dove andaranno o mandaranno a pigliare a suo tempo il suo pranzo o cena, ad effetto il coco possa serrar la porta della cucina alle ore che li comanda il suo reggimento e statuto.

19. Lasciando in qualsivoglia modo d'esser cappellano, consegnaranno al padre ospidaliere tutti i mobili della sua stanza, che sono appartenenti all'ospedale, com' anche il capitolo di questi statuti, che per sua direzione gli sarà stato consegnato.

20. Non faranno circoli in sagrestia,

per gl'inconvenienti che nascono, e per i disturbi de' celebranti; e per evitar questo in miglior forma, non andaranno alla sagrestia, se non quando saranno chiamati acciò vengano accudire a' suoi obblighi.

21. Niun cappellano uscirà fuori di notte con spada, e contravvenendo, sappia che ha da essere gravemente multato dal governatore.

22. Saranno obbligati uscendo fuori de' suoi cubiculi dire le orazioni per benedire i corridori nella forma che si dispone nel cap. xv delle obbligazioni dell'ospidaliere

Capitolo v. Del salario che hanno da avere i cappellani ordinarî, in quanto non si osserva quello si ordina nel capitolo primo del culto divino nel libro secondo dello statuto.

1. La congregazione particolare assegnarà di salario a'cappellani trentasei giulî ogni mese, il che s'intende se alcun testatore non lasciarà maggior salario, perchè allora se gli darà conforme la lascita della cappella istituita, le di cui messe il cappellano dirà; parimente assegnerà ad ogni cappellano una stanza ch'esso possa serrare con chiave, ed un letto ordinario, un tavolino e due scabelli; e nella cucina dell'ospedale se li cucinerà quello che ciascheduno portarà ad essa, mettendoli solamente sale, fuoco e cottura, coll'assistenza. E quando alcuno si ammalarà, l'ospedale lo medicarà nella sua stanza, dandogli tutto il necessario, ma in tutto quel tempo non tirarà salario.

2. In caso che nel detto ospedale muoia qualche cappellano ordinario o estraordinario nel medesimo giorno, essendo per la mattina, si porterà il corpo in un cataletto in abito sacerdotale, e si esporrà nella chiesa in mezzo quattro torce, e subito se gli farà un officio di tre lezioni con una messa cantata per la sua anima, e se gli darà sepoltura nella chiesa, involtato in un lenzuolo, il che tutto se gli farà *gratis*, e lui potrà testare di quello al presente possedesse nella forma che li parerà.

Capitolo vi. De' cappellani extranumerari, e del numero di essi.

1. Ad effetto che con maggior numero de' sacerdoti il culto divino ed offizî si celebrino con più decenza, si ordina che parendo alla congregazione particolare, possa ricevere sino quattro cappellani estraordinarî in aiuto degl'altri, ed in essi concorreranno i requisiti che negl'ordinarî sono espressi; se gli darà stanza nell'ospedale, cioè una stanza per due, e letto a ciascuno, e tutto quello più che è costume darsi ai cappellani ordinarî, eccetto il salario solamente, che sarà l'elemosina ordinaria della messa che diranno, e saranno preferiti per entrar in cappellania vacante *in pari gradu* concorrenti di fuori, e giuraranno l'osservanza degli statuti, ed obbediranno i governatori, di che si farà avvertimento e nota nel libro de' ricordi.

2. *Item*, saranno obbligati dire ogni settimana una messa per l'anima dei fondatori e più benefattori dell'ospedale, ed aiutarà agli offizî divini, ed assisterà tutti i giorni alla *Salve* con gli altri cappellani, ed agl' infermi alle ore che gli toccheranno.

3. *Item*, se aiutaranno in alcuni offizî de' morti o qualsivoglia altri suffragî che non saranno di peso della casa, entraranno con gli altri cappellani *pro ratâ* alle elemosine che se gli daranno.

Capitolo vii. Che l'offizio di cappellano è annuale.

1. I cappellani ordinarî e straordinarî durano solamente un anno, cominciando dal primo di gennaro e terminando nell'altro dell'anno seguente, e benchè alcuno entrasse in altro giorno per il decorso dell'anno, nè per questo lascierà di terminare nel detto primo giorno di gennaro, nel quale tutti saranno licenziati dal governatore moderno, e nella prima congregazione saranno ammessi quelli che non averanno demerito, e se alcuni saranno esclusi, si

riceveranno altri in l. o luogo, di che si farà nota nel libro de' ricordi.

Capitolo VIII. Delle pene e multe de' cappellani, che non faranno ciò che per questi statuti sono obbligati.

1. Qualsivoglia cappellano che non anderà in abito onesto, nella forma che si è detto in questo secondo libro, capitolo IV, § 7, per la prima volta sarà multato in tre giulî, per la seconda in doppio, e per la terza licenziato dall'ospedale.

2. *Item*, quello che lascierà di dir messa alle ore che gli saranno distribuite dal sagrestano, essendo messa bassa, pagherà due giulî, e cantata, quattro; avendo però causa d'infermità, sarà scusato.

3. *Item*, quello che mancherà alla messa maggiore, *Salve Regina* o qualsivoglia altri offizî divini, o non assisterà esso con cotta, e sarà inquieto, pagherà un giulio per la prima volta, la seconda due, e la terza tre, e se sarà ne' vespri o messa di S. Antonio, Regina santa, cinque giulî, e quello che non si comunicherà nella nostra chiesa nel giovedi santo, sarà multato in un giulio.

4. *Item*, quello che non assisterà ai moribondi alle ore assegnategli dall'ospidaliere, per la prima volta sarà multato in due giulî, per la seconda in doppio, per la terza in otto, e per la quarta sarà licenziato, ed essendo cappellano estranumero, sarà ammonito tre volte, ed alla quarta licenziato.

5. *Item*, ogni cappellano che mangerà fuori di casa, andando per le osterie e taverne, il che anche s'intenda nella cantina dell'ospedale, sarà multato in due giulî per la prima volta, e la seconda in quattro, e la terza in otto; ed essendo contumace, sarà espulso fuori dell'ospedale.

6. *Item*, ciascuno che dormirà fuori, o verrà fuor d'ora, senza causa urgente o licenza di uno dei governatori, o entrarà o uscirà per altra qualsia parte che non sia la porta ordinaria, per la prima volta sarà multato in cinque giulî, per la seconda in uno scudo, per la terza licenziato dall'ospedale, il che si intenderà, quando non uscirà a pigliare acqua santa.

7. *Item*, ogni cappellano e qualsivoglia altra persona che starà alloggiata nell'ospedale, per la prima volta che giuocherà o avrà buglia con alcuno, sarà multato in cinque giulî, per la seconda il doppio, e per la terza sarà mandato fuori dell'ospedale, e se sarà pellegrino sarà ammonito due volte per l'ospidaliere, e la terza sarà mandato via, e se alcuna delle sopraddette persone ferirà, o darà, o trattarà male di parole altri, sarà subito licenziata dall'ospedale per mai più essere ammessa; così anche avendo qualche sorta di armi.

8. *Item*, ognuno, che portarà a dormire alla sua stanza persone di qualsivoglia qualità che sia, senza licenza del governatore, per la prima volta pagarà uno scudo, e per la seconda sarà licenziato dall'ospedale.

9. *Item*, il cappellano che parlerà dentro l'ospedale con donna, benchè non sia di sospetto, o consentirà che vada a cacciar acqua alla fontana o pozzo dell'ospedale, per la prima volta sarà multato in due giulî, per la seconda in doppio, e per la terza in tto, e se sarà di sospetto, sarà mandato fuori.

10. *Item*, ogni persona, cappellano o pellegrino, che pigliarà per se cosa alcuna di quelle che saranno offerte alla chiesa ed ospedale, irremissibilmente sarà subito mandato via dall'ospedale, senza poter esser più ammesso.

11. *Item*, il sagrestano, che non soddisfarà a tutto il contenuto nel suo reggimento, se sarà in cosa leggiera, sarà multato per la prima volta in un giulio, la seconda in doppio, e di lì avanti ad

arbitrio del governatore; e se sarà cosa grave, per la prima volta in un scudo, e la seconda privato dall'offizio; ed in caso che dia l'elemosina delle messe, acciò si dicano fuori della nostra chiesa, sarà subito privato dell'offizio.

12. *Item*, il confessore che mancherà a quello se gli ordina nel suo reggimento, sarà multato ad arbitrio del governatore, con potergli anche levare l'offizio di confessore.

13. *Item*, il mastro di coro che lascierà di fare quello è obbligato per il reggimento, e se sarà cosa leggiera, sarà per la prima multato in un giulio, la seconda in doppio, e la terza in quattro, conforme all'arbitrio del governatore; ma se mancherà alla messa cantata, o altri qualsivoglia offizî, in cui esso sia necessario, sarà multato in quattro giulî, e la seconda in otto, e la terza privato dell' offizio, e ne sarà provvisto un altro.

14. *Item*, il maestro di ceremonie, che non farà quello tocca al suo offizio, sarà multato come si dice dal mastro di coro.

15. *Item*, l'esattore e sollecitatore che non faranno e soddisfaranno quello se gl'ordina nel suo reggimento, al libro primo, capitolo VI, sarà multato per la prima volta in cinque giulî, per la seconda in dieci, e per la terza privato del suo offizio.

16. L'ospidaliere che non farà quello gli è ordinato nel suo reggimento nel terzo libro di questi statuti, sarà multato, essendo cosa leggiera, per la prima volta in un giulio, la seconda in due, e la terza in quattro, conforme all'arbitrio del governatore; ed essendo cosa grave, sarà multato in uno scudo, e la seconda privato dell'offizio.

17. *Item*, ogni cappellano, che contro l'ordine del suo statuto al § 6 vestirà qualsivoglia sorte di seta, *eo ipso* sarà licenziato dal nostro ospedale.

18. *Item*, quello che fomenterà dissenzioni, o mostrarà inimicizie, mostrandosi grosso, o negando il saluto comune ad altri, per la prima volta sarà multato in due giulî, per la seconda in quattro, e per la terza si considerarà se debba esser licenziato.

19. *Item*, quello che riceverà nella sua stanza depositi, come si dice nel capitolo IV de' suoi obblighi, § 15, essendo robe di contrabbando, sarà subito licenziato; ed essendo qualsivoglia altra cosa di robe o denaro, se lo riceverà senza espressa licenza del governatore, sarà multato in cinque giulî per la prima volta, per la seconda in dieci, e per la terza sarà licenziato dall'ospedale.

Capitolo IX. Del sagrestano, e suoi obblighi.

1. L'offizio di sagrestano si darà sempre ad uno de' cappellani più antico, pratico nelle ceremonie e cose del culto divino, e di maggior fedeltà, e che sia [1], acciò possa in tutto soddisfare, e dar conto dell'argento, ornamenti e più cose della chiesa, che gli saranno consegnate.

2. *Item*, sarà molto diligente e vigilante nell'ornare colla dovuta perfezione il tabernacolo e rinnovare il SS. Sacramento a suo tempo, in modo che non manchi, e gli terrà la lampada continuamente accesa, e per la festa di Pasqua pigliarà l'olio santo a S. Giovanni Laterano.

3. *Item*, averà particolar cura d'ornar gl'altari col colore che corre, conforme le ceremonie romane, tenendoli sempre ben politi, come anche i calici, vestimenta, purificatori, ed altre cose della sagrestia; e le cose che in essa servono ordinariamente, le farà lavare ogni settimana, e le cotte, camici per le feste,

1 Deesse videtur *benestante* aut *facoltoso* (R. T.).

quando sarà necessario, e se per ciò sarà di bisogno di qualche cosa, lo farà sapere al governatore, acciò provveda.

4. *Item*, tre volte la settimana farà scopare chiesa e sagrestia, polire i banchi e spolverare le muraglie, e tutti i sabbati al tardi benedirà l'acqua santa, ed ogni volta, che sarà bisogno.

5. *Item*, subito nel far del giorno andarà col sottosagrestano per fargli aprir la porta della chiesa, ed assisterà nella sagrestia, sin che la torni a serrare al mezzo giorno, per dar ordini a chi verrà a dir messa, e non si partirà di lì senza lasciare il sottosagrestano in suo luogo, quale servirà per aiutare in tutto ciò ch'è necessario, e tre chierici; e tutti quattro faranno con diligenza che se gl'ordinerà.

6. Mezz'ora avanti l'*Ave Maria* farà aprire la porta, e sonare la *Salve*, che si cantarà ne'giorni festivi con quattro candele accese nell'altar maggiore, e ne'feriali con due, e parimente altre due nell'altar di Nostra Signora, e finita, farà sonare l'*Ave Maria*, e serrarà la porta, e farà la cerca, acciò non resti persona alcuna, benchè conosciuta.

7. *Item*, sarà obbligato d'amministrare i sacramenti dell'Eucarestia, Estrema Unzione a tutti gl'infermi dell'ospedale, e raccomandare l'anima di quei che moriranno, e si sepelliranno nella chiesa del medesimo ospedale ancora con cotta, stola, osservando in tutto il rito romano.

8. *Item*, ogni settimana farà una lista in cui ordini a'cappellani le messe che ogn'anno ha da dire degl'obblighi della casa, dichiarandoli per che intenzione, ed a che ora, e distribuirà ancora ad ogni uno le messe solenni, evangelì, epistole, per turno, con diligenza, senza passione alcuna. Farà sonare tre volte dal chierico la messa maggiore ne'giorni solenni di festa, come anche a mezzo giorno, ed all'*Ave Maria*.

9. *Item*, farà un libro, nel quale si scrivano tutte le messe che i fedeli faranno dire, ed in quello dichiarerà come si diranno, se per anima di sacerdote defunto, o defunta, o in onore di alcun santo, e farà sottoscrivere nel detto libro la persona che la dirà, ripartendo le dette messe nella forma che resta detta nella prima parte di questi statuti, capitolo IV, titolo I, *De'governatori*, § 9, e dal più moderno intenderà come si debbano distribuire le dette messe, e l'osserverà. Averà nella sagrestia tutte le orazioni scritte per preparazioni alla messa, che i sacerdoti dicono, ed in essa, avanti l'elevazione, sino al consumare, sarà sempre acceso il candelotto.

10. *Item*, riceverà tutte l'elemosine de'responsorî, messe ed altre oblazioni, ed incontinente le metterà nella cassa, che averà, dichiarando nel detto libro il modo con cui se li consegnarono, cioè se chi fece dire le dette messe o responsorî, dètte maggior elemosina che il costume, e dichiarò che tal elemosina dava alla chiesa, acciò in essa si celebrassero i tali suffragî, o che la dava tutta a persona, o persone, che gli facessero, ed esso averà una chiave di detta cassa, acciò nel fine d'ogni mese si trovi con quelle presente all'aprir col governatore più moderno, come si è detto nel suo reggimento.

11. *Item*, riceverà dal governatore per inventario tutti gl'argenti, ornamenti ed altre cose, che ha nella sagrestia, si sottoscriverà nel fine, per poter dar esso conto al governatore che succederà, ad effetto della consegna, e mancando qualche cosa la pagherà, e per qualsivoglia via, che lascerà l'offizio, sarà obbligato prima dar detta consegna,

non imprestarà cosa alcuna della sagrestia, nè lascerà aprir nella chiesa, fossa o sepoltura senz'ordine del governatore; scuscendosi vestimenti o camici, li farà raccomodare.

12. *Item*, quando il governatore averà da pigliare la cera, l'andarà accompagnando col libro dove il cerarolo nota, e chiederà tutta quella sarà necessaria al detto governatore per il servizio della chiesa, e di tutte le torce o candele che averà ricevuto, consegnarà tutti i moccoli.

13. *Item*, in fine di ciascun mese farà una lista, così de'salari, che hanno da avere i cappellani, come di tutte le spese della sagrestia, e la darà al governatore moderno, acciò in congregazione particolare si passi mandato diretto al camerlengo della forma ordinaria, e le dette liste le lasciarà registrare, come si dispone al capitolo I *Del governatore moderno*, titolo IV *De'governatori* § 20, ed insieme portarà le multe di quelli che non eseguirono l'ordine nel dir le messe, acciò siano diffalcate da detti salari.

14. Non consentirà si dia la comunione fuori dell'altar maggiore, o in quello dove sarà il santissimo Sacramento, salvo a persone di gran rispetto, o ad alcuno, per divozione particolare di qualche santo, chiedesse la comunione nel suo altare.

15. Avrà un libro, nel quale si scrivano tutti que'defunti si sono sotterrati nella nostra chiesa, e specificherà in esso con distinzione in che luogo fu sotterrato, i nomi e le patrie, il mese, l'anno e il giorno, ed i nomi de'padri.

16. Averà reggimento o capitolo del sottosagrestano, perchè essendoli in tutto quello gli appartiene alla sagrestia subordinato, deve saper quel che tocca al reggimento di tal sottosagrestano per ammonirlo negl'errori che farà nel suo offizio, e se ammonito non si vorrà emendare, l'avvisarà al governatore.

17. Essendo i tre chierici capaci, come devono essere, di comunione, gli avvertirà dell'obbligo che hanno di comunicarsi tutte le feste principali dell'anno, nel giorno di S. Antonio, nella nostra chiesa, ed abbia particolar cura della sua buona educazione, e principalmente che servano le messe con tutta perfezione e modestia, e che assistano il tempo necessario delle mattine nella sagrestia e chiesa, servendo le messe in giorni di festa colle cotte.

18. Perchè il nostro statuto ordina che gl'offiziali minori della casa, come sottosagrestano, infermiere e cuoco, si comunichino nelle feste principali dell'anno, e nel giorno di S. Antonio, averà molta cura di avvertirli, acciò soddisfino a quest'obbligo di comunicarsi nella nostra chiesa, e non lo facendo, avvisarà il governatore.

19. In niun modo faccia dir fuori della nostra chiesa messe, divertendo l'elemosine che a quella portano, acciò si dicano in qualsivoglia altra, e sapendo che il governatore ne distribuisca alcune per diversi fuori della nostra chiesa, subito darà conto al governatore più antico, o congregati, acciò lo riferiscano in congregazione.

20. Tratterà sempre bene di parole tutti i padri cappellani, e quando alcuno commettesse qualche mancamento, esso non li riprenderà, ma ne farà memoria, se la colpa non necessitarà subito di rimedio, acciochè nel fine del mese sia multato per il governatore, a chi tocca dar le multe e far l'ammonizioni che saranno necessarie.

21. *Item* in niun modo consentirà che nella sagrestia si parli alto, nè si

facciano circoli che perturbino i sacerdoti che staranno celebrando nella chiesa, ed avvertirà i padri cappellani che non vengano alla sagrestia, se non quando verran chiamati per accudir nella chiesa a' suoi obblighi.

Capitolo x. De' confessori o profetti spirituali e loro obblighi.

1. I cappellani, che serviranno di confessori, saranno esaminati ed approvati dagl'esaminatori di questa Corte, e con licenza del vicegerente esercitaranno l'offizio, saranno di natura docile e piacevole, e di esemplar vita e costumi per edificar gli altri.

2. *Item,* oltre quello devono osservare come cappellani, saranno obbligati a stare tutti i giorni per la mattina nella chiesa o sagrestia, ovvero in parte dove possano esser trovati, principalmente ne' giorni di festa, per confessare i sacerdoti che verranno a dir le messe, ed altre persone che nella chiesa si vorranno confessare, e per questo travaglio se gl'accrescerà maggior salario, che giudicherà la congregazione meriti la sua fatiga.

3. *Item,* confessaranno gl'infermi ad ogni ora che sarà necessario, con molto amore e carità, e li visitaranno tutti i giorni, animandoli a sopportare con pazienza il travaglio e fastidio dell'infermità, offerendoscli in tutto quello che sarà giovevole alla sua coscienza, e principalmente a quelli che saranno in pericolo di morte.

4. Supposto che non siano obbligati ad assistere nel coro, nè alle messe cantate nelle domeniche, o giorni di festa per la mattina, perchè in questi tempi devono stare nei loro confessionarî, con tutto ciò ne'giorni, ne'quali non averanno confessioni, devono assistere al coro, messe cantate, *Salve*, litanie ed altre funzioni, che faranno gl'altri padri cappellani, e con quelli entraranno *pro rata* in tutti gl'emolumenti della chiesa, benchè non assistano, stando in quei tempi occupati nelle confessioni.

5. Sappiano, che sono obbligati a portare nella sagrestia l'elemosine saranno consegnate nel confessionario per dire alcune messe, e per scriverle nel libro, e che non possan essi per se medesimi distribuirle, e facendo il contrario, saranno gravemente dal governatore multati, e non emendandosi, saranno privati d'esser più confessori nella nostra chiesa.

Capitolo xi. Del maestro di coro e suoi obblighi.

1. Il cappellano, che averà da servire di maestro di coro, sarà quello, che sarà più perito nel canto e cose appartenenti a quello; sarà obbligato di provvedere gl'offizî che si hanno da recitare tanto nel coro come fuori di esso, e registrare i libri del canto, e regger gl'altri in modo che non vi sia errore nessuno nel recitare l'offizio, nel canto. Segnarà in un libro li assenti che mancarono all'offizio divino, e che non volsero obbedire, e delle mancanze darà ogni mese conto al governatore, acciochè le multe, in che sono stati condannati, si levino dal salario, che ognuno ha da avere. Averà cura de'libri del coro che gli saranno consegnati per inventario.

2. *Item*, tutti i mercordì e sabbati chiamerà i cappellani un'ora dopo pranzo, e nella sala delle congregazioni particolari, o nel coro antico, farà esercizio di canto, acciò si canti con perfezione, e li dirà quello si ha da cantare, e per sua fatica averà maggior salario, che determinerà la congregazione.

3. *Item*, ogni volta che si averà da cantare l'offizio di nove lezioni, farà vi siano nove sacerdoti, dei quali per ordine ognuno dirà la sua, cominciando da' più moderni, e le tre ultime dirà il suddiacono, diacono, e sacerdote, il quale starà con la sua stola, conforme

le ceremonie romane, e con esse si conformerà in tutto.

Capitolo XII. Del maestro di cerimonie e suoi obblighi.

1. Per maestro di ceremonie si eleggerà in congregazione particolare il soggetto che nelle romane, quali si dovranno usare nella nostra chiesa, parerà più atto, applicato e modesto, in maniera che non solamente sia abile ad evitar gl'errori tanto più considerabili quanto più pubblici, ed avvertire quello che sarà necessario, acciò gl'offizî divini si celebrino con la decenza e perfezione dovuta, ma anche possa edificare con la modestia e maturità quelli che saranno presenti.

2. Se gli darà un cerimoniale, ed anche alcuno o alcuni libri di quelli che meglio trattano delle ceremonie, i quali vederà accuratamente, e col medesimo consultarà i dubbî che li occorreranno, e co' più periti, sapendo quello che in tali dubbî usano le principali chiese di Roma. I detti libri con questi reggimenti consegnarà al governatore nel fine del suo offizio per qualsivoglia modo sia, e si obbligherà di restituirli nell' atto della consegna.

3. Sarà obbligato ad assistere con cotta a tutte le messe cantate, ed altri offizî divini, che solennemente si celebraranno nella nostra chiesa, e mancando per sua colpa ad alcuna delle dette messe o offizî, per la prima volta sarà multato in quattro giulî, per la seconda in doppio, e per la terza privato del suo offizio; però se assistendo sarà causa d'errore considerabile ai celebranti, per la prima volta sarà multato in un giulio, per la seconda in due, e di lì avanti ad arbitrio del governatore.

4. Uscirà sempre dalla sagrestia accompagnando i celebranti, e prima che escano tutti, andarà a veder prima se nell' altare e credenza, ecc., sta tutto il necessario, e di quello mancherà, avviserà il sagrestano, che nell'appartenente al suo offizio gli deve obbedire, come anche i celebranti, ed averà maggior salario, come si dice dei confessori, sagrestano, e maestro di coro.

Capitolo XIII. Del sottosagrestano e suoi obblighi.

1. Il sottosagrestano, che deve esser nato in Portogallo, o sue conquiste, quando vi sarà capace in Roma, deve aver ordini minori, almeno prima tonsura, ha da essere di tal attitudine e costumi, che non solo prometta esser utile al ministero di sagrestia, ma anche allo stato ecclesiastico, per il quale si deve incamminare.

2. Nel vestito, sommissione, e modo di vita esemplare, si porterà come i cappellani, osservando quello che nel direttorio di questi s' ordina di non mangiare all'osterie e luoghi indecenti, di non dormire senza licenza del governatore fuori dell' ospedale, di non giocare, nè parlare in esso con donna alcuna, di non ammettere qualsivoglia persona che sia a dormire nella sua stanza, e mancando alle cose sopraddette, incorrerà nelle pene imposte ai cappellani.

3. Obbedirà al sagrestano in tutto quello gli comanderà sia appartenente alla sagrestia, ed in essa e nella chiesa assisterà con cotta alla mattina nei giorni di festa, preparando gl'altari, candele, ampolline, ed aiutando a vestire i sacerdoti, ai quali servirà la messa, o essendo persone di maggior qualità, o quando i chierici staranno occupati, ed ogni volta che si serrarà ed aprirà la porta, esso l'aprirà e serrarà, dando le chiavi al padre sagrestano, che nel medesimo tempo si deve trovar presente nella chiesa.

4. Nelle mattine non uscirà fuori della chiesa o sagrestia senza licenza del sagrestano, nè senza esso mandarà

via i chierici, ed uscendo fuori il sagrestano nel detto tempo, o stando occupato, restarà nella sagrestia in suo luogo, avendo cura del ministero del sagrestano.

5. Stando fuori di casa o occupato il sagrestano, ed alcuno consegnarà l'elemosine delle messe, il sottosagrestano le riceverà, e le scriverà subito nel libro, ma non le metterà nella cassetta delle medesime elemosine, ma le darà al sagrestano, acciò le metta esso.

6. Assisterà nella chiesa tutto il tempo che i cappellani cantano la *Salve*, e Litanie, avendo cura d'invigilare, che non si levi cosa alcuna dagl'altari, e si confesserà in modo che il sagrestano sappia, e si comunichi nella nostra chiesa, almeno nelle feste principali dell'anno, e nel giorno di S. Antonio.

7. Mancando al alcuno di questi obblighi, che non ha castigo determinato, lo potrà castigare in suo arbitrio il governatore, conforme il mancamento fatto; ed ha ad essere licenziato, se sarà così grave la colpa che lo richieda.

8. Ogni volta che il governatore intimarà congregazione, o generale, o particolare, esso sarà obbligato a far personalmente le dette intimazioni a tutti li congregati, conforme il detto governatore li ordinarà. Ed essendo necessario, li darà fede in scritto delle persone che intimò, e per suo salario avrà un giulio ogni giorno.

Compendio delle messe ed altri pesi della nostra chiesa che ha in tutto l'anno.

IANUARIUS.

Primâ die huius mensis, missa cantata solemnis de Circumcisione Domini Nostri Iesu Christi.

Die VI, missa cantata solemnis de Epiphania Domini Nostri Iesu Christi.

Die XVII, missa cantata solemnis de S. Antonio abbate.

Die XX, missa cantata solemnis de S. Sebastiano martyre.

Die XXII, missa cantata solemnis de S. Vincentio martyre.

FEBRUARIUS.

Die II huius mensis, missa cantata solemnis de Purificatione Beatae Mariae Virginis, cum officio et distributione candelarum.

Die III huius, missa cantata dicenda per cappellanos huius ecclesiae in ecclesiâ S. Iacobi nationis Castellanorum pro animâ domini Antonii Fonseca: habent cappellani de eleemosynâ iulios duos pro quolibet, excepto decano.

Die VIII, missa cantata cum officio defunctorum domini Francisci Vaz Pereira de Castro.

Die XXIV, vel, anno bisextili, XXV, missa cantata solemnis de S. Mathia apostolo.

MARTIUS.

Die XIX huius mensis, missa cantata solemnis de S. Iosepho.

Die XXIII, missa cantata de anniversario pro animâ Georgii Peixotto de Guerra; obiit hac die.

Die XXV, missa cantata solemnis de Annunciatione Beatae Mariae Virginis, etiamsi contigerit transferri in aliam diem.

APRILIS.

Die XXV huius mensis, missa cantata solemnis de S. Marco evangelista.

Die XXVI, missa cantata cum diacono et subdiacono de festo S. Engratiae, sive Ingratidis, iuxta intentionem quondam domini Gasparis de Franco.

MAIUS.

Die primâ huius, missa cantata solemnis de Ss. apostolis Philippo et Iacobo.

Die III, missa solemnis de Inventione S. Crucis.

Die XV, missa cantata de anniversario pro animâ domini Ferdinandi Nunez; obiit hac die.

Die ultimâ, missa cantata solemnis cum diacono et subdiacono de anniversario pro animâ domini Antonii de Bivar; obiit hac die.

IUNIUS.

Die xi huius, missa cantata solemnis de S. Barnaba apostolo.

Die xiii, missa solemnis de S. Antonio de Padua patrono et titulari ecclesiae.

Die xiv, missa cantata cum diacono et subdiacono de anniversario pro animâ domini Antonii de Bivar.

Die viii [1], S. Antonii de Padua, missa cantata de anniversario pro animâ Antonii Pinto; cappellani habent pro eleemosynâ scutum unum.

Die xxiv, missa cantata solemnis de nativitate S. Ioannis Baptistae.

Die xxix, missa cantata solemnis de Ss. apostolis Petro et Paulo.

IULIUS.

Die iv huius mensis, missa pontificalis, quae solebat celebrari cum capellâ EE. et RR. cardinalium, modo vero missa cantata solemnis de S. Elisabetha reginâ Portugalliae.

Die xxii, missa cantata solemnis de S. Magdalena.

Die xxv, missa cantata solemnis de S. Iacobo apostolo, et applicabitur pro animâ domini Antonii de Bivar.

AUGUSTUS.

Die v huius mensis, missa cantata solemnis de dedicatione Beatae Mariae Virginis ad Nives.

Die x, missa cantata solemnis S. Laurentii martyris.

Die xv, missa cantata solemnis de gloriosissimâ Assumptione Beatae Mariae Virginis.

Die xxv, missa cantata solemnis de S. Bartholomaeo apostolo.

SEPTEMBER.

Die viii, missa cantata solemnis de nativitate B. Mariae Virginis.

Die xiv, missa cantata solemnis de Exaltatione S. Crucis.

Die xvi, missa cantata de anniversario pro animâ Antonii de Almeida Borges; obiit hac die.

Die xxi, missa cantata solemnis de S. Matthaeo apostolo.

Die xxix, missa cantata solemnis de S. Michaële archangelo.

OCTOBER.

Die xviii, missa cantata solemnis de S. Luca evangelista.

Die xx, missa cantata cum diacono et subdiacono de S. Irene ad ipsius altare pro animâ domini Didaci Lopez de Francia.

Die xxix, missa cantata solemnis de Ss. Simeone et Iuda.

NOVEMBER.

Die i huius mensis, missa cantata solemnis de festo Omnium Sanctorum.

Die ii, missa cantata solemnis cum officio novem lectionum pro commemoratione fidelium defunctorum.

Die iii, missa cantata solemnis cum alio officio pro animabus congregatorum huius ecclesiae et hospitalis, et convocabitur congregatio ut assistat.

Item, infra octavam defunctorum dicentur duae missae cantatae de anniversario pro animâ Gregorii Peixotto de Guerra.

Item, in octavâ defunctorum una missa cantata de anniversario pro animâ domini Didaci Lopez de Francia.

Item, in ipsâ die octavae duae aliae missae pro animâ domini Ferdinandi Nunez.

Item, post octavam fidelium defunctorum tres missae cantatae de anniversario cum tribus officiis trium lectionum, una pro defunctâ, reliquae pro defuncto, iuxta intentionem quondam domini Roderici Alvarez Castelbranco in diebus non impeditis.

Die xii huius, missa cantata solemnis de S. Martino episcopo; applicabitur pro animâ domini doctoris Martini Navarro de Aspilqueta, cum uno responsorio.

Die xxi, missa cantata de anniversario pro animâ Iuliani Georgii; obiit hac die: habent cappellani pro eleemosynâ scutum unum.

Die xxiii, missa cantata de anniversario pro animâ domini doctoris Gasparis de Silveira; obiit hac die.

Die xxv, missa solemnis de sancta Catharina virgine et martyre; applicabitur pro animâ domini Antonii de Bivar.

Die xxx, missa cantata solemnis de S. Andrea apostolo.

1 Forsan *XVIII.* vel *XX octava* (R. T.).

DECEMBER.

Die VIII huius mensis, missa cantata solemnis de Immaculatâ Conceptione M. V. patronae regni Portugalliae.

Die XIII, missa cantata solemnis de S. Lucia virgine et martyre.

Die XXI, missa solemnis de S. Thoma apostolo.

Die XXV, in Nativitate domini nostri Iesu Christi dicentur tres missae cantatae solemnes horis consuetis; quarum una, in honorem eiusdem domini nostri Iesu Christi et Beatae Mariae Virginis de Bethlehem, applicabitur pro animâ dominâ Guiomarae, huius ecclesiae et hospitalis fundatricis.

Tribus sequentibus diebus post Nativitatem domini nostri Iesu Christi, dicentur missae cantatae solemnes de festis in illis occurrentibus iuxta rubricas breviarii romani.

Die XXXI, missa cantata solemnis de S. Silvestro.

De obligationibus cappellanorum.

In omnibus anni dominicis debent assistere missae decantandae cum diacono et subdiacono de ipsâ dominicâ non impeditâ maiori festo.

In omnibus festis mobilibus uniuscuiusque anni debent etiam celebrare missam cantatam solemnem de ipso festo.

Item in singulis anni sabbatis debent cantare missam de Beatâ Maria Virgine, quae missae, et omnes aliae de dominicis et festis liberis, applicabuntur pro animâ dominae Guiomarae, huius ecclesiae fundatricis, loco missae privatae eo die celebrandae a suo cappellano.

Item debent assistere omnibus festis ecclesiae et divinis officiis ac mortuorum suffragiis in eâ faciendis, absque aliâ mercede quam impertiri solitâ.

Item in omnibus festis tam primae quam secundae classis, et aliis de obligatione ecclesiae, debent cantare primas et secundas vesperas.

Item die iovis maioris hebdomadae debent communicare in nostrâ ecclesiâ.

Cappellaniae quotidianae perpetuae.

Missa quotidiana pro animabus dominae Guiomarae huius ecclesiae et hospitalis fundatricis, et aliorum benefactorum cum orationibus *Quaesumus Domine*, et *Deus, veniae largitor*, et *Fidelium*, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ.

Missa quotidiana ad altare S. Antonii abbatis pro animabus EE. et RR. dominorum cardinalium Antonii de Chaves et Georgii de Costa, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ.

Missa quotidiana pro animabus domini Didaci de Carnaluaes et suorum amicorum, cum orationibus *Praesta, quaesumus, Domine, etc. Deus, cuius misericordiae*, et *Fidelium, etc.*

Missa quotidiana pro animâ Antonii Lopez Nabo, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ, dicenda in altari privilegiato.

Missa quotidiana pro animâ Mariae das Nives dicti Antonii uxoris, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ, dicenda in altari privilegiato.

Missa quotidiana pro animabus Antonii de Almeida Borges et Ioannis Vieira eius fratris Germani, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ.

Missa quotidiana pro animâ Ferdinandi Nunez exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ.

Missa quotidiana pro animâ Antonii de Bivar, exceptâ unâ vacantia in qualibet hebdomadâ.

Missa quotidiana pro animâ domini Melchioris Barbosa sacerdotis Bracharensis, exceptâ unâ vacantiâ in qualibet hebdomadâ.

Missae perpetuae de mortuis.

Tres missae privatae in singulis anni hebdomadis pro animâ domini doctoris Gasparis de Silveira, dicenda per sacerdotem dioecesis Colymbriensis, et in eius defectum, dioecesis Egitaniensis.

Tres missae privatae in singulis anni hebdomadis pro animâ Roderici Alvarez de Castelbranco.

Una missa privata in singulis anni hebdomadis pro animâ Ioannis del Conto.

Quatuor missae privatae singulis mensibus pro animâ Antonii Almeida benefactoris ecclesiae.

Primâ die cuiuslibet mensis, una missa

pro animabus Ioannis Droët et Antonii de Abreù.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ Antoniae Christallinae.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ Francisci Pauli.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ domini Philippi Diaz sacerdotis.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ domini doctoris Emmanuelis de Quintal sacerdotis.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ domini Ioannis Martini sacerdotis.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ Georgii Peixotto de Guerra.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ Iuliani Georgii cappellani.

Una missa privata singulis mensibus pro animâ Didaci de Villalobos Buttafogo.

Duae missae privatae singulis mensibus pro animâ Horatii Batolhae Bononiensis.

Quinque missae privatae in tot mensibus singulis annis pro animâ illustrissimi domini Emanuelis de Meneres; prima, xxi maii die obitus; ceterae vero per subsequentes menses.

Duae missae privatae singulis annis, una mense augusti, altera die xvii decembris, pro animâ Balthasaris de Iesu Maria.

Quatuor missae privatae singulis annis, in octavâ defunctorum pro animâ Antonii Lopez Nabo.

Quatuor missae privatae singulis annis in octavâ defunctorum pro animâ Mariae das Nives dicti Antonii uxoris.

Una missa privata singulis annis die iv novembris pro animâ Ioannis Moreno.

Una missa privata singulis annis ad honorem S. Elisabethae reginae Portugalliae in eius festivitate iuxta intentionem domini Antonii Paraiva.

Duae missae privatae singulis annis, una S. Antonii de Padua, altera in Angeli Custodis festivitatibus, pro animâ domini Didaci Lopez de Francia.

Duodecim missae privatae singulis annis in mense novembris, incipiendo a die xiii et sequendo usque ad festivitatem S. Catharinae virginis et martyris, pro animâ Antonii de Bivar.

Duae missae privatae singulis annis, una in Assumptionis B. Mariae Virginis, altera in S. Iosephi festivitatibus, pro animâ dicti Antonii de Bivar.

Tres missae privatae pro defuncto singulis annis die xxi martii, in qua obiit dominus Gaspar de Francia, iuxta illius intentionem.

Alia missa privata singulis annis in octavâ S. Antonii de Padua pro animâ eiusdem domini Gasparis de Francia.

Alia missa privata singulis annis in festo S. Mariae Magdalenae iuxta intentionem eiusdem domini Gasparis, cum duabus candelis accensis ad illius altare, quod est altare Pietatis, durante celebratione missarum.

Qualibet hebdomada recitetur una missa pro animâ Ferdinandi Rodriguez Botelho presbyteri.

Item quolibet mense tres missae pro animâ eiusdem.

Die xviii octobris obitus eiusdem sacerdotis, duae missae cantatae in anniversario.

LIBRO TERZO
degli statuti della chiesa ed ospedale di S. Antonio.

1. Essendo la principal cura del cappellano che *pro tempore* serve d'ospidaliere di ricevere con benigna affabilità i pellegrini, mentre sopra di esso si appoggia tutto il governo di tutto l'ospedale, se gl'ordina che la persona, quale avrà da esercitar tal carica, sia di buona vita, costumi, e caritativa, acciò possa intieramente soddisfare a' pesi seguenti. Capitolo I. Dell'offizio di ospidaliere, e suoi obblighi.

2. Primieramente non riceverà pellegrino alcuno, senza haver espresso ordine del governatore, salvo arrivando di notte, perchè nell'altro giorno glie la portarà. Averà particolar attenzione di preparare l'acqua calda, acciò i pellegrini si lavino i piedi subito arrivati come anche i vasi e tovaglie necessarie, e dentro tre giorni farà confessarli, e constandoli ciò per le cedole del con-

fessore sottoscritte per il governatore, darà l'elemosina solita di tre giuli, e ciascuno per una volta solamente, e delle dette cedole darà conto al governatore del denaro speso, ed esso portarà nuovo mandato, acciò il camerlengo paghi la somma di scudi cinque moneta, acciò si spenda nella forma sopraddetta.

3. Averà un libro, dove scriva i nomi di tutti i pellegrini, di che terra sono e nel giorno in cui giunsero, acciò non se le dia elemosina duplicata, nè dimorino nell'ospedale più tempo di quello si è concesso.

4. Il governatore li consegnarà per inventario tutta la roba, letti de'cappellani, e tutte le altre robe che servono nell'ospedale, del medesimo modo quelle servono nella cucina, e nel fine di detto inventario, si obbligarà pagare qualsivoglia cosa che manchi, e per esso darà la consegna al governatore ogni volta che la domanderà. Consegnarà al coco tutte le sorti di ferro, legnami ed altro appartenente alla cucina, li darà sale, legna, nella quantità necessaria, il che terrà tutto ben custodito.

5. *Item*, consegnarà d'ordine del governatore a ciascun cappellano una stanza col suo letto, due materazzi ed un pagliariccio, un capezzale e due coperte, e quattro tavole, e due banchi, ed ogni quindici giorni due lenzoli lavati, un tavolino, due sedie di legno, e nella medesima maniera siano trattati li cappellani estranumerarî, dando a ciascuno una stanza; e tutte le cose si torneranno a consegnare, quando qualsivoglia cappellano si partirà dall'ospedale.

6. *Item*, nell'ospedale terrà dieci letti ed anche più, se sarà di bisogno, per dormirci li pellegrini, quali terrà netti e politi, mettendo i lenzuoli lavati quando li parerà. E di mattina ordinarà che li alzino, ed a ciascuno assegnarà il giorno, acciò scopino il detto ospedale, dormitorio, corridori e scale dell'ospedale, il che terminato serrarà la porta, e non aprirà se non di notte, quando i pellegrini si vorranno riposare, e subito manderà accendere una lampada nell'ospedale, che sarà avanti un'immagine di Nostra Signora tutta la notte accesa, nella forma che institui la signora donna Guiomar fondatrice di quest'ospedale, ed in niun modo consentirà che di giorno pellegrino alcuno vada all'infermaria, salvo o per indisposizione, o per visita di alcuno infermo, nè che tra materazzi mettano cosa alcuna commestibile.

7. *Item*, all'ora dell'*Ave Maria* ordinarà si accenda un'altra lampada alla scala principale che va per le stanze de'cappellani, che durerà accesa sino alle due ore di notte per l'inverno, e per l'estate sino una, ch'è il tempo fin quando ha da star aperta la porta dell'ospedale, la quale serrata, non si aprirà a persona alcuna, o sia cappellano o pellegrino, senz'espresso ordine del governatore, e se succedesse caso così urgente che obbligasse uscir fuori di casa qualche persona che nel detto ospedale stasse, li potrà aprire con condizione che subito alla mattina ne dia parte al governatore, e la causa motiva per averli aperto.

8. Quello s'ordina nel serrar la porta la sera, s'intende nell'aprir alla mattina, quando si apre la chiesa, e sapendo che qualsivoglia de'cappellani o offiziali dorme fuori, lo dirà subito al governatore.

9. *Item*, non consentirà che pellegrino alcuno abbia liti o burlando o da dovero con altri, nè meno con persone dell'ospedale, o di dentro o di fuori, e se haverà, si farà avvisato prima e seconda volta, e non emendandosi la terza, lo mandarà fuori, ed il medesimo

seguirà s'esso giocasse; ma se alcuno de' sopraddetti dasse in altro con le mani o armi, o offenda con parole ingiuriose, subito incontinente sia buttato fuori.

10. *Item* ogni due anni mandarà a lavare ed empire li matarazzi di lana, ed ogn'anno empirà i pagliaricci di paglia nova, ed a minuto cuscirà i lenzuoli, e perciò domanderà al governatore quello che sia bisogno.

11. *Item*, riscuoterà ogn'anno la propina del sale, che quest'ospedale ha, e terrà appresso di sè la chiave del giardino, il quale sarà serrato, e non lascierà entrar niuno, e levare da esso cosa alcuna, e solamente esso potrà cogliere quello li bisognerà per servizio dell'ospedale, ma non impedirà i cappellani, che possano ivi andare a ricrearsi. Ed usando male di questa libertà, avvisarà il governatore, acciò provveda come conviene, ed averà cura che il detto giardino e fontana siano aggiustati e politi, mandando a potare gl'alberi e pergole a suo tempo, e far quello che sarà necessario.

12. Non darà roba d'infermaria a nessun'altra persona, senz'ordine espresso del governatore, e quando questo la mandi dare, avendo giuste cause, averà cura di farla lavare un'altra volta e riportarla all'infermeria.

13. Farà sempre che l' infermiere compri tutto il bisogno per l'infermeria, e che faccia la lista delle spese ogni mese per pigliar i conti delle spese che ha fatte, e che resti con chiarezza, acciò consti in ogni tempo.

14. Benchè nel § 7 si dica che la porta dell' ospedale sia serrata a due ore d'inverno, e di estate a una, perchè potrà succedere esser necessario per alcuna convenienza della casa che stia qualche poco più tempo aperta la porta della strada, l'ospedaliere saprà dal governatore l'ora che gli assegna per serrarla, ed in tal caso farà che stia accesa una lampada nel corridore della detta porta.

15. Avendo serrate tutte le porte interiori, come si dice nel § 7, subito che serrarà la porta interiore, farà sonare la campanella, e col sacchetto ed isopo il cappellano di settimana, se non il cappellano più antico, col sottosagrestano, anderà benedicendo i corridori, ed i cappellani usciranno alla sua porta a ricevere l'acqua benedetta, e dirà le orazioni seguenti :

Asperges me, Domine, etc., vel, *Vidi aquam, etc.* Postea dicitur :

Noctem quietam et finem perfectum concedat nobis Dominus omnipotens, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

℟. *Amen.*

℣. *Dignare, Domine, nocte istâ*, ℟. *Sine peccato nos custodire.*

℣. *Miserere nostri, Domine*, ℟. *Miserere nostri.*

℣. *Fiat misericordia tua, Domine, super nos*, ℟. *Quemadmodum speravimus in te.*

℣. *Domine, exaudi, etc.* ℟. *Et clamor meus, etc.*

℣. *Dominus vobiscum, etc.* ℟. *Et cum spiritu tuo.*

OREMUS.

Visita, quaesumus, Domine, habitationem istam, et omnes insidias inimici ab eâ longe repelle, angeli tui sancti habitent in eâ, qui nos in pace custodiant, et benedictio tua sit super nos semper. Per Christum, etc.

Capitolo II. Delle persone che saranno ricevute in quest'ospedale, e per quanto tempo.

1. Essendo l'origine ed instituto di quest'ospedale il ricevere i pellegrini portoghesi, si ordina, che nè l'ospedaliere, nè cappellano alcuno possa ricevere persona alcuna nel detto ospedale, che non sia nata nel regno di Portogallo, senz'ordine del governatore, e

solamente saranno ammessi i portoghesi nella forma seguente.

2. Se alcuno sacerdote verrà per negozî o protezione, starà due mesi, nei quali si potrà provvedere d'abitazione, e se sarà frate di religione che qui non vi sia, starà un mese.

3. Il pellegrino che verrà a visitare i luoghi santi, o per seguire qualche lite, starà un mese, e se sarà dispensante, in quanto spedisce la sua dispensa.

4. *Item*, venendo alcuno a litigare per un altro, starà quindici giorni, e se sarà causa d'impetra di benefizio di uomo vivo, o sia propria o aliena, otto giorni, e tutti i sopraddetti, che nell'ospedale saranno ricevuti, di qualsivoglia qualità, condizione che siano, devono dormire nell'ospitalità, e non in stanze particolari, salvo se parerà al governatore che la persona è tale che se le debba dar stanza, perchè allora gliela potrà dare, avendola libera, e non incomodando cappellano alcuno.

5. *Item*, perchè anticamente anche si alloggiavano donne in quest'ospedale, e per alcuni inconvenienti si levò questa consuetudine, ed a quest'effetto si usa dargli uno scudo di moneta per ciascuna donna che sarà nata ne'regni di Portogallo, o suoi dominî, per pagar la casa, così anche un testone, ch'è l'elemosina solita, s'ordina all'ospedaliere che segua il medesimo ordine, portando essa donna cedola sottoscritta dal governatore come agli altri pellegrini.

6. Tutti quelli che saranno ricevuti in quest'ospedale, averanno grandissimo rispetto all'ospedaliere, e saranno obbligati a far tutto quello gli comanderà in servizio dell'ospedale, e quello che in questi statuti gli è ordinato, e non lo facendo, saranno due volte ammoniti, ed alla terza l'ospedaliere li licenzierà.

Capitolo III. Dell'infermeria e come l'infermiero si deve portare cogl'infermi.

1. Se nell'ospedalità de' pellegrini v'è necessaria un'eccessiva carità, come sopra s'ordina, con più ragione si deve esercitare cogl'infermi che in questo ospedale si medicaranno, che devono essere solamente quelli che sono nati ne'regni di Portogallo.

2. *Item*, subito che qualsivoglia infermo sarà ricevuto con parere del medico ed ordine del governatore, l'ospidaliere gli piglierà la consegna di tutta la sua roba, denaro, lettere, ed altre cose, ed avanti due cappellani farà di tutto inventario, e nel libro degl' infermi, che terrà a quest'effetto, scriverà i nomi di tal infermo e de' suoi padri, ed essendo morti, de' parenti, patria, giorno, mese ed anno in che entrò nell'infermeria, ed il negozio a che venne in questa Corte, e di tutto darà conto al governatore, acciò disponga conforme se gli ordina nel suo reggimento.

3. *Item*, dopo che l'infermo sarà ricevuto, l'ospidaliere farà che si confessi dal confessor di casa, o qualche altro che vorrà, ed il giorno seguente si comunicherà, il che lo farà il sagrestano accompagnato da sei cappellani con cotte e sei torce, cantando in voce bassa quel ch'è solito con tutta la decenza dovuta. E se l'infermità sarà tale, che sia necessario dargli subito l'olio santo, così l'ordinarà al medesimo sagrestano, o in qualche ora che gli parerà sia necessario, e sarà in questo sì vigilante che non muora alcuno senza sagramenti, e similmente gli avvertirà, se hanno da aggiustare cosa alcuna ne' loro paesi, facciano testamento; e per quest'effetto chiamerà il notaro della casa, come anche avvisarà tutti li cappellani numerarî ed extranumerarî che vengano ad assistere sì di notte come di giorno, distribuendo a ciascuno la sua ora, acciò sempre vi sia chi gli dica l'offizio di

agonia, e chi l'aiuti a ben morire, e nella detta infermeria sarà un oratorio con un crocifisso ed un'immagine di Nostra Signora, ed una lampada accesa tutta la notte.

IV. *Item*, tutti gl'infermi che si medicaranno nell'ospedale, l'ospidaliere ed infermiero assisterà con ogni cura e carità, facendogli tutto quello che il medico gli ordinarà, e l'infermiero, quello gli ordinarà l'ospidaliere, l'osservarà e glielo farà osservare. Il reggimento in particolare della spesa ordinaria di ciascun giorno toccante il mangiare, e senza ordine del medico, non passarà quel che in detto reggimento è stabilito.

5. *Item*, nell'infermeria averà un armario con suoi spartimenti, e negli alti si metteranno le medicine, e ne' bassi la roba bianca dell' infermeria, che terrà molto polita; e le coperte e materassi gli spanderà ogni mese, facendoli portare nelle logge da'pellegrini.

6. *Item*, nel medesimo modo vi saranno due casse a modo di banco, e ciascuno con due o tre ripartimenti, e sue chiavi, per mettere i vestiti degli infermi separatamente acciò non si scambiino.

7. *Item*, in niun modo saranno ammessi gl' infermi di mal francese, etica, rogna, o altri simili contagî, nè si medicaranno feriti, ma solamente quelli che averanno febbre o febbri acute, ed a quest'effetto saranno dal medico veduti, e di suo parere coll'ordine del governatore saranno ricevuti, e di altra forma no; nè l'infermiero, nè l'ospidaliere si ardiranno da sè soli ammettere niuno. Ed essendo per la buona cura degl' infermi necessaria la quiete, si ordina all'ospidaliere o infermiero, che nell'infermeria non consentano circoli, nè modo alcuno di contravvenzione, poichè si è sperimentato il grave danno che da queste ne risulta.

8. *Item*, se alcune persone mandaranno dolci o roba commestibile per gl' infermi, l' ospidaliere le riceverà, e li partirà ad essi alle ore di pranzo, dando a ciascuno quello gli sarà necessario, e se sarà qualche galanteria, lo farà sapere al governatore, acciò lo scriva nell'inventario, e se in particolare si mandasse presente ad alcun infermo, ad esso si darà, acciò facciano quello gli parerà.

9. *Item*, il medico sarà obbligato visitare gl' infermi due volte ogni giorno, e quella della mattina sarà il più presto che sia possibile, acciò più comodamente se gli diano i medicamenti che ordinerà.

10. *Item*, il barbiero dovrà andare a cavar sangue, ed altre cose che al suo officio toccano, alle ore che il medico gli ordinarà.

11. *Item*, lo speziale darà i medicamenti freschi e buoni, e se altrimente, non gli saranno messi in conto; gli darà sempre per ricetta del medico, e quando l' infermiero li anderà a pigliare, porterà il libro che deve stare nella detta infermeria con le dette ricette, ed esso le metterà in suo libro, e per ambidue i libri se gli farà pagamento nel fin dell'anno, come parerà al medico.

12. *Item*, tanto che cesserà la febbre agl'infermi, staranno in convalescenza i giorni che parerà al medico, ed in essi si darà tutto il necessario, e dopo l'ospidaliere li licenziarà, dandogli uno scritto contrassegno di convalescenza nella forma solita.

13. *Item*, morendo alcun infermo, l'ospidaliere lo farà saper subito al governatore, acciò disponga quello che nel suo reggimento si è detto. Ed essendo tempo che se gli possa dir mes-

sa, se gli dirà nell'altare privilegiato, e quando no, nel giorno prossimo seguente. E si ordina a' sacerdoti, che nel *Memento* specialmente lo raccomandino, ed a' pellegrini nelle loro orazioni; di tutto che averà cura l'ospidaliere, acciò si faccia osservare, conforme in questi statuti si dispone; e dopo d'esser serrata la porta della chiesa all'ora che parerà più conveniente, il detto ospidaliere chiamerà tutti i cappellani, ed essi con le cotte e torce, ed il sagrestano colla stola, e tutti in voce bassa cantando il solito, accompagnaranno il defunto sino alla sepoltura, dove sarà portato da quattro pellegrini involtato in un lenzuolo, ed avanti di seppellirlo se gli raccomanderà l'anima a Dio nella forma del rito romano.

14. *Item,* l'ospidaliere non consentirà che pellegrino alcuno, o qualsivoglia altra persona dorma ne' letti dell'ospedale, benchè non abbia infermi, e siano tanti li pellegrini, che non entrino nell'ospizio.

15. *Item,* nel fine di ciascun mese l'ospidaliere farà la lista di quello si è speso nell'infermeria ed altro che aptiene ad esso, e la portarà al governatore acciò gli faccia passar mandato in congregazione, acciò il camerlengo li paghi. E nella detta lista metterà l'elemosina straordinaria che la congregazione gli mandò dare in quel mese, dicendo la quantità e a chi persone: tutto con chiarezza e distinzione.

16. *Item,* nel fine del mese portarà al governatore la lista delle salte[1] che fecero i cappellani nell'assistenza degli infermi, acciò siano multati nella forma del cap. VIII del lib. II.

Capitolo IV. Dell'infermiero e suoi obblighi.

1. Si fa intendere all'infermiero *pro tempore* che non può fare opera più grata a Dio ed a S. Antonio, che trattare i suoi infermi colla maggior diligenza e carità possibile, consolandoli ne' loro mali, soffrendo le loro prolusità, assistendoli con tutto l'alleggerimento e rimedio che determinerà il medico e l'ospidaliere.

2. Sappia ch'esso è suddito e soggetto all'ospidaliere, ed in tutto quello che appartiene al suo offizio, e che deve rispettarlo ed obbedirlo prontamente, comandandogli qualche cosa in servizio dell'infermeria ed ospedale, e che ha da stare in luogo di detta ospidaria quando esso uscirà fuori di casa o sarà occupato, in modo che senza suo ordine non disponga cosa alcuna di rilievo e non molto necessaria, ed in caso che la facesse, dopo venuto, subito gli darà conto, e similmente gli consegnarà qualche regalo che nel medesimo tempo fosse mandato agl' infermi.

3. Non applicarà rimedio alcuno agli infermi, nè gli darà cosa in cui possa aver dubbio gli faccia male, senza ordine del medico o ospidaliere, e senza licenza di questi non uscirà dall'ospedale essendovi infermi.

4. Ogni volta che il medico, chirurgo o barbiere che verranno all' infermeria, li accompagnerà in quanto in essa staranno, ed avvertirà quello ordinano agli infermi per eseguirlo, appartenendogli, principalmente nel mangiare, al quale darà ordine, ed avviserà il cuoco con tempo acciò sia fatto alle sue ore.

5. Alle ore competenti ed ordinate dal medico, vada a pigliare il pranzo alla cucina, e portandolo agl'infermi, gli assisterà in quanto mangiaranno, e dopo torni a riportare i piatti, e non potendo assistere tutti gl' infermi, l'ospidaliere lo provvederà di chi l'aiuti.

6. Sempre dormirà nella stanza vicino l'infermeria, ed essendovi infermo di pericolo, dormirà dentro l' infermeria, e

1 Forsan *falte* (R. T.).

gli assisterà il più tempo del giorno che potrà, ed anche in quello della notte.

7. Abbia gran cura della pulizia così nella casa dell' infermeria, come nella roba e stanza. Essendovi infermi, la scoparà e farà scopare almeno due volte la settimana ed ogni volta che sarà necessario. Farà che la roba si lavi a suo tempo, consegnandola per lista a chi lava, e non permetterà che una cosa che serve ad un ammalato serva all'altro durante l'infermità.

8. Serrarà assieme coll' ospidaliere all' ora solita, ed aprirà la mattina la porta dell'ospedale, ma mai la serrarà nè aprirà solo.

9. Quello che serve d'infermiero ha anche servire di spenditore, e ha da comprare tutto quello che sarà necessario agl'infermi con ordine che gli darà l'ospidaliere, facendo la lista della spesa d'ogni mese, acciò in ogni tempo si possa vedere.

10. La principale rimunerazione delle sue fatiche riceverà da quel Signore che accetta e soddisfa il servizio, che per suo amore si fa agli infermi, come se fosse fatto al medesimo Signore. Con tutto ciò l'ospidaliere avrà stanza e letto, e domanderà al governatore gli dia ogni giorno quel che sarà giusto, avendo riguardo al suo travaglio e quantità degli infermi, e sappia che sarà castigato o licenziato, mancando in quel che tocca al suo offizio, secondo la qualità della mancanza.

11. In tutto quello che appartiene all'esempio della vita e buoni costumi, osservarà li statuti nell'ospidaliere, ed almeno in tutte le festività principali dell'anno ed in quella di S. Antonio si confessarà e comunicarà nella nostra chiesa in modo che possa esser noto al sagrestano.

Capitolo V. Del coco e suoi obblighi.

1. Essendo giorno, andarà alla cucina e procurerà che così i cappellani come gli altri offiziali della casa gli diano in tempo quello si ha da dare da cucinare.

2. Usarà tutta la pulizia nella cucina e farà ogni cosa con gran carità, e alle ore sue, specialmente per gli infermi, di maniera che possano mangiare ad ora che gli dirà l'infermiere e sarà determinata dal medico.

3. Finita l'ultima messa, avendo il padre sagrestano o sottosagrestano portato via quello gli hanno ordinato per pranzo, serrarà la porta della cucina. La sera farà la cena all' ore solite, e nell' estate serrarà la porta ad un'ora di notte, e d'inverno a due, nè l'aprirà senza ordine dell' ospidaliere, quando fosse necessario per alcuna cosa dell'infermeria.

4. Averà gran cura che si consumi il meno che sarà possibile, principalmente di legna, ed acciò più liberamente possa attendere alle cose del suo offizio, non consentirà circoli nella sua cucina nè anche d'inverno sotto pretesto di scaldarsi, ed essendovi alcuni che ivi si trattengano, o sia gente di casa o pellegrini che non osservino questo statuto, darà conto al governatore ed ospidaliere.

5. Intenda che deve obbedire immediatamente all' ospedaliere, ed eseguirà quello che in nome di questo l' infermiero gli ordinerà in tutto quello apparterrà al suo offizio, ed averà a PP. cappellani il rispetto che si deve al loro stato.

6. Avvertisca che vive in casa specialmente dedicata a Dio, procuri dar buon esempio della sua vita, e si confessi e comunichi nella nostra chiesa, in modo che il P. sagrestano lo sappia, almeno in tutte le feste principali dell'anno, e nel giorno di S. Antonio.

7. Avendo da uscire fuori di casa, domandi all' ospidaliere se ha bisogno di lui, o se in quel tempo abbia da far cosa alcuna per gl'infermi.

8. Così come deve avere giusto premio e salario di ogni giorno che li assegnarà il governatore, a quello che in questo suo reggimento se gli ordina, sarà multato, ed anche, secondo la gravezza della colpa commessa, sarà licenziato.

Praecedentia statuta confirmantur a Pontifice.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes statuta et capitula huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum consilio, omnia et singula statuta et capitula praeinserta, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras ac statuta et capitula praeinserta semper firma, valida et efficacia esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, aliis quibusvis ecclesiae et hospitalis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx martii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 20 martii 1683, pontif. anno VII.

CXXII.

Declaratur cessionem loci exprovincialibus debiti in capitulo provinciali sancti Ludovici in Gallia Ordinis Praedicatorum Strictioris Observantiae factam, non esse admittendam[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nuper fecit dilectus filius Iosephus Martel, prior conventus Rothomagensis provinciae S. Ludovici in Gallia Strictioris Observantiae Ordinis fratrum Praedicatorum, quod iam a pluribus annis dicta provincia iuribus, privilegiis, exemptionibus, gratiis et immunitatibus, quibus in aliis provinciis uti solent graduati aut titulo praedicatoris generalis insigniti, sponte renunciavit in favorem observantiae regularis, et novissime, in capitulo provinciali anno MDCLXXVIII Cathalauni celebrato, etiam praerogativae loci iuxta constitutiones dicti Ordinis exprovincialibus debiti cessit. Sed haec ultima cessio, licet videatur esse maioris humilitatis, multum tamen officit observantiae regulari, cuius exprovinciales, unà cum priore provinciali, debent esse promotores et protectores. Cum enim in eis nullam agnoscunt fratres speciem auctoritatis, parum aut nihil curant de illorum monitionibus, et maximum periculum est, ne tempore provincialatus molliter se gerant in corrigendis excessibus ipsi priores provinciales, qui, eodem expleto, nullum habent distinctivum quo possint ordinata pro vità regulari fortiter manutenere, et insultus dyscolorum evitare. Et propter has rationes, ac alias quae conferunt ad observantiam regularem, in capitulo generali Ordinis praedicti anni MDI Romae celebrato, illi, qui sub specie quadam humilitatis, parum attendentes ad bonum commune religionis, loco exprovincialibus debito renunciaverant, reprehensi fuerunt per declarationem quod constitutio eiusdem Ordinis circa locum, quem tenere debent fratres qui fuerunt provinciales, omnino deberet observari, itaut, si alicubi propter abusum non observaretur, omnino deinceps executioni mandaretur, non obstantibus consuetudinibus particularibus in oppositum introductis, quibus eo statuto derogatum fuit. His autem promotus unus ex duobus, qui soli in supradictà provincià ius ad locum illum habebant, huic cessioni se opposuit, et dilectus filius Antonius de Monroy magister generalis dicti Ordinis eam noluit approbare, cum esset contra constitutiones eiusdem Ordinis, et cederet, ut constat experientià, in praeiudicium observantiae regularis. Quare praefatus Iosephus, qui, ut asserit, ad ea quae pacis sunt eiusdem provinciae et observantiae regularis postulanda missus ad Romanam Curiam venit, ut eadem observantia magis crescat et confirmetur, ac in praefatà provincià nulla sit in posterum occasio litigandi, nobis humiliter supplicari fecit ut renunciationem omnium iurium, privilegiorum, immunitatum, gratiarum et exemptionum quoad gradus, quam sponte et nemine reclamante fecit in[1] praefatà provincià S. Ludovici in favorem observantiae regularis, gratam et ratam habere; circa locum vero exprovincialibus debitum, cum eorum nu-

1 Ad maiorem huius Constitutionis intelligentiam, vide Gregorii XIII const. ed. MDLXXIV, die 6 martii, pont. IV, ubi quamplurima habentur statuta; et Pii V const. ed. MDLXVII, die 16 maii, pont. II, *De privilegiis*; ab Urbano VIII irritum declaratum fuit quoddam capitulum generale const. ed. MDCXXXXIII, die 8 aprilis, pont. XX; et ab Alexandro VIII, const. ed. MDCXC, die 7 ianuarii, pont. I, confirmatae fuerunt nonnullae ordinationes generalis Ordinis circa quosdam abusus.

1 Praeposit. *in* nos addimus (R. T.).

merus vix ternus aut quaternus esse possit in eâdem provinciâ ubi quadriennales sunt priores provinciales, hocque cedat omnino in bonum observantiae, ut constitutiones et acta capitulorum generalium dicti Ordinis, ea maxime quae in capitulo generali anno MDCLXX Romae celebrato facta fuerunt circa praefatam provinciam pro manutentione vitae regularis, exacte observentur, ordinare de benignitate apostolicâ dignaremur.

Improbatio praedictae cessionis.

§ 2. Nos igitur, ipsius Iosephi votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, cessionem loci, ad praescriptum constitutionum dicti Ordinis debiti illis qui functi sunt officio provincialatus, non esse admittendam, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium declaramus, prout illam non admittimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab[1] illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VII aprilis MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 7 aprilis 1683, pontif. anno VII.

1 Praeposit. *ab* nos addimus (R. T.).

CXXIII.

Conceditur bibliothecae archigymnasii Sapientiae de Urbe facultas retinendi quaecumque opera prohibita ac damnata[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Causa constitutionis.

§ 1. Cum felicis recordationis Alexander Papa VIII praedecessor noster, publicae utilitatis studio, celebrem atque copiosam in gymnasio Sapientiae de Urbe

1 De aliis huius archigymnasii privilegiis vide Leonis X const. ed. MDXIII, die 5 novembris, pont. I. Quae ab Urbano VIII concessa fuerunt collegiis Illyrico, Pragensi, Viennensi et Fuldensi const. ed. MDCXXVII, die 1 iunii, p. IV, et const. ed. MDCXXVIII, die 19 decembris, pont. VI. In const. autem huius Pontif. ed. MDCLXXXIV, die 20 februarii, pont. VIII, habentur privilegia universitatis oppidi Zamoski Chelmensis dioecesis.

bibliothecam, in eâque bibliothecarium, quem ex numero advocatorum aulae consistorialis assumi voluit, et duos custodes cum competenti stipendio, qui statutis diebus et horis illic praesto esse et libros studiosis ad illam venientibus praebere deberent, apostolicâ auctoritate instituerit, in ipsâ vero bibliothecâ multi reperiantur libri, quorum retentio atque lectio per sacros canones et constitutiones apostolicas prohibentur; et propterea dilectus filius magister Marcus Antonius Burattus in utrâque signaturâ referendarius, aulaeque consistorialis praedictae advocatus, et dictae bibliothecae bibliothecarius, opportune in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desideret: nos, pubblicae commoditati atque utilitati, quantum cum Domino possumus, consulere cupientes, dictumque Marcum Antonium a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium in totâ republicâ christianâ contra haereticam pravitatem generalium inquisitorum a sanctâ Sede Apostolicâ specialiter deputatorum consilio, ut in bibliothecâ praefatâ quorumvis haereticorum et haeresiarcharum, aliorumque reprobatorum auctorum, cuiuscumque sectae et classis, etiam primae, et ex quacumque causâ, etiam ob falsi dogmatis suspicionem, a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu in quibusvis conciliis generalibus, ac etiam a nobis et Sede praedictâ quomodolibet prohibiti et damnati, et a nobis successoribusque nostris Romanis Pontificibus et dictâ Sede in futurum forsan prohibendi et damnandi libri, manuscripta et opera, tam hactenus in lucem edita, quam in posterum edenda seu scribenda quaecumque, etiamsi ex professo et in capite de religione et fide catholicâ, seu contra religionem et fidem easdem tractent, in ipsâ bibliothecâ collocati et collocata, ac in futurum quandocumque collocandi et collocanda, retineri, haberi et asservari libere, licite et impune, ac absque ullo conscientiae scrupulo, et quarumcumque ecclesiasticarum sententiarum et censurarum, vel aliarum poenarum, etiam irregularitatis, infamiae aut inhabilitatis incursu, possint et valeant, ita tamen ut libri, scripta et opera praefata, quae de religione seu fide, vel contra religionem seu fidem orthodoxam tractant seu tractabunt, secreto et sine aliorum scandalo aut periculo retineantur, nec a studiosis accipi possint nisi de manibus bibliothecarii vel custodum praefatorum nunc et pro tempore existentium, qui illos seu illa legendos seu legenda nemini praebere possint, nisi sibi prius constiterit, quod, illos seu illa petentes, opportunam super eorum lectione licentiam sibi canonice concedi obtinuerint, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 2. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis apostolicis et in universalibus provincialibusque conciliis editis et edendis, specialibus vel generalibus, constitutionibus, ordinationibus apostolicis, necnon prohibitionibus desuper factis, et in posterum quomodolibet faciendis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro

illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores [1] huiusmodi praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse ac latissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI aprilis MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 21 aprilis 1683, pontif. an. VII.

CXXIV.

Statuitur ut debitores banci archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe teneantur ei satisfacere vinculo obligationis cameralis [2].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Æquitatis et iustitiae ratio exigit, et plurimae, quae ex mensâ nummulariâ seu bancho archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe in publicum assidue proveniunt, utilitates [3] suadent, ut illius indemnitati, quantum cum Domino possumus, consulere studeamus.

Causa statuti. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii ministri dicti banchi, quod, ex dispositione quarumdam [4] felicis recordationis Pauli PP. V praedecessoris nostri litterarum in simili formâ Brevis expeditarum, bona dicti archihospitalis, ad favorem illorum qui pecunias in banco praedicto deponunt, pro restitutione depositorum efficaciter obligata sunt, perinde ac si cum unoquoque illorum cameralis obligatio intercessisset. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, interdum eveniat, ut dicti banchi debitores remaneant aliqui privati, ac etiam nonnulla loca pia; aequum vero videatur illos et illa ad satisfaciendum eidem banco pari cameralis obligationis vinculo adstringi: nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut archihospitali et banco praedictis in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

§ 2. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes et singulos memorati banchi ex quacumque causâ debitores praesentes et futuros, cuiuscumque gradus, ordinis, conditionis, praeeminentiae et dignitatis, ac etiamsi ecclesiae, monasteria, conventus, collegia, hospitalia, archihospitalia, confraternitates, archiconfraternitates et alia loca pia quaecumque, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digna existant, ad satisfaciendum eidem banco de eorum debitis respective efficaciter obligari, ac obligatos et obligata existere Preces ministrorum.

1 Edit. Main. legit *tenores praesentes* pro *illorum tenores* (R. T.).

2 Idem statutum fuit pro Monte Pietatis a Clemente X const. ed. MDCLXX, die 3 octobris, et ab Alexandro VIII edita fuit const. MDCXC, die 5 augusti, pont. I, circa onera solvi solita hospitali S. Ioannis Hierosolymitani.

3 Edit. Main. legit *utilitatis* (R. T.).

4 Edit. Main. legit *quorumdam* (R. T.).

et fore, in omnibus et per omnia, perinde ac si ab eorum singulis cameralis obligatio ad favorem ipsius banchi facta fuisset, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac banco et archihospitali praedictis, illorumque ministris et officialibus, seu aliis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici et curiae Camerae Apostolicae generales auditores, necnon vicarium, gubernatorem et senatorem dictae Urbis, ac S.R.E. camerarium, et alios cardinales, etiam de latere legatos, dictaequae Camerae praesidentes, clericos, thesaurarium generalem, aliosque officiales et ministros nunc et pro tempore quandocumque existentes, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrâ et Cancellariae Apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Urbis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, eorumque reformationibus et novis additionibus, stilis, usibus et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die x maii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 10 maii 1683, pontif. anno VII.

CXXV.

Confirmatur decretum ministri generalis Ordinis S. Francisci de Observantia circa abrogationem commissariorum europaeorum, et iudices appellationum pro provinciis S. Antonii et Conceptionis B. M. V. in Brasilia [1].

Innocentius Papa XI.
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Admonet nos suscepti cura regiminis Catholicae Ecclesiae per universum ter-

1 De quibusdam controversiis in provinciâ S. Antonii vide Clementis X const. ed. MDCLXXII, die 18 maii, pont. III, a quo Pontifice erecta fuit provincia Immaculatae Conceptionis const. ed. MDCLXXV, die 15 iulii, pont. VI: abrogati fuerunt commissarii generales pro provinciis Indiarum Orientalium in const. ed. MDCLXXXII, die 23 decembris, pont. VII, et in const. ed. MDCLXXXIII, die 3 decembris, pont. VIII, recensentur nonnullae ordinationes pro provinciâ S. Antonii.

rarum orbem diffusae, ut, paternam christifidelium Altissimi obsequiis sub suavi religionis iugo mancipatorum curam gerentes, ea, quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio ac religiosâ quiete ab eorum superioribus regularibus provide prudenterque ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque illibata persistant, apostolici muniminis praesidio corroboremus.

Causae insequentis decreti.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres provinciarum S. Antonii in Brasilia et Conceptionis B. Mariae Virginis Immaculatae ad flumen Ianuarium Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod dilectus etiam filius Petrus Marinus Sormanus minister generalis dicti Ordinis, ut incommodis gravissimisque molestiis, quae ex deputatione commissariorum europaeorum ad visitandas provincias praefatas illarumque capitulis praesidendum mitti solitorum [1], simulque vagationibus fratrum qui propter causas appellationum longissimis itineribus se committere cogebantur, opportunis rationibus occurreret, nonnullas ordinationes in dictis provinciis servandas fecit per quasdam suas patentes litteras desuper expeditas tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum ministri generalis.

« Frater Petrus Marinus Sormanus a Mediolano totius Ordinis seraphici patris nostri sancti Francisci minister generalis et servus, etc. Muneris nostri debitum indesinenter exposcit, ut commissorum sollicitudini nostrae religiosorum quieti, consolationi et commodo, quantum in Domino possumus, sedulo consulamus. Quapropter, cum certam habuerimus notitiam ex deputatione commissariorum visitatorum europaeorum ad visitationes et capitulorum celebrationes provinciarum nostrarum S. Antonii in Brasilia et SS. Conceptionis ad flumen Ianuarium (vulgo *de Rio de Ianeiro*) multa incommoda, molestias, gravissimasque expensas provenire: nos, tot tantisque malis pro viribus obviare volentes, praesentium virtute censemus atque decernimus huiusmodi commissarios visitatores in posterum ex Europâ non mittere neque mittendos esse, sed ex iisdem provinciis assumi debere sequenti modo. In quolibet capitulo provinciali provinciae S. Antonii a definitorio noviter electo designentur tres patres ex provinciâ Conceptionis, qui habeant conditiones per statuta generalia requisita, ad hoc ut possint visitare praefatam S. Antonii provinciam; quorum quidem trium patrum nominatio mittatur ad ministrum generalem per primam navium in Europam venientium opportunitatem; in quo si vel provincialis vel alii negligentes reperti fuerint, puniantur suspensione a suis officiis per annum, aliisque poenis arbitrio ministri generalis infligendis. In provinciâ quoque Conceptionis similis designatio et nominatio fiat trium patrum provinciae S. Antonii, itaut visitator unius provinciae ex alterâ semper desumatur. Minister autem generalis, habitâ huiusmodi nominatione, unum ex tribus illis eligat quem maluerit, eiusque electionem quantocitius potuerit provinciae visitandae significet. Quod si, vel ob locorum distantiam, vel naufragium, aliudve impedimentum, patentes ministri generalis non comparuerint uno anno ante tempus capituli celebrandi, tunc definitorium provinciae illius quae visitari debet, possit sibi eligere unum ex tribus iam nominatis, qui provinciam visitabit et capitulo praesidebit, cum voto et omnibus aliis, quae praestare soleret et deberet ille, qui a ministro generali deputaretur: quod

[1] Edit. Main. legit *solitarum* (R. T.).

etiam intelligendum est, si ille, quem minister generalis elegisset, iam esset defunctus, tunc enim definitorium poterit alterum ex duobus reliquis ad visitationem praefatam vocare : casu vero, quo, postquam definitorium visitatorem advocaverit, perveniant patentes ministri generalis, si iam ille, qui vocatus fuit a definitorio, provinciam fuerit ingressus, prosequatur munus suum et capitulum celebret, ut supra; si vero nondum in provinciam intraverit, omnino abstineat, et deputatus a ministro generali officium suum assumat, dummodo tempus suppetat ut possit ad provinciam visitandam accedere quinque integris mensibus ante capitulum. Et quia ad navigandum ex unâ in alteram provinciam quibusdam tantummodo mensibus venti spirant secundi, huic etiam tum provinciarum tum visitatorum commoditati consulere volentes, statuimus tempus praefigere pro capitulorum celebratione, quod quidem nullo modo prorogari debeat absque speciali et expressâ ministri generalis facultate. Capitulum igitur provinciae S. Antonii non differatur ultra diem sabbati praecedentis festum sancti patris nostri Francisci. Et capitulum provinciae Conceptionis non transgrediatur sabbatum immediatum post festum Ascensionis Domini. Denique visitatores non ingrediantur provincias visitandas, nisi quinque mensibus ante capituli celebrationem, et post illam statim ad propriam redire debeant; quod si facere non potuerint, post viginti a tali celebratione, ministro provinciali electo sigilla omnia renuncient, et provinciae guhernio nullatenus se immisceant, cum tali tempore, ex statutis Ordinis generalibus, eorum auctoritas omnino spiret. Aliud quoque eisdem provinciis provisione dignum nobis visum est, nempe ut evitentur incommoda et vagationes fratrum, qui vel causâ vel praetextu appellationis, maximis cum periculis ac expensis, longissimis se itineribus exponunt. Quapropter, praesentium nostrarum virtute, in unâquaque praedictarum provinciarum deputamus et deputatos esse volumus tres patres digniores extra definitorium, qui appellationum iudices sint, et ad quos appellantes a sententiâ sui definitorii licite ac libere recurrere possint, petitâ prius a proprio provinciali facultate; ita tamen, ut illi, qui sunt ex provinciâ sancti Antonii, iudicent causas provinciae Conceptionis, et e contra. Ille autem, qui ceteros praecedit, erit illorum praeses ut illos convocet et congreget quando opus fuerit; uno vero ex istis per mortem vel aliam legitimam causam deficiente, alius pater secundum ordinem praecedentiae intelligatur ipso facto substitutus; durabuntque in eodem officio per triennium, id est de capitulo ad capitulum, et super appellationes praefatas definitive et terminative intra Ordinem nostrum auctoritate nostrâ secundum religionis praxim et leges iudicabunt et sententiabunt. Omnia vero supradicta, scilicet nominatio visitatorum, nominationis transmissio ad ministrum generalem, eiusque responsio, seu patentes, et iudicium appellationum, ingressus ad officium, secundum tempus quo contigerint, in libro actuum provinciae fideliter notentur. Praecipimus tandem in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis provinciarum praedictarum patribus et fratribus superioribus et subditis, quatenus praefatis nostris ordinationibus et decretis, pro bono, pace et quiete eorumdem factis, nullatenus se opponere audeant, sed eâ, qua par est, promptitudine pareant et obediant. Datum in conventu nostro S. Francisci Matriti die

XXIX mensis iulii MDCLXXXII. Fr. PETRUS MARINUS Minorum generalis: de mandato suae reverendissimae, fr. SEBASTIANUS DE ARROYO secretarius generalis Ordinis. *Registrat. Fil. Provae, etc.*

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopore desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus eorum nomine nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertas memorati Petri Marini ministri generalis patentes litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, et sub indignationis nostrae, aliisque nostro, seu pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio imponendis poenis, omnibus et singulis dictorum Ordinis et provinciae superioribus, fratribus et personis, ceterisque ad quos spectat et pro tempore spectabit, ut easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque fideliter executioni demandent, seu demandari curent et faciant; ac decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII maii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 13 maii 1683, pontif. anno VII.

CXXVI.

Confirmatur erectio Congregationis presbyterorum saecularium B. M. V. Assumptae civitatis Portugallensis, eique privilegia et indulgentiae conceduntur[1].

[1] Ab hoc Pontifice in const. ed. 7 iunii MDCLXXX, die 7 iunii, pont. IV, approbatum fuit quoddam

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ad pastoralis dignitatis fastigium, meritis licet imparibus, ineffabili divinae bonitatis abundantiâ evecti, divini cultus et animarum salutis incremento, ac fidei catholicae propagationi, quantum nobis ex alto conceditur, intendimus, et propterea clericorum Congregationes, id operari cupientes, propensis studiis promovemus et instituimus, favoribusque et gratiis prosequimur opportunis, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Dicta Congregatio instituta fuit ab episcopo adinstar illarum sancti Philippi Nerii et eiusdem B. M. V. in civitate Ulyssiponensi.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii presbyteri saeculares Congregationis sub titulo Beatae Mariae Virginis Assumptae in civitate Portugallensi ordinariâ auctoritate canonice (ut asseritur) erectae, quod aliâs tunc existens episcopus Portugallensis eamdem Congregationem in dictâ civitate pro presbyteris saecularibus, qui sub clausurâ voluntariâ absque votorum obligatione propriae alienaeque saluti studere, missionibus et verbi Dei praedicationi operam dare, ac sacramentales christifidelium confessiones audire, aliaque pietatis et christianae charitatis opera exercere deberent, ad instar Congregationum, Oratorii S. Philippi Nerii in ecclesiâ Ss. Mariae in Vallicella et Gregorii de Urbe dudum auctoritate apostolicâ erectae, et Beatae Mariae Virginis Assumptae Ulyssiponensis a felicis recordationis Clemente Papa X praedecessore nostro per quasdam in simili formâ Brevis die VI maii MDCLXXI expeditas litteras confirmatae, sub constitutionibus sive statutis particularibus pro eâdem Congregatione Ulyssiponensi editis, et a praefato Clemente praedecessore per alias pariter in formâ Brevis die XXIV augusti MDCLXXII emanatas litteras approbatis, illorumque appendice, erexit et instituit.

Preces presbyterorum Congregationis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes praefata pietatis et charitatis opera exercere hactenus studuerint, illisque in futurum quoque iuxta pium dictarum Congregationum institutum adiuvante Domino operam dare intendant: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio et nova erectio Congregationis sub statutis praefatarum Congregationum.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes, ut ad pia et sacra opera huiusmodi promptiores reddantur, uberesque in vineâ Domini fructus, incrementum dante Deo, proferre satagant, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, veris existentibus narratis, et quatenus dicta Congregatio Portugallensis aliâs canonice erecta et instituta fuerit, erectionem et institutionem ipsius Congregationis apostolicâ auctoritate, tenore praesentium perpetuo approbamus, illisque inviolabilis apostolice firmitatis robur adiicimus. Et nihilominus in ecclesiâ dictae Congregationis unam praefatorum presbyterorum et clericorum saecularium in eam pro tempore recipi volentium Con-

Institutum Clericorum Saecularium. Et const. ed. 17 augusti MDCLXXXIV, pont. VIII, confirmatae fuere novae eorumdem constitutiones. Const. vero ed. 15 novembris MDCLXXXIV, pont. IX, approbata fuit quaedam Congregatio Presbyterorum S. Iosephi. Et ab Alexandro VIII constit. ed. 13 septembris MDCXC, pont. I, confirmata fuit erectio dictae Congregationis B. M. V. in civitate Bracharensi.

gregationem sub memorato titulo Beatae Mariae Virginis Assumptae adinstar supradictarum Congregationum Oratorii S. Philippi Nerii de Urbe et Beatae Mariae Virginis Assumptae Ulyssiponensis, dummodo tamen iidem presbyteri et clerici ordinationes et instituta dictarum Congregationum aliàs a recolendae memoriae Paulo Papa V praedecessore pariter nostro ac praefato Clemente praedecessore respective confirmata receperint, seu recipiant, et illa pro viribus observare intendant, sub constitutionibus sive statutis illorumque appendice praedictis, auctoritate et tenore praefatis itidem perpetuo erigimus et instituimus.

Et iura et privilegia conceduntur.

§ 4. Ac modernis et pro tempore existentibus praeposito, et aliis presbyteris eiusdem Congregationis sic de novo erectae, qui ab Ordinario approbati fuerint, ut confessiones quorumcumque ad eos accedentium quocumque anni tempore audire, illisque poenitentiâ debitâ pro modo culpae, et aliis, quae iniungenda fuerint, iniunctis, absolutionem impendere salutarem possint et valeant; sacerdotes vero et clerici in eâdem Congregatione recepti, eorumque ministri, pro tempore quo ibidem permanserint, parochis eorumve iurisdictioni minime subiaceant, ipsique sacerdotes sibi invicem, ac clericis et ministris praefatis, etiam laicis, quaecumque ecclesiastica sacramenta, quovis etiam Paschalis Resurrectionis Dominicae tempore, vice et loco parochi ministrare; superiores autem ipsius Congregationis per praesentes erectae, per se, vel alium, seu alios ex ipsis iam approbatis, suos ditos a censuris (non tamen in casibus Sedi Apostolicae reservatis, neque in litteris die Coenae Domini legi solitis contentis) absolvere, illisque debitam poenitentiam similiter iniungere; iidemque superiores receptos inobedientes et ipsius Congregationis constitutionum transgressores punire, et poenitentiâ pro modo culpae, servatâ tamen formâ ordinationum et institutionum huiusmodi, afficere, et, si sibi videbitur, cum consensu maioris partis dictae Congregationis, culpabiles eiicere, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, libere et licite similiter possint et valeant, dictâ auctoritate, harum serie, concedimus et indulgemus. Presbyteris et clericis in eamdem Congregationem pro tempore receptis, ne ipsâ Congregatione, etiam ex iustissimâ câusâ, nisi prius illam superiori Congregationis huiusmodi pro tempore existenti manifestaverint, egredi audeant quovis modo vel praesumânt, sub excommunicationis latae sententiae poenâ per contrafacientes eo ipso incurrendâ, auctoritate et tenore praedictis prohibemus et interdicimus. Ac demum quod praefata Congregatio perpetuo sit et esse intelligatur, praesertim quoad missiones, subiecta omnimodae iurisdictioni episcopi Portugallensis pro tempore existentis, a quo nihilominus ordinationes et instituta ipsius Congregationis immutari aut alterari minime possint, auctoritate praedictâ, earumdem tenore praesentium, pariter perpetuo statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 5. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Item conceduntur indulgentiae.

§ 6. Ut autem ecclesia Congregationis sic erectae in maiori veneratione habeatur, et a christifidelibus congruis frequentetur honoribus, aliique presbyteri et clerici saeculares ad ipsam Congrationem per praesentes erectam ingrediendam magis incitentur, omnibus et singulis presbyteris et clericis, qui eamdem Congregationem de cetero ingredientur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam; ac ipsis nunc et pro tempore existentibus presbyteris et clericis, aliisque conviventibus eiusdem Congregationis in eorum mortis articulo nomen Iesu corde, si ore nequiverint, invocantibus, etiam plenariam; necnon tam illis quam aliis utriusque sexus christifidelibus vere penitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui eiusdem Congregationis per praesentes erectae ecclesiam die festo Assumptionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae a primis vesperis usque ad occasum solis visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino etiam perpetuo concedimus et elargimur. Necnon tam presbyteris et aliis eiusdem Congregationis, quoties pro exhortationibus habendis convenerint, quam aliis utriusque sexus christifidelibus eisdem exhortationibus interessentibus, decem annos, et qui ecclesiam dictae Congregationis Purificationis et Annunciationis ac Nativitatis et Conceptionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae festis diebus a primis vesperis usque ad occasum solis festorum huiusmodi annis singulis devote visitaverint, et ut praefertur oraverint, septem annos et totidem quadragenas; eisdem vero presbyteris et aliis dictae Congregationis, quoties divinis officiis in suâ ecclesiâ vel oratorio more eiusdem celebrandis, aut congregationibus particularibus vel privatis et secretis pro quocumque opere pio exercendo interfuerint, aut infirmos consolati fuerint, vel sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, aut conscientiam suam antequam cubitum[1] eant examinaverint, seu flagellis ad carnem castigandam se afflixerint, vel quinquies orationem dominicam et toties salutationem angelicam, tam pro animabus presbyterorum et aliorum dictae Congregationis, quam aliorum in Christi charitate defunctorum, recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, vel ignorantes praecepta Dei et ea quae ad salutem sunt docuerint, aut quodcumque aliud pietatis vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet praefatorum operum sexaginta dies de iniunctis eis vel aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus.

Contrariorum derogatio.

§ 7. Non obstantibus, quatenus opus sit, regulâ nostrâ de non concedendis indulgentiis adinstar, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis et innovatis;

1 Edit. Main. legit *cubitu* (R. T.).

quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XX maii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 20 maii 1683, pontif. anno VII.

CXXVII.

Confirmantur duo decreta Congregationis Concilii decernentia professiones Brigittanorum Novissimorum esse validas, eosque denominandos esse Brigittanos[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Variae mutationes circa cohabitationem virorum et mulierum dicti Ordinis factae.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii religiosi Brigittani Novissimi nuncupati, quod dudum Ordo regularium utriusque sexus sub nominatione SS. Salvatoris (itaut illius monasteria deberent esse duplicia, virorum scilicet et mulierum intra eadem septa sub diversis tamen clausulis[2] degentium) a sanctâ Brigitta institutus, et a felicis recordationis Urbano Papa VI, aliisque Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris approbatus fuit. Verum, cum subinde compertum fuisset, huiusmodi virorum cum mulieribus cohabitationem suspicionibus et scandalis occasionem praebere, recolendae memoriae Martinus Papa V, etiam praedecessor noster, eorumdem monasteriorum duplicitatem dissolvit, illaque simplicia ed ab invicem separata esse voluit, licet postea ad preces clarae memoriae Henrici regis et Catharinae eius genitricis reginae Angliae dissolutionem huiusmodi revocaverit, et monasteria ad priorem duplicitatis statum reduxerit, in regnis tamen Angliae, Daniae et Norvegiae, aliisque ditionibus dictorum regnorum dumtaxat, prout in eius litteris XVIII kalendas ianuarii, et IV nonas februarii, pontificatus sui anno VII et VIII respective desuper expeditis, plenius dicitur contineri. Porro accepto per piae memoriae Eugenium Papam IV praedecessorem pariter nostrum, quod ex dissolutione praefatâ dissensiones et inconvenientia plura surrexissent, et maiora in dies emersura essent, idem Eugenius praedecessor, praeviâ constitutionis dicti Martini praedecessoris revocatione, nec ullâ illius moderationis quoad regna Angliae et alia supra enunciata emanatae mentione factâ, fratrum et sororum cohabitationem, iuxta primaevum Ordinis institutum, generaliter et ubique licitam declaravit, quinimmo fratres extra priora monasteria duplicia degentes ad illa regredi, si omnimode ibi locari valerent, alioquin ad Carthusienses sancti Benedicti, canonicorum regularium sancti Augustini, fratrum Praedicatorum et Minorum Ordines, in quibus benevolos invenissent receptores, transire voluit: statuens nihilominus ne de cetero fratres et sorores huiusmodi, vigore cuiuscumque privilegii, locum aliquem acceptare

[1] De origine Brigittanorum Novissimorum, ac causâ horum decretorum, vide Pontificum Constitutiones et Congregationum decreta infra laudata, et praecipue huius Pontificis Constitutionem ed. ann. MDCLXXXI, die 24 octobris, pontif. VI

[2] Videtur legend. *claustris* vel *clausuris* (R. T).

seu tenere audeant, ubi aut propter ineptitudinem loci, aut penuriam facultatum loca ipsa non viderentur ad perfectionem reduci posse iuxta regulam sanctae Brigittae. Sed postmodum ex decreto capituli generalis dicti Ordinis a Sede Apostolicâ confirmato cautum fuit, ne aliàs ipsius Ordinis monasteria sine speciali eiusdem Sedis auctoritate deinceps erigi possent. Quo tamen non obstante similis recordationis Clemens Papa VIII, etiam praedecessor noster, supplicationibus bonae memoriae Isabellae Infantis Hispaniarum dum vixit principissae Flandriae inclinatus, commisit tunc existenti suo ac dictae Sedis in Belgicis ditionibus nuncio, et Ordinariis locorum, ut, constitutionibus dicti Ordinis examinatis, atque inventis licitis et honestis, et per Sedem Apostolicam approbatis, facultatem impertirentur fundandi nova monasteria, et in illorum fundatione statuendi quaecumque pro eorumdem prospero regimine necessaria esse iudicassent. Nonnulla itaque monasteria erecta fuere, simplicia tamen virorum, nempe a monasteriis mulierum separata, editaeque successive constitutiones, in formulâ emittendae professionis et plerisque aliis, minime conformes regulae primitus traditae a S. Brigitta, quas etiam piae memoriae Gregorius Papa XV similiter praedecessor noster confirmavit. Unde isti *Novissimi, Priores* vero illi *Brigittani* vulgariter appellati sunt.

Contentiones inde exortae, et varia decreta cardinalium Congregationis episcoporum et regularium.

§ 1. Contentione autem postmodum hinc exortâ, an monasteria Novissimorum essent vera Ordinis SS. Salvatoris seu sanctae Brigittae monasteria, ex quo secundum illius institutionem non erant duplicia; Congregatio tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita declaravit dicta monasteria, vigore litterarum dicti Clementis praedecessoris erecta et erigenda, esse ac fore vera membra dicti Ordinis, non secus ac si essent duplicia et religiosi unà cum monialibus cohabitarent; quam declarationem similis memoriae Urbanus Papa VIII, etiam praedecessor noster, salvâ praedictae Congregationis auctoritate, confirmavit. Cum vero nihilominus capitulum generale Priorum Brigittanorum praefatorum anno MDCLXXV celebratum inter cetera decrevisset se non agnoscere Novissimum Ordinem pro vero et legitimo, hocque decretum a nobis de Congregationis memoratorum cardinalium consilio approbatum fuisset, et his intellectis nonnulli ex dictis Brigittanis Novissimis se a religione illiusque votis penitus exemptos esse praetenderent: Congregatio particularis ex dictis cardinalibus deputata die II iulii MDCLXXXI decrevit illorum congregationem esse veram religionem sub regulâ sancti Augustini a Sede Apostolicâ in congregationem erectam, diversam tamen a religione SS. Salvatoris, seu sanctae Brigittae, a supradictis Urbano VI, Martino V et Eugenio IV praedecessoribus erectâ et respective approbatâ, et dictae religionis Novissimorum professos utriusque sexus esse et reputari veros religiosos. At [1] neque huic decreto acquiescentes dicti Brigittani Novissimi exposuerunt, se eatenus in dictâ religione professos fuisse, quatenus crediderunt unam et eamdem esse cum verâ et priori religione sanctae Brigittae, ideoque nobis pro opportunâ desuper declaratione humiliter supplicarunt. Illorum autem precibus per nos ad Congregationem venerabilium etiam fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum remissis, propositoque in eâ dubio, an eorum

1 Edit. Main. legit *ac* (R. T.).

professiones censendae essent invalidae vel potius validae; emanavit ab eadem Congregatione decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Die XIX septembris MDCLXXXII, sacra Congregatio eminentissimorum S.R.E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, utrâque parte informante, censuit professiones esse validas, et religiosos Novissimos vocandos esse *Brigittanos* ad formam constitutionis seu Brevis sacrae memoriae Urbani VIII. — F. cardinalis COLUMNA praefectus. Loco † sigilli. A. ALTOVITUS sac. Congregationis Concilii secretarius ». Porro reclamantibus adversus hoc decretum supradictis Brigittanis *Prioribus* nuncupatis, ipsa Congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum, re ad trutinam revocatâ, alterum edidit decretum tenoris sequentis, videlicet: « Professiones Brigittanorum, qui *Novissimi* nuncupantur, fuisse et esse validas, ipsosque religiosos *Novissimos* vocandos esse *Brigittanos*, ad formam constitutionum seu Brevis sacrae memoriae Urbani VIII, incipientis: *Exponi nobis nuper fecerunt, etc.*, sub datum die IX octobris MDCXLIII, pontificatus sui anno XXI, decrevit haec sacra Congregatio sub die XIX septembris proximi praeteriti. Cum autem adversus huiusmodi decretum reclamaverint ceteri Brigittani *Priores* nuncupati, et [1] sanctissimus dominus noster mandaverit illud ad trutinam revocari (non gravabuntur eminentissimi patres folium et informationes tunc datas et nunc dandas perpendere, an sit standum vel recedendum a decisis: die VIII maii MDCLXXXIII sacra Congregatio eminentissimorum S.R.E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, utrâque parte ore et scriptis informante, stetit in decisis, et factâ de praemissis sanctissimo domino nostro relatione, Sanctitas Sua eiusdem sacrae Congregationis sententiam benigne probavit. — F. cardinalis COLUMNA praefectus. Loco † sigilli. A. ALTOVITUS sacrae Congregationis Concilii secretarius ». Quare praefati Brigittani Novissimi nuncupati nobis humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

1 Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

Confirmatio relatorum duorum decretorum.

§ 2. Nos igitur, ipsos Brigittanos Novissimos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praeinserta duo decreta a praedictâ Congregatione cardinalium Concilii Tridentini interpretum edita, ut praefertur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate eiusdem sacrae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon supradicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI iunii MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 16 iunii 1683, pontif. anno VII.

CXXVIII.

Indicitur iubilaeum universale ad implorandum divinum auxilium contra Turcas[1].

Innocentius Papa XI,

Universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.

Prooemium a praesenti tunc rerum statu petitum.

In supremâ militantis Ecclesiae speculâ his calamitosissimis temporibus super gregem dominicum curae nostrae divinitus creditum pastorales vigilias assidue agitantes, dum luctuosas regni Hungariae ac archiducatus Austriae, aliarumque heraeditariarum carissimi in Christi filii nostri Leopoldi Romanorum regis in imperatorem electi provinciarum et ditionum calamitates, ecclesiasticorum et religiosorum, ac praesertim sanctimonialium, aliorumque christifidelium praecipites fugas, et strages virginum, et puerorum miserandam in servitutem, et, quod amarius deplorandum est, in apostasiae pudicitiaeque discrimina abductiones, civitatum, oppidorum et agrorum excidia, vastationes, direptiones et incendia, aliaque innumera mala, quibus nefarius Turcarum tyrannus immani ferociâ formidabilique suâ potentiâ nomen christianum delere molitur, apostolicae charitatis studio consideramus, vehementer ingemiscimus, atque inter moerores et suspiria vocem proferre, et spiritum ducere vix valemus. Nam quis adeo ferreo sit pectore cui tot malorum tristis facies gemitus et lacrymas non exprimat? Quis ad graviora, quae undequaque impendent, pericula non summo pavore concutiatur? Immitis enim ille tyrannus secundis armorum suorum initiis inflatus, nihilque sibi impervium iam fore confidens, Viennam Austriae, urbem celeberrimam ac munitissimam, et quae tumentes olim turcicorum armorum fluctus confregit, arctâ vehementique obsidione oppugnat, et tamquam inexplebilis bellua christianas omnes provincias spe iam devorat, mahumetanaequé perfidiae abominationem longe lateque propagare, ac Dei viventis Ecclesiam funditus destruere satagit. Verum Domino protegente, in cu-

1 Aliud iubilaeum universale indictum fuit antea ab eodem Pontifice in const. ed. MDCLXXXI, die 11 septembris, pont. V; et postea ab Alexandro VIII constitutione ed. MDCLXXXIX, die 11 decembris, pont. I.

ius manus est salvare in multis et in paucis, incassum cadent impiorum hostium perniciosi conatus, si divinam iram, quae hominum flagitiis provocata christianum populum hoc atroci bello tamquam virga furoris sui castigat, humili peccatorum confessione, dignisque poenitentiae fructibus placare, atque ad sacram misericordiarum Domini aram accedere, ardentibusque et concordibus supplicationibus opportunum auxilium implorare studuerimus. Non enim continet Dominus in irâ misericordias suas, sed homines per flagella vocat ad poenitentiam, ac propitiatur invocantibus eum in veritate. Adeamus itaque cum fiduciâ ad thronum gratiae, scindamus corda nostra cum lacrymis ad Deum, ieiuniis et eleemosynis orationum nostrarum vires intendamus, ac unanimi assiduâque deprecatione Patris misericordiarum et Dei totius consolationis opem invocemus, ut sociatis memorati Leopoldi regis, ac carissimi in Christo filii nostri Ioannis Poloniae regis illustris, aliorumque principum armis, nostrisque, qui quidquid in nobis est virium et consilii, in causae communis tuitionem conferre studemus, piis conatibus benedicere, fortissimisque Christi pugilibus, ad Viennae defensionem Turcarumque et aliorum infidelium repressionem, vires et fortitudinem, quae de caelo est, augere, ceterorumque potentissimorum regum et principum christianorum consilia et vires ad christiani nominis tutelam unire et sociare, ac inimicos suos dissipare, et in fugam convertere, prosperosque christianis armis successus largiri dignetur. Ut autem haec ferventius fructuosiusque fiant, priscum Romanae Ecclesiae omnium matris et magistrae morem sequentes, caelestium munerum thesauros, quorum dispensationem fidei nostrae commisit divina dignatio, in his urgentissimis Ecclesiae necessitatibus gravissimisque periculis aperire et largâ manu erogare decrevimus.

§ 1. Itaque, de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ex illâ ligandi et solvendi potestate, quam nobis Dominus, licet indignis, contulit, universis et singulis utriusque sexus christifidelibus in almâ Urbe nostrâ degentibus, qui solemni processioni, quam aliquâ die proximae venturae hebdomadae ab ecclesiâ S. Mariae supra Minervam ad ecclesiam eiusdem S. Mariae de Anima nuncupatam nationis Theutonicorum de eâdem Urbe, unâ cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus ac patriarchis, archiepiscopis et episcopis, quos in Romanâ Curiâ adesse contigerit, necnon christianorum regum et principum oratoribus apud nos existentibus, praelatis quoque et officialibus eiusdem Curiae, universoque clero et populo, benedicente Domino, agemus, devote interfuerint, vel S. Ioannis in Laterano, Principis Apostolorum, et S. Mariae Maioris dictae Urbis ecclesias seu basilicas, aut aliquam earum, intra spatium eiusdem vel proximae subsequentis hebdomadae saltem semel devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces ut supra effuderint, ac quartâ et sextâ feriis et sabbato alterius ex praedictis hebdomadis ieiunaverint, et peccata sua confessi, sanctissimum Eucharistiae sacramentum in dominicâ die immediate sequenti, vel aliâ die intra eamdem hebdomadam, reverenter sumpserint, ac pauperibus aliquam eleemosynam, prout unicuique suggeret devotio, erogaverint, ceteris vero extra Urbem praedictam ubicumque degentibus, qui ecclesias ab Ordi- Iubilaeum.

nariis locorum vel eorum vicariis seu officialibus, aut de eorum mandato, et ipsis deficientibus, per eos qui ibi curam animarum exercent, designandas, vel ecclesiarum huiusmodi aliquam, spatio duarum similiter hebdomadarum a publicatione designationis per Ordinarios vel eorum vicarios seu officiales vel alios ut praefertur faciendae decursurarum saltem semel visitaverint, ibique ut supra oraverint, ac quartâ et sextâ feriis ac sabbato alterius ex hebdomadis huiusmodi ieiunaverint, pariterque peccata sua confessi, ac in die dominicâ sequenti vel aliâ die intra eamdem hebdomadam sanctissimâ communione refecti fuerint, et pauperibus aliquam eleemosynam, ut praemittitur, erogaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, sicut in anno iubilaei visitantibus certas ecelesias intra et extra Urbem praedictam concedi consuevit, tenore praesentium concedimus et elargimur. Navigantes vero et iter agentes, ut, cum primum ad sua sese domicilia receperint, suprascriptis peractis, et visitatâ ecclesiâ cathedrali vel maiore aut parochiali loci eorum domicilii, eamdem indulgentiam consequi possint et valeant; regularibus autem personis utriusque sexus, etiam in claustris perpetuo degentibus, necnon aliis quibuscumque tam laicis quam ecclesiasticis saecularibus vel regularibus, etiam in carcere aut captivitate existentibus, vel aliquâ corporis infirmitate seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa confessarius ex iam approbatis a locorum Ordinariis ante praesentium publicationem, seu approbandis, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere quae ipsi poenitentes efficere poterunt, pariter concedimus et indulgemus.

De confessario, eiusque potestate.

§ 2. Insuper omnibus et singulis christifidelibus utriusque sexus, tam laicis quam ecclesiasticis saecularibus et regularibus cuiusvis Ordinis, congregationis et instituti, tam in Urbe praedictâ, quam extra eam ubique locorum ut praefertur degentibus, licentiam concedimus et facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quemcumque presbyterum confessarium, tam[1] saecularem, quam cuiusvis Ordinis et instituti regularem, ex approbatis ut praemittitur a locorum Ordinariis, qui eos ab excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris, a iure vel ab homine, quavis causâ latis seu inflictis, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, seu nobis et Sedi Apostolicae, etiam per litteras die Coenae Domiui legi solitas, et alias quascumque nostras aut Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis quomodocumque reservatis, et in foro conscientiae, et hac vice tantum, absolvere et liberare valeat, et insuper vota quaecumque (religionis et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare, iniunctâ tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentiâ salutari aliisque eiusdem confessarii arbitrio iniungendis.

Iniungitur iubilaei promulgatio.

§. 3. Quapropter tenore praesentium, in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus atque mandamus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis aliisque ecclesiarum praelatis, ac quibuscumque Ordinariis locorum ubicumque existentibus, eorumque vicariis et offi-

1 Vocem *tam* nos addimus (R. T.).

cialibus, vel, his deficientibus, illis qui curam animarum exercent, ut, cum praesentium litterarum transumpta seu exempla, etiam impressa acceperint, illa statim, et absque ullâ morâ, retardatione vel impedimento, per suas ecclesias vel dioeceses, provincias, civitates, oppida, terras et loca publicent et publicari faciant, ecclesiamque sive ecclesias visitandas designent. Non intendimus autem per praesentes super aliquâ irregularitate publicâ vel occulta, notâ, defectu, incapacitate seu inhabilitate quoquo modo contractâ dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi seu habilitandi, et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae, neque etiam easdem praesentes iis qui a nobis et Apostolicâ Sede vel ab aliquo praelato seu iudice ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu aliàs in sententias et censuras incidisse declarati vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus dictarum duarum hebdomadarum satisfecerint aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse aut debere.

Clausulae.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi, in certis tunc expressis casibus, ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, necnon regulâ nostrâ de non concedendis indulgentiis adinstar, ac quorumcumque Ordinum et congregationum seu institutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem Ordinibus, congregationibus et institutis, illorumque personis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis earumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac formam in eis traditam pro servatâ habentes, hac vice specialiter, nominatim et expresse ad effectum, praemissorum derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Ut autem praesentes litterae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, ubique locorum et gentium prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI augusti MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 11 augusti 1683, pontif. an. VII.

CXXIX.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium approbans alternativam inter Hispanos et Criollos Ordinis Minorum S. Francisci de Observantiâ in Indiis Occidentalibus[1].

1 De hac alternativâ vide Const. ed. MDCLXXVII, die 26 iunii, pont. I, et Const. edit. MDCLXXXIII, die 4 octobris, pont. VIII.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Marinus Sormanus minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod, cum causa alternativae inter fratres nativos Hispanos provinciarum Limanae et de las Charcas in Indiis Occidentalibus dicti Ordinis ex unâ et fratres Criollos nuncupatos earumdem provinciarum ex alterâ partibus iamdudum vertens a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositâ accerrime discussa fuisset, emanavit desuper ab eâdem Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In causâ Peruanâ alternativae, vertente inter patres[1] nativos Hispanos professos provinciarum Ss. XII Apostolorum Limae et S. Antonii Carcar. Ordinis Minorum Observantium sancti Francisci in Indiis Occidentalibus ex unâ et patres Criollos nuncupatos professos earumdem respective provinciarum partibus ex alterâ, de et super validitate et respective confirmatione ac executione decreti praedictae alternativae emanati in capitulo generali anni MDCLXIV, et per hanc sacram Congregationem et Breve sanctae memoriae Alexandri VII ac per subsequens capitulum generale anni MDCLXX confirmati, rebusque aliis, etc.: sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, partibus hinc inde in binis causae propositionibus pluries informantibus, reque mature discussâ, referente eminentissimo Columna, declaravit atque decrevit, praefatam alternativam esse confirmandam, prout praesentis decreti tenore confirmavit, omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui intervenerint, sanando. Contrariis quibuscumque minime obstantibus, etc. Romae, IX iulii MDCLXXXIII.

G. cardinalis CARPINEUS.

B. PANCIATICUS secretarius ».

Pontifex confirmat ut in rubrica. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Petrus Marinus minister generalis decretum huiusmodi, quo promptius executioni mandetur, atque ita multis incommodis, inquietudinibus et relaxationibus, quibus duae provinciae praedictae, occasione diutinae ventilationis causae huiusmodi, quae multis annis tam in capitulis generalibus Ordinis praefati, quam in Romanâ Curiâ agitata fuit, multipliciter vexantur, finis tandem imponatur, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Petri Marini ministri generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praemissorum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere,

1 Edit. Main. legit *partes* pro *patres* (R. T.)

ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, provinciarum et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, seu quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die VII septembris MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 7 septembris 1683, pontif. anno VII.

CXXX.

Conceduntur Congregationi Svevicae Ordinis sancti Benedicti privilegia omnia spiritualia ceterorum monachorum [1].

1 Similia privilegia concessa fuerunt monachis Congregationis Bavaricae ab Innocentio XII Const. MDCXCI, die 11 augusti, pont. I.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Militantis Ecclesiae regimini per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, praesidentes, religiosorum virorum Altissimi obsequiis sub suavi monasticae vitae iugo mancipatorum, uberesque in Ecclesiâ Dei fructus, adspirante superni favoris auxilio, proficere [1] iugiter satagentium, commodis et felicibus in viâ mandatorum Domini progressibus libenter consulimus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis incrementum, et animarum salutem in Domino expedire arbitramur.

Causa constitutionis.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii Alphonsus abbas monasterii Weingartensis de praesenti praesidens, ac ceteri abbates et monachi Congregationis Svevicae in Germaniâ Ordinis sancti Benedicti, quod, cum in monasteriis dictae Congregationis studia continua litteraria, zelus animarum, et labores in vineâ Domini, qui non tantum ad concionandum et fidelium confessiones assidue excipiendas, obeundaque passim onera parochialia, sed etiam ad haereticos, qui non raro se offerunt, ad fidem catholicam convertendos se extendunt, benedicente Domino, vigeant, ipsi exponentes, ut in huiusmodi piis et salutaribus operibus ferventiores et alacriores ad divini nominis laudem et gloriam, haeresum extirpationem, et sanctae matris Ecclesiae exaltationem de cetero persistant, plurimum cupiunt, pro maiori ipsorum monasteriorum splendore et decore, privilegia Congregationis Cassinensis, aliàs S. Iustinae de Padua, et aliarum Congregationum dicti Ordinis, eiusdem monasterii [2] ex huius sanctae Sedis apo-

1 Forsan *perficere* vel *producere* (R. T.)
2 Legerem *eisdem monasteriis* (R. T.).

stolicae indulgentiâ communiri[1]. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, quatenus monasteriis praefatis, ac aliis dictae Congregationi Sveticae[2] in futurum aggregandis, illorumque praesidentibus, visitatoribus, abbatibus, monachis et personis, praesentibus et futuris, ut omnibus et singulis privilegiis et indultiis spiritualibus praefatae Congregationi[3] Cassinensi, aliàs S. Iustinae de Padua, et aliis Congregationibus eiusdem Ordinis, ac illarum praesidentibus, visitatoribus, abbatibus, superioribus et monachis, ac personis quibuscumque, illarumque ecclesiis et monasteriis, etiam per viam communicationis vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac etiam per nos concessis et in futurum concedendis, ac quibus earumdem Congregationum abbates, superiores et monachi, necnon ecclesia[4] et monasteria huiusmodi de iure, usu et consuetudine, privilegio aut concessione apostolicâ, in genere vel in specie, ac tam coniunctim quam divisim, seu aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt, dummodo tamen sint in usu, nec revocata aut sub ullis revocationibus comprehensa existant, neque sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis aut constitutionibus apostolicis repugnent, pari modo uti, frui, potiri et gaudere valeant, perpetuo, concedere et indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio privilegiorum.

§ 2. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum, qui dilectum filium procuratorem generalem dictae Congregationis Cassinensis audiverunt, consilio, praefatae Congregationi[1] Sveticae, eiusque praesidenti, abbatibus et monachis, ceterisque personis dictae Congregationis, ut omnibus et singulis privilegiis et gratiis spiritualibus tantum, quibus potiuntur et gaudent Congregationes Cassinensis et aliae dicti Ordinis sancti Benedicti, potiri et gaudere possint, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus nostrâ et Cancellariae apostolicae regulâ de indulgentiis ad instar non concedendis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum.

1 Legerem *communicari* (R. T.).
2 Antea lectum fuit *Svevicae* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *Congregationis* (R. T.).
4 Aptius lege *ecclesiae* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *Congregationis* (R. T.).

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIII septembris MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 13 septembris 1683, pontif. anno VII.

CXXXI.

Indicuntur tres decimae super fructibus et pensionibus bonorum ecclesiasticorum totius cleri in universâ Italiâ et insulis ei adiacentibus, ob imminens bellum Turcicum [1].

Innocentius Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Exordium petitum a praesenti tunc christianae reipublicae statu.

§ 1. Cum ab ipso nostri pontificatus initio, ad quem divina clementia in altitudine divitiarum sapientiae et scientiae suae nos meritis licet impares evexit, malis undique afflictam scissamque discordiis christianam rempublicam videremus, ad Dominum in amaritudine cordis nostri clamavimus, eumque deprecati sumus, ut secundum multitudinem miserationum suarum redimeret nos a malis, et non daret haereditatem suam in perditionem et in opprobrium. Quod quidem postea eo ardentioribus votis efflagitavimus, quo rebus quotidie magis in deterius labentibus, omnia periculis prona esse videbantur; nam expugnatis iam ab effero Turcarum tyranno Varadino, Neuselio et Cameniccio munitissimis Hungariae et Paedoliae arcibus, et Cretae regno post diuturnum acerbissimumque bellum subacto, Germaniae, atque ipsimet Italiae cervicibus foedissimae servitutis iugum imminebat. Haec inter vota et curas pastoralis nostrae sollicitudinis, teterrimus hostis, atque in omnem occasionem rei bene gerendae semper intentus, immanissimo, si unquam antea, exercitu ex omni barbarorum colluvie comparato, ipsis rebellibus Hungaris deducentibus, Hungariam, Austriam atque iis conterminas provincias invasit, foedeque sacra et profana omnia igne ferroque populatus, ingenti quoque christianorum multitudine in servitutem redactâ, Viennam, Germanici imperii domicilium et publicae salutis propugnaculum, arctissimâ oppugnatione est aggressus, cum carissimus in Christo filius noster Leopoldus Romanorum rex in imperatorem electus ingruenti subitae tempestati nondum viribus par esset, et carissimus in Christo filius itidem noster Ioannes Poloniae rex illustris, magnique ducatus Lituaniae magnus dux, qui, periculi propinquitate et magnitudine ac nostris denique hortationibus excitus, foedus cum Caesare inierat, pluresque praeclari ex imperio principes et ordines nondum instructi paratique essent ad communem calamitatem repellendam. Nos igitur, pene desperatâ conclamatâque republicâ, ad Dominum enixius confugientes, maiores supplicationes per universam ecclesiam indiximus, ut in ieiunio et fletu audiret Deus, secundum magnam misericordiam suam, gemitus compeditorum, et solveret filios interemptorum, averteret iram suam

[1] Similes decimas habes, Urbani VIII const. ed. MDCXXXI, die 14 kal. februarii, pont. IX, Alexandri VII const. ed. MDCLX, die 24 martii, pont. VI, Clementis X const. ed. MDCLXXIV, die 12 martii, pont. IV. Infra vero in huius Pontif. const. ed. MDCLXXXVIII, die 25 novembris, pont. XIII, prorogatur praesens indictio.

a nobis, ipsamque emitteret in gentes et regna quae nomen suum non invocaverunt. Exaudivit Dominus preces populi sui, exsurrexit et dissipavit inimicos, piis fortissimisque christianorum principum copiis in virtute eius strenue pugnantibus. Qua sane admirabili victoriâ, in qua christianus populus ab acerbissimâ servitute pene redemptus praesentem Dei dexteram in attritione cordis agnovit, uti potius, quam frui opus est; publicâ nondum securitate firmatâ, et Turcico imperio immani mole suâ iustum adhuc omnibus timorem incutiente; nec enim dubitandum videtur, quin ab immiti hoste vindictae cupido et ob acceptam cladem furore percito bellum redintegrari quamprimum debeat. Nos quidem paternâ charitate nostrâ publicam causam, et praeclaros christianaeque religioni salutares fortissimorum principum conatus iuvare, ut par est, et prosequi cupientes, in tantis apostolici aerarii ob praestita iam a nobis eidem Leopoldo et Ioanni regi subsidia angustiis, ad cleri Italici et adiacentium insularum redditus, praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, animum adiicere cogimur.

Indictio dictarum decimarum super fructibus ecclesiasticis totius cleri Italiae.

§ 2. Maturâ igitur super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus deliberatione habitâ, de eorumdem consilio et assensu, indicimus et imponimus tres integras decimas infra quinquennium, ut infra persolvendas, omnium et quorumcumque fructuum, redditwum, proventuum, iurium, obventionum, distributionum quotidianarum, et emolumentorum ordinariorum et extraordinariorum, in quacumque re consistentium, undecumque, quomodocumque et qualitercumque, etiam ex pede altaris, aut aliàs quomodolibet et quovis modo provenientium et proventurorum, omnium et quarumcumque patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium, collegiatarum, ac parochialium, aliarumque ecclesiarum, necnon monasteriorum et conventuum, ac etiam mensarum patriarchalium, archiepiscopalium, episcopalium, abbatialium, capitularium et conventualium, prioratuum quoque, praepositurarum, praeceptoriarum, canonicatuum et praebendarum, dignitatum, personatuum, administrationum et officiorum, cappellaniarum, ceterorumque beneficiorum et bonorum ecclesiasticorum, etiam iurispatronatuum laicorum tam ex privilegio quam ex fundatione et dotatione, vel alio quocumque titulo, cum curâ et sine curâ, saecularium, et quorumvis Ordinum regularium, in titulum, commendam, administrationem, aut aliàs quomodolibet obtentorum et in posterum obtinendorum, sancti quoque Benedicti, S. Augustini, Cluniacensis, Cisterciensis, Praemonstratensis, S. Basilii, et, qui proprietates, redditusque certos ex privilegio vel aliàs possident Mendicantium, ac quorumcumque aliorum Ordinum, utriusque sexus, necnon Cassinensis, aliàs S. Iustinae de Padua, Carthusiensis, Lateranensis, Montis Oliveti, Camaldulensis, S. Salvatoris, Vallis Umbrosae, Silvestrinorum, Caelestinorum, Cisterciensium in Longobardia, ac clericorum regularium Societatis Iesu, aliarumque congregationum, societatum et institutorum regularium exemptorum et non exemptorum; et insuper hospitalium etiam pauperum hospitalitatem non exercentium, seu bona et redditus ultra infirmorum necessitates et alia pro quibus instituta sunt pia officia exercenda possidentium, necnon B. Mariae Theutonicorum, S. Lazari de Altopassu, et aliarum militiarum in universâ Italia et insulis Italiae adiacentibus consistentium, secundum verum annuum valorem fructuum, reddi-

tuum, proventuum et aliorum praefatorum, nisi aliter cum Sede et Camerâ Apostolicâ, et pro eâ cum dilecto filio nostro Paluzio titulo S. Chrysogoni presbyteri cardinalis de Alteriis nuncupato sanctae Romanae Ecclesiae camerario nunc et pro tempore existenti fuerit concordatum, exceptis dumtaxat eiusdem S.R.E. cardinalibus ob assiduos magnosque labores, quos Ecclesiae universali impendunt, gravissimaque quae[1] tuendae dignitatis causâ sustinent onera, et quia iam praeventive notabiles pecuniarum summas in memoratam causam contulerunt, ac militibus sancti Ioannis Hierosolymitani, qui pro christiani orbis defensione adversus Turcas praefatos semper gerunt bella, necnon illis parochialibus ecclesiis, quae, etiam computatis incertis et aliis supra expressis, triginta unius ducatorum auri de camerâ cum uno quarto alterius ducati paris, aliisve beneficiis, quae, computatis praefatis incertis et distributionibus quotidianis, septem ducatorum similium valorem annuum non excedunt, dummodo tamen parochialium seu beneficiorum huiusmodi titulares unà cum illis alia beneficia ecclesiastica sive annuas pensiones valorem praedictum coniunctim excedentia non possideant seu percipiant, quia tunc illos ad easdem decimas solvendas obligatos et adstrictos esse declaramus.

Indictio earundem decimarum super pensionibus, a qua excipiuntur cardinales et milites Hierosolymitani.

§ 3. Ac etiam indicimus et imponimus tres similes decimas omnium et quarumcumque pensionum annuarum super quibusvis fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus, emolumentis et distributionibus supradictis, sive, earum loco, fructuum, reddituum, proventuum, obventionum, emolumentorum, ac distributionum huiusmodi in favorem quorumcumque, non tamen cardinalium ac militum sancti Ioannis Hierosolymitani praedictorum, reservatarum et assignatarum seu translatarum, aut reservatorum et assignatorum seu translatorum, ac reservandarum et assignandarum seu transferendarum, aut reservandorum et assignandorum vel transferendorum, percipiendas, exigendas et levandas ab omnibus et quibuscumqne patriarchis, archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, ac ceteris cuiuscumque dignitatis, gradus, status, ordinis, militiae et conditionis personis, infrascripto quinquennio durante praefata quocumque iure et titulo obtinentibus et obtenturis, ac reservata et assignata seu translata habentibus seu habituris, necnon oeconomis, administratoribus perpetuis et temporalibus, usufructuariis, ac fructus, pensiones, res et alia huiusmodi iura ex quacumque causâ sibi apostolicâ auctoritate in toto vel in parte reservata seu translata habentibus et habituris, saecularibus et regularibus Ordinum, constitutionum[1], militiarum et hospitalium praefatorum (non tamen sancti Ioannis Hierosolymitani), necnon ab ipsis ecclesiis, capitulis, conventibus, ordinibus, congregationibus, collegiis, hospitalibus, militiis, mensis, massis et locis, quocumque privilegio, exemptione reali, personali et mixtâ, antiquâ et immemorabili, pacificâ et continuatâ suffultis.

Solutionum decimarum termini.

§ 4. Quas omnes decimas praedictas solvere obligatos, ut praefertur, easdem intra quinquennium proximum quinque aequalibus solutionibus, pro primâ videlicet intra proximum diem festum Apparitionis sancti Michaëlis archangeli mensis maii proxime futuri, et successive, pro reliquis quatuor solutionibus, singulo quoque cum[2] ratam partem, intra festum huiusmodi cuiuslibet anni im-

1 Vocem *quae* nos addimus (R. T.).

1 Potius lege *congregationum* (R. T.).
2 Potius lege *anno* pro *cum* (R. T.).

mediate, usque ad totalem solutionem, Camerae praedictae et illius depositario generali ad id constituendo omnino volumus persolvisse. Subcollectoribus autem decimarum huiusmodi extra Urbem nostram ut infra deputandis, ne ultra taxam competentis salarii, in eorum deputationum litteris patentibus designandam, etiam petere vel praetendere aut percipere audeant, specialiter et expresse, ac sub poenis in contravenientes arbitrio eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae camerarii infligendis, prohibemus: eiusdem vero depositarii munus erit sedulo curare, ut, quidquid pecuniarum ex decimis colligetur, id diligenter, fideliter asservetur, de mandato nostro speciali in praefatos usus dumtaxat, nec alios, erogandum. Quicumque vero adeo indurato corde et ratione carens extiterit, quod non sit factus alieno periculo cautus, et tantâ avaritiâ arserit, ut, quod gratis ab Ecclesiâ accepit, particulam accepti eiusdem periclitanti reddere recusaverit, decimas huiusmodi nullo modo, vel non[1] integre, scienter, aut non secundum verum annuum valorem fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum et emolumentorum, vel concordiam cum Sede et Camerâ praedictis ut praefertur ineundam, sive in terminis constituendis non exhibuerit, seu in illorum exhibitione malitiam commiserit vel fraudem, si ecclesiarum antistes fuerit, suspendimus a divinis; capitula vero, conventus, congregationes, societates et collegia ecclesiastico interdicto supponimus; ac singulares personas, antistite inferiores, excommunicationis sententiâ innodamus, ac in poenâ privationis tam beneficiorum quam pensionum ipso facto incurrisse declaramus. Ceterum ad praedictas decimas consequendas praecipimus etiam omnibus conductoribus, censuariis et affictuariis proprietatum, fructuum, rerum et iurium praedictorum, etiam huiusmodi pensionibus oneratorum, ut memoratas decimas nomine dominorum ac pensionariorum ad computum suae cuiusque locationis, omnibus vero possessoribus et usufructuariis, et aliis pensiones seu fructus aliaque praedicta solvere debentibus, ut ipsi etiam decimas pensionum huiusmodi nomine pensionariorum Camerae et depositario praedictis integre persolvant.

1 Vocem *non* nos addimus (R. T.).

§ 6. Decernentes decimas fructuum, reddituum, proventuum et aliorum iurium praedictorum secundum verum valorem annuum, alias vero pensionum decimas ad eamdem rationem trium decimarum durante dicto quinquennio praestari debere, et secundum eam praedictos omnes in solidum cogi posse, ipsarumque decimarum procuratores, sive exactores, a quibuslibet integre exigendi optionem facultatemque habere, omnesque et singulos pensionarios, quacumque auctoritate, dignitate, praeeminentiâ praefulgeant (cardinalibus ac militibus sancti Ioannis Hierosolymitani praefatis ob causas supra expressas tantum exceptis) ad ipsarum decimarum solutionem, pro ratâ cuiuslibet pensionis, teneri et obligatos esse, neque ullum ius et actionem, etiam in vim cuiuscumque pacti et conventionis, quantumvis ex causâ onerosâ, vel donationis, iuramenti, obligationis cameralis, augmenti pensionum, et cuiusvis alterius quantumvis inexcogitatae cautelae et pactionis, etiam a Sede Apostolicâ, in genere vel in specie, atque individualiter cum illarum et illorum inserto tenore approbatorum et confirmatorum, ac forsan praefato quinquennio durante approbandorum et confirmandorum, aliquid aliquando ab his titularibus repetendi competere; sed ipsos pensionarios ad decimarum huiusmodi

Modus exigendi praescribitur.

solutionem pro ratâ suae cuiuslibet pensionis, praefato quinquennio durante, ac per eos, ad quos spectat et pro tempore spectabit, cogi et compelli posse seu debere. Omnes vero confessiones et quietantias receptionis decimarum a procuratoribus et ministris Camerae praedictae tam conductoribus, censuariis et affictuariis nomine suorum principalium, quam etiam ipsis, necnon possessoribus, usufructuariis et aliis pensiones seu fructus solvere debentibus nomine pensionariorum faciendas, perinde valere, atque in iudicio et extra illud ubique locorum fidem facere, ac si ipsismet principalibus et pensionariis praesentibus et solventibus factae et exhibitae fuissent. Conductores autem, qui pretium locationis dominii legitime anticipaverint, locationem suam huiusmodi, quam quoad hoc prorogamus, usque ad integram satisfactionem, ut prius, etiam adveniente successore, continuare debere.

Clausula sublata et decretum irritans.

§ 7. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum sacri palatii apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, Sedisque Apostolicae nuncios, in quavis instantiâ, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus et declaramus.

Facultates collectoris generalis.

§ 8. Ut autem omnia praedicta, sicut causa urgens postulat, diligenter et fideliter executioni demandentur, praefatum Palutium cardinalem camerarium, cuius integritas, fides atque experientia notaque devotio iam pridem nobis perspecta sunt, generalem omnium decimarum praedictarum collectorem in Italia et insulis illi adiacentibus huiusmodi, cum omnibus et quibuscumque privilegiis, iurisdictionibus, quae omnes alii antehac huiusmodi collectores habuerunt, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, constituimus et deputamus, eique plenam, liberam et absolutam facultatem et auctoritatem tribuimus omnes ipsas decimas Camerae praedictae nomine procurandi; praedictos omnes, tam coniunctim quam divisim, ad illarum integram solutionem, ut praedictum est, faciendam, etiam per edictum locis publicis affigendum, monendi et requirendi; non parentes, fraudantes et ceteros contumaces in censuras et poenas praedictas incidisse, servatâ formâ Concilii Tridentini, declarandi; proprietates, res, fructus et alia bona ipsorum etiam manu regiâ apprehendendi et usque ad condignam satisfactionem retinendi; contradictores, perturbatores et rebelles quoscumque, eisque auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, quovis quaesito colore praestantes, cuiuscumque dignitatis, gradus et ordinis fuerint, praedictis aliisque censuris et poenis ecclesiasticis, necnon pecuniariis, ceterisque iuris et facti remediis compellendi, illasque etiam iteratis vicibus aggravandi; dignitatibus, beneficiis et officiis omnibus privandi et amovendi, ad futura inhabiles faciendi, interdictum ecclesiasticum apponendi, auxiliumque brachii saecularis quandocumque opus fuerit invocandi; illos vero, qui resipuerint, ac debite satisfecerint, ab omnibus censuris et poenis supradictis in formâ Ecclesiae consuetâ absolvendi, super irregularitate forsan incursâ, dummodo tamen in contemptum clavium non celebraverint, dispensandi, et ad pristinum statum omnino restituendi; praeterea collectores et subcollectores viros ubique providos ac fide et facultatibus locupletes et solertes in omnibus

civitatibus, terris et provinciis Italiae et insularum illi adiacentium huiusmodi, quoquot viderit expedire, cum simili vel limitatâ, non tamen absolvendi, potestate, constituendi, eumque vel eos eius arbitrio revocandi, negligentes et morosos removendi, ac alium seu alios subrogandi quotiescumque ei videbitur, ac ab eis eorumque haeredibus et successoribus administrationis rationes exigendi, in delinquentes et suspectos, per se vel alium seu alios, et etiam simpliciter et de plano, ac sine strepitu et figurâ iudicii, inquirendi, et meritis poenis puniendi, modos et formas in praedictis servandos praescribendi, dubia quaecumque in praemissis forsan oritura declarandi, ac prorsus omnia et quaecumque circa ea necessaria et opportuna faciendi, statuendi et exequendi, etiamsi talia forent quae mandatum exigerent magis speciale quam praesentibus est expressum: eâ tamen conditione adiectâ, quod collectores et subcollectores deputandi seu substituendi huiusmodi, per deputationem seu substitutionem de eorum personis ut praefertur faciendam, nullo modo censeantur exempti a solutione trium decimarum praedictarum, quas ratione ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum, seu pensionum per eos obtentorum solvere debebunt.

Clausulae derogatoriae.

§ 9. Non obstantibus felicis recordationis praesertim Pauli III ac Gregorii XIII, quibus inter alia cavetur quod clerici regulares Societatis Iesu a solutione decimarum huiusmodi exempti esse debeant, ac B. Pii V duodecim congregationibus praefatis ex titulo oneroso parem exemptionem concedentis, et Bonifacii VIII, Romanorum Pontificum etiam praedecessorum nostrorum, de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, et aliis apostolicis constitutionibus, necnon ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum, congregationum, hospitalium, militiarum et locorum praedictorum, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, exemptionibus, etiam in corpore iuris clausis, immunitatibus, litteris apostolicis, ordinibus, congregationibus, militiis, monasteriis, conventibus, regularibus, locis, capitulis, dignitatibus, aliisque quibusvis personis supradictis tam saecularibus quam regularibus, generaliter vel specialiter, sub quacumque formâ et verborum expressione, ab eâdem Sede, etiam causâ concordiae aut remunerationis laborum, vel titulo oneroso, aut ex qualibet aliâ causâ, etiam hîc non expressâ et necessario exprimendâ, concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie latissime et plenissime ac specialiter et expresse pro hac piâ causâ derogamus, contrariis quibuscumque: seu si praelatis et personis praedictis, eorumque ecclesiis et locis, vel quibusvis aliis communiter aut divisim a praefatâ sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, necnon personis, eorumque nominibus et cognominibus, ecclesiis, monasteriis et ordinibus ac locis hu-

iusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, in genere vel in specie, quandocumque concessis, confirmatis et innovatis, etiam solutionem decimarum aliàs quam secundum antiquam taxam, et nisi in universali decimarum per orbem impositionem fieri prohibentibus, necnon promissionibus, applicationibus, donationinibus, obligationibus, iuramentis, renunciationibus, vinculis et cautelis, in assignatione praedictarum pensionum factis, quibus per impositionem decimarum huiusmodi neminem, neque eas, quoad praemissa, contra quemcumque locum habere, similiter declaramus: aliisque indultis, litteris apostolicis, generalibus vel specialibus, cuiuscumque tenoris existant, per quae praesentibus non expressa aut omnino non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus eorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quae omnia contra praemissa nolumus cuiquam in aliquo suffragari: necnon aliis huiusmodi impositionibus et concessionibus ad tempus nondum elapsum, si quae sint facta, ceterisque contrariis quibuscumque.

Si cessent decimae, reddatur solutum.

§ 10. Ut vero subsidia huiusmodi magis prompta haberi possint, et decimas praedictas solvere debentes ad compositionem cum dictà Camerà Apostolicà deveniendum peramplius invitentur, statuimus et decernimus, quod, si ante quinquennii praedicti terminationem decimarum solutio ut infra cessaverit, eadem Camera Apostolica ad restitutionem et refectionem pecuniarum, ab eisdem decimis provenientium, illis, qui, ut praefertur, cum eà concordaverint, faciendam, pro ratà tamen temporis ante dicti quinquennii lapsum decursi et summae per eos solutae, omnino teneatur. Et insuper volumus quod, si, favente Deo, causae propter quas decimarum praedictarum impositio emanavit, ante quinquennium huiusmodi cessaverint, etiam decimarum huiusmodi solutio cesset et cessasse censeatur eo ipso. Insuper in percipiendis decimis praedictis Constitutionem recolendae memoriae Clementis Papae V similiter praedecessoris nostri in Concilio Viennensi editam, quod decimae ad monetam currentem communiter levari, nec calices, libri, ceteraque ecclesiarum ornamenta divino cultui dicata ex causà pignoris capi, percipi vel distrahi, aut aliàs quomodolibet occupari debeant, ubique volumus observari. Quin etiam praecipimus, ne quisquam, etiam plura quanticumque valoris beneficia ecclesiastica, seu plures pensiones aut fructus, seu talia mixtim obtinens, pro litterà et sigillo quietantiae universalis, si illam habere voluerit, ultra unum carolenum, conficientem quatrenos triginta septem monetae romanae, solvere teneatur, nec ad aliud onus etiam praetextu cambii uspiam compellatur. Volumus autem, immo iubemus, quod decimae praefatae integre, tam hìc in Urbe, quam extra, absque ullà ratae deductione (praeterquam ratam competentis salarii in subcollectorum, in partibus deputandorum, litteris patentibus, ut praefertur, designandam, quae summam quatuor pro centenario non excedat), penes eiusdem Camerae Apostolicae depositarium deponantur, non obstante quacumque consuetudine in similibus impositionibus et exactionibus hactenus in favorem quarumcumque personarum, de quibus specialis, specifica, expressa et individua mentio facienda esset, tam ratione officiorum quam laborum, quamdam ratam ex eisdem decimis exactis percipiendi observatà. Ceterum, volentes illos, quos Dei timor a malo non revocat, saltem formidine poenae et publicà disciplinà

compescere, omnes et singulos cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel consuetudinis fuerint, etiamsi pontificali dignitate potiantur, qui de huiusmodi exigendis decimis aliquid usurpare seu subtrahere, aut sibi ratione ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum seu pensionum per eos obtentorum, ut praefertur, retinere, aut illas exigendo, colligendo vel conservando fraudem vel deceptionem aliquam committere maliliose praesumpserint, suspendimus; necnon interdicimus a divinis ac maioris excommunicationis, etiam privationis ecclesiarum, monasteriorum et beneficiorum quae obtinent et pensionum quas percipiunt, necnon inhabilitatis ad illa et alia in posterum obtinenda, sententias, censuras et poenas incurrere volumus ipso facto: itaut ab eadem excommunicatione ab alio quam Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Transumptorum fides.

11. Quia vero difficile nimis esset praesentes litteras ad singula quaeque loca et quocumque illis opus fuerit perferre, volumus ut illarum exemplis, etiam impressis, et notarii publici manu subscriptis, et Palutii cardinalis camerarii praefati seu alterius ab eodem deputati collectoris, seu praelati ecclesiastici, eiusque curiae sigillo obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ubique locorum adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Praesentium publicatio.

12. Ut autem praesentes ad communem notitiam deducantur, eas valvis ecclesiae S. Ioannis Lateranensis, basilicarum Principis Apostolorum et S. Mariae Maioris de Urbe, et Cancellariae Apostolicae affigi seu appendi faciemus, quae se suo quasi sonoro praeconio et patulo iudicio publicabunt, ut ii, quos praemissa contingunt, quod ad ipsos non pervenerint aut ea ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere seu ignorantiam allegare: cum non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

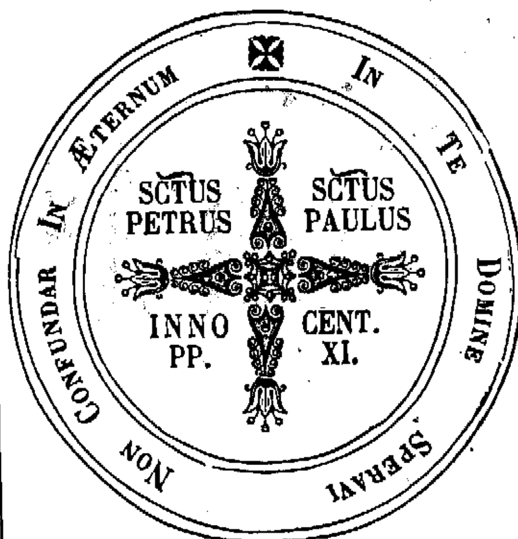
Sanctio poenalis.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam indictionum, impositionum, suspensionis, suppositionis, innodationis, decreti, concessionis, impartitionis, prorogationis, constitutionis, deputationis, tributionis, declarationis, voluntatis et praecepti nostrorum infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXIII, V kalendas octobris, pontificatus nostri anno VII.

Dat. die 27 septembris 1683, pontif. anno VII.

✠ EGO INNOCENTIUS
CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

† Ego Nicolaus episcopus Ostiensis cardinalis Ludovicus maior poenitentiarius.

† Ego Alderanus episcopus Portuensis cardinalis Cybo.
†
† Ego Petrus episcopus Tusculanus cardinalis Ottobonus.
† Ego Carolus episcopus Sabinensis cardinalis Pius.
† Ego Aloysius tituli S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis Homodeus.
† Ego Franciscus cardinalis Albitius.
† Ego Decius tituli S. Mariae Transtyberim presbyter cardinalis Azzolinus.
†
†
† Ego Iacobus tituli S. Mariae in Aracaeli presbyter cardinalis Franzonus.
†
†
† Ego Palutius tituli S. Chrysogoni presbyter cardinalis de Alteriis S. R. E. camerarius.
†
†
†
†
† Ego Iacobus tituli S. Ioannis et Pauli presbyter cardinalis Rospigliosus.
†
†
†
† Ego Gaspar tituli S. Sylvestri in Capite presbyter cardinalis Carpineus.
† Ego Caesar tituli SS. Trinitatis de Montibus cardinalis d'Estrés.
†
†
†
†
† Fridericus tituli S. Marcelli cardinalis Columna.
† Franciscus tituli S. Matthaei in Merulana presbyter cardinalis Nerlius.

†
† Ego Alexander tituli S. Priscae presbyter cardinalis Crescentius.
†
†
† Ego P. tituli S. Mariae supra Minervam cardinalis de Norfolcia.
† Ego Ioannes Baptista tituli S. Caeciliae presbyter cardinalis Spinula.
†
†
†
†
† Ego Raymundus tituli S. Stephani in Monte Caelio presbyter cardinalis Capisuccus.
† Ego Fr. Laurentius Basilicae Ss. Duodecim Apostolorum presbyter cardinalis de Laurea.
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
†
† Ego Franciscus S. Mariae in Via-Lata diaconus cardinalis Maildachinus.
† Ego Carolus S. Mariae in Cosmedin diaconus cardinalis Barberinus.
† Ego Paulus S. Georgii diaconus cardinalis Sabellus.
†
† Ego Felix S. Eustachii diaconus cardinalis Casanatte.
† Ego Petrus S. Mariae in Domnica diaconus cardinalis Basadonna.

† Ego Urbanus S. Nicolai in Carcere Tulliano diaconus cardinalis Sacchettus.

† Ego Ioannes Franciscus S. Angeli in Foro Piscium diaconus cardinalis Ginettus.

† Ego Benedictus S. Mariae in Porticu, diaconus cardinalis Pamphilius.

†

†

†

†

CXXXII.

Confirmantur litterae patentes ministri generalis Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ, et decretum cardinalis protectoris, circa exequutionem alternativae in provinciis Limana et de las Charcas[1].

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.**

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Marinus Sormanus minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod, cum nos per quasdam nostras in simili formâ Brevis litteras decretum in causâ alternativae inter fratres nativos Hispanos et fratres Criollos nuncupatos provinciarum Limanae et de las Charcas in Indiis Occidentalibus dicti Ordinis vertente a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositâ emanatum confirmassemus, ipse Petrus Marinus minister generalis executionem alternativae ac decreti et litterarum nostrarum huiusmodi dilectis etiam filiis commissariis suis generalibus tam Indiarum in curiâ carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici residenti, quam provinciarum Peruntinarum Ordinis praedicti, cum nonnullis praeceptis et ordinationibus demandavit per quasdam suas patentes litteras desuper expeditas, tenoris qui sequitur, videlicet:

Patentes ministri generalis in quibus referuntur ortus et progressus controversiae dictae alternativae. « Frater Petrus Marinus Sormanus a Mediolano, ex-guardianus Hierosolymitanus, ac totius Ordinis seraphici patris nostri Francisci minister generalis et servus, etc.

Exigit a nobis muneris nostri debitum, ut, quae[1] pro felici concreditae nobis religionis seraphicae gubernio vel a praedecessoribus nostris vel a capitulis generalibus sive etiam ab Apostolicâ Sede sancita sunt, omnimodam sortiantur executionem et observantiam, eaque prae ceteris, quae pro eliminandis discordiis, et concordiâ ac pace inter religiosos tuendâ ac manutenendâ, ordinata sunt. Huius praecipue finis intuitu in capitulo generali hîc Romae celebrato mense iunii MDCLXIV, instantibus custodibus et proministris septem nostrarum Observantiae provinciarum regni Peruani in Indiis Occidentalibus, utroque annuente definitorio, partibusque auditis, fuit decretum sub die V eiusdem mensis, ut in ipsis fieret alternativa inter religiosos Hispanos dictarum provinciarum filios et religiosos nationales vulgo Criollos nuncupatos, eo modo quo introducta fuerit in provinciis Mexicanis seu Novae Hispaniae. Huic decreto annuentibus ceteris, solum se opposuit Limanae provinciae prominister, qui cum, auditus ab eodem capitulo generali, nihil relevans

1 De hac alternativâ vide Constitutiones et decreta laudata in ipsis patentibus. Constitutione vero ed. MDCXXXIV, die 20 aprilis, pont. VIII, habetur reformatio alternativae pro provinciâ S. Iacobi in Hispania.

1 Male edit. Main. legit *utque* pro *ut, quae* (R. T.).

deduxisset, prodiit secundum dicti capituli decretum, quo praecipiebatur dictam alternativam omnino stabiliri; ac successive iidem custodes et prioministri non solum sub die VI eiusdem mensis obtinuerunt a sacrâ Congregatione super episcopos et regulares praepositâ praefati capituli generalis decreti approbationem et confirmationem cum executionis mandato, sed etiam pro maiori sancitae legis firmitate a SS. D. N. Alexandro Papa VII apostolicâ auctoritate muniri ac roborari supplicaverunt et obtinuerunt per Breve datum die XX eiusdem mensis iunii MDCLXIV. Verum dicto decreto, unâ cum praefatis confirmationibus, necnon schedulâ maiestatis regis nostri catholici in Limanae provinciae definitorio exhibitis, parere renuentibus religiosis Criollis, iterum fuit habitus recursus ad capitulum generale anno MDCLXX Vallisoleti celebratum, in quo iterum partibus auditis, perpensâque dictae alternativae necessitate, ipsam confirmavit novo decreto, cuius executionem et observantiam reverendissimo patri commissario generali Indiarum in curiâ catholicae maiestatis residenti serio inculcavit. Cum autem Criolli dictae provinciae Limanae, quibus tunc primum adhaesit Charcarum provincia, iterum opposuissent se hactenus opportune non potuisse contra praefatum decretum rationes pro ipsis facientes adducere, congregatio generalis Toletana de anno MDCLXXIII, ad quam dicti Criolli provocaverant, mandavit ut dictarum provinciarum definitoria in proximo capitulo generali desuper informarent, suspensâ interim alternativae executione. Capitulum igitur generale anno MDCLXXVI Romae congregatum, ut omnem imposterum controversiarum praecideret occasionem, huiusmodi causam in reverendissimos patres tunc temporis ministrum generalem praedecessorem nostrum ac commissarium pariter generalem Indiarum in curiâ catholicae maiestatis residentem compromisit, ut Matriti, habitis eorum quae desiderabantur notitiis, providerent ac disponerent, prout in Domino magis censuissent expedire. Quo quidem compromisso a partibus acceptato, ne contingeret de illius validitate aliquando dubitari, quasi obstaret decretum suspensivum quod praefato anno MDCLXIV ex recursu solius prioministri provinciae Limanae ab hac sacrâ Congregatione prodierat, proinde Criolli utriusque provinciae Limanae scilicet et Charcarum unitim eidem sacrae Congregationi supplicaverunt, quatenus, hoc decreto de medio sublato, totius negotii alternativae decisionem praedictis patribus compromissariis remittere dignaretur; annuitque eorum votis sacra Congregatio per suum decretum expeditum die XII iunii MDCLXXVI. Huius decreti vigore et praefati compromissi per capitulum generale facti, iidem reverendissimi patres compromissarii, auditis in Curiâ Matritensi partibus hinc inde informantibus per quasi unius anni spatium, ponderatisque utriusque allegatis, ordinaverunt et statuerunt, non solum in utrâque provinciâ stabiliendam ac servandam esse alternativam inter religiosos natos in Indiis et natos in Hispaniis, sed etiam formam ipsam practicandi in Limanâ provinciâ decreverunt; ut scilicet provincialis uno triennio eligatur ex unâ parte, adeo ut, si obierit, vel aliâ de causâ, durante triennio, vacaverit, minister vicarius provincialis usque ad celebrationem capituli sit et eligatur ex eâdem parte; alio vero triennio eligatur et sit ex alterâ, servatâ eâdem formâ; custos vero si adfuerit, eligatur et sit ex illâ parte ex qua non est provincialis, in dictâ

formâ; et ex quatuor definitoribus, duo semper ex unâ, et duo reliqui ex alterâ parte sint et eligantur; quo vero ad guardianos et alia officia de voto eligantur indifferenter et ex utrâque parte secundum qualitatem meritorum et idoneitatem personarum, itaut guardianus domus principalis semper alternetur ex utrâque parte de triennio in triennium; et omni tempore (praeter provincialem, aut custodem, et duos definitores) eligantur et adsint ex minori parte saltem decem ad guardianatus et officia de voto, ad hoc ut ex illis maiori libertate possint eligi duo definitores; quoad lecturas autem et alia officia tam honoris quam oneris eligantur indifferenter, servatâ iustitiâ distributivâ, et habito respectu maiorum meritorum et maioris idoneitatis iuxta constitutiones generales Ordinis, onerantes in hoc electorum conscientias. Idem pariter decreverunt pro provinciâ S. Antonii de las Charcas, cum hac solâ differentiâ, quod, attento minori numero officiorum de voto, ordinaverunt, quod decem officia de voto, quae pro provinciâ Limana mandarunt dari minori parti in provinciâ de las Charcas, dentur tantum sex, ut latius in decreto per dictos patres compromissarios dato et publicato in conventu S. Francisci Matriti XXVI aprilis MDCLXXVII. Quod quidem decretum, ut firmius subsisteret, ac debitae mandaretur executioni, religiosi Hispani duplex Breve a SS. D. N. Innocentio XI impetrarunt, alterum sub die XXVI iunii MDCLXXVII praefati decreti confirmativum, alterum vero sub die VI iulii eiusdem anni, in quo committitur archiepiscopo Limano, ut ad proxime recensiti Brevis confirmativi executionem procederet procedique faceret, atque inobedientes et refractarios, non solum censuris, verum etiam invocato brachii saecularis auxilio, compesceret et ad parendum compelleret. His omnibus religionis, Summi Pontificis, imo etiam et regiis mandatis ac dispositionibus quomodo restiterint dictarum provinciarum religiosi Criolli, sicuti dolentes accepimus, ita modeste uti notorium reticemus. Obtinuerunt tandem mense ianuarii praeteriti anni MDCLXXXII ab hac sacrâ Congregatione mandatum, ut huiusmodi negotium, toties discussum ac definitum, iterum proponeretur in capitulo generali, quod in mense maii eiusdem anni Toleti congregandum erat, pro voto consultivo tantum; ad cuius mandati executionem, partibus pluries auditis, emanavit votum quod dicta alternativa non solum conducat, imo sit omnino necessaria ex rationibus in eo productis. Comparuerunt demum in hac Romanâ Curiâ dilecti filii nostri pater frater Antonius Fernandez et pater frater Martinus Moreno cum procurationis mandato ex parte Criollorum utriusque provinciae Limanae et de las Charcas pro causae terminatione apud sacram Congregationem EE. RR. S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, in qua, auditis in causâ propositionibus, partibus pluries informantibus, emanavit tandem decretum pro dictae alternativae confirmatione, quod SS. D. N. Innocentius Papa XI confirmavit suis litteris in formâ Brevis expeditis tenoris sequentis, videlicet: *Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.* Exponi nobis, etc.[1] Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die VII septembris MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VII.

Mandatum ministri generalis, ut omnino servetur dicta alternativa.

Nos igitur, ex praefatae apostolicae confirmationis decreti in pleno eminentissimorum S. R. E. cardinalium congressu facti lecturâ, considerantes

1 Reliqua vide supra, pag. 505 (R. T.).

attente, nullum dilectis filiis nostris dictarum provinciarum Limae et de las Charcas religiosis Criollis relinqui subterfugium ad prompte non obediendum religionis determinationibus, eminentissimorum S. R. E. cardinalium et apostolicis decretis, necnon maiestatis regis nostri catholici piae voluntati in dictâ alternativâ admittendâ et exequendâ, eo vel maxime, cum omnes iuris et facti defectus, si qui forte in praefatis sanctionibus irrepserint, fuerint per sacram Congregationem et apostolicam auctoritatem in praeinserto decreto et Brevi sanati, ac, contrariis quibuscumque non obstantibus, dicta alternativa confirmata, cupientes propterea utriusque antedictae provinciae quieti ac paci consulere, ac dissentiones et discordias ex huiusmodi causâ exortas de medio tollere, et praedictae alternativae executione ac stabilitate omnibus scandalorum occasionibus obviare: hinc plurimum nobis dilectis reverendissimo patri commissario generali Indiarum in curiâ maiestatis catholicae residenti ac commissario pariter generali in provinciis de el Perù (qui pro tempore fuerit) per praesentes committimus ac serio inculcamus, ut dictam alternativam modo quo supra expressam in praefatis provinciis Ss. XII Apostolorum Limae et S. Antonii de las Charcas, in executionem religionis ac sacrae Congregationis imo et apostolicorum decretorum, omnibus iuris et facti remediis adhibitis, introduci, acceptari, practicari, ac imposterum formiter servari mandent et pro viribus satagant, prout nos praesentium vigore et officii nostri auctoritate introduci, acceptari, practicari ac imposterum formiter servari mandamus; ac districte praecipimus dilectos filios nostros utriusque provinciae religiosos Criollos, uti servus rogantes, uti frater hortantes, uti pater commonentes, ac uti superior, et legitimus (licet indignus) sancti patris nostri Francisci successor, ipsis in virtute Spiritus Sancti ac sub districto praecipientes sanctae obedientiae merito, et sub poenis contra inobedientes sancitis, ut dictae alternativae tandem acquiescentes, necnon religionis, Sanctae Sedis, maiestatis regis nostri catholici, ac nostris obtemperantes mandatis, se veros ac legitimos sancti patris nostri Francisci filios ostendant. Datum Romae, in conventu nostro S. Mariae apud Aramcaeli, die x septembris, anno MDCLXXXIII. Fr. PETRUS MARINUS minister generalis, etc. De mandato suae reverendissimae, Fr. SEBASTIANUS DE ARROYO secretarius generalis Ordinis ».

Decretum cardinalis protectoris pro confirmatione et exequutione relati mandati.

Et subinde venerabilis frater noster Alderanus episcopus Portuensis eiusdem S. R. E. cardinalis Cybo nuncupatus, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protector, memoratis commissariis generalibus commisit ut praeinsertas patentes litteras fideliter exequerentur et observari facerent, cum facultate procedendi, adversus inobedientes et rebelles, ad censuras ecclesiasticas, aliasque poenas in statutis Ordinis praescriptas, etiam appellatione remotâ, et aliâs, prout plenius continetur in ipsius Alderani episcopi cardinalis et protectoris decreto desuper edito tenoris sequentis, videlicet: « Alderanus episcopus Portuensis S. R. E. cardinalis Cybo seraphici Ordinis sancti Francisci apud Sanctam Sedem protector. Attentâ narratorum veritate, quae ex documentis sacrae Congregationi exhibitis nobis constat, cupientes tam perniciosae liti finem et perpetuum imponere silentium, praefatis patribus commissario generali Indiarum in curiâ Matritensi et commissario generali Indiarum in provinciis Peruanis respective residentibus com-

mittimus et districte mandamus, ut supra scriptas litteras patentes patris ministri generalis, quarum tenorem praesenti nostro decreto approbamus et confirmamus, fideliter exequantur, et ab omnibus, ad quos spectat, in obsequium praedictae sacrae Congregationis exequi et inviolabiliter observari faciant, cum facultate procedendi adversus inobedientes et rebelles ad censuras ecclesiasticas aliasque poenas in statutis Ordinis praescriptas, nullâ eis suffragante appellatione, quam pariter in obsequium eiusdem sacrae Congregationis ab eius decreti executione iuxtra formam in dictis litteris patentibus expressam ex nunc interdicimus, cassamus et annullamus. Non obstantibus in contrarium quibuscumque. Romae die XVIII septembris MDCLXXXIII. — A. cardinalis CYBO protector. IOANN. BAPTISTA RUSCA.

Proces ministri generalis, et confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Petrus Marinus minister generalis, praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae munimine corroborari, summopere desideret: nos, specialem ipsi Petro Marino ministro generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, patentes eiusdem Petri Marini ministri generalis litteras et memorati Alderani episcopi cardinalis et protectoris decretum praeinserta, cum omnibus et singulis in eis respective contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, praefatorum Ordinis et provinciarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IV octobris MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 4 octobris 1683, pontif. anno VIII.

CXXXIII.

Confirmatur decretum Congregationis Concilii, quo iniungitur Ordinariis regni Peruani conservatio decreti Concilii Tridentini de regularibus reclamantibus adversus eorum professionem elapso quinquennio.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper pro parte dilecti filii Francisci de Rosellon procuratoris generalis fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum in Indiis Occidentalibus degentium Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum exposito, quod, quamvis vigore decretorum dicti Concilii, sess. XXV, c. XIX, *De regularibus*, religiosi praetendentes se professionem emisisse per vim, aut ante debitam aetatem, aut demum ex aliâ causâ professionem irritante, non sint audiendi nisi intra quinquennium a die professionis computandum, nihilominus in regno Peruano invaluerat haec corruptela, seu abusus, ut etiam lapso quinquennio passim audirentur, signanter vero religiosi praefati Ordinis, inter quos, ab anno MDCLXIV citra, obtinuerant declarari nullam eorum professionem fratres mox recensendi, nempe dilecti filii Petrus Merca, transacto iam quinquennio suae professionis, sub praetextu quod quadam infirmitate habituali laboraret, Nicolaus Rodericuez, decimoctavo suae professionis anno, cum allegasset sibi a matre incussum metum, Franciscus de Quiros suae professionis anno decimosexto, Alphonsus Quintana professionis anno vigesimo, et Didacus de Torres longe elapso quinquennio, cum deduxissent sibi illatam vim a parentibus; et in eâdem expositione subiuncto, quod de praesenti instabant pro simili declaratione dilecti etiam filii Marcellus Crespo actualis custos, Bartholomaeus Tibero anno trigesimosexto suae professionis, Isidorus de Zepodes anno trigesimo, Franciscus Magaburu anno vigesimosecundo, ac demum Antonius de Requena et Franciscus de la Rea, pluresque alii fratres expresse professi Ordinis praedicti; quoniam vero plurimum religionum interest omnium, ne illi, qui eis nomen dederunt, tam facilem exitum a religione inveniant, pro parte dicti Francisci procuratoris praefatae Congregationi cardinalium supplicato, quatenus decerneret ut in posterum nullatenus audiantur seu admittantur transacto quinquennio, nisi obtentâ prius ab hac sanctâ Sede in integrum restitutione, ac retento religionis habitu: emanavit ab eâdem Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Die XXVIII augusti MDCLXXXIII sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum censuit servandam esse dispositionem eiusdem sacri Concilii, cap. XIX, sess. XXV, *De regularibus*, et proinde iniungendum, prout decreti praesentis tenore districte iniungit, omnibus Ordinariis locorum regni Peruani, quatenus dispositionem praefatam omnino servent. — F. Cardinalis COLUMNA praefectus. A. ALMICTUS secretarius. »

§ 2. Cum autem, sicut idem Franciscus procurator nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Francisci procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasti- Preces procuratoris generalis fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ et confirmatio Pontificis.

cis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super iis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIII octobris MDCLXXXIII, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. 13 octobris 1683, pontif. anno VIII.

CXXXIV.

Mandatur pro fratribus sancti Francisci, ut in Belgio servetur Constitutio Clementis VIII circa erectionem novorum coenobiorum [1].

1 Litterae, quae hic annunciantur, scilicet Clementis VIII, habentur in eiusdem Const. CCCXX, tom. XI, pag. 21; quoad statuta, vide Urbani VIII Const. CLXXII et CLXXVI, tom. XIII, pag. 393 et 409.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Expositio et petitio. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Philippus Corselius frater expresse professus et in Romanâ Curiâ agens, sive negociorum gestor, provinciarum Germano-Belgicarum Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ Recollectorum nuncupatorum, quod (cum[1], iuxta dicti Ordinis statuta, per felicis recordationis Urbanum PP. VIII praedecessorem nostrum confirmata cap. III, § VIII *De aedificiorum constructione*, decretum sit ut singulae provinciae circa incommoda sive damna sibi de aliorum conventuum novâ aedificatione imminentia omnibus remediis opportunis et licitis in Curiâ Romanâ sese defendant; provinciae vero Belgicae eiusdem Ordinis, ob introductionem novorum conventuum diversorum Ordinum, paucis ab hinc annis plurima incommoda et gravia damna sint passae, ac plura immineant, si denuo alii aedificentur, ut diversis in locis plurimi attentant, eum in finem, sibi ruri, in pagis et oppidulis per instantiam et favorem magnatum loca deligentes, ex quibus, utpote vicinioribus undique, iam stabilitorum Ordinis praefati conventuum consuetas eleemosynas, [2]soli fratres conventuum huiusmodi ex sui instituti rigore vivere coguntur, conquirunt, et stationes invadunt, ita ut plurimi conventus ad summam indigentiam redigantur, et modo infinitis propemodum exponantur difficultatibus et molestiis ut suo instituto insistere possint) ipse Philippus (provide considerans propter praemissa pluribus in locis, habitationis plurimorum religiosorum capacissimis, eorum numerum notabiliter

1 Particulam *cum* nos addimus (R. T.).
2 Deesse videtur vox *quibus* (R. T.).

esse diminutum, cumque patria, ob continua belli tempora, sit adeo devastata ut in extremis miseriis homines vix subsistant, diminuendum fore iterum, non sine gravi divini officii et regularis disciplinae praeiudicio, si plures conventus admittantur, cum iuxta Concilii Tridentini decreta is tantum religiosorum numerus in conventibus esse possit, qui ex consuetis eleemosynis commode ali potest) ideo, ut dictae provinciae Belgicae ab ulteriori irreparabili damno praeserventur, plurimum cupit auctoritate apostolicâ praecipi ut decretum recolendae memoriae Clementis PP. VIII praedecessoris pariter nostri hac in parte latum, quod in illis partibus vel hactenus fuit ignoratum vel neutiquam observatum, accurate sive punctualiter ibidem observetur.

Mandatum de quo in rubricâ.

§ 2. Nos igitur, eiusdem Philippi votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, et attentâ relatione venerabilis etiam fratris nostri Alderani episcopi Portuensis eiusdem S. R. E. cardinalis Cybo nuncupati, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, praefatis cardinalibus super praemissis factâ, Constitutionem memorati Clementis praedecessoris, quae incipit *Quoniam ad institutum, etc.*, circa praemissa servari, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, mandamus et praecipimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, quorumvis Ordinum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub

annulo Piscatoris, die XVIII ianuarii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 18 ianuarii 1684, pontif. anno VIII.

CXXXV.

Confirmantur litterae Innocentii X unâ cum aliis Clementis VIII et Pauli V super erectione et privilegiis academiae sive universitatis oppidi Zamoski, Chelmensis dioecesis, in regno Poloniae[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris ad existenda[2] promovendaque in catholicis universitatibus bonarum litterarum et laudabilium disciplinarum studia, per quae, depulsâ ignorantiae caligine, mentes veritatis luce illustrantur, sapienti consilio ordinata esse noscuntur, ea nos, propensâ charitate, apostolici muniminis nostri patrocinio libenter constabilimus, novisque praesidiis corroboramus, sicut, omnibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam et orthodoxae religionis incrementum salubriter expedire in Domino arbitramur.

Litterae Innocentii X in quibus referuntur. § 1. Aliàs siquidem emanarunt a felicis recordationis Innocentio Papa X praedecessore nostro litterae in simili formâ Brevis, tenoris qui sequitur, videlicet: *Innocentius PP. X, ad perpetuam rei memoriam.* Aliàs, etc.[3]. Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI septembris MDCXLVIII, pontificatus nostri anno IV.

Preces rectoris et administratoris universitatis, et Pontificis annuitio. § 2. Cum autem, sicut dilecti filii rector et administratores universitatis, seu academiae praefatae, ac dilectus filius modernus haeres institutoris eiusdem universitatis, seu academiae, nobis nuper exponi fecerunt, ipsi praeinsertas Innocentii praedecessoris litteras, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate nostrâ apostolicâ confirmari plurimum desiderent: nos, eosdem exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas dicti Innocentii praedecessoris litteras, cum aliis Clementis et Pauli pariter praedecessorum nostrorum litteris in eis contentis, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum

1 Alia universitas studii generalis in civitate Vilsi regni Poloniae erecta fuit a Gregorio XIII in const. ed. MDLXXIX, die 29 octobris, pont. VIII. De privilegiis universitatum, vide notata in const. ed. MDCLXXXIII, die 21 aprilis, pont. VII (supra pag. 488); deinde in const. ed. MDCLXXXVII, die 18 iunii, pont. XI, habetur confirmatio cuiusdam universitatis in Indiis Occidentalibus.

2 Videtur legendum *excitanda* (R. T.).

3 Reliqua habes in tom. XV, pag. 594 et seq., ubi pag. 595 *b* lin. 23 pro *MDCXXIV* legendum *MDXCIV* (R. T.).

palatii apostolici auditorem, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus omnibus et singulis illis, quae iidem Clemens, Paulus et Innocentius praedecessores in dictis suis litteris praeinsertis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx februarii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 20 februarii 1684, pontif. anno VIII.

CXXXVI.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium quo declaratur Clericos Regulares Pauperum Matris Dei esse exemptos a iurisdictione Ordinariorum, et gaudere omnibus prilegiis Mendicantium[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper, pro parte dilecti filii praepositi generalis Congregationis Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod (licet dudum, videlicet die XVIII novembris MDCXXI, felicis recordationis Gregorius Papa XV praedecessor noster dictam Congregationem Clericorum in religionem cum emissione trium votorum solemnium erexerit, illique subinde, nempe die XV octobris MDCXXII communicationem omnium privilegiorum Ordinibus Mendicantibus concessorum, non solum ad eorum instar, sed etiam pariformiter, et aeque principaliter cum amplissimis clausulis concesserit, prout in binis litteris ipsius Gregorii praedecessoris desuper expeditis plenius dicitur contineri; et post aliquos status mutationis[1], quas eadem Congregatio Clericorum successive passa fuerat, recolendae memoriae Clemens Papa X, etiam praedecessor noster, ipsam Congregationem ad statum regularem et titulum religionis cum emissione trium votorum solemnium, et ad fruitionem omnium et singulorum privilegiorum, immunitatum, facultatum, exemptionum, aliarumque gratiarum et indultorum Ordinibus Mendicantibus huiusmodi quomodolibet concessorum in omnibus et per omnia ad limites supradictarum binarum Gregorii praedecessoris litterarum, et iuxta illarum seriem, dispositionem et tenorem, auctoritate apostostolicâ restituerit et reintegraverit) nihilominus a nonnullis spargebatur opinio, quod non ideo dicta Congregatio, eiusque clerici regulares ab Ordinariorum iurisdictione exempti essent, sub praetextu quod huiusmodi exemptionis concessio in dictis privilegiis individualiter expressa non esset; et in eâdem expositione subiuncto, quod ex huiusmodi opinione multa nascebantur incommoda; ideoque, cum notorium sit, omnibus regularibus, quibus privilegia Ordinum Mendicantium communicata sunt, exemptionem ab Ordinariorum iurisdictione huiusmodi competere, ipse praepositus generalis de opportunâ in praemissis declaratione provideri plurimum cupiebat: emanavit ad eius supplicationem ab eâdem Congregatione

1 De exemptione ab Ordinariis, vide Clementis X const. ed. an. MDCLXX, octobris 18, pont. I, et de aliis privilegiis vide huius Pontif. const. ed. MDCLXXXVI, septembris 3, pont. X.

1 Potius lege *aliquas status mutationes* (R.T.).

cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, censuit ac declaravit *religionem Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarium Piarum gaudere exemptione a iurisdictione Ordinariorum locorum, ac omnibus privilegiis regularibus Mendicantibus concessis*. Romae XIV ianuarii MDCLXXXIV ». — G. cardinalis CARPINEUS. Loco † sigilli. B. PANCIATICUS secretar.

Preces praepositi generalis et Pontificis annuitio.

§ 2. Cum autem, sicut praefatus praepositus generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, ipsius praepositi generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII martii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 13 martii 1684, pontif. an. VIII.

CXXXVII.

Confirmantur conventiones initae inter fratres Minores de Observantia et Conventuales Ordinis sancti Francisci circa primatum in processionibus aliisque functionibus.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius modernus minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum, quod, cum in civitate Aversanensi, eius patriâ, fratres Minores Ordinum eiusdem sancti Francisci tam de Observantia quam Conventuales nuncupati in publicis processionibus insimul, uno quidem fratre de Observantia ad dextram, altero vero Con-

ventuali ad sinistram, et ita deinceps, praecedentibus eorum respective crucibus, fratrum de Observantia similiter ad dextram, fratrum autem Conventualium ad sinistram, incedere solerent, isque incedendi modus nonnullis incommodis sive inordinationibus causam praebuisset, ipse minister generalis dilectum pariter filium modernum ministrum generalem Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia nuncupatorum amicabiliter requisivit ut incommodis huiusmodi opportunâ aliquâ provisione occurrere vellet; unde, cum approbatione et consensu amborum ministrorum generalium praefatorum, dilecti etiam filii procuratores generales dictorum Ordinum respective ad amicabilem inter se conventionem devenerunt, ut de cetero in processionibus huiusmodi, quae in dictâ civitate Aversanensi, sive intra sive extra illius muros, fient, et quibus fratres amborum Ordinum praefatorum interesse debebunt, utriusque Ordinis huiusmodi fratres, non amplius coniunctim, sed seorsum, quilibet sub propriâ cruce incedant; et quoad praecedentiam servetur inter eos alternativa, itaut uno quidem anno fratres de Observantia sub propriâ cruce, altero autem fratres Conventuales itidem sub propriâ cruce respective praecedant; hicque ordo praecedentiae servari etiam debeat in associatione cadaverum ad ecclesias, ad quas processionaliter portabuntur; si autem aliquod cadaver in ecclesiâ fratrum alicuius ex dictis Ordinibus sepeliendum fuerit, honor praecedentiae fratribus exteris tribuatur; in omnibus vero aliis functionibus quae formam processionis non habeant[1], et quibus fratres utriusque Ordinis non processionaliter, sed alio titulo interfuerint, sive publicae sive privatae fuerint, fratres Conventuales primum locum fratribus de Observantia semper dare teneantur; adiectâ declaratione, quod hae conventiones alibi in exemplum seu pro lege adduci nequeant, nec per eas ulli ex praefatis Ordinibus sive in communi sive in particulari ullum praeiudicium illatum[1] intelligatur; et aliàs, prout uberius continetur in syngraphâ desuper italico vulgari idiomate confectâ, ac ab omnibus procuratoribus generalibus praedictis subscriptâ, tenoris qui sequitur, videlicet:

« Nel nome del Signore. Nella città d'Aversa, provincia di Napoli, o sia Terra di Lavoro, li Padri Minori Osservanti e Conventuali costumano d'andare uniti nelle pubbliche processioni, cioè la croce de'padri Conventuali ed un religioso Osservante alla destra d'un Conventuale. E perchè si è veduto, che dall'essere li padri Osservanti sempre in maggior numero, è convenuto alli padri Conventuali graduati il più delle volte accompagnarsi o con i laici o con giovani professi Osservanti, questo modo d'andare ha dato occasione a molti disordini nel pubblico, e precise al secolo d'interrompere la devozione, ed appoggiarvi qualche vilipendio. Questi inconvenienti rappresentati dal padre rev.mo generale de'Conventuali nativo di quella patria al padre rev.mo generale degl'Osservanti con amichevoli istanze per qualche provvedimento, con l'approvazione e consenso de'medesimi padri rev.mi generali, sono venuti li padri procuratori generali dell'una e l'altra religione ad un'amichevole convenzione nella forma che siegue: Convenzioni suddette.

1. Primieramente dichiarano, e concordano, che in tutte le processioni da farsi nella città d'Aversa, dentro o fuori le mura d'essa, o siano d'obbligo o di devozione, nelle quali doveranno inter-

1 Edit. Main. legit *habeat* (R. T.).

1 Pessime edit. Main. legit *illarum* (R. T.).

venire le due religioni, s'osservi l'alternativa di precedere un anno li padri Osservanti, ed un anno li padri Conventuali, cioè, che un anno vadano li padri Osservanti uniti sotto la propria croce nel primo luogo, e li padri Conventuali sotto la loro croce nel secondo luogo, e l'anno seguente vadano li padri Conventuali nel primo luogo, e li padri Osservanti nel secondo luogo, ciascheduna religione sotto la propria croce respettivamente, con questo però che li padri Osservanti debbano prima cominciare l'anno della loro precedenza, che dovrà principiare dal giorno di S. Marco dell'anno corrente MDCLXXXIV, e li padri Conventuali dovranno cominciare l'anno della loro precedenza nel giorno di S. Marco dell'anno MDCLXXXV; così successivamente *in futurum*.

2. Che lo stess'ordine di precedenza debba osservarsi ancora nella associazione de'cadaveri alle chiese dove si portano processionalmente; ed in caso che uno si dovesse seppellire in una delle chiese delle due religioni, si dia l'onore della precedenza dentro la propria chiesa alla religione forastiera.

3. Che in tutte l'altre funzioni, che non hanno forma di processione, e non v'intervengono le due religioni processionalmente, ma *alio titulo*, siano tenuti li padri Conventuali nelle dette funzioni, o siano pubbliche o private, dare sempre il primo luogo alli padri Osservanti.

4. Si dichiara inoltre, che queste convenzioni non si fanno per riparare o sfuggire alcuna lite, che sia stata mossa dall'una o dell'altra religione sopra tale affare, ma semplicemente per li motivi detti di sopra, e per il mutuo amore e religiosa corrispondenza che passa tra li reverendissimi generali di ambe le religioni, e per il desiderio di compiacere l'uno e l'altro. Onde questo concordato non potrà portarsi per esempio o per legge in altri luoghi fuori di quello d'Aversa, nè per esso s'intende fatto minimo pregiudizio ad alcune delle due religioni nè in comune nè in particolare, cedendo in questo sol caso l'una all'altra ogni *ius* e pretensione che potesse avere in contrario.

5. E così dichiarano e s'obbligano li suddetti procuratori generali d'osservare e far osservare rispettivamente da'loro religiosi di detti conventi d'Aversa esistenti adesso ed in futuro. E per maggior corroborazione di detto amichevole concordato hanno fatta la presente scrittura, quale vogliono che abbia lo stesso vigore e forza d'astringere l'una e l'altra parte, come se fosse pubblico istromento d'accordato fatto con le clausule giuridiche ed obliganti. Promettendo parimente detti padri procuratori generali di mandare ciascheduno un originale di questa pubblica scrittura e concordato al convento dei suoi religiosi in Aversa, con incaricare loro la puntuale osservanza, e così dichiarano, concordano e promettono, *etiam medio iuramento*, d'osservare in questa ed in ogni altra forma più giuridica ed obligante. Data in Roma li XVIII marzo MDCLXXXIV.

Fr. Antonio de Campobasso procuratore generale dell'Ordine Minore Osservante.

Locus † sigilli.

Fr. Vincenzo Maria de Bari procuratore generale dell'Ordine Minore Conventuale.

Locus † sigilli ».

Preces ministri generalis Conventualium, et confirmatio Pontificis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus minister generalis exponens, praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio

communiri plurimum desideret: nos, ipsius ministri generalis exponentis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas conventiones, confectamque desuper syngrapham praeinsertam, cum omnibus et singulis in eâ contentis et expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 3. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV aprilis MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 14 aprilis 1684, pontif. anno VIII.

CXXXVIII.

Confirmantur novae constitutiones instituti clericorum saecularium in communi viventium[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sacrosancti apostolatus officium, quo Catholicae Ecclesiae per universum terrarum orbem diffusae regimini, meritis licet et viribus longe impares, divinâ dispositione praesidemus, salubriter exequi, auxiliante Domino, iugiter satagentes, pia presbyterorum et aliorum clericorum propriae alienaeque saluti laudabiliter incumbentium instituta paterno favore libenter prosequimur, et illis, quae pro felici eorum directione provide prudenterque constituta atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque illibata persistant, apostolici muniminis adiungimus firmitatem.

Fit mentio alterius Brevis, quo ab eodem Pontifice approbata et confirmata fuerunt hoc institutum et eius constitutiones. § 1. Aliàs, siquidem pro parte dilectorum filiorum clericorum saecularium in communi viventium nobis exposito, quod anno MDCXL, operâ tunc in huma-

1 Vide supra pag. 241, et pag. 494; iterum Const ed. MDCLXXXV, die 9 februarii, pont. IX, declaratur hos clericos capaces esse beneficiorum.

nis agentis Bartholomaei Holtzhauser inchoatum fuerat eorum institutum, quod, Deo opitulante, in dies adeo excreverat, ut non tantum a bonae memoriae Ioanne Philippo, dum vixit, archiepiscopo Moguntino sacri Romani Imperii principe electore, sed etiam ab aliis pluribus archiepiscopis et episcopis in eorum dioeceses receptum et expresse approbatum extitisset; et in eâdem expositione subiuncto quod institutum praedictum sub immediatâ iurisdictione Ordinariorum ac directione unius supremi praesidis, prout dicti exponentes eisdem suberant, salubriter ordinatum, ac pro felici ipsorum exponentium et instituti huiusmodi directione rectâque iuventutis istitutione nonnullae constitutiones factae fuerunt[1]: nos, supplicationibus eorumdem clericorum saecularium et aliorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, institutum praedictum sub immediatâ iurisdictione Ordinariorum et directione unius generalis praesidis, ac constitutiones praefatas, toto illarum tenore inserto, auctoritate apostolicâ confirmamus et approbamus[2], ac eisdem clericis saecularibus alias constitutiones praedictis non contrarias pro spirituali temporalique dicti instituti directione ab hac sanctâ Sede postmodum approbandas condendi facultatem impertiti sumus, et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die VII iunii MDCLXXX expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

Novae constitutiones. § 2. Cum autem, sicut clerici saeculares in communi viventes praedicti denuo nobis nuper exponi fecerunt, aliae constitutiones huiusmodi pro felici

1 Aptius lege *fuerant* (R. T.).

2 Leg. *confirmavimus et approbavimus* (R. T.).

prosperoque tam in spiritualibus quam temporalibus instituti praefati et sub illo nunc et pro tempore Deo militantium regimine et gubernio conditae et in tres partes distributae fuerint, quarum tenor, a primâ primaeque partis, quae ad directionem studiosae iuventutis et seminariorum pertinet, constitutione incipiendo, est qui sequitur, videlicet:

PARS PRIMA.

Constitutiones de directione iuventutis et seminariorum.

I. Superiores in susceptione singulorum adolescentum provide attendant, ut tam innocentiâ integros, quam ingenio et indole praestantiores, servatis servandis, admittant. In hunc finem ad puerorum ingenia in oppidis et aliis locis a sacerdotibus circumspiciatur, qui ex omnibus ad propositum huius clericalis vitae habiliores videntur. Adolescentium admittendorum probatio.

II. Deinde aliqui bonae indolis pueri ad domum sacerdotum in parochiis cum consensu parentum recipiantur, et in certis locis, tam hi, quam alii adolescentes, a sacerdotibus in rudimentis et grammaticâ informentur, ut pro receptione ad seminaria qualificentur.

III. Ut exclusis ineptis aut indignis talis delectus fiat, superiores studeant accuratam suscipiendorum notitiam praehabere, ne dimissio post facienda damno aut cuiquam oneri sit.

IV. Suscipiendi, quantum fieri potest, habeant vehemens quoddam desiderium studendi, praestantis aut saltem mediocris sint ingenii, pietate in Deum ac devotione erga Deiparam, speciem filiorum Dei de se praebeant, naturalis eorum indoles ad virtutum viam facile flexilis sit.

V. Animo ita sint composito et supra saecularia desideria humiliter elato, ut modestiam, submissionem intellectus, et

voluntatis flexibilitatem practicam ostendant, moderata quoque irae et aliarum passionum temperies, filialis quidam affectus erga hoc institutum ita in illis elucere debet, ut prudenter coniici possit quod fructuose et filialiter hunc clericalem statum suo tempore sint exornaturi.

vi. Priusquam ad seminaria suscipiantur, superiores notitiam parentum, educationis puerorum, aliarumque circumstantiarum, item testimoniales studiorum et natalium habeant, fiat examen practicum studiorum, et alia omnia observentur, quae pro seminariis praescribi solent. Quibus peractis, admittendi superioribus huius instituti simplicem promissionem faciant quod in hac clericali vitâ, quantum fieri potest, ad dies vitae vivere intendant, ita tamen, ut, si in progressu temporis sub studiis a proposito ex rationabili causâ recederent, solummodo sumptus eorum sustentationis causâ factos refundere obligati sint, nisi paupertas excuset, aut, qui ditiores sunt, ob morbum, vel aliam rationabilem causam, et non ex culpâ aut propriâ voluntate eorum, dimittantur.

Adolescentes in seminariis in tres studiorum classes distribuendi; eorumdemque obligatio ad hoc institutum.

vii. Ut iuventutis educatio debito ordine instituatur, illa in tres classes studiorum distribuatur, per quas, tamquam per gradus, iuvenilis animus ad scientiarum et virtutum viam in ordine ad clericalem statum sursum ducatur.

viii. In primâ classe erunt adolescentes tonsurâ clericali insigniti a syntaxi usque ad rhetoricam inclusive, et haec prima classis pro qualitate mediorum ordinanda erit.

ix. Secunda classis complectitur philosophos, a principio usque ad finem philosophiae, qui, susceptâ tonsurâ clericali, se dignos reddiderint ut iam solidius in disciplinâ et scientiis adolescant.

Ut praedicti adolescentes sic admittantur, requiritur 1°, ut singulis annis gradum ad altiorem scholam fecerint, et, in summo vel saltem mediocri gradu docti, ex rhetoricâ ad philosophiam sint promoti; 2°, ut, quantum fieri potest, sint in aequali aetate; 3°, ut illud specimen morum, maxime fraternae concordiae, modestiae et obedientiae dederint, quod solidam spem faciat, eos strenuos huius clericalis vitae, et Ecclesiae Catholicae milites evasuros; 4°, ut revelationem sui hominis interioris filiali candore eos fecisse iudicetur; 5°, ut zelum animarum, pietatem erga Deum et Sanctos, et affectionem erga res caelestes habere agnoscantur; 6°, ut nullum canonicum impedimentum vel corporis deformitatem ac defectum contraxerint, quae huic clericali statui damnosa esse possit. In defectu autem praedictarum qualitatum potius mature dimittendi erunt; praedictis vero concurrentibus, et promissione superioribus huius instituti factâ quod in hac clericali vitâ constanter vivere velint, ad secundam classem admittentur.

x. In tertiâ classe continentur theologi, canonistae, aliique a fine philosophiae usque ad sacerdotium, qui tales vitâ et moribus extiterint, ut de illorum clericali vocatione rationabiliter dubitari non possit, et hi, susceptis minoribus ordinibus, iuxta studia publica, in universitatibus, domi, sive in seminariis, potissimum in iis, quae ad salutem animarum procurandam necessaria sunt, informabuntur.

xi. Priusquam vero ad eam admittantur, per iuramentum ad hoc institutum se obligabunt, ita quidem, ut, qui alumni simul fuerint in seminario cuiusdam Ordinarii, vel alterius patroni, instituto concredito, adinstar illorum ab archiepiscopo Moguntino et episcopo Herbipolensi et Augustano instituto concreditorum, utroque respectu, tam erga

Ordinarium loci, quam erga institutum, sequenti formulâ id praestent:

Formula iuramenti iuvenum qui ad seminaria pertinent episcoporum.

XII. « Ego N., filius N., dioecesis N., seminarii N. alumnus, plenam habens instituti clericorum saecularium in commune viventium et huius seminarii statutorum notitiam, legibus et constitutionibus utriusque me sponte subiicio, easque, quantum in me erit, observari promitto. Insuper spondeo et iuro me sub iurisdictione reverendissimi, vel eminentissimi domini Ordinarii mei, seclusâ omni exemptione, in supradicto instituto clericorum, qui, secluso feminarum consortio, bini vel plures pro locorum qualitate cohabitant, et bona sua ex beneficiis et functionibus ecclesiasticis provenientia in communes pios usos iuxta constitutionem decimamnonam sacerdotum conferunt, atque sub privatâ et oeconomicâ unius superioris directione vivunt, sive intra sive extra seminarium, semper victurum et moriturum. Insuper spondeo et iuro, quod, dum in hoc seminario permanebo, vel alibi applicatus fuero, si urgens necessitas a superioribus huius instituti approbata mutationem status postularet, nullam religionem, societatem, aut congregationem regularem, vel etiam quemcumque statum, sine speciali eiusdem reverendissimi domini Ordinarii mei licentiâ, ingrediar. Denique spondeo et iuro, me praedictum iuramentum eiusque obligationem intelligere et observaturum. Sub die N., mensis N., anno N. Sic me Deus adiuvet, et haec sancti Dei Evangelia ».

XIII. Qui vero alumni in seminariis Ordinariorum non fuerint, et in seminariis huic instituto propriis educantur, iuramentum in formulâ sequenti praestabunt:

Formula iuramenti iuvenum instituti.

« Ego N., filius N., dioecesis N, plenam habens instituti clericorum saecularium in commune viventium notitiam, legibus et constitutionibus ipsius me sponte subiicio, easque, quantum in me erit, observare promitto. Insuper spondeo et iuro me sub directione privatâ et oeconomicâ praesidis supremi, eiusque in hoc munere legitimis successoribus, salvâ per omnia reverendissimi domini Ordinarii mei auctoritate et iurisdictione, in supradicto instituto clericorum, qui, secluso feminarum consortio, bini vel plures pro locorum qualitate cohabitant, et bona sua ex beneficiis et functionibus ecclesiasticis provenientia in communes pios usus, iuxta constitutionem decimamnonam sacerdotum, conferunt, semper victurum et moriturum. Insuper spondeo et iuro, quod, dum in hoc seminario permanebo, vel alibi applicatus fuero, si urgens necessitas a superioribus huius instituti approbata mutationem status postularet, nullam religionem, societatem, aut congregationem regularem, vel etiam quemcumque statum, sine speciali supremi praesidis huius instituti licentiâ, ingrediar. Denique spondeo et iuro, me praedictum iuramentum eiusque obligationem intelligere et observaturum. Sub die N., mensis N., anno N. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia ».

XIV. Iuramento praedicto non obstante, facile ante susceptos maiores ordines circa finem studiorum suscipiendos, ob rationabilem causam, adolescentes ad saecularem statum, habitâ debitâ licentiâ a superioribus huius instituti, et insuper, si alumni sint, a reverendissimo Ordinario, transire poterunt, ne inviti, aut gravem difficultatem sentientes, ad statum clericale trahantur, in quo postea ad scandala declinent; solutis prius sumptibus sustentationis, nisi illis in hoc casu pro parte aut ex integro condonetur.

XV. Iuxta classium praedictarum distinctionem, iuventus etiam tres vias spi-

rituales tenebit, videlicet viam purgativam, in qua ad vitae innocentiam, ad moderandas passiones, ad fugienda peccata, pro cuiusque aetate et datâ gratiâ, sedulo impellantur; viam illuminativam, in qua dogmata fidei nostrae catholicae universaeque doctrinae christianae principia, et proprii sui hominis interioris cognitio, unâ cum facilioribus recte vivendi regulis, ipsis ex proposito mature instillentur; viam denique perfectivam, in qua ad consequendam perfectionem status clericalis sibi possibilem et Ecclesiae salutarem conabuntur.

XVI. Ut adolescentes in praedictis instituantur, saltem singulis diebus dominicis a meridie per horam in loco cuiusque classis pater spiritualis certam materiam ita succincte et clare tractabit, ut singuli terminorum seriem memoriae tradere, et praedictarum viarum scientiam successive facili negotio assequi valeant.

XVII. Ante omnia magistri virtutum adolescentes primae classis instruant de rectâ intentione in examine aliisque exercitationibus spiritualibus persolvendis, quomodo sub sacrificio missae spiritualiter communicare possint. In scientiâ quoque rerum caelestium ex professo a patre spirituali probe perito informentur. In doctrinâ christianâ principia fidei, uberius quam in communi parvulorum cathechesi fieri solet, ex cathechismo romano per ordinem iisdem traduntur, uti et significatio sacrarum caeremoniarum, virtus sacramentalium, et similium.

XVIII. Contra insidias hostium spiritualium caute roborentur per instructionem cognitionis sui ipsius et diversarum tentationum notitiam, in quem finem inserviet libellus beati Salesii *Philothea* dictus, et ille qui *De imitatione Christi* inscribitur, ex quibus pater spiritualis, uti etiam ex materiâ de discretione spirituum, clientes suos prudenter informabit.

XIX. Pariter magistro spirituali cura sit ut ex cognitione Dei et beneficiorum eius clientes suos ad divinum et filialem amorem, ex praestantiâ et benignitate Beatae Virginis Mariae ad eiusdem devotionem, ex custodiâ sanctorum angelorum et meritis sanctorum ad eorum cultum ac patronorum electionem, ex quatuor novissimis et poenis impiorum ad timorem Domini, ex notitiâ passionum ad propriam cognitionem, et ex hac ad sui ipsius contemptum et diffidentiam, atque ex aliis virtutibus spiritualibus ad studium rerum caelestium impellantur; super quae, tamquam rudimenta, solidae virtutes, successu temporis, aedificantur.

XX. Ut adolescentes secundae classis in viâ spirituali progrediantur, a patre spirituali in modo meditandi instruantur, et non tantum praecepta meditandi tradat, verum etiam in praxi ostendat quomodo ex particulari themate meditatio ordinanda sit; materias quoque subinde eisdem designet, easque in puncta dividat; peractâ quoque meditatione, examen desuper instituat, in quo successus examinetur, et errores per utilia documenta ostendantur; ea vero materia pro hac classe studiorum ex doctrinâ et vitâ Christi et Sanctorum desumatur, quae ad extirpationem vitiorum et solidarum virtutum implantationem ordinata visa fuerit.

XXI. Post instructionem de modo meditandi, pater spiritualis ad tradendam christianarum virtutum et oppositorum vitiorum doctrinam progredietur, quam ex materiâ de christianâ clericorum perfectione desumet, instruendo clientes suos, primo in virtutibus theologicis, ex quibus Deum timere et diligere addi-

scant, deinde naturam et finem virtutum cardinalium, quae sunt veluti columnae salutis nostrae, eosdem instruat; non minus de verâ humilitate, patientiâ et abnegatione propriae voluntatis, earumque oppositis defectibus, informentur; et denique in omnibus aliis virtutibus, quibus homo interior in ordine ad salutem aeternam perficitur; medium quoque discretionis in omni virtute perspicuis rationibus et exemplis practice edoceantur, ne ad extrema deflectant.

XXII. In hunc finem inserviat libellus, qui inscribitur *Pugna spiritualis*, a sancto Francisco Salesio summopere commendatus, accedente practicâ instructione patris provincialis ad pugnandum contra passiones et vitia per virtutes oppositas, praesertim contra vitium quoddam particulare, super quo, eiusque virtute oppositâ exercendâ, etiam particulare examen frequentius instituendum erit; in quibus et in omni aliâ congruâ occasione pater spiritualis clientibus suis practicum exercitium ad manus dabit.

XXIII. Ex singulis erroribus occasio erudiendi et contra vitia pugnandi propositumque in posterum formandi adolescentibus a patre spirituali ad manus detur, eâ practicâ instructione, qua virtutis via et ipsum exercitium congruâ perspicuitate pateat, et animus ingenuus cum facilitate et iucunditate ad illud inducatur. In quem finem pater spiritualis cum clientibus suis toties colloquium particulare instituet, quoties singulorum indigentia propria requirat Exercitia quoque spiritualia annua statuto tempore eidem praescribet.

XXIV. Adolescentes tertiae classis vocationis suae clericalis scopum mature cordi habentes, viae perfectivae se accingant, ut eorum homo interior et exterior in omnibus iis qualitatibus perficiatur, quae in ordine ad salutem proximorum imprimis ordinantur, ut iam non solum sibi, verum etiam aliis vivere et studere incipiant.

XXV. Postquam in reformatione hominis sui interioris rite instructi fuerint, viae regiae virtutum insistentes, ad reformandum suum hominem exteriorem convertentur, eas virtutes et qualitates sub directione patris spiritualis sibi comparando, quae in statu clericali ad vitam activam in hoc saeculo necessaria[1] sunt; in quem finem informabuntur per ordinem in exercitio externarum virtutum, qualiter se erga omnis generis homines christiane exhibere debeant, similiter de discretione spirituum et universo officio pastorali in multâ charitate praestando practice erudiantur, ut in singulis actionibus secundum unam uniformemque normam se moderari sciant.

XXVI. Primum locum, in ordine doctrinae, discretio obtinebit, tamquam moderatrix humanarum actionum: et, cum duo hominem exteriorem in ordine ad vitam activam perficiant, 1° ipsae virtutes, 2° modus operandi ad extra, adolescentes in utroque informandi sunt. Inter virtutes, quoad modum instruendi iuventutem, prima est mansuetudo hominis christiani, consistens in verbis et actionibus, quae erga omnes omni occasione superabundare debet; deinde humilitas, coniuncta tamen cum decore vestium, actionum, verborum, et totius hominis venustate, personaeque sacrae gravitate.

XXVII. Tertium locum affabilitas[2] sibi vendicat, ut cum christianâ suavitate ad aedificationem conversatio fiat; cuius comes est modestia, plurimarum rerum moderatrix, quae effusionem nimiam sui

1 Aptius lege *necessariae* (R. T.).
2 Male edit. Main. legit *affabiles* (R. T.).

ipsius coërcet; sequitur eutrapelia, ut cum iucunditate recreationi locus detur; deinde charitas externa, quae prae se aliis cedit[1], in multis condescendit, pacem cum omnibus habet, et alios obsequiis praevenire gestit, neque est sensitiva aut apprehensiva.

XXVIII. Praeterea modum recte operandi ad extra aliae quaedam virtutes principales discretum reddunt, quae sunt prudentia, fortitudo spiritus, iustitia, temperantia et circumspectio.

XXIX. Inter obiecta operandi ad extra, conversatio utilis in omni occasione et quaestione propositâ cum omnis generis hominibus primum locum obtinet; cui succedit modus catechizandi parvulos cum ratione et dexteritate; item modus docendi scholas particulares, ut adolescentes ingenio praestantes in doctrinâ proficiant; item discretio spirituum, ingeniorum et naturarum;

XXX. Praesertim vero modus audiendi confessiones, iuvandi animas, agendi cum aegrotis, scrupulosis et desperabundis, pusillanimibus, melancholicis, et aliis hominibus qui vel corpore, vel sensu, vel animâ periclitantur, qui[2] scilicet dexteritate ad eorumdem medicinam salutarem et aedificationem sit agendum; cui succedit modus concionandi et perorandi, ut animae utiliter ac nervose sale verbi Dei condiantur; sequitur modus administrandi res temporales, ut cum debitâ dexteritate et discretione, sine notâ avaritiae et prodigalitatis, in omnibus agatur; denique modus regendi sibi subditos, tam saeculares in beneficiis curatis, quam ipsosmet huius instituti clericos, cum moderatione, dexteritate, charitate, ad aedificationem.

De quotidianis exercitationibus, frequentatione scholarum, et repetitione domesticâ.

XXXI. Superiores enixe laborent quatenus adolescentes omni tempore honestâ aliquâ occupatione a vago mentis intuitu et otio revocent. In quem finem distributio diurni temporis in quovis seminario ordinetur, quae huiusmodi (mutatis mutandis) esse poterit:

XXXII. Mane surgentes statuto tempore, ea observent quae in stationibus sunt praescripta; quibus finitis, adolescentes inferiorum scholarum per quadrantem horae lectionem spiritualem instituant, studiosi vero secundae et tertiae classis per mediam horam meditentur; deinde omnes simul sacrificio missae devote intersint; reliquo tempore studiis invigilent usque ad tempus frequentandi scholas; post scholas, si tempus supersit, studia continuabunt; uno quadrante ante prandium litanias Omnium Sanctorum iuxta stationes persolvant; sub prandio et coenâ studiosi tertiae classis per ordinem legent Scripturam Sacram, constitutiones, aliosque libros asceticos, iuxta superiorum dispositionem; studiosi vero secundae classis per ordinem ad secundam mensam legent.

XXXIII. Post prandium recreatio uniformiter ab adolescentibus observetur; finitâ recreatione aliquid temporis addiscendo cantui tribuant; theologi vero maturiores pro illo tempore in caeremoniis et ritibus sacris exerceantur; postea rursum studiis invigilabunt; ita tamen ut theologi per quadrantem horae ante studia in Sacrae Scripturae explanatione se exerceant; finitâ frequentatione scholarum, assignato tempore studia vel repetitiones fient; uno quadrante horae ante coenam pro meditatione sequentis diei se praeparabunt; post coenam, diebus veneris et sabbati, breve colloquium spirituale paulo ante rosarium instituetur.

XXXIV. Diebus festis et dominicis tam sacrum solemne quam concio captui et fructui adolescentum accomodata in se-

1 Edit. Main. legit *caedit* (R. T.).
2 Potius lege *qui* vel *quâ* (R. T.)

minariis pro adolescentibus trium harum classium habeatur, reliquum tempus pro superiorum ordinatione utiliter impendent.

XXXV. Praedictis his diebus, finitâ scholâ spirituali et vesperis cantatis, exercitia reliqua, ut diebus aliis, perficient. Ceterum ad divina officia aut conciones foris frequentandas non facile emittantur. Sub coenâ, loco lectionis, theologi per ordinem succinctum sermonem per modum concionis in linguâ vulgari habebunt.

XXXVI. Ad scholas publicas, ubi adsunt, cuiusque loci, audito prius domi sacro, mittentur, servato a rectoribus gymnasiorum et universitatum praefixo tempore. Ad scholas per plateas bini modeste incedant, ac finitis scholis, sic revertantur, prudentiore semper directore constituto. In scholis seorsim eâ modestiâ sedeant, ut aliis maiorum[1] exemplum praebeant.

XXXVII. Ut adolescentes primae classis solidius in studiis progrediantur, iis paedagogos quosdam domesticos pro repetendis lectionibus et conficiendis argumentis superiores adiungant, qui eisdem pariter in disputationibus domesticis praesint, et in studiis suis per omnia ad debitum profectum sedulâ diligentiâ eos excolant.

XXXVIII. Philosophi, praeter privatas inter se repetitiones, singulis septimanis, determinatâ die, repetitionem omnibus praesentibus per ordinem habebunt, et in fine studiorum suorum, praevio examine domestico, nisi ad publicas in universitatibus defensiones fuerint admissi, saltem in seminario ex universo studio suo theses defendent.

XXXIX. Adolescentes tertiae classis, ex theologiâ speculativâ, statuto die, unâ horâ, repetitionem instituant: similis

1 Forsan *bonum* vel *bonorum* (R. T.).

repetitio saltem singulis mensibus semel distinctis diebus instituetur ex theologiâ morali, iure canonico et studio controversistico, iuxta particularem superiorem[1] ordinationem, uti et Scripturae Sacrae expositio, repetitio pastoralis; pro quibus utiliter expediendis, universo studiorum negocio praeficiatur unus sacerdos, qui in singulis studiis aptior ad hoc praestandum iudicabitur.

De oeconomicâ ordinatione seminariorum, victu et vestitu adolescentum.

XL. Universim superiores pro viribus laborabunt ut seminaria bene sint ordinata, eorumque debita cura habeatur. Pro custodiâ domus ac ianuae homo laicus fidelis et maturus constituatur, qui, sine expressâ superioris licentiâ, extraneos ad adolescentes in domum non intromittat, aut adolescentes exire permittat: coqui et alii domestici pariter sint fideles, maturi, patientes et charitativi.

XLI. In communi oratorio et refectorio suas consuetas preces omnes persolvant, ac refectionem sumant; cetera in tres contignationes[2] distinguantur, et in singulis singularum classium iuvenes in uno amplo musaeo, vel duobus, cohabitent, ibique repetitiones solitae peragantur.

XLII. Pariter unum vel duo dormitoria in quavis contignatione[3] cum annexâ camerâ magistri spiritualis constituantur, itaut in dormitorio, cum certâ interdistinctione, secundum debitam honestatem, extra conspectum mutuum seorsim dormiant.

XLIII. In victu, vestitu omnes aequaliter habeantur, et ingenue eatenus tractentur, quatenus animorum ingenuitas ad superandos studiorum labores magis iucunditate quam servili timore excitetur.

XLIV. Unde mensa quotidiana frugalis

1 Forsan *superiorum* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *consignationes* (R. T.).
3 Etiam hic ed. M. habet *consignatione* (R. T.).

erit, ut non solum temperantiam, unâ cum verâ ingenuitate, ab adolescentiâ imbibant, sed etiam bonam corporis complexionem, animumque alacrem acquirant. Color vestium perpetuo niger sit; qualitates autem ceterae nullam vanitatem, aut inaequalitatem, vel luxum, sed magis honestatem et modestiam demonstrent.

XLV. Pro servando debito in omnibus ordine, sit in quovis seminario horologium et campanula exactae temporis distributioni serviens. Sit item infirmaria, ex qua ad oratorium fiant fenestrae, per quas infirmi quotidianum sacrum ac preces reliquorum valeant percipere.

XLVI. Superiores debite attendant ad bibliothecam, vestiarium, dormitoria, cellam, culinam et similia: claves ad portam seminarii noctu director habeat.

De distinctione, receptione et fundatione seminariorum.

XLVII. Seminaria iuventutis possunt esse pontificia, et alia his similia pro clericis et animarum curatoribus ad quosvis mundi partes mittendis; vel regum ac principum, pro certis regnis et provinciis; vel archiepiscopalia et episcopalia, pro archidioecesi aut ampliore dioecesi; et denique seminaria propria huius instituti erecta et fundata per patronos, et per media communitatis, praecise pro hoc instituto; quorum ultimorum, quoad media fundationis, plenum dominium penes idem institutum erit: quoad reliqua seminaria, quorum dominium vi fundationis ad patronos spectat, vel patroni certa media pro fundatione stabili huic instituto, aut tantum certos annuos proventus directoribus seminariorum consignare poterunt, ex quibus certus studiosorum numerus sustentetur.

XLVIII. Adolescentes qui vi alumnatus ad certas dioeceses aut provincias obligantur, non nisi ex speciali favore patroni, in casu alicuius specialis necessitatis, aliò mitti possunt; substitutâ tamen, si ita patronus requirat, alterâ personâ qualificatâ. Educati quoque in seminariis huic instituto propriis, etsi ad certam dioecesim non obligentur, regulariter tamen in territorio, ubi seminarium situm est, manebunt, et quando illa dioecesis indiget, eidem inservient, ita tamen ut in casu necessitatis ad quaecumque loca ex ordinatione superiorum huius instituti mitti possint [1].

XLIX. Media pro fundandis seminariis eidem instituto propriis haberi possunt vel ex collatione redditiuum ecclesiasticorum, iuxta constitutionem decimamnonam sacerdotum, aut ex bonis haereditariis ex liberâ voluntate sic applicandis, aut demum ex illis quae a patronis sponte conferuntur: ita tamen ut personae particulares huius instituti ex redditibus suis primo propriae parochiae seu beneficii oneribus sufficienter prospiciant, et superiores, ex mediis in massâ communi iam collectis, aliis [2] instituti aeque vel magis necessariis communibus oneribus similiter prospiciant.

L. Ubi seminaria iam fundata existunt, quae directioni superiorum huius instituti eiusdem fini conformiter tradere placebit, si media fundationis non sufficiant, pro integritatis exigentiâ media communitatis (si ad manum fuerint) eâ conditione authentico instrumento adiectâ applicari poterunt, ut, casu quo eiusdem seminarii directio a clericis instituti non continuaretur, supremus instituti praeses, bona illa, quae institutum de suis adiecit, libere aliò transferre possit et valeat.

LI. In acceptandis seminariis, traditio fini huius instituti non sit contraria, reliquae conditiones fundatoris arbitrio manent subiectae. Ut inhabiles excludantur, adolescentum susceptio, et eo-

1 Edit. Main. legit *possunt* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *alii* (R. T.).

rumdem directio, vel plene a patronis superioribus instituti concedatur, vel saltem ut iisdem a patronis ius et potestas fiat ipsis idonea subiecta nominandi, praevio accurato examine et probatione sufficiente, quatenus sic digniores a patronis recipiantur, qui recepti in instituto vivere tamquam vera ipsius membra postmodum obligati maneant.

LII. Quod si Ordinarii locorum annua ratiocinia a directoribus seminariorum petant, uti et per se aut per alios visitando domesticam gubernationem, iuxta dispositionem sacri Concilii Tridentini, sess. XXIII *De reformatione* cap. XVIII, inspicere voluerint, id constitutionibus a sanctâ Sede Apostolicâ confirmatis conformiter fiet; ita tamen ut de redditibus seminarii nihil alienare possint, et in alios usus convertere.

LIII. Superiores cuiuscumque seminarii, praeter mensam, certum aliquod salarium habeant, si aliter de competenti beneficio ecclesiastico provisi non fuerint. Cetera vero, quae ex communi massâ per annum restabunt, in iisdem seminariis pro futuris eventibus ac necessitatibus asservabuntur; quod intelligitur si modo continua talis seminarii administratio huius instituti clericis relinquatur; ceteroqui enim talia dispositioni superiorum huius instituti reservabuntur, quorum proinde calculus eisdem, quoties visum fuerit, per modum ratiocinii exhibendus erit.

LIV. In casu dimissionis alicuius e seminario, si restitutio sumptuum facienda sit, fiet seminariis patronorum, in quibus tantum certa portio pro sustentatione adolescentum per annum assignatur; in aliis vero seminariis, in quibus bona fundationis ad institutum spectant, talia ad massam communem illius seminarii tradantur, ut alii iuvenes exinde sustententur. Ratiocinia in praesentiâ patronorum Ordinariis exhibenda iuxta constitutionem LII.

LV. Ordinarie in quavis ampliori dioecesi, ac a potiori in quavis archidioecesi, unum seminarium, et, quantum fieri potest, iuxta eas academias et universitates habeatur vel erigatur, ubi studia et disciplina abundantius florebunt, ita tamen ut seminaria ultra necessitatem non multiplicentur; quod si in tali districtu nulla universitas esset, in qua scholae maiores ab iis doceantur qui docere solent, tunc sacerdotes huius instituti in tali casu tam sacras quam profanas litteras docebunt. Ubinam seminaria esse debeant, et cuius nationis adolescentes in iis sint educandi.

LVI. Cum sacerdotes et clerici huius instituti sub iurisdictione Ordinariorum, tamquam veri et simpliciter proprieque dicti clerici, parati sint in toto terrarum orbe curam animarum administrare (mediantibus mediis temporalibus ab Ordinariis locorum, vel aliunde pro formandis seminariis deputatis et collatis, ad quod praestandum dictos clericos sumptibus suis impares esse per se constat), ut per bonam instructionem iuventutis ad seminaria ordinarie adolescentes propriae patriae assumantur, qui sint ad omnem laborem impigri ac patrio solo assueti, ut sub hac ipsâ disciplinâ usque ad mortem subsistant.

LVII. Cum solida et stabilis disciplina pro bonis clericis et curatis formandis in domo, in qua diversae conditionis, status, ordinis adolescentes commorantur, servari non possit; ideo ad seminaria huius instituti propria, vel Ordinariorum presbyteris huius instituti concredita, nullus suscipiatur, qui in hoc instituto non velit vel actu vivere vel animum saltem sic vivendi habeat. Quod si tamen ex gravissimâ causâ convictores quidam suscipiendi forent, iidem expressâ hac conditione et non aliter suscipiantur, ut in seminario disciplinae

per omnia et in omnibus absque ullâ prorsus exemptione se accommodent.

LVIII. Non obstante quod adolescentes ad seminaria suscipiendi ordinarie (nisi excellentia talentorum et circumstantiae graves contrarium suadeant) eius nationis esse debeant, in quo loco suscipiuntur; inter adolescentes tamen sub studiis transplantatio quoad diversas nationes sic fieri poterit, ut, finitis studiis, ad seminaria in terris propriis revertantur. Excipiuntur quoque seminaria fundata eâ intentione, ut sic educati ad quasvis mundi partes vel ad loca haeretica mittantur, cum Ordinariorum consensu, si ea in eorumdem dioecesibus sunt, vel ad alia cum sanctae Sedis Apostolicae licentiâ: ad haec enim diversae nationis iuvenes insignes, praesertim qui sub disciplinâ huius instituti alibi in seminariis iam vixerunt, suscipi possunt.

Quis curam seminariorum habeat, et qui nam singulis sint praeficiendi.

LIX. Si seminarium amplioris dioecesis sit a ceteris dioecesibus unius archiepiscopatus independens, principalem curam eiusdem habebit praeses dioecesanus. Si vero pro totâ archidioecesi inserviat, in qua etiam quoad domum emeritorum et bona communitatis mutuus sit usus, praeses archidioecesanus eiusdem curam habebit, singulis annis bis visitando, diligenterque unus politiam domesticam tam in spiritualibus quam in temporalibus inspiciendo, et cuncta ad debitam formam reducendo aut in eâ conservando; mediorum quoque temporalium et emolumentorum incrementum, mediante oeconomo sibi adiuncto, rationem habebit. In seminariis propriis directores aliosque magistros tam virtutum quam studiorum praeficiet, et pro rei utilitate aut necessitate amovebit. In seminariis vero episcopalibus, huic instituto ab Ordinariis concreditis, personas capaces reverendissimis dominis Ordinariis nominabit, ut ab iisdem auctoritate ordinariâ seminariis praeficiantur.

LX. In quovis seminario erit 1° director, sive regens totius seminarii, qui prudentiâ, gravitate, doctrinâ et sollicitudine charitatis inter alios emineat; 2° pater spiritualis pariter pietate et doctrinâ et ceteris qualitatibus insignis, qui exercitationibus consuetis praesit; 3° confessarius, qui toti domui ordinarie a confessionibus assistat, cum facultate confitendi alii vel aliis confessariis extraordinariis per superiores deputatis et approbatis ab Ordinariis; 4° oeconomus qui dependenter a directore rerum temporalium curam habeat.

LXI. Promotiones ad diversos gradus in theologiâ et iure non prius fiant, donec constet, quod taliter promovendi perfecte iuxta normam huius instituti in pietate, subiectione ac fervore sint victuri, et insuper capaces pro gerendo tali officio, ad quod gradus eiusmodi sunt necessarii.

Iuramentum omnibus, qui huic instituto adscribuntur commune.

LXII. Omnes et singuli, in quibuscumque seminariis educati, finitis studiis, suscepto sacerdotio, uti illi qui in maioribus ordinibus constituti ad hoc institutum fuerint suscepti, praeviâ debitâ informatione in domo emeritorum vel alibi factâ, iuramentum ad manus superiorum huius instituti praestabunt: a quo iuramento sic praestito, per quod pactum inter membra huius instituti ultimato roboratur, nemo ex post facto nisi a solo Summo Pontefice absolvi potest; cui desuper, praevio maturo causarum et circumstantiarum examine, supremus huius instituti praeses per se vel alium debitam relationem faciet. Formula autem iuramenti sequens est:

LXIII. « Ego N., filius N., dioecesis N., plenam habens instituti clericorum saecularium in commune viventium notitiam, legibus et constitutionibus ipsius

me sponte subiicio, easque, quantum in me erit, observare promitto. Insuper tibi N. N. huius instituti praesidi supremo, tuisque in hoc munere legitimis successoribus, spondeo et iuro me sub directione tuâ privatâ et oeconomicâ, salvâ per omnia reverendissimi domini Ordinarii mei auctoritate et iurisdictione, in supradicto instituto clericorum, qui, secluso feminarum consortio bini vel plures pro locorum qualitate cohabitant, et bona sua ex beneficiis et functionibus ecclesiasticis provenientia in communes pios usus iuxta constitutionem decimam nonam sacerdotum conferunt, semper victurum et moriturum. Denique spondeo et iuro me praedictum iuramentum eiusque obligationem intelligere et observaturum, a quo non possim nisi a solo Summo Pontifice absolvi. Sub die N., mensis N., anno N. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei evangelia ».

LXIV. Praedictis non obstat, quominus quispiam post iuramentum praedictum, maioris perfectionis gratiâ, ad ordinem religiosum transire possit, ita tamen, ut non omni spiritui credatur, sed prius bene probetur, et non tam proprio iudicio, quam superiorum huius instituti vere Dei vocatio esse approbetur. Tenebitur tamen talis (si ex novitiatu iterum discesserit) vi huius iuramenti ad hoc institutum redire.

LXV. Qui praestito saepedicto iuramento ad dignitates ecclesiasticas episcopales et ad quoscumque his similes promoti fuerint, etsi sub actuali directione praesidis, ob respectum status, non sint, tenebuntur nihilominus praestare ea, ad quae ceteri huius instituti communiter obligantur.

Quomodo sacerdotes noviter ordinati ad curam animarum applicari debeant.

LXVI. Clerici recenter ordinati ad curam animarum ordinarie non statim exponantur, sed prius in domibus sacerdotum beneficiatorum et parochorum, ubi strictior custodia et disciplina urget, pro tempore vivant, et cum praescitu et consensu reverendissimi domini Ordinarii provisorio modo officia administrent, ut sic non solum disciplinam clericalem magis imbibant, et in superioritate libertatis suae pie, sobrie, casteque vivere, etiam extra talem custodiam postmodum expositi, addiscant, verum etiam ritus et caeremonias ecclesiasticas circa curam animarum cum debitâ dexteritate et experimentali praxi solide comprehendant, et tunc demum utiliter ac secure commodis occasionibus ad cappellanias, parochias, aliaque officia pastoralia cum consensu Ordinariorum exponi poterunt.

PARS SECUNDA.

Constitutiones pro directione spirituali et temporali presbyterorum et clericorum huius instituti, qui actualiter in curâ animarum, beneficiis ecclesiasticis, aliisque officiis quibuscumque existunt.

De vigilantia superiorum, ut exercitia quotidiana, tam pietatis, quam studiorum, et alia rite ubique observentur.

I. Quilibet superior particularis, qui unius domus clericos dirigendos habet, invigilet, ut decursus totius diei cum debitâ distributione temporis ab omnibus sedulo observetur, atque in primis ut preces tam matutinae quam meridianae et nocturnae cum debitâ pietate ab omnibus simul in loco ad orandum deputato persolvantur, similiter horae canonicae, ab omnibus alicubi cohabitantibus et legitime non impeditis, determinatis ad id horis simul recitentur.

II. Statutis quoque horis, cuique loco accommodatis, sacrificium missae celebretur, itaut reliquum tempus cum certâ pariter distributione pro studio tam Scripturae Sacrae, quam theologiae, praesertim moralis, lectionis asceticae, et similium, relinquatur, in quantum cura pastoralis, visitatio infirmorum, administratio sacramentorum, ac actualis praeparatio ad conciones et catecheses ne-

cessaria id patitur, quae, dum actu instant, ceteris praeponenda sunt.

III. Superioris quoque cuiusque loci est ordinare, quidnam, praeter Scripturam Sacram, quovis tempore ad prandium et coenam per mediam circiter horam utiliter legi possit, ex quo utiles deinde discursus formari debent. Recreatio post mensam ea semper esse debet, quae honestatem et modestiam cum pace perpetuò sibi iunctas habeat, ad quod pariter superiori invigilandum erit.

IV. Generalem ordinationem praedictorum omnium superiores tempore visitationis facient, iuxta quam postmodum quilibet particularis superior directionem suam practice instituat.

V. Quilibet superior alicuius decanalis vel in vicini[1] districtus singulis sibi commissis clericis et sacerdotibus annuum determinabit tempus, quo opportune recollectioni mentis in suâ vel aliâ ad hoc deputandâ domo insistant, seduloque curabit ut apud omnes debitum dicta recollectio sortiatur effectum: ad quam etiam extra hoc praescriptum illos disponet, quorum spiritualis infirmitas aliaeque causae rationabiles id prudenter postulaverint.

VI. Eiusdem superioris domus in quovis districtu refugii et medicinae spiritualis locus existet, ut spiritualem convalescentiam ibi percipiant illi qui in parochiis aliquod vulnus spirituale acceperunt, vel periculum passi sunt; quibus alii ad tempus et tamdiu succedent, usquedum eorum infirmitas per media spiritualia correcta fuerit; quod etiam de illis observandum, qui in spiritus desolatione versantur, aut in melancholiam vel aliam afflictionem lapsi sunt, ut, remediis spiritualibus adiuti, fortiores ad stationis suae vigilias regrediantur.

1 Forsan *in vicinia* (R. T.).

VII. Idem superior alicuius decanalis districtus aliquoties in anno tot clericos et sacerdotes, huic instituto addictos ac privatae suae directioni assignatos, in certum locum convocabit, et ad certum diem, quo sine detrimento animarum curâ commode comparare[1] poterunt, ad assignatas materias in scriptis thesibus proponendas, ac more scholastico a constitutis ad id per vices oppugnandas ac defendendas, ut singulorum ingenium ac diligentia palam exinde fiat. Materiam, circa quam haec exercitatio utiliter institui poterit, suppeditabunt Scriptura Sacra, casus conscientiae, theologia speculativa et polemica, seu controversistica, ac ius canonicum. Directorium totius negocii penes praedictum eiusmodi districtus superiorem erit.

VIII. Praeses huius exercitationis a superiore constituetur aliquis ex eodem districtu, qui in praedictis facultatibus prae reliquis eminere atque ad hoc officium habilis esse videbitur.

IX. Ad meliorem huius rei successum, in singulis parochiis assignatas materias, certis per hebdomadam diebus, per unam vel sesquihoram, mutatis vicibus, defendendo et oppugnando sic elucident, ut deinde in publicâ concertatione cum honore et aliorum aedificatione defendens stare possit.

X. Tempus ad privatum hoc exercitium magis commodum, per se loquendo, erit post meridiem, ita quidem, ut prima media hora in recollectione et praeparatione, reliquum vero tempus in ipsâ exercitatione et colloquio insumatur.

XI. Domi particulares casus discutiendi caute iunioribus sacerdotibus proponantur, ex quorum resolutione addiscant quomodo sua principia scholastica ad particularia applicare et prudenter praticare debeant.

1 Forsan *quot ... comparere* (R. T.).

XII. Ut quilibet districtus decanalis a corruptione defectuum, qui paulatim, nisi vigiletur, succrescunt, mature semper expurgetur, observandum erit, ut non tantum singulis octiduis, certo determinato die, in quovis loco particulari, colloquium aliquod constitutioni XLV sacerdotum conformiter instituatur; verum etiam ut singulis mensibus, finito supradicto scholastico studiorum exercitio, priusquam, qui praesentes erunt, domum repetant, in domo decanali simili modo quoddam colloquium ac conferentia spiritualis pro toto districtu decanali instituatur, eaque in medium proferantur, quae ad conservationem bonae disciplinae et perfectionis incrementum in Domino videbuntur: parochi et beneficiati alii ex dicto colloquio domum reversi, fideliter ea executioni demandare satagant, quae in particulari ipsos attingunt.

Quid superioribus circa substantialia huius instituti puncta sit sciendum et observandum.

XIII. Ut substantialia huius instituti puncta, quae sunt communitas bonorum, cohabitatio fraterna, separatio mulierum, et obedientia erga superiores praesentis clericalis instituti, omnibus sufficienter innotescant, superiores eorumdem practicam notitiam perfecto quodam modo habere oportet, ut omnes circa eadem tam per se quam per alias personas idoneas recte informare sciant, eâque notitiâ praehabitâ, ad eorumdem observantiam sedulo inducant. Praedicta substantialia puncta, nec[1] praeses generalis, nec conventus qualiscumque, ullo unquam tempore, immutare aut relaxare poterit, cum sint veluti cardines ac fundamenta, per quae, veluti per quosdam vectes in se sufficienter munitos, praesens institutum absque dissolutione in generatione et generationem per Dei gratiam subsistat.

XIV. Ut vero praedicta huius instituti puncta substantialia tanto certius inconcussa semper maneant, omnes et singuli dicto instituto sese aggregare volentes, illa iuramento firmabunt, eâ iurandi formulâ, quae habetur supra in constitutionibus de directione iuventutis num. LXIII, vi cuius omnes et singuli obligantur, non quidem ad particulares dictorum punctorum actus, itaut, quoties aliquis quippiam contra illa vel illorum aliquod admiserit, periurus fieri censendus sit, sed solum ad constanter in hoc instituto, in quo praedicta quatuor puncta observanda sunt, usque ad mortem perseverandum, ita ut iuxta constitutionem XLVI sacerdotum ille solus periurus fieri censeri debeat, qui proprio motu se ab huius clericalis vitae et disciplinae statu separaverit.

XV. Censentur autem motu proprio se ab instituto separare, qui sine legitimâ iuramenti sui factâ relaxatione discedunt, aut verbis factisque in institutô deinceps vivere detrectant, uti etiam qui per frequentatos actus graviter contra supradicta substantialia excedunt, et praeviâ trinâ monitione, praefixo a supremo huius instituti praeside termino peremptorio, quod, nisi monitioni pareant, ab instituto separandi sint, si in contumaciâ perseverant,[1] tales enim se ipsos suo facto ob incorrigibilitatem separare censendi sunt. Licet hic casus ibi et tum solum accidere possit, quando alia ratio delinquentem ad meliorem frugem beneficio domus emeritorum, vel alia via reducendi et scandalum tollendi pro isto tempore instituto non suppetierit.

De communitate bonorum in specie.

XVI. Finis communitatis bonorum est ut a clericis huius instituti omnia, ex beneficiis ecclesiasticis et functionibus quibuscumque provenientia, in usus pios, Ecclesiaeque Dei salutares, ac praefixo scopo huius instituti convenientes, de-

1 Edit. Main. legit *ne* (R. T.).

1 Deesse videtur *reipsâ separantur;* (R. T.).

bito modo et ordine conferantur et applicentur, eorumque bonorum abusus tollatur, sepositâ omni avaritiae et prodigalitatis specie, singuli sedulo curabunt ut huic instituto clericali vere fideles dispensatores se exhibeant in omnibus sincere expectantes commune bonum, tamquam proprium Iesu Christi domini nostri patrimonium.

xvii. Superiores mature considerare debent quidnam in dispensatione bonorum communium iam in massâ communi collectorum potissimum sit observandum: et primo quidem invigilare debent, ut sacerdotibus senibus aliisque inhabilibus sufficienter provideatur: deinde si sacerdotes curatos et beneficiatos, casu aliquo extraordinario, subsidio egere contingat, ex bonis communibus illis succurrendum erit; similiter, quando aliquis ex hoc instituto recenter ad parochiam vel beneficium aliquod promotus novam alicubi oeconomiam instituere et rebus necessariis instruere debet, suppellectilia et alia maxime necessaria vel pecunia pro iisdem comparandis suppeditanda erunt; eâ tamen lege, ut, sive pecunia sic subministrata, sive pretium, quo suppellectilia fuerint aestimata, medio vel infimo pretio ordinata conscribantur, traditâque desuper obligatione, successive, prout potuerit, commode superioribus ex proventibus annuis restituantur, ut aliis quoque in simili necessitate constitutis succurri possit: tertio subveniendum quoque est pauperibus sacerdotum huius instituti parentibus, fratribus et sororibus, iuxta constitutionem xxii sacerdotum.

xviii. Post hos magis necessarios communium huius instituti bonorum usus, ingenuis adolescentibus ad hanc clericalem vitam educandis applicanda erunt.

xix. Postquam domibus iuventutis et emeritorum in quadam archidioecesi vel dioecesi ex mediis communitatis vel patronorum sufficienter provisum fuerit, tunc ad aedes parochiales convenienter ad praescriptum instituti vivendi modum accommodandas, ubi necesse fuerit, vel ex mediis ipsorummet parochorum, praeter id quod forte iuxta morem dioecesis in conservationem illarum annuatim ab illis impendi debet, vel ex collectis ipsiusmet communitatis mediis, si aliunde haberi nequeant, quantum necesse fuerit, applicari poterit.

xx. Similiter ordinari poterit, ut, si desint media pro cohabitatione duorum clericorum in loco quodam particulari ob curam animarum, aut aliâ de causâ ordinandâ, superiores huius instituti, tamdiu media necessaria pro altero sacerdote subministrent, quamdiu huius instituti sacerdotes in tali loco curae animarum praefuerint. Et quia aliorum est similibus sacerdotibus curam animarum gerentibus vivendi media subministrare; ideo speciatim et authentice cavendum ne ex hac gratuitâ alimentorum subministratione, pro quocumque futuro tempore, instituto quaedam obligatio imponatur.

xxi. Eleemosynae pro varietate vel religiosis vel aliis faciendae, ex mediis huic communitati obligatis, a clericis beneficiatis, iuxta leges christianae charitatis et iuxta dictamen prudentiae fieri possunt; specialiter tamen suadetur ut parochianis suis indigentibus pro ratione redditunm suorum prae aliis benigne subvenire studeant.

xxii. Bona communitatis in unâ archidioecesi correspondente, quoad domum emeritorum et iuventutis, cum quibusdam dioecesibus eiusdem archidioecesis, uti etiam media dioecesis populosae, quae propriam domum emeritorum et iuventutis habet, in eadem applicari debent, nec possunt, per se

loquendo, etiam pro parte aliquâ transferri. In casu extraordinario, ubi ob gravem necessitatem christiana charitas suadet ut aliis membris huius instituti ad bonum Ecclesiae Catholicae succurratur, ordinatio desuper fiet a praeside dioecesis cum consilio superiorum decanalium ex unâ et ex alterâ parte a praeside supremo. Quod si rei gravitas postulaverit, reverendissimo domino Ordinario loci quoque desuper referendum erit, ut cum eiusdem praescitu et consensu, ad evitandas quascumque suspiciones, res tota peragatur.

XXIII. Ubi communes sumptus faciendi sunt in negociis totum institutum concernentibus, supremi praesidis erit proportionaliter ex collectis mediis particularium dioecesium illud exigere quod ad eiusmodi negocia pertractanda necessarium fuerit.

XXIV. Communitas bonorum mutuam infert obligationem singulorum membrorum ad institutum et instituti ad membra; itaut singuli ad omnia bona sua, ex beneficiis ecclesiasticis et functionibus ac officiis quibuscumque provenientia, in pios communitatis usus conferenda, vi conventionis mutuae, pactique ultro citroque obligatorii, adstricti[1]; ipsi quoque superiores, nomine instituti, singulis membris fideliter in necessitate subvenire teneantur.

XXV. Si quis sacerdos vel clericus animo sese instituto aggregandi aliquandiu cum eiusdem instituti clericis habitaverit, dein vero, antequam consuetum iuramentum praestet, mutatâ mente recedat, praeter sumptus ipsius causâ factos, nihil persolvere teneatur; et si vero post praestitum iuramentum ad Ordinem religiosum transire voluerit, vel proprio motu se ab instituto separaverit, vel ab eodem ob incorrigibilem morum pravitatem aliamve quamcumque causam dimissus fuerit, ex illis, quae in instituto acquisivit, etiam tum vel ad cassam communem contulit, vel apud ipsum adhuc existunt, de iure nihil praetendere vel secum auferre potest: contrarium si fecerit, sine praehabito superiorum instituti consensu, id restituere tenebitur.

XXVI. Si qui sacerdotes, aut alii clerici existentes, bona quaedam ex beneficio, officio vel functionibus ecclesiasticis acquisita iam habeant, ac postmodum ad institutum suscipi petant, libere de iis, quae extra institutum acquisiverunt, disponere possunt, vel in usitatos huius instituti vel in alios licitos et honestos usus, nisi, ob imminentem ex senectute aut alio capite ad officia et functiones ecclesiasticas inhabilitatem, aequitatis ratio postulare videatur ut instituto consignetur[1], cui per susceptionem talis personae onus eam honeste sustentandi accrescere dignoscitur.

XXVII. Omnes vero et singuli, qui per iuramentum se huic instituto obligarunt, de bonis suis, sive ecclesiasticis extra institutum acquisitis, sive patrimonialibus, de quibuslibet disponere habent, mature ita disponant, ut, casu quo dominium eorum penes se retinere voluerint, tota[2] vel potiorem saltem eorum curam aliis committant, cum nec instituto eiusque disciplinae, nec ipsismet sacerdotibus in officiis et functionibus ecclesiasticis occupatis conveniat multum eiusmodi rerum curis occupari, quae a suscepto vitae statu valde sunt aliena.

XXVIII. In quovis loco particulari ratiocinia acceptorum et expensorum ab uno oeconomo fiant, qui, iuxta diversas rubricas, cuiuscumque personae in eâdem domo habitantis redditus ex beneficiis et salariis districte annotet, ne

1 Deesse videtur *sint* (R. T.).

1 Videtur legendum *consignentur* (R. T.).

2 Aptius lege *totam* (R. T.).

aliqua collusio sequatur. In seminariis aliisque domibus, ubi communes redditus pro illâ domo sunt nullam personam particularem spectantes, et simul alii redditus sint ad particulares personas in illâ domo ex beneficiis vel officiis obvenientes; tum, ne confusio oriatur, fieri debet commune ratiocinium, et aliud particulare super accepta et expensa redditaum particularium istarum personarum.

XXIX. Cum non solum instituti huius intersit, sed etiam dioecesum, ne bona communia minus fideliter administrentur, aut ad supradictos Ecclesiae Dei utiles usus non expendantur; ideo reverendissimi domini Ordinarii, quoties defectus notabiles in administratione a praeside commissus innotuerit[1], desuper liberam acquirendi et rationes super bonis instituti in commune collatis exigendi, defectusque, interpositâ auctoritate suâ ordinariâ, corrigendi potestatem habeant: defectus vero a superioribus praesidentis subordinatis commissi, a praeside corrigantur, salvâ tamen ut in praemissis Ordinariorum iurisdictione; ut hac ratione per debitam eorum administrationem ac dispensationem fiat quod iuxta approbatam huius instituti constitutionem fieri solet ac debet.

XXX. De reliquo, cum singuli huius instituti clerici, intuitu beneficiorum suorum, reverendissimis dominis Ordinariis ea praestare debeant, ac re ipsâ praestent quae alii clerici extra institutum viventes, iuxta cuiusque dioecesis consuetudinem, intuitu eorumdem beneficiorum praestare debent; bona, ab eisdem in commune ad massam communem iam collata, alio insuper onere seu exactione gravanda non sunt, cum aequitatis ratio non permittat, ut ab[2] hoc, quod superflua sua in communes pios, et tum statui ecclesiastico, tum ipsimet sanctae Ecclesiae Catholicae valde proficuos usus conferant, amplius quam alii clerici saeculares graventur: cum enim eorum onera ac obligationes, quae redditus beneficiorum suorum[1], communiter cum illis sine ullâ exemptione ferant; merito iisdem etiam cum illis iuribus, privilegiis atque immunitatibus gaudent. Hinc et particularis dispositio circa temporalia huius instituti bona ad capsam iam collata, eorumque dispensatio in usus praescriptos, ad eiusdem instituti superiores spectat.

XXXI. Vi communitatis bonorum, sive pacti iurati, nemini liceat ex huius instituti sacerdotibus et clericis testamentum saeculare condere, aut consanguineis suis bona sua temporalia ex beneficiis et functionibus ecclesiasticis ac officiis quibuscumque provenientia, pro quacumque voluntate voluntatem ultimam[2] relinquere. Ideo omnes et singuli, quibuscumque dignitatibus ecclesiasticis non obstantibus, obligantur, ut, quocumque de rebus suis disponendi modo clericis concesso et consueto, bona sua praedicta superioribus huius instituti ad fundandas domos educandae iuventutis et emeritorum sacerdotum aliosque fines huic clericali instituto conformes dispensanda relinquant, memores, omnia quae possederunt, esse propria Domini Nostri Iesu Christi, in cuius infinitam gloriam, profectumque animarum hoc institutum omni tempore ea impensurum sit, nihilque aequius esse, quam illorum etiam commoda sentire, quorum onera in vitâ et morte suscipiuntur.

XXXII. Donationes[3] ecclesiae, cui quis deserviit, vel parentibus, fratribus et

1 Potius lege *commissi innotuerint* (R. T.).
2 Forsan *ob* pro *ab* legendum (R. T.).

1 Videtur deesse *spectant*, vel simile (R. T.)
2 Forsan *dignitate voluntate ultimâ* (R. T.)
3 Forsan deest *et legata* (R. T.).

sororibus indigentibus fieri possunt; ea tamen fieri debent cum praescitu et consensu praesidis alicuius dioecesis vel territorii, vel ita ut iuxta ratihabitationem eiusdem valere debeant: superioribus vero eiusmodi denegare vel immutare non licebit, nisi manifeste videant, adhibito consilio aliorum, aut habitâ etiam, in re gravi, sententiâ reverendissimi domini Ordinarii, quod irrationabiliter ea facta sint.

XXXIII. Legata et donationes, quae ipsismet membris huius instituti ab aliis fiunt intuitu officii vel cuiuscumque respectus ad statum clericalem aut quodcumque officium, et spectant ad bona huic communitati obligata; quae vero dantur intuitu consanguinitatis, affinitatis vel amicitiae mere naturalis, bonis patrimonialibus annumerantur. In casu dubio donationis factae, standum iuri communi: eâ tamen lege, ut, si a consanguineis et affinibus usque ad quartum gradum inclusive donationes fiant, eae censeantur factae personis; in ceteris vero casibus dubiis, censeantur factae intuitu instituti sive officii.

XXXIV. Debita passiva in vitâ aut post mortem alicuius ex instituto solventur ex mediis ab eodem relictis: ubi vero ea non suffecerint, communitas ad satisfaciendum iisdem obligata non erit, nisi cum expresso consensu superiorum instituti et authenticâ ex scripturâ eadem facta esse comprobentur: idque ideo, quia ceteroquin gravia incommoda huic instituto accrescerent, et ipsum institutum, quod curam talis personae in vitâ et morte in se suscepit, non tantum commodum pro membris suis non sentiret, verum etiam grave damnum pateretur.

XXXV. Quando per parochi vel beneficiati decessum vel mortem, ex gratiosâ reverendissimi domini Ordinarii vel patroni concessione, successor ex hoc instituto fuerit; mobilia, quae successori ad ducendam oeconomiam necessaria sunt, non distrahentur; cum antecessor, si huius instituti fuerit, sine detrimento nunquam vendat, successor vero maximâ cum incommoditate et difficultate coëmat, ac de novo familiae de mobilibus prospiciat. Proinde a superioris ordinatione et prudentiâ in tali casu rerum temporalium dispositio aut translatio, quae ex rationabili necessitate vel utilitate fieri subinde debere videbitur, dependebit; ita tamen, ut, pro iis quae successori relinquuntur, honestum et moderate taxatum pretium certo et praefixo termino, in casu mutationis ab unâ ad aliam parochiam sive beneficium, solvatur antecessori; in casu vero mortis, instituto.

XXXVI. Quod vero et quantum ex annuis huiusmodi beneficii redditibus tum antecessori tum successori competat, pro illâ parte temporis, quo quisque illorum illud possidet, iuxta capitularia statuta vel alias cuiusque dioecesis leges et consuetudines determinetur et ordinate adnotetur, idque praesente ac confirmante eo, cui de iure vel consuetudine competit, et, si opus fuerit, praesente uno ad id ex instituto deputato, ut omnis confusio evitetur et charitative singula disponantur.

XXXVII. Cum hoc institutum pro fine suo habeat in salutem populi ita dispersim vivere, ut tamen, quantum possibile fuerit, ubique duo, tres vel plures eiusdem instituti clerici et sacerdotes in eâdem domo fraterne cohabitent; superiores diligenter invigilabunt, ut, ex speciali favore reverendissimorum dominorum Ordinariorum ac patronorum, liceat etiam ruri fraternam duorum vel plurium huius instituti clericorum cohabitationem instituere ac continuare. *Observanda de fraterna charitate.*

XXXVIII. In oppidis, ubi subinde plura partim curata partim simplicia existunt

beneficia, quorum possessores seorsim habitare consueverunt, sacerdotes instituti, ubi duo vel plura eiusmodi beneficia obtinuerint, quantum fieri potest, fraterne cohabitare obligantur: in magnis tamen civitatibus, nisi commode et sine periculo animarum curae suae commissarum possint, non uno loco omnes simul, sed in diversis bini vel plures cohabitent.

XXXIX. Quod si in pagis et oppidis parochialis ecclesia cappellanum hactenus non habuerit, interim tamen redditus adsint, quibus duo clerici congrue ad onus pastorale ferendum sustentari posse videntur, superiores, cum consensu reverendissimi domini Ordinarii, parocho sacerdotem, non tam in subsidium animarum curae, quam in subsidium continentiae et disciplinae securius servandae, adiungent.

XL. Porro si parochialis ecclesia cappellanias seu filiales ecclesias distantes sub se habuerit, reverendissimi domini Ordinarii locorum rogandi erunt, quatenus permittant, ob bonum disciplinae, clericorum cohabitationes ita divisas ad unam socialem contrahere, dummodo per excussionem, citra neglectum animarum, humanitus praedicta loca provideri possint, in quo ex iudicio reverendissimorum dominorum Ordinariorum determinatio fiet; dictae ecclesiae filiales vel parochiae a se invicem ultra horam non distent.

XLI. Ceterum hi sacerdotes tam divina officia quam conciones et catechismos diligenter in ecclesiâ propriâ peragant, non secus ac si in loco residerent: parochianos de baptizandis et de providendis aegrotis provide admoneant, et semel saltem, praeter festa et dominicas, in septimanâ quisque ad ecclesiam suam certo die ad sacrum celebrandum exeat, ut parochiani id praescientes suis et suorum necessitatibus spiritualibus facile consulere possint, ad sacramentorum administrationem evocati: in omni casu sine morâ promptos se exhibeant.

XLII. Casu quo tanta ecclesiarum distantia foret, quae positam mensuram notabiliter excedat, atque ob defectum reddituum duo habitare nequeant, qui tunc solitarie exponendus erit, sit solitudinis amans et provectioris aetatis, eiusque constantia in castitate et sobrietate probe perspecta habeatur; insuper singulis septimanis ad domum decanalem vel parochiam aliquam ad sacerdotes huius instituti pro faciendâ sacramentali confessione veniat, ei superiori de vitae suae statu frequentius rationem reddat, acceptâque spirituali exhortatione et consolatione, novo cum fervore domum revertatur; in eumdem finem saepius etiam talis a superiore decanali vel parocho quodam visitetur, pro administrandâ culinâ et familiâ famulum habeat, observeturque quod infra de separatione mulierum statutum habetur.

XLIII. In primis omnes studeant se tales in conversatione suae vitae exhibere, ut suis affectibus ex sincero corde sic dominentur, quatenus cuivis cum animi iucunditate cohabitare sciant; firmiter etiam sibi persuadeant in omni familiâ, quantumvis bene ordinatâ, imperfectiones ac inordinationes quandoque contingere; hinc apud se omnino statuant, defectus aliorum in verâ et christianâ patientiâ tolerare, ac eiusmodi tam in temporalibus quam in spiritualibus supportare. Quid respectu cohabitationis clericorum observandum.

XLIV. Superiores in coniunctione clericorum prudenti circumspectione ex notitiâ geniorum et indolis attendant, ut tales semper combinentur, ne vel contemptus vel nimia familiaritas inde sequatur. Pro directione universim tales,

constituantur, qui non modo passionibus suis sufficienter dominari posse noscantur, verum etiam illos, qui ipsis subiiciuntur, in omni genere virtutum et scientiarum, quantum fieri potest, superent vel saltem adaequent; contemptum enim parit, si qualitates subditi qualitatibus superioris praestent.

XLV. Ubi duo vel plures cohabitant, unus semper sit ex iis, qui officio oeconomiae cum debito rerum temporalium emolumento fungi sciat, qui in rebus spiritualibus ferventior et in servandâ disciplinâ exactior esse noscatur.

XLVI. Ubicumque huius instituti sacerdotes simul habitant, superioribus curandum est, ut neque omnes iuvenes, sed ita potius senes coniungantur iunioribus, ut seniorum cautela iuniorum libertatem custodiat, et iuvenum fervor seniorum imbecillitatem in perferendis laboribus sublevet. Universim combinatio sacerdotum eâ circumspectione semper fiat, ut, in unoquoque unus vel alter deficere noscitur, tertius, oppositâ qua eminet virtute, defectum proximi sui, quoad fieri posset, corrigat atque emendet.

XLVII. Praterea, non indignum quilibet arbitretur, si in proximo suo custodem habeat, a quo charitative corrigatur et moneatur, idque tam quoad actiones quae domi, quam quoad ea quae foris peraguntur: quapropter semper conari debent, ut duo simul, etiam foris, existant, qui sibi invicem sint tam conversationis quam innocentiae testes ac monitores.

XLVIII. Hospitales ad invicem et ad omnes charitative cum omni humilitate se exhibeant, et servitia necessaria omnibus praestari a suis curent; itineris enim molestiis defatigati, refrigerio hospitalitatis sublevari debent; erga personas vero cuiuscumque status, servatâ proportione, se taliter habeant, ut ab omnibus bonum testimonium charitatis christianae reportare mereantur.

XLIX. Denique, ut, qui in hoc instituto vivunt, in morte minime deserantur, singulorum locorum superiores disponent, ut exequiae christiano modo statui clericali conformiter peragantur, et in loco depositionis, praemissâ semper vigiliâ defunctorum, tam primus quam septimus et trigesimus pro defunctis celebretur. Insuper omnes sacerdotes huius instituti, iuxta constitutionem sacerdotum XXVIII, pro salute animae eiusdem tria sacra celebrabunt, qui in illâ dioecesi existunt, ita tamen, ut in ceteris dioecesibus, quae uni alicui archidioecesi, more in Ecclesiâ consueto, subiiciuntur, unusquisque, si non tribus, saltem uno sacro animam defuncti divinae misericordiae commendet.

Quid superiores in puncto separationis mulierum observandum habeant.

L. Eam mulierum separationem clerici omnes communiter observare tenentur, in conscientiâ ad hoc adstricti, quae requiritur et sufficit ad vitandum scandalum, et ad proximam occasionem peccandi tollendam. Ad tollendam vero omnem clericorum cum mulieribus cohabitationem, in cap. *Inhibendum extra*[1] (*de cohabitatione clericorum et mulierum*) ita statuitur: « *Inhibendum est, ut nullus sacerdos feminas, de quibus suspicio potest esse, retineat, sed neque illas, quas sacri canones concedunt, matrem, amitam, sororem, quia, instigante diabolo, et in illis scelus perpetratum reperitur* ». Unde praesens institutum eo collimat, ut clerici, in eodem viventes, in instituendis hinc in familiis timorem Dei custodem, castitatem dominam, amorem vero rectorem totius domus suae habeant.

LI. Proinde nemini licebit, ex sexu muliebri, sive matrem, sive sororem, sive aliam in quocumque gradu consan-

1 Videtur legendum *est* pro *extra* (R. T.).

guineam, aut alias quantumvis piam et sanctam mulierem, sub eodem tecto, quo clerici duo vel plures congregati habitant, habere, cum sit vel periculosum, vel scandalosum, aut saltem non deceat, aliaque viro clerico inde incommoda emergant.

LII. Si quo casu substantialis haec constitutio, per se loquendo inviolabiliter servanda, in praxi et casu particulari nullâ ratione observari posse videretur, eo quod familia de novo incipienda, in qua, ob praedia rustica, vel aliam ob causam similem, pecora sint alenda, et incontinenti fieri non possit per habitationem diurnam nocturnamque distinctam sufficiens separatio; ea quamprimum ordinetur, sive ex favore reverendissimi domini Ordinarii, sive ex mediis ipsiusmet communitatis.

LIII. Media porro, quibus generalis ista constitutio inoffenso pede in familiâ clericorum constanter decurrere possit, erunt sequentia: in locis in quibus praedia rustica annexa esse non solent, culina et tota familia virorum sive famulorum operâ instituatur, qui omnia ministeria domus praestent; in locis vero, sive parochiis, quibus rustica praedia annexa esse consueverunt, quorum ratione et inevitabili quadam necessitate similis culina et familia, propter emolumentum fructusque agrorum et decimarum, institui necessarium est, mulierum servitia tolerabuntur, ut sic non solum culinae, verum etiam toti reliquae familiae melius prospiciatur.

LIV. In dictis servitiis, sacerdotum parentes et consanguinei, quantum fieri poterit, constituantur; quibus deficientibus, aliae honestae provectiorisque aetatis personae assumantur; ita tamen ut a clericorum tam diurnis quam nocturnis habitationibus, intercedente sufficiente clausurâ, seiungantur; quod proinde superiores huius instituti constantissime aemulabuntur.

LV. In hunc finem parochialibus aedibus domus rusticae in loco quodam vicino annectantur, vel pars in ipsâ sacerdotali, si amplitudo id patiatur, per murum interiectum separetur, in quibus matresfamilias degentes subordinatum quoddam super totam familiam rusticam regimen habebunt: parochus vero hanc inferiorum directionem culinae et totius familiae in praedictam matremfamilias immediate reiiciat, ut ita clerici, negotiis inferioribus sepositis, a mulieribus penitus separati, in vitae sanctitate Deo servire et saluti animarum liberius invigilare valeant.

LVI. Porro, ut praedicta separatio commodius observari queat, et ne, eius occasione, aut parochus necessariam inspectionem in familiam negligat, aut in cibis aliisque requisitis pro clericis ad domum sacerdotalem deferendis difficultas aut incommoditas sit, inter utrasque aedes aditus ac porticus intercedat, quo ita domus et familia rustica aedibus parochialibus annexa et approximata accomodetur, ut ex eâdem cibi inde ad clericalem mensam commode deferri, et inspectio necessaria haberi possit. Aditus ergo in inferiori vel mediâ contignatione aedium sacerdotalium usque ad domum rusticam traductus et patens in fine clausuram habebit, cuius beneficio praedicta separatio fiat, itaut nemo clericorum per illum aditum ex aedibus sacerdotalibus ad domum rusticam, neque ex familiâ et domo rusticâ ad domum clericorum unquam transire valeat.

LVII. Ut maior cautela adhibeatur, quantum locorum constitutio patitur, domus clericorum contra omnem accessum (vel ianuas non necessarias obstruendo, vel muro circumvallando) ita

muniatur, ut, relictâ solummodo unicâ ad clericalem domum ianuâ ordinariâ, omnis utriusque familiae domesticorum ad invicem accessus perpetuo discludatur, cuius rei melior accomodatio pro locorum constitutione superiorum discretioni relinquitur. Denique fenestrae cubiculorum et totius domus sacerdotalis bene ferreis clathris obseratae et munitae sint; noctu, occlusis diligenter foribus, claves ad superiorem deportentur, ita ut neque intrandi, neque exeundi ulla occasio ac suspicio esse possit, et sic tota domus in timore Dei, et apud prudentes in bonâ aestimatione stabit.

LVIII. Pariter domus clericorum (etiam ubi familia rustica non est) ubique tam in parochiis quam in loco decanali et alibi sic accomodetur, ut sacerdotes et clerici omnes cum superiore domus in congressu communi habitare possint; domus universim seris tectis[1] muniantur, et cautelae supradictae ubique adhibeantur.

LIX. Parochus vel beneficiatus (assumpto socio sacerdote, vel, hoc deficiente, alio innocentiae suae teste) ad minimum semel in septimanâ visitet domum familiae rusticae (quod in aliis quoque oeconomiis universim observandum), videatque num ea, quae in domo sub curâ retinentur, illaesa conserventur, et bene expendantur; atque advertentes aliquid non ut oportet conservari aut expendi, sic corrigant, ut in posterum recte et solide omnia fiant: negociis cum debitâ gravitate, imperio et modestiâ expeditis, ad sacerdotalem domum revertentur.

LX. Quod si cum feminâ, ratione pastoralis officii vel aliâ rationabili causâ, necessario loquendum fuerit, in domum clericalem non intromittatur, et quae consilii et necessitatis et salutis animarum gratiâ loqui oportuerit, clerici paucis cum gravitate et modestiâ in loco patenti absolvant. De cetero superiores, mulierum consortia, absque dispensatione, strictissime praescindant, omni etiam pio praetextu excluso, mulierumque visitationes, extra casum gravioris aegritudinis, nulli unquam permittant.

LXI. Ut ministerium ad eos famulos, qui ad dies vitae in hoc instituto servire volunt, felicius succedat, superiores providebunt, ut ad huiusmodi munus iuvenes morigeri suscipiantur, qui mature a mundo abstracti in culinae ministerio aliisque operibus domesticis probe aliquot annis instruantur; hosce famulos pietate pollentes institutum ad dies vitae sanos et vegetos retinebit, et omnia necessaria ipsis subministrando, ex debito obligationis amanter sustentabit: iisdem nihilominus certa merces annua constituetur, ut, quod ultra vestitum et alia necessaria exinde restat, pro eorumdem substentatione a superioribus in senio vel aliâ necessitate expendatur, priusquam ad communia instituti bona pro sublevandis eorum necessitatibus recurratur. Casu vero, quo in necessitatem talem non inciderint, id quod ex huiusmodi famulorum mercede restat, penes institutum manebit, pro aliis similibus occasionibus expendendum.

LXII. Invigilabunt quoque superiores, ut etiam ceteri famuli, qui ad tempus tantum inserviunt, sint fideles et experti, quatenus hac ratione debitum servitium omnibus praestetur, ac necessitati singulorum sufficienter prospiciatur. Ad omne periculum tam in spiritualibus quam temporalibus excludendum, parochi, ceterique beneficiati et clerici quicumque, circa susceptionem et dimissionem domesticorum, superioribus ad nutum obtemperabunt.

LXIII. Ut hoc institutum feliciter sub- De superiori-

[1] An lectio recta iudicet lector (R. T.)

...tate directivâ, eiusque necessitate, ac principiis practicis, ut hoc institutum perpetuo in clero conservetur.

sistat, debitam inter membra, respectu superiorum, inferiorum subordinationem requirit. Unde, praeter publicam reverendissimis Ordinariis praestandam obedientiam, quaedam directiva morum, ad disciplinae vigorem in clero servandum, statuitur, per quam singulorum, qui de hoc instituto sunt, vita in viâ charitatis immediate inspiciatur, et sic clerici cum suo legitimo capite, quod sunt Summus Pontifex et reverendissimi Ordinarii, perfectius quam unquam coadunentur.

LXIV. Porro haec superiorum eiusdem instituti directio, privata solummodo et oeconomica, eo potissimum spectat, ut a clericis eidem addictis omnia et singula tam in spiritualibus quam in temporalibus iuxta eiusdem constitutiones fiant: qui contra eas deliquerint, paterne moneantur; quin et inter domesticos parietes levioribus poenis, medicinalibus potissimum, si res ita postulare videatur, corrigantur: ii denique qui a reverendissimis dominis Ordinariis ob graviores excessus publicâ auctoritate puniti fuerint, subsequenter in domibus emeritorum, per exercitia spiritualia, exempla et monita piorum virorum, solide emendentur. In reliquis vero, unâ cum omnibus instituti huius membris, quivis superior Summo Pontifici et reverendissimi domini Ordinarii sui iurisdictioni sic subest, ut non tantum ad ea, quae a clericis saecularibus communiter praestanda sunt, sed etiam ad constitutionem[1] huius instituti ac debitae disciplinae observationem a reverendissimis dominis Ordinariis adstringi possint.

LXV. Quamobrem omnes et singuli non solum Dei mandata divinaque consilia fideliter observent, et mandatis ordinationibusque sanctae Sedis Apostolicae ac reverendissimorum dominorum Ordinariorum debite sese subiiciant; verum etiam constitutionibus et disciplinae huius instituti, tam supremus praeses et superiores reliqui, quam ceteri clerici obtemperent, prout uniuscuiusque conditio requirit, ut sic totus status undequaque perfectus in suâ compage conservetur. Ceterum obedientia respectu superiorum huius instituti nullâ ex speciali obligatione iuramenti, sed solummodo ea est quae ex iure naturali in quovis statu superiori legitime mandari debetur.

LXVI. Superiores, se ipsos exemplum praebentes, in quotidianis exercitiis et observatione statutae disciplinae primi existentes, per prudentiam et discretam moderationem ad sui amorem omnes trahentes, eâ suavitate regnent, quâ ab omnibus, libenti animo, rationabile obsequium disciplinae obedientiaeque praestetur. Unde, quamdiu per solas admonitiones paternasque ordinationes subditos ad ea, quae praestanda sunt, inducere valent, potestate sibi traditâ mandando[1] sub obedientiae vinculo, uti non debent; sed solummodo dum subditos suos aliâ ratione in rebus gravioris momenti ad observantiam rerum praescriptarum inducere nequeant. Prae primis vero attendere debent ad debitam punctorum substantialium, communitatis bonorum, cohabitationis fraternae, et mulierum separationis, practicam observantiam.

LXVII. Ordinarie autem hic ordo, in correctione alicuius qui contra instituti constitutiones ac praecipue contra puncta substantialia delinquit, conformiter praecepto de fraternâ correctione a Christo domino nostro, Matth. XVIII, expositâ[2], servandus erit. Primo moneatur fraterne ab immediato superiore suo vel alio quocumque. Secundo, si haec

1 Forsan *constitutionum* (R. T.).

1 Legendum *mandandi* (R. T.).
2 Aptius lege *exposito* (R. T.).

fraterna monitio nihil proficiat, recurratur ad mediatum superiorem dioecesanum vel alium. Quod si vero superiorum instituti charitativas admonitiones et correctiones contempserit, deferatur ad Ecclesiam, videlicet ad competentem iudicem ecclesiasticum, qui pro suâ iurisdictione ad parendum talem compellat. In delictis autem publicis personarum huius instituti, si reverendissimus dominus Ordinarius a se statuendas poenas potius in domo emeritorum quam alibi persolvi a reo voluerit, in eo superiores instituti stricte obediant.

LXVIII. In specie vero quilibet superior ea fideliter exequatur, quae sui sunt muneris, nec in officium alterius maioris aut minoris superioris inordinate se immisceat, ne confusio suboriatur, neque etiam rerum caelestium contemplationi ac spirituali quieti intantum se tradant, ut, reliqua fastidientes, suorum curam vel obiter tantum gerant vel omnino negligant; quae omnia in homine privato, virtutis, in superiore vero, maxime vitiositatis esse merito censenda sunt.

LXIX. Divinis promissionibus innixi, viam regiam confidentiae in Deum in quibusvis negociis adversitatibusque constantissime teneant, certissime sibi persuadentes, omnipotentem Dei bonitatem semper plura nobis dare paratam esse, quam nostra necessitas requirat. Insuper regimen suum solidâ et constanti probitate ac pietate in Deum ita firmare satagent, ut inter suos, tamquam sol a mane usque ad vesperam, sancto quodam virtutum fulgore lucere conspiciantur, Apostolo monente: *Te ipsum praebe exemplum bonorum operum.*

LXX. Constitutionum observationi sedulo invigilent; maiorum placitis inhaerendo, novitates fugiant; ad externam quoque disciplinam solide observandam magno zelo incumbant, ut subditi facile intelligant transgressionem, etiam minimorum, superiori suo displicere. Conferentias spirituales suis temporibus instituant, et cum suis privatim, etiam saepius, loquantur, ut sciant in quo statu quisque versetur, et quas necessitates tam in spiritualibus quam temporalibus patiatur.

LXXI. In omnibus tales se subditis exhibere satagant, quales ipsis libenter etiam alios erga se habere vellent, si subditi essent, et maxime sibi curae habeant, ut sine suae personae exceptione uniformem aliis cohabitationibus in humili mentis ac spiritus submissione vitam degant, et nec minimum talis eminentiae signum edant, quod proprium amorem aut suae personae honorem fastumque animi sapiat, sed in omnibus actionibus ac mandatis mansuetudinem verborum, suavitatem morum, modestiam et charitatis affectum demonstrent, ut sic subditi in obsequium obedientiae captiventur.

LXXII. Erga omnes humanitate comitateque utantur, faciles aures eorum honestis postulatis praebendo, et pro diversitate nationum gravitatem severitatemque ita coniungant, ut, qui amore regi malunt, filios se esse experiantur, qui vero secus fecerint, imperium sentiant superioris; beneficiis quoque domesticae charitatis omnes sibi in obsequium amoris devincire conentur, et eorum delicta virgâ severitatis ac iustitiae ita corrigant, ut tamen simul oleum consolationis ad exemplum Samaritani vulneribus infundant; insuper diligenti circumspectione ad suorum necessitates attendant, et tempestive easdem sublevare studeant; omni etiam horâ promptam benefaciendi voluntatem accedentes experiantur.

LXXIII. Simplicem veritatem ut pupillam oculi custodiant, ut, sicut os loquitur,

ita et cor sentiat, animique candorem et sinceritatem tam in verbis quam in factis, exclusâ omni politicâ simulatione, sic praeseferant, ut subditi, de contrario nullam suspicionem habentes, vere sentiant tuto se illis fidere posse. Datam fidem ergo omnes fideliter custodiant, et si quid secretorum subditi illis crediderint, silere sciant.

LXXIV. Ad animi fortitudinem in adversis in omni vitâ suâ magis conentur, qua domesticorum et propriis malis possint resistere, atque aequo animo ad exemplum Christi et Sanctorum eius tolerare. Pondere fortitudinis caveant, ne, nimiâ animi facilitate, ad omnem subditorum propensionem precesque, propositam ante sententiam mutent. In rebus agendis deliberationes serias praemittant, ad quas tam experientiâ quam naturâ prudentiores adhibeant; proponant res discutiendas absque inclinationis suae manifestatione in utramque partem; interim tacite secum rationum momenta discutiant, concedantque consultatoribus sufficiens pro rei gravitate tempus deliberandi, ut sic in ferendis sententiis prudenter procedant.

LXXV. In sententiâ, quam semel consilio elegerunt, fortissime persistentes, etiam non obstantibus quibuscumque contrariis, ad executionem rerum constantissime provehantur. Si tamen propter circumstantias primum ex post facto supervenientes, aut prius ignoratas, moralis impossibilitas rerum exequendarum, aut maiora damna ab executione proventura conspiciantur, providentiae erit cum consilio seniorum aliam viam ingredi. Praeterea innatum animi teporem viriliter corrigant, matureque malorum initiis obsistant, medicinas oppositas non ad extrema coniiciant laborum pertaesi.

LXXVI. Iustitiam diligant, eamque indifferenter erga omnes observent, suorumque delicta impunita non relinquant; in horum tamen vindicatione pro rei gravitate et personarum qualitate ita se gerere studeant, ut omnes medicinam potius quam vindictam sentiant; insuper prudentiâ utantur, qua in delictis quaedam dissimulare sciant, quae tempore magis congruo corrigantur; graviora prius corrigant, et gradatim ad minora sic descendant, cognoscantque cuiusque naturam, quibus potissimum singuli facilius corrigi posse videantur.

LXXVII. In rebus agendis extrema devitentur; proinde rigidiorem partem nunquam facile amplectentur, quamdiu per mitiorem viam se obtinere posse correctionem sperant; neque interim, per neglectum aut contemptum minorum, solis gravioribus invigilandum esse sibi falso persuadeant, aut in hisce errantes admonere et punire negligant. Memores quoque potestatis superioritatis sibi factae, humilitatis studio, sua mandata seque ipsos subiungendo, contemni non permittant, multo minus subditorum iudicia suis ita anteponant, ut malint ex illorum sententiâ errare, quam ex suâ prudenter aliquid ordinare.

LXXVIII. Ut in perpetuâ quadam erectâ mentis statione suo officio invigilare valeant, temperantiae fulgore omnibus tam domi quam foris praeluceant, et convivia devitent; neque, spreto domesticorum suorum commercio, externorum conversationem et amicitiam ambiant; sed libenter cum suis esse, conversari et convesci satagant; erga quos etiam, uti erga omnes alios, liberales cum debitâ tamen moderatione existant. In conversatione se suis ridendos nunquam exhibeant, nec rebus illis se immisceant quas ignorant, aut in quarum scientiâ non excellunt, inde enim dedecus po-

-tius atque contemptus, quam auctoritas redundare solet.

LXXIX. Venerationis aliarumque praerogativarum obsequia, sibi a subditis praestita, mutuo honore et charitatis officio omnibus grati repetant[1]: quin et tametsi eiusmodi venerationum stipendio subinde priventur, a charitativo tamen eorum obsequio minime recedant, hoc namque animos mire devincire ac quasi captivare consuevit. Animi motus sibi subiectos moderateque suspensos habeant, maxime vero iracundiae fraenum iniiciant, et ubi subnascentes illius stimulos senserint, vincant se ipsos, et, cum tranquilla mens fuerit, quid agendum sit iudicent.

LXXX. Caveant se respectibus humanis induci, ut horum intuitu ea inferioribus permittant, quae cum instituti disciplinâ felicibusque eius progressibus pugnent. In omnes intentos habeant oculos, et in eos etiam, quarum virtuti atque industriae multa committuntur, caveantque ne in eos nimiâ vel confidentiâ vel diffidentiâ ferantur, quia utrumque felicem familiae gubernationem non nunquam labefactat. Similiter uni nimium addicti tantum nunquam tribuant, ut alii se neglectos, contemptos sentiant, quae omnia aemulationes et contemptus aliaque ingentia mala in gubernationem domesticam invehere solent.

LXXXI. Detractionibus non solum fidem ac aures non praebeant, sed veluti pestem hoc vitium proscribant. Adulatorum assentationes fugiant, neminemque in sua consilia admittant, quem huius vitii reum habuerint: quae talenta unicuique Deus, natura, experientia aetasque concesserit, superiores solerter observent, et ex eorum cognitione munera domestica singulis divident.

1 Potius lege *rependant* (R. T.).

LXXXII. Seniores, ac laboribus fractos, ex animo colant et venerentur, illorumque necessitatibus sedulo occurrant paterneque habeant. Paternam infirmorum curam gerant, ex animo illis condolendo, saepius visitando, verbis aliisque tam spiritualibus quam temporalibus mediis consulendo. Cognoscere quoque domesticorum suorum egressum et ingressum, quibusque occasionibus et cum quibus conversentur, quid a singulis domi fiat, omnesque domestici ordinis ac disciplinae perturbationes pro viribus eliminare conentur.

LXXXIII. Ut officio suo eo magis satisfaciant, in diariis omnia notabiliora consignabunt, eo ordine et modo, ut, si necesse sit, omnibus rationem reddere valeant. Sic iuramenta a singulis praestita et manu propriâ subscripta, aliqua[1] eiusmodi particularia, certo loco asservabunt. Et, ut has ordinationes perpetuo observent, singulis diebus tacite se compensent[2], quid in officio sibi commisso neglexerint; et si quid deprehenderint, serio proponant cum divinâ gratiâ in humilitate spiritus emendare.

LXXXIV. Uni cuivis subdito recursus ad superiores maiores conceditur, ut, si quandoque quispiam a suo immediato superiore, sive in spirituali, sive in temporali necessitate, indebite gravaretur, et de illis superior humiliter rogatus remediari nollet, in eo casu ad mediatum et altiorem superiorem eo amoris et confidentiae filialis affectu accedat, quo filius ad patrem necessitate pressus accedit. Servandus tamen erit in eiusmodi recursu debitus ordo, ut, saltem regulariter et sine speciali causâ, ab infimo superiore, omisso medio[3], ad supremum non recurratur, excepto recursu ad Sum- De recursu ad superiores.

1 Forsan *aliaque* pro *aliqua* (R. T.).
2 Forsan *secum pensent* (R. T.).
3 Perperam edit. Main. habet *remedio* (R. T.).

mum Pontificem, qui semper, etiam omisso medio, adiri potest.

LXXXV. Quod si ob quamcumque difficultatem, a superioribus huius instituti per privatam et oeconomicam directionem, servato praedicto ad superiores regressu, non correctam, ad forum publicum in rebus hoc institutum concernentibus a gravato deferenda foret, decisio talis difficultatis iuxta huius clericalis instituti constitutiones a S. Sede Apostolicâ approbatas et sacros canones reguletur ab eo reverendissimo domino Ordinario in cuius dioecesi eiusmodi difficultas occurrit.

LXXXVI. Praedictus regressus in verâ, bene consideratâ, et rationabili necessitate, quae vel personam, vel oeconomiam, vel statum concernat, ita fiat, ut interim de pristino ac debito amoris affectu, aut de subiectionis voluntate ac promptitudine nihil remittentes, omnia aequo animo, sedatis prorsus passionibus, cum debitâ humilitate, suae voluntatis resignatione, ac prompto et indifferenti ad omnia animo, superiori aperiant, et eiusdem iudicio tamquam filii obedientiae acquiescant. Modum denique eum in praedicto regressu ad superiorem observent, ut inde nulla incommoda aut disciplinae domesticae detrimenta consequi possint.

De revelatione hominis interioris superiori faciendâ.

LXXXVII. Medium in primis necessarium, ad conservandos status spirituales in debitâ suâ perfectione et perenni felicitate, est revelatio hominis sui interioris, cuius beneficio notitia acquiratur, qua propriis quarumlibet tentationum et supplantationum diaboli (quibus ipsam status substantiam et genuinum vocationis spiritum paulatim in singulis membris infringere, enervare et pessundare conatur) principiis mature obvietur ac resistatur, insidiaeque mundi ac carnis mature deprehensae detegantur ac declinentur, aut futurae imminentesque praecaveantur.

LXXXVIII. Proinde singulis annis unusquisque semel, tempore exercitiorum spiritualium, patri suo spirituali totum hominem suum spiritualem et internum fideli sinceritate revelet, et, detectis eâ ratione diabolicae supplantationis insidiis, et salutaribus eiusdem consiliis contra easdem munitus, interim de novo pie sancteque vivere et in viam salutis ac perfectionis progredi incipiat. Confessario quoque suo proprio suum internum hominem tam ad bona quam ad mala aperiant, instinctusque sive bonos sive malos revelent. Praeterea per modum familiaris colloquii superiori in districtu decanali omnes clerici, qui sub ipso degunt, tempore visitationis fideliter statum, in quo pro tempore, quoad suum hominem spiritualem, fuerint, aperient; cuius etiam spiritualibus mediis et piis monitis, quae praescripserit, diligenter acquiescent.

LXXXIX. Idem observabunt superiores decanalium districtuum respectu praesidis dioecesani sub visitatione annuâ eiusdem, aperiendo eodem modo statum hominis sui spiritualis candidâ fidelitate. Pari ratione praesides dioecesani, quoad suas personas; uti et illi, qui eisdem praesidibus cohabitant, observabunt respectu maioris superioris, sive tempore visitationis, sive alio tempore convenienti, singulis annis hominem suum interiorem pari ratione revelantes; et sic per ordinem superiores omnes usque ad supremum praesidem id observabunt. Denique ipsemet praeses supremus in annuis exercitiis eamdem revelationem hominis sui interioris patri suo spirituali faciat; pari quoque ratione negocium animae suae in humilitate et fidelitate cum confessario suo proprio omni tempore vitae suae pertractabit. Porro

dexteritas in superioribus requiritur, ut revelantem ad sectandam maiorem perfectionem in fortitudine spiritus excitatum cum consolatione dimittant.

De notitia personarum habenda.

xc. Quantum fieri potest, superiores huius clericalis instituti notitiam de singulis, et de totius status constitutione, provide omni tempore callere oportet: qua ratione singuli ad obtinendam aeternam salutem, et status totus ad debitam suam perfectionem, quam congruentissime dirigatur. In hunc finem quilibet superior, tam pro spiritualium rerum quam temporalium directione constitutus, notabit ea quae consideratione digna fuerint: deinde totius instituti praeses pro felici gubernatione nosse debet singulorum districtuum statum, uti et alii superiores districtus sui notitiam habebunt. In hunc finem superiores inferioris ordinis maioribus superioribus de personis sibi subditis debitam informationem certis temporibus dabunt; scilicet superiores seminariorum de suis studiosis, uti et superiores domuum emeritorum de personis ibidem existentibus, superiores districtuum decanalium de personis sui districtus, et sic per ordinem.

Ordinationes pro oeconomis.

xci. Ut communitas bonorum cum maiori fructu Ecclesiae Catholicae, ac praesertim cleri, executioni dari possit, et ut omnia huius instituti membra videant, ac re ipsâ experiantur, quod, praeter bonum in rebus et exercitiis spiritualibus ordinem, etiam temporalium administrationem[1] in omnibus, quoad fieri potest, ordinate procedat, singulorum locorum oeconomi eam in administrandis rebus temporalibus adhibeant curam, ut merito singuli propter bonum in rebus omnibus ordinem ex animo laetentur.

xcii. In hunc finem tam superiores, quam oeconomiarum administratores, et quicumque aliquo modo rerum temporalium curam habent, magnâ curâ providentiâque circumspicientes attendant tam ad subditos suos quam ad universae oeconomiae administrationem, eumque in eâdem ordinem constanter observare satagant, ut ex illâ unicuique omnia non solum ad necessitatem sed etiam ad convenientem commoditatem ministrentur, itaque omnes, qui simul habitant, exinde satisfactionem habeant.

xciii. Ad obtinendam praedictam administrationem domesticam spectat, ut singularum huiusmodi rerum administrationes ita dividantur, quatenus, mediante subordinatione officiorum a summo usque ad infimum, singuli in ordine ac munere suo rite praestando, omni tempore, contineantur, et ordinationis suae directionem a superioribus capiant.

xciv. Œconomi seipsos aliis non praeferentes, ac potius in omnibus per abnegationem sui exemplum praebentes, ita cum aliis uniformiter per omnia vivant, ut intra omnes, ab infimo usque ad summum, amoris, pacis, mutuae dilectionis et unitatis vinculum integerrime conservetur, dum omnes (ceteris paribus) ex praedictâ rerum omnium uniformitate se vere pro filiis et domesticis haberi manifeste deprehendunt.

xcv. Quod si contingat aliquem esse debilioris complexionis, superiores, illius infirmitati paterne condescendentes, eumdem cum consensu reverendissimi Ordinarii in parochiâ vel conditione aliquâ, ubi cum socio secundum aliquas commoditates sibi necessarias commodius vivere possit, exponi curabunt. Universim erga suos in infirmitatibus et aliis casibus humanae necessitatis austeri non existant, sed magis per omnia iisdem compatientes se vere et cordialiter charitativos exhibeant.

[1] Potius lege *administratio* (n. r.).

XCVI. Ob gravissima damna, quae tam ex parte domesticorum quam externorum evenire solent, aes alienum non contrahant; proinde familiam suam eâ circumspectione instituant, ne facile unquam annui sumptus redditus excedant; ex opposito namque cumulata debita debitis accrescunt.

XCVII. Pro domesticâ politiâ debite conservandâ, omni possibili conatu, diligentiâ ac providentiâ curent rerum omnium munditiem servare. Non minori soliditate studeant ut omnia et singula in suis locis sint disposita. In quovis loco particulari vestiarium ordinetur, in quo sicut omnia vestimenta asservari, ita etiam ex eodem omnia et singula cuilibet subministrari oportebit. Debita quoque bibliothecae et librorum cura habeatur, talesque libri procurentur, qui potissimum pro meditationibus, lectione spirituali, concionibus, catechesibus et similibus usibus necessarii erunt; catalogus quoque librorum in eodem loco asservetur.

XCVIII. Quemadmodum abiectio aut nimius luxus externae speciei atque habitus clericorum apud omnes vituperare et contemptibilem reddere, ita modestia et honestas maxime semper commendare consuevit. Inde enixe laborandum est qua ratione utrumque coniungatur. In vestitu ergo uniformitatem et honestatem longarum togarum sive talarium cum collaribus, prout honestos clericos decet, ubique terrarum omnes diligenter observabunt. Cura autem huius penes dispensatorem rerum temporalium cuiusque loci erit, ut suos honeste et mature vestiri faciat, et uniformitas, quantum fieri potest, perpetuitate quadam ubique et in omnibus observetur. Materia togarum talarium universim ea erit, quae, et honestatem et modestiam in homine exteriori praeseferens, individuâ quadam societate coniungit; qualis omnis illa materia esse potest (servatâ dispositionis proportione aliquo modo ad officium et dignitates externas), quae splendore, formâ, aliisque qualitatibus vanitatem, luxum et mollitiem minime praeseferat.

XCIX. Similiter in victu, aliisque quibuscumque rebus, eam, ceteris paribus, aequalitatem et uniformitatem erga omnes observent, qua debita animorum unio inter domesticos foveatur. Eius quoque providentiae superiores et oeconomi esse debent, qua singulorum necessitates sollicite respiciant et praeveniant, aliorum quoque consilio, praesertim in rebus gravioribus, familiam suam in viâ charitatis fideliter administrent.

C. Quod attinet ad rationem administrandae oeconomiae ad extra, studiose caveatur, ne avaritiae nota huic clericali vitae, oeconomorum sive aliorum culpâ, merito imputari possit. Hinc si legata quaedam pia huic instituto advenirent, in iis magnâ cum moderatione, et quarumcumque personarum satisfactione, quantum prudenter fieri poterit, procedi debet. Pari modo in vendendo et emendo, oeconomi aequitatis sint memores; opificibus quoque et operariis satisfationem sine morositate praestent: idem etiam observetur quoad famulos aliosque domesticos.

CI. Circa iura stolae, oblationes annuas, funeralia ac similia accidentalia, omnes omnino, tam prudentiae quam discretionis memores, liberum illis, qui talia solvere tenentur, relinquant dare ex bono et libenti animo quod iustum et aequum ipsimet iudicabunt, et sine gravi difficultate dare poterunt: quod si vero bonitate et discretione illâ subditos abuti videant, tum merito, quae sibi ex iure parochiae et Ecclesiae or

dinatione debentur ad iura parochialia manutenenda postulare poterunt et subinde debebunt.

CII. Unusquisque sacerdos beneficiatus ad distribuendum pauperibus aliquid habeat, ut pro iisdem convenienter expendatur. Ordinariae tamen eleemosynarum elargitiones non ab omnibus passim fiant, sed ab oeconomo, aut alio ab eo deputato.

CIII. Iuxta constitutionem XX sacerdotum super redditibus omnibus tam fixis quam accidentalibus, uti et super expensis tam ordinariis quam extraordinariis, iustus et exactus calculus ab omnibus oeconomis in manuali sive libello quodam ubique teneatur, ordinatumque quoddam ratiocinium quotannis ab unoquoque oeconomo de omnibus acceptis et expensis conficiatur, ac certo loco ac tempore praescripto exhibeatur. Ut vero ordinatius in hoc puncto procedatur, particularia ratiocinia asserventur in quovis loco particulari, decanalia in loco decanali, extractus eorumdem apud capsam dioecesanam, sicque usque ad calculum generalem omnium rerum huius instituti procedendo, quatenus superioribus convenienti tempore ubique exhiberi possint.

CIV. Archivium particulare in quovis loco, et aliud in loco decanali, uti et in quavis dioecesi et archidioecesi, generale denique pro toto instituto, ordinari debet; itaut in particularibus documenta parochialia, specificatio redditUum, inventaria rerum domesticarum, unà cum inventariis librorum et similia; in generalibus vero archiviis generalia documenta asserventur eo ordine et modo, ut pro quavis occasione statim ad manum haberi possint.

De officiis et directione superiorum in specie.

CV. Superiorum huius clericalis instituti sequens subordinatio statuitur, uti et oeconomorum, qui dependenter a superiorum directione rerum temporalium curam gerunt, ut ita ab infimo usque ad summum tam superiores quam oeconomi inter se connexionem et debitam dependentiam hebeant, ultimaque dispositio huius instituti a praeside supremo derivetur, ut sic mutuo consilio et directione ordine suo peragantur ac dispensentur.

CVI. Tota vero subordinatio tam superiorum quam oeconomorum in quinque gradibus personarum consistit. In primo sunt superior cuiusque loci particularis in secundo superior alicuius districtus decanalis et oeconomus; in tertio praeses et oeconomus dioecesanus; in quarto, ubi dioeceses quaedam correspondentiam habent, praeses archidioecesanus et oeconomus; in quinto denique supremus totius instituti praeses cum suo oeconomo: qui omnes, quatenus a reverendissimis dominis Ordinariis suis dependeant, habetur supra num. LXXXVI, et in sequentibus clárius exponitur.

De parochiali et cuiusque loci particularis directione.

CVII. Quia clerici et sacerdotes huius instituti per pagos et oppida, in salutem populi dispersi, bini, terni vel plures cohabitare solent, divisim in singulis locis superioritas et inferioritas constituatur necesse est, ut disciplinae debitum observationis effectum sortiatur, dum omnes uni in quovis particulari loco obediunt; quam superioritatis directionem perpetuo is habebit, qui parochus sive principalis beneficiatus cuiuscumque loci pro tempore extiterit.

CVIII. Cui proinde non solum tota familia, verum magis clerici cohabitantes, in omnibus quae rationabilia secundum Deum fuerint, tam in spiritualibus quam temporalibus, secundum praescripta huius clericalis instituti obedient. Qui tamen non omnia proprio motu disponet, sed suorum consilium

in omnibus, quae alicuius momenti fuerint, adhibebit.

cix. Singuli locorum particularium superiores suorum maxime domesticorum curam ex animo gerant, diligentique circumspectione attendant ut timor Domini et animorum unitas perpetuo in aedibus suis vigeant: tam in gubernatione domus quam administratione oeconomiae dirigi se sinent a sui decanalis districtus superiore, et, quae in visitatione vel aliàs fuerint mandata, diligenter observabunt.

cx. Inspiciant frequenter in anno res, quae possidentur, ut, quae reparatione indigent, mature reparentur; aut, quae servando servari non possunt, de illis mature disponatur. Vigilanti etiam curâ ad suppellectilia, libros, cellam et loca frumentis deputata attendant, ne quid intereat furto, prodigalitate, aut alio modo male distrahatur; quare claves diligenter penes se vel (si ratio particularis ita postulari videatur) clericos sibi cohabitantes retinebunt.

cxi. Originalia, decimarum aliorumque proventuum instrumenta in archivio cuiusque loci diligenter asserventur, cum annotatione temporum quibus quaeque pendi solent, iuxta quorum normam singulis annis fiant duo libelli, ut in unum referantur per ordinem praediorum perceptae decimae, in alterum vero annui canones, sive hi in certâ pecuniâ, sive in aliâ re pendantur. Sine praescitu superioris districtus decanalis fructus decimarum in agris non vendantur, nihilque, quoad locationes, contractus, aut debita contrahenda, aliaque similia spectat, sine eiusdem consilio aut consensu faciant, cui tamen rationes suas in contrarium, si quas habuerint, modeste proponant.

cxii. Inventarium ordinatum secundum certas rubricas omnium mobilium, quae in domo sunt, vel ad ipsam spectant, habeant, illudque annuatim tempore visitationis revocent, adscribendo ea quae noviter advenerunt, et expungendo quae absumpta vel vendita fuerint. Referant quoque summatim in codicem lites et acta, quae alicuius momenti circa res temporales contigerint. Si quae utensilia ab extraneis commodato acceperint, annotent omnia speciatim, et calculo rerum domesticarum specificationem adiungant, donec singula restituantur.

cxiii. Nullos notabiles [1] in aedificia aut alias extra ordinarias causas exponent, sine praescitu superioris decanalis et expresso illius consensu; et quod in usus quotidianos oportebit necessario impendi, curent ut id cum debitâ utilitate et industriâ fiat.

cxiv. Conscribent de die in diem, secundum certas rubricas, in libro sive manuali ad hoc deputato, tam quae in frumentis, quam quae in pecuniâ et aliis acceperint et expenderint, reddantque desuper rationem superiori districtus decanalis saltem semel vel bis in anno quando visitabit, cui etiam debita et credita parochiae aliaque maioris momenti negocia et acta sua indicabunt, ut ita totius familiae statum plene intelligere possit.

cxv. Pecunias, quae ad quotidianos usus non fuerint necessariae, seorsim reponant, prompto paratoque animo consignandi superioribus suis quantum ex iis in aliquâ particulari necessitate ad bonum huius instituti superioribus necessarium visum fuerit.

cxvi. Tenentur certo statuto tempore facere relationem superioribus districtus decanalis non solum de vitâ et moribus clericorum sibi cohabitantium et domesticorum, verum etiam in quo statu

1 Lectio defectiva redintegranda (R. T.).

familia tam circa temporalia quam spiritualia versetur, et quae pericula incommodaque emergere posse videantur. Ad conventum in districtu decanali habendum annuatim quoque debent comparere, scientiarum exercitationes frequentare, aliaque media arripere, quae ad conservationem institutae disciplinae a superioribus salubriter fuerint ordinata.

De parochiali et cuiusque loci particularis.

CXVII. Clericos sibi cohabitantes ad nutum superiorum (postquam a reverendissimis dominis Ordinariis id petitum et concessum fuerit) suscipient vel dimittent, prout commune parochianorum, vel clericalis huius instituti, aut particulare ipsorummet clericorum bonum requisiverit. Qui vero canonice investiti parochi vel beneficiati fuerint, nonnisi ex rationabili et gravi causâ a reverendissimis dominis Ordinariis cognitâ et approbatâ (servatâ sacrorum canonum et sacri Concilii Tridentini dispositione) mutabuntur. Ad vacantia beneficia non pro arbitratu suo adspirabunt, sed expectabunt donec a superioribus instituti ordinariis ad ea assequenda commendentur.

De oeconomo parochiali.

CXVIII. Œconomus cuiusque loci particularis ordinarie ipse parochus erit, aut qui in illo loco primas tenet; quod si tamen parochus in spiritualibus magis quam temporalibus praestaret, vel pietatis studio absorptus haec infima despectare videretur, ad illius instantiam oeconomiae administratio in alium aptiorem transferri poterit; ita tamen ut parochus superior semper existat, ab eiusque directione ille oeconomus dependere debeat.

CXIX. In casu quo ipse parochus oeconomiam administrabit, inferiorem quamdam dispensationem clerico cuidam cohabitanti ad hoc apto dabit, v. g., curam vestiarii, cellae vinariae, expensas quotidianas minutiores in culinam, accepta in stolâ minori; de quibus omnibus singulis mensibus rationem reddere teneantur.

Observanda quaedam ab illis, qui parocho aut beneficiato principali cohabitant.

CXX. Rerum temporalium administrationi praeter vel contra officium suum nemo se immisceat, nec earum dispositionem ambiat. Liceat tamen cuique praedictarum rerum dispensatorem fraterne per modum consilii de aliquo notabili emolumento vel detrimento oeconomiae admonere; res necessariae quoad vestimenta et alia utensilia ab oeconomo singulis procurentur.

CXXI. Quemadmodum parochi, aliique principales beneficiati, ita et cappellani et quicumque beneficiati, aut clerici cum aliis cohabitantes, singuli suos redditus vel certum suum salarium habeant, de quo in usus huic instituto convenientes congruo modo disponere possint; cum quilibet respectum et obligationem suam non habeat ad personam particularem hanc vel illam, sed quivis ex ipsis toti instituto, quoad res et redditus suos, ac vicissim totum institutum cuilibet membro obligatum intelligatur. Ceterum haec ordinatio, quod clerici certum salarium habere debeant, de iis tantum intelligitur, qui, finitis studiis, aut praestito iuramento, certum officium habent. Clerici vero primae et secundae classis, cum ante praestitum iuramentum nondum ad communitatem bonorum obligentur, si quod beneficium habent, ad aliud non obligentur, quam ut sumptus pro suis personis factos ex beneficii redditibus solvant.

CXXII. Unde is qui praeest in quavis domo particulari, debet id, quod cohabitantibus clericis ex salariis et creditibus ultra victum et vestitum et alias expensas per annum superest, superioribus consignare, ut pro ipsismet clericis, servato ordine et distinctione, asservetur, donec ipsimet, pro oeconomiâ

inchoandâ, vel pro subsidio pauperum parentum suorum, aliis congruis aut necessariis expensis faciendis indigeant, aut instituto voluntarie in vitâ consignent.

CXXIII. Cuilibet beneficiato aut clerico aliquid pecuniae ab oeconomo ad obvios et quotidianos necessarios usus ita dandum est, ut, postquam expenderint, tantumdem ab oeconomo denuo accipiant: accepta vero ratiociniis debito modo et ordine inscribantur; prout alia omnia, quae sub manibus suis concredita habuerunt, certo statuto tempore in manualem oeconomi referenda sunt.

De directione in districtu decanali servanda.

CXXIV. Ut directio parochiarum, aliorumque locorum particularium fructuose subsistat, sequitur secunda superioritas; ad quam pro quolibet decanali districtu locorum decani rurales, si ex hoc instituto fuerint, aut alii habiles ex eodem districtu assumentur, qui per iuramentum reverendissimo domino Ordinario suae dioecesis, uti etiam huic instituto (quatenus de fidelitate eorumdem quoad publicam Ordinario et quoad privatam sive oeconomicam directionem instituto sufficienter provideatur), se obligabunt iuxta formulas infra num. CXLII et CXLIII expressas, solis personalibus mutatis.

CXXV. Dicti superiores districtuum decanalium, si simul publico officio decani fungantur, praeter consuetam publicam functionem, qua omnes totius decanatus parochos et alios presbyteros in foro externo dirigunt, insuper non solum quos secum in domo decanali habuerint, sed etiam omnes illius districtus parochos et clericos (qui ex instituto sunt) secundum illius constitutiones gubernabunt, quorum directioni omnes tam in spiritualibus quam temporalibus filialiter subiacebunt: ipsi vero eadem, quae a parochis observanda sunt, in primis observabunt, ut ceteri illorum exemplum respicientes captivati ad imitationem facilius trahantur.

CXXVI. In quem finem memores esse debent quantopere referat ut suos domi et omnes sui districtus sacerdotes et clericos non secus dirigant, ac si omnes ipsis cohabitatione existerent praesentes; hinc in domo suâ vigilanter curabunt omnium constitutionum exactum servari ordinem, libenter quoque videant, si sacerdotes sui districtus frequenter in domo decanali suum regressum quaerent, invigilentque ut omnem charitatem sentiant et mutuam animorum unitatem inibi quasi propriam suam habere residentiam experiantur. Ex quo capite mire ad obsequium imitationis, mutui amoris et obedientiae trahentur.

CXXVII. In gerendis rebus ad directionem pertinentibus, quorumdam sacerdotum secum habitantium, ut et in suo districtu existentium, consilium adhibeant, eorum maxime, qui, iudicio praesidis dioecesani, prudentiâ et agendi dexteritate prae reliquis pollere iudicabuntur. In domo suâ seniorem sacerdotem constituent, cui in suâ absentiâ directionem domus committant, cum instructione debitâ secundum quam sciat se gerere.

CXXVIII. Ordinarie bis in anno singula sui districtus loca, unâ cum socio oeconomo, visitando diligenter inspiciant, non solum transeundo, sed cum clericis singulorum locorum sine suae personae acceptatione per aliquot dies in quotidiani cursus et exercitiorum observatione convivant, non secus ac si domi degerent, ut hac ratione ceteri excitati, eius, quae in disciplinâ et quotidianis exercitiis iugiter adhiberi debet, sedulitatis exemplum concipiant. Videant quoque num omnia, tam in spiritualibus quam temporalibus, iuxta normam huius instituti observentur, et quae ex mutuis

parochorum aliorumque cohabitantium relationibus minus accurate observari deprehenderint, verbo et opere ad debitam observationem reducere conentur.

CXXIX. Gravamina et difficultates singulorum audient, et pro possibilitate sublevabunt: quorum dilatio fieri non potest, et maioris momenti sunt, superioribus statim intimabunt, eorumque dispositionem, quam cum necessario praescitu et consensu reverendissimi domini Ordinarii fecerint vel fieri procuraverint, studiose exequantur: quae vero moram patiuntur, diligenter annotabunt, ut praesidi dioecesano desuper suo tempore ordinate referre possint: notificent item uniuscuiusque genium, quatenus ad meliorem gubernationem et salutem requiri videtur: praemoneantque mature de necessariis mutationibus et morbis parochorum, ut superiores mature singulis providere, et necessarias dispositiones facere, aut ab illis quorum interest ut fiant curare valeant.

CXXX. Si officio publico decani simul funguntur, considerantes duplicem obedientiae ordinem, in iis quae reverendissimorum dominorum Ordinariorum sunt, eorum officialibus, in iis vero quae institutum specialiter concernunt, superioribus illius fideliter morem gerant: ad quod eo magis obligabuntur, si in his quoque mandatum speciale eorumdem reverendissimorum dominorum Ordinariorum accedat: iuxta quae in visitationibus statutis, eae[1] quae Ordinariorum sunt ad normam publici iuris instituant, repertos defectus corrigendo; quae vero ad hoc institutum specialiter spectant, secundum normam constitutionum dirigant: graviora utriusque fori sic notent, ut reverendissimo domino Ordinario et praesidi dioecesano instituti debite referre possint.

1 Potius lege *ea* (R. T.).

CXXXI. Singulo trimestri, sive quibusvis anni quartalibus, ordinarie praesidi dioecesano integram relationem facient de statu, in quo unusquisque locus et persona instituti versetur, tam circa spiritualia quam temporalia; idem facient, extra hoc praescriptum, si urgens necessitas id postulaverit. Ipsi quoque in directione suâ quoad res instituti regi se permittant a praeside dioecesano, quod a potiori etiam de aliis superioribus intelligendum est; nihilque maioris momenti sine eorum praescitu et voluntate aggrediantur.

CXXXII. Ad conventum dioecesanum comparere tenentur quoties superiores instituti eos ad hunc conscripserint. Singulis annis duos in districtu suo conventus instituant; ad unum horum parochi, ad alterum cappellani et beneficiati conveniant, ut singuli referant quae ad observationem accuratiorem praescriptae disciplinae, et ad meliorem huius instituti progressum, in locis, circa personas, spiritualia et temporalia relata[1] necessaria fuerint.

CXXXIII. Tam domus illius, in qua habitat, quam parochiarum pecuniae, quae ad communes pios usus consignantur, vel etiam pro personis particularibus solummodo asservantur, reponantur in arcam ad hoc destinatam, cuius clavem unam ipse, alteram senior sacerdos, et tertiam oeconomus diversam custodiat. In eâdem liber asservabitur, in quo scribatur summa pecuniae, tam quae infertur, quam quae effertur pro necessitatibus in districtu illo evenire solitis.

CXXXIV. In archivio suo diligenter asservabunt instrumenta originalia non solum proventuum illius loci, cui particulariter praesunt, verum etiam singularum parochiarum transumpta manu notarii publici subscripta suis locis repo-

1 Forsan legendum *relatu* (R. T.).

nant, ut facile inveniri possint. Similiter servent distinctam et ordinatam registraturam circa acta sui officii publici (si id simul gesserint) ab eâ in quam acta instituti oportebit referri.

cxxxv. Post singula sexennia, in locis ubi decanorum mutatio solita est, in conventu decanali superiores pro tali districtu constituti mutentur: in aliis locis, ubi hoc munere perpetuo fungi solent, elapsis dictis annis, quoties rationabiliter visum fuerit, confirmari poterunt. Constituentur vero a praeside dioecesano, ubi correspondentia non est, quod domum iuventutis et emeritorum in unâ archidioecesi; ubi vero eiusmodi correspondentia est, praeses archidioecesanus eosdem, servato ordine et modo debito, constituent[1]: qui deinde acceptati a reverendissimis dominis Ordinariis suis, eisdem iuxta formulam superius citatam per iuramentum se obligabunt. In casu quo decanus perpetuus ob negligentiam vel aliud instituto intolerabile delictum mutandus foret, interim tamen ut ab officio publico deponatur commode obtineri non possit, superiores privatam directionem statutae disciplinae huius instituti in quemcumque habiliorem parochum vel beneficiatum illius districtus transferent.

De oeconomo decanali.

cxxxvi. Omnes parochiarum aliorumque locorum oeconomi, ab uno decanali oeconomo, qui huiusmodi rerum administratione prudentiam, sedulitatem et dexteritatem habere noscatur, dirigentur; qui vigilantem oculum habebit, ut non tantum in domo superioris decanalis, sed ut ubivis omnia recte ordinent.

cxxxvii. Ad eum finem saepius in anno, prout praesens necessitas et utilitas requirit, ad singula loca veniet, ad cognoscendum cuiusque oeconomiae statum, et ad defectus, si qui occurrant, mature emendandos. In defectum oeconomi, ipse huius districtus superior id praestabit per se quod per oeconomum ab eo dependentem praestari debuisset, donec, rebus melius ordinatis, alia persona pro hoc officio ipsi adiungi possit.

cxxxviii. Iudicio praesidis dioecesani unus ex domo decanali magis idoneus ad oeconomiae inferioris curam constituatur, qui quotidianas expensas et accepta in codice sive manuali conscribat, reddatque singulis mensibus accepti et expensi rationem, ut deinde ea summatim in librum rationum domus decanalis secundum certas rubricas referatur.

De praesidis dioecesani directione.

cxxxix. In unâquaque dioecesi, ubi receptum fuerit institutum, praeses dioecesanus erit qui debitae disciplinae et constitutionum observantiae inter clericos districtuum decanalium curam et directionem habebit; si quae[1] reverendissimus dominus Ordinarius eumdem vicarii in spiritualibus generalis munere fungi vellet, ad eiusdem beneplacitum utrique muneri cum debitâ obedientiâ satisfaciet, ne minimum omittendo et faciendo, quod Ordinario ullo modo, sive quoad respectum, sive quoad aliud, praeiudicare iure videri posset; sed potius in omnibus ab eodem ita dependebit, eâque vigilantiâ officio suo satisfacere studebit, ut debitus respectus, iura et simul etiam perfectior obedientia, illeque exoptatus odor, bona scilicet conversatio, a clero, ad obsequium eiusdem Ordinarii, fideliter deferantur.

cxl. Quod si non sit simul vicarius generalis Ordinarii sui, tunc ad oeconomicam directionem et instituti huius disciplinam tantummodo invigilabit, publice[2] ne in minimo attingendo; aliàs, si

1 Videtur legendum *constituet* (R. T.).

1 Legerem *sique* pro *si quae* (R. T.).
2 Potius lege *publicae* (R. T.).

vicarius generalis simul sit, debitam distinctionem utriusque fori, tam fraternae correctionis et oeconomicae directionis, quam publici officii, observabit, tam in ordinationibus faciendis quam in relationibus et visitationibus, utrumque seorsim notando et referendo.

CXLI. Praesidis dioecesani officium erit totius sui districtus clericos eâ vigilantiâ paterne ita dirigere, ut, pie in hoc saeculo conversantes, omnibus visceribus in salutem populi diffundantur, quibus ipse in omnibus praelucere enixe studebit, itaut inter suos in obedientiâ, humilitate, patientiâ, sobrietate, castitate, mansuetudine, modestiâ, gravitate, affabilitate, amore et contemptu rerum temporalium quasi vivum omnium virtutum exemplum emineat.

Formula iuramenti pro praeside dioecesano, quo se Ordinario suo obligare tenetur.

CXLII. Ut fidelitas eiusdem uti et obedientia ac in officio sedulitas tam erga Ordinarium quam respectu huius instituti magis constet, praestabit iuramentum iuxta formulam sequentem:

« Ego N. N., pro hac dioecesi N. assumptus praeses, Deo et tibi reverendissimo domino Ordinario meo, tuisque canonice intrantibus successoribus, spondeo et iuro, me sub iurisdictione tuâ ordinariâ, seclusâ omni exemptione, in vitâ clericali, iuxta constitutiones clericorum saecularium in commune viventium a sanctâ Sede Apostolicâ approbatas[1], semper victurum et moriturum, insuperque clericos sic curae meae commissos et committendos iuxta easdem constitutiones fideliter directurum et cooperaturum, ut haec vita clericalis, ex primario suo fine animarum curam per ordinarias functiones parochiales intendens, constanter perseveret. Die N. mensis, anno N. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia ».

Formula iuramenti, quo idem se instituto obligare tenetur.

CXLIII. « Ego N. N., instituti clericorum saecularium in commune viventium sacerdos per dioecesim N. constitutus praeses, Deo et tibi N. N. supremo huius instituti praesidi, tuisque canonice intrantibus successoribus, spondeo et iuro me in hoc instituto, salvâ reverendissimi domini Ordinarii mei iurisdictione, semper victurum, moriturum », etc. ut supra.

CXLIV. Iuxta praedictas iuramentorum formulas, mutatis mutandis, alii certorum districtuum superiores iuramentum suum reverendissimis dominis suis Ordinariis et instituto praestabunt.

CXLV. Ut vero dictus praeses instituti huius clericos et sacerdotes quoad privatam et oeconomicam directionem ad aedificationem Ecclesiae eo facilius in sanctae vitae conversatione gubernet, in cuius[1] dioecesis episcopali civitate quosdam viros ex hoc instituto secum habebit, qui aetate, ingenio, doctrinâ, discretione et dexteritate, prudentiâ et experientiâ docti excellant, et praesidi a consiliis in rebus instituti bene ordinandis existant, quidam vero inter eosdem iuniores erunt, qui ingenio, doctrinâ, prudentiâ et aliis ad idem aliquando praestandum praediti a ceteris addiscant.

CXLVI. Ad hoc munus ex decanalibus aliisque locis ad nutum Ordinarii assumantur viri, quorum praedictae qualitates a iuventute et longâ experientiâ ex administratione officiorum et datis consiliis deprehensa[2] sufficienter superioribus constiterint, ut ita praeses cum iisdem et toto clero sub Ordinario capite suo in vitae sanctitate et clericali disciplinâ per debitam subordinationem omni tempore contineantur.

CXLVII. Ex praedictis viris unus erit oeconomus curam habens rerum tem-

1 Edit. Main. legit *approbata* (R. T.).

1 Forsan *cuiusvis* (R. T.).

2 Videtur legendum *deprehensae* (R. T.).

poralium huius instituti in totâ dioecesi, et alius vir insignis in spiritualibus: qui praesidi dioecesano in omni datâ occasione specialiter ad manum erunt.

CXLVIII. Porro in obtinendis parochiis aut aliis quibuscumque beneficiis, ad quas vel quae praesentationes ab Ordinariis aliisque ecclesiasticis vel saecularibus potestatibus tamquam patronis suppliciter impetrare oportet, communem stylum observantes, humillimisque precibus omni tempore ea pro subiectis idoneis petere; itaque dicta subiecta ad huiusmodi beneficia commendare studeant, ut, quoad haec et omnia alia, tam in obtinendis quam resignandis beneficiis, respectu reverendissimorum dominorum Ordinariorum et aliorum patronorum, ordo debitus et usitatus cuiusque curiae episcopalis stylus accurate observetur.

CXLIX. Ad reverendissimi domini Ordinarii beneplacitum singulis annis in propriâ personâ totius sui districtus domos, in quibus sacerdotes huius vitae habitant, visitabit, et ubique duo, tres, quatuor, vel plures dies, prout praesens necessitas et utilitas postularit, persistens, singulorum locorum, dein ipsorummet sacerdotum gravamina et necessitates, tam spirituales quam temporales, paterno amore audiat, omnibusque secundum rationabilem utilitatem corporis et animae gratificari studeat: errantes paterne corrigat, et ad meliorem frugem per media salutaria reducere satagat: desolatos et pusillanimes consoletur et mutationem eorum ordinet: ac per eum, ad quem pertinet, expediendum curet, quorum[1] saluti corporis et animae rationabiliter expedire iudicaverit.

CL. In spiritualibus attendat quomodo singuli in vitâ spirituali subsistant, an non periculum ad lapsum aliquem immineat, an et qualiter in pace inter se vivant, an cum debitâ charitate a suis superioribus immediatis dirigantur, et quomodo disciplina instituti tam in spiritualibus quam temporalibus observetur: quae omnia ex informatione mutuâ superiorum et inferiorum, et ex particulari cum quovis colloquio scire poterit: corrigenda suavi consilio et efficaci admonitione corrigat, et quae notanda fuerint, diligenter consignet.

CLI. De visitatione annuâ suam debitam relationem reverendissimo domino suo Ordinario faciet, ut cum eiusdem consensu aut positivâ approbatione omnia in praxim dirigantur: quod si item ex visitatione habitâ referenda fuerint, quae ad publicum forum non spectant, eidem reverendissimo domino Ordinario sic referantur pro necessariis mutationibus et ordinationibus faciendis, ut nihilominus ea, quae secreta sunt, et salvâ charitatis et iustitiae lege propalari non possunt, et pro praesentibus circumstantiis ad solam fraternam directionem spectant, in secreto permaneant.

CLII. Ad domum praesidis dioecesani, vel ad alium commodiorem locum, singulis annis, cum consensu reverendissimi domini Ordinarii, superiores decanales eorumque oeconomi, indicto per praesidem dioecesanum certo die, post habitos particulares decanalium districtuum conventus, congregabunt; eritque conventus dioecesanus, sive congregatio in eum finem ordinata, ut videlicet omnia gravamina, necessitates et omnia alia, sive in spiritualibus sive in temporalibus, legitime proferantur, et quae ad maiorem Dei gloriam, proximorum salutem, et in primis huius clericalis instituti conservationem, incrementum et perfectionem; deinde etiam quae mores, ritus et debitam in his uniformitatem; omnia denique, quae ad bonum spirituale et temporale spectent, auditis con- De conventu dioecesano.

1 Legerem *quod* pro *quorum* (R. T.).

siliis singulorum, praeviâ maturâ consideratione, praeses dioecesanus desuper conclusa in Domino faciat. Decanalium districtuum superiores, et alii, singula conclusa, postquam a reverendissimo domino Ordinario fuerint concessa et confirmata, domum revertentes, omnia executioni demandent, tam in domo suâ, quam aliis in locis, quorum directio ipsis est demandata.

CLIII. Praeses dioecesanus eligendus sit in conventu dioecesano post singulos octo annos, et in casu mortis et extraordinariae mutationis, per assistentem prioris praesidis in spiritualibus ac superiores decanales (et praesidem archidioecesanum pro eo casu, quo inter dioecesim et archidioecesim adsit communicatio, respectu domus emeritorum et bonorum communium): si vero Ordinario placuerit unum ex instituto suum habere vicarium generalem, qui simul sit praeses, tunc tres prae omnibus digniores iudicati, eidem per praedictas nominentur, et illius sit arbitrium eligendi unum ex tribus magis idoneum. Eorum sit confirmatio praesidis pluries facienda, si libuerit, quorum electio fuit.

CLIV. Casu quo extraordinaria mutatio praesidis dioecesani necessaria videretur, praeses supremus, per certam personam, vel per litteras, rationes huius mutationis faciendae reverendissimo domino Ordinario exponet humillimis cum precibus, ut in eiusmodi mutationem consentire dignetur. Si vero reverendissimus dominus Ordinarius ipsemet mutationem praesidis ob eius negligentiam, vel ex aliâ causâ fieri vellet, ut disciplina et alia vi praesentis instituti observanda eo melius in effectum deducantur, electio novi praesidis eodem supradicto modo fiat. Si praeses dioecesanus officio etiam vicarii generalis fungatur, et negligenter se gerat in concernentibus institutum, vel ex alio capite, sit in facultate superiorum instituti libere alium eidem substituere atque eligere.

CLV. In praemissis casibus constitutus praeses, ubi a reverendissimo domino Ordinario acceptatus fuerit, iuramentum, ut supra, praestabit: quod etiam tunc fiet, cum in dioecesim quamdam de novo institutum introducendum, et talis praeses dioecesanus a supremo praeside deputatus fuerit.

CLVI. Pro debitâ observantiâ communitatis bonorum, in singulis dioecesibus capsa sive arca quaedam pro bonis communibus illius districtus constituatur, in quam certis temporibus ex decanalibus capsis, quod pro eorumdem districtuum necessitate et usu moraliter iudicio superiorum non necessarium videbitur, deponi oportet; uti etiam, quod aliunde in bonum illius dioecesis pro praesenti instituto quocumque modo adveniet: huius capsae clavem unam praeses dioecesanus, alteram eius oeconomus, tertiam superior particularis illius domus, in quâ capsa est, habebit. De capsâ dioecesanâ.

CLVII. Ut administratio rerum temporalium, quam quilibet superior districtus decanalis cum suo oeconomo habet, suum finem debite obtineat, in quavis dioecesi oeconomus erit, qui rerum temporalium instituti in eâdem dioecesi curam habeat, praesidi cohabitet, eidemque in munere suo sit subiectus, et cum eodem sub visitatione oeconomias ex informatione mutuâ cognoscat, an omnia secundum instituti huius disciplinam instituantur, et secundum necessitatem cum debitâ utilitate in victu et amictu aliisque rebus impendantur. Ratiocinia etiam tam in aedibus superioris decanalis, quam in aliis quibuscumque locis, unâ cum cuiusque districtus decanalis oeconomo, recipiet, observanda praescribet, et emendanda corriget. De oeconomo dioecesano.

De praesidis archidioecesani directione.

CLVIII. Officium praesidis archidioecesani pro totâ quadam archidioecesi, in qua plures dioeceses uni archiepiscopo subsunt, ordinatur. Quod si dioecesis quaedam valde ampla cum aliis quoad domum eremitorum connexionem non haberet, vel ex quocumque alio capite directio huius dioecesis a quodam praeside archidioecesano fieri non posset, eo casu, totum quod a praeside archidioecesano praestandum foret, fieri debebit per praesidem dictae dioecesis.

CLIX. Praesidi igitur archidioecesano in suo districtu praesides[1] dioecesani et alii clerici huius instituti, quoad oeconomicam directionem statutae disciplinae et observantiam constitutionum, subiecti erunt, tam quoad spiritualia quam temporalia, in omni humilitate et reverentiâ, promptâque obediendi voluntate, eiusque iussa lubenti animo exequentur. Ipse vero praeses suis in omni virtutum genere praeluceat, omniaque in pondere prudentiae, in mensurâ consilii, et modo dexteritatis ac discretiònis aggrediatur, ut eâ ratione omnes ad sui amorem trahere, et, sine ullo superioris ac publicae potestatis praeiudicio et offensione, hoc institutum optime in Domino gubernare valeat.

CLX. Praedictus praeses debitâ obedientiâ, timore ac reverentiâ reverendissimis dominis Ordinariis humillime subiacebit, negocia externa, ecclesias, et quae in aliis quibuscumque iurisdictioni ordinariae subiiciantur, ne quidem in minimo attingere praesumat. Atque, ut de subiectione eiusdem omni tempore sufficienter constet, reverendissimo domino archiepiscopo suo per iuramentum se obligabit, eâ formulâ quae habetur supra num. CXLII de praeside dioecesano, solis personalibus mutatis ; quod idem etiam intelligitur de iuramento, quo se huic clericali instituto obligare tenetur, iuxta formulam num. CXLIII.

CLXI. Ad eumdem spectabit susceptio tam iuventutis in seminariis huic instituto propriis, vel saltem notitia personarum suscipiendarum in seminariis episcopalibus directioni huius instituti commissis, priusquam tales iuvenes reverendissimis dominis Ordinariis pro actuali susceptione commendentur; suscipiet quoque, qui iam sacerdotes, aut finitis studiis, ad hoc clericale institutum suscipi voluerint; et universim totius sui districtus directio in spiritualibus quoad disciplinam huius instituti a dicto superiore fiet, ad quem propterea graviora ferenda erunt.

CLXII. Eidem praesidi a consiliis in eâdem domo cum ipso et in vicinia habitantes erunt quidam viri prudentes et docti, quorum operâ, consilio et maturâ circumspectione in officio suo adiuvetur; praedicti viri ad beneplacitum reverendissimi domini archiepiscopi eidem simul a consiliis esse, et simul pro ratione circumstantiarum alia beneficia curata vel non curata in eodem loco consequi vel habere poterunt. De habitatione eiusdem praesidis in domo emeritorum, habetur part. III, num. XVII.

CLXIII. Officium huius praesidis erit potiore tempore cum suo oeconomo districtum suum visitare, et ubique ea, quae praesens institutum concernunt, sive spiritualia sive temporalia negotia sint, paterne ex omni parte instituere, itaut ex hac ipsius visitatione superiores et inferiores eiusdem directioni subiecti dirigantur. Ad eumdem spectabit per oeconomum suum ordinare quomodo per media communitatis in singulis necessitatibus succurri possit ac debeat, et universim commune bonum huius instituti in fines suos secundum Deum diriget, cum praeside dioecesano conferet,

1 Edit. Main. legit *presidis* (R. T.).

dando principia in praxi observanda, ordinando qualiter sacerdotes recenter ordinati, vel alii, qui beneficium stabile necdum obtinent, applicari debeant, ut ipse praeses dioecesanus postea eosdem reverendissimo Ordinario commendet, et promotionem in singulis casibus humilibus precibus impetret.

CLXIV. In visitatione suâ idem praeses perpetuo hoc observabit, ut ante omnia, ingrediens dioecesim illius districtus archiepiscopalis, reverendissimum dominum Ordinarium illius loci adeat, et cum omnimodâ submissione facultatem ac benedictionem, clericos huius instituti in eâdem dioecesi habitantes, in iis, quae oeconomicam huius instituti directionem spectant, visitandi, humillimis precibus petat, eiusque imperio in omnibus obediat, et tunc demum visitationem suam in Domino salubriter perficiat, eâque finitâ, debitam relationem desuper reverendissimo domino Ordinario faciet. Quod idem respectu reverendissimi domini archiepiscopi sui observabit, humillime veram et sinceram relationem de omnium huius instituti clericorum vitâ faciendo, ac mandatis superioris potestatis in omnibus obtemperando.

CLXV. Domus superiorum sui districtus diligenter visitabit, atque ex mutuâ relatione prudenter explorabit, in quo statu singula loca instituti versantur: in visitatione suâ oeconomos pro rei exigentiâ mutabit, aut, prout visum fuerit, confirmabit: praesidi quoque supremo huius instituti sinceram de statu, in quo clerici huius instituti in suo districtu pro tempore fuerint, relationem in scripto, vel, si fieri possit, in personâ propriâ faciet, simulque etiam generalem notitiam eidem de statu temporalium rerum huius instituti exhibebit, cui etiam sine ullo iurisdictionis publicae praeiudicio in omnibus obediet, et in rebus maioris momenti ad illius consilia et voluntatem recurret, in quacumque parte mundi existat.

CLXVI. Praeterea specialem curam domuum iuventutis instituendae et emeritorum gerens, singulis annis bis visitabit, diligenterque earum constitutionem domesticam tam in spiritualibus quam temporalibus inspiciens, cuncta semper ad instituto conformem statum reducere et conservare studebit. Dictis domibus superiores magistrosque alios tam studiorum quam virtutum praeficiet, et suo tempore pro utilitate et necessitate mutabit. In seminariis vero Ordinariorum, et aliorum patronorum, praedictos superiores reverendissimis dominis Ordinariis commendabit et nominabit, ut ab ipsis acceptentur.

CLXVII. Mediorum praeterea temporalium dictarum domorum dispensatio ac cura penes ipsum stabit, quae omnia et singula mediante oeconomo sibi adiuncto ad illarum emolumenta impendantur. Porro singula seminaria, quae a sacerdotibus huius instituti diriguntur, particulares capsas habeant, super quorum bonis specialia quoque fiant ratiocinia. Idem observandum circa domus emeritorum. Porro tam seminariorum quam domuum emeritorum ratiocinia statutis temporibus a superioribus diligenter revideantur; si qui defectus inveniantur, corrigantur.

De conventu archidioecesano singulis triennalis habendo.

CLXVIII. Cum praescitu et consensu superioris potestatis singulis trienniis conventus pro districtu archidioecesano in civitate archiepiscopali vel in domo emeritorum instituetur, ad quem omnes praesides dioecesani, in quadam archidioecesi correspondentes, cum consensu reverendissimorum dominorum Ordinariorum comparebunt unà cum oeconomis suis, cui praeses illius districtus archidioecesani praeerit; ibique primo

omnia, quae, ex relatione conventuum praecedentium dioecesanorum et decanalium aut ex alio capite prolata, disciplinam et bonum huius instituti concernunt, auditis prius consiliis ac considerationibus singulorum, a dicto superiore facienda vel omittenda decernantur.

CLXIX. In his conventibus non attingentur quae iurisdictionem cuiuscumque Ordinarii concernunt. Omnia denique, quae in conventibus ordinata fuerint, protocollo diligenter et ordinate inserantur, ut posteris et reverendissimis dominis Ordinariis semper de omnibus ratio reddi valeat. Fiet id per certas personas, quae tam haec quam alia posteris pro notitià necessaria adnotabunt. Post conventum autem archidioecesanum celebratum, praeses reverendissimo domino Ordinario suo desuper debitam relationem faciet.

CLXX. Post novem annos in conventu illius districtus officium suum ad munus praesidis supremi resignando, mutabitur, et duo deputati, vel ipsimet visitatores praesidis supremi constituentur, qui, vota praesidum dioecesanorum et aliorum suscipientes, praesidi supremo transcribent, a quo ex notitià talentorum, quam ex factis sibi de singulis relationibus habere debet, ad votorum rationem simul attendendo, ex viris sibi propositis praestantiorem pro praeside illius archidioecesani districtus denominabit, qui postmodum reverendissimo domino archipraesuli suo per iuramentum, supradicto modo, uti et instituto se obstringet. Quod si vero dictus praeses archiepiscopo non placeat, tunc supremus praeses sine novà congregatione aliam personam eidem nominabit.

De capsà archidioecesanà.

CLXXI. In illis locis, ubi plures dioeceses unius archiepiscopatus inter se connexionem habent, et ad communem utilitatem domus emeritorum, constituenda est capsa archidioecesana, ad quam tam clericorum huius instituti non necessaria ex capsis dioecesanis, quam media aliunde advenientia deponi debent, ut pro utilitate ac necessitate totius illius districtus archidioecesani expendantur et applicentur. Clavem pro eâdem habebit praeses archidioecesanus, alteram eius oeconomus, tertiam superior particularis illius domus in qua capsa erit.

De oeconomo archidioecesano.

CLXXII. Officium huius oeconomi erit, praesidi illius districtus in visitatione adesse et curam rerum temporalium huius instituti ubivis suscipere, in omni loco necessitates et omnia alia incommoda, quae vel personae particulares aut integrae familiae patiuntur, charitative audire, et in Domino, iuxta directionem sui praesidis, remedium adhibere, ac praesertim ratiocinia generàlia super bonis communibus instituti per illum districtum conficere. Huius oeconomi ordinationibus omnes alii oeconomi inferiores acquiescent, itaut, quidquid rationabiliter ordinaverit, observent. Ad hoc munus viri in omni genere praestantes requiruntur, qui et ipsi obedientes sint, et in rebus alicuius momenti aliorum prudenti consilio utantur, atque ubi rei gravitas requirere videbitur, ab ipsomet praeside archidioecesano ordinationem petant, e cuius directione perfectissime in officio suo dependebunt.

De praesidis supremi directione.

CLXXIII. Huius instituti caput, sub nomine praesidis supremi vel generalis, constanter unum erit. Hic praeses totum institutum tam in spiritualibus quam temporalibus, in quamcumque mundi partem diffusum fuerit aut diffundetur, secundum Deum, sine ullo reverendissimorum dominorum Ordinariorum praeiudicio, directione solummodo privatà et oeconomicà, secundum constitutiones

huius instituti a sanctâ Sede Apostolica approbatas, gubernabit.

CLXXIV. Quidquid ergo, bonum vel conservationem praesentis instituti concernens, tanti momenti fuerit, ut id superiores eidem subordinati, iuxta ea quae in praecedentibus traduntur, neque per se, neque per congregationum seu conventuum consultationes, ob causae gravitatem, decidere prudenter non potuerint, illud a praeside supremo decernetur, et hac ratione omnes huius instituti superiores et inferiores, in suo ordine, supremo praesidi, praedicto modo, obedient.

CLXXV. Ipse praeses supremus Summo Pontifici et sanctae Sedi Apostolicae in omnibus, quae ad praesens institutum attinent, specialiter obediet, eâ prorsus ratione, qua praesides particulares reverendissimis suis dominis Ordinariis obedire tenentur: idem praeses suo et instituti nomine per iuramentum Summo Pontifici ac sanctae Sedi Apostolicae post sui electionem se obligabit, prout etiam fidelitatem suam erga hoc institutum per speciale iuramentum, prout sequitur, promittet.

Formula iuramenti pro praeside supremo.

CLXXVI. « Ego N. N., instituti clericorum saecularium in commune viventium sacerdos, et ab eiusdem instituti praesidibus canonice electus praeses generalis, tibi sanctissimo Domino nostro N. N., tuisque canonice intrantibus successoribus, ac sanctae Sedi Apostolicae, spondeo et iuro, me sub obedientiâ Sanctitatis Tuae, et successorum tuorum, in vitâ clericali, iuxta constitutiones clericorum saecularium in commune viventium ab eâdem sanctâ Sede Apostolicâ approbatas, semper victurum et moriturum; insuperque clericos omnes huius instituti sic curae meae commissos et committendos sub omnimodâ reverendissimorum dominorum Ordinariorum iurisdictione iuxta easdem constitutiones fideliter directurum, ac, quantum in me est, ad mandatum Sanctitatis Tuae, in quasvis mundi partes missurum, et cooperaturum ut haec vita clericalis, ex primario suo fine animarum curam per ordinarias functiones parochiales cohabitando intendens, constanter perseveret. Sub die N., mensis N., anno N. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei evangelia ».

Formula iuramenti pro eodem praeside, per quod se toti instituto obligare tenetur.

CLXXVII. « Ego N. N., instituti clericorum saecularium in commune viventium sacerdos, et ab eiusdem instituti praesidibus canonice electus praeses supremus, vobis nomine totius instituti congregatis spondeo et iuro, me in vitâ clericali iuxta constitutiones clericorum saecularium in commune viventium a sanctâ Sede Apostolicâ approbatas semper victurum et moriturum, insuperque clericos omnes huius instituti sic curae meae commissos et committendos, sub omnimodâ reverendissimorum dominorum Ordinariorum auctoritate et iurisdictione, iuxta easdem constitutiones, fideliter directurum, et cooperaturum »; etc. ut supra.

CLXXVIII. Ad praesidem supremum spectabit vitam praesidum in diversis archidioecesibus et dioecesibus, praesertim quoad directionem a praeside archidioecesano non dependentibus, per suos visitatores generales, aut per alium delegatum, inspicere, et ex urgentibus causis, etiam extra tempus ordinarium, eosdem superiores, cum consensu reverendissimorum dominorum Ordinariorum, modo supradicto mutare. De incorrigibilibus respectu rerum instituti eidem praesidi relatio mature fiet, ut, si ita necesse visum fuerit, tales, de mandato et consensu reverendissimorum dominorum Ordinariorum, servatâ sacrorum canonum et sacri Tridentini Concilii dispo-

sitione, et attentâ clericorum huius instituti ex pacto mutuo proveniente erga superiores eiusdem instituti in similibus casibus obligatione, a beneficiis amoti, in domo emeritorum seorsim vivant, iuxta ea, quae habentur part. III de directione domuum emeritorum.

CLXXIX. Quod si in aliquâ dioecesi, vel religione, de novo introductio huius instituti a reverendissimo domino Ordinario desideretur, praeses supremus ordinationem desuper faciet, et personas qualificatas determinabit, quae illuc mittantur, atque ubique locorum, cum consensu reverendissimorum dominorum Ordinariorum, praesens institutum introducere adlaborabit. Quoniam vero nemo sibi ipsi sufficiens, praesertim in re tanti momenti; hinc dictus praeses iuxta se viros doctos et prudentes ex omnibus orbis partibus habebit, qui eidem in rebus agendis adsint.

CLXXX. Ex his duo assistentes praesidis erunt, alter in spiritualibus, alter in temporalibus quoad oeconomicam directionem totius instituti, et universim tam hi quam alii praedicti apud eumdem praesidem habitabunt, ut ipse singulorum consilio et operâ in gubernatione totius instituti rationabiliter utatur. Duos etiam generales visitatores constituet, ex iisdem sibi cohabitantibus, qui, singulis circiter decenniis, omnes domos, in quibus superiores huius instituti cum iis, qui ipsis a consiliis sunt, habitant, et maxime[1] domus iuventutis ac emeritorum, eorumque superiores visitando, diligenti circumspectione, statutum singulorum, quaque uniformitate ubique vivatur, intelligant; errata superioribus locorum corrigenda et ad uniformitatem reducenda commendabunt; graviora vero annotabunt; domum suo tempore reversi, praesidi supremo sinceram relationem suae visitationis tradent.

CLXXXI. Ad quamcumque dioecesim praedicti visitatores pervenerint, semper reverendissimis dominis Ordinariis se sistent, ac humillimis precibus petant, quatenus sibi liceat in domibus praedictis notitiam de statu rerum huius instituti accipere. Priusquam etiam ex eiusdem territorio discedant, se reverendissimo domino Ordinario denuo sistant, et si quid notabile emendandum occurrerit, eidem humillime indicabunt, ut, si ita placuerit, ipsemet ad ea, quae huius instituti propria sunt, superiores, aliosque clericos huius instituti urgeat et adstringat.

CLXXXII. Conventus generalis, cui praesides cuiuscumque districtus archidioecesani, unâ cum suis oeconomis, quantum possibile fuerit, interesse debent, uti etiam alii praesides ab archidioecesano independentes, ac praeterea ii, qui praesidi supremo a consiliis sunt, ordinarie singulis decem, vel etiam, postquam res instituti bene ordinatae fuerint, post plurium etiam viginti annorum spatium, habebitur, prout necessitas rationabiliter saepius vel rarius instituendum postulaverit. Sententia conclusiva, quae in Domino omnibus vel maiori parti videbitur, penes supremum praesidem stabit. De conventu generali.

CLXXXIII. Idem conventus praedicto modo fiet ad mortem supremi praesidis, vel si, ex mandato aut consensu Summi Pontificis, in casu gravis necessitatis praeses ab officio deponendus foret. Ordinatio[1] autem conventus in hoc casu praecipue ad assistentem eiusdem praesidis in spiritualibus pertinebit, donec in eodem conventu alius praeses debite electus fuerit, et, si in almâ Urbe conventus habeatur, a Summo Pontefice

1 Perperam edit. Main. legit *maximae* (R. T.).

1 Pessime edit. Main. legit *Ordinario* (R. T.).

confirmatus fuerit; ex quo tempore continuatio et absolutio huius conventus ad ipsummet praesidem spectabit.

CLXXXIV. Ad sinceriorem omnium causarum et necessitatum in conventibus propositionem relationemque obtinendam, praeter superiores ex districtibus singulis, saltem duo, v. g., ex quovis districtu decanali duo parochi ad conventum dioecesanum, ex dioecesi duo decanalium districtuum superiores ad conventum alicuius districtus archidioecesani, ex districtu archidioecesano duo praesides dioecesani ad conventum generalem destinabuntur; qui, prudentiâ et pietate praestantes, non solum actorum, verum etiam status, in quo singula loca subsistant aut deficiant, uti et conversationis ipsorum superiorum, testes et arbitri erunt.

CLXXXV. Cum bona communitatis, iuxta superius dicta numero XXII, ex unâ in aliam dioecesim per se transferri non possint; ideo nulla capsa totius huius instituti communis constitui poterit, unde praeses generalis nonnisi particularem capsam suae familiae in domo suâ habebit. Casu tamen, quo per patroni alicuius dispositionem toti instituto aliquid concederetur, si in eo ordine[1] ad certam dioecesim vel archidioecesim, supremi praesidis erit cum suo oeconomo curam huius habere et operam dare, ut pro emeritorum domo, seminario instituti proprio, pro missionibus ad loca haereticorum seu infidelium destinandis, pro aliis communibus instituti necessitatibus sublevandis, vel aliter ad satisfaciendum benefactoris aut patroni intentioni et voluntati utiliter applicetur.

De oeconomo supremi praesidis.

CLXXXVI. Ad oeconomum supremi praesidis, qui rerum temporalium huius instituti generalem et ultimam dispositionem habet, omnes causae graviores, circa praedictarum rerum ordinationes occurrentes, quae ipsius supremi praesidis iudicio ac decisione discutiendae ac determinandae videntur, ex omnibus locis sive particularibus dioecesibus deferentur, cuius ultimae dispositioni, quae a supremo praeside semper derivabitur, omnes per obedientiam acquiescent; generalem quoque calculum et notitiam rerum temporalium totius instituti habebit.

CLXXXVII. Finaliter huius instituti directiva superioritas, ab infimo eiusdem gradu usque ad supremum praesidem, illi megestativae[1] superioritati, quae in foro ecclesiastico est, non solum non praeiudicat, sed potius subservit ac famulatur, eidemque subordinata semper obedit; dum ex unâ parte totum hoc clericale institutum, cum omnibus suis membris, se 1° Summo Pontifici Romano, deinde 2° reverendissimis dominis Ordinariis, eâdem qua prius, imo etiam maiore subiectione, per obedientiam et inviolatum erga iurisdictionem ordinariam respectum in foro ecclesiastico penitus submittit; ex alterâ parte 3° per paternam et oeconomicam huius instituti directionem clerus saecularis suavi et charitativâ viâ (cum constitutiones per se iuxta sacerdotum const. XLVI sub peccato non obligent) a corruptelâ vitiorum et perniciosis defectibus clericorum, praesertim curae animarum praepositorum, magnam partem liberari et in libertatem sanctae conversationis in hoc saeculo, cooperante divinâ gratiâ, redigi poterit; et sic 4° reverendissimis dominis Ordinariis tam a superioribus quam inferioribus totius huius instituti membris debita obedientia, reverentia et subiectio perfecte praestabitur.

1 Videtur legendum *sine ordine* pro *si in eo ordine* (R. T.).

1 Nescio quid legendum pro *megestativae*, vel an recta sit lectio (R. T.).

PARS TERTIA.

Constitutiones pro directione sacerdotum aliorumque clericorum senum, et aliàs ad officia et beneficia ecclesiastica ex quocumque defectu inhabilium, in domibus emeritorum.

PRAENOTATIO.

De fine, utilitate et necessitate domorum emeritorum.

Finis, quem clericale hoc institutum in erectione einsdem domuum emeritorum intendit, earumque multiplex utilitas, quae ad diversos exinde redundat, uti et necessitas in eo est. Prodest namque in primis reverendissimis dominis Ordinariis, ut clericos suos in praxi eorum, quae ad curam animarum spectant, informandos curare, et facilius in clericali vitâ et honestate continere, senes quoque et alios ad curam animarum inhabiles (servatâ sacrorum canonum et sacri Tridentini Concilii dispositione, et attentâ ex pacto mutuo inter clericos huius instituti proveniente obligatione) mature ab eâdem removere possint, ne, dum nescitur ubi aut unde necessaria illorum sustentatio procuranda sit, diu non sine magno suo incommodo maioreque subditorum periculo in eâ relinquantur, postquam per senium vel alium defectum eidem amplius convenienter praeesse non possunt. Prodest deinde iisdem reverendissimis dominis Ordinariis vel aliis, qui praedictis clericis, cum ad sacros ordines promoventur, titulum mensae tribuerunt, dum occurrente casu, quo illo aliàs uti debuerunt, communibus instituti bonis sustententur, ipsique hoc onere eosdem sustentandi subleventur. Prodest insuper tam clericis huic instituto addictis, quam fidelibus maxime quorum curae praefecti sint; clericis quidem, dum illis in senio, uti et in casu quo in grave peccatum vel scandalum ex humanâ fragilitate lapsi forent, commodissima ipsis in se redeundi, poenitentiam agendi, commissa peccata expiandi, et vitam serio emendandi occasio praebetur, ne diu, cum suo dedecore, totius cleri opprobrio, et magno tum catholicorum tum acatholicorum scandalo in publico circumvagari permittantur; fidelibus vero, dum mature a scandalis clericorum liberantur, et, loco taediosorum senum, vel aliàs inhabilium sacerdotum, idoneos animarum curatores nanciscuntur. Prodest denique universali Christi domini nostri Ecclesiae, ad cuius propagationem ex eiusmodi domibus, ubi supernumerarii nonnulli sustentari possunt, sacerdotes, adspirante divinâ gratiâ, ad missiones in terras haereticorum et infidelium, non secus ac ex religiosorum coetibus viri probi, docti ac zelosi educi poterunt, quas eo promptius suscipient, quo certius norunt, quod in senectute, vel aliâ superveniente inhabilitate, post exanthlatos in huiusmodi missionibus labores, rursum ad eiusmodi domum recursum habere possint. Nec adeo magna erit in erigendis et instruendis fundandisque eiusmodi domibus difficultas, cum in quavis archidioecesi, vel saltem ampliore dioecesi, nonnisi una talis domus sit necessaria, ad quam erigendam et necessariis rebus instruendam, omnes huic instituto adiecti clerici pro facultatum suarum modo concurrent. Itaque bona ecclesiastica, congruae sustentationi suae superflua, quae aliàs in pios usus expendere deberent, in hunc determinatum pium valdeque clericali vitae convenientem usum prae ceteris expendent ac relinquent, idque in eâ provinciâ ubi fuerunt acquisita. Sperari quoque potest fore ut Deus aliorum quoque patronorum animos subinde excitet ad hanc piam totique Ecclesiae Dei utilem intentionem in opus redigendum.

Quaenam personae, et ob quem finem re-

1. Ut post exanthlatos vitae activae labores, sacerdotes senio confecti sine

Excipiendae sint ad emeritorum domus.

molestiâ seorsim vitam quietam vivere et cursum suum in sanctitate feliciter consumare valeant, in quavis archidioecesi, vel etiam ampliore quadam dioecesi, domus aliqua omnibus tam corporalibus quam spiritualibus vitae subsidiis probe instructa erigatur et fundetur.

II. Ad hanc domum primo recipiantur emeriti, sive senes sacerdotes, qui in illâ archidioecesi vel dioecesi post multas vitae impensas operas reliquum vitae tempus in maiore tranquillitate et vitae contemplativae exercitationibus transigere constanter desideraverint.

III. Secundo, si quos corpore vel ad obeunda munia ecclesiastica ob canonicum aliquod impedimentum ex quocumque casu contractum inhabiles reddi contigerit, recipiantur pariter in domum emeritorum, ubi ipsis in charitate omnia vitae necessaria usque ad vitae finem subministrentur.

IV. Tertio, si quis sacerdotum, vilescentibus sibi omnibus quae in mundo sunt, vehementiore Spiritus Sancti impulsu ad vitae contemplativae exercitationes quodammodo rapi videatur, superiores, probato illius spiritu, cum consensu reverendissimi domini Ordinarii, permittere illi poterunt, ut in domo emeritorum libere eiusmodi exercitiis vitae contemplativae totum se dedere possit.

V. Quarto, qui foris educati et adulti hoc clericale institutum amplecti voluerint, in eamdem domum recipientur, donec, eorum vocatione sufficienter exploratâ, iuramentum quatuor punctorum substantialium ad manus superiorum faciant.

VI. Quinto, supernumerarii sacerdotes, recenterque ordinati, et exules, in hac domo eo usque commorentur, donec pro iis vacans aliquod beneficium, vel alia occasio eos ad curam animarum applicandi emerserit.

VII. In hac domo delinquentes poenitentiam statutam a superioribus, vel (si delictum sit publicum, aut aliàs eius qualitas postulare videatur) ab ipsismet reverendissimis dominis locorum Ordinariis dictatam, iuxta eorumdem ordinationem agant, donec eorum vulnera spiritualia sanentur. Seorsim etiam in eâdem domo sacerdotes incorrigibiles in custodiâ perpetuâ asserventur, donec in poenitentiâ vitam suam finiant, vel sinceram ac constantem emendationem per alia signa praeseferant, ut, sine proquinquo relapsus periculo, prudente superiorum iudicio, inde dimiti posse videantur.

De ordinatione et dispositione domorum.

VIII. Ante omnia circumspicient superiores huius instituti ut dictae domus emeritorum in loco tuto, sano et ab hominibus remoto erigantur, medicus etiam ibidem resideat, aut saltem in vicinia ad manum commode haberi possit. Ad formam domorum instituendae iuventutis, in tres consignationes[1] distinguantur, in quarum primâ defectuosi, in secundâ animo corporeque valentes, et denique in tertiâ poenitentes et incorrigibiles seorsim accommodentur.

In instructione conclavium pro habitatione singulis deputandorum duo extrema diligenter vitanda sunt: prius est ne quid necessarium in illis desit, posterius ne quid in iisdem sit superfluum. Quae necessaria sunt, munda sint et pulchro ordine, suisque in locis disposita, idque, quoad fieri potest, uniformiter, videlicet mensa, aliquot sedilia, pluteus, atramentarium, et reliqua ad scribendum requisita, scabellum ad meditandum et alias devotiones flexis genibus exercendas, in cuius medio sit

1 Forsan *contignationes* (R. T.).

imago Christi crucifixi, cum aliâ quadam beatissimae Virginis imagine, vasculum pro frigidâ, mantile et vasculum pro aquâ lustrali.

x. Porro in unoquoque loco oratorium domesticum constitui debet, in quo consuetae preces ordinate persolvantur. In hoc oratorio altare aliquod beatissimae Virginis Mariae cum imagine Crucifixi et aliis ornamentis fiat, quibus mens ad maiorem devotionem per Dei gratiam excitari valeat. Subsellia quoque fiant, quibus humana fragilitas inflectendo aut sedendo sufficienter sublevetur.

xi. Refectorium mundum sit et exornetur piis imaginibus, inter quas praecipua Ultima Coena Domini existat. Sit ibidem cathedra pro lectione ad mensam, cubicula infirmorum a communi dormitorio separata iuxta oratorium domesticum constituantur, ex quibus infirmi sacrum et confratrum suorum consuetas preces audire possint, in quem finem parietes per ferreos cancellos prospectum aperiant.

xii. Dormitoria denique, ob multas rationabiles causas et commoditates, ubique locorum, quantum fieri potest, a conclavibus singulorum, in quibus de die habitant, separata erunt. In quavis eiusmodi domo sit horologium domesticum cum turriculâ et campanâ supra domum pro signis ad exercitia spiritualia dandis.

De fundatione domorum emeritorum, deque bonorum temporalium ad easdem pertinentium collatione.

xiii. Fundatio pro domo emeritorum in quavis archidioecesi vel ampliore dioecesi haberi poterit ex collatione bonorum iuxta constitutionem xix sacerdotum, uti et ope piisque legatis patronorum. Regulariter observari poterit, ut media pars praedictorum bonorum applicetur ad domos emeritorum, et altera media pars ad domos iuventutis, ita tamen ut aliis necessariis expensis faciendis pariter satisfiat.

xiv. Cura bonorum temporalium in praedictis domibus ad oeconomos spectabit, quorum unus in quavis archidioecesi, uti etiam dioecesi, penes praesidem residebit. Iidem oeconomi in fundatione eiusmodi domorum provide attendant ut bona temporalia debitâ humanâ severitate conserventur et ad usus necessarios expendantur.

xv. Quoad legata aliaque a patronis oblata eorumdem mens observanda erit; unde ea, quae praecise ad domos emeritorum dantur, ad easdem, et non aliter, applicentur; quae vero indifferenter ad domos iuventutis sub eâdem conditione assignantur, pro iisdem applicentur; quae vero indifferenter ad bonum cleri huic instituto assignantur, iuxta prudentem superiorum dispositionem applicanda erunt.

xvi. Tam in fundatione domorum instituendae iuventutis ex mediis communitatis, quam emeritorum, expresse dominium et omnis dispositio huic instituto illiusque superioribus reservetur, ut quando quidem in beneficiis continuam successionem (nisi forte ex speciali gratiâ patronorum) non habeant, saltem in praedictis domibus institutum stabiliter subsistere possit, ut proinde merito instituti huius clerici et sacerdotes in dispositione circa bona sua temporalia praecipuam harum domuum debite fundandarum rationem habere debeant. Factâ autem semel sufficiente praedictarum domorum in aliquâ archidioecesi vel dioecesi fundatione, ea quae superesse contigerit, in alios pios usus, et tam clericali huic instituto quam ipsimet archidioecesi vel dioecesi, in qua versantur, proficuos usus expendantur, ut et cura animarum melius geratur, et ea, quae institutum hoc praescribit, commodius in praxim redigantur, prout in Domino visum fuerit.

Quinam superiores in domibus emeritorum esse debeant, et quodnam eorum sit officium.

XVII. In domo emeritorum non solum praeses archidioecesanus, aut, si in dioecesi quadam eiusmodi domus sit, praeses dioecesanus, extra visitationem tamquam in proprio suo domicilio habitabit, verum etiam plures viros prudentes ibidem secum habeat, quorum consilio in directione suâ et in faciendis dispositionibus suis, saltem, quae maioris momenti esse videbuntur, semper utatur.

XVIII. Ad eumdem praesidem spectabit circa personas senum, infirmorum, inhabilium, et eorum qui graviter deliquerunt, provide in Domino disponere. Quod si praeses archidioecesanus vel dioecesanus in officio reverendissimi archiepiscopi vel reverendissimi domini episcopi sit, in eiusdem civitate principali, vel ubi eiusmodi officium requisiverit, cum aliquot iurisprudentibus residebit, et quidem in domo emeritorum, si quae[1] in eo loco sit; si vero eiusmodi domus ibi non sit, extra illam tali loco, quoad fieri poterit, habitabit, ut prudentes quosdam viros seniores, qui huius instituti constitutiones et scopum callent, secum habere et per litteras consulere possit.

XIX. Superiores, qui immediatam directionem domuum emeritorum habent, erunt primo in quavis domo superior, sub titulo regentis sive directoris, qui non solum aetate, verum magis prudentiâ, discretione, patientiâ, humilitate, gravitate et sollicitudine charitatis Iesu Christi maxime inter omnes eminere conspiciatur, qui legem amoris fraterni regalem exacte implere et omnia omnibus fieri noverit.

XX. Secundo, ex senioribus domus unus pater spiritualis constituatur, qui recenter ordinatos sacerdotes exerceat, et curam eorum sacerdotum gerat qui a praeside suscepti sunt, ut in rebus instituti ibidem informentur. Praeterea ex senioribus praeficiatur pro poenitentibus, qui, verbo et exemplo potens, poenitentes et incorrigibiles sacerdotes pro tempore ibidem manentes omnibus modis ad meliorem frugem et in viam salutis aeterne reducere ex professo studeat.

XXI. Denique ex iisdem senibus quidam ad hoc idoneus pro excipiendis confessionibus deputetur, qui ordinarie omnium qui in tali domo sunt confessarius existat. Directori domus adiungatur persona qualificata quae oeconomiam administret, ratiocinium super annuos redditus faciat, omniaque necessaria ad culinam, cellam et pro universâ domo secundum voluntatem directoris sollicitâ fidelitate dispenset.

XXII. Singularem superiores in hisce domibus infirmorum curam gerant, et, ut idem a domesticis fiat, sedulo curabunt. In hunc finem informentur qualiter infirmis in charitate, mansuetudine et patientiâ inserviant, et ministerium Marthae impleant. Nemo verbo, facto, aut vultu torvo illis, ut a manu Dei tactis et afflictis, alteram addat afflictionem. Defectuosis et infirmis cibus ac potus singulis dispensetur, prout consilio medici bonum et salutare omnibus visum fuerit. Qui animo et corpore valentes ad refectorium accedere poterunt, unâ communi mensâ fruantur. Defectuosis necessaria ad uniuscuiusque cubiculum proprium porrigantur.

XXIII. Tam ministerium culinae, quam reliquae domus, idoneis famulis (si fieri possit iis qui ad dies vitae in coelibatu cum hisce clericis vivere desiderant) committatur; talis vero ordinatio domesticorum, tam pro culinâ quam pro ministerio domus, et defectuosorum famulatio fieri debet, qualem prudens superiorum iudicium necessarium[1] iudicabit.

1 Potius lege *qua* (R. T.).

1 Aptius lege *necessariam* (R. T.).

xxiv. Sacerdotes emeriti ad solidam omnium virtutum perfectionem pro viribus conentur, utpote qui temporalibus curis aliisque negociis liberati maiorem facultatem habent ad omnimodam vitae integritatem incumbendi. Quamobrem viam verae perfectionis ac christianarum virtutum, quae hominem nostrum tam interiorem quam exteriorem perficiunt, studiose omnes et singuli teneant.

xxv. Praecipue vero se perficiant in studio trium virtutum theologicarum, in christianâ pietate erga Christum, Deiparam et omnes Sanctos, in ardore animi ad divina, in puritate intentionis, in studio solidarum virtutum, in christianâ humilitate et simplicitate, in prudentiâ, in scientiâ practicâ et discretivâ boni et mali in agendo, in spiritu caelestium consolationum et appositarum[1] desolationum ac tentationum, in principiis et regulis discretionis, quibus informantur contra nequitias concupiscentiae carnis.

xxvi. Eum exercitiorum spiritualium cursum, qui in stationibus omnibus huic vitae clericali addictis praescriptus est, omnes et singuli, quantum per vires licet, diligenter observent: ut scilicet mane statutâ horâ surgant, preces matutinas cum examine conscientiae simul persolvant, iisque finitis, saltem per mediam horam sacrae meditationi vacent.

xxvii. Tempus reliquum post meditationem usque ad quadrantem ante prandium recitationi horarum canonicarum, celebrationi missae, rerum caelestium contemplationi, Sacrae Scripturae et spiritualium librorum lectioni, aliique piae occupationi, secundum cuiusque talentum et superiorum directionem, singuli utiliter impendant.

xxviii. Uno quadrante ante prandium litanias Omnium Sanctorum cum aliis consuetis iuxta stationes persolvant; tempore prandii uti et coenae lectio sacra habeatur; post refectionem per duas horas circiter tempus indifferens relinquatur; postea, pro varietate personarum, rursum seriae utilesque magis occupationes iuxta eorumdem superiorum ordinationem resumentur. Horâ tertiâ post meridiem recitentur vesperae cum completorio; unâ horâ ante coenam, vel paulo prius, recitetur matutinum cum laudibus pro die sequenti; ultimo deinde quadrante ante coenam fiat praeparatio pro meditatione sequentis diei; unâ horâ post coenam recitabunt rosarium, cui subiungent examen conscientiae, eo modo quo in stationibus praescribitur.

xxix. Circa infirmos observetur quod de charitate et discretione iisdem exhibendâ supra ordinatum est. Cui hic addendum, quod, sicut tria sunt genera infirmorum, ita tribus quoque modis sublevari debeant. Sunt enim infirmi primo, qui, debilem complexionem aut ab ipsâ naturâ aut ex accidente alio habentes, charitativâ curâ et indulgentiâ discretionis indigent: sunt secundo alii infirmi, qui, multis passionibus laborantes, a superioribus et aliis prudenter supportari debent: tertio sunt, qui, vere morbo aliquo decumbentes, curâ corporali charitativâ opus habent. His omnibus charitativâ compassione et rationabili obsequio, secundum cuiusque praesentem necessitatem, succurrendum esse charitas Christi requirit. Insuper omnis humanitas possibilis huiusmodi infirmis et debilibus exhibenda est, ut, qui flagellati sunt a Domino (quia corpore infirmi sunt), a nobis in charitate Christi subleventur.

xxx. Si qui superiorum iudicio habiles fuerint, applicentur ad Sacrae Scripturae interpretationem, ut sapidiorem genuini sensus nucleum inde eruentes,

[1] Forsan *oppositarum* (R. T.).

et breviter annotantes, concionatoribus quasi officinam efficacium materiarum ad convertendos peccatores et haereticos ad manum porrigant. Inferioris intelligentiae sacerdotes in conficiendis munusculis catechistarum, aliisque similibus, pro cuiusque capacitate, honeste occupentur.

XXXI. Etsi sacerdotes in eiusmodi domo commorantes curam animarum ob senium vel alias causas ordinarie non sint habituri, pro necessitate tamen locorum ad audiendas confessiones in ecclesiâ propriâ, vel in subsidium parochorum in viciniâ habitantium, pro exigentiâ temporum, exponantur ii, quos, ab Ordinariis approbatos, superiores habiliores iudicaverint. Similiter occupabuntur in sermonibus familiaribus ad populum, in instituendis piis oratoriis per septimanam aliquoties, in informandis sacerdotibus et clericis circa ritus et caeremonias ecclesiasticas, unâ cum exercitiis spiritualibus, in missionibus ad pagos et oppida, ubi, iuxta circumstantias locorum, id requiritur, ad nutum reverendissimorum Ordinariorum, et in aliis similibus piis exercitationibus. Circa alia observabunt constitutiones, quae pro clericis in communi praescriptae sunt.

XXXII. In eâdem domo emeritorum ad tempus aliquot erunt sacerdotes illi, qui instituto huic associari desiderant, donec scilicet in principiis spiritualibus et aliis in hac clericali vitâ observandis sufficienter instructi fuerint, norintque modum meditandi, per examen conscientiae sese recolligendi, et alia ad profectum in spiritu necessaria.

XXXIII. Per ordinem quotidie certâ determinatâ horâ instruantur circa diurnum cursum precum et aliarum exercitationum spiritualium, videlicet quas preces et quâ intentione quotidie clerici persolvere teneantur.

XXXIV. In his sufficienter exercitati, ad exercitium sacrae quotidianae meditationis tam speculative quam practice addiscendum inducantur, ad eum fere modum qui pro institutione iuventutis est praescriptus.

XXXV. Praeterea per ordinem de constitutionibus circa temperantiam, cohabitationem socialem clericorum, communitatem bonorum, separationem mulierum, et denique circa alia huius instituti puncta informentur, quantum omnibus communiter scire fuerit necessarium.

XXXVI. Denique eorum tam homo interior quam exterior in exercitio virtutum tam speculative quam practice instituatur, quomodo videlicet virtutes christianas exercere et passiones mortificare, qua item discretione exterius cum hominibus conversari debeant.

XXXVII. Praecipue tamen exerceantur in humilitate, patientiâ et propriae voluntatis bonorumque temporalium abnegatione. Ultimo mense fiat brevis praedictorum recapitulatio, qua finitâ, constantem voluntatem habentes, ad exercitia spiritualia inducantur, et postmodum ad iuramentum quatuor substantialium admittantur.

XXXVIII. Toto probationis tempore cursum quotidianum cum senioribus observabunt, et insuper singulis septimanis bis, die videlicet iovis et sabbati, confitebuntur, die vero dominicâ et praecipuis festis ad accipiendum robur animae sacrâ synaxi reficientur. Ut assuescant in reliquâ vitâ suâ ordinariâ cibi potusque dispensatione esse contenti, regulariter, nisi aegrotent, extra tempus prandii et coenae abstineant.

Quomodo delinquentes in domo emeritorum accommodandi et tractandi sint.

XXXIX. In superiore contignatione domus emeritorum pro clericis et sacerdotibus graviter delinquentibus, aut incorrigibilibus, separetur locus et in aliquot cubicula interdistinguatur, ita tamen

ne emeritis sacerdotibus molestia et incommodum causetur, eorum fenestrae ferreis clathris bene muniantur, ianuae clausuram ad prohibendum exitum habeant, ad quem solus superior claves sibi retinebit, medium ianuae ad deferendos cibos aliaque necessaria sic accommodetur ut possit occludi.

xl. Ad honestatem clericalem salvam conservandam, et veram charitatem ostendendam, etiam discoli in domo emeritorum mediocri victu sustententur, lecto quoque et alio necessario vestitu, quantum poenitenti ad conservandam corporis munditiem concedi potest, non priventur.

xli. Cursum quotidianorum exercitiorum spiritualium omnibus huius instituti clericis communem quotidie pro se persolvant: reliquum tempus in consideratione et seriâ detestatione peccatorum suorum, librorum lectione, et voluntariâ eiusmodi exercitiorum susceptione, quae tum ad expianda peccata tum ad extirpanda vitia praecipue conducant, pie utiliterque transigant. Cappella domestica sic approximata eorum habitationi pateat, ut omnes quotidie per cancellos prospicientes audire sacrum valeant.

xlii. Pater eorum spiritualis frequenter eos sermonibus exhortetur ad patientiam in subeundâ statutâ poenitentiâ, consoletur pusillanimes, puniat delinquentes, compescat insolentes; singulis octo diebus confiteantur et communicent; quod praecipuis anni diebus festis similiter ipsis permittatur, dummodo digni ad hoc inveniantur.

xliii. Nemo ad ipsorum colloquium ordinarie admittetur, nisi pater spiritualis et superior, quosque admittere eidem superiori in Domino visum fuerit. In morbis eorum cura habeatur, eademque charitas exibeatur, quae superius pro aliis clericis infirmis fuit instituta; similiter tractentur mortui, si pie in Domino obierint.

xliv. Quod si quis solidis argumentis veram emendationem praesetulerit, sufficienterque poenitentiam super peccata perpetrata egerit, superior pro suâ discretione, cum praescitu et consensu reverendissimi Ordinarii, eum liberabit, et cum senioribus vitam degere permittet, si aliò utiliter et secure et absque scandalo destinari non possit.

Preces dictorum clericorum.

§ 3. Nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio relatarum constitutionum.

§ 4. Nos igitur, eosdem exponentes, quorum strenuos in vineâ Domini labores ad animarum salutem multum utilitatis allaturos esse in Domino speramus, ampliori favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de Congregationis nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus et aliquorum ex dilectis filiis Romanae Curiae praelatis ad suprascriptas constitutiones examinandas a nobis specialiter deputatae, quae rem mature discussit, consilio, omnes et singulas constitutiones praeinsertas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 5. Decernentes easdem praesentes litteras ac constitutiones praeinsertas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 7. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVII aprilis MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 17 aprilis 1684, pontif. anno VIII.

CXXXIX.

Reformatur alternativa in provinciâ sancti Iacobi in Hispania Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Circumspecta Romani Pontificis providentia christifidelium, qui e fluctibus saeculi in portum vitae religiosae confugerunt, quieti et felici directioni iugiter invigilans, ea, quae iustis ex causis statuit, si quid inde exoriri novit incommodi, interdum reformat in melius, sicut aequitatis et iustitiae rationi consentaneum esse in Domino arbitratur.

Species facti. § 1. Aliàs siquidem nos, supplicationibus tunc existentis procuratoris generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ut in provinicià S. Iacobi in Hispania dicti Ordinis alternativa circa electiones[2] ad ministri provincialis custodiam et definitorum provinciae huiusmodi officia inter eiusdem provinciae fratres Gallaecos ex unâ et fratres Legionenses, Asturienses et Castellanos Castellae Veteris ex alterâ partibus servari deberet, auctoritate apostolicâ, sub certis modo et formâ tunc expressis, statuimus et ordinavimus, prout plenius continetur in nostris desuper in simili formâ Brevis expeditis litteris tenoris qui sequitur, videlicet:

1 Similem alternativam statuit hic Pontifex supra in const. XVII *Illius qui;* in const. XXXI *Pro parte;* in const. LXII *Cum;* in const. CXXXVIII et CXLI *Exponi nobis*.

2 Edit. Main. legit *electionis* (R. T.).

Describitur alternativa, eaque statuitur inter fratres Gallaeciae ex unâ, et illos Legionis, Asturiae ac Castellae Veteris ex alterâ parte.

Innocentius PP. XI, ad perpetuam rei memoriam. Pastoralis officii, quod auctore Deo gerimus, cura animum nostrum sollicitat ad ea peculiari paternae charitatis studia statuenda, per quae christifidelium divinis obsequiis sub suavi religionis iugo mancipatorum quieti et felici regimini opportunis rationibus salubriter consulatur. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod, cum provincia S. Iacobi in Hispaniâ dicti Ordinis quadraginta tribus constet conventibus, quorum viginti duo in regno Gallaeciae consistunt, et a fratribus Gallaecis obtinentur, reliqui vero viginti (unus enim tempore bellorum Lusitanicorum destructus fuit) in regno Legionis ac principatu Asturiarum et Castellae Veteris positi sunt, et proinde ad fratres ex his statibus oriundos pertinent, itaut ex omnibus simul formentur duo corpora, unum quidem ex fratribus Legionensibus, Asturiensibus et Castellanis, alterum vero ex Gallaecis, qui religiositate, observantiâ, litteraturâ, et numero non cedunt dictis fratribus Legionensibus, Asturiensibus et Castellanis, sed illis saltem pares sunt: his tamen non obstantibus, fratres Gallaeci praedicti a multis et quidem saltem viginti quatuor annis excluduntur ab honore provincialatus et vicariatus provincialis dictae provinciae, quinimo frequenter ad minora officia aegre perveniunt; unde et iustitia distributiva laeditur et personarum meritum offenditur, et vitiosa personarum acceptio inducitur, cum inter eosdem fratres Gallaecos multi floruerint, et etiam nunc florent probitate, doctrinâ et gubernandi artibus insignes, qui poterant et possunt officia maiora et minora aeque bene exercere, ac fratres Legionenses, Asturienses et Castellani praedicta illa sustinuerint et sustineant de praesenti: Quia vero propter exclusionem huiusmodi inter duo corpora praefata graves contentiones, odia et scandala frequenter, et praesertim occasione celebrationis capitulorum et congregationum dictae provinciae oriuntur, non sine notabilissimo religiosae disciplinae fraternaeque charitatis detrimento: ideo dilectus filius modernus minister generalis Ordinis praedicti, qui in multis capitulis et congregationibus huiusmodi inordinationes pluries animadvertere potuit, animi sui sensum protulit, ad occurrendum huiusmodi incommodis, expedire, ut alternativa in electionibus dictae provinciae stabiliatur, ita scilicet ut uno quidem triennio minister provincialis et duo definitores ex corpore fratrum Gallaecorum, ac custos et alii duo definitores ex altero corpore; subsequenti autem triennio e converso minister provincialis et duo definitores ex corpore fratrum Legionensium, Asturiensium et Castellanorum, ac custos et alii duo definitores ex corpore fratrum Gallaecorum huiusmodi respective eligantur; guardianatus autem, lectoratus et alia officia totius provinciae praedictae in singulis illius capitulis et congregationibus pro aequis portionibus inter fratres utriusque corporis, nempe Gallaecos ex unâ parte, et Legionenses, Asturienses et Castellanos ex alterâ distribuantur, atque ita de triennio in triennium serventur[1]; quod quidem eo facilius procedere potuerit, quod per alternativam et aequalem distributionem officiorum huiusmodi nulli libertati electorum praeiudicium inferetur, cum unumquodque ex praefatis duobus corporibus adeo amplum sit, ut ex se solo valeat provinciam constituere maiorem multis quae in or-

1 Potius lege *servetur* (R. T.).

dine praedicto reperiantur. Quare dictus procurator generalis nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, ipsius procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de nonnullorum ex venerabilibus fratribus S. R. E. cardinalibus ad suprascriptas preces examinandas specialiter deputatorum consilio, ut in posterum in praefatâ provinciâ S. Iacobi alternativa supra narrata fideliter observetur, itaut uno triennio minister provincialis et duo definitores eligantur ex fratribus Gallaecis, custos et alii duo definitores ex aliis; altero vero subsequenti triennio e converso minister provincialis et custos eligantur; guardianatus autem per partes aequales inter Gallaecos ex unâ, et alios ex alterâ partibus, in singulis capitulis et congregationibus dictae provinciae, prout etiam lectoratus, aliaque officia, eâdem omnino paritate, servatâ tamen semper canonicae electionis formâ, distribuantur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus et mandamus. Mandantes propterea et districte praecipientes omnibus modernis et pro tempore existentibus superioribus et commissariis visitatoribus praefatae provinciae, ut praedictam alternativam executioni demandent, et ab iis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, observari faciant, sub poenis privationis officiorum, ac vocis activae et passivae, et perpetuae inhabilitatis, necnon nullitatis omnium actuum capitularium, quos contra praefatam dispositionem fieri contigerit, aliisque arbitrio venerabilis fratris Alderani episcopi Tusculani eius S. R. E. cardinalis Cybi nuncupati, moderni et pro tempore existentis dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protectoris, adversus contrafacientes et contradictores infligendis. Ac decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non provinciae et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die II maii MDCLXXXI, pont. nostri anno V.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Petrus Marinus Sormanus minister ge- *Causa reformationis alternativae.*

neralis dicti Ordinis nobis nuper exponi fecit, fratres quidem ambarum partium praefatarum publicationi et stabilimento alternativae huiusmodi consenserint, contra vero protestati sint eiusdem provinciae fratres ex aliis Hispaniarum regnis, nempe Castellae Novae, Aragoniae, Navarrae, Beticae, Extremadurae, aliisque regionibus respective oriundi, quippe quorum in distributione officiorum provinciae huiusmodi nulla ratio haberetur, tametsi praeteritis temporibus ex his regnis et regionibus exteris orti fuerint ii fratres qui eamdem provinciam maxime illustrarunt, et adhuc de praesenti multi reperiantur fratres exteri qui habitum regularem in dictâ provinciâ susceperunt, idemque posthac quoque futurum esse merito existimari potest, cum ex omnibus regnis et regionibus exteris huiusmodi adolescentes studiorum causâ ad celeberrimam Hispaniae universitatem Salmanticensem confluant, ubi religionis statutum, Deo vocante, in praefatâ S. Iacobi amplectuntur; ac proinde idem Petrus Marinus minister generalis, cui, praeter dictam protestationem, ex subscriptionibus graviorum fratrum, quas penes se habet, vere constat fratres exteros praedictos in bonorum distributione defraudatos reperiri, aequum ac quieti bonoque publico eiusdem provinciae conducibile fore existimat[1], si ipsi quoque pro eorum meritis et laboribus, quos in obsequium religionis sustinent, eorumdem honorum praemia pariter consequantur: nobis propterea humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Precibus ministri generalis annuit Pontifex.

§ 3. Nos igitur, ipsius Petri Marini ministri generalis, de religiosâ subditorum suorum tranquillitate animarumque servitute solliciti, desiderio favorabilem assensum hac in re, quantum cum Domino possumus, praebere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, exquisitâ super praemissis sententiâ memorati Alderani episcopi nunc Portuensis cardinalis et protectoris, cui dictus Petrus Marinus minister generalis et dilectus etiam filius commissarius generalis curiae dicti Ordinis, desuper consulti, ex documentis authenticis constare fecerunt, praefatam S. Iacobi provinciam componi non solum ex praedictis duabus nationibus fratrum Gallaecorum ex unâ, et fratrum Legionensium, Asturiensium et Castellae Veteris ex alterâ, sed etiam pro alterâ tertiâ parte ex fratribus forensibus (nempe ex ceteris Hispaniarum, Portugalliae et Hiberniae regnis) religiositate, doctrinâ et meritis ceteris non imparibus; attentis his omnibus, pro bono pacis et tranquillitatis eiusdem provinciae, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus pariter ac decernimus et ordinamus, ut in ipsâ provinciâ alternativa et distributio officiorum fieri debeat aequaliter in tres partes, scilicet ut uno triennio minister provincialis et unus definitor ex corpore fratrum Gallaecorum, custos et alius definitor ex corpore fratrum Legionensium, Asturiensium et Castellae Veteris, et ceteri duo definitores ex corpore fratrum forensium: subsequenti triennio minister provincialis, et unus definitor ex corpore Legionensium, Asturiensium et Castellae Veteris, custos

1 Potius lege *existimet* (R. T.).

et alius definitor ex corpore forensium, et reliqui duo definitores ex corpore Gallaecorum; altero vero triennio minister provincialis et unus definitor ex corpore forensium, custos et alter definitor ex corpore Gallaecorum, reliqui, duo definitores ex corpore Legionensium, Asturiensium et Castellae Veteris respective eligantur; guardianatus autem, lectoratus et alia officia totius provinciae praedictae in singulis capitulis et congregationibus pro aequis portionibus inter dictas tres partes distribuantur; atque ita de triennio in triennnium servetur, servatâ tamen in reliquis omnibus canonicae electionis formâ.

Clausulae. § 4. Quapropter harum serie mandamus et districte praecipimus, et singulis modernis et pro tempore existentibus superioribus et commissariis visitatoribus praedictae provinciae, ut alternativam et distributionem officiorum huiusmodi sic per praesentes a nobis stabilitas executioni demandent, et ab illis, ad quos spectabit, observari faciant, sub poenis privationis officiorum ac vocis activae et passivae, et perpetuae ad illa inhabilitatis, nec non nullitatis omnium actuum capitularium, quos contra earumdem praesentium dispositionem fieri contigerit, aliisque arbitrio praefati Alderani episcopi et cardinalis moderni et pro tempore existentis dicti Ordinis protectoris adversus contrafacientes et contradictores infligendis.

Irritatio contrariorum. § 5. Decernentes similiter easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus litteris nostris praeinsertis, ordinationibus et constitutionibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in eisdem litteris concessimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XX aprilis MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 20 aprilis 1684, pontif. anno VIII.

CXL.

Statuitur, ut in provinciâ Lugdunensi fratrum Congregationis Gallicanae Tertii Ordinis sancti Francisci exequutioni mandetur Breve Clementis X circa fratres oblatos sive servientes[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

§ 1. Dudum felicis recordationis Clemens PP. X, praedecessor noster, supplicationibus tunc existentium superiorum Congregationis Gallicanae fratrum Tertii Ordinis sancti Francisci nomine sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, circa fratres oblatos, seu servientes, ac fratres laicos dictae Congregationis nonnulla concessit et statuit, prout continetur in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis expeditis, tenoris qui sequitur, videlicet: Breve Clementis X refertur.

Clemens Papa X, ad perpetuam rei memoriam. Iniuncti nobis, etc.[2].

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII maii MDCLXXII, pontificatus nostri anno III.

1 Vide etiam supra pag. 413 huius tomi.
2 Vide tom. XVIII, pag. 306 (R. T.).

Causa huius constitutionis.

§ 2. Cum autem, sicut dilecti filii Nicolaus Lugdunensis provincialis aliique superiores et fratres provinciae S. Ludovici seu Lugdunensis praefatae Congregationis Gallicanae nobis nuper exponi fecerunt, praeinsertarum executio in eâdem provinciâ hactenus suspensa fuerit, quia perpauci in eâ reperiebantur fratres oblati, seu servientes, qui haberent conditiones requisitas ad hoc ut ad statum fratrum laicorum admitterentur, qui vero eas habebant, suo statu contenti, in eoque permanere velle videbantur; verum modo fratres oblati, seu servientes, dictae provinciae huiusmodi sint inquieti et ad statum fratrum laicorum praefatorum admitti plurimum desiderent: nobis propterea dicti exponentes, de eorumdem fratrum oblatorum seu servientium quiete solliciti, humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Statutum exequendi relatas Clementis litteras in dictâ provincia.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praemissorum dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui dilectum filium ministrum generalem Ordinis praefati audiverunt, consilio, praeinsertas Clementis praedecessoris litteras, tametsi earum executio suspensa fuerit, ut praefertur, nihilominus deinceps in supradictâ provinciâ S. Ludovici, seu Lugdunensi, executioni mandari, ac perpetuis futuris temporibus in omnibus et per omnia posse et debere, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis quae in praemissis Clementis praedecessoris litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XX maii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 20 maii 1684, pontif. anno VIII.

CXLI.

Confirmatur statutum capituli provincialis fratrum Tertii Ordinis sancti Francisci in Gallia de regulâ servandâ in morte provincialis et vacatione definitoriatus[1].

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam**

Causa statuti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Benedictus Parisinus, frater expresse

1 Huius Tertii Ordinis regulam confirmavit et approbavit Leo X Constit. *Inter cetera* XLVII, tom. VI, pag. 764, et ibi vide quae notantur.

professus ac procurator provinciae Franciae seu sancti Francisci Tertii Ordinis eiusdem sancti Francisci Strictioris Observantiae in Gallia, quod, cum in statutis seu constitutionibus dicti Ordinis a Sede Apostolicâ approbatis non fuisset sufficienter provisum in eventum, quo mors ministri provincialis, ac mors pariter seu vacatio definitoris provinciae huiusmodi, antequam sua respective officia explevissent, accideret; ideo ad tollenda quaelibet inconvenientia, quae exinde oriri possent, propositum fuit et a toto capitulo provinciae praefatae unanimi consensu receptum et admissum statutum tenoris qui sequitur, videlicet:

Statutum refertur.

« Si provincialem ministrum in officio suo mori contigerit, guardianus conventus, in quo, vel propior loci ubi obierit, et secretarius defuncti, scripturas quascumque ad provinciam, et eius sive totius Ordinis negocia et interesse quovis modo spectantes, illas non legendo, minoribus provinciae et conventus sigillis bene munitas, ad provincialem ultimo absolutum, vel, eo deficiente, ad antiquiorem in religione patrem, qui provincialatus, vel, eo deficiente, qui vicariatus provinciae, vel, utriusque defectu, qui definitoriatus officium functus fuerit, unâ cum sigillis provinciae, deferant et consignent. Praedicta autem qui receperit, statim ministrum generalem de tali obitu admonebit, qui, si intra trium dierum itinerationis spatium consistat, consulendus erit supra electione vicarii provincialis, et eius responsio expectanda, velit an[1] per se eidem praeesse nec ne; si autem longius absit, eo inconsulto, intra quinque hebdomadarum spatium ad summum, et citius si fieri potest, is, ad quem praedictae scripturae delatae fuerint, convocabit definitorium ex omnibus omnino definitoribus tam actualibus quam absolutis, necnon ex quibuscumque exprovincialibus componendum. Si autem casu evenerit, ut hi omnes ad decem votorum numerum non accederent, tunc antiquiores ex actualibus guardianis subrogarentur usque ad praefixum hunc decem votorum numerum, sicque ad dictam vicarii provincialis electionem procederent. In qua quidem electione praefati omnes huiusmodi definitorii convocati votum activum habebunt, passivum vero omnes qui iuxta eadem statuta ad provincialatum habent. Si tamen residuum tempus, ab obitu ministri provincialis ad proxime futuri capituli per dicta statuta praescriptum tempus celebrandi, septem mensium spatium non excedat, tum exprovincialis, vel alius in cuius manibus consignatae fuissent dictae scripturae cum sigillis provinciae, vicarius provincialis ipso facto censeretur, et sub hoc titulo provinciam cum omnimodâ et ordinariâ provincialatus auctoritate gubernaret. In capitulo autem proxime sequenti, si vicarius provincialis electus biennio integro, seu in duobus definitoriis consecutivis, provinciae vicariatus officio functus fuerit, ad provincialatum eligi minime poterit, sed toto triennio integro sequenti exprovincialatus iuribus gaudebit; si vero infra biennium rexerit, tunc ad provincialatum, aut alia quaecumque officia eligi poterit, nullo proinde exprovincialium iure gaudens. Si quis autem definitor actualis moriatur, aut aliâ ratione iuridicâ vacaverit, eius loco subrogetur et pro subrogato habeatur ipso facto in provinciâ antiquior pater, qui provincialatus, vel, eius defectu, vicariatus provincialis, et, utriusque defectu, qui definitoriatus munere aliâs functi sunt. Si vero hi omnes defeu-

1 Vox *an* delenda (R. T.).

rint, suffragetur antiquior in religione guardianus actualis. Sic autem quivis subrogatus ultimum locum in consessu habeat inter reliquos definitores: in capitulo proxime sequenti ad definitorium minime assumi valeat, si biennio integro exercuerit; sin autem minus, ad omnia officia poterit assumi ».

Confirmatur. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Benedictus procurator statutum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Benedictum procuratorem specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, praeinsertum statutum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque [1] inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, praedictorum Ordinis et provinciae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 12 iunii 1684, pontif. anno VIII.

1 Potius lege *illique* (n. T.).

CXLII.

Confirmantur privilegia, indulgentiae et gratiae locis Terraesanctae concessa, et fratribus Minoribus sancti Francisci de Observantiâ interpretibus indulgentia plenaria conceditur.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Piis christifidelium votis, ex quibus sacrorum locorum venerationem et animarum salutem provenire conspicimus, libenter annuimus, et illa, quantum nobis ex alto conceditur, favoribus apostolicis confovemus.

Confirmatur et in rubricâ.

§ 1. Cum itaque, sicut dilectus filius Ioannes Maria de Canvizarii, frater expresse professus provinciae Granatensis Ordinis Minorum santi Francisci de Observantiâ nuncupatorum, ac commissarius generalis in Romanâ Curiâ totius familiae Terraesanctae, nobis nuper exponi fecit, ipse ad eiusdem Terraesanctae subsidium, eorumdemque fratrum inibi vineam Domini assidue excolentium sacraque loca venerantium subventionem, necnon ad spiritualem catholicorum in illis partibus degentium eòque devotionis causâ peregrinantium consolationem et profectum, omnia et singula gratias, privilegia et indulgentias hucusque sacris eiusdem Terrae locis apostolicâ auctoritate concessa et confirmata, per nos eâdem auctoritate etiam confirmari et approbari plurimum desideret: nos, desiderio huiusmodi annuere, ipsumque Ioannem Mariam specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnia et singula privilegia, concessiones, facultates, indulta, indulgentias, ceterasque gratias spirituales et temporales, eisdem locis et illa visitantibus, necnon dicti Ordinis guardiano et fratribus in dictis partibus degentibus, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem Apostolicam in genere vel in specie aut aliàs quomodolibet concessa, quatenus sint in usu et non sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus comprehensa existant, sacrisque canonibus, constitutionibus apostolicis, ac Concilii Tridentini decretis non adversentur, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, ac perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robore communimus, omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet in eis intervenerint, supplemus. Necnon insuper omnibus et singulis eorumdem fratrum interpretibus nunc Hierosolymis, Bethlehem et Nazareth existentibus et viventibus, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi, ac sacrâ communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti nomen Iesu ore, si potuerint, sin autem corde devote invocaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et elargimur.

Clausulae.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII iunii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 22 iunii 1684, pontif. an. VIII.

CXLIII.

Extenditur Constitutio Urbani VIII ad Melitenses, itaut ex iis ordinati cum falsis vel sine dimissoriis fori privilegio gaudere nequeant [1].

1 De hisce clericis vide Pii II constit. ed. MCDLXI, die 17 novembris, pont. IV, quae innovatur in regulâ XXIV Cancell.; item laudatam Urbani VIII constit. ed. MDCXXIV, die 11 decembris, pontif. II; quae reformatur quoad Melitenses ab hoc Pontif. constit. ed. MDCLXXXVI, Ianuarii die 30, pontif. X.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Cum dudum felicis recordationis Urbanus Papa VIII, praedecessor noster, per quamdam suam constitutionem, cuius initium est *Secretis aeternae providentiae consiliis*, etc., inter alia voluerit, Italos, si quos ex tunc in posterum clericali charactere insigniri, vel ad minores ordines promoveri ab alieno episcopo cum falsis dimissoriis contigisset, etiamsi qualitatibus per Concilii Tridentini decretum, cap. XVI, sess. XXIII, requisitis praediti essent, nihilominus, secutâ tamen prius desuper iudicis ecclesiastici declaratione, fori privilegio minime gaudere, sed saeculari iurisdictioni ut antea plene in omnibus subiacere et subiectos esse; et, sicut pro parte dilecti filii magni magistri hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani nobis nuper expositum fuit, ut incommodis in insulâ Melitensi in dies insurgentibus occurreretur, Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum die VIII maii MDCLXXVII declaraverit, Melitenses ordinatos, seu ordinandos, cum falsis seu absque dimissoriis, non gaudere privilegiis clericalibus, sed posse praefatam Urbani praedecessoris constitutionem per nos ad insulam Melitae extendi: nobis propterea dictus magnus magister humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Extenditur constitutio Urbani VIII ad insulam Melitensem. § 2. Nos igitur, ipsum magnum magistrum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, supra expressam praefatae Congregationis Urbani praedecessoris dispositionem ad insulam Melitae, itaut Melitenses, quos cum falsis dimissoriis vel sine dimissoriis contigerit ab alieno episcopo clericali charactere insigniri vel ad minores ordines promoveri, servatâ prius iudicis ecclesiastici declaratione, fori privilegio minime gaudere, sed saeculari iurisdictioni in omnibus subiacere debeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, extendimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate supradictae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die I iulii MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 1 iulii 1684, pontif. anno VIII.

CXLIV.

Erigitur Congregatio Benedictino-Bavarica sub titulo Ss. Angelorum Custodum[1].

**Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.**

Exordium. Circumspecta Romani Pontificis, cui agri dominici cura divinitus credita est, providentia in id praecipue sollicitis studiis incumbit, ut monasticam regularemque disciplinam, sicubi collapsa est, modis congruis restituere satagat; ubi vero Domino benedicente viget, apostolicae benignitatis favoribus foveat et excolat, quo ad perfectae maturitatis frugem, adspirante superni favoris auxilio, provecta, Ecclesiam Dei uberioribus in dies bonorum operum laetificet incrementis. Ideo nos, ad pastoralis dignitatis fastigium, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam evecti, in id ipsum peculiari studio summâque animi contentione incumbimus, eoque etiam tendentia virorum religiosorum Altissimi obsequiis sub suavi monasticae vitae iugo mancipatorum vota ac laudabilia orthodoxorum principum avitae fidei et christianae religionis tuendae et propagandae zelo aliisque multiplicibus virtutum decoribus conspicuorum studia paternâ charitate complectimur, et, pro datâ nobis caelitus potestate, monachorum et aliorum religiosorum virorum congregationes interdum instituimus, sicut, personarum, locorum, rerum et temporum qualitatibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam, ad Ecclesiae Catholicae decus et praesidium, ad monasticae regularisque disciplinae incrementum et felicem progressum, spiritualemque christifidelium aedificationem et animarum salutem in Domino expedire arbitramur.

Abbatum vota pro unione suorum monasteriorum. § 1. Cum itaque (sicut accepimus) dilecti filii Caelestinus abbas exempti monasterii S. Emmerami Ratisbonensis, necnon monasterii Reichenbachensis in Palatinatu Superiori administrator, Romanus abbas monasterii superioris Quercus, vulgo Obernaltaich, necnon monasterii Michaffeldensis in eodem Palatinatu Superiori administrator, Dionysius abbas monasterii Pruseningensis ac monasteriorum Endorffensis et Weissontensis itidem in Palatinatu Superiori administrator, Gregorius abbas monasterii Cellae Beatae Mariae Virginis prope Ratisbonam, Antonius abbas monasterii Malerstorffensis, Bernardus abbas monasterii Tergernseensis, Rupertus abbas monasterii Ss. Martini et Aniani in Ros ad Œnum, Gregorius abbas monasterii in Scheurn, Engelbertus abbas monasterii in Atl, seu Atlensis, Benedictus Ruedolph abbas monasterii in Weinchenstephan prope Frisingam, Placidus abbas monasterii Benedictoburani, Maurus Ranbechk abbas monasterii Montis S. Andecko, Leonardus Weiff abbas monasterii Wessenbrunensis, et Benedictus abbas monasterii Therhauptensis, Ordinis sancti Benedicti (provide prudenterque considerantes monasteria a se invicem separata de praesenti reperiri, aliorum vero monasteriorum dicti Ordinis congregationes, et praesertim Helveticam, auctoritate apostolicâ institutas, monasticae disciplinae piaeque conversationis et bonorum operum laude, ac pacifica[1] felicisque gubernii bono, necnon sacrarum eisque ancillantium bonarum litterarum studiis eximie florere), unioni praefatorum suorum respective monaste-

1 Constitutiones huius Congregationis confirmantur constit. ed. MDCLXXXVI, die VI februarii, pontificatus X.

1 Potius lege *pacifici* (R. T.).

riorum in Congregationem ab hac sanctâ Sede erigendam unanimi voto consenserint; et dilectus filius nobilis iuvenis Maximilianus Emmanuel utriusque Bavariae dux, sacri Romani Imperii princeps elector, et bonae memoriae Ferdinandi Mariae et Maximiliani suorum genitoris et avi, pariter, dum vixerunt, Bavariae ducum, dictique imperii principum electorum, vestigiis inhaerens[1], pro eo quo flagrat domus Dei zelo, unionem monasteriorum et institutionem novae Congregationis huiusmodi fieri magnopere exoptet: nos, qui monasticam regularemque disciplinam, quantum nobis ex alto conceditur, confovere atque promovere omni studio contendimus, piis abbatum praedictorum desideriis apostolicâ charitate benedicentes, ac praeclara omnique laudum praeconio digna memorati Maximiliani Emmanuelis ducis et electoris, qui florens iuventâ et fervens pietate tam egregia christianae fortitudinis atque prudentiae specimina in bello contra Turcas strenue gerendo dedit, novisque decoribus in dies, Domino benedicente, summâ cum animi nostri laetitiâ, magis magisque inclarescit, erga res ecclesiasticas studia plurimum in Domino commendantes, dictorumque abbatum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula monasteria Ordinis sancti Benedicti in civitate Ratisbonensi, ac in dominio praedicti Maximiliani Emmanuelis ducis et principis electoris respective existentia, in unum corpus unimus et coniungimus, sicque unita et coniuncta, ac alia monasteria eiusdem Ordinis, illis, ut infra dicetur, aggreganda, in novam Congregationem sub titulo Ss. Angelorum Custodum Bavaricam nuncupandam, ad instar Congregationis Helveticae dicti Ordinis, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus. Ac ipsam novam Congregationem sic erectam et institutam, eiusque monasteria et loca regularia, illorumque abbates, monachos et bona quaecumque, ab omni iurisdictione, visitatione, correctione et superioritate quorumcumque Ordinariorum (itaut illi in novam Congregationem, monasteria, loca regularia eorumque abbates et monachos huiusmodi aliquam iurisdictionem vel superioritatem quovis praetextu et ex quacumque causâ habere et exercere non possint, salvo tamen eisdem Ordinariis locorum, quoad monasteria praedicta, quae eorum ordinariae iurisdictioni hactenus subiecta fuerunt, et in libris Camerae Apostolicae descripta non sunt, iure confirmandi abbates, et, quoad omnia monasteria, salvis aliis iuribus, eisdem vigore sacri Concilii Tridentini et constitutionum apostolicarum competentibus tamquam Sedis Apostolicae delegatis), harum serie eximimus et liberamus. Praeterea eidem Congregationi sic de novo erectae et institutae, alia quaecumque monasteria dicti Ordinis in dominio praefato consistentia, quae ipsi novae Congregationi aggregari voluerint, sive quorum abbates et conventus aggregationi huiusmodi consenserint (exceptis tamen, si quae sint in dicto dominio constituta, monasteriis Congregationi Salisburgensi aut aliis quibuscumque congregationibus canonice congre-

Annuit Pontifex.

[1] Male edit. Main. legit *inhaerentes* (R. T.).

-gatis) sibi aggregandi, necnon pro bono regimine et gubernio ipsius novae Congregationis in primo illius capitulo generali constitutiones, quae tamen nullam validitatem aut robur assequantur nisi postquam ab Apostolicâ Sede praedictâ fuerunt[1] expresse confirmata, efformandi facultatem, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, earumdem, tenore praesentium, tribuimus et impertimur.

Clausulae. § 2. Decernentes ipsas praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati locorum Ordinarii et alii quilibet in praemissis seu eorum aliquod ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digni, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae et dignitatis existant, illis non consenserint, seu ad ea vocati, citati et auditi, aut causae, propter quas eaedem praesentes emanarint, adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, vel ex aliâ qualibet etiam quantumvis legitimâ, iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali ac incogitato et inexcogitabili individuamque expressionem requirente, defectu notari, impugnari, infringi, limitari, modificari, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab iis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis praefatae nuncios, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrâ et Cancellariae regulâ de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon quarumvis ecclesiarum et monasteriorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eisdem ecclesiis et monasteriis, illorumque respective praesulibus, abbatibus, capitulis, conventibus et aliis personis quibuslibet, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogato- Contrariorum derogatio.

1 Potius lege *fuerint* (R. T.).

riis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere et in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis ac pluries et quantiscumque vicibus iteratim confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, formas, causas et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac exactissime et accuratissime servatis et specificatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio et extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII augusti MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 27 augusti 1684, pontif. anno VIII.

CXLV.

Statuitur ut fratres laici clericorum regularium Ministrantium Infirmis, in posterum non eligantur in consultores[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ionnes Baptista Lasagna praefectus generalis Congregationis clericorum regularium Ministrantium Infirmis, quod, licet per quamdam constitutionem felicis recordationis Gregorii XIV praedecessoris nostri, super confirmatione instituti dictae Congregationis emanatam, ordinatum fuisset, ut eadem Congregatio per unum praefectum generalem et quatuor consultores idoneos, qui perpetui essent, hoc est ad sui vitam in suis officiis respective durarent, regi deberet, nec ulla de fratribus laicis ipsius Congregationis ad officia consultorum huiusmodi eligendis seu assumendis in eâdem constitutione mentio facta fuisset, nihilominus per constitutiones Congregationis praefatae subinde conditas, et a recolendae memoriae Clemente Papa VIII praedecessore pariter nostro confirmatas, abrogatâ officiorum perpetuitate, specialiter ordinatum fuit, ut ex quatuor consultoribus praedictis duo sacerdotes et duo fratres laici eligerentur; cum enim praecipuum dictae Congregationis institutum sit ministerium spirituale curationis animarum, quod[2] ad sacerdotes, secundarium vero ministerium misericordiae corporalis infirmis impendendae,

1 Huius Congregationis regula confirmata fuit a Gregorio XIV constit. ed. MDXCI, die 21 septembris, pontif. I, et deinde reformata a Clemente VIII constit ed. MDC, die 29 decembris, pontif. I: ab Alexandro VII, const. ed. MDCLXII, die 6 decembris, pontif. VIII, statutum fuit clericos praeferendos esse laicis omnibus in functionibus, et ab Innocentio XII iidem laici privati fuere voce activâ et passivâ, constit. ed. MDCXCVII, die 20 augusti, pontif. VII.

2 Edit. Main. legit *quo* pro *quod* (R. T.).

quod ad fratres laicos respective spectat; existimatum fuit conveniens esse, ut, quandoquidem Congregatio praefata tunc temporis nosocomiorum servitio, per sacerdotes quidem quoad procurationem salutis animarum, per fratres laicos vero quoad curam corporalem infirmorum, operam dabat, dicti fratres laici, qui onus misericordiae corporalis cum assistentiâ et continuâ habitatione in nosocomiis huiusmodi sustinebant, in partem regiminis assumerentur. Verum, quia tunc praevidebatur fieri posse ut Sedes Apostolica ministerium inserviendi cum continuâ habitatione in dictis nosocomiis tolleret, aut illud per patronos et administratores eorumdem prohiberetur; ideo ordinatum atque institutum fuit ut in his casibus continuaretur institutum inserviendi infirmis cum assistentiâ diurna et nocturnâ in domibus privatorum, ac carceribus, et ubicumque opus foret.

Statuitur ut in rubricâ.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, constitutiones quidem praedictae hactenus servatae fuerint; servitium vero et residentia in nosocomiis huiusmodi omnino cessaverit, nec, praeter Ianuense, ullum nosocomium ad curam religiosorum dictae Congregationis remanserit, ac proinde fratres laici, quibus onus misericordiae corporalis incumbebat, nullum praestent servitium, nisi associationem sacerdotum, quibus, secundum institutum supradictum, praecipua cura assistendi moribundis eorumque animarum salutem procurandi incumbit; cumque iidem fratres laici ad gubernium praefatae Congregationis sint omnino inutiles, quippe qui rudes et litterarum imperiti aliena suffragia et auctoritatem caeco obseqnio ut plurimum sequantur: nobis propterea dictus Ioannes Baptista praefectus generalis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, ex commissi nobis divinitus pastoralis officii debito, ad ea, quae recto eiusdem Congregationis gubernio conducibilia sunt favorabiliter intendendentes, dictumque Ioannem Baptistam specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut de cetero nullus frater laicus dictae Congregationis in consultorem ipsius Congregationis eligatur seu assumatur, sed quatuor consultores Congregationis huiusmodi omnes ex presbyteris expresse professis eiusdem Congregationis eligi seu assumi debeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis

quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXXI augusti MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno VIII.

Dat. die 31 augusti 1684, pontif. an. VIII.

CXLVI.

Confirmantur erectio et constitutiones Congregationis presbyterorum et clericorum S. Iosephi in ecclesiâ S. Pantaleonis de Urbe[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. Ex iniuncto nobis divinitus apostolicae servitutis munere, ad ea, per[2] quae christianae charitatis atque pietatis opera ubique locorum, praesertim in hac almâ Urbe nostrâ, ex qua bonorum operum exempla in omnes christiani orbis partes assidue promanant, modis congruis promoventur, favorabiliter intendentes, congregationes christifidelium in id ipsum laudabili studio incumbentes apostolico favore prosequimur, et circa earum statum recte atque ordine disponendum datae nobis a Domino potestatis[3] pariter libenter interponimus, factasque pro illarum felici regimine et gubernio constitutiones apostolici muniminis praesidio constabilimus, sicut, omnibus mature perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam ac pietatis incrementum et felicem progressum salubriter in Domino expedire arbitramur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilectii filii presbyteri seu clerici Congregationis sub titulo S. Iosephi in ecclesiâ S. Pantaleonis de Urbe praefatâ institutae, quod dudum felicis recordationis Paulus Papa V praedecessor noster confraternitatem seu Congregationem sub titulo seu denominatione Mortificationis in oratorio Purificationis Beatae Mariae Virginis prope ecclesiam S. Laurentii in Damaso de eâdem Urbe sito, ad supplicationem tunc in humanis agentis Pauli Mottae, per quasdam suas in simili formâ Brevis litteras anno MDCXX expeditas erexit; et subinde recolendae memoriae Innocentius Papa X, etiam praedecessor noster, eamdem Congregationem, sub titulo seu invocatione S. Iosephi de novo erectam, per quasdam suas pariter in formâ Brevis litteras anno MDCXLIX emanatas in praefatam ecclesiam S. Pantaleonis in Montibus de Urbe transtulit, ubi nonnulli presbyteri ipsius Congregationis convivebant, sub quorum directione alii confratres non conviventes ad obeunda spiritualia eorum exercitia conveniebant. Verum, cum dicti non conviventes Congregationem huiusmodi deseruissent, nec ad ullum exercitium a triginta circiter annis convenirent, praefati presbyteri conviventes nobis humiliter supplicari fecerunt ut eosdem non conviventes, tamquam impedimentum Dei servitio praestantes, a dictâ Congregatione removeri mandaremus, ipsisque presbyteris constitutiones pro felici eorum Congregationis gubernio

Species facti quod iterum describitur in sequenti decreto.

1 Aliae similes Congregationes approbatae fuerunt ab hoc Pontifice constit. ed. MDCXXXIII, die 20 maii, pontif. VII, et ab Alexandro VIII constit. ed MDCXC, die 13 septembris, pontif. I.

2 Praeposit. *per* nos addimus (R. T.).

3 Adde *vim* vel aliud simile (R. T.).

edendi facultatem tribueremus. Cumque nos supplicem libellum super hoc pro eorum parte nobis porrectum ad Congregationem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium et dilectorum filiorum Romanae Curiae praelatorum super negotiis visitationis apostolicae ecclesiarum et locorum piorum dictae Urbis auctoritate apostolicâ institutam remisissemus, ab eâdem Congregatione cardinalium et praelatorum in visitatorem ecclesiae S. Pantaleonis et Congregationis S. Iosephi praefatorum electus fuit dilectus filius noster Felix eiusdem S. R. E. diaconus cardinalis Rospigliosius nuncupatus. Qui, cum in actu visitationis multas inordinationes tam in spiritualibus quam in temporalibus ex illâ conviventium[1] unione enatas esse comperisset, praefatae Congregationi cardinalium et praelatorum retulit, sibi videri expedire ut ad erectionem formalis Congregationis pro solis presbyteris et clericis, qui conviverent, deveniretur, exclusis omnibus non conviventibus; quibus tamen praestaretur commoditas oratorii, in quod ad spiritualia exercitia sub directione alicuius ex dictis presbyteris conviventibus obeunda convenire valerent; utque constitutiones, quas pro felici prosperoque Congregationis conviventium huiusmodi regimine et gubernio a quondam Mariano Socino, dum vixit, presbytero saeculari Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii de Urbe iam firmatas seu compilatas repererat, approbarentur. Porro eadem Congregatio cardinalium et praelatorum, auditâ et examinatâ Felicis cardinalis relatione huiusmodi, auditis quoque pluries partibus tam in voce quam in scriptis informantibus, eiusdem Felicis cardinalis votum sive sententiam huiusmodi per duo decreta, die XVI septembris MDCLXXXIII et die XIII ianuarii proxime praeteriti respective emanata, approbavit, ipsorumque decretorum executionem dilecto etiam filio nostro Gaspari S. R. E. praefatae presbytero cardinali de Carpineo nuncupato, nostro in Urbe praefatâ vicario in spiritualibus generali, commisit. Ipse vero Gaspar cardinalis et vicarius, in vim decretorum huiusmodi, praedictam Congregationem S. Iosephi, apud supradictam ecclesiam S. Pantaleonis pro conviventibus et non conviventibus iampridem ut praefertur erectam, in Congregationem pro sacerdotibus et clericis tantum in ipsâ conviventibus restrinxit et reduxit, et denuo, quatenus opus esset, erexit et instituit, eosdemque conviventes nomine[1] Congregationis huiusmodi corpus legitime constituere decrevit, exclusis omnibus non conviventibus a corpore eiusdem Congregationis, quibus tamen, pro eorum exercitiis spiritualibus sub alicuius ex presbyteris conviventibus directione peragendis, oratorium assignavit; ac constitutiones praedictas iam revisas approbavit et confirmavit; et aliàs, prout uberius continetur in eiusdem Gasparis cardinalis decreto desuper emanato, cui eaedem constitutiones de verbo ad verbum insertae sunt, tenoris qui sequitur, videlicet:

« Fidem facio per praesentes ego infrascriptus tribunalis eminentissimi et reverendissimi domini cardinalis vicarii secretarius, qualiter in currenti libro decretorum adest infrascriptum decretum tenoris sequentis, videlicet:

« Die V septembris MDCLXXXIV pro reverendis sacerdotibus conviventibus in domo S. Pantaleonis ad Montes, contra quoscumque, etc., comparuit coram eminentissimo et reverendissimo domino Gaspare de Carpineo sanctissimi domini

Decretum cardinalis vicarii cum dictis constitutionibus et nonnullis adiunctis.

1 Deest *et non conviventium* (R. T.).

1 Forsan *omne* vel *novae* legend. (R. T.).

nostri Papae vicario generali, etc., meque, etc., reverendus pater Ioannes Paulus de Rocchis uti procurator sacerdotum conviventium, atque eminentiae suae suppliciter exposuit, quod aliàs, ad preces et cooperationem quondam reverendi sacerdotis Pauli Mottae, auctoritate apostolicâ, et per Breve sanctae memoriae Pauli Papae V sub die XXX iunii MDCXX, confraternitas seu congregatio de Mortificatione nuncupata sub invocatione Purificationis Beatae Mariae Virginis in ecclesiâ seu oratorio Purificationis Beatae Mariae prope ecclesiam S. Laurentii in Damaso de Urbe erecta et instituta fuit; quae postmodum confraternitas seu congregatio ad ecclesiam S. Pantaleonis in Montibus per Breve sanctae memoriae Innocentii Papae X sub die VII octobris MDCXLIX, et sub denominatione S. Iosephi et Purificationis Beatae Mariae, translata et denuo erecta, ibique tam per sacerdotes conviventes quam etiam per alios sacerdotes et laicos non conviventes exercita reperitur. Nuper vero, animadverso quod praefati non conviventes impedimento potius quam auxilio confratribus conviventibus oratoribus in eorum spiritualibus exercitiis aderant, iidem oratores preces sanctissimo domino nostro Innocentio XI porrexerunt pro segregatione et remotione dictorum non conviventium, et stabilimento formalis Congregationis ipsorum sacerdotum et clericorum conviventium tantum, sub certis regulis et constitutionibus, zelo et prudentiâ venerabilis memoriae patris Mariani Sozzini compilatis et dispositis, quas facto eminentiae suae exhibuerunt tenoris, etc. Idemque Sanctissimus preces praedictas ad sacram Congregationem visitationis apostolicae remisit. Quae super praemissis eminentissimum et reverendissimum dominum Felicem cardinalem Rospigliosum in visitatorem, assignato caodiutore reverendo patre domino Piccolomineo, specialiter deputavit. Idem eminentissimus visitator censuit erigendam esse formiter Congregationem conviventium tantum, exclusis confratribus praedictis non conviventibus a gubernio et dispositione eorum quae ad Congregationem praedictam conviventium pertinent, et reservatâ solummodo eisdem facultate se congregandi et opera pietatis exercendi in mansione seu oratorio pro exercitiis praedictis sub directione sacerdotum conviventium exequendis. Ad cuius visitationis tenorem, sacra Congregatio suum decretum et commissionem E. V. directam interposuit sub diebus XVI septembris MDCLXXXIII et XIII ianuarii MDCLXXXIV. Quapropter oratores praefati, ad executionem ipsius decreti, et ad erectionem eiusdem Congregationis sub titulo S. Iosephi, et approbationem praefatarum constitutionum, procedi petunt et instant, omni, etc. Qui eminentissimus et reverendissimus dominus cardinalis vicarius, sedens, etc., visâ relatione eiusdem eminentissimi domini cardinalis Felicis Rospigliosi, et commissione praedictâ eiusdem relationis vigore sibi factâ, visis memoratis constitutionibus eiusdem venerabilis Congregationis S. Iosephi in ecclesiâ S. Pantaleonis ad Montes tenoris hic inserti, videlicet:

CONSTITUZIONI

Della Congregazione di S. Giuseppe.

Capitolo I. Degli esercizi della Congregazione.

Perchè l'orazione deve essere il primo e principal esercizio della Congregazione di S. Giuseppe, col di cui mezzo ai padri, che in essa conviveranno, si renderà più facile l'osservanza delle regole, si manterrà viva la carità, e sempre più si avanzeranno nel servizio di Dio; però dovrà ogn' uno ogni mattina fare un'ora d'orazione mentale da per

sè privatamente nella sua camera; e la sera, al tocco dell'*Ave Maria*, converranno tutti nell'oratorio, ove, premessa una breve meditazione, si tratterranno per lo spazio di mezz'ora ad orar mentalmente; dopo di che, nei giorni di lunedì, mercoledì e venerdì, ed in ciascuno della settimana santa, si farà la disciplina, e negl'altri, in luogo della disciplina, si reciteranno le Litanie dei Santi, fuor che nei giorni di sabbato, nei quali si reciteranno quelle della Beatissima Vergine avvocata particolare della nostra Congregazione; ed a questo esercizio si darà adito a tutti quelli, che vorranno concorrervi, eccetto che a donne e bambini, ecc.

2. Si assegnerà in chiesa per beneficio dei confluenti un numero determinato di confessori, i quali assisteranno al confessionario tutte le mattine di festa, ed ogni mercoledì e venerdì, quando dal rettore non fossero dispensati per giuste cause.

3. La domenica, dopo l'ora del vespero, si porrà il SS. Sacramento per spazio d'un'ora, o poco più, a cui dovranno intervenire tutti con cotte; e dopo un quarto d'orazione mentale, si farà un sermone di circa mezz'ora, si reciteranno alcune brevi orazioni in onore di S. Giuseppe, e si darà al popolo la benedizione; e s'abbia cura per quanto si può di non ammettere a sermoneggiare sacerdoti stranieri, ma sarà quest'offizio dei padri, come esercizio proprio dell'istituto, osservandosi l'ordine dell'anzianità da ciascuno per giro. Si elegga un padre, il quale due o più volte il mese, secondo che giudicherà esser espediente, dovrà tenere una conferenza ai sacerdoti stranieri, in cui tratterà di materie morali, ecclesiastiche, e spirituali, acciocchè si rendano capaci al governo de' monasteri di monache, e per altri impieghi, per i quali volessero di loro servirsi i superiori di Roma. E si preparerà una stanza a modo di oratorio per i fratelli non conviventi del medesimo oratorio, ove possano far le loro devozioni sotto la direzione di un de' padri. Questo ristretto però si osservi che non ha convenienza alcuna con la nostra Congregazione; onde i sacerdoti e li fratelli, che vi concorreranno, dovranno riconoscere che quest'esercizio si fa loro dai padri per carità, nè potranno mai pretendere d'avere alcuna parte col nostro istituto.

4. Per mantenere la Congregazione netta da'difetti, e per promovere maggiormente il fervore ed il servizio di Dio, si farà ogni mese l'accusa delle colpe, ove interverranno non solamente i novizî, e quelli che si ritroveranno a prova come forastieri, ma tutti i sacerdoti e padri di Congregazione, con questa differenza però, che i forastieri e novizî, detta che averanno la colpa, dovranno partire, e lasciare che i padri proseguiscano da per loro questo sì profittevole e santo esercizio.

5. Ciascuno, che conviverà tra' nostri, potrà eleggersi il confessore a suo libito, purchè si confessi da'sacerdoti di casa, ed approvati dal signor cardinal vicario.

Capitolo II. Del convitto.

1. Perchè nelle comunità l'inosservanza delle regole ed il torpore nel servizio di Dio sogliono aver principio per l'ordinario dalle singolarità che ad alcuni si permettano senza legittime cause; pertanto, acciochè nella nostra Congregazione si mantenga sempre vivo il fervore, dovrà farsi la mensa comune, in cui espressamente si proibiscono le vivande particolari, eccetto che agli infermi e convalescenti, con il consenso del rettore, ma ciascuno si contenterà di ciò che a lui sarà dato; ed ac-

ciocchè con il corpo si nutrisca la mente ancora di santi ed eruditi pensieri, si darà principio, tanto al pranzo quanto alla cena, colla lezione della Sacra Scrittura, e poi si seguiterà con un altro libro volgare, sino a tanto che sarà dato il segno dal rettore, o da chi presiede in suo luogo; dopo la quale si proporranno da uno de'sacerdoti due dubbi, uno di moralità e l'altro della Scrittura, facili e chiari, a'quali sarà in libertà degl'altri sacerdoti, che saranno fuori del noviziato, il rispondere[1] quello che loro piacerà, purchè si risponda con brevità, con modestia, e senz'alterazione; e quelli, i quali non volessero rispondere, non siano astretti, ma sarà lecito loro di rimettersi all'opinione degl'altri. Per poi mantenere lo spirito sollevato, e gli animi uniti, si contenteranno di trattenersi dopo pranzo e dopo cena tutt'assieme in ricreazione per lo spazio di un'ora, o vero mezza, ad arbitrio del rettore.

2. Nessuno potrà mai andare a pranzo, a cena, e molto meno a dormire fuori di casa senza licenza del rettore ovvero decano in sua assenza. E quando qualcuno de'padri sarà occupato in servizio de'superiori di Roma, procurerà, per quanto a lui sarà possibile, di ritornare a gli atti di comunità, e sopra tutto a mensa, ed a dormire in Congregazione.

3. Non si tengano convittori, e nè meno si ammetta alcuno alla mensa co'padri, senza licenza espressa del rettore; e se alle volte si giudicasse bene di usar quest'atto di amorevolezza con qualcuno de'confidenti della nostra Congregazione, esaminerà prima bene il rettore le circostanze, ed avvertirà in questo di non essere facile a concedere licenza.

1 Praeposit. *a* delemus (R. T.).

4. Si farà una sola mensa, ovvero due, secondo il numero e comodità dei padri, alla prima delle[1] quali tutti cercheranno di convenire nel medesimo tempo, lasciando ogni altra occupazione. E perchè ciascuno si trovi spicciato, saranno l'ore assegnate a mese per mese, e la mattina da un de'serventi si daranno diversi segni. Il primo, mezz'ora avanti; il secondo, nell'atto istesso in cui dovrà incominciarsi la mensa; il qual terminato, si troveranno tutti al luogo da lavarsi le mani, di dove, sino che saranno giunti alla camera della ricreazione, osserveranno rigoroso silenzio.

5. A mensa per motivo di umiltà dovranno servire i padri medesimi, uno per giorno in giro; da quel servizio nessuno sia esente, nè meno il rettore, eccetto però gl'infermi e convalescenti; così parimente dal leggere a mensa non sia eccettuato alcuno de'padri, se non il rettore *pro tempore* durante il suo offizio, e quelli che avranno compiti cinquant'anni di età; dovendo tutti gli altri leggere ciascuno per un'intiera settimana per giro.

6. Nel tempo della mensa non si porteranno ambasciate a'padri, se non allora che il negozio fosse grave, e non potesse patir dilazione; il che s'osserverà la domenica, quando starà esposto il Santissimo in chiesa, e la sera, quando si farà l'orazione mentale nell'oratorio.

Capitolo III. Di altre particolarità da osservarsi in Congregazione.

1. Perchè la facilità d'indurre forastieri in casa suol portar soggezione a chi ama di star ritirato, e distrazione a chi studia; è parso conveniente di proibire, che non si ammetta in casa nessuno, se non fosse persona confidente della nostra Congregazione: ma per comodità di chi vorrà parlare a'padri, si debbano tener due stanze terrene con-

1 Edit. Main. legit *de'* (R. T.).

tigue alla portaria, ove scenderanno subito che saranno chiamati dal portinaro, ed avvertiranno di non ingerirsi mai in negozî secolari, ed a loro non appartenenti, come cosa impropria della nostra Congregazione. E per questa ragione doveranno ancora astenersi i padri da frequentar la Corte e la Curia, e, quanto più sarà loro possibile, le case dei secolari, se non in caso di necessità e d'infermità.

2. Non minor premura dovranno aver i padri di mantenersi lontani e distaccati da qualsivoglia pretensione di dignità ed interesse di robe; onde a quelli, che saranno occupati da'superiori di Roma in confessori straordinarî di monache, o altro simile impiego, si proibisce di pigliare emolumento alcuno, ma si contenteranno di ricevere il premio solo da Gesù Cristo, alla di cui gloria hanno consacrato le loro fatiche tutti quelli che sono aggregati nella Congregazione di S. Giuseppe. Se poi i superiori medesimi, o altri personaggi di di Roma, quando vorranno servirsi di qualcuno de'padri, si compiaceranno di chiederlo e lasciarne l'elezione al rettore, resteranno meglio serviti, e si toglierà l'occasione d'ambizione e emulazione, che potrebbe introdursi in Congregazione.

3. E perchè tutti siano liberi agli esercizî della Congregazione, si proibisce a'padri di tener cappelle, le quali abbiano obbligazione di messe della nostra chiesa (esentandosi da questa proibizione solamente quelli che l'avevano prima che si facessero le presenti costituzioni), e per l'istessa ragione non potranno uscire a dir messa in altre chiese senza licenza del rettore, o del sagrestano, in sua assenza.

4. Non potranno i padri essere confessori ordinarî di monache, nè accettar cariche, ovvero offizî, che abbiano peso di star fuori di Congregazione, o siano incompatibili con l'osservanza delle nostre costituzioni, se non fosse per poco tempo, e con licenza del rettore. Dovranno bensì obbedire, quando saranno richiesti per confessori straordinarî di monache, e potranno accettare la direzione o sopraintendenza al governo spirituale de'monasterî, quando fosse loro comandato dal signor cardinale vicario, o da altri signori di Roma.

5. E perchè nelle comunità non tutti sono di una natura o di un genio, e spesse volte succede che passino male soddisfazioni tra quelli che convivono, tratteranno sempre i padri tra loro con ogni cortesia e civiltà, e si compatiranno l'un l'altro, avendo in considerazione, che questa è una soggezione libera, eletta da ciascuno volontariamente per Cristo, e che non sono legati con altro vincolo, che con quello dell'amore. Onde se mai ne nascesse tra loro differenza alcuna, il rettore con carità riunisca subito gl'animi, e non permetta mai contenzioni. E se per cagione dell'umana fiacchezza corresse in pubblico qualche parola pungente, quello, che sarà stato il primo, la sera in refettorio, terminata la mensa, dirà la sua colpa, ed ambidue si chiederanno scambievolmente perdono.

6. Nel modo di vestire saranno tutti conformi, e dovrà essere modesto senza seta e senza zazzera, ma secondo vien ordinato da'sagri canoni, e conforme costumano l'altre congregazioni de'padri secolari; ed osserveranno nelle precedenze l'ordine dell'anzianità, precedendo sempre il rettore a tutti durante il suo offizio, nel camminare, in qualsivoglia funzione ed atto comune; ma terminato l'offizio, ritornerà al suo grado, senza alcuna esenzione.

7. Quando poi qualcuno de'padri per sollievo delle fatiche, o per cagione di infermità, volesse portarsi in villa, ovvero assentarsi a tempo per qualche suo bisogno da Roma, in questi casi dovrà sempre domandare licenza al rettore, appresso del quale sarà la facoltà di concederla per tre o quattro mesi dell'anno; ma se l'assenza esser dovesse più lunga, si richiederà il consenso ancora de'deputati.

Capitolo IV. De' soggetti da riceversi in Congregazione.

1. Quanto più i soggetti saranno idonei, tanto più fervorosamente si eserciterà il culto divino, e maggiore sarà il progresso della nostra Congregazione: e però si raccomanda a'padri, che non guardino a raccomandazioni, ma nella recezione di essi, deposto ogni interesse proprio, ed ogni sorta di rispetto umano, abbiano solamente il fine alla gloria di Dio. Per tanto si proibisce loro di non ammettere mai alcuno, sia di qualsivoglia grado o condizione, se non per conviver tra'nostri. E nemmeno si dovrà ricevere chi venisse con altro fine che di servire al Signore, chi non avesse animo di permanenza, e chi per indisposizione di corpo o di fiacchezza di natura non potesse vivere alla mensa comune. Si vieta parimente il ricevere quelli che fossero contumaci, o processati, di cattiva opinione, contenziosi di proprio giudizio, superbi, rozzi e malanconici.

2. Abili solamente saranno per la nostra Congregazione persone nate di onorata famiglia, di età proporzionata per l'osservanza delle nostre costituzioni, libera[1] da ogni impegno, capaci di studio e di spirito, di buona indole, umili, docili, flessibili, e de'quali sempre vi sia speranza di maggior profitto.

3. Chi sentirà chiamarsi da Dio al nostro modo di vivere, dovrà scoprire la sua intenzione al rettore, da cui si manifesterà a'deputati; e se da'deputati sarà giudicato idoneo per il nostro istituto, il rettore doverà proporlo nella piena congregazione di tutti i padri, de'quali si elegeranno due per pigliare l'informazione e riferirla al rettore; e tra tanto sarà in libertà di ciascuno di scoprire il medesimo, se averà motivi relevanti in contrario. Sentita il rettore l'informazione, se troverà che il soggetto, che fa l'istanza, abbia quelle condizioni che richiedono le nostre costituzioni, dovrà esporlo a'voti segreti di tutti i padri, de'quali se due terzi saranno favorevoli, sarà ricevuto come forastiere tra'nostri; e se mancasse questo numero, si averà per escluso. Sei mesi dovrà tenersi in casa come ospite, acciochè egli possa ben considerare il modo di vivere nella nostra Congregazione, e deliberare con più maturità del suo stato, e i padri osservare la di lui capacità, per meglio assicurarsi della vocazione e non ingannarsi in cosa di tanta premura.

4. Nel corso di questi sei mesi non s'impiegherà in cosa alcuna dell'istituto propria de'padri; ma solamente si farà sermoneggiare di quando in quando in refettorio, acciocchè ognuno possa sentire il talento e l'attitudine che averà nel discorrere.

5. Terminati sei mesi, se sarà giudicato idoneo per il nostro istituto, si ammetterà dal rettore e deputati al noviziato, che dovrà durare due anni. In questo tempo si occuperà meno che sarà possibile nelle cose esteriori, ma si applicherà solamente ad esercizi di spirito ed a studi. Compito il noviziato, e stimandosi abile, si ammetterà in Congregazione; al quale ultimo ricevimento concorreranno tutti i padri con il loro voto, che dovrà darsi in segreto, e i due

1 Aptius lege *libere* (R. T.).

terzi favorevoli basteranno per includere, e mancando questo numero, si averà per escluso. Se poi sarà incluso, allora dovrà chiamarsi di Congregazione, e non prima. E si osservi che ciascuno dovrà riceversi con peso di un'annua contribuzione per il suo vitto, ad arbitrio de'padri.

Capitolo v. Dell'esclusione de' soggetti.

Prima che i soggetti saranno dichiarati di Congregazione, cioè tra li due anni e mezzo dal giorno che saranno ammessi in casa come ospiti, potranno esser'esclusi e licenziati solamente dal rettore e deputati, per giuste cause; allora poi che terminato il noviziato saranno stati ammessi e dichiarati di Congregazione, non potranno essere esclusi, se non da due terzi de'voti di tutti i padri, e i voti si daranno in segreto. Nè mai si potrà escludere alcuno se non per grave demerito, e con la precedente correzione, il qual demerito dovrà essere giudicato dalla medesima Congregazione.

Capitolo vi. Degl'offizi della Congregazione.

Acciocchè nella nostra Congregazione di S. Gioseppe non nasca disordine, ma si cammini con buone regole, tanto nel governo economico, quanto nell'osservanza delle costituzioni, si assegneranno a' padri diversi offizî, tutti con la dipendenza da un capo, come da loro superiore. Il primo dunque e principale offizio sarà quello del superiore, il quale dovrà chiamarsi con titolo di padre, ovvero rettore. Appresso il rettore, verranno i deputati, il padre spirituale (e sarà quello che averà la cura di far le conferenze a'sacerdoti stranieri), il ministro, il bibliotecario, il sagrestano, il segretario, l'infermiere ed il cassiere, de' quali offizî si farà la mutazione ogni tre anni.

Capitolo vii. Del rettore.

1. All'elezione del rettore dovranno concorrere tutti i padri, quelli cioè che terminato il noviziato saranno stati ammessi in Congregazione, i quali non potranno eleggere alcuno, se non avrà compiti quarant'anni d'età, e che almeno non sia stato sei anni tra' nostri, da computarsi dall'ultima recezione. E perchè dalla virtù ed esemplarità del superiore dipenderà la quiete, la conservazione e l'augumento della nostra Congregazione, si esortano tutti a deporre ogni passione, qualsivoglia interesse e rispetto umano, ed elegger quello che tra tutti secondo Dio stimeranno il più degno, il più osservante ed il più idoneo. Darà ciascuno il suo voto in segreto, ed allora sarà fatta canonica l'elezione, quando in uno converrà la maggior parte de' voti.

2. Non abbia il rettore particolarità di cibi alla mensa, nè di apparati nella sagrestia, e terminato l'offizio, resterà senza alcuna esenzione, e ritornerà al suo luogo secondo l'anzianità, e leggerà alla mensa, mentre non sarà dispensato dall'età.

3. Durante il suo offizio farà la benedizione alla mensa, dove sederà sempre nel primo luogo, il quale in sua assenza non dovrà mai esser occupato dai padri; renderà le grazie, e darà il segno quando da chi legge terminar si dovrà la lezione; ed allora che il rettore sarà impedito, supplirà il più anziano.

4. Cura sarà del rettore, e in sua assenza del più anziano, che siano osservate le costituzioni; per il qual fine potrà radunare la congregazione dei deputati, ogni volta che lo giudicherà necessario; e dovrà ancora il rettore eleggere i soggetti, quando a lui saranno domandati da'superiori di Roma.

5. Non potranno il rettore e i deputati eleggere alcuno a confessare in chiesa, ma dovrà farsi l'elezione de'confessori dalla piena congregazione con voti segreti; e quello in cui converranno

più voti, sarà eletto. In questa elezione non si abbia riguardo alcuno all'anzianità, ma solamente al merito, e chi sarà eletto si mandi ad esser approvato dal signor cardinal vicario.

6. Non potrà il rettore senza il consenso de' deputati privare alcuno di offizio, ancorchè le ragioni fossero rilevanti; nè i deputati potranno deporre il rettore; ma se portasse mai il caso che per grave demerito si dovesse procedere alla di lui deposizione, si richiederanno due terzi de' voti della piena congregazione di tutti i padri. Così ancora se si giudicasse espediente in qualche particolare di dover dispensare a qualche circostanza di queste nostre costituzioni, saranno necessarî due terzi de' voti de' padri.

7. Il rettore da per sè solo non potrà risolvere negozio alcuno appartenente alla Congregazione; ma se il negozio sarà ordinario, basterà il consenso de' deputati; se straordinario, si proporrà in piena congregazione, e si risolverà con il consenso della maggior parte de' voti.

8. La congregazione de' deputati dovrà farsi ogni quindici giorni, e altre volte occorrendo ad arbitrio del rettore, nella quale ciascuno de' deputati potrà proporre il negozio che avrà da discorrere: se però la materia fosse tale, che dovesse discorrersi nella piena congregazione de' padri, dovrà proporla solamente il rettore, il quale, se resistesse di farlo e fosse pertinace, con il consenso della maggior parte de' deputati spetterà di proporla a' deputati medesimi.

9. Si proibisce espressamente al rettore di spendere di propria autorità più di uno scudo il mese sopra le spese ordinarie per il mantenimento della casa: onde se gli occorresse di dover far spese di maggior somma, sino a cinque scudi il mese potrà dar licenza la congregazione de' deputati, ma per somma maggiore di detti scudi cinque, sarà necessario l'assenzo de' padri con il voto delli due terzi.

10. Ogn'anno si rivederanno i conti dell'amministrazione in piena congregazione de' padri, ove publicamente si rappresenterà lo stato di essa, acciocchè a tutti sia noto il debito o capitale che fu fatto in quell'anno.

Capitolo VIII. Del ministro.

1. Il ministro dovrà eleggersi dal rettore e da'deputati; e appresso, il medesimo farà[1] il governo economico della nostra Congregazione, con la total dipendenza però dal rettore.

2. Non perciò potrà il ministro tener in mano il denaro, dovendosi questo indispensabilmente conservare appresso il padre che dal rettore e deputati si eleggerà per cassiere.

3. Dovrà il ministro sopraintendere alle riscossioni e alle liti; ma perchè da questa distrazione potrebbe facilmente nascere il torpore nell'osservanza delle costituzioni, e ancora rendersi il soggetto odioso appresso gli stranieri; pertanto, acciocchè si mantenga nella nostra Congregazione sempre vivo il fervore, e si conservino tutti nella stima e nel rispetto de' secolari, si commetteranno le riscossioni a un servente che dal rettore e deputati sarà stimato il più idoneo, e si darà la cura di comparir in giudizio al procuratore, ovvero sollecitatore.

4. Per i pagamenti poi che si faranno in nome della Congregazione, o per le spese di essa, dovrà fare il mandato il ministro, e sottoscriversi dal rettore; e allora il cassiere pagherà la moneta con riportarne la ricevuta sotto l'istesso mandato.

Capitolo IX. Del segretario.

1. Si eleggerà il segretario dal ret-

1 Male edit. Main. legit *sarà* (N. T.).

tore e da' deputati, e dovrà tenere due libri, in un de' quali scriverà tutti i decreti che si faranno tanto nelle congregazioni particolari de' soli deputati, quanto nelle generali di tutti i padri; e nell'altro noterà tutti quelli che verranno nella nostra Congregazione, l'anno, il mese e il giorno quando entreranno come forastieri, quando si ricevettero per novizî, e con qual contribuzione e circostanze furono ammessi di Congregazione.

2. Offizio ancora sarà del segretario di scriver lettere e risponder ogni volta che occorrerà di scrivere o di rispondere a nome della Congregazione, delle quali dovrà farne il registro in un libro a parte. Al segretario parimenti spetterà di preparare i voti quando dovrà farsi l'elezione degl'offiziali, o la piena congregazione di tutti i padri.

Capitolo x. De' deputati.

1. Si eleggeranno i deputati dalla piena congregazione con voti segreti, facendosi per ciascun deputato uno scrutinio; e quello in cui converranno più voti sarà l'eletto: e se i voti si dividessero in due soggetti, o fossero pari, si farà nuovo scrutinio.

2. Ogn'uno darà il suo voto a quello che stimerà più sperimentato nella prudenza e più capace di spirito, senza riguardo alcuno ad anzianità, mentre però sia stato cinque anni in Congregazione, da computarsi dal giorno che fu ricevuto come ospite.

3. Concorreranno i deputati nel governo della Congregazione con il rettore nella maniera come fu fatta menzione, e in tutto ciò che da esso saranno richiesti; e, se parerà spediente, quello che ha l'offizio di deputato potrà eleggersi ancor ministro, lasciandosi ciò all'arbitrio del rettore e de' deputati medesimi.

4. Di numero non dovranno mai essere più di quattro; ma perchè non nasca confusione, si camminerà con quest'ordine: quando i padri di Congregazione saranno meno di dieci, si eleggeranno solamente due deputati; dalli dieci alli quindici, tre; sopra alli quindici, saranno quattro.

Capitolo xi. Del sagrestano.

1. Al sagrestano apparterrà il governo della chiesa e della sagrestia: sotto la cui custodia saranno le suppellettili sagre, con proibizione però di non poter alienare o imprestare cosa alcuna senza licenza espressa del rettore e de' deputati.

2. Sarà suo peso che nella chiesa si cammini con ordine e con decoro e con polizia, e a quest'effetto potrà mettere e levare i chierici a suo beneplacito.

3. E perchè nella sagrestia non nasca confusione, dovrà tenere esposte due tavolette, in una delle quali saranno notate tutte le ore, a mese per mese, in cui ne'giorni di domenica si dovrà esporre il Santissimo in chiesa, e nell'altra il tempo e l'ordine delle messe, assegnando la prima e l'ultima da settimana in settimana a ciascuno de'padri per giro. Sopraintenderà ad un servente, acciocchè ad ore congrue si[1] suoni l'Ave Maria della mattina, di mezzo giorno, e della sera, e acciocchè si dia il segno degli esercizî della domenica, e si accomodi l'oratorio per l'orazione comune solita a farsi ogni sera.

4. I padri poi saranno diligenti a celebrare ogn'uno alle sue ore determinate, e all'ora che sentiranno chiamarsi dal sagrestano saranno solleciti, e lasceranno ogn'altra applicazione, ancorchè fossero occupati nello studio o in sentir confessioni.

5. Tutti li padri si vestiranno indifferentemente in un istesso luogo e con i medesimi paramenti sagri, senza dis-

1 Edit. Main. legit *li* (R. T.).

tinzione di offizio, di anzianità o di merito. Per li forastieri nondimeno si adopreranno paramenti particolari e differenti da quelli de' padri, secondo la qualità de' soggetti, i quali sarà cura del sagrestano che siano trattati con civiltà e polizia.

6. Il sagrestano e tutti gli altri padri della nostra Congregazione avvertiranno di non fermarsi in chiesa a discorrere lungamente con donne; ma quando saranno da esse chiamati, si spediranno presto; e se il negozio portasse lunghezza, potranno sentirle con commodità nel confessionario.

Capitolo XII. De' novizi.

1. Novizî si chiameranno quelli che dopo esser stati sei mesi come forastieri, saranno ammessi alli due anni di approbazione. Cammineranno questi sotto la direzione di uno de' deputati il più atto a quest'offizio, da eleggersi dal rettore con il consenso de' deputati medesimi, e il deputato, eletto ad aver la cura e direzione de' novizî, avvertirà di tenerli sempre esercitati nella virtù e nello spirito, e applicati per quanto possibile agli studî sagri.

2. Offizio sarà de novizî di assistere ne' giorni di festa alla sagrestia e alla chiesa; daranno di mano ad accomodare gli altari, serviranno ogni giorno a messa, spesso visiteranno gli ospedali, e si eserciteranno in ogn' altra operazione che loro sarà imposta dal direttore. Potranno essere dispensati dal rettore e da' deputati per qualche esercizio pubblico del nostro istituto; purchè il bisogno sia grave, e non si dispensi con facilità; onde avvertiranno di tenerli per sempre occupati per quanto sarà possibile in esercizî proprî de' medesimi novizî. Terminato poi il noviziato, e allora che saranno ammessi e dichiarati di Congregazione, potranno eleggersi dal rettore e deputati a tutti gli offizi.

Capitolo XIII. Degl' infermi.

1. Sarà cura degli infermieri che siano trattati gl'infermi con tutta la carità e serviti con ogni diligenza possibile. Onde potrà valersi in ciò di un servente, e se vedesse l'infermo non potesse sovvenirsi del necessario con le sue rendite, dovrà l'infermiere farne parte al rettore, di cui sarà peso che gli sia somministrato dalla Congregazione quanto sarà di bisogno.

2. Gravandosi il male, quando l'infermo sarà dichiarato spedito da'medici, per tutto il tempo che sopravviverà, sarà sempre assistito da un padre, e allora che si vedrà vicino a morire, si chiameranno tutti, acciocchè resti aiutato in quel punto con le comuni orazioni; morto, si esporrà in chiesa con quattro torce, e presente il cadavere, si faranno celebrare per quell'anima trenta messe, e con la messa cantata; e tuttociò dovrà farsi a spese della nostra Congregazione.

3. E perchè restino sempre suffragate le anime de' padri e benefattori della nostra casa, si faranno ogn'anno due anniversarî. Uno, il primo giorno non impedito dopo la Commemorazione de'Morti, per le anime di tutti i padri e fratelli defunti; e l'altro, il primo giorno non impedito dopo la festa di S. Giuseppe, in suffragio delle anime de'nostri benefattori, e per quelli che hanno cooperato all'erezione di questa nostra Congregazione di S. Giuseppe.

Capitolo XIV. De' serventi.

1. I serventi potranno riceversi e licenziarsi dal solo rettore e deputati per giuste cause e notabil demerito: saranno questi mantenuti a spese della Congregazione, a cui solamente dovranno servire, e non a padri particolari. Tratteranno i padri con ogni riverenza ed ossequio, e viveranno sotto la disciplina e direzione del ministro, al quale ed al rettore, e non ad altri, do-

veranno sempre obbedire. Non riceveranno per serventi se non persone di costumi esemplari, di buon'indole e di buona fama, che non siano contumaci e abbiano altro fine che di servire al Signore, che non passino trent'anni di età, e che non abbiano moglie.

2. Si comunicheranno tutte le feste, e un altro giorno tra la settimana, che loro si assegnerà dal ministro; e quando succederà la morte, si esporranno in chiesa con quattro torce, e ciascuno de' padri, nell'istessa mattina in cui sarà esposto il cadavere, celebrerà la messa per l'anima del defunto.

Mandatum pro executione supra decretorum.

« Visâ assignatione annuorum scutorum quadraginta quinque monetae pro complemento annui redditus scutorum tercentum, pro dote eiusdem Congregationis et onerum illi incumbentium supportatione, factâ a reverendissimo domino Claudio Ioseph Hahè sub die XIII aprilis MDCLXXXIV, aliisque visis videndis, consideratis considerandis, et tam auctoritate propriâ ordinariâ, quam vigore facultatum dictae sacrae Congregationis visitationis sibi delegatae, et omnia, etc., praedictam Congregationem S. Iosephi apud ipsam ecclesiam S. Pantaleonis, pro conviventibus et non conviventibus iampridem ut praefertur erectam, in Congregationem pro sacerdotibus et clericis tantum in ipsâ conviventibus sub regulis et constitutionibus praenarratis, sine tamen alicuius voti solemnis emissione, restrinxit et reduxit, et denuo, quatenus opus sit, erexit et instituit, erigit et instituit; eidemque annuum perpetuum redditum praedictorum tercentorum scutorum applicat et attribuit, atque eosdem patres oratores conviventes, ac pro tempore existentes, huius eiusdem novae Congregationis eiusdem[1] corpus legitime constituere decrevit, exclusis omnibus non conviventibus a corpore eiusdem Congregationis; quibus tamen pro tempore eorum exercitiis spiritualibus sub directione alicuius ex sacerdotibus conviventibus peragendis, aulam superiorem sacristiae imminentem, cum altari et imagine sancti Iosephi ante illud appictâ, pro oratorio assignavit et assignat; utque omnibus et singulis privilegiis, indultis et gratiis, quibus aliae legitimae presbyterorum et clericorum saecularium congregationes et collegia eiusmodi de iure, usu et consuetudine, aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt in futurum, libere et licite gaudere possint et valeant, benigne in Domino concessit et indulsit; ac proinde omnia bona intuitu eiusdem Congregationis huc usque acquisita, aliaque legata pia, donationes, eleemosynas et fidelium oblationes in posterum assignandas et elargiendas, eidem Congregationi ex nunc prout ex tunc applicat et appropriat, illorum omnium corporalem, realem et actualem possessionem libere apprehendere et perpetuo retinere, fructusque, redditus et proventus, iura et actiones et emolumenta quaecumque percipere, exigere, levare et recuperare, ac in dictae Congregationis usum et utilitatem convertere posse, voluit et mandavit.

Cardinalis vicarius sibi vindicat revisionem computorum.

Et demum pro eiusdem gubernio constitutiones praedictas de eminentiae suae ordine compilatas, et ut praefertur revisas, approbat et confirmat; reservato sibi iure, per se vel per alium a se deputandum, computa et administrationes praedictorum effectuum Congregationis, usque ad praesentem diem, necnon quotannis in futurum, et in fine anni, revidendi et examinandi, et insuper praemissis, etc., omnia, etc.

1 Vox *eiusdem* iterata redundat (n. T.).

Decretum non solum, etc., sed omni, etc., supplendo, etc.

G. card. CARPINEUS vicarius et im.

RAPHAËL FABRETTUS secretarius, etc., prout latius in dicto libro, etc.

Ad quem, etc. In quorum, etc.

Datum Romae hac die XVI septembris MDCLXXXIV.

Ita est. R. FABRETTUS, secret., etc. ».

Confirmatio Pontificia.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefati exponentes praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiri summopere desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, restrictionem et reductionem praedictae Congregationis S. Iosephi pro conviventibus et non conviventibus erectae in Congregationem pro presbyteris et clericis tantum in ipsâ conviventibus, ipsiusque novae Congregationis erectionem et institutionem, ac dicti oratorii pro non conviventibus assignationem, necnon supradictarum constitutionum approbationem et confirmationem, ceteraque a memorato Gaspare cardinali et vicario facta et ordinata ut praefertur, expeditumque desuper decretum huiusmodi, ac omnes et singulas constitutiones praeinsertas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae Congregationis S. Iosephi, et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xv novembris MDCLXXXIV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 15 novembris 1684. pontif. anno IX.

CXLVII.

Confirmantur conventiones initae inter fratres Minores de Observantia et Conventuales Ordinis S. Francisci circa primatum in processionibus aliisque functionibus civitatis Iserniensis[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni procuratores generales Ordinum fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia et Conventualium nuncupatorum, quod, cum inter fratres Minores de Observantia conventus S. Mariae Gratiarum ex unâ, et fratres Minores Conventuales conventus S. Francisci civitatis Iserniensis ex alterâ partibus, nonnullae controversiae super praecedentiâ exortae, et per multos annos cum modicâ saecularium aedificatione, ac cum pacis fraternae, quae inter religiosos regnare deberet, detrimento, agitatae fuissent; ipsi exponentes, ut incommodis huiusmodi occurrerent, de suorum respective ministrorum generalium mandato seu consensu, ad concordiam sive conventionem super praemissis inter se devenerunt, ut fratribus Minoribus Conventualibus uno anno, et fratribus Minoribus de Observantia conventuum praedictorum respective altero, atque ita successive alternis annis, praecedentia tam in processionibus publicis, quam in associationibus funerum tribuatur; ita tamen quod si aliquod cadaver ad alterorum ecclesiam sepulturae mandandum portetur, illi in propriâ ecclesiâ alteris exteris ibi praesentibus praecedentiae honorem concedere debeant; et aliàs, prout uberius continetur in scripturâ desuper vulgari italico idiomate confectâ tenoris quí sequitur, videlicet:

1. « Al nome del Signore. Essendo insorta lite tra padri Osservanti e Conventuali della città d'Isernia, provincia di S. Angelo, per la precedenza nelle processioni, ed essendone sortiti perciò molti sconcerti con ammirazione del secolo e dissapori de' moderni religiosi; per ovviare a simili inconvenienti, hanno risoluto li padri procuratori generali di dette due religioni venire fra di loro ad un amichevole concordato di un'alternativa annuale in perpetuo, cioè che in tutte le processioni pubbliche che si hanno da fare *in futurum* in detta città, o siano di obbligo o di devozione, debba precedere un anno una religione, e per un altro l'altra alternativamente, andando ciascheduna sotto la propria croce, con questo che li padri Conventuali debbano prima cominciare l'anno della loro precedenza; qual anno dovrà principiare dal giorno delli XXVII di settembre dell'anno corrente MDCLXXXIV, fin all' istesso giorno dell'anno MDCLXXXV *exclusive;* nel quale dovranno poi principiare la loro precedenza li padri Osservanti per un anno susseguente nella medesima forma praticata dai padri Conventuali; e così alternativamente e successivamente *in futurum*. Conventiones initae referuntur.

2. Che lo stesso ordine di precedenza debba osservarsi anco nell'associazione de'cadaveri alla chiesa, ove si portano processionalmente; ed in caso che alcuno si portasse a sepellire in

[1] Vide const. ed. MDCLXXXIV, die 14 aprilis, pontif. VIII, et Inn. XII const. ed. MDCXCIV, die 19 maii, pontif. III.

una chiesa delle due religioni, si dia l'onore della precedenza dentro la propria chiesa alla religione forastiera.

3. Dichiarando inoltre, che per questo concordato non s' intenda fatto minimo pregiudizio ad alcuna delle due religioni, nè in comune, nè in particolare, cedendo in questo caso l'una all'altra ogni *ius* e pretensione che potesse avere in contrario.

4. E così dichiarano e concordano detti padri procuratori generali anche col consentimento de' reverendissimi padri generali di ambe le religioni, e promettono d'osservare e far osservare da loro religiosi di detti conventi d'Isernia esistenti ivi, adesso ed in futuro. E per maggior corroborazione di detto amichevole concordato, hanno fatta la presente scrittura, quale vogliono che abbia l'istesso vigore e forza di astringere l'una all'altra parte, come fosse pubblico istromento di accordato fatto con tutte le clausule giuridiche ed obbliganti; promettendo parimente detti padri procuratori generali di mandarne ciascheduno un originale di questa pubblica scrittura e concordato al convento de' suoi religiosi in Isernia, con incaricarne loro la osservanza. Così dichiarano, concordano e promettono, *etiam medio iuramento*, di osservare in questa e in ogni altra forma più giuridica ed obbligante.

Data in Roma, I settembre MDCLXXXIV.

Fr. ANTONIO DI CAMPO BASSO, procuratore generale de' Minori Osservanti.

Loco † sigilli.

Fr. VINCENZO MARIA DE BARI, procuratore generale de' Minori Conventuali.

Loco † sigilli. »

Confirmatio praemissa.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae robore communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, concordiam sive conventionem inter memoratos procuratores generales initam, ut praefertur, confectamque desuper scripturam praeinsertam, cum omnibus et singulis in eâ contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, conventuum et Ordinum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis

et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIV ianuarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 24 ianuarii 1684, pontif. anno IX.

CXLVIII.

Confirmatur decretum capituli generalis Ordinis Cisterciensis circa reformationem monachorum et monialium Poloniae, Prussiae et Lithuaniae[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Ioannes Antonius abbas monasterii Stamedii et procurator generalis Ordinis Cisterciensis, quod, cum aliàs per constitutionem felicis recordationis Alexandri Papa VII praedecessoris nostri, die IX aprilis MDCLXVI emanatam pro generali dicti Ordinis reformatione, multa, et maxime circa abbates et superiores, statuta fuerint, dictaque constitutio debite fuerat[2] acceptata in eiusdem Ordinis capitulo generali anni sequentis, ac etiam in alio quod anno MDCLXXII celebratum fuit, in quibus diligens habitus est tractatus de eiusdem constitutionis observatione; capitulum generale dicti Ordinis novissime, videlicet anno MDCLXXXIII, habitum, iuxta quasdam nostras in simili formâ Brevis litteras illi directas, unice intentum restitutioni disciplinae regularis, cum accepisset in Polonia, Prussia et Lithuania minime observari praedictam constitutionem apostolicam, variosque abusus irrepsisse in superiorum et monachorum moribus et agendi ratione, qui scandalo sunt saecularibus personis, et eis ansam praebent inhiandi administrationi sive commendis monasteriorum in illis partibus consistentium, ut his incommodis occurreret, generale decretum edidit tenoris, qui sequitur, videlicet:

Decretum capituli generalis editum MDCLXXXIII, quo iniungitur executio constitutionis Alexandri VII.

« Quia capitulum generale plene informatum existit de necessitate reformationis monasteriorum Poloniae in utroque statu, reverenter commisit reverendissimo domino nostro, ut ad illas partes quamprimum accedat. Quod si idem reverendissimus hanc visitationem per se facere non possit, idem capitulum generale ipsi supplicavit ut visitatorem unum aut plures mittat in plenariâ Ordinis potestate, qui omnia statuant et reforment, quae viderint expedire. Interim autem capitulum generale mandat ut ab abbatibus, monachis et monialibus Poloniae et Prussiae inviolabiliter observetur Breve Alexandri PP. VII, iuxta quod mores suos componant. Specialiter autem capitulum generale praecipit abbatibus ut abstineant a quibuslibet vestibus sericis, sumptuosis conviviis, numeroso famulatu, et a longâ extra monasteria sua commoratione; bona mensae suae abbatialis in reparatione aedificiorum et augendo numero monachorum impendant; item mittant iuniores monachos ad studia apud Su-

1 Reformatio dicti Ordinis facta fuit ab Alexandro VII constit. ed. MDCLXVI, die 19 aprilis, pont. XII. Et similia decreta capituli generalis extant in Innocentii XII constit. ed. MDCC, 17 februarii, pont. IX.

2 Aptius lege *fuerit* (R. T.).

leporium, aut Paradisum; chorum frequentent, et alia faciant, quae abbatibus praescribuntur in capite secundo regulae sancti Benedicti; commissarius autem generalis provinciae praedictae Brevis et praesentis capituli generalis executioni invigilet, de his eidem reverendissimo aut deputando seu deputandis ab ipso commissariis rationem redditurus ».

Confirmatio pontificia.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ut praefata Alexandri praedecessoris constitutio ac decretum praeinsertum inviolabiliter observentur, abbatesque monasterii et moniales Poloniae, Prussiae et Lithuaniae illis suos mores conforment, praefatus Ioannes Antonius abbas et procurator generalis decretum huiusmodi apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, piis ipsius Ioannis Antonii abbatis et procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, praeinsertum novissimi capituli generalis decretum, cum omnibus et singulis in eo contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, ipsumque decretum executioni mandari decernimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes pariter easdem praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis eiusque monasteriorum, praesertim in Polonia, Prussia et Lithuania consistentium, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis prae-

sentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI ianuarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 26 ianuarii 1685, pontif. an. IX.

CXLIX.

Declaratur clericos saeculares in communi viventes capaces esse beneficiorum omnium, frui privilegiis clericorum saecularium, et ordinari posse ad titulum communitatis[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Statuitur, ut in rubrica.

§ 1. Prospero felicique instituti dilectorum filiorum clericorum saecularium in communi viventium statui et progressui, quantum nobis ex alto conceditur, providere, eosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Congregationis nonullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus et aliquorum ex dilectis filiis Romanae Curiae praelatis a nobis specialiter deputatae consilio, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, declaramus, eosdem clericos saeculares in communi viventes, quorum institutum et constitutiones nuper approbavimus, ex assumptione status et vitae communis iuxta institutum et constitutiones huiusmodi nullo modo reddi incapaces beneficiorum ecclesiasticorum cum curâ et sine curâ animarum, et aliàs, cuiuscumque qualitatis, conditionis vel naturae existentium, quae per clericos saeculares in titulum, commendam vel administrationem, aut aliàs quovis modo obtineri consueverunt; ac proinde ipsos clericos saeculares in communi viventes, tam praesentes, quam futuros, quaecumque beneficia ecclesiastica huiusmodi, quae de praesenti canonice obtinent, retinere, et alia quaelibet, servatis de iure servandis, consequi et obtinere posse, et, quatenus ad illa ceteroqui canonice praesententur vel eligantur, aut aliàs quovis modo assumantur, in illis institui, electionesque de eorum personis factas confirmari posse et debere, in omnibus et per omnia, perinde ac si institutum praedictum minime assumpsissent, nec in illo viverent (ita tamen ut ipsi omnibus et singulis eorumdem beneficiorum obligationibus satisfaciant, oneraque illis incumbentia supportent, quemadmodum alii clerici saeculares illa obtinentes satisfacere et supportare deberent); praeterea eosdem clericos in communi viventes, cum saeculares sint, omnibus et singulis clericorum saecularium iuribus, praerogativis, praeeminentiis, immunitatibus, facultatibus et privilegiis uti, frui, potiri et gaudere posse et debere; ac demum eisdem clericis saecularibus in communi viventibus, ut, licet sufficientem beneficii vel patrimonii titulum ad sacros ordines de iure requisitum non obtineant, nihilominus, de superioris generalis dicti instituti pro tempore existentis licentiâ, ad titulum communitatis sive instituti praedi-

1 De constitutionibus horum clericorum vide constit. ed. MDCLXXXIV, die 17 augusti, pontificatus VIII.

cti, pro arbitrio et conscientiâ Ordinariorum locorum, ad sacros ordines huiusmodi, servatis aliàs servandis, promoveri valeant, auctoritate et tenore praefatis concedimus et indulgemus: eâ tamen lege, ut, si eos subinde dimitti contingat, idem institutum eis omnia ad congruam eorum sustentationem necessaria subministrare teneatur, idque donec et quousque eis aliunde sufficienter fuerit provisum; ad id autem praefatus superior generalis bona dicti instituti in formâ iuris validâ obligare et hypothecare debeat in manibus eorumdem Ordinariorum, quibus curae erit sedulo inspicere, an eidem instituto sufficientes suppetant facultates, ex quibus necessaria, sicut praemittitur, clericis praedictis valeant, supportatis ceteris ipsius instituti oneribus, subministrari.

Clausulae. § 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 3. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IX februarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 9 februarii 1685, pontif. an. IX.

CL.

Conceditur Ordini fratrum Praedicatorum facultas habendi plures campanas in eorum coenobiis seu domibus.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Iacobus Riccius procurator generalis Ordinis fratrum Praedicatorum in sacrâ theologiâ magister, quod in eiusdem Ordinis primordio illius fratres nonnisi unâ campanâ utebantur, atque ita per quamdam ipsius Ordinis constitutionem cavetur. Verum in antiquissimâ constitutionis huiusmodi declaratione habetur, huic constitutioni derogatum fuisse per contrariam consuetudinem quasi generalem, non quidem temere inductam, sed ad excitandam christiani populi devotionem, eamque consuetudi-

nem, quippe iam praescriptam, sine dubio vim legis obtinere. Quare Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, die XIX novembris MDCLXXXIII, censuit consuetudinem huiusmodi esse servandam.

Ex constitutione Ioannis XXII Mendicantes nequeunt plures campanas habere sine licentia Sanctae Sedis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, felicis recordationis Ioannes Papa XXII, praedecessor noster, per quamdam suam constitutionem, cuius initium *Quia cunctos*, etc., edicto perpetuo ordinaverit, quod religiosi Ordinum Mendicantium in nullo conventu suo seu loco plures campanas haberent sine Sedis Apostolicae licentiâ speciali, sed unâ tantummodo pro loco qualibet essent contenti, et aliàs, prout in eàdem constitutione uberius continetur; huius vero constitutionis vigore vel praetextu fratres dicti Ordinis Praedicatorum, qui in suis conventibus plures campanas habent, litibus atque contentionibus vexentur, et in variis mundi partibus ad diversa tribunalia distrahantur: nobis propterea dictus Iacobus procurator generalis humiliter supplicari fecit, ut, ad tollendas et evitandas huiusmodi contentiones, eidem Ordini opportune in praemissis providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio praedictae facultatis.

§ 3. Nos igitur, ipsius Iacobi procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, cumque a quivusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ut fratres praefati Ordinis Praedicatorum in suis respective conventibus, seu domibus regularibus, sive ecclesiis, ubicumque locorum existentibus, plures, et quotquot magister generalis eiusdem Ordinis pro tempore existens sive eorum prior provincialis respective determinaverit, campanas habere et retinere, illasque ad excitandam populi devotionem pulsare et pulsari facere libere et licite possint et valeant, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, concedimus et indulgemus

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 5. Non obstantibus praefatae Ioannis praedecessoris aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbum ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XII februarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 12 februarii 1685, pontif. anno IX.

CLI.

Confirmantur constitutiones monialium recollectarum Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum in Hispaniâ[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sacrosancti apostolatus officium, quod inscrutabilis divinae sapientiae atque bonitatis altitudo humilitati nostrae, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, imponere dignata est, salubriter exequi, adiuvante Domino, iugiter satagentes, ea, quae pro felici sacrarum virginum et devotarum mulierum, quae, oblitae populum suum et domum patris sui, divinis obsequiis sese sub suavis religionis iugo devoverunt, regimine, prosperâque illarum per viam mandatorum Domini directione, pie prudenterque ordinata atque constituta esse noscuntur, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter corroboramus, ut illustrior illa portio gregis Christi virtutum monilibus exornata, caelesti sponso semper sit acceptior, et laetioribus in dies, illo benedicente, proficiat incrementis.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ferdinandus de Alava procurator fratrum Hispaniae Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, ac dilectarum in Christo filiarum monialium Recollectarum nuncupatarum eiusdem Ordinis superiorum provinciae Castellae, Legionis et Navarrae iurisdictioni subiectarum, quod pro felici prosperoque earumdem monialium regimine et gubernio confectae fuerunt vulgari idiomate, sive in illud versae, nonnullae constitutiones, quae a primo eorum capitulo, quod de officio divino inscribitur, incipiendo, sunt tenoris qui sequitur, videlicet: Constitutiones referuntur.

1. Il più proprio della religione è la perseveranza maggiore al culto di nostro Signore, ed il più principale di quello è la perseveranza alle sue lodi nel coro: e così si ordina che si dica in quello ogni giorno l'offizio divino, conforme al rito romano e s'osserva nella nostra religione; al quale dovranno assistere tutte le religiose del coro, e fuori di quello, se non sia per infermità o occupazione che sia legittima, e con licenza della superiora. Quella che mancherà senza le suddette circostanze, sia corretta; quello che si canterà, sia senza punto, e tono grave, e nel recitare e cantare si osservi una pausa moderata, e il tutto con divozione, di modo che sia di edificazione a chi le sentirà. Li matutini si diranno sempre alle nove ore della notte, cioè tre ore avanti la mezzanotte, e dopo si farà la disciplina nel coro nelli giorni statuiti, quali sono Capitolo I. Dell'offizio divino.

[1] Ab Innocentio X confirmatae fuere constitutiones monialium B. M. V. sub regulâ sancti Augustini in constit. editâ MDCXLV, die 28 augusti, pontif. I, et const. MDCLXXVI, die 4 idus decembris, pont. I, approbatae ab hoc Pontifice const. monialium Adorationis SS. Sacramenti in Galliâ.

il lunedì, mercoledì e venerdì dell'anno, se non vi sarà festa che l'impedisca, secondo le costituzioni; questa duri per lo spazio d'un *Miserere*, recitato con pausa e devozione, con le orazioni prescritte dal definitorio. Quelle della settimana santa durino per lo spazio di tre *Miserere*.

2. L'ora Prima si dica, con l'altre ore minori, dopo l'ora dell'orazione mentale, se non sarà che per la solennità si dovessero dire la Terza, Sesta e Nona all'ora della messa cantata. Nona si dirà nell'ora prima dopo mezzo giorno, dal dì dell'Invenzione della Santa Croce di maggio, fino all'Esaltazione della medesima Santa Croce di settembre, eccettuati li giorni di digiuno ed ordinati dalla Santa Madre Chiesa.

3. Li vesperi si diranno alle due ore dopo mezzo giorno, eccetto che nella Quaresima si diranno all'undeci avanti mezzogiorno.

4. Le Compiete si diranno nel terminare l'ora dell'orazione di dopo mezzogiorno, sonandosi alle cinque ore.

5. La messa si canterà nelli giorni festivi, e in quelli della prima e seconda classe, e festività dell'Ordine, Vesperi e Terza.

6. Li mattutini si canteranno nella Natività del Signore, e li primi giorni della Pasqua di Resurrezione e Pentecoste, e nel giorno della SS. Trinità.

7. E nell'altre solennità si canterà il *Te Deum laudamus* e le laudi, o il *Te Deum* solo, ed anco sino dal capitolo delle laudi, e in questo e nelle ceremonie si conformeranno sempre con il ceremoniale dell'Ordine, il quale dovranno tenere in tutti li conventi della santa Recollezione. L'ora Prima si cantarà nella vigilia della Natività di nostro Signore in riguardo del martirologio. L'ora Nona nel giorno dell'Ascensione del Signore si canterà nel medesimo tempo della medesima ora. Si reciterà il rosario ogni giorno immediatamente dopo vespero.

8. Le sorelle converse di velo bianco per li mattutini e laudi recitino quindeci *Pater noster* con quindeci *Ave Maria*, per Prima nove, per Vesperi dieci, e per l'altre ore, sette.

9. Per il modo di sonare le campane si osservi quello che dispone il ceremoniale dell'Ordine.

10. Le novizie entreranno in comunità nel coro recitando il *Miserere*, e terminate l'ore, uscirà la comunità recitando il salmo *De profundis*, e ciò sia con santa riverenza e umiltà, che serva di edificazione a quelli che lo sentono ed operano.

Capitolo II. Dell'orazione mentale ed esame della coscienza.

1. Uno delli principali fini, per il che si dà principio a questa santa riforma, è acciò che in vita perfetta e unite con Dio le sue religiose trattino solamente d'orazione, acciò con purità di vita e d'anima servano allo Sposo. E così si ordina, che ogni giorno vi siano due ore d'orazione mentale, una per la mattina che sarà, da Pasqua di Resurrezione sino alla Croce di settembre, dalle cinque alle sei, e dalla Croce sino alla Resurrezione, dalle sei alle sette, suonandosi per mezz'ora prima la troccola per li dormitori, dicendo con voce divota l'avviso a lodare il Signore; l'altra sarà dopo mezzogiorno dalle cinque alle sei: e ambedue si cominceranno con l'inno *Veni, Creator Spiritus*. Si leggerà in punto, sopra che si mediti, e si terminerà l'orazione con l'antifona *Sub tuum praesidium*.

2. Ogni giorno, da quando si esce dalli vesperi sino toccate le tre, si ritirerà ciascheduna alla sua cella alla lezione spirituale o orazione, e non usciranno da quella sino che si suoni la

campanella della comunità, e dopo prenderanno li loro lavori sino alle cinque.

3. L'esame di coscienza si farà dopo la messa conventuale prima di andare al refettorio, e dopo li mattutini prima di ritirarsi.

Capitolo III. Della confessione e comunione.

1. Si confesseranno di comunità almeno due volte la settimana, o le feste, e sempre sarà con il confessore che vi metterà il nostro padre provinciale e il definitorio, il quale dovrà essere di lettere e spirito, come si richiede per governare anime che dovranno trattare di tanta perfezione. E in questo si osservi quello che ordina la costituzione concessa dalla Santità d'Alessandro VII a tutte le religiose del nostro Ordine, e quello che dispone il sacro Concilio Tridentino, acciò non si manchi alla consolazione interiore delle religiose. Parimente si comunicheranno due volte ogni settimana, e le feste, lasciando il governo di questo punto all'arbitrio del prudente confessore e licenza della madre priora, se si devono concedere più comunioni delle sopraddette alle religiose che le chiederanno. Osservino in questi giorni una dovuta ritiratezza e silenzio, e sappiano le religiose che in questi giorni non dovranno ricevere visite nemmeno delli parenti più propinqui, se non sarà in caso di urgente necessità; nè abbiano ricreazione dopo al pranzo nel giorno della comunione di comunità ne' giorni più solenni, cioè della Natività del Signore, Epifania, Pasqua di Resurrezione, Pentecoste, Natività ed Assunta della Beata Vergine, Ss. Pietro e Paolo, e Tutti i Santi, nè la sera prima della comunione di comunità.

Capitolo IV. Dell'obbedienza e povertà in comune e in particolare.

1. L'obbedienza è quella nella quale si fonda il maggiore piacere di Dio e tutta l'osservanza religiosa. E così tutte le sorelle obbediscano la priora, come madre, considerando in quella Iddio per il quale l'obbediscono, e così non dovranno considerare a chi ordina, ma al gusto che in obbedire danno al Signore. Si osservi con grande attenzione quello che circa questo punto ordina la nostra apostolica regola e ci detta la ragione. Ed anche l'essere venute alla sacra Recollezione, per essere veramente povere, amando questa virtù e vivendo in perfetta nudità, piaceranno molto al Signore, dal quale fu tanto amata.

2. Per tanto si ordina che nessuna religiosa abbia cosa propria nella cella, nè in altra parte; ed acciò abbia le cose necessarie ogni una, vi sia una guardaroba, la quale abbia cura delli abiti ed altre suppellettili, dandoglieli la tunicella pulita ogni settimana, ed ogni altra cosa che averà di bisogno, senza che loro abbiano necessità d'inquietarsi per cercarle; ed incarichiamo alla superiora, ed ordiniamo che tenga tutte le cose necessarie, acciò le religiose si vestano; e quella che in ciò sarà negligente, sia castigata a disposizione del superiore, *etiam* con la sospensione dell'offizio; e le religiose non dovranno tenere cosa alcuna, per piccola che sia, senza licenza della superiora, nè cambiare, nè commutare, nè dar fuori di casa cosa alcuna; solo potranno ritenere nella guardaroba due abiti, due toccati bianchi, due veli negri, le toniche, fascie ed abiti segnati per il suo uso: tutto questo in potere della guardaroba; e dello stesso modo vi dovrà essere una officina comune (che si chiama dispensa), dove stia quello che appartterrà al cibo delle religiose, e un'altra d'infermeria con tutte le cose necessarie per regalo dell'inferme.

3. Nelle celle non abbiano solo che una croce di legno e quattro stampe di carta et un scabello piccolo per sedere, ed un sughero o stora, e un cestello

per il suo lavoro. Li letti siano di legno, nella forma che dispone la regola, sopra alcune tavole un pagliaccio, lenzuoli di stame di lana, due coperte bianche, una coperta di stamigna e un cuscino di tela per capezzale. Non dormano due insieme in un letto, sotto pena di privazione di offizio alla superiora che ciò permetterà.

4. Li abiti dovranno essere di saia bianca, o stamigna rozza, e la cappa di saia ruvida, colore di fuliggine, senza pieghe, e più corta che l'abito otto dita, il mantello o saia interiore sia del colore della cappa, o pardo, come non sia d'altra cosa che di saia cordellata. Le toniche siano di stamigna bianca ruvida: la circonferenza dell'abito sia di dodeci palmi, e che non si strascini, nè scuopra il piede, e le maniche ritonde e lunghe, sino a coprire la mano disteso il braccio. Lo scapulario sia sì lungo come la tonaca da ambe le parti, nel quale, e nella cappa, si ponga la croce, e la sua forma sia quella delle religiose calzate, meno il ricamo. Le scarpe siano chiuse per maggiore onestà. Osservino molto questa santa virtù della povertà, considerando che quella che sarà maggiore nel dispregio del temporale, sarà più ricca nello spirito per ottenere l'eterno.

Capitolo v. Del ritiramento, silenzio, digiuni e lavori manuali.

1. Si osservi con gran rigore la virtù del santo silenzio e ritiro, chè in quello sta bilanciata gran parte del profitto spirituale. E così al silenzio che richiede la regola, ordiniamo che in nessuna maniera si parli in parte alcuna da che usciranno dalla recreazione, che sarà un'ora dopo pranzo, sino sonato il vespero, e un'altra dopo cena, e dopo sonato alli matutini sino all'uscire di Prima; le offiziali potranno parlare quando occorrerà nelle cose spettanti alli loro offizi.

2. Nel coro, refettorio e dormitorio si osservi sempre il silenzio: se sarà necessario di parlare alcuna cosa, sia con parole molto basse, umili e oneste, che così dispone la nostra santa regola.

3. La madre priora invigili che le religiose stiano ritirate nelle loro celle, lavorando o facendo alcun' altra cosa, di maniera che non si dia luogo all'oziosità, e in questo sia rigorosa, e molto più, che non uscissero fuori da quella nell'ore del silenzio, sì di giorno come di notte.

4. Li digiuni sono li proprî delle spose di Cristo, che tanto loro conviene digiunare, quanto respirare. E così s'ordina che le religiose di questa santa Recollezione digiunino dalla Croce di settembre sino alla Natività del Signore in tutti li lunedì, mercoledì, venerdì e sabbato, se non sarà che in quelli venga alcuna festa solenne, conforme le costituzioni; con avvertenza che dall'Avvento sino alla Natività del Signore e dalla Quinquagesima sino a Pasqua, eccettuate le domeniche, dovranno digiunare, con mangiare pesce, sì come ordina la nostra santa primitiva regola. Et oltre questi digiuni, dovranno osservare tutti quelli della Chiesa, vigilia di Nostra Signora, e li sabbati in venerazione del dolcissimo Nome di Maria, che con tanta riverenza e tenerezza si osserva nella nostra sacra religione. Questi digiuni potrà la madre priora dispensare per l'età, fiacchezza o altra giusta causa, e per la medesima li potrà accrescere per la facoltà che in ciò dà la primitiva regola.

5. Negli altri digiuni si osservi quello che si osserva nel nostro Ordine, assistendo la madre priora al pranzo e collazione, acciò siano secondo la possibilità del convento, avendo riguardo in

questo le religiose non al regalo, ma al sostento necessario; confidando della madre priora, che in tutte le cose oprerà con prudenza e carità verso le sue figliuole.

6. Il lavoro sia per la comunità, e si faccia unitamente nel luogo da destinarsi dalla superiora, e dovrà assistervi o la priora o la superiora o altra monaca da deputarsi dalle medesime, e nel tempo del lavoro dovrà da una delle più giovani leggersi qualche libro spirituale o vita de'santi e sante, e nessuna dovrà partirsene senza licenza e necessità, per ritornarvi subito che questa sarà cessata, lasciando alla medesima madre priora la facoltà di poter dispensare sopra il ritrovarsi in detto luogo determinato per il lavoro comune, secondo che conoscerà averne qualcheduna delle monache necessità. Non se gli assegni un tanto di lavoro, ma si potrà offerire alcun premio spirituale a quella che terminerà più presto il suo lavoro.

Capitolo VI. Delle inferme e defunte.

1. Con grande amore siano medicate le sorelle inferme, per il cui effetto vi sia una la quale sia molto diligente e caritativa, alla quale dovranno obbedire in quello che loro ordinerà, conformandosi con la povertà che osservano. Che la madre priora applicherà grande attenzione in provvedere le cose necessarie, siano curate nell'infermeria, e la madre le visiti con gran carità, e facciano ciò l'altre per consolazione delle pazienti. S'invigili molto, acciò siano loro amministrati li santi Sagramenti, e l'assoluzione dell'Ordine, acciò ricevano sì gran bene per il viaggio che aspettano quelle che si troveranno in pericolo di morire, ed in tutto si osservi quello che ordina il ceremoniale.

2. Nel loro funerale, ed altre esequie, si faccia con ciascheduna quello che con tutte; e le religiose tutte dell'Ordine, secondo la disposizione delle nostre sante costituzioni nel capitolo che parla di questo punto.

Capitolo VII. Della clausura, parlatorio, e quelli che potranno parlare in quello.

1. Si dovrà osservare perpetua clausura, senza che le religiose possano uscire dal loro convento, solo per incendio, male pestilenziale, o altri casi, che a ciò le obbligasse, secondo la costituzione VIII *Decori* del B. Pio V, e se sarà possibile, non senza consulta e licenza delli superiori della religione. Potranno anche uscire, quando saranno elette per superiori di altri conventi, e per altra fondazione; stando sempre pronte all'obbedienza, se gli sarà ordinato che ritornino dopo di aver terminato il tempo e compita la funzione per la quale sono uscite. E questo sia loro avvertito, e non si permetta la loro uscita in altro modo.

2. Nella clausura non potrà entrare persona alcuna, se non è nelli casi, che permettano la legge, concilio e costituzioni apostoliche, nè si apra la porta regolare.

3. In questo si ponga grande attenzione per non incorrere nelle censure e pene imposte, come cosa che porta seco gran relassazione oprando il contrario.

4. Per entrare alcuna persona per cosa necessaria, anderà avanti con una campanella la madre priora o la guardia degli uomini, acciò le altre in udirla si guardino di non esser viste, e la persona che entrerà sia sempre accompagnata, sino esca fuori.

5. Nella porta regolare non si permetta visita, nè conversazione di persona alcuna di qualsisia condizione, e in questo invigili grandemente la madre priora, e le portinaia; e nella visita si esamini in questo punto, e se si troverà esservi stata dispensa o rilassazione, si castighi con rigore.

6. Nella porta regolare dovranno esservi tre chiavi: una la tenga la madre priora, un'altra la madre sottopriora, ed un'altra la rotara maggiore, e non si possano dare le chiavi l'un'all'altra, ma che aprano e serrino tutte tre unite, e in caso d'infermità si nomini un'altra.

7. Nel parlatorio vi sia una cancellata di ferro con punte dalla parte di fuori; e dalla parte di dentro, un'altra di legno, lontano in buona distanza; e a quella di dentro vi dovrà essere uno sportello di tela negra, oscura, col suo telaro, nel quale stia la serratura; e di questa e della porta della cancellata dovrà avere le chiavi la madre priora, e di quella del coro, e del comunicatorio; le quali darà per aprire nelli giorni della comunione; e quella del velo del coro, durante la messa, e quando vi saranno li mattutini cantati, e quando gli parerà essere necessario; ma il velo della cancellata non si apra per cos'alcuna senza licenza del nostro padre provinciale, nè la madre la conceda solo che in alcuna occasione, e per persone di molta autorità.

8. Nel parlatorio nessuno entri a parlare, nè a visite, senza espressa licenza della superiora, e questo sia con padre, madre, fratelli, e zii, a persone religiose di vita lodevole; e questo non sia nell'Avvento, nè in Quadragesima, nè nei giorni di comunione di comunità, nè in questi tempi scrivano le sorelle lettere, ma sia in quelli la lore corrispondenza solo con Dio.

Capitolo VIII. Della visita, elezione d'offizi, e loro autorità.

1. La visita appartiene al nostro padre provinciale, e sia nella conformità che dispongono le costituzioni dell'Ordine, ed osservino con gran venerazione li precetti, che da quelle risultano.

2. Si faccia l'elezione della madre priora secondo il tenore delle costituzioni, che parla circa questo punto, e nella forma che sono elette negli altri offizî le religiose degli altri conventi, per il cui effetto si serva il presidente in tutto e per tutto di quello che ordina la costituzione, tanto circa la qualità di quelle che dovranno essere elette, quanto nel modo di eleggere, e dare le possessioni all'elette.

3. Alla madre priora appartiene esser vigilantissima negli obblighi del suo offizio; visiti le celle ed officine, e provvedere le cose necessarie in quelle, che non vi manchi cosa alcuna. Invigili grandemente, che le religiose vivano ritirate ciascheduna nella sua cella, che non stiano oziose, che si osservi con rigore il santo silenzio; e l'altre cose che riguardano alla maggior perfezione. Si porti con prudenza nel rigore e soavità, ed in tutto procuri di dare esempio, e che lo diano l'anziane alle minori. Tutti le diano conto di quello che sarà necessario, sì nel temporale come nello spirituale, acciò da per sè, o con consulta delle sue discrete, che dovranno essere le cinque più anziane, provveda le cose più convenienti, e se a loro parerà consultare con li superiori dell'Ordine, lo facciano.

4. L'offizio della madre sottopriora è di aiutare in tutte le cose con fedeltà alla madre priora, ed all'assistenza del coro di giorno e di notte, e si dica l'offizio divino con divozione e pausa, e della pulitezza del coro, e di metter nelli sabbati nel refettorio la tabella delli offizî, e di fare che s'osservino ed adempiscano.

5. Abbia un inventario delle cose del convento, e sia molto zelante dell'osservanza delle costituzioni, e che si legga ogni giorno nel refettorio un capitolo di esse, e li venerdì durante tutta la tavola.

6. L'offizio della madre maestra delle novizie è indrizzare le nuove piante, e così deve essere scelta la più zelante, procurando più presto di essere amata, che temuta dalle sue novizie. Insegni loro quello che dovranno osservare e professare con amore; sotto la sua obbedienza dovranno stare per quattro anni dopo professe; gli dia animo grande all'orazione ed obbedienza.

7. In tutto gl'insegni, che si esercitino nelle virtù, acciò vivano perfette.

8. Nella santa Recollezione doveranno le novizie con la loro madre maestra, sì come tutte con la madre priora, consultare almeno una o due volte ogni mese le cose loro interne, ed il loro spirito, acciò siano aiutate dalla loro direzione, buoni consigli e dottrina, e tutte vivano umili, riverenti ed obbedienti alla volontà di altri, che è il primo e principale gradino della vita religiosa. Parimente è di quest' offizio l'attendere alla politezza del convento.

Capitolo IX. Della sagrestana, rotara ed altre offiziali.

1. La rotara maggiore dovrà ricevere tutte l'ambasciate, e rispondere con voce bassa ed umile nella ruota: di tutto quello che gl'anderà, ne dia parte alla superiora; e di quello, che passerà per la detta ruota e portaria, non ne dia parte a nessun'altra: nè riceva, nè dia lettere, nè viglietti per dentro o fuori di casa, senza che prima li riveda la madre priora, sotto pena di essere deposta dall'offizio: serri la ruota nelle ore assegnate del silenzio, nel tempo delli divini offizî, e refettorio: se le dia una compagna che l'aiuti; ed ambe siano del zelo e religione, che richiede tal offizio.

2. La sagrestana servirà al Signore in questo offizio con la pulitezza e venerazione che sarà possibile; chieda alla superiora le cose necessarie per la chiesa e sagrestia, ed abbia cura di chiamare le sorelle al confessionario nelle vigilie e giorni della comunione.

3. Per la ruota della sagrestia, che deve servire solamente per l'amministrazione delle cose del culto divino, non riceva ambasciate, nè per dentro, nè fuori di casa, nè in quello permetta alcuna pratica con persona veruna qualsivoglia che sia. Invigili grandemente, che si osservi il silenzio, se vuol dare al suo offizio la divozione che si richiede.

4. La madre priora, con consulte delle discrete nomini due depositarie, e queste assistano alli conti di quello si spende, e lo scrivano nei libri, di modo che il tutto sia aggiustato per la visita, acciò si sappia lo stato del convento, e si tenga un archivio, nel quale si conservino le loro scritture ed istromenti, senza che se ne cavi alcuno fuori, senza lasciare ricevuta di quello che la piglia, e la causa per la quale si porta via, ed il tutto si scriva con il giorno nel libro del registro.

Capitolo X. Del capitolo conventuale e delle colpe.

1. Benchè la superiora abbia autorità di correggere quando sia conveniente, ciò non ostante s'ordina che si tenga capitolo ogni settimana. Il venerdì, o, quello impedito, in altro giorno della settimana che alla superiora piacerà, nel quale s'avvertiscano le colpe, e si tratti di quello che sarà necessario per il buon governo.

2. Primo si suonerà la campana della comunità, ed unite nel luogo determinato, detto l'inno dello Spirito Santo con la sua orazione, sedute per loro ordine, faccia a quelle un'esortatione circa l'osservanza ed amore di Dio. Dopo le novizie, se vi saranno, vadano al noviziato, dove ogn'una in particolare dirà alla maestra le sue colpe, e poi ogn'una delle altre parimente dirà con ogni umiltà: *Benedicite, Madre*, dicendo

le sue colpe, specificandole in particolare, *domandando perdono a Dio, ed a vostra riverenza, che mi corregga con carità;* e dopo la madre priora ordini alla zelante, che sarà l'eddomadaria, che dica le colpe, che averà avvertito a ciascheduna, e quella, alla quale sarà imputato qualche colpa, subito si prostri sin tanto che si faccia il segno, e le corrette bacino lo scapolario alla priora, e vadano al luogo loro.

3. L'istesso s'osserverà con l'altre, essendo la madre priora quella che le deponga, e se ad alcuna non se l'avvertirà mancamento, potrà essa chiedere *Benedicite*, e dire quelle che averà. Tutto ciò dovrà intendersi delle colpe leggiere, e non delle gravi, che non dovranno manifestare, nè essere da altri manifestate in pubblico; e quanto alle novizie, queste non dovranno intervenire al capitolo delle colpe delle professe, ma dovrà quanto sopra da loro osservarsi nel luogo del noviziato avanti la madre maestra delle novizie.

4. Tutte umilmente ricevano la correzione, che sarà necessaria dargli, offerendola al Signore, e viveranno nella loro pace. Se vi saranno accuse tra le religiose (il che Iddio non permetta), si miri prima bene tra la superiora e discrete, avanti che si venga al castigo; e se vi sarà alcuna incorrigibile, o se si vedrà alcun dubbio nel modo che si dovranno correggere le cose gravi, se vi fossero, se ne dia parte al nostro padre provinciale o definitorio, acciò si pigli la forma che si deve osservare nel rimedio. Alcuna volta potrà la priora nel capitolo dare la disciplina, benchè non vi sia colpa che ciò richieda, solo per esercizio di umiltà, del che niuna di spirito umile può scusarsi.

Capitolo XI. Delle qualità delle colpe e loro pene.

1. Colpa leve è non prostrarsi quando fanno alcun mancamento nel coro, parlare nel dormitorio o refettorio, fare alcun rumore con li scabelli nella comunità, o in altra parte, dire del mangiare se sta bene accomodato, e dell'abito se sta malamente aggiustato, bere senza licenza, maltrattare qualsivoglia cosa della comunità, alzar gli occhi notabilmente nel coro o refettorio, non portare gli occhi bassi per casa, ed altre cose simili: la pena di questa colpa è il recitare in ginocchioni nel mezzo del refettorio quello che parerà alla priora, o cose simili, conforme saranno le colpe.

2. Grave colpa è perfidiare con altra impazientemente, pigliare, o dare, o cambiare qualsivoglia cosa con altra, entrare in alcuna cella senza licenza, difendere la sua colpa, rompere il solito silenzio, o cose simili: la pena di queste colpe sarà mangiare in refettorio in terra un giorno a pranzo pane ed acqua, o altre cose che parerà alla priora, conforme sarà la colpa.

3. Colpa più grave è scomponersi con la superiora, perfidiando, o dicendole alcuna discortesia, frangere alcun digiuno dell'Ordine, disobbedire avvertitamente, parlare con alcuna persona di fuori senza licenza, o senza l'ascoltatrice (questa sarà nominata dalla comunità per il tempo che li parerà), ed altre cose simili.

4. La pena di queste colpe sarà digiunare tre giorni in pane ed acqua, o disciplina di bacchette nel capitolo, o cose simili.

5. Colpe gravissime saranno quelle, che saranno maggiori che le sopraddette, e riferite nel capitolo passato, alle quali vi saranno necessarie pene maggiori, se si cometteranno tali colpe (il che Iddio per sua misericordia non permetta); ma se vi saranno, non si dissimulino, ma si castighino con rigore

ed ammonizioni, acciò la pena serva per sanare la piaga dell'anima; ma se l'ostinazione sarà grande, sia anco grande la penitenza, e tutti l'aiutino con orazioni, e si potranno approfittare di discipline conventuali, e reclusione della comunità, più digiuni, o cose simili.

Capitolo XII. Di quelle che dovranno essere ricevute all'abito e professione.

1. Non si riceva alcuna, che non sia abile per recitare l'offizio divino, e che stia in forze e salute per seguire la comunità, e che si riconosca essere di buon intelletto, e naturale: dovranno essere d'anni quindici, o almeno di dodici, essendo persone, che per giuste cause ed utilità possano essere ricevute.

2. Per fuori del coro (cioè converse) si ricevano persone di forze e di salute, e che abbiano gran desiderio di servire a Dio.

3. Per ricevere l'une e l'altre dovrà precedere licenza del nostro padre provinciale, al quale la madre priora informerà delle qualità di quelle che pretende, avendo prima fatte informazioni nella forma solita della sua legittimità e purità di sangue.

4. Il modo circa di riceverla, e dargli l'abito e la professione, si osservi la forma, che sino qui si è osservata, conforme ordina il ceremoniale dell'Ordine e dispongono le costituzioni; parimente nelle cerimonie che appartengono al coro, processioni solenni di defunte, e loro anniversario, ceremonie di refettorio, e altre cose che appartengono al buon governo e regolare osservanza, si debbano osservare le costituzioni ed ordine del cerimoniale, come s'osserva e costuma in tutti gli altri conventi di religiosi e religiose del nostro Ordine, come si è detto.

5. Tutte le quali costituzioni ed ordini con l'aiuto del Signore s'adempiranno facilmente quando con vivo desiderio se ne chiederà a sua divina maestà l'adempimento, con aver mira al maggior onore e gloria di Dio, aumento e credito della nostra santa riforma e recollezione, ed utile delle anime nostre. Del tutto ne sia lodata e servita la SS. Trinità, *Amen* ».

Confirmatio pontificia.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Ferdinandus constitutiones huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiri summopere desideret: nos, piis ipsius Ferdinandi votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, dictasque moniales specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Congregationis nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus ad suprascriptas constitutiones examinandas specialiter deputatae, quae rem mature discussit, consilio, omnes et singulas constitutiones praeinsertas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras, et constitutiones praeinsertas, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit,

in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios ac delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII februarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 22 februarii 1685, pontif. anno IX.

CLII.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum de primatu in functionibus et iure processionis peragendae pro fratribus Praedicatoribus contra fratres Minores de Observantiâ in Quitensi provinciâ[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictum, quo etiam declaratur, licere Franciscanis eamdem processionem intra claustra instituere.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, ad favorem dilectorum filiorum fratrum provinciae Quitensis in Indiis Occidentalibus Ordinis Praedicatorum, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In causâ Quitensi praecedentiae propositâ per eminentissimum et reverendissimum dominum cardinalem Pamphilium pro patribus Dominicanis provinciae Quitensis contra patres S. Francisci Minores Observantes eiusdem provinciae, sacrorum rituum Congregatio, auditis ac discussis iuribus hinc inde deductis atque allegatis ab utrâque parte et informante, censuit decernendum esse, prout decrevit, ad favorem patrum Dominicanorum, tum quoad praecedentiam eisdem patribus Dominicanis debitam supra praefatos patres S. Francisci Minores Observantes in omnibus actibus publicis et processionibus, tum quoad ius peragendi processionem dominicâ infra octavam Corporis Christi privative quoad dictos patres Franciscanos, et signanter in civitate Quitensi; ac insuper declaravit licere praedictis patribus Franciscanis eâdem die dominicâ infra octavam Corporis Christi facere processionem intra claustra eorum conventus et ecclesiae: et ita sancivit et servari mandavit die

1 De huiusmodi primatu pro fratribus Observantibus vide constit. ed. MDCLXXXV, die 25 ianuarii, pontif. IX.

ed ammonizioni, acciò la pena serva per sanare la piaga dell'anima; ma se l'ostinazione sarà grande, sia anco grande la penitenza, e tutti l'aiutino con orazioni, e si potranno approfittare di discipline conventuali, e reclusione della comunità, più digiuni, o cose simili.

Capitolo XII. Di quelle che dovranno essere ricevute all'abito e professione.

1. Non si riceva alcuna, che non sia abile per recitare l'offizio divino, e che stia in forze e salute per seguire la comunità, e che si riconosca essere di buon intelletto, e naturale: dovranno essere d'anni quindici, o almeno di dodici, essendo persone, che per giuste cause ed utilità possano essere ricevute.

2. Per fuori del coro (cioè converse) si ricevano persone di forze e di salute, e che abbiano gran desiderio di servire a Dio.

3. Per ricevere l'une e l'altre dovrà precedere licenza del nostro padre provinciale, al quale la madre priora informerà delle qualità di quelle che pretende, avendo prima fatte informazioni nella forma solita della sua legittimità e purità di sangue.

4. Il modo circa di riceverla, e dargli l'abito e la professione, si osservi la forma, che sino qui si è osservata, conforme ordina il ceremoniale dell'Ordine e dispongono le costituzioni; parimente nelle cerimonie che appartengono al coro, processioni solenni di defunte, e loro anniversario, ceremonie di refettorio, e altre cose che appartengono al buon governo e regolare osservanza, si debbano osservare le costituzioni ed ordine del cerimoniale, come s'osserva e costuma in tutti gli altri conventi di religiosi e religiose del nostro Ordine, come si è detto.

5. Tutte le quali costituzioni ed ordini con l'aiuto del Signore s'adempiranno facilmente quando con vivo desiderio se ne chiederà a sua divina maestà l'adempimento, con aver mira al maggior onore e gloria di Dio, aumento e credito della nostra santa riforma e recollezione, ed utile delle anime nostre. Del tutto ne sia lodata e servita la SS. Trinità, *Amen* ».

Confirmatio pontificia.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Ferdinandus constitutiones huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiri summopere desideret: nos, piis ipsius Ferdinandi votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, dictasque moniales specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Congregationis nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus ad suprascriptas constitutiones examinandas specialiter deputatae, quae rem mature discussit, consilio, omnes et singulas constitutiones praeinsertas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras, et constitutiones praeinsertas, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit,

in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios ac delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII februarii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 22 februarii 1685, pontif. anno IX.

CLII.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum de primatu in functionibus et iure processionis peragendae pro fratribus Praedicatoribus contra fratres Minores de Observantiâ in Quitensi provinciâ[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictum, quo etiam declaratur, licere Franciscanis eamdem processionem intra claustra instituere.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, ad favorem dilectorum filiorum fratrum provinciae Quitensis in Indiis Occidentalibus Ordinis Praedicatorum, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In causâ Quitensi praecedentiae propositâ per eminentissimum et reverendissimum dominum cardinalem Pamphilium pro patribus Dominicanis provinciae Quitensis contra patres S. Francisci Minores Observantes eiusdem provinciae, sacrorum rituum Congregatio, auditis ac discussis iuribus hinc inde deductis atque allegatis ab utrâque parte et informante, censuit decernendum esse, prout decrevit, ad favorem patrum Dominicanorum, tum quoad praecedentiam eisdem patribus Dominicanis debitam supra praefatos patres S. Francisci Minores Observantes in omnibus actibus publicis et processionibus, tum quoad ius peragendi processionem dominicâ infra octavam Corporis Christi privative quoad dictos patres Franciscanos, et signanter in civitate Quitensi; ac insuper declaravit licere praedictis patribus Franciscanis eâdem die dominicâ infra octavam Corporis Christi facere processionem intra claustra eorum conventus et ecclesiae: et ita sancivit et servari mandavit die

[1] De huiusmodi primatu pro fratribus Observantibus vide constit. ed. MDCLXXXV, die 25 ianuarii, pontif. IX.

x februarii MDCLXXXV. — N. cardinalis Ludovicus. Bernardus Casalius, sacrorum rituum Congregationis secretarius ».

Confirmatur. § 2. Cum autem, sicut dilectus pariter filius Ignatius de Quasadi dicti Ordinis fratrum Praedicatorum professor in sacrâ theologiâ magister, ac dictae provinciae Quitensis procurator, nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Ignatium procuratorem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Obstantium remotio.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI martii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 26 martii 1685, pontif. anno IX.

CLIII.

Conceduntur indulgentiae perpetuae clericis saecularibus in communi viventibus[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Cum nos institutum et constitutiones clericorum saecularium in communi viventium auctoritate apostolicâ confirmaverimus; et, sicut accepimus, iidem clerici in vineâ Domini ad animarum salutem strenue laborent, multaque pietatis et christianae charitatis opera assidue exerceant: hinc est quod nos, felici eorum in viâ mandatorum Domini progressui, dictique instituti ad Dei gloriam et Ecclesiae Catholicae, cui superni dispositione consilii, meritis licet imparibus, praesidemus, utilitatem, specialemque christifidelium aedificationem, propagationi et incremento, quantum nobis ex alto conceditur, providere cupientes, de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis clericis saecularibus, qui dictum institutum in posterum ingredientur, die primâ eorum ingressus, si Indulgentiae ut in rubrica.

1 De indulgentiis concessis similibus Congregationibus presbyterorum saecularium B. M. V. Assumptae, vide const. ed. MDCLXIII, die 20 maii, pontif. VII; de privilegiis horum clericorum vide constit. ed. MDCLXXXV, die 9 februarii, pontif. IX, et ibi notata.

vere poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam; illis quoque qui institutum huiusmodi ingressi, et in eo viventes, iuramentum de perseverando usque ad mortem in eodem instituto iuxta constitutiones praedictas praestiterint, et vere similiter poenitentes et confessi eo die sacrâ communione refecti fuerint, itidem plenariam; ac praefatis clericis saecularibus in communi viventibus, nunc et pro tempore existentibus, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere pariter poenitentes et confessi ac sacrâ communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus, corde devote invocaverint, etiam plenariam; praeterea eisdem praesentibus et futuris clericis saecularibus vere similiter poenitentibus et confessis, ac sacrâ communione refectis, qui aliquam dicti instituti ecclesiam vel oratorium, vel parochialem ecclesiam loci, ubi pro tempore commorabuntur, die festo S. Petri ad Vincula a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi annis singulis devote visitaverint, et ibi pro felici praefati instituti progressu, propagatione, ac pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, pariter plenariam; insuper eisdem clericis saecularibus in communi viventibus, qui spiritualia exercitia per octiduum continuum in aliquâ eiusdem instituti domo peregerint, et interea vere quoque poenitentes et confessi sanctissimum Eucharistiae sacramentum praedictum sumpserint, ac, ut praefertur, oraverint, similiter plenariam semel in anno omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Ac denum eisdem clericis saecularibus praesentibus et futuris sub instituto praedicto viventibus, qui singulis diebus mane conscientiam suam diligenter examinaverint cum proposito a peccatis abstinendi et se corrigendi, ac litanias Beatae Mariae Virginis devote recitaverint, et, ut supra expressum est, oraverint, centum dies pro unoquoque die, quo id egerint, de iniunctis eis seu aliàs quomodolibet debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae. Clausulae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI aprilis MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 11 augusti 1685, pontif. anno IX.

CLIV.

Communicantur privilegia universitatis S. Thomae civitatis Monilae universitatibus S. Fidei et B. Ferdinandi civitatis Quitensis Ordinis Praedicatorum in Indiis Occidentalibus [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Iacobus Rivius, procurator generalis Ordinis fratrum Praedicatorum, in sacrâ theologiâ magister, quod (licet in con- Laudes universitatis S. Fidei.

1 De universitate S. Thomae vide constit. ed. MDCLXXXI, die 7 augusti, pontif. V; de nonnullis vero studiis Praedicatorum, vide Innocentii XII Const. ed. MDCXCIII, die 20 octobris, pontif. II.

ventu SS. Rosarii et collegio S. Thomae civitatis Sanctae Fidei in novo regno Granatensi in Indiis Occidentalibus dicti Ordinis sit et semper fuerit universitas studii ab initio fundationis dicti conventus per litteras felicis recordationis Gregorii PP. XIII praedecessoris nostri erecta, et subinde a recolendae memoriae Paulo PP. V praedecessore pariter nostro per suas litteras ad dictum collegium translata, ipsaque universitas fuerit in possessione conferendi gradus academicos omnibus professoribus et discipulis scholae S. Thomae Aquinatis ibidem litterarum studiis operam navantibus; ut autem dicta universitas in maiori auctoritate esset, et eiusdem S. Thomae doctrina magis ampliaretur, bonae memoriae Christophorus Porres, dum vixit, archiepiscopus dicti novi regni Granatensis, qui in minoribus constitutus professionem regularem in Ordine praedicto emiserat, magnificum in dictâ civitate collegium maius, in quo saeculares nobiles et bonae conditionis edocerentur, suâ impensâ fundaverit, in eoque erexerit cathedras philosophiae, sacrae theologiae, sacrorum canonum et legum, quibus pro instituto est sequi et docere doctrinam S. Thomae, prout ibidem fit cum magnâ utilitate studentium, qui, post peracta studia, susceptasque in dictâ universitate laureas, ad servitium ecclesiarum ac ad ministeria parochorum et praebendatorum admittuntur) nihilominus, huiusmodi pacificâ possessione gradus in eâdem universitate suscipiendi non obstante, nonnullae personae a modico tempore rumorem sparserunt, et aliis persuadere conati sunt, quod gradus, in praefatâ universitate recepti, non sint sufficientes et validi ad hoc ut graduati possint admitti ad oppositiones et concursus praebendarum magistralium, doctoralium, poenitentiariarum et theologalium, ac dignitates et officia, quae de iure requirunt ut illas et illa obtinentes huiusmodi gradibus insigniti sint; unde hoc praetextu thomistas a praefatis officiis et dignitatibus omnino excludunt, et, quatenus eos admittant, dicunt capitulares, se propter gradus defectum non posse eis locum in nominationibus dare: quod quidem in gravissimum redundat praeiudicium collegialium supradictorum ac in diminutionem existimationis doctrinae tanti doctoris. Cum enim non ex aliâ causâ excludantur, quam ex eo quod doctrinae eiusdem S. Thomae sequaces et in praefati Ordinis universitate graduati sint, nemo amplius erit, qui doctrinae S. Thomae studiis operam dare velit, et intra modicum tempus collegium supradictum, quod hodie litterarum seminarium est, destructum remanebit, peribit universitas, et doctrina S. Thomae in illis partibus extinguetur, quae tamen olim a multis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris commendata fuit, non sine mandato ut illius ampliationi in universitatibus opera daretur.

Praerogativae alterius universitatis beati Ferdinandi.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, nos, per quasdam nostras in simili formâ Brevis anno MDCLXXXI expeditas litteras, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negociis propagandae fidei praepositorum consilio, facultatem conferendi gradus scholasticos in omnibus scientiis, quae in collegio B. Ferdinandi regis catholici Sancti nuncupati dicti Ordinis civitatis Quitensis in eisdem Indiis Occcidentalibus docerentur, sub certis modo et formâ tunc expressis concesserimus; carissimus vero in Christo filius noster Carolus Hispaniarum rex catholicus non solum regium suum beneplacitum super institutione collegii

huiusmodi impertitus fuerit, sed etiam, per schedulas suas regias anno MDCLXXXIII emanatas, collegium ipsum sive illius universitatem omnibus privilegiis et praerogativis regalis collegii decoraverit, idque intuitu magnae utilitatis, quae in illis partibus adeo remotis ex doctrinâ memorati S. Thomae et copiâ operariorum evangelicorum, qui legem evangelicam tam christianis quam infidelibus praedicent, illosque doceant, proventura speratur; ac proinde dictus Iacobus procurator generalis plurimum cupiat a nobis declarari quod supradictae universitates conventus S. Fidei et collegii B. Ferdinandi civitatis Quitensis sint certae; verae et reales universitates, prout sunt Limana et Mexicana, absque ullâ differentiâ, ac cum omnibus gratiis, privilegiis, praerogativis, consuetudinibus et solemnitatibus, prout collegio S. Thomae civitatis Monilanensis in Indiis Philippinis anno MDCLXXXI concessimus, et, quatenus opus sit, dictas universitates de novo erigi in universitates publicas ad instar Limanae et Mexicanae cum omnibus gratiis et privilegiis, ita ut graduati in praedictis universitatibus reputentur habiles et idonei, tamquam graduati in publicis universitatibus, ad hoc, ut, cum Dei honore et publico beneficio ac catholicae fidei propagatione, amplietur quoque praefati S. Thomae Apuinatis doctrina, illiusque studiosi et sequaces damna et praeiudicia, quae nunc sustinent, amplius non patiantur: nobis propterea idem Iacobus procurator generalis praefati Ordinis nomine humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Praedictis fit communicatio privilegiorum, anno MDCLXXXI universitati sancti Thomae concessorum.

§ 3. Nos igitur, ipsum Iacobum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac nostrarum pariter in formâ Brevis ad favorem collegii et universitatis sancti Thomae civitatis Monilae anno MDCLXXXI emanatarum litterarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto habentes, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. praefatae cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, omnia privilegia, praefato collegio et universitati S. Thomae civitatis Monilae dicto anno MDCLXXXI a nobis concessa, praefatis universitatibus S. Fidei et B. Ferdinandi regis catholici civitatis Quitensis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, communicavimus[1]; salvâ tamem semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apo-

1 Aptius lege *communicamus* (R. T.).

stolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis et universitatum, seu collegiorum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI aprilis MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 11 aprilis 1685, pontif. an. IX.

CLV.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium super electione praecipuorum officialium pro fratribus Recollectis Ordinis Minorum sancti Francisci in Hispania[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictum. § 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositâ super quibusdam dubiis pro parte dilectorum filiorum fratrum tam Recollectorum quam de Observantiâ nuncupatorum provinciarum Hispaniae Ordinis Minorum sancti Francisci decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad infrascripta dubia, referente eminentissimo Casanate, tam ex parte patrum Recollectorum quam Minorum Observantium sancti Francisci provinciarum in regnis Hispaniarum proposita:

Primum videlicet: An virtute constitutionum unum definitorem recollectioni praescribentium, patres recollecti exclusi maneant in voce passivâ ad provincialatum et custodiatum.

Secundum: Utrum provinciali seu custode, aut utroque, ex recollectis assumpto, vel ob convenientiam totius provinciae, vel ex qualitate personae electae, debeat nihilominus Recollectioni dari suus definitor in praedictis constitutionibus praescriptus.

Ad primum respondit *Negative*.

Ad secundum *Affirmative*.

Romae, XXIII februarii MDCLXXXV. — G. cardinalis CARPINEUS. B. PANCIATICUS secretarius ».

Confirmatio relati decreti. § 2. Cum autem, sicut pro parte praefatorum fratrum recollectorum nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et

1 Alia statuta pro hisce fratribus habentur in Urbani VIII const. ed. MDCXXV, die 20 novembris, pontif. III, et Innocentii XII constitut. ed. MDCXCIII, die 15 augusti, pontif. II; necnon constitut. ed. MDCXCIX, die 30 maii, pontif. VIII, ubi agitur de definitore.

absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, praefatorum Ordinis et provinciarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI aprilis MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 16 aprilis 1685, pontif. anno IX.

CLVI.

Resolvuntur quaedam dubia circa modum celebrandi capitula generalia Ordinis Cisterciensis [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Cum in causâ praetensae nullitatis quorumdam capitulorum generalium Ordinis Cisterciensis, inter dilectos filios abbatem Cistercii totius Ordinis generalem, ex unâ et abbates monasteriorum de Firmitate, et Posignaco, de Claravalle, et de Morimundo ex alterâ partibus vertente, proposita fuerint in Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita nonnulla dubia, nempe: 1° an sit servanda consuetudo, qua pro indicendo capitulo generali abbas Cistercii consuevit cum quatuor primariis abbatibus deliberare, ac de eorumdem consilio et assensu capitulum indicere? 2° an ad capitulum, ad hoc ut sit generale, vocandi sint omnes abbates Ordinis? 3° an in capitulo generali Ordinis Cisterciensis definitiones sumendae sint per filiationes et non per vota capitatim? 4° an in capitulo generali dicti Ordinis omnino adhibendi sint viginti quinque definitores, itaut, non existentibus tot abbatibus, numerus integrandus sit ex aliis religiosis benemeritis? 5° an pariter interesse debeant quatuor primarii abbates, et iis non intervenientibus substituendi eorum loco? 6° an capitulum generale anni MDCLXXII fuerit nullum? 7° an fuerit pariter nullum capitulum anni MDCLXXXIII: Dubia praedicta.

1 De capitulo generali vide Gregorii XIII constit. ed. MDLXXVIII, die 22 maii, pontif. VII; et de transitu monachorum in aliam religionem, vide huius Pontif. constit. ed. MDCLXXXVI, die 5 augusti, pontif. X.

Resolvuntur et in rubrica.

§ 2. Hinc est quod nos, qui in supremo iustitiae throno a Domino constituti sumus, lites et controversias, quae fraternae inter viros religiosos suave Christi iugum portantes charitatis serenitatem obnubilare possent, tollere, illisque in futurum ansam praecidere, ac dubia praedicta dirimere volentes, de memoratorum cardinalium, qui partes tam in voce quam in scriptis informantes audiverunt remque mature discusserunt, consilio, in indicendo capitulo generali Ordinis praedicti abbatem Cistercii non teneri requirere neque consensum neque consilium quatuor primariorum abbatum; ad capitulum vero generale vocandos esse quoscumque qui de iure interesse debent; in capitulis autem generalibus eiusdem Ordinis votandum esse viritim et non per filiationes; porro in deputatione definitorum, non existente sufficienti numero abbatum, posse suppleri ab abbate ex aliis religiosis magis dignis eiusdem generationis, non tamen in casu voluntarii recessus; et quoad effectum deputationis definitorum servandum esse solitum; quo vero ad defectum suffragii abbatis absentis, non esse locum subrogationi, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, decernimus et declaramus. Denique omnes nullitates, quatenus in praefatis capitulis generalibus anno MDCLXXII et anno MDCLXXXIII respective celebratis intervenerint, auctoritate et tenore praedictis, sanamus; ac definitiones et ordinationes utriusque capituli usque ad novum capitulum generale Ordinis praedicti servari, eâdem auctoritate, harum serie, mandamus et praecipimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogâmus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x maii MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 10 maii 1685, pontif. anno IX.

CLVII.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium quo superioribus sancti Francisci de Obser-

vantiâ iniungitur, ne permittant saeculares ingredi septa coenobii cum sclopis aut armis, vel ibi ludere aut morari ultra tres dies.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum praedictum.

§ 1. Emanavit aliàs a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, ad supplicationem tunc existentis commissarii generalis curiae Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum et reverendissimorum cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, religiosae quieti et tranquillitati fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ benigne consulens, iniungendum censuit, prout praesentis decreti tenore iniungit, omnibus et singulis dicti Ordinis superioribus, provincialibus, localibus, eorumque subditis, sub poenâ privationis officiorum Ordinis immediate incurrendâ, ne ullo unquam tempore quovis praetextu vel quaesito colore permittant aut consentiant saeculares quoscumque ingredi septa suorum conventuum deferendo per sylvas, hortos et prata[1] sclopos ad venandum, sive alia armorum genera, vel illa apud fratres tam superiores quam subditos deponere, pariterque ludere quomodolibet per claustra aliaque loca publica vel privata ipsorum conventuum, et convivere ac pernoctare in eis ultra triduum tantum, piae hospitalitatis titulo: et sic servari mandat. Non obstantibus, etc. Romae I decembris MDCLXXIX ».

Ita reperitur in regestro authographo sacrae Congregationis negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae. In quorum fidem, etc. Romae hac die IX augusti MDCLXXXV. — B. PANCIATICUS secretarius.

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem sicut, dilectus filius Francescus Diaz a S. Bonaventura, carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici concionator et theologus, ac pro ultramontanâ familiâ fratrum dicti Ordinis in Romanâ Curiâ vicecommissarius generalis, nobis nuper exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Francisci vicecommissarii generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et

1 De vineis et pratis habendis vid. Urbani VIII const. ed. MDCXXV, die 20 nov., pont. III.

definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, illiusque provinciarum et conventuum quorumvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XX septembris MDCLXXXV, pontificatus nostri anno IX.

Dat. die 20 septembris 1685, pontif. anno IX.

CLVIII.

Confirmantur statuta capituli generalis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ, et innovatur constitutio Pii V circa eleemosynas praedicatorum et bibliothecas communes[1].

**Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam**

Statuta huiusmodi edita fuerunt in capitulo generali anno MDCXXXIII.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Diaz a S. Bonaventura, lector generalis iubilatus, carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici concionator et theologus, ac pro ultramontanâ familiâ fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum in Romanâ Curiâ vicecommissarius generalis, quod dudum, videlicet anno MDCXXXIII, in capitulo generali dicti Ordinis circa eleemosynas quae concionatoribus eiusdem Ordinis fieri solent, et circa libros fratrum defunctorum communibus bibliothecis conventuum Ordinis huiusmodi applicandos, ipsarumque bibliothecarum conservationem et incrementum, ac bibliothecariorum institutionem, facta fuerunt pro utrâque familiâ nonnulla statuta tenoris qui sequitur, videlicet:

Primum statutum de eleemosynis praedicatorum.

I. « Praedicatores quicumque eleemosynas praedicationis praetextu oblatas penitus non recipiant; nec de illis sub quovis praetextu vel quaesito colore disponere aut quomodolibet tractare praesumant et audeant; sed, si absolutâ praedicatione vel ante contigerit fieri a quovis genere personarum praedicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant, syndicis conventuum dumtaxat libere et integre transmittendam et consignandam fore. Quod si constiterit quempiam praedicatorem per se aut per alios pecuniam recipere vel recepisse, proprietatis poenâ omnino puniatur, et actibus legitimis per sexennium privetur; quam poenam etiam

[1] Alia statuta cap. gen. habentur in Urbani VIII constit. ed. MDCXXV, die 20 novembris, pont. III; nonnulla etiam extant in huius Pontificis constit. ed. MDCLXXIX, die 22 novembris, pontif. IV; et in constit. ed. MDCLXXXVI, die 19 iunii, pont. X legitur quoddam decretum de syndicis.

guardiani subeant, si eorum culpâ vel negligentiâ contra fieri contigerit.

Secundum de bibliothecis communibus.

II. Adeo nihil penduntur hisce temporibus conventuum nostrorum bibliothecae communes, ut quae aliàs diligentius rectae[1] splendorem, nunc vero negligentius desertae dedecus potius religioni afferre videantur. Ut igitur opportunum adhibeamus tanto malo remedium, praecipimus provincialibus ministris, sub poenâ privationis officiorum irremissibiliter incurrendâ, ut vigilantius curent defunctorum fratrum libros fideliter, et quanto citius fieri poterit, transmittendos in communes bibliothecas; praecipientes insuper universis superioribus, cuiuscumque gradus et dignitatis existant, universis etiam subditis, sub poenâ excommunicationis ipso facto incurrendâ, et sub aliis item gravissimis poenis ad superiorum beneplacitum infligendis, ut nullo modo, nec per se, nec per apostolicum syndicum, sub quovis praetextu, quaesito colore, occasione vel causâ, alienent, vendant, commutent, donent, aut quomodolibet aliter fraudent vel distrahant defunctorum fratrum libros, aut eos, qui ad particulares bibliothecas quavis ratione pertineant, vel quocumque modo seu titulo fuerint etiam deinceps monasterio acquisiti.

Tertium de earum conservatione et accretione.

III. Verum, ad opportunam communium bibliothecarum restaurationem, continuam accretionem, et perpetuam conservationem, praecipimus omnibus superioribus provincialibus, sub propriorum officiorum privatione, ut quolibet anno ducentos ad minus aureos nummos, definitorum interventu et consilio, de communibus eleemosynis, expendendos studeant in libros, consimili eorumdem definitorum interventu et consilio, communibus bibliothecis applicandos.

1 Edit. Main. legit *recte* (R. T.).

Quartum de bibliothecariis.

IV. Sed cum ratio dictet et experientia doceat, bibliothecas communes brevi temporis spatio consumptum iri, nisi bibliothecarii instituantur, qui libros disponant, ordinent, in classes redigant, purgent, reficiant, reparent, ac cetera praestent, quorum executione praedictae bibliothecae suo pristino splendori reddantur, et obtento decore serventur; consulto praecipimus provinciarum ministris, sub poenâ privationis officiorum, ut, tempore capituli et congregationis, omnium bibliothecarum instituendos curent bibliothecarios, qui vel praedicationis munere praediti sint, vel saltem qui universali et competenti quadam facultatum librorumque notitiâ polleant. Memoratarum bibliothecarum libris uti possint praedicatores et lectores praesertim, iis tamen legibus ut schedulam, quae acceptorum librorum numerum contineat, quaeque propriâ manu accipientium libros subsignata sit, in manibus relinquant bibliothecariorum, qui nequeat[1] nisi unius mensis spatio ad summum traditorum librorum usum permittere, itaut, absoluto mense, accommodatos libros repetant, eosque bibliothecis ad reliquorum fratrum usum restituendos omnino procurent. Bibliothecarii, qui dictorum librorum restitutionis executionem omiserint, propriis officiis spolientur, et fratres, qui acceptos libros restituere noluerint, ulteriori librorum participatione privati existant ».

Praedicta statuta confirmatae fuere ab Urbano VIII.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, licet statuta huiusmodi subinde a felicis recordationis Urbano Papa VIII praedecessore nostro de consilio tunc existentium S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum confirmata fuerint, nihilominus illa, prout etiam quaedam litterae recolendae

1 Aptius lege *nequeant* (R. T.).

memoriae Pii Papae V praedecessoris pariter nostri die IV novembris MDLXVIII in formâ Brevis (ut asseritur) expeditae, per quas libros e dictis bibliothecis furto subtrahi, sub poenâ excommunicationis, cuius absolutio Romano Pontifici reservata esset, prohibuit, non ubique, prout par esset, accurate observentur: nobis propterea dictus Franciscus vicecommissarius humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Nova confirmatio relatorum statutorum.

§ 3. Nos igitur, ipsum Franciscum vicecommissarium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, statuta praeinserta, in dicto capitulo generali, sicut praemittitur, edita, et a memorato Urbano praedecessore confirmata, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Praeterea, praefati Pii praedecessoris vestigiis inhaerentes, omnibus et singulis personis ecclesiasticis, saecularibus et regularibus, cuiuscumque status, gradus, Ordinis vel conditionis existant, etiamsi pontificali dignitate praefulgeant, eâdem auctoritate harum serie mandamus, ne ex bibliothecis conventuum et domorum regularium Ordinis praedicti, aut eorum aliquâ, librum aliquem aut quaternum furto substrahere quoquo modo praesumant: nos enim quoscumque subtrahentes excommunicationis sententiae subiacere volumus et decernimus ipso facto, a qua nullus ab alio, quam a nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente, possit, nisi dumtaxat in mortis articulo, absolutionis beneficium obtinere.

Clausulae.

§ 4. Decernentes pariter easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum et conventuum quorumlibet, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut praesentium litterarum exemplum, saltem quoad ea quae ad bibliothecas praedictas pertinent, in valvis earumdem bibliothecarum, aut alio illorum loco conspicuo,

ubi ab omnibus cerni et legi possit, affixum remaneat; utque earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI octobris MDCLXXXV, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 16 octobris 1685, pontif. anno X.

CLIX.

Reformatur Breve circa Melitenses ad sacros ordines promotos cum falsis dimissoriis[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Ab Urbano VIII privati fuerunt fori privilegio Itali ordinati cum falsis dimissoriis.

§ 1. Aliàs (postquam felicis recordationis Urbanus Papa VIII praedecessor noster per quamdam suam constitutionem, cuius initium est *Secretis aeternae providentiae consiliis, etc.*, inter alia voluerit, Italos, si quos tunc imposterum clericali charactere insigniri vel ad minores ordines promoveri ab alieno episcopo cum falsis dimissoriis contigisset, etiamsi qualitatibus per Concilii Tridentini decretum cap. XVI sess. XXIII requisitis praediti essent, nihilominus, secutâ tamen prius desuper iudicis ecclesiastici declaratione, fori privilegio minime gaudere, sed saeculari iurisdictioni, ut antea, plene in omnibus subiacere et subiectos esse) pro parte dilecti filii magni magistri hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani nobis exposito, quod, ut incommodis in insulâ Melitensi in dies insurgentibus occurreretur, Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium Concilii Tridentini interpretum die VIII maii MDCLXXVII declaraverat, Melitenses ordinatos seu ordinandos cum falsis seu absque dimissoriis non gaudere privilegiis, sed posse praefatam Urbani praedecessoris constitutionem per nos ad insulam Melitae extendi: nos, supplicationibus eiusdem magistri nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de memoratorum cardinalium consilio, supra expressam praefatae constitutionis Urbani praedecessoris dispositionem ad insulam Melitae (ita ut quod[1] Melitenses, quos cum falsis dimissoriis vel sine dimissoriis contigisset ab alieno episcopo clericali charactere insigniri vel ad minores ordines promoveri, secutâ prius iudicis ecclesiastici declaratione, fori privilegio minime gaudere, sed saeculari iurisdictioni in omnibus subiacere deberent) auctoritate apostolicâ extendimus et ampliavimus, salvâ tamen semper in praemissis auctoritate supradictae Congregationis cardinalium, et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die I iulii MDCLXXXIV expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, plenius continetur.

Causa reformationis.

§ 2. Cum autem animadvertendum fuerit, decretum dictae Congregationis cardinalium super praemissis emanatum in illius extensione excedere sancita in § 4 dictae Constitutionis Urbani praedecessoris in eâ parte in qua includantur etiam ordinati absque dimissoriis proprii Ordinarii, ideoque praefatae

1 Hoc Breve ed. fuit anno MDCLXXXIV, die 1 iulii, pontif. VIII, ubi vide notata; item vide Innocentii XII const. ed. anno MDCXCIII, die 14 decembris, pontif. II, quae est de suscipiendis ordinibus extra tempora.

1 Vel *quod* vel *ut* redundat (R. T.).

nostrae litterae, quae iuxta decretum huiusmodi expeditae fuerunt, congruenter reformandae videantur: nos, opportune in praemissis providere volentes, de eorumdem cardinalium consilio, auctoritate praefatâ, tenore praesentium, reformamus supradictas nostras litteras circa promotos seu promovendos sine litteris dimissoriis, perinde ac si emanassent dumtaxat quoad promotos seu promovendos cum falsis dimissoriis; salvâ tamen pariter in praemissis auctoritate eiusdem Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac[1] illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXX ianuarii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 30 ianuarii 1686, pontif. anno X.

CLX.

Confirmantur constitutiones Congregationis Benedictino-Bavaricae sub invocatione Ss. Angelorum Custodum[2].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Militantis Ecclesiae regimini meritis licet imparibus per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam praesidentes, ea, quae pro felici prospereque congregationum monasticarum, uberes in Ecclesiâ Dei bonorum operum fructus assidue proferre satagentium, regimine et gubernio provide prudenterque constituta et ordinata esse noscuntur, ut firma semper et inviolata persistant, et sub illorum directione christifideles, divinis obsequiis sub suavi religionis iugo mancipati, mandatorum Dei stadium faciliori in dies progressu decurrere, populumque christianum bono vitae suae exemplo fructuosius aedificare, et spiritualium aromatum odore perfundere valeant, apostolici munimiminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus.

Refertur erectio huius Congregationis cum facultate condendi constitutiones. § 1. Aliàs siquidem nonnulla tunc expressa monasteria Ordinis sancti Benedicti, in civitate Ratisbonensi ac in dominio dilecti filii nobilis viri Maximiliani Emmanuelis utriusque Bavariae ducis, sacri Romani Imperii principis electoris, respective existentia, in unum corpus univimus et coniunximus, sicque unita et coniuncta, alia[1] monasteria eiusdem Ordinis illis sub certâ tunc expresâ formâ aggreganda, in novam Congregationem sub titulo Ss. Angelorum Custodum Bavaricam nuncupandam, ad instar Congregationis Helveticae dicti Ordinis, perpetuo ereximus et instituimus. Ac eidem Congregationi, sic de novo erectae et institutae, pro bono eius regimine et gubernio, in primo ipsius Congregationis capitulo generali constitutiones,

1 Praeposit. *ab* delemus (R. T.).

2 Erectio huius Congregationis habetur in constit. ed. MDCLXXXIV, die 26 aug., pontif. VIII, et de electione abbatum agitur in constitut. ed MDCLXXXVI, die 9 februarii, pontif. X.

1 Legerem *aliaque* (R. T.).

quae tamen nullam validitatem aut robur assequerentur, nisi postquam ab Apostolicâ Sede fuissent expresse confirmatae, efformandi, facultatem tribuimus et impertiti sumus, et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die XXVI augusti MDCLXXXIV expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Constitutiones a primo capitulo generali anno MDCLXXXIV editae et iussu Pontificis correctae et reformatae.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte dilectorum filiorum Caelestini abbatis monasterii S. Emmerani Ratisbonensis praesidis et ceterorum abbatum dictae Congregationis Bavaricae nobis nuper expositum fuit, ipsi eodem anno MDCLXXXIV primum eorum capitulum generale in dicto monasterio Ratisbonensi celebraverint, in eoque iuxta facultatem sibi a nobis, sicut praemittitur, attributam, nonnullas constitutiones pro felici prosperoque eiusdem Congregationis Bavaricae regimine et gubernio efformaverint, quae in unum volumen redactae et ad hanc Sanctam Sedem transmissae fuerunt, ac iussu nostro a Congregatione nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, et aliquorum Romanae Curiae praelatorum, ad easdem constitutiones examinandas specialiter deputatâ, sedulo examinatae, et, aliquibus additis, aliis sublatis, correctae et emendatae sunt, tenoris qui sequitur, videlicet:

PROOEMIUM.

Intentio Congregationis Bavaricae Ordinis sancti Benedicti sub titulo Ss. Angelorum Custodum a sanctissimo domino nostro Innocentio Papa XI auctoritate apostolicâ anno MDCLXXXIV noviter erectae, non est novam regulam introducere, aut novas obligationes religiosis, ad conscientias eorumdem gravandas, imponere, sed collapsam monasticam disciplinam, iuxta regulam sancti Benedicti, ad quam tam abbates quam ceteri religiosi nostri Ordinis vi votorum emissorum tenentur, ita restaurare, ut eadem regula iuxta charitatis et perfectionis leges debite observetur, ac Ecclesiae ritibus et legibus omnia accomodentur. Quamobrem, aliarum congregationum laudabilium, nempe Cassinensis, S. Mauri et Vallisoletanae, salutaribus statutis et declarationibus in praxim iam redactas, quantum possumus, nos conformabimus, cuncta sic disponendo, ut, nihil nimis arduum et onerosum iniungendo, iter evangelicae perfectionis et observantiae regularis uno corde et animo in vinculo pacis et charitatis cum gaudio et spiritus consolatione curramus.

CAPUT I. — *De formâ et ordine Congregationis Bavaricae.*

Congregatio Bavarica sacris canonibus Summorum Pontificum decretis conformiter eatenus formanda et ordinanda est, ut pro debitâ observantiâ regulae sancti Benedicti in primis per media tum capitulorum generalium, tum per visitatores singulorum monasteriorum, perfectior disciplina regularis, eaque, quantum possibile erit, conformis in omnibus Congregationis huius monasteriis introducatur et conservetur.

§ 1. De capitulis seu conventibus generalibus.

Singulis trienniis, inchoando a proxime celebrando capitulo, aliud generale capitulum celebrabitur in aliquo monasterio ad hoc, in quo omnes abbates (nisi canonicas praepeditiones habeant) personaliter conveniant, et continuis aliquot diebus diligentissime tractent de reformatione Congregationis et observantiâ regulari, aliisque rebus ad regimen Congregationis pertinentibus.

Convenientes vitam ducant communem omni superfluitate exclusâ, refectionem in mensâ regulari sumant, continuatâ lectione libri spiritualis per totam mensam, fiatque a singulis proportionata

expensarum refusio illi monasterio, in quo capitulum celebratur.

In proximo capitulo praesidebit dominus Caelestinus abbas S. Emmerani, qui novissime electus fuit in praesidem Congregationis: in aliis vero eligentur in principio capituli per vota secreta in scriptis praeses et duo visitatores: in hoc quoque proximo capitulo tali modo eligendi erunt[1]; unâque cum praeside eidem praesidere debebunt, directorium habebunt, proponenda proponent, consilia et vota aliorum requirent, atque secundum ea, quae scilicet per maiorem partem suffragiorum ultra medietatem fuerint conclusa et approbata, recessus seu statuta capitularia conficient: et, quod taliter circa observantiam regularem rite et recte statutum fuerit, inviolabiliter observetur ab omnibus, omni excusatione, contradictione et appellatione remotis.

Ipse vero modernus abbas S. Emmerani proximum generale capitulum a[2] monasterio ab eo deputando indicet; futura vero eiusmodi generalia capitula a praeside pro tempore existente, vel, eo non existente, aut legitime impedito, a primo visitatore, congruis temporibus intimari ac convocari debebunt in loco a praecedenti capitulo generali designato.

Qui legitime impediti comparere personaliter non poterunt, constituant (docto prius de eiusmodi legitimo impedimento, traditâque in scripto potestate) procuratorem, sive unum ex aliis abbatibus, sive priorem, aut alium religiosum conventualem, seu monasterii, qui proinde omnibus consultationibus intererit, et inter abbates (ultimo tamen loco) sedeat et votum dabit. Quod si plures sic constituti procuratores adfuerint, is inter eos, sed post omnes abbates, sessionis suffragiique servetur ordo, qui inter abbates constituentes, si adessent, servetur[1].

Omnia et singula monasteria, sive singuli conventus religiosi, Congregationis nostrae conventualem sacerdotem, maiori suffragiorum conventus parte in procuratorem electum, ad capitulum generale ablegabit[2], singulari memoriali instruendum, cui ipsorum nomine tum gravamina tum alia proponenda committentur; qui etiam in punctis consultandis rationes suas pro vel contra proponet, simulque post abbates vel eorum procuratores secundum ordinem professionis locum obtinendo, votum consultivum habeant. Ili missi procuratores e suis quatuor eligere poterunt, qui votum etiam decisivum post abbates supradicto modo habebunt. Cum autem omnes tam abbates quam procuratores, ad locum, in quo capitulum celebrari debebit, convenerint, maiori Sancti Spiritus missâ decantatâ, cui omnes intererunt, sumptoque per singulos sanctissimae Eucharistiae sacramento, accedent ad capitulum; tum praeses, brevi exhortatione factâ, legitimam esse Congregationem, declarabit. In aliis autem agendis, praesertim quoad electionem praesidis et definitorum ferendaque suffragia, observabunt ea, quae iuxta sacrorum canonum dispositionem servanda sunt.

Praeses autem et definitores electi nominabunt et instituent tres causarum auditores, abbates duos et procuratorem conventualem unum, qui temporalem statum monasteriorum examinabunt, summas receptarum et expensarum, creditarum quoque et debitarum pecuniarum cuique monasterio, ex brevibus computorum triennii praecedentis cuiuslibet monasterii quae procuratores iisdem tra-

1 Nempe *duo visitatores* (R. T.).

2 Potius lege *in* pro *a* (R. T.).

1 Forsan *servaretur* (R. T.).

2 Legerem *ablegabunt* (R. T.).

dere tenebuntur, inspicient; et, si quem ipsi auditores excessum in administratione temporalium animadverterint, ad definitores deferent, qui pro bono monasteriorum, prout expedire viderint, super his providebunt.

Definitorum auctoritas tempore dumtaxat capituli generalis durabit; ac tam praeses quam ipsi definitores ac visitatores, non solum quamdiu in officio erunt, sed in perpetuum, ad servandum silentium, statim electi, praestito iuramento, se obstringent.

Protocolla quoque capituli generalis et visitatorum, si praesidis et visitatorum arbitrio asservari ulterius necesse non sit, comburentur; quae vero servanda erunt, ita caute custodientur, ut nullo modo in illorum deveniant manus, quos visitatio et accusatio concernere potest.

§ 2. De praeside Congregationis.

Pro feliciori successu capituli proxime celebrandi, si ita praesidi et visitatoribus videbitur, unus abbas ex aliâ Congregatione Ordinis sancti Benedicti evocandus erit, qui domino abbati S. Emmerani moderno praesidi nostrae Congregationis assideat, primumque locum immediate post eumdem praesidem teneat; successive vero alii omnes abbates iuxta consuetam eorumdem praecedentiam.

Intra triennium quoque, omnia quae per abbates non commode expediri, neque tamen ad capitulum generale differri possunt, ad ipsum praesidem referantur, petendo consilium vel decisionem pro ratione subiectae materiae iuxta tenorem regulae sancti Benedicti et nostras constitutiones.

Ipse autem dominus praeses, vel statim, ponderatis rationibus, per se resolutionem dabit, vel, in casibus dubiis et gravioribus, consilium a visitatoribus, aliisque abbatibus vicinis praerequiret: atque huiusmodi decisiones seu resolutiones domini praesidis, licet ante confirmationem capitularem vim statuti perpetui non habeant, tamen, usquedum causa in proximo capitulo proponatur, sine oppositione vel contradictione observentur.

Libera etiam sit appellatio singulis religiosis, qui a proprio abbate se gravari, et proinde iustam appellandi causam habere credunt, ad dominum praesidem conceditur; eo tamen observato, ut per litteras gravamina proponant, nec nisi vocati personaliter eumdem accedant; item, ut cum religiosâ modestiâ, sine insolenti despectione proprii abbatis, provocationes huiusmodi fiant. Quod si nec a domino praeside iuste iudicatum quispiam censeat, ad capitulum generale, si quidem causa gravaminis sit gravis, et proportionata sit, provocare poterit, et a capitulo generali ad sanctam Sedem Apostolicam, ad quam etiam semper et quandocumque liber patet recursus. Quo facto, omnis processus sit suspensus, et, si pro causarum vel circumstantiarum qualitate provocans huiusmodi in suo monasterio quiete vivere non posse videatur, pro convenienti tempore ad aliud monasterium transferetur per praesidem.

Habeat dominus praeses sigillum speciale Congregationis in manu et custodiâ suâ, quo utetur in expeditione seu communicatione decretorum capitularium, item recessuum seu chartarum visitationis, et si quae alia, non proprio, sed totius Congregationis, vel saltem nomine domini praesidis et visitatorum, expedienda erunt. Asservabit etiam dominus praeses omnia documenta, protocolla, aliaque scripta, quae pro futuris eventibus asservari, ut supra, necesse erit, consignanda post expletum triennium suo successori.

In quem finem in uno monasterio a capitulo nominando archivium constitue-

tur, in quo documenta, quae universam Congregationem concernunt, asservabuntur a duobus vel tribus ab eodem capitulo deputandis.

Insuper necessarium erit aliquale aerarium constituere, in quo singula monasteria proportionatam aliquam collationem pecuniae annuatim faciant, eo fine, ut in primis expensae a visitatoribus in transitu ab uno ad alterum monasterium faciendae, sine novo monasteriorum onere, deinde etiam alia, quae emergentibus casibus nomine Congregationis expendenda erunt, ex hoc communi aerario sumi possint. Atque hoc aerarium sub custodiâ domini praesidis erit, qui cum duobus deputatis illius monasterii, in quo aerarium extiterit, inspectionem et curam debitam habebit, atque singulorum portiones seu taxas (certo anni tempore) recipiet, et, completo triennio suo, de omnibus acceptis et expensis rationem, unâque residuam pecuniam, in capitulo generali deponet, novo praesidi numerandam et committendam, ac custodiendam, ut supra decretum est.

Dominus praeses curabit, a quodam ad id specialiter deputato describi ea quae notatu digna per annum acciderint spectantia ad Congregationem, utpote[1] monasteriorum accessiones, superiorum institutiones, amotiones et depositiones, si quae fiant, et alia negotia magni momenti, quae suscepta per annum vel terminata fuerint; et in alio libro nomina patronorum, benefactorum, et amicorum Congregationis, ac etiam extraordinaria benevolentiae officia ab ipsis recepta, ut de iis successores suos et alios docere possit: quos duos libros ad capitulum generale deferet, patribus exhibendos.

Quolibet triennio praeses Congregationis officium deponet, ita tamen ut sexennio, et amplius, illius officium continuari possit, si ita pro bono Congregationis disponendum capitulo videbitur, dummodo tamen confirmatio fiat per secreta suffragia a duabus ex tribus partibus vocalium in capitulo existentium.

§ 3. De visitatoribus et visitationibus.

Ut visitationes monasteriorum, unde plurimum, tam disciplinae regularis conservatio, quam eorum, quae in capitulis generalibus salubriter constituta sunt, executio pendet, cum auctoritate et fructu fiant, ipse dominus praeses erit ordinarie primus omnium monasteriorum visitator: praeter quem duo alii visitatores eligantur in capitulo generali, quorum unus semper cum domino praeside visitationibus intererit. Si praeses non possit omnia monasteria visitare, disponet cum visitatoribus, quaenam soli visitatores visitare debeant. Monasterium domini praesidis a duobus convisitatoribus visitabitur. In casu, quo, propter aegritudinem vel alia inevitabilia eaque diuturna impedimenta, sive dominus praeses sive alii duo visitatores non possent officio visitationis fungi, per capitulum generale quolibet anno, donec aliud statutum sit in capitulo generali, provisio facienda, et eventualiter alii substituendi sunt, ne res tam salutaris, scilicet visitatio singulorum monasteriorum, omittatur, sed omnino perficiatur et terminetur.

Quod si praeses non adsit cum uno visitatore, neque ipsimet duo visitatores constituti simul adesse possunt in visitatione, adiungetur a praeside, cum consilio visitatorum, uni visitatori socius eius, vir capax, et[1] in statutis faciendis visitatori auxilio esse possit, qui ad silentium servandum, in iis quae ad officium suum pertinent, eo modo quo visitator, adstringetur.

1 Aptius lege *ut puta* (R. T.).

1 Videtur deesse *qui* (R. T.).

Pro primo triennio a proximo capitulo inchoando, visitatio fiet quolibet anno pro maiori Congregationis stabilitate et perfectiore religiosâ disciplinâ introducendâ, quae visitatio annua, an continuis futuris temporibus continuanda sit, vel singulo solummodo triennio posthac instituenda sit, in generali capitulo decernendum erit.

Praeter visitationes communes, particulariter, et ex causâ particulari, unum, alterumve monasterium visitari poterit, ubi tamen, velut in causâ graviori, dominus praeses consilio duorum visitatorum, vel etiam aliorum abbatum vicinorum, uti, nec nisi sufficienter informatus et urgente necessitate ad singularem huiusmodi visitationem procedere debebit. Officium principale, atque obligatio visitatorum iuxta sacros canones, cap. fin. *De stat. monach.*, in eo consistit, ut:

1° De statu monachorum et observantiis regularibus diligenter inquirant, corrigant et reforment, quae, iuxta regulam sancti Benedicti et nostrae Congregationis constitutiones, viderint corrigenda;

2° Ita tamen ut delinquentes monachos per abbatem loci corrigi faciant, eisque iniungi poenitentiam salutarem, vel etiam poenas delictis proportionatas;

3° Ipsi etiam visitatores, monachos, quos contumaces invenerint et rebelles, iuxta modum culpae, regulari censurâ et debitis poenis percellant;

4° Si vero abbates in corrigendis monachis suis iuxta visitatorum mandata inventi fuerint negligentes, moneantur et corripiantur in proximo capitulo generali;

5° Quod si abbas fuerit inventus a visitatoribus nimis negligens aut dilapidator, vel aliàs merito ab officio amovendus, secundum praescripta sanctorum canonum, cap. penult. et fin. *De stat. monach.*, disponendum erit.

Quod si quis ex gravi causâ se iniuste gravatum existimaverit, ad visitatores, ut dictum est, recursum suum habebit, a visitatoribus ad praesidem, et a praeside ad capitulum generale, a capitulo generali ad sanctam Sedem Apostolicam, ad quam etiam semper et quandocumque liber pateat recursus. Casu vero, quo quispiam, vel abbas, vel religiosus, ad alium iudicem, cuiuscumque dignitatis vel qualitatis aut praeeminentiae sit tam ecclesiasticae quam saecularis, appellare praesumpserit, iuxta sacros canones et Summorum Pontificum constitutiones, necnon sacrarum Congregationum decreta, a suis superioribus regularibus puniatur. Tam in visitationibus quam etiam in capitulis triennalibus secretarius adhibendus erit, qui protocolla conficiat, aliaque expediat quae conficienda et expedienda sunt. Is vero de silentio fideliter servando, et, quod sine commissione dominorum visitatorum vel praesidentium nihil expedire nec aliis communicare velit, praestito iuramento se obligabit.

Caput II. — *De unione et communicatione monasteriorum Congregationis Bavaricae.*

§ 1. De mutuis auxiliis et subsidiis.

Quamvis praesens unio et congregatio non tollat, imo intendat et supponat monasteriorum primaevo instituto et sanctae regulae conformem distinctionem et separationem, et non minus in posterum, quam hucusque, singula monasteria singulares redditus, itemque proprios et perpetuos abbates habitura sint, quibus uti tota administratio et dispositio porro commissa, ità eorum officium et obligatio erit, secundum proportionem redditiuum et monasterii constitutionem, tum oeconomiam instituere, tum in suscipiendis conventualibus eo inten-

dere, ut in numero et qualitate personarum eatenus monasteriis sibi commissis prospiciatur, quatenus, aliena subsidia petendo, aliis oneri esse non debeant (in quem finem praeses pro suâ discretione admonebit abbates, quatenus in monasteriis suis tot religiosos habeant, quot, supportatis aliis oneribus, commòde sustentari, ac pro feliciori statu monasteriorum, tam in spiritualibus quam temporalibus, prodesse poterunt); propter casus tamen extraordinarios, qui omni quandoque diligentiâ adhibitâ praecaveri non possunt, posteaquam per Congregationem erectam omnia monasteria quasi in unum corpus coaluerint, omnino oportebit in necessitate mutuis auxiliis et subsidiis succurrere, atque sic fratrem a fratre adiuvari.

Quod praecipue circa personas facile et frequentius necesse erit, si videlicet in uno monasterio non sint satis idonei pro officiis, curâ animarum, instructione aliorum, etc., vel e contra si sint, quibus, vel propter valetudinem vel alias causas emergentes, ad corporis et animae salutem conducere videatur loci mutatio. Hisce casibus omnino succurrendum mutuo, atque unanimiter curandum qualiter tum animae salventur tum monasteria singula in bono statu conserventur. Et quidem ordinarie haec materia ad capitulum generale referenda, ibique communibus consiliis de modo et mediis resolvendum erit. Si tamen periculum in morâ apparebit, dominus praeses cum consilio duorum vel trium abbatum, eorum maxime, de quorum interesse agitur, interim, usque dum in capitulo plenius provideatur, disponere et omni meliori modo quo potest providere debebit. Ad hunc igitur finem, ut, exigente iustâ causâ, religiosorum de uno ad alterum monasterium translatio commode fieri possit, in posterum, omnes, ad novitiatum seu professionem in quocumque nostrae Congregationis monasterio admittendi, se obligabunt expresse, quod à loco professionis ad tempus discedere et in alio monasterio vivere aut functiones iniungendas subire teneantur, quoties id in capitulo generali, vel domino praesidi, sive pro exigentiâ alterius monasterii, sive pro suâ propriâ salute, necessarium videbitur, eo tamen salvo, quod quilibet in monasterio professionis suae semper ius et titulum, item vocem activam et passivam retineat, ad quod etiam regressum, cessante causâ translationis, habebit: neque enim absolute vel in perpetuum aliquis aliò transferetur (nisi forte causa omnino extraordinaria et specialissima id postularet); sed omnes sic translati in visitatione aut capitulo generali se insinuare, et restitutionem ad locum professionis urgere possunt, exaudiendi, si specialis ratio non obstat.

De iis porro, qui hactenus absolute stabilitatem loci professi sunt, sine obligatione ad praedictam translationem, confidimus eos vel ultro in hoc ipsum statutum consensuros, seque praedicto modo obligaturos, vel saltem difficiles non fore, si exigente necessitate aut rationabili causâ ad transitum temporalem de suo ad aliud monasterium requirantur.

§ 2. De communi novitiatu.

Inter occasiones, quibus ab uno monasterio aliis utiliter succurri potest, praecipue videntur circa novitios et novitiatum, ubi frequentes defectus se se hactenus prodiderunt, dum vel alicubi non fuerunt, qui cum debito fervore et scientiâ novitios in solidiori ascesi instruerent et manuducerent, vel novitii singulares aut nimis pauci in uno monasterio non poterant ab aliis separar et in exactiore disciplinâ educari.

Ubi unicum remedium occurrit com-

munia novitiatus, si videlicet novitii in uno, vel, si numerus magnus esset, duobus monasteriis novitiatum subeant, sub idoneo ad hoc munus magistro, ex quocumque monasterio eligendo. Interim, quia aliunde rationabile et necesse est, ut tum novitii constitutionem monasterii, in quo, citra casum et causam specialem, constanter vivendum, tum etiam superiores et conventus mores, indolem et animi propensiones novitiorum, quos in perpetuos confratres et convictores suscipiunt, rite probent et experiantur, primo quidem novitii sive postulantes per duos menses in habitu saeculari, et in monasterio, in quo suscipiendi sunt, manebunt, officiis divinis, aliisque exercitiis regularibus intererunt, cellam in dormitorio occupabunt, et in refectorio communi cum aliis refectionem sument; tum ad monasterium novitiis intruendis deputatum mittentur, in quo instruentur, et annum integrum permanebunt; quo peracto, ad monasterium in quo vota emissuri sunt, revertentur, ibique profitebuntur, si maiori suffragiorum conventus numero approbentur. Quae omnia sic fient, ut (secundum divisionem anni probationis a sancto patre Benedicto in tria tempora, duorum in primis, dein sex, et ultimo quatuor mensium pro trinâ deliberatione et resolutione factam) novitii primam probationem sic perficiant, ut intra illud tempus singulariter in recitatione breviarii et ritibus seu caeremoniis religiosis exterioribus sedulo instruantur; postea, in alterâ probatione circa interiorem hominem, veram vitae spiritualis perfectionem, secundum solida asceseos principia, instruantur; ac deinde, expleto hoc tempore, iuxta praescripta in regulis sancti Benedicti, per reliquum anni spatium exerceantur; et tunc ad proprium monasterium, in quo professionem emissuri sunt, cum litteris testimonialibus et iudicio domini abbatis ac magistri novitiorum revertantur, per aliquod tempus, pro abbatis arbitrio, probandi, quantum in communi novitiatu profecerint, et an satis capaces et idonei sint, qui ad professionem admittantur. Quod si ex causis rationabilibus a maiori parte capituli probatio cuiusdam novitii videatur ultra tempus consuetum extendenda, professio differri eousque poterit, donec novitii mores et genius omnino perfecta sint: praesidi vero desuper debita relatio singulis vicibus dabitur.

Novitii omnes proponentur toti capitulo monasterii illius, in quo erit novitiatus communis probationis tempore, singulis quatuor mensibus examinandi; quo in examine exquiretur, quid quisque in illis reprehensione aut emendatione dignum videtur, unde vel dimissionis seu admissionis possit fieri iudicium: et, ultimo mense communis novitiatus finito, priusquam ad propria monasteria novitii cum litteris remittantur, in capitulo singuli religiosi mentem suam super capacitate et incapacitate eorumdem declarabunt.

Emissâ professione, qui ad studia rhetorices et philosophiae applicandi erunt, statim ad monasterium in hunc finem pro studiis designandum mittentur. Qui vero studiis non applicabuntur, vel sacrae theologiae studio immediate vacare debebunt, prius per annum integrum in proprio monasterio, sub regimine pii patris spiritualis, exercitiis et meditationibus unice applicandi erunt, nisi iustis de causis super hoc abbati, de consensu praesidis et visitatorum, cum aliquibus dispensandum visum fuerit.

Tam in monasterio, ubi novitii instruentur, quam in illo, ubi iuniores professi studio rhetoricae ac philosophiae applicantur, variis in dormitoriis, si

fieri possit, recumbent. Quod multo magis observandum erit, si in eodem monasterio tam novitii quam dicti iuniores professi studiis operam dantes constituerentur; quo in casu, excepto choro et communi refectorio, debita separatio fiet inter novitios et alios. Ad monasterium pro dictis studiis deputatum abbates omnes fratres iisdem studiis applicandos mittere tenebuntur; quorum etiam, utpote iuniorum, piae et religiosae institutioni insuper praeficietur unus pater religiosus, vir gravis, maturus, et pietatis exercitiis prae aliis deditus, qui illos ad exactam sanctae regulae observantiam verbo et exemplo inducat: ex qua eâdem ratione in dicto monasterio, respectu aliorum quoque religiosorum, disciplina, ad maiorem sive novitiorum sive iuniorum professorum aedificationem, exactissime observabitur.

§ 3. De communi studio litterarum.

Ut vero fratres nostri e lectione divinâ maiorem consolationem ac uberiorem fructum accipere et alacrius vitae solitariae labores et exercitia subire valeant, hortamur superiores, ad quos id spectat, ut in studiis philosophiae et theologiae, aliisque disciplinis, quae ad sacrarum litterarum intelligentiam maxime conducunt, suos monachos sedulo exerceant, eisque nullâ in re desint, quae in huiusmodi studiis, maiorum, necnon confratrum nostrorum, praesertim qui sunt de Congregatione S. Mauri, exemplo proficere, ac subinde in rebus suis ad Dei gloriam et animarum profectum possint utiliter occupari. Ad quorum studiorum statum felicem quae sequuntur declaramus observari debere:

Quamvis in vicinis academiis passim extent convictus specialiter pro religiosis ad studia mittendis ordinati, quia tamen in pluribus monasteriis, partim propter defectum mediorum seu sumptuum, qui in huiusmodi convictibus ad magnam quantitatem annuatim excrescunt, partim ob alias causas, non omnes ad publicas academias mitti potuerunt, ideoque non pauci hactenus in suis monasteriis sine sufficienti instructione et profectu litterario detenti, rudes et inhabiles, otii magis quam librorum amatores evaserunt, cum ingenti suo et monasteriorum dispendio: ideo, ut hac in parte per Congregationis nostrae unionem succurratur, in uno vel pluribus monasteriis gymnasia et scholae aperiantur, ubi religiosi in studio rhetorices, in philosophiâ, casibus conscientiae, et materiis theologicis, praesertim illis, quae pro curâ animarum et instructione populi in sanâ et orthodoxâ doctrinâ necessaria sunt, et in aliis similibus, ad sufficientiam erudiantur et educantur[1]:

In quem finem, praeter illud monasterium, iuxta superius dicta, pro studio rhetorices et philosophiae destinandum, aliud constitui debebit pro studiis theologiae scholasticae ac positivae, Sacrae Scripturae et sacrorum canonum, atque linguarum quae ad Sacrae Scripturae intelligentiam conducent. Quod si unum monasterium pro his omnibus studiis modo nominatis nimis angustum foret, duo deputari poterunt, arbitrio capituli, toties quoties necesse videbitur ab uno ad aliud monasterium mutando. Professores sive lectores, ea et[2] magistri tam rhetorices quam philosophiae, sacrae theologiae, sacrorum canonum, et aliorum studiorum praedictorum, assumentur sive ex nostrâ sive ex aliâ nostri Ordinis S. Benedicti Congregatione, nec ab aliâ[3] alterius Ordinis assumi po-

1 Legendum *educentur* (R. T.).

2 Pro *ea et* videtur legendum *uti et* (R. T.).

3 Verba *nec ab aliâ nostri Ordinis sancti Benedicti Congregatione*, huc intrusa in edit Main., delemus (R. T.).

terunt, nisi, de speciali licentiâ sanctae Sedis Apostolicae, ad supplicationem capituli, evocentur. Ut porro religiosi in spiritu propriae vocationis et religiosae disciplinae observantiâ fusius conserventur, ad academias publicas nullus posthac mitti poterit, nisi a capitulo generali, ex iustis causis, pro quovis casu particulari id expresse concedatur.

Quatenus studia memorata in nostrâ Congregatione magis floreant, in monasteriis expresse ad eadem deputatis, et ut sumptus eum in finem faciendi, quantum possibile fuerit, evitentur, qui theologiae moralis studio solummodo applicabuntur, in propriis monasteriis suis remanentes, ibidem lectorem proprium ad hoc deputatum habebunt, qui bis ad minus in hebdomadâ lectiones e theologiâ morali habeat, et ab eodem vel alio unâ vice saltem ex Sacrâ Scripturâ alia lectio habebitur.

Ad supradictorum executionem, magistri seu professores, prae ceteris ad hoc munus idonei, advocandi et assumendi sunt, eisque, uti respective etiam eorum discipulis, per dominos visitatores vel capitulum generale eatenus prospiciendum erit, ut commode, et sine impedimento vel defectu necessariorum, studiis vacare possint. Porro, quia nec fratres studiosi, neque novitii in monasteriis, ubi studium huiusmodi vel communis novitiatus instituitur, sine incommodo et impensis ali possunt, aliqua refusio seu compensatio facienda erit. Et primo quidem curandum est, quantum possibile, ab uno ad alterum monasterium huiusmodi onerum translatio fiat, quatenus mutuam sibi vicem reddendo vicissim in eodem genere compensent. Si quae vero monasteria ad hoc qualificata et satis capacia non sint, ea, pro suis quos ad studia seu novitiatum mittunt, vicissim alios religiosos recipiant, si quidem ita occasio ferat. Sin minus, vel in pecuniâ moderatam aliquam refusionem, maxime si novitii aut confratres studiosi patrimonium vel ab eorum parentibus sive consanguineis subsidia habeant, vel in alio genere, etsi non tunc statim, saltem cum tempore recognitionem praestent. Ubi tamen nec exacta et plena refusio, maxime a monasteriis aliàs penuriâ laborantibus, exigenda, sed, propter commune Ordinis et Congregationis bonum, incommodum et pars expensarum supportanda erunt, eo solum observato, ne unum, alterumve monasterium intolerabiliter gravetur, atque ita aliâ vice impossibilitatem causari, et admissionem tot hospitum iuste recusare possit. Quod tamen arbitrio et iudicio abbatum in capitulo congregatorum committendum, et votis maioribus standum erit. Pro generali regulâ observandum est, ut sumptus pro personis ad bonum commune Congregationis applicatis, ex. gr., pro lectoribus, solvantur ex massâ communi totius Congregationis: pro personis ab uno ad utilitatem alterius monasterii translatis, solvantur a monasterio, in cuius utilitatem talis ordinatio facta fuit: si denique mutatio fiat ob utilitatem ipsius personae, sive monasterii ex quo aliò mittitur, solventur sumptus ab eodem monasterio. Quamvis autem pro tempore in monasteriis nostris commodae accomodationes et habitacula pro studio vel novitiatu communi non extent, sed primum putari[1] debeant, non sine difficultate et temporis morâ; confidimus tamen, consilio et solertiâ dominorum visitatorum, provideri et obtineri posse, ut in maioribus monasteriis aliquibus ad sufficientiam paretur, quod in re tam salutari necessarium erit: utque hoc sine longâ dilatione, sed,

1 Forsan *parari* pro *putari* legendum (R. T.).

quanto citius possibile erit, efficiatur, eorum singulari curae committimus.

Praedicta studia futuris temporibus in aliquo monasterio indicere vel dissolvere, aut etiam aliò transferre, magistros et lectores instituere et amovere extra tempus capituli, gravi aliquâ ratione urgente, possit praeses de consilio visitatorum: ab his tamen minus idoneos removere poterunt visitatores.

Scholastici, post emensum studiorum cursum, in exercitiis regularibus, liberi ab omnibus impedimentis, occupabuntur per annum, sub curâ et moderamine alicuius pii et experti patris.

Lectores autem et magistri sint eâ prudentiâ, maturitate, devotione, pietate et aliis dotibus instructi, ut scientiis cum pietate docendis verbo et exemplo pares sint; novas opiniones, vel etiam parum communes, seu minus tutas ne doceant, Sacrae Scripturae sensum ne detorqueant, sanctorum et doctorum placita in honore habeant, ac in omnibus, et praecipue in his, quae ad munus suum pertinent, superiori suo subiecti sint et obedientes. Nullus alchimiam, astrologiam iudiciariam, aliasque periculosas aut prohibitas artes et disciplinas addiscere, multo minus docere vel exercere audeat. Lectores, qui morum doctrinam tradent, eam, cum de ipsâ Christi lege agitur, ex Scripturis, iuxta patrum consensum expositis, et ex eorumdem patrum traditione hauriant; cum autem de disciplinâ et legibus Ecclesiae, decreta conciliorum, praesertim Tridentini, et Summorum Pontificum consulent et sequantur: qui autem theologiam tractant, omissis inutilibus quaestionibus, materias utiles et necessarias ex Scripturâ et Traditionis fundamentis explicare studeant.

Nullus etiam scripta[1] sua vel aliena, seu libros a se aut ab aliis factos, praelo committere aut publicare, vel, quae fuerint a se inventa, in aere incidenda tradere, aut aliàs in publicum evulgare possit, sine expressâ in scriptis licentiâ proprii abbatis et capituli, vel praesidis, et eorum ad quos spectat.

Exercitiis communibus aderunt semper scholares, nisi a quibusdam fuerint, quod maxime decet in favorem studiorum, exempti; sed ab officiis divinis nusquam diebus dominicis et festis cum eis dispensabitur, nusquam etiam ab oratione mentali, maiori sacro, et vesperis: sic enim operam dabunt comparandis scientiis, ut praecipuum eorum studium sit ad virtutem et perfectionem status monastici contendere.

Caput III. — *De particulari monasteriorum gubernatione.*

§ 1. De abbate, et quae eidem observanda sunt.

Gubernatio et potestas, quae abbatibus tum per sacram regulam tum sacros canones respectu suorum religiosorum ipsiusque monasterii in spiritualibus et temporalibus datur, per Congregationis erectionem non minuenda; simul autem eò intendendum erit, ut potestatem seu officium rite secundum sacram regulam et sacros canones exerceant pro suâ et subditorum salute, commissique monasterii emolumento. Suppositis igitur, nec repetitis, quae sanctus Pater noster (cuius regulam in omnibus observare intendimus) in abbate requirit, cap. II, *Qualis debeat esse abbas*, etc., attendendum in primis erit, ut electio abbatis legitime et canonice fiat iuxta praescriptum eiusdem regulae et iuris communis dispositionem, quae in eiusmodi electionibus abbatum deinceps omnino servanda erit.

Quod si innotescat aliquem precibus aut persuasionibus per seipsum vel per alium eligentes sollicitasse, talis hoc ipso pro indigno iudicandus, neque electio

1 Male edit. Main. habet *scriptura* (R. T.).

talis confirmanda, sed cassanda sit. Electus legitime non tantum confirmationem a sanctâ Sede Apostolicâ petet, ratione monasteriorum horum, quae taxantur in libris Camerae Apostolicae, sed et a reverendissimis episcopis locorum, quoad reliqua quae hactenus ab eisdem eiusmodi confirmationem petere consueverunt. Quod si in casu particulari a quodam reverendissimo episcopo, cui a sanctâ Sede Apostolicâ ius confirmandi abbatem addictum fuit, eadem confirmatio per neoelectum abbatem obligationi suae conformiter petita denegaretur, ipse abbas ab huiusmodi denegatâ confirmatione appellare poterit ad sanctam Sedem Apostolicam pro eiusmodi confirmationis et benedictionis gratiâ impetrandâ.

Confirmatione praeviâ obtentâ, sic confirmatus abbas plenam sui monasterii administrationem eatenus consequetur, ut tamen in certis quibusdam casibus, partim in iure expressis, partim in consuetudine aut singulari ratione fundatis, consensum sui conventus, idest maioris partis eorum qui commode ad capitulum venire possunt, requirere et obtinere debeat. In specie ad alienationem bonorum immobilium, sacrae et pretiosae supellectilis, reliquiarum, vel antiquitatum magni momenti, scripturarum et documentorum monasterii, etc., sive talis alienatio fiat per venditionem, sive per transactionem, aut permutationem, aliquo[1] modo per sacros canones et constitutiones apostolicas inter alienationes prohibitas numerato.

Praeterea consensus requirendus est ad debitorum in magnâ summâ contractionem, monasterii novis censibus anniversariis aliisque gravibus et perpetuis obligationibus onerationem, quibus accensentur nova aedificia, unde monasterii depauperatio, ipsique conventui defectus necessariorum sequi posset: hoc insuper observato, ut, quandocumque de alienatione vel obligatione per sacros canones et constitutiones apostolicas interdictâ agetur, etiam beneplacitum Sedis Apostolicae desuper obtineatur.

Insuper etiam cum consensu conventus expediendae sunt praesentationes ad parochias vel beneficia, si quidem iuspatronatus non ad abbatem solum, sed communiter ad monasterium spectat. Item concessionem tituli mensae, sicut etiam admissio novitiorum ad professionem, etc. Alia minoris momenti negotia, unde tamen periculum vel incommodum monasterio sequi posset, cum consilio conventus expedienda sunt, et id quod utilius iudicatum fuerit ex praescripto sanctae regulae resolvi debebit. Et quidem, si causa gravis et periculosa, etiamsi ex iis quae de iure consensum requirunt non sit, tamen conformiter sanctae regulae tota congregatio monasterii convocanda et singulorum consilia audienda sunt, quia saepe Deus iuniori revelat, quod melius est. Causae vero leviores rectius inter paucos, idest cum patribus senioribus consulantur; cuiusmodi censentur (nisi extraordinaria ratio dubitandi vel laudabilis consuetudo aliud suadeat) novitiorum ad monasterium susceptio, fratrum ad sacros ordines admissio, etc. Graviores quoque excessus cum consilio seniorum emendentur et puniantur, nisi delictum occultum, vel alia rationabilis causa sit et abbatem moveat suâ auctoritate sine morâ vel aliorum praescitu procedere. Singulariter observandum atque abbatibus nostrae Congregationis cavendum erit, ne reditus monasterii immodice in superfluos famulos vel equos, item splendida convivia, recreationes, vel aliâs ad luxum et fastum expendantur. Unde

1 Forsan *alioque* pro *aliquo* legend. (R. T.)

cavendum erit abbatibus ne famulos saeculares potius ad splendorem et populorum respectum superfluum sibi conciliandum, quam ad necessarium servitium habeant. Quare, ut in terminis debitae necessitatis et decentiae persistant, de his in capitulo rationem reddant. Tales vero famulos suscipiant, qui sint bonae indolis, eamque morum honestatem praeseferentes, ut illorum christiana modestia omnibus sit manifesta, nullamque vanitatis ansam in vestitu, capillaturâ et in conversatione suâ praebeant, habitu incedant modesto, nullo modo versicolorato, non aleae aut vino vel potationibus dediti, neque aliis similiter exceptis obnoxii.

Extra monasterium existentes, et sub itinere constituti domini abbates semper socium religiosum secum habeant, si commode fieri potest; reliquis vero religiosis saltem frater laicus, aut, si domino abbati in casu particulari ita visum fuerit, famulus honestus pro comite adiungatur.

Cubicula abbatum universim sint munda, et, sicut servos Dei decet, modeste disposita, atque piis imaginibus exornata, exclusis profanis tam imaginibus quam aliis ornamentis excessivis sericis et similibus.

Unicuique abbati permittitur, ut, si redditus monasterii id patiatur, unum currum habeat, qui tamen non sit deauratus, neque ex serico compactus, plures etiam equos non alat, quam pro ipsius et monasterii necessitatibus requiruntur.

Universim redditus monasterii, habitâ ratione paupertatis religiosae, prudenter et moderate in necessitates monasterii et conventus et in eleemosynas dispensentur; si quid abundat, in futuros casus et necessitates, sive proprii, sive aliorum Congregationis nostrae monasteriorium, asserventur. Deinde quod per sacros canones, cap. *Cum ad monasterium, de statu monachorum*, saluhriter constitutum habetur, ut abbas, cui omnes in omnibus reverenter obediant, quanto frequentius poterit, sit cum fratribus in conventu, vigilem curam et diligentem sollicitudinem gerens de omnibus, etc., maxime de choro et mensâ intelligendum et observandum est, ut scilicet abbates omnino festivis, sed aliis quoque diebus, quantum commode poterunt, ad solatium et aedificationem suorum, cum iisdem chorum et mensam regularem frequentent. Licebit proinde etiam hospites, habitâ consideratione personarum et circumstantiarum, non solum religiosos et clericos, sed etiam saeculares quandoque ad refectorium ad mensam regularem ducere, si quidem tales sint, ut per eos incommodum conventui ex protractione seu dilatione refectionis, neque dispendium disciplinae regularis quoad silentium et lectionem ad mensam secuturum sit; qua in re illud quoque observandum est, ut, in diebus ieiunii et abstinentiae, nullum aliud obsonium hospitibus apponatur, nisi quod iuxta sanctam regulam et has constitutiones ipsis religiosis comedere conceditur.

Hospitalitas quemadmodum in sacrâ scripturâ laudatur, ita exercenda est cum eâ moderatione, ut in prodigalitatis vitium non transeat. Hinc omnem excessum, qui intuitu hospitalitatis fieri posset, diligenti circumspectione visitatores a nostris monasteriis eliminabunt, cum id minime ad aedificationem cedat, et e contrario potius scandalum generet. Pro cuiusque igitur hospitis qualitate id tantum in mensâ apponatur, quod ad decentem et moderatam refectionem, sublatâ omni superfluitate et abusu, necesse fuerit.

In cubilibus hospitum omnis excessus, sive in ornatu serico et aliis similibus apparatibus, prorsus evitetur, ut religiosa simplicitas cum modestiâ decenti conspiciatur, neque ad mensam vasa aurea vel candelabra argentea eisdem apponantur, nisi forte aliqui calices, uti et cochlearia cum furcinulis argentea quidem, non tamen deaurata apponenda videantur. In usu horum et in expensis intuitu hospitalitatis faciendis, id specialiter considerandum venit ut scandalum saecularibus non praebeatur, omniaque in simplicitate paupertatis religiosae cum sincerâ charitate praestentur. Quae vero ex annuis redditibus monasteriorum supersunt, utiliter impendentur, tum in usum pauperum, tum in supportandis oneribus nostrae Congregationis, et ad subveniendum congrue eiusdem communibus et singulorum monasteriorum futuris necessitatibus. Inter communia Congregationis onera computantur expensae in causâ visitationum, pro novitiis, pro studiis communibus, et aliis similibus ad religiosam disciplinam solide stabiliendam spectantibus. Eleemosynae, quae pauperibus mulieribus petentibus largiendae sunt, fiant a ianitore in pecuniâ aut pane, iuxta aequitatis rationem. Caveatur vero ut neque istis neque nobilibus feminis (quibus clausuram monasterii nullo modo ingredi liceat) in monasterio etiam extra clausuram, neque in propinquâ domo, aut alibi, prandium vel aliud eiusmodi, nisi ex gravi et honestâ causâ, et semoto omni scandalo, concedatur.

§ 2. De priore et subpriore.

Singuli abbates eligant et constituant sibi priorem, virum probatum, qui decimum quintum professionis suae annum saltem expleverit (auditis prius conventualium consiliis), qui abbatis vices in conventu suppleat, semperque in choro et mensâ et dormitorio cum fratribus sit, disciplinae regulari unice invigilet, atque in iis, quae divinum cultum, pietatem et spiritualem profectum spectant, tum exemplo praeeat, tum verbis et admonitionibus seu correctionibus ceteros edoceat ac dirigat.

Summopere caveat, ne, per suam conniventiam vel dispensationem, disciplinae regularis relaxatio fiat, sed omnia, quae vel per Congregationem, vel proprium abbatem ordinata, aut moribus aut usu bene introducta sunt, debitâ observantiâ custodiat, tam absente quam praesente abbate.

Singulis septimanis semel, aut, si opus, saepius capitulum habeat, in qua leviores culpae, quas ad abbatem deferri non oportet, per ipsum corrigantur, iniunctâ delinquentibus pro qualitate culparum poenitentiâ salutari.

Patri priori ordinarie adiungendus est superior, qui proximum post priorem locum in monasterio habeat, pro vero superiore semper habendus et respiciendus, quamvis, praesente in clausurâ nec impedito in suâ functione patre priore, ad praecavendam confusionem, iurisdictione et potestate iubendi aut corrigendi non uti, sed ipse quoque patri priori parere debeat. Absente vero, vel per aegritudinem aliâve ex causâ impedito priore, eius officium in omnibus maxime repentinis emergentibus, quae dilationem non patiuntur, per patrem superiorem suppleantur.

§ 3. De ceteris officialibus et oeconomis monasteriorum.

Œconomia monasteriorum, quatenus decenter fieri potest, administretur per religiosos, qui ad hoc idonei atque in spiritu fundati sint, ut animarum periculum iuste timeri non debeat, atque pro differentiâ locorum et multitudine laborum, unus vel plures, quos abbas elegerit, granario, culinae, cellae vinariae vel cerevisariae praeficiantur.

Officiales isti seu oeconomi festivis

diebus omnino, et aliis diebus quantum per functiones officii licet, chorum aliaque spiritualia exercitia cum ceteris frequentent; neque enim ex hoc quod huiusmodi officiis exterioribus praepositi, sed praecipue quatenus iuste impediuntur, exempti sunt. Quod quia pro diversâ constitutione monasteriorum omnino inaequaliter accidit, non licebit ab uno ad alterum monasterium argumentari; uti nec generale aliquid statui potest; sed, consideratis circumstantiis, per visitatores et abbatem loci determinandum erit, tum quae officia religionis committenda, et quot officiales necessarii, tum qui et quatenus a choro eximendi sint.

Duos saltem oeconomos, seu cellerarium et depositarium, quilibet abbas instituere tenebitur, quorum alter accipiat omnes redditus monasterii, alter expendat; quos instituet ex consilio et consensu seniorum, sine quo nec poterit amovere

In corrigendis quoque graviter delinquentibus, prioris et seniorum abbas consilio utatur, sicut regula praecipit.

Rationes de datis et acceptis non conficiat abbas, sed cellerarius et depositarius, qui quolibet mense coram abbate et senioribus totum monasterii statum in temporalibus, receptis et expensis factis exhibebunt. Singulis autem annis in fine decembris computata generalia reddituum, receptarum et expensarum coram iisdem exhibebunt, et suae administrationis rationem reddent.

Consultum videtur officia tam prioris quam subprioris et aliorum officialium non esse perpetua, sed post aliquot annos (nisi specialis causa necessitatis vel utilitatis monasterii aliud postulat, et ad id generalis capituli consensus accedat) mutationem fieri, quatenus tum illi, qui huiusmodi functionibus diutius distracti sunt, occasionem sese recolligendi habere, tum alii quoque secundum qualitates et merita sua ad honores et officia ista aspirare possint. Quem in finem tam prior quam subprior cuiuslibet monasterii, elapso triennio, per annum ad minus ab omni officio liberi permaneant.

Ut vero haec mutatio commode sine ullâ ignominiâ vel praesumptione culpae fieri possit, generale statutum sit, ut omnes officiales singulis annis ad initium Quadragesimae ultro sua officia resignent, expectaturi resolutionem a suo domino abbate, an resignationem talem acceptare, an vero ad annum sequentem rursus propria officia iisdem committere velit.

§ 4. De monitore.

In singulis monasteriis eligatur a conventu aliquis ex senioribus religiosis monitor, vir maturus et discretus, qui ad omnem in spiritualibus et temporalibus utilitatem diligenter attendat, et, si quid vel corrigendum et utiliter ordinandum agnoscat, confidenter et ex officio dominum abbatem moneat. Praecipue vero officium monitoris in eo consistet, ut omnes de conventu, qui forte per se ipsos accessum ad abbatem non habeant, aut quocumque respectu aliqua denuntiare formidant, per ipsum monitorem tuto et secrete etiam non nominatâ suâ personâ, si ita pateant[1], aperire ac significare possint, quae aliàs cum dispendio monasterii et disciplinae regularis superiores laterent.

Curabit autem monitor, utpote vir maturus et discretus (qualis, ut praedictum, pro monitore eligendus est), inutiles querelas aut murmura sopire, et saniora consilia suggerere; e contra quae rationabilia et tanti momenti iudicabit, ut abbas merito monendus videatur, sive materia ipsum dominum abbatem, sive

1 Videtur legendum *petant* vel simile (R. T.)

quemcumque alium concernat, libere secundum exigentiam officii sui, cum debitâ tamen modestiâ et respectu, moneat, et, si opus urgeat, aut denique si effectus non sequatur, domino praesidi vel visitatori pro rei momento et exigentiâ denunciet.

CAPUT IV. — *De divino officio et spiritualibus exercitiis.*

§ 1. De choro et horis canonicis. Cum nostra professio nos Dei laudibus celebrandis addicat, alia omnia ita ordinanda sunt ut officium divinum in choro, nunquam intermittatur, nec in particulari quispiam, sine speciali causâ et licentiâ, a choro se subducat, ut paulo ante de officialibus constitutum est.

Horae canonicae secundum breviarium benedictino-monasticum auctoritate Pauli V editum et ab Urbano VIII ad correctionem breviarii romani recognitum, missae vero, aliaque in hebdomadâ sanctâ, vel aliâs consueta officia et caeremoniae secundum formam romanam et calendarium dioecesanum peragantur.

Festa nova ex praecepto Summorum Pontificum ordinata, inter quae Ss. Angelorum Custodum cum octavâ observentur et celebrentur in omnibus monasteriis nostrae Congregationis; similiter festa Ordinis auctoritate apostolicâ approbata et celebrari concessa; festum autem Commemorationis S. P. N. Benedicti XI iulii sine octavâ; tum et festa dioecesana, etc., pro quavis dioecesi, de apostolicorum decretorum ordinatione et praecepto observanda.

Pariter sub ritu duplicis secundae classis, festa S. Henrici ducis Bavariae et imperatoris, necnon S. Cunegundae Augustae et ducissae Bavariae celebrabuntur.

Ex singulari gratitudinis obligatione, XXVI augusti, quo die Congregatio haec nostra erecta est, pro felici conservatione et regimine sanctissimi domini nostri Innocentii Papae XI solemne sacrum de Spiritu Sancto, et post mortem, quem Deus diu servet incolumen, pro animâ eiusdem anniversarium perpetuum in omnibus Congregationis nostrae monasteriis celebrabimus.

Officia minora B. Virginis et Defunctorum, item psalmi graduales et poenitentiales, sicut etiam litaniae in choro dicendae sunt quando et quoties in rubricis breviarii notatur et ordinatur. Ipsum vero officium beatissimae Virginis, seu cursus marianus, quando non dicitur, secundum laudabilem consuetudinem, cessante impedimento, quotidie ab omnibus privatim, vel saltem a fratribus iunioribus communiter, secundum ordinem abbatis, in capitulo, aliove loco idoneo, recitetur.

Ceterum in cantu et psalmodiâ, pro maiore vel minore celebritate festorum, ea differentia servanda, ut in praecipuis festivitatibus SS. Trinitatis, Nativitatis et Epiphaniae Domini, Paschatis, Pentecostes, Assumptionis Beatissimae Virginis, Omnium Sanctorum, Ss. Angelorum Custostum, S. Benedicti, Patrocinii, et Dedicationis Ecclesiae, laudes integre, uti etiam hymnus ambrosianus, item Prima cantu chorali, secundum tonos antiphonarum, cantentur.

In solemnitate SS. Corporis Christi, et per octavam venerabili Sacramento publice exposito, missae et vesperae solemniter decantentur; similiter Tertia, vel, in diebus ieiunii, Sexta, ultra[1] nimirum immediate summum officium missae antecedit, semper cantanda est sicut et Vesperae per totum annum, itemque Completorium, quando officium Beatae Virginis non subiungitur. Aliae horae psallendo persolvi possunt, cum gravitate tamen et distincte, pausis rite servatis.

1 Comma istud corrigat lector actus (R. T.).

Circa horam celebrandi in choro matutini, observabitur ut mediâ nocte matutinum celebretur.

Cum vero in quibusdam monasteriis nostrae Congregationis ex quadam necessitate propter peregrinorum summo mane occurrentium frequentiam, in aliis ex longâ consuetudine, introductum sit matutinum mane circa horam quartam peragere, licebit continuare hunc morem, donec per dominos visitatores aut capitulum generale rationes examinentur, et quid, vel intuitu causae singularis, vel intuitu omnimodae uniformitatis quantum possibile in totâ Congregatione introducendae, agendum sit, determinetur.

§ 2. De fervore spiritus, meditationibus quotidianis, et recollectione annuâ.

Cum, ad excitandum in nobis fervorem spiritus, sit praesens idemque efficacissimum motivum recordatio obligationis ad perfectionem contendendi ex emissione votorum contractae, ut ea efficacius ad memoriam revocetur, hortamur in Domino omnes tam abbates quam reliquos monachos, ut singulis annis faciant solemnem votorum renovationem in solemnitate Ss. Angelorum Custodum, ad quam per ieiunium et alia exercitia spiritualia in pervigilio ipsius festivitatis se praeparabunt.

Ad reformationem interioris hominis et spiritualem profectum apprime necessaria est frequens per devotas meditationes recollectio; ideo in omnibus monasteriis tam quotidianas meditationes quam singularem quolibet anno recollectionem, per spiritualia, ut vocantur, exercitia, per octo dies ad minus, introduci et diligentissime observari statuimus.

In primis igitur mane a mediâ sextâ usque ad horam sextam quotidie sit meditatio, sive in cellis, sive, propter frigus hyemale, in musaeo.

Deinde sub meridiem, antequam ad prandium accedatur, brevior per quadrantem horae recollectio, sive examen particulare; et rursus ad vesperam, antequam cubitum concedatur, examen seu discussio conscientiae instituatur, sine ullâ dispensatione. Quo tempore prior vel subprior diligenter visitent et attendant, ne ullus a sacris istis exercitiis se subducat.

Insuper extraordinaria et maior recollectio per annua antedicta exercitia (quorum maximam utilitatem et fructum passim experientia demonstrat) a nullo etiam ipso abbate praetermittenda: sed ad hoc sanctum opus certum et congruum tempus per abbatem singulis annis determinetur. Visitatores vero in suae visitationis decursu invigilabunt, ut hoc statutum observetur.

Constituti in exercitiis spiritualibus, matutinis horis, maiori missae, et vesperis intererunt, et reliquo tempore solitariam in suis cellis vitam agent et contemplationi, atque illis pro recollectione spiritus praescriptis vacent; in fine autem confessionem generalem annuam faciant.

Insuper, quia plerumque corpus quod corrumpitur aggravat animam, ac nonnullos fratrum nostrorum, in externis negotiis occupatos, variae gravesque curae distrahunt et turbant, unde fervorem spiritus languescere saepe contingit: abbas de consensu praesidis permittet iis, quibus et quando iudicaverit, secedere ad cellas in hunc finem praeparatas, ut illic per definitum sibi tempus liberi ab omni commercio rerum humanarum se totos divinis tradant, exercitio sanctae contemplationis et operibus poenitentiae mentem reficiant, instaurentque animae vires, quatenus ad subeundos pro Dei gloriâ et Congregationis bono solitos labores, renovati spiritu mentis suae, et induti

virtute ex alto, ferventius prodire valeant.

Sacrum tempus Quadragesimae eâ puritate, quam sanctus pater Benedictus exposcit, pro modulo transigere satagent fratres nostri, atque in eum finem abbas uniuscuiusque monasterii, congregatis omnibus in capitulo feriâ IV Cinerum, et lecto capitulo regulae XLIX, quod incipit *Licet omni tempore*, breviter eos hortabitur, ut disciplinam monasticam religiosius observare, in patientiae operibus strenue sese exercere, et sancta proposita ferventius innovari studeant.

Sacerdotes ad sacramentum confessionis saltem bis in hebdomadâ, et alii non sacerdotes semel, qui singulis diebus dominicis et festis tam de praecepto quam maioribus Ordinis ad sacram synaxim accedant.

§ 3. De lectione spirituali.

Per devotam librorum spiritualium lectionem materia paranda, et animus ad pias cogitationes et contemplationes disponendus est. Unde in primis providendum, ut singuli libros asceticos et pios ad sufficientiam habeant, maxime autem Sacram Scripturam.

Legendum in primis aliquid ex huiusmodi libris vel libellis ante meditationem, item priusquam chorum et maxime antequam sacerdotes ad celebrationem missae accedant. Communis autem lectio spiritualis, omni die, ab horâ quartâ usque ad quintam vespertinam, instituenda, ubi omnes, in summo silentio et quiete, librorum spiritualium lectioni vacabunt: utque hoc certo servetur, superiores diligenter visitabunt et invigilabunt.

Publicae insuper lectiones spirituales, more in pluribus monasteriis iam recepto, ut scilicet ante horam completorii, omnibus fratribus sive in choro sive in alio loco opportuno convenientibus, ab uno lectore, per quadrantem circiter horae, collationes uti antiquitus nominantur, idest ex libro singulariter devoto, pro aedificatione ac recollectione audientium, quidpiam legatur, continuari, vel, ubi in usu non sunt, introduci omnino debent, et nunquam propter ullam causam praetermitti.

Ad mensam quoque in refectorio non libri profani et curiosi, sed devoti et salutares, unde audientes spiritualem, etiam dum corpus cibis reficiunt, animae refectionem haurire possint, legendi sunt.

Qualibet die dominicâ legatur aliquid de regulâ sancti patris Benedicti, cuius observantiam per nostram Congregationem et has constitutiones praecipue intendimus.

Caput V. — *De perfecta votorum substantialium observantiâ.*

§ 1. De custodiâ castitatis et clausurae.

Ea in hoc genere cura et custodia adhibenda est, ut omnes occasiones, etiam remotiores, et quidquid scandalum vel malam apud alios suspicionem parere posset, accurate praecaveatur et abscindatur. Qua de causâ prius in primis clausura monasterii, de qua singularem curam pater prior habebit, eatenus custodienda, ut nulli saecularium accessus pateat, vel, ubi iusta necessitas postulat viros (feminis semper exclusis) saeculares admitti, v. g., opifices, id nonnisi cum praescitu et licentiâ abbatis vel patris prioris fiat.

In huius exactae custodiae finem, ostiarius clavem sub prandio et coenâ, occlusâ diligenter portâ, apud praesidentem in mensam deponat, ut interim nemini accessus pateat.

Multo minus aliquis conventualis clausuram egrediatur sine simili licentiâ, eâque vel speciali in casibus et causis specialibus, vel generali officialibus pro exigentiâ officiorum concedendâ: haec ipsa tamen nulli indefinite, sed limitate

vel ad certas horas concedenda est, idque non sine socio religioso, aut, in casu quodam forte extraordinario, saltem famulo adiuncto.

Praeterea, quod in sanctâ regulâ cautum habetur, ut ea, quae extra monasterium vel clausuram visa vel audita sunt per officiales et quoscumque non referantur ad conventum, etc., debitâ observantiâ custodiatur, ita quidem, ut de materiâ ullatenus scandalosâ, vel quae pravos animorum affectus, suspiciones, murmurationes, aut etiam inutiles distractiones, et in spiritualibus turbationes causare possunt, in conventu referre aut recensere non liceat.

Cavendum insuper et occasiones amputandae sunt, ne religiosi cum feminis familiaritatem, conversationem aut communicationem habeant, nisi praecise quatenus iusta et nota necessitatis vel utilitatis causa, officialibus, et quandoque in aliis, iudicio superiorum, quorum licentia specialiter et expresse hoc casu requirenda est, indubie exigit. Et nihilominus custodito, ut, quicumque quacumque ex causâ vel licentiâ ad colloquium feminarum in publicum admittitur, nonnisi cum religiosâ modestiâ et gravitate cum iisdem conversetur, neque ultra tempus, locum et modum praescriptum cum eisdem conversetur. Si quem in hoc genere incautum aut ullo modo scandalosum abbas aut visitatores invenerint, eum vel ab officio amoveant, vel in posterum nunquam amplius ad similem occasionem vel conversationem admittant.

§ 2. De abdicatione proprietatis.

Proprietatis vitium (uti merito a sancto patre nostro appellatur) a monasteriis nostris eliminandum est, ne quisquam in re temporali quacumque ullum dominium vel ius qualecumque, utpote cuius omnino in singulari incapax est, sibi imaginetur et fingat, neque etiam talem affectum ad rem quamcumque concipiat, quin eam ad nutum superiorum sine ullâ contradictione vel murmuratione dimittere sit paratus.

Si quidquam singulariter uni vel alteri per amicos mittatur, vel quacumque ratione obveniat, id recte superioribus offeratur, vel domino abbati, vel patri priori, pro qualitate et quantitate rei: qui superiores talia ad usum revocabilem ei, cui destinata sunt, si rationabile videtur, concedere possunt, sed non debent. Imo si taliter oblata fuerint pretiosa et superflua, et magis, si singularitatem vel difformitatem in conventu introducent, nullo modo concedi debent.

Esculenta et poculenta ad commune refectorium deferri debent, si quidem raro et moderate quidpiam offeratur; secus inhibendae, nec acceptandae sunt tales oblationes.

Nullus in conventu pecuniam ullam detineat, sed delinquentes in hoc genere, etiam pro modicâ et minimâ quantitate, congruis poenitentiis puniantur.

Officiales, qui pro exigentiâ suorum officiorum pecunias detinere ac dispensare debent, in hoc iuxta voluntatem abbatis agant, nec sibi particulariter sine praescitu et licentiâ eiusdem quidpiam applicent, vel aliter expendant, quam ex iniuncto officio vel iussione abbatis debent.

Habeat pater prior capsam aliquam et moderatum aerarium, in quod pecuniae conventualibus oblatae reponantur, liceatque patri priori talia conventualium oblata pro ipsorum monachorum indigentiis aut pro necessitatibus discrete dispensare, sine tamen ullâ obligatione aut iure quaesito illi, cui oblata sunt. Ipse vero pater prior teneatur singulis annis dare rationem domino abbati de omnibus ad aerarium conventus acceptis

et expensis. Neque tamen id, quod finito anno ultra expensas restabit, statim eidem tradere debet, sed proportionatam quantitatem pro exigentiâ futurarum expensarum in manibus et capsâ suâ retinere potest; quod vero abundat, domino abbati tradatur in usum et utilitatem monasterii erogandum.

Ut vero proprietatis vitium, non solum in pecuniis, sed in omnibus etiam aliis rebus extirpetur et[1] praecaveatur, singulis annis, cum schedulâ quadragesimali bonorum operum ex praescripto regulae ad initium Quadragesimae afferendâ, dent singuli aliam schedulam seu designationem omnium rerum quas ad usum quisque suum in cellâ vel aliàs retinet, quatenus unusquisque in conscientiâ securus esse possit, nihil se, insciis superioribus, detinere.

§ 3. De obedientiâ et reverentiâ superioribus exhibenda.

Proprium et principale requisitum vitae et status regularis est obedientia, quam pro merito toties commendat et inculcat sancta regula nostra, ab omnibus proinde, qui nomen et meritum viri religiosi desiderant, sancte observanda. Et quidquid a dominis abbatibus, ceterisque nostrae Congregationis superioribus iubetur, quod illicitum et regulae seu instituto contrarium non est, sine contradictione et murmuratione implendum erit.

Si quid iniungatur, quod difficile, aut supra vires vel qualitates suas esse videretur, v. g., si quis officium per religiosos administrari solitum suscipere, si docere, concionari, etc., iubeatur, licebit quidem modeste se excusare, et rationes in contrarium allegare, attamen pertinaciter iudicio suo insistere non licet, sed, si auditis rationibus huiusmodi superior in suâ iussione persistat, religiosus subditus non suam, sed superiorum voluntatem sequatur, et confisus de adiutorio Dei obediat.

[1] Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

Singulariter et sub gravi poenâ prohibitum sit, ne quis cum abbate vel priore suo et aliis superioribus proterve contendere, vel nullo modo eos, quos vice vel nomine Christi sibi praepositos scit, verbis aut signis quibuscumque despicere vel iniuriare praesumat. Sed si quis causam etiam iustam contradicendi, vel mandatis superiorum se opponendi, habere putat, eam modeste sine expostulatione proponat, quam utique superiores prudenter secum ponderabunt, et, quatenus iustum et expediens videbitur, deferent et condescendent. Si hoc non fiat, adeoque religiosus quicumque iniuste se opponi[1] et gravari iudicet, salutare appellationis remedium conceditur, servato tamen iuris et instantiarum ordine, tum debito moderamine et modestiâ religiosâ. Nimirum, si quis a patre priore se iniuste privatum vel alio modo gravatum putat, ad dominum abbatem quidem libere appellare potest, uti semper omnibus in quacumque causâ liber accessus ad eumdem patere debet; attamen nullus tunc statim quando corripitur, quasi stante pede in vocem appellationis erumpat, quod sine despectione immediati superioris haud fieret; sed correctiones, vel etiam poenitentiae dictationem, in religiosâ humilitate excipiat, primosque et praecipites animi motus tunc coërceat; intervallo autem, ubi, animo serenato et deliberatione prudenti praehabitâ, appellationem necessariam iudicat, dominum abbatem adeat, prius tamen a priore et more consueto licentiâ petitâ. Ab abbate fiet appellatio ad visitatores, a visitatoribus ad praesidem, et ab hoc ad capitulum, a capitulo vero immediate ad sanctam Sedem Apostolicam, ad quam etiam semper et quandocumque liber pateat accessus.

[1] Forsan quid aliud pro *opponi* legendum; ex. g., *opprimi*, vel simile (R. T.).

Caput. VI. — *De temporis per totam diem distributione.*

§ 1. De temporis diei distributione. Ut otiositas, quae religiosis animabus maxime inimica et infesta est, in monasteriis nostrae Congregationis locum et tempus nullum inveniat, singulis totius diei horis certae occupationes assignantur, quas stricte observari, curae superiorum, maxime patris prioris in conventu semper praesentis, committitur et iniungitur, nimirum:

Horâ constitutâ excitentur fratres ad matutinum. Ubi matutinum mediâ nocte celebrandum erit, horâ quintâ excitatio fiat.

Mediâ sextâ, usque ad sextam completam, meditationi matutinae sedulo omnes incumbent. Quadrante post sextam, dato brevi signo campanae, in choro Prima persolvenda erit.

Modica temporis intervalla, quae inter matutinum et meditationem, item inter hanc et Primam intercedunt, partim corporis necessitatibus, partim singulari devotioni ac precibus matutinis destinata sunt.

Post Primam in choro persolutam et capitulum finitum, usque ad summum officium, patres seu sacerdotes missas celebrabunt. In celebrando vero, quantum fieri potest, servetur ordo per determinationem horae vel temporis certi, quo quilibet sacerdos celebrare debeat, itaut una missa post alteram habeatur, quatenus devoti fideles in ecclesiam venientes, omni tempore sacrum audire possint, praeviâ et subsequente debitâ praeparatione et recollectione. De reliquo, seu theologicis seu casuisticis, seu, pro qualitate personarum, aliis studiis, secundum dispositionem superiorum, vacandum erit.

Mediâ nonâ, vel, in diebus ieiuniorum, horâ nonâ signum dabitur ad officium summum, et horas duas canonicas ante et post illud, modo ante dicto, persolvendas.

Tertio quadrante[1] decimam, vel, in diebus ieiunii, ante undecimam, recollectio particularis, seu, ut vocant, examen particulare, dato hoc signo, fiet. Deinde ad mensam seu refectorium eundum, servato semper silentio extra horas specialiter colloquio et recreationi deputatas. Refectione factâ, consueto modo psalmo *Miserere* e refectorio exeundum sive ad chorum sive ad locum capitularem, ubi gratiarum actio compleatur. Mox Nona psallenda erit in choro.

Post hoc, hora circiter colloquio et honestae recreationi conceditur, videlicet usque ad mediam primam, vel, si dies ieiunii sit, a duodecimâ usque ad primam.

Recreatione terminatâ, vel toto tempore usque ad vesperas studiis incumbendum, vel, pro qualitate personarum, aut exigentiâ circumstantiarum, hora una aliis exercitiis, quatenus secundum iudicium superiorum singulis convenire et expedire videbitur, deputari potest; v. g., pro addiscendo cantu maxime chorali, pro conferentiâ casuisticis aliisque litterariis materiis, vel denique pro opere manuali, etc.; qua etiam horâ ab officialibus, opificibus aut ministris petantur quae petenda, et dentur quae danda sunt.

De reliquo, tempus pomeridianum usque ad vesperas studiis et lectioni librorum spiritualium impendatur. Licebit tamen ordinarie singulis septimanis semel, aut, pro ratione tempestatis, aliquando etiam bis, ad campos ambulare, petitâ et obtentâ licentiâ superiorum.

Horâ tertiâ vesperae cantandae, post quas ab horâ quartâ usque ad quintam lectio spiritualis erit, ut ante dictum est.

Coenâ finitâ, per mediam horam

1 Videtur addendum *ante* (R. T.).

honesta recreatio conceditur, ita tamen ut tam relaxationes pomeridianae, quam colloquia post collationes serotinas non permittantur in feriis sextis Quadragesimae, nec per totam maiorem hebdomadam, usque ad sabbatum sanctum exclusive.

Tertio quadrante ante septimam per unum lectorem ex collationibus Sanctorum Patrum, vel aliis libris devotis, legendum per quadrantem circiter horae: subiungendum mox horâ septimâ completorium.

Denique cum recollectione vespertinâ, seu examine conscientiae, etc., dies concludenda, itaut horâ octavâ omnes in quiete et in cellis sint.

Circa hunc ordinem diei limitatio quaedam, excepto tamen choro, fieri poterit ab abbate, iuxta rei, personarum, praecipue lectorum et scholasticorum et temporis exigentiam, si ob certas et particulares causas non semper ita exacte in omnibus observari possit.

Caput VII. — *De victu, ieiunio et amictu ad necessitatem, sine superfluitate.*

§ 1. De cibo et ieiunio.

Ordinamus ut ex arbitrio per sacram regulam abbatibus dato, quod hactenus ratione victus observatum fuit, in posterum in singulis monasteriis observetur.

Ultra ieiunia ecclesiastica in omnibus monasteriis, ulteriora vel regularia ieiunia observanda sunt. Et quidem per totum annum singulis diebus mercurii et veneris (tempore Paschali et Natalitio usque ad octavam inclusive Epiphaniae excepto) tam a carnibus, quam alterâ refectione abstinendum.

In Adventu per totum ieiunandum est, itaut ab alterâ refectione abstineatur, solâ collatiunculâ consuetâ loco coenae concessâ.

In hebdomadâ vero integrâ ante Adventum, et per decem dies ante feriam Cinerum, demptâ sextâ feriâ et sabbato, aut ieiunio Ecclesiae, ieiunium et abstinentiam ab esu carnis relaxamus, et, ut aliquod obsonium in prandio et coenâ addatur, indulgemus.

In honorem Beatae Virginis ieiunium regulare servabitur in vigiliis Nativitatis et Purificationis eiusdem: omnes quoque ieiunabunt in vigiliâ festivitatis sanctorum Angelorum Custodum.

§ 2. De habitu et tonsurâ.

Inter principaliora, quae in visitationibus observari, et, ubi necesse fuerit, reformari debent, id erit, ut tam conventuales omnes, quam respective etiam abbates habitu et tonsurâ decenti et honesto, simulque modesto, sine vanitatibus saecularibus, vestiti incedant, intra et extra monasterium, nullo etiam modo vestimentis sericis utantur.

In specie omnia vestimenta exteriora, etiam tibialia, non alterius, quam nigri coloris sint, eaque lanea aut linea.

Deinde in Congregatione nostrâ omnimodo quoad vestimentorum formam, etiam quoad materiam, aequalitatis et pariformitatis[1] introducantur. Quod solertiae dominorum visitatorum committitur, ut tempore visitationis circa pariformem habitum et tonsuram interim ipsi eatenus rem componant, quatenus ad eorum relationem in proximo capitulo generali ultimate statui possit quod decentissime videbitur.

In consideratione huius conformitatis quoad indusia et lectisternia nihil quidem mutetur, quoad eos, qui iam professi sunt, nisi ultro ipsi pietate ducti, ita velint; ratione vero aliorum, qui in posterum professionem emittent, statuimus ut observetur quidquid in proximo capitulo generali determinabitur.

Caput VIII. — *De infirmis fratribus.*

§ 1. De fratribus infirmis.

Quia sanctus pater Benedictus affectu vere paterno infirmis prospexit, et

1 Videtur legendum *aequalitas et pariformitas* (R. T.).

cap. XXXVI regulae ordinavit infirmorum curam ante omnia et prae omnibus adhibendam, item maximam curam abbatis esse debere, ne ob aliquam negligentiam patiantur, etc.; ideo nec sumptibus, nec laboribus parcendum, sed omni modo curandum erit, ut, quae pro salute tum corporis tum animae necessaria sunt, in tempore et prompte subministrentur.

In singulis igitur monasteriis abbas cum consilio et maturâ deliberatione eligat certum et idoneum medicum, qui tempore necessitatis succurrere sit obligatus, eique hanc libertatem concedat, ut, quae aegrotantibus necessaria iudicabit, sine respectu sumptuum praescribere possit.

Porro, qui infirmitate quacumque corripitur, tempestive vel abbati vel priori statum suum indicet, et confidenter conferat tam circa medicinam aut medicum advocandum, quam etiam de cibo et potu conducente, item exemptione a choro, et si quid aliud pro reparatione sanitatis necessarium videbitur.

Nulli quidem liceat sine expressâ licentiâ superiorum medicum advocare, aut per litteras consulere, vel etiam a praesente medicinam accipere: ipsi vero superiores difficiles non erunt, si praedicto modo confidenter status et causae rationabiles significentur.

Ulterius autem sollicite curandum et providendum ut aegrotus medici iudicio se plene submittat. In quem finem idoneus minister destinandus erit, qui sedulam infirmi curam gerat et accurate acceptam a medico instructionem observet; contraria vel noxia nullatenus admittat.

Praeter ministrum, seu famulum, unus ex conventu vir maturus, sive in genere pro omnibus, sive particulariter pro singulis infirmis deputetur, qui circa aegrotantem altiorem inspectionem habere, eumdemque tam verbis et frequenti visitatione consolari, quam etiam quae necessaria videntur procurare, et si defectus appareat, patrem priorem vel dominum abbatem tempestive monere possit.

Ipse etiam abbas non intermittat saepius aegrotantes visitare, quibus magnum solatium et dolorum levamen erit, si in afflictione suâ paternum erga se affectum advertant et experiantur.

Multo magis ipsi conventuales, seu confratres, in hoc casu necessitatis seu infirmitatis, ex sincerâ charitate obsequia et solatia sibi mutuo praestent, et quantum infirmo commodum et expediens est, sive recreationis, sive etiam alio tempore, cum licentiâ tamen patris prioris, infirmariam accedant, et infirmum consolentur et recreent.

Quia vero maior semper de salute animae quam corporis esse cura debet, eo in primis omni studio adlaborandum, ut infirmus in animâ et conscientiâ bene dispositus sit et maneat. Proinde cavendum ne vanis et variis colloquiis spiritus distrahatur, sed magis ad pietatem, patientiam et resignationem, item frequentem sacramentorum iterationem, per eos, qui ex ordinatâ charitate eum visitare volunt, disponatur.

Quod si mortis periculum propinquum appareat, ordinabunt superiores, ut frequentet ex idoneis libris lectiones, adhortationes quoque et suffragia fratrum non desint, quibus spiritus a corpore migraturus feliciter ad Dominum dirigatur.

Caput IX. — *De conformatione disciplinae regularis cum aliis nostri Ordinis Congregationibus.*

Praeter hactenus constituta supersunt complura alia capitulariter circa mores observantias et caeremonias ipsamque disciplinam regularem in omnibus mo- § 1. De conformatione disciplinae cum aliis Congregationibus.

nasteriis nostrae Congregationis pariformiter introducenda et observanda. In quibus ut conformitas et solida regularis disciplina introducatur, desuper constitutiones particulares conscribantur, singula capita regulae sancti Benedicti declarantes, adinstar constitutionum Congregationis Cassinensis et sancti Mauri et aliarum et iuxta laudabiles earumdem praxes, colligendae a quibusdam ad id habilioribus a capitulo generali deputandis, et intra triennium in debitum ordinem redigendae, atque a futuro capitulo generali revidendae, eum in finem ut Sedi Apostolicae pro confirmatione praesententur.

Quae futuro tempore ulterius disponenda et corrigenda occurrunt, circa ea in visitationibus et capitulis triennalibus inquirendum, atque defectus huiusmodi per chartas visitationum et recessus capitulorum emendandi erunt. Et quidem circa pariformem introductionen regularis disciplinae, respiciendum in primis erit ad sanctam regulam, ubi satis expressum et prospectum est, neque aliud fere desideratur, quam debita observantia et executio.

Deinde sicuti[1] ad sanctam regulam declaratione aliquâ vel singulari studio opus videbitur, ad statuta aliarum supradictarum Congregationum recurrendum, eoque semper collimandum erit, ut inter omnia monasteria nostra conformitas cum supradictis Congregationibus, tam in celebratione generalis capituli, quam in electione praesidis, visitatorum et abbatum, uti etiam in reliquis omnibus, quae spiritualem et temporalem totius Congregationis nostrae Bavariae et singulorum monasteriorum directionem concernunt, conformatione, omni meliori modo introducatur.

Unde dominorum visitatorum curae specialiter committitur ut statim in primâ visitatione diligentissime inquirant, ubi et in quibus discrepantia et difformitas usu vel abusu introducta sit; simulque rationes et causas disparitatis aut relaxationis perquirant: et, si quid alicubi irrationabiliter declinatum agnoscant, ex melioribus rationibus superiores et conventuales ad pariformem, quae in dictis aliis praefatarum Congregationum monasteriis laudabiliter viget, disciplinam disponant. Quod si vero obstacula seu causae contradicendi alicuius momenti et probabilitatis opponantur, res ad capitulum triennale referenda, ibique communi consilio statuendum erit, quod, consideratis considerandis, practicabile iudicabitur, habito, ut praedictum est, respectu tum ad sanctam regulam, tum ad dictarum Congregationum statuta, a quibus temere sine certâ et iustâ causâ non declinabitur.

Ad harum constitutionum observantiam tenebuntur omnes et singuli abbates et religiosi monasteriorum omnium in Brevi apostolico erectionis, sub datum Romae, die XXVI augusti MDCLXXXIV, expressorum, necnon aliorum de dominio dumtaxat serenissimi electoris utriusque Bavariae ducis, etc., quorum abbâtes, pro factâ sibi a sanctâ Apostolicâ Sede facultate, nostrae Congregationi vel iam accesserunt, vel in posterum accedent.

Si quid porro cum tempore mutandum, innovandum, vel minuendum, aut aliàs addendum censebitur, poterit id fieri in capitulis generalibus, ita tamen ut, quae taliter in capitulo generali decernentur, vim legis non habeant, quin a capitulo sequenti fuerint confirmata, et, quatenus his constitutionibus contraria fuerint, a sanctâ Sede Apostolicâ approbentur.

Quod si quis abbas, vel monachus, ex praefatis monasteriis sic in Congrega-

1 Videtur legendum *sicubi* (R. T.).

tionem unitis vel uniendis, dixerit, se ad has constitutiones non teneri, vel quod ei pro libitu liceat a Congregatione discedere, et exemptioni a sanctâ Sede Apostolicâ ad formam Helveticae Congregationi concessae renunciare, a regularibus superioribus suis tamquam apostata puniatur ».

Confirmatio relatarum constitutionum.

§ 2. Nobis propterea Caelestinus abbas aliique abbates exponentes praedicti humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, ipsos exponentes specialis favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum cardinalium et praelatorum, qui rem mature pluries discusserunt, consilio, omnes et singulas constitutiones praeinsertas, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras et constitutiones praeinsertas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S.R.E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, aliosque quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, Ordinis et monasteriorum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 3. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubicumque locorum babeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VI februarii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 6 februarii 1686, pontif. anno X.

CLXI.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium circa electiones abbatum Congregationis Bavaricae Ordinis sancti Benedicti[1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Proponuntur quaedam dubia Congregationi episcoporum et regularium circa electionem abbatum.

§ 1. Nuper pro parte dilectorum filiorum Caelestini abbatis monasterii S. Ermanni Ratisbonensis, praesidis, et ceterorum abbatum monasteriorum Congregationis Bavaricae Ordinis sancti Benedicti sub titulo Ss. Angelorum Custodum a nobis erectae, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod (cum in constitutionibus dictae Congregationis Bavaricae a Congregatione nonnullorum eiusdem S.R.E. cardinalium et Romanae Curiae praelatorum, desuper a nobis specialiter deputatâ, iam correctis et approbatis, non satis disponatur de electionibus abbatum, qui in Bavariâ quemadmodum in reliquâ Germania perpetui sunt; unus vero ex dictis abbatibus, nempe dilectus filius abbas monasterii Oberaltzacensis iam graviter et cum vitae periculo aegrotare dicatur) cupiebant propterea dicti exponentes per dictam Congregationem cardinalium decerni et declarari: 1° an in electionibus deinceps faciendis intervenire debeat, nec ne, praeses pro tempore existens dictae Congregationis Bavaricae loco episcopi dioecesani, vel commissarii episcopalis, qui eiusmodi electionibus praesidebat quando monasteria praedicta (quae per nostras super erectione dictae Congregationis Bavaricae in simili formâ Brevis expeditas litteras ab ordinariâ iurisdictione exempta sunt) ordinariae iurisdictioni huiusmodi adhuc subiaceant[1]; et, quatenus praesidem ipsum aut unum ex abbatibus, qui eo tempore visitationis fungebatur officio, ab humanis decedere contingat, quomodo eo casu procedendum sit: 2°, si praeses propter legitimum impedimentum electioni interesse nequeat, an ei liceat eò mittere unum vel plures a se deputatos, qui eius loco praesideant: 3°, utrum praeter praesidem, vel ab eo deputatum, ambo visitatores pro tempore existentes, vel eorum alter, electionibus huiusmodi etiam interesse habeant: 4°, an dies futurae electionis a dicto praeside vel a priore monasterii vacantis denominari debeat, et, quatenus statuatur praesidem et visitatores praefatos electionibus huiusmodi interesse debere, utrum eis competiturum sit votum sive suffragium unà cum capitularibus constitutionibus[2], an vero simplicem residentiam pro merà directione exercere debeant: 5°, an quoad reliqua omnia in electionibus praefatis servari debeat forma hactenus usitata, quam supradictâ cardinalium Congregatione[3] exhiberi curarunt, an vero in eâ aliquid pro arbitrio et prudentiâ ipsius Congregationis mutandum sit: emanavit ab eâdem Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, referente eminentissimo Carpineo, censuit suprascriptum negotium remittendum esse ad congregationem particularem per S.D.N. specialiter deputatam. Interim vero, si casus vacationis evenerit, praesidendum

Decretum sacrae Congregationis.

1 Vide constit. praeced.; et Innocentio XII const. ed. MDCXCI, die 11 augusti, pontif. I.

1 Potius lege *subiacebant* (R. T.).

2 Vide quid leg. pro *constitutionibus* (R. T.).

3 Videtur legendum *supradictae* ... *Congregationi* (R. T.).

esse electionibus, sine praeiudicio iurium partium, ab abbate S. Ermanni nomine Sanctae Sedis. In iisdem autem electionibus, servandam in reliquis esse formam et modum, qui servabatur ante unionem praedictorum monasteriorum in Congregationem. Romae, die I februarii MDCLXXXVI. — G. cardin. CARPINEUS. *Loco † sigilli*. B. PANCIATICUS, secret. ».

Confirmatio relati decreti. § 2. Cum autem, sicut pro parte Caelestini praesidis ceterorumque abbatum praefatorum nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio plurimum communiri desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, salvâ tamen semper in praemissis auctoritate praefatae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et spectabit in futurum, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictorum monasteriorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suò robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die IX februarii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 9 februarii 1686, pontif. anno X.

CLXII.

Declaratur irrita et nulla alienatio feudi status Masserani sine licentiâ sanctae Sedis Apostolicae facta duci Sabaudiae [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Refertur alienatio feudi status Masserani a principe Carolo Bessio facta Amadeo duci Sabaudiae. Cum (sicut accepimus) dilectus filius nobilis vir Carolus Bessius Ferrerius Fliscus princeps Masserani et marchio Crepacorii Vercellensis dioecesis terras et castra Masserani, et Crepacorii, et

1 Constit. ed. MDCLXXVII, die 12 aprilis, pontif. I, committitur episcopo Alexandrino causa inter principem et eius subditos: Innocentius XII vero constit. ed. MDCC, die 30 iulii, pontif. IX, declaravit quoddam indultum duci Sabaudiae a Nicolao V concessum

Quirini, Flecchiae et Rissi dictae dioecesis, seu eorum aliquod vel aliqua, quae in feudum unà cum eorum respective territoriis, districtibus, villis, vassallis, hominibus, incolis et habitatoribus, fortalitiis, franchitiis et homagiis, aliisque iuribus et pertinentiis, necnon omnimodâ aliâ bassâ, civili et criminali iurisdictione, mero et mixto imperio, gladiique et necis potestate, ac titulis et insigniis, aliisque honoribus et oneribus, salariis et regalibus solitis et consuetis, immediate a nobis et hac sanctâ Sede ac Camerâ nostrâ Apostolicâ sub certis censibus sive recognitionibus obtinebat et recognoscebat, dilecto filio nobili viro Victorio Amadeo Sabaudiae duci et Pedemontii principi, absque nostrâ et dictae Sedis licentiâ, beneplacito vel consensu (quamvis illis forsan reservatis), vendiderit, seu alio quocumque titulo vel modo ad favorem eiusdem Victorii Amadei ducis, aut cuiuscumque alius personae, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignae, alienaverit, et forsan ad traditionem possessionis, seu quasi possessionis, terrarum et castrorum, aliorumque venditorum seu alienatorum praefatorum, aliosque actus devenerit, et aliàs prout in instrumento, seu instrumentis, aliisque scripturis publicis vel privatis desuper forsan confectis, quorum omnium et singulorum tenores, etiam veriores, ac datas, aliave quaecumque, etiam de necessitate specialiter exprimenda, praesentibus, non approbandi, sed reprobandi animo, pro plene et sufficienter expressis et de verbo ad verbum insertis et exactissime specificatis et enarratis haberi volumus, uberius dicitur contineri. Quamvis autem ex iuris communis et constitutionum apostolicarum dispositione nullo modo liceat nostris ac Sedis et Camerae praefatarum vassallis seu feudatariis feuda, quae obtinent, absque nostrâ et eiusdem Sedis licentiâ vendere, vel alio quovis modo alienare, ac proinde aperti et explorati iuris sit, praemissa omnia et singula a dicto Carolo Bessio principe, seu, eius nomine, a quibuscumque aliis acta et gesta, penitus et omnino nulla atque invalida existere: nihilominus desuper mentem et intentionem declarare, simulque Camerae et Sedis praefatarum indemnitati, etiam ad maiorem et abundantiorem cautelam, et quatenus opus sit, providere cupientes, necnon concessionum et investiturarum terrarum et castrorum, aliorumque praefatorum et quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, et praesertim Pauli III, Iulii III, Pauli IV, Pii IV, Pii V, Gregorii XIII, Sixti V, Clementis VIII, Urbani VIII et Clementis IX litterarum, tam sub plumbo, quam in simili formâ Brevis, schedularum motusproprii, et chirographorum, aliarumque scripturarum quarumcumque, super concessionibus et investituris huiusmodi, earumque confirmatione, seu aliàs quomodolibet illarum occasione, expeditarum et emanatarum, ac expeditorum et emanatorum, tenores, et alia quaecumque, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione digna, praesentibus itidem pro plene et sufficienter expressis et insertis ac specificatis et enarratis habentes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, et aliàs omni meliori modo, viâ, iure et formâ, quibus melius et validius facere possumus, venditionem et aliam quamcumque alienationem terrarum et castrorum praefatorum, seu aliquorum ex illis, cum illorum respective territoriis, districtibus, villis, vassallis, fortalitiis, franchitiis, homagiis, iurisdictione, mero et mixto

imperio, ac gladii et necis potestate, titulis, insigniis, honoribus, regalibus, aliisque iuribus et pertinentiis quibuscumque, memorato Victorio Amadeo duci, vel alii cuicumque personae, a praefato Carolo Bessio principe, vel alio quolibet eius nomine, absque nostrâ et dictae Sedis licentiâ, beneplacito vel consensu factas, ut praefertur, ac traditionem possessionis, seu quasi possessionis, ceterosque actus, et alia quaecumque in praemissis, seu eorum occasione quomodolibet acta et gesta, cum omnibus et singulis inde secutis, et quandocumque secuturis, penitus et omnino nulla, irrita, invalida, inania, et de facto praesumpta et attentata, nulliusque roboris, momenti et efficaciae esse et fore, nullumque cuiquam titulum, etiam coloratum, aut possidendi causam tribuere posse, nec per ea Sedi et Camerae praedictis ullum etiam minimum praeiudicium illatum, aut inferri quoquomodo potuisse, vel quandocumque posse, tenore praesentium declaramus et decernimus. Nosque licentiam, beneplacitum et consensum nostrum super praemissis minime concessisse, nec praestitisse, nec in futurum praestare velle, pariter declaramus, et in verbo Romani Pontificis attestamur. Et nihilominus venditionem et alienationem huiusmodi, aliaque praemissa omnia et singula, prout de facto processerunt, ad maiorem et abundantiorem cautelam, et quatenus opus sit, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus, harum serie cassamus, irritamus et annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus; necnon Sedem et Cameras praefatas adversus eadem praemissa et praeiudicialia quaecumque, quae eis exinde quomodolibet enata esse, aut in futurum quandocumque enasci posse, dici, censeri, praetendi vel intelligi possent, in integrum et pristinum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus, illasque a praeiudicialibus huiusmodi praeservamus ac praeservatas esse et fore decernimus similiter et declaramus.

Clausulae. § 2. Decernentes pariter easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praefati Victorius Amadeus dux et Carolus Bessus princeps, aliique quilibet, in praemissis seu eorum aliquo ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, etiam specificâ et individuâ mentione digni, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae vel dignitatis existant, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae vel iustificatae fuerint, aut ex aliâ quacumque, etiam quantumvis iuridicâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali, incogitato ac inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, modificari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris et facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et effica-

ces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac Sedi et Camerae praedictis in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari, sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuncios, necnon dictae Camerae praesidentes clericos, ac thesaurarium generalem, ceterosque officiales et ministros, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, nostrae[1] et Cancellariae Apostolicae regulâ de iure quaesito non tollendo, et praefati Pii IV praedecessoris de gratiis, qualecumque interesse Camerae praedictae concernentibus, in eâdem Camerâ intra certum tunc expressum tempus praesentandis et registrandis, itaut praesentes litteras ibidem praesentari et registrari nunquam necesse sit, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Camerae ac terrarum et castrorum praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, et stylis et usibus, etiam immemorabilibus, ac quibuscumque decretis, etiam cameralibus et consistorialibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis praefatis, aliisque, quibuslibet personis et locis, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, et pluries confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac plenissime et amplissime derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVI februarii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 26 februarii 1686, pontif. anno X.

1 Aptius lege *nostrâ* (R. T.).

CLXIII.

Confirmatur statutum capituli generalis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantia Reformatorum circa lectores inter patres provinciae connumerandos[1].

1 Lectoribus iubilatis concessa fuere privilegia doctorum artium et magistrorum theologiae

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Statutum praedictum.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ Reformatorum nuncupatorum, quod in proxime praeterito capitulo generali dicti Ordinis fratrum fuit statutum, ut in unâquaque provinciâ fratrum Reformatorum eiusdem Ordinis frater antiquior, ex illis qui sacram theologiam duodecim annorum spatio legerint sive docuerint, inter patres provinciae connumeretur, sive connumeratus declaretur.

In aliquibus provinciis non vigebat.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, statutum huiusmodi tamquam iuxta determinationem cuiusdam constitutionis felicis recordationis Urbani Papae VIII praedecessoris nostri, quae incipit *Iniuncti*, *etc.*, editum, in Romanâ et aliis provinciis fratrum Reformatorum executioni mandatum fuerit, in aliis vero nonnullis provinciis irrationabiliter impugnetur, quamvis dilectus filius minister generalis Ordinis praedicti illud universaliter observari debere decreverit: nobis propterea dictus procurator generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio dicti statuti.

§ 3. Nos igitur, ipsum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibus excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui praefatum procuratorem generalem fratrum Reformatorum sive Strictioris Observantiae dicti Ordinis super praemissis audierunt, consilio, praedictum statutum capituli generalis pro lectoribus sacrae theologiae emanatum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, et observari mandamus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciarum et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

constit. edit. MDCLXXIX, die 27 novembris, pontificatus IV.

Transumptorum fides. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII martii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 28 martii 1686, pontif. anno X.

CLXIV.

Confirmantur erectio hospitii et dotatio ecclesiae S. Gallae pro pauperibus per Urbem vagantibus [1].

**Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.**

Exordium. Ad pastoralis dignitatis fastigium, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam evecti, circa novarum ecclesiarum ubique locorum, et praesertim in almâ Urbe nostrâ, verae religionis arce, ex qua bonorum operum exempla in omnes christiani orbis partes assidue diffunduntur, cum divini cultus incremento erigendarum et aedificandarum statum libenter intendimus, et ut christifidelium, non minus generis, nostraeque secundum carnem consanguinitatis, quam christianarum virtutum splendore fulgentium, in structuram ipsarum ecclesiarum aliaque pietatis opera de bonis sibi a Deo collectis[2] largiter conferentium, vota optatos habeant effectus, nec de eorum, quae iussu nostro facta fuerunt, veritate atque validitate dubitari unquam possit, concessae nobis a Domino potestatis partes studiosâ charitate interponimus, sicut, omnibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam et spiritualem populi christiani aedificationem salubriter expedire in Domino arbitramur.

§ 1. Innotuit siquidem nobis, quod dudum, videlicet die V maii MDCLXXII, tunc existentes clerici regulares domus regularis S. Mariae in Porticu, seu de Campitellis nuncupati de Urbe praefatâ Congregationis Matris Dei, per quemdam eorum procuratorum[1], in vim licentiae sibi desuper a tunc existentis Romani Pontificis in eâdem Urbe vicario in spiritualibus generali in executionem decreti a Congregatione tunc existentium S. R. E. cardinalium super negotiis visitationis apostolicae ecclesiarum et locorum piorum dictae Urbis deputatorum emanati concessae, eorum domum regularem annexam et connexam ecclesiae eiusdem S. Mariae in Porticu (quae olim erat diaconia cardinalitia, et quam bonae memoriae Bartholomaeus, dum vixit, eiusdem S. R. E. diaconus cardinalis Caesius nuncupatus, qui ipsam ecclesiam pro diaconiâ sui cardinalatus sub pontificatu felicis recordationis Clementis Papae VIII praedecessoris nostri obtinebat, clericis regularibus dictae Congregationis Matris Dei assignaverat, sed tunc, ob translationem tam imaginis Beatae Mariae Virginis quam diaconiae huiusmodi ad ecclesiam S. Mariae de Campitellis auctoritate apostolicâ factam, sub denominatione S. Gallae remanserat) cum omnibus et singulis ipsius domus regularis membris, iuribus et pertinentiis universis, necnon officinam seu apothecam tunc ad usum sutoris, ac etiam stabulum correspondens subtus foenile, insimul cum tinello prope dictum sta- Species facti.

1 Erectum fuit a Clemente X hospitium pro conversis ad fidem constit. edit. MDCLXXV, die 30 martii, pontif. V. Vide etiam constit. seq.

2 Potius lege *collatis* (R. T.).

1 Forsan legendum *procuratorem* (R. T.).

bulum, et pariter duas domunculas connexas horto et viridario, cum duobus divisis appartamentis retro domum et ecclesiam S. Gallae huiusmodi, et hortum et viridarium, ad ipsos clericos regulares legitime spectantia et pertinentia, et iuxta suos notos et tunc expressos fines posita, tunc in humanis agenti Annae Moronae Romanae, pretio trium millium quingentorum scutorum monetae romanae, in extinctionem tot censuum passivorum, quibus ipsi clerici regulares gravati erant, et aliàs, convertendo, vendiderunt, salvâ tamen et reservatâ dictis clericis regularibus supradictâ ecclesiâ S. Gallae, quae in huiusmodi venditione comprehensa minime esset, nec esse censeretur; ac cum pacto seu conventione, quod, si et quotiescumque dicta Anna emptrix vellet in se et supra se assumere praefatam ecclesiam S. Gallae, impetratâ prius licentiâ et beneplacito Sedis Apostolicae et superiorum ecclesiasticorum, ipsius Annae sumptibus, curâ et impensis in omnibus et per omnia, tali casu dicti clerici regulares tenerentur super praemissis dare et praestare quemcumque consensum et assensum desuper necessarium et opportunum, prout dictus procurator procuratorio nomine, ex tunc prout et quando dictum beneplacitum apostolicum impetratum fuisset, consensum pariter et assensum huiusmodi dedit et praestitit; et in isto casu eadem Anna suique successores tenerentur et obligati essent, prout ipsa Anna promisit, eo modo et formâ retinere homines universitatis Candelariorum, etiam cum usu unius stantiae indulgendo dictis hominibus eiusdem universitatis pro habendis congregationibus, et sub omnibus qualitatibus et conditionibus, de quibus in instrumento concessionis capellae dictae universitatis sub invocatione seu titulo Purificationis B. Virginis Mariae factae per praefatum Bartholomaeum cardinalem rogato et stipulato die II ianuarii MDXCIX, seu alio veriori tempore, existente in libro instrumentorum et copiarum simplicium eorumdem clericorum regularium; et cum alio pacto, seu conventione, quod dicti clerici regulares tenerentur et obligati essent vendere dictae Annae emptrici foenile positum supra tinellum praedictae domus ut supra venditae, pro pretio scutorum ducentorum et quinquaginta, impetrato prius per eam desuper Sedis praedictae beneplacito; ac cum diversis aliis pactis et conditionibus, et aliàs, prout in publico per acta Hieronymi Simonelli notarii publici desuper confecto instrumento plenius et diffusius continetur. Verum, cum dilectus filius Thomas Odescalchus, cubicularius intimus et vestiarius noster, qui dictae domus regularis ut praefertur venditae tunc inquilinus erat, iudicium super praelatione in venditione domus regularis aliorumque bonorum venditorum praefatorum contra dictam Annam emptricem intentasset, tandem ipsi Thomas ex unâ et Anna ex alterâ partibus ad transactionem seu concordiam desuper inter se devenerunt, per quam eadem Anna praelationi huiusmodi locum esse agnoscens, eamdem domum regularem, et alia bona sibi a memoratis clericis regularibus sicut praemittitur vendita, dicto Thomae ex pecuniis sibi a nobis dum in minoribus constituti cardinalatus honore fungebamur ad eum effectum subministratis ementi, pretio trium millium et quingentorum scutorum monetae huiusmodi, ac cum omnibus pactis, capitulis, conditionibus promissionibus et circumstantiis in supradicto instrumento venditionis latius contentis et expressis, retrovendidit et retroces-

sit, dictumque pretium, ac insuper alia quingenta scuta paria sibi pariter a nobis subministrata, eidem Annae persolvit, cum diversis pactis et conditionibus, et aliàs, prout in alio publico instrumento per acta Raynaldi de Raynaldis etiam notarii publici desuper die XVI septembris MDCLXXIII celebrato uberius etiam continetur. Porro in dictâ domo regulari, illique annexis, sicut praemittitur, venditis, et per[1] praefatum Thomam Odescalchum, ex pecuniis sibi ad id a nobis subministratis, prout ipse Thomas postmodum declaravit, acquisitis, opus pium excipiendi hospitio et alendi pauperes mendicos per Urbem praefatam vagantes, iussu et impensâ nostris, usque ad nostram ad supremi apostolatus officium assumptionem, exercitum fuit; et subinde dilectus filius nobilis iuvenis Livius Odescalchus, dux terrae Caere, noster secundum carnem ex fratre germano nepos, illud pariter exerceri curavit et adhuc curat. Cumque ecclesia praefata S. Gallae ruinam minaretur, dictus Thomas illam de mandato nostro demolitus est, et funditus destrui curavit. Praefatus vero Livius dux, pro eximiâ suâ in Deum pietate, novam ibidem loco destructae ecclesiam elegantiori structurâ in honorem eiusdem S. Gallae suâ impensâ aedificare aggressus est, quae de praesenti construitur; ipseque Livius dux novam ecclesiam huiusmodi, per assignationem quorumdam foenilium et domunculae pretio mille et nongentorum scutorum dictae monetae ex eius pecuniis emptorum et acquisitorum, ac in aliis mille et centum scutis paribus per eum augendorum et meliorandorum, annui redditus[2] octoginta scutorum similium dotavit: ex quibus scuta quadraginta pro capellano, ad nutum amovibili, per eum eiusque descendentes ac haeredes et successores quoscumque nominando, imposito tamen ipsi capellano onere missam quotidie in ipsâ novâ ecclesiâ S. Gallae celebrandi; reliquam vero quantitatem dotis, sive annui redditus huiusmodi, ad effectum manutenendi ipsam ecclesiam, eiusque supellectilia, ceram, paramenta et altaria respectivè assignavit, eâ lege, ut sibi suisque descendentibus et haeredibus et successoribus quibuscumque iuspatronatus novae ecclesiae et nominandi capellanum ad nutum amovibilem huiusmodi in perpetuum reservetur, ac cum diversis conditionibus, protestationibus et declarationibus, prout plenius continetur in publico desuper confecto instrumento tenoris qui sequitur, videlicet:

« In nomine Domini. Amen. Praesenti publico instrumento cunctis ubique pateat evidenter et notum sit, quod anno ab eiusdem D. N. Iesu Christi Nativitate MDCLXXXV, indictione VIII, die vero XVII mensis iulii, pontificatus autem sanctissimi in Christo patris et domini nostri D. Innocentii divinâ providentiâ Papae XI anno eius IX, illustrissississimus et excellentissimus D. princeps D. Livius Odescalcus Caere dux, sanctissimi D. N. Innocentii Papae XI ex clarae memoriae Carolo germano fratre nepos, mihi, etc., optime notus, asserens aliàs dominam Annam Moronam emisse quasdam domos existentes in regione *Ripae*, et ut dicitur *A Porta Leone*, prope ecclesiam S. Gallae olim nuncupatam S. Mariae in Porticu Urbis, a reverendissimis clericis regularibus S. Mariae in Porticu Urbis, cum concessione factâ eidem Annae etiam ecclesiae S. Gallae, accedente beneplacito apostolico; et postea, vigore Bullae sanctae memoriae Gregorii XIII super iure congruo, in emptione dictarum domorum fuisse praelatum et subingressum in

Instrumentum in quo describitur relatum factum.

1 Praeposit. *per* nos addimus (R. T.).
2 Videretur legendum *annuo redditu* (R. T.).

locum dictae Annae Moronae illustrissimum dominum Thomam Odescalchum, qui declaravit illa emisse ex propriis pecuniis SS. D. N. Innocentii XI tunc cardinalatus honore persulgentis; cumque idem excellentissimus dominus D. Livius Odescalcus (donatarius universalis bonorum patrimonialium et spectantium ad eumdem Sanctissimum uti personam privatam ante supremam pontificatus dignitatem adeptorum, ut de dictâ donatione constat ex instrumento publico in actis meis rogato sub die VIII mensis aprilis MDCLXXX, seu, etc.) in dictis domunculis emptis suis sumptibus hucusque exerceri fecerit, pro suâ erga Deum pietate et paupereres liberalitate, hospitium et receptionem pauperum (pro suâ tamen merâ voluntate et mero arbitrio, non autem animo se ad dictam hospitalitatem continuandam obligandi, cum intendat illam continuare, vel relinquere et dissolvere, quando sibi videbitur et placuerit, de quo expresse et solemniter protestatur), et cum ecclesia praedicta S. Gallae existens prope dictas domos, ut supra emptas a dictâ Morona, et per hanc postea venditas dicto illustrissimo domino Thomae Odescalcho, ob vetustatem ruinam a fundamentis prope diem minaretur, hinc a fundamentis ex integro cum scientiâ et consensu eiusdem SS. propriis sumptibus meliori structurâ eamdem ecclesiam reaedificaverit; cumque intendat per sanctissimum dominum nostrum super eâdem ex titulo reaedificationis et dotationis sibi ac eius posteris ac descendentibus et haeredibus et successoribus quibuscumque in infinitum reservari iuspatronatus laicale: hinc est quod ultra reaedificationem ex integro dictae ecclesiae ab ipso factam sponte, etc., pro eius dote, ut divinus cultus in eâ exerceri possit, et aliàs omni meliori modo, etc., assignavit et assignat foenilia cum domunculâ per illustrissimum et reverendissimum dominum Thomam Odescalchum sanctissimi domini nostri Papae intimum cubicularium et secretum eleemosynarium empta ex instrumento rogato per acta Mori notarii capitolini, sub die XV maii MDCLXXXV, seu, etc., a comite Hieronymo Curtio de Clementinis, pretio scutorum mille nongentorum monetae, et cuius illustrissimi domini Thomae idem excellentissimus dominus D. Livius est declaratarius et nominatarius, prout ex instrumento declarationis et nominationis huiusmodi facti in personam excellentiae suae per eadem acta Mori sub die XIV currentis mensis, seu, etc., ad quae, etc., et ex titulo dotationis et assignationis huiusmodi; idem excellentissimus dominus D. Livius cessit quoque et assignavit eidem ecclesiae omnia et singula iura, etc., ad habendum, etc., ponens, etc., constituens, etc., dans licentiam, etc., et donec, etc., constituit, etc., etiam omni meliori modo, etc.; ulterius idem excellentissimus dominus D. Livius promisit foenilia praedicta sic ut supra assignata augere et meliorare in aliis scutis mille et centum monetae, itaut valor illorum, et sic dos praedictae ecclesiae, sit in totum et ascendat ad summam scutorum trium millium monetae; declarans tamen quod praedicta foenilia cum domunculâ ac melioramentis praedictis sunt et ascendunt in fructu ad scuta octoginta annua; ex quibus scuta quadraginta monetae assignavit et assignat pro capellano, ad nutum amovibili, per E. S. ac eius descendentes et haeredes et successores quoscumque nominandi[1] in perpetuum, cum onere tamen eidem cappellano quotidie missam celebrandi in dictâ ecclesiâ S. Gallae; reliquam vero quantitatem dotis, sive annui fructus

1 Potius lege *nominando* (R. T.).

praedicti, ad effectum manutenendi supellectilia, ceram, paramenta, ecclesiam et altaria eiusdem ecclesiae, cum hac tamen conditione, quod dictus cappellanus semper et perpetuo sit ad nutum amovibilis, et ad simplex arbitrium et voluntatem excellentissimi domini D. Livii, ac eius in iurepatronatus ut supra reservando successorum, institui et destitui possit, sine aliquâ causâ, sed sat sit pro remotione simplex et absoluta voluntas patronorum, quia sic, etc.; et (cum agatur de cappellaniâ ad nutum amovibili, et illius constitutio ac ab eâ remotio et destitutio fieri possit absque aliquo consensu eminentissimi cardinalis vicarii, eiusque vicesgerentis, vel alterius cuiusvis magistratus ecclesiastici, attento quod cappellania huiusmodi non sit beneficium, sed simplex pia elargitio absque titulo beneficii) voluit ulterius idem excellentissimus dominus princeps, quod, si aliquo quovis tempore, quavis de causâ et quaesito colore, impediretur in libero usu et quasi possessione dicti iurispatronatus, et concessionis ecclesiae praedictae, tunc, et eo casu, bona, ut supra, in dotem assignata, libere, integre et pure revertantur ad ipsum dotantem, eiusque haeredes et successores, ac si praesens dotatio et assignatio facta non esset; declaravit quoque idem excellentissimus dominus D. Livius, quod casu, quo per sanctissimum dominum in dictâ ecclesiâ S. Gallae iuspatronatus, ut supra, sibi ac eius haeredibus et successoribus non reservaretur, tunc pariter et eo casu dotatio et assignatio, ut supra facta, habeatur, ac si facta non esset, cum ad illam devenerit et deveniat intuitu et contemplatione ac sub spe habendi in dicta ecclesiâ iurispatronatus reservationem, et non aliàs, aliter, nec alio modo, etc., quia sic, etc.; promisit praeterea idem excellentissimus dominus D. Livius, fundator et dotator, ut supra, bona, in dotem et pro dote ut supra assignata, ad seipsum spectare et pertinere, esseque libera et immunia ab omni onere, canone, hypothecâ, fideicommisso, tam purificato quam purificando, etc., neminique alteri cessisse, assignasse, donasse, obligasse, nec aliud quidquam fecisse, nec factum apparitutum, in praeiudicium praesentis concessionis et dotationis, ac contentorum in eâ quorumcumque, aliàs, in eventum contrarii, teneri voluit de evictione generali et particulari in formâ iuris validâ et in Urbe consuetâ, et ad omnia damna, etc., de quibus, etc. Quae omnia et singula in praesenti instrumento contenta idem excellentissimus dominus D. Livius promisit in omnibus et per omnia attendere, observare et adimplere, etc., aliàs, etc. Pro quibus seipsum, etc., ac bona, etc., iura, etc., in ampliori reverendissimae Camerae Apostolicae formâ, cum solitis clausulis, etc., citra, obligavit, etc., renunciavit, etc., constituit, etc., unica, etc., et sic tactis, etc., iuravit, etc. Super quibus omnibus et singulis petitum fuit a me notario publico infrascripto, ut unum vel plura, publicum seu publica, conficerem atque traderem instrumentum seu instrumenta, prout opus fuerit et requisitus ero.

Actum Romae in palatio solitae habitationis E. S., sito in regione Campitelli, praesentibus ibidem audientibus et intelligentibus illustrissimo domino Francisco Maria Constantino Asculano E. S. auditore et curiae Capitolii primo collaterali, et domino Gregorio Binetto Romano E. S. ratiocinatore, testibus ad praedicta omnia et singula vocatis, habitis specialiter atque rogatis.

Ego Augustinus Sabbatuccius causarum curiae Camerae Apostolicae notarius de praemissis rogatus, praesens in

strumentum subscripsi et publicavi requisitus. *Loco ✝ signi* ».

Confirmatio supra relatorum omnium.

§ 2. Quare nos, firmiori praemissorum omnium et singulorum robori et efficaciae, quantum cum Domino possumus, providere, ac novae ecclesiae praedictae statui pro pastoralis officii nostri debito opportune consulere, dictumque Livium ducem, praeclarorum eius meritorum intuitu, specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, motu proprio, non ad eiusdem Livii ducis, aut alterius pro eo, aliusve personae cuiuscumque, nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, venditionem supradictae domus olim regularis S. Mariae in Porticu omniumque et singulorum aliorum bonorum praefatorum dictae Annae Moronae a memoratis clericis regularibus domus regularis S. Mariae in Campitellis, ac retrocessionem et retroventionem eiusdem domus olim regularis aliorumque bonorum venditorum huiusmodi praefato Thomae Odescalco ab eâdem Anna emptrice respective factas, ut praefertur, confectaque desuper bina instrumenta publica supra enunciata, cum omnibus[1] singulis pactis et conditionibus, aliisque in eis quomodolibet contentis et expressis, ac inde secutis quibuscumque, de quibus omnibus et singulis plene sumus informati, certamque et individuam notitiam habemus, et talem nos habere harum serie attestamur; necnon dotationem praefatae novae ecclesiae S. Gallae a memorato Livio duce sicut praemittitur factam, ac confectum desuper instrumentum praeinsertum, omniaque et singula in eo contenta et expressa, ac inde secuta et secutura quaecumque, tenore praesentium perpetuo confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis et irrefragabilis apostolicae firmitatis vim, robur, efficaciam et validitatem adiungimus et adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti et solemnitatum quarumcumque, tam ex iuris communis et constitutionum et decretorum apostolicorum, necnon dictae Urbis, aliorumque quorumlibet, statutorum eorumque novarum additionum ac reformationum praescripto, seu de stylo, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet in similibus etiam de necessitate observandarum, et alios quoscumque, etiam quantumvis formales et substantiales ac naturales et incogitatos et inexcogitabiles defectus, si qui in praemissis, vel eorum aliquo, principaliter vel accessorie, antecedenter vel consequenter, aut concomitanter, vel aliàs quovis modo intervenerint, seu intervenisse dici, censeri, intelligi, vel praetendi quomodocumque et quandocumque possent, etiamsi tales sint, ut nonnisi factâ eorum specificâ et individuâ mentione et expressione sanari possint, supplemus et sanamus, ac penitus et omnino tollimus et abolemus.

Quodcumque ius super dictam ecclesiam aliis omnibus abdicatur.

§ 3. Praeterea omne ius, quod praefatis clericis regularibus venditoribus in vel super supradictâ veteri ecclesiâ S. Mariae in Porticu, iam sicut praemittitur iussu nostro destructâ et demolitâ, in primodicto instrumento venditionis quomodolibet reservatum fuit, quodque tam[1] ipsi clerici regulares eorumque do-

1 Addi potest coniunct. *et* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *iam* pro *tam* (R. T.).

mus regularis et Congregatio Matris Dei, quam supradicta universitas Candelariorum, eiusque homines, in vel super eâdem veteri ecclesiâ, eiusque altaribus, membris et pertinentiis quibuscumque, aut etiam forsan super novâ ecclesiâ, quae ut praefertur domini Livii ducis impensâ aedificatur, ex praemissorum, aliâve quacumque, causâ, occasione, titulo, colore, praetextu et capite etiam quantumvis legitimo et iuridico, quomodocumque praetendere, sive ad se spectare et pertinere asserere possent respective, ab eisdem clericis regularibus eorumque domo regulari et Congregatione, ac ab universitate Candelariorum eiusque hominibus praedictis, respective, motu, scientiâ, deliberatione ac potestatis plenitudine paribus, harum serie perpetuo abdicamus; sicque abdicatum penitus et omnino perimimus et extinguimus; necnon eamdem novam ecclesiam, eiusque altaria, membra et pertinentias quascumque, ab omni et quocumque iure huiusmodi eximimus et plenarie liberamus, ac liberam et immunem ac exemptam, liberaque immunia et exempta, illique nullatenus obnoxiam et obnoxia esse et perpetuo fore, nec ipsos clericos regulares, eorumque domum regularem et Congregationem huiusmodi, neque universitatem Candelariorum, eiusque homines praefatos, quicquam iuris vel actionis in eâdem novâ ecclesiâ, eiusque altaribus, membris et pertinentiis quibuscumque, aut ad illam vel illa praetendere quoquo modo unquam posse decernimus et declaramus. Ac tandem novam ecclesiam, ex nunc prout ex tunc postquam eius fabrica perfecta et absoluta fuerit itaut sacrosanctum missae sacrificium in eâ celebrari possit, et e contra, in ecclesiam sine curâ saecularem a quavis aliâ ecclesiâ, domo regulari, monasterio, Congregatione et Ordine et loco pio independentem et liberam, sub titulo seu invocatione S. Gallae, ad omnipotentis Dei gloriam ipsiusque S. Gallae honorem; in ipsâ autem novâ ecclesiâ unam capellaniam, quae mere manualis existat, nec unquam perpetuum ecclesiasticum beneficium, aut titulus collativus esse possit, pro uno cappellano clerico saeculari, etiam alienigena, ac ultramontano et ultramarino, in sacro presbyteratus ordine, vel saltem in eâ aetate constituto, ut intra annum ad eumdem ordinem promoveri possit et debeat, futuro inibi cappellano, ad nutum infrascripti et pro tempore existentis ecclesiae huiusmodi patroni, etiam absque ullâ causâ, toties quoties ipsi patrono videbitur et placuerit, et ad merum eius nutum, libitum et arbitrium, remotâ etiam ac seclusâ quacumque allegatione odii vel malevolentiae, amovibili, qui sacrosanctum missae sacrificium quotidie in eâdem ecclesiâ celebrare seu celebrari facere, ipsiusque ecclesiae ac eius sacristiae et altarium curam et custodiam habere teneatur, et cui pro sui stipendio quadraginta scuta dictae monetae ex redditibus bonorum a praefato Livio duce in dotem dictae novae ecclesiae ut praefertur assignatorum annuatim praestari debeant, motu, scientiâ, deliberatione, ac potestatis plenitudine praedictis, earumdem tenore, perpetuo erigimus et instituimus; ipsique novae ecclesiae sic erectae et institutae, pro illius dote ac dicti cappellani stipendio huiusmodi, ac ipsius ecclesiae, eiusque fabricae, sacristiae, supellectilium, luminum et altarium manutentione; aliisque illius usibus et necessitatibus, praefata a memorato Livio duce, sicut praemittitur, assignata, et alia quaecumque bona, proprietates, canones, census, fructus, redditus et proventus, pecunias,

res, actiones et iura quaecumque tam per nos vel successores nostros Romanos Pontifices, quam per dictum Livium ducem et alias quaslibet personas in futurum quandocumque et quomodocumque eidem novae ecclesiae, eiusque fabricae et sacristiae, etiam per modum eleemosynae, donanda, assignanda, unienda, offerenda, concedenda, vel relinquenda (itaut liceat pro tempore existenti novae ecclesiae huiusmodi patrono nomine eiusdem ecclesiae, per se, vel alium, seu alios per eum pro suo arbitrio deputandos et amovendos, illorum omnium et singulorum veram, realem, corporalem et actualem possessionem, absque spolii vel attentatorum vitio, et sine cuiuscumque iudicis decreto, ministerio), libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, illaque locare, dislocare, regere et administrare, ac illorum fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque percipere, exigere et levare, ac in praefatae novae ecclesiae, eiusque fabricae et sacristiae, et non in alios, usus et necessitates convertere et erogare, nostrâ et pro tempore existentis Romani Pontificis, dioecesani loci, almae Urbis vicarii, vel cuiusvis alterius, licentiâ desuper minime requisitâ, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine ac tenore praedictis, itidem perpetuo, ex nunc prout ex tunc postquam donata, assignata, unita, oblata, concessa et relicta fuerint, et e contra, applicamus, assignamus, concedimus, approbamus et incorporamus.

Concessio iurispatronatus et deputandi ministros ad instar regum.

§ 4. Porro praefato Livio duci, quamdiu vixerit, et post illius obitum, eius descendentibus ac haeredibus et successoribus quibuscumque, ex causâ dotationis et totalis a fundamentis constructionis dictae novae ecclesiae S. Gallae, ex nunc prout ex tunc postquam nova ecclesia huiusmodi ipsius Livii ducis impensâ, ut praefertur, perfecta et absoluta fuerit, et e contra, iuspatronatus ipsius novae ecclesiae S. Gallae, ac ius deputandi et constituendi praefatum cappellanum aliosque officiales et ministros quoscumque eiusdem novae ecclesiae, eosque sic deputatos et constitutos, et eorum quemlibet, pro merâ suâ voluntate, arbitrio, nutu et libitu, ac etiam semotâ et seclusâ et non obstante quacumque allegatione odii et malevolentiae, toties quoties voluerint, amovendi, et alios in locum amotorum deputandi et constituendi (itaut sic pro tempore deputatis et constitutis spolium, manutentio, seu quaelibet alia actio, defensio, allegatio vel exceptio adversus amotiones huiusmodi[1] nunquam competat), motu, scientiâ, deliberatione, ac potestatis plenitudine paribus harum serie similiter perpetuo reservamus, concedimus et assignamus. Decernentes et declarantes iuspatronatus et ius deputandi cappellanum, aliosque officiales et ministros huiusmodi, laicorum, nobilium et illustrium ac principum, et in omnibus et per omnia ad instar regum vere existere, ac Livio duci, aliisque futuris patronis praedictis non ex privilegio, sed ex verâ, reali et actuali dotatione, ac totali et integrâ a fundamentis aedificatione et constructione novae ecclesiae huiusmodi competere, et ad illos spectare et pertinere, ac propterea ipsum ius patronatus, ac deputandi et constituendi huiusmodi, vere laicorum, seu laicale nobilium et illustrium ac principum et adinstar regum esse, veramque et propriam, ac non fictam naturam iurispatronatus, ac deputandi, constituendi et amovendi, laicalem ac talem essentiam, substantiam, qualitatem, validitatem et roboris firmitatem,

1 Edit. Main. legit *huiusmodo* (R. T.).

vim et effectum habere et obtinere, ac Livio duci, aliisque futuris patronis praedictis et eorum cuilibet in omnibus et per omnia absque ullà prorsus differentià suffragari debere; ac uti tale sub quacumque derogatione, etiam cum quibusvis praegnantissimis et efficacissimis verbis, clausulis, ac irritantibus, aliisque fortioribus decretis, etiam cum clausulà *quorum tenores*, in quacumque dispositione, etiam per viam legis et constitutionis generalis, ac regulae cancellariae apostolicae, etiam motu, scientià et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet, tam per nos, quam per quoscumque Romanos Pontifices successores nostros, etiam in crastinum cuiuscumque eorum assumptionis ad summi apostolatus apicem, pro tempore factâ, concessâ et emanatâ, nullatenus comprehendi; ac illi nullo unquam tempore, etiam ratione cuiusvis litis pendentis, vel alio quocumque praetextu, ac ex quavis causâ, quantumvis urgenti et legitimâ, etiam per nos, vel Romanos Pontifices successores nostros pro tempore, exemptos[1], ac Sedem Apostolicam, aut illius etiam de latere legatos, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, seu cuiusvis intuitu vel contemplatione, per quascumque litteras apostolicas, etiam in simili formâ Brevis, etiam quascumque derogatoriarum derogatorias, ac fortiores et insolitas clausulas, irritantium[2] et alia contraria decreta quaecumque continentes, etiam toto et integro praesentium tenore inserto, ac de patronorum seu cuiusvis alterius consensu, aut aliàs quomodolibet, derogari posse, vel debere, aut derogatum censeri; nec per[3] praefatam cappellaniam, ceteraque dictae novae ecclesiae officia et ministeria quomodolibet nuncupata, unquam appellatione beneficii vel officii ecclesiastici, etiam latissime sumpto vocabulo, comprehendi, vel comprehensa censeri, neque illa, nec ipsam novam ecclesiam, per nos, aut quoscumque Romanos Pontifices successores nostros, et Sedem praedictam, illiusque etiam de latere legatos, aut nostrum, seu pro tempore existentis Romani Pontificis vicarium in Urbe praefatâ in spiritualibus generalem, aliosque quoslibet quacumque auctoritate fungentes et functuros, etiam ex quacumque quantumvis piâ et favorabili causâ, in perpetuos et collativos titulos erigi, seu collativa quovis modo effici et reddi, nec ullo unquam tempore conferri, commendari, aut aliàs quomodolibet de iis disponi, neque novae ecclesiae, illiusque fabricae, sacristiae et cappellaniae huiusmodi bona, res, iura, fructus, redditus, proventus, et emolumenta quaecumque, pro dote alterius ecclesiae, seu beneficii, seu beneficiorum vel locorum piorum quorumcumque, tam erectorum quam erigendorum, vel in quosvis[1] alios usus applicari posse. Quidquid autem in contrarium praemissorum per quoscumque quavis auctoritate et potestate fungentes, etiam Romanos Pontifices successores nostros, attentari contigerit, ex nunc prout ex tunc et e contra, cum omnibus inde secutis et secuturis, irritum ac inane, nulliusque roboris vel momenti esse et fore, et statum novae ecclesiae et cappellaniae, ceterorumque officiorum et ministeriorum eorumdem nequaquam immutare vel alterare, aut immutasse vel alterasse, seu titulum et possesionem ceteraque attentata huiusmodi semper et quandocumque praesentium auctoritate infecta ac invalida,

1 Vox *exemptos* praeter rem esse vid. (R. T.).
2 Lege *irritantia* vel *irritantes* (R. T.).
3 Particula *per* delenda (R. T.).

1 Edit. Main. legit *quovis* (R. T.).

infirma, irrita et nulla existere et fore, et illis minime obstantibus statum novae ecclesiae, cappellaniae, officiorum et ministeriorum huiusmodi in omnibus et per omnia, prout praesentibus disponitur, illaesum et immutabilem perpetuo permanere et servari debere, motu, scientiâ, deliberatione, potestatis plenitudine et tenore praedictis, decernimus, declaramus et pronunciamus.

Opus alendi pauperes patronorum arbitrio permittitur.

§ 5. Ceterum in plenâ, liberâ et omnimodâ potestate merâque facultate dicti Livii ducis, eiusque descendentium ac haeredum et successorum quorumcumque dictae novae ecclesiae patronorum pro tempore existentium, esse volumus supradictum opus pium excipiendi hospitio et alendi pauperes mendicos per Urbem vagantes apud eamdem novam ecclesiam, quamdiu et quatenus ac prout eis libuerit, etiam vicarii praefati aut cuiuscumque alterius licentiâ desuper minime requisitâ, exercere seu exerceri facere; ita tamen ut opus pium huiusmodi, quandocumque eis eorumve cuilibet placuerit, omittere et relinquere, ab illius exercitio et continuatione cessare valeant, nec ad illud continuandum, tametsi illud per longum et longissimum etiam centum annorum tempus exercuisse et exerceri curasse reperirentur, a quoquam ullo unquam tempore quomodolibet cogi vel compelli, aut desuper quovis modo molestari, perturbari vel inquietari possint.

Clausulae.

§ 6. Decernimus pariter easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod supradicti clerici regulares, eorumque superiores, et homines et officiales dictae universitatis Candelariorum, et alii quilibet, cuiuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiae vel dignitatis existant, in praemissis vel eorum aliquo ius vel interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, adductae, et coram praefato Urbis vicario, alioque quolibet, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet etiam quantumvis iuridicâ, legitima, piâ, favorabili et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, ac gravissimi praeiudicii, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali, ac incogitato et inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, modificari, in controversiam vocari, seu ad terminos iuris reduci, sive adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque iuris et facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti, seu[1] iuvare ullo modo posse, neque ipsas praesentes litteras sub quibusvis similium vel dissimilium confirmationum, abdicationum, erectionum, applicationum, reservationum, aliarumque gratiarum et dispositionum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, aliisque contrariis dispositionibus comprehendi aut comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas, et, quoties illae emanaverint, toties in pristinum et validissimum statum restituas, repositas et plenarie reintegratas, ac etiam de novo sub quacumque posteriori datâ per praefatum Livium ducem, ceteros-

1 Deest vocula *se* (R. T.).

que pro tempore existentes dictae novae ecclesiae patronos, eorumque quemlibet quandocumque eligendâ, concessas, validasque et efficaces esse et fore, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime et perpetuo suffragari; ac etiam vim validi, efficacis et iurati contractus inter nos ac Sedem et Cameram Apostolicam ex unâ, ac Livium ducem aliosque futuros patronos praefatos ex alterâ partibus, etiam ex titulo vere oneroso initi[1] habere et obtinere, necnon eosdem Livium ducem, ceterosque patronos, vel quosvis alios ad easdem praesentes litteras in toto vel in aliquâ eorum parte, in iudicio vel extra illud quavis occasione et causâ exhibendum, probandum seu verificandum vel iustificandum nullo unquam tempore teneri, nec ad id cogi vel compelli ullatenus posse vel debere; quinimo, etiamsi ipsaemet praesentes litterae non exhiberentur, et nusquam apparerent, nec apparere possent, nihilominus illas pro verificatis ac plenissime probatis et iustificatis haberi; sicque nostrae mentis, intentionis et incommutabilis voluntatis fuisse et esse attestamur, atque ita et non aliter in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici et curiae Camerae Apostolicae generalem auditores, ac S. R. E. camerarium, et alios cardinales etiam de latere legatos, Urbis praedictae vicarios, et dictae Camerae Apostolicae praesidentes clericos, thesaurarium generalem, ceterosque officiales et ministros, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eisdem et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

1 Edit. Main. legit *inviti* pro *initi* (R. T.).

Contrariorum derogatio.

§ 7. Non obstantibus omnibus et singulis praemissis, ac de iure quaesito non tollendo, ceterisque nostris et cancellariae apostolicae regulis, necnon, quatenus opus sit, recolendae memoriae Pii Papae IV praedecessoris pariter nostri de gratiis qualecumque interesse dictae Camerae Apostolicae concernentibus in eâdem Camerâ intra certum tunc expressum tempus praesentandis et registrandis, itaut praesentes litteras ibidem praesentari ac registrari numquam necesse sit, ac piae memoriae Pii V de creandis censibus, et Gregorii XIII, Romanorum Pontificum etiam praedecessorum nostrorum, super iure congrui, aliisque apostolicis ac universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac Urbis, domus regularis et Congregationis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento vel aliâ quavis firmitate roboratis, statutis, eorumque reformationibus et novis additionibus, stylis, usibus et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, etiam dilectis filiis populo romano contra forenses et alienigenas, ac praefatis aliisque personis et locis quibuscumque, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac etiam pluries et quantiscumque vicibus confirmatis, appro-

batis et innovatis, etiamsi in eis caveatur expresse, quod eiusmodi cappellaniae, etiam ad nutum patronorum, etiam absque ullâ causâ amovibiles aliaque officia ecclesiastica et beneficia Urbis praedictae nullis, nisi civibus romanis, aut civium romanorum originariorum filiis, et forsan aliis certo inibi expresso modo qualificatis, concedi, nullique, nisi cives romani et civium romanorum originariorum filii, et forsan alii praedicti, ad illa deputari possint, et aliàs de illis per Sedem praedictam ac patronos pro tempore factae dispositiones nullae sint; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, motu, scientiâ, deliberatione et potestatis plenitudine paribus[1], specialiter et expresse ac plenissime et amplissime derogamus et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die v aprilis MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 5 aprilis 1686, pontif. anno x.

1 Edit. Main. legit *praesentibus* (R. T.).

CLXV.

Confirmantur litterae Clementis X super erectione hospitii de Urbe pro iis, qui ad fidem veniunt, necnon traditur facultas illud transferendi [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Sollicitudo pastoralis officii, quo Ecclesiae catholicae per universum terrarum orbem diffusae regimini divinâ dispositione praesidemus, nos admonet, ut ovibus, quae, Satanae versutiâ a caulis Domini seductae, per haeresum errorumque vepreta misere vagantur, ad boni pastoris ovile reducendis iugiter studeamus, et reductas spiritualibus temporalibusque favoribus, quantum nobis ex alto conceditur, confoveamus; ac proinde ea, quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris consimili consilio pie prudenterque instituta atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper ac illibata persistant, apostolici muniminis nostri patrocinio libenter constabilimus, aliaque pro rerum et temporum qualitate desuper ordinamus, prout in Domino salubriter expedire arbitramur.

Dictum hospitium erectum fuit a Clemente X in domo eremitarum ad Portam Angelicam.

§ 1. Dudum siquidem felicis recordationis Clemens Papa X, praedecessor noster, hospitium pro illis, qui per Dei gratiam ab haeresi conversi ad fidem catholicam sponte veniunt, in domo eremitarum ecclesiae S. Mariae Gratiarum ad Portam Angelicam de Urbe positae annexâ perpetuo erexit et instituit, ipsumque hospitium palatii apostolici membrum esse, ac illius hospites et ministros privilegiis et praerogativis familiarium pontificiorum frui, necnon hospitium, eiusque bona, ac hospites et ministros huiusmodi per congregationem particularem clericorum et laicorum regi et administrari voluit,

1 Vide const praec.; ab Innoc. XII quoque erigitur hospitium pauperum invalidorum const. ed. MDCXCIII, x kalen. iunii, pontif. II.

aliaque disposuit et ordinavit, prout plenius continetur in ipsius Clementis praedecessoris litteris, sub plumbo desuper expeditis, tenoris qui sequitur, videlicet:

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Inter alia (*reliqua vide suo loco*). Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae, MDCLXXV, III idus martii, pontificatus nostri anno VI.

Preces Congregationis dicti hospitii pro eius translatione ad palatium cardinalis Gastaldi in Burgo S. Petri.

§ 2. Cum autem, sicut, pro parte dilectorum filiorum congregationis praefatae super regimine et administratione dicti hospitii sicut praemittitur institutae, nobis nuper expositum fuit, bonae memoriae Hieronymus, dum vixit, S. R. E. cardinalis Gastaldus nuncupatus, qui unus ex dictâ congregatione erat, idem hospitium ex asse haeredem instituerit[1], et, quia propter angustias supradictae domus eremitarum, dicto hospitio eiusque hospitibus pro perpetuâ eorum habitatione ut praefertur assignatae, maioremque numerum eiusmodi haereticorum qui fidei catholicae veritatem amplexi ad hospitium ipsum in dies veniunt, ampliorem eis habitationem parari debere cognoverat, palatium suum, in civitate nostrâ Leoninâ, sive Burgo S. Petri, positum, illorum habitationi deservire desideraverit, ac proinde dicti exponentes, in executionem piae mentis eiusdem Hieronymi cardinalis, captâ eiusdem palatii possessione actuali, partem illius ad formam hospitio convenientem redegerint et adaptaverint, cupiantque hospitium illiusque hospites et ministros praefatos illuc transferre et transportare posse: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

1 Edit. Main. legit *instituit* (R. T.).

Confirmatio erectionis hospitii et litterarum Clementis X, necnon eiusdem translationis.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, erectionem et institutionem hospitii supradicti in praefatâ domo eremitarum a memorato Clemente praedecessore factas ut praefertur, expeditasque desuper illius litteras praeinsertas, cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis et indultis, ac dispositionibus, concessionibus, facultatibus et ordinationibus, aliisque in eis contentis et expressis, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; ac eisdem exponentibus, ut ipsi hospitium praefatum, illiusque hospites et ministros, a supradictâ domo eremitarum in palatium praedictum transferre et transportare; ipsi autem hospitio, postquam sic translatum et transportatum fuerit, illiusque hospitibus, ministris et personis quibuscumque in eodem palatio pro tempore degentibus, ut[1] omnibus et singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, aliisque gratiis et indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, per praeinsertas Clementis praedecessoris litteras quomodolibet concessis, ut prius, uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant respective, salvâ tamen in suo robore quoad reliqua omnia et singula remanente earumdem Clementis praedecessoris litterarum dispositione,

1 Particulam *ut* nos addimus (R. T.).

auctoritate et tenore praedictis concedimus et indulgemus.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio. § 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon omnibus et singulis illis, quae in litteris praeinsertis concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII aprilis MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 22 aprilis 1686, pontif. an. X.

CLXVI.

Statuitur, ut loca sancta Palestinae a fratribus Ordinis S. Francisci de Observantia, uti prius, custodiantur[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

A rege et regina Siciliae tradita fuere loca sancta Palaestinae custodiae praedictorum fratrum. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Marinus Sormanus minister generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, quod (cum dudum clarae memoriae Robertus rex et Sancia regina Siciliae a tunc existente suldano Babiloniae, qui sepulchrum Domini et alia sacra loca ultramarina proprio ipsius Redemptoris sanguine dedicata detinebat occupata, obtinuissent ut fratres dicti Ordinis intra ecclesiam eiusdem sepulchri possent continue commorari et ibidem missarum solemnia et alia divina officia solemniter celebrare, et iam certi fratres Ordinis praedicti actualiter essent ibidem, dictusque suldanus coenaculum Domini et capellam, in qua apostolis Spiritus Sanctus apparuit, et aliam capellam, in qua Christus, beato Thoma praesente, post resurrectionem suam apostolis se ostendit, regi et reginae concessisset eisdem; ipsa vero regina locum aedificasset in Monte Sion, intra quem coenaculum et dictae capellae sita erant, ubi videlicet fratres dicti Ordinis sumptibus propriis continue tenere intendebat ad divinum obsequium in sepulchro et aliis praedictis locis sacratissimis impendendum, ac tres personas saeculares etiam quae ipsis fratribus servirent et necessaria administrarent) felicis recordationis Clemens Papa V, praedecessor noster, volens eorumdem regis et reginae votis et desideriis annuere, generali et Terraelaboris Ordinis praedicti ministris, et cuilibet eorum, vocandi tunc et in posterum ad eorum praesentiam auctoritate apostolicâ, ad requisitionem dictorum regis et reginae, vel alicuius eorum, aut successorum suorum, de consilio seniorum dicti Ordinis, fratres idoneos et devotos de toto Ordine, usque ad certum numerum, de quibus, consideratâ qualitate negotii, vidissent expedire, et eos ad serviendum in divinis, tam in ecclesiâ dicti sepulchri dominici, quam in sacro coenaculo et capellis praedictis (habitâ prius informatione de conditione fratrum ipsorum, quos vocavissent, a ministris provincialibus dicti Ordinis unde fra-

1 Alia privilegia horum fratrum vide const. ed MDCLXXIX, die 27 novembris, pontif. IV, et const. ed. MDCLXXXVI, die 5 septembris, pontif. X.

tres ipsi pro tempore assumerentur), deputandi, eosque ad partes illas destinandi, ac etiam alios ex ipso Ordine, cum aliqui ex eis defecissent, toties quoties expediret, subrogandi, ac eis dandi licentiam ibidem commorandi, contradictores quoque per censuram ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendi, plenam et liberam, sub certis modo et formâ tunc expressis, concessit facultatem, et aliàs, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris, XI kalendas decembris pontificatus sui anno I desuper expeditis, uberius dicitur contineri.

Expulsio dictorum fratrum post quartum saeculum.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, loca sancta praedicta subinde a dictis fratribus quatuor fere saeculorum decursu custodita fuerint; sed Turcae nuper illos inde eiecerint et schismaticos eorum loco introduxerint, qui illa de praesenti detinent occupata; ipse vero Petrus Marinus minister generalis (qui, antequam ad generalatum Ordinis praedicti assumeretur, quinquennii spatio eorumdem sanctorum locorum regimini et custodiae praefuit) in visitatione provinciarum Germaniae et Hungariae dicti Ordinis (quam nuper obivit, et in cuius decursu vexillum Sanctae Crucis intra limites conventus sui Ordinis in oppido Neuheuselae christianorum armis e manibus Turcarum fortiter recuperato, reconciliatâ eiusdem Ordinis ecclesiâ ibidem existente, cum singulari animi sui gaudio plantavit) cum principibus christianis, sacro foedere contra eosdem Turcas sociatis, de praefatis locis sanctis et praesertim sepulchro dominico ad custodiam fratrum dicti Ordinis restituendis omni studio egerit, ipsique principes ei declaraverint sibi in animo firmiter fixum esse super praesenti bello cum Turcis praedictis nullo modo pacisci, nisi inter praecipuos articulos reintegratio atque restitutio eorumdem fratrum ad pristinam custodiam sanctorum locorum Palaestinae et praecipue sepulchri dominici omnino stabiliatur: nobis propterea dictus Petrus Marinus minister generalis humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Statutum de custodiendis locis sanctis a dictis fratribus, uti ante expulsionem.

§ 3. Nos igitur, laudabilem eorumdem principum confoederatorum zelum atque pietatem plurimum in Domino commendantes, eorumque piis votis et armis paternâ charitate benedicentes, ac eumdem Petrum Marinum ministrum generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, supradicta sancta loca Palaestinae, sive Terrae Sanctae, ac praesertim sanctissimum domini nostri Iesu Christi sepulchrum, quemadmodum antehac, et usque ad nuperam praefatorum schismaticorum occupationem atque usurpationem, per fratres Ordinis praefati ex huius sanctae Sedis Apostolicae concessione custodita, recta et gubernata fuerunt, ita in posterum quoque ab iisdem fratribus custodiri, regi et gubernari debere, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, statuimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore

spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXX aprilis MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 30 aprilis 1686, pontif. anno X.

CLXVII.

Conceduntur indulgentiae perpetuae fratribus sancti Francisci de Observantiâ docentibus doctrinam christianam, ac christifidelibus eam audientibus, et ad id cooperantibus[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Pietatis et christianae charitatis opera ubique locorum cum divini cultus incremento exerceri cupientes, christifideles quoscumque, praesertim sub suavi religionis iugo Altissimo famulantes, ut ad illa exercenda promptiores reddantur, indulgentiis et peccatorum remissionibus invitamus, prout ad christianam propagandam religionem et animarum salutem procurandam conspicimus in Domino salubriter expedire.

Indulget ut in rubrica. § 1. Cum itaque (sicut accepimus) dilecti filii fratres Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, inter pia quae exercent opera, etiam pueros et adultos quoscumque per universum christianum orbem catholicae fidei rudimenta et christianas omnes virtutes accurate doceant: nos, pro nostri pastoralis officii munere hoc pium, christianaeque reipublicae necessarium opus, ex quo hactenus uberrimi fructus provenerunt, ac multo uberiores posthac proventuros speramus, confovere volentes, ut eorumdem fratrum devotio ad dictum opus exercendum in dies magis augeatur, de omnipotentis Dei misericordiâ ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, supplicationibus quoque dilecti filii Francisci Diaz a S. Bonaventura, commissarii generalis curiae pro familiâ ultramontanâ dicti Ordinis, nomine nobis super

1. Concessae fuerunt indulgentiae confraternitatibus doctrinae christianae a Paulo V const. ed. MDCVII, die 6 octobris, pontif. III. Horum vero fratrum indulgentiae leguntur in huius Pontificis const. ed. MDCLXXVII, die 11 iunii, pontif. I, et const. ed. MDCLXXXVII, die 22 ianuarii, pontif. XI.

hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis dicti Ordinis fratribus, et aliis universis christifidelibus ubivis locorum existentibus, ac cum iisdem fratribus ad infrascripta cooperantibus, qui de superiorum suorum licentiâ respective ac de consensu Ordinariorum locorum pueros et adultos quoscumque doctrinam christianam iuxta decreta Concilii Tridentini docere, aut eidem dum docetur interesse consueverint, si, vere poenitentes et confessi, sanctissimo Eucharistiae sacramento die festo ab iisdem Ordinariis in ecclesiis, in quibus doctrina christiana docetur, semel in anno designando refecti fuerint, plenariam; necnon ipsis, qui vere similiter poenitentes et confessi dictum Eucharistiae sacramentum sumpserint, aut id facere non valentes, animo contrito nomen Iesu saltem corde in mortis articulo devote invocaverint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praeterea illis, qui pariter vere poenitentes et confessi semel quolibet mense sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, septem annos et totidem quadragenas; qui vero in causâ fuerint ut pueri, famuli, aut quaevis aliae personae ad doctrinam christianam eant, ducentos dies; et qui diebus stationum almae Urbis nostrae hanc doctrinam in ecclesiis aut oratoriis de Ordinariorum licentiâ docuerit[1], ac etiam illi qui ad eamdem discendam accesserint, easdem indulgentias consequerentur[2], quas consequerentur et consequi possent si ecclesias stationum eiusdem Urbis personaliter visitarent; easdem etiam indulgentias visitatores scholarum doctrinae huiusmodi, qui ex commisso sibi officio visitabunt illas scholas, quas illo die visitare poterunt, consequantur, si, peccata sua confessi, sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint; insuper illis qui diebus hanc doctrinam christianam, aut publice aut privatim ut praemittitur explanaverint, centum dies; necnon omnibus et singulis praeceptoribus, qui diebus festis discipulos suos ad doctrinam christianam duxerint, eosque illam docuerint, septem annos; et qui diebus feriatis in propriis scholis eamdem doctrinam explicaverint aut collationes fecerint, licet illo die non intervenerint in aliquâ scholâ docendi causâ, septem annos; omnibus autem et singulis patribus et matribus familias, qui, in suis domibus, liberis, famulis et familiaribus utriusque sexus doctrinam christianam similiter explanaverint, qualibet vice id fecerint, centum dies; item iis, qui per civitates, terras et alia loca, viros, mulieres aut pueros ad discendam eamdem doctrinam christianam, ducendi causâ circumierint, septem annos; ac etiam qui extra civitates ad illam ut praefertur docendam per castra et villas exeunt, decem annos; omnibus etiam et singulis christifidelibus, qui per mediam horam doctrinae praedictae aut docendi causâ studuerint, aut eidem doctrinae interfuerint, centum dies; eisdem etiam, qui doctrinam praedictam docere solent, si infirmos visitaverint, quoties id fecerint, ducentos dies de iniunctis eis seu aliàs quomodolibet per eos debitis poenitentiis in formâ Ecclesiae consuetâ relaxamus: praesentibus futuris temporibus valituris.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Clausulae.

§ 3. Volumus autem, ut si aliquae indulgentiae praedictis fratribus praemissa peragentibus a nobis vel praede- Fides transumptorum.

1 Forsan *docuerint* (R. T.).

2 Potius lege *consequantur* (R. T.).

cessoribus nostris ad tempus nondum elapsum vel perpetue duraturae concessae fuerint, praesentes nullae sint, utque earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici vel secretarii generalis dicti Ordinis subscriptis, et sigillo ministri generalis eiusdem Ordinis vel alicuius personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXX maii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 30 maii 1686, pontif. anno X.

CLXVIII.

Confirmantur decreta Congregationum regularium et immunitatis pro exemptione syndicorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ a foro saeculari[1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Species facti. § 1. Aliàs pro parte dilecti filii Francisci Mariae Tagliaferri, procuratoris generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum, Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae exposito, quod dudum nonnulli Romani Pontifices, et praesertim felicis recordationis Nicolaus III, Nicolaus IV, Martinus IV, Martinus V et Eugenius IV praedecessores nostri, ut vera observantia regulaeque puritas in Ordine praedicto vigeret et magis augeretur, fratresque ipsius Ordinis ab omni dominio et proprietate alieni conservarentur, statuerant et ordinaverant, ut unicuique conventui dicti Ordinis assignaretur unus procurator sive syndicus apostolicus, qui omnes eleemosynas tam pecuniarias quam aliarum rerum colligere, illasque solum in necessitates fratrum praefatorum applicare deberet; et subinde recolendae memoriae Clemens Papa VII, etiam praedecessor noster, intuitu laborum, quos eiusmodi syndici in beneficium dictorum fratrum quocumque tempore et quavis occasione assidue sustinebant, eosdem syndicos a foro saeculari exemerat, volens ut in causis tam civilibus quam criminalibus et mixtis nonnisi coram iudicibus conservatoribus eorumdem fratrum Minorum de Observantiâ de iustitia tenerentur, et aliàs, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die XVI aprilis MDXXVI expeditis plenius dicitur contineri; ac in eâdem expositione subiuncto, quod nonnulli dicerent privilegium huiusmodi in aliquâ sui parte amplius in usu non esse, alii vero praetenderent, illud syndicis praedictis, ratione eorum officii tantum, non autem uti talibus personis, competere; unde fiebat ut fratres praedicti, non sine paupertatis et regulae quam profitentur, suarumque conscientiarum detrimento, neminem amplius reperire possent, qui eorum syndici sive procuratoris munus in se suscipere, eumque laborem assumere vellent; ideoque pro parte praefati Francisci Mariae procuratoris generalis dictae Congregationi cardinalium supplicato, ut non solum auctoritate apostolicâ confirmaretur dictum privilegium, sed etiam illud syndicis, sive procuratoribus huiusmodi, uti talibus personis competere declararetur: emanavit ab eâdem Congregatione cardina-

[1] A Clemente VII exempti fuere constit. ed. MDXXVI, die 16 aprilis, pont. III.

lium decretum tenoris sequentis, videlicet. « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attentâ remissione libelli per sanctissimum dominum nostrum factâ, referente eminentissimo Norfolche, censuit danda esse oratori decreta aliàs edita, nempe super praemissis servandam esse praefatam constitutionem sanctae memoriae Clementis VII, prout praesentis decreti tenore omnino servari mandat et praecipit. — Romae XXVIII martii MDCLXXXVI — G. cardinalis CARPINEUS. B. PANCIATICUS secretarius ». Porro, cum dictus Franciscus Maria procurator generalis praenarrata pariter exposuisset Congregationi venerabilium etiam fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium super immunitate ecclesiasticâ et controversiis iurisdictionalibus deputatorum, haec Congregatio censuit, danda esse decreta anteriora tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio super immunitate et controversiis iurisdictionalibus habita sub die XXVI martii MDCLXXXVIII[1], circa exposita in praesenti libello, dixit danda esse decreta, ut infra, die XXXI maii MDCXXXIX. Fanensis: provincialis fratrum Minorum Observantiae sancti Francisci; sacra, etc., censuit respondendum episcopo, ut, quoad exemptionem syndici fratrum Minorum Observantiae loci de Cortocetto, observare faciat Bullam Clementis VII, si in eo concurrant requisita eiusdem Bullae; die XVII novembris MDCXXII. Perusina: fratres sancti Francisci Minorum de Observantiâ; sacra, etc., censuit servandam esse Bullam Clementis VII circa privilegium fori et exemptiones syndicorum et procuratorum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ; die IV augusti MDCLIV.

Decreta referuntur sacrarum Congregationum.

1 Forsan *1638*, vel ad summum *1686* (R. T.).

Fanensis episcopus: an syndicus fratrum Minorum de Observantiâ sancti Francisci gaudere debeat privilegio fori; sacra, etc., censuit huiusmodi syndicum gaudere privilegio fori iuxta constitutionem Clementis VII, die XXIII maii MDXXVI. Romana: pater commissarius generalis Curiae quaerit, an syndici et procuratores apostolici conventuum suae religionis gaudeant privilegio fori, etiam in causis tam civilibus et mixtis motis ante institutionem officiorum virtute Bullae Clementis felicis recordationis Papae VII; sacra Congregatio, etc., respondit, syndicos conventuum Ordinis fratrum Minorum de Observantiâ sancti Francisci ex Bullâ felicis recordationis Clementis VII gaudere privilegio fori tam in causis civilibus quam criminalibus et mixtis etiam motis ante eorum deputationem seu institutionem ad officium syndicatus; die XV februarii MDCLXV. Recanatensis: an syndicus monialium sanctae Clarae gaudeat privilegio fori, prout gaudent syndici fratrum Minorum de Observantiâ; sacra, etc., censuit, huiusmodi syndicum gaudere debere privilegio fori. In quorum fidem, etc. Datum Romae, sub hac die XX aprilis MDCLXXXVI. Loco † sigilli. — I. patriarcha Antiochenus secretarius ».

§ 2. Cum autem, sicut idem Franciscus Maria procurator generalis nobis nuper exponi fecit, ipse decreta huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Francisci Mariae procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuentes, eumque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis,

Confirmatio relatorum decretorum.

a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decreta praeinserta, a memoratis Congregationibus cardinalium respective emanata, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate earumdem respective Congregationum cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIX iunii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 19 iunii 1686, pontif. an. X.

CLXIX.

Conceditur magno magistro hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani facultas recipiendi eos Franciae, Alverniae et Provinciae, qui actu haeresim non profiteantur[1].

Dilecto filio moderno et pro tempore existenti magno magistro hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani,

Innocentius Papa XI.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

Species facti. § 1. Nomine carissimi in Christo filii nostri Ludovici Francorum regis christianissimi nobis nuper expositum fuit, quod, cum haeresis in regno Franciae curâ et studio ipsius Ludovici regis iam abolita, ac fere omnino extirpata reperiatur, et plurimi, qui illâ infecti fuerant, catholicae fidei veritatem amplexi sint, spesque optima effulgeat fore ut ceteri quoque, benedicente Domino, ad sanctae Romanae et universalis Ecclesiae gremium revertantur: ipse Ludo-

[1] De facultatibus magni magistri vid. Urbani VIII constit. ed. MDCXXIV, die 29 martii, pontif. I., et constitutiones in eâ laudatas; item illam Alexandri VIII const. ed. MDCXC, die 5 augusti pontif. I, ubi agitur de hospitalis aerario.

vicus, de aeternâ salute temporalibusque commodis subditorum suorum christianâ charitate regiâque providentiâ sollicitus, plurimum cupit, illis, ac praesertim nobilibus, suos suorumque progenitorum errores et haereses, post eorum conversionem, non esse impedimento, quominus in religione istius hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani Christo militare, ac christianam religionem, fidemque orthodoxam adversus infideles, adspirante superni favoris auxilio, tueri atque propagare, simulque natalium et meritorum suorum praerogativis congruentibusque eorum virtuti praemiis et honoribus frui et gaudere valeant. Nobis propterea idem Ludovicus rex humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio facultatis de qua in rubricâ.

§ 2. Nos igitur, ad praeclara, omnisque humanae laudis praeconium longe supergressa ipsius Ludovici regis in Ecclesiam Dei, nosque[1] in hanc sanctam Sedem promerita paternae dirigentes considerationis intuitum, piaque eius studia, quantum nobis ex alto conceditur, adiuvare cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, cum omnibus et singulis illis, qui, intra limites linguarum Franciae, ac Alverniae et Provinciae dicti hospitalis nati, ab haeresi ad catholicae fidei veritatem Ecclesiaeque catholicae unitatem iam conversi sunt, et in futurum convertentur, sive etiam, quamvis ab initio catholici, ex progenitoribus tamen haereticis nati sint, dummodo tamen in eâdem fide et unitate constantes existant, super praeteritâ, et forsan adhuc durante eorum respective parentum, avorum, aliorumque ascendentium, seu maiorum, haeresi, indeque contra eos quomodolibet resultante impedimento quocumque, ita ut illo minime obstante, si nullum, aliud eis huiusmodi in hoc canonicum obstet impedimentum, ipsique ad id ceteroqui idonei reperiantur, in fratres milites de iustitiâ, ac cappellanos conventuales et servientes armorum, aliosve cuiusvis gradus et conditionis religiosos praedictarum linguarum Franciae, ac Alverniae et Provinciae, intra quarum limites respective nati fuerint, servatis aliàs servandis, recipi et admitti, et sic recepti, omnibus et singulis iuribus, praerogativis, praeeminentiis, honoribus privilegiis, gratiis et indultis, quibus alii fratres milites de iustitiâ, ac cappellani conventuales et servientes armorum, aliusve cuiusvis gradus et conditionis religiosi linguarum huiusmodi, tam de iure, usu et consuetudine, quam aliàs quomodolibet, utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt et poterunt in futurum, pari modo et absque ullâ prorsus differentiâ, ac ad quemcumque effectum, etiam specificâ et individuâ mentione et expressione dignum, uti, frui et gaudere libere et licite possint et valeant, respective, in omnibus et per omnia, perinde ac si nec ipsi, nec eorum parentes, avi, ceterique ascendentes, seu maiores, haeresi unquam infecti fuissent, nec ab Ecclesiae praedictae unitate unquam recessissent, auctoritate nostrâ apostolicâ opportune dispensandi, eisque concedendi et indulgendi, plenam et amplam facultatem, eâdem auctoritate, tenore praesentium, tribuimus et impartimur.

Contrariorum derogatio

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac apostolicis, et in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon praefatorum hospitalis et linguarum, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione aposto-

[1] Potius lege *nos*, *atque* pro *nosque* (R. T.).

licâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, ac ordinationibus capitularibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXV iunii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 25 iunii 1686, pontif. anno X.

CLXX.

Confirmantur decreta ministri generalis Ordinis fratrum sancti Francisci de Observantiâ a cardinali protectore approbata circa missionum seminaria in Hispaniâ et Indiis Occidentalibus[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ecclesiae catholicae per universum terrarum orbem diffusae regimini, meritis licet imparibus, divinâ dispositione praesidentes, ea, quae a superioribus regularibus ad christianae religionis fideique catholicae propagationem, rectamque fidelium in sacrâ doctrinâ et moribus christianis institutionem, ac etiam religiosorum ministrorum in seminariis ad eum finem institutis et instituendis pro tempore degentium felicem directionem, pie prudenterque decreta atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque inviolata persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter coroboramus.

In sequentibus litteris praefecto missionum occidentalium directis continentur praedicta decreta.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Diaz a sancto Bonaventura, carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici concionator et theologus, ac pro ultramontanâ familiâ fratrum Minorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum in Romanâ Curiâ commissarius generalis, quod dilectus etiam filius Petrus Marinus Sormanus, minister generalis dicti Ordinis, per suas patentes litteras dilecto pariter filio Antonio Linaz missionum eiusdem Ordinis in Indiis Occidentalibus praefecto directas, diversa decreta et ordinationes edidit, prout continentur in eisdem[1] patentibus litteris tenoris qui sequitur, videlicet:

« Fr. Petrus Marinus Sormanus a Mediolano, lector iubilatus, sanctae Inquisitionis qualificator, exguardianus Hierosolymitanus, ac totius Ordinis fratrum Minorum minister generalis, etc., servus, etc., dilectissimo nobis in Christo P. F. Antonio Linaz, missionum nostri Ordinis in Indiis Occidentalibus auctoritate apostolicâ praefecto, salutem in Domino sempiternam.

Causae decretorum.

Cum memoriâ retineamus beatum Franciscum, inclytum nostri Ordinis fundatorem, divinâ revelatione cognovisse, et suos pro aliorum salute vocatos fuisse, iuxta illud, quod ei Ecclesia accinit, *Sanctus Franciscus, quid faciat instructus, non sibi soli vivere, sed aliis proficere vult Dei zelo ductus;* ac insuper cum attentâ mente cogitemus, quod ipse seraphicus pater anno a suâ conversione undecimo, multis cum periculis iter, ut Soldani praesentiam adiret, ferventer aggressus fuit, et quinque observantis-

1 Alia ministri generalis decreta pro Indiis Occidentalibus extant constit. edit. MDCLXXXIII, die 4 octobris, pontif. VIII. De dictis vero seminariis vide constit. ed. MDCLXXXVI, die 16 octobris, pontif. XI.

1 Forsan *eiusdem* pro *eisdem* legend. (R. T.).

simos fratres ad Miramolinum destinavit, ut, ipse Orientis, illi Occidentis populis salubre Christi praedicantes evangelium, mundum quasi totum ad sanctam fidem converterent, in qua sollicitudine Ordo noster, ut ex quamplurimis Summorum Pontificum diplomatibus appa-ret, per observantes missionarios, a suis primordiis ad usque praesens tempus mirabiliter effulsit: praedicti muneris in seraphicâ nostrâ religione conservationi ac praefati exercitii missionum laudabili incremento consulere desiderantes, consultationibus necessariis praehabitis, mature decrevimus, tibi praecipere, prout tenore praesentium cum merito salutaris obedientiae praecipimus, ut, tamquam commissarius ad infrascripta delegatus, per provincias in ultramontanis regnorum ac insularum Hispaniae partibus nostrae obedientiae subiectas sedulo circumeas, sanctumque missionum ministerium in civitatibus, locis et castellis tibi benevisis de consensu Ordinariorum exerceas, ac religiosos, quos in praefatis provinciis ad sacrum missionum exercitium et conservationem idoneos repereris, ad illud amplectendum exhortari monereque cures, et eos, qui divinâ inspirante gratiâ sponte in partes Indiarum ire voluerint, charitative recipias, ac ad praefatum laudabile munus nostri nomine destinare sollicites, eisdemque per suas[1] litteras unum ex seminariis seu collegiis in Hispaniae atque Indiarum partibus erectis et erigendis, iuxta statuta a sanctissimo domino nostro Innocentio XI die VII maii MDCLXXXVI approbata, assignare poteris, ipsique in illud ad morandum statim proficisci teneantur. Et, ne in tam sancto opere meritum obedientiae desit, omnibus, qui, ut praefertur, se sponte obtulerint, et sub formâ praefatâ ad aliquod ex seminariis praedictis fuerint destinati, ad meritum obedientiae praecipimus, ut praefatum iter et opus exemplo discipulorum Christi Domini, iuxta praedictorum statutorum praescriptum, devote exequantur, pro certo sperantes, quod, sicut in labore eos imitati fuerint, ita et in praemio eis sociabuntur, per eamdemque obedientiam, ac sub poenis in memoratis statutis a Sanctâ Sede approbatis contentis, omnibus nostri Ordinis fratribus, cuiuscumque gradus, conditionis et reformationis sint, praecipimus, ut, sub nullo pretextu, specie aut colore, ac sub nullâ formâ, dictos fratres, a te, ut praefertur, selectos et admissos, detineant, retrahant seu impediant, sed potius eos statim licentient, et in seminaria abire permittant, pro quo tam euntibus quam permittentibus, suadentibus, aut cooperantibus sancti Patris nostri benedictionem libentissime ex nunc et pro tunc impartimur. Tuam tamen conscientiam oneramus ad hoc, ut sollicitam curam adhibeas, ne religiosi incapaces, parum idonei, vel in moribus apud suas provincias male audientes, ad tam sanctum opus assumantur; sic enim animarum saluti consuletur, et fidelibus ac infidelibus scandalorum occasio non subministrabitur. Et, ne praefati fratres a te selecti, dum tecum in itinere, ac extra collegia missionariorum in exercitio missionum morati fuerint, absque pastore remaneant, tibi praecipimus, ut eis praesis, illisque per obedientiam iniungimus, ut tibi tamquam suo vero ac legitimo praelato delegato in omnibus et per omnia, ac eo modo, quo nobis obtemperarent, si praesentes essemus, pareant et obediant. Praeterea tibi facultatem transmittendi in proprias provincias religiosos illos tam[1] receptos et in aliquo collegio non-

1 Potius lege *tuas* (R. T.).

1 Videtur legendum *iam* pro *tam* (R. T.).

dum incorporatos, quos inhabiles vel minus idoneos ad missionum munus peragendum recognoveris, et recipiendi alios loco illorum, praememoratis statutis inhaerendo et eorum observantiam commendando, plenarie impartimur. Et si aliquis e sociis tuis, vel e missionariis missionum exercitio vacantibus, in infirmitatem extra collegium ceciderit, ac in aliquo ex conventibus nostrae obedientiae subiectis demorari contigerit, praedicti conventus superior ac ceteri religiosi illum usque ad perfectam valetudinem curare, et ei iuxta regulam inservire omnino sint adstricti.

De delegato subdelegatis et aliis.

Insuper tibi permittimus, quod, si propter magnam distantiam, aut aliquam aliam causam, ad aliquas ex praelibatis ultramontanis et Indianis provinciis personaliter ire non potueris, auctoritatem ad omnia illa peragenda, quae immediate faceres si praesentialiter adesses, alicui vel aliquibus e sociis tuis, aut alteri e nostri Ordinis missionariis, cum superioritate et facultatibus tibi in praesentibus litteris concessis, in omnibus et per omnia subdelegare ac communicare valeas: ille autem vel illi alteri subdelegare nullatenus poterunt. Quo vero ad facultates, volumus et tenore praesentium concedimus, quod tu, et fratres praedicti, qui ad praefatam subdelegationem in praememoratis Hispaniae et Indiarum provinciis assumpti fuerint, eadem absolvendi, dispensandi, commutandi, etc., auctoritate et facultate super fratres, moniales et saeculares in foro conscientiae gaudeant, qua minister generalis, si ibi esset, uti ac frui valeret. Utque praedictae auctoritates et facultates effectu non careant, omnibus et singulis utriusque sexus personis in praefatis provinciis obedientiae nostrae subiectis, cuiuscumque gradus, dignitatis ac superioritatis sint, per sanctam obedientiam, ac sub poenâ maioris excommunicationis ipso facto incurrendâ, necnon privationis vocis activae et passivae per triennium, praecipimus et mandamus, ut se[1], et socios tuos sub formâ praedictâ subdelegatos tuis desideriis cooperantes, in suis locis, conventibus, capellis, oratoriis et ecclesiis; quoties pro privatâ, secretâ ac fraternali collatione, vel pro publicâ a vobis faciendâ praedicatione, confessionibusque de licentiâ Ordinariorum audiendis, a quolibet vestrum requisiti fuerint, benigne et charitative ac sine ullâ repugnantiâ recipiant. Et si pro alicuius monialis infirmae, seu in articulo mortis constitutae, sacramentali solatio, aut ad moriendum in Domino religiosâ assistentiâ in aliquod monasterium ingredi necessarium fuerit, supradicta iurisdictio spiritualis etiam pro his casibus concessa ac praestita intelligatur. Quando vero ad aliquod ex missionariorum seminariis seu collegiis in Indiarum et ultramontanae familiae partibus hucusque erectis et in posterum erigendis seu fundandis accesseris, ac dum in illo cum sociis praefatis moratus fueris, seu ipsi socii subdelegati inibi separatam moram trahant, solâ auctoritate et facultatibus ad sacramentale forum spectantibus vos frui posse decernimus, et omni aliâ iurisdictione, alterius praelaturae titulo non obtentâ, spoliatos declaramus; ex hoc tamen effectum litterarum patentium et commissionum, quas antea dederis, non suspendimus, imo illum sortiri peroptamus; et sub poenis praedictis stricte praecipimus, tibi ac sociis tuis ceterisque subdelegatis simul iniungentes, ut, licet de familiâ dicti collegii non sitis, illius guardiano, iuxta praescriptum praedictorum statutorum a Sanctâ Sede ut praefertur approbatorum, in

1 Potius lege *te* (R. T.).

omnibus, quae ad hospites et moratores respective spectare dignoscuntur, inviolabiliter pareatis et obediatis: idque ipsum in aliis Ordinis conventibus in signum reverentiae faciatis, quando in damnum exercitii missionum non vergat, seu cum illo incompatibile fuerit. Ceterum, quando e seminario seu collegio, in quo de familiâ seu hospes fueris, exire decreveris, socios ac missionarios, quos ad praefatum missionum munus in illis partibus infidelium, in quas eos necessarios iudicaveris et magis idoneos credideris, spontaneâ illorum voluntate ad id requisitâ praecedente, de consilio discretorii seminarii praedicti seligere ac tecum ferre licite valebis. Si autem guardianus cum maiori parte discretorii tibi, quoad hoc, contradixerint, superiorem generalem, sub cuius iurisdictione praefatum seminarium fuerit, certiorem facies, ac habito illius consensu, et non aliter, nisi prius ad id legitimam obtinuisses delegationem, guardianus et discreti tuis votis acquiescere teneantur; etenim nulla ratio suadet, quod ille, qui commissarius missionum fuerit, electionem operariorum, iuxta locorum et terrarum infidelium necessitatem, facere non possit. Post praefatum exitum vero, et quando per praedictas[1] Hispaniae et Indiarum provincias de novo circumeas, vel quoties, ut supradictum est, alios fratres ad quaerendum alios missionarios, seu aliqua collegia missionum erigenda mittas, aut personaliter eas, te et dictos fratres memoratâ superioritate et facultatibus supradictis uti ac frui posse, aeque ac ut supra stabilitum manet, sancimus et declaramus. Eisdemque vos et omnes alios nostri Ordinis concionatores et confessarios, in praefatis missionum collegiis tam erectis quam erigendis incorporatos, gaudere debere decernimus,[1] sancto missionum operi ac laudabili muneri ipsos in terris tam fidelium quam infidelium vacare, seu in praefatis collegiis applicatos esse contigerit. Nullusque memoratorum collegiorum guardianus sub aliquo praetextu tuum exitum e conventu seu collegio, aut egressum e loco, in quo collegium fuerit, impedire praesumat, nec socium gratum, a te, tenore praesentium, eligendum, et, quoties opportunum fuerit, mutandum, in aliis exercitiis occupare audeat; sed statim ac ab ipso benedictionem petas, te cum praedicto socio licentiare teneatur, ut sic tuum munus tam in terris fidelium quam infidelium, et in omni eventu ac necessitate facilius et convenientius exequi valeas. Si enim fratres, qui Terraesanctae, ac quaestuationi pro illâ applicati sunt, hac independentiâ a superioribus locorum fruuntur; illâ potiori iure commissarius missionum infidelium conversioni ac animarum lucro totis viribus deditus frui, potiri et gaudere debet.

De seminariis erigendis.

Praeterea, ut melius infidelium conversioni et omnium animarum saluti salubrius in praedictis ultramontanae familiae et Indiarum provinciis pro nunc et in posterum provideatur, volumus et tenore praesentium sancimus, ut in qualibet ex dictis provinciis, ubi aliquod seminarium seu collegium missionariorum nostri Ordinis auctoritate sacrae Congregationis de Propagandâ Fide non fuerit erectum aut approbatum, nec erigi aut fundari permittatur in futurum, unus ex conventibus iam fundatis in collegium et seminarium pro missionariis nostri Ordinis educandis erigatur; ac eo modo, et sub illâ formâ, dicta collegia in dictis provinciis iam erecta et in posterum erigenda gubernari, quoad omnia quae dictae sacrae Congregationis au-

1 Edit. Main. legit *praedictos* (R. T.).

1 Videtur deesse *cum* vel *quoties* (R. T.).

ctoritatem non respiciunt, semper teneantur, sub qua in statutis praedictis, a Sanctitate D. N., praefatâ die VII maii, approbatis, regi ac gubernari praecipimus. Praedicti autem conventus ad tam laudabilem finem destinandi de numero recollectorum esse possint et debeant, si aliqua ineluctabilis ratio aliud non suadeat; quod iudicio et arbitrio superiorum generalium illarum partium, qui de praesenti sunt, et pro tempore fuerint, committere censuimus, eisdem, sub S. P. N. Francisci indignatione, et poenis ab eminentissimo protectore et eius successoribus pro suo arbitrio infligendis, simul praecipientes, ut, quando a te vel ab eo alio religioso a te destinato requisiti fuerint, conventum ad dictam missionariorum educationem in qualibet provinciâ assignent, et ultra quatuor menses, a die requisitionis numerandos, dictam assignationem protrahere seu suspendere non praesumant nec audeant; et si secus fecerint, illius S. P. N. Francisci sententiae memores sint, in quâ suae et totius caelestis curiae maledictionis poenam illis imponit, qui confundunt ac destruunt, quod Altissimus per sanctos fratres huius Ordinis aedificavit et aedificare non cessat. Te autem in Domino exhortamur, ut per te ipsum, aliosque ad id idoneos missionarios, seu probos ac sanctitate morum pollentes religiosos, a te sobrie eligendos, praefatis erectionibus, tam in Hispaniae quam Indiarum omnium regi catholico subiectarum partibus ardenter invigiles, illarumque executioni, promotioni et stabilimento sedulo vaces, atque Deo et Ordini nostro in opere adeo sancto inservire nunquam cesses. Ad quod te et socios tuos, ac omnes alios religiosos a te destinandos, qui praelibatis erectionibus operam sponte dederint, superioribus generalibus et particularibus illarum provinciarum, in quibus memoratae erectiones faciendae sint, enixe, commendamus, earumdemque provinciarum consensum, quatenus opus sit, vestigiis nostri praedecessoris inhaerentes, qui illam pro erectionibus tempore sui generalatus factis et dispositis supplevit, per praesentes pro nunc et in posterum, auctoritate ministri generalis qua fungimur, iuridice ac legitime supplemus, et ab illis peti et expectari non debere declaramus. Insuperque te ac dictos fratres principibus christianis, praecipue regi catholico, eiusdemque maiestatis consiliariis, submisse ac reverenter commendamus, sperantes, quod in tribunali tantae pietatis nihil utilius ac magis expediens creditur[1], quam hoc incoeptum ad finem regiâ protectione perducere, ut tot bene instructis ac educatis operariis existentibus, aditus et ingressus in Indiarum aliorumque infidelium partes illis tantum conferatur, et quaerentibus quae sua sunt (quod Deus avertat), et non Iesu Christi, omnino denegetur. Postquam vero septem seminaria sub formâ praedictâ erecta fuerint, ac missionibus in Hispaniae provinciis applicata reperiantur, harum vigore sancimus, quod transitus in Indiarum missiones omnibus religiosis provinciarum Hispaniae, qui prius per duos annos, vel aliud spatium a nostro Indiarum commissario generali Matriti existenti assignandum, augendum vel minuendum, in aliquo ex praedictis seminariis seu collegiis, suae religiositatis, idoneitatis ac vocationis testimonium et indicia non dederint, accedente consensu et placitis necessariis, omnino interdicatur: hac enim providentiâ provinciarum in Indiis existentium reformationi, si illâ indigent, consuletur, et fidelium tam in illis quam Hispaniae

1 Aptius lege *credetur* (R. T.).

partibus aedificationi, infidelium conversioni, omnium animarum saluti, et nostrae regulae observantiae puriori; ac totius Ecclesiae decori maximopere inservietur, et tot seminariorum numerus in Hispaniae provinciis superfluus aut sine fine Deo gratissimo non reputabitur.

De delegatis, commissariis et aliis.

Ceterum, quia tui corporis vires ad adeo immensum laborem non sufficient, ideo praesentium tenore decernimus, quod te cum P. N. Francisco Salmezone, seminarii de Sahagura erectore, ac zelantissimo per totam Hispaniam missionario concionatore, fraternaliter coniungas, teque et[1] praefatum patrem Salmezonem commissarios nostros delegatos ad dictarum erectionum effectum consequendum, cum omnimodà indipendentià unius, in dimidià parte provinciarum Hispaniae, ab alio in alterà dimidià, iuxta repartitionem inter vos prius concordandam, instituimus et pronunciamus, ac vobis et sociis vestris, aliisque probis religiosis, qui de consensu vestro praedictis erectionibus operam dare voluerint, eorum curam et sollicitudinem enixe commendamus. Et ne praedictus pater Salmezon, eiusque socii, ac alii fratres, qui eum in operà adeo sanctà sequi voluerint, debità auctoritate, facultatibus et superioritate necessarià careant, eos omnibus gratiis, facultatibus, superioritatibus et privilegiis respective, tibi, sociisque tuis, ac aliis te sequi eligentibus, tenore praesentium concessis, aeque ac pariformiter, respective tamen, uti et frui posse ac debere volumus et declaramus. Tibi autem in Indiarum Occidentalium rebus ac necessitatibus experto facultatem facimus, ut ex concionatoribus missionariis in provinciis Peruanis existentibus, unum, qui tibi magis idoneus appareat, nomine nostro eligas, qui in praefatis provinciis, commissario generali illarum partium subiectis, praedictis erectionibus invigilet, et ibi commissarius missionum sit et appelletur, aliumque[1] existentibus in provinciis novae Hispaniae ac Philippinarum, ad eumdem effectum, et cum eodem titulo pro illis partibus, dum ad illas non perveneris, nominare poteris; et, si necesse fuerit quod distinctus ad provincias Philippinas destinetur, alium pro illis destinare valebis. Praedicti autem missionum commissarii, a te eligendi, eàdem auctoritate et superioritate ac similibus facultatibus, tam pro erectionibus, quam pro exercendis missionibus et quaerendis ad illas religiosis, potiri et frui poterunt, quibus tuarum[2] tenore uti, frui ac potiri vales, quae tibi pro eisdem partibus etiam deservient, et nunquam, nisi per Apostolicam Sedem aliud fuerit determinatum, sub ullo praetextu finientur. Eàdemque duratione praefatà auctoritas, superioritas et facultates patre Francisco Salmezoni concessae durabunt, nisi etiam aliter per eamdem Sanctam Sedem fuerit stabilitum. Unicuique autem vestrum praecipimus, ut, tam pro seminariis erectis ac erigendis, quam pro exercitio missionum in Indiarum partibus erigendo, idoneos tantum religiosos admittatis; et quando in easdem partes transire vobis opportunum visum fuerit, illuc tenore praesentium vos conferre poteritis. Te vero vel praefato patre Salmezone decedente, aut uno vel altero in Indias transeunte, et dum commissarii missionum, quos in Indiarum regnis et provinciis, ut praefertur, elegeris, praedictum munus per septennium exercuerint, alii, vestro et illorum loco, a superioribus generalibus illarum partium

1 Particulam *et* nos addimus (R. T.).

1 Deest praeposit. *ex* (R. T.).

2 Potius lege *tu harum* pro *tuarum* (R. T.)

respective, qui pro tempore fuerint, eligantur; in eorum tamen electione illa forma servari debeat, quae pro electione cuiuslibet guardiani seminariorum stabilitur. Utque aequalitas honoris a praefato commissariatu provenientis omnibus seminariis impartiatur, primus commissarius pro qualibet provinciarum parte, cui unum supra concessimus, a seminario in illâ parte primo erecto assumetur; secundus a secundo; et sic de reliquis usque ad ultimum: qui ordo iterum incipiendo semper servetur, nisi aliud superiori generali provinciarum illius partis, de assensu maioris partis guardianorum collegiorum dicti commissariatus, magis expediens pro prosperiori missionum augmento visum fuerit; unde cuilibet collegio seu seminario unus commissariatus per septennium integrum duraturus concedi debebit, etiamsi primo electus e vitâ migret, aut, servatâ eâdem formâ quae pro depositione et privatione guardianorum in seminariis obserVetur [1], et non aliter, officio privetur, seu ex alio capite inhabilis reddatur, aut ad munus incompatibile, quale erit guardianatus et provincialatus, officium aliquando assumatur; in iis enim casibus alius eiusdem seminarii missionarius concionator iuxta primae electionis formam ad missionum commissariatum promoveatur.

Commissarii praedicti in omnibus sui commissariatus collegiis primum locum habeant post guardianum; et, dum intra claustra cuiuslibet fuerint, eorum discreti, per tempus sui commissariatus, ultra nominatos in collegiorum statutis ut praefertur approbatis, legitime erunt, nunquam tamen titulum generalem usurpent, aut commissarii generalis missionum appellari valeant; nec minus ullâ iurisdictione, auctoritate aut facultate, ultra id quod eis supra concessum manet, uti aut gaudere praesumant, aut gubernium regulare collegiorum perturbare audeant: ad solosque guardianos spectabit novitios recipere, fratres ad praedicandum et audiendas saecularium confessiones locorum Ordinariis praesentare, et numerum missionariorum aliorumque fratrum, servatis iuxta statuta servandis, augere vel minuere; quae omnia a dictis guardianis fiant, quin forma in dictis statutis a Sanctâ Sede approbatis aliqualiter violetur. Praedicatorum vero ac confessariorum tam fratrum quam monialium et saecularium prima institutio, necnon clericorum seu choristarum ad ordines recipiendos destinatio, ad solos superiores generales illarum partium, in quibus seminaria fuerint, spectabit: ii autem nullum instituant, promoveant seu destinent, nisi habito prius consilio et assensu in scriptis, post exactum examen, et non aliter, conferendo, maioris partis discretorii illius seminarii in quo moram trahat examinandus: at, praefato consensu interveniente, superior generalis suas litteras statim expedire tenebitur, ne seminaria, ob eius culpabilem moram, operariis necessariis privata remaneant, sed conserventur. Si aliquando contingat, quod aliquis religiosus, qui officio definitoris generalis, commissarii generalis Curiae, procuratoris generalis Ordinis, commissarii generalis familiae, ministri generalis, seu vicarii aut vicecommissarii generalis functus fuerit, ad aliquod ex dictis seminariis seu collegiis transeat, et ibi missionum exercitio vacare desideret, statim a guardiano et discretis recipiatur. Ceterum, ne propria provincia, aut ultramontana familia, seu totus Ordo viris in gubernio adeo expertis omnino privetur, dictus pater, etiamsi in collegio seu seminario de familiâ vivat,

1 Legerem *observatur* (R. T.).

suffragia, subrogationes, praeeminentias et privilegia sibi tam in propriâ provinciâ quam in familiâ ultramontanâ et Ordine toto iuxta statuta debita non amittat, illisque eo modo frui poterit, ac si a propriâ provinciâ non exivisset; sic enim missionum exercitium viris magnae auctoritatis et experientiae honorabitur, quin aliquod detrimentum in eorum defectu seu réparatione religio patiatur.

De sollicitatoribus Tertii Ordinis.

Et quia, dum decori primi Ordinis S. P. N. Francisci, ac solatio et spiritualibus indigentiis secundi per praesentes litteras contulimus, tertii Ordinis de poenitentiâ eidem sancto fundatori valde amabilis oblivisci non debemus, ut praefatus de poenitentiâ venerabilis Ordo a S. P. N. Francisco pro personis utriusque sexus in saeculo viventibus institutus, et a felicis recordationis Clemente VII ac Paulo III in tres status, sub unâ eâdemque tertii Ordinis appellatione, atque eorumdem privilegiorum, gratiarum, concessionum, indulgentiarum et favorum communicatione, ac solum sub diversis statutis secundum cuiuslibet status exigentiam divisus, magis in dies augeatur, et illi sancti, qui, ut ab eodem Paulo in suo Brevi *Trium statuum* incipiente refertur, pro sanctis dicti Ordinis recensentur, sequacibus in Indiarum et totius orbis christiani partibus non careant, ac ut exemplo personârum sub regulâ praefati Ordinis viventium fidelium mores reformentur, virtute constitutionum apostolicarum, a Sanctitate Alexandri VII[1] in quibusdam litteris *Exponi nobis* incipientibus, die XXVIII iulii MDCLVII datis, approbatarum, quas praedictus Pontifex unâ cum Ordinis statutis observari praecepit, praedictos missionum commissarios et seminariorum guardianos, ac alios missionarios ab ipsis destinandos augmenti dicti Ordinis sollicitatores instituimus, eisque recipiendi fideles ad hunc Ordinem tertium, illiusque professionem et exactissimam regulae, iuxta praemissa statuta ac Ordinis constitutiones in speculo seraphico contentas et explicatas, sequelam et observantiam, omnimodam facultatem impartimur; ipsaeque utriusque sexus personae, ad statum sibi in dicto Ordine tertio correspondentem sub formâ praemissâ admissae, cunctis gratiis, indulgentiis et concessionibus dicto Ordini tertio a Sanctâ Sede ut praefertur factis et elargitis aeque frui poterunt, ac illis personae aliae dicti Ordinis uti ac potiri valent et consueverunt. Ulterius tam ipsius tertii Ordinis, quam aliis utriusque sexus nostrae obedientiae seu directioni subiectis personis, intra et extra seminaria praefata degentibus, in Domino suademus, ut viae crucis gressus et devotam illorum gressuum meditationem more solito frequentent, atque ante vel post cuiuslibet meditationis morulam consuetae SS. Sacramenti stationis orationes recitent, ut indulgentias, quae a Sanctâ Sede revocatae non fuerint, mediâ hac diligentiarum commutatione, iuxta summorum Pontificum concessiones, secure lucrari valeant et possint.

Admonitio.

Postremo omnibus missionum commissariis, ac collegiorum fratribus tam subditis quam superioribus stricte iniungimus, ut in omnibus se Dei ministros, discipulorum Domini sectatores, observantiae sanctae alumnos, Sanctorum Ordinis imitatores, et sancti patris nostri Francisci eximii ardoris filios perenniter ostendant, et usui pauperrimo rerum indispensabiliter mancipent, utque illorum librorum usu sint contenti, quos secum in missiones portare necessarium et inevitabile indicaverint; si autem alios a benefactoribus recepe-

1 Edit. Main. legit *VIII* (R. T.).

rint, eos bibliothecis collegiorum statim donent, imo ad hunc tantum finem donationem praedictam acceptare poterunt; et, si contingat quod opera alicuius missionarii benefactorum eleemosynis typis dentur, religiosus, qui eas[1] (ut licet) medio syndico, et de licentiâ superiorum, pro hac necessitate determinatâ praestandâ, perceperit, et impressionis indigentiis applicaverit, neutiquam sibi exemplarium repartitionem et librorum donationem reservet, sed id de illis fiat, quod discretorio collegii utilius ac religiosius apparuerit, semper tamen benefactores et amici spirituales praeferantur, qui digni ab auctore seu sollicitatore impressionis declarati fuerint.

Facultates commissarii generalis ultramarini.

Et, ne praesentes litterae ad maturae determinationis, ob aliquos, sive auctoritatis ad decernendum in perpetuum, sive alterius rationis, defectus, necessariâ firmitate careant, earumdem tenore facultatem procurandi tam apud eminentissimum dominum nostrum protectorem quam apud Sanctam Sedem necessarias confirmationes et roborationes opportunas ac perpetuam manutentionem patri Francisco Diaz a S. Bonaventura huius Curiae commissario generali plenarie impertimur, ipsique dictarum erectionum promotionem et missionum negocia in hac Curiâ tractanda cum facultatibus necessariis committimus, et licentiam ad postulandas in sacrâ Congregatione de Propagandâ Fide missionum pro memoratis commissariis praefecturas, et omnia illa agenda quae pro tam sancto opere perficiendo necessaria fuerint, libenter concedimus et elargimur. Harumque litterarum observantiam omnibus, ad quos spectat, cum salutaris obedientiae merito commendamus, et ipsis sancti patris nostri Francisci benedictionem benigne impartimur.

[1] Nempe *eleemosynas* (R. T.).

Ex hoc nostro Aracaelitano conventu, die XI maii MDCLXXXVI.

Fr. PETRUS MARINUS, minister gener.

De M. R. patris, Fr. IOSEPH A LEONE, secretarius generalis Ordinis ».

Decretum cardinalis protectoris.

Et subinde venerabilis frater noster Alderanus episcopus Portuensis, S.R.E. cardinalis Cybo nuncupatus, Ordinis praefati apud nos et Sedem Apostolicam protector, dictas patentes litteras, earumque praeinsertam dispositionem, approbavit et confirmavit per suum decretum tenoris sequentis, videlicet: « Alderanus episcopus Portuensis S. R. E. cardinalis Cybo seraphici Ordinis S. Francisci apud Sanctam Sedem protector, etc. Retroscriptas litteras patentes patris ministri generalis, earumque praeinsertam dispositionem, tenore praesentium approbamus et confirmamus, suumque effectum sortiri praecipimus et mandamus, sub poenis in statutis generalibus contra rebelles praescriptis.

Romae, XIII maii MDCLXXXVI.

A. card. CYBO protector.

Io. BAPTISTA RUSCA, etc. »

Confirmatio relatorum decretorum.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Franciscus commissarius generalis praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Francisci commissarii generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, benigne annuentes, eumque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicatio-

nibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas praefati Petri Marini ministri generalis patentes litteras a memorato Alderano episcopo cardinali et protectore approbatas et confirmatas, ut praefertur, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes et praeinsertas patentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum et conventuum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVIII iunii MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 28 iunii 1686, pontif. anno X.

CLXXI.

Prohibetur monachos Congregationis Fuliensis ad aliam religionem transire sine superiorum licentiâ[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis monachorum Congregationis B. Mariae Fuliensis, Ordinis Cisterciensis, quod dudum felicis recordationis Sixtus V, Clemens VIII et Paulus V Romani Pontifices praedecessores nostri dictam Congregationem Fuliensem, quae in regno Galliae stabilita, et per Galliam et Italiam plurimum fuit dilatata, approbaverunt et confirmaverunt, variisque gratiis et privilegiis exornarunt, illo in primis quo a praefatis Clemente et Paulo praedecessoribus in virtute sanctae obedientiae pro-

1 Constitutiones hic laudatae sunt Sixti V constit. ed. MDLXXXVI, die 5 maii, pontif. II, const. ed. MDLXXXVII, die 14 novembris, pont. III; Clementis VIII const. ed. MDXCII, die 4 septembris, pontif. I et constit. ed. MDCXCIX, die 9 februarii, pontif. VIII, necnon const. ed. MDCIV, die 17 martii, pontif. XIII; Pauli V const. ed. MDCVI, die 9 iulii, pontif. II, et const. ed. MDCVI, die 10 octobris, pontif. II.

hibetur omnibus huius Congregationis monachis ne ad Ordinem Cisterciensem possint transire, alioque privilegio, Congregationi monachorum S. Bernardi in Hispania concesso, et Fuliensibus monachis per Sixtum et Clementem praedecessores praedictos communicato, quo dictis monachis prohibetur, sub excommunicationis latae sententiae poenâ, ne, sine superioris generalis petitâ et non obtentâ licentiâ, e monasterio exire possint, etiamsi ad quemcumque alium Ordinem vel locum, seu quodcumque aliud monasterium eiusdem vel alterius cuiuscumque Ordinis transire velint. Et licet ab illo tempore, divinâ favente gratia, eadem Congregatio Fuliensis multum profecerit, plurimaque habeat monasteria in quibus monachi cum summâ populorum aedificatione Altissimo famulantur in vigiliis, orationibus, abstinentiis et ieiuniis multis, iuxta primaevum suae Congregationis institutum; nihilominus quidam ex illâ monachi professi, quo spiritu ducti, nescitur, praetextu tamen arctioris vitae ducendae, ad monasterium B. Mariae *de la Trappe* nuncupatum dicti Ordinis Cisterciensis Saguntinae dioecesis, non obtentâ suorum superiorum licentiâ, se transferre satagunt et cum effectu se transferunt (sicut de facto, mense octobri proxime elapso[1] ad hoc B. Mariae de la Trappe monasterium dilectus filius Iacobus Mauclere dictus a S. Gabriele, monachus expresse professus dictae Congregationis Fuliensis, non obtentâ a superiore generali licentiâ, se transtulit, ibique[2] de praesenti perseverat, non obstante sui superioris generalis mandato, quo ei sub obedientiae praecepto iniunctum fuit, ut quamprimum ad suae stabilitatis monasterium rediret), quod quidem in grave Congregationis fit praeiudicium et aliorum scandalum, cum exinde furtivae egressiones, devastationes, seu obedientiae neglectus et in regulari proposito instabilitas maxime possint exoriri. Quare praefatus procurator generalis nobis humiliter supplicari fecit ut in praemissis de opportuno remedio providere, et consequenter, quod monachi dictae Congregationis Fuliensis expresse professi ad quemcumque alium Ordinem, etiam Carthusianorum, et praesertim ad dictum monasterium B. Mariae de la Trappe Ordinis Cisterciensis, animo se se ibidem associandi seu incorporandi, sine expressâ superioris generalis dictae Congregationis licentiâ nullo modo transire possint, sub poenâ excommunicationis latae sententiae, tam pro receptis quam pro recipientibus, declarare et statuere, ac specialiter, ut praefatus Iacobus Mauclere, dictus a S. Gabriele, ad redeundum ad propriam Congregationem, in qua a duobus vix annis, aetatis suae circiter decimo septimo anno, professionem emisit regularem, per censuras ecclesiasticas compellatur, ordinare de benignitate apostolicâ dignaremur.

Prohibitio praedicta ad instar illius monachorum sancti Mauri.

§ 2. Nos igitur, ipsum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, attentis narratis, petitam prohi-

1 Edit. Main. legit *elapsi* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *sibique* (R. T.).

bitionem iuxta formam litterarum apostolicarum super consimili negocio pro Congregatione S. Mauri monachorum Ordinis S. Benedicti aliàs in simili formâ Brevis expeditarum, praefatae Congregationi Fuliensi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus; praefatum vero Iacobum Mauclere ad redeundum ad primum monasterium eiusdem Congregationis Fuliensis per censuras ecclesiasticas compellendum esse, eâdem auctoritate decernimus et ordinamus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum ed inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac omnibus et singulis illis, quae in praefatis litteris, ad favorem dictae Congregationis S. Mauri emanatis, concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die v augusti MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 5 augusti 1686, pontif. anno x.

CLXXII.

Confirmantur quaedam decreta capituli intermedii fratrum B. Ioannis Dei regnorum Hispaniae et Indiarum[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex iniuncto nobis divinitus apostolicae servitutis munere peculiarem christifidelium, qui e fluctibus saeculi in portum vitae religiosae confugerunt, uberesque bonorum operum fructus in Ecclesiâ Dei assidue proferre satagunt, sollicitudinem gerentes, illis, quae pro felici prosperoque eorum regimine et gubernio provide prudenterque constituta esse noscuntur, ut firma semper atque illibata persistant, apostolici muniminis, cum id a nobis petitur, libenter adiungimus firmitatem.

Decreta praedicta in capitulo intermedio anno MDCLXXXIII edita.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ioannes Emmanuel de Herrera, procurator generalis Ordinis fratrum B. Ioannis Dei regnorum Hispaniae et Indiarum, quod, cum per constitutiones dicti Ordinis a felicis recordationis Urbano PP. VIII praedecessore nostro confirmatas, cap. CII, capitulis generalibus et intermediis ipsius Ordinis constitutiones ipsas mutandi vel declarandi, novasque etiam adiungendi, prout recti gubernii ratio exegerit, facultas tribuatur: ideo in capitulo intermedio

1 Extat revocatio cuiusdam decreti capituli in Urbani VIII const. ed. MDCXXVIII, die 8 aprilis, pontif. v; et in Alexandri VIII const. ed. MDCXC, die 7 octobris, pontif. I, habetur confirmatio decreti cardinalis protectoris de sede generalis. et convocatione capituli.

Ordinis praedicti, quod die III maii MDCLXXXIII celebratum fuit, pro felici prosperoque Ordinis huiusmodi regimine et gubernio, facta fuerunt nonnulla acta et decreta tenoris qui sequitur, videlicet.

«Acta et decreta quae religio B. Ioannis Dei regnorum Hispaniae et Indiarum fecit et ordinavit ad melius eius regimen in capitulo intermedio celebrato die III maii praesentis anni MDCLXXXIII in hospitali B. Virginis Amoris Dei curiae Matritensis, videlicet:

De aerario et arcâ pecuniarum.

I. In primis[1], quia dicta religio habet aerarium et arcam trium clavium quae sunt in potestate patris generalis et suorum duorum assistentium, ubi apponuntur et conservantur omnes quantitates pecuniarum quae acquiruntur pro canonizatione nostri patris B. Ioannis Dei dictae religionis fundatoris, et aliorum servorum Dei qui fuerunt in eâ religione, ac etiam legitimae et spolia religiosorum cum quantitatibus quas provinciae Indiarum mittunt in Hispaniam ad lites et negocia, sicuti ad alia, quae dictae religioni opus est in Curiâ Romanâ, et in dictis Hispaniarum regnis in diversis audientiis et tribunalibus; et licet in praedictis semper habita fuerit bona cura et ratio, ipsam reddendo patres generales in fine eorum officii successoribus suis, tamen, quia super hoc nulla adest constitutio nec ordinatio, quae aliquid super hoc disponat, quae per se introducta est, cuius respectu posset deficere cum tempore eius perseverantia, et ut firma remaneat, et nihil possit innovari in praeiudicium tam utilis et laudabilis consuetudinis: ordinatur dictum erarium et arcam trium clavium perpetuo conservari, in formâ quae[2] usque ad praesens fuerunt conservata, nempe quod praedictae claves diversae sint, nec nisi omnibus simul iunctis arca huiusmodi depositorum aperiri possit; unaque ex eisdem clavibus a patre generali, reliquae a singulis assistentibus retineantur, habeatque dictus pater generalis librum rationum de receptis et expensis, et in fine sui officii rationem reddat successori suo et novis eius assistentibus de praefatis receptis et expensis factis in tempore sui officii, sicut semper fuit observatum, et relatum remanet; et casu, quo fraus vel dolus in custodiâ et administratione atque erogatione dictarum pecuniarum detegatur, delinquentes male versantes poenis privationis vocis activae et passivae subiaceant, et ab eorum officiis respective suspensi remaneant, et ipse pater generalis privatus, et[1] destitutus remaneat omnibus privilegiis et praerogativis exgeneralibus quomodolibet competentibus, nec a quocumque nisi a sanctâ Sede Apostolicâ rehabilitari et absolvi possint.

De libris accepti et expensi, necnon manualibus dispensatorum.

II. Quod ultra expressum in cap. LXVIII nostrarum constitutionum ordinatur, quod superiores in eorum monasteriis habere debeant libros bonorum et redditeuum et expensarum in archivio et arcâ trium clavium, absque eo quod possint amoveri ad alium effectum, nisi ad calculandum introitus et scribendum recepta et expensa quolibet die facienda cum assistentiâ consiliariorum; ordinatur, quod omne id, quod dispensator afferet expensarum causâ, recipiatur et scribatur in libris, et in eâdem formâ et specie describatur, qua dictus dispensator afferet, absque ullâ permutatione, et quod conserventur libri manuales dictorum dispensatorum, ut, quando evenerit casus visitationis, possint videri et comprobari eorumdem listae cum illis di-

1 Huiusmodi documentum corrigat plerumque ipse lector (R. T.).

2 Aptius lege *qua* (R. T.).

1 Particula *et* nos addimus (R. T.).

ctorum librorum, et quod superiores nihil possint percipere nec impendere manualiter, sed dictae expensae et necessaria sint sub onere procuratorum et dispensatorum. Praedicta ordinantur in virtute sanctae obedientiae, et poenâ privationis officii et activae et passivae vocis.

De priorum confirmatione.

III. Quia caput XXXIX nostrarum constitutionum ordinat et mandat officia priorum duratura esse tantum spatio trium annorum, et, his elapsis, non posse iterum eligi et confirmari in dicto officio prioratus illas personas quae iam fuerunt priores, tam in eo hospitali, ubi exercuerunt, quam in quovis alio, nisi elapsis tribus annis vacationis sui muneris; et quia sunt multi anni, quod dicta religio indiget personis idoneis pro dictis officiis, et ad deveniendum ad novam electionem opus fuit in pluribus praeteritis capitulis recurrere ad sanctam Sedem Apostolicam, et supplicare SS. D. N. pro dictae constitutionis dispensatione, qua auctoritate denuo electi fuerunt in dictis capitulis; et quia quotidie magis apparet personarum defectus ob multorum religiosorum mortem; et quia defecerunt seniores triginta annorum citra ob continuam assistentiam habitam in infirmitatibus pestis, quibus regnum Hispaniae laboravit spatio octo annorum, in quibus obierunt quamplures religiosi; et cum sint ceteri remanentes iuvenes, et absque experientiâ et competente aetate ad gubernandum, qua de causâ, cum fuerit facta experientia aliquorum honorando eos in dictis officiis, opus fuit eos ab illis privare, ob eorum malum regimen et administrationem habitam remanentibus praedictis in magno praeiudicio et damno coenobiorum et hospitalium, quod non accidisset si possent denuo eligi et confirmari illi qui sunt capaces et experti in dicto regimine: quapropter ordinatur ut in posterum possint iterum eligi et confirmari a capitulo generali vel intermedio in dictis muneribus prioratus omnes illae personae quae digne videantur dicto capitulo; in aliis tamen hospitalibus, exclusis illis, in quibus antecedenter et immediate prioratus munere functi sunt, ad ipsius capituli arbitrium, et per decennium a die confirmationis proximum tantum.

De valetudinario.

IV. Quod superior non habens aulam pro infirmariâ cum pleno numero lectorum, secundum fundationem vel possibilitatem hospitalis, cum supellectilibus necessariis condecorata ad commoditatem et curationem pauperum infirmorum, privetur voce activâ et passivâ, et ille qui ob urgentem necessitatem hospitii extra asportaverit aliquod vel aliqua lecta, fiat cum ordinatione et expresso consensu patris generalis, qui consensus dari debeat consideratis prius motivis et indigentiâ quae ad id acciderit; et pro maiori praedictorum observantiâ debeat in singulis capitulis tam generalibus quam intermediis determinari numerus lectorum ad proportionem reddituum singulorum hospitalium, quorum priores semper debeant esse parati ad recipiendos infirmos pro numero dictorum lectorum, sub poenis supra expressis.

De eleemosynis.

V. Quod nulli superiorum liceat, nec permittat subditis suis ire ad petendum eleemosynas extra territorium vel iurisdictionem sui hospitalis, in praeiudicium aliorum ipsius Ordinis, sub poenâ privationis officii et activae et passivae vocis per quatuor annos, tam superioribus, qui dictam licentiam concesserint, quam subditis, qui sub dictâ permissione petierint dictas eleemosynas.

De superiorum sede.

VI. Quod dicti patres superiores non possint abesse a residentiâ et regimine

suorum hospitalium nisi spatio quatuor dierum, et hoc concurrente legitimâ causâ; et, si opus fuerit ultra praedictum tempus a prioratu abesse, id fieri nequeat absque expressâ licentiâ patris generalis vel provincialis eiusdem provinciae, sub poenâ privationis officii pro primâ vice ad annum, et, in casu reincidentiae, pro toto tempore eius officii remanente.

De domibus novitiatus.

VII. Quia ad receptionem novitiorum non sunt domus novitiatus praescriptae in dictis constitutionibus, accipiendo eos in omnibus dictae religionis, et quia illi qui aluntur in parvis monasteriis, non habent eam perfectam educationem quae requiritur, sicuti etiam, cum sit eorum parvum hospitium, non remanent bene edocti in eorum exercitio, et postea ipsi transeundo ad alia maiora monasteria recognitum fuit eos ingredi cum difficultate in dicto exercitio bonorum ministrorum erga infirmos: ad evitandum igitur hoc inconveniens imposterum deputantur et eliguntur monasteria et domus novitiatus in provinciâ Baeticâ scilicet civitatum Granatae, Hispalis, Cordubae, Iaiensis, et in provinciâ Castellae monasteria Matriti, Vallisoleti, Medinae de Rioseco, et Mursiae, et in Lusitanâ provinciâ monasteria Lisbonae, et Ielues, in quibus tamen, et non in aliis praeter nominatis[1] dictarum provinciarum dentur, nec dari debeant, nec admitti dicti novitii; ad quorum educationem et doctrinam deputentur et assignentur magistri, virtute et timore Dei decorati, bonae vitae et famae; quae nominatio dictorum magistrorum debeat fieri a patre generali litteris suis patentibus pro tempore sibi placito, permanente in eius arbitrio potestate permutandi et nominandi alios, quandocumque illi videatur conveniens, ad quod superior cuiuslibet monasterii, ipso facto suae acceptae possessionis, teneatur transmittere dicto patri generali listam omnium illorum religiosorum, quos habuerit conventuales in eius monasterio, ut illorum unus eligatur, qui recognitus fuerit convenientior ad dictum exercitium, et cum non inveniatur habilis in eo monasterio, nominabit alium idoneum sibi benevisum, ad quem effectum permutabitur ex monasterio suae residentiae, et mittetur ad locum destinatum pro exercitio dicti officii.

De receptione religiosorum aliorum Ordinum.

VIII. Quia multa et gravia inconvenientia recognita fuerunt ex perceptione et receptione ad habitus[1] in dictâ religione aliquorum religiosorum aliarum religionum, qui variis modis fuerunt causa gravissimarum litium et inconvenientium, excitando dictae nostrae religioni inconvenientia irreparabilis damni, quae multis ab hinc annis passa fuit: ad evitandum similia inconvenientia, ordinatur et mandatur quod in posterum non possint admitti nec admittantur ulli religiosi, qui fuerint vel actualiter sint alterius cuiuslibet religionis, nullâ de causâ, titulo vel ratione, quae ad eorum admissionem adduci possent, nisi ex iustis et rationabilibus causis referendis eminentissimo et reverendissimo domino cardinali protectori, ab eoque approbandis.

De procuratoribus.

IX. Quod religiosi procuratores monasteriorum consignare teneantur omnes quantitates pecuniarum ab eis receptas ex redditibus et aliis quibusvis effectibus sibi provenientibus et debitis dictis monasteriis eâdem die dictae perceptionis, vel ad summum die sequenti, absque ullâ retentione penes se; et casu, quo necesse sit conservare vel retinere aliquam quantitatem propter expensas litium vel aliarum rerum, fiat superio-

1 Aptius lege *nominata* (R. T.).

1 Aptius lege *habitum* (R. T.).

rum localium permissu; et quod tales procuratores nullam possint mutuo tradere pecuniarum quantitatem, penes eos existentem, nemini ad multum vel parvum tempus, privationis officii poenâ et activae et passivae vocis ad quatuor annos, dummodo quantitas mutuata sit supra viginti realia; necnon teneantur iidem procuratores adnotare in libro particulari memorias litium, quae finito officio vel consignentur successori vel relinquantur in archivio.

De religiosis extra proprias domus versantibus.

x. Quod religiosi, qui migraverint ex uno ad alium locum ad negocia suorum monasteriorum, ad visitandum parentes vel consanguineos, vel ad alias quaslibet res, admittantur in monasterio Ordinis, ubi pervenerint, dummodo sit cum licentiâ suorum superiorum, et eis concedatur hospitium et victus spatio trium dierum, et, si plus dictorum trium dierum permanserint, solvere teneantur pro quolibet die tria realia causâ dicti hospitii et victus, quam summam superior et hospitale a quibus mittuntur teneantur solvere, dummodo sit ad rem et negocia talis monasterii, et qui hac de causâ, vel quavis aliâ non iverint ad edendum et dormiendum in dictis monasteriis locorum, ubi perveniunt, superiores eorum faciant eos capi, et in carceribus custodiri, ex quo carcere amoveri non possint absque ordine patris generalis vel provincialis; et superioribus prohibetur potestas concedendi licentiam suis religiosis, ut eant in alia loca, ubi non adsit monasterium Ordinis, ultra tempus trium dierum, permanente poenâ transgressoribus imponi debitâ arbitrio patris generalis.

De superiorum primatu.

xi. Quod, existente definitorio simul cum patre generali in hospitali, ubi inveniatur, tunc, quia repraesentat totam religionem, habeat locum praecedentiae superiori locali, omnibus definitoribus permanentibus immediate post patrem generalem secundum maioritatem eorum officiorum, et dictus superior, qui solum est caput eius familiae, habeat locum immediatum dexterae manus post definitorium, tam in refectorio, quam in aliis publicis vel privatis locis, in quibus adsit dictus pater generalis et eius definitorium, cum communitate talis monasterii; animadvertendo, quod dicto patri generali et eius definitorio hac de causâ non competit regimen domus, sed tantum superiori. Et idem erit observandum in domibus, ubi adsint patres provinciales, qui concurrentes in actis conventualibus, ipsi habebunt primum locum et praecedentiam, sicut ratione eorum officii attinet, et ad eorum manum dexteram habebit eius locum superior domus, et ad sinistram eius secretarius, et post hos consiliarii, et, si pater provincialis simul fuerit prior cuiusdam monasterii, habebit locum dexterae manus eius secretarius, a sinistrâ consiliarius professione antiquior. Et, absente patre generali ab hospitali, ubi residet cum eius definitorio, tam occasione visitationis, quam aliquovis praetextu, alii patres definitorii, qui permanserint, debeant abstineri a concursu actorum communitatis cum dicto superiori; quoniam, absente generali, qui est caput, non remanet corpus definitorii, nec possunt celebrare acta talium definitorum; et, si sponte velint concurrere dictis exercitiis et actis conventualibus, eis debeat praecedere dictus superior localis, sicut caput eius communitatis; et idem observatur, in absentiâ superioris, a consiliario antiquiori, cui regimen domus attinet absque interventu dictorum patrum definitorii.

De exgeneralibus.

xii. Quod patres, qui fuerunt generales religionis, ultra titulum primorum discretorum, et praerogativas quibus

fruuntur, tam per constitutiones eiusdem religionis, quam virtute Brevis sanctae memoriae Pauli V, quia sunt personae, quae poterunt et quavis indigentiâ iudicare et reddere rationem et bonas notitias magno cum fundamento rerum religionis experientiae causâ suorum officiorum, et habeant suum votum in omnibus definitoriis sicut alii definitores, et praecedentiam omnibus definitoribus in loco ubi adfuerit dictus pater generalis, quia si ibi non adsunt, nulla erit constitutio vocandi eos ad dicta definitoria, quae celebrari possint absque eis, sicut absque quolibet alio non praesenti, ut declaratum remanet in dictis constitutionibus.

De exprovincialibus.

XIII. Quod patres, qui fuerunt provinciales, remaneant cum titulo patrum provinciae et domuum in quibus inveniantur, habeant primum locum post priorem localem praecedendo consiliariis et aliis religiosis, et ex supradictis non intelligatur eis pertinere regimen, animadvertendo quod, si quovis tempore abfuerit ab hospitali procurator, dicti patres provinciae permanebunt in eâdem sede et loco, quo titulo gaudebunt, absque praeiudicio dispositionis cap. XXV nostrarum constitutionum super eos qui habere debent votum in capitulo, in quo nihil possint, nec praetendant innovare ex supradictis.

De sacerdotibus.

XIV. Quod patres sacerdotes ad sanctorum sacramentorum administrationem deputati habeant in quolibet monasterio primum locum et praecedentiam aliis omnibus religiosis, exceptis superiore et consiliariis.

De casu, in quo vacaverit generalatus.

XV. Quia caput XXXVII nostrarum constitutionum ordinat et mandat quod in eventum mortis generalis, renunciationis vel privationis officii ob crimina commissa, si hoc evenerit in primo triennio sex annorum generalatus, ei succedat in dicto officio prior, qui tunc fuerit, monasterii et hospitii civitatis Granatensis usque ad capitulum proximum; et, quoniam evenit casus mortis generalis in primo triennio, assistens maior, qui tunc erat, dixit et praetendere coepit eidem competere religionis regimen usquequo dictus prior Granatensis accederet in monasterium et hospitium, ubi prius residebat dictus pater generalis et definitorium; et cum fuerit ei contradictum, ex eo quod dictae constitutiones non ei dant similem facultatem, orta fuit discordia civilis et criminalis, et religio fuit notabilibus perturbationibus involuta: ad praedicta reparandi imposterum declaratur, quod in dicto casu mortis, vel defectus dicti patris generalis in primo triennio, donec dictus prior Granatensis veniet in monasterium ubi adest definitorium, vel ad se vocat definitores ubi adest ille, ut exerceant eorum officia, non intelligatur officium vacans, nec regimen religionis dicto assistenti maiori, nec cuivis alteri definitorio, si quidem statim, secutâ morte generalis, ingressus fuit fruendo dictus prior Granatensis uti successor regaliae sui generalatus, et eodem instanti non possunt dari duae personae, quae gubernent, nec dictum definitorium est, dum adest absque capite.

De eodem casu

XVI. Quia dubitatum fuit quod in casu successionis dicti prioris Granatensis in dicto officio generalatus in primo triennio ob supradictam causam in dictâ constitutione XXXVII, si dum exercet officium migraverit ex vitâ, renunciaverit, vel privatus fuerit, qua de causâ denuo vacaverit dictum officium intra idem triennium, quis ei successurus fuerit: declaratur attinere illi qui tunc temporis fuerit prior dicti monasterii Granatensis, et toties quoties dictum

officium generalatus vacaverit, dictis de causis in dicto primo triennio, attinet et pertinet priori Granatensi absque ullâ contradictione ullo unquam tempore, quoniam sic dispositum in capitulo XXXVII dictarum constitutionum.

De iis, qui fuerunt vicarii generales.

XVII. Quod patres, qui fuerunt vicarii generales religionis, non teneantur concurrere in domibus, ubi habuerunt eorum residentiam, post finem sui officii, nec adesse ulli actui communitatis generalis vel particularis, nec superiores, qui fuerint domorum ubi habent eorum assistentiam, possint eos ad id compellere, si quid ratione officii ab eis exerciti observari debet, eisdem haec praerogativa, cum sit rationabile eos illam habere in praemium eorum laborum, sed tamen aliis observent et obediant ordinationibus et praeceptis dicti superioris ubi resident.

De iis, qui fuerunt definitores.

XVIII. Quod patres, qui fuerunt, sunt et in posterum erunt definitores religionis, post lapsum suorum officiorum, in monasteriis et hospitiis ubi resident et habuerint eorum conventualitatem, habeant sedem in actis generalibus et particularibus dexteram immediate superiori dictorum hospitalium, et in occurentiâ duorum vel plurium definitorum, sedere debeant secundum gradum quem habuerint in dicto definitorio, praecedente semper assistente maiori secundo assistenti, et hic procuratori generali, et procurator generalis secretario generali, et omnibus istis praecedentibus illis qui fuerunt patres provinciae et consiliarii in dictâ communitate ».

Preces procuratoris generalis.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, acta et decreta huiusmodi ad bonam Ordinis praedicti directionem rectamque illius gubernationem utilia atque necessaria sint; firmiora vero et stabiliora esse soleant, quae apostolicae confirmationis praesidio roborantur: nobis propterea praefatus Ioannes Emmanuel procurator generalis totius Ordinis supradicti nomine humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio relatorum decretorum.

§ 3. Nos igitur, ipsum Ioannem Emmanuelem procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum, qui rem mature discusserunt, consilio, omnia et singula acta et decreta, in supradicto capitulo intermedio, ut praefertur, facta, praeinserta, auctoritate apostolicâ, tenore, praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras ac acta et decreta praeinserta semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices or-

dinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die XVII augusti MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 17 augusti 1686, pontif. anno X.

CLXIII.

Declaratur clericos regulares Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum capaces esse possidendi[1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Sigismundus a S. Sylverio, assistens et comprocurator generalis Congregationis clericorum regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, quod, cum dicta Congregatio post Concilii Tridentini celebrationem erecta fuerit, dilecti pariter filii clerici regulares ipsius Congregationis, in eorum capitulo generali, quod hoc anno MDCLXXXVI celebratum fuit, congregati, decreverunt, petendam esse a nobis et hac Sanctâ Sede declarationem, quod essentia eorum paupertatis intelligatur iuxta formam a praefato Concilio praescriptam cap. III sess. XXV *De Regular.*; quare dictus Sigismundus assistens et comprocurator generalis, totius Congregationis praefatae nomine, nobis super hoc humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Declaratur ut in rubrica, iuxta formam Concilii Tridentini c. III, sess. XXV.

§ 2. Nos igitur, eamdem Congregationem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, illiusque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, praedictam religionem sive Congregationem Scholarum Piarum esse capacem possidendi ad formam sacri Concilii Tridentini, auctoritate apostolicâ, tenore

[1] Alia declaratio circa exemptionem a iurisdictione Ordinariorum et privilegia extat in huius Pontificis constit. ed. MDCLXXXIV, die 13 martii, pontif. IV.

praesentium, declaramus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae Congregationis Scholarum Piarum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III septembris MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 3 septembris 1686, pontif. anno X.

CLXXIV.

Confirmantur privilegia omnia et indulgentiae Ordinibus sancti Francisci de Observantiâ et aliis utriusque sexus personis concessa [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Diaz a S. Bonaventura, carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici concionator et theologus, ac in Romanâ Curiâ pro ultramontanâ familiâ, ministro generali Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum subiectâ, commissarius generalis, quod privilegia, gratiae, concessiones, favores et indulgentiae, etiam plenariae, ac poenitentiarum relaxationes, ceteraque indulta Ordinibus, congregationibus, confraternitatibus, domibus, ecclesiis, locis, benefactoribus, ac omnibus et singulis utriusque sexus personis, obedientiae seu directioni praedicti ministri generalis fratrum Minorum subiectis, olim ab Apostolicâ Sede concessa seu communicata per plurium Romanorum

1 Hic enunciatae constitutiones sunt Clementis VIII constit. ed. MDXCV, die 20 decembris, pontif. VI; Pauli V constit. ed. MDCIX pontif. VII, et Urbani VIII constit. ed. MDCXXV, III idus maii, pontif. II, quae extant apud Waddingum. De aliis privilegiis et indulgentiis vide huius Pontificis constit. ed. MDCLXXXVI, die 30 aprilis, pontif. X; constit. ed. MDCLXXXVI, die 30 maii, pontif. X, constit. ed. MDCLXXXVII, die 22 ianuarii, pontificatus XI; et Innocentii XII constit. ed. MDCXCIX, die 5 decembris, pontif. VI.

Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, et praecipue per litteras felicis recordationis Clementis VIII incipientes *Ratio pastoralis*, etc., anno MDXCV expeditas, ac Pauli V, quae incipiunt *Iniuncti nobis*, etc., anno MDCIX concessas, et Urbani VIII, Romanorum Pontificum praedecessorum pariter nostrorum, incipientes *In plenitudinem*, etc. tertio idus maii MDCXXV datas, confirmata et sub aliquibus modificationibus innovata fuerunt. Unde praefatae utriusque sexus personae obedientiae seu devotioni dicti ministri generalis subiectae, quibus memorata communicatio privilegiorum, indulgentiarum et concessionum, tam inter se quam cum aliis Ordinibus, congregationibus et societatibus, etiam Iesu, ac confraternitatibus concessa fuit, iuxta clausulas et praescriptum dictarum apostolicarum litterarum, et cum restrictionibus in illis appositis, et non aliter, eis usae fuerunt.

Confirmatio praefatarum litterarum, aliarumque insequentium.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ut praemissa firmius subsistant et conserventur, praefatus Franciscus commissarius generalis Curiae, praedictas Clementis ac Pauli et praedecessorum litteras, cum clausulis in eisdem contentis, a nobis innovari, et omnes aliorum Romanorum Pontificum successorum concessiones ad favorem dictorum Ordinum, congregationum, confraternitatum, locorum, benefactorum, et aliarum utriusque sexus personarum praedictae obedientiae seu directioni subiectarum expeditas, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Francisci commissarii generalis curiae votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis, sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, et attentâ relatione, quam venerabilis etiam frater noster Alderanus episcopus Portuensis S. R. E. cardinalis Cybo nuncupatus, dicti Ordinis apud nos et Sanctam Sedem protector, eisdem cardinalibus super praemissis fecit, praedictas Clementis incipientes *Ratio Pastoralis*, etc., ac Pauli, quarum initium *Iniuncti nobis*, etc., et Urbani praedecessorum, quae incipiunt *In plenitudinem*, etc., aliorumque Romanorum Pontificum successorum[1] litteras super praemissis respective emanatas, dummodo tamen sint in usu, nec sint revocatae, aut sub aliquâ revocatione comprehensae, sacrisque canonibus, et Concilii Tridentini decretis, ac posterioribus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, regularibusque Ordinis praedicti institutis non adversentur, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam

1 Videtur legendum *praedecessorum* (R. T.).

causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum, tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die V septembris MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 5 septembris 1686, pontif. anno X.

CLXXV.

Confirmatur decretum Congregationis Indulgentiarum declarans personas substantialia religionis vota non emittentes non comprehendi in generali indulgentiarum revocatione [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum dictae Congregationis Indulgentiarum.

§ 1. Aliàs emanavit a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. cardinalium indulgentiis et sacris reliquiis praepositâ decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Dubio per virum religiosum sacrae Congregationi proposito et in eâ examinato, utrum in generali revocatione indulgentiarum, quae in Brevi *Romanus Pontifex* Pauli V habetur dato XXIII maii MDCVI, comprehendantur personae, quae substantialia religionis vota non emittunt intra vel extra claustra degentes: eadem Congregatio respondit, eas minime comprehendi. — A. cardinalis HOMODEUS MICHAËLANGELUS RICCIUS sacrae Congregationis secretarius ».

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius Franciscus Diaz a S. Bonaventura, lector generalis iubilatus, sanctae Inquisitionis qualificator, et in Romanâ Curiâ pro ultramontanâ familiâ, obedientiae et directioni ministri generalis Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum subiectâ, commissarius generalis, nobis nuper exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Franciscum commissarium generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices

[1] Haec indulgentiarum revocatio extat in Pauli V constit. ed. MDCVI, die 30 maii, pont. II.

ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die x octobris MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 10 octobris 1686, pontif. anno XI.

CLXXVI.

Confirmantur seminaria pro missionariis sancti Francisci de Observantiâ in Hispaniâ et Indiis Occidentalibus erecta, ac ministri generalis statuta pro illorum regimine, unâ cum facultate erigendi alia seminaria [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ecclesiae catholicae per universum terrarum orbem diffusae regimini, meritis licet imparibus, divinâ dispositione praesidentes, ea, quae a superioribus regularibus pro christianae religionis catholicaeque fidei propagatione, rectâque christifidelium instructione ac morum reformatione et animarum salute ubique locorum congruis rationibus procurandâ, pie prudenterque statuta atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper et illibata persistant, et optati exinde bonorum operum fructus ad Dei gloriam et christiani populi aedificationem, benedicente Domino, consequantur, apostolici muniminis nostri praesidio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus, et alias pastoralis officii nostri partes opportune desuper interponimus, prout, rerum, personarum, locorum et temporum qualitatibus mature perpensis, salubriter in Domino expedire arbitramur.

Facultas erigendi seminaria. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Diaz a S. Bonaventura pro ultramontanâ familiâ fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum in Romanâ Curiâ commissarius generalis, quod, cum dilectus pariter filius Antonius de Linaz dicti Ordinis professor, ac in Indiis Occidentalibus missionum praefectus, ad fidei propagationem et morum in terris fidelium reformationem, unius conventus vel duorum ex iam fundatis in unâquaque ex provinciis Ordinis praedicti in ditionibus carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici, tam apud Hispaniam quam apud Philippinaas, Mexicanas, Peruanas et ceteras Occidentales Indias existentibus, erectionem in seminaria seu collegia pro missionariis fratribus educandis ac instruendis a suis superioribus petiisset, dilectus etiam filius Petrus Marinus Sormanus, minister generalis eiusdem Ordinis, erectiones seminariorum seu collegiorum huiusmodi, consensum provinciarum auctoritate sui officii supplendo, fieri sub formâ in suis litteris contentâ decrevit, ac, sub poenis per easdem lit-

[1] De erectione et statutis horum seminariorum vide const. ed. MDCLXXXVI, die 28 iunii, pontif. X.

teras praescriptis, praedictarum erectionum protractionem et impedimentum illarum partium superioribus interdixit; insuper seminaria, in Hispaniae provinciis iam erecta et in posterum erigenda, non solum ad optimam fidelium instructionem et pravorum morum reformationem ordinavit, sed etiam ea ad id destinata esse voluit, ut transitus in Indiarum missiones omnibus provinciarum Hispaniae religiosis, qui prius per duos annos, vel aliud temporis spatium ab Indiarum commissario generali Matriti residente assignandum, in aliquo ex praedictis seminariis suae religiositatis, idoneitatis ac vocationis indicia et testimonium non dederint, servatis servandis, prohibeatur, ac simul provinciarum in Indiis existentium reformationi, si illâ carent, consulatur, fideliumque tam in illis quam in Hispaniae partibus degentium aedificationi, infidelium conversioni, ac omnium animarum saluti, et sanctae Romanae et universalis Ecclesiae dilatationi ubique indefesse inserviatur; ob idque, pro praefatorum seminariorum omnium gubernio, nonnulla maturâ deliberatione et de aliquorum gravissimorum fratrum consilio condidit et disposuit, ac aliàs, prout plenius continetur in eius litteris patentibus desuper emanatis tenoris qui sequitur, videlicet:

Litterae ministri generalis.

« Frater Petrus Marinus Sormanus a Mediolano, lector iubilatus, sanctae Inquisitionis qualificator, exguardianus Hierosolymitanus, ac totius Ordinis fratrum Minorum minister generalis et servus, etc., dilectissimo nobis in Christo patri fratri Antonio Linaz, eiusdem Ordinis lectori iubilato, sanctae Inquisitionis qualificatori, provinciae nostrae S. Petri et Pauli de Mechoacam patri, provinciae vero Maioricensis alumno, ac missionum nostri Ordinis in Indiis Occidentalibus auctoritate apostolicâ praefecto, salutem in Domino sempiternam.

« Inter cetera divinae maiestati beneplacita opera et cordis nostri desiderabilia, illud profecto potissimum existit ut fides catholica et christiana religio, morumque fidelium reformatio, nostri Ordinis religiosorum studio, labore ac sedulâ sollicitudine, exaltetur, atque ubilibet amplietur, ac cum animarum fidelium profectu, infidelium ad fidem sanctam reductione, barbaricarumque nationum depressione in toto terrarum orbe dilatetur. Unde, cum nobis notum sit, te, cum aliis vigintiquatuor religiosis morum integritate, litterarum scientiâ et salutis animarum zelo pollentibus, quorum praelatus ac superior a ministro generali praedecessore nostro et Indiarum commissario generali fueras electus ac a capitulo generali proxime praeterito confirmatus, in Indias Occidentales Novae Hispaniae, nullis parcendo periculis, pro procurandâ fidelium reformatione, et infidelium catholicae fidei et obedientiae Romano Pontifici debitae salutari agnitione, Deo assistente, et rege catholico expensas ad id praestante, olim ivisse, ac in illis partibus, gratiâ ex alto concessâ cooperante, vineam Domini ferventi conatu ac indefesso zelo excoluisse, conventumque S. Crucis de Quertero praefatae provinciae de Mechoacam in seminarium pro dictis viginti quatuor religiosis missionariis sub aliquibus statutis in praedicto generali capitulo revisis, et a SS. D. N. Innocentio XI per suas litteras *Sacrosancti* incipientes, die VIII maii MCDLXXXII expeditas, specialiter approbatis ac cônfirmatis, aliisque accedentibus facultatibus requisitis obtentisque a sacrâ Congregatione de Propagandâ Fide, laudabiliter erexisse, illiusque guardianum iuxta formam in praedictis statutis praescriptam electum

fuisse, atque missionum praefatarum exercitio unà cum sociis praedictis in praelibatis partibus indefesse vacasse, necessitatemque operariorum ad munus adeo proficuum in maiori numero non sine magno dolore expertum fuisse, ob idque, de consilio gravissimorum nostri Ordinis patrum superiorum assensu, Ordinariorum instantiâ, fidelium ac infidelium motum necessitate, socios praedictos in praelibato missionum exercitio reliquisse, in Hispaniamque divinâ opitulante gratiâ prospere revertisse, ibique illarum partium necessitatem et missionariorum penuriam catholicae maiestatis ac Indiarum et ultramontanae familiae commissario generali veraciter exposuisse, atque ab ipso commissario generali quamplurimas gratias et facultates, pro conductione aliorum religiosorum, erectione et gubernio novorum ad praedictum missionum munus seminariorum, ac ad istam Romanam Curiam accessum[1] et memoratarum facultatum apostolicâ confirmatione, legitime obtinuisse, atque nostram dictarum constitutionum et facultatum a praefato commissario generali obtentam[2] et erectionum approbationem affectu pleno desiderare: illam, et alias insuper gratias ac directiones, quibus huiusmodi sanctum et laudabile ab immortali Deo coeptum propositum in dies ferventiori animo ac mediis opportunioribus, ad ipsius Dei honorem, fidei catolicae propagationem, populi christiani instructionem, nostraeque Observantiae augmentum, et omnium animarum salutem, prosequi valeas, tibi, sociis tuis, aliis missionariis, tam praesentibus quam futuris, sub formâ sequenti duximus concedere, ac benigno favore elargiri.

De religiosâ vitâ, praesertim de paupertate.

1. Ut praedicta seminaria, quantum Domino auxiliante possibile fuerit, ad Ordinis primaevam observantiam tendant, in eis regula, iuxta declarationes a SS. D. N. Innocentio XI in suo motuproprio *Sollicitudo pastoralis* contentas et innovatas, strictissime observetur; sanctamque paupertatem, quam sanctus pater noster Franciscus dominam appellabat, studeant missionarii prae mundi deliciis in cunctis revereri; suis enim operariis vineae Dominus providebit, si, labori adeo proficuo vacantes, suum in ipso solo Domino cogitatum iactaverint. At, quia fratrum Mendicantium numerus valde crevit, et fidelium pietas minus fervens, ob nostra forsan demerita, quam in principio religionis iis[1] diebus saepe saepius experitur, usus illarum constitutionum apostolicarum, quae nostrae paupertatis observantiam illaesam relinquunt et aliquam regulae dispensationem non[2] continent, omnibus seminariis illorumque fratribus licitus erit; qui enim regulam servaverint, sicut Summis Pontificibus eam dedit Dominus intelligere et explicare, evangelicae vitae vacabunt, et locum inter verissimos sancti Francisci filios aeternitate et gloriâ felicem possidebunt. Usus tamen praedictus eisdem seminariis ac fratribus interdicitur, nisi statutis, in dicto motuproprio pro observantiâ relatis et executioni mandari praeceptis (quibus praedicti seminarii[3] in rebus hîc non expressis uti teneantur), in omnibus sit conformis. Praelati autem et discreti, seu religiosi, qui contrafecerint, poenis in statutis taxatis indispensabiliter subiaceant; omnesque fratres, tam subditi quam superiores, dum in actuali exercitio missionum intra vel extra seminaria permanserint, se ab eleemosynarum petitione et a

1 Videtur legendum *accessu* (R. T.).
2 Potius lege *obtentarum* (R. T.).

1 Potius lege *his* vel *istis* (R. T.).
2 Particula *non* videtur delenda (R. T.).
3 Lege *praedicta seminaria* (R. T.).

sponte oblatarum receptione abstinere debeant. Poterunt tamen pro quotidiano victu necessario ostiatim quaerere vel oblata recipere, quin uti cibis et potibus delicatis non[1] praesumant, vel domos, in quibus praedicta eis apponuntur, adire non seligant; imo eos recordari volumus, quod sanctus pater noster Franciscus, dum ad manducandum cum magnatibus et divitibus invitabatur, panis fragmenta ostiatim quaesita secum portabat, et ibi apposita delicatiora ut pauper vere humilis sumere nolebat. Statuta Ordinis et Recollectorum (in quibus modus providendi necessitatibus fratrum tam in aegrâ quam in sanâ valetudine praescribitur, quin ad id particulari peculio vel specialibus eleemosynis aliquis religiosus indigeat) in omnibus seminariis ad unguem, et sub poenis transgressoribus in illis impositis, observentur. Et, ne benefactorum devotio alicuius particularis commodis applicetur, et communitas aliqualiter fraudetur, nullo modo alicui fratri permittatur apud syndicum apostolicum, aut alium amicum spiritualem, aliquam pecuniarum eleemosynam, cuiuscumque dominii sit, pro suis particularibus necessitatibus habere, nec alicui similiter liceat munuscula quantumvis levia dare vel recipere, omniaque praelato et eius dispositioni subsint, ac sine eius licentiâ nihil detur vel recipiatur in praefatis seminariis. Praedicti conventus in seminaria erecti, et seminaria fundanda, quoad regimen, nullius provinciae sint, et superiori generali illarum partium, in quibus fuerint, immediate subsint. At, quantum ad suffragia pro defunctis fratribus, commercium fraternale habeant cum illis provinciis a quibus fuerunt separati, vel intra quarum limites perseverent; itaut conventûs praedicti fratres officia et missas iuxta statuta generalia pro quolibet fratre eiusdem provinciae filio decedente celebrent, et vicissim a singulis conventibus et fratribus provinciae eadem celebrentur pro quolibet fratre praedicti seminarii ubilibet moriente: ad cuius effectum provincialis omnium suae provinciae defunctorum notitiam ad guardianum transmittat, et guardianus defunctorum sui seminarii ad provincialem. Ceterum (ne inter missionarios et provinciarum praefatarum fratres ac superiores aliqua unquam oriatur contentio vel oppositio, et ut, quos eadem mater spiritualiter genuit et educavit, disparitas muneris non separet, et fraternalis amicitia, curialitas ac mutua hospitalitas strictius coniungat) praedictorum seminariorum superioribus stricte praecipimus, ut, quando provincialis illius provinciae, in qua seminarium fuerit, hospes ad illud accedat, eum ac illius familiam charitative recipiant, et per spatium trium dierum omni curâ et reverentiâ illi inservire teneantur. Praedictus autem provincialis minister eumdem locum et praecedentiam in communitatibus seminariorum habebit quem habet in aliis suae provinciae conventibus; poterit tamen aliquam collationem spiritualem missionariis in refectorio praedicare, ibique praesidere, et in aliquibus poenitentiis seminarii fratribus impositis dispensare; nullam tamen aliam iurisdictionem ibi aut respectu praedictorum fratrum aliquando exercere audebit, nisi ad id delegationem aliquam a superiore generali recipiat; qui eam absolutam et generalem nunquam praestare poterit, solumque in aliquibus casibus et pro aliquibus singularibus indigentiis suam facultatem pro unâ vel aliâ vice praedicto provinciali, ac convenientius, ac cum minore litium periculo, alteri gravi religioso communicare valebit. Praefatorum

1 Partic. *non* hic et paulo post delenda (n. t.).

autem seminariorum guardiani illam praecedentiam in dictarum provinciarum conventibus habebunt, quae guardiano principalioris conventus cuiuslibet provinciae, statutorum et consuetudinis vigore, concedi solet, et tam guardiani quam alii praefatorum seminariorum fratres apud Observantiae religiosos, si fuerint, sin autem apud Recollectos, et iis deficientibus, apud Discalceatos hospitium eligant, ipsique eos recipere et charitative tractare, sub poenis unionis Ordinis perturbatoribus impositis, indispensabiliter teneantur.

De religiosis recipiendis et dimittendis.

II. Quòd in praefatis seminariis, tam erectis quam erigendis, triginta tres religiosi[1] de familiâ et non amplius admitti possint; horum autem quatuor sint laici, reliqui vero ad exercitium missionum sint idonei; itaut nullus in praefatis seminariis recipi valeat, qui, verbum Dei praedicando vel confessiones audiendo, aut doctrinam christianam et nostrae fidei rudimenta docendo, finem erectionis praefatorum seminariorum promovere non possit. Si autem pro victu et vestitu eleemosynae non defuerint, et plures religiosi pro locorum et temporum diversis ac novis circumstantiis necessarii censeantur, superior generalis respective de consensu et assensu discretorii cuiuslibet seminarii numerum praedictum tam laicorum quam ceterorum fratrum augere poterit. Et quia praedictorum fratrum laudabile ministerium omnium virtutum cumulo, orationis ac perfectionis omnimodae progressu, et strictissimae nostrae regulae observantiae soliditate nitescere non desistet, immo, Deo dante, eorumdem fratrum exercitiis (quorum scopus erit animas Deo lucrifacere, industriâ et sollicitudine adulterinas plantationes divellere, virtutes in messe Domini serere, vitia radicitus extirpare, humanum genus ad cognitionis et Salvatoris semitas reducere, ac apostolorum, qui iam in orbe non existunt, munus gerere) laudabilius et perfectius in dies ostendetur, statutis, a SS. D. N. Innocentio XI in suo Brevi *Ecclesiae catholicae* incipiente confirmatis, inhaerendo: omnibus et singulis praelatis et religiosis sub obedientiâ nostrâ degentibus, etiamsi alicuius provinciae Reformatae vel Discalceatae sint, per sanctam obedientiam, in virtute Spiritus Sancti, et sub poenis excommunicationis maioris, privationis officiorum et dignitatum, ac inhabilitatis perpetuae ad obtinenda, ipso facto incurrendis, praecipimus et mandamus, ut nullo modo, directe vel indirecte, per se vel interpositam personam, religiosos sibi subditos aut consubditos, volentes ad praedictum sanctum opus transire, impediant, perturbent aut evertant, sed eis potius divinam inspirationem ac vocationem sequi charitative suadeant. Praedictorum autem seminariorum guardiani, de consilio et assensu discretorum, et commissarius missionum, sub formâ superius praescriptâ, suas litteras praelato locali religiosi recepti directas expedient; praefatus vero praelatus ipsum cum libris proprii usus statim remittet; et postea praedictas litteras ad ministrum provincialem transmittet, ut, super subdito ad perfectius munus et exercitium translato, gaudium sit in totâ provinciâ. Primo anno sui in seminarium ingressus, si aliàs in alio seminario per idem tempus non permansisset, ad missionem non deputetur, nec votum in electione praelati habeat, sed quasi sub probatione maneat, ut de eius sufficientiâ melius constare valeat; et, si intra annum vel postea de illius insufficientiâ constiterit, aut per aliquod vitium seu

1 Edit. Main. legit *religiosos* (R. T.).

crimen, vel per aliquod scandalum, in exercitium missionum datum, seu per excusationem, qua, sine legitimâ causâ a discretis approbandâ, se a missionibus, iuxta praescriptum guardiani vel commissarii missionum faciendis, excusaverit, aut per defectum in observatione praesentium statutorum et pacis seminarii ac decoris exercitii conservatione commissum, seu per aliquam vocationis mutabilitatem, qua, tribus distinctis vicibus, in tribus distinctis mensibus, aspiciat retro, et aratrum velle dimittere non erubescat, ac exitum a seminario amplecti non abhorreat, et[1] consortio operariorum vineae Domini indignus efficiatur; de consensu maioris partis discretorii ad propriam provinciam remittetur, ibique a superioribus sub eisdem poenis, sub quibus licentiari debuit, iterum recipiatur, et poenis in statutis contra incorporatos in alienâ provinciâ et iterum redeuntes ad propriam contentis subiaceat; et, si religiosus Hispanus fuerit, et a seminario in Indiarum partibus existente expellatur, ei a superiore generali illarum partium aliqua provincia assignetur, in qua dictas poenas subeat, et usque ad tempus, in quo, iuxta statuta generalia, Hispaniam venire possit, conservetur; si autem habitum in seminario receperit, ibi omnibus prudentiae conformibus mediis corrigatur, et, si per quatuor annos incorrigibilis perseveraverit, superior generalis, admonitus a maiori parte discretorii, illum in aliquâ ex suis provinciis constituat, ut a pestiferâ contagione evangelici ministri, qui sal terrae et lux mundi ac civitates supra montem positae esse debent, provide liberentur. Guardianus cum approbatione discretorum per suffragia secreta poterit novitios intra praedictum numerum recipere; recipiendi autem, ultra qualitates in statutis ultramontanae familiae et Indiarum respective praescriptas, tali scientiâ sint praediti, ut, transacto statu clericali, seu choristatus, alicui exercitio ex illis, ad quae, ut praefertur, seminaria eriguntur, tuto et cum animarum profectu vacare valeat, eique qualitas et perfectio vitae, quam profiteri desiderat, a magistro novitiorum, ante habitus susceptionem, extense explicetur; qui autem vigesimum aetatis annum non adimpleverint[1], in praedictis seminariis novitius non admittatur; nisi aliud, pro hoc vel illo recipiendo, sub his vel illis circumstantiis, alicui ex seminariis tam erectis quam erigendis utile ac expediens a superiore generali respective de assensu maioris partis discretorii aliquando iudicetur. Ulterius poterit guardianus fratres laicos, de assensu discretorum, ex quacumque provinciâ, sub formâ et receptione aliorum seminariorum servandâ, recipere; et tam subditi quam superiores praedictarum provinciarum sub eisdem poenis teneantur eorum in seminaria transitum non impedire: at laici recipiendi debent esse devoti, probatae vitae et omnino apti pro officiis a laicis in seminario exercendis. Accedente consensu maioris partis discretorum, tam seminarii a quo, quam seminarii ad quod, superior generalis illarum partium, in quibus seminaria fuerint, quoslibet religiosos de uno in aliud seminarium mutare valeat; et quando transitus fiat de seminario in Hispaniae partibus ad seminarium in Indiis existens, consensus commissarli generalis Indiarum in Curiâ Matritensi residentis et commissarii missionum qui pro tempore religiosos in Indias conducere curaverit, absque aliquo alio, sufficiet, et nec seminaria Hispaniae et

1 Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

1 Potius lege *adimpleverit* (R. T.).

Indiarum, nec eorum guardiani et discreti determinationi, a praedictis missionum et Indiarum commissariis circa praefatos fratres sponte in Indias transire eligentes mature factae[1], se opponere sub aliquo praetextu audeant, sed eas[2] statim executioni mandare omnino procurent. Missionarii, qui, decennio in exercitio missionum laudabiliter completo, ad propriam provinciam redire voluerint, facultatem ad id a seminarii guardiano et testimonium ab eodem et discretis petant; ipsi autem nec facultatem nec testimonium negare poterunt; et provincialis praedictae provinciae revertentem recipere sub memoratis poenis semper teneatur, eisdemque privilegiis, antelationibus et gratiis praefatus missionarius ex tunc in propriâ provinciâ uti ac gaudere poterit, quibus frueretur si triennium guardianatus tempore sui ingressus laudabiliter in dictâ provinciâ finiret: qui autem ante decennium completum, vel sine testimonio, in quo discretorium de zelo et plausibili praedicti missionarii in missionibus progressu testetur, ad propriam provinciam venerit, poenis expulsis supra impositis indispensabiliter subiaceat; nisi aliqua infirmitas incurabilis (propter quam a seminariis quilibet ante dictum decennium, et non postea, etiamsi senectute laboret, expelli poterit) praedictae expulsionis causa vel occasio fuerit; qui[3] in hoc casu nullus aliquâ poenâ dignus censeri debet. Si aliquando contigerit aliquem ex missionariis in visitatorem vel reformatorem aut ministrum provincialem alicuius provinciae eligi, eiusmodi electionem ratam haberi et executioni mandari volumus et decernimus; electus tamen, postquam praedictum munus adimpleverit, ad proprium seminarium revertatur, immo aliquid secum non ferat, quod apostolicae nuditati contrariari valeat; et, si a dicta provinciâ, vel ab aliquo conventu, aut ab aliquibus utriusque sexus subditis vel superioribus aliqua munuscula, quae coniunctim sumpta quantitatem unius scuti aurei pertingant, ante vel post finem sui officii recipere ausus fuerit (etiamsi sit sub praetextu devotae recordationis, vel pro libris, imaginibus, reliquiis, seu rebus sacris devotionem fidelium et sufficientiam ac efficaciam missionariorum solidare valentibus), ipso facto actibus legitimis remaneat per septennium privatus; eidemque poenae indispensabiliter subiaceat, si, peracto officio, absque legitimâ causâ a Sede Apostolicâ approbandâ, domicilium in praedictâ provinciâ elegerit, aut si intra quatuor menses seminarium praefatum versus ab illâ non egrediatur. Ultra numerum religiosorum superius praescriptum, unus poterit in quolibet seminario admitti, qui progressum, ac fructus et casus, seu eventus missionum extraordinarios, missionariorumque gesta et exemplarem vitam, privilegiorum statum, dubiorum in missionibus occurrentium decisionem, doctrinarum securius amplectendarum et praedicandarum compendia, libros et summaria scribere, et, servatis servandis, de licentiâ tamen Ordinarii, typis mandare studeat ac valeat, ipseque scriptor seminarii appelletur, et exemptionibus ac indultis, a discretorio seminarii taxandis, pacifice fruetur.

De guardianis, magistro noviciorum, discretis, vicariis, etc.

III. Quod electio guardiani cuiuslibet seminarii fiat a superiore generali illarum partium, in quibus seminarium fuerit, sive ab eius speciali commissario delegato, ex tribus eiusdem seminarii patribus per secreta suffragia omnium

1 Male edit. Main. legit *factas* (R. T.).
2 Potius lege *eam* (R. T.).
3 Videtur potius legendum *quia* (R. T.).

sacerdotum professorum communitatis canonice eligendis et praedicto commissario praesentandis. Guardianus autem per triennium tantum in officio durare poterit, et liberum erit superiori generali praefato in dimidio triennii ipsum ab officio absolvere, si ipsi constiterit officio non satisfacere, habitâ informatione pro conscientiâ, sine strepitu iudiciali, sicut fit in toto Ordine in congregationibus intermediis. Unus praeses, seu vicarius, qui simul novitiorum magister sit, per vota novi guardiani et discretorum eligetur, ipseque, absente guardiano, in communitatibus praesideat. In quolibet seminario sint quatuor discreti pro gravioribus eius negociis tractandis, qui ante novi guardiani electionem ab eodem communitatis corpore eligentur, a quo nominari debent praesentandi in guardianum; statimque a superiore generali supradicto confirmentur, habeantque in communitate locum et praecedentiam, quam lectores primarii theologiae habent in propriis provinciis; et, in absentiâ cuiuslibet, antiquior et dignior pater seminarii, pro tempore absentiae, substitutus declaratur. Discretorium cuiuslibet seminarii ex dictis quatuor discretis, ac ex patribus, qui in dicto seminario guardianatum per triennium completum laudabiliter exercuerunt, ex commissariis habitualibus et actuali missionum, et guardiano actuali componetur; iique suffragium habeant in omnibus negotiis, quae discretis seu discretorio seminarii per haec et alia Ordinis statuta committuntur; quando suffragia pro unâ et alterâ parte fuerint aequalia et publica, guardianus decidat; quando fuerint secreta, admittatur praeses pro simili tantum casu, ut sic, quod magis expediens sit, charitative et sine strepitu et recursibus resolvatur. Ad missionum commissarios in Indiarum partibus existentes spectabit religiosum de consilio discretorum trium suarum partium seminariorum destinare, qui ad provincias Hispaniae, quando necessitas urgeat, accedat, et illos religiosos, servatis servandis, in illarum seminariis, si se sponte offerant, seligat, qui pro conversionibus et seminariorum conservatione ab eisdem discretoriis et praefato missionum commissario necessarii[1] censeantur, At nec commissarius[2] missionum, nec religiosi ab ipsis missi, aliquam superioritatem habeant respectu illorum qui in aliquo seminario de familiâ constituti fuerint, nisi in casibus de quibus supra manet dispositum, et cum limitationibus ibi taxatis, ac superioritate guardianis seminariorum hîc concessâ prae omnibus illaesâ remanente. Quandocumque guardiani obitus ante triennii finem contigerit, praeses, seu vicarius, usque ad novi generalis electionem, seminarium gubernabit; tenebitur tamen, sub poenâ privationis sui officii ipso facto incurrendâ, die tertiâ a morte guardiani patres absentes convocare, et post adventum illorum, qui intra tempus viginti dierum venire poterunt, communitatem, pro praesentatione superiori generali ut praefertur faciendâ, congregare, et praesentatos statim ad superiorem generalem praedictum transmittere, ipseque unum nominabit, qui similiter per triennium duret, eâdemque duratione gaudebit, qui praecedente alterius renunciatione vel privatione electus fuerit. Praesidis autem et discretorum officium ad id tempus sine novâ electione in praefatis tribus mortis, privationis et renunciationis casibus extenditur. In absentiâ guardiani et praesidis antiquior discretus in communitatibus et seminario

1 Male edit. Main. legit *necessariis* (R. T.).
2 Potius lege *commissarii* (R. T.).

praesideat; antiquitas autem inter fratres seminarii, tam praesentes quam futuros, secundum gradus et praeeminentias, iuxta Ordinis statuta generalia hic praescripta, excepta computetur; qui autem nullam in propriis provinciis aut in seminario obtinuere, habitus antiquitatem servent; qui autem guardianatum per triennium laudabiliter exercuerint, discretos illius seminarii, non vero commissarium missionum, semper praecedant.

De choro, lectionibus, studio, egressu e coenobio, concionibus, eleemosynis, aliisque pertinentibus ad regularem disciplinam.

Omnes indispensabiliter per horam cum dimidiâ vacent orationi mentali, dimidiâ scilicet horâ post Primam (non vero amplius ob frequentes audiendas confessiones et similia exercitia matutina), horâ autem integrâ post Completorium, vel aliâ fortassis opportuniori, pro temporum et exercitiorum varietate. Horae canonicae tempore et pausâ competenti devote solvantur, sine cantu autem, ut plus temporis impendatur studio. Dominicis vero diebus, festis, et classivis, cantus adhiberi poterit, ut fit apud Observantes; cuiusmodi divino officio, orationi mentali et missae conventuali omnes assistant, nullo prorsus excepto; cunctique sacerdotes gradatim ab ipso guardiano inclusive hebdomadarium agant. Singulis diebus habeant per duas horas lectiones et conferentias; per unam post conventualem missam de materiâ ad exercitium missionum conducente, seu de intelligentiâ idiomatum, seu de theologiâ mysticâ; per alteram post vesperas de theologiâ morali et casibus conscientiae. A lectionibus autem ipsis nullus possit excusari, neque a reddendâ ratione de materiâ lectionis, si a guardiano vel alio ab ipso deputato interrogetur. Cum autem in audiendis confessionibus vel aliis utilioribus exercitiis peragendis missionarii fuerint occupati, vel occupari indigeant, lectio matutina a guardiano de consilio discretorum abbreviari seu dispensari valeat. Missionarii, dum in seminario sunt, spiritualibus exercitiis vel studio impendere debent totum tempus quod corporalibus superfluit indigentiis: si quis vero vanis confabulationibus aut cursitationibus deditus inveniatur, publicâ poenitentiâ in communitate puniatur: nec ulli concedatur licentia e domo exeundi, nisi aliquando recreationis causâ per campos cum socio expatiaturus sit, aut pro inevitabili pertractando negocio ad civitatem vel oppidum egredi debeat: idque raro fiat, ut, quanto in monasticâ solitudine, humani commercii contemptu, vigilantiores fuerint, eo ad reprehendendas fidelium diversiones aptiores reddantur. Communitas e seminario non exeat, nisi raro et gravissimâ de causâ, ut ad exequias religiosi alicuius nostri Ordinis, aut apostolici, non autem ad sociandos alios defunctos vel publicas processiones. Feminarum colloquia quantumvis brevissima ubique vitentur, solumque ipsarum confessiones, nullo alio intermisso colloquio, audire licebit. Nullo modo acceptentur conciones festivae in seminario, solumque fiant, quae occasione missionum necessariae censeantur. Ad eleemosynas autem petendas omnes sine exceptione mittentur; itaut in omni servitio communitatis omnes, etiam guardianus, quantum fieri possit, sint pares. Quoad eleemosynas praedicatorum, libros defunctorum et bibliothecarum augmentum et conservationem, in omnibus seminariis, sicut et in omnibus aliis conventibus nostrae obedientiae subiectis, servetur Breve *Exponi nobis* a SS. D. N. Innocentio XI expeditum. Nulli saeculari permittatur ingressus ad interiora conventus, sed in claustro inferiori disponatur aliqua camera honesta et devota

cum humilibus sedibus, ubi viri saeculares quaerentes aliquem ex patribus pro suâ spirituali consolatione excipiantur et consolentur. Et tam quoad ingressum et moram ac pernoctationem saecularium, quam quoad supellectilium et ornamentorum commodationem, serventur in dictis seminariis, sicuti et in omnibus aliis dictis provinciae ultramontanae conventibus, decreta sacrae Congregationis, auctoritate apostolicâ confirmata, in dictâ familiâ observari praecepta. Omnes seminarii patres, sine aliquâ inter ipsos notabili differentiâ, induant habitum exteriorem Observantium, in quo vilitas et humilitas, ac solus cinericeus color ex lanâ albâ et nigrâ, non ex aliâ tincturâ consurgens, semper resplendeat: forma vero erit iuxta reformationem in ultimâ congregatione Toletanâ factam ad litteram observandam, et in disciplinis, ieiuniis extra regulam, capitulis culparum et aliis austeritatibus, ceterisque ad regulae, vitae monasticae et regularis disciplinae observationem conducentibus, constitutionibus generalibus Ordinis se conforment. Guardianus, vel, in eius absentiâ, praeses, temporibus opportunis, aut quando necessarium iudicaverit, mittat missionarios binos et binos, aut in maiori numero, prout animarum necessitati viderint expedire, consignando eis in partibus fidelium oppida, tractus et terras, in quibus singulis suas missiones facere debent, de licentiâ tamen Ordinarii. Relinquant tamen aliquos in seminario, qui communitatis exercitia expleant, et hi, aliis revertentibus, mittantur. Nullus tamen eorum ultra spatium sex mensium in praemisssis fidelium terris extra seminarium pro qualibet vice remaneat, et quilibet, sub poenâ expulsionis a seminario, postquam praedictum tempus insumpserit, a missione cessare debeat, ad seminariumque revertatur, ut vires spirituales et corporales in eo reassumat ac recuperet, et alii ad opus, ab ipso inceptum et forsan non finitum, prosequendum destinari poterunt. Ad partes vero infidelium solus missionum commissarius, si praesens fuerit, operarios necessarios sub formâ superius praescriptâ destinare valeat, eoque absente, guardianus de consensu maioris partis discretorii idoneos ministros ire cupientes eodem modo transmittere valebit. Praedicti superiores generales respective teneantur per se vel per suum commissarium ad hoc specialiter institutum in singulis trienniis praefata seminaria visitare, et in singulis visitationibus inquiratur singillatim de observantiâ praemissarum omnium constitutionum, et defectus, si qui fuerint, corrigantur, et iuxta eorum qualitates possit superior ipse generalis procedere ad expulsionem missionariorum et guardiani privationem: delegatus autem ipsius possit tantum guardianum suspendere, et adhibitis necessariis correctionibus superiorem generalem de maiori remedio apponendo monere. Et quia speramus, quod, Dei spirante gratiâ, per hos sui verbi ministros plures gentilium populi ad fidem sint convertendi, quorum neophytos in acceptâ fide conservare, eisque sacramenta ministrare necessarium est; ordinatur ut in conversis populis aliqui ex praefatis missionariis ad praedicta observanda necessarii remaneant, monito guardiano seminarii, et ab eo licentiâ obtentâ, qui semper eiusdem guardiani subditi remanebunt, et eius correctioni, ut supra, subiecti. Manentes autem in oppidis conversis non computabuntur in numero assignato missionariorum seminarii, sed eorum loco alii in seminario possint recipi. In curâ autem animarum sic

conversarum ad fidem tamdiu solummodo poterunt remanere, quoadusque episcopo, ad quem terra pertinet vel in posterum pertinebit, placuerit presbyteros saeculares, quibus animarum curam committat, destinare. Quamdiu vero praedicti missionarii in praedictâ curâ remanserint, nihil ex titulo curatorum vel doctrinarum possint accipere, sed praecise ex emendicatis eleemosynis vel ultro oblatis vivere debent. Poterunt tamen, stabilitâ nostrâ fide et curatis saecularibus inibi manentibus, in populis magnis aut capacibus, de licentiâ episcopi et praefati superioris generalis, conventus nostri Ordinis fundare, in quibus iuxta regulam et statuta ex eleemosynis sub regulari disciplinâ fratres vivere possint; et conventus illi guardiano praefati seminarii, ad quem pertineat viva illa conversio et cuius sollicitudine obtenta fuerit, vel seminarii vicinioris (eligendo[1] a missionum commissario, si conversio eius curâ ac diligentiâ promota et adepta fuerit) in omnibus et per omnia praefatum seminarium[2] erunt subiecti, quoadusque ex illis custodia possit formari, vel aliter in capitulo generali de illis provideri, aut ex illis aliqui, ut licitum erit, in missionariorum seminaria sub his statutis erecti fuerint. Quoniam vero curâ et sollicitudine missionariorum pertinentium ad praedicta seminaria spiritualibus necessitatibus regnorum Hispaniae, licet non Indiarum, sufficienter provideri poterit, ne sanctum missionum opus ex dissimili missionariorum modo procedendi deturpetur, nullus nostri Ordinis fratrum, qui extra praedicta seminaria vivat, missionarii munus, quarumcumque litterarum a nobis vel praedecessoribus nostris ac ab aliquo inferiore vel in nostro officio successore concessarum vel concedendarum vigore, sub aliquo quantumvis specioso colore aut praetextu, in Hispaniae partibus, a tempore quo tria seminaria in illis erecta fuerint, exercere valeat. In provinciis autem tam Hispaniae quam Indiarum, quae non habuerint conventum idoneum et pro praefatâ erectione inconvenientibus insuperabilibus non expositum, fundatio novi seminarii, requisitis servandis servatis, licita erit, arbitrioque commissarii missionum relinquitur, et a nullo nostri Ordinis fratre, sive subdito, sive superiore, cuiuscumque dignitatis sic[1] impediri poterit. Si seminaria praemissa, in praedictis Hispaniae et Indiarum partibus erecta ac erigenda, aliquando relaxentur et a perfectione et laudabili fine, ad quem instituuntur, notabiliter defecerint, vel statuta hîc contenta, et alia quae praesentibus non sunt contraria, et pro aliis seminariis tam[2] erectis a Sede Apostolicâ, ut praefertur, approbata reperiuntur, non observaverint, seu novum gubernium et aliquam ab Observantiâ separationem a Sede Apostolicâ aut a superioribus Ordinis petierint, vel per se aut interpositam personam obtinere curaverint, vel sponte oblatam cum effectu admiserint; seminaria eisdem provinciis, a quibus conventus pro illorum erectione sumpti fuerint, iterum incorporentur, et ministri provincialis regimini, sicut ceteri eiusdem provinciae conventibus[3], indispensabiliter subiiciantur: siquidem sub his tantum conditionibus et ordinationibus (quas vim illius indissolubilis obligationis et contractus, qui inter fratres missionarios et fratres,

1 Forsan *eligendi* (R. T.).

2 Verba *praefatum seminarium* praeter rem esse videntur (R. T.).

1 Forsan *sit* pro *sic* legendum (R. T.).

2 Forsan *iam* pro *tam* legendum (R. T.).

3 Aptius lege *conventus* (R. T.).

provinciarum, superiores seminariorum et superiores Observantiae esse possit, habere volumus), et non sub aliquâ aliâ consideratione, praesentem seminariorum erectionem permittimus, laudamus et approbamus, ac ab omnibus ad quos spectat, sub poenis praemissis, admitti praecipimus.

De doctrinâ, confirmatione statutorum, horum interprete et gratiis.

IV. Et quia nos non latet quamplurima absurda ex[1] nimiâ opinandi, sub privilegiorum praetextu, ac operandi licentiâ quotidie oriri posse, quae scandala et relaxationes suscitare valent: omnibus nostri Ordinis missionariis, ac aliis sub nostrâ directione seu obedientiâ degentibus personis, in Domino suademus et mandamus, ut doctrinas tutiores ac probabiliores semper doceant et amplectantur. Ut autem, quod temporalibus proficit spatiis, spiritualibus quoque amplificetur dictarum missionum augmentis, et ne perpetuâ firmitate careat, quod solâ nostrâ auctoritate decernitur, praesentium tenore, nostro huius Curiae commissario generali paternam benedictionem et facultatem concedimus ad hoc ut tamquam Ordinis nostri honorabile negocium praesens amplectatur, et earum rerum, quae in his litteris continentur, confirmationem ac perpetuam validitatem a sanctâ Sede Apostolicâ petat, et sollicitare non desistat; qua obtentâ, omnia seminaria, tam erecta quam erigenda, iuxta nostras litteras gubernari teneantur. Et si aliquod dubium circa aliquam illarum clausulam aliquando oriatur, superior generalis illarum partium respective, non vero aliquis delegatus, de consilio et assensu tamen maioris partis discretorii alicuius seminarii, tempore visitationis, et non alio, nec aliter, valeat providere, donec Sancta Sedes consulatur, seu sacra Congregatio propagandae fidei; nunquam tamen in aliquo absque Sedis Apostolicae auctoritate dispensare poterit. Et tam dictis missionum commissariis, quam omnibus aliis personis, quae ad harum erectionem, stabilimentum et missionum praefatarum promotionem auxilium dederint, seraphici patris nostri Francisci benedictionem impartimur; et, si saeculares fuerint, ultra dictam benedictionem, eos ad participationem omnium indulgentiarum et operum spiritualium, quae ipsis communicare valemus, et[1] nunc pro tunc admittimus, et pro semper admissas esse et fore declaramus.

Datum Romae, ex nostro conventu S. Mariae de Aracaeli, die VII aprilis MDCLXXXVI.

Fr. PETRUS MARINUS, minister gener.

Loco ✝ sigilli.

De mandato suae reverendissimae paternitatis, Fr. IOSEPH A LEONE, secret. generalis Ordinis.

Praesens transumptum concordat cum suo originali de verbo ad verbum.

In quorum fidem, etc.

Datum Romae, hac die XXIII aprilis MDCLXXXVI.

Fr. MICHAEL TONERUS, secr. gen. Curiae.

Loco ✝ sigilli ».

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicta statuta absque Sedis Apostolicae approbatione et defectuum supplemento, ac contrariorum, quibus[2] eiusdem Sedis accessu auctoritas, legitimâ derogatione, subsistere non valeant: nobis propterea tam Franciscus commissarius generalis Curiae quam Antonius missionum praefectus praefati humiliter supplicari fecerunt ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur. Nos igitur, ipsos Franciscum et Antonium specialibus favoribus et

Confirmatio seminariorum erectorum.

1 Edit. Main. legit *et* pro *ex* (R. T.).

1 Potius lege *ex* (R. T.).

2 Comma istud intelligat lector (R. T.).

gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus Congregationis negociis propagandae fidei praepositae super hoc negocio specialiter deputatorum consilio, collegia seu seminaria pro educandis fratribus dicti Ordinis ad missiones iam erecta, tam in conventu S. Crucis de Queretro provinciae de Mechoacam, quam in aliis Hispaniae provinciis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: ac facultatem erigendi alia collegia seu seminaria huiusmodi, unum scilicet vel duo in qualibet ex provinciis Ordinis praedicti quae in ditionibus dicti Caroli regis, tam quae apud Hispaniam quam apud Philippinas, Mexicanas, Peruanas, ac ceteras Occidentales Indias ipso Carolo regi subiectas consistunt, eidem Ordini de Ecclesiâ Dei et sanctâ Sede Apostolicâ benemerito, auctoritate et tenore praedictis, benigne concedimus: confirmando supplementum consensuum per dictum Petrum Marinum ministrum generalem, ut exponitur, factum, et interdicendo superioribus generalibus illarum partium, sub poenis in praeinsertis litteris contentis, et aliis arbitrio dictae Congregationis cardinalium reservatis, ne, ultra quatuor menses a requisitione per religiosos ad id facultatem habentes factâ seu faciendâ computandos, dictas erectiones protrahere seu suspendere possint: salvâ semper in omnibus supra relatis auctoritate eiusdem Congregationis cardinalium ad formam Constitutionis felicis recordationis Gregorii Papae XV praedecessoris nostri. Praeterea statuta praeinserta pro dictis collegiis seu seminariis, tam erectis quam erigendis, ac eorum fratribus et superioribus, a praefato Petro Marino ministro generali ut praefertur condita, dictâ auctoritate, harum serie, confirmamus pariter et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: salvâ tamen semper memoratae Congregationis cardinalium auctoritate ea augendi seu moderandi, quatenus opus fuerit, et magis in Domino expedire videbitur; ac quoscumque iuris et facti defectus quoad collegia praefata iam erecta supplemus.

§ 3. Decernentes easdem praesentes ac praeinsertas patentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Clausulae.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatorum, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet con- Contrariorum derogatio.

fessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVI octobris MDCLXXXVI, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 16 octobris 1686, pontif. anno XI.

CLXXVII.

Conceditur ut indulgentia plenaria perpetua, ecclesiis Ordinis S. Francisci de Observantiâ et Reformatorum die II *augusti concessa, applicari possit per modum suffragii* [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Praedicta indulgentia a Gregorio XV concessa fuit visitantibus dictas ecclesias.

§ 1. Aliàs felicis recordationis Gregorius Papa XV, praedecessor noster, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ et Reformatorum Minorum, ubique existentibus, die II mensis augusti a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi annis singulis devote visitavissent, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concessit, et aliàs prout in ipsius Gregorii praedecessoris litteris desuper in simili formâ Brevis die IV iulii MDCXXII expeditis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, uberius continetur.

Concessio applicationis dictae indulgentiae defunctis.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius modernus procurator generalis dicti Ordinis nobis nuper exponi fecit, indulgentiam plenariam et peccatorum remissionem, per dictum Gregorium praedecessorem nuper concessam, etiam animabus christifidelium defunctorum per modum suffragii applicari posse summopere desideret: nos, piis eiusdem procuratoris generalis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, auctoritate nobis a Domino traditâ et concessâ confisi, indulgentiam plenariam et peccatorum remissionem, christifidelibus praefatis supradictas ecclesias fratrum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ et Reformatorum dictâ die II mensis augusti, ut supra, visitantibus et praemissa peragentibus concessam, etiam christifidelium animabus, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse, etiam perpetuo concedimus et indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Clausulae.

§ 3. Volumus autem ut earumdem

1 Haec indulgentia concessa fuit a Gregorio XV, constit. ed. MDCXXII, die 5 iulii. De aliis vero huius Ordinis indulgentiis vid. huius Pontificis const. ed. MDCLXXXVI, die 5 septembris, pontif. X, et Innocentii XII const ed. MDCXCI, die 24 decembris, pontif. I.

praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae praesentibus ipsis haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII ianuarii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 22 ianuarii 1687, pontif. an. XI.

CLXXVIII.

Confirmatur decretum Congregationis particularis super nonnullis dubiis circa constitutiones monachorum Congregationis Bavaricae, quo etiam extenditur auctoritas nuncii Helvetiorum [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Nuper a particulari Congregatione nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus super negociis Congregationis Bavaricae monachorum Ordinis S. Benedicti a nobis deputatâ emanavit, super quibusdam dubiis pro parte superiorum et monachorum Congregationis huiusmodi propositis, decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum dictae Congregationis. « Cum, super constitutionibus Congregationis Bavaricae a sanctissimo domino nostro nuper approbatis, pro parte superiorum et monachorum eiusdem Congregationis excitata fuerint infrascripta dubia, quae decerni et declarari postulant ab eâdem particulari Congregatione eminentissimorum S. R. E. cardinalium a Sanctitate Suâ specialiter deputatâ, vicelicet: 1° An abbates electi ad abbatias et monasteria in libris Camerae non descripta teneantur petere ab episcopis, in quorum dioecesibus sita sunt dicta monasteria, non solum confirmationem, sed etiam benedictionem, cum in litteris apostolicis fiat tantum mentio de confirmatione, licet resolutio huius sacrae Congregationis sub die XIV maii MDCLXXXII loquatur de confirmatione seu benedictione: 2° An dioecesani teneantur mittere commissarium ad interessendum electioni, ne, sub praetextu ignotae qualitatis electi, denegare valeant confirmationem; et an tali casu, dioecesano renuente confirmare electum, liceat recurrere, sive ad Sanctam Sedem, sivè ad nuncium Helveticorum: 3° Ad quem spectet confirmare et benedicere praedictos abbates, sede episcopali vacante, aut administrante ecclesiam delegato apostolico: 4° An Congregatio huiusmodi supponenda sit in totum iurisdictioni nuncii Helvetici, qui alium veluti privilegiorum conservatorem substituere possit, cum facultatibus eidem a nuncio praefato committendis: 5° An renuentibus monachis monasterii Superioris Quercus, vulgo *Obernaltaich*, remanere in Congregatione, non obstante proprio consensu ab initio praestito, deputanda sit persona idonea, quae, assistendo visitationi de praefato monasterio faciendae, possit renuentes monachos illinc removere, et in aliis sibi benevisis monasteriis collocare: 6° An monasterio, aliàs dictae Congregationi legitime unito, liceat ab eâdem recedere: 7° An liceat canonicis Ratisbonae dismembrare parochiales mensis abbatialibus unitas: 8° An, recusante vicario capitulari eiusdem ecclesiae Ratisbonen-

1 Constitutiones huius Congregationis extant in const. ed. MDCLXXXVI, die 6 februarii, pont. X; aliud vero decretum Congregationes Regularium super electione abbatum habetur in constit. ed. MDCLXXXVI, die 9 februarii, pontif. X.

sis publicare indulgentias a sanctissimo domino nostro concessas, ab alio peti possit publicatio, et a quo: 9° An admittenda sit forma iuramenti in manibus Augustani episcopi emissi a novo abbate S. Montis Andecersis: 10° Stante Congregationis exemptione, ad quem spectet capituli directio, et quomodo in electione procedendum?

« Eadem sacra Congregatio ad proposita dubia ut infra respondit, videlicet: Ad 1um: Benedictionem abbatum reservandam episcopo, in cuius dioecesi abbatia, non tamen in libris Camerae descripta, reperitur, tamquam delegato Sedis Apostolicae, et eiusdem Sedis auctoritate impartiendam, ipsoque renuente, peti posse a quocumque episcopo communionem Sedis Apostolicae habente, eodem iure delegato, servatâ semper formâ praescriptâ a caeremoniali in benedictione abbatum, faciendâ auctoritate Sedis Apostolicae. Ad 2um: Posse Ordinarium, in cuius dioecesi abbatia reperitur, mittere unum tantum commissarium ad interveniendum electioni; secutâque electione, transmittendum illius instrumentum ad eumdem episcopum; ipsoque renuente intra trimestre confirmare, posse eligentes recurrere ad nuncium Helveticorum; eique proinde tribuendam facultatem confirmandi auctoritate apostolicâ abbates electos ad monasteria in libris Camerae descripta. Ad 3um: Quoad monasteria prius subiecta Ordinariae iurisdictioni, confirmationem, sede vacante, seu dato administratore per Sedem Apostolicam, spectare ad nuncium. Ad 4um: Posse Helveticorum nuncium in Congregatione exercere per se vel per alium ab ipso deputandum eamdem facultatem, quam habet intra limites suae nunciaturae. Ad 5um: Providendum a nuncio Helveticorum. Ad 6um: Provisum per constitutiones. Ad 7um: Transmittendam ad sacram Congregationem informationem super statu et qualitate singularum parochialium. Ad 8um: Recurrendum ad nuncium. Ad 9um: Non sustineri formam iuramenti, nec deberi episcopo nisi reverentiam, non autem fidelitatem; et servandam formam caeremonialis. Ad 10um: Mortuo abbate, per priorem notificandam praesidi vacationem, atque per eumdem praesidentem assignandum et determinandum tempus et diem electionis faciendae; convocatisque statutâ die monachis vocem habentibus, praesidentem, sine tamen voto, eoque impedito, primum visitatorem, et deinceps, in casu impedimenti primi, secundum, et successive antiquiorem abbatem non impeditum, capitulo praesidere debere; per electores vero procedendum ad electionem abbatis per secreta suffragia, eumque, in quem concurrat maior pars votorum, scilicet ultra medietatem eligentium, itaut unus supra medietatem sufficiat, habendum pro legitime electo, et electionem legitimam pronunciandam; quod si intra tempus trimestris vocales ad electionem non deveniant, vel post trina scrutinia in nullo maior pars votorum convenerit, tali casu electionem intelligi debere devolutam ad solum praesidentem. Romae, XIV ianuarii MDCLXXXVII. — G. cardinalis CARPINEUS. Loco † sigilli. E. PANCIATICUS secretarius ».

§ 2. Cum autem, sicut dilecti filii Caelestinus praeses et alii abbates dictae Congregationis Bavaricae nobis subinde exponi fecerunt, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliis- Confirmatio relati decreti.

que ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, ac omnia et singula in eo contenta et expressa, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dictae Congregationis Bavaricae, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubicumque locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXI martii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 21 martii 1687, pontif. anno XI.

CLXXIX.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium super subiectione collegiatae S. Germani ecclesiae abbatiali Montis Cassini [1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Lis inter abbatem Montis Cassini et capitulum ecclesiae collegiatae S. Germani.

§ 1. Aliàs in causâ iurisdictionis, quae inter dilectos filios abbatem et monachos monasterii Montis Cassini Ordinis sancti Benedicti ex unâ et dilectos etiam filios capitulum et canonicos collegiatae ecclesiae S. Germani ex alterâ partibus pendebat indecisa, emanavit a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « In causâ Montis

1 De iurisdictione in monachos confessarios ecclesiarum S. Scholasticae et specus Sublacensis vide constit. MDCLXXVI, die XVII novembris, pontif. I; de primâ vero subiectione plura extant in Benedicti XIII constitut. quae incipit *Inscrutabilis*, ed. MDCCXXV.

Cassini iurisdictionis vertente inter patrem abbatem et monachos Montis Cassini ex unâ et capitulum et canonicos collegiatae S. Germani partibus ex alterâ, de et super dubiis et controversiis per hanc sacram Congregationem eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositam, partibus hinc inde in facto et iure informantibus, sub die XII martii MDCLXXVI referente eminentissimo Castaldo remissis ad sacrum auditorium Rotae pro eius voto, eadem sacra Congregatio, visis tribus decisionibus per sacram Rotam utrâque parte informante coram R. P. D. Albergato editis sub diebus XXX aprilis MDCLXXVII, XIV aprilis MDCLXXIX et XXVII ianuarii MDCLXXXI, visoque eiusdem sacrae Rotae voto registrato in calce ultimae decisionis emanatae, omnibus auditoribus votantibus, reque mature discussâ, necnon pluries citato et intimato procuratore capituli et canonicorum S. Germani, referente eminentissimo Casanate in locum eminentissimi Castaldi absentis subrogato, censuit et declaravit, ecclesiam collegiatam S. Germani esse subiectam ecclesiae abbatiali Montis Cassini, eidemque ecclesiae S. Germani, illiusque capitulo et canonicis, super praemissis dubiis et controversiis, imponendum fore et esse perpetuum silentium, prout praesentis decreti vigore imponit. Romae, XIV novembris MDCLXXXI. — G. cardinalis CARPINEUS. B. PANCIATICUS, secretarius ».

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius procurator generalis Congregationis Cassinensis dicti Ordinis nobis nuper exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae robore communiri plurimum desideret: nos, ipsius procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium remotio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII martii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 22 martii 1687, pontif. anno XI.

CLXXX.

Erigitur collegium studiorum in monasterio S. Pauli extra moenia Urbis

monachorum Cassinensium, et pro eo leges nonnullae conduntur[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Inscrutabili divinae sapientiae atque bonitatis arcano catholicae Ecclesiae regimini meritis licet imparibus praesidentes, sacrarum, eisque ancillantium bonarum litterarum studia, per quae, depulsâ ignorantiae caligine, mentes luce veritatis illustrantur, in Ordinibus et Congregationibus regularibus praesertim sub suavi monasticae vitae iugo Deo famulantibus, uberesque bonorum operum fructus adiuvante Domino proferre iugiter satagentibus, libenter excitamus et promovemus, ac pastoralis officii nostri partes peculiari desuper charitate interponimus, sicut, rerum, temporum et personarum qualitatibus maturae considerationis trutinâ perpensis, ad omnipotentis Dei gloriam, religionis et catholicae fidei incrementum et praesidium, ac ipsorum Ordinum, Congregationis[2] decus et utilitatem, animarumque salutem in Domino expedire arbitramur.

Commendatur dictum collegium. § 1. Considerantes itaque quantum decoris et utilitatis Congregationi Cassinensi monachorum Ordinis sancti Benedicti, cuius egregia constant in Ecclesiam Dei merita, sit perventurum[3], si in monasterio S. Pauli prope et extra moenia huius almae Urbis nostrae, eiusdem Congregationis collegium studiosorum, in quo monachi ipsius Congregationis philosophiae et sacrae theologiae vel canonum studiis sedulo navent operam, opportunis rationibus instituatur, iamque providâ superiorum monasterii seu Congregationis huiusmodi industriâ de iis, quae ad eiusmodi collegii, eiusque collegialium et lectorum sustentationem et manutentionem necessaria sunt, sufficienter provisum reperiri: motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, in praefato monasterio S. Pauli, et respective in aedibus S. Calisti de eâdem Urbe, ubi monachi dicti monasterii aestivo tempore degere solent, unum collegium studiosorum, in quo decem saltem monachi professi dictae Congregationis Cassinensis theologiae scholasticae et sacrorum canonum studiis sub idoneis lectoribus seu magistris operam navare, et in illis institui, atque sedulo instrui debeant, tenore praesentium, sine cuiusquam praeiudicio, in perpetuum erigimus et instituimus.

De lectoribus. § 2. Statuentes, et apostolicâ auctoritate decernentes et ordinantes, ut lectores seu magistri in novo collegio sic erecto et instituto scientias edocturi, ex ordine saltem decanorum dictae Congregationis Cassinensis seligantur, iique ad id muneris idonei censeantur, qui optimis moribus vitaeque integritate praecipue fulgere noscentur, quique per integrum septennium in aliis monasteriorum eiusdem Congregationis scholis aut in universitatibus studiorum generalium philosophiam et scholasticam theologiam publice professi fuerint. Ne autem illorum electionem ulla prorsus terrena affectio contaminet, iidem lectores seu magistri in capitulo generali praefatae Congregationis Cassinensis a cunctis definitoribus per secreta suffragia eligantur, praestito prius iuramento eos eligendi, quos doctiores, aptiores et praestantiores esse pro suâ quisque conscientiâ in Domino iudicaverit. Ipsi vero lectores seu magistri hac formâ electi, in

1 Constitutiones eorum monachorum extant in constit. ed. MDCLXXX, die XXII novembris, pontificatus V; et quoddam statutum pro dietâ intermediâ in Innocentii XII constit. ed. MDCXCI, die XXVIII iulii, pontif. I.

2 Potius lege *Ordinum et Congregationum* (R. T.).

3 Aptius *proventurum* (R. T.).

theologiae scholasticae cursu eas scientias et scripto et voce discipulos doceant, quae S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, ex sancti Benedicti Ordine assumpti, doctrinae adamussim cohaereant, sub depositionis et privationis muneris aliisque poenis, si secus egerint, superiorum arbitrio infligendis.

De studentibus.

§ 3. Porro scholasticorum sive studiosorum collegii huiusmodi numerus omni tempore minor denario non sit, quorum tres tantum, et non plures, ex dicti monasterii S. Pauli professis, et reliqui septem ex septem eiusdem Congregationis provinciis assumantur; ita scilicet ut provinciarum quaelibet discipulum unum ad idem collegium tertio quoque anno mittendi facultatem habeat: qua in re ea lex inviolate servetur, ut monasterium eiusque[1] provinciae, maiori professorum numero gaudens, primum scholasticum primo triennio ad collegium huiusmodi mittat; quo elapso, secundi monasterii alumnus subrogetur, et sic de aliis successive. Quod si in monasterio S. Pauli, sivē in alio cuiusvis provinciae huiusmodi respective monachi ad praedictas facultates addiscendas idonei non reperiantur, eo[2] aliis eiusdem vel vicinarum provinciarum numerosioribus monasteriis ad collegium ipsum loco illorum evocentur.

De examinatoribus.

§ 4. Nemo autem ad dictum collegium admittatur, quem morum probitas et regularis disciplinae studium non commendet; et qui toti philosophiae, ac tribus, duobus vel saltem[3] scholasticae theologiae tractatibus in aliis praedictae Congregationis gymnasiis sedulo non vacaverint, ab ipso collegio arceantur. Ac propterea a definitoribus eiusdem Congregationis in capitulo generali tres docti, praestantes et zelo praediti examinatores in unàquaque provinciâ instituantur, qui, publico consulturi bono, scholasticos diligenter interrogent, et, propositis eis theologicis atque philosophicis argumentis, serio et non ad speciem examinent, deque eorumdem aptitudine, doctrinâ et ingenio, praestito iuramento, in scriptis fidem faciant. Postquam vero sic examinati ad Urbem pervenerint, ab abbate monasterii S. Pauli, ac procuratore generali Congregationis, et lectore collegii huiusmodi pro tempore existentibus denuo interrogentur, et iterato subdantur examini, ac idonei reperti approbentur, excipiantur et collegii praemio adscripto[1] declarentur; inhabiles vero inventi, praemissâ ad praesidem dictae Congregationis de eorum insufficientiâ in scriptis attestatione iuratâ, cum eiusdem praesidis consensu, ad professionis suae sive ad alia[2] remittantur, et in examinatores, qui muneri suo defuerint, tamquam in periurii reos, graviter in proximis comitiis animadvertatur. Quapropter ad abbatiam S. Pauli regendam, ac ad procuratoriae generalis officium ii promoveantur, qui imposito sibi muneri satisfaciant; visitatores autem dictae Congregationis, in actu visitationis dicti monasterii S. Pauli, praefatum collegium visitent, ac de vitâ et moribus scholasticorum diligenter inquirant, et unâ simul cum praedictis abbate monasterii S. Pauli et procuratore generali eosdem scholasticos[3] examinent; et, quos pravis moribus inquinatos, aut scientiis operam non dedisse cognoverint, praehabito praesidis consensu, extra collegium eliminent, et ab Urbe abigant, eorumque dimissionem eidem praesidi sine morâ significent, qui ad

1 Videtur legend. *cuiusque* pro *eiusque* (R.T.).
2 Forsan *ex* pro *eo* legendum (R. T.).
3 Potius lege *vel saltem duobus* (R. T.).

1 Forsan *adscripti* (R. T.).
2 Forsan deest *monasteria* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *scholastice* (R. T.).

praescriptum praesentium litterarum alios scholasticos eiectorum loco substituendos curabit, ut omni tempore praefixus denarius numerus integer in collegio huiusmodi perseveret.

De amotione lectorum et studentium.

§ 5. Porro nulli lectori ultra sexennium, nullique studentium ultra triennium in dicto collegio liceat permanere, sed, his temporum spatiis respective evolutis, novi lectores novique scholastici antiquioribus subrogentur, incipiendo a proxime futuro capitulo generali dictae Congregationis, quod tertià dominicâ post Pascha Resurrectionis Dominicae currentis anni MDCLXXXVII celebrabitur.

Lectores autem et scholastici legitime electi, ante praefixum tempus a collegio praedicto non amoveantur nisi intervenientibus veris, iustis atque gravioribus causis, quas abbas monasterii S. Pauli et procurator generalis praedicti pro tempore existentes, tamquam Sedis Apostolicae delegati, cognoverint et probaverint, et de quibus, praemisso in scriptis iuramento, praesidem dictae Congregationis certiorem faciant; qui, cum visitatorum provinciae romanae, abbatis monasterii S. Pauli, et procuratoris generalis praefatorum, vel maioris partis eorum consensu, amovendos amoveant[1], aliosque in amotorum locum, servato quoad scholasticos monasteriorum ordine supradicto, ac praemisso semper duplici eorumdem examine, sicut praemittitur, statuto, in collegium inducant[2]. Quod si contingat lectores intermedio tempore iustis et gravioribus id exigentibus causis amoveri et collegio privari, praeses, cum supradictorum vel maioris partis eorumdem consensu, de aliis lectoribus provideat, usque ad futuram diaetam, si proxime fuerit celebranda, in qua nova lectorum huiusmodi electio vel confirmetur vel reprobetur, donec in capitulo generali Congregationis praefatae tunc proxime futuro, a definitoribus, praestito prius iuramento ut supra, per secreta suffragia, ea omnia, quae interea gesta fuerint, confirmentur vel recidantur. Eodemque modo pariter ac lege, in casu mortis vel diutinae aegritudinis sive lectorum sive scholasticorum, incidentibus collegii necessitatibus usque ad diaetam sive capitulum generale pro interim consulatur.

De exercitationibus theologicis et regulari disciplinâ.

§ 6. Scholastici autem praedicti omnes et singuli, adinstar reliquorum monachorum in praefato monasterio S. Pauli degentium, regulari observantiae incumbant, mentali orationi certis horis per constitutiones statutis omnino vacare satagant, chorum non omittant, missarum oneribus, qui sacerdotio initiati fuerint, satisfaciant, ceterasque monasticas leges inviolate custodiant. Ut tamen, omni distractione semotâ, scientiis adipiscendis insistere valeant, eos aliis occupationibus et praesertim oeconomicis curis nemo audeat implicare. Ipsi quoque scholastici, dum in praefato monasterio S. Pauli commorabuntur, praeter quotidianas lectiones et repetitiones, singulis hebdomadis semel per ordinem theses disputandas proponant, atque adversus arguentes, eâ qua monachos Ordinis sancti Benedicti decet modestiâ et religiositate, defendant et obiecta dissolvant. Quibus litterariis exercitationibus abbas monasterii S. Pauli omnino, totusque eiusdem monasterii conventus semper intersint. Quocirca, ut huiuscemodi scholasticae concertationes studentium profectum iuvent, et non ad inanem pompam excitentur, dictus abbas hyemali tempore in praefato monasterio habitet, ut eius praesentiâ, auctoritate et vigilantiâ regularis observantia non tepescat, et scholasticorum studia ad

1 Aptius *amoveat*, et paulo post *inducat* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *iuducant* (R. T.).

scientiarum amorem inflammentur. Dum vero S. Callisti aedes praedictas incolent, consuetas lectiones et repetitiones neutiquam intermittant, et insuper singillatim theses in utràque facultate typis impressas publice tueantur. Quae omnia ut alacrius, facilius et commodius exequi valeant, tum lectores tum scholastici fab accessu ad monasterium S. Pauli, estivis diebus exceptis, eximantur. Praedicti vero abbates et procurator generalis eosdem lectores peculiari beneficientiâ et specialibus charitatis officiis prosequantur, ipsique lectores, sexennio in praefato collegio laudabiliter expleto, a religione debitis honoribus decorentur.

De victu et vestitu, aliisque necessariis.

§ 7. Ceterum magistris et scholasticis praedictis omnibus et singulis victus et vestitus, medicinalia et alia ad vitam necessaria, monachorum Cassinensium more et dicti monasterii S. Pauli consuetudine servatis, ab eodem monasterio cum omni benignitate praebeantur. Ut autem monasterium ipsum horum causâ nulli subiaceat incommodo, nec magis gravetur, cum de praesenti lector et sex scholastici ab eodem ex suis proventibus substentetur, pro alio lectore aliisque scholasticis addendis usque ad praescriptum numerum denarium, procurator generalis dictae Congregationis eidem monasterio, cum effectu, sine morâ, singulis annis persolvat scuta sexcenta monetae. Quae, cum dicta Congregatio interusuria debiti sexaginta millium, quo in monte novennali nuncupato obstringebatur, diminui, et ad minorem quantitatem reduci nuper obtinuerit, ex eâ summâ, quae per diminutionem sive reductionem huiusmodi facta est compendii, praestanda erunt. Cui solutioni si ullus procurator generalis pro tempore existens satisfacere neglexerit, vel temere renuerit, ipso facto, seclusâ omni excusatione, nulloque favente colore, officio, dignitate abbatiali ac voce activâ et passivâ in perpetuum privatus intelligatur, statimque a praeside dictae Congregationis ab officio, gradu et dignitate depositus et privatus declaretur; potestate ad eosdem gradus et dignitates iterum illum assumendi vel rehabilitandi (Sede Apostolicâ inconsultâ) cunctis penitus interdicta. Quod si praeses negligentiae vel conniventiae in his exequendis reus extiterit, in easdem poenas se ipso facto noverit incurrisse. Pecuniae vero, in accessu ad collegium, et recessu ab illo, ac in conclusionibus quolibet anno imprimendis expendendae, a monasteriis professionis eorum lectorum et scholasticorum respective subministrentur.

De supranumerariis.

§ 8. Liceat autem abbatibus, et aliis praefatae Congregationis Cassinensis monasteria respective regentibus, necnon aliis abbatibus vel superioribus aliarum Congregationum monachorum nigrorum tantum sub S. Benedicti regulâ militantium, supra praescriptum decem scholarium numerum, praebabito in scriptis praesidis dictae Congregationis Cassinensis ac abbatis monasterii S. Pauli et procuratoris generalis praefatorum consensu, alios monachos monasteriorum quibus praesint alumnos ad collegium praedictum mittere, persolutâ quotannis dicto monasterio S. Pauli, pro eorumdem sustentatione aliisque necessariis, convenienti pecuniae summâ. Qui supra numerum mittendi, easdem collegii leges, statuta et consuetudines, quibus ceteri scholastici obnoxii sunt, servare omnino teneantur.

De praedictorum omnium executione.

§ 9. Quia vero ad praemissa omnia prorsus exequenda potissimum obstringuntur et valde conferre possunt ipsimet religionis superiores, idcirco statuimus pariter et ordinamus, ut in quolibet

memoratae Congregationis Cassinensis capitulo generali, post definitorum electionem, primâ die, posthabito omni alio quantumvis graviori negotio, definitores ipsi diligenter et serio inquirant, an de iis, quae in praesentibus litteris continentur, aliquid omissum, innovatum, aut a quoquam fuerit in contrarium seu aliter dispositum. Quod si haec omnia et singula non ad unguem servata, et his nostris apostolicis iussionibus non plene obtemperatum animadverterint, statim emendanda emendent, et corrigenda corrigant, ac omnia ad formam earumdem praesentium litterarum in integrum restituant, et a transgressoribus, violatoribus et negligentibus pro culparum gravitate poenas sumant. Si autem definitores praedicti in praemissis exequendis desides remissique extiterint, omnia capituli generalis acta, promotiones, electiones, provisiones, designationes et decreta ipso facto, nulla, inania et invalida fore, harum serie decernimus et declaramus; et praeterea abbas monasterii S. Pauli ac[1] procurator generalis pro tempore existentes praedicti, in earumdem litterarum nostrarum omnimodam executionem minime intendentes, in poenas privationis gradus, dignitatis et officiorum ac vocis activae et passivae ipso facto se incurrisse noverint, super quibus nonnisi a Sede Apostolicâ praefatâ dispensari possit. Denique, ut nemo praemissorum ignorantiam valeat allegare, dilecto filio Andreae Deodato a Neapoli per praesentes committimus et mandamus, ut easdem praesentes litteras omni curâ et sollecitudine dilectis pariter filiis praesidi, visitatoribus, omnibusque abbatibus praefatae Congregationis Cassinensis notificare procuret, ipseque Andreas Deodatus, qui de praesenti procurator generalis eiusdem Congregationis existit, praemissorum omnium et singulorum executioni accurate atque diligenter invigilet, ac de omnibus nos et hanc sanctam Sedem quamprimum reddat certiores.

1 Coniunct. *ac* nos addimus (R. T.).

Clausulae.

§ 10. Decernentes ipsas praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod superiores et monachi Congregationis Cassinensis et monasterii sancti Pauli praefatorum, aliive quilibet in praemissis interesse habentes seu habere quomodolibet praetendentes, cuiuscumque gradus, ordinis, praeeminentiae vel dignitatis, aut aliàs specificâ et individuâ mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet etiam quantumvis iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, etiam enormis, enormissimae et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali, ac incogitato et inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, ad terminos iuris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus concesso et emanato, quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere,

ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 11. Non obstantibus praemissis, ac, quatenus opus sit, felicis recordationis Pauli II et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon Congregationis Cassinensis et monasterii S. Pauli praefatorum aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, stylis, usibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis etiam Congregationi et monasterio praefatis, illorumque superioribus et aliis personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, et quantiscumque vicibus confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa ac individua, et de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ac plenissime et amplissime derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 12. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII martii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 22 martii 1687, pontif. anno XI.

CLXXXI.

Erigitur in Congregationem confraternitas Bethlehemitarum in Indiis Occidentalibus, eius novae constitutiones confirmantur et privilegia, exemptiones ac indulgentiae ei conceduntur.

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

Ecclesiae catholicae per universum terrarum orbem diffusae regimini, me-

ritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae atque bonitatis abundantiam praesidentes, ad ea, per quae pietatis et christianae charitatis opera ubique locorum, praesertim ad infirmorum et convalescentium subventionem et utilitatem, provide prudenterque ordinantur, propensis studiis intendimus, et christifidelium in id ipsum laudabiliter et fructuose incumbentium confraternitatibus[1] in visceribus paternae gerentes charitatis, felici illarum statui et prosperae in viâ mandatorum Domini directioni libenter providemus, illasque et personas in eis Domino famulantes opportunis favoribus et gratiis prosequimur, sicut, rerum, locorum, temporum et personarum qualitatibus mature consideratis, ad Dei omnipotentis gloriam, et animarum salutem, ac piorum operum incrementum, populique christiani aedificationem et consolationem specialem conspicimus in Domino saluberiter expedire.

Ortus et progressus dictae confraternitatis. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Rodericus a Cruce procurator generalis confraternitatis confratrum Bethlehemitarum nuncupatorum in hospitalibus pauperum convalescentium in Indiis Occidentalibus canonice, ut asseritur, erectae, quod dicta confraternitas in eisdem Indiis initium habuit a quondam Petro Betancur a S. Iosepho, qui primam domum et hospitale ipsius confraternitatis in civitate Guatimalae pro pauperum convalescentium curâ, aliisve pietatis et christianae charitatis operibus, anno MDCLIII aedificare coepit. Subinde, cum aliud simile hospitale anno MDCLXXI in civitate Limanâ fundatum fuisset, constitutiones pro praefatae confraternitatis gubernio iuxta tunc existentem illius statum factae anno MDCLXXIV per Sedem Apostolicam confirmatae fuerunt. Porro, aucto eiusmodi hospitalium numero usque ad undecim, et in promptu existente multorum aliorum fundatione, pro felici prosperoque eiusdem confraternitatis regimine et gubernio formatae fuerunt novae constitutiones, praesenti illius statui convenientes, tenoris qui sequitur, videlicet:

Caput I. De confraternitatis instituto. « 1. Finis societatis est strenue admodum incumbere in exercitium operum charitatis et misericordiae, tam spiritualium quam corporalium, erga omne genus personarum, praesertim erga aegros convalescentes, procurando quammaxime animarum tum propriarum tum proximorum nostrorum salutem per omnium virtutum usum et vitae probatae exemplar, adeo ut hi, qui ad nostra hospitalia venerint corporis salutem recuperaturi, in animae quoque salute egrediantur meliores effecti.

2. Omnes subditi esse debent praefecto generali et in humili subiectione suis superioribus peculiaribus.

Caput II. De recipiendis ad confraternitatem. 1. Quia multitudo confusionem parere solet, ac etiam relaxationem; conveniens erit ut non adsit in nostris hospitalibus maior fratrum numerus, quam quos exiget necessitas; non erit tamen duodenario inferior; et, si opus erit numerum augere, fieri poterit id de licentiâ praefecti generalis et assistentium generalium.

2. Omnes, qui apti fuerint medicinae et chirurgiae artibus, illas addiscent ex praefecti generalis et assistentium permissione.

3. Admittendi, aetate et viribus pollere debent ad ministeria, quibus initiantur, convenientibus, ab omni originis et infamiae labe, imo et eius suspicione immunes, coelibes, corporis sani, nec ullo modo aere alieno aut aliis oneribus gravati, quae molestiae seu impe-

[1] Potius lege *confraternitates* (R. T.).

dimenti esse possint, nec qui ullius religionis seu congregationis habitum habuerint.

4. Peractis probationibus et experimentis etiam spiritus quo ducuntur, prout convenire visum fuerit, cum fuerint ex sententiâ fratris praefecti et assistentium approbati, et in habitu saeculari manserint per aliquot septimanas, humilibus domus exercitiis se applicando, hoc tempore generalem omnium suorum peccatorum facient confessionem, ac, quas profiteri debent, regulis instruentur; adimpletisque istis obligationibus, completo decimo sexto aetatis anno, habitum eis dabit frater praefectus, de praefecti generalis, seu illius, qui, ut infra dicetur, vices tenebit eiusdem praefecti generalis, et assistentium licentiâ, ac elapso probationis et novitiatus anno, ac de eiusdem praefecti generalis, seu tenentis eius vices, et assistentium licentiâ, dummodo professionem emissuri sciant legere et scribere, et non aliàs, professionem emittent in manibus fratris praefecti, vota obedientiae, paupertatis et castitatis ac hospitalitatis vovendo, cuius posterioris voti obligatio extendatur ad inserviendum pauperibus infirmis, etiamsi sint infideles et aliquâ contagiosâ aegritudine affecti, et successive fiet aliud votum perseverandi perpetuo in nostrâ societate Bethlehemiticâ, infirmisque serviendi.

4. Adesse debet unus novitiorum magister nominatus a praefecto generali et assistentibus in hospitalibus. Quae pro novitiatu, destinabunt ipse praefectus generalis et assistentes, in id accurate incumbendo ut magister sit ex insignioribus virtute et prudentiâ, et qui saltem semel praefectus fuerit alicuius ex nostris hospitalibus; et casu quo idem novitiorum magister modo et formâ de qua supra destinatus decedat, vel alio impedimento detineatur, praeeligi[1] in casu impedimenti provisionaliter debeat a praefecto domus, in qua contingat tale impedimentum, alius[2] sufficienti doctrinâ et moribus praeditus; in casu vero obitus, praefigi debeat alius ab eodem praefecto domus, qui huiusmodi munus exerceat, donec sequatur approbatio praefecti generalis et assistentium; eâque sequutâ evadat verus magister novitiorum; aliàs subintrabit ille, quem praefectus generalis et assistentes nominare censuerint in magistrum novitiorum.

6. Inquisitiones de admittendo fient coram fratre praefecto cum eius secretario, assistente etiam novitiorum magistro.

7. Non potest admitti in societatem ullus qui sit in ordine sacro constitutus, nec cappellani nec ullo alio titulo, neque ullus frater ex hucusque admissis et in posterum admittendis ordinari, quia statui sacerdotali non conveniunt manualia ministeria, in quibus exercere se debent fratres; et si quis ordinem susceperit, ipso susceptionis facto remaneat exclusus, et societatis habitu privatus, ac a votis absolutus, nec in domo stare possit, etiamsi sit in alio habitu. Iis vero, qui iam reperiuntur in ordinè sacerdotali, permittatur in societate permanere, praesensque dispositio respiciat tantum futurum, non obstantibus dispositis in contrarium in veteribus constitutionibus a Sanctâ Sede confirmatis.

Caput III. De habitu interiori, ac exteriori, ac cubiculis.

1. Habitus uniformis esse debet in omnibus fratribus, isque ex quo appareat interna humilitas et rerum mundanarum contemptus, et sit symbolum, quo vere pauperes et poenitentes esse dignoscantur.

2. Habitus exterior erit ex panno rudi, et coloris, ut dicunt, *buriel*, nimirum ex lanâ quae dicitur de *sumonte*

1 Edit. Main. legit *praelegi* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *alias* (R. T.).

leucophaea. Forma sit adinstar togae talaris, cingulo corei nigri ad duorum digitorum latitudinem restrictae. Cucullus unâ tertiâ, ut aiunt, altus, extremitate in aliquod acumen desinente. Et dicta toga quatuordecim palmos habeat in circuitu, et unam tertiam in manicâ. Clamys eiusdem generis, duabus tertiis brevior togâ. Pileus leucophaeus ex lanâ rudi et cum limbo grandi circuitus decem digitorum subtus corio tenui nigro inducto et cum duobus funiculis pendulis. Nudis tibiis, et pedibus cum solis crepidis, quas vulgo nominant *ramplonas,* rudibus et crassis, ac latis soleis, adeout habitus paupertati et ruditati respondeant. Super latus sinistrum chlamydis gestabitur in laminâ ad instar scuti depicta Iesu Christi summi boni nostri nativitas.

3. Vestis interior convenire debet in paupertate cum exteriori, quaesito in illâ nitore, qui optime potest convenire cum paupertate. Idcirco nemini concedatur inducre lineum indusium nisi in gravi necessitate; qua qui urgebuntur, illud ferre poterunt, quo duraverit infirmitas, cum fratris praefecti licentiâ. Licitum erit gestare tunicam multitiam rudem et panniculos stupeos. Nec ulli concedatur radere nec tondere barbam; quantum ad illam, quae solita est eremitis, conformabitur.

4. Debent omnes unico vestitu contenti esse; et quia necesse erit illum mutare, erit in hospitali locus pro pannariâ designatus omni genere vestituum, quibus fratres nostri indigere possunt, instructus, quibus cum charitate et diligentiâ illis providebitur singulis quindecim diebus, aut etiam ante, si opus fuerit.

5. Exteriori vestitus paupertati consonare debet interior cubiculorum seu cellarum paupertas. In his permitti non debent laminae, nec arculae, nec alia supellex exquisita et superflua, neque profani ornatus, qui summam dedeceant paupertatem, quam observare debent nostri fratres. Et ad evitandum, quantum fieri potest, ne illa imminuatur, praefectus generalis, assistentes et praefecti id satagent ut eorum cubicula exemple sint, quo alii addiscant humilitatem et paupertatem, quas debent in suis observare. Et ut illa facilius recognoscere possit superior, carebunt clavibus et seris ianuae: adeo ut lectus ex ligno cum duabus dumtaxat lodicibus, quae illum cooperiant; unum pulvinar panneum; una crux ex ligno rudi; aquae lustralis vasculum; scabellum et mensula cum capsulâ absque clavi, ubi asserventur poenitentiae instrumenta; liber *De contemptu mundi,* aut alius spiritualis. Et quia incongruum foret, ut, qui veniunt omnibus inservire, haberent qui eis inservirent, nemo poterit famulum habere peculiariter.

6. Poterunt admitti in donatos horum aliqui, qui ex quopiam iusto impedimento excludantur ne sint fratres cucullati; qui nostrum habitum induent absque cucullo, et poterit praefectus generalis unà cum assistentibus permittere, seu licentiam concedere, ut ipsorum aliqui profiteantur eadem vota, quae profiteri debent fratres, ut maius meritum et perseverantiam hoc modo possint obtinere.

Caput IV. De exercitiis spiritualibus cuiuslibet diei.

1. Habebunt fratres quotidie horam unam orationis mentalis a quintâ ad sextam matutinam, convenientes omnes ad campanae sonum cum fratre praefecto, cum quo protinus post orationem ibunt omnes ad verrendum, vasa promendum, et valetudinaria poliendum; et finitis istis exercitiis, audient missam ad arbitrium fratris praefecti. Diebus iovis et dominicis cuiusvis hebdomadae sacram Eucharistiam sument omnes fratres in

communi, et si inter hebdomadam accidit aliqua solemnis festivitas, poterit communio anteverti seu potsponi feriae quintae, illam ad festivitatem transferendo.

2. Horâ secundâ pomeridianâ omnes in ecclesiâ congregati recitabunt stationem SS. Sacramenti, et post eius venerationem legetur unum capitulum ex libro cui titulus *Contemptus mundi*, et deinde omnes ordinate procedent psalmum *Miserere* recitantes usque ad valetudinarium principale, et hoc finito partitim ad alia divertent ad verrendum et sternendum lectos infirmorum et convalescentium.

3. Horâ quartâ cum dimidiâ post meridiem recitabitur corona Beatae Virginis dominae nostrae septem mysteriorum, et finietur cum examine conscientiae quadranti horae duraturo, et advesperascente die, dato ad orationes campanae signo, habebitur una hora orationis mentalis, ad quam puncta dabit frater praefectus ex uno librorum, qui de hac agunt materiâ, et sunt pater frater Ludovicus Granatensis, pater Thomas de Villacastin, Falconius, aut alii; finemque imponent actu contritionis.

§ 4. Duodecimâ nocturnâ surgent omnes (exceptis illis, qui superioris iudicio legitime fuerint impediti), et simul in ecclesiâ recitabunt coronam Beatae Mariae Virginis cum orationibus approbatis de Imitatione Passionis Iesu Christi, prout sunt in diurno tenoris sequentis, videlicet:

« O Domine Iesu Christe, adoro te in cruce pendentem, et coronam spineam in capite portantem: deprecor te ut me tua crux liberet ab angelo percutiente. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, adoro te in cruce vulneratum, felle et aceto potatum; deprecor te ut vulnera tua sint in remedium animae meae. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, propter illam amaritudinem, quam pro me miserrimo sustinuisti in cruce, maxime in illâ horâ quando anima tua egressa est de benedicto corpore tuo, deprecor te, miserere animae meae in egressu suo, et perduc eam in vitam aeternam. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, adoro te descendentem ad inferos et liberantem captivos: deprecor te, ne permittas me illuc introire. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, adoro te resurgentem a mortuis, ascendentem ad caelos, sedentemque ad dexteram Patris: deprecor te, ut illuc te sequi et tibi praesentari merear. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, pastor bone, iustos conserva, peccatores iustifica, omnibus fidelibus miserere, et propitius esto mihi maximo peccatori. Amen. *Pater noster, Ave Maria.*

« O Domine Iesu Christe, adoro te in sepulchro positum, mirrhâ et aromatibus conditum: deprecor te, ut tua mors sit vita mea. Amen. *Pater noster, Ave Maria* ».

Et dilatatis ad crucis formam brachiis recitabitur statio SS. Sacramenti, et in vesperis festivitatum domini nostri Iesu Christi, et beatae Mariae Virginis, sanctorum Apostolorum, et sancti Dominici ac sancti Francisci, Omnium Sanctorum, S. Iosephi, S. Michaëlis archangeli, S. Gabrielis et S. Theresiae a Iesu, recitabunt integrum rosarium quindecim mysteriorum, et dilatatis in crucem brachiis, supradictam stationem; et, quoties recitabunt dicta quindena mysteria, a relatis Passionis orationibus supersedebitur.

Caput V. Exercitia spiritualia colenda singulis hebdomadae.

1. Ter in hebdomadâ, nempe feriâ secundâ, quartâ et sextâ, habebitur disciplina communitatis in ecclesiâ, idque fieri poterit post orationem mentalem nocturnam: habebitur toto tempore, quo recitabuntur psalmi *Miserere* et *De profundis*, adiunctoque actu contritionis, signum dabit superior, et cessabit disciplina.

2. Cappellanus nominatus pro administratione sacramentorum, singulis quindecim diebus, horâ septimâ cum dimidiâ nocturnâ, habebit ad fratres concionem vel sermonem spiritualem, et quando id fiet, mediâ horâ anticipabitur corona et oratio, ne desit tempus pro conscientiae examine.

3. Omnes fratres debent ieiunare iuxta formam sanctae matris Ecclesiae et feriâ sextâ Parasceve dumtaxat pane et aquâ ieiunabunt.

4. Omnes pedibus debent incedere in locis habitatis; sed per itinera, dum longinqua fuerint, equitare poterunt; illisque de necessariis ad ea prosequenda semper providebitur.

5. Attento quod efficacissimum ad observantiam regularem pacemque animae interiorem conservandam medium est secessus; omnes nostri fratres districtissime evitabunt egressus e domo et saecularium visitationes in vana officia temporisque iacturam tendentes, et ita nemo licentiam petet pro huiusmodi egressibus et visitationibus, etiam parentum proximiorum, praeterquam in casu necessitatis, aut gravis infirmitatis, ad praefecti arbitrium, aut quando ipse eos mittet pro re divini servitii, proximi subventione, vel hospitalis utilitate.

6. Hospitalia et fratres debent sustentari ex eleemosynis, et si temporis processu compertum fuerit expedire alicubi redditunm admissionem ob eleemosynarum defectum et devotionis imminutionem, admitti poterunt ex praefecti generalis et assistentium licentiâ

7. Quando fratres ex aliquo itinere extra civitatem redibunt, cum ipsis dispensabitur ut non assistant exercitiis domesticis et spiritualibus per triduum, et non ulterius. Porro si iter longinquum fuerit, aut ultramarinum (prout plerumque contingit in Indiis), novem dierum erit huiusmodi dispensatio, quo a fatigatione subleventur, prout bene ordinata charitas requirit. Et ut hoc melius et maiori alleviatione facere possint, id temporis dabuntur ipsis indusium lectusque cum culcitrâ et linteis cubilibus; et infirmarius, aut alius eius loco, curam habebit illis eâ primâ nocte pedes abluendi, illosque excipiet in hospitio, quod ad hunc effectum nostris in domibus et hospitalibus debebit esse apparatum.

8. Omnes fratres qui iter facient, aut civitate egredientur, singulis diebus, eâ qua poterunt horâ, etiamsi tripartitim hoc fiat, recitabunt integrum quindecim mysteriorum rosarium ac unam SS. Sacramenti stationem. Et superiori curae erit id muneris eis in memoriam adducere tempore discessus, et hoc aliis spiritualibus exercitiis aequivalebit, nec poterit quis mitti, nec domo egredi solus, sed semper associatus, et quando ad iter faciendum egredientur, et quando ipsis eundum erit per civitatem, ut ita respectus habeatur decentiae, qua nostros fratres decet incedere, et aliis inconvenientibus, quae ex contrario notorie resultant[1], obvietur.

Caput VI. Exercitia charitatis erga pauperes infirmos.

1. Cum principale fratrum institutum sit pauperibus infirmis inservire, omnibus persuasum esse debet, id praecipue illis incumbere, ut tam sancto exercitio sint addicti, nec in nullo alio maius obsequium Domino nostro praestitu-

1 Edit. Main. legit *resultat* (R. T.).

ros ministerio, quam hoc humilitatis et charitatis ob eius amorem illud exercendo erga pauperes indigentes et rebus necessariis destitutos.

2. Ad huius obligationis satisfactionem in promptu quamprimum certiores facti fuerint se conferent ad illos asportandos in sellâ gestatoriâ (quae ad hoc erit praeparata) usque ab hospitalibus et domibus, ubi eorum fuit habita curatio, ad nostrum hospitale, ubi curatio eis adhibenda aut convalescere debent, nec alienis humeris fidant onus, quod suismet Deus imposuit.

3. Non debet excludi ab hospitalibus nostris ullum genus personarum, ad omnes debent extendi, omnes debent amplecti charitatis ulnis liberos, servos, Mauros, Nigros et gentiles, exceptis mulieribus, quae nullo titulo poterunt ingredi ad curandum nec ad invisendum pauperes intra clausuram nostrorum hospitalium.

4. Habeat infirmarius apparatos lectos, ubi recumbant aegri postquam eis pedes, si opus fuerit, abluti fuerint, et aliquâ eis refectione subventum, et prima erit sollicitudo eos disponere ut peccata confiteantur, id permittente aegritudinis qualitate.

5. Assistet cum maiori et aliis infirmariis frater praefectus duabus vicibus, quibus medicus debet aegros invisere, et in scriptis rediget quidquid iste ordinaverit, idemque faciet maior infirmarius, et horis congruis praefectus inquiret ab aegrotis an maior infirmarius secutus sit quidquid medicus dispositum reliquit, et si quem compererit defectum, remedium protinus conferet, et convenientem eius culpae poenitentiam maiori infirmario.

Caput VII. Quid observari debeat in valetudinariis erga aegrotos

1. Ut aegroti et convalescentes servitia habeant et refocillationem omni curâ et opportunitate, aderit frater infirmarius maior, a praefecto generali et assistentibus deputatus, cui incumbet valetudinariis praeesse, et cui reliqui alii infirmarii hebdomadarii debent obedire in rebus ad eius munus pertinentibus, et debet procurari, ut is, qui hoc fungetur munere, placidus sit et charitatis plenus, qui sciat tolerare absque sui immoderatione aegrotos, et eos emendare absque afflictione illorum.

Convalescentes, insanabiles, peregrinos et pauperes.

2. Extabunt diversa valetudinaria; separata ab Hispanis, pro Indis, Mauris et aliis gentibus, et haec et illa procurabitur ut sint ab officiis disiuncta, ad aegrotorum molestiam evitandam.

3. Peculiarem curam adhibeat infirmarius maior ut valetudinaria semper sint nitida et accomodata, lectique bene strati, istorum suppellectilem quolibet sabbato variando, aut etiam anticipate, si quibus opus fuerit; et ut hoc facilius fiat, convenient omnes fratres quotidie horâ destinatâ secundâ pomeridianâ, et post stationis SS. Sacramenti peractam recitationem.

4. Magnopere satagat ut modus agendi convalescentium et aliorum pauperum christianus sit et modestus; ut nemo iuret vel vitium habeat scandali, et si quis licentiosus fuerit, eum charitate semel ac iterum corrigat, et si id satis non fuerit, reddat rationem fratri praefecto, ut blande et officiose eum dimittat ex hospitali, antequam vitii eius ulcus reliquos inficiat.

5. Si cui convalescentium aggravabitur infirmitas, aut supervenerit, unde ad arbitrium medici curari debeat, infirmarius certiorabit praefectum ut aeger ad aliud deferatur hospitale, ubi cura eius habeatur, donec sit in statu ad nostrum redeundi.

6. Omnibus aegris et convalescentibus ac reliquis pauperibus missa dicetur quotidie in valetudinariis horâ

congruâ, et singulis diebus quindecim confitebuntur et communicabunt.

7. Omnes aegroti mane laudabunt SS. Sacramentum, et ad honorem S. Iosephi patriarchae recitabunt septem *Pater noster* et *Ave Maria* cum *Gloria Patri*, recitante unâ cum illis maiori infirmario, qui cum aliis infirmariis protinus curabit eis dare ientaculum, ante quod, uti et ante prandium ac coenam, debent recitare Orationem dominicam et Salutationem angelicam pro benefactoribus.

8. Undecimâ horâ diei ad sonum campanae conveniet frater praefectus cum omni communitate ad dandum prandium pauperibus, et benedictionem impartietur, et fratres nostri propriis manibus apparabunt et distribuent discos, non exclusis ab hoc charitatis officio illis qui in eo mereri voluerint. Observetur silentium dum comedunt pauperes, habitâ ad spiritualem lectionem, quae ipsis fieri debet, applicatione; et finitâ commestione, et peractis gratiis, claudantur ianuae, ut quiescant, neque aperiantur usque ad secundam pomeridianam.

9. Quartâ horâ cum dimidiâ post meridiem ad campanae sonitum infirmarius recitabit coronam Nostrae Dominae cum aegrotis et convalescentibus, postquam protinus dabitur pauperibus coena, cui assistet frater praefectus cum totâ communitate, eodem observato ordine, quo datum ipsis fuit prandium, et dicta corona pro benefactoribus vivis et defunctis applicabitur.

10. Si quis fratrum nostrorum infirmabitur, illico advertet fratrem infirmarium, et hic medicum, ut recognitâ aegritudine agatur de remedio, et toto quo durabit tempore ei assistent reliqui magno cum amore et studio, adeo ut nihil ei desit, praecipue incumbendo saluti et bonae animae compositioni; et casu quo infirmitas periculosa sit, disponat se admodum opportune, ne absque omnibus sacramentis moriatur. In hunc finem extabit diversum valetudinarium, cum suppellectili aliâ quam pauperum, ubi nostrorum fratrum cura habeatur, super quo frater praefectus magno studio incumbet ut omnia sint valde composita et opportuna.

Caput VIII. De aliis distributionibus et animadversionibus pro bonâ observantiâ.

1. Hospitalia nostra unicam debent habere ad plateam ianuam, ultra porticulam pro domus servitio, et ostium semper debet esse clausum, eique assistere frater unus, qui ianitorem agat, a superiore deputatus ad aperiendum et claudendum portas accurate eis qui pulsaverint, et duodecimâ horâ meridianâ claves superiori consignet, idemque faciet advesperascente die.

2. Non permittatur ex ianuis in nostra hospitalia mulierum ingressus, et quae ratione cognationis volent aliquem convalescentem invisere, poterunt id in conclavi ostiario agere.

3. Non admittent fratres visitationes in conclavibus, sed eâ[1] poterunt admitti in aulâ aut aliis locis publicis ad hunc effectum in hospitali designatis.

4. In prandio et coenâ servabitur silentium in triclinio, omnibus, dum comedunt, aliquo pabulo animarum refocillantibus, lectioni spirituali, quae haberi debet, incumbendo, sibi invicem inserviant, nec locorum aliqua sit praeeminentia, quam quae ordine resultabit, quo singuli adventabunt, excepto praefecto, qui debet locum praecipuum habere.

5. Peractis gratiis post prandium, illico incipient stationem SS. Sacramenti, quam recitando ordinatim ibunt usque ad ecclesiam, et eam applicabunt pro benefactoribus vivis et mortuis. Noctu ante coenam feriâ secundâ, quartâ et sextâ erit capitulum culparum in

1 Aptius lege *eae* (R. T.).

triclinio, et eas dicet frater zelator, qui pro illâ septimanâ fuerit nominatus, et post coenam finient cum uno responsorio, ac oratione sanctae synodi pro animabus purgatorii, eosque ad veniam prostratos lustrabit superior.

6. Post prandium et coenam, aliquod intervallum habebunt familiaris conversationis, et post eam indicetur sonitu silentium, quod observari debet adamussim a primâ usque ad secundam pomeridianam, a nonâ nocturnâ usque ad sextam matutinam, omnesque diei curriculo curent observare silentium quod per nostra licebit ministeria.

7. Non poterunt fratres exarare litteras nec scripturas, neque eas recipient, absque peculiari praefecti licentiâ, nec pariter poterunt in aliorum conclavia ingredi, neque in novitiatum, nec alias domesticas officinas domus, nisi quis indiguerit illis, quae inibi extabunt, et tunc id eis licebit, petitâ a praefecto licentiâ.

Caput IX. De regimine nostrae societatis.

1. Pro nostrae societatis conservatione, et ut tam pium institutum manuteneatur, adesse debebit generalis praefectus cui obediatur.

2. Is etiam, qui per electionem infra indicandam praefectus generalis constituetur, durare debet in exercitio talis muneris per sexennium tantum.

3. Et quoniam debet habere assistentes praefectus generalis, cum quibus negocia occurrentia conferat et expediat, hinc est quod iuxta formam infra designandam eligi debebunt alii quatuor fratres habentes qualitates infra requisitas, qui sub assistentium titulo cum praefecto generali degere debeant, quique ab eodem praefecto quo voluerit convocari possint ad pertractanda et expedienda negocia occurrentia, habebuntque praedicti assistentes votum decisivum, non consultativum tantum, et haec pariter assistentium munera debent durare per sexennium; et quoniam in hoc initio non potest ad praxim deduci forma infra praescripta super electione, tam praefecti generalis, quam assistentium, et nihilominus introductio formae gubernii necessaria est, propterea pro primâ vice dignabitur sanctissimus dominus noster Papa Innocentius XI nominare unum ex fratribus in praefectum generalem dictae societatis, et quatuor alios in assistentes ad sexennium duraturos, qui eamdem habeant auctoritatem, perinde ac si legitime a dictis fratribus electi forent.

4. Praefecti generalis electio pro primâ vice celebrari debebit in domo Guatimalae, quoniam ipsa est matrix et prima origo nostrae societatis, ut iste honor illi tribuatur. Perpetuis autem futuris temporibus, quoniam in dictis Guatimalae provinciis propter locorum qualitates et domorum penuriam capitula generalia celebrari commode non possunt, hinc est quod, exceptâ dictâ primâ electione, perpetuis futuris temporibus, electio praefecti generalis, et reliqua omnia quae in generalibus comitiis explenda sunt, fieri debebit alternatim Limae et Mexici, quae sunt domus antiquiores, itaut incipiatur a domo Limae, ac deinde in domo Mexici, hoc modo electiones alternando, quo aequa habetur ratio domorum, quae actu existunt, et favente Dei misericordiâ imposterum extabunt, in dictis regnis et provinciis.

5. Electio praefecti generalis debet fieri a vicario generali ut infra denunciando, a quatuor assistentibus, a secretario generali, ab omnibus fratribus praefectis, et antiquiori discreto quorumcumque hospitalium, necnon a magistris novitiorum. Ad quam electionem aut personaliter, aut per procuratorem

legitimum, qui tamen esse nequeat neque ullus ex fratribus residentibus in domo ubi fiet electio, neque ullus qui aliàs sit vocalis, convenient omnes. Si quando vero, adiuvante Domino, hospitalium numerus in regno, ubi electio celebrabitur, pervenerit ad decem et novem, tali casu cesset in electione praefecti generalis votum supradictorum discretorum hospitalium. Qui electores cum dicto vicario generali debent congregari in aulâ capitulari opportune instructâ, invocatoque in primis Spiritus Sancti auxilio, praesidente ipso vicario, procedant ad faciendam per secreta suffragia praefecti generalis electionem. Proinde singuli vocales habeant secum plures schedulas uniformes eis per secretarium distributas, quae tribus vicibus plicari possint. Et in superiori parte eiusdem schedulae quilibet ex vocalibus scribet nomen proprium per haec verba: *Ego frater N.*; in secundâ vero plicâ scribat: *Eligo in praefectum generalem;* et in tertiâ plicâ schedulae scribat nomen illius, quem eliget. Quisque vero partem schedulae, ubi scriptum est nomen ipsius vocalis, primo loco plicabit, et sigillo claudet, ne aperiatur, nec legi possit, et deinde reliquum eiusdem schedulae ita plicabit, ut quod scriptum est non videatur. Quisque etiam ex vocalibus ita scribet, ut quod ab uno scribitur, ab altero non videatur. Et his peractis, schedulas huiusmodi complicatas iuxta ordinem eorum antiquitatis proiicient in urnam seu vasculum ad id collocandum super mensâ ante vicarium appositâ. Omnibus autem schedulis allatis, urna huiusmodi coram vicario et duobus fratribus assistentibus ex antiquioribus aperietur, et de schedularum numero numeratio fiet, iisque compertis absque numeri defectu et absque excessu, incipient aperiri in eà parte, in qua descriptum erit nomen eligendi, relictâ integrâ alterâ parte, in qua est nomen eligentis. Et successive, prout aperientur, ab iisdem vicario et assistentibus recognoscentur, et altâ voce per secretarium publicabuntur nomina electorum, et, prout in unoquoque vota data reperientur, adnotabuntur in folio ad id destinato, et unusquisque ex intervenientibus in electione adnotare poterit. Omnibus autem perlectis, si reperiatur aliquis in quem concurrat maior pars votorum, scilicet ultra medietatem eligentium, itaut unus supra medietatem sufficiat, is intelligatur electus, et electio legitima pronunciabitur. Si autem in supradicto scrutinio in nullo respicietur concurrere maior pars votorum, tali casu ad novum scrutinium, seu ad tot scrutinia procedatur, donec aliquis remaneat electus. Electo vero in praefectum generalem fratres omnes, a vicario ipso incipiendo, obedientiam praestabunt. In casu quo ita in praefectum generalem electus a loco electionis huiusmodi abfuerit, ne interim societas aliquod suo in regimine dispendium patiatur, vicarius superioris partes ad vicariatus normam exequi continuabit, donec ipsi de acceptatione ab electo praefecto generali factâ constiterit. Quod si noviter electum in praefectum generalem ante istam acceptationem mori contigerit, vicarius eo quo supra modo continuabit usque ad novam praefecti generalis electionem.

6. Et cum possit contingere ut inter vocales adsit suffragiorum aequalitas, ne super hoc oriri possint turbationes, declaratur vicarium, qui electione praesidebit, eiusmodi debere suffragium habere, ut in suffragiorum aequalitate illam dirimat vicarius novo voto per ipsum tunc praestando; quod si ipse vicarius sit in paritate votorum electionis

passivae cum altero, eo casu, non vicarius, sed assistens antiquior, in electione passivâ huiusmodi non comprehensus, suo suffragio paritatem dirimet.

7. Vicarius debet habere suffragium activum et passivum, et quia potest evenire, ut in electione, quae fiet, nominetur in praefectum generalem, et hoc casu incompatibile est ut possit approbare et publicare electionem, ideo disponitur, ut, ipso vicario in praefectum generalem electo, antiquior assistens debeat approbare et publicare electionem.

8. Ut possit in praefectum generalem eligi et nominari quilibet ex fratribus dictae societatis, debet habere completam quadraginta quinque annorum aetatem, et elapsis post professionem quindecim ex illis. Et pariter debet habuisse, ut minus, bis regimen alicuius ex dictae societatis hospitalibus.

9. Et attentâ distantiâ, quae tanta est inter dicta hospitalia, quandoquidem aliqua[1] inter se plus mille leucis distant, et in eis, quae in posterum extabunt, eadem pro amplitudine illorum regnorum intercedit[2] distantia, et in eventibus, quae[3] in quolibet illorum occurrerent, promptam convenit adhiberi provisionem, cumque non possit praefectus generalis in adeo distantibus et seiunctis locis unâ cum assistentibus residere: ideo, pro meliori dictae societatis regimine disponitur, quod, praefecto generali in regno Peruano degente, debet committere vices suas praefecto S. Francisci Xaverii de Mexico, adiunctis eidem aliis quatuor assistentibus in capitulo generali eligendis, pro omnibus quae occurrent in illius regni hospitalibus; et cum in Novâ Hispania fuerit, easdem vices committere debeat praefecto hospitalis Limae Nostrae Dominae de Carmelo, adiunctis eidem aliis quatuor assistentibus in capitulo generali eligendis, cum plenitudine potestatis, praeterquam quod in pertinentibus ad normam regiminis generalis societatis et peculiaris cuiuslibet ex domibus, et citra remotionem seu dimissionem praefectorum ipsarum (possint tamen ex iustâ causâ ad tempus ab officio suspendere et generalem certiorare, deputato interim in suspensi locum vicario idoneo), nec non dimissionem alicuius ex fratribus, nisi in uno ex delictis expressis in constitutione 21 huius capituli IX; proviso, quod substitutio praefata non possit etiam post obitum praefecti generalis revocari, sed toto temporis intervallo usque ad novi praefecti generalis electionem perduret, quodque uterque praefectus substitutus, in omnibus quae operabuntur, debeant rationem reddere praefecto generali, sed[1] eo defuncto, vicario, ut unâ cum assistentibus resolutionem statuat sibi benevisam; cum hoc tamen quod, si contingat ipsum praefectum generalem actu moram trahere in aliquo ex duobus hospitalibus seu domibus Limae vel Mexici, consopita interim censeantur omnis iurisdictio et potestas illius praefati substituti, et exurgat [illegible]mmodo post decessum ipsius praefecti generalis ab illâ domo. Ac etiam, magnâ locorum distantiâ consideratâ, quoniam si praefectum generalem mori contingeret in alio regno, quam eo, ubi futura electio celebrari debebit, impossibile fere esset, ut assistentes, qui futurae electionis sunt pars praecipua, opportuno tempore reperiantur in domo talis electionis; hinc est quod statuitur, ut, nisi alia necessitas aut ratio moveat arbitrium praefecti generalis ad alibi residendum, idem

1 Edit. Main. legit *aliquam* (R. T.).
2 Aptius lege *intercedet* (R. T.).
3 Vel leg. *qui*, vel *omnibus* pro *eventibus* (R. T)

1 Forsan *seu* pro *sed* legendum (R. T.)

praefectus generalis cum assistentibus de novo electus, si electio celebrata fuerit in Nová Hispaniá, ire debet ad residendum in Peruviá, et ita e contra si in Peruviá electus fuerit, ad Novam Hispaniam venire debeat.

10. Et quia, vitâ functo praefecto generali, necesse est adesse superiorem usquequo deveniatur ad novam electionem, disponitur quod prior tunc temporis existens conventus seu domus Bethlehem Guatimalae, quoniam ipsa domus est matrix et origo nostrae societatis, assumat nomen et vices vicarii generalis.

11. Praedictus autem vicarius regimen debebit habere, et eamdem auctoritatem et potestatem, quam praefectus generalis, praeterquam quod in concernentibus mutationem regiminis, ac remissionem seu dimissionem praefectorum peculiarium; quia haec non debet posse, interim dum vicariatus duraverit, facere.

12. Idem vicarius generalis convocabit vocales ad electionem futuri generalis, quae, ut supra, facienda erit omnino post annum completum, designando statutam diem ad illam faciendam, absque potestate illam ulterius prorogandi. Et si post completum huiusmodi tempus causâ infirmitatis defuerit aliquis ex vocalibus, aut opportune non advenerit, eo casu fiet electio a vocalibus, qui tunc temporis praesentes comperientur ad suffragia. Adveniente igitur die statutâ in aulâ capitulari incipient peragi scrutinia pro eligendo praefecto generali, et, quatenus in dictâ die electio non concludatur, scrutinia continuari possint per alios duos dies sequentes, ita ut electiones spatio septuaginta duarum horarum de momento ad momentum a primo puncto ingressus in aulam capitularem omnino concludi debeant. Quod si intra dictum tempus non concludatur electio, devolvatur ad eum, quem secundum Deum expedire iudicaverit in praefectum generalem nominare et eligere. Quod si is, qui capitulo praesidet, nominare seu eligere recuset, is ipso facto absque aliâ declaratione voce activâ et passivâ in perpetuum privatus censeatur et sit, et facultas nominandi devolvatur ad antiquiorem ex assistentibus, seu, si ipse antiquior sit qui praesidet, ad assistentem subsequentem, cum obligatione eligendi et nominandi sub eâdem poenâ, et sic pari modo gradatim ad assistentes subsequentes seu vocales antianitatis ordine succedentes devolvatur. Is vero, ad quem tali casu electio et nominatio devoluta erit, intra spatium vigintiquatuor horarum debebit omnino eligere seu nominare.

13. Porro sequutâ praefecti generalis publicatione, pergat capitulum, praesidente ipso praefecto generali, ad eligendum quatuor assistentes, in quorum electione votum habeant ii omnes, qui in generali capitulo suffragia ferre possunt, et ipse etiam exvicarius. In istorum electione servetur eadem forma pro electione praefecti generalis praescripta, et in casu paritatis votorum, ipse praefectus generalis per excessum alterius voti paritatem dirimat. Omnium vero quatuor assistentium huiusmodi intra spatium vigintiquatuor horarum a publicatâ in capitulo praefecti generalis electione omnino concludatur. Quod si tali tempore non omnium, sive nullius electio conclusa fuerit, eo casu praefectus generalis, pro totidem, pro quot electio conclusa non fuerit, fratres sibi benevisos in assistentes assumat. Si vero contingat electum in praefectum generalem absentem esse a loco capituli, tali casu nihilominus ad assistentium electionem, praesidente eodem vicario, capitulum procedat; in casu vero electio-

nis intra praescriptum tempus non conclusae[1], assumptio assistentis vel assistentium, pro quibus electio conclusa non fuerit, ipsi praefecto generali relinquatur.

14. Nominandi et eligendi in assistentes debent habere quadraginta annorum completorum aetatem et duodecim professionis, quique saltem semel praefecti fuerint alicuius ex dictae societatis hospitalibus, quodque[2] moram traxerint in regnis seu provinciis in quibus extant hospitalia; ideoque, si possibile fuerit, duo eligi debebunt ex illis qui domum aliquam gubernarunt in Peruviae regnis, et duo alii ex iis qui gubernarunt in Novâ Hispaniâ, hoc tamen ordine servato, ut, quoties electio praefecti generalis celebrabitur in Novâ Hispaniâ, tunc primus et secundus assistens eligatur seu assumatur ex iis qui gubernarunt in regnis Peruanis, quando vero praefecti generalis electio Limae celebrabitur, tunc primus et secundus assistens eligatur ex iis qui in Novâ Hispaniâ gubernarunt.

15. Adveniente obitu alicuius ex assistentibus, penes praefectum generalem et reliquos assistentes facultas sit nominandi ei successorem, et ille, quem ita nominaverit[3], eamdem habeat auctoritatem ac durationem, perinde ac si fuisset electus in capitulo generali.

16. Electio praefecti, vice-praefecti, et quatuor discretorum fiat a confratribus cuiuscumque domus et hospitalis habentibus votum, prout maiorum infirmariorum, procuratorum domus. Electio autem praefecti confirmari debeat a praefecto generali, qui confirmationem negare non possit, nisi ex iustâ causâ ab assistentibus approbandâ; et donec praefectus electus confirmetur, gubernet, non tamquam praefectus, sed tamquam praesidens. Praedictorum autem officium ad triennium duret, et possit praefectus generalis unâ cum assistentibus ad eorum arbitrium nominare secretarium generalem, atque is, qui generali obeunte in tali munere reperietur, usque ad novi generalis electionem eiusque publicationem debeat continuare.

17. In eligendo autem a vocalibus cuiusque domus et hospitalis in praefectum peculiarem, debent in eo concurrere trigintaquinque anni completi aetatis et novem professionis; et casu quo, ut continget, in unâ vel alterâ domo seu hospitali, prout sibi videbitur et expedire censuerit, actu commoretur idem praefectus generalis, tunc cura, gubernium et administratio illius domus particularis pertineat et spectet ad ipsum praefectum generalem, itaut praefectus localis nullam habeat durante illo tempore iurisdictionem praeter eam, quam illi committere vel permittere iudicaverit arbitrio suo praefectus generalis.

18. Praefectus generalis et assistentes a fratribus rationem petent et recognoscant, necnon administrationis gestionem, cum arbitrio et potestate fratres ab uno ad aliud hospitale demutandi, et puniendi contumaces et instituti transgressores, nec non illos, qui deliquerint, iuxta excessus et culpae, in quam incurrerint, qualitatem.

19. Fratres praefecti, prout ad quemlibet spectabit, conservabunt in archivio documenta fundationis, necnon libros et scripturas ad hospitale pertinentes, omnibus distincte et clare admodum in inventarium redactis, nec ullo modo quovis praetextu, causâ, ratione aut occasione extrahet, nec levabit ex archivio ipso originaliter scripturas, quae pro tempore inibi fuerint, aut in poste-

1 Edit. Main. legit *conclusa* (R. T.).
2 Aptius lege *quique* (R. T.).
3 Aptius lege *nominaverint* (R. T.).

rum perpetuo in eo ponentur, neque has praesentes sub poenâ excommunicationis maioris latae sententiae, quam eo ipso, absque ullâ aliâ declaratione, incurret dictus pater praefectus, et quicumque alii contravenientes, nec minus permittet ut inde extrahantur aut leventur, nisi ob necessariam causam, quae sit approbata a praefecto generali et assistentibus, vel fratre ab eis commissionem habente ad extrahendam attestationem ex originalibus, quo peracto in archivio reponentur.

20. Si quis fratrum non fuerit aptus ad domus aedificationem et pauperum servitutem, et, cum charitate aliquoties admonitus, incorrigibilem se demonstraverit, praefectus certiorem faciet generalem praefectum, ut iubeat unâ cum assistentibus illi missionem facere, et dimissus a votis absolutus remanebit.

21. Et quando quis frater nostrorum, quod Deus avertat, crimen laesae maiestatis tum divinae tum humanae incurrerit, aut fidei suspectae fuerit, seu quodcumque aliud capitale delictum admiserit, expelletur a nostrâ societate, eique illius habitus auferatur.

22. Frater praefectus noviter electus rationes sumat a praefecto hospitalis qui munus suum finierit, assistentibus quatuor fratribus discretis recenter electis, et a maiori infirmario, dictusque praefectus petet ab antecessore suo libros et omnes alias scripturas archivii.

23. Si quis frater admiserit culpam dignam reprehensione hanc illi praefectus blande et officiose impartietur, et, si culpa fuerit magni momenti, ut iudicet reprehensioni adiungere poenitentiam seu punitionem, id prudenter faciet.

24. Aderit in omnibus hospitalibus capsa cum tribus clavibus, ubi pecunia reponatur, earumque unam habebit praefectus, et alias duas duo antiquiores discreti, et in ipsâ arcâ duo erunt libri, ut in uno quod recipitur, in altero quod expenditur adscribatur.

25. Vocent se invicem titulo *vestrae charitatis* et fratrum, etiam scribendo seu loquendo ad generalem praefectum.

26. Continuetur pium et necessarium ministerium, quod introductum reliquit noster frater Petrus a S. Iosepho docendi pueros pauperes legere, scribere et supputare, ac doctrinam christianam in scholâ speciali, quae debet extare in quolibet hospitali; eritque magister unus ex nostris fratribus, animadverso quod is talis sit, cuius virtuti confidi possit bona educatio et doctrina puerorum, et hoc gratis absque receptione solutionis et stipendii alicuius.

27. Quoties bis poterit haberi oblectatio ruri vel domui ad arbitrium superioris, ut exinde aliquod detur labori sublevamen; et ita id fiet ut non desint fratres obsequio pauperum infirmorum.

Caput X. Suffragia et preces, quae debent peragi pro nostris defunctis et benefactoribus.

1. Pro quolibet ex fratribus, qui obierint, dicetur in illo hospitali missa solemnis, ut aiunt, de corpore praesenti, et similiter alia nonâ post eius obitum die, curabiturque pro eius animâ celebrari triginta missas planas, et omnia hospitalia, quae sub iurisdictione fuerint praefecti, qui fuerit superior hospitalis ubi frater obierit, ei tres missas planas pro eius animâ facient celebrari, et omnes fratres illius domus vel[1] defunctus fuerit, novem dierum ab eius morte sequentium spatio pro dicti fratris defuncti animâ applicabunt omnia rosaria, coronas et alia poenitentiae opera, quae fecerint, exceptis illis quae tenebuntur pro benefactoribus applicare; eique applicabunt alias indulgentias, quas consequi procurabunt, prout visitatio quinque altarium, vigore bullae sanctae cruciatae.

1 Potius lege *ubi* pro *vel* (R. T.).

2. Singulis annis in omnibus nostris hospitalibus uno post Defunctorum Commemorationem die dicetur missa solemnis cum nocturnis et tumulo pro omnibus nostris fratribus defunctis, et finietur cum solemni responso assistentibus omnibus fratribus cum cereis prae manibus accensis, idemque fiet in missis, quae cantari debent peculiariter pro quolibet fratre defuncto.

3. Exactissimum afferant in observantiâ et servatione constitutionum studium, ut ad litteram observentur, et ad hunc finem in triclinio legentur horâ prandii et coenae omnibus anni sextis feriis.

Conclusio constitutionum.

Omnes istae constitutiones, exceptis votis, non obligant sub peccato eorum transgressores; attamen nos ad earumdem observantiam inviolabilem compellere debet Dei amor, qui nos in illas congregavit, et salutis aeternae desiderium, uti nostrae observantiae praemium ».

Confirmatio relatarum constitutionum.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefatus Rodericus procurator generalis constitutiones huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri et aliàs dictae societatis statui opportune a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desideret: nos, ipsius Roderici procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super hoc negocio a nobis specialiter deputatorum consilio, praefatam societatem confratrum Bethlehemitarum nuncupatam hospitalium pauperum convalescentium in Indiis Occidentalibus in Congregationem, sub regulâ S. Agustini et suprascriptis constitutionibus, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo erigimus et instituimus; ac easdem constitutiones praeinsertas, cum omnibus et singulis in eis contentis, auctoritate et tenore praedictis confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Praeterea eamdem Congregationem sic a nobis erectam, eiusque confratres, hospitalia, ecclesias et personas quascumque, ab omnimodâ iurisdictione et correctione quorumcumque Ordinariorum locorum, eâdem auctoritate, harum serie, eximimus et plenarie liberamus, ipsamque Congregationem, confratres, hospitalia, ecclesias et personas huiusmodi sub immediatâ nostrâ et huius sanctae Sedis Apostolicae protectione et subiectione suscipimus. Porro ipsam Congregationem, sic erectam, eiusque confratres quoscumque, a solutione quartae funeralis tam saecularibus quam regularibus ecclesiis parochialibus, aliisque locis piis, etiam doctrinae populi Indorum aut aliâ quavis denominatione nuncupatis, debitae, auctoritate praefatâ, earumdem tenore praesentium, plenissime et amplissime de novo eximimus pariter et liberamus: declarantes huiusmodi exemptionem suffragari debere etiam quoad hospitalia in futurum erigenda et personas commorantes et inservientes intra septa hospitalium, dummodo tamen sepeliantur in ecclesiis dictorum confratrum, et dictae ecclesiae

aliàs habeant coemeterium. Insuper eisdem confratribus, ut sanctissimum Eucharistiae sacramentum, debito tamen cum honore et reverentiâ, in ecclesiis dictorum hospitalium assidue et perpetuo asservare et retinere libere et licite possint; utque sacramenta Poenitentiae, Eucharistiae et Extremae Unctionis administrari valeant infirmis et aliis personis supra expressis per capellanos eorumdem hospitalium, dummodo tamen iidem capellani intra septa dictorum hospitalium commorentur; utque liceat eisdem capellanis in dictis ecclesiis divina officia et missas solemnes celebrare, etiam in hebdomadâ maiori, auctoritate et tenore praedictis concedimus et indulgemus. Denique confratribus dictae societatis, vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, die primâ eorum ingressus in societatem huiusmodi, plenariam; necnon omnibus et singulis ipsius societatis confratribus, ac infirmis morientibus, et personis inservientibus in dictis hospitalibus, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere similiter poenitentes et confessi, ac sacrâ communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, itidem plenariam; ac omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere quoque poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis dictorum confratrum tam hactenus erectis quam in posterum quandocumque erigendis, in duabus tantum anni festivitatibus per Ordinarios locorum respective semel tantum designandis, a primis vesperis usque ad occasum solis festivitatum huiusmodi, annis singulis devote visitaverint, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua festivitate praefatarum id egerint, etiam plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Clausulae.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac apostolicis, et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon dictae confraternitatis, ac ecclesiarum, Ordinum et locorum priorum quorumlibet aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Fides transumptorum.

notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI martii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 26 martii 1687, pontif. anno XI.

CLXXXII.

Confirmantur decreta cardinalis protectoris pro reformatione provinciae Pedemontanae Ordinis B. M. de Monte Carmelo.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti fratres Reformati provinciae Pedemontanae Ordinis fratrum B. M. Virginis de Monte Carmelo, quod dilectus filius noster Palutius S. R. E. presbyter cardinalis de Alteriis nuncupatus, dicti Ordinis apud nos et Sedem Apostolicam protector, pro reformatione dictae provinciae iussu nostro instituta, auctoritate sibi ad id per Congregationem venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositam attributa, nonnulla decreta edidit tenoris qui sequitur, videlicet.

Referuntur decreta edita a cardinali protectore auctoritate recepta a Congregatione episcoporum et regularium.

« Palutius de Alteriis S. R. E. cardinalis, totius Ordinis Carmelitarum protector. Cum expositum fuisset Suae Sanctitati reformationem, primum in conventu Taurinensi Ordinis fratrum beatissimae Mariae Virginis de Monte Carmelo, deinde in aliis conventibus provinciae Pedemontanae a quadraginta circiter annis successive institutam, sub observantia constitutionum a felicis memoriae Urbano VIII et Innocentio X pro conventibus in eodem Ordine reformatis et reformandis, ita dilapsam esse ut vix illius vel leve remansisset vestigium: illa nobis iniunxit, ut isti reformationi restaurandae omnino provideremus. Ideo ad dictam provinciam ablegavimus reverendum patrem Valentinum a S. Ioanne, sacerdotem professum provinciae Aquitaniae et sacrae theologiae professorem emeritum, qui, postquam a mense iulio proxime praeterito visitationi singulorum conventuum accurate ac diligenter incubuisset, eorum statum in spiritualibus et temporalibus ad nos transmisit, quo dignovimus disciplinae regulari in ista provincia propemodum extinctae prompto salutarique remedio subveniendum esse. Quocirca, ut iussioni Suae Sanctitatis pareamus, auctoritate per sacram Congregationem nobis commissa, sequentia observanda esse duximus:

Tria coenobia seliguntur pro reformatione.

I. Quia in praesenti rerum circumstantia vix sperari potest ut in omnibus conventibus exacta praefatarum constitutionum praxis restitui queat, tum ob quaedam decreta, quae leges municipales vocant, in variis successive congregationibus condita et pluribus dictarum constitutionum articulis adversantia, ideoque ab una parte provinciae impugnata et per aliam propugnata, tum ob tenuem affectum quem plures alumnorum provinciae habent ad observandam disciplinam in eisdem conventibus contentam; et aliunde nonnulli praedictorum alumnorum ardenter adspirant ad sinceram exactamque illarum observantiam, et a nobis efflagitant, ut in uno alterove conventu congregati, et ab aliis seiuncti, in perfecta et litterali constitutionum praxi, prout Deo in sua profes-

sione pollitici sunt, viventes, suae obligationi satisfacere queant: nos, inhaerentes decretis pro provinciâ Narbonensi antehac factis per bonae memoriae cardinalem Ginettum protectorem Ordinis, ac a[1] felicis recordationis Urbano VIII confirmatis per Breve datum XXIV februarii MDCXLIV, et articulis conditis per Ioannem Antonium Philippinum generalem XXIX septembris MDCXL pro introducendâ et conservandâ strictiori observantiâ in conventibus et provinciis ex parte reformandis in dicto Ordine, ordinamus praedicto visitatori, ut eos, quos in conscientiâ ad id idoneos arbitrabitur, in conventibus Astensi, Doglianensi et Clarasiensi constituas[2], et singuli illorum post recollectionem decem dierum solemniter coram Sanctissimo suam professionem renovabunt, et, iuxta artic. XV cap. V, part. III constit., et articul. VI cap. final., quaest. IV dictarum constitutionum, iuramento promittent, et in cartâ renovationis si scribent[3], se illas litteras rursus amplecti et cum Dei gratiâ se fideliter observaturos, manebuntque eo ipso immunes a quibuscumque legibus municipalibus, consuetudinibus et decretis congregationum definitorialium, capitulorum provincialium et generalium, etiam auctoritate apostolicâ firmatis, conformiter artic. VI part. IV constitutionum, in quantum sunt dictis constitutionibus adversa aut diversa.

De graduatis. II. Quia compertum est istius reformationis excidium et[4] perniciem potissimum ex usu privilegiorum et praeeminentiarum, quae graduatis conservata fuere, provenisse, ne illa, quam sanctissimus dominus vult institui, simili periculo exponatur, ordinamus, quod nullus deinceps poterit ullum gradum scholasticum suscipere, nisi modo et formâ, ac sub conditionibus, exacteque servatis omnibus, quae art. X cap. IX, part. I dictarum constitutionum praescribuntur; et si qui ex illis, qui in praefatis tribus conventibus collocabuntur, sint aliquo gradu scholastico insigniti, omnibus privilegiis, exemptionibus et quibuscumque praeeminentiis, quae suis respective gradibus et[1] quacumque concessione etiam Sanctae Sedis et sacrae Congregationis competunt, in perpetuum scripto renunciabunt; quod et facient alii, qui ad dictam strictiorem observantiam ex aliis conventibus, servatis servandis, posthac transire volent; omnesque sese iureiurando adstringent nunquam in participationem dictorum privilegiorum ob quamcumque causam se consensuros, sed illi semper obstituros; et, si qui contra fecerint (quod Deus avertat), eo ipso tanquam periuri et infames absque aliâ declaratione subiacebunt omnibus poenis dicto artic. X cap. IX, part. I constitutionum expressis.

De coenobiorum dispositione et vicarii provincialis auctoritate. III. Praefatos tres conventus colendae isti strictiori observantiae addimus; et in Astensi novitiatum[2] instituimus, extra quem nullus sub poenâ nullitatis pro dictâ provinciâ investiri et probari poterit; in aliis duobus vel seminarium iuniorum professorum, vel studia collocabuntur; qui omnes cum aliis postea aggregandis perpetuo regentur ab uno vicario provinciali immediate subiecto patri generali Ordinis pro tempore existenti, cum potestate et iurisdictione, nempe independenter a provinciali, postulantes ad novitiatum, ac novitios, servatis servandis, ad professionem admittendi, seminaria iuniorum professorum instituendi, illos ad studia in conventibus

1 Praeposit. *a* nos addimus (R. T.).
2 Videtur legendum *constituat* (R. T.).
3 Forsan, *subscribent* pro *si scribent* (R. T.).
4 Male edit. Main. legit *eo* pro *et* (R. T.).

1 Aptius lege *ex* pro *et* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *novitiatu* (R. T.).

reformatis mittendi, dignos ad sacros ordines praesentandi, necnon ad conciones et confessiones audiendas admittendi, fratres de uno conventu ad alium reformatorum transferendi, et generaliter faciendi alia latius expressa in dictis Brevi et articulis, quae exacte in omnibus et per omnia servanda erunt in dictâ provinciâ Pedemontanâ, ac si pro eâ nominatim concessa vel ordinata essent, nisi praesentibus sint contraria.

De vicarii provincialis electione.

IV. Vicarius provincialis eligetur a personis et modo praescriptis § XX articulorum domini Philippini, non tamen is qui in capitulo terminabit officium provincialis, nec etiam in provincialem eligi poterit qui in capitulo desinet esse vicarius provincialis.

De eius muneris diuturnitate.

V. Semper vicarius provincialis manebit, etiamsi provincialis esset reformatus, et independenter ab illo suâ auctoritate fruetur, donec exacta constitutionum observantia perfectaque reformatio in omnibus constitutionibus provinciae instituta fuerit, habebitque vocem et locum in capitulis provinciae post provincialem absolutum et recens electum.

De coenobiis aggregandis.

VI. Poterit singulis trienniis, sine cuiuscumque consensu, unum aliorum conventuum provinciae istis tribus adiungere, si opportunum iudicaverit, suosque subditos, aliis remissis ad patrem provincialem ut illis de conventu provideat, collocare (excepto aliquo sexagenario, si quis forsan ibi reperiretur), quo sic paulatim non fucata, sed sincera reformatio introducatur.

De definitoribus et socio provincialis.

VII. Iuxta articulos domini Philippini semper erunt saltem duo definitores ex reformatis, qui in singulis capitulis provinciae eligentur ex quinque quos vicarius provincialis et duo definitores absolvendi et priores reformatorum cum suis discretis nominaverint; si secus factum fuerit, primi duo ex nominatis eo ipso erunt primi definitores provinciae. Similiter provincialis electus, etiamsi esset reformatus, tenebitur eligere pro suo assistente, seu socio, unum ex tribus, qui sibi a praedictis vicario, duobus definitoribus recens electis, et prioribus praesentabuntur.

De religiosis mittendis et recipiendis.

VIII. Non poterit vicarius consentire ut ullus suorum subditorum a quocumque superiore Ordinis missus, etiam studii, concionum, aut regentiae, vel aliâ quacumque causâ, vadat habitatum in conventu non observante dictas constitutiones, sub poenâ depositionis ab officio per vicarium, et perpetuae privationis vocis et loci a religioso migrante, ubicumque inhabitet, incurrendâ, qui etiam habebitur pro desertore reformationis, nec vicissim vicario fas erit aliquem non observantem dictas constitutiones, a quocumque missus fuerit, in conventibus sibi subditis ad habitandum admittere, nisi praeviâ annuâ probatione, aut forsan ad conciones habendas tempore Adventus et Quadragesimae.

Piorum de isdem.

IX. Nullus etiam ex aliis conventibus in istis tribus et aliis successive aggregandis admitti poterit, nisi, conformiter constitutionibus § V de regimine provinciarum, part. III constitutionum, et quinto articulo domini Philippini, probatus fuerit per annum; gaudebit tamen durante probatione suis voce et loco; sed solum cum patribus, et non cum novitiis conversabitur.

De visitatione.

X. Conventus semel in anno visitabuntur, nisi casus extraordinarius aliud exigat, et quidem a solo vicario provinciali cum assistente singulis trienniis de consilio piorum reformatorum a se assumendo.

De constitutionibus et vita communi.

XI. Virtute suprascriptorum decretorum nec sunt nec erunt liberi ab observatione constitutionum strictioris ob-

servantiae qui illam in suâ professione promiserunt, nec ab obligatione servandi vitam communem ii qui ieiurando ipso, iuxta decretum felicis recordationis Urbani Papae VIII die XXIV februarii MDCXLIV, obstricti sunt, qua[1] ab istis obligationibus eos solvere non intendimus nec possumus.

Antescripta decreta in praefatâ provinciâ Pedemontanâ praecipimus perpetuo servari.

Datum Romae, in palatio nostro, die XXVIII ianuarii, anno Domini MDCLXXXVI. *Sic signatum*, PALUTIUS protector.

Loco ✝ sigilli.

GREGORIUS GRIPPANUS secretarius, *concordat cum originali.*

Sic testor; Romae XXVII decembris MDCLXXXVI, Fr. DAMASCENUS A NATIVITATE B. M. V., notarius apost. Ordinis Carmelitarum ».

In capitulo generali definitum fuit, haec decreta confirmanda apostolica auctoritate et servanda etiam in provincia Poloniae.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, decreta huiusmodi subinde per commissarios a capitulo generali Ordinis praedicti novissime celebrato deputatos, post exactum illorum examen, digna reperta fuerint quae, pro solidiore introductione et feliciori progressu dictae reformationis, apostolicae confirmationis patrocinio, si ita nobis placeret, munirentur; quinimo idem capitulum generale decreta praeinserta in provinciâ Poloniae dicti Ordinis observari ordinaverit; et nos illa per quasdam nostras in simili formâ Brevis litteras pro eâdem Poloniâ confirmaverimus; nunc vero dicti exponentes vereantur, ne, similis apostolicae confirmationis defectu, eorum provinciae reformatio statim pereat, sicut alia quae ante annos triginta vel circiter instituta fuerat; et multi fratres, qui ad reformationem huiusmodi anhelant, non audeant illam amplecti, nisi petitâ et obtentâ prius decretorum huiusmodi apostolicâ confirmatione: nobis propterea exponentes praedicti humiliter supplicari fecerunt ut sibi in praemissis opportune provideri et ut[1] infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio relatorum decretorum.

§ 3. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decreta praeinserta, pro reformatione provinciae Pedemontanae a memorato Palutio cardinali et protectore edita, ut praefertur, cum omnibus et singulis in eis contentis et expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, et in eâdem provinciâ Pedemontanâ servari mandamus, illique[2] inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a

1 Legendum videtur *quia* (R. T.).

1 Particulam *ut* nos addimus (R. T.).

2 Potius lege *illisque* (R. T.).

quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinis et provinciae huiusmodi, aliisque quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expesse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII martii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 27 martii 1687, pontif. anno XI.

CLXXXIII.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum, quo permittitur Ordini B M. de Mercede redemptionis captivorum recitatio officii cum missâ sancti Raymundi de Pennafort sub ritu secundae classis cum octavâ [1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Decretum dictae Congregationis.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositâ, ad supplicationem dilecti filii Bartholomaei de Ribero vicarii ac procuratoris generalis Ordinis fratrum B. M. de Mercede redemptionis captivorum, decretum tenoris qui sequitur, videlicet:

« Sacra Rituum Congregatio, ad preces reverendi patris magistri fratris Bartholomaei de Ribero vicarii ac procuratoris generalis totius Ordinis B. V. M. de Mercede redemptionis captivorum, referente eminentissimo et reverendissimo cardinali Capisuccio, indulsit ut officium cum missâ sancti Raymundi de Pennafort Ordinis Praedicatorum, quod hactenus sub ritu duplicis maioris, quatenus die XXIII ianuarii recitatum est a religiosis utriusque sexus praedicti Ordinis B. M. de Mercede, in posterum ab eisdem religiosis utriusque sexus de Mercede recitari ac respective celebrari possit et valeat sub ritu duplici secundae classis cum octavâ, eo quod idem sanctus Raymundus cum sancto Petro Nolasco primo fundatore et Iacobo primo Aragoniae rege in civitate Barchinonensi de anno MCCXVIII fuit confundator praedicti Ordinis B. M. de Mercede. Hac die XXII februarii MDCLXXXVII. I. C. card. LAD. BERNARDUS CASALIUS, sacr. rit. Congregationis secretarius. »

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Bartholomaeus vicarius et procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsius Bartholomaei vicarii et procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si

1 B. Raymundus Sanctorum albo adscriptus fuit a Clemente VIII const. ed. MDCVI, die 29 aprilis, pontif. X, eiusque festum die 7 ianuarii; ab Innoc. vero XI const. ed. MDCLXXX, die 15 februarii, pont. IV, extensum fuit officium B. M. de Mercede; et in seq. const. ed. MDCLXXXVII, die 18 aprilis, pontif. XI, agitur de B. Petro Armengol.

quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 4. Decernentes easdem praesentes litteras, semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. § 6. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII aprilis MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 18 aprilis 1687, pontif. an. XI.

CLXXXIV.

Confirmatur decretum Congregationi Rituum, quo conceditur Ordini beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum facultas recitandi officium et celebrandi missam beati Petri Armengol martyris [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Decretum Congregationis Rituum pro festo dicti Sancti die 1 septembris sub ritu secundae classis cum octavâ. § 1. Nuper ad supplicationem dilecti filii Bartholomaei de Ribero vicarii et procuratoris generalis Ordinis fratrum Beatae Mariae Virginis de Mercede redemptionis captivorum emanavit a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praeposita decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Cum sacra Rituum Congregatio, die XXIII martii MDCLXXXVI, ad relationem eminentissimi et reverendissimi cardinalis Azzolini declaraverit constare de cultu a tempore immemorabili praestito dicto Beato, et de casu excepto a decretis felicis recordationis Urbani VIII cum approbatione sanctissimi domini subsequutâ die XXVIII dicti mensis, hodie, ad enixas preces reverendi patris magistri fratris Bartholomaei de Ribero vicarii et procuratoris generalis praedicti Ordinis, eadem sacra Congregatio, referente eodem eminentissimo Azzolino, audito in voce et in scriptis reverendissimo domino fidei promotore, censuit concedendam esse omnibus religiosis utriusque sexus ex praefato universo Ordine Beatae Mariae de Mer-

1 Hic beatus declaratus fuit religiosus dicti Ordinis, et non Trinitariorum, a Clemente IX const. ed. MDCLXXV, die 20 aprilis, pontif. V; de S. Raymundo altero huius Ordinis sancto vid. const. praecedentem; et de beata Maria de Focos vide ad Innocentii XII const. ed. MDCXCVI, die 30 ianuarii, pont. V; in constitut. vero editâ MDCXCVI, die 6 iulii, pontif. V, agitur de festo laudati B. Petri.

cede tantum facultatem recitandi officium et celebrandi missam in honorem dicti beati Petri Armengol de communi unius martyris quotannis die I septembris anniversariâ obitus eiusdem Beati, cum lectionibus et oratione pariter de communi, sub ritu duplici secundae classis cum octavâ, ut in libello impresso officiorum praedicti Ordinis, seu religiosis[1], si sanctissimo domino nostro placuerit: hac die XXIII ianuarii MDCLXXXVII. Et facto de praedictis verbo cum sanctissimo, Sanctitas Sua benigne annuit: die III februarii MDCLXXXVII. - H. C. LUDOVICUS BERNARDUS CASALIUS, sacrae Rituum Congregationis secretarius ».

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Bartholomaeus vicarius et procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, specialem ipsi Bartholomaeo vicario et procuratori generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII aprilis MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 18 aprilis 1687, pontif. anno XI.

CLXXXV.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium declarans superioribus localibus fratrum Discalceatorum B. M. de Mercede redemptionis captivorum non licere pecunias mutuo accipere, nisi iuris ordine servato[1].

1 Aptius lege *religionis* (R. T.).

1 Aliud decretum pro magistro generali circa electionem magistrorum extat in constit. editâ MDCLXXXIII, die 18 decembris, pontif. VIII, et nonnulla statuta capituli generalis referuntur in constit. editâ MDCLXXXVII, die 15 maii, pontif. XI.

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Species facti.

§ 1. Nuper pro parte dilecti filii Caroli a Matre Dei procuratoris generalis Congregationis fratrum Ordinis Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum Discalceatorum nuncupatorum Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, negociis et consultationibus episcoporum et regularium praepositae, exposito, quod dilectus pariter filius vicarius - generalis dictae Congregationis fratrum Discalceatorum cognoverit in eàdem Congregatione a nonnullis superioribus localibus introductum fuisse abusum consumendi capitalia pecuniarum sub titulo mutui cum solâ licentiâ unius ex superioribus maioribus ipsius Congregationis, ipsosque superiores locales subinde ad restitutionem obligatos allegare impossibilitatem, eo quod pecuniae huiusmodi in solutionem aeris alieni aliasque necessitates erogatae fuerint, atque ita conventus in perpetuum aggravatos remanere, cum pecuniae sic mutuo acceptae consumantur contra apostolicarum constitutionum et decretorum conciliarium dispositionem, ac proinde idem vicarius generalis mandaverit ipsi Carolo procuratori generali ut a praefatâ Congregatione cardinalium prohiberi obtineret omnibus superioribus cuiuscumque gradus praefatae Congregationis fratrum Discalceatorum, ne in futurum facultatem concederent recipiendi mutuo capitalia pecuniarum, nec illa consumerent, nisi servato iuris ordine: emanavit ab eàdem Congregatione cardinalium decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Sacra Congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negociis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attentis narratis, censuit praedictis religiosis non licere enunciatas pecunias mutuo accipere, nisi iuris ordine servato. Romae, xx martii, MDCLXXXVII. — G. cardinalis CARPINEUS. — B. PANCIATICUS secret. ».

Decretum sacrae Congregationis.

§ 2. Cum autem, sicut dictus Carolus procurator generalis nobis subinde exponi fecit, ipse decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Carolum procuratorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Confirmatio relati decreti.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, dictae Congregationis fratrum Discalceatorum, etiam iuramento,

Derogatio contrariorum.

confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIX aprilis MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 19 aprilis 1687, pontif. an. XI.

CLXXXVI.

Confirmantur et innovantur quaedam Pontificum constitutiones in urbe Roma franchitiarum nomen abolentes, et nova poena in contravenientes constituitur[1].

**Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Refert constitutiones praedecessorum.

§ 1. Cum aliàs felicis recordationis Iulius Papa III, praedecessor noster, infrascriptam consitutionem ediderit, cuius tenor est:

Constitutio Iulii III.

« *Iulius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.* Cum civitates et loca omnia,[1] in quibus sanctissimum Christi nomen colitur, deceat esse facinorosis hominibus expiata atque purgata, nemo est qui non intelligat, quam maxime oporteat almam Urbem nostram, apostolorum Petri et Pauli ac tot martyrum sanguine consecratam, in qua Summus Pontifex cum sacro cardinalium collegio residet, et ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum saluberrimum, gentes confluunt, quae denique communis omnium patria censetur, esse ipsis facinorosis hominibus vacuam. Sane, cum a diversis Pontificibus praedecessoribus nostris plures constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptores, aliosque facinorosos homines, eorumque fautores et receptatores, sine quibus delinquentes diutius latere non possunt, editae fuerint, quae vel temporum iniquitate, vel ad senium et occasum vergentis saeculi corruptelâ, aut magistratuum negligentiâ, minus custodiuntur et observantur, ac fere in desuetudinem abierunt: operae pretium censuimus constitutiones ipsas approbare et innovare, prout illas motu proprio et ex certâ scientiâ cum omnibus et singulis censuris et poenis in eis contentis harum serie approbamus et innovamus. Et insuper, quia (sicut accepimus) quorumdam eousque processit licentia, ut non solum homicidas et facinorosos, ac alios praedictos, contra iuris et sacrarum constitutionum praedictarum prohibitionem receptare audeant, sed etiam

1 Praeter hic relatas et laudatas constitutiones, extat alia ed. MDCLXXVII, die 14 augusti, pont. I, de franchitiis in dohanâ Urbis; et in Innocentii XII constit. ed. MDCXCII, die 8 maii, pontif. I, agitur de remissione facinorosis viris non concedendâ.

1 Ista iam habetur in tom. VI, p. 463 (R. T.).

domos suas, necnon vias publicas et plateas, quae circa domos sunt, facinorosis ipsis tutum refugium et quasi portum esse velint, signatis etiam *franchitiarum* nomine quodammodo limitibus in viâ, quos iustitia ministris ingredi non liceat: nos, abominabile et detestandum franchitiarum huiusmodi nomen penitus abolemus et perpetuo abolitum fore decernimus. Volumus autem causarum capitalium iudicibus, barisellis, apparitoribus, et aliis iustitiae praefectis et ministris, quascumque vias et plateas, aedes et domos, ad requirendos, capiendos et debitis poenis afficiendos facinorosos homines, die noctuque liberas et apertas esse. Si quis autem, post huius nostrae voluntatis declarationem, franchitias huiusmodi adhuc habere et tueri, ac illorum[1] praetextu, aut aliàs quomodolibet, iustitiae ministros in executione eorum officii impedire praesumpserit, etiamsi baronus, domicellus, comes, dux, principis cuiusvis orator, aut, quod futurum minime credimus, episcopus, archiepiscopus, patriarcha, aut etiam S. R. E. cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiae ac benevolentiae nostrae, necnon correctionis[2] et emendationis, prout nobis iuxta circumstantiarum qualitatem videbitur, poenas ipso facto incursurum. Si quis vero in tantam decreverit[3] audaciam, ut etiam violenter et manu armatâ ipsis iustitiae ministris se opponere et resistere ausus fuerit, tam facientes, quam mandantes, eo ipso crimen laesae maiestatis incurrere declaramus; et pro illius condignâ ultione, si, ultra iustitiae ministros, maiori manu opus fuerit, praecipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino domicello romano, ac alteri cuicumque pro tempore militiae nostrae temporalis generali gubernatori, et custodiae palatii nostri ducibus, tam pedestribus quam equestribus, ac conservatoribus et capitibus regionum ipsius almae Urbis, ut contra opponentes et resistentes huiusmodi, tamquam iustitiae, pacis et quietis perturbatores, nostrosque et huius sanctae Sedis rebelles, acriter suo brachio saeculari insurgant, ac eos manu regiâ et nullâ telâ iudiciariâ servatâ severissime puniendos capi et carceribus mancipari faciant. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque indultis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem praemissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam iuste praetendere possit, volumus et apostolicâ auctoritate decernimus, quod praesentes litterae per aliquos Curiae nostrae cursores ad basilicae Principis Apostolorum de Urbe et ecclesiae Lateranensis valvas, dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit, palam et clarâ voce legantur; et lectae, in basilicae et ecclesiae huiusmodi ac cancellariae apostolicae valvis necnon in acie campi Florae affigantur, ubi ad lectionem et notitiam cunctorum aliquandiu affixae pendeant; et cum inde amovebuntur, earum exempla in eiusdem locis remaneant affixa[1]; quodque earum transumptis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, certa et indubitata fides adhibeatur, prout praesentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, abo-

1 Potius lege *illarum* (R. T.).
2 In loco parallelo legitur *coërcitionis* (R. T.).
3 Potius lege *creverit* vel *excreverit*; vel, ut in loco parallelo legitur, *devenerit* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *affixae* (R. T.).

litionis, decreti, voluntatis, declarationis et praecepti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLII, x kalendas octobris, pontificatus nostri anno III.

Constitutio Pii IV.

Deinde recolendae memoriae Pius Papa IV, etiam praedecessor noster, vestigiis praedecessoris inhaerens, aliam publicavit[1] constitutionem, quae sic habet:

« *Pius episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.* Inter ceteras, quibus ex iniuncto nobis apostolicae servitutis officio assidue angimur, cura illa nobis praecipue cordi est, ut alma Urbs nostra, ad quam omnes christifideles ex universis mundi partibus veluti ad tutissimum refugium confluunt, facinorosis hominibus expurgata et penitus vacua permaneat, ac in eâ boni omnes quietâ securitate fruantur, malis autem nullus, quo se confovere possint, locus relinquatur, et ii, qui a magistratibus iusdicentibus iustitiam consecuti fuerint, illius etiam executionem libere, ut decet, contra condemnatos, ubicumque eos moram trahere contigerit, consequantur. Sane, cum non sine animi nostri perturbatione acceperimus, nonnullos, tam ob crimina per ipsos commissa, quam ob debita contracta, sibi ipsis a ministris et executoribus iustitiae timentes, ad aedes magnatum, et praesertim S. R. E. cardinalium et oratorum principum, uti loca a dictis iustitiae ministris tuta, tametsi contrarium esse deberet, in dies confugere, ac in illis se recipere et confovere, sicque impunitos quandoque evadere, et creditores executione eorum creditorum ut plurimum frustrari; et, licet ad huiusmodi abusum extirpandum a felicis recordationis Iulio Papa III praedecessore nostro quaedam constitutio edita fuerit, talium tamen iustitiam fugientium temeritatem in tantum excrevisse, ut non solum se in dictis locis recipere, sed etiam illa, veluti iustitiae minime subiecta, *franchitias* appellare non erubescant, tamquam in praedictâ Urbe, in qua Summus Pontifex cum sacro cardinalium collegio residet, et ut Christi vicarius toto Orbi exemplum iustitiae praebere debet, asylum et receptacula delinquentium ac suis debitis satisfacere recusantium esse toleretur, neque executio iustitiae libere fieri valeat (rem quidem pessimi valdeque perniciosi exempli, quae non ab ipsis cardinalibus et oratoribus, utpote modestis et iustitiae cultoribus, sed plerumque ipsorum familiarium culpâ et facto processit): nos, volentes tam enormes et detestandos abusus penitus tollere, utque nullus improbis tutus locus detur, sed executores iustitiae passim et ubi[1] eorum officium libere et intrepide exequi valeant providere, motu proprio, ac ex certâ scientiâ, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnes in primis constitutiones circa praemissa tam per praedictum Iulium quam quoscumque alios Pontifices praedecessores nostros editas, cum omnibus et singulis censuris et poenis in eis contentis, approbantes et innovantes, hac in perpetuum valiturâ constitutione sancimus, ut nullus de cetero, cuiuscumque sit dignitatis et praeeminentiae, sub indignationis nostrae et aliis arbitrii nostri poenis, aedes praedictas aut alia quaecumque loca *franchitias* appellare audeat, nullique cardinalium et oratorum ac magnatum, etiamsi nostri seu Romani Pontificis pro tempore secun-

1 Leger. ex synt. suspensâ *publicaverit* (R. T.).

1 Potius lege *ubique* (R. T.).

dum carnem nepotes, aut alio consanguinitatis seu affinitatis vinculo coniuncti fuerint, familiares, aut aliàs in ipsorum domibus commorantes condemnatos, aut pro debitis obnoxios (contra quos tamen mandata executiva ad instantiam creditorum decreta et relaxata exstiterint), ut eos a manibus Curiae eximant, receptare, vel aliàs sub assertae franchitiae praetextu securos reddere, vel executores iustitiae, quominus eorum officium contra illos etiam in domibus et locis circumvicinis[1], directe vel indirecte impedire praesumant. Alioquin receptantes, aut securitatem praestantes, seu etiam executores iustitiae quomodolibet, ut praemittitur, impedientes, necnon qui cardinalium et oratorum seu magnatum quorumlibet nomen acclamando contra dictos iustitiae ministros invocaverint, aut aliàs quoslibet alios in eosdem ministros concitaverint, velut criminis laesae maiestatis rei[2] condignis poenis afficiantur, contra quos omnes et singulos, ad supradictas et etiam ad alias poenas, in quibus malefactores ipsi condemnati fuerint, vel quas promeruerint[3], interesseque et damna inde provenientia, necnon ad creditorum satisfactionem, etiam ex officio, et ad fisci nostri ac partium instantiam, respective inquiri et procedi, et successive eos condemnari posse et debere, volumus atque decernimus; mandantes nihilominus cardinalibus, oratoribus et aliis praedictis, sub eâdem nostrae indignationis poenâ, ut omnino admoneant et cum effectu cohibeant, neque per illos aliquid de praemissis fieri quovis modo tolerent seu permittant. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque et indultis sub quacumque tenorum formâ quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, et iteratis vicibus innovatis, assertis consuetudinibus, quas per praesentes improbamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, sanctionis, voluntatis, decreti, mandati et improbationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDLXI, XII kalendas martii, pontificatus nostri anno III ».

Constitutio Gregorii XIII.

Successive piae memoriae Gregorius Papa XIII, itidem praedecessor noster, promulgaverit Bullam huius tenoris et formae, nempe:

« *Gregorius episcopus, servus servorum Dei, ad perpertuam rei memoriam.* Et ipsa ratio et usus docet, nihil perniciosius in civitate contigere posse, quam legum iudiciorumque impedimentum. Quod malum satis opportune prohibere volens felicis recordationis Pius Papa IV praedecessor noster, cui, post alias hac de re praesertim a piae memoriae Iulio Papa III promulgatas constitutiones, innotuerat, quamplurimos adhuc esse in Urbe, qui, vel ob commissa crimina, vel ob aes alienum contractum, sibi a ministris iustitiaeque executoribus timentes, ad aedes primatum[1], etiam S. R. E. cardinalium ac oratorum principum, uti loca tuta, quas *franchitias* appellabant, confugerent, eâque ratione impuniti evaderent et creditores eluderent, aliam edidit constitutionem, qua, etiam sub arbitrii poenis, sanxit, ne ullus post id tempus, cuiuscumque dignitatis et praeeminentiae foret, aedes praedictas

1 Deest verbum *exequantur* vel simile (R. T.).
2 Pessime edit. Main. legit *Dei* pro *rei* (R.T.).
3 Edit. Main. legit *promoverint* (R. T.).

1 Pag. 761 *a* lin. 9 ult. est *magnatum* (R.T.).

aut alia quaecumque loca *franchitias* appellare auderet[1]: neve cardinales, oratores, ac primates praedicti, etiamsi sui et Romani Pontificis pro tempore existentis nepotes, aut alio consanguinitatis vel affinitatis vinculo coniuncti essent, eorumque familiares, aut in ipsorum domibus commorantes, in eisdem domibus seu locis circumvicinis maleficos quosvis, etiam indemnatos, aut aere alieno obstrictos (contra quos tamen mandata executiva instantibus creditoribus iam decreta et relaxata essent), ut e potestate curiae saecularis sic eximerentur, receptare, vel praetextu franchitiae securos reddere, aut iustitiae executores, quominus libere officio suo contra eosdem fungi possent, quocumque modo impedire auderent: alioquin receptantes, huiusmodi securitatem praestantes, seu executores iustitiae impedientes, vel, excitatis clamoribus, cardinalium, oratorum seu primatum quorumlibet nomen auxilii causâ invocantes, aut quoscumque alios in ipsos iustitiae ministros concitantes, velut criminis laesae maiestatis rei dignis poenis afficerentur: contra quos, etiam ad alias poenas quibus malefici ipsi puniti fuissent, vel quas promeruissent, necnon ad satisfactionem creditorum, etiam ex officio et ad fisci partiumque instantiam, inquiri, procedi et condemnari debere voluit atque decrevit. Sed, cum haec ipsa Pii praedecessoris constitutio, propter nimiam corruptelam, minime postea sit eum, quem decuit, effectum consecuta: nos, volentes omnino in almâ Urbe nostrâ ita iustitiae debito ab omnibus satisfieri, ut perpetua subditis nostris quies et salus inde pariatur, et ceteris praebeatur exemplum, constitutionem praedictam exacte ab omnibus et omni tempore praecipimus observari; mandantes gubernatoribus, magistratibus iudicibus et executoribus dictae Urbis, ac ceteris omnibus, ad quos spectat, ut, gratiâ et favore postpositis, illam et contenta in eâ quaecumque omnino exequantur, ac poenis in ipsâ propositis supradictos et quosvis inobedientes et contrafacientes iuxta illius tenorem afficiant, et alioqui in prohibendis usquequaque his incommodis invigilent, si nostram et Apostolicae Sedis ultionem voluerint evitare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum praecepti et mandati infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Marcum, anno Incarnationis dominicae MDLXXIII, IX septembris, pontificatus nostri anno II ».

Constitutio Sixti V qua innovata fuit praecedens constitutio, atque etiam declaratum, delinquentes in poenam incurrisse.

Ac postmodum sanctae memoriae Sixtus Papa V, similiter praedecessor noster, in speciali constitutione, quae incipit *Hoc nostro pontificatus initio*[1], inter cetera per eum disposita pro felici gubernio et quiete et tranquillitate huius almae Urbis, constitutionem praenarrati Gregorii innovaverit, ac poenam laesae maiestatis, per praedictum Pium praedecessorem appositam, ad veram[2] ac nullâ iuris aut hominis fictione confictum reatum ampliaverit, et delinquentes in idem verum crimen laesae maiestatis incurrisse decreverit et declaraverit, sub datum Romae, apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae MDLXXXV, kalendis iulii, pontificatus sui anno I.

Idipsum confirmatum fuit a Pontificibus in Bullâ *Coena Domini*.

Cumque etiam iidem et alii Romani Pontifices itidem praedecessores nostri singulis annis Bullam in die Coenae Domini publicare consueverint, in qua

1 Edit. Main. legit *audeat* (R. T.).

1 Quam vide tom. VIII, pag. 585 (R. T.).

2 Potius lege *verum* (R. T.).

inter alia in § 20 excommunicarunt et anathematizarunt omnes illos, qui, per se seu alios, directe vel indirecte, sub quocumque titulo vel colore, invadere, destruere, occupare et detinere praesumpsissent in totum vel in partem hanc almam Urbem, ceteraque loca in eâdem Bullâ expressa ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, necnon supremam iurisdictionem in illis Romano Pontifici ac eidem Romanae Ecclesiae competentem de facto usurpassent, perturbassent, retinuissent, vel aliis modis vexassent, necnon adhaerentes, fautores et defensores eorum, qui illis auxilium, consilium vel favorem quomodolibet praestitissent; nosque etiam singulis annis eamdem Bullam publicari iusserimus ac fecerimus; et cum ab ipso nostri pontificatus initio cordi nostro semper infixa fuerit supramemorata constitutionum observantia, verbo et factis per praedecessores nostros omni tempore studiose promota, eorumdem vestigia sectantes, et signanter felicis recordationis Urbani Papae VIII, qui in exordio sui pontificatus, videlicet die V ianuarii MDCXXVI[1], peculiare edictum ad tranquillitatem et quietem huius almae Urbis per eiusdem Urbis tunc gubernatorem promulgari mandavit, et successive die XV novembris MDCXXXIV idem[2] edictum speciali suo chirographo declaravit; nosque pariter alia duo similia edicta ob easdem causas, unum sub die XXVI novembris MDCLXXVII, et alterum sub die XXII februarii MDCLXXX, per nostrum Urbis gubernatorem publicari mandaverimus, quorum dispositionem in omnibus et per omnia in suo robore permanere volumus:

Innovatio et confirmatio relatarum constitutionum cum nova poenâ maioris excommunicationis latae sententiae Pontifici reservatae.

§ 2. Hinc est quod nos, abominabile et detestabile franchitiarum nomen, quae vulgo dicuntur *Quartieri*, contra omne ius fasque usurpatum, penitus abolere, necnon dictarum constitutionum maiori et firmiori ac inviolabili observantiae et executioni consulere volentes, motu proprio, et ex nostrâ scientiâ meràque deliberatione, necnon etiam de fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio et assensu, ac praematurâ consideratione praehabitâ, praeinsertas constitutiones supradictorum Iulii, Pii, Gregorii ac Sixti aliorumque praedecessorum nostrorum innovamus, confirmamus, approbamus, et apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, roboramus in omnibus et per omnia, ac etiam, quatenus opus sit, de novo disponimus, decernimus, ac perpetuo et inviolabiliter exequi volumus et mandamus. Ac insuper, inhaerendo etiam praedictae Bullae in Coenâ Domini, quae firma et illibata ac in suo robore permaneat, omnes et singulos in praedictis constitutionibus comprehensos, quacumque dignitate et auctoritate tam ecclesiasticâ quam saeculari praefulgentes, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa et individua mentio facienda esset, qui in futurum in hac almâ Urbe franchitias, quae ut vulgo dicuntur *Quartieri*, habere et tueri quomodocumque praesument seu praetendent, aut illarum praetextu, aut aliàs quomodolibet, iustitiae ministros et eorum mandatorum vel ordinum liberam executionem tam in criminalibus quam in civilibus impedire, perturbare, sive per se, sive per alios, directe vel indirecte, sub quocumque titulo vel colore tentabunt, vel eisdem constitutionibus ad unguem non parebunt, prout etiam illos, qui in eadem loca contra easdem constitutiones se recipient, sive ad ea confugient, ultra poenas in eisdem constitutionibus contentas, in excommunicationis maioris ac latae sententiae poe-

1 Edit. Main. legit *1616* (R. T.).
2 Pessime edit. Main. legit *Iidem* (R. T.).

nium ipso facto incidere, a qua non per alium quam per nos seu Romanos Pontifices successores nostros pro tempore existentes, nisi in mortis articulo ipsi fuerint constituti, etiam praetextu quarumlibet facultatum et indultorum concessorum quibuscumque personis ecclesiasticis etiam speciali notâ et expressione dignis saecularibus et quorumcumque Ordinum regularibus, absolvi possint, decernimus et declaramus.

Derogatio contrariorum. § 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque et indultis sub quacumque verborum formâ quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, et iteratis vicibus innovatis, praetensis consuetudinibus, sive potius corruptelis, contra omne ius fasque quomodolibet introductis, quas per praesentes improbamus, annullamus, cassamus atque irritamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

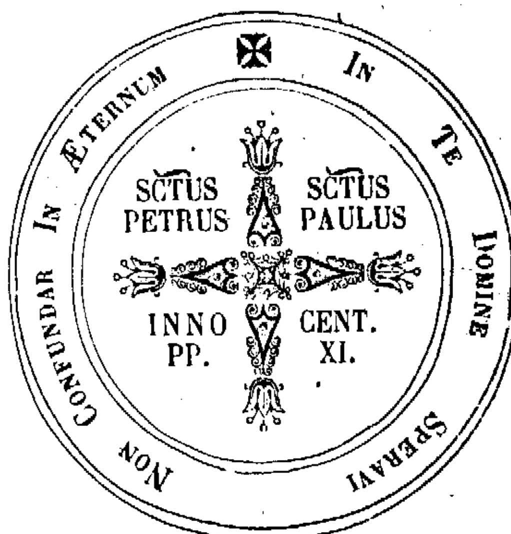
Harum publicatio. § 4. Ut autem praesentes ad notitiam omnium et singulorum deducantur, eas valvis ecclesiae S. Ioannis Lateranensis, ac basilicae Principis Apostolorum de Urbe et Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae affigi mandamus, et nullus possit exinde excusationem praetendere, seu ignorantiam allegare.

Clausula poenalis. § 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae voluntatis, innovationis, confirmationis, approbationis, roboris, dispositionis, decreti, exequutionis, mandati, declarationis, improbationis, annullationis, cassationis et institutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXVII, IV idus maii, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 12 maii 1687, pontif. anno XI.

✠ EGO INNOCENTIUS
CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

† Ego Nicolaus episcopus Ostiensis cardinalis Ludovisius decanus.

† Ego Alderanus episcopus Portuensis cardinalis Cybo.

† Ego Petrus episcopus Tusculanus cardinalis Ottobonus.

Sequuntur subscriptiones aliorum dominorum cardinalium.

CLXXXVII.

Confirmantur quaedam decreta capituli generalis fratrum B. Mariae de Mercede redemptionis captivorum anno MDCLXXXVI *edita* [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Militantis Ecclesiae regimini per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam

1 In constit. ed. MDCLXXXVII, die 19 aprilis, pontif. XI, extat decretum de pecuniis mutuo accipiendis a superioribus; et Innocentii XII constit. ed. MDCXCI, die VII decembris, pontif. I, confirmantur constitutiones Ordinis.

nullo licet meritorum nostrorum suffragio praesidentes, ea, quae[1] pro felici prosperoque christifidelium, qui e fluctibus saeculi in portum religiosae vitae confugiunt, et vota sua Altissimo in sanctitate et iustitiâ assidue reddere satagunt, regimine et gubernio ac religionis incremento provide prudenterque constituta et ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque inviolata persistant, apostolici muniminis nostri patrocinio, cum id a nobis petitur, libenter constabilimus.

Decreta capituli referuntur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Bartholomaeus de Ribero, vicarius et in Romanâ Curiâ procurator generalis Ordinis fratrum Beatae Mariae de Mercede redemptionis captivorum, in sacrâ theologiâ magister, quod in capitulo generali dicti Ordinis illiusque definitorio die I iunii anni proxime praeteriti MDCLXXXVI a dilectis pariter filiis magistro generali et definitorio eiusdem Ordinis unanimi consensu edita et promulgata fuerunt nonnulla statuta seu decreta tenoris qui sequitur, videlicet:

De lectoribus.

« Cupiens sanctum definitorium maiores in toto Ordine progressus litterarum cum profectu legentium philosophiam et sacram theologiam, utilitatemque discipulorum, tamquam praecipuum fundamentum et origo totius aestimationis religionis, augmentumque eius in spiritualibus et temporalibus, inviolabili constitutione et statuto decernit, ut, qui deinceps cursum[2] lecturae operam daturi fuerint ut gradus praesentatorum et magistrorum obtineant, indispensabiliter se exerceant in officio lectorum per spatium quindecim annorum, ita taliter, ut, qui gradum praesentati de iustitiâ obtenturi sint, prius se exerceant in officio lectoris per spatium octo annorum, quorum approbatio facta sit a capitulo provinciali suae provinciae; qui autem obtenturi fuerint gradum magistri similiter de iustitiâ, ultra illos octo annos lecturae requisitos ad gradum praesentati, per alios septem annos, etiam a capitulo provinciali approbatos, in lecturâ se exerceant. Decernens in praesenti decreto non comprehendi patres lectores qui actualiter legunt sacram theologiam.

» Item circa praesentem materiam decernit sanctum definitorium, quod patres lectores, qui per spatium praedictorum quindecim annorum philosophiam ac sacram theologiam legerint, si nondum gradum praesentati obtinuerint, fruantur titulo lectorum iubilatorum cum omnibus gratiis, exemptionibus et praeeminentiis, quibus gaudent patres praesentati, excepto dumtaxat voto, et cum praecedentiâ in loco ad omnes illos, qui non sunt praesentati de iustitiâ, tamquam si essent ultimi praesentati de iustitiâ, et servatâ inter ipsos lectores praecedentiâ secundum antiquitatem lecturae.

De vocalibus in capitulo generali.

» Praeterea, quoniam magna experta sunt damna et inconvenientia ex hoc quod in provinciis Ordinis eligantur suffragia vocem habitura in capitulo generali, eo precise, si forte aliquis in capitulo provinciali impediri contigerit, decernit et stricte praecipit hoc statuto definitorium, ut in posterum, nullâ causâ, colore, vel praetextu quaesito, tale suffragium in aliquâ provinciâ eligi possit, nisi evidenter authentico et fide digno testimonio constet de legitimo impedimento illius qui ad talem vocem habendam in capitulo generali electus fuerat[1] capitulo provinciali suae provinciae, aliter autem factam praedictam electionem sanctum definitorium cassat, irritat

1 Male ed. Main. legit *eaque* pro *ea, quae* (R. T.).
2 Forsan *cursuum* (R. T.).

1 Deest praep. *a* (R. T.).

atque nullam fuisse declarat, et talem electum incapacem habendi vocem seu suffragium in aliquâ functione dicti capituli.

De non vocalibus.

» Deinde, considerans sanctum definitorium magna et intolerabilia dispendia, quae fiunt in capitulis tam generalibus quam provincialibus causâ religiosorum, qui non vocati, nec de corpore sunt capituli, nec functionem in ipso habent, et tamen in excessivo numero ad capitulum concurrunt: praecipit, sub poenâ excommunicationis maioris latae sententiae, trinâ canonicâ monitione de iure praemissâ, ipso facto incurrendâ, et sub poenâ privationis vocis activae et passivae in perpetuum, quibus poenis et censuris irremissibiliter punietur in eis incurrens, quod nullus religiosus, cuiuscumque gradus, qualitatis, vel conditionis extiterit, ire vel intrare praesumat in capitulum vel domum capituli, nisi sit de corpore ipsius capituli, vel de licentiâ reverendissimi patris generalis vel vicarii generalis totius Ordinis.

De alternativâ.

» Cum etiam pervenisset ad notitiam huius sancti definitorii magnas subortas esse perturbationes in provinciâ Italiae ob non servatam alternativam inter fratres Italos et Hispanos in provisione officiorum vacantium, resolutorie praecipit ut in posterum indispensabiliter observetur praedicta alternativa et concordia inter Italos et Hispanos.

De procuratori generali in Curiâ Romanâ.

» Item, cognoscens hoc sanctum definitorium quam multum conducat bono communi religionis quod reverendi patres vicarii generales Italiae intersint capitulis generalibus, ut, tamquam procuratores generales Ordinis in Curiâ Romanâ, referant definitorio generali rationem certam et statutum[1] negociorum pendentium in ipsâ Curiâ: declarat et decernit quod in posterum procurator generalis Ordinis in Curiâ Romanâ, qui vocatus accesserit ad capitulum generale, etiamsi tantum sit insignitus gradu praesentati, vocem et suffragium habeat in capitulo, tam quoad electionem reverendissimi magistri generalis, quam ad omnes alias functiones definitorii generalis.

De visitatoribus Indiarum.

» Animadvertens etiam sanctum definitorium gravissima damna et inconvenientia, quae sequuntur in provinciis Indiarum, ex hoc, quod reverendissimi patres vicarii generales[1] earum instituunt visitatores provinciarum vel conventuum religiosos non praesentatos nec magistros, et similiter ex eo, quod, re non debitâ maturitate consideratâ, socios suos officiis et honoribus dictarum provinciarum afficiunt: decernit et praecipit reverendis patribus vicariis generalibus Indiarum, quod in posterum non audeant nec possint nominare vel instituere visitatorem aliquem qui non sit ad minus praesentatus, nec conferre officium vel honorem religioso alicui, sive sit eius socius, sive non, nisi post quinquennium completum a die adoptationis eius in filium illius provinciae, in qua officium vel honorem consequuturus sit.

De vicariis provincialibus.

» Attendens sanctum definitorium gravia inconvenientia, quae possunt oriri ex eo quod reverendi patres provinciales, qui a nostrâ constitutione facultatem habent creandi vicarios provinciales suarum provinciarum in casibus ibi expressis, eligant ad hoc munus religiosos non magistros nec praesentatos: decernit et praecipit dictis reverendis patribus provincialibus, quod imposterum in casibus constitutionis non possint instituere vicarium provincialem eum qui ad minus non sit insignitus gradu praesentati.

1 Potius lege *statum* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *generalis* (R. T.).

De patre Ferdinando de Carvaiat. » Considerans hoc sanctum definitorium et totâ attentione perpendens infaticabilem laborem, vigilantiam, industriam et zelum reverendi patris M. Fr. Ferdinandi de Carvaiat et Rivera in promovendis causis religionis in Curiâ Romanâ, dum in eâ procurator generalis existeret: primo refert illi debitas gratias, deinde declarat, quod in virtute litterarum apostolicarum, quas impetravit, etiamsi tale munus procuratoris generalis Curiae non obierit per totum tempus a nostrâ sacrâ constitutione praefixum, est et manet pater provinciae Castellae, cum omnibus honoribus, gratiis, exemptionibus et praeeminentiis, quibus gaudent et gaudere solent omnes dictae provinciae patres de iustitiâ.

De numero lectorum. » Confirmat sanctum definitorium decretum capituli generalis celebrati in conventu Carraracensi anno MDCLXXVI, in quo praecipitur quod in domibus seu conventibus studiorum non possint esse plures quam tres lectores sacrae theologiae in unoquoque, exceptis conventibus principatus Cataloniae, in quibus, quia pauci sunt ratione devastationis belli praeteriti, esse poterunt in unoquoque quatuor lectores sacrae theologiae.

De graduatis ex gratia. » Similiter confirmat decretum eiusdem capituli generalis, iam etiam confirmatum in capitulo generali proxime praeterito Oscae celebrato anno MDCLXXXII, quo praecipitur ne possit admitti in aliquâ provinciâ gradus aliquis de gratiâ, nisi praevio rigoroso examine; et insuper decernit sanctum definitorium, quod patres magistri de gratiâ possint praecedere in locum sedendi patres praesentatos de iustitiâ, quin praesenti decreto intelligatur comprehendi patres magistros de gratiâ, qui actualiter inveniuntur in possessione talis praecedentiae.

De secretariis. » Ad obvianda inconvenientia et tollendas de medio omnes confusiones, decernit sanctum definitorium non posse reverendos patres secretarios reverendissimi patris nostri magistri generalis frui exemptionibus ipsis assignatis, quin prius per spatium completi quinquennii dictum officium exercuerint, et hoc sine praeiudicio eorum qui usque nunc fuerunt secretarii generales.

» Similiter decernit sanctum definitorium inviolabiliter observari, quae stabilita sunt in capitulis generalibus circa locum quem debent habere patres secretarii reverendorum patrum vicariorum generalium Indiarum.

De provincialibus. » Considerans tandem sanctum definitorium inconvenientia quae oriuntur ex reassumptione officiorum, itaut reverendi patres provinciales, absoluti sint et reeligantur vicarii provinciales decernit et praecipit: quod dicti reverendi patres provinciales absoluti non possint reelegi ad officium provincialis, etiamsi per renunciationem vacaverit, nisi transactis duobus trienniis.

De magistris et praesentatis. » Circa expressionem[1] gratiarum, exemptionum et praeeminentiarum, quibus frui et gaudere debent patres magistri et praesentati, remittit se sanctum definitorium congregationi, ut supra num. 6 erigendae, ad disponendas et ordinandas sacras congregationes ».

Confirmatio relatorum decretorum. § 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, tam praefatus Bartholomaeus procurator generalis, quam dicti magister generalis et definitorium, decreta seu statuta huiusmodi, quo firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae robore communiri desiderent: nos, specialem illis gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et in-

1 Forsan *extensionem* (R. T.).

terdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus pro parte dicti Bartholomaei procuratoris generalis, etiam eorumdem magistri generalis et definitorii nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, praeinserta statuta seu decreta, cum omnibus et singulis in eis contentis et expressis, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras et statuta seu decreta praeinserta semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xv maii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 15 maii 1687, pontif. anno XI.

CLXXXVIII.

Confirmatur erectio universitatis studii generalis in civitate Guatimala in Indiis Occidentalibus [1]

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ex supremâ militantis Ecclesiae speculâ pastorales vigilias super universum gregem Domini cum[1] curae nostrae divinitus commissum iugiter agentes, ac mentis nostrae aciem per omnes chri-

1 De erectione universitatis in dioecesi Chelmensi vide constit. ed. MDCLXXXIV, die XX februarii, pontif. VIII.

1 Particula *cum* redundat (R. T.).

stiani Orbis partes sollicite circumferentes, ad ea, per quae christifidelium mentes, depulsis ignorantiae tenebris, scientiae lumine illustrantur, ac sacrarum aliarumque bonarum litterarum studia ad Ecclesiae reique publicae decus et praesidium promoventur, libenter intendimus, munerisque nostri pastoralis partes propensiori paternae charitatis benignitate interponimus, sicut pia orthodoxorum regum de Ecclesiâ Dei multis nominibus optime meritorum vota exposcunt, et nos, locorum, temporum, rerum et personarum qualitatibus mature consideratis, ad omnipotentis Dei gloriam, catholicaeque fidei conservationem et propagationem, ac publicam privatamque christifidelium utilitatem, salubriter in Domino expedire arbitramur.

Erectio dictae universitatis sub titulo S. Caroli.

§ 1. Nuper siquidem pro parte carissimi in Christo filii nostri Caroli Hispaniarum regis catholici nobis expositum fuit, quod, cum in civitate Guatimalae regni Novae Hispaniae in Indiis Occidentalibus, de eius regio assensu et licentiâ, una nova studii generalis universitas sub titulo seu invocatione sancti Caroli ad instar universitatum studiorum generalium Limanae et Mexicanae fundata ac erecta et instituta fuerit: ipse Carolus rex, provide considerans quantum exinde utilitatis divino cultui et servitio ac catholicae fidei tuitioni et propagationi communique et privato praesertim illius provinciae incolarum subditorum suorum bono sit accessurum, etiam sacros canones et theologiam in eâdem novâ uuiversitate doceri et perlegi, ac facultatum huiusmodi studiosos, peractis studiorum suorum laboribus, condignis graduum scholasticorum honoribus et praemiis decorari posse plurimum desideret. Quare eiusdem Caroli regis nomine fuit humiliter supplicatum ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Confirmatio erectionis dictae universitatis ad instar illarum Limanae et Mexicanae.

§ 2. Nos igitur, laudabilia ipsius Caroli regis in Dei obsequium Ecclesiaeque et reipublicae bonum studia plurimum in Domino commendamus[1], piisque eius postulatis favorabilem assensum, quantum nobis ex alto conceditur, praebere cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fundationem ac erectionem et institutionem dictae novae universitatis studii generalis in praefatâ civitate Guatimalae factas, ut praefertur, cum omnibus et singulis inde ceteroqui legitime sequutis et sequuturis (itaut in eâdem novâ universitate tam sacri canones et theologia, quam aliae omnes scientiae et facultates perlegi et doceri, in eisque studiosi, emensis[2] studiorum curriculis, ad quoscumque gradus scholasticos pro eorum meritis et idoneitate, quemadmodum in supradictis Limanâ et Mexicanâ universitatibus fieri consuevit, promoveri valeant), auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti ac solemnitatum in similibus etiam de necessitate observandarum aliosve quoslibet etiam quantumvis formales et substantiales defectus, si qui in praemissis vel eorum aliquo principaliter vel accessorie aut aliàs quomodolibet intervenerint, seu intervenisse, dici, censeri vel praetendi possent, plenissime et amplissime supplemus et sanamus, ac penitus et omnino tollimus et abolemus. Ac eidem novae universitati studii generalis, sic a nobis confirmatae et approbatae, illiusque rectori, magistris, doctoribus, lectoribus, praeceptoribus, scholaribus, procurato-

1 Forsan *commendantes* (R. T.).

2 Perperam edit. Main. legit *immensis* pro *emensis* (R. T.).

ribus, bidellis, nunciis, ceterisque officialibus, ministris et personis quibuscumque nunc et pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus et praeeminentiis, quibus praefatae Limana et Mexicana studiorum generalium universitates, illarumque rectores, magistri, doctores, lectores, praeceptores, scholares, procuratores, bidelli, nuncii, ceterique officiales et ministri, ac personae quaecumque respective, tam de iure et consuetudine, quam aliàs quomodolibet, utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt in futurum, non solum ad eorum instar, sed etiam aeque principaliter et pariformiter, in omnibus et per omnia uti, frui, potiri et gaudere; rectori autem ipsius novae universitatis pro tempore existenti, ut illos, quos in eâdem universitate per debitum tempus studuisse, ac scientiâ et moribus idoneos esse repererit, in praefatis facultatibus sive scientiis, quae in ipsâ universitate docebuntur seu legentur, ad baccalaureatus, etiam formati, licentiaturae, ac doctoratus et magisterii gradus, servatâ tamen in omnibus et per omnia formâ decretorum Viennensis et Tridentini conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, et aliàs iuxta laudabiles supradictarum Limanae et Mexicanae universitatum ritus et consuetudines, promovere, solitosque gradus huiusmodi eis conferre et exhibere; ipsis vero ad eosdem gradus per illum sic promotis, ut postea publice privatimque, etiam in aliis universitatibus studiorum generalium, facultates sive scientias praedictas respective alios docere et interpretari, de eis disputare, aliosve actus quoscumque eorum gradibus convenientes exercere libere et licite possint et valeant respective, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et indulgemus.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque in praemissis interesse habentes seu quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae et iustificatae fuerint, aut ex aliâ qualibet, etiam iuridicâ, piâ et privilegiatâ causâ, colore, praetextu et capite, etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis formali et substantiali defectu notari, impugnari, retractari, infringi, in terminos iuris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari vel intentari, seu impetrato aut etiam motu proprio et de apostolicae potestatis plenitudine concesso vel emanato quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos et Apostolicae Sedis nuntios, aliosve quoslibet, quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros

Clausulae.

sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis et locis, etiam specificâ et individuâ mentione dignis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie, et aliàs in contrarium praemissorum concessis, ac etiam pluries confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII iunii MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 18 iunii 1687, pontif. anno XI.

CLXXIX.

Prohibetur ne extrahantur libri musicales ex archivio cappellae pontificiae [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Prohibitio ut in rubrica.

§ 1. Cum, sicut dilectus filius modernus magister collegii cantorum pontificiae nostrae cappellae nobis nuper exponi fecit, occasione inventarii librorum musicalium ad dictam cappellam spectantium, non ita pridem per ipsum confecti, plura dictorum librorum folia, in quibus diversa missarum primordia descripta erant, seu etiam in quibus figurae nonnullae affabre et singulari artificio descriptae reperiebantur, ac forsan integra volumina ex archivio seu custodiâ dictae cappellae in grave eiusdem praeiudicium temere sublata fuisse repertum fuerit: nos, eiusdem cappellae indemnitati, cuius cura strictiori iure nobis incumbit, ac dictorum librorum conservationi, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, necnon eiusmodi malis in posterum occurrere volentes, ne de cetero quisnam [2], quavis

1 Collegium cantorum cappellae erectum fuit a Sixto V, const. ed. MDLXXXVI, die 1 septembris, pontif. II; et ab Alexandro VIII, in constit. ed. MDCXC, die 21 octobris, pontif. II, editae fuere nonnullae ordinationes circa libros eiusdem cappellae.

2 Aptius lege *quisquam* (R. T.).

auctoritate vel superioritate aut officio fungens, libros musicales, quinterniones, chartas et alia folia quaecumque, sive impressa sive manuscripta, tam hactenus in archivio seu custodiâ huiusmodi pro servitio dictae cappellae collocata, donata, seu aliàs assignata, quam in posterum forsan collocanda, donanda et assignanda, sub quovis quaesito colore, praetextu, ingenio, causâ, ratione et occasione, praeterquam ad effectum illos seu illa ad supradictam cappellam pro usu cantorum praefatorum deferendi, ex archivio seu custodiâ huiusmodi extrahere et asportare, seu ut extrahantur et asportentur permittere aut consentire audeat seu praesumat, sub excommunicationis latae sententiae per contrafacientes eo ipso absque aliâ declaratione incurrendis poenis[1], apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, interdicimus et prohibemus.

Clausulae. § 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Harum publicatio. § 3. Volumus autem, ut, praefato usu finito, libri praedicti in archivio seu custodiâ huiusmodi sub poenis supradictis illico reponantur; utque praesentis prohibitionis exemplum valvis archivii et custodiae huiusmodi, seu alio conspicuo loco, ubi ab omnibus cerni possit, continuo affixum remaneat.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XV octobris MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 15 octobris 1687, pontif. anno XII.

CXC.

Conceditur priori generali Ordinis Carthusiensis facultas absolvendi in foro conscientiae etiam per alios suos monachos a casibus reservatis in Bullâ Coenae Domini ***quoque contentis***[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Supremi apostolatus officium humilitati nostrae divinitus commissum postulat, ut, religiosarum personarum, earumque praesertim quae in agro sanctae solitudinis, cui benedixit Dominus, mundanis abiectis illecebris, devotum ac sedulum exhibent Altissimo famulatum, paternam curam gerentes, ad ea[2] peculiaris muneris nostri partes intendamus, quae spirituali earum consolationi quietique religiosae conducibilia fore in Domino arbitramur.

Species facti. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius modernus prior generalis Ordinis Carthusiensis, quod in dicto Ordine semper bonâ fide creditum fuerit priorem generalem pro tempore existentem ipsius Ordinis, ex privilegiis plurium Summorum Pontificum, habere facultatem absolvendi personas sui Ordinis a quibuscumque excessibus, etiam in litteris apostolicis quae in die Coenae Domini quotannis legi seu promulgari consueverunt[3], eumque hanc facultatem aliis subdelegare posse, quodque ita hucusque in eodem Ordine observatum fuerit. Verum, quia Congregatio particularis nonnullorum venerabilium fratrum S. R. E. cardinalium a nobis specialiter deputatorum censuit dictum priorem generalem pro tempore existentem huiusmodi facultate uti non posse, et ab eâ super hoc emanavit decretum tenoris qui sequitur, videlicet: « Monet sacra Congregatio tam reverendissimum patrem, quam reliquos superiores et monachos

1 Vel *incurrenda poenâ* legendum, vel in praecedentibus aliquid deest (R. T.).

1 De alio privilegio huius Ordinis vide const. ed. MDCLXXXII, die XI septembris, pontif. VIII.
2 Male edit. Main. legit *ad eas* (R. T.).
3 Forsan deest vox *reservatis* (R. T.).

Ordinis, ipsos in vim privilegiorum hactenus Ordini Carthusianorum concessorum nullatenus posse absolvere a casibus in Coenâ Domini et aliis Papae reservatis, proindeque supplicandum Sanctissimo pro necessariâ facultate concedendâ reverendissimo patri pro tempore existenti, etiam cum facultate subdelegandi, et cum specificâ derogatione dictae Bullae, necnon cum clausulâ quod non censeatur per annuam promulgationem dictae Bullae revocatum huiusmodi indultum, nisi factâ specificâ mentione Carthusianorum, etc., die XXIX maii MDCLXXXVII; Sanctissimus dominus noster, auditâ relatione, etc., oratoris precibus benigne annuit. Romae, etc. — G. cardinalis CARPINAEUS. B. BRANCATIUS secretarius »: nobis propterea dictus modernus prior generalis humiliter supplicari fecit ut sibi in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Concessio praedictae facultatis.

§ 2. Nos igitur, qui auditâ relatione Congregationis huiusmodi petitis dicti moderni prioris generalis dudum annuendum duximus, eumdem priorem generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem moderno et pro tempore existenti priori generali ordinario praefato, ut[1], per se, vel alium, seu alios, quos ad id subdelegandos duxerit, dicti Ordinis personas ab omnibus excommunicationis, suspensionis, aliisque ecclesiasticis, sententiis, censuris, a iure vel ab homine, quavis causâ latis seu inflictis, necnon ab omnibus eorum peccatis, criminibus, excessibus et delictis, ac casibus etiam per litteras apostolicas in die Coenae Domini legi et promulgari solitas aut alias quascumque nostras et Romanorum Pontificum constitutiones quomodocumque nobis et Sedi Apostolicae reservatis, poenitentiâ salutari, et aliis, quae iniungenda fuerint, eis iniunctis, in foro conscientiae tantum absolvere et liberare valeat, perpetuis futuris temporibus facultatem concedimus et impartimur.

[1] Male edit. Main. legit *et* pro *ut* (R. T.).

Clausulae.

§ 3. Decernentes praesentes litteras perpetuo firmas, validas et efficaces esse et fore, itaut illae per annuam promulgationem dictarum litterarum apostolicarum in die Coenae Domini publicari solitarum numquam revocatae censeantur, aut censeri possint vel debeant, nisi factâ specificâ mentione Carthusianorum.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praefatis in die Coenae Domini legi solitis litteris, et aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie ad praemissorum effectum tantum, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumqse.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVIII octobris MDCLXXXVII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. 18 octobris 1687, pontif. anno XII.

CXCI.

Damnantur propositiones et libri omnes ac manuscripta Michaëlis de Molinos[1].

[1] Plurimae aliae propositiones damnatae fuerunt in const. ed. MDCLXXIX, die 4 martii, pon-

Innocentius episcopus episcoporum [1], servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Caelestis pastor Christus dominus, ut iacentem in tenebris mundum, variisque gentium erroribus involutum, a potestate diaboli, sub qua misere post lapsum primi nostri parentis tenebatur, suâ ineffabili miseratione liberaret, carnem sumere, et in ligno Crucis chirographo redemptionis nostrae affixo in testimonium suae in nos charitatis sese hostiam viventem Deo pro nobis offerre dignatus est; mox, rediturus in caelum, Ecclesiam catholicam sponsam suam, tamquam novam civitatem sanctam Hierusalem descendentem de caelo, non habentem rugam neque maculam, unam, sanctam in terris relinquens, armis potentiae suae contra portas inferi circumvallatam, Petro apostolorum principi et successoribus eius regendam tradidit, ut doctrinam, ab ipsius ore haustam, sartam tectamque custodirent, ne oves, pretioso suo sanguine redemptae, pravarum opinionum pabulo in antiquos errores reciderent. Quod praecipue beato Petro mandasse nos sacrae litterae docent. Cui enim apostolorum, nisi Petro, dixit: *Pasce oves meas?* et rursus: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos?* Quare nobis, qui, non nostris meritis, sed inscrutabili Dei omnipotentis consilio in eiusdem Petri cathedrâ pari potestate sedemus, semper firmum in animo fuit ut populus christianus eam sectaretur fidem, quae a Christo domino per apostolos suos perpetuâ et nunquam interruptâ traditione praedicata fuit, quamque ipse usque ad saeculi consummationem permansuram esse promisit.

tif. III, et in Innoc. XII const. ed. MDCXCIX, die 12 martii, pontif. VIII, extat damnatio libri gallici.

1 Aliae edit. non habent *episcoporum* (R. T.).

Species facti. § 1. Cum igitur ad apostolatum nostrum relatum fuisset quemdam Michaëlem de Molinos prava dogmata tum verbo tum scripto docuisse et in praxim deduxisse, quae, praetextu orationis quietis, contra doctrinam et usum a sanctis Patribus ab ipsis nascentis Ecclesiae primordiis receptum, fideles a verâ religione et a christianae pietatis puritate in maximos errores et turpissima quaeque inducebant: nos, cui cordi semper fuit ut fidelium animae nobis ex alto commissae purgatis pravarum opinionum erroribus ad optatum salutis portum tuto pervenire possint, legitimis praecedentibus indiciis, praedictum Michaëlem de Molinos carceribus mancipari mandavimus; deinde coram nobis et venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus in totâ republicâ christianâ generalibus inquisitoribus apostolicâ auctoritate specialiter deputatis, auditis pluribus in sacrâ theologiâ magistris, eorumque suffragiis tum in voce tum scripto susceptis, maturequе perpensis, imploratâ etiam Sancti Spiritus assistentiâ, cum praedictorum fratrum nostrorum unanimi voto, ad damnationem infrascriptarum propositionum eiusdem Michaelis de Molinos (a quo fuerant pro suis recognitae et de quibus propositionibus tamquam a se dictatis, scriptis, communicatis et creditis ipse convictus et respective confessus fuerat, ut latius in processu et decreto de mandato nostro lato die XXVIII augusti praesentis anni MDCLXXXVII) devenire, ut infra, decrevimus.

PROPOSITIONES.

I. Oportet hominem sibi [1] potentias annihilare. Et haec est via interna.

II. Velle operari active, est Deum offendere, qui vult esse ipse solus agens; et ideo opus est se ipsum in Deo totum

1 Aliae edit. habent *suas* pro *sibi* (R. T.).

et totaliter derelinquere, et postea permanere velut corpus exanime.

III. Vota de aliquo faciendo sunt perfectionis impeditiva.

IV. Activitas naturalis est gratiae inimica, impeditque Dei operationes et veram perfectionem, quia Deus operari vult in nobis sine nobis.

V. Nihil operando anima se annihilat, et ad suum principium redit, et ad suam originem, quae est essentia[1] Dei, in qua transformata remanet ac divinizata; et Deus tunc in se ipso remanet, quia tunc non sunt amplius duae res unitae, sed una tantum, et hac ratione Deus vivit et regnat in nobis, et anima se ipsam annihilat in esse operativo.

VI. Via interna est illa, in qua non cognoscitur nec lumen, nec amor, nec resignatio, et non oportet Deum cognoscere; et hoc modo recte proceditur.

VII. Non debet anima cogitare nec de praemio, nec de punitione, nec de paradiso, nec de inferno, nec de morte, nec de aeternitate.

VIII. Non debet velle scire an gradiatur cum voluntate Dei, an cum eâdem voluntate resignata maneat, nec ne: nec[2] opus est ut velit cognoscere suum statum, nec proprium nihil, sed debet ut corpus exanime manere.

IX. Non debet anima reminisci nec sui, nec Dei, nec cuiuscumque rei, et in viâ internâ omnis reflectio est nociva, etiam reflectio ad suas humanas actiones et ad proprios defectus.

X. Si propriis defectibus alios scandalizet, non est necessarium reflectere, dummodo non adsit voluntas scandalizandi; et ad proprios defectus non posse reflectere, gratia Dei est.

XI. Ad dubia quae occurrunt an recte procedatur nec ne, non opus est reflectere.

XII. Qui suum liberum arbitrium Deo donavit, de nullâ re debet curam habere, nec de inferno, nec de paradiso, nec debet desiderium habere propriae perfectionis, nec virtutum, nec propriae sanctitatis, cuius spem purgare[1] debet.

XIII. Resignato Deo libero arbitrio, eidem Deo relinquenda est cogitatio et cura de omni re nostrâ, et relinquere ut faciat in nobis sine nobis suam divinam voluntatem.

XIV. Qui divinae voluntati resignatus est, non convenit ut a Deo rem aliquam petat, quia petere est imperfectio, cum sit actus propriae voluntatis et electionis, et est velle, quod divina voluntas nostrae conformetur, et non quod nostra divinae. Et illud Evangelii *Petite et accipietis* non est dictum a Christo pro animabus internis, quae nolunt habere voluntatem; imo huiusmodi animae eo perveniunt ut non possint a Deo rem aliquam petere.

XV. Sicut non debent a Deo rem aliquam petere, ita nec illi ob rem aliquam gratias agere debent, quia utrumque est actus propriae voluntatis.

XVI. Non convenit indulgentias quaerere pro poenâ propriis peccatis debitâ, quia melius est divinae iustitiae satisfacere, quam divinam misericordiam quaerere, quoniam illud ex puro Dei amore procedit, et istud ab amore nostri interessato, nec est Deo res grata, nec meritoria, quia est velle crucem fugere.

XVII. Tradito Deo libero arbitrio, et eidem relictâ curâ et cognitione animae nostrae, non est amplius habenda ratio tentationum, nec eis alia resistentia fieri debet, nisi negativa, nullâ adhibitâ industriâ; et, si natura commovetur,

1 Vocem *essentia*, quae deest in edit. Main., nos addimus ex aliis edit. (R. T.).

2 Vocem *nec* addimus ex aliis edit. (R. T.).

1 Alii legunt *expurgare* (R. T.).

oportet sinere ut commoveatur, quia est natura.

XVIII. Qui in oratione utitur imaginibus, figuris, speciebus et propriis conceptibus, non adorat Deum in spiritu et veritate.

XIX. Qui amat Deum eo modo quo ratio argumentatur, aut intellectus comprehendit, non amat verum Deum.

XX. Asserere quod in oratione opus est sibi per discursum auxilium ferre et per cogitationes, quando Deus animam non alloquitur, ignorantia est. Deus nunquam loquitur; eius locutio est operatio; et semper in animâ operatur, quando haec suis discursibus, cogitationibus et operationibus eum non impedit.

XXI. In oratione opus est manere in fide obscurâ et universali cum quiete et oblivione cuiuscumque cogitationis particularis ac distinctae attributorum Dei ac Trinitatis, et sic in Dei praesentiâ manere ad illum adorandum et amandum, eique inserviendum, sed absque productione actuum, quia Deus in his sibi non complacet.

XXII. Cognitio haec per fidem non est actus a creaturâ productus, sed est cognitio a Deo creaturae tradita, quam creatura se habere non cognoscit, nec postea cognoscit illam se habuisse; et idem dicitur de amore.

XXIII. Mystici cum S. Bernardo in *Scalâ claustralium* distinguunt quatuor gradus: lectionem, meditationem, orationem et contemplationem infusam. Qui semper in primo sistit, nunquam ad secundum pertransit. Qui semper in secundo persistit, nunquam ad tertium pervenit, qui est nostra contemplatio acquisita. In qua per totam vitam persistendum est, dummodo Deus animam non trahat, absque eo quod ipsa id expectet, ad contemplationem infusam; et hac cessante, anima regredi debet ad tertium gradum, et in ipso permanere, absque eo quod amplius redeat ad secundum aut primum.

XXIV. Qualescumque cogitationes in oratione occurrant, etiam impurae, etiam contra Deum, Sanctos, fidem et sacramenta, si voluntarie non nutriantur, nec voluntarie expellantur, sed cum indifferentiâ et resignatione tolerentur, non impediunt orationem fidei; imo eam perfectiorem efficiunt, quia anima tunc magis divinae voluntati resignata remanet.

XXV. Etiamsi superveniat somnus et dormiatur, nihilominus fit oratio et contemplatio actualis, quia oratio et resignatio, resignatio et oratio idem sunt, et dum resignatio perdurat, perdurat et oratio.

XXVI. Tres illae viae, purgativa, illuminativa et unitiva, sunt absurdum maximum quod dictum fuerit in mysticâ, cum non sit nisi unica via, scilicet via interna.

XXVII. Qui desiderat et amplectitur devotionem sensibilem, non desiderat nec quaerit Deum, sed se ipsum, et male agit, cum eam desideret[1] et eam habere conatur, qui per viam internam incedit, tam in locis sacris, quam in diebus solemnibus.

XXVIII. Taedium rerum spiritualium bonum est, siquidem per illud purgatur amor proprius.

XXIX. Dum anima interna fastidit discursus de Deo et virtutes, et frigida remanet, nullum in se ipsâ sentiens fervorem, bonum signum est.

XXX. Totum sensibile, quod experimur in vitâ spirituali, est abominabile, spurcum et immundum.

XXXI. Nullus meditativus veras virtutes exercet internas, quae non debent a sensibus cognosci. Opus est amittere virtutes.

1 Legerem indicativo modo *desiderat* (R. T.).

XXXII. Nec ante, nec post communionem alia requiritur praeparatio aut gratiarum actio pro istis animabus internis, quam permanentia in solitâ resignatione passivâ, quia in istâ continetur amor, qui modo perfectiore supplet omnes actus virtutum qui fieri possunt et fiunt in viâ ordinariâ. Et, si hac occasione communionis insurgunt motus humiliationis, petitionis aut gratiarum actionis, reprimendi sunt, quoties non dignoscatur eos esse ex impulsu speciali Dei, aliàs sunt impulsus naturae nondum mortuae.

XXXIII. Male agit anima, quae procedit per hanc viam internam, si in diebus solemnibus vult aliquo conatu particulari excitare in se devotum aliquem sensum; quoniam animae internae omnes dies sunt aequales, omnes festivi; et idem dicitur de locis sacris, quia huiusmodi animabus omnia loca aequalia sunt.

XXXIV. Verbis et linguâ gratias agere Deo non est pro animabus internis, quae in silentio manere debent nullum Deo impedimentum apponendo quod operetur in illis; et, quo magis Deo se resignant, experiuntur se non posse orationem dominicam, seu *Pater Noster*, recitare.

XXXV. Non convenit animabus huius viae[1] internae, quod faciant operationes etiam virtuosas ex propriâ electione et activitate, aliàs non essent mortuae: nec debent elicere actus amoris erga B. Virginem, Sanctos, aut humanitatem Christi, quia, cum ista obiecta sensibilia sint, talis est amor erga illa.

XXXVI. Nulla creatura, nec B. Virgo, nec Sancti sedere debent in nostro corde, quia solus Deus vult illum[2] occupare et possidere.

XXXVII. In occasione tentationum, etiam furiosarum, non debet anima elicere actus explicitos virtutum oppositarum, sed debet in supradicto amore et resignatione permanere.

1 Edit. Main. legit *vitae* (R. T.).
2 Aptius alii legunt *illud* (R. T.).

XXXVIII. Crux voluntaria mortificationum pondus grave est et infructuosum, ideoque dimittenda.

XXXIX. Sanctiora opera, et poenitentiae quas peregerunt sancti, non sufficiunt ad removendam ab animâ vel unicam adhaesionem.

XL. Beata Virgo nullum unquam opus exterius peregit, et tamen fuit sanctis omnibus sanctior. Igitur ad sanctitatem perveniri potest absque opere exteriori.

XLI. Deus permittit et vult, ad nos humiliandos et ad veram transformationem perducendos, quod in aliquibus animabus perfectis, etiam non arreptitiis, daemon violentiam causet in eorum corporibus, easque actus carnales committere faciat, etiam in vigiliâ et sine mentis offuscatione, movendo physice illorum manus et alia membra contra earum[1] voluntatem; et idem dicitur, quoad alios actus per se peccaminosos; in quo casu non sunt peccata, quia in his non adest consensus.

XLII. Potest dari casus quod huiusmodi violentiae ad actus carnales contingant eodem tempore ex parte duarum personarum, scilicet maris et feminae, et ex parte utriusque sequatur actus.

XLIII. Deus praeteritis saeculis sanctos efficiebat tyrannorum ministerio, nunc vero eos efficit sanctos ministerio daemonum[2], qui, causando in eis praedictas violentias, facit, ut illi se ipsos magis despiciant atque annihilent, et se Deo resignent.

XLIV. Iob blasphemavit, et tamen non peccavit labiis suis, quia fuit ex daemonis violentiâ.

1 Edit. Main. legit *eam* pro *earum* (R. T.).
2 Vel leg. *daemonis*, vel postea *faciunt* (R. T.).

XLV. Sanctus Paulus huiusmodi daemonis violentias in suo corpore passus est, unde scripsit: *Non quod volo bonum, hoc ago, sed, quod nolo malum, hoc facio.*

XLVI. Huiusmodi violentiae sunt medium magis proportionatum ad annihilandam animam et eam ad veram transformationem et unionem perducendam, nec alia[1] superest via. Et haec est via facilior et tutior.

XLVII. Cum huiusmodi violentiae occurrunt, sinere oportet ut satanas operetur, nullam adhibendo industriam, nullumque proprium conatum, sed permanere debet homo in suo nihilo, et etiamsi sequantur pollutiones et actus obsceni propriis manibus, et etiam peiora, non opus est se ipsum inquietari, sed foras emittendi sunt scrupuli, dubia et timores, quia anima fit magis illuminata, magis roborata, magisque candida, et acquiritur sancta libertas. Et prae omnibus non opus est haec confiteri, et sanctissime fit non confitendo, quia hoc pacto superatur daemon, et acquiritur thesaurus pacis.

XLVIII. Satan, qui huiusmodi violentias infert, suadet deinde gravia esse delicta, ut anima se inquietet, ne in viâ internâ ulterius progediatur; unde, ad eius vires enervandas, melius est ea non confiteri, quia non sunt peccata, nec etiam venialia.

XLIX. Iob ex violentiâ daemonis se propriis manibus polluebat, eodem tempore quo *mundas habebat ad Deum preces* (sic interpretando locum ex cap. XVI Iob).

L. David, Hieremias, et multi ex sanctis prophetis, huiusmodi violentias patiebantur harum impurarum operationum externarum.

LI. In sacrâ Scripturâ multa sunt exempla violentiarum ad actus externos peccaminosos; uti illud de Samsone, qui per violentiam se ipsum occidit cum Philistaeis, coniugium iniit cum alienigenâ, et cum Dalila meretrice fornicatus est, quae aliàs erant prohibita et peccata fuissent; de Iuditha, quae Holopherni mentita fuit; de Eliseo, qui pueris maledixit; de Elia, qui combussit duces cum turmis regis Achab. An vero fuerit violentia immediate a Deo peracta vel daemonum ministerio, ut in aliis animabus contingit, in dubio relinquitur.

LII. Cum huiusmodi violentiae etiam impurae absque mentis offuscatione accidunt, tunc anima Deo potest uniri, et de facto semper magis unitur.

LIII. Ad cognoscendum in praxi, an aliqua operatio in aliis personis fuerit violentia, regula, quam de hoc habeo, nedum sunt protestationes animarum illarum, quae protestantur se dictis violentiis non consensisse, aut iurare non posse quod in iis consenserint, et videre quod sint animae quae proficiunt in viâ internâ, sed regulam sumere a lumine quodam actuali, cognitione humanâ ac theologicâ superiore, quod me certo cognoscere facit cum internâ certitudine quod talis operatio est violentia, et certus sum quod hoc lumen a Deo procedit, quia ad me pervenit coniunctum cum certitudine quod a Deo proveniat[1], et mihi nec umbram dubii relinquit in contrarium, eo modo quo interdum contingit quod Deus, aliquid revelando, eodem tempore animam certam reddit quod ipse sit qui revelat, et anima in contrarium non potest dubitare.

LIV. Spirituales vitae[2] ordinariae in horâ mortis se delusos invenient et confusos cum omnibus passionibus in alio mundo purgandis.

1 Edit. Main. legit *alias* (R. T.).

1 Edit. Main. legit *perveniat* (R. T.).

2 Forsan *viae* (R. T.).

LV. Per hanc viam internam pervenitur, etsi multâ cum sufferentiâ, ad purgandas et extinguendas omnes passiones, ita quod nihil amplius sentitur, nihil, nihil, nec ulla sentitur inquietudo, sicut corpus mortuum, nec anima se amplius commoveri sinit.

LVI. Duae leges et duae cupiditates, animae una et amoris proprii altera, tamdiu perdurant, quamdiu perdurat amor proprius; unde, quando hic purgatus est et mortuus, uti fit per viam internam, non adsunt amplius illae duae leges et duae cupiditates, nec ulterius lapsus aliquis incurritur, nec aliquid sentitur amplius, ne quidem veniale peccatum.

LVII. Per contemplationem acquisitam pervenitur ad statum non faciendi amplius peccata, nec mortalia nec venialia.

LVIII. Ad huiusmodi statum pervenitur non reflectendo amplius ad proprias operationes, quia defectus ex reflexione oriuntur.

LIX. Via interna seiuncta est a confessione, a confessariis et a casibus conscientiae, a theologiâ et philosophiâ.

LX. Animabus provectis, quae reflexionibus mori incipiunt, et eo etiam perveniunt ut sint mortuae, Deus confessionem aliquando efficit impossibilem, et supplet ipse tantâ gratiâ praeservante, quantam in sacramento reciperent, et ideo huiusmodi animabus non est bonum in tali casu ad sacramentum poenitentiae accedere, quia id est illis impossibile.

LXI. Anima, cum ad mortem mysticam pervenit, non potest amplius aliud velle, quam quod Deus vult, quia non habet amplius voluntatem, et Deus illi eam abstulit.

LXII. Per viam internam pervenitur ad continuum statum immobilem in pace imperturbabili.

LXIII. Per viam internam pervenitur etiam ad mortem sensuum; quinimmo signum, quod quis in statu nihilitatis maneat, idest mortis mysticae, est si sensus exteriores non repraesentent amplius res sensibiles, ac si non essent, quia non perveniunt ad faciendum quod intellectus ad eas applicet.

LXIV. Theologus minorem dispositionem habet quam homo rudis ad statum contemplativi; primo, quia non habet fidem adeo puram; secundo, quia non est adeo humilis; tertio, quia non adeo curat propriam salutem; quarto, quia caput refertum habet phantasmatibus, speciebus, opinionibus et speculationibus, et non potest in illum ingredi verum lumen.

LXV. Praepositis obediendum est in exteriore, et latitudo voti obedientiae religiosorum tantummodo ad exteriores pertingit. In interiore vero aliter res se habet, quo solus Deus et director intrant.

LXVI. Risu digna est nova quaedam doctrina in Ecclesiâ Dei, quod anima quoad internum gubernari debeat ab episcopo: quod si episcopus non sit capax, anima ipsum cum suo directore adeat. Novam dico doctrinam, quia nec sacra Scriptura, nec concilia, nec canones, nec bullae, nec Sancti, nec auctores eam unquam tradiderunt, nec tradere possunt, quia Ecclesia non iudicat de occultis, et anima ius habet eligendi quemcumque sibi bene visum.

LXVII. Dicere quod internum manifestandum est exteriori tribunali praepositorum, et quod peccatum sit id non facere, est manifesta deceptio; quia Ecclesia non iudicat de occultis, et propriis animabus praeiudicant his deceptionibus et simulationibus.

LXVIII. In mundo non est facultas, nec iurisdictio ad praecipiendum ut manifestentur epistolae directoris quoad in-

ternum animae, et ideo opus est animadvertere quod hoc est insultus satanae ».

Damnatio relatarum propositionum.

Quas quidem propositiones tamquam haereticas, suspectas et erroneas, scandalosas, blasphemas, piarum aurium offensivas, temerarias, christianae disciplinae relaxativas et eversivas et seditiosas respective, ac quaecumque super iis verbo, scripto vel typis emissa[1] pariter cum voto eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium et inquisitorum generalium damnavimus, circumscripsimus et abolevimus: deque eisdem et similibus omnibus et singulis post hoc quoque modo loquendi, scribendi, disputandi, easque credendi, tenendi, docendi, aut in praxim reducendi facultatem quibuscumque interdiximus, et contrafacientes omnibus dignitatibus[2], gradibus, honoribus, beneficiis et officiis ipso facto perpetuo privavimus[3], et inhabiles ad quaecumque decrevimus, vinculoque etiam anathematis eo ipso innodavimus, a quo nisi a nobis et a Romanis Pontificibus successoribus nostris valeant absolvi. Praeterea eodem nostro decreto prohibuimus et damnavimus omnes libros, omniaque opera quocumque loco et idiomate impressa, necnon omnia manuscripta eiusdem Michaëlis de Molinos, vetuimusque ne quis cuiuscumque gradus, conditionis vel status, etiam speciali notâ dignus, audeat sub quovis praetextu, quolibet pariter idiomate, sive sub eisdem verbis, sive sub aequalibus aut aequipollentibus, sive absque nomine, seu ficto aut alieno nomine, ea imprimere vel imprimi facere, neque impressa seu manuscripta legere vel apud se retinere, sed Ordinariis locorum aut haereticae pravitatis inquisitoribus statim tradere et consignare teneantur sub eisdem poenis superius inflictis, qui Ordinarii et inquisitores statim ea igne comburant et comburi faciant. Tandem, ut praedictus Michaël de Molinos ob haereses, errores et turpia facta praedicta de debitis poenis in aliorum exemplum et ipsius emendationem plecteretur, lecto in eâdem nostrâ Congregatione toto processu, et auditis dilectis filiis consultoribus nostris sancti Inquisitionis officii, in sacrâ theologiâ et in iure pontificio magistris, cum eorumdem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium unanimi voto, dictum Michaëlem de Molinos tamquam reum convictum et confessum respective et uti haereticum formalem, licet poenitentem, in poenam arcti et perpetui carceris, et ad peragendas alias poenitentias salutares, praeviâ tamen abiuratione de formali per ipsum emittendâ, servato iuris ordine, damnavimus: mandantes ut die et horâ praefigendis in ecclesiâ S. Mariae supra Minervam huius almae Urbis, praesentibus omnibus venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus et Romanae Curiae nostrae praelatis, universoque populo ad id etiam per concessionem indulgentiarum convocando, ex alto tenor[1] processus, stante in suggesto eodem Michaële de Molinos, unâ cum sententiâ inde sequutâ, legeretur, et postquam idem Molinos habitu poenitentiae indutus praedictos errores et haereses publice abiurasset, facultatem dedimus dilecto filio nostri S. Officii commissario, ut eum a censuris, quibus innodatus erat, in formâ Ecclesiae consuetâ absolveret; quae omnia in executionem dictae nostrae ordinationis die III septembris labentis anni solemniter adimpleta sunt.

1 Edit. Main. legit *concessa* pro *emissa* (R. T).
2 Perperam edit. Main. legit *dogmatibus* pro *dignitatibus* (R. T.).
3 Edit. Main. legit *privamus* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *tenore* (R. T.).

Praedicta omnia de novo confirmantur. § 2. Et licet supranarratum decretum, de mandato nostro latum, ad maiorem fidelium cautelam typis editum publicis locis affixum et divulgatum fuerit, nihilominus, ne huius apostolicae damnationis memoria futuris temporibus deleri possit, utque populus christianus catholicâ veritate instructior per viam salutis incedere valeat, praedecessorum nostrorum summorum Pontificum vestigiis inhaerentes, hac nostrâ perpetuâ valiturâ constitutione supradictum decretum denuo approbamus, confirmamus et debitae executioni tradi mandamus, iterum supradictas propositiones definitive damnantes et reprobantes, librosque et manuscripta eiusdem Michaëlis de Molinos prohibentes et interdicentes, sub eisdem poenis et censuris contra transgressores latis et inflictis.

Clausulae. § 3. Decernentes insuper praesentes litteras semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes et functuros, ubique iudicari et definiri debere, sublatâ eis et eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Fides transumptorum. § 4. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis. § 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, damnationis, reprobationis, punitionis, decreti et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXVII, XII kalendas decembris, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 20 novembris 1687, pontif. anno XII.

CXCII.

Confirmatur decretum capituli generalis Ordinis eremitarum sancti Augustini, quo senarius numerus magistrorum Peruanae provinciae ad duodenarium extenditur [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium. Pastoralis officii, quod auctore Deo gerimus, cura animum nostrum sollicitat, ut fovendis promovendisque inter viros religiosos, vota sua Altissimo in sanctitate et iustitiâ reddere satagentes, sacrarum eisque ancillantium bonarum litterarum studiis propensâ charitate incumbamus; ac proinde ea, quae consimili consilio statuta atque ordinata esse noscuntur, ut firma atque illibata persistant, apostolici muniminis nostri praesidio libenter corroboramus.

Species facti. § 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Ioannes de Suazo procurator provinciae Peruanae Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini, quod

1 Alia decreta pro provinciis Indiarum extant constit. ed. MDCLXXX, die 14 septembris, pontificatus IV; constit. ed. MDCLXXX, die VIII augusti, pontif. IV; et constit. ed. MDCLXXXVIII, die 27 februarii, pontif. XII. Pro solis vero magistris extat Innocentii XII constit. ed. MDCXC, die 30 aprilis, pontif. I, et constit. ed. MDCXCII, mense septembris, pontif. III.

(cum aliàs Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita animadverterit in praefatâ provinciâ Peruanâ nonnullis ab hinc annis numerum fratrum valde excrevisse, ac plurimos ad praesens in illâ esse, qui, studiorum curriculis peractis, digni et idonei sunt, quibus magisterii gradus conferatur), inter alia pro salubri ac felici eiusdem provinciae regimine decreta, sub die XIX mensis novembris MDCLXXXIII demandavit, ut in capitulo generali eiusdem Ordinis tunc proxime celebrando de numero magistrorum eiusdem provinciae augendo ageretur; ac subinde idem capitulum generale, ut debitus virtuti honor rependeretur, et fratres praefatae provinciae congruis bonorum praemiis ad sacrarum bonarumque litterarum studia amplectenda et prosequenda alacriores et ferventiores redderentur, re mature perpensâ atque discussâ, ac dilecto filio nostro Palutio tituli S. Mariae Transtyberim S. R. E. presbytero cardinali de Alteriis nuncupato Ordinis praedicti apud nos et Sedem Apostolicam protectore approbante, inter ceteras pro dictâ Peruanâ provinciâ editas ordinationes, senarium eiusdem provinciae magistrorum numerum (si ita nobis placeret) ad duodenarium imposterum extendendum esse sancivit, decretumque hac in re sub titulo pro Peruanâ provinciâ § 11 edidit tenoris qui sequitur, videlicet:

Decretum capituli generalis.

« Quoniam praefata provincia, satis ampla lateque extensa, divino favente Numine, viris eximiis abundat, quos debitâ praemiorum vicissitudine non decet esse destitutos, ac eadem sacra Congregatio ad capitulum generale commiserit agere de augendo numero magistrorum: declaratur, in provinciâ Peruanâ duodecim imposterum futuros esse magistros de numero, si sanctissimo domino nostro placuerit, habito respectu proportionatae distributionis, itaut pro natis in Indiis, qui sunt in maiori numero, novem designentur magisteria, et tria pro Hispanis[1] longe paucioribus ».

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Ioannes decretum huiusmodi in praefato capitulo generali factum, ut firmitor subsistat et exacte servari valeat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Ioannem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illudque executioni mandari debere decernimus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes pariter easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his á quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apo-

1 Edit. Main. legit *Hispaniis* (R. T.).

stolicis, necnon, quatenus opus sit, provinciae et Ordinis praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXII ianuarii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 22 ianuarii 1688, pontif. anno XII.

CXCIII.

Confirmantur quaedam decreta capituli generalis Ordinis sancti Augustini, quibus prohibetur, ne religiosi provinciarum Mexicanae et Mechoacanensis soli aut cum pallio vel galero incedant[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ex debito pastoralis officii, quod inscrutabilis divinae sapientiae altitudo humilitati nostrae, viribus licet et meritis longe impari, imponere dignata est, paternam christifidelium, qui e fluctibus saeculi in portum vitae religiosae confugerunt, curam peculiari charitate assidue gerentes, ea, quae pro felici prosperoque illorum regimine et gubernio provide constituta atque ordinata esse noscuntur, ut firma et illibata persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id a nobis petitur, libenter roboramus.

Decreta praedicta edita fuere anno MDCLXXIII, et MDCLXXXV innovata.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini, quod aliàs, in capitulo generali dicti Ordinis in hac almâ Urbe nostrâ celebrato de anno MDCLXXIII, pro Mexicanâ et Mechoacanensi provinciis Ordinis praedicti edita et facta fuerunt nonnulla decreta, seu ordinationes, tenoris qui sequitur, videlicet: *Decreta capituli generalis anno* MDCLXXIII *Romae celebrati edita specialiter pro Mexicanâ et Mechoacanensi provinciis*, *etc.*, modo sequenti, videlicet:

« Magister frater NICOLAUS OLIVA Senen., etc. Etsi omnis gloria, etc.

« Quoniam vero audivimus in iisdem Mexicanâ et Mechoacanensi provinciis damnabilem irrepsisse abusum, ut religiosi nostri per urbes, oppida, perque loca, in quibus immorantur, dissociati incedant, pallium et galerum deferentes; idcirco decreto resolutum fuit in congregatione definitoriali capituli generalis, ut stricte, et sub poenis infra exprimendis, prohibeatur, prout nos tenore praesentium prohibemus, ne aliqui ex religiosis nostris praedictarum Mexicanae neque Mechoacanensis provinciarum e conventibus, etiam associati, cum pallio neque cum galero exire audeant, et per publicas urbium aliorumque lo-

1 De decretis pro provinciis Indiarum, vide praecedentem constit.; pro duabus vero provinciis memoratis, vide Innoc. XII constit. editâ MDCXCII, die 28 septembris, pontif. III, et constit. ed. MDCXCIX, die 5 septembris, pontif. IX.

eorum vias incedere sine socio; mandantes in meritum salutaris observantiae, et sub poenis privationis graduum et officiorum, aliisque nostro et successorum arbitrio reservatis, ut, quoties religiosis praedictis erit exeundum, serventur praescripta sacrarum nostri Ordinis constitutionum, et postulatâ atque obtentâ a patre superiore licentiâ semper associati incedant, iuxta Christi Domini exemplum, qui apostolos discipulosque suos non solos, sed binos semper mittere consuevit. Romae, die II iunii MDCLXXIII ».

Et sane decretum contra usum pallii et galeri pro praedictis provinciis subinde innovatum et confirmatum fuit in nupero capitulo generali eiusdem Ordinis in eâdem Urbe celebrato de anno MDCLXXXV per aliud decretum ibidem editum sub titulo pro Mexicanâ provinciâ sub n. x tenoris qui sequitur: « Innovatur et confirmatur decretum reverendissimi Olivae contra usum pallii et galeri in Mexicanâ et Mechoacanensi provinciis ».

Confirmatio relatorum decretorum.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, eorumdem decretorum observantia in praedictis provinciis hucusque neglecta fuerit, et de praesenti etiam negligatur, ideoque idem supradictus procurator generalis, quo illa firmius subsistant et serventur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret: nos, eius votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta decreta et ordinationes, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes praeinserta decreta et ordinationes, ac easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective, sub poenis in eisdem decretis contra transgressores inflictis, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon provinciarum et Ordinis praefatorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu

exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII ianuarii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 27 ianuarii 1688, pontif. anno XII.

CXCIV.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium super executione constitutionum Tertii Ordinis sancti Francisci quoad fratres laicos et oblatos provinciae Franciae [1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Aliàs, pro parte dilecti filii Benedicti, Parisiensis, procuratoris provinciae Franciae Tertii Ordinis sancti Francisci, nobis exposito, quod superiores dictae provinciae a pluribus annis ad hanc sanctam Sedem recursum pluries habuerunt pro bono regimine et receptione fratrum tam laicorum quam oblatorum seu serventium dicti Ordinis in eàdem provinciâ, et plures super huiusmodi negotio litterae apostolicae in simili formâ Brevis expeditae emanarunt, veram tamen exinde pacem et religiosam tranquillitatem inter utrosque fratres praefatos adhuc consequi non valuerunt, quandoquidem ex eorumdem fratrum laicorum et oblatorum differentiâ (alii etenim pileum, alii vero caputium deferunt) continua ferme dissidia inter eos exoriuntur, indeque, humani generis inimico scissuras huiusmodi promovente, cum minori zelo exhibent Altissimo famulatum; et in eàdem expositione subiuncto quod ad perturbationes praefatas praecidendas in postremo provinciali capitulo dictae provinciae die XXIX maii MDCLXXXVI celebrato decretum fuit, idque ab omnibus vocalibus, nemine reluctante, subsignatum, iterum ad nos recurrere, quatenus in posterum in praefatâ provinciâ constitutiones et statuta circa fratres laicos, tam praesentes quam futuros, quoad eorum iura stricte observari, et fratres oblatos, qui nunc in eàdem provinciâ existunt, ad statum laicalem assumi, cum privilegio gaudendi iuribus fratrum laicorum, modo quartum professionis annum attigerint, ut in iisdem statutis praefertur, mandaremus; et propterea nobis humiliter supplicato, ut, ad praenarratas controversias tollendas, quae novum adhuc paternae charitatis et prudentiae nostrae praesidium exposcunt, praefatae capituli provincialis petitioni annuere dignaremur: nos, supplicem libellum huiusmodi ad Congregationem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum remisimus, a qua emanavit decretum tenoris, qui sequitur, videlicet: « Sacra congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attentâ remissione sigilli [1] per SS. D. N. factâ, censuit circa praemissa servanda esse praedicti Ordinis constitutiones. Romae, XV novembris MDCLXXXVI. — I. cardinalis CARPINEUS. Loco † sigilli. B. PANCIATICUS secretarius ».

[1] De Oblatis vide constitut. ed. MDCLXXXI, die 27 augusti, pontif. V. Aliud vero decretum congregationis particularis extat Inn. XII constit. ed. MDCXCIII, die 19 octobris, pontif. III.

[1] Forsan *libelli* (R. T.).

Confirmatio relati decreti.

§. 2. Cum autem, sicut praedictus Benedictus nobis denuo exponi fecit, ipse decretum huiusmodi pro firmiori illius subsistentiâ et observatione apostolicae confirmationis nostrae robore communiri summopere desideret: nos, ipsum Benedictum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, provinciae praedictae, et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIII martii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 13 martii 1688, pontif. anno XII.

CXCV.

Confirmatur nova collectio statutorum Ordinis Carthusiensis [1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Iniunctum nobis divinitus apostolicae servitutis officium, meritis licet et viribus longe impares, ad Ecclesiae Catholicae per universum terrarum orbem diffusae aedificationem, bonorumque et piorum operum incrementum et animarum salutem fideliter exequi, adiuvante Domino, satagentes, regulares Ordines in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutos, ac multiplici celeberrimâque virtutum laude fulgentes, in salutari eorum vivendi normâ veterisque disciplinae observantiâ confovere atque conservare omni studio connitimur; ac proinde ea, quae pro felici prosperoque religiosorum virorum, eorumque praesertim, quos, suave Christi iugum sub austerioris vitae re-

1 Extat decretum quoddam capituli generalis in const. ed. MDCLXXXII, die 31 iulii, pontif. VI, et aliud congregationis particularis in Innocentii XII const. ed. MDCXCII, die 11 aprilis, pontif. I.

exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII ianuarii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 27 ianuarii 1688, pontif. anno XII.

CXCIV.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium super executione constitutionum Tertii Ordinis sancti Francisci quoad fratres laicos et oblatos provinciae Franciae [1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

Species facti. § 1. Aliàs, pro parte dilecti filii Benedicti, Parisiensis, procuratoris provinciae Franciae Tertii Ordinis sancti Francisci, nobis exposito, quod superiores dictae provinciae a pluribus annis ad hanc sanctam Sedem recursum pluries habuerunt pro bono regimine et receptione fratrum tam laicorum quam oblatorum seu serventium dicti Ordinis in eâdem provinciâ, et plures super huiusmodi negotio litterae apostolicae in simili formâ Brevis expeditae emanarunt, veram tamen exinde pacem et religiosam tranquillitatem inter utrosque fratres praefatos adhuc consequi non valuerunt, quandoquidem ex eorumdem fratrum laicorum et oblatorum differentiâ (alii etenim pileum, alii vero caputium deferunt) continua ferme dissidia inter eos exoriuntur, indeque, humani generis inimico scissuras huiusmodi promovente, cum minori zelo exhibent Altissimo famulatum; et in eâdem expositione subiuncto quod ad perturbationes praefatas praecidendas in postremo provinciali capitulo dictae provinciae die XXIX maii MDCLXXXVI celebrato decretum fuit, idque ab omnibus vocalibus, nemine reluctante, subsignatum, iterum ad nos recurrere, quatenus in posterum in praefatâ provinciâ constitutiones et statuta circa fratres laicos, tam praesentes quam futuros, quoad eorum iura stricte observari, et fratres oblatos, qui nunc in eâdem provinciâ existunt, ad statum laicalem assumi, cum privilegio gaudendi iuribus fratrum laicorum, modo quartum professionis annum attigerint, ut in iisdem statutis praefertur, mandaremus; et propterea nobis humiliter supplicato, ut, ad praenarratas controversias tollendas, quae novum adhuc paternae charitatis et prudentiae nostrae praesidium exposcunt, praefatae capituli provincialis petitioni annuere dignaremur: nos, supplicem libellum huiusmodi ad Congregationem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum remisimus, a qua emanavit decretum tenoris, qui sequitur, videlicet: « Sacra congregatio eminentissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, attentâ remissione sigilli [1] per SS. D. N. factâ, censuit circa praemissa servanda esse praedicti Ordinis constitutiones. Romae, XV novembris MDCLXXXVI. — I. cardinalis CARPINEUS. Loco † sigilli. B. PANCIATICUS secretarius ».

1 De Oblatis vide constitut. ed. MDCLXXXI, die 27 augusti, pontif. V. Aliud vero decretum congregationis particularis extat Inn. XII constit. ed. MDCXCIII, die 19 octobris, pontif. III.

1 Forsan *libelli* (R. T.).

Confirmatio relati decreti. § 2. Cum autem, sicut praedictus Benedictus nobis denuo exponi fecit, ipse decretum huiusmodi pro firmiori illius subsistentiâ et observatione apostolicae confirmationis nostrae robore communiri summopere desideret: nos, ipsum Benedictum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, provinciae praedictae, et aliis quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XIII martii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 13 martii 1688, pontif. anno XII.

CXCV.

Confirmatur nova collectio statutorum Ordinis Carthusiensis [1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Iniunctum nobis divinitus apostolicae servitutis officium, meritis licet et viribus longe impares, ad Ecclesiae Catholicae per universum terrarum orbem diffusae aedificationem, bonorumque et piorum operum incrementum et animarum salutem fideliter exequi, adiuvante Domino, satagentes, regulares Ordines in Ecclesiâ Dei pie sancteque institutos, ac multiplici celeberrimâque virtutum laude fulgentes, in salutari eorum vivendi normâ veterisque disciplinae observantiâ confovere atque conservare omni studio connitimur; ac proinde ea, quae pro felici prosperoque religiosorum virorum, eorumque praesertim, quos, suave Christi iugum sub austerioris vitae re-

1 Extat decretum quoddam capituli generalis in const. ed. MDCLXXXII, die 31 iulii, pontif. VI, et aliud congregationis particularis in Innocentii XII const. ed. MDCXCII, die 11 aprilis, pontif. I.

gulâ amplexos, ceteris sanctitatis et religiositatis exemplo praelucere decet, regimine et gubernio provide prudenterque facta atque ordinata esse noscuntur, ut serventur exactius et perenni stabilitate persistant, apostolici munimінis patrocinio, cum id a nobis petitur, libenter corroboramus, sicut, omnibus maturâ deliberatione perpensis, salubriter in Domino expedire conspicimus.

Causa novae collectionis.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dilecti filii Innocentius prior Carthusiae maioris Gratianopolitanae dioecesis, totius Ordinis Carthusiensis minister generalis, ac definitores capituli generalis eiusdem Ordinis, quod ipsi (aliàs animo revolventes ineffabilem divinae bonitatis altitudinem, qua factum est ut idem Ordo, quem Romani Pontifices praedecessores nostri velut bonam[1] in agro militantis Ecclesiae dexterâ Domini plantatam ac fructus uberes iustitiae iugiter producentem merito appellarunt, singulari plane praerogativâ ad hoc usque septimum a fundatione suâ saeculum in suo primaevo instituto absque ullâ reformationis necessitate perseveraverit), tam ingentibus Altissimi beneficiis obstricti, aliquam Domino pro omnibus, quae iis retribuit, retributionem reddituri, quamexactissimam regularis disciplinae observantiam sollicitis magis studiis custodire decreverunt; adeoque, iuxta ordinationem anno MDCLXXIX a capitulo generali Ordinis praefati emanatam, novam statutorum pro salubri eiusdem Ordinis fratrum in viâ mandatorum Domini directione editorum collectionem, longo labore ac diligentiâ perfectam, Correriae apud dictam Carthusiam maiorem anno MDCLXXXI typis evulgari curarunt, antiqua in eâ operis huiusmodi secundâ editione maiorum suorum vestigia persequentes, qui primis statutis eas ordinationes et interpretationes adiunxerunt, quae illis ad veteris instituti conservationem et abusuum ex humanâ infirmitate erumpentium extirpationem, necnon ad praecavendas relaxationes conducere visae fuerunt: et sane opus istud, ab omnibus fere universi Ordinis provinciis et domibus regularibus in spiritu humilitatis et obedientiae pacifice et reverenter (ut asseritur) admissum, paucorum solummodo querelis, qui praecipue adversus ordinationes et interpretationes praefatas reclamarunt, exceptum[1] fuit.

Ad examen revocata fuit a particulari Congregatione cardinalium.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, praefata statutorum collectio, ut supra edita, per Congregationem nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, quos super hoc negocio, dicto Innocentio priore et ministro generali ac definitoribus praefatis potissimum instantibus, ad quascumque dissensiones dirimendas, quae inter viros solitariae vitae professores fraternae charitatis serenitatem, religiosamque tranquillitatem obnubilare potuissent, specialiter deputavimus, diligenter ac sedulo revisa, imo et contradictoribus auditis discussa, ac, ubi opus esse visum est, opportune etiam correcta et emendata fuerit in volumine tenoris qui sequitur, videlicet:

Nova collectio statutorum Ordinis Carthusiensis, ea, quae in antiquis et novis statutis ac tertiâ compilatione dispersa et confusa habebantur, simul ordinate disposita complectens.

Ordinatio capituli generalis anni MDCLXXIX *in maiori Carthusia celebrati pro secundâ editione secundae et tertiae partis statutorum faciendâ.*

« Quia ubique maiorum statutorum penuriâ laboramus, ordinamus ut illorum fiat secunda et nova editio, iuxta exem-

1 Deest substantivum (R. T.).

1 Edit. Main. legit *excerptum* (R. T.).

plar a reverendo patre correctum et a capitulo generali visum, examinatum et approbatum, in quo locis obscurioribus notae appositae sunt, et capitulorum generalium ordinationes, ad totum Ordinem et materias in his maioribus statutis contentas spectantes, a postremâ statutorum collectione editae, suo quaeque loco in fine paginarum aut capitulorum reponuntur. Ex quibus ordinationibus revisis et examinatis, quae magis utiles aut necessariae visae fuerunt, selectae sunt, quaedam etiam additae, et simul ad formam et numerum, quae in aulâ praesentis capituli publicabuntur, redactae, imposterum vim statuti habiturae: ceteris, quae ad Ordinem integrum et has statutorum partes spectant, in istâ publicatione non contentis, resecatis; aliis vero, quae ad singulares provincias et domos pertinent, in suo robore semper remanentibus ».

Ordinatio capituli generalis anni MDCLXXX *ordinationem praecedentis capituli, quae incipit:* Quia ubique maiorum statutorum, etc., *confirmans.*

« Frater Innocentius, humilis prior Carthusiae, ceterique definitores capitulorum generalium annis MDCLXXIX et MDCLXXX in maiori Carthusia celebratorum, universis Carthusiensis Ordinis alumnis et professis, salutem et propositi certaminis felicem cursum. Cum nihil nobis, post sancta Christi Evangelia sacramque Scripturam, sit magis necessarium, quam statuta Ordinis, ad quorum normam Christo militare professi sumus, et in quibus media ad sermones eius servandos nobis praefixa reperimus: ideo omni qua potuimus diligentiâ laboravimus, ut in hac novâ editione nihil amitteretur[1], quod illorum recte intelligentiae atque observantiae, habitâ ratione multorum quae saeculorum experientia sensim edocuit, posset desiderari (qua de causâ ordinationes capitulorum generalium suis locis attexuimus); nihil etiam relinqueretur inemendatum, ex his, quae, temporum ratione et fori ecclesiastici modernâ praxi exigentibus, sancta Sedes Apostolica, cui omnimodam subiectionem et obedientiam devovemus, commendaverat exprimendum. Hunc ergo librum diligentius revolvite et veluti panem quotidianum masticare satagite. Ad hoc enim singulari ordinatione praecipimus ut singuli monachi illum penes se habeant; nec etiam deerunt aliquando conversis et monialibus exemplaria tertiae partis in linguam vernaculam conversa. Quod autem verba exhortationis de correctione, paulo durius prius expressa, verbis lenioribus, salvâ tamen rerum substantiâ, nunc proferantur; id tum iustitiâ tum discretione exigentibus factum est: iustitiâ, quia revera ulceribus de facto non apparentibus, aut rarissime in paucis existentibus, non debet publicum aut commune omnibus remedium nunc applicari; discretione autem, quia iuniores auditores putantes existere et verum esse ad litteram, quod ex succenso zelo procedit matres imitante quae ex pueri casu statim filium suum clamant esse mortuum, inde quandoque, ut experientia docuit, scandalizantur. Porro de solâ exhortatione agitur, et non de observantiâ aliquâ regulari. De quibus omnibus vos etiam monitos esse voluimus praesenti serie, ut, nullius offendiculi occasione relictâ, hoc opus libentius suscipiatis, reverentius observetis, et inde formâ Carthusiane vivendi assumptâ, religioseque servatâ, ad bravium supernae vocationis perveniatis, in Christo Iesu domino nostro, cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen ».

1 Potius lege *omitteretur* (R. T.).

IN NOVAM COLLECTIONEM STATUTORUM ORDINIS CARTHUSIENSIS PROLOGUS.

Ad Dei laudem, nostram subditorumque nostrorum omnium communem salutem et pacem, et observantiae regularis augmentum, nos, humiles fratres, Bernardus prior maioris domus Carthusiae, ceterique definitores capituli generalis nostri Carthusiensis Ordinis anno MDLXXXI Carthusiae celebrati, novam hanc statutorum collectionem, ex consuetudinibus Guigonis, antiquis et novis statutis, tertiâ compilatione, generalium capitulorum ordinationibus, statutorum concordantiis, glossis, ac caeremoniali libro domus nostrae maioris Carthusiae, omnibus simul collatis, et quibusdam pro temporum personarum et causarum qualitate et necessitate prudenter et salubriter resecatis seu emendatis, aliquibus etiam additis utilibus et necessariis, de mandato nostro collectam, et omnem, quae in universis praedictis confusa et dispersa habebatur, substantiam simul compactam et coniunctam in se complectentem, tribusque partibus distinctam, atque sub suis titulis et capitulis ordinatam, per nos et deputatos a nobis diligenter examinatam, et iam semel et secundo per duo capitula, accedente consensu conventus Carthusiae, approbatam et confirmatam, iterum nunc et tertio, communi omnium nostrorum necnon et conventus Carthusiae consilio pariter et consensu, auctoritate privilegiorum nostri Ordinis, laudamus, approbamus et confirmamus, et eam cum singulis in eâ contentis et descriptis vim statutorum habere, et ab omnibus nostri Ordinis personis studiose observari volumus et ordinamus. Utque nullus ignorantiae iustam causam praetendere possit, volumus etiam et ordinamus, quod, infra annum a die publicationis computandum, quaelibet domus Ordinis novam istam collectionem penes se habeat; declarantes quidquid istâ novâ collectione (sic enim volumus eam appellari) non continetur, carere omni vi et obligatione. Nolumus tamen propterea priora statuta aboleri; sed vigere quidem et diligenter asservari propter patrum reverentiam, non autem habere vim statuti in posterum, cum ex illis hîc inserta sint omnia ad quae volumus nostros obligari (*a*). Et quoniam praesentia haec statuta, si diligenter observentur, ad conservandum Ordinis statum sufficere videntur, praesertim cum raro, rarique casus (de quibus propterea non debet fieri lex aut ordinatio specialis) inter nos eveniant, qui per ea decidi et determinari non possint: hortamur successores nostros ut ab onerosâ et periculosâ statutorum et ordinationum utiliori non necessariâ multiplicatione cessent. Et omnes nostrae religionis professores et alumnos obsecramus per misericordiam et bonitatem Dei (qui tam clementer Carthusianum coetum et familiam a principio ad hodiernum usque diem fovere, dirigere ac protegere dignatus est, omnia nobis abunde suppeditans, quae ad nostram salutem perfectionemque conducunt), ut singuli in suâ vocatione et officio conaremur[1] per gratitudinem nobis possibilem tam paterne liberalitati et benevolentiae Domini Dei nostri respondere. Quod praestabimus, si ad regularem observantiam, per haec statuta nobis traditam, sic fideliter et sollicite laboremus, ut, nostro homine externo his institutis recte et sicut decet instructo et exculto, ipsum Deum in homine interiori studiosius quaeramus,

a) Vide ordinationem capituli generalis anni MDCLXXIX in fine huius prologi *Ad tollendas, etc.*

1 Forsan legendum *conemur* (R. T.).

citius inveniamus et perfectius possideamus (a); sicque, Domino concedente, ad perfectionem charitatis (quae nostrae professionis et totius monasticae vitae finis est) pervenire et aeternam inde beatitudinem obtinere valeamus.

Ordinatio capituli generalis anni MDCLXXIX (*). « Ad tollendas occasiones erroribus et dubiis, ex quibus personarum Ordinis conscientiae in peccandi discrimina possent coniici, circa qualitatem obligationis statutorum Ordinis, et sic satisfaciendum optatis multorum, qui instanter postulant id dilucide exprimi: declaramus mentem Ordinis circa praecepta et pericula inde cavenda satis apparere ex n. XX, cap. III, secundae partis statutorum. Cum ergo velit omnia in aedificationem et non in destructionem disponere, ac proinde, media egregia ad perfectionem obtinendam tradendo, laqueos ad multiplicanda peccata non ponere, obligatio illa quoad culpam debet desumi ex praecepti formalitate, aut materiae gravitate, ex respectu ad ea quae sunt statui religioso essentialia, vel ex negligentiae aut scandali qualitate. Licet enim simplex statutum (idest nullo praecepto expresso et vero coniunctum) non obliget per se ad culpam, sed tantum ad poenam, ex cuius diligenti exactione vigor regularis disciplinae in monasteriis servatur; attamen actus transgressoris fit per se peccatum ex ratione negligentiae et mali exempli aliis praestiti; itaut, seposità[1] etiam ratione scandali atque etiam materie[2] ad essentialia votorum pertinente, raro fieri possit transgressio simplicis statuti notabilis plene libera et voluntaria, idest absque tentationis luctamine, ut egregie explicat sanctus Franciscus Salesius, quae non sit peccatum veniale. Si vero contemptus reperiatur, aut grave scandalum ex habitualibus transgressionibus, quas quis corrigere non curat aut contemnit, tunc grave peccatum est, et talis monachus in periculosissimo suae salutis statu versatur ».

a) Hinc perpende quis sit observantiarum externarum scopus, et quo tendere debeat illarum usus, nempe ut ad hominem vere interiorem adorantem in spiritu et veritate perveniamus; sunt enim tantum media ad quaerendum et inveniendum Deum in homine interiori, ut hic expressum habes.

*) Videndi sunt de hac materia S. Franciscus Salesius in collatione de constitutionibus, et illustr. card. a Turrecrem. in reg. S. Benedicti, tract. V, atque D. Thomas 2, 2, q. 188, art. 9, et Navarr. in Manuali, cap. XXIII, num. LXII.

1 Male edit. Main. legit *supposita* (R. T.).

2 Edit. Main. legit *materiae* (R. T.).

Adv. *Huius novae collectionis pars prima sub* Ordinarii *nomine separatim est impressa. Hic autem sequuntur capitula secundae partis:*

Caput I. De triplici divisione statutorum, et quando legantur, deque divino officio uno eodemque modo ab omnibus celebrando, librisque corrigendis.
— II. De electione prioris.
— III. De officio prioris.
— IV. De tractando consilio.
— V. De officio vicarii et antiquioris.
— VI. De procuratore.
— VII. De confessione et communione.
— VIII. De capitulo.
— IX. De lectore refectorii, ipsoque refectorio.
— X. De abstinentià et ieiuniis.
— XI. De minutionibus, rasurà, infirmis et medicinis.
— XII. De vestimentis et utensilibus cellae, edificiisque construendis.
— XIII. De solitariae vitae commendatione.
— XIV. De cellae et silentii observatione.
— XV. De colloquio claustri et spatiamentis.
— XVI. De operibus communibus.
— XVII. De novitio.
— XVIII. De professione novitiorum.
— XIX. De vitio proprietatis et excommunicatione proprietariorum.
— XX. De pauperibus sublevandis et mulieribus fugiendis.
— XXI. De numero habitatorum, novis domibus, et hospitum viaticis et expensis.
— XXII. De generali capitulo.
— XXIII. De visitationibus.

Caput xxiv. De reprehensione.
— xxv. De criminosis et fugitivis.
— xxvi. Conclusio statutorum.

NOVAE COLLECTIONIS
STATUTORUM ORDINIS CARTHUSIENSIS
PARS SECUNDA.

Caput I. De triplici divisione statutorum, et quando legantur; deque divino officio uno eodemque modo ab omnibus celebrando; et de libris corrigendis.

I. Anno Domini MDLXXII[1] visum est capitulo generali, quod omnes scriptae consuetudines et statuta Ordinis nostri, quae in antiquis et novis ac tertiâ compilatione dispersa erant, simul in unam, quantum possibile foret, aggregarentur consonantiam, ut inveniri citius, et facilius possent memoriae commendari. Si quae vero addenda vel emendanda essent, adderentur vel emendarentur.

II. Quod opus per plures annos a patribus Ordinis serio et mature revisum et examinatum, tandem anno MDLXXVIII, auctoritate eiusdem capituli generalis, totiusque conventus Carthusiae consensu et consilio, in praesentem formam est redactum, et per tria capitula approbatum et confirmatum.

III. Huius autem operis tres sunt partes. Quarum prima continet ea, quae ad uniformem ritum ac modum divina celebrandi officia in Ordine nostro faciunt, quam propterea idem capitulum voluit sub *Ordinarii* nomine separatim a reliquis partibus typis mandari, ut monachi omnes facilius possent eam diligenter et cum iudicio, quoties opus fuerit, legere et consulere: quatenus divinum officium ab omnibus uno ritu et cum eisdem caeremoniis persolvatur.

IV. Secunda pars ea tractat, quae concernunt externum Carthusiani instituti regimen; externas item observantias et officia ad monachos magis quam ad conversos pertinentia (*). Quae pars singulis annis in claustro vel alibi, pro domorum consuetudine, praesente conventu, ex integro legatur, a festo Omnium Sanctorum usque ad Pascha singulis diebus capituli post Nonam, exceptis diebus Paschae, Natalis et Coenae Domini, ceterisque festis capituli super hebdomadam in Quadragesimâ occurrentibus.

V. Tertia et ultima pars conversos, donatos et moniales nostri Ordinis instruit, quae semel ad minus singulis annis legi debet in capitulo conversorum quoad ea quae ad eos et donatos pertinent, et in capitulo monialium quoad illa quae ad eas spectant.

VI. Cum autem in ipsâ statutorum lectione occurrerit quod minus fuerit observatum, finitâ lectione, aut aliàs opportuno loco et tempore, singuli interloquendo tractent et diligenter considerent quomodo istud possit et debeat emendari. Et si prior est in culpâ, privatim cum omni reverentiâ et modestiâ moneatur ut inde se corrigat. Si autem alii sunt culpabiles, denuntientur priori ut eos corrigi faciat. Quod si nec ita emendatio fuerit subsecuta, denuncietur primo visitatoribus (*a*), deinde, si opus fuerit, etiam reverendo patri Carthusiae vel capitulo generali.

VII. Insuper statutum firmiterque sancitum est ut divinum Ecclesiae officium per omnes domos uno ritu et cum eisdem caeremoniis celebretur, sicut in ordinario, breviariis et missalibus contineatur. Neque reverendo patri, neque ceteris quibuslibet, de his omnibus, quae ad divinum officium pertinent vel ceteras quaslibet consuetudines in statutis expressas, sine capituli generalis consi-

(*) *Ordinatio capituli generalis anni* MDCLXXVI. « Singuli monachi habeant in cellâ statuta Ordinis integra, ut non solum possint auditu illa percipere, sed etiam apud se revolvere et legere, et omnes actus suos ad illorum formam conformare semper studeant ».

a) Mens ergo statuti est ut ordo in recursibus servetur, et primo ad visitatores provinciae, deinde ad reverendum patrem recurratur.

lio, demere aliquid, vel additione seu alteratione aliquâ, occasione qualibet, liceat immutare.

VIII. Nullus etiam ipsa statuta praesumat glossare vel interpretari sine speciali auctoritate et licentiâ dicti capituli vel reverendi patris Carthusiae. Sed si quid dubietatis emerserit, seu quaestionis, dictum capitulum seu reverendus pater consuli poterit et debebit pro responsione obtinendâ, si dubietas et quaestio talis fuerit quae responsum exegerit.

IX. Ea vero, quae non sunt expressa in statutis, relinquuntur ordinanda priorum arbitrio; ita dumtaxat, quod ea, quae ordinaverint, non dissonent ab eis. Hac tamen occasione, vel aliâ, nolumus domorum consuetudines honestas et religiosas, et quae vel[1] contra statuta et scripta capituli non sunt, leviter a prioribus immutari.

X. Libros quoque Veteris et Novi Testamenti et ecclesiasticorum doctorum, ac demum omnes cum quibus celebrantur divina officia, nullus emendare praesumat, nisi per libros Carthusiae, vel alios iuxta illorum tenorem et ad[2] Biblia Sixtina, id est vulgatam editionem, emendatos. Si vero posthac aliqui novi libri ex supradictis imprimantur aut describantur, ordinamus imprimi vel transcribi ex exemplaribus ut supra emendatis. Qui autem aliter eos corrigere vel describere praesumpserit, aut etiam imprimi curaverit, districtam a capitulo generali vel visitatoribus, si praesidens est, si vero subditus, a suo superiore suscipiat disciplinam.

Caput II. De electione prioris.

I. Cum priorem cuiuscumque domus Ordinis nostri obire, vel dimittere prioratum ad formam statutorum nostrorum (*), vel etiam per visitatores in actu visitationis absolvi contigerit, post sepulturam, dimissionem, aut absolutionem huiusmodi, vicarius, aut, eo absente vel impedito, antiquior domus, cui sit commissum officium antiquioris, debet ante omnia in colloquium convocare conventum, et ibidem, dicto prius per eum, ut moris est, *Benedicite*, coram omnibus proponere, quod, cum domus sit orbata pastore, necesse est ut de novo priore provideatur.

II. Deinde, si domus forte est parva, aut omnino talis quod aliquo modo possit dubitari an ibi tot sint idonei electores, quot necessarii sunt ad faciendum electionem ut infra dicetur, debebit ibidem coram omnibus taliter tractare, quod per talem discursum manifeste constet, an talis domus legitime possit, si vult, aut etiam non possit procedere ad electionem faciendam.

III. Et quia hoc constare non potest, nisi prius sciatur quot et quales necessario requiruntur ad electionem canonice faciendam: idcirco dicimus, et quatenus opus est statuimus et declaramus quodammodo in omni casu electionis non poterit nec debebit ullo modo procedi ad electionem faciendam nisi ubi fuerint saltem quatuor professi domus eligentis qui etiam ultra hoc sint idonei ad faciendam electionem.

IV. Non sunt autem ad id idonei, sive non habent vocem eligendi, etiamsi sint professi domus eligentis, infrascripti quicumque, videlicet: primo, qui non sunt promoti saltem ad subdiaconatum; deinde fugitivi quacumque fugâ et quo-

1 Particula *vel* redundat (R. T.).
2 Edit. Main. legit *a* pro *ad* (R. T.).

(*) *Ordinatio capituli generalis* MDCXLVII. « Visitatores vel commissarii de cetero non praesumant admittere resignationem priorum, vel facere eis misericordiam, sine licentiâ reverendi patris; qui vero de eius licentiâ id fecerint, pro eâ vice sint in eâdem domo ineligibiles ».

cumque tempore manserint in tali fugâ, nisi vox fuerit eis expresse restituta; criminosi, nisi fuerint expresse habilitati ad vocem activam; in disciplinâ generali constituti, leprosi, excommunicati, suspensi, interdicti et irregulares: nulli istorum idonei sunt ad eligendum.

v. Si igitur in domo orbatâ non fuerint saltem quatuor professi domus idonei (*), tunc, qui ibi erunt, scribent visitatori sive visitatoribus provinciae se orbatos esse pastore; qui eis providebunt de rectore usque ad sequens capitulum generale.

vi. Et quia interdum contingit, praesertim in parvis domibus, aut ubi sunt pauci domus professi, quod, etiamsi legitimus ibi sit numerus electorum idoneorum, tamen nolunt eligere propter aliquas causas, sed malunt sibi provideri de priore per capitulum generale, aut per reverendum patrem: propterea debebit vicarius interrogare conventum an velit pro novo priore habendo procedere per viam electionis, an potius super hoc per reverendum patrem aut capitulum sibi provideri; et iuxta sensum maioris partis conventus, per vota secreta exquirendum, uni ex duobus standum est.

vii. Si responderit se velle eligere, debebit tunc vicarius ibidem palam proponere et coram omnibus tractare an illa domus distet a Carthusia ultra tres dietas. Nam si non distat, debebunt, antequam procedant ad electionem, significare domui Carthusiae id est reverendo patri priori Carthusiae (a), se esse orbatos pastore, et petere ab eâ ut sibi providere dignetur; domus autem Carthusiae, id est reverendus pater prior eiusdem domus, pro suâ prudentiâ et paternâ curâ providebit orbatae domui prout sibi magis expedire videbitur.

viii. Quod si domus orbata distat a domo Carthusiae ultra tres dietas, tunc, ut conventus praeparetur prius pro instanti electione, vicarius debebit eum serio in Domino admonere quod eligere pastorem animarum non est facilis et vulgaris res, sed maxime ardua et summae importantiae, cum ex bono vel malo pastore pendeat propemodum omne bonum vel malum totius gregis, ideo debere eos in hoc negocio cum omni rectitudine et prudentiâ et timore Dei procedere, ne si, quod absit, malum pro bono elegerint, ipsi sibi in suam perniciem lupum pro pastore accersant; et eis imputentur omnia mala, quae illum facere et pati contigerit, occasione talis inordinatae electionis.

ix. Quin etiam scire illos debere quod sub poenâ peccati mortalis tenentur eligere talem quem ipsi in suâ conscientiâ credant aut verisimiliter existiment esse magis idoneum ad regendum secundum Deum animas et domum eorum in utroque statu, quam sit aliquis alius qui pro tunc ad id ab eis eligi possit, nisi forte tam parva esset inter eum quem eligunt et alium illo aptiorem differentia, quod merito hoc pro nihilo reputari debere videretur.

x. (b) Quod si forte non posset tunc

(*) *Ordinatio capituli generalis anni* M[illegible]XIX. « In electione prioris vocem etiam activam habebit vicarius tantum, qui non est domus eligentis professus: sed nihilominus iuxta statutum non poterit procedi ad electionem, nisi insuper adsint quatuor professi ipsius domus. In ceteris vero negotiis procurator et sacrista vocem habebunt, sicut iam aliâs consessum est, etiamsi non sint domus professi ».

a) Idest reverendo patri priori domus Carthusiae, cui soli committitur auctoritas capituli generalis prout exprimitur num. LVI cap. XXII secundae partis. Vide etiam num. XXXII praesentis capituli, et num. XLIII et XLIV, cap. XXII.

b) Ista sic expressa sunt ad quorumdam scrupulos sublevandos et anxietatem dubitantis et fluctuantis animi sedandam.

inveniri aliquis unus talis qui esset in utroque statu aliis eligibilior et aptior, sed unus videretur aptus pro spiritualibus, alius vero pro rebus et negociis temporalibus, tunc in tali casu possent istum in temporalibus expertum eligere, si tamen duas in se haberet conditiones: primum quidem quod esset sufficienter idoneus ad spiritualem animarum profectum; deinde quod ultra hoc etiam multum superaret in temporalium administratione alterum qui spiritualior haberetur. Aliàs, non concurrentibus istis duabus conditionibus, tenerentur illum magis eligere qui esset aptior pro salute et profectu animarum; quoniam hoc est magis principale et necessarium et proprium prioris officium, temporalia vero sunt accessoria et secundaria, et non proprie ad pastorale officium pertinentia, et ultra hoc possunt etiam per idoneos procuratores aut etiam per alios suppleri et bene gubernari.

xi. His igitur et aliis huiusmodi per vicarium propositis, consequenter debebit conventum monere, qui et quot sint qui eligi canonice non possint. Ne si hoc eis non proponat, per ignorantiam forte vel per inadvertentiam eligant aliquem qui canonice eligi non possit.

xii. Nam si scienter aliquem talem eligerent, essent pro eâ vice privati potestate eligendi, et potestas devolveretur ad capitulum generale vel reverendum patrem (a), qui in tali casu cum consilio sui conventus provideret illis de aliquo pastore, aut etiam, si ei benevisum esset, concederet de speciali gratiâ ut possent iterum eligere.

xiii. Sunt igitur qui eligi non possunt ii omnes qui sequuntur et nulli alii: videlicet, qui post factam professionem non steterunt in Ordine saltem per tres annos integros; qui tantum scientiae non habent, quantum de necessitate requirit officium prioratus; non promoti ad sacerdotium; omnis prior, qui non sit professus domus eligentis, nam qui est professus potest eligi, nisi ab eâ fuerit absolutus suâ culpâ, licet non criminali; visitatores (a), qui in actu visitationis absolvunt priorem pro eâ vice; et omnes qui aliquo perpetuo impedimento non possunt ascendere ad capitulum generale. Praeterea ineligibilis est etiam omnis qui sit aperte malae famae aut etiam dubiae et suspectae apud probos et graves viros vel Ordinis vel etiam extraneos; criminosi, fugitivi, etiam ab omni disciplinâ absoluti, in disciplinâ generali constituti, etiamsi non sint criminosi, leprosi, excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares.

xiv. Quisquis etiam dimiserit prioratum domus Carthusiae, quamdiu in eâdem domo manserit, licet possit eligi, non poterit tamen cogi ad consentiendum electioni; domus autem Carthusiae omnem priorem cuiusvis domus nostri Ordinis poterit non solum eligere, sed etiam, si ei expedire videbitur, ad consentiendum electioni obedientiae praecepto compellere. Isti igitur omnes, qui supra numerati sunt, ineligibiles sunt: alii vero omnes possunt eligi.

xv. Et quoniam sunt aliqui interdum qui non cognoscunt personas, et libenter alios informarentur, sed putant non licere: declaramus quod omnes, qui in hoc piâ intentione ducuntur, licite possint, imo etiam potius debent interrogare illos qui et melius cognoscunt personas, et meliores etiam et aptiores pastores secundum Deum habere desiderant. Nam, qui cognoscunt quidem meliores, sed eos nolunt, volunt autem prio-

(a) Vide n. XLIV cap. XXII.

(a) Intelligitur de commissariis, nam visitatores Ordinis non visitant domum suae professionis.

res prurientes auribus, et qui sunt vitae largae et laxatae, isti interrogari non debent: quia potius darent consilium conforme suae inordinatae cupiditati.

xvi. Sicut autem plurimum commendandi sunt qui piam sollicitudinem pro bonorum pastorum electione gerunt, ita illi sunt magnopere culpandi qui pro eligendis deterioribus statim inter se secreta conventicula faciunt, et, ut omnes ad suam cupiditatem trahant, conantur, quantum possunt, per se et per interpositas personas, non precibus modo, sed interdum etiam, quod est deterius, muneribus, promissionibus bonorum, maledicentiis et detractionibus multis, obtinere quod volunt. Quam perniciem ut omnes diligentissime caveant, vicarius quantâ poterit maiori efficaciâ debebit omnibus persuadere.

xvii. Nam qui talibus mediis inducunt aut inducuntur ad consentiendum scienter in personas non tales, quales ius commune et nostra instituta necessario requirunt, mortaliter peccant, et vitium simoniae realis, vel saltem mentalis, committunt, et Spiritum Sanctum a tali electione et a domo suâ expellunt.

xviii. Omnino autem ab omnibus caveatur ne ullus in domibus nostris qualibet astutiâ seu violentiâ in priorem praeficiatur, nisi quem monachi communi consensu vel monachorum vocem habentium maior pars secundum Deum et approbata nostri Ordinis instituta providerint eligendum.

xix. His igitur omnibus per vicarium propositis, triduanum continuum, nisi festum capituli intersit, cunctis fratribus indicitur ieiunium: et, quousque priorem habeant, post laudes et vesperas pro conventibus omnibus super formas, etiamsi sit festum duodecim lectionum, vel tempus aliquod, in quo venia non sumitur, psalmus *Ad te levavi*, nudatis capitibus, communi devotione cantatur, incipiendo in choro cantoris hebdomadarii, cum aliis precibus ut in primâ parte habentur.

xx. Interea, quamcitius commode fieri poterit, vocabuntur confirmatores, qui praesint futurae electioni novi prioris. Sunt autem vocandi duo priores nostri Ordinis de vicinioribus et discretioribus provinciae, aut unus cum antiquiore domus eligentis, si duo priores commode haberi non poterunt: quorum unus, si commode fieri poterit, debet esse visitator principalis, aut, si ille non potest aut non valet, convisitator provinciae.

xxi. Porro vocati ad assistendum electioni nullum omnino electorum verbo, scripto, nutu, signis, muneribus, per se vel per interpositam personam, directe vel indirecte, sollicitent de aliquâ particulari personâ eligendâ aut postulandâ: sed eligentium vota pure et simpliciter et cum omni integritate recipiant.

xxii. Post expletum triduanum ieiunium, et praesentibus ipsis confirmatoribus, devote cantatur missa de Spiritu Sancto, toto praesente conventu, ab altero confirmatorum, vel, si ipsi ita voluerint, a vicario; debebit autem antequam missa incipiatur praeparari aliqua mensa ante altare capituli cum quinque sedibus, super quam poni debent omnia instrumenta scriptoria, cum papyro et vase apto, quod tamen non sit calix consecratus, in quod omnes schedulae votorum eligentium immittantur.

xxiii. Praeparari etiam debet alia mensa in aliquo angulo capituli, si capitulum sit amplum, ita quod nemo praesentium possit videre quid quisque scribat, aut in aliquo alio loco contiguo ipsi capitulo, super quam mensam parata sint omnia instrumenta scriptoria cum papyro, cerâ et filo, ut ibidem a singulis per se et separatim scribantur

schedulae votorum, involvantur, et cerâ vel filo connectantur.

XXIV. Missâ cantatâ, vicarius convocabit in capitulum omnes et solos professos domus idoneos (*a*), ut supra, ad eligendum, et confirmatores, idest scrutatores; nullos alios. Si quis autem ex habentibus vocem eligendi infirmitate aut alio impedimento legitimo detentus non posset commode personaliter electioni interesse, poterit tamen interponere votum suum in schedulâ clausâ inscriptum eo modo quo ceteri votum suum inscribunt et involvunt ut differentia aliqua notari et cognosci non possit[1], sed ipsi confirmatores, idest scrutatores, debent ad cellam infirmi accedere, ut illius schedulam accipiant.

XXV. Porro nullatenus qui de Ordine nostro non sunt ad electiones priorum nostrorum advocentur. Et si forte in domo praesentes sunt, nullo modo de personis eligendis cum eis loqui aut eos consulere debemus: hospites tamen Ordinis et professi domus, qui non sunt idonei ad electionem, possunt, si volunt, interesse sermoni confirmatorum: sed eo expleto, statim debent recedere, nec ullo modo futurae electioni interesse.

XXVI. Postquam omnes simul in capitulum convenerint, vicarius dicit *Benedicite*, deinde antiquior confirmatorum incipit psalmum *Ad te levavi* cum precibus et orationibus supradictis: in quibus stamus omnes nudatis capitibus.

XXVII. Principalis autem confirmator ille iudicatur et erit, qui est visitator vel convisitator provinciae; et, ipsis absentibus, si fuerint vocati duo priores, ille dicetur et erit principalis, qui plures annos, sive continuos sive intermissos, exegerit in prioratu. Idem statuimus etiam de commissariis, qui interdum mittuntur pro aliquâ visitatione, aut inquisitione, seu quacumque provisione faciendâ.

XXVIII. Persolutis precibus, confirmator principalis dicit *Benedicite*, et tunc vel ipse vel collega eius aliquam faciet exhortationem aptam negotio. Finitâ exhortatione, principalis confirmator, auctoritate capituli generalis, praecipiet omnibus electoribus, quatenus talem eligant, quem secundum Deum et conscientiam iudicaverint vitâ, scientiâ et aetate aliisque debitis qualitatibus esse magis aptum et idoneum ad officium prioratus suae domus, quam quivis alius, qui tunc ab eis possit eligi.

XXIX. Post praeceptum nominentur per principalem confirmatorem tres alii ex antiquioribus eligentium, qui assistant electioni, et omnia diligenter fieri videant. Post quam nominationem statim et qui nominati sunt pergunt ad praeparatam mensam, ibique sedent simul cum confirmatoribus; ceteri vero conventuales eligentes sedent aliquanto remotius a mensâ in locis solitis.

XXX. Post sessionem, principalis confirmator iubet ut singuli suo loco et ordine, hoc est unus post alium secundum rationem antiquitatis, eant suo quisque tempore in locum deputatum ad scribendas schedulas, et ibi unusquisque solus existens scribat votum suum tali modo quod nemo scribat nomen suum proprium, sed tantum dicat *Ego;* nomen autem proprium illius quem vult eligere, et nomen domus eius, cuius est professus, aut nomen officii, si est officialis, scribere debet, sic dicendo *Ego eligo dominum N. professum domus talis* (vel, loco professionis, dicat *priorem vel vicarium domus talis*) *in priorem huius nostrae domus;* quod postquam scripserit, involvat schedulam in modum parvi rotuli, et filo ligabit, vel cerâ connectet,

a) Vide ordinationem relatam sub num. V huius capituli.

1 Edit. Main. legit *possint* (R. T.).

et statim afferet illam ad mensam confirmatorum; ubi stans aperto capite, paululum porrectâ manu, et manicis reductis, immittet illam[1] in vas ad hoc ibidem praeparatum. Post haec idem confirmator iubet antiquiorem antiquiorum, qui assistunt electioni, ire ad locum deputatum ad scribendum schedulam suam, modo quo supra; qui reversus, immittet illam in vas, ut supradictum est. Idem facient alii duo antiquiores assistentes, et postea ceteri per ordinem, ut quisque praecedit antiquioritate professionis.

XXXI. Schedulis omnium iniectis et receptis in vas, ubi ille qui ultimus iniecit sessum se receperit, monet electores principalis confirmator intentos esse vasis eversioni et numerationi schedularum. Ubi id monuit, confestim, bene exporrectâ manu, evertit vas super mensam, et numerat illas, inspectantibus antiquioribus qui assistunt. Nondum tamen eas aperit nec legit, sed numerat dumtaxat, ut intelligat an numerus schedularum congruat cum numero eligentium. Totidem nempe debent esse, quot electores. Si non congruit, sed plures sunt numero, declarat repetendam esse electionem, corrigens eum qui fraudem fecit, ut respiciat a tantâ Spiritus Sancti contumeliâ et patrum contemptu; et mox in omnium conspectu comburit omnes schedulas, et, si quidem tempus suppetit, iubet alias scribi a singulis in loco deputato, et ut supra in vas coniici et numerari.

XXXII. Porro si numerus schedularum conveniat, tum demum, ubi id constiterit, aperientur, et votis diligenter enumeratis, et seorsum in papyro descriptis, considerabunt confirmatores, quod idem est ac scrutatores (a), utrum aliquis electus sit sufficienti numero votorum. Oportet autem, ut, qui canonice futurus sit prior, habeat tot[1] vota, quae excedant medietatem totius conventus eligentis. Quod si nullus habuerit, confirmatores hoc publice denunciabunt, et, si quidem plures electi fuerint, neminem tamen nominabunt, sed solum dicent quot fuerint electi, et quot quisque schedulas et vota habuerit. Et cum, supputato votorum et eorum qui electi sunt numero, publice constiterit coram omnibus neminem eorum habuisse sufficientem numerum, tunc ibidem coram omnibus comburentur schedulae, et toties scribendae sive faciendae erunt novae, donec aliquis sufficientem numerum habuerit: nisi forte toties effectae iam essent, ut in iudicio confirmatorum desperari de electione posset, et obstinati apparerent animi. Qua re contingente, cessandum erit ab electione, ac per viam aliam scilicet provisionis procedendum, ut negocio delato ad reverendum patrem Carthusiae, expectetur, quod illâ[2] re intellectâ respondeat vel faciat. Videtur autem nobis satis probabiliter desperari de electione posse, si, post ternam schedularum repetitionem, nemo inveniatur electus cum sufficienti numero votorum.

XXXIII. Verum permittimus, ut, si confirmatores aliquâ probabili spe ducantur, possint etiam dare quaternam novarum schedularum et votorum conscriptionem: sic tamen ut eodem die et tempore haec fiant; neque antea liceat egredi capitulum, aut locum in quo celebratur electio, quam finis ei imponatur; neque interim sit aliqua inter eligentes et confirmatores communicatio. Hac autem ultimâ vice si nullus electus sit cum nu-

1 Male edit. Main. legit *illas* (R. T.).

a) A solis confirmatoribus debent videri et legi vota eligentium, ut secretum, in hoc servari mandatum sess. XXV, cap. VI Concilii Tridentini, convenienter observetur.

1 Edit. Main. legit *tota* pro *tot* (R. T.).

2 Forsan *ille* (R. T.)

mero votorum sufficienti et necessario, nullam praeterea dare possint aliam electionem; quo casu contingente, scribendum tunc erit totum negocium reverendo patri Carthusiae, qui cum consilio sui conventus providebit orbatae domui de pastore.

XXXIV. Porro si numerus sufficiens habeatur, et unus solus fuerit electus, publicabitur nomen ipsius cum numero votorum quae habuit. Sin plures electi fuerint, illius tantum nomen publicabitur qui numerum sufficientem habuerit; ceterorum vero supprimentur: sed tamen dicent quot fuerint simul electi cum eo, et quot quisque vota habuerit: ut nemo aliquam forte possit praetendere suspicionis aut fraudis occasionem. Porro omnes schedulae, postquam lectae fuerint, publice ibidem comburentur; quod semper toties est faciendum, quoties denuo eas repeti contigerit: illisque combustis, dicat clarâ voce principalis confirmator *Habemus priorem*, et nominet eum, et domum cuius sit professus, et obedientiam quam habet, si aliquam tunc habeat, et numerum votorum quae habuit, ut omnes intelligant an ille numerus excedat medietatem totius conventus eligentis.

XXXV. Priore coram omnibus nominato et publicato, vicarius, nisi sit confirmator aut electus in priorem, hoc enim casu transibit id officii ad eum qui exercet officium antiquioris, dicat clarâ voce sic: « Venerabiles patres confirmatores, nos conventuales petimus a vestris paternitatibus, auctoritate Dei et capituli nostri generalis, confirmari nobis in priorem huius domus venerabilem patrem dominum N. professum domus N. ».

XXXVI. Postulatione factâ, confirmatores assignabunt terminum ad opponendum contra electionis formam et personam electi, diem videlicet unum, qui satis est; aut, si ratio suadeat, duos aut plures qui non sint dies festi. Nec sine termino huiusmodi aut terminis confirment electum, etiamsi conventus aliter instaret, cum in re tam arduâ nihil sit per festinationem agendum, et multa interea latere possint de personâ electâ, aut de electoribus, vel formâ electionis, quae matura consideratio et tempus afferre ac declarare poterunt.

XXXVII. Interea tam conventuales quam confirmatores debent diligenter considerare et personam electi et formam electionis: formam, an sit canonice facta; erit autem canonice facta si servata fuerint omnia quae in hoc capite iam dicta sunt, et infra dicentur: personam electi, an talis sit, qualem necessario esse debere supra descripsimus, cum de ineligibilibus ageretur.

XXXVIII. Confirmatores autem, Deum iudicem prae oculis habentes, a viâ Dei, amore aliquorum, non exorbitent, vel timore. Sicut enim praecipitur conventualibus electionem facturis ut omni meliori modo quo poterunt secundum Deum eligant, eodem modo vocatis ad electionem prioribus praecipitur ne in personam non idoneam scienter aliquando concordent. Non tenebuntur tamen considerare an persona electa sit melior et aptior, quam omnis alius qui tunc potuisset eligi; sed solum an habeat aliquid impedimentum eorum quae supra de ineligibilibus posita sunt. Si tamen electus esset talis, quod manifeste pateret illum esse notabiliter transgressorem observantiae regularis, tunc non debent talem confirmare. Cum enim regularis observantia sit diligenter a personis nostri instituti exercenda, ut per formam professionis patet, qui huiusmodi observantiam non haberet, nec ad eam afficeretur, non esset probabilis spes quod eam conservare, augere vel

introducere in aliis posset; quod tamen necessarium est unicuique priori.

XXXIX. Si autem confirmatores ex aliquâ rationabili causâ iudicaverint non esse confirmandum electum, scribent tam ipsi quam conventuales reverendo patri cum plenâ informatione totius negocii, qui pro suâ prudentiâ et maturo consilio confirmabit vel infirmabit electionem, aut aliter orbatae domui providebit, sicut sibi melius secundum Deum videbitur expedire.

XL. Quod si nullum impedimentum invenerint in personâ electâ, nec in formâ electionis, termino ad opponendum exacto, confirmabunt illum in die non festo sic (*): dicente principali confirmatore: « Nos talis et talis humiles priores domorum N. et N., electi per vos vel deputati per reverendum patrem Carthusiae ad praesidendum vestrae electioni, auctoritate statutorum nostrorum, confirmamus vobis in priorem huius domus venerandum patrem dominum N. professum vel vicarium talis domus, In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti ». Et respondeat conventus, *Amen*. Sciendum est autem, quod, quamvis electiones diebus festis Ecclesiae vel Ordinis licite fieri valeant, assignationes tamen terminorum, quae fiunt per priores vocatos, ad opponendum contra electionis formam et personam electi, debent cadere in diem non festivam, et die feriali confirmatio ipsa fieri, cum sit actus iudicialis.

XLI. Factâ igitur confirmatione, poterunt confirmatores, imo etiam debebunt in virtute sanctae obedientiae praecipere priori electo, ut electioni consentiat, et illam exequatur. Significabunt tamen ei confirmatores, si absens sit, utrum ipse suâ sponte accedere debeat ad domum in qua fuit electus: an expectet donec aliquis ab ipsis designandus mittatur ad eum, qui eum ducat et associet; super qua re ipsi iudicabunt et facient, prout eis melius et expedire videbitur.

XLII. Quod si forte talis electus esset praesens in domo a qua eligitur, ipsimet confirmatores, alioquin, cum advenerit, vicarius cum antiquiore, eundo in ecclesiam, ipsum in praedecessoris transferunt locum: ibique, factâ oratione, et dicto *Pater noster* et *Ave Maria* a quolibet in loco suo super formam genibus flexis et capite discooperto, veniunt in claustrum ecclesiae, et accedens vicarius ad priorem, genibus flexis, iunctas manus infert in manus prioris, et interrogatus ab ipso, *Promittis obedientiam?* respondit, *Promitto;* et osculatâ manu eius, surgens recedit ad suum locum; similiter facit post vicarium antiquior, et ceteri alii per ordinem, etiam hospites si ibi sint, et postea conversi in capitulo ipsorum.

XLIII. Totamque diem illam gaudio dedicantes, et Sextam diei in ecclesiâ submissâ voce dicentes, bis in refectorio comedunt: nisi tale fuerit ieiunium quod pro festo capituli minime frangeretur. Et hebdomadarius, aut, si illâ die non celebraverit, vicarius eius, mensas benedicit. Post prandium etiam, ab Exaltatione S. Crucis usque ad Adventum, et a Nativitate Domini usque ad Quadragesimam, utramque Nonam subiungunt. In aestate vero Nonam de die tantum paulo post meridiem in ecclesiâ dicant, praemissâ in cellis Nonâ de beatâ Maria; et in gratiis agendis post prandium et coenam, veniam non acci-

(*) *Ordinatio anni* MDCXLVII. « Quando ex praesidentibus electioni novi prioris unus moritur, vel in priorem eligitur, alter non praesumat sine socio electum confirmare; sed teneatur ad hunc actum convocare priorem viciniores Carthusiae, vel, eo impedito, monachum antiquiorem professione eiusdem vicinioris Carthusiae, ut insimul ad confirmationem electi deveniant. »

piunt, licet, si tempus postulat, dictam veniam in horis diei sumant: quod si ieiunium fuerit, post Nonam in ecclesiâ submisse dictam, erit in refectorio comedendum. Si autem, qui eligitur praesens non fuerit, non in die lectionis, sed quando accipit sedem, in refectorio manducatur.

XLIV. (*) Sciendum est autem, quod reverendus pater Carthusiae poterit cum consilio sui conventus electum destituere, si secundum Deum ex aliquâ iustâ et rationabili causâ iudicaverit expedire. Et ideo confirmatores communibus litteris debent quam citius commode poterunt significare reverendo patri huiusmodi electiones priorum quascumque pro tempore per eos fieri contigerit: domus tamen, in qua fient electiones, priorem sic electum reprobare non valebit.

XLV. Porro electiones debent saltem intra quadraginta dies fieri. Quod si aliqua domus in hoc fuerit inobediens, nisi legitimo impedimento excusetur, in futuro capitulo poenam sustinebit condignam. Si vero, quod absit, ultra tres menses, iusto impedimento cessante, conventus electionem non fecerit, eligendi potestate eâ vice privabitur, et provisio de priore ad reverendum patrem Carthusiae devolvetur, vel ad capitulum generale (**).

Caput III. De officio prioris.

I. Primum et principale prioris officium est, suae ipsius et omnium subditorum saluti et profectui spirituali invigilare, se simul et creditum sibi gregem secundum Deum et regularem Ordinis disciplinam et formam statutorum nostrorum in omnibus bene dirigere, bonum fratribus suis et aliis de se ipso in omni virtute et observantiâ regulari exemplum praebere, se cum illis in victu et vestitu, in sequendâ Ecclesiâ, et toto tam diurno quam nocturno officio, nisi aliud valetudo et domus negocia cogant, conformare.

II. Prioris est omnium sibi subditorum confessiones audire, aut aliis idoneis committere; infirmos iniungere, communicare, et defuncti missam in conventu celebrare, totum sepulturae officium facere, capitulum diebus festis tenere, hebdomadam ordinare, missas singulis diebus in conventu dicendas disponere, beneficia et eleemosynas, et eos, qui se nostris orationibus ex aliquâ speciali causâ commendaverunt, denunciare, sermones in capitulo facere, aut, cum vult, aliis committere.

III. Prioris est in die Natalis Domini, SS. Nominis Iesu, Coenae Domini, Paschae et Pentecostes, Corporis Christi, S. Brunonis patris nostri, et professionis novitiorum, missas in conventu celebrare, et totum diei et noctis eorum festorum, excepto professionis die, officium facere; corporalia, vestes sacerdotales, altaris paramenta, et cruces benedicere; ad lectionem sacerdotis hebdomadarii benedictionem largiri; *Te Deum* inchoare.

IV. Prioris est conversis et aliis fratribus in superioribus[1] domo capitulum tenere, vel vicario aut alii idoneo committere. Eosdem etiam circa orationem dominicam, angelicam salutationem, symbolum apostolorum, decalogum, praecepta ecclesiae, maternam orationem, modum serviendi missis privatis, et modum

(*) *Ordinatio anni* MDCXLVIII: « Servetur antiqua consuetudo Ordinis de petendâ statim per conventuales a reverendo patre confirmatione novi prioris electi, et a praesidentibus eius electione confirmati, sub poenâ infirmandae electionis ».

(**) *Ordinatio anni* MDCXXIII: « Mandamus omnibus visitatoribus provinciarum Ordinis, ut curent in singulis domibus provinciarum suarum publicari decretum D. N. PP. Gregorii XV sub datâ diei XXVII septembris anno MDCXXII pro conservando antiquo usu Ordinis tam in institutione priorum quam ceterorum officialium ».

1 Forsan *superiori* (R. T.).

recte confitendi, communicandi et religiose vivendi plene instruere (*a*), aut ab idoneis instrui facere; et ut omnes debitis temporibus confiteantur, communicent, missas audiant, divinis officiis intersint, et ecclesiam frequentent, quantum unumquemque decet et tenetur, sollicite providere: scriptum est enim: *Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior*. Propterea illum monemus, ut curet sermones conversis festivis diebus fieri, quibus etiam intersit familia.

v. Prior debet rebus et negociis domus suae superintendere, et de omnibus generalem sollicitudinem et providentiam habere, bona etiam omnia per suos officiales et ministros recte administrare, et ea, secundum Deum, conscientiam et formam Ordinis et statutorum nostrorum, discrete dispensare, ac, ne quid omnino rerum negligatur, ne quid pereat, ne quid male expendatur, sollicite curare. Non enim res suas, aut hominum curet[1], sed Christi: cui de omnibus districtam illam[2] reddere rationem oportebit. Verumtamen, ne forte temporalium curà rerum ac sollicitudine praegravatus, spiritualibus minus possit intendere, tales singulis obedientiis sataget deputare, quorum eas fidei secure valeat credere.

vi. Prioris enim est officiales suos omnes, tam monachos quam conversos (*b*), et ceteros quoscumque cum maturo consilio instituere, destituere, mutare (nec haec possunt impediri per visitatores, nisi in actu visitationis existentes), et unumquemque in suis officiis et obedientiis bene dirigere, et, quoties est opus, arguere, monere, et pie et charitative pro eorum culpis et inobedientiis salutares poenitentias imponere. Verumtamen non debet hospitibus officium vicarii, procuratoris vel sacristae commendare (*a*), nisi forte ad huiusmodi officia in eadem domo idoneum professum[1] inveniret.

vii. Qui autem instituti sunt officiarii, vel alicui obedientiae deputati, non audeant statim vel postea in conventu petere misericordiam, nisi de consensu prioris. Qui quaesierit, arbitrio prioris puniatur; et nihilominus obedientiam illam habeat, quamdiu prior viderit expedire.

viii. Monachis potest obedientias in claustro commendare: sed saepius fit et fieri debet in capitulo. Cum autem in minoribus aliquando quaerat consilium, potest et in commendandis obedientiis, si vult, aliquos consulere, eos maxime inter quos conversati sunt hi, quibus eas commendare proponit.

ix. (*) Prior annis singulis in Adventu, aut alio tempore pro consuetudine domorum, in praesentià suà et vicarii, et duorum ad minus ex senioribus et discre-

a) Hinc animadvertant priores non suis officialibus, sed sibi ipsis curam spiritualis educationis fratrum specialiter committi.

1 Aptius lege *curat* (R. T.).

2 Aptius lege *illorum* (R. T.).

b) Officiales conversos, intellige coquinarios, hortolanum, pistorem, etc., ut latius exprimitur cap. xxxii tertiae partis antiquorum statutorum. Inde sciendum est conversos nunquam posse institui procuratores aut coadiutores; quod ultimum officium committitur tantum monachis, etc., in domibus, ubi ex rationabili causà a reverendo patre sive fixe sive transitorie praefatum officium coadiutoris permittitur; cuius functiones arbitrio prioris relinquuntur, cum nullas habeat per statuta praefixas.

a) Vid. num. xii, cap. v.

1 Videtur deesse particula *non* (R. T.).

*) *Ordinatio anni* MDCXLIX. « Serventur n. ix et xi c. iii, et n. xvii c. vi secundae partis statutorum de computis reddendis et arcà communi habendà, sub poenà absolutionis priorum et officialium a suis officiis ».

tioribus domus, faciet procuratorem reddere rationem generalem totius receptae et expensae in illo anno factae; quod si procurator facere neglexerit, arbitrio prioris puniatur: et nihilominus, si opus fuerit, saepius ab eo ratio exigatur. Verumtamem prior debebit tempestive praemonere procuratorem, ut ad reddendum sua computa se praeparet.

x. Prior sine consilio vicarii, procuratoris et sacristae non praesumat commodare pecuniam, simul, vel per partes, ultra viginti scuta; et tam priores quam alii, qui domus suas gravare non verentur dando de bonis Ordinis sine consensu suorum conventualium extraneis vel propinquis, ab officiis absolvantur, et nihilominus graviter puniantur.

xi. Volumus quod quaelibet domus arcam communem habeat sub tribus clavibus, quarum unam prior habeat, alias aliqui ex monachis quibus prior commiserit *clavarii* nuncupandi, in qua servetur omnis pecunia domus, praeter eam, quam iudicaverit prior provisionibus ordinariis necessariam. In qua etiam arcâ deposita aliena custodiantur: nec liceat ea commodare vel expendere, nisi de voluntate deponentium, et cum assistentiâ clavariorum quando reponuntur et extrahuntur pecuniae et deposita ex dictâ arcâ communi; atque retineatur in ipsâ capsâ liber, quo annotentur pecuniae et deposita in eâdem respective deponenda et extrahenda, stricte servatâ in ceteris praesentium statutorum formâ. Si prior aut procurator contrafecerit, prioratum prior, et procurationem procurator amittat.

xii. Quod datur alicui priori domorum Ordinis vel rectori, vel etiam vicario monalium, acquiritur domui, cui noscitur praesidere, nisi constaret evidenter quod non in gratiam et intuitum domus illius, cui praesidet, vel officii aut personae ipsius, sed magis favore domus suae professionis conferretur; quia tunc tale donum ad domum dictae suae professionis pertinebit: et quando aliquod dubium ex praemissis oriretur, iudicio sive determinatio reservetur reverendo patri Carthusiae, sive capitulo generali.

xiii. Prior licet nullo tempore debeat unquam sine multum rationabili causâ exire de domo, a principio tamen Adventus usque ad primam post Epiphaniam diem, et a Quinquagesimâ usque post octavas Paschae, propter arctiorem sui custodiam et gregis sui curam, nisi urgente necessitate aut evidenti et magnâ utilitate, non poterit exire. Pro negociis autem, quae per procuratorem, aut alium quempiam, aut etiam per litteras vel aliter commode expediri poterunt, a suâ domo non exeat, nec ea per se ipsum exerceat; sed in domo cum iis, a quibus assumptus est, resideat.

xiv. Cum autem pro negociis expediendis eum personaliter exire oportebit, quam citius poterit, revertatur; nec unquam solus equitet (*a*), nec solus incedat, sed semper habeat secum honestam alicuius comitivam, nec equitet extra terminos sine cappâ, nec etiam intra per villas: remotus tamen a villis et a concursu hominum eam exuere potest. Honestam vero comitivam intelligimus conversos, donatos, aliosque domesticos famulos, maturam habentes aetatem et nomen bonum: quos secum ducant tam ad capitutum generale, visitationes faciendas et alia loca remota, quam ad civitates suis domibus propinquas, et vicinas grancias; hoc tamen prohiben-

a) Inde non est intelligendum, quod prior debeat semper famulum equestrem secum ducere, sed de comitivâ ubique in itinere habendâ id intellige.

tes ne praedictae personae incedant unquam equestres per huiusmodi civitates, exceptis ipsis prioribus ex causâ rationabili, ubi consuetudo id toleret.

xv. Priores dum sunt in itinere constituti, omni die feriali, si commode fieri possit, missas audiant aut celebrent: nam festivis certum est eos teneri dicere vel audire.

xvi. Ubicumque duo pluresve simul fuerint priores, si unus ex eis, vel alicuius eorum conversus vel famulus, excessum fecerit vel dixerit, antiquior eorum, nisi adsit aliquis visitator, excessum sic reprehendat, si prior suus hoc facere neglexerit, ut alii, qui talia audierint, attentare similia pertimescant.

xvii. Priores et omnes personae nostri Ordinis personas omnes et loca et tempora et res et actiones omnes suspectas et periculosas devitent; alioquin, si res fuerit vehementer suspecta et scandalosa, visitatores scribant reverendo patri, qui pro suâ prudentiâ et integritate providebit, prout ei, secundum Deum et facti qualitatem, expedire videbitur.

xviii. Animadvertentes periculum animarum, quod omnibus omnium statuum et conditionum hominibus provenit ex prohibitorum librorum lectione et usu, ordinamus quod omnes priores libros omnes, qui in suis domibus habentur, quamdiligentissime fieri poterit, per se aut alios ex suis idoneos visitent: recognoscentes libros devotionis iuxta Bullam Pii V, praefixam Officio gloriosissimae Virginis Mariae correcto et emendato per decretum sacri Concilii Tridentini: alios vero omnes recognoscant iuxta indicem prohibitorum librorum compositum ex decreto eiusdem Concilii et eiusdem indicis regulas, adhibentes etiam alios indices de hac materiâ, si qui compositi sint ab illarum provinciarum universitatibus, episcopis et inquisitoribus; et, si opus fuerit, theologos, qui in illis morantur partibus, consulant aut consulendos curent; et visitatores in actu visitationis diligenter inquirant an talis recognitio librorum fuerit facta. Priores insuper praecaveant, ne aliqui ex suis subditis legant vel penes se retineant ullos libros per supradictam Bullam et indices prohibitos, ne poenam excommunicationis et aliorum, quae in Bullâ ipsa et indicibus continentur, incurrant.

xix. Nullus prior nostri Ordinis sive palam sive secreto praesumat ludere aut solatiari cum subdito suo, aut etiam non subdito; nec quisquam subditus praesumat ludere vel contendere cum priore suo, sed semper et ubique tam in verbis quam in factis ei deferat et obediat reverenter, nec praesumat eum reprehendere; sed si quid prior errare videbitur, vicarius, aut alius de antiquioribus et discretioribus domus, secrete et reverenter eum monere potest et debet.

xx. Prior in praecipiendo et excommunicando et in omnibus aliis censuris modum servet, tam propter periculum praecepti et censurarum, quam etiam ne suâ indiscretione oves suas in amaritudinem perducat. Et ideo, intelligens sibi datam fuisse potestatem in aedificationem et non in destructionem, nisi pro gravissimis culpis et periculis ad talia remedia non deveniat, sed potius ita se gerat, ut, si interdum ipsius auctoritas timeatur, ipsius tamen persona semper diligatur. Nam etsi utrumque necessarium est, amari scilicet et timeri, non expedit tamen ut prior praeter potestatem etiam naturâ suâ et moribus timeatur.

xxi. Sit ergo prior talis, aut saltem curet ut fiat, ut oves ipsius, praesertim

in tentationibus et tribulationibus positae, possint tamquam ad benignum parentis sinum confugere, et ei omnia secreta sua manifestare. Non tamen debet prior, ut ametur a suis ovibus, statuta Ordinis aut regularis disciplinae rigorem relaxare; cum sit hoc non placare[1] virtute, sed vitio, non oves servare, sed perdere; sed debet a suis moribus omnem auferre saevitiam et iracundiam et imperiositatem et alia huiusmodi vitia, propter quae timentur et odiuntur priores, ut sic non vitae relaxatione sed religiosâ morum benignitate diligatur.

xxii. Priores non mittant aut Ordinariis praesentent monachos suos pro ordinibus suscipiendis, absque praevio examine ab iisdem prioribus faciendo, et antequam ad legitimam aetatem pervenerint; aetas autem legitima est in subdiacono annus vigesimus secundus, in diacono vigesimustertius, in sacerdote vigesimusquintus; sufficit autem quod annum praedictum quis attigerit, licet nondum compleverit. Quando autem mittuntur ad ordines suscipiendos, habeant secum procuratorem domus, vel, si non possit, conversum aliquem aut donatum vel saecularem famulum gravem et honestum, et mittantur ad propriam civitatem, si in eâ ordines conferantur, vel ad locum magis vicinum ubi ordines ipsos conferri contigerit, nec eundo et revertendo a recto itinere notabiliter divertant, nec ibidem inordinatam moram faciant: super quo priores eorum curam adhibeant diligentem. Et ad evitandum omnes perniciosos excessus, qui circa hoc contingere possunt, statuimus ut omnes priores teneantur quamprimum commode poterunt significare in verbo veritatis reverendo patri et capitulo generali moram, quam sui facere solent in ordinibus suscipiendis; quam moram, si reverendus pater et capitulum generale viderint esse inordinatam, moderabuntur et certum terminum praefigent, quem postea nulla domus aut provincia ullo modo transgredi possit sub poenâ inobedientiae. Declaramus etiam quod personae Ordinis ad suscipiendos ordines non valeant absque licentiâ reverendi patris Curiam Romanam ordinatae intrare; exceptis personis domorum a dictâ curiâ ultra unam dietam non distantium, cum alibi dictos ordines suscipere non valebunt.

xxiii. Nulla domus habeat duo magna sigilla, hoc est, unum pro conventu, et alterum pro priore; sed quaelibet uno sigillo magno authentico sit contenta, quod prior custodiat; sed nomine conventus ipse non sigillet, nisi de totius conventus vel maioris partis voluntate et consensu. Poterit tamen prior habere sigillum parvum, et eo sigillare litteras quas scribit suo privato nomine.

xxiv. Nullus prior, nullaque Ordinis nostri persona admittat in se executionem testamentorum, etiam ad pias causas, nec sollicitudinem aut procurationem aliquarum causarum, aut negociorum alienorum, nec pariter legationes, seu ambasciatas, quae simplicitati nostri Ordinis minime conveniunt.

xxv. Nullus etiam nostri Ordinis in se tamquam iudex vel arbiter lites et negocia aliena suscipiat proprio motu. Quod si a Sede Apostolicâ causa aliqua cuilibet ex nobis fuerit delegata, tunc ad eam audiendam exeat, quamvis a reverendo patre Carthusiae licentiam non habuerit exeundi. Qua in re sciendum quod, nisi in litteris commissoriis Ordo Carthusiensis exprimatur, eam non tenetur delegatus audire, sicut indulgentia, quam a domino Innocentio Papa III habemus, manifeste declarat.

1 Forsan *placere* (R. T.).

XXVI. Pro his etiam qui non sunt de Ordine nostro, nullus nostrum quaslibet res cambiat, permutet aut vendat, nec pro eis spondeat. Emere vero, si necessitas exegerit, possumus: non tamen hoc fiat passim, nec pro quolibet, nec sine licentiâ prioris.

XXVII. Priores et procuratores, quantum poterunt, lites et processus fugiant, servos enim Dei litigare non decet. Quod si ad id interdum impellat eos necessitas, pacem cum adversariis viâ amicabili, si fieri potest, quaerent, vel oblatam amplectantur, ad vitandum discursus varios, litis eventus dubios, et expensas. Ex his enim multa domibus et personis Ordinis evenire possunt incommoda.

XXVIII. Nullus prior, aut alia quaevis persona Ordinis, verbis, litteris, nuntiis, promissionibus, aut alio quovis modo sollicitet, subornet, vel inducat personas aliarum domorum ad aliquam instabilitatem in non modicum personarum et dictarum domorum detrimentum. Qui contra fecerit, et quoties id fecerit, ordinem per mensem in victualibus teneat sine misericordiâ. Et nihilominus per capitulum generale vel visitatores, prout casus exegerit, rigide puniatur.

XXIX. Nullus prior aut alius nostri Ordinis publice praedicare praesumat, nisi in claustro vel capitulo monachorum aut conversorum, nec ibidem aliquis saecularis, praeter domesticam familiam, nisi quando priori videbitur expedire, admittatur.

XXX. Prior circa subditos suos sit sollicitus ne Ordinem dimittant vel de Ordine fugiant. Et, quos huius propositi probabiliter esse cognoverit, et eos qui alium vel alios ad hoc induxerint, valeat carceri mancipare. Nullus prior cum bonâ conscientiâ potest dare litteras de non repetendo aliquo subdito suo Ordinem nostrum iam professo, prout in Romanâ Curiâ existit declaratum.

XXXI. Prior in domo suâ cum hospitibus advenientibus non debet passim et indifferenter comedere, sed dumtaxat cum personis honestis, et talibus quibus hoc commode negari non poterit, et tunc etiam quanto rarius, tanto melius. Conversi in domibus nostris tam superiori quam inferiori non comedant cum prioribus suis.

XXXII. Priores in aliis domibus Ordinis non debent loqui cum monachis, nisi de licentiâ proprii prioris ipsorum monachorum.

XXXIII. Prior quisque novus in praesentiâ praedecessoris, si praesens fuerit, ac quatuor magis discretorum de conventu, si tot aut plures affuerint, vel, si praedecessor non supervixerit, aut nimium remotus fuerit, in praesentiâ quatuor praedictorum perfecte in scriptis redigat statum domus.

XXXIV. Novus prior tam domus Carthusiae quam ceterarum in proximo sequenti capitulo professionem faciat in hunc modum: « Ego frater N. promitto obedientiam communi capitulo pro me et domo nostrâ ». Siquidem, de antiquâ et approbatâ Ordinis nostri consuetudine, singuli priores, rectores, vicarii monialium, in singulis capitulis generalibus per se ipsos, si praesentes fuerint, alioquin per litteras, misericordiam petere tenentur. Quod si non fecerint, nihilominus pro petitâ habeatur.

XXXV. Prior absolutus ante descriptum statum domus, a cuius prioratu absolvitur, in sui successoris praesentiâ, ad domum aliam non recedat, nec secum aliquid deferat vel ante se praemittat, nisi vestes debitas, et quae successori

suo decentia, salvo moderamine, videbuntur. Quod si in illâ domo, in qua est absolutus, remanere, vel ad domum professionis reverti voluerit, et cella non vacaverit, locus ei competens et honestus extra cellam prioris interim deputetur. In ecclesiâ vero et alibi in conventu locus ei detur, secundum quod fuit in Ordine.

xxxvi. Potest etiam idem absolutus eligere quamcumque domum illius provinciae, in quâ est sita domus a qua absolvitur, si domus, quam eligit, velit illum recipere. Propterea, ut eidem absoluto provideatur et evagationis materia subtrahatur, ordinamus quod absolutus non recedat extra domum a qua absolvitur, nisi prius fuerit debite certificatus quod prior et conventus domus, quam eligit, voluerint eum recipere, ut tunc, et non ante, domus illa, cui praefuit, pecunias pro expensis itineris necessarias ad praedictum locum cum equo et famulo eis ministret. Quod si diligentiam fecerit iam in duabus domibus, ut ab unâ aut alterâ illarum reciperetur, et nec sic quidem receptus fuerit, postmodum aut maneat in domo a qua absolvitur, aut ad domum suae professionis revertatur, donec sequens capitulum generale, aut interim reverendus pater Carthusiae, si hoc petierit, aliter ei provideat.

xxxvii. Prior, qui non propter crimen, sed propter aliam culpam depositus est, in aliâ quidem domo poterit eligi, nisi specialiter a capitulo generali sibi fuerit interdictum, sed in amissâ nunquam, nisi de licentiâ capituli generalis. Cum prior et procurator pro eâdem culpâ suas amittunt obedientias, in ipsâ domo non debent habere easdem, donec a capitulo concedantur.

xxxviii. Cum prior, propter infirmitatem vel senium factus inutilis, voluerit super annum habere misericordiam, significet domui Carthusiae (*a*), quae, auctoritate capituli generalis, faciet ei misericordiam, si viderit expedire, aut dabit licentiam convocandi duos priores de vicinioribus et discretioribus, qui poterunt ei facere misericordiam, si hoc rationabile esse iudicaverint.

xxxix. Rector domus Ordinis non sedet in sede prioris in ecclesiâ, nec in refectorio, sed in sede antiquioris e parte dextrâ ante vicarium, nec promittitur ei obedientia in principio rectoratus: tamen obeditur ei in omnibus tamquam superiori.

xl. Rector novitiorum professiones recipit, mutato nomine prioris in nomen rectoris, quando priores distant plusquam unam dietam.

Caput IV. De tractando consilio.

i. Siquid magnum vel grave tractandum fuerit, prior monachos professos domus suae, vocem habentes et quinque annos professionis completos (*b*), in unum facit convenire. Quibus proponens negocium, non debet manifestare ad quid inclinatur, ne per hoc videatur velle trahere alios ad hoc quod intendit; sed tantum aperire quidquid occurrit in materiâ propositâ pro et contra[1], ut, omnibus hinc inde consideratis, et singulis quid sentiant libere pronunciantibus, quod melius rectiusque existimaverit, sine ullâ personarum acceptione, exequatur.

ii. Non enim ullo iure cavetur ut quoties aliquis tenetur petere consilium, teneatur etiam illud executioni mandare, cum consilium de suâ naturâ non obli-

a) Vid. num. xviii, cap. ii.

b) Iuniores monachi ab his tractatibus non absolute necessarii semoventur, ne, ullâ rerum externarum discussione, aut temporalium cogitationibus, ab habitu intimae recollectionis assumendo et a temporalium oblivione retrahantur.

1 Male edit. Main. legit *prout contra* (R. T.).

get ad sequendum, quoniam ex multorum auditis iudiciis instruitur et informatur animus consultantis. In aliis autem, in quibus necessarius est consensus et vota eorum qui requiruntur, non est liberum priori facere quod vult, sed tenetur sequi maiorem partem sui conventus, quem tunc totum convocare debet.

III. Ceterum hospites, non promoti ad subdiaconatum, in disciplinâ generali constituti, criminosi, fugitivi, interdicti, suspensi, excommunicati, non habent vocem in necessariis tractatibus: propterea priores illorum voces requirere non tenentur.

IV. Hoc autem in tractatibus et consiliis conferendis omnino tamquam utilissimum rectissimumque servari debet, ut nemo suam vel alterius contentiose praesumat defendere vel aliorum impugnare sententiam, ne bonum consili in discordiam, quod absit, furoremque vertatur. Qui vero contrafecerit, et in his fuerit assuetus, commonitusque[1] resipiscere noluerit, tamquam pacis turbator a communibus tractatibus excludatur; poenâ nihilominus plectendus graviori, quae, pro modo culpae et conditione delinquentis, remittitur arbitrio praesidentis.

Caput V. De officio vicarii et antiquioris.

I. Prior quilibet unum ex suis monachis vicarium talem sibi eligat, cui tuto suam possit conscientiam committere, et in rebus arduis bono per eum iuvari consilio. Qui etiam, absente et impedito priore, ceteris exemplo et verbo praelucere, et omnes in observantiâ regulari et sanctâ pace continere, maternaque omnibus ubera, maxime tentatis, infirmis, afflictis, novitiis, noviterque professis, fructuose exhibere valeat. Igitur esse debebit exemplaris, sufficienter doctus, maturus, benignus, zelator Ordinis et observantiae regularis, praecipuus amator pacis et unitatis.

1 Edit. Main. legit *communitusque* (R. T.).

II. Vicarius, absente vel impedito priore, vices eius agit in visitandis monachis, licentiis dandis (*a*), confessionibus recipiendis, inungendis et communicandis infirmis, non tantum monachis, sed etiam conversis, donatis et mercenariis in domo superiori infirmantibus, in sepeliendis mortuis, in cantandis missis quas prioratus requirit (*b*), exceptâ missâ in qua novitius est professionem facturus.

III. (*c*) Et quoniam vicarius repraesentat priorem, et est secunda persona domus, ut officio eius congruus locus deputetur, statuimus ut ubique in conventu locum teneat antiquioris a parte dextrâ prioris, nec unquam absente priore in refectorio legat.

IV. Cum prior et procurator absunt, vel forsitan non possunt, vel si procurator non sit sacerdos, vicarius descendit ad domum inferiorem ad inungendum infirmum, vel communicandum, si necessitas cogat; et, si non adsit clericus aliquis, unum de monachis secum introducat.

V. Vicarius, absente priore, de uno choro in alium, si opus est, adiutorium mittit, orationem ante horas terminat, ad lectionem hebdomadarii benedictionem largitur: etiam ad lectionem prioris in die Nativitatis Domini, SS. Nominis Iesu, Paschae, Pentecostes, Corporis Christi et sancti patris nostri Brunonis, et quando prior est hebdomadarius. In festis, absente priore, ultimam dicit

a) In quibuscumque rebus, ubi ex statutorum praescripto requiritur, licentia debet etiam ab officialibus peti a vicario in absentiâ prioris, nisi licentiam specialem haberent a priore; de qua tamen, ob rationem boni exempli ab officialibus singulariter omnibus dandi, debent modeste vicarium monere.

b) Vide num. VII, cap. XVIII.

c) Vide num. XX cap. XX secundae partis.

lectionem, nisi adsit prior nostri Ordinis qui velit eam legere. Semper tamen, absente priore, *Te Deum laudamus* incipit.

VI. In die Natalis Domini missam mediae noctis celebrat, nisi sit hebdomadarius, aut officium prioris facere debeat. In vigiliis Paschae et Pentecostes ad missam legit secundam, vel, absente priore, primam lectionem; et missam conventualem officii capituli generalis Cluniacensium et benefactorum post Natalem Domini, absente priore, dicit; et similiter in capitulo, in claustro et in opere communi *Benedicite* dicit; postulantibus misericordiam vel culpas suas recognoscentibus respondet; si quid faciendum est super hebdomadam insinuat; ad ostium refectorii pulset *Benedicite*, et sequentem versum incipit, similiter et versum post prandium et coenam; cum cultello signum facit.

VII. Priore absente, vel infirmante, vel committente, vicarius laicis capitulum tenet, et hospites visitat. Cum procurator deest, vel si non potest, vicarius incensum ministrat; si tamen cantoriam hebdomadalem tunc facit, ad vesperas non offert incensum, sed antiquior; et si est hebdomadarius missae, et aliter suum facit officium, debet etiam tunc ministrare incensum.

VIII. Absentibus priore et procuratore, diebus festis capituli, congruo tempore, exit ad providendum ne mensis refectorii de his, quae apponenda sint, aliquid desit. Priore autem praesente et absente procuratore, vicarius scutellas apponit et removet: nec tamen in sede procuratoris sedet, sed servat sedem suam in capite mensae.

IX. Priore existente in suâ cellâ vel in claustro, vicarius non potest monachum de cellâ suâ educere, vel in cellam alterius introducere, nisi specialiter iussus aut permissus, aliàs, absente, vel sic impedito priore ut non possit haberi accessus ad ipsum, vicarius dat petentibus licentias visitandi aliquem infirmum vel sanum, et ad infirmum mittit quem voluerit. Verumtamen licentiam a priore alicui monacho vel converso denegatam non poterit postea dare, nisi urgente necessitate postea occurrente. Et ideo petitor, etiam non interrogatus, dicat quod sibi fuerat a priore denegata, ne, ut fraudis reus, si eam ab ignorante obtinuerit, argui debeat et puniri. Similiter si quis licentiam, a vicario, absente priore, denegatam, postea a priore petere voluerit, a vicario fuisse denegatam eidem manifestet.

X. In ceteris prior de vicarii potestate semper disponit secundum suae directionis arbitrium, excepto quod cum hospitibus non comedat aut bibat, quamvis possit praesens esse dum comedunt et bibunt. Nec pro faciendâ prioris hebdomadâ descendat ad inferiorem domum, nec intret coquinam. De potestate vicarii in foro poenitentiali, quoad priorem, et, mortuo aut suum officium non exercente priore, quoad monachos, habetur infra in capitulo de confessione.

XI. Ad vicarium spectat ordinationes, quae per capitulum generale fiunt, eo anno quo fiunt, quater legere in conventu; et, si sequens capitulum approbaverit illas, in libro ad id deputato describere; et similiter anniversaria perpetua per capituli cartam quibusdam personis per totum Ordinem concessa, et quae in suâ domo debentur recenter mortuis, debet vicarius in calendario domus describere.

XII. In domibus monachorum nullus sit vicarius, procurator aut sacrista, nisi sit ipsius domus professus, sine speciali licentiâ capituli generalis vel reverendi patris, vel, in casu imminentis necessitatis, visitatoris provinciae, qui, si super

hoc licentiam dederit, in tunc sequenti capitulo ratificari debebit: aliàs ulterius non valebit.

XIII. Priore et vicario absentibus, ubique in conventu antiquior (a) praesidet et omnia facit, quae ad vicarium absente priore spectare diximus; unus tamen tantum designetur monachus sub nomine et officio antiquioris in quolibet conventu: porro nullus criminosus, vel in disciplinâ generali positus, exercere potest officium antiquioris, nec hospes similiter, nisi ex speciali concessione. Quandocumque autem ille, qui antiquior est professione, iudicio prioris non erit idoneus ad exercendum officium antiquioris, poterit prior alium idoneum instituere.

XIV. Priore et vicario absentibus, si antiquior sit de choro sinistro, transit ad dextrum pro inchoando *Te Deum*, et postea ad sedem redit.

Caput VI. De procuratore.

I. Conversis et famulis domus praeficitur a priore unus e monachis diligens procurator (*), sic eum volumus appellari, qui, quamvis exemplo Marthae, cuius suscepit officium, circa multa sollicitari ac turbari habeat, silentium tamen et quietem cellae non penitus abiicere aut abhorrere debet, sed potius, quantum domus negocia patiuntur, quasi ad tutissimum et quietissimum portus sinum ad cellam semper recurrit, ut legendo, orando, meditando, et turbulentos animi sui motus ex rerum exteriorum cura vel dispositione surgentes sedare, et in arcanis sui pectoris aliquid salubre, quod fratribus sibi commissis in capitulo domus inferioris suaviter et sapienter eructet, possit recondere, qui tanto frequentioribus monitionibus indigent, quanto minus litteras norunt.

II. Procurator, si est sacerdos, hebdomadam sacerdotii facit in ordine suo, sicut et ceteri monachi, incensum sacerdoti semper ministrat quoties adolendum est, et in Laudibus quando cantatur psalmus *Laudate Dominum de caelis*, ad vesperas autem cum dicitur ultimus psalmus, tradit cuppam thuribuli ad ostium chori coquinario vel eius adiutori, ibidem illud recepturus cum incipitur ultimus versus hymni. In missâ vero post epistolam traditur eadem cuppa, et ante evangelium recipitur. Aquam benedictam fert diebus dominicis ad gradum altaris. Quando vero benedicuntur candelae, cinis et rami, et in professione novitii, eamdem aquam benedictam fert procurator in aspersorio sacerdoti, et aperit portas chori: similiter administrat vinum, quando communicant fratres.

III. In missâ conventuali, si praesens est, semper legit epistolam, nisi sit sacerdos hebdomadarius, aut adsit subdiaconus. Nullum aliud facit officium hebdomadale, non diaconatum, non cantoriam, non legit in refectorio: legit tamen lectionem in matutinis, quando sibi contingit, legit etiam in claustro quod de evangeliis et statutis legendum est; aut vicarius, quando priori expedire videbitur.

IV. Procurator universorum sibi a priore commissorum curam gerens (a), de

a) Unus tantum designatur monachus sub nomine et officio antiquioris, nec de antiquis in statutis nulla fit mentio. Unde cavendum est ne alicubi senioribus quibusdam monachis titulus antiquus attribuatur aut permittatur, sive aliqua licentia aut privilegium concedatur, cum omnes monachi unum conventum efficiunt, et omnes aequales esse debeant tum in observantiis singularibus, tum in ceteris, ut per statuta satis exprimitur.

*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX « In omnibus, ubi sunt plures procuratores, quod in statutis de uno dicitur, de singulis intelligitur, et quisque in obedientiâ a priore sibi commissâ sua munia exercet circa res et personas, prout cap. VI secundae partis statutorum exprimitur, sub immediatâ directione prioris ».

(a) Vide num. V et VI cap. III huius secundae partis.

negociis pene omnibus et sumptibus ad prioris semper recurrit consilium, nec grande aliquid praeter eius licentiam agere, vendere, emere, accomodare praesumat, aut donare; munuscula tamen et litteras recipere potest vel dirigere; non debet pecuniam mutuo dare, vel accipere, aut deposita custodienda recipere, nisi sciente et consentiente priore: et si forte ex causâ receperit, vel mutuum acceperit aut dederit, quam citius potest, debet hoc manifestare priori.

v. Si domus aliqua nostri Ordinis ultra suam provisionem vinum habeat, quod vendere velit, procurator, de licentiâ prioris, illud in grosso vendere poterit: vel, si hoc commode facere non potest sine magno domus incommodo, poterit vendi in minuto in civitatibus seu villis, aut locis aliis, extra tamen septa monasterii sui: proviso etiam quod per aliquem fidum saecularem et non per aliquam personam Ordinis, dispensabitur in mensuris, ut moris est (*a*), alibi bibendum.

vi. Pannos, ferrum et similia quae ad generalem domus provisionem pertinent, custodit; veteres et detritas vestes dare potest pauperibus, non novas, nec pecuniam ultra quantitatem sibi a priore praefixam, nec alicui caseum integrum. In grangiis proximis nunquam iacet, sed comedere potest.

vii. Ea, quae nobis debentur ex ordine (*b*), a procuratore non a priore petenda sunt, nisi forte cum procurator dare noluerit. Propter hoc tamen non intrant monachi illius cellam absque speciali licentiâ, nec aliud habent cum illo colloquium.

viii. Sede prioris vacante, cellam eius custodit procurator, et res in eâ contentas integre.

ix. Procurator debet omni tempore monachos infirmos visitare, qui ecclesiam dimiserunt; et erga eos diligens et benignus esse; aliàs non visitat illos, nec illorum cellas ingreditur, sine licentiâ, nec cum eis loqui potest extra cellam, nisi invenerit eos colloquium habentes de licentiâ praesidentis (*a*); ad ostium tamen potest pauca verba loqui.

x. Procurator providere debet, quantum potest, ut portiones pitantiarum sint aequales: et propterea, quantum negocia domus permittunt, pitantiis faciendis interesse debet; nunquam autem comedit in coquinâ, sed alibi potest.

xi. Procurator diebus capituli exit de ecclesiâ congruo tempore ad providendum ne quid desit mensis refectorii; in quo tenet ultimum locum a parte coquinae, vel secundum consuetudinem domus, et scutellas apponit et removet.

xii. Procurator et ceteri officiales domorum in pitantiis ordinariis et gratiis[1] non different a celeris.

xiii. Procurator propter hospites, qui manent, refectorium dimittit, absente priore; quod, eo praesente, nisi iubente, facere non praesumat. Circa quos debet esse sollicitus, et primus advenientibus occurrere, ac de cibis et lectis eorum providentiam habere, eosque visitare. Procurator non passim et indifferenter comedat cum omnibus, sed dumtaxat cum personis honestis, ac talibus quibus hoc commode negare non poterit: cum quibus quanto ratius poterit, tanto melius erit.

xiv. Post Primam conversi, qui non

a) Vinum sic in mensuris venditum, alibi bibendum dicitur, ne in domibus Ordinis aliqua tabernae species appareat.

b) Debita ex ordine ea sunt quae ad necessitates communes spectant; et latius in antiquis statutis exprimuntur. Non putent ergo priores sibi licere ultra id aliquid dare monachis, aut monachi accipere, absque licentiâ superioris.

a) Soli procuratori domus id licet.

1 Videtur legend. *grasciis* vel *grassiis* (n. t.).

habent obedientias, veniunt ad procuratorem, ut, quod voluerit, eis praecipiat. Circa singulas obedientias conversorum, procuratorem convenit esse sollicitum: et ne eis aliquid depereat, omnimodam diligentiam adhibere. Conversis potest in virtute obedientiae, quod praecipiendum est, praecipere: raro tamen, propter periculum praecepti, id faciat. Si inobedientes fuerint, disciplina pertinet ad priorem, aut, eo absente, ad vicarium (a); non potest illis dare licentiam accipiendi vestem missam ab aliquo, vel aliquid tale: licentiam vero loquendi, cum opus est, dare potest.

xv. Quicumque sit obedientiarius, mercenarios sibi necessarios quaerit, non tamen extra terminos, et ad procuratorem adducit, ut ab eo conducantur; nisi conversus conducendi licentiam habeat. Conductum vero mercenarium nullus potest dimittere infra terminum suum sine procuratoris licentiâ: nec sine illius consilio aliquid vendere vel emere infra terminos. Mercenariis, qui adsunt, quod sibi visum fuerit, debet praecipere; qui sine illius licentiâ non debent foras egredi. Cum vero conducuntur mercenarii, praecipiat eis procurator ut sint continentes, ut ad usuras non accommodent, decimas reddant de animalibus suis, si quae habeant, et nemini iniuriam vel damnum inferant.

xvi. Nulla domus Ordinis nostri subtrahat mercenarios alteri domui. Quae vero subtraxerit, vel subtractum retinuerit, in hoc puniatur, et domui, cui fecit iniuriam, vel subtractum reddat, vel alium suis expensis provideat.

xvii. Procurator singulis annis in Adventu, vel alio tempore, pro consuetudine domorum, in praesentiâ prioris, vicarii et duorum ad minus ex senioribus et discretioribus domus reddat rationem generalem totius receptae et expensae in domo factae: nihilominus infra annum toties reddat rationem suae administrationis, quoties priori videbitur.

xviii. Procurator unicâ sit equitaturâ contentus, et famulo pedestre, nisi pro urgente et evidente necessitate aliud visum fuerit priori: in quo iudicamus non esse facile dispensandum. Illos autem procuratores, qui iuxta veterem Ordinis rigorem pedites incedunt, plurimum laudamus, et hortamur in Domino ut rem tam laudabilem perseveranter conservent et ad posteros transmittant.

xix. Si procurator in omnibus praemissis negligens, aut prodigus, aut contumax, quod absit, inventus fuerit, saepiusque correctus emendare noluerit, subrogato in loco eius meliore, ad cellae protinus custodiam revocatur, ut qui nequit alienam, suam saltem operetur salutem.

xx. Cum procurator pro culpâ suâ absolvitur, in ipsâ domo non debet restitui in procuratoris officium, donec a capitulo generali vel a reverendo patre concedatur. Procurator dimittens procurationem, quidquid habuerit in cellâ et quidquid in aliam cellam asportare voluerit, ostendat et exponat voluntati prioris.

De procuratoris officio in domo inferiori.

xxi. In domibus, in quibus est domus inferior (*) a superiori separata, procurator, cum facit superius hebdomadam sacerdotii, ad ipsum tantum pertinent missae propriae quae occurrunt: et in festis, quae capitulum habent, matutinae et horae. Cetera, et quod de praedictis

a) Vide num. xx cap. xx tertiae partis.

*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX. « In domibus inferioribus, quae nunc in Ordine rarae sunt, vel praescripta a statutis serventur ad litteram, vel domus istae aboleantur, ne vitae laxioris veluti officinae existant, convertanturque in simplices grangias ».

procurator non potest, facit sacerdos qui sequitur in eodem choro.

XXII. Procurator semper ascendit in vigiliis festorum capituli, quoad monachos et conversos. Antequam vero in praedictis vigiliis ascendat, loquitur cum coquinario: providet de coquinâ seu pitantiâ, quae die crastinâ fratribus apponatur. Semel ad minus in hebdomadâ ascendit sursum, si potest.

XXIII. Hebdomadâ in Ramis Palmarum, feriâ quartâ, altare discooperit, et postea ad domum superiorem ascendit; in sabbato reversurus ad disponendum domum inferiorem et operiendum altare. Quandocumque autem superius est, potest sicut ceteri intrare ecclesiam in conventu.

XXIV. Cum sursum ascendit, factâ oratione ad ecclesiam, ad priorem venit, et postmodum, cum placet, per cellas fratres conversos visitat: post vesperas autem nunquam, ante missam festivis diebus, nec in Adventu et Quadragesimâ, non debet monachos visitare sine licentiâ: ad ostium tamen potest pauca verba loqui.

XXV. Priore absente, vel si non potest, procurator in domo inferiori communicat conversos et donatos infirmos, et eorum recipit confessiones, eosque inungit, si tamen sacerdos fuerit. Corpus autem Domini potest infirmus accipere a procuratore, si sit diaconus; quod tamen non debet fieri, nisi sit in extremâ necessitate, et si nullus sacerdos adest, qui hoc faciat. Hoc ipsum de mercenariis dicimus, etiam priore praesente et iubente.

XXVI. In die Natalis Domini, Paschae et Pentecostes, ante capitulum, descendit procurator inferius, cum frater vel alius est communicandus; atque potest in domo inferiori missas debitas reddere, sicut et prior, exceptis missis anniversarii et tricenarii, quae superius reddi debent. Item in domo inferiori fratribus capitulum tenet, eosque corrigit et reprehendit. Mercenarios etiam corrigere et reprehendere debet.

XXVII. Ad eumdem pertinet festivitates, ieiunia Ecclesiae et Ordinis, preces fratribus, qui diebus festivis non ascendunt ad domum superiorem, post vesperas intimare, et fratribus, qui non adsunt, hoc ipsum debet per coquinarium significare: procuratoris est in domo inferiori pulsare ad Primam.

XXVIII. Quando aliquid inordinate vel minus discrete fieri videt ibidem, illico debet reprehendere, et ille, qui reprehenditur, prostratus, statim debet veniam postulare.

XXIX. In festo Dedicationis, cum fratres thurificandi sunt, thuribulum cum incenso, ad conversos thurificandos vel hospites, si adsint, post thurificationem altaris, tradit coquinario, vel, si deest, antiquiori. Ad vesperas utrasque, matutinas et missam, candelas accendit: si die crastinâ sit festum capituli, antequam ascendat, dicit omnes horas in ecclesiâ.

XXX. Propter festum Dedicationis et Reliquiarum ecclesiae inferioris, prior et procurator ieiunium non infringunt.

XXXI. Greges annis singulis, cum vadunt ad hyemandum et cum redeunt, a procuratore numerentur.

I. Singulis diebus dominicis, vel sabbato praecedenti, aut semel ad minus in septimanâ, et praecipuis festis, monachi non celebrantes, tam novitii, quam professi, confiteantur priori, vel ab eo deputatis. Propter hoc tamen non prohibemus, quin aliàs super hebdomadam confiteri possint in capitulo, vel de licentiâ prioris in cellis — Caput VII. De confessione et communione.

II. Celebrantes vero multum hortamur ut confessionem sacramentalem frequentent. Propter hoc enim quotidie post Primam pulsamus pro confessionibus fa-

ciendis; et tunc confessarii deputati accedunt ad locum constitutum, ut, qui quotidie confiteri volunt, quotidie confiteri possint (a), sicut est laudabilis mos multarum provinciarum et nationum nostri Ordinis, quod sacerdotes non legitime impediti saepius confiteantur, et quotidie celebrent.

III. Flexis genibus super formas procumbentes et nudato capite confessiones facimus, iniunctam autem poenitentiam a confessariis prostrato corpore et detecto capite reddimus, sed non eam quae in capitulo iniungitur.

IV. Per totum spatium quo fiunt confessiones, nullus debet libros in capitulo revolvere aut aliquem strepitum edere.

V. Priores possunt subditos suos absolvere ab omnibus peccatis et censuris Sedi Apostolicae non reservatis. Possunt etiam ex indulto domini Alexandri Papae IV, cum consilio discretorum fratrum suorum litteratorum et Deum timentium, cum eis dispensare super irregularitate contractâ, sive priusquam Ordinem intraverint, sive post, nisi casus esset Sedi Apostolicae reservatus (b).

VI. Ad priorem proprie spectat confessiones sibi subditorum audire, sed, quia id solus commode non potest, teneatur nominare et deputare aliquos ex discretioribus monachis, qui ceterorum confessiones audire possint, unum scilicet in qualibet domo, in qua morantur sex tantum monachi, duos vero ubi monachi sunt ultra sex. Sic autem ab eo deputati absolvere possunt ab omnibus etiam mortalibus peccatis, exceptis iis quae specialiter et expresse reservata sunt ipsi priori, a quo tamen etiam reservatorum huiusmodi absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipsi in primis confessarii iudicaverint. Quod si confessariis praefatis casus alicuius reservati facultatem petentibus prior dare noluerit, possint nihilominus confessarii illa vice poenitentes, etiam non obtentâ a priore facultate, absolvere, iuxta decretum felicis recordationis Clementis Papae VIII super casuum reservationem ab omnibus regularium superioribus observandum de anno MDXCIII emanatum.

VII. Peccata vero mortalia priori specialiter reservata sunt haec (a): homicidium aut vulneratio, aut gravis percussio cuiuscumque personae, veneficium, sacrilegium, revelatio confessionis, furtum, seu rapina, usura, proprietas, omnis incontinentia actualis, sive lapsus carnis voluntarius opere consummatus, simonia, blasphemia in Deum et Sanctos eius, periurium, falsum testimonium, sortilegium, incendium, apostasia a religione, sive habitu dimisso sive retento, quando eo pervenerit ut extra septa monasterii fiat egressio, iniectio manuum violenta, falsificatio litterarum et sigillorum, rebellio seu inobedientia in suum superiorem, manifesta infamatio

(a) Sed cavendum est ne ex frequentissimo usu confessionis quaedam sicca confitendi consuetudo oriatur, quam non raro sequitur defectus contritionis et emendationis, unde in hoc consilium prudentis confessarii requirendum est et sequendum.

(b) Omnes fere irregularitates ex defectu sunt reservatae Summo Pontifici; tollitur autem irregularitas ex defectu natalium per professionem religiosam, sed tantum quoad ordines suscipiendos; consulenda ergo sunt super hac re privilegia Ordini concessa, de quibus infra.

(a) Extat decretum domini Clementis PP. VIII quo capitulis generalibus datur potestas reservandi peccata gravia, quae pro religionis conservatione aut conscientiae puritate reservanda videbuntur, quod legendum est, et eius mens in omnibus servanda. Donati autem huic etiam reservationi sunt subiecti, sed in materiâ proprietatis et furti requiritur pro eis eadem quantitas, quae pro saecularibus censetur sufficiens ad mortale.

criminis quod quis alteri obiicit et non potest probare, magisterium conspirationis iniquae, odium inveteratum, idest in quo quis per mensem integrum perseveraverit, frequens disseminatio discordiae, quae frequens censetur quando sex vices superat; revelatio status et defectuum domorum vel personarum Ordinis, ex quibus mala opinio vel sinistra suspicio vel diffamatio apud audientes oriri posset, per aliquem scienter et malitiose facta alicui novitio aut extraneo, introductio mulierum incontinentiae causâ infra[1] clausuras domorum vel grangias, malitiosum impedimentum aut malitiosa retardatio aut apertio litterarum a superioribus (idest a reverendo patre, capitulo generali et visitatoribus, quibus adiunguntur etiam scriba capituli generalis et procurator generalis in Urbe) ad inferiores, et ab inferioribus ad superiores, et si quae alia inveniantur, quorum absolutio per statuta Ordinis nominatim et expresse reservatur priori, aut reverendo patri, vel capitulo generali (*a*).

VIII. In casibus praedictis si quis offenderit, non poterit per deputatos ad confessiones audiendas absolvi, nisi prout iam diximus.

IX. Vicarius habet auctoritate capituli generalis potestatem plenam in his quae ad forum poenitentiae pertinent quoad priorem, et potest ipsum absolvere ab excommunicatione iuris et ab omnibus casibus non reservatis Sedi Apostolicae, ac cum eo super his dispensare; sed possunt nihilominus priores sibi ipsis confessarium eligere (*b*) unum ex deputatis, qui poterit eos etiam a praedictis reservatis absolvere: nec tenebuntur sic confessi et absoluti, eadem peccata iterum suo vicario confiteri. Ex indulto etiam domini Alexandri Papae IV, unus ex monachis, quem ad hoc prior sibi elegit, potest ipsum priorem absolvere a sententiis et censuris ecclesiasticis, et dispensare cum eo super irregularitate in foro poenitentiali dumtaxat (*a*), dummodo non sit casus Sedi Apostolicae reservatus.

X. Mortuo etiam priore, vel quando absens esse debet ultra tres dies, vicarius in domo monachorum eamdem habet auctoritatem in spiritualibus, quoad personas Ordinis, quam habet prior iure ordinario et ex statutis, et pariter priore excommunicato, suspenso vel interdicto, vicarius habet illam potestatem quoad personas Ordinis, quam habebat prior iure ordinario et ex statutis, donec ipse prior a censuris praedictis absolvatur, aut alius ei in prioratu subrogetur. Non enim potest ipse prior medio tempore, hoc est durante excommunicatione, suspensione vel interdicto, vicarium absolvere, aut alium in eius locum subrogare.

XI. Deputati ad confessiones audiendas ab excommunicatione possunt absolvere, sive minori sive maiori, a iure, quae non sit reservata; sed a reservatâ, sive a iure, sive ab homine lata fuerit, non possunt absolvere, sed remittunt ad priorem, vel, si casus sit Papae reservatus, poenitens recurrit ad reverendum patrem per se vel per interpositam personam, qui pro suâ prudentiâ aliquem deputabit qui eum poterit absolvere.

XII. Verumtamen possunt priores, si volunt, alicui seu aliquibus ex confessariis in suis domibus ad confessiones

1 Videtur legendum *intra* (R. T.).

a) Vid. num. LIX cap. XXII.

b) Istud est de iure communi, cap. *Ne pro dilatione*, extra, De poenit. et remiss.

a) Per irregularitatem super qua in foro conscientiae dumtaxat dispensatur, illam intelligo, quae ex delicto occulto oritur et in foro conscientiae tantum cognito.

audiendas deputatis dare auctoritatem plenam aut limitatam absolvendi in praesentiâ vel absentiâ suâ a peccatis sibi auctoritate ordinariâ reservatis. Hortamur autem priores ut rarius et non sine urgente causâ rationabili istud faciant, et si quando fecerint, curent ad tantum opus committere tales de quibus merito confidere possint, et qui sciant et valeant inter lepram et lepram, sanguinem et sanguinem discernere, et singulis salubre dare consilium, et necessarium adhibere remedium; nam hoc casu confessi his quibus est haec specialis absolvendi a reservatis peccatis facultas concessa, non tenentur iterum priori confiteri.

XIII. Vigore insuper facultatis per Apostolicam Sedem concessae personis nostri Ordinis in die Nativitatis et Purificationis beatissimae semper Virginis Mariae, et quae communiter apponi solet in apostolicis indulgentiis, possunt deputati ad audiendas confessiones absolvere ab omnibus sententiis et peccatis etiam reservatis Sedi Apostolicae. A ceteris peccatis non reservatis possint, ut supra dictum est, ordinarie deputati ad audiendas confessiones tam priorem suum quam ceteros subditos sibi confitentes absolvere et eis satisfactionem iniungere.

XIV. Quod si quis prior, procurator, monachus aut conversus in itinere constitutus (a) alteri quam priori suo vel deputato de aliquo mortali reservato confessus fuerit, domum reversus tenebitur iterum confiteri priori, aut prior vicario, nisi alium elegerit confessarium.

XV. Solus reverendus pater Carthusiae, et quos ad id subdelegandos duxerit, possunt, ex indulto SS. D. N. Papae Innocentii XI, per litteras in formâ Brevis sub die XVIII octobris MDCLXXXVII, emanato, personas Ordinis ab omnibus excommunicationis, suspensionis, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, a iure vel ab homine, quavis causâ latis et inflictis, necnon a casibus etiam per litteras apostolicas in die Coenae Domini legi et promulgari solitas aut alias quascumque Romanorum Pontificum constitutiones quomodocumque Pontifici et Apostolicae Sedi reservatis, in foro conscientiae tantum absolvere et liberare.

XVI. Praedicti autem ut supra delegati per reverendum patrem ad absolvendum a casibus Sedi Apostolicae reservatis, non possunt alteri committere vices suas, cum sit in eis electa industria personae.

XVII. Nulli extraneo sacerdoti, sive saeculari sive etiam regulari, poterunt aliqui nostrum, quamdiu in domo Ordinis sunt, etiam transeuntes, licite confiteri, nisi priorum licentiâ impetratâ, quam quidem licentiam priores absque causâ multum rationabili non concedant, vel nisi quis ostenderit se habere privilegium sibi datae potestatis a domino Papa, expresso nomine Carthusiensis Ordinis.

XVIII. Vigore etiam facultatis per Apostolicam Sedem concessae alicui personae Ordinis nostri, et quae communiter apponi solet in papalibus indulgentiis, quod videlicet quis possit sibi eligere confessarium idoneum saecularem aut cuiusvis Ordinis regularem, qui possit eum absolvere ab omnibus peccatis suis, etiam praedictae Sedi reservatis, nullus de Ordine nostro potest sibi alium eligere confessarium, quam subditus priorem, vel unum ex ordinariis ad confessiones audiendas in conventu deputatis.

a) Iter agentes ex iuris dispositione possunt confiteri cuilibet sacerdoti approbato.

XIX. Praeterea personae Ordinis nostri, ex indulto domini Martini Papae V, possunt in mortis articulo eligere sibi confessarium (*a*), qui omnium peccatorum, de quibus contriti sunt et confessi, potest eis dare plenam remissionem.

Ordinatio anni MDCLXXXIX. « Ex Sedis quidem Apostolicae gratiâ Ordo gaudet communicatione privilegiorum aliorum regularium Ordinum, et patet ex Bullâ domini Gregorii Papae XV; sed, ne ullus unquam abusus ex tam amplis privilegiis irrepat inter nos contra mentem Ordinis et ipsius Sedis Apostolicae quae iuxta exigentiam temporum privilegia ipsa explicat aut restringit, statuimus et ordinamus, ne ulla persona Ordinis possit uti privilegiis, aliis regularibus concessis, circa casus, censuras et dispensationes, quae in nostris statutis expresse non habentur, absque scitu et consensu reverendi patris aut capituli generalis, ad quod pertinet privilegiorum istorum dispensatio ».

XX. Confessiones saecularium et aliorum qui de Ordine nostro non sunt, mercenariis exceptis qui nobis domestice famulantur (*b*), sine superiorum suorum licentiâ audire non possumus nec debemus. Quod si de superiorum licentiâ ad nos venerint, erit in liberâ optione priorum ut recipiantur eorum confessiones, aut non. Verumtamen, quantum possumus, hortamur et suademus ut priores sese in hoc multum difficiles exhibeant, et nisi necessitas urgens vel evidens utilitas exigat, nullatenus dictas confessiones admittant, et ubi hactenus non fuit consuetudo dictas saecularium confessiones admittendi, nullo modo in posterum introducatur; ubi vero iam forte introducta est, si sine scandalo et perturbatione magnâ fieri poterit, omnino tollatur, aut certe paulatim abscindatur; qua re nihil gratius Ordini per priores praestari poterit, cum natura nostrae professionis admissionem huiusmodi confessionum omnino recusare videatur: mulieres autem, etiam cum superiorum suorum licentiâ, nullatenus ad confessiones faciendas recipiantur.

XXI. Inhibemus universis personis Ordinis nostri, ne quisquam audeat, praeterquam in casibus a iure communi expressis, ministrare saecularibus et aliis non subditis sacramenta ecclesiastica ullo modo, aut levare infantem de sacro fonte, aut alia huiusmodi, quae nostrum statum minime decent.

XXII. Quicumque priori suo vel alteri sacerdoti improperaverit quod ipse suam vel alterius confessionem revelaverit (cum hoc peccatum, revelare scilicet alienam confessionem, sit gravissimum et detestabile crimen, nec probari possit, nisi ipse confessarius hoc dixerit, quod videlicet hoc vel illud a tali vel tali in confessione habuerit), nisi improperans probaverit, tamquam notabiliter criminosus incarceretur, nec inde educatur, donec famae illius, quem offendit, satisfecerit, et per capitulum generale seu reverendum patrem relaxari meruerit. Quod si prior hoc improperavit, per tres menses sit extra sedem suam ubique in conventu, et per capitulum generale seu reverendum patrem, aut visitatores, prout casus exegerit, puniatur.

XXIII. Quod si legitime probatum fuerit aliquem revelasse confessionem, tamquam sacrilegus et enormiter criminosus incarceretur et sit perpetuo inhabilis ad audiendas confessiones et ad

a) Circa indulgentias, vide Bullam domini Pauli Papae V, in *Bullario* tom. III, pag. 203 (tom XI, pag. 315 h. n. edit.).

b) Mercenarios non debemus absolvere a reservatis episcopo dioecesano, absque eius licentiâ: ad ceterorum autem saecularium confessiones audiendas requiritur eius approbatio.

omnia officia Ordinis, nec educatur de carcere donec iudicio capituli generalis aut reverendi patris condigne poenituerit.

XXIV. Omnes personae Ordinis nostri, cuiuscumque status, conditionis vel sexus fuerint, tam novitiae quam professae, quae missas non celebrant, primâ dominicâ cuiuslibet mensis, et ipso die Nativitatis et Coenae Domini, Paschae, Pentecostes, Eucharistiae, et sancti patris nostri Brunonis, cum praeparatione debitâ, SS. dominici Corporis Sacramentum in missâ conventuali, nisi aliter essent legitime praepeditae, recipiant.

XXV. Laicos etiam de familiâ nostrâ et ceteras personas Ordinis aliunde venientes et servitores earum, si de peccatis rite confessi fuerint, communicare possumus post conventum.

XXVI. Consulimus et hortamur, ut, praeter publicam communionem quae fit supradictis temporibus, monachi non celebrantes, singulis saltem dominicis diebus et solemnitatibus in privatâ missâ communicent.

XXVII. Cum nihil habeamus in terris venerabilius Corpore D. N. Iesu Christi et reliquiis Sanctorum, ac iis quae pertinent ad cultum ecclesiae, ordinamus ut priores omnem curam et diligentiam adhibeant, ut ipsa primum loca divino cultui dicata mundissima et nitidissima sint; deinde, ut vasa ipsa et theca, in quibus SS. Corpus Christi et reliquiae continentur, praeter omnimodam munditiem, argentea sint, aut ex aliquâ decenti materiâ. Calices etiam et eorum tersoria, corporalia, pallae, et altarium paramenta, et omnis denique supellex et ornatus ecclesiae, mundissima in primis et decentissima debent esse; quoniam in divinis et ecclesiasticis rebus crassa quaedam negligentia indicat animum a timore Dei alienum.

XXVIII. Cum aliquis nostrum fragilitatem patitur dormiendo, sic enim honestatis causâ pollutionem nocturnam nominare solemus, celebrare aut communicare, vel non, nec laudamus, nec vituperamus; utrumque enim bene et male fieri potest, dum alii timore et reverentiâ abstinent, vel devotione aut spe maioris boni communicant, alii vero praesumptione et audaciâ quadam temere ad divina mysteria accedunt. Quapropter nihil super hoc melius statuendum esse iudicamus, quam si unumquemque pro facti qualitate suae atque confessarii sui conscientiae relinquamus.

XXIX. Si tamen talis fragilitas esset, quod absit, peccatum mortale, nemo tunc debet communicare vel celebrare; sed pro timore Dei omnipotentis abstinere, nisi forte tunc aliquis infirmus necessario communicandus esset, aut missa in conventu celebranda, quae sine scandalo omitti vel transferri non posset, et nullus alius superesset sacerdos qui hoc faceret. In hoc enim et similibus casibus iudicamus cum timore et tremore, praemissâ tamen confessione, poenitentem posse celebrare, imo etiam, pro dando viatico, debere. In omnibus vero aliis casibus quibuscumque, si fragilitas sit mortalis, omnes a communione et celebratione abstineant, et interim pro tanto reatu digne poeniteant et satisfaciant.

XXX. Eos vero, qui, cum fragilitas aut nullum aut veniale peccatum est, iudicant secundum Deum esse melius et utilius celebrare aut communicare quam abstinere, monemus ut quidquid in tali casu minus habent de munditiâ et puritate corporis, hoc totum suppleant humilitate cordis et devotione maiori.

XXXI. Si tamen aliquis sentiret se interius propter talem fragililatem esse deordinatum et minus recollectum, lau-

damus, nisi necessitas aut scandalum aliud exigat, ut in tali casu a celebratione et communione abstineat.

Caput VIII. De capitulo.

I. Intrantes et exeuntes de capitulo, ad crucem, nudatis capitibus, inclinamus.

II. Lector capituli egreditur diebus dominicis cum dicitur versus, unus omnino. In festis super hebdomadam, dicto *Confiteor*, ipsius est prius claudere ostia quae sunt claudenda pro domorum consuetudine, postea librum praeparare. Quamdiu est ad lectorium, ibi non inclinat dum dicitur *Gloria Patri* vel *Pater noster*, licet tunc conventus inclinet, nec pro defectibus ibidem factis veniam capit, nisi postquam omnia legenda legit et librum clausit.

III. Omni tempore post lectionem, regresso lectore ad sedem suam, statim prior *Benedicite* dicit, et nos, respondentes *Dominus*, aliquantulum inclinanamus, et in certis quidem solemnitatibus fit sermo, prout notatur in kalendario. Ceteris autem festis quae dicenda sunt pro consuetudine domorum prior dicit, et antequam incipit psalmum *De profundis*, qui de statuto possunt petere orari pro se vel suis, petant misericordiam; pro quibus, et pro benefactoribus et recommandatis, psalmus *De profundis* subiungitur.

IV. Quo cum suis orationibus finito, exeunt novitii, et dominicis diebus dumtaxat monachi omnes ordine antiquitatis publice recognoscunt culpas suas (*) de defectibus in divino officio, de statutis et caeremoniis male observatis, de fractione silentii, de absentiâ a divinis et de tarditate veniendi ad ecclesiam. Hebdomadarius autem sacerdos, diaconus, cantor et lector refectorii, finitâ hebdomadâ, dominicâ sequenti in capitulo dicunt culpas suas de defectibus factis in eisdem officiis. Quando vero pro alio legit aliquis in refectorio, non tenebitur dicere culpam suam in capitulo de lecturâ refectorii, nec lector hebdomadarius, nisi legerit saltem semel: recognoscere etiam tenetur culpam suam in capitulo, qui conventum errare fecerit, aut qui correctus ab emendatore errorem suum defenderit, vel qui confusionem aliquam in choro vel alibi in conventu fecerit, vel qui tantam moram fecerit veniendi ad ecclesiam, quod ab infirmario requisitus fuerit.

V. Dicentes autem culpas suas de fractione silentii debent exprimere locum, vices et qualitates personarum, et tenentur disciplinas cum virgis a praesidente recipere, nisi eâ die celebrare habeant in conventu, vel nisi eâ die sit communio generalis, vel nisi ex aliquâ causâ rationabili praesidens disciplinam in aliam poenitentiam commutet, et omnes priores servent et servari faciant istud statutum de disciplinis pro fractione silentii dandis; aliàs visitatores super hoc provideant. Dicentes etiam culpas suas de egressu cellae inordinato, debent exprimere tempus et vices.

VI. Dum culpae recognoscuntur, capitulum nullus intrare aut exire debet. Nullus etiam culpam suam vel alterius praesumat in capitulo vel alibi in conventu defendere. Qui contrafecerit, ad terram comedat, vel, arbirio prioris, poenae subiaceat graviori.

VII. In capitulo non loquimur, nisi quando confitemur, aut capitulum tenetur, et tunc etiam nullus loquitur, nisi ea tantum quae ad necessitatem vel religionis observantiam pertinere no-

(*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX. « Recognitio culparum diebus dominicis nunquam committatur (*omittatur*?) in absentiâ prioris, vicarius enim aut antiquior debent respondere culpas suas recognoscentibus iuxta n. VI, cap. V, secundae partis statutorum, poenitentiasque a statutis praescriptas imponere ».

scuntur. Secreto autem loqui cum aliquo nulli licet ibidem vel ubicumque fuerit in conventu.

VIII. Quacumque ex causâ aliquis sit in disciplinâ, nullus audeat pro eo rogare in conventu, nisi volente priore.

Caput IX. De lectore refectorii, ipsoque refectorio.

I. Lector refectorii correctorem, ad quem pertinet lecturam refectorii ordinare et assignare, debet interrogare quid legendum sit, et congruo tempore libros qui ad legendum sufficiant in refectorium portare.

II. Cum conventus ingreditur, lector stat versâ facie ad orientem seu ad mensam prioris; inclinante autem conventu ad *Gloria Patri* et *Pater noster*, et ipse inclinat, versâ facie ad conventum, *Iube Domine* dicit stando ibidem et eodem modo. Non debet autem sedere, donec sedeat qui praeest conventui, nec cooperire caput, donec prior mantile suum devolvat aut signum faciat. Quandocumque etiam homiliam a principio inchoat (a), caput nudat, et nos omnes similiter, donec ab eo dictum sit *et reliqua*.

III. Historiam legit celerius, sermones et homilias tardius, aperte tamen et distincte legat omnia, ut possit intelligi, et tali voce quod possit audiri. Provideant autem procurator et coquinarius ne in refectorio tumultus aliquis aut vox nisi solius legentis audiatur.

IV. Quod[1] lector, dato signo, dicturus est *Tu autem, Domine*, vel ultimum versum lectionis, caput discooperit, et responso a conventu *Deo gratias*, de lectorio descendit, et inclinat versâ facie ad conventum. Si aliquis de libris, quos attulit, referri debet, novitius, vel ultimus, finito prandio, eum in ecclesiam vel capitulum defert, et si plures sint libri portandi, iuniores in ordine novitium aut ultimum iuvant.

V. Lector refectorii in refectorio benedictionem ad prandium vel coenam iterare non debet, gratias autem reddit in ecclesiâ vel in capitulo, nec unquam sine licentiâ in cellâ sequentem refectionem sumit. Quod si in refectorio coenam facere voluerit (a), nulla ibidem illi pitantia detur, sed sit contentus his quae ceteris fuerint conventualibus ministrata, nec tunc aliud quidquam die illâ ministretur ei in cellâ, nisi necessitate cogente.

VI. Similiter eis, qui faciunt coenam in refectorio, nihil aliud die illâ, nisi necessitate cogente, ministretur in cellâ.

VII. Quando lector refectorii diebus capituli supplet in ecclesiâ vices hebdomadarii, missam conventualem celebrando, supplet etiam eius vices in refectorio mensas benedicendo et gratias agendo: unde eo casu lectura refectorii transit ad eum, pro illâ die, cui post ipsum contigit ex ordine.

VIII. Si lector refectorii non potuit inchoare hebdomadam suam, quam cito poterit debet eam recuperare, etiam post feriam quintam.

IX. In hebdomadâ Natalis Domini, lector refectorii legit duos dies, scilicet in dominicâ et die Natalis Domini, nisi eadem solemnitas in eâdem dominicâ evenerit; tunc enim, sicut in hebdomadâ Paschae et Pentecostes, uno tantum legit die; deinde ceteri per ordinem et singuli dicunt culpas suas pro defectibus in lecturâ post expletum lectoris officium in dominicâ sequenti. Qui au-

a) Id intelligendum est de homiliis, quarum evangelium non fuit lectum in ecclesiâ, non vero de homiliis dominicarum intra octavas, quarum evangelium iam fuit lectum in solemnitate; tunc enim tantum dicitur homilia lectionis evangelicae in dominicâ intra octavas talis solemnitatis.

1 Legerem *Quando* (R. T.).

a) Id intelligendum est quando lector non vult uti licentiâ sibi per superiorem oblatâ.

tem legit in Circumcisione Domini, diebus etiam capituli in eâdem septimanâ sequentibus legere debet, sicut per annum solet fieri; sed intra Quadragesimam, quando in unâ hebdomadâ occurrunt tria festa capituli praeter dominicam, hebdomada illa inter duos monachos dividitur, et pro duabus hebdomadibus transit: nec secundus lector pro hac vice aliam hebdomadam lectionis in refectorio facit.

x. Intrantes, nudamus capita, et venientes contra sedes nostras, inclinamus ad crucem. *Benedicite* et sequentem versum incipit qui praeest conventui, similiter et versum post prandium et coenam.

xi. Mensas autem benedicit et gratias agit sacerdos hebdomadarius; si missam eâ die celebravit, qui eius vices supplevit, mensas benedicit. Excipiuntur festa in quibus totum officium prioris est et dies sepulturae defuncti. In his enim prior, vel qui eius vices agit, mensas benedicit. Similiter quando sepelitur defunctus in die in qua aliàs non fuisset in refecorio comedendum, prior, vel qui eius vices agit, mensas benedicit. Quicumque autem mensas benedicit, debet primo mensam prioris, si prior in eâ sit comesturum, benedicere; deinde mensam chori sinistri, deinde mensam conversorum, si adsint, et postremo mensam dextri chori.

xii. Datâ benedictione lectori, omnes inclinamus ad crucem, et media pars conventus intrat a parte superiori scamnorum, et alia pars a parte inferiori, tenemusque nudata capita donec prior post unum aut alterum versum lectionis mantile suum devolvat, aut aliud signum faciat; sed neque sedemus, donec praesidens sedeat primus.

xiii. Apponenti aliquid nobis et removenti inclinamus, et ipse nobis. In apponendo autem et removendo scutellas, post priorem et hospites, si adsunt et ad mensam prioris comedunt, semper incipitur a dextrâ parte refectorii. Pitantiam in refectorium appositam nullus ad se trahit, donec ille, qui apposuit, redierit ad sedem suam, et praesidens ad se traxerit sibi appositam pitantiam.

xiv. Oculos ubique sed in refectorio maxime tenere debemus, ne aliquam murmurandi vel ridendi materiam nobis afferant.

xv. Panem nostrum et pitantiam ita debemus aequaliter scindere tam in refectorio quam in cellis, ut, quod residuum fuerit, honeste cuilibet possit apponi. Vinum quoque in scyphos cum tali quantitate apponendum est, ne illud cogamur in vasa refundere; bibentes autem, duabus manibus scyphum tenemus.

xvi. Monachus nolens ea quae sibi apponuntur comedere, alteri porrigere fas non habet. Scutellas non exponimus donec prior suam exponat; et cum duae scutellae adponuntur, quando exponimus eas, unam infra[1] alteram ponimus, nisi tantum de cibis illatis[2] remanserit, quod id facere sine immersione nequeamus.

xvii. Quando lector refectorii, dato per praesidentem signo, dicturus est *Tu autem*, vel ultimum versum lectionis, capita nudamus, nec surgimus donec responderimus *Deo gratias*, quando dicendum est. Postquam vero surreximus, antequam incipiatur a praesidente versus pro gratiarum actione, inclinamus ad crucem; et similiter post inceptum psalmum *Miserere mei Deus*, quando a refectorio in ecclesiam pergimus.

xviii. De refectorio novitius primus exit, excepto illo qui praecedit ad ape-

1 Forsan *intra* (R. T.).
2 Forsan *alatis* (R. T.).

riendam ecclesiam, et excepto die Coenae Domini, post collationem mandati, quia tunc prior primus exit.

XIX. Qui praecedenti horae in ecclesiâ immediate ante refectionem cantatae non interfuerit, non poterit ad refectorium post illam horam convenire, et qui in refectorio non fuerit pransus, coenam in eo sumere non debebit. Qui vero prandet in refectorio, a coenâ sine licentiâ abesse non debet, dummodo vesperis interfuerit.

XX. In refectorio monachorum nulli nostrum licet loqui, nec converso unquam comedere. Nunquam in refectorio conversorum, nunquam in refectorio monachorum comedimus, nisi quando iuxta statutum in refectorio comedere debemus, nunquam, exceptis propriis cellis, in aliquâ domo vel officinâ monachi manducant aut bibunt, nisi prior et procurator, nemo autem unquam nostrum in alienâ cellâ.

XXI. Ad coenam in refectorio non ova, non pisces, aut aliqua talis pitantia, nec etiam coquina (a) unquam detur, nec ab aliquo tunc comedatur: prior et procurator qui contrafecerint, aut fieri permiserint, necnon omnes qui comederint, primâ die sequenti sine capitulo a vino abstinere teneantur. Verumtamen in domo Carthusiae, tribus diebus capituli generalis, prioribus in refectorio coenantibus aliqua pitantia ministratur.

XXII. In coenis etiam cellarum diebus binae refectionis servetur frugalitas et carthusiana simplicitas. Propterea sufficere putantes duo ova, aut aliud aequivalens pro singulis, prohibemus omnes superfluos abusus tamquam statutis et sobrietati carthusianae religionis repugnantes.

XXIII. Diebus dominicis, aut ultimo continenter sequente festo quo comeditur in refectorio, post coenam et peractas in ecclesiâ gratias, tamquam Christi mendici ad refectorii ostium panes singuli recipimus, eos[1] tradenti inclinantes, et ipse nobis. Quod si in iam dicto festo ieiunium occurrat, postridie ad cellas deferuntur.

XXIV. Absente conventu nullos licet in refectorio admittere ad refectionem sumendam.

XXV. In die Coenae Domini ad collationem, quae fit post mandatum in refectorio, nihil omnino praeter vinum et aquam ministretur. Nectar quoque, aut alias quaslibet species vini, et specierum confectiones, nullo unquam tempore in refectorio ministramus.

XXVI. Alienum prorsus est a carthusianâ sobrietate et voluntariâ paupertate de victualibus murmurare, maxime coram conventu. Propterea quicumque id facere praesumpserit, privetur eâ re pro qua murmuraverit. Non tamen pro hoc prohibere intendimus, quin quilibet suas necessitates superiori exponere possit cum modestiâ et animi resignatione, sed volumus praesidentes domorum sibi subditis necessaria iuxta formam Ordinis sufficienter providere, et nihilominus malas consuetudines contra sobrietatem et attritionem nostri propositi salutaris in animarum dispendium circa cibos superfluos et lautiores omni cum diligentiâ efficaciter propulsare. Hortamur autem et obsecramus subditos omnes in Domino pro suâ salute et totius Ordinis honore, ut cum omni humilitate, mansuetudine et patientiâ in hoc suis praelatis obtemperent, nec inde murmurent, aut praelatos suos aliquatenus inquietent, si divinam et Ordinis voluerint ultionem evadere.

Caput X. De abstinentia et ieiunio.

I. Secundâ, quartâ et sextâ feriâ, ex antiquâ consuetudine, pane et acquâ et sale,

a) Vide sensum huius verbi infra n. XX c. X.

1 Forsan *nos* pro *eos* legendum (R. T.).

si cui placuisset, contenti eramus; quod quia dudum in desuitudinem abiit (a), volumus ut unam ad minus in septimanâ qualibet abstinentiam omnes monachi faciant, quos infirmitas, aut senectus, aut debilitas non excusat, vel alia causa, quae priori rationabilis videatur. Nec tamen propter hoc antiquam consuetudinem de faciendis abstinentiis feriâ secundâ et quartâ irritamus seu prohibemus his qui illam observare voluerint, et iudicio prioris potuerit[1].

II. Nulli detur gratia generalis de abstinentiis semel qualibet hebdomadâ non faciendis, sed qui gratiam super his obtinere volent, misericordiam petant eo die, quo fieri debet abstinentia, nisi legitimo detineantur impedimento. Nullâ autem occasione diebus abstinentiae deputatis butyro, caseis, aut ovis utimur, quamdiu in domo aliquâ Ordinis sani sumus, similiter nec in Adventu.

III. In itinere tamen constituti, quando pisces aut alii convenientes cibi non reperiuntur, praedictis diebus abstinentiae uti possumus ovis, butyro, caseis et similibus lacticiniis. Hospitibus etiam, qui de Ordine nostro non sunt, permittimus ova et lacticinia, quando illis vesci licitum est, ministrari.

IV. In vigiliis Natalis Domini, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, S. Ioannis Baptistae, apostolorum Petri et Pauli (b), Conceptionis, Nativitatis, Praesentationis, Purificationis, Annunciationis, Compassionis et Assumptionis beatissimae semper Virginis Mariae, sancti patris nostri Brunonis, et Omnium Sanctorum, fit abstinentia, nisi veniant in festis duodecim lectionum. Propter hoc tamen non praecipitur abstinentia frequentior, quam semel in septimanâ.

V. Quando festum duodecim lectionum occurrit in vigiliâ Pentecostes, abstinentia fit die praecedenti, et in ipsâ vigiliâ abstinemus et lacticiniis, etiam in refectorio. Cum autem festum duodecim lectionum occurrerit in vigiliis Ascensionis vel Corporis Christi, fiat abstinentia feriâ sextâ sequenti, et in praedictis vigiliis abstineatur a lacticiniis.

VI. Cum vigiliae[1] Corporis Christi et B. Ioannis Baptistae in unâ occurrerint hebdomadâ, in vigiliâ Eucharistiae fiat abstinentia Ordinis, in alterâ vero a lacticiniis. Quando autem festum Corporis Christi in vigiliâ B. Ioannis Baptistae occurrerit, fiet abstinentia feriâ quartâ praecedenti, et ipso die Eucharistiae nec ieiunamus nec a lacticiniis abstinemus ob reverentiam tantae solemnitatis.

VII. Quando vigilia B. Ioannis Baptistae et vigilia apostolorum Petri et Pauli occurrunt in eâdem hebdomadâ, in primâ vigiliâ fit abstinentia, in secundâ vero ieiunatur, et dumtaxat a lacticiniis abstinetur; quod etiam servatur in vigiliâ Visitationis B. Mariae.

VIII. Quando vigilia Annunciationis accidit feriâ secundâ vel tertiâ hebdomadae sanctae, abstinentia non fit in ipsâ vigiliâ, sed in die Parasceves; quando vero dictum festum celebratur infra octavas Paschae, ipsius vigiliâ nec ieiunamus nec a lacticiniis abstinemus.

IX. Si festum duodecim lectionum feriâ sextâ hebdomadae minutionum occurrat, abstinentia fit in sabbato, et pariter si Circumcisio Domini occurrit feriâ sextâ, abstinentia fiet sabbato sequenti.

X. Quando feriâ sexta occurrit festum duodecim lectionum, abstinentia fit fe-

a) In antiquis statutis secundae partis haec dissuetudo tam (*iam?*) expressa habetur.

1 Potius lege *potuerint* (R. T.).

b) Haec abstinentia fit in vigiliâ sancti Nicolai, nisi occurrat in dominicâ, quo casu fit sabbato praecedenti.

1 Edit. Main. legit *vigilia* (R. T.).

ria quartâ, deinde devenit ad feriam secundam, deinde ad sabbatum, deinde ad feriam tertiam, deinde ad feriam quintam, sic quod saltem[1] in hebdomadâ fiat abstinentia, exceptis septimanis Paschae, et Pentecostes, et Natalis Domini, quando accidit in dominicâ, aut feriâ secundâ, vel sabbato. Quod si feria sexta festo impedita fuerit, et occurrat feriâ tertiâ vel quintâ ieiunium Ecclesiae, volumus abstinentiam fieri feriâ quartâ vel secundâ.

XI. Volumus ut nihil accipiatur, etiam gratis oblatum, pro pitantiis dandis diebus abstinentiae deputatis, sed si quid detur, alio die expendatur. Circa pitantias etiam quae dantur feriâ secundâ et quartâ, et interdum diebus abstinentiarum, praesidentes domorum, et inde visitatores diligenter invigilent, ut non indifferenter statuta relaxentur; sed, pensatâ locorum et personarum qualitate, pitantiae ipsae moderentur et restringantur.

XII. Die qua debet fieri abstinentia, monachi extra proprias cellas non laborent; nec tunc eis spatiamenta aut recreationes concedantur.

XIII. In vigiliis beatorum Iacobi, Bartholomaei, Laurentii, Matthaei, Simonis et Iudae, Andreae, Thomae, et Matthiae ieiunium cum commemoratione servetur et fiat.

XIV. Feriâ secundâ et tertiâ Rogationum, lacticiniis quidem utimur, sed ieiunium servamus: nec etiam si tunc festum apostolorum Philippi et Iacobi contingat, illud infringimus.

XV. Ieiunia temporalia suis temporibus cum totâ Ecclesiâ observamus, et quoties occurrit Ecclesiae ieiunium, a nobis servatur iisdem diebus, et quemadmodum ipsa Ecclesia servat, adeout in festis etiam solemnibus, si tale occurrat ieiunium, semel tantum reficiamur.

[1] Forsan legend. vel addend *semel* (R. T.).

XVI. Ab Exaltatione S. Crucis usque ad Pascha nonnisi semel in die reficimur, exceptis festis capituli extra Adventum et Quinquagesimam occurrentibus, et minutionum diebus; et hoc inviolabiliter observatur, exceptis infirmis, valetudinariis, itinerantibus, debilibus, senibus et minutis. Aliàs vero si prior fregerit vel fecerit frangi (*a*), sit extra sedem suam in ecclesiâ per quadraginta dies, et si vicarius id fecerit, sit novitius per quadraginta dies.

XVII. In die tamen susceptionis novi prioris et in die sepulturae fratrum nostrorum, ieiunium solvitur: nisi tale esset quod pro festo capituli minime frangeretur.

XVIII. Similiter, propter hospites nostri Ordinis, vel etiam extraneos, dummodo graves et honestae personae fuerint, de sero ad nostras domos venientes, permittimus hospitalitatis gratiâ prioribus et procuratoribus ieiunium, quod non sit de Ecclesiae praecepto, frangere.

XIX. A Pascha vero usque ad festum Exaltationis, exceptis praedictis ieiuniis, et feriâ sextâ in qua festum capituli non occurrit, iterato reficimus. Verumtamen, ut aliquod saltem vestigium abstinentiae priorum patrum nostrorum, quam in hoc etiam tempore feriâ secundâ et quartâ faciebant, apud nos remaneat, volumus ut feriâ secundâ et quartâ hebdomadae, quae festum Pentecostes praecedit, ieiunium servetur, quatenus per hoc etiam ad tantam solemnitatem et Spiritus Sancti susceptionem melius praeparemur.

XX. (*b*) Coquinam seu pitantiam nobis

a) Subaudi absque rationabili causâ, iuxta id quod exprimitur cap. X num. XVII.

b) Per verbum istud intelligitur species pulmenti apud nos in prandio tantum ministrari solita.

ministratam non debemus in crastinum neque etiam in vesperam sine licentiâ reservare.

xxi. Extra horas refectionis aliquod alimentorum sumere aut vinum bibere nulli nostrum licet, nisi infirmitas, debilitas, aut alia rationabilis causa excuset. Verumtamen conceditur diebus ieiunii sero cum vino frustulum panis sumere, ne potus noceat.

xxii. Quoties aliquis nostrum, ubicumque fuerit, scienter biberit purum vinum, nisi urgente necessitate, toties abstineat a vino, quando bibere poterit ordinate.

xxiii. Vinum et cervisia tali mensurâ ministrentur ut nulla detur occasio notabilis excessus; quod si aliqua sit persona Ordinis, quae, incautâ sumptione vini vel cervisiae, patiatur aliquid detrimenti quoad usum rationis vel valetudinem corporis, priores taliter restringant mensuram utriusque, ut natura sic habeat necessitatem suam, ut tamen nullum in corpore vel conscientiae patiatur detrimentum.

xxiv. Qui[1] secundum sanctissimam nostri Ordinis consuetudinem, a sanctis patribus nostris introductam, omnem esum et sumptionem carnium et omnium quaecumque ex carnibus quomodolibet constent, sive per modum cibi, sive per modum potionis seu sorbitionis sumantur, a nostro proposito abiecimus: statuimus ut quicumque nostri Ordinis professus huius tam laudabilis institutionis transgressor extiterit, carnes videlicet comedendo (*a*), seu alicui personae Ordinis ministrando, aut comedentibus vel ministrantibus consentiendo, vel non prohibendo cum potuerit prohibere, vel qui infra[1] domus suae clausuram quibuscumque personis carnes ministraverit, seu ab aliis permiserit ministrari, nec prohibuerit prohibere cum valebit, si prior vel vicarius aut procurator hoc fecerit, ipso facto, tamquam ipsius sui instituti calumniator et transgressor, obedientiam perdat, et vocibus ac locis debitis et ceteris obedientiis Ordinis careat in aeternum; si vero simplex monachus aut alia quaevis persona Ordinis extiterit, voce, loco, ac obedientiis carens, perpetuo ad capituli generalis voluntatem carceri mancipetur. Hanc autem laudabilem constitutionem ad[2] omnes moniales nostri Ordinis, et eis praesidentes, de verbo ad verbum extendi volumus et iubemus. Carnes autem mortuae nunquam vendantur in Ordine.

xxv. Disciplinas vel vigilias, seu quaelibet alia religionis exercitia, quae nostrae institutionis non sunt, nulli nostrum, nisi priore sciente et favente, facere licet.

xxvi. Nullus etiam prior vel subditus faciet abstinentias, praeterquam ab Ordine constitutas.

xxvii. Sed si cui nostrum prior voluerit iniungere ut plus sibi indulgeat in cibo et somno vel aliâ qualibet re, quam statutum decernat, aut e converso si durum et grave aliquid praeter statutum ei imponere voluerit, repugnare fas non habemus: ne cum ei restiterimus, non ei, sed Domino, cuius erga nos vices gerit, restitisse inveniremur. Licet enim multa sint et diversa quae observamus uno tamen et solo obedientiae bono, cuncta nobis fructuosa futura speramus.

1 Videtur legendum *Quia* (R. T.).

a) Extat excommunicatio a sanctissimo domino nostro Paulo V Summo Pontifice lata in eos qui vellent adhuc uti quomodolibet licentiâ, a Poenitentiariâ Romanâ a quibusdam olim obtentâ pro aegrotis, in praeiudicium huius laudabilis constitutionis.

1 Videlicet *intra* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *et* pro *ad* (R. T.).

Caput XI. De minutionibus, rasurâ, infirmis et medicinis.

I. Humanae compatientes infirmitati, permittimus, etiamsi nullus omnino minuatur, easdem recreationes monachis dari, quae hactenus diebus minutionum, quando aliqui minuebantur (a), concessae[1] fuerunt. Igitur post octavas Paschae, post solemnitatem apostolorum Petri et Pauli, secundâ hebdomadâ septembris, septimanâ ante Adventum, et hebdomadâ ante Quinquagesimam, licebit per tres dies feriales continuos bis reficere et recreationes iuxta domorum consuetudines visitatorum iudicio approbatas habere.

II. Et ne ex huiusmodi minutionibus aliqui abusus contra Ordinis intentionem et formam statutorum nostrorum ullo unquam tempore invaleant aut tolerentur, statuimus ut minutionum diebus praedictis divinum officium diurnum pariter ac nocturnum eâdem gravitate et devotione persolvatur, qua ceteris diebus ferialibus super annum solet persolvi. Cui etiam omnes omnino intersint, nisi legitimo aliquo impedimento detineantur, et tunc etiam de licentiâ praesidentis; aliàs beneficium minutionis eiusdem diei amittant. Quod ut fieri possit, taliter per praesidentes disponantur spatiamenta, uno tantum trium dierum praedictorum dari solita intra vel extra domum, quod omnes vesperis interesse possint.

III. Pitantias autem, quae dantur praedictis diebus, nolumus excedere pitantias illas quae quibusvis festivis diebus anni in qualibet domo dari solent. De quibus pitantiis ordinandis prohibemus omnino monachis se ullo modo intromittere, et hoc priores et visitatores faciant inviolabiliter observari, excessus reprimendo, et importunos ac contradicentes suâ auctoritate compescendo et digne puniendo.

IV. Porro sic minutionum recreationes concedi volumus, ut tamen ieiunium sextae feriae propter eas nunquam frangatur. Quod si propter aliquod impedimentum non possint in unâ hebdomadâ continuari tres dies minutionum, in tali casu liceat anticipare vel postponere dictas minutiones, iuxta arbitrium et dispositionem praesidentis.

V. Rasura monachorum fiat per totum Ordinem bis in mense, in qua stricte servetur silentium.

VI. Infirmis secundum possibilitatem domus omnia necessaria et expedientia charitative praeparentur. Quia tamen, secundum beati Benedicti dicta, ne superflua vel impossibilia petendo vel murmurando servientes sibi contristent, diligenter moneantur attendere, et ut memores arrepti propositi, sicut sanos religiosos a sanis saecularibus, ita aegrotos religiosos ab aegrotis saecularibus debere cogitent discrepare; nec illa in eremis, quae vix in urbibus inveniuntur, exposcere. Omnino tamen prior provideat ne infirmi a servitoribus vel aliis negligantur. Verumtamen esus carnium, cui Ordo renunciavit, nulli nostrum conceditur, etiamsi sit leprosus.

VII. Prior dispensare potest circa infirmos in comedendo lacticinia diebus abstinentiae et in Adventu, et etiam, si tamen infirmitatis magnitudo id exigat, in Quadragesimâ, in deponendo cilicium et caligas, et lecti duritiem minuendo, et conversum aut famulum, qui eos in cellis custodiat, ministrando. Procurator etiam et coquinarius diligentes et benigni sint circa infirmos, et etiam circa hospites et mercenarios, quando eos contigerit aegrotare.

(a) Qui extra tempus minutionum hic praefixum minuuntur, non possunt praetendere aliquam recreationem sibi esse concedendam, quia istae recreationes statutis tantum temporibus annexae sunt.

1 Edit. Main. legit *concessa* (R. T.).

VIII. Infirmus, qui non potest ecclesiam et conventum sequi, debet, si commode possit, interesse capitulo. Quando autem et quomodo canonicas horas dicere teneatur, habetur in prima statutorum parte.

IX. Medicinis perraro et nonnisi urgente necessitate et cum licentiâ prioris utimur: similiter sine licentiâ prioris nullus nostrum minuitur.

X. Si quae personae Ordinis nostri artis medicinae fuerint peritae, in extraneis medicinam nullatenus exerceant, nec etiam in nostris, nisi in levioribus infirmitatibus et in quibus nullum verisimile mortis periculum timeri possit, nisi aliud necessitas aliquando exigere videatur.

XI. Nullus nostrum propter rupturam vel aliâ quacumque causâ se inscidi faciat vel alium inscidat, nisi de licentiâ prioris Carthusiae et cum consilio probatorum chirurgorum.

XII. Nulla persona Ordinis nostri suo priori aut visitatori infesta sit pro licentiâ obtinendâ ut mittatur extra domum ad medicos aut alia loca; alioquin sit in disciplinâ generali ad Ordinis voluntatem. Priores tamen eis de necessariis provideat in domibus suis, prout eorum exiget infirmitas, nec petant pro eis dictas licentias.

XIII. Natationes et lotiones corporum in mari, fluminibus, stagnis vel similibus aquis, tamquam parum honestas et periculosas, omnino omnibus personis nostri Ordinis prohibemus.

Caput XII. De vestimentis, utensilibus cellae et aedificiis construendis.

I. Ad vestitum accipimus tria cilicia, duo lumbaria, id est funiculos, quibus renes super carnem praecingimus; tunicas magnas, sive superiores duas, quae nec nimis longae sint, nec nimis breves; cucullas totidem, quarum caputia sint quadrata, nec duorum palmorum latitudinem excedant in longum vel in latum; tunicellas parvas ad carnem, supra tamen cilicia, tres; cucullas parvas duas, caligarum paria tria, pedulium quatuor, pelliciam unam magnam, quae sine speciali licentiâ nunquam findatur, sagum pellibus suffultum unum, et sagum simplex unum, cingulum seu zonam unam ex canape vel ex albo corio, aut ex utroque contextam, calceos diurnos et nocturnos, seu subere vel ligno compactos, quos a coeno, nive et pluviâ, quantum possumus, custodire debemus, pileos duos.

II. Officiales etiam, quando terminos exeunt, et novitii ubique in conventu, cappas nigras deferunt (*), quarum caputia trium palmorum in longitudine et duorum cum dimidio in latitudine mensuram non transcendant. Ex indulto etiam apostolico, personae Ordinis nostri possunt deferre pileum vel capellum de filtro, monachi scilicet nigrum, conversi castaneum, cum cappâ eiusdem coloris: in quibus tamen nulla ponatur curiositas aut foderatura vel circumferentia ex serico.

III. Verum, quoniam tanta est regionum diversitas, ut frequenter, quod in unâ est necessarium, in alterâ sit superfluum, et ita nulla possit certa et universalis lex pro omnibus statui, concedimus in unaquaque provinciâ, sive natione, omnia illa aut dari aut negari indumenta, quae priorum et visitatorum iudicio et pro domorum consuetudine ac facultate videbuntur esse danda aut deneganda. Hortamur autem et obsecramus in visceribus domini nostri Iesu

(*) *Ordinatio anni* MDCXLVIII. « Priores et officiales ex quacumque causâ, praeterquam in solo transitu, accedentes ad urbes, decenter per eas incedant, hoc est cum cappâ talari ad formam Ordinis, nisi in urbibus a domibus suis valde remotis cogantur per paucos dies ex negotiorum occurrentiâ commorari, et exceptis casibus improvisis ».

Christi omnes et singulos priores et visitatores nostri Ordinis, ut in his et aliis etiam omnibus suorum subditorum necessitatibus ac veris indigentiis sublevandis, quantum facultates domorum patiuntur, cum omni charitate et promptitudine se faciles exhibeant: nec omnino in hoc patiantur se iuste reprehendi posse.

IV. Ad lectum non utimur linteaminibus lineis, sed laneis dumtaxat ex aliquo grosso panno patriae, nec lectis plumeis, aut matris seu mattalatiis, sed stramine seu paleis solummodo, intra crassam et asperam aliquam telam in modum sacci inclusis, aut etiam solummodo desuper coopertis vel pro consuetudine provinciarum tectis panno crassiore aliquo. Et praeter haec habemus etiam pulvinar et linteamen unum laneum ex panno grosso, et coopertorium vel coopertoria iuxta consuetudinem domorum et necessitatem personarum. Reliqua autem utensilia cellae tam ad mensam, quam ad alios necessarios usus dentur unicuique quantum necessitas et ratio, iudicio prioris, postulaverint.

V. Et quoniam ad omnes quidem monachos, maxime tamen ad nos, humilitatem attritionemque pannorum, et universorum, quibus utimur, utilitatem[1], paupertatem et abiectionem certum est pertinere, iniungimus prioribus ut tam in induendis se ipsis, quam religiosis, non alios emant vel emi faciant pannos, quam grossos et rudes iuxta morem patriae et intentionem Ordinis, et omnem curiositatem ac superfluitatem religiosae semplicitati et paupertati contrariam a se et sibi subditis removeant.

VI. Propterea cellas singulorum aliquoties perscrutentur, et si quid in vestibus, libris, imaginibus et aliis utensilibus invenerint superfluum, curiosum aut carthusianae utilitati et humilitati incongruum, omnino tollant, atque in utiliorem usum convertant, sine ullà personarum acceptatione. Nec quisquam subditus praesumat inde murmurare aut suum superiorem inquietare: aliàs, quoties id fecerit, toties ad terram comedat, aut aliter arbitrio prioris ob suam contumaciam puniatur.

VII. Visitatores etiam in actu visitationis sollicite inquirant an ista observentur, et, quos invenerint culpabiles, acriter reprehendant, atque, si opus fuerit, qualitatem panni iuxta praesens statutum praescribant, scientes se supremo iudici districtam rationem reddituros, si in his negligentes fuerint inventi. Et ideo a se ipsis primum incipiant, et, quod volunt et debent in aliis reformare, id ipsi primum factis exhibeant. Liceat nihilominus prioribus et aliis officialibus extra terminos exeuntibus vestes habere non meliores sed aliquantulum pro necessitate leviores.

VIII. Nullus prior, monachus vel conversus nostri Ordinis in itinere constitutus mantellum saecularem seu cappam a caputio separatam portare praesumat, nisi propter imminentia pericula evitanda: alioquin per capitulum generale vel visitatores, iuxta casus et personae exigentiam, puniatur.

IX. Porro interdicimus universis personis Ordinis ne emant aut fieri faciant vel etiam oblata recipiant in suos usus cultellos, cochlearia, schyphos, fuscinulas, dentiscalpia, auriscalpia, rosaria, seu coronas, cruces, agnusdei et cetera quaecumque ex auro, argento, lapide pretioso, serico, aut ex alià pretiosà et curiosà materià fuerint ex toto vel in parte. Quidquid vero tale quis habuerit, consignet illud in manus sui

1 Potius lege *vilitatem* (R. T.).

prioris, qui pro suâ prudentiâ illud in pios usus convertet. Ipsos tamen cereos agnusdei et ceteras reliquias aureis aut argenteis ornamentis inclusas nullo modo intendimus prohibere et alienare, sed volumus simpliciter et honeste includi, et iuxta cuiusque devotionem, de prioris consensu, aut portari, aut etiam in ecclesiâ inter alias reliquias servari.

x. Libros etiam quoscumque deauratos et inargentatos fieri vel emi prohibemus: similiter omnia horologia parva portalitia prohibemus; nisi forte ex aliquâ causâ rationabili priores iudicaverint aliquibus officialibus ea esse permittenda; et tunc talia esse debebunt quae non sint ullo modo curiosa et pretiosa, sed, quae viliori et minori pretio emi possint. Maiora pariter horologia seu excitatoria his tantum permittantur, quibus arbitrio prioris videbuntur esse necessaria, et ea talia sint, quae nullo modo a carthusianâ humilitate et abiectione discrepent.

xi. Tapetia universa, et eorum loco panni virides, sive aliter quomodocumque colorati, nisi in ecclesiâ et hospitio nobilium, ubi est consuetudo, et cussini picturati, nisi in ecclesiâ tantum, in usu apud nos non habeantur.

xii. Pelliciolas vulpinas et de animalibus silvestribus, et tunicas ac cucullas diurnas de fustano et sagia, et quascumque lineas interdicimus universis.

xiii. Nulla domus, quae debet ultra centum scuta, quoad ditiores domos, vel quinquaginta, quoad mediocres, vel vigintiquinque, quoad minores, licite possit aedificare aliquod aedificium novum nisi prius persolverit tale debitum, aut talem pecuniam habeat, vel de propinquo habitura sit, quam suo tempore pro tali debito restituat creditoribus: nisi forte ruinae aut maioris damni periculum immineret, si talis fabrica retardaretur; tunc enim et non aliter poterit fieri.

xiv. Porro omnia curiosa et superflua aedificia omnino prohibemus universis (*); ea vero, quae, licet non sint necessaria, utilia tamen et commoda esse videbuntur, nullus facere praesumat sine consilio et consensu sui conventus, vel saltem officialium et duorum ex discretioribus, et nisi uterque visitator provinciae debite et sufficienter informatus fuerit de commoditate talis aedificii, et de loco et formâ ipsius, et de expensâ necessariâ pro eius constructione, et quod domus, quae vult tale aedificium fabricare, non sit gravata debitis aut aliis oneribus, sed bene provisa suis omnibus necessariis, et praeter haec habeat aut habere possit pecuniam ad tale aedificium requisitam. Quibus omnibus bene intellectis, visitatores poterunt, et non aliàs, dare licentiam istud aedificandi, quam etiam licentiam in scriptis suis parvis sigillis munitam priori domus relinquent (a); si tamen tale aedificium novum indigebit expensâ mille circiter scutorum quoad ditiores domos, vel quingentorum quoad mediocres, vel centum quoad minores, quae non distant a Carthusiâ ultra tres dietas, non poterit aedificari, nisi, ultra praedicta omnia, accedat etiam licentia reverendi patris. Quod si alter visitatorum aedificare voluerit, praedictis omnibus conditionibus servatis, tenebitur prius convocare suum convisitatorem

*) *Ordinatio anni* MDCII. « Sub poenâ absolutionis praecipimus prioribus domorum ut servent § IV (XIV?) cap. XII secundae partis novae collectionis statutorum de aedificiis, quem declaramus debere intelligi non de solis novis aedificiis, sed etiam de restaurationibus aedificiorum antiquorum, in quibus fit notabilis mutatio structurae ».

a) Vide ordinationem anni MDCLXXVI in fine huius capituli, *Ut tollantur*, etc.

cum alio discreto priore: qui, examinatis omnibus praedictis, licentiam ei in scriptis dabunt; vel, si non probaverint, denegabunt.

xv. Picturas et imagines curiosas, aut aliquid inhonesti habentes, in ecclesiis et domibus Ordinis, sive vitreis, sive in tabulis, lapidibus, parietibus et locis aliis, tamquam derogantes et contrarias honestati morum et nostrae religionis simplicitati et humilitati, reprehendimus: et ne de cetero fiant, inhibemus. Iam factas vero, si commode et sine scandalo fieri possit, tolli et amoveri, vel ad honestatem et devotionem reformari volumus. Et quod de picturis et imaginibus huiusmodi, illud et de aedificiis, vestimentis, equitaturis et earum ornatu, et ceteris rebus curiosis omnibus, ordinamus: super quo visitatores diligenter invigilent.

Ordinatio anni MDCLXXVI. « Ut tollantur abusus, qui saepe irrepunt ex licentiis indeterminate obtentis circa aedificia construenda, unde accidit ut curiosa, superflua et a simplicitate carthusianâ aliena aedificia ad aedificantis libitum non raro erigantur, statuimus ut imposterum nemini liceat uti licentiâ generali aedificandi, nisi prius ipsius structurae vestigium in plano et etiam elevationis fabricae in altum delineatio fuerint exhibita et determinata, ac iuxta num. XIV cap. XII secundae partis statutorum nostrorum a visitatoribus prius examinata, tandem a reverendo patre fuerint approbata et subsignata; quibus postea nemini licet aliquid notabile in murorum ambitu addere, demere aut immutare absque expressâ licentiâ, sub poenâ absolutionis tam[1] inflictâ per ordinationem capituli generalis anni MDCII, quam, quoad istam poenam, renovamus; ordinantes, ut nullus possit aedificia sub talibus indeterminatis licentiis nunc incepta prosequi, donec praesenti ordinationi satisfecerit ».

Caput XIII. De solitariae vitae commendatione.

I. De commendatione vitae solitariae, ad quam specialiter sumus vocati, pauca

[1] Videtur legendum *tam* (R. T.).

dicemus, scientes eam a multis sanctis et sapientibus, et tantae auctoritatis, ut eorum vestigia non simus calcare digni, copiose commendatam. Nostris[1] enim ut in Veteri et Novo maxime Testamento omnia pene maiora et subtiliora secreta, non in turbis tumultuosis, sed cum soli essent, Dei famulis revelata fuisse, ipsosque Dei famulos, cum vel subtilius aliquid meditari, vel liberius orare, vel a terrenis per mentis excessum alienari cuperent, fere semper multitudinis impedimenta vitasse, et solitudinis captasse commoditates.

II. Hinc factum est, ut aliquot exemplis ea quae diximus declarentur, quod in agrum ad meditandum Isaac solus egreditur; id enim ei non casuale, sed consuetudinarium fuisse credendum est; quod Iacob, praemissis omnibus, solus remanet, facie ad faciem Deum videt, nominis mutatione in melius, et divinâ simul benedictione ditatur, plus assequutus uno momento solus, quam toto tempore vitae, comitatus.

III. Moyses quoque, Elias atque Eliseus solitudinem testis est Scriptura quantum diligant; quantumve per eam in divinorum secretorum revelationibus crescant, quoque modo et inter homines periclitentur assidue, et a Deo, cum soli sunt, visitentur.

IV. Sed et Hieremias solus sedet, quia Dei comminatione repletus est, poscens dari aquam capiti suo et oculis suis fontem lacrymarum ut lugeat interfectos populi sui, locum quoque ubi se tam sancto possit in opere liberius exercere postulat, dicens: *Quis dabit mihi diversorium viatorium in solitudine?* tamquam hoc in civitate facere non vacaret: hoc modo indicans quantum impediant socii gratiam lacrymarum. Quia etiam, cum dixisset: *Bonum est praesto-*

[1] Forsan *Nostis* (R. T.).

lari cum silentio salutare Dei, quam salutis[1] praestolationem maxime iuvat solitudo, addidissetque: *Bonum est viro cum portaverit iugum Domini ab adolescentia sua*, ubi nos plurimum consolatur, qui propositum istud pene omnes a iuventute subivimus; adiecit et ait *Sedebit solitarius et tacebit quia levabit se supra se*, omnia pene, quae in hac nostra institutione sunt, optime per quietem, solitudinem, silentium et caelestium rerum amorem significans.

v. Quae studia suos alumnos quales efficiant postea manifestat dicens: *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis;* quorum in altero patientia summa, in altero perfecta refulget humilitas.

vi. Ioannes quoque Baptista, quo inter natos mulierum, iuxta Salvatoris praeconium, maior nemo surrexit, quid solitudo securitatis, quidve utilitatis afferat, evidenter ostendit; qui nec divinis oraculis, quibus praeditum[1] fuerat, quod ab utero Spiritu Sancto repletus in spiritu et virtute Eliae Christum foret Dominum praeventurus, nec mirabili nativitate, nec parentum sanctitate securus, frequentiam hominum fugiens tamquam periculosam, deserta solitudinis tamquam tuta delegit, tamdiu pericula mortemque nesciens, quamdiu eremum solus incoluit. Ubi quid virtutis lucratus, quidve sit meriti Christi baptismus et pro iustitia mors suscepta monstravit. Talis enim est factus in solitudine, ut dignus esset lavantem omnia Christum solus baptizare, et pro veritate nec carcerem nec mortem declinare.

vii. Iesus ipse Deus et Dominus, cuius virtus nec secreto iuvari nec publico poterat impediri, ut suo tamen nobis consuleret exemplo, priusquam praedicaret, tentationibus et ieiuniis quasi probatus est in solitudine. De quo Scriptura refert, quod relictis turbis discipulorum in montem solus ascenderit orare. Qui et imminentis iam tempore passionis, apostolos reliquit, solus exoraturus, isto vel maxime insinuans exemplo, quantum solitudo prosit orationi: quando, comitibus licet apostolis, non vult mixtus orare. Et, ne mysterium hic nobis omnibus maxime observandum silentio praetereamus, idem Dominus et Salvator humani generis per se dignatus est vivum atque primum nostri instituti exemplar praebere, cum in deserto solus degeret orationi, et internis vacans exercitiis, ieiunio, vigiliis ac ceteris poenitentiae fructibus macerans corpus, per arma spiritualia tentationes et adversarium nostrum superans.

viii. Iam ipsi per vos considerate quantum in solitudine sancti ac venerabiles patres Paulus et Antonius, Hilarion, Benedictus, et ceteri vobis innumerabiles mente profecerint: et probatis suavitates psalmodiarum, studia lectionum, fervores orationum, subtilitates meditationum, excessus contemplationum, baptismata lacrymarum, nulla re magis quam solutudine posse iuvari.

Caput XIV. De cellae et silentii observatione.

i. Cum praecipue studium et propositum nostrum sit silentio et solitudini cellae vacare, iuxta illud Hieremiae: *Sedebit solitarius et tacebit, et levabit se supra se*; et alibi: *A facie manus tuae solus sedebam, quia comminatione replesti me;* ideo cellae incolam diligenter ac sollicite decet invigilare, ne quas occasiones egrediendi foras, exceptis his quae generaliter institutae sunt, vel machinetur, vel recipiat, sed potius, sicut aquas piscibus et caulas ovibus, ita suae saluti et vitae cellam deputet necessariam, in qua quanto diutius, tanto lubentius habitabit, dum tamen in ea se se ordinate et utiliter occupet, legendo,

[1] Potius lege *praedictum* (R. T.).

scribendo, psallendo, orando, meditando, contemplando et laborando, et quam si frequenter et levibus de causis exire insueverit, cito habebit exosam.

II. Si quis ad cellam venerit volens nobiscum loqui, vel ad nos intrare, interrogetur prius, si praesidens licentiam ei dederit, aliter ad colloquium non recipiatur, nec intrare permittatur, nisi talis fuerit, de quo sit credendum quod sine licentiâ non venerit. Qui autem cum licentiâ venit, non debet silenter et repente intrare, sed pulsare ad ostium, et expectare donec habitator cellae ad eum exierit, et tunc huiusmodi licentiam habens dicit *Benedicite*.

III. Qui de Ordine nostro non sunt, nec ad ipsum Ordinem aspirant, nullatenus in cellis nostris hospitentur.

IV. Cum aliquis est nobiscum in cellâ, primum ostium sit apertum, et secundum nullo modo ita obseretur ut non possit a personis nostri Ordinis ingredi volentibus aperiri. Nullus etiam, quando in cellâ solus est, se ipsum in eâ pessulo aut aliter includat de die aut de nocte, nisi ex aliquâ causâ quam prior approbaverit. Quod si qui deprehensi fuerint se cum alio vel aliis in propriâ vel alterius cellâ aut alio quovis loco conclusisse, unde vehemens suspicio mali haberetur, praesentis statuti vigore incarcerentur. Si vero illa inclusio tali suspicione careret, arbitrio prioris puniantur.

V. In cellâ alterius, quando operamur cum eo, aut visitandi eum licentiam habemus, horas dicere cum eo licet. Cum autem aliquis est in alterius cellâ, vel alibi per licentiam extra cellam, audito Completorio, statim recedere debet, nisi maiorem moram faciendi specialem licentiam habuerit. Non enim licet nobis post Completorium loqui, nec deinde ante Primam, nisi causâ notabili exigente.

VI. Si quis qualibet, vel suâ vel alterius negligentiâ pane, vino, aquâ, sale, igneve, aut aliâ re necessariâ caruerit, vel insolitum clamorem aut strepitum audierit, vel periculum ignis insliterit, licebit cellam exire et subsidium praestare vel petere, et, si tanta necessitas urget, uno vel duobus, vel paucissimis verbis, quod res postulat, indicare.

VII. Qui vero aliter absque licentiâ silentium fregerit, culpam suam recognoscat et disciplinam cum virgis accipiat in dominicâ proxime subsequenti, sicut supradictum est. Et si assuetus fuerit in frangendo, vino privetur aut ad terram comedat, vel aliâ poenâ arbitrio prioris puniatur.

VIII. Qui per licentiam de cellâ exierit, extraneis vel etiam domesticis famulis sine speciali licentiâ non loquatur. Et si licentiam loquendi habeat, nolumus tamen quod inquirat aut loquatur de negociis et regimine domus, aut ullo modo immisceat se huiusmodi diebus[1], nisi a praesidente ei iniunctum fuerit. Non enim expedit habitatori cellae nosse huiusmodi, quae ad officiales pertinent curanda, cum etiam hoc totius domus paci contrarium sit.

IX. Silentium ubique, sed maxime in ecclesiâ, capitulo, refectorio, claustro et rasurâ strictius servare debemus.

X. Cum novitiis etiam nemo nostrum loquatur, nisi prior, vicarius et eorum magister.

XI. Nullus per ostium prati seu horti, vel ad fenestram cellae, quae respicit contra hortum communem, debet ad colloquium recipi, etiamsi dixerit se habere licentiam colloquendi.

XII. Monachi non permittant conversos et donatos vel famulos domus ingredi cellas suas absque licentiâ, nec etiam cum praedictis sine licentiâ loquantur

1 Forsan *de rebus* pro *diebus* (R. T.).

in domo, nec de negotiis inquirant; alioquin vino priventur, aut aliter arbitrio prioris puniantur.

XIII. Monachi in mensâ silentium frangentes, septem psalmos cum litaniâ dicere tenentur, et sicut pro prandio, sic pro coenâ poenam incurrunt memoratam. Priores tamen et procuratores et itinerantes ab hac observatione silentii et poenâ eximimus. Verum propter verba superflua, quae tunc facile excidere solent, dicant praedicti, semel tantum, in die in quo silentium in mensâ fregerint, psalmum *De profundis*, *Pater noster*, *Ave Maria,* cum oratione *Fidelium* et *Omnipotens, etc., qui vivorum*, etc. Circa infirmos etiam possunt priores super hoc dispensare, attentâ infirmitatis qualitate, prout viderint expedire.

XIV. Cum patribus nostri Ordinis, qui interdum ad domos nostras itineris opportunitate aut necessitate negociorum adventant, loqui nobis non licet sine praesidentis licentiâ: hunc ipsi nec quaeramus, nec cupiamus, nisi legitima ratio aliud postulet. Nos enim cultori solitudinis silentiique tenaci et avido quietis conducit aut alios invisere, aut ipsum ab aliis visitari absque causâ.

CAPUT XV. De colloquio claustri et spatiamentis.

I. Colloquium in claustro commune habemus omnibus diebus festis capituli post Nonam, exceptis solemnitatibus Nativitatis et Coenae Domini, Paschae et Pentecostes, omnibusque festis in Quadragesimâ super hebdomadam occurrentibus.

II. Volumus autem ut eodem die non detur recreatio (*a*) si datur colloquium claustri, aut non detur colloquium claustri si eo die detur recreatio.

III. Concedimus etiam singulis septimanis, exceptâ hebdomadâ sanctâ, unam aliam dari recreationem, seu spatiamentum, ultra colloquia claustri diebus festivis concessa: inhibentes propterea omne aliud colloquium tam feriae quintae quam hebdomadae capituli generalis, et similiter egressum de cellâ propter recordationes. Hortamur nihilominus omnes qui indigent praevidere suas lectiones, ut eas praevideant, illo modo, tempore et loco dumtaxat, quae visitatores in suis provinciis cum iudicio prioris ordinaverint, ut omnia fiant sine ullo inordinato egressu, discursu aut fractione silentii.

IV. Quando, post Nonam in ecclesiâ dictam, diebus capituli in claustro convenimus, tunc, antequam sedeamus, qui praeest conventui dicit *Benedicite;* deinde sequitur lectio de statutis et evangeliis; qua finitâ commune colloquium habemus, in quo nullus consulere debet secreto, vel susurrare, vel dicere aliquid quod nolit ab omnibus intelligi vel audiri: sed nec tunc alibi loqui licet, quam in eâ parte claustri vel loci, ubi colloquium habetur, nisi forte pauca verba

V. Ubicumque autem colloquium habemus, curandum nobis est, maxime coram extraneis, ut caveamus a multiloquio, clamore et risu indecoro, et ut sermones nostri sint religiosi et pii, non vani, saeculares vel contentiosi.

VI. Priores sint solliciti ad rescindendum vana et indisciplinata colloquia, et monachis suis aliisque subiectis firmiter interdicant ne de dominis terrae aliisque principibus factisque ipsorum in colloquiis vel alibi verba inordinata habeant contendendo et partes faciendo. Qui contrafacere praesumpserint, a colloquiis excludantur, et pro modo culpae

a) Recreationis nomine ex praesenti usu Ordinis intelligenda est translatio colloquii ex claustro in hortum, sive alium locum a visitatoribus designatum, cuius recreationis concessio in liberâ prudentiâ superioris semper remanet, ut hic satis notantur, cum de iure statuti non habeatur, sed dari indigeat ut possit haberi.

aliàs puniantur. Et si qui tales contentiones dominis sive principibus sive domesticis eorum revelaverint, si monachi sint, careant voce, et sint novitii, ad Ordinis voluntatem; alii vero statim carceri mancipentur.

VII. Hortentur vero et omni instantiâ inducant suos ipsi priores, ut colloquia habeant de Deo, de Sanctis, de divinis mandatis, de observatione statutorum nostrorum, de virtutibus acquirendis, de extirpandis vitiis, de tentationibus internoscendis et superandis, de quatuor novissimis, et omnino de bonis et utilibus ad animae salutem et profectum spiritualem: saepius illis commemorantes haec beatorum Hieronymi et Bernardi dicta: « Inter saeculares, nugae nugae sunt, in ore autem sacerdotis, blasphemiae ». Et alibi: « Nugis aperire os, illicitum est; assuescere, sacrilegum ». Illud etiam sancti Benedicti decretum frequenter inculcantes: « Scurrilia verba, risumque moventia[1], aeternâ clausurâ damnamus ». Porro murmuratoria, detractoria, turpia, et similia vitiosa verba non solum prohibeant priores, sed et severe puniant; commonentes, non solum eos qui detrahunt vel murmurant, sed et eos qui detrahentes vel murmurantes audiunt, nec reprehendunt, cum utiliter possunt, vel saltem priori non denuntiant, peccatis alienis involvi et communicare.

VIII. Qui non adfuit Nonae diebus binae refectionis, non debet interesse colloquio, et qui non debent interesse colloquiis, non habent colloquium aliud in illo die, nisi ex speciali licentiâ.

IX. Ad commune colloquium claustri non admittuntur ullo modo extranei cuiuscumque qualitatis vel conditionis extiterint, nisi ex causâ rationabili aliquando priori aliter visum fuerit, et si qui sine speciali licentiâ prioris vel vicarii se ingesserint, recedant monachi potius quam illos ad colloqium admittant.

X. Quoties autem ad colloquium admittuntur extranei, non debemus, in respondendo eis, praevenire priorem vel seniorem, nec eius vel alterius sermonem interrumpere. Et quando aliquis ex nobis, de licentiâ vel iussu prioris, aliquid eis ad aedificationem loquitur, ceteri debent patienter audire, et ipse qui loquitur non debet modum excedere. In partem vero ducere aliquem, vel duci, aut quasi secreto aliquid intimare aut mandare aliquibus, non licet, nisi licentiam dante priore; quam licentiam non ad nos, sed ad eos, si tanti habeant, pertinet petere.

XI. Cum monachi, propter extraneos vel propter aliam causam, iussu praesidentis in claustrum vel alium locum ad commune colloquium vocantur (*), qui eos convocat non dicit eis *Benedicite,* sed quisque, cum advenit, sedenti iuxta se *Benedicite* dicit. Deinde quamvis prior praesens non sit, nec etiam extranei loqui licite possunt. Recedentibus autem extraneis, propter quos ad colloquium convocati sunt, aut finito tractatu propter quem vocati sunt, recedunt, et ipsi monachi cum silentio, nisi esset tunc de statuto colloquium, quia tunc nisi vellent, non tenentur recedere. Pro hospitibus advenientibus, vel recedentibus, non dentur personis Ordinis recreationes.

XII. Spatiamenta, quae recreationis causâ monachis extra domum, infra tamen terminos, certis diebus, ut dictum est, conceduntur, talia sint et taliter serventur, ut et omnis levitatis, et cuiuscumque mali suspicio prorsus tollatur, et integritati Ordinis, ac salutari pro-

1 Edit. Main. legit *amoventia* (R. T.).

(*) Vide Ordinationem anni MDCX in fine huius capituli *Mandatum SS. D. N. Pauli Papae V*, etc.

fectui animarum non adversentur, sed proficiant. Propterea quando ad ea spatiamenta exeunt monachi, simul exeant, simul stent, et simul redeant, omnesque ductum praesidentis sequantur, qui est vicarius, vel, eo absente, quod rarissime et nonnisi morbo exigente accidere debet, senior monachorum ibi assistentium, nisi prior alii specialiter id commiserit, ob iustas causas. Nec maneant in portâ domus, vel curiâ, vel alio domus loco, nec quaslibet officinas domus intrent, sed rectâ eant et redeant. Iuniores tamen monachi paululum separati ab aliis incedant, quamdiu priori visum fuerit expedire, adiuncto illis aliquo ex discretioribus monachis. Nec etiam intrent domus saecularium, etiamsi sint coloni grangiarum nostrarum. Quod si, dum exeunt, necessario transitum facere cogantur per vicinas villas aut villagia, hoc casu, solo transitu sint contenti, servatâ omni modestiâ et gravitate, ut de se saecularibus bonum dent odorem. Nec in ipsis spatiamentis suis comedant et bibant (a), nec secum victualia portent, etiam intuitu pietatis et eleemosynae. Qui contrafecerit, pro vice qualibet semel in refectorio, praesente conventu, ad terram comedat, pane et aquâ contentus et assere nudo; et si tertio perseveraverit, praesidentis arbitrio, prout casus exegerit, gravius puniatur; et qui eis victualia ministraverit, si inferior priore fuerit, eidem poenae subiaceat. Prior vero, si in hoc excesserit, visitatorum arbitrio pariter puniatur. Nec visitatores, quanto minus priores, possint super hoc dispensare, aut licentias dare, vel constitutionem istam quomodolibet relaxare.

XIII. Omnino vero prohibemus ne ullo unquam tempore vel modo in ipsis spatiamentis monachi pernoctent, omnes licentias super hoc praesenti statuto omnino revocantes, et prohibentes ne ullo modo concedantur, et qui eas postulaverit, habeatur pro personâ parum zelante gravitatem et honestatem nostri Ordinis et regularem monachorum nostrorum disciplinam.

a) Potus hîc intelligitur de aquâ crudâ fontis, qui in viâ occurrit.

XIV. Monachi in spatiamentis et alibi coram saecularibus, vel in conventu, non deferant in capite calanticas lineas aut sericas, sed laneas tantum sub caputio.

XV. Domus Ordinis, quae non habent terminos spatiamentorum sibi per Ordinis auctoritatem assignatos, vocent visitatores illius provinciae, qui eis assignent terminos secundum Ordinis honestatem competentes. Et haec eadem in domibus novis recipiendis de cetero diligenter observent priores, quibus dictarum domorum novarum receptio committetur. Termini autem in novis domibus limitati vel limitandi per visitatores aut priores ad hoc deputatos, vel in posterum deputandos, in scriptis praesententur capitulo generali proxime subsequenti, et ibi rationabiliter examinati per definitores approbentur et confirmentur, vel etiam, si eis visum fuerit, infirmentur. Quod si domus aliqua terminos sibi de novo limitatos subsequenti capitulo neglexerit intimare, lapso illo capitulo, ante confirmationem, monachi illius domus terminis praedictis non gaudeant, nec ad eos exire possint pro spatiamentis.

Ordinatio anni MDCX. « Mandatum sanctissimi domini nostri Pauli Papae V nobis insinuatum, de habendâ lectione Sacrae Scripturae in domibus insignioribus Ordinis nostri, qua decet animi demissione et reverentiâ suscipientes, eique, ut debemus et semper assuevimus, humillime obtemperantes, praecipimus omnibus et singulis prioribus dictarum domorum, ut indictam lectionem fieri

curent in suis praefatis domibus iuxta dispositionem et formam a reverendo patre praescribendam, habitâ ratione moderationum eiusdem sanctissimi domini nostri praecedentium ordinationum (a).

Caput XVI. De operibus communibus.

I. Opera communia ter trinis diebus in anno fiant, in quibus monachi circa mundationem pannorum ecclesiae aut aliud honestum opus occupantur, iudicio priorum.

II. Prima opera fiunt secundâ hebdomadâ Paschae, alia secundâ hebdomadâ post festum apostolorum Petri et Pauli, tertia primâ hebdomadâ post festum S. Michaëlis. Quod si aliquo die operum sit festum capituli, vel abstinentia, vel indispositio temporis quoad exteriora, propter hoc non transferuntur opera ad aliam hebdomadam, sed pro die, qua cessatur ab opere, aliâ die eiusdem hebdomadae laborabitur. Verumtamen si dictis temporibus, propter aliquod impedimentum occurrens, non possint commode fieri, ante vel post, prout commodius erit, supplebuntur.

III. Porro primâ die in coemeterium convenimus ad preces faciendas, prout in primâ parte describuntur, post quas, dicto a priore vel vicario *Benedicite*, ad operandum eximus.

IV. Cum aliqui ex monachis alicui operi mancipantur, ipsi quidem loquuntur ad invicem; cum supervenientibus vero nequaquam, nisi priore praesente aut de eius licentiâ.

V. Quando adiutorium pro aliquo opere perficiendo quaerimus, debemus exprimere quos et quot habere volumus, et quamdiu. Aliàs si primâ die opus nostrum non compleverimus, die sequenti de illâ licentiâ datâ, nisi expressum fuerit, nos iuvare non possumus, sed pro adiutorio licentiam denuo petimus.

VI. Qui scribere, aut aliud opus facere scit et potest, si, monente priore ut id faciat, acquiescere noluerit, a vino abstineat, aut etiam gravius puniatur arbitrio prioris.

VII. Quicumque, in quacumque obedientiâ, cuiuslibet agit vices, nihil omnino in eâ sine licentiâ mutare permittitur. In cellis quoque ipsis nihil, nisi prius ostensum et concessum, mutari fierive sinitur, ne domus, laboriose factae, curiositate deteriorentur vel destruantur.

Caput XVII. De novitiis.

I. Novitios, antequam vigesimum annum attigerint, recipere non solemus; si tamen aliqui minoris aetatis postulent admitti, qui, prioris et maioris partis conventus[1], sint doctrinâ, devotione, maturitate et corporis viribus sufficientes ad portanda onera Ordinis, concedimus illos posse recipi ad probationem, dummodo octavumdecimum annum saltem attigerint.

II. Cum bigami de iure sint privati tonsurâ et omni privilegio clericali, inhibemus ne recipiantur ad habitum monachorum, quia fieret iniuria Ordini clericali. Si secus fuerit attentatum, talis receptio, sed et professio, si inde fuerit subsecuta, nullius sit valoris.

III. Nullus etiam coniugatus, altero coniuge in saeculo remanente, etiamsi

a) Mens mandati apostolici, eiusque finis attendenda sunt. Ea autem sunt, ut sufficienti saltem monachorum eruditioni provideatur, qui, ad sacerdotium promovendi et ad confessiones audiendas saepius deputandi, ad haec munia necessario disponi debent per studium et lectionem eorum quae ad id conducunt. Unde merito lectio ista debet maxime institui de his quae ad sacramentorum administrationem et moralem theologiam pertinent. — Vide decretum sanctissimi domini nostri Clementis Papae VIII editum anno MDXCIX, et a sanctissimo domino nostro Urbano Papa VIII renovatum, in *Bullario* relatum, tom. IV (ed. Cherub.), et ibi num. 2 reperies, quomodo decretum sacri Concilii Tridentini super hac re debeat intelligi.

1 Deest vox *iudicio* (R. T.).

in hoc auctoritas episcopi dioecesani et consensus in saeculo remanentis intervenerit, recipiatur ad Ordinem nostrum sine speciali licentiâ capituli generalis vel reverendi patris. Eum etiam, qui solâ promissione per verba de futuro alicui mulieri ligatus fuerit, facile non recipimus, propter inquietudines et tumultus inde evenire solitos.

IV. Nullus insuper in aliâ religione cuiuscumque nominis fuerit iam professus, ad Ordinem nostrum recipiatur, etiam habitâ sui superioris licentiâ, nisi per licentiam reverendi patris Carthusiae vel capituli generalis.

V. Qui habent aliquod perpetuum corporale vel spirituale impedimentum quominus ad sacros ordines licite promoveri aut in eisdem ministrare possint, nullatenus admittantur ad annuam probationem vel professionem. Nec pariter recipiantur novitii, qui non sunt in membris suis vel corpore bene dispositi, nec sufficientes ad portandum onera Ordinis.

VI. Monemus omnes priores et conventus, ut in receptione novitiorum sint magis solito circumspecti, et ea, quae de ipsorum receptione hîc continentur, studeant diligentius observare (*a*), de sufficientiâ maxime et moribus inquirendo, et illorum conversationem saltem per mensem in habitu saeculari, ante receptionem ad habitum, comprobando.

VII. Priores, quorum conventus propter paupertatem dividuntur, nullos valeant interim novitios recipere absque licentiâ reverendi patris vel capituli generalis (*b*).

VIII. A novitiis, seu ingredi volentibus Ordinem nostrum, nihil a quoquam nostrum penitus exigatur aut petatur; qui enim ab eis quidquam exigit et recipit, sententiam excommunicationis incurrit ex constitutione Urbani Papae V quae incipit *Sane, ne in vineâ Domini*. Quod si prior aliquid exegerit, sit extra sedem suam in ecclesiâ quadraginta diebus, et totidem, sine misericordiâ, infra sex menses faciat abstinentias. Si procurator vel alius exegerit, sit novitius per quadraginta dies, et totidem in capitulo recipiat disciplinas, prioratumque prior, et procurationem procurator amittant, si eis consentientibus exactio iam venit ad effectum. Si tamen novitius, aut ingredi volens Ordinem nostrum, libere aliquid et sine omni pacto nullâque praecedente petitione dare voluerit, libere poterit recipi, et iuxta voluntatem dantis expendi: dum tamen talis voluntas non deviet a rigore statuti, nec per eam lapsus aliquis in Ordine fiat. Qui contra fecerit, poenâ, quae statutorum transgressoribus imponitur, irremissibiliter puniatur.

IX. Verumtamen, sequentes sacri Concilii Tridentini constitutionem, declaramus quod nulla donatio alia quam pro victu et vestitu, nullaque obligatio aut renunciatio per novitium facta, etiam cum iuramento, vel in favorem cuiuscumque causae piae, valet, nec effectum suum sortiri potest, nisi secutâ novitii ipsius professione; quam si non fecerit novitius, talis donatio, etiam cum huius favoris expressâ renunciatione etiam iuratâ, sit irrita ac nullius effectus. Propterea bona novitiorum, ante professionem emissam, nullus alienet, vel alienari, etiam novitio volente, permittat: sed eorum omnia adinstar depositorum fideliter custodiantur, et si contingat eos ante professionem a nobis recedere, omnia ex integro, quae sua erant, eis restituantur.

a) Vide ordinationem anni MDCLXXIX in fine huius cap. *Sollicite invigilent*, etc.

b) Vide ordinationem anni MDXCVII in fine huius cap. *Cum certo constet*, etc.

x. Quando aliquis venit ad nos volens fieri monachus, primo interrogatur a priore in privato, quo motivo et qua intentione hoc velit. Deinde examinatur, si tantum habet litterarum, quantum sufficiat monacho et religioso ad sacerdotium promovendo, et si cantare potest. Postea inquiritur si in aliquâ religione professionem fecerit; si non servilis, sed liberae sit conditionis; si uxoratus aut bigamus; si unquam pro materiâ fidei purgatus fuerit per reverendissimos inquisitores de vehementi suspicione, aut etiam vehementer suspectus de fide fuerit; si homicidium voluntarium aliquando perpetravit; si ullum habet impedimentum corporale vel spirituale quominus ad sacros ordines possit promoveri, aut in iisdem ministrare; si habet morbum incurabilem; si debet alicui vel aliquibus pecunias, aut aliquid temporale. Monetur etiam, et suadetur ei, omnibus, qui adversum eum aliquid habent, iuxta Evangelium reconciliari; aut si quid aliquem defraudavit, restituere, si habet unde. Postremo proponuntur ei dura et aspera, totaque vitae nostrae, quam subire desiderat, ratio, vilitas et asperitas, prout fieri potest, ante oculos ponitur. Quod si prior eum ad omnia paratum et ad onera Ordinis sufficientem putaverit, nihilominus conversationem eius saltem per mensem in habitu saeculari, antequam recipiatur ad habitum nostrum, comprobabit, et interim mittet ad cellas monachorum, quos ipse iudicaverit idoneos esse ut illum examinent et videant an receptibilis sit.

xi. Porro nullus prior recipiat aliquam personam ad habitum Ordinis sine totius conventus vel maioris partis voluntate et consensu (*a*). Propterea, postquam sufficienter fuerit probata conversatio postulantis, certo die proponetur conventui; ac primum quidem coram toto conventu interrogabitur si in aliquo Ordine professionem fecerit, si liber et non servilis conditionis, si matrimonii vinculo solutus, si absque incurabili morbo, si possit ad sacros ordines ascendere, si de debitis satisfecerit, sciturus quod, si super his veraciter non responderit, si aliquid celaverit, poterit etiam post professionem expelli.

xii. Postquam ad haec responderit, secedit, et conventus de eius deliberat receptione. Quem si recipiendum iudicaverit, rursus eum revocat: et tunc ipse toto corpore prostratus misericordiam postulabit. Deinde, ad iussum prioris surgens, supplicabit, propter amorem Dei, se ad probationem sub habitu monachali recipi pro praebendario et humillimo omnium servo. Cui tunc prior proponet quot et quanta sint dura et aspera in Ordine nostro toleranda, quam sit prolixum divinum officium, diurnum pariter et nocturnum, quanta sit victus et vestitus austeritas, quanta cellae et silentii observantia, quam sit arcta obedientia, paupertatis, castitatis, stabilitatis, et novae vitae semita, quam difficilis sui ipsius in omnibus abnegatio. Denique tota vitae nostrae ratio, vilitas et austeritas, prout fieri potest, illi ante oculos ponetur.

xiii. Ad quae si imperterritus manens responderit se, de solâ Dei pietate fratrumque orationibus confisum, ea, prout divina concesserit clementia, impleturum, tum demum ad pedes prioris genuaflectens, iunctas manus inferat infra manus prioris, et prior ex parte Dei et Ordinis et suâ et fratrum concedat ei societatem Ordinis, et proponat eidem quod ante professionem libere poterit exire: et quod vicissim erit in nostrâ

(*a*) In aequalitate partium, pars prioris in posterum non debet praevalere, quia tunc revera non est maior pars conventus, prout hic requiritur.

libertate et potestate ipsum emittere si nobis (quod absit) non placeret conversatio eius. Quo facto, recipitur in osculo pacis a priore prius, deinde a ceteris omnibus. Qui si statim non sit paratus indui, certus ei, usque ad quem venisse debeat, terminus non nimis remotus dabitur: ad quem si non venerit, nos non teneamur eidem. Ad datum autem terminum veniens, statim post supplicem in conventu postulationem induitur.

xiv. Sciendum autem, quod, absente priore, nullus novitius potest recipi, nisi de speciali licentiâ prioris. Recepti tamen ad statutum terminum venientes, priore multum remoto, nec brevi reversuro, possint a vicario et conventu indui et incellari.

xv. Die quo induitur novitius, postquam indutus est et praeparatus, ducitur ad ecclesiam et instruitur, ut ad gradum altaris faciat orationem suam. Interim conventus cantat in ecclesiâ versum *Veni, Sancte Spiritus*, quo finito, prior dicit preces consuetas in primâ parte descriptas. Quibus dictis, ducitur novitius, ad cellam, conventu cantante psalmos *Miserere mei, Deus; Quam dilecta; Memento.* Si tamen unus aut duo sufficere possunt, unus tantum aut duo dicantur. Eundo ad cellam praecedit prior cum stolâ et sparsorio, sequitur novitius: deinde conventus, praecedentibus senioribus. Veniens autem prior ad cellae ostium, aspergit novitium et ipsam cellam, dicens: *Pax huic domui:* tenensque manum novitii introducit eum et ducit ad oratorium, ubi flexis genibus orat, et interim, finito a conventu psalmo vel psalmis, prior consuetas, ut alibi habentur, preces dicit. Quibus completis, iniungit novitio cellae et aliorum quae ad Ordinem nostrum pertinent observantiam et exercitium in remissionem peccatorum.

xvi. Commendatque eum uni ex monachis, quem magis idoneum ad hoc cognoverit, nullâ habitâ ratione antiquitatatis, qui eum horis competentibus visitans, instruet ad horas dicendas et ceteras observantias Ordinis, quas novitium ignorare non oportet. Ad quem etiam pertinebit, ipsius novitii mores informare, in spiritualibus exercitiis eum dirigere, et tentationibus eius remedia opportuna adhibere; debebit tamen unus et idem omnium novitiorum curam habere.

xvii. Novitii opportuno tempore moneantur et instruantur a magistris suis ad faciendam confessionem generalem; quam debent facere priori antequam ad professionem admittantur. Priores autem ex indulto apostolico possunt absolvere eos qui nostro Ordini volunt aggregari, postquam habitum susceperint, a sententiâ excommunicationis, suspensionis et interdicti, quibus sunt forsitan innodati, et super irregularitate prius contractâ dispensare, et a votis in seculo factis absolvere, si in Ordine perseveraverint, nisi casus adeo esset gravis et enormis, quod super eo Sedes Apostolica merito esset consulenda, et proviso, quod, si essent pro debito excommunicati, suspensi vel interdicti, satisfaciant quibus tenentur.

xviii. Novitii pecunias, et alias res suas, quas secum forte attulerint, ex integro priori reddant, ut non ipsi, sed prior, vel cui prior iniunxerit, eas fideliter ad instar depositorum, custodiat.

xix. Novitius nec reprehendit, nec publice reprehenditur; sed cum offendit, instruitur a priore, vel a vicario, aut a magistro. Non debet manere in colloquio communi, nec de negotiis domus se intromittere, nec quaerere licentiam ut possit aliquem visitare.

xx. Infra tempus probationis, non mis-

sam in conventu, non evangelium, non epistolam dicit, nec ad ordines mittitur, sed hebdomadam cantus facere, et tam in ecclesiâ quam refectorio legere potest quamcito sibi fuerit iniunctum a priore. Et si sacerdos fuerit, potest ad arbitrium sui prioris missas privatas celebrare.

XXI. Porro sacerdotes qui de saeculo veniunt ad Ordinem, si in missarum celebratione et observantiis regularibus formae Ordinis se noluerint conformare, vel in sustinendâ suâ opinione fuerint obstinati, vel in modo vivendi singulares, ad professionem nullatenus admittantur, quoniam per tales personas olim multa in Ordine scandala pervenerunt.

XXII. Si intra tempus probationis priori evidenter constiterit iustis et rationalibus causis nullo modo novitium esse ad professionem admittendum, et iudicaverit non expedire aut non decere ut eas causas conventui manifestet, poterit illum, etiam irrequisito conventu, emittere, adhibito tamen consilio vicarii et alterius ex discretioribus conventus: sed postea aliquam sui facti rationem conventui assignare debebit. Si tamen nullum adsit periculum aut scandalum si dictas causas conventui assignaverit, debebit, antequam illum emittat, proponere eas conventui.

XXIII. Novitii Ordinis nostri nec a prioribus nec ab aliis modo quolibet subtrahantur; quod si quis fecerit, legitime puniatur.

XXIV. Si novitius ante professionem lepram incurrerit, non faciat professionem; tamen, si in domo remanere voluerit, charitative ei providebitur de necessariis.

XXV. Si novitius exierit, et postea denuo receptus fuerit, post secundam receptionem probabitur per annum integrum antequam profiteatur.

Ordinatio anni MDCLXXIX. « Sollicite invigilent priores educationi spirituali novitiorum et iuniorum monachorum, sciantque nihil maioris esse momenti in Ordine, in quo olim nominabantur in singulis provinciis examinatores novitiorum sicut nunc nominantur visitatores, cum ex hac educatione pendeat fere omnis profectus spiritualis, ac proinde observantiae regularis vigor apud monachos praesertim solitarios, prout nos sumus, quibus si desit vitae et militiae spiritualis theoria, quam bene ad praxim postea redigant, et discretio ex prudenti et devotâ directione assumpta, sicca fit eis solitudo et parum proficua. Super quibus sollicite etiam inquirant visitatores, atque etiam interrogent de circumspectione an servetur in admissione postulantium et receptione novitiorum, ut ii tantum apud nos recipiantur, quorum vocatio sit bene probata, et corporis animique dispositio ad Ordinis exercitia idonea, nec unquam detur locus indiscretis favoribus, humanis respectibus, ac imprudentibus compassionibus aut affectibus, quibus via paratur sub praetextu charitatis ad clades et ruinas observantiae regularis Ordinibus regularibus obvenientes ex indevotione, ineptitudine, aut imbecillitate receptorum; qui postea saepius sunt ceteris in vitae laxioris exemplum aut in scandalum; et si quos priores in re tanti momenti, ex qua totius vitae religiosae ratio totiusque Ordinis bonus status dependet, remissos aut culpabiles invenerint, denuncient illos statim reverendo patri aut capitulo generali, ut congruum apponatur remedium, nec multiplicari sinatur gens apud nos absque magnificatione laetitiae. Directorium autem novitiorum ad calcem praesentium statutorum imprimi ordinatum ubique servetur, habitâ tamen aliquâ religionum[1] ratione, quoad temporis distributionem, iuxta ordinationem visitatorum a reverendo patre approbandam ».

Ordinatio anni MDXCVII. « Cum certo constet ex bonâ vel in aliâ[2] receptione et institutione novitiorum profectum vel defectum Ordinis nostri tam in numero quam in me-

1 Forsan *regionum* (R. T.).
2 Forsan *malâ* pro *in aliâ* (R. T.).

rito personarum praecipue pendere, et in parvis domibus, in quibus pauciores quam octo utiles monachi residere solent, qui divinum officium cum notâ integre non persolvunt, non possint novitii sufficienter ad omnia quae sunt Ordinis institui: ideo, confirmantes ordinationem factam annis MDXCIV et MDXCV, statuimus ut in dictis parvis domibus non recipiantur nec retineantur novitii, sed in his dumtaxat, in quibus divinum officium etiam nocturnum cum notâ cantatur et regularis observantia perfectius custodiatur. Quando autem professi in huiusmodi domibus conventualibus ad parvas domos mittentur, sic omnino in illis suscipiantur et necessariis foveantur, ac si illarum essent professi, habeantque vocem in omnibus tractatibus, non tamen in electione novi prioris, quam non facient habitatores parvarum domorum, sed per capitulum aut reverendum patrem Carthusiae illis providebitur de superiore ».

Caput XVIII. De professione novitiorum.

I. Nullus, qui minori tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad Ordinis observantiam, aut ad alios quoscumque effectus.

II. Professionem tacitam in nostro Ordine non habemus, neque permittimus, sed omnes volumus esse expresse et publice professos.

III. Cum tempus, quo novitius professionem facere debeat, institerit, si receptibilis apparuerit, et in duobus festis capituli in petendo misericordiam sedulus fuerit, non in primo, sed in secundo festo, dies ei, quo in totum suscipi debeat, certus assignabitur, si perseveraverit pulsans; et facultas ei libera sua omnia quomodo vel quibus placuerit distribuendi tribuetur.

IV. Nulla persona Ordinis aliquid omnino petat a novitio professionem facturo de rebus ipsius, etiam intuitu pietatis et eleemosynae dandae quibuslibet personis; sed novitii permittantur libere disponere de rebus suis, prout voluerint. Qui contra fecerit, arbitrio prioris acriter puniatur.

V. Quod si assignato die perseveraverit pulsans, optatus ei tribuetur assensus; eique dicetur quod ad missam sit professionem facturus et communicaturus, sicut in primâ parte describitur.

VI. Tunc ipse, vel alius pro eo, professionem sub hac formâ et verbis scribet: « Ego frater N. promitto stabilitatem et obedientiam et conversionem morum meorum coram Deo et Sanctis eius, et reliquiis istius eremi, quae constructa est ad honorem Dei et beatae semper Virginis Mariae et beati Ioannis Baptistae, in praesentiâ domini nostri prioris ». Et in huius professionis fine, ipsemet novitius manu propriâ signum crucis depinget. Quamvis autem ecclesia sit constructa ad honorem alterius Sancti, quam B. Mariae, aut beati Ioannis Baptistae, non tamen mutabuntur praedicta verba professionis.

VII. Porro nullus novitius professionem facere potest, nisi proprio priore praesente et celebrante, vel alio priore Ordinis nostri per voluntatem eius, si legitime fuerit praepeditus. Rectores tamen domorum incorporatarum Ordini possunt novitios ad professionem recipere, ubi priores ad hoc vocandi distant ultra unam dietam. Et tunc in ipsâ professionis formâ et scripturâ mutabitur prioris nomen in nomen rectoris.

VIII. A parentibus novitii, nec ex parte novitii, nec alicuius nostrum, quidpiam ad cibum potumve pertinens petatur. Verum si ultro offerant, quod carthusianae sobrietati et modestiae non repugnat, nequaquam respui debet.

IX. Cum noster Ordo unus sit in multis diversarum nationum domibus et una professionis forma servetur ab

omnibus, quae iterari non debet, volumus omnes et singulas eiusdem Ordinis personas contentas esse suâ professione primâ, prohibentes omnino ne quis secundam faciat; quam si quis[1] fecerit, declaramus nullam esse.

x. Ordinem seu locum ubique in conventu eum cuncti tenemus, quem singulis suus dedit adventus: nisi forte prior, de consensu conventus vel maioris partis, aut reverendus pater, aliquem supposuerit vel praeposuerit ob certam causam. Quando autem duo novitii ad aliquam domum veniunt, qui posterior venit, si prius professionem fecerit, primus deinceps remaneat.

xi. Professione factâ, qui susceptus est, ita se ab omnibus quae mundi sunt intelligat alienum, ut nullius prorsus rei, nec sui quidem ipsius, sine prioris sui licentiâ habeat potestatem. Cum enim ab omnibus, qui regulariter vivere decreverunt, obedientia magno studio sit servanda, a nobis tamen tanto devotius et sollicitius, quanto asperius districtiusque propositum subivimus: ne si, quod absit, illa defuerit, tanti labores non solum careant praemio, sed et supplicium damnationis incurrant. Hinc enim Samuel: « Melior est, inquit, obedientia quam victimae, et auscultare magis quam offerre adipem arietum: quoniam quasi ariolandi peccatum est repugnare, et quasi scelus idololatriae, nolle acquiescere ». Quod unum testimonium et obedientiae laudem et inobedientiae sufficientem habet vituperationem.

Caput XIX. De vitio proprietatis, et proprietariorum communicatione.

i. Cum detestandum sit omnibus religiosis proprietatis vitium, et eorum saluti valde contrarium, statuimus et ordinamus quod nulla persona nostri Ordinis professa separatim aut appropriatim habeat aut custodiat aliqua bona a bonis totius communitatis distincta, praeter ea, quae sibi Ordo concedit ad usum simplicem: sed omnia bona domus, eleemosynae, dona, xenia et alia universa, quae conventui singularibusve personis mittuntur, vel offeruntur, incorporentur conventui, et dispensationi ac administrationi praesidentis subiaceant, qui ea distribuat et expendat, prout secundum Deum et conscientiam communi utilitati domus viderit expedire.

ii. Praesidentes igitur domorum, visitatores a personis Ordinis vitium proprietatis penitus extirpare conentur, nec permittant quod pecunias aliquas, per se vel per medium cuiuscumque interpositae personae, in suâ voluntate habeant, aut ut deposita aliena, quaecumque sint, penes se custodiant. Et si quos in hoc culpabiles invenerint, rigide puniant.

iii. Si vero alicui ex personis praedictis aliquid datum vel oblatum fuerit, in eo nullum ius aut proprietatem praetendere debet, licet, ex permissu praesidentis, ad simplicem usum, ad nutum eius revocabilem, illud possit apud se custodire, et eo uti, pecuniis exceptis. Quod si quis contentiose illud tamquam suum retinere voluerit, ab eo auferatur, et ad communem usum deputetur.

iv. Nulla etiam persona, quae apud nos fuerit professa, in libris vel aliis quibuscumque rebus sui gratiâ Ordini acquisitis usumfructum vel alium quemlibet titulum sibi praesumat vendicare, sed illum usum cum gratiarum actione non ut rei propriae sed alienae recipiat, si sibi concedatur.

v. Debent enim professi omnes, imo tenentur ex necessitate voti suae professionis, habere animum paratum resignandi in manibus praesidentis sponte

1 Vocem *quis* nos addimus (R. T.).

et libere ea omnia quae sibi concessa sunt, sive libri fuerint, aut aliquid aliud, carum vel vile, quoties superior voluerit, aut fieri mandaverit. Nec, si hoc fecerit, debent murmurare, aut conqueri; alioquin nondum se et sua reliquerunt, et propterea pauperem Christum sequi et eius imitatores et discipuli fieri non possunt, nec eius paupertate ditari.

VI. Petere, accipere, permutare et donare, quidquid illud fuerit, sine licentiâ, si quis praesumpserit, pro qualitate culpae puniatur (*a*). Donationes etiam sub specie vel colore mutuationis a nobis vel inter nos nullo modo fiant. Neque etiam cuiquam monacho aut converso a prioribus nostri Ordinis aliquid recipere liceat, nisi cum licentiâ proprii prioris.

VII. Ceterum, ne priorum tenacitas aliquando proprietatis occasionem ipsis monachis donet (*b*), districte iniungimus universis prioribus, ut de necessariis more Ordinis monachis suis rationabiliter provideant: superflua vero, quae statui paupertatis, quam professi sunt, non conveniunt, et omnem speciem vitii proprietatis et fraudis suspicionem ab eis auferant ad formam nostri propositi. Quod ut leviori labore exequi valeant, habeant ipsi priores claves omnium cellarum monachorum et conversorum, vel unam singularem, quae dictas cellas aperiat. Alias vero seras dictarum cellarum damnent et auferendas diligenter et fideliter curent. Et si quos invenerint clandestinas seras vel claves habere, acriter eos puniant pro modo culpae et suspicionis.

VIII. Omnes tam clerici quam laici professi tenentur suo priori ostendere et eius voluntati exponere quidquid habent in cellis vel alibi, quoties fuerint ab eo requisiti. Et hoc idem per omnia conversi teneantur facere procuratori. Qui vero contumax in praemissis fuerit, vel si aliquid eisdem celaverit, ut proprietarius puniatur.

IX. Singulis autem annis a Circumcisione usque ad Quinquagesimam conversi procuratori, monachi vero a Quinquagesimâ usque ad Ramos Palmarum, quidquid habent, ostendant, et exponant voluntati praesidentis.

X. Porro, ad perfectiorem extirpationem vitii proprietatis, statuto irrefragabili ordinamus ut quicumque subditus monachus vel conversus crimen furti vel alienationis commiserit seu proprietarius fuerit (*a*) ultra valorem trium parvorum solidorum turonensium, qui nunc ad valorem viginti quinque assium gallicorum ascendunt (*), et illud suo priori

a) Ista si non fiunt animo occultandi aut retinendi, sed animo declarandi et sub spe ratihabitionis, dicuntur tantum pro modo culpae punienda, quia non habent qualitates proprietatis completas.

b) Eâdem formâ discretionis uti debent priores circa materiam voti paupertatis, quae commendatur illis circa votum obedientiae, cap. III num. II. Cum in utroque sit par ratio periculi, servatis tamen iis, quae hîc dicta sunt.

a) Proprietas a furto distinguitur in eo quod monachus sit per eam iniquus possessor, etiam rerum sibi donatarum aut concessarum.

*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX. « Ut mandato Sedis Apostolicae obtemperemus, ad tollendas difficultates quae iam pluries et nuper motae sunt contra tres parvos solidos turonenses, qui materia proprietatis et excommunicationis esse decernuntur in statutis, contra quod allegatur valorem pecuniarum nunc diversum esse a valore, quo aestimabantur anno MCCCLXVIII quando summa illa praetaxata est in novâ editione statutorum tunc temporis factâ, ac proinde id supputari debere, sicut iam observatum esse putatur, ut patet, ex materiâ huiusce proprietatis, quae ad duodecim denarios in antiquis statutis circa annum MCCLIX editis definita est, et postea in subsequentibus praefato anno MCCCLXVIII editis ad tres solidos deducta est; re illâ a capitulo generali diligenter examinatâ, et supputato rerum venalium et pecuniarum valore, concor-

super annum, aut saltem temporibus constitutis, confiteri sacramentaliter vel revelare extra confessionem scienter neglexerit, hoc est, praesens, usque ad diem Coenae[1] inclusive, et absens, usque ad octavam diem reversionis in domum suam post praedictum terminum similiter inclusive, ipso facto, hoc est, elapsis dictis terminis, excommunicationis sententiâ, quam in istis scriptis ferimus, sit ligatus, a qua non possit absolvi nisi per proprium priorem, vel, eo absente, per vicarium, cum onere tamen satisfaciendi superioris praecepto, nisi vicarius ipse in absentiâ prioris illud tulerit.

XI. Hanc praeterea sententiam latam a capitulo generali et praesens statutum annis singulis in dominicâ Palmarum priores, vel, ipsis absentibus, vicarii[2] omnibus professis tam clericis quam laicis nostri Ordinis, in unum congregatis, publice in capitulo monachorum denuntient, ipsamque, ut moris est, ex scriptis proferant et promulgent praesentibus universis, formâ quae sequitur, ante vel post, in vulgari sermone propter laicos exponendâ.

Sententia in die Palmarum in capitulo pronuncianda.

XII. « Cum sit a generali capitulo institutum, quod personae Ordinis universae, quae suis prioribus, vicariis aut rectoribus, quoad illas domos quae per vicarios vel rectores gubernantur, non ostenderint quidquid habuerint, nec eius

dando tempora temporibus, declaramus tres illos parvos solidos turonenses, in statutis circa annum MCCCLXVIII editis expressos, nunc aequivalere vigintiquinque solidis turonensibus gallicis, qui in monetâ hispanicâ nunc valent tribus realibus argenteis cum dimidio, in monetâ germanicâ trigintaseptem crucigeris cum dimidio, et in monetâ italicâ tribus iuliis cum dimidio, ad quam summam, utpote istis tribus solidis turonensibus aequivalentem, materiam illam proprietatis et excommunicationis reducimus ».

1 Nempe *Coenae Domini* (R. T.).

2 Male edit. Main. legit *vicariis* (R. T.).

exposuerint voluntati, laici videlicet a festo Circumcisionis usque ad Quinquagesimam, monachi vero et clerici usque ad dominicam in Ramis, et quae aliquid ultra valorem trium parvorum solidorum turonensium monetae usualis, qui nunc ad valorem vigintiquinque assium gallicorum supputantur, simul vel per partes animo occultandi retinuerint, vel sine dictorum superiorum licentiâ ultra summam praetaxatam aliquid donaverint, permutaverint, vel modo quolibet alienaverint, et illud vel illa eisdem superioribus non revelaverint, sententiam excommunicationis incurrant ipso facto, donec confessione praecedente beneficium absolutionis a superioribus saepedictis meruerint obtinere: ideo ego frater N., prior, aut vicarius, sive rector domus huius N., vigore et virtute sententiae latae, ut praemittitur, a dicto capitulo generali excommunicatos denuntio omnes tam monachos quam conversos professos huius domus ac de mandato Ordinis ibidem hospitantes, qui, occultandi animo vel celandi (*a*), ultra valorem summae praedictae retinuerint, donaverint, permutaverint, vel quolibet modo alienaverint, et ea mihi scienter neglexerint confiteri vel extra confessionem revelare usque ad Coenam Domini, si praesentes sunt, vel usque ad diem octavam postquam ad domum istam revertentur, quantum ad absentes; quibus terminis elapsis, et non ante, huic excommunicationi subiaceant, donec confessione praecedente a me beneficium absolutionis meruerint obtinere: cui, quantum ad praefatas personas praesenti

a) Verbum illud attendendum est veluti formale transgressionis, cui merito censura excommunicationis infligitur, nisi transgressor intra tempus revelet. Qui autem possidet aut alienet aliquid invito priore, etiamsi non habet occultandi animum, semper peccat contra votum paupertatis iuxta materiae gravitatem.

excommunicatione iam percussas, data est potestas absolvendi a capitulo memorato ».

xiii. Et sciendum est quod haec sententia in domibus monialium debet a vicario promulgari horâ, die et loco quibus supra; praesentibus et audientibus monachis, conversis ac monialibus omnibus. Item sciendum quod potestas data procuratoribus a statutis, virtute huius processus, nec restringitur nec laxatur.

xiv. Res, iura, redditus aut possessiones domorum Ordinis infra terminos possessionum, vel etiam extra, cum debitâ licentiâ iam acquisitas seu acquirendas, vel quae sunt de patrimonio ex antiquâ fundatione domorum suarum, nullus alienet, nisi pro domorum ipsarum urgente necessitate vel magnâ utilitate, et cum licentiâ speciali capituli generalis aut reverendi patris, praecedente etiam debito tractatu, et interveniente consensu suorum conventuum et amborum visitatorum, vel saltem alterius, si ambo haberi non possunt.

xv. Terrulae autem seu possessiones minus utiles de consensu conventuum suorum et cum consilio proborum virorum ac unius visitatorum poterunt alienari pro utilitate domorum, ita tamen quod pretium in magis utiles possessiones convertatur. Alienationis autem nomine intelligimus venditionem, donationem, permutationem, locationem ad longum tempus et emphyteusim perpetuam rei quae locari vel coli non solet.

xvi. In alienatione bonorum ecclesiasticorum, etiam concurrente utilitate vel necessitate, adhibenda est solemnitas beneplaciti apostolici sub poenis contentis in extravaganti *Ambitiosae* de rebus Ecclesiae non alienandis.

xvii. Nullus etiam cum licentiâ emat redditus aut possessiones cum gratiâ redemptivâ, seu cum pacto de retrovendendo, et minoritate pretii, ita quod minori pretio res illas emat quam valent. Tales enim contractus sunt iniusti, et propterea a nostro proposito alieni.

xviii. Si res immobilis vendatur, pretium illius nisi cum licentiâ capituli generalis aut reverendi patris non expendatur, sed in acquisitionem rerum aliarum immobilium convertatur. Prior, qui contrafecerit, absolvatur, et monachi qui in hoc sibi consenserint, sint in disciplinâ generali ad Ordinis voluntatem. Parique poenâ plectantur, qui, sine licentiâ, redditus annuos, sive pensionem, aut servitutem aliam super rebus et bonis domus suae vendiderint vel imposuerint perpetuo vel ad vitam. Declaramus praeterea eiusmodi venditiones seu impositiones invalidas esse omnino, utpote contra mentem Ordinis factas et ab eis qui talem potestatem non habuerint.

xix. Cum vero aliqua domus Ordinis per absolutionem aut mortem sui prioris est sui pastoris solatio destituta, nulla in eâ penitus fiat alienatio rei immobilis alicuius, aut etiam mobilis, quae adventum novi prioris sine detrimento domus expectare potest: qui contrafecerit, absolvatur ab omnibus obedientiis Ordinis, et nihilominus alienatio non valet.

Caput XX. De pauperibus sublevandis et mulieribus fugiendis.

i. Cum dominus noster Iesus Christus in Evangelio dicat: *Quod superest date eleemosynam, et ecce omnia munda sunt vobis*; et in Ecclesiastico scriptum sit: *Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccata:* quantum desideramus praeservari et liberari a peccatis, tantumdem amare et dare debemus pauperibus Christi eleemosynam. Quapropter hortamur et obsecramur omnes priores Ordinis nostri in visceribus eiusdem Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi, qui se ipsum totum in ligno

Crucis pro nobis impendit, ut omnes pro facultate domorum suarum toto corde incumbant eleemosynis large faciendis. Nihil est enim tam secundum naturam, quam idem nos aliis praestare, quod nobis in simili necessitate ab aliis praestari vellemus. Mulieribus tamen nonnisi longe a domibus nostris, si fieri potest, eleemosynae dentur.

II. Mulieres enim terminos nostros intrare nequaquam sinimus, quantum in nobis est, scientes nec sapientem, nec prophetam, nec iudicem, nec hospitem Dei, nec filios, nec ipsum manibus Dei formatum protoplastum, potuisse evadere blanditias vel fraudes mulierum; Salomon, David, Samson, Loth, et qui acceperunt sibi uxores quas elegerant, et Adam in mentem veniant; nec posse hominem aut ignem in sinu suo sic abscondere ut vestimenta illius non ardeant aut ambulare super prunas plantis illaesis, aut picem tangere nec inquinari.

III. Auctoritate autem apostolicâ, et per litteras sanctissimorum dominorum nostrorum domini Iulii Papae II et Pii Papae V, omnes et quaecumque licentiae et permissiones hactenus, etiam auctoritate praedictâ, mulieribus cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis, et quâcumque dignitate vel praeminentiâ praeditis, etiam comitissis, marchionissis et ducissis concessae, ut possent ingredi ecclesias Ordinis nostri, sunt revocatae, cum prohibitione ne illarum praetextu (*) et vigore ingrediantur nostra monasteria, sub poenâ excommunicationis, a qua non possint nisi per Summum Pontificem absolvi, ipso facto incurrendae, et similiter cum expressâ prohibitione universis prioribus, officialibus et aliis personis nostri Ordinis ne dictas mulieres in suas domos introducere aut voluntarie admittere praesumant, sub poenis privationis officiorum quae in praesentiâ obtinent, et inhabilitatis in posterum ad illa et ad alia omnia, et suspensionis a divinis ipso facto sine aliâ declaratione incurrendis. Nos vero, executores praedictarum litterarum, eâdem auctoritate, et sub poenis aliisque censuris in eisdem litteris contentis, inhibemus omnibus et singulis personis Ordinis nostri ne mulieres aliquas infra domorum nostrarum clausuras vel clausurarum limitationes, fossatis vel signis quibuscumque designatas, voluntarie introducere aut admittere praesumant.

IV. Familiaritatem insuper et colloquia cum mulieribus, maxime cum personis et in locis ac horis suspectis, inhibemus, et visitatoribus, ut ille rescindere studeant, iniungimus.

V. Domus quae non possunt cavere ne ponant mulieres in operibus suis, saltem, propter scandalum vitandum, provideant, ne conversi eas custodiant, nec propriis manibus eis mercedem reddant.

VI. Foenare cum mulieribus, aut aliquid aliud cum eis operari, monachis omnibus expresse prohibemus. Qui contrarium fecerit, sit in disciplinâ generali ad Ordinis voluntatem. Et si prior hoc fieri permiserit, vel si hoc non prohibuerit, sit per tres menses extra sedem suam ubique in conventu, et nihilominus per visitatores seu generale ca-

(*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX. « Ne ulli unquam pateat aditus detorquendi per fictas interpretationes prohibitionem a Summis Pontificibus factam circa ingressum mulierum quarumcumque in clausuras monasticas, prohibemus etiam in virtute sanctae obedientiae tum prioribus et officialibus, tum aliis quibuscumque personis Ordinis, et sub poenis contra inobedientes praefixis ne quascumque mulieres admittant, sive licentiarum praetextum habeant, sive non habeant, nec ingredi sinant praefatas clausuras monasticas in statutis expressas.

pitulum rigide puniatur. Sub eâdem poenâ mulierum quarumcumque amplexus prohibemus et oscula.

VII. Quicumque nobis et nostro Ordini subiecti mulieres aliquas, incontinentiae causâ, infra septa monasteriorum aut in aliis domibus, grangiis seu cellariis nostri Ordinis introduxerint, aut introduci fecerint, vel qui iam introductas receptaverint, et qui in hoc eis praestiterint consilium, auxilium vel favorem sive actus secutus fuerit, sive non, non possunt a tanto reatu absolvi, nisi prout de casibus reservatis praescriptum est in capitulo de confessione. Quod si priores et ceteri officiales in praemissis culpabiles inventi, aut super hoc convicti vel publice confessi fuerint, a suis obedientiis absolventur, et ad eas aut quascumque alias perpetuo sint inhabiles, sine spe alicuius restitutionis, poenâ nihilominus graviori, si casus hoc exegerit, puniendi.

CAPUT XXI. De numero habitatorum, novis domibus, et hospitum viaticis et expensis.

I. Nulla domus, etiam magnae Carthusiae, pluries[1] recipiat monachos, conversos et alias personas, quam facultates illius possint cum aliis oneribus tolerare, ne, ad maiores, quam domus nostrae patiuntur, expensas coacti, quaerere et vagari, quod horremus, incipiamus. Ad eam igitur quantitatem numerus habitatorum cuiuslibet domus redigatur, quam sine praedictis quaerendi et vagandi odibilibus officiis et periculis possint portare: non attendentes munera, quae mittuntur (neque enim, propter incerta beneficia, onera certa, quae nec portari nec deponi possunt, sine grandi periculo subeunda videntur), sed id quod domus nostrae sive ex agriculturâ, sive ex pecorum nutrimento, sive ex aliis redditibus annuis reddere possunt.

II. Credimus tamen quod mediocres facultates ex Dei adiutorio nobis sufficient, si humilitatis, paupertatis, sobrietatis in victu et vestitu, ac ceteris ad usum pertinentibus, antiqui propositi studium perseveret, et si postremo mundi contemptus et Dei amor, propter quem ferri omnia debent, profectum in dies accipiant (a).

III. Quia ex levi et indiscretâ receptione domorum novarum, minus sufficienter dotatarum et aedificiis necessariis carentium, multa scandala et vituperia (quod dolentes referimus) nostro novimus Ordini provenisse, et deteriora in posterum provenire, nisi salubre remedium apponatur, non immerito formidamus: statuimus, ut nulla domus recipiatur de cetero, nisi prius pro sustentatione prioris ac duodecim monachorum, ac pro aliis oneribus portandis, dotetur sufficientibus redditibus vel possessionibus assignatis, et nisi in loco habili et honesto, a cohabitatione hominum debite segregato, aedificetur, et nisi prius constructis sufficientibus aedificiis, vel de construendis competenti et securâ praehabitâ cautione, provideatur.

IV. Quando aliquis monachus per cartam capituli aut licentiam specialem mittitur ex unâ domo Ordinis ad aliam, praesidens domus, receptâ cartâ, vel eius licentiâ, quamprimum commode poterit, illum emittat, nec concedat illi recreationem ultra duos dies, in quibus etiam non permittat illum accedere ad civitatem vicinam, aut alia loca, praeterquam ad spatiamenta domus ordinaria. Insuper praesidens domus, a qua discedit, in litteris, quas scribet priori domus ad quam mittitur, exprimat diem recessus eius a suâ domo, ut inde colligere possit prior si moram nimiam in itinere fecerit religiosus ille, neque enim

[1] Potius lege *plures* (R. T.).

a) Vide ordinationem anni MDCLXXIX in fine huius capituli *Cupiditatis occasiones*, etc.

licet cuique nostrum a recto itinere notabiliter divertere (*a*), nec in domibus Ordinis, per quas forte debet transire, ultra duos dies absque causâ rationabili manere. Porro, postquam monachus ille pervenerit ad domum ad quam mittebatur, non concedatur illi recreatio ultra duos dies cum conditione supradictâ. Laudamus tamen consuetudinem domorum, in quibus vix unica dies recreationis datur monachis ad eas accedentibus ad hospitandum more Ordinis, aut inde recedentibus.

v. Nulla persona Ordinis, ex quacumque causâ mittatur ad aliam domum (*b*), possit secum deferre, vel ante se praemittere, vel etiam post suum accessum requirere vel recipere ullos libros, praeter breviarium et horarias preces, et unum vel alterum devotionis libellum, nec alia utensilia aut vestimenta, praeter ea quae actualiter portabit in suo corpore. Ita tamen, quod non possit eiusdem speciei duplicia indumenta secum portare, nisi iter sit multorum dierum, tunc enim duas tunicellas secum deferre poterit. Sed domus, ad quam accedit, teneatur suis expensis illi providere de aliis necessariis libris et utensilibus et vestimentis, secundum formam statutorum, quamdiu in eâ manebit: nisi qui mittitur sit persona inutilis; tunc enim providebitur illi expensis domus suae professionis.

vi. Per personam vero inutilem hîc intelligimus eum, qui pro magnâ parte non potest sequi conventum, et qui habet perpetuum vel diuturnum impedimentum ad celebrandum. Porro priores in victu et vestitu et aliis necessariis aeque provideant hospitibus ut professis. Ipsi quoque hospites tenebuntur prioribus et ceteris officialibus (*a*) ibidem per omnia obedire ut professi.

vii. Quotiescumque aliqua domus petit aliquem ad se mitti, aut ad eam mittitur aliquis pro iuvamine ipsius, etiamsi domus illum non petat, talis domus tenetur ad expensas eius itineris, tam in accedendo ad eam quam in recedendo ab eâ: nisi recedat ad aliam domum pro ipsius iuvamine, aut petatur: aliàs in omnibus aliis casibus, tenetur domus professionis. Ut autem appareat quando quis mittitur ad domum aliquam pro ipsius iuvamine, debet istud exprimi sive in cartâ capituli sive in eius licentiâ speciali per quam talis mittitur.

viii. Si quis ad aliquam domum missus ad hospitandum, habeat residuum quid ex pecuniis sibi datis pro viatico, illud consignet in manus praesidentis, qui illud refundet domui a qua pecuniam illam accepit. Quando vero simplex monachus mittitur ad aliam domum, in arbitrio sit prioris pecuniam pro eius viatico illi vel famulo fideli[1] et honesto, qui eum deducat, committere.

ix. Damnamus tamquam contrarium verae paupertati et honestati religionis, quod personae Ordinis, alibi extra domos suae professionis hospitantes, aliquam a domo, in qua hospitantur, lucrentur pecuniam, et omnino prohibemus talem quamcumque pecuniam, sub poenâ proprietatis quoad accipientes, et absolutionis a suis officiis quoad dantes. Et si quae ex huiusmodi lucris deposita serventur, visitatoribus iniungimus virtute sanctae obedientiae, ut pauperibus distribuantur, vel parvis domibus Ordinis indigentibus.

a) Vide ordinationem anni MDCXXVII in fine huius capituli *Pro exactiori observantiâ*, etc.

b) Vide ordinationem anni MDCII in fine huius capituli *Servetur num.* v, etc.

a) Id dicitur pro conversis et donatis; nam monachi priori tantum aut vicario debent obedientiam.

1 Edit. Main. legit *fidei* (R. T.).

x. Si contingat aliquem infirmum sub spe recuperandae sanitatis ad aliam domum mitti, subveniant illi priores, tam de medicinis quam de aliis necessariis, expensis domus suae professionis (*a*); si vero morbum vel infirmitatem incurrerit in domo, ad quam per obedientiam missus fuerat, domus illa subveniat illi expensis suis de supradictis. Verumtamen si eius infirmitas ultra quatuor menses perseveret, expensae a domo suae professionis poterunt repeti, aut poterit, de consilio medici et licentiâ visitatorum, remitti ad domum suae professionis. Si tamen ante infirmitatem plures annos laudabiliter vixisset in dictâ hospitii domo, honestum et iustum credimus ut expensis eiusdem domus eidem subveniatur, nec a domo suae professionis aliquid repetatur.

xi. Priores non differant mittere ad loca destinata monachos aut conversos, qui a capitulo generali vel reverendo patre ad tempus alicui domui commodantur vel commutantur: nec sic missi revertuntur[1], donec a capitulo vel reverendo patre revocentur.

xii. Volumus quod personae Ordinis, quae ad suam instantiam et non ad subventionem domorum, neque propter inevitabilem necessitatem emittuntur a domibus suarum professionum, vel aliarum, ante quadriennium in domibus ad quas mittuntur expletum, nullatenus a dictis domibus ad suam instantiam emittantur. Quod ut melius observetur, teneantur, petentes rursus transferri ad aliam domum, significare reverendo patri vel capitulo generali quamdiu manserint in domibus a quibus petunt emitti, et an missi fuerint ad illas ad propriam instantiam; aliàs tales litterae pro subreptitiis habeantur.

xiii. Si quid datum fuerit monachis vel conversis, qui in alienis domibus quacumque occasione commorantur, acquiritur domui professionis eorum, nisi expresse in favorem domus, in qua hospitantur, id eis datum fuerit. Verumtamen exeuntes inde, nullatenus debent illud asportare sine licentiâ prioris, qui, sicut viderit magis expedire, aut per illos aut per alium fidelem nuntium restituet illud domui professionis eorum.

xiv. Personae Ordinis, quae negotia expedienda habebunt in curiis praelatorum et principum, vel in aliis locis insignibus ad quae sit frequens concursus, iuxta quas vel quae Ordo domos habet vel habebit in futurum, propter Ordinis honestatem divertant ad easdem (*), et ibidem maneant quamdiu opus erit. Et ne domus huiusmodi a supervenientibus hospitibus nimium gravaretur[1] sumptibus et expensis, ordinamus, ut hospites advenientes ad dictas domos, si ultra duos dies in ipsis domibus remanserint, solvant tam pro homine et equo, quam pro pedestri, taxam, quam visitatores, consideratâ locorum et temporum qualitate, iustam et rationabilem esse iudicaverint secundum Deum et conscientiam. Et quia sunt nonnullae domus non multum remotae a domibus praedictis, quarum officiales pro suis negotiis saepius in anno accedunt ad dictas curias, quibus, si in quolibet eorum adventu duo dies sine expensis hospitalitatis gratiâ concederentur, praedictae domus vicinae gravarentur: idcirco statuimus, quod, si ad unam domum pluries in

a) Ista sic ordinantur eâ tantum mente, ut unaquaeque domus sit prudenter sollicita; nam, cum una domus aliquo casu in egestatem decidit, monachi illius in alias mittuntur, ubi eis providetur de omnibus, sicut professis ipsarum domorum.

1 Potius lege *revertantur* (R. T.).

(*) Vide ordinationem anni MDCXX in fine huius capituli *Insequentes*, etc.

1 Potius lege *graventur* (R. T.).

anno venerint, duo tantum dies hospitalitatis sine expensis concedantur in eodem anno.

xv. Pro hospitibus autem inutilibus solvant domus suarum professionum pro singulis mensibus taxam a reverendo patre, habitâ locorum et personarum ratione, praescribendam. Et si dicti hospites indigeant famulo, eaedem domus professionis solvant salarium et expensas dicti famuli.

xvi. Hospitibus nostri Ordinis tales lectos et cibos, qualibus ipsi utimur, praeparamus, circa quos modestia servetur in ferculis et in vino; ita quod etiam ipsismet visitatoribus tam in actu visitationis quam extra, post coquinam, ova sorbilia, si tempus fuerit, et pisces salitos, vel aliquid eiusmodi, non plura quam duo, aut tria ad summam[1] ciborum genera, cum caseo et fructibus, ministrantur.

xvii. Hospitibus autem saecularibus, cum ad nos veniunt, aut per nos invitantur ad prandium, praeparamus pro illorum dignitate et honestate, domus facultate, exceptis carnibus, quas nulli unquam intra domum praeparamus. Verumtamen circa illos etiam in omnibus, quantum fieri poterit, religiosa modestia servetur, nec tot et tanta, tamque exquisita cibaria illis ministrentur, ex quibus et religiosi et saeculares, imo etiam et ipsi hospites scandalizentur, et domus graventur.

xviii. Et ne in corporis refectione ieiuna mens remaneat, hortamur ut semper, praesentibus hospitibus, sive nostri Ordinis, sive etiam extraneis, habeatur aliqua lectio pia et religiosa in principio et in fine mensae, tam prandii quam coenae; ex eâ poterit sumi occasio loquendi de utilibus et salutaribus animae. Quamdiu hospites comedunt, nullus monachus, nisi procurator, et, absente priore, vicarius, audeat praesens esse, nec tunc vocetur a suo priore.

xix. Hospites nostri Ordinis, quamdiu apud nos manent, Ordinis ieiunia, nisi rationabili causâ excusentur, observent, excepto die illo, quo ad nos sub vesperum adveniunt, quando etiam in gratiam hospitalitatis permittimus prioribus et procuratoribus eos excipientibus ieiunium Ordinis solvere.

xx. Permittimus, quod personae Ordinis in itinere constitutae, vel extra domos suas, possint dormire in lectis, prout paratos eos invenerint: sic tamen quod in habitu et in formâ Ordinis dormiant. Quod si quis aliter inter duo linteamina, vel in lectu de plumâ iacere praesumpserit, tot diebus a vino et cervisiâ abstineat, quoties id fecerit.

xxi. Cum veniunt ad nos episcopi, ipsos inclinati et usque ad terram flexis genibus suscipimus, et eorum manum osculamur, eisque sedem congruam et decentem in ecclesiâ paramus pro domorum consuetudine, et, si ipsi voluerint, dant etiam benedictiones.

xxii. Si episcopus aliquis in ecclesiâ nostrâ celebret, nullus eodem die debet celebrare in eodem altari, in quo episcopus celebravit sine licentiâ ipsius.

xxiii. Cum episcopis, qui de Ordine nostro non sunt, aliquem nostrum habitare prohibemus omnino. Cum episcopis autem nostri Ordinis nullus nostrum habitet sine expressâ licentiâ reverendi patris.

Ordinatio anni MDCLXXIX. « Cupiditatis occasiones nobis et nostris posteris (ut sanctae memoriae reverendi patris Guigonis verbis utamur), quantum Deo iuvante possumus, praescindere volentes, ac, iuxta mentem Ordinis in antiquis statutis et tot capitulorum generalium ordinationibus expressam, bonis externis, habitâ temporum ratione, modum ponere cupientes, ne ultra honestam sufficientiam unquam progrediatur novarum ac-

[1] Potius lege *ad summum* (R. T.).

quisitionum pruritus et libertas, et illud Isaiae: « Vae qui agrum agro copulatis, numquid terram soli possidebitis » in personas Ordinis Carthusiensis decidat, statuimus et ordinamus ne de cetero ulli domui, quae habeat sufficienter unde honeste et pacifice vivat cum numero duodecim monachorum ex bonâ et aequâ visitatorum provinciae aestimatione, novam acquisitionem cuiuscumque naturae sit sub quolibet praetextu facere liceat absque praevio examine visitatorum de ipsius domus indigentiâ scriptis expresso, et sine speciali licentiâ reverendi patris aut capituli generalis; sed, si quae domus superabundantiam habeat, tum in largas eleemosynas ipsa impendatur, tum reverendo patri aut capitulo generali offeratur ad distribuendum parvis aut pauperibus domibus Ordinis eiusdem regni et provinciae tantum, itaut redditus superabundantes monasteriorum nullatenus applicari possint sub quovis titulo et quaesito colore domibus alterius provinciae et regni, iuxta decretum sacrae Congregationis particularis eminentissimorum dominorum cardinalium ad examinandam praesentem collectionem statutorum deputatae, emanatum die XIX martii MDCLXXXV, ut illarum inopia per aliarum abundantiam iuxta apostolicum praeceptum suppleatur, habitâ ratione necessitatum quarumcumque domorum. Turpe enim esse debet monachis, qui sua reliquerunt, iterum congerendis nummis et possessionibus contra mentem carthusiensis propositi inhiare. Nihil autem convenientius est monasticae professione[1], quae christianae disciplinae perfectionem profitetur, quam si specimen in se praebeat eximiae illius charitatis primorum christianorum, inter quos ex facultatum religiosâ communicatione nemo aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. De huius autem laudabilis ordinationis observantiâ visitatorum et priorum conscientiam oneramus, de qua rationem districto iudici reddituri sunt; sed, si in hoc culpabiles fuerint, aut remissi, veniant per capitulum generale corrigendi ».

Ordinatio anni MDCXXVI. « Pro exactiori observantiâ num. IV cap. XXI secundae partis statutorum, declaramus, eos, qui, ab unâ domo ad aliam missi, notabiliter divertunt a recto itinere, teneri poenâ fugitivorum, et eos qui pecunias sibi pro viatico datas in alios quam itineris usus impenderint sine expressâ licentiâ superioris, teneri poenâ proprietariorum, super quibus superiores invigilent, et debitam iustitiam faciant, factâ diligenti inquisitione ».

Idem repetitur in Ordinatione anni MDCXLVII: *et in confirmatione eiusdem Ordinationis factâ anno* MDCXLVIII *additur:* « Et eos qui in itinere moram nimiam fecerint eâdem poenâ fugitivorum teneri, etiamsi illa fuerit in grangiis, sive aliis in locis domorum Ordinis; nec super his possint priores dispensare ».

Ordinatio anni MDCII. « Servetur num. V cap. XXI[1] secundae partis eiusdem novae collectionis, et si quis ad aliam domum missus per se vel per alium detulerit aliquid praeter id quod habetur in dicto numero sine licentiâ prioris domus e qua discedit in scriptis obtentâ, tamquam proprietarius puniatur ». *Et in Ordinatione anni* MDCXLVIII, *qua praecedens renovatur, additur:* « ademptâ licentiâ prioribus super eo dispensandi ».

Ordinatio anni MDCXX. « Insequens decretum sanctissimi domini Pauli Papae V praecipit[2] omnibus et singulis Ordinis nostri personis, ut, accedentes ad loca in quibus sunt monasteria aut domus Ordinis, in eisdem vivere et morari debeant, nec aliò divertant, reservatâ Sedi Apostolicae super eo dispensandi facultate ».

I. Pro tenore et stabili firmitate carthusiensis propositi, communi primorum patrum nostrorum Ordinis nostri priorum consilio, voluntate et consensu decretum est, ut singulis annis generale capitulum haberetur in domo Carthusiae, quae nostri propositi mater est et origo, ad quod aliarum domorum Ordinis priores opportuno tempore convenirent, de his quae ad utilitatem et stabilitatem Ordinis nostri pertinere videntur diligentissime tractaturi. Caput XXII. De generali capitulo.

1 Edit. Main. legit *professione* (R. T.).

1 Male edit. Main. legit *XII* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *praecipi* (R. T.).

II. Cui etiam communi capitulo reverendus pater prior Carthusiae ipsam domum Carthusiae, et ceteri nostri Ordinis primi priores domos suas corrigendas et servandas tradiderunt, eidemque capitulo obedientiam pro se et domibus suis promiserunt; insuper etiam communi consensu voluerunt et statuerunt, ut, si domus Carthusiae, vel alia quaelibet domus a carthusiensi proposito ad aliud propositum (quod Deus avertat) aliquando se transferre tentaverit, vel prior, vel persona ipsius domus, vel etiam tota domus obedire praedicto capitulo noluerit, sententiae excommunicationis latae, si personae fuerint singulares, subiaceant, et suspensionis a divinis ipso facto incurrendae, si fuerit conventus; quam sententiam tam excommunicationis quam suspensionis idem capitulum praesenti statuto promulgat. Et super his omnibus omnes dicti primi priores litteras suas et domorum suarum declaratorias et obedientiales scripserunt, et in domo Carthusiae servandas reliquerunt.

III. Porro generale istud capitulum celebrandum est secundum formam compositionis receptae ab eodem generali capitulo, et a sanctissimo domino Papa confirmatae, quae forma in sequentibus declaratur.

IV. Primo igitur capitulum generale totius Ordinis Carthusiensis, iuxta praedictum decretum, in domo Carthusiae singulis annis celebrari debet, nisi forte ad certum tempus ex aliquâ causâ, et tunc de consensu reverendi patris et omnium definitorum, oporteret illud alibi celebrari.

V. Unus ex visitatoribus singularum provinciarum Ordinis, Saxoniâ et Angliâ exceptis, singulis annis ad capitulum generale venire tenetur, pro informatione dicti capituli de statu et regimine sibi creditarum domorum. Quod si ambo fuerint legitimo impedimento detenti, poterunt, imo hoc casu tenebuntur, unum ex prioribus aliis suae provinciae cum cartis et statu illius et de singulis sufficienter instructum mittere; vel saltem, ubi tam visitatores, quam ceteri priores (quod raro contingit) essent pariter impediti, poterunt et debebunt cartas cum statu praedicto per priorem alterius provinciae, aut per fidelem nuntium mittere; ut hoc vel illo medio capitulum de singulis occurrentibus possit et valeat informari.

VI. Verumtamen nullus monachus pro visitatore aut priore suo ad capitulum veniat aut mittatur, aut etiam ad Carthusiam, super annum, pro negotiis quibuscumque. Aliàs monachi, qui contrarium fecerint, reputentur fugitivi, et priores, qui eos miserint, ab officio per unum mensem sint suspensi. Nunquam etiam mittantur ad capitulum pro quibuscumque negotiis conversi aut donati probationis tempore durante. Ex provinciis autem Saxoniae et Angliae in anno bissextili alter visitatorum pariter venire, et aliis tribus annis nuntium fidelem mittere tenentur. Quod si nec hoc nec illud fecerint, eorum contemptus et contumacia in tunc sequenti capitulo poenâ debitâ purgabitur.

VII. Porro, ne domus visitatorum praedictorum ex hoc ascensu ad capitulum graventur, in unâquaque provinciâ visitatores, et discretiores priores eiusdem provinciae iudicio visitatorum nominandi, videant et statuant quantum regulariter visitator possit expendere veniendo ad capitulum et redeundo cum necessariis equitaturis, et totam ipsam expensam dividant per omnes domos dictae provinciae pro ratâ facultatum uniuscuiusque domus, exceptâ domo visitatoris, quando ipse ascendet ad capitulum, et non aliter; et secundum praedictam taxam et

distributionem unaquaeque domus, cuius prior non veniet ad capitulum, solvet dicto visitatori venienti, aut etiam alteri venienti loco eius, nomine dictae provinciae, suam ratam. Quarum vero domorum priores ad capitulum venient, illae ad contributionem praedictam pro illo anno minime tenebuntur. Nec tamen pro hoc aliae domus, quarum priores ad capitulum non ascendent, solvent aliquid amplius dicto visitatori, aut alteri loco eius ad capitulum venienti, pro expensis itineris, ultra suam ordinariam taxam sibi pro ratâ facultatum suarum assignatam. Quod si nullus prior provinciae alicuius ad capitulum ascendat, sed solus nuntius, expensae dicti nuntii similiter dividentur per omnes domus illius provinciae, pro ratâ facultatum uniuscuiusque domus.

XIII. Si vero ambo visitatores venerint ad capitulum, non tamen tenebuntur ceterae domus contribuere nisi pro ratâ expensarum unius. Non praecluditur etiam via ceteris prioribus, quominus, si velint, ad capitulum venire possint expensis propriae domus.

IX. Illi autem, quibus sermo habendus tempore capituli seu collatio iniungitur, ad capitulum omnino venire tenentur. Quod si forte legitimo impedimento fuerint detenti, itaut capitulo interesse non possint, debent hoc opportuno tempore intimare reverendo patri, qui alium in eorum locum subrogabit. Quod si nec venerint, nec excusationem mandaverint, sint per duos menses extra sedem suam in conventu; et nihilominus, si eorum contemptus et negligentia maiorem poenam exegerit, maiori poenâ puniantur.

X. Priores ad capitulum ascendentes vel redeuntes in domibus Ordinis, per quas transeunt, non maneant nisi unum diem, aut alterum ad summum, sine causâ rationabili.

XI. Stricte prohibemus, ne fiant ullo anno in provinciis, ante vel post generale capitulum, congregationes generales priorum; sed priores, qui habuerint negotium ad capitulum generale referendum, scribant, vel, si opus sit, accedant ad visitatorem cum eo de necessariis tractaturi.

XII. Omnibus personis Ordinis firmiter inhibemus ne inducant suos fundatores vel saeculares alios vel ecclesiasticos ad scribendum capitulo generali aut reverendo patri pro se ipsis, vel de factis domorum suarum particularibus et privatis, nec excessus vel disciplinas personarum Ordinis saecularibus denuntient ullo modo. Qui contra fecerit, pro modo culpae graviter puniatur.

XIII. Priores, et aliae personae Ordinis, ad Carthusiam tempore capituli generalis venientes, non nimis tempestive venient. Quod si aliquâ rationabili causâ venerint ante tempus, domui Carthusiae solvant expensas, quas tunc ibidem fecerint.

XIV. Famuli priorum Ordinis venientes ad capitulum generale vel ad domum Carthusiae super annum, postquam dimiserint equos in correriâ, statim enses et cetera arma sua tradant custodienda coquinario eiusdem correriae, qui ea clausa servabit, donec finito capitulo velint ipsi a Carthusiâ discedere.

XV. Priores omnes qui capitulo generali volunt et debent interesse, vesperis sabbati dominicam tertiam post octavas Paschae praecedentis, et eiusdem dominicae matutinis usque ad laudes, missae et vesperis interesse tenentur, et eodem die in refectorio prandent et coenant.

XVI. Porro statim post vesperas dominicae, pulsatâ campanâ, et congregatis omnibus in aulâ superiori, reverendus pater Carthusiae, stando, dicit *Benedicite*, quo dicto, sedet ipse, et alii

similiter, et eum, cui per cartam capituli anni praeteriti commissa fuit collatio, iubet ad locum consuetum venire, et collationem facere. Ceterum, quibus iniuncta est collatio vel sermo in capitulo generali, illam et illum ex scripto recitent, et pariter in visitationibus et aliis actibus conventualibus, prout ab antiquis in Ordine servatum est.

XVII. Finitâ collatione, hospites recedunt deducente eos procuratore ad cameram hospitii, et breves defunctorum a sacristâ denunciantur; quibus pronunciatis, iubet reverendus pater, ut, sive plus sive minus quam centum venerint, centum tamen more solito scribantur et reddantur. Committit priori sessionis, ut in descensu a capitulo portet illos ad Cluniacum, et monet, ut, si quis habeat litteras beneficiorum Ordinis, illas in manus scribae capituli tradat eodem die.

XVIII. Exhortatur quoque omnes ut orent Deum, a quo bona cuncta procedunt, ut actus totius capituli dirigere dignetur ad suam laudem et Ordinis nostri stabilitatem et communem omnium consolationem et pacem, ut omnes bonum exemplum de se ipsis, et de eâ, quae in eis est, religione praebeant, ut nullus visitet monachos Carthusiae tempore importuno, nec pulsato completorio ullus remaneat in claustro, at in cellis monachorum; nec deambulent per alia loca, sed repetant cameras provinciarum suarum; ut non introducant famulos suos durante capitulo in domum superiorem, et eos praemoneant ut sint in dictis et in factis humiles et mansueti, tractabiles, pacifici et quieti, inhibendo eis ne vadant ad vicinas paroecias, nec exeant terminos Carthusiae, nisi ex aliquâ rationabili et necessariâ causâ, cum licentiâ procuratoris Carthusiae, qui, his omnibus expletis, descendit ad domum inferiorem cum duobus prioribus, quorum alter proponit fratribus et familiae verbum Dei (a).

XIX. Priores et ceteri religiosi qui capitulo generali intersunt, si non occupentur circa facta capituli, debent diebus capituli interesse vesperis usque ad *Salve Regina* et missae conventuali, nisi, dum dicitur, celebrent, vel ex aliquâ rationabili causâ et cum licentiâ eos interesse non posse contigerit. Laudamus vero eos qui etiam nocturnum sequuntur officium. Qui autem absque rationabili causâ missae et vesperis non interfuerint, denuncientur per sacristam Carthusiae revendo patri, qui eos dure reprehendat.

XX. Feriâ secundâ, quae est dies prima capituli, mane post auroram, dicitur missa de Spiritu Sancto a reverendo patre, vel, si non possit, ab eo cui ipse iniunxerit, cui omnes priores interesse debent, et post eam dicuntur missae privatae. Quibus dictis, ad nutum reverendi patris fit signum cum campanâ pro capitulo celebrando in aulâ superiori, in qua omnibus congregatis reverendus pater in loco suo stans nudato capite incipit psalmum *Ad te levavi* cum precibus et orationibus consuetis. Quibus expletis, fit sermo ab eo cui anno praeterito per cartam iniunctus est. Quo finito, redeunt novitii ad cellas suas, et hospites, deducente eos procuratore, ut supra.

XXI. Tunc reverendus pater nominet unum discretum et idoneum electorem definitorum, videlicet quem voluerit, seu de monachis Carthusiae, seu de prioribus in eodem capitulo congregatis qui nominantur a sacrista; deinde quinque priores primarum domorum ipsius Ordinis post domum Carthusiae singulariter singuli alios singulos definito-

a) Vide num. XIII cap. XXIX statutorum antiquorum.

rum nominant electores, sive de monachis Carthusiae, sive de prioribus in eodem capitulo congregatis. Hoc pensato de aequali et debitâ portione, ut quinque praedicti priores, qui definitorum nominant electores, singulis annis mutentur successive, domorum Ordinis Carthusiensis ordine conservato, descendendo videlicet per singulos priores in capitulo praesentes usque ad ultimum inclusive, et postmodum a capite inchoando, priore domus Carthusiae non mutato. Si qui autem priores, ad quos pertineret nominare electores, sint absentes, transitur ad alios sequentes, qui praesentes sunt, donec sint sex nominati electores.

XXII. Nominatis electoribus, reverendus pater ducit eos ad altare S. Petri, seu ad locum ad hoc specialiter deputatum, et brevi tractatu inter se habito, absque ullâ personarum, partium, nationum vel conditionum exceptione, eligant definitores pro suae arbitrio voluntatis, sive de se ipsis, sive de prioribus ibidem praesentibus, sive de monachis domus Carthusiae, quos teste fideli conscientiâ magis idoneos iudicabunt, viros scilicet Deum timentes, doctos, probatos et in factis Ordinis practicos, expertos et ad tantum opus idoneos. Ita tamen, quod, excepto reverendo patre, nullus sit vel eligatur definitor in duobus capitulis successive.

XXIII. Eliguntur tunc etiam ibidem scriba capituli generalis, referendarii tres pro causis promovendis, cancellarius, auditores cancellarii, auditores computorum, emendator in lecturâ refectorii, et ille qui in eius absentiâ supplebit vices, et procurator capituli. Inhibetur autem ne ullus subornet alium in electione electorum vel definitorum.

XXIV. Interim, dum ista fiunt, leguntur nomina habentium participationem Ordinis (*) recenter defunctorum, pro quibus et omnibus benefactoribus capituli generalis, recommendatis et amicis. Postquam reverendus pater, electis definitoribus, reversus est in sedem suam, stans nudato capite incipit psalmum *De profundis*, cum precibus et orationibus consuetis. Posthaec nomina definitorum et aliorum officialium capituli, vice suâ et aliorum electorum, legit et publicat in communi audientiâ. Tunc leguntur litterae capitulo generali directae, quae pertinent ad totum Ordinem, vel in quibus priores petunt misericordiam quoad ipsam misericordiam tantum. Ceterae vero litterae, particulares causas continentes, in publicâ audientiâ capituli non leguntur, sed recitantur ad definitores.

XXV. In publicâ audientiâ capituli generalis nullus nisi vocatus surgat, aut per se ipsum aliquid proponat; sed, si quod in ipsâ audientiâ proponere voluerit, det illud per schedulam in manum scribae eiusdem capituli generalis qui de voluntate reverendi patris et definitorum illud legere et publicare poterit more solito. Proponens enim est ipse scriba, ad cuius officium hoc spectat.

XXVI. Si quis autem aliquid forte secretum, aut aliud tale negotium, quod publicam audientiam non requirat, capitulo intimare voluerit, poterit, imo debebit in privato definitorio petere audientiam, quae sibi non negabitur; et ibidem, quae proponenda erunt, paucis et necessariis verbis proponere, aut illa reverendo patri Carthusiae ad partem significare poterit.

(*) *Ordinatio anni* MDCVI. « De cetero non concedantur participationes Ordinis nisi ad solam instantiam priorum domorum, qui manu propriâ fidem faciunt quod personae omnes, pro quibus ipsi petunt, sint benemeritae de Ordine nostro, et non excedant numerum quatuor personarum nominatim expressarum ».

xxvii. Si contingat reverendum patrem durante capitulo infirmitate tantâ detineri, quod non possit ad aulam capituli ascendere, tunc, nisi aliter ex causâ reverendus pater ordinaverit, prior domus Ss. Stephani et Brunonis, vel, eo absente, prior Portarum, aut, utrisque absentibus, prior antiquioris domus ex his quarum priores ibidem aderunt, dominicâ die post vesperas in aulâ capituli, sedens in capite scamni prope scribam, faciet et dicet omnia quae diximus reverendum patrem debere dicere. Et feriâ secundâ similiter sedens in loco supradicto, post sermonem, nominabit unum electorem definitorum sibi a reverendo patre pro parte suâ nominatum; et postquam alii quinque fuerint nominati electores, ducet eos omnes ad cellam reverendi patris, in qua eligentur definitores, et reverendus pater committet primo definitori omnimodam suam potestatem et auctoritatem. Quibus peractis, dictus prior antiquioris domus, reversus ad aulam, in sede suâ praedictâ publicabit definitores, et declarabit quod reverendus pater, infirmitate praepeditus, omnimodam suam potestatem et auctoritatem dedit primo definitori, et ex tunc per totum capitulum, usque ad finem, praedictus definitor praesidebit et in praedicto loco sedebit.

xxviii. Definitores electi et publicati habent auctoritate apostolicâ et capituli generalis plenitudinem potestatis, unâ cum reverendo patre, ordinare, statuere et definire, quae secundum Deum et propositi carthusiensis observationem melius et utilius in ipso capitulo viderint ordinanda. Ita dumtaxat, ut, quidquid ab omnibus eis vel saltem a maiori parte omnium ipsorum, hoc est a quinque definitum fuerit et statutum, plenam habeat in toto Ordine firmitatem. Hoc excepto, quod, contra aliquid eorum, quae continentur in his statutis nostri Ordinis, nihil possit statui de cetero, per quod antiquus rigor Carthusiensis Ordinis minuatur, nisi de assensu omnium definitorum et consensu conventus Carthusiae vel maioris partis ipsius, ubi Ordo huiusmodi ortum coepit, nec tunc nisi per duo continua capitula approbetur.

xxix. Ad haec etiam ordinamus quod dispensatio ad relaxationem Ordinis pertinens cum aliquâ vel aliquibus domibus Ordinis, specialiter per capitulum generale vel revendum patrem facta, non valeat, nec eâ quisquam utatur, usquequo per duo capitula generalia fuerit approbata. Quod si quae tales dispensationes hactenus sint factae, cum aliquâ vel aliquibus domibus per capitulum generale vel per reverendum patrem, quae non fuerint per duo capitula continua approbatae, exhibeantur proximo generali capitulo futuro, ut per illud confirmentur vel irritentur: quod si non fiat, nullus illis uti licite possit.

xxx. Ordinatione autem seu constitutione per capitulum factâ, quae non pertinent ad relaxationem rigoris, utimur eodem anno quo facta est: sed, nisi per sequens capitulum confirmetur, eam amplius non servamus. Porro hortamur eos, qui huic capitulo generali futuris praefuerint temporibus, ut, quantum fieri poterit, et nisi eos coëgerit necessitas, aut talis casus emerserit qui per iam edita statuta decidi non possit, et qui necessario ordinationem novam exigat, ab ordinationum multiplicatione onerosa abstineant. Poterunt tamen facere admonitiones seu exhortationes circa aliqua, sic dicendo: Admonemus quod hoc vel illud corrigatur, vel ut hoc vel illud fiat vel non fiat: et huiusmodi admonitiones non inse-

rantur inter constitutiones seu statuta, sed in uno libro per vicarios domorum singulis annis receptâ cartâ describantur.

XXXI. Cum a modo fiat aliqua constitutio, definitores, qui incipiant eam, dicent sic in scriptis: « Incipimus hanc constitutionem; fiat hoc vel illud, vel non fiat ». Definitores autem sequentis capituli immediate, si eam voluerint confirmare, sic dicant in scriptis: « Constitutionem hanc inceptam, quod hoc vel illud fiat, nunc approbamus ». Et ex tunc habeat vim constitutionis. Si autem noluerint eam confirmare, nihil dicant, quia, ut supra dictum est, nisi in sequenti capitulo confirmetur, nullam amplius vim habet.

XXXII. Ordinationes capituli generalis, eo anno quo sunt factae, quater a vicario legantur in conventu, videlicet die qua carta capituli recepta legitur, et a[1] diebus S. Laurentii, S. Martini et Purificationis Beatissimae Virginis Mariae.

XXXIII. Ceterum ad examinanda, iudicanda, seu terminanda ea, quae in capitulo scripta vel proposita sunt, aut quae occurrunt, reverendus pater et octo definitores singulis diebus capituli, cum viderint opportunum, seorsim conveniunt, et super singulis diligenti habito tractatu, prout viderint expedire, cum plenitudine potestatis determinant et scriptis commendant. Ac primo omnium priorem partem cartae, quae est de defunctis, expediunt et corrigunt eâdem feriâ secundâ post nonam. Et post vesperas in ecclesiâ dictas, ad nutum reverendi patris, pulsatur campana; congregatisque omnibus in aulâ capituli reverendus pater, postquam stans dixit *Benedicite*, innuit scribae ut legat. Qui quidem scriba primo litteras apostolicas vel aliorum principum, quae communi capitulo diriguntur, si quae sint eidem in definitorio traditae ad publicandum, legit, deinde cartam defunctorum.

XXXIV. Qua lectâ, omnes priores, insequendo communem obedientiam generali capitulo promissam et debitam, petunt misericordias, ut super his, idest super eorum absolutione, confirmatione aut mutatione, possit in definitorio postea deliberari. Ac primus omnium reverendus pater prostratus petit misericordiam, cui prior antiquioris domus Ordinis ex praesentibus respondet. Deinde singuli priores ibidem praesentes singillatim similiter prostrati petunt misericordiam et absolutionem a suis prioratibus. Priores vero absentes, vicarii et priorissae monialium per litteras misericordiam similiter petere tenentur in singulis capitulis generalibus; quod si non fecerint, nihilominus pro petitâ habeatur. Et monachi, licet non petierint, ad assignatas sibi domos se transferre teneantur.

XXXV. His completis, reverendus pater iubet ut nullus cartam, quae lecta est, de die vel de nocte portet extra aulam capituli, nec portent copiam ipsius cartae extra domum Carthusiae, nisi sit prius correcta, nec faciant eam transcribi per quoscumque saeculares, sed per solos professos Ordinis nostri (a). Et ut in transcriptione cartae nulla fiat confusio, statuimus ut nullus prior aut visitator intromittat se de cartis scribendis per se vel per aliam personam durante capitulo: sed vicarius Carthusiae curet fideliter transcribi singulas cartas pro singulis provinciis, quae cor-

1 Praeposit. *a* delenda (R. T.).

a) Ad vitandas distractiones et gravamina, quae ex tot cartarum inscriptione iunioribus monachis Carthusiae obveniant, soli vicario Carthusiae ista cura sic committitur, ut vetitum sit ne quis prior aliquam tradat scribendam alicui monacho Carthusiae absque speciali licentiâ reverendi patris.

rectae et signatae dabuntur, aut mittentur visitatori provinciae. Poterunt tamen domus, per quas rectâ viâ portatur ipsa carta, sumere copiam illius, et deinde quamprimum cartam ipsam originalem mittere visitatori provinciae: qui postea curabit ut ceterae domus habeant copiam dictae cartae bene correctam quamprimum poterit. Et in hoc non sint negligentes, ne retardent suffragia defunctorum et dispositiones domorum.

XXXVI. Omnibus autem et singulis personis Ordinis districte inhibemus, ne ad cartam capituli, per se aut aliam interpositam personam, aliquid addant, diminuant vel corrigant, per quod voluntas et intentio eiusdem capituli in aliquo immutetur; et ne inconsulto reverendo patre de ordinatis in dictâ cartâ aliter disponere seu ordinare praesumat, sub poenâ, quoad officiales, absolutionis a suis obedientiis, et quoad alios, disciplinae generalis, a qua non possint liberari nisi per dictum capitulum aut per reverendum patrem.

XXXVII. Definitores, et qui ad definitorium pro consilio vocantur, solum Deum iudicem prae oculis habentes, et omni personarum acceptione semotâ, debitam singulis iustitiam faciant iuris et statutorum Ordinis nostri. Nullus etiam definitorum, neque eorum qui pro negotiis expediendis vocantur in definitorium, praesumat aliquid eorum, quae ibi secreto dicuntur et proponuntur, unquam revelare, nec ea quae expediuntur, ante expeditam et publice lectam cartam integram, manifestare. Quod si quis definitorum contrafecerit, reverendus pater pro suâ prudentiâ illum amplius non admittet in numerum definitorum. Alii vero pro modo culpae in dicto capitulo vel sequenti puniantur. Sed et post finitum capitulum nulli omnino erunt reseranda, si quae talia videbuntur, quae ad publicas aures non deferri vel utilitas exigit, vel suadet honestas.

XXXVIII. Qui exire de definitorio habet necesse, exeat, sed eundo et redeundo silentium teneat. Qui vero cum aliquo locuturus exire voluerit, licentiam petat. Quoties autem ad definitorium vocabuntur definitores vel alii priores, omni occasione posthabitâ, et in silentio velociter conveniant, et ad quod vocantur festinanter accedant. Singulis etiam diebus capituli post Primam et Nonam convenientibus definitoribus in unum reverendus pater *Benedicite* dicat.

XXXIX. Quod si contigerit quod reverendus pater, vel alia persona domus Carthusiae, vel tota domus aliquid postulaverit, vel commiserit culpam cuius correctio pertineat ad capitulum generale; si reverendus pater est in causâ, cum ventum fuerit ad tractandum de eo, ipse exibit de definitorio, et alii determinabunt; si tota domus Carthusiae, exibit reverendus pater, et si qui sint de monachis dictae domus; de aliis definitoribus in causâ consimili similiter fiat.

XL. Porro, si quae de propositis non potuerint de facili definiri, eo forte quod altiorem habeant quaestionem, exitumque aliâ ex causâ difficilem vel prolixiorem, ventilanda examine aut deliberatione sint pensanda maiori, aliquibus personis de Ordine, quas magis ad id esse idoneas cognitum fuerit, eorum examinatio et definitio committitur, vel examinatio plerumque sola, definitione videlicet generali capitulo reservatâ. Et quoniam in iudicio absentium de facili erratur, tale iudicium caveatur quantum fieri potest.

XLI. Quicumque praesumpserit proponere in definitorio aliquid ad statuendum, per quod antiquus rigor Ordinis minuatur, si monitus a reverendo patre

vel definitoribus cessare noluerit, tamquam rebellis a capitulo puniatur.

XLII. Ad dubia seu quaestiones, quae tempore capituli vel super annum mittuntur aut portantur ad Carthusiam, nullus respondeat nisi reverendus pater, vel cui ipse commiserit, habitâ conferentiâ cum peritis et expertis in talibus, et de eorum consilio, si opus fuerit.

XLIII. Nullus monachus Carthusiae tam hospitum quam professorum se active aut passive de factis Ordinis vel singularum personarum aut domorom eiusdem, etiamsi ab ipsis domibus aut personis litteras acceperit, quomodolibet intromittat aut impediat, nisi vocatus, vel ad hoc per capitulum generale vel reverendum patrem deputatus.

XLIV. Nullas volumus concedi licentias prioribus domorum de vocandis personis aliarum domorum cum consensu priorum, ne inquietudines inde generentur; sed si quis prior aliquâ personâ vel personis indiguerit, procuret haberi specialem licentiam pro eâ vel aliis a reverendo patre, aut, in casu necessitatis, a visitatore provinciae.

XLV. Quando a capitulo generali vel reverendo patre cuiquam aliquid reddere vel facere sine praefinitione temporis iniungetur, illud quamcitius potest implere tenetur, et, si sine causâ detulerit, est per capitulum puniendus.

XLVI. Ultimo die capituli, scilicet feriâ quintâ, postquam in definitorio omnia expedita fuerint, et carta correcta, post vesperas in ecclesiâ dictas, dato signo, convocantur omnes in aulam, et congregatis omnibus, primo leguntur nomina defunctorum quae communiter veniunt post lecturam aliorum, pro quibus dicitur *De profundis* cum aliis precibus ut supra. Quibus completis, scriba capituli legit residuum cartae, et priores qui ibidem praesentes sunt, si nondum vivâ voce promiserunt capitulo obedientiam pro se et domo, cuius sunt priores, quando in dispositione provinciarum scriba eos nominat, dicat: Priori tali non fit misericordia; tunc ipse qui nominatur, statim ante reverendum patrem accedens, prostratus petit misericordiam, et surgens promittit obedientiam capitulo generali pro se et domo tali sibi commissâ. Quando autem scriba nominat aliquem priorem, ut[1] fit misericordia, tunc ille qui nominatus est, si praesens est, accedens, ante reverendum patrem prostratus, dicit culpam suam, et surgens veniam petit de negligentiis et defectibus commissis in administratione domus antea sibi commissae, traditque reverendus pater sigillum domus suae: similiter fit cum mutantur priores de domo in aliam domum.

XLVII. His omnibus completis, reverendus pater solitas facit exhortationes de religione mundâ, de professione, de pace ad omnes, maxime ad eos qui nostrae sunt professionis, necnon de pervigili sollicitudine circa curam subditorum, ceterorumque generaliter, quae honestati congruunt et saluti expediunt animarum.

XLVIII. Monentur etiam universi, quatenus, ad domos suas, Deo protegente, reversi, faciant exsolvi officium, quod ex communi Ordinis decreto est exsolvendum pro parentibus nostris, pro benefactoribus, caris, et familiaribus, vivis et defunctis; cuius officii, necnon omnium spiritualium bonorum Ordinis, illi quoque participes annunciantur qui ad capitulum accesserunt, quique prioribus in itinere hospitalitate seu humanitate quavis aliâ officium exhibuere charitatis, omnesque alii, vivi et defuncti, qui[2] per litteras, per nuntios vel per se ipsos orationibus se commendaverunt Ordinis aut priorum.

1 Videtur legendum *cui* pro *ut* (R. T.).
2 Vocem *qui* nos addimus (R. T.).

XLIX. Postremo reverendus pater et celeri omnes prostrati simul dicunt culpas suas; et postea reverendus pater surgens absolvit (*a*) auctoritate apostolicâ omnes ibidem praesentes ab omnibus censuris, et dispensat cum eis super omni irregularitate, iniungitque singulis litanias, et pro fractione silentii omnes priores ab eo recipiunt disciplinam.

L. Quod si quis prior unquam, per se vel per subditum, instituta capituli contumaciter violare praesumpserit, postquam id constiterit, in conspectu totius capituli culpam confessus, extra egrediens, nudatis pedibus, vestimentisque pro consuetudine detractis, virgas portans ante totius capituli generalis conventum pro suscipiendâ humiliter disciplinâ revertatur. Idem quoque similem in domo suâ pro simili culpâ publice probatâ vel confessâ subiectis suis imponat disciplinam.

LI. Definitores pro aliquibus nondum expeditis, et quae occurrere possunt, retinent potestatem capituli generalis usque ad dominicam sequentem, et ulterius quamdiu eis videbitur. Et pariter visitatores, si nondum potuerunt expedire cartas et facta sua, poterunt in Carthusiâ remanere usque ad sabbatum.

LII. Cum personae Ordinis vel nuntii domorum a capitulo generali vel a Carthusiâ super annum redeunt, priores, seu, in eorum absentiâ, vicarii domorum per quas transeunt, receptis litteris aut cartis, si quas ipse nuntius portat, quae ad eos pertineant, diligenter et fideliter in suo sacculo seu bougettâ reponant litteras et scripturas alias ad eos non pertinentes, taliter quod per eorum negligentiam non perdantur in praeiudicium ceterorum.

LIII. Regressi priores a capitulo, vel receptâ cartâ, faciant eam in conventu legi, et diem statuant in qua officium capituli generalis persolvatur.

LIV. (*a*) Praeter ista quae hîc determinata sunt circa generale capitulum, non intelligimus quod domus Carthusiae privetur in aliquo, qua usque nunc usa est, auctoritate et libertate; quinimo declaramus singulares libertates, praerogativas, sive immunitates domus Carthusiae, quas hactenus habere singulariter consuevit, per aliquam definitionem unius sive plurium capitulorum eidem auferri non posse.

LV. (*b*) Insuper etiam potestas reverendi patris Carthusiae, et auctoritas quam habet in capitulis generalibus, in quibus et ubique in tractatibus duplicem habet vocem ad rigorem Ordinis conservandum, et quam hactenus habuit super annum auctoritate capituli generalis, eidem semper remaneat, et eâdem super annum auctoritate capituli generalis utatur, nec alteri possit commmitti, nisi ex aliquâ causâ in certo articulo et ad tempus determinatum, de consensu eiusdem reverendi patris et omnium definitorum; aliter[1] contigeret ordinari. Verumtamen, cum reverendus pater et conventus Carthusiae (*c*) causas emergentes super an-

a) Quis sit huius absolutionis et dispensationis effectus? Tollitur censura, si quis tunc praesens aliquam habeat, itaut possit a quolibet legitimo confessario casus absolvi pro hac vice, dummodo poenitens cetera requisita afferat et satisfaciat; similiter quoad irregularitatem ex delicto provenientem, iuxta tenorem privilegiorum Ordinis, de quibus agitur cap. VII.

a) Vide num. XXIX, cap. XXIX secundae partis statutorum antiquorum.

b) Vide Bullam SS. D. N. Alexandri PP. IV quae notatur XXXVIII inter privilegia Ordinis.

1 Aliqua desunt, ex. gr. *invalida fiunt quae aliter*, etc. (R. T.).

c) Quando ad consilium a reverendo patre vocatur. Vide num. XLII et XLIII praesentis capituli, et concordat cum his, quae de auctoritate capituli generalis dicuntur in praesenti numero.

num, quae capitulum expectare non possunt, determinant aucoritate capituli generalis, cum magnâ diligentiâ cavere debent, ne in potestate sibi commissâ excedant.

LVI. Quilibet de Ordine nostro potest ea quae sibi vel suae domui necessaria, utilia aut damnosa videbitur, capitulo generali vel reverendo patri per litteras vel per personas Ordinis intimare. Priores autem et aliae personae Ordinis, quae tempore capituli vel aliàs super annum vadunt ad Carthusiam ordinate, si cuiuscumque favore vel odio litteras vel denuntiationes conventuum ac singularum personarum domorum, per quas transeunt, recipere et afferre contempserint, priori et capitulo memoratis, coram reverendo patre vel capitulo generali, vivâ voce vel per litteras clament culpam suam de praemissis.

LVII. Illi, qui directe vel indirecte subditos suos vel conventus impediunt, ne tales litteras seu denunciationes faciant vel transmittant, aut transeuntes, ne illas recipiant a suis subditis quibuscumque, idem facere teneantur.

LVIII. Si quis autem litteras capitulo generali vel reverendo patri directas aperuerit, et ne ad eos quibus mittuntur deveniant scienter impedierit, a tanto reatu sine licentiâ speciali dicti capituli generalis vel reverendi patris absolvi non poterit (*a*).

LIX. Personae vero Ordinis, cum aliqua scribunt capitulo aut reverendo patri, scribant quae vera sunt et probari possunt, nullo interposito mendacio. Et ut via falsum scribendi vel denunciandi omnibus praecludatur, statuimus ut quicumque de priore suo, vel personis Ordinis, reverendo patri vel capitulo generali scripserit malitiose et mendose, tamquam falsarius sit in disciplinâ criminosorum ad Ordinis voluntatem.

LX. Personae etiam Ordinis quae scribunt litteras capitulo generali, aut super annum reverendo patri, non faciant in litteris prooemium, aut harengas, sed paucis et necessariis verbis intiment et petant quae volunt; et quae petunt per articulos invicem congruenti spatio separatos distinguant; et[1] sic faciliter responsum, quod optant, inter tantas occupationes obtinere valeant (*a*); aliàs responsum non expectent. Et quando scribunt tempore capituli generalis, simul scribant reverendo patri et definitoribus, nisi forte casus secretus, aut aliàs talis occurreret, qui soli reverendo patri intimandus esset. Tunc enim ei poterunt ad partem scribere, et quod volunt intimare.

LXI. Quando autem conventuales scribunt dicto capitulo, aut reverendo patri, nomine conventus, debent singuli manu propriâ subscribere, aliàs nulla fides suis exhibebitur litteris, nec responsum obtinebunt. Illud item servetur a singulis, quando per se et singulariter scribunt, ut scilicet in suis litteris se pariter subscribant. Qui vero praesumpserint per litteras, suppressis nominibus, infamare Ordinem nostrum aut praelatos eius, vel aliquem ex ipsis, aut tentaverit instituti

a) Non putent hi, qui potestatem habent absolvendi a reservatis Summo Pontifici, sibi etiam[1] absolvere ab aliis reservatis in Ordine, nisi etiam aliunde habeant legitimam auctoritatem, quia facultas concessa a Summo Pontifice non derogat reservationibus singularibus, nisi casus ipse occurrat etiam Sedi Apostolicae expresse reservatus, tunc enim potestas superioris maioris absorbet auctoritatem minoris in eodem casu.

1 Deesse videtur vox *licere* (R. T.).

1 Forsan *ut* pro *et* legendum (R. T.).

a) His satis innuitur quantum inutiles scriptiones a spiritu Ordinis diversae sint, quantumque statuta velint, ut tempus pretiose ad utilia, resecatis[2] superfluis, servetur et impendatur.

2 Edit. Main. legit *resecatus* (R. T.)

nostri naturam evertere et immutare, ipso facto omni officio et voce priventur, et excommunicationis sententiam incurrant, a qua non possint absolvi nisi per reverendum patrem, aut aliquem ex visitatoribus, vel deputatum ab eis. Simili poenae subiaceant, qui auctores talis infamiae aut Ordinis nostri ruinae cognoverint, nisi eos capitulo generali vel reverendo patri, aut alicui ex suae provinciae visitatoribus, quamprimum commode poterint, manifestaverint.

LXII. In litteris Ordinis, sive patentes sint, sive missoriae, semper apponatur dies et annus.

LXIII. Et sicut in aliis omnibus, sic etiam in titulis, qui personis Ordinis nostri dare solent per scripta (*) vel familiare colloquium, volumus simplicitatem et humilitatem Carthusianae religionis servari cum omni modestiâ.

LXIV. Nulli praelati aut subditi Ordinis domini appellentur, sed domini[1], et monachi, fratres in provinciis illis, in quibus inter saeculares esset scandalum si vocarentur domini.

LXV. Priores, vicarii monialium, et ceteri officiales Ordinis, qui procurant et obtinent litteras commendatitias a suis conventibus, vel a quibuscumque principibus et dominis temporalibus, ecclesiasticis vel saecularibus, requisitorias vel comminatorias, ut in suis manuteneantur officiis, et eas ad capitulum vel super annum ad reverendum patrem mittunt seu portant, eo ipso reddunt se suspectos de malâ administrationne, et propterea tamquam suspecti veniunt a suis obedientiis absolvendi (*a*). Et conventuales, qui huiusmodi litteras inordinato favore potius quam veritate ducti scribunt, sunt legitime puniendi. Aliae vero personae Ordinis quae similes litteras sibi procurant, ut, quas nondum habent obedientias, hoc modo obtinere valeant, ad illas et quascumque alias eo ipso efficiuntur indignae.

LXVI. Nulla persona Ordinis nostri, aliquos libros seu tractatus a se seu ab aliis compositos, sive etiam sermones, epistolas, orationes vel alia quaecumque, dare impressioni seu ut imprimantur procurare per se seu per alios quoscumque praesumat, nisi prius per capitulum generale, seu per ipsum, aut per patrem reverendum deputatos, visa et examinata fuerint atque approbata. Si vero tales libri de rebus sacris tractant, ultra examinationem et probationem huiusmodi, nullatenus imprimi possint, nisi prius examinati probatique ab Ordinario fuerint. Qui enim tales libros absque Ordinarii examinatione ac probatione imprimunt aut imprimi faciunt, poenam anathematis incurrunt ex decreto Lateranensis Concilii et Tridentini.

LXVII. Cum Ordo noster sit sub speciali protectione Sedis Apostolicae, inhibetur omnibus et singulis personis Ordinis, ne, excepto procuratore generali Ordinis, sine scitu et speciali commissione capituli generalis, aliquem seu aliquos ex dominis cardinalibus in protectores speciales impetrare vel sibi procurare praesumant. Omnium enim auxilio et protectione indigemus. Unde, cum speciales aliquos impetrare volumus, ceteris quodammodo derogamus.

*) *Ordinatio anni* MDXXXIV. « Servetur simplicitas Ordinis in inscriptione litterarum privatarum iuxta statutum, nec apponantur amplius tot tituli inanes, itaut deinceps *reverendo patri* sub nomine reverendis visitatoribus, *venerandi*, et ceteris omnibus aequaliter, *venerabilis* dumtaxat scribatur, addendo ubique in Christo.

1 Videtur legend. *domni;* ceteras correct. lectori dimittimus (R. T.).

a) Vide ordinationes capituli generalis annorum MDCXLIV et MDCXLVII in fine huius capituli, *Declaramus*, etc. *Innovamus declarationem*, etc.

Ordinatio anni MDCXLIV. « Declaramus inhabiles ad omnia Ordinis officia privatosque utrâque voce quoscumque, qui, emendicatis favoribus extraordinariis, dignitates et officia procuraverint, atque in eis se manutenere, vel qui licentiam mutandi monasterium, aut exeundi ad negotia propinquorum tractanda, obtinere tentaverint ».

Ordinatio anni MDCXLVII. « Innovamus declarationem anni MDCXLIV adversus eos, qui, emendicatis extra Ordinem favoribus, officia vel quascumque licentias procuraverint; addimus vero et qui eis a quocumque sic quaesitis usi fuerint; et, praeter poenas in praedictâ declaratione contentas, volumus insuper eosdem tamquam contumaces, et ab Ordinis obedientiâ recedentes, omnibus Ordinis suffragiis post mortem privari; et visitatores provinciarum super hoc diligenter invigilent ».

Caput XXIII De visitatoribus.

I. In nomine sanctae et individuae Trinitatis, ob statum Carthusiensis Ordinis in sanctâ religione conservandum, visitationis per omnes domos eiusdem faciendae tale a generali capitulo emanavit decretum:

II. Singulis annis in capitulo generali seorsim, sicut pro aliis fieri solet negotiis, habito cum magnâ deliberatione tractatu, certi priores eligantur et in cartâ capituli describantur ad visitandas provincias totius Ordinis, qui zelo Dei et Ordinis nostri, integritate vitae, doctrinâ, iudicio, experientiâ et discretione ceteris praestare videantur.

III. In visitatoribus autem eligendis, quantum poterit, caveatur ne aliquis visitator suum visitet convisitatorem, nec domum, cuius ipse sit professus; ceteras autem domos suae provinciae indifferenter ordinario iure visitare poterunt et debebunt. Poterit tamen reverendus pater mutare visitatores per capitulum designatos, ex causâ, quae sibi rationabilis videatur.

IV. Porro singulae domus Ordinis, etiam illae quae a Carthusia remotissimae sunt, visitentur singulis bienniis per visitatores ordinarios, et pariter domus visitatorum per eos quos capitulum generale vel reverendus pater deputaverint (*) (*a*).

V. Quod si contingat visitatores ordinarios ex aliquâ causâ non posse visitare domos sibi commissas, ad reverendum patrem spectabit nominare alios visitatores, nec unquam licentia detur alicui domui Ordinis, ut prior et conventus communiter vel divisim possint sibi eligere visitatores, sed vel reverendus pater eos deputet, vel, si periculum sit manifestum in morâ, visitatores ordinarii provideant.

VI. Nulla domus aut persona Ordinis visitatores a capitulo generali vel reverendo patre ordinatos audeat refutare, nisi ex tali causâ, quae prius iudicio dicti capituli vel reverendi patris rationabilis fuerit iudicata. Nulla pariter commissariis aut visitatoribus a reverendo patre super annum missis audeat resistere, aut eos refutare, vel ab eis appellare, sub poenâ carceris quoad subditos, et absolutionis quoad praesidentes.

VII. Sequendo constitutionem editam per bonae memoriae Clementem III et Caelestinum III Romanos Pontifices, statuimus, ut nulli personae Ordinis, quacumque temerariâ praesumptione, sine consensu et voluntate capituli domus suae, vel maioris partis eiusdem, licentia pateat appellandi a correctione vel ab alio quocumque praetenso gravamine aut sententiâ sui praesidentis aut visitatorum vel commissariorum. Quod si quis absque tali consensu maioris

*) *Ordinatio anni* MDCLXXIX. « Visitatio domorum, quarum priores visitatores sunt, ultra quadriennium, visitatio autem domus Carthusiae ultra sexennium nunquam differatur, nisi necessitate cogente ».

a) Vide num. LIX praesentis capituli.

partis conventus appellare praesumpserit, cellam pro carcere et ordinem in victualibus teneat; et si de fugâ aut periculo verisimiliter timeatur, firmis carceribus detineatur, donec per capitulum vel reverendum patrem, visis et cognitis dictae praetensae appellationis causis, aliter fuerit ordinatum.

VIII. Caveant tamen praesidentes, visitatores aut commissarii, ne in corrigendo modum excedant, et nihilominus, hoc casu appellationis contingente, quamcitius poterunt, expressum nuntium et fidelem mittant ad reverendum patrem cum plenâ instructione de veritate negocii, et cum litteris ipsius appellantis suae appellationis causas continentibus, ut, cunctis visis, rectum valeant iudicium reportare, nisi forte excessus gravis esset et enormis ac manifestus, cui de statuto imposita sibi poena merito deberetur, quo casu sufficiat quod in tunc sequenti capitulo instructionem praedictam et litteras mittant seu portent.

IX. Porro nullus appellet nisi ad reverendum patrem vel capitulum generale. Et si fuerit pronunciatum ipsam appellationem frivolam, calumniosam vel iniustam, aut temere appellatum fuisse, is, qui sic appellavit, graviter puniatur.

X. Appellationem vero suam non prosequantur subditi in propriâ personâ, sed per nuntium et litteras, et in hoc casu priores teneantur ministrare subditis nuntium et expensas. Idem sit iudicium de prioribus, si contingat eos appellare a visitatoribus vel commissariis.

XI. Porro, quia, ex eo quod visitationes nec studiose fierent, nec bene observarentur, magna sequeretur dissolutio Ordinis, visitatoribus districte iniungimus ut in visitationibus sint solliciti et studiosi, et sequentem formam sibi a capitulo de faciendâ visitatione traditam nullâ transgrediantur ex parte, quam si transgressi fuerint, prout culpa exegerit, per capitulum legitime puniantur.

XII. Congregatis monachis domus, quae visitatur, et eiusdem priore praesente, visitatores ingrediuntur capitulum, dictoque a priore domus *Benedicite*, primo legitur a visitatore vel convisitatore iuxta morem provinciae capitulum praesens. Et postea praemittitur quae in capitulo generali fieri consuevit oratio, scilicet psalmus *Ad te levavi oculos*; quem psalmum visitator inchoat, et subiungit preces et orationes consuetas. Quibus finitis, dicit *Benedicite*, et alter ex visitatoribus aliquam de observantiâ Ordinis, de obedientiâ, de proprii[1] pastoris reverentiâ facit, secundum quod sibi videtur, exhortationem. Qua finitâ, legitur ex integro capitulum de reprehensione, ut monachi audientes valeant reminisci, si quis in his deliquerit, quae in dicto capitulo prohibentur, et id visitatoribus sincero animo denunciare possint.

XIII. Lecto praedicto capitulo, visitatores, Dei et Summi Pontificis, nostrae institutionis confirmatoris, totiusque generalis capituli auctoritate, praecipiunt omnibus ibidem congregatis, ut de priore, de se ipsis ad invicem, de conversis etiam, atque totius domus statu, quidquid super his, de quibus interrogati fuerint, accusatione vel emendatione dignum vere et pro certo cognoverint, singuli edoceant evidenter et sincere, nullatenus, amore vel odio seu timore cuiuscumque aliâve qualicumque occasione, veritate suppressâ, ne cum gravi etiam periculo animarum gravem et Ordinis incurrant disciplinam.

XIV. Qui enim scienter negligunt revelare visitatoribus ea quae revelare tenentur sub mortali peccato, non possunt absolvi nisi per proprium priorem,

1 Edit. Main. legit *propriis* (R. T.).

aut, si quod celatum est pertineat ad priorem, per vicarium, cum iniunctione salutaris poenitentiae. Et si de hoc convicti vel publice confessi fuerint, cum adiunctione septem abstinentiarum.

xv. Verumtamen in conventu, seu palam, nulli crimen imponant, quod probari non possit: ne eâdem poenâ, qua teneretur is qui dictus esset reus, si convinceretur de crimine, in probatione deficientes involvat. Eadem prior eorum suâ eis auctoritate praecipiat.

xvi. Caveant etiam omnes ne ex malitiâ, odio vel invidiâ aliquid deponant contra aliquem ad hoc ut confundatur et infametur: sed ex charitate et rectâ intentione, ut emendetur is qui denunciatur.

xvii. Ceterum, cum fiunt visitationes, in inquisitione seu probatione culparum habetur praeceptum obedientiae pro iuramento. Possunt tamen visitatores, si eis videbitur, in gravibus casibus pro revelandâ plenius veritate praecipere sub poenâ excommunicationis, et etiam exigere iuramentum, nisi ubi verisimiliter timeretur de periurio. Tunc enim non est exigendum iuramentum.

xviii. De monachis vero et conversis inquisitio fiat a monachis, conversis et donatis; saeculares, etiamsi idonei sint ad testificandum, maxime vero familiares aut officiales saeculares domus, possunt, si videbitur, in testimonium recipi tam contra priorem quam contra monachum et conversum, si, quod probatione indiget, per nostros non possit probari; sic tamen hoc fiat, ut, quantum possibile erit, per hoc non scandalizentur saeculares, ne defectus personarum Ordinis nostri sibi incognitos inde agnoscant. Visitatores etiam non credant omni spiritui, nec aliquen ex solâ suspicione condemnent.

xix. Facto praecepto et allatâ praecedentis visitationis cartâ, et in conspectu omnium lectâ, prior et monachi ad cellas redeunt, ubi a singulis quae fuerint inquirenda visitatores diligenter inquirant. Verumtamen poterunt visitatores pro scrutinio faciendo convocare monachos singillatim ad locum sibi pro habitatione assignatum, qui nunquam eis in claustro assignetur, ubi alius locus extra claustrum eis assignari commode poterit.

xx. Visitatores visitent custodiam, in qua sacrum Christi Corpus servatur, sacrum chrisma, et reliquiarum sanctarum capsas, et omnia ecclesiastica indumenta, ornamenta et utensilia, et considerent an omnia decenter, religiose et honeste sint disposita.

xxi. Deinde singulos diligenter scrutentur super pactionibus, quas priores, visitationem timentes, forte extorquerent a monachis et conversis, et si quas inveniant, solvant, et prior sit extra sedem suam ubique; in conventu et missâ careat usque ad capitulum, nisi novitius sit professionem facturus, vel mortuus sepeliendus; nihilominus capitulo, si sibi videbitur, poenitentiam aucturo.

xxii. Attente quoque inquirant si praecedens visitatio bene fuerit observata; et, quem in non observando invenerint culpabilem, sive sit praelatus, sive sit subditus, tamquam inobedientem Deo et capitulo generali graviter puniant.

xxiii. Attente etiam et sollicite, non obstante aliquâ benevolentiâ quae in subversionem Ordinis aliquando exhibetur, inquirant diligenter de negligentiâ priorum, si corrigent excessus, si sint solliciti ne subditi libros prohibitos habeant, si de necessariis provideant sufficienter eisdem tam sanis quam aegrotis, si sint carnales vel saeculares nimis, si dent bonum exemplum suis subditis in frequentando ecclesiam, in

abstinentiis et aliis observantiis Ordinis, si ordinata capituli faciant observari; per ipsos enim viget vel deficit Ordo in domibus, si ferventer reprehendunt ea quae fiunt inordinate, vel si nimis equitant, et sine personarum acceptione negligentias et excessus quos invenerint puniant; et in cartâ suâ inserant quae iudicio suo inserenda videbuntur.

XXIV. Postea interrogetur de pace domus et prioris et monachorum et conversorum, nec non eorum ad invicem. Si dixerint non esse pacem, causa cum omni studio inquiratur, eâque cognitâ, qui puniendi fuerint, legitime puniantur.

XXV. Exinde interrogetur qualiter tam monachi quam conversi se habeant in observantiis Ordinis, scilicet in non habendo proprium, in tenendo silentium et cellas in continentiâ, in proprii pastoris obedientiâ, in eiusdem suâque ad invicem reverentiâ, in veniendo ad ecclesiam, in celebrando divinum officium, in abstinentiis, si quae debentur ex ordine sine murmuratione accipiant eis contenti, si in colloquiis claustri et hospitum non petant inordinatam licentiam, si cum saecularibus, cum sociis, cum coquinario, seu dispensatore, cum conversis, seu aliis quibuscumque debitam religioni servent honestatem. Demum si curiositatem vitent, si laudabiliter in capitulo culpas suas recognoscant, si in reprehensione sint humiles et in emendatione tractabiles, est sollicite inquirendum.

XXVI. Pro temporalium quoque statu cognoscendo, diligenter inquirant an domus gravata sit debitis (*a*), et quantum; non tamen cui vel quibus specialiter debeat, nec si quid quantumve in depositis habeat, aut a quibus deposita suscepit, est inquirendum. Quod si domus inveniatur debitis gravata, et prior nullam reddat causam rationabilem quae ipsum excuset, in ipsum culpa redundat.

XXVII. Inquirant etiam et considerent visitatores, si aedificia domus bene conservantur, si nulla curiosa vel superflua de novo aedificantur, si computa singulis annis per procuratorem fuerint reddita; quae etiam computa possunt per se examinare, si expedire ex aliquâ causâ iudicaverint, immo exigere a priore et officialibus, ut quantum pecuniae tam in arcâ communi quam apud se habeant sibi declarent, quam declarationem absque ullâ ambiguitate aut restrictione, sed integre, et prior et officiales tunc facere teneantur, et quos in praemissis negligentes invenerint, districte puniant, et sub bonâ poenâ iniungant ut in his se emendare non differant.

XXVIII. Super omnibus praemissis singillatim ab omnibus monachis et conversis et donatis inquisitio tam de priore quam de se ipsis ad invicem cum omni studio est facienda.

XXIX. Sed et si quis monachorum seu laicorum in priore vel in alio aliquo de congregatione crimen vel aliquid aliud, quod accusatione vel emendatione dignum sit, cognoverit, etiam non interrogatus illud visitatoribus insinuare tenetur in secreto. Porro visitatores, ea quae sibi insinuantur, nec probari possunt diligenter, requirant a remotis, non nominatâ personâ, sed de vitio inquirendo, si forte queat, quod occultum est, in publicum comprobari.

XXX. Inquisitione autem factâ, si quid grave de priore, de aliquo alio denunciatum est, quod graviori poenâ dignum sit, visitatores ante recitationem scrutinii debent interrogare et audire eum

(*a*) Hic agitur de debitis pro quibus nulla pensio solvitur; de his autem pro quibus solvitur, agitur cap. XIX, num. XVIII.

qui denunciatus et accusatus est. Qui si attulerit sui facti iustificationem, iustificatio ipsius in recitatione scrutinii declaretur, si factum illud ad multorum notitiam iam devenit; nam si occultum et paucis cognitum fuerit, non erit in recitatione publicandum; sed iustificatio illius declaranda his dumtaxat qui illud denunciarunt. Si vero, qui denunciatus est, nullam facti sui iustificationem legitimam attulerit, sed crimen coram testibus confessus vel de crimine per idoneos testes legitime convictus fuerit, erit pro qualitate criminis puniendus arbitrio visitatorum.

XXXI. Cum igitur visitatores scrutinium perfecerint, omnibus rursum in capitulum convocatis, districte praecipiant universis, ne illa, quae magis occultanda sunt quam dicenda, quivis eorum manifesta facere praesumat: sed cum quisque suo loco manens patienter audiat quae sibi a visitatore dicentur, et, si de aliquo interrogetur, puram nullo incerto mendacio, stans, nihilque celans, pronunciet veritatem.

XXXII. Districte etiam iniungant priori ne cuiquam, qui aliquid contra eum denunciaverit, solitam humanitatem, quam ceteris exhibet, in communi, vel pro infirmitatis debilitatisve ratione debitam, subtrahendo, vindictam ullo in tempore inferat. Sed et monachis nihilominus iniungatur, ne odium aut rancorem contra se invicem accipiant aut teneant, nec alicui, quem putaverint contra se aliquid denunciasse, verbis unquam vel factis molesti existant. Nec inquirant quis vel qui de se talia deposuerint; sed, omnia ex charitate fuisse dicta sibi persuadentes, omnia in charitate et humilitate suscipiant, et suos defectus agnoscentes, emendent se et de cetero prudentiores existant.

XXXIII. Quae omnia, sicut diximus, postquam in monachorum conventu fuerint visitatores prosecuti, mox, eamdem omnino in conversorum et donatorum personis formam servantes, ad universa singillatim a singulis inquirenda studio attentiori procedant, et singula prudenter examinantes sine personarum exceptione debitam iustitiam faciant.

XXXIV. Neminem tamen iudicent aut condemnent vel incartent, nisi de sibi impositis duobus saltem legitimis testibus convictus fuerit aut confessus, nec recitent in lecturâ cartae frivola quaedam et levia, quae sibi interdum in scrutinio referuntur, quae pacem potius turbant quam nutriunt, nec servent scrutinia ultra tempus tunc futuri capituli, sed ea comburant.

XXXV. Quos culpabiles, criminosos, aut aliàs incartandos invenerint, non statim incartent, et iuxta casus exigentiam puniant, ut poena suos auctores teneat, et ne culpa unius aut aliquorum nota sit aut infamia multorum.

XXXVI. Monachos aut alias domorum personas, quae se de administratione domorum intromittunt, ultra id quod statuta concedunt, dure reprehendant et corripiant. Circa inordinatos et irrequietos, et contra ordinem excedentes, poenas statutorum strictius observari faciant, et quos ordinationes capituli generalis vel praecedentis visitationis invenerint non servasse, aut eas impugnasse, a vino aut cervisiâ suspendant, donec eas impleverint cum effectu, aut aliàs, prout casus exegerit, puniant.

XXXVII. Licentias, seu gratias generales, vel semel alicui denegatas per capitulum generale vel per reverendum patrem, dare non possunt, nisi de hoc habuerint speciale mandatum, et nisi petens talem licentiam seu gratiam de sibi factâ negatione expressam faciat mentionem.

XXXVIII. Visitatores fortiter reprehendant priores, qui de facili monachis dant materiam evagandi frequentando spatiamenta extra domos quando ad aliam domum mittuntur, imponantque eisdem prioribus pro huiusmodi culpis disciplinas, et prohibeant monachis ne praetextu cuiusvis consuetudinis in talibus spatiamentis extra clausuras domorum suarum comedere praesumant, sub poenâ supra capitulo XV expressâ.

XXXIX. Ut periculosis personarum Ordinis nostri vagationibus obviemus, quibus (quod dolentes referimus) animarum maxima dispendia, notabiles infamias et scandala plurima novimus evenisse, et ut illi, qui personas incompositas et perversas ad professionem recipere non verentur, in eo, quo delinquunt, puniantur, et ex eorum culpis alii non graventur; statuto perpetuo et irrefragabili ordinamus, quod, occasione cuiuscumque criminis vel delicti, nulla persona de domo propriâ emittatur, sed ibidem, si fieri potest, pro modo culpae legitime puniatur. Si quis vero fuerit tam perversus, quod, confisus de parentibus vel amicis, in domo propriâ corrigi non valeat debite vel puniri, aut si in eâdem domo suâ capitales habeat inimicos, et visitatoribus evidenter constiterit de praemissis, tunc, et non aliter, visitatores, Deum prae oculis habentes, talem personam de domo suâ valeant emittere, et in aliâ domo suae visitationis subiectâ sub debitis disciplinis collocare. Ita dumtaxat, quod prior suus, propriis expensis, ac cum visitatorum litteris fidem de praemissis facientibus, ipsum ad domum per visitatores ordinatam tuto faciat deduci, soluturus nihilominus illi domui expensas de ordine praetaxatas, quamdiu ibidem fuerit hospitatus. Emissus vero talis, praeter disciplinas a visitatoribus impositas, colloquiis carebit, quamdiu ibidem fuerit hospitatus, ne forte perversis verbis aut moribus ceteros inficiat vel perturbet. Districte vero praedictis visitatoribus et prioribus iniungimus, ut praemissa omnia statuta observent. Si qui etiam reperti fuerint tam contentiosi, ut verisimile sit, quod ipsis ibidem existentibus domus illa pacem non habebit, per domos eiusdem provinciae visitatorum arbitrio dividantur.

XL. Non possunt autem visitatores absque licentiâ capituli generalis vel reverendi patris mittere aliquos extra provinciam suae visitationi subiectam, nec priores alii, si quandoque mittantur ad conventus dividendos, nisi eos mitterent in provinciam, in qua sunt professi, nec mittant aliquem ubi sciunt hospites tres tunc esse.

XLI. Non dent pariter licentiam monachis se transferendi ad alias domos suae provinciae, nisi in casibus iam expressis, aut in casu urgentis, quae commode capitulum exceptare non possit, necessitatis: nec gravamen alleganti credant, nisi de eo debito fuerint certificati.

XLII. Nullus tamen prior refutare audeat personas sibi per visitatores missas, sed eas saltem usque ad capitulum tunc sequens retineat, aliàs sit per tres menses extra sedem suam in conventu, licentias super hoc aliquibus forte concessas revocando.

XLIII. Volumus ut secundum laudabilem patrum nostrorum praecedentium usum et consuetudinem in qualibet visitatione prior et ceteri officiales domus quae visitatur, coram ipsis visitatoribus, praesente conventu misericordiam et ab officiis suis absolutionem postulent et requirant.

XLIV. Neminem tamen visitatores absolvant ab officio prioratus, etiam ad

instantiam et importunitatem monachorum, sine speciali commissione et licentiâ capituli generalis vel reverendi patris: nisi talem casum invenirent, quod manifeste immineret magnum damnum domus, vel scandalum Ordinis, si absolutio huiusmodi differretur usque ad capitulum generale. Monemus tamen visitatores, ne facile scandalum aut periculum magnum iudicent imminere.

XLV. Si enim iudicantes imminere periculum, priorem aliquem absolverint, et postea probatum fuerit quod nullum grave periculum immineret, sciant se tamquam temerarios iudices absolvendos, et omnia per eos facta irritanda et in pristinum statum reducenda. Ex levi siquidem et frequenti priorum absolutione domus Ordinis notabiliter deficiunt et monachi contra suos priores insolescunt. Quando autem tali aliquo casu contingente priorem absolverint, scribant fideliter definitoribus capituli generalis vel reverendo patri causas absolutionis seu depositionis inventas.

XLVI. Neminem etiam absolvant, nisi servatâ formâ iuris debitâ, scilicet inquisitione praecedente, et auditâ parte, et nonnisi in actu visitationis.

XLVII. Alios autem officiales (*a*), qui principaliter domibus non praesunt, sed aliis simpliciter sunt obedientiis deputati, poterunt visitatores indifferenter absolvere.

XLVIII. Porro priores vel ceteri officiales, quos visitatores absolvunt, nullo modo reponantur in suis obedientiis, sine licentiâ capituli generalis vel reverendi patris.

XLIX. Nullus pariter monachorum Carthusiae, per capitulum aut reverendum patrem visitator vel commissarius deputatus, aliquem a prioratu absolvat sine speciali commissione, aut sine consultatione dicti reverendi patris.

L. Universis et singulis quae hinc inde audierint visitatores debitâ cum deliberatione pensatis, ipsi finem legitimum suâ sententiâ imponentes, sicut ea decreverunt, scribant, et consideratâ diligenter cartâ visitationis praecedentis, quidquid in eâ invenerint observandum, in suâ apponant, et praecedens carta deleatur.

LI. Porro, in cartâ suâ visitatores non inserant nimias laudes, nec asperiores reprehensiones, sed puram veritatem simplicibus verbis. Nec quae ordinaverint priorum arbitrio committant, nec etiam dispensent in casibus in quibus potest expectari capitulum, aut consuli reverendus pater.

LII. Post haec in capitulo monachorum, quae ad monachos; quae vero ad laicos pertinent, coram ipsis in loco solico recitent, suisque sigillis parvis muniant: cartamque ipsam omnia continentem tradant custodiendam priori vel vicario: observantes, ne poenas, quas pro quibusdam excessibus capitulum censuit infligendas, nisi ratio urgens et evidens utilitas flagitaverit, attentent ullatenus immutare; ipsius vero cartae, quae ad monachos pertinent, in capitulo monachorum, quae ad laicos, in capitulo ipsorum singulis annis in festo S. Ioannis evangelistae et feriâ secundâ Paschae legantur.

LIII. Denique, lectâ cartâ, visitatores, quoniam in multiloquio non deest peccatum, *Confiteor* cum toto conventu prostrati dicunt, et visitator absolvit omnes ab omnibus censuris sicut in fine capituli generalis dictum est fieri.

LIV. Cartarum domorum, quas visitant, copias fideliter clausas et sigillatas quamcitius poterunt super annum, expensis domorum visitatarum, mittant ad Carthusiam per omnia similes illis, quas

a) Vide num. VI cap. III circa institutionem, et illum cum praesenti concorda.

relinquunt in domibus visitatis, nec differant usque ad capitulum, si fieri possit, ut congruo tempore possit eas reverendus pater videre. Et caveant ne aliqui extranei cartas ipsas videant vel illarum copias.

LV. Visitatores, et eorum socii, alteri quam reverendo patri vel definitoribus capituli generalis, excessus, si quos invenerint in domibus quas visitarunt, maxime infamiam tangentes personarum, non revelent, aliàs sciant se ad restitutionem famae teneri, et nihilominus in capitulo generali graviter puniantur. Caveant etiam ne conversi aut donati vel famuli eorum culpas et modum visitationis domorum visitatarum sciant vel inquirant, aliisve revelent. Nec in itinere aut alibi coram famulis aut aliis de defectibus domus visitatae vel personarum eius unquam loquantur.

LV. Priores, rectores, et vicarii monialium, et procuratores, non obstante quacumque contrarià consuetudine, durante visitatione cum visitatoribus nullo modo comedant, donec recitata carta fuerit, nec eorum colloquiis se immisceant, ad vitandam omnem suspicionis notam, nisi tales tunc supervenerint hospites, quibus, iudicio visitatorum, officialium praesentia commode negari non possit.

LVII. Visitatores munera sive munuscula cuiuscumque quantitatis vel pretii nec accipiant gratis oblata, nec exigant non oblata per se vel per interpositam quacumque dissimulatione personam; spiritualia quoque beneficia non exigant. Moderatas tamen expensas, quas veniendo fecerint, vel redeundo facturi sunt, ne sumptibus suis militent, exigere poterunt, et licite recipere a domibus quas visitant, etiamsi non distant a domibus visitatis ultra duas dictas.

LVIII. Porro, quando plures domus continue visitabuntur, expensae totius itineris visitationis dividentur per domos visitatas, earum scilicet onere sic per dictas domos per visitatores partito, ut unaquaeque domus, quo ditior et remotior fuerit, eo amplius conferat in ratione expensarum. Quod si unica domus visitetur, solvat omnes expensas totius itineris in eundo et redeundo. Qui vero veniendo ad capitulum aliquas domos visitant, accipiant a domibus visitatis expensas illas dumtaxat quas occasione visitationis dixerint se fecisse. Visitatores etiam domum Carthusiae et vicinas ei domos, veniendo ad capitulum vel redeundo, semper visitent, ut discursus et expensae minuantur, nisi aliqua emergens et evidens utilitas aut necessitas aliter requireret faciendum.

Ordinatio anni MDCLXXIX « Visitatio domus Carthusiae fiet per deputandos singulis vicibus a capitulo generali iuxta usum antiquum, et in istà visitatione talis forma servabitur: Visitatoribus capitulum ingressis vicarius Carthusiae dicet *Benedicite*, et cum ventum fuerit ad praecipiendum, praecipiet, addendo ex commissione reverendi patris. Scrutinio autem iuxta morem solitum perfecto, visitatores ad cellam reverendi patris pergent, ut illi contenta in scrutinio referant, illumque ut moris est in illis domibus audiant, et postea procedant ad recitationem scrutinii, cui aderunt omnes, excepto reverendo patre; ea vero quae reverendum patrem expectabunt, referent ad definitorem praesentis capituli, cuius erit monere reverendum patrem his, quae sibi convenientia videbuntur. In ordinationibus autem, si quae apponenda sint in cartà visitationis Carthusiae, consensus reverendi patris erit expetendus et exprimendus.

LIX. Ceterum vestimenta, equitaturas, sellas, froena, calcaria, non debent visitatores de sumptibus visitationis habere (*a*), nisi contigerit casu aliquid ex

a) Intollerabilis ergo abusus esset, si sub quolibet praetextu, vestes acceptarent visitatores, vel commissarii, sive etiam pretium elocationis

his amissum esse, vel factum inutile. Tunc enim emendo rem aliam tanti pretii quanti res erat amissa, eodem pretio a dictis domibus exacto, damnum passus se poterit servare indemnem.

LX. Visitatores in omnibus ostendant se, non quae sua, sed quae Christi sunt quaerere, ut, illâ solâ mercede contenti quam fidelibus servis Dominus repromisit, regularem observantiam factis potius ostendant quam verbis doceant. In hospitiis tam ipsi visitatores et comitiva eorum, quam priores et ceterae personae Ordinis sint sobrii, compositi, et in suis dictis et factis disciplinati, nec suos famulos permittant insolescere, ut, de eâ quae in eis est religione, etiam his qui foris sunt bonum exemplum praebeant.

LXI. In domibus, quas visitant, summopere provideant ut in eis pacem salvâ correctione et regulari disciplinâ relinquant; et ut quaestiones nullatenus capitulo, quas suo poterunt iudicio terminare, reservent, sed audiant eas et decidant, quibus singuli priores et subditi obedire teneantur.

LXII. Ad haec sciendum visitatores in itinere, donec ad domos suas reversi fuerint, exercendam per se, quam aliis delegare non valent, habere plenariam in corrigendis excessibus potestatem, qua tamen occasione nullum a prioratu absolvant, nisi in casibus sicut praedictum est.

LXIII. Insuper quod semel a visitatoribus est prohibitum, vel iniunctum et ordinatum, intelligitur semper prohibitum, iniunctum et ordinatum, nisi per capitulum generale aut reverendum patrem vel aliam visitationem fuerit revocatum. Quaecumque autem de praecedenti cartâ visitationis per sequentis visitationis cartam non confirmantur, revocata censentur.

LXIV. Porro hortamur visitatores, ut, quantum fieri poterit, et nisi eos coëgerit necessitas, aut talis casus emerserit qui per praesentia statuta decidi non possit, et qui necessario novam ordinationem exigat, ab ordinationum multiplicatione onerosâ abstineant. Quod si animadverterint aliquid, ex his quae in statutis habentur, non observari, de hoc non faciant ordinationem, sed praecipiant illud observari, sic dicendo: « Talis paragraphus talis capituli exacte, et diligenter observetur ». Quae autem per duas continuas visitationes fuerint ordinata et confirmta, ea per vicarium domus visitatae in libro ad hoc praeparato describantur, et legantur in conventu, quoties carta, per quam confirmata fuerunt, legetur.

LXV. Universaliter visitatores habeant eamdem auctoritatem extra actum visitationis, excepto quod non possunt procedere ad aliquam poenam vel poenitentiam in priorem, et quod personaliter non possunt accedere ad domos suae visitationis[1] subiectas pro provisionibus faciendis ultra ordinariam visitationem, nisi vocentur per priorem et conventuales aut partem eorumdem conventualium, pro necessitate aliquâ super annum emergente, quae visitationem expectare absque incommodo non potest, aut pro dividendo conventu, quando, occasione bellorum, vel ignis, vel tempestatis, vel aliâ huiusmodi, est dividendus, aut ipsi visitatores iudicent iustis et urgentibus causis debere accedere, nec, nisi personaliter accedant, posse recte et plene providere. Tunc enim poterunt accedere, et absque aliâ speciali commissione providere occurrenti negotio, et, si expedire iudicaverint, ipsam etiam

equorum suorum aut servorum acciperent, ac si conductitii essent, venirentque per capitulum generale puniendi tam dantes quam accipientes.

1 Aptius lege *visitatione* (R. T.).

in formâ Ordinis visitare, et de factis per eos plene reverendum patrem quamprimum commode potuerint informare.

LXVI. Officiales, etiam inferiores priore, non possunt instituere vel destituere extra actum visitationis (a), nisi aut ad hoc iudicantur[1] per priorem, vel eis legitime constet de crimine alicuius officialis; aut nisi querelae conventualium, quas ipsi iustas esse iudicaverint, venerint ad eos contra aliquem officialium, et prior, pluries monitus per dictos visitatores, neglexerit providere, aut non reddiderit iustam de eo rationem.

LXVII. Visitatores etiam ordinarii non poterunt extra actum visitationis revocare, moderari, suspendere vel impedire ordinationes factas per extraordinarios visitatores, sed, si iudicant eas aut aliquam earum esse ex certis causis incommodam, ipsi, vel conquerentes de huiusmodi ordinationibus, allegent causas suas reverendo patri, qui scribet ad extraordinarios causas allegatas contra eorum ordinationes, et, postquam responsum eorum acceperit, faciet quidquid expedire iudicaverit.

LXVIII. Visitatores etiam poterunt et debebunt extra actum visitationis dare operam ut ordinationes, per se sive per capitulum factae, executioni mandentur, eas autem quas ipsi fecerint, emergente novâ causâ necessariâ dumtaxat, et non aliter, poterunt extra actum visitationis, moderari, aut suspendere, vel etiam immutare, ita tamen quod teneantur omnino fideliter significare quamprimum commode poterunt reverendo patri quaecumque de dictis ordinationibus aliquo modo immutaverint.

LXIX. Visitatores singularum provinciarum habent auctoritatem capituli generalis in omnibus casibus in quibus dictum capitulum expectare non possunt, aut interim reverendum patrem consulere (a), excepto quod nullus eorum in facto propriae personae aut domus suae possit auctorizare, nec dare licentias exeundi personis in domo suâ habitantibus, ad alias domos Ordinis; sed suus convisitator hoc facere potest. Potest tamen visitator principalis, urgente causâ rationabili, professis domus sui prioratus alibi hospitantibus dare licentiam redeundi ad domum suam, aut eundi ad aliam domum.

LXX. Mortuo visitatore provinciae alicuius, vel amoto, auctoritas, a capitulo generali visitatoribus tradita, transit et remanet apud convisitatorem, et non transit ad defuncti vel amoti successorem. Qui quidem convisitator hoc casu, sicut et visitator quilibet, potest sibi assumere priorem vel monachum, quem voluerit, de suâ tamen provinciâ, pro actu visitationis exercendo, donec aliter super hoc per sequens capitulum aut reverendum patrem provisum fuerit.

LXXI. Similiter visitatore principali existente extra provinciam, aut taliter infirmante quod non possit vel personaliter accedere vel aliter bene providere, convisitator in omnibus, quae commode et citra periculum vel detrimentum differri non poterunt, habet visitatoris auctoritatem; si tamen possit habere aliquo modo consilium ipsius, nihil agat sine ipsius consilio.

LXXII. Cum aliquae domus Ordinis nostri inter se habeant discordiam, quae iniuriam patitur, significabit visitatoribus provinciae illius, qui, auditâ utrâque parte, planâ, et sine magnâ iuris solemnitate, discordiam terminabunt. Si vero domus alterius visitatorum cum aliquâ domo Ordinis habeat discordiam, do-

a) Vide num. VI cap. III.

1 Forsan *inducantur* (R. T.).

a) Ibi habes quid mortuo reverendo patre fieri debeat donec alter ei succedat.

mus, quae iniuriam patitur, significabit reverendo patri Carthusiae, qui destinabit eis duos priores, qui similiter discordiam suo iudicio terminabunt. Quod si aliquis prior discordantium fuerit contumax in observando quod fuerit definitum, careat missâ, nisi forte pro sepeliendo mortuo, vel pro novitio professionem facturo, et hoc usque ad futurum capitulum. Monachi vero et conversi contradictores teneant cellam pro carcere, et ordinem in victualibus.

Caput XXIV. De reprehensione. Exhortatio.

i. Cum Dominus praeceperit non transferendos terminos, quos statuerunt patres nostri, timendum nobis est, ne, terminos regulariter vivendi a patribus nostris nobis traditos notabiliter transferendo, huius praecepti transgressores a Domino iudicemur.

ii. Si quis autem terminos nostrae religionis translatos, licet ex prudenti moderatione, dubitet, domni Guigonis prioris Carthusiae consuetudines seu statuta legat, et tunc scire poterit quod nostra, quae nunc est conversatio, a patrum nostrorum conversatione in abstinentiis et quibusdam aliis dissentiat. Unde timendum est et sollicite praecavendum ne ad statum laxiorem, quam nunc est, in processu temporis inclinetur.

iii. Sed sicut in Esdra legitur, quod in transgressione primâ fuit manus principum, sic hodie nostrae transgressionis causa esse posset remissio vel negligentia quorumdam priorum (*): negligentia, quia videntes delinquere subditos non corriperent vel eis debitam disciplinam non imponerent; remissio, quia[1] sibi a subditis in subventionibus corporis nimis propitiis dum misericordes videri vellent et remissi fierent. Audiant, si qui huiusmodi sunt, quoniam propter peccata populi in Numeris iussi sunt a Domino principes suspendi; et in Ezechiele sanguinem subditorum de manu pastorum Dominus se requirere comminatur.

iv. Quid autem censendum esset de his, quibus labor videretur esse cum fratribus, delectabile vagari exterius, terram circumirent, aliena negocia tractarent, et tractanda susciperent, et sic gregem sibi creditum non custodirent? custodiat eum, qui custodit Israel. Istis clamat Zacharias propheta: O pastor, et idolum derelinquens gregem! Qui enim derelinquit, pastor est solo nomine, idolum in utilitate. Si qui eiusmodi sint, ipsi viderint, quam rationem de grege sibi credito Domino reddere poterunt.

v. Quanta autem deberet intervenire necessitas antequam exeundum esset foras et per saeculum evagandum, obtentâ etiam dispensatione super licentiâ exeundi, volentibus attendere satis apparet ex hoc solum, quod prior Carthusiae nunquam terminos eremi suae egreditur (*a*); unde, cum unus et idem ordo uniformiter et indissimiliter vi-

*) *Ordinatio anni* MDCXXI. « Cum magno animi dolore intelleximus in quibusdam Ordinis domibus per negligentiam superiorum disciplinam regularem tepescere, nec non statuta, ordinationes et quasdam apostolicas constitutiones negligi; ideo huic malo, ne longius serpat, mederi cupientes, hortamur in visceribus Christi omnes superiores, ut maiorem posthac zelum ostendant ad tuendam in suis domibus statutorum divinique cultus observantiam, mandantes patribus visitatoribus, ut, quos deinceps, post duas monitiones specialiter eis in scriptis factas, circa praemissa notabiliter deliquisse legitime deprehenderint, omnimodo eos ab officiis absolvant.

1 Comma istud lectori corrig. dimittimus (R.T.).

a) Extat antiqua declaratio, ubi usus observati et observandi circa terminos istos exprimitur, quae est de anno MCCCLVIII; ibi etiam videtur qualis semper fuerit usus reverendorum patrum circa novas possessiones limitibus Carthusiae contiguas, quae per tractum temporum ipsi obvenerunt, quibus inspectio reverendi patris semper utilis fuit et erit: extat etiam ordinatio MDCLXXVIII, qua usus iste explicatur.

deatur observari debere a professoribus suis, nos alii, qui carthusiense propositum suscepimus, a quo et Carthusienses nuncupamur, quare tam de facili exeamus, nisi iusta instet necessitas et super hoc dispensationes procuremus?

VI. Utinam attenderemus omnes et adhuc maxime odibile veris eremitis vagandi per mundum officium, proprium ipsorum evagantium periculum, suorum subiectorum iacturam et praeiudicium (quibus priores inter cetera, quae eis debent quietis et stabilitatis et aliorum nostrae religionis exercitiorum, praebere debent se ipsos in exemplum), ultimo intuentium scandalum a quibus sanctuarii lapides, non quilibet, sed etiam angulares, aliorum scilicet capita, idest priores, in capite platearum dispersi, opprobrio habentur et contemptui: qui si in intimis, in abscondito faciei Domini starent, digni multâ reverentiâ haberentur. Unde, quantum propter hoc maxime vilesceret Ordo noster etiam apud saeculares, in promptu est videre. Utinam ergo id attendant, qui, tamquam pro nihilo habere et quasi ludum existimare volentes Ordinem nostrum, in hoc et in aliis parvi penderent propositum quod susceperunt.

VII. De vestibus etiam et de equitaturis accuratis et pretiosis commune capitulum, cui, sicut promisimus, obedire tenemur, frequenter admonitiones fecit et multa instituit, unde nulla posset admitti excusatio, si reperirentur quidem[1] apud nos, qui, nitentes in vetitum, spreto capitulo, et per consequens spreto Deo, cuius erga nos ipsum capitulum agit vices, spretâque propositi nostri censurâ, quae, quanto propositum asperius subivimus, tanto ad attritionem et humilitatem vestium et universorum quae ad usum nostrum pertinent utilitatem[1], abiectionem et paupertatem super omnes alios monachos nos adstringit, aut qui, obliti sanctae rusticitatis et arrepti propositi, in his et aliis multis lacticiniis contra sobrietatem et parcitatem Ordinis nostri complacerent sibi in confusionem sui ipsorum, et Ordinis Carthusiensis ignominiam et opprobrium, imo hi pro maximâ parte iudicarentur non tantum enervasse eremiticum rigorem, sed etiam propter superfluitatem et multas adinventiones talium nostrarum eremorum loca sibi non sufficerent ad expensas: unde forsitan quidem[2], ad ea, quae non expediunt nec conveniunt, imo quae nec nobis licent, mitterent manum, hoc est ad evagationes crebras per mundum (*a*) propter quaestus et occasiones multas calvas[3], ad dilationes[4] terminorum et plerumque ad redditus extra quibuslibet dispensationibus capessendos.

VIII. Et quoniam talia multa aliquoties attentata sunt contra vota nostra, et adhuc attentari possent, generale capitulum, quod ob tenorem et stabilitatem et correctionem antiqui carthusiensis propositi, et eorum, quae primi patres nostri scripto vel consuetudine religiose servabant, institutum est, et quod habet curam animarum nostrarum, firmiter iniungit universis et singulis tam praelatis quam subditis, ut, cum noverint inordinatos excessus, vicissim se se charitative fortiterque, discrete tamen et in spiritu lenitatis, reprehendant, et hoc maxime faciant antiquiores, licet omnes teneantur ad correctionem fraternam, nisi forte verisimiliter cre-

1 Potius lege *quidam* (R. T.).

a) Vide ordinationem anni MDCLXXVIII in fine huius capituli *Insequentes speciale mandatum, etc.*

1 Forsan *vilitatem* (R. T.).

2 Forsan *quidam* (R. T.).

3 Sic edit. Main. (R. T.).

4 Forsan *dilationes* (R. T.).

derent non proficere, vel peius aliquid evenire. Quod si emendatio non sequatur, denuntietur primo visitatoribus, et si ipsi non providerint, tum demum reverendo patri Carthusiae vel capitulo generali, alioquin communicarent peccatis alienis.

De modo reprehendendi, et de quibusdam apud nos vitandis et fugiendis.

IX. In conventu non reprehendatur prior a subditis suis, nisi coram visitatoribus, nec procurator a laicis, nisi coram priore suo. Si clericus aut laicus aliter priorem reprehenderit in conventu, clericus careat colloquio claustri, et laicus sit extra conventum, donec prior eorum emendationem cognoscat.

X. Si laicus, nisi coram priore, procuratorem reprehenderit in conventu, sit extra conventum; sed post duos dies reddatur ei conventus si promiserit emendationem, ad prioris arbitrium.

XI. Procuratorem vero quilibet ex monachis reprehendere potest.

XII. Quod si quacumque occasione praedictae reprehensiones vel denunciationes omissae fuerint, tam omittentes quam excedentes sciant se de suo contemptu et negligentiâ rationem districto Iudici reddituros.

XIII. Verumtamen super praemissis et multis aliis quae numerare non sufficimus, quae contra propositum et institutum nostrum possent attentari, unusquisque studeat et laboret consilium et remedium apponere, prout poterit, et Dominus dabit.

XIV. Nullus prior, monachus vel conversus nostri Ordinis in itinere constitutus mantellum saecularem seu cappam a caputio separatam portare praesumat, nisi propter imminentia pericula vitanda; alioquin per capitulum generale vel visitatores iuxta casus et personae exigentiam puniatur.

XV. Ad conservandam Ordinis honestatem, inhibemus omnibus et singulis subditis nostris, ne scienter et malitiose secreta Ordinis, sive status et defectus personarum et domorum eiusdem, ex quibus mala opinio vel sinistra suspicio seu diffamatio apud audientes oriri posset, alicui personae ecclesiasticae vel saeculari, quae de nostro Ordine non sit, aut alicui etiam novitio, verbo, scripto, nuntiis, nutu vel signis, aut alio quovis modo revelare praesumat. Qui contrafecerint, a tanto reatu absolvi non possunt, subditi videlicet nisi per proprium priorem, nec prior nisi per vicarium, cum iniunctione salutaris poenitentiae. Quam quidem prohibitionem et poenam ad priorissas et moniales nostri Ordinis et vicarios earum extendi volumus. Et nihilominus, si tales de revelatione huiusmodi convicti fuerint, praeter duas abstinentias in pane et aquâ, iuxta casus exigentiam puniantur, et quantum fieri poterit ad restitutionem famae cogantur. Et eâdem causâ, cum prior contra subditos vel e contra subditi contra priorem de statu domorum et personarum Ordinis aliqua scribere volunt et scribunt, ex quibus aliqua suspicio et sinistra opinio contra Ordinem, domos et personas praedictas oriri posset, nulli super hoc scribant, nisi capitulo generali, vel reverendo patri, aut alteri ex visitatoribus provinciae, qui possunt super hoc providere.

XVI. Nulla persona Ordinis nostri, praeter priores et procuratores, monialium vicarios et priorissas, sigillum vel signum habeat ad sigillandum, aut litteras seu quaelibet munuscula dirigat vel recipiat, nisi prius licentiam habuerit a praesidente. Prior autem omnes litteras aperiat et legat, tam eas quas[1] sui monachi vel conversi mittunt, quam eas quas recipiunt; exceptis litteris quas

1 Edit. Main. legit *quam* (R. T.).

scribunt capitulo generali, vel reverendo patri, vel visitatoribus provinciae, et quas ab eisdem recipiunt.

XVII. Nulla domus Ordinis pro missis anniversariis, tricenariis, aut aliis divinis officiis et Ordinis beneficiis ad tempus vel in perpetuum celebrandis, pecunias, aut aliquid aliud temporale, interveniente pacto, recipere praesumat, aut pro eis se et domum suam aliqualiter obligare, absque licentiâ reverendi patris.

XVIII. Nulla etiam persona Ordinis, per se aut quamvis aliam interpositam personam, pro missis et aliis praedictis officiis et beneficiis, pecunias, etiam gratis oblatas, vel aliquid aliud ad suos usus convertendum, sub poenâ disciplinae generalis, recipiat; sed si quid piâ fidelium devotione offeratur, illud cum gratiarum actione, cessante omni pacto, recipiatur, et ad usum et commodum non illius cui offertur, sed totius communitatis convertatur, ad prioris arbitrium. Quod si prior in hoc excesserit, visitatorum arbitrio puniatur.

XIX. Ludos manuales et instrumenta musica librosque universos discantus, seu cantus figurati, interdicimus universis, et si quae huiusmodi unquam inveniantur in aliquibus domibus, priores omnino ea auferant.

XX. Omnes personae Ordinis vitent et fugiant parentum visitationes, conversationes et carnales affectiones: alioquin pro modo culpae puniantur.

XXI. Et quoniam sunt interdum quidam, qui nullâ re magis videntur delectari, quam colloquiis et conversatione saecularium et aliorum qui de Ordine nostro non sunt, aut etiam conversorum et famulorum, seu mercenariorum domus, ordinamus, ut, si tales bis vel ter in privato, et semel aut bis publice a priore in capitulo moniti, ut se emendent, se plene non emendaverint, si officiales sunt, absolvantur ab officiis, alii vero colloquio conventuali, minutionibus et spatiamentis priventur; et si nec sic quidem se emendaverint, quoties in hoc deliquerint, toties priventur vino aut pitantiâ, aut etiam gravius arbitrio prioris puniantur. Nec in hoc priores sint remissi vel pusillanimes, quoniam tales sibi et aliis graviter nocent, et totam domum perturbant et scandalizant.

XXII. Monachi, causâ devotionis, pietatis, recreationis, visitationis parentum, aut quavis aliâ causâ, terminos suos nullatenus exeant.

XXIII. Qui inter se pacem et concordiam per contentiones et rixas violare praesumpserint, et saepius admoniti cessare noluerint, per domos Ordinis, visitatorum iudicio, dividantur. Quod si unus solus nimis fuerit seditiosus, iudicio prioris aut visitatorum ibidem puniatur. Qui enim inter se concordiam non habent, Deum pacatum habere non poterunt. Et iuxta dictum beati Cypriani, tales, etiamsi occisi in confessione nominis Christi fuerint, macula eorum nec sanguine abluitur.

XXIV. Qui fratrem suum vel etiam conversum aut saecularem mentiri dixerit, aut ei malum aliquod imprecatus fuerit, vel etiam contumeliam irrogaverit, iuxta modum culpae modum sustineat disciplinae.

Ordinatio anni MDCLXXVIII: « Insequentes speciale mandatum SS. D. N. Innocentii Papae X, reverendo patri Carthusiae sub datâ Romae XX decembris anni MDCLII directum, prohibemus omnino, ne officiales domorum Ordinis fixum in quibuscumque grangiis aut obedientiis extra monasterium habeant domicilium, sed tantum illuc accedant, ibique remaneant quantum negotia ibidem ab ipsis personaliter gerenda aut dirigenda requirunt, et non amplius; commendantes visitatoribus

provinciarum, ut super hac re sollicite invigilent, nec ullae unquam admittantur excusationes, nisi urgens aliqua necessitas ad tempus id exigat, de qua etiam necessitate informationem capiant et redigant in scriptis, quasi rationem in sequenti capitulo generali de hoc reddituri. Hac vero necessitate transactâ, aut negotiis expeditis, officiales ad observantias regulares in monasterium redeant, sciantque tam priores domorum quam visitatores provinciarum, quod, nisi in his omnimodam adhibeant diligentiam, damna inde Ordini et animabus sibi creditis a Deo obvenientia in caput illorum, tum in Dei iudicio, tum in capituli nostri generalis censurâ, retorquebuntur, hancque ordinationem in omnibus locis servari mandamus. Similiter ne abusus ex officialium ad externa multiplicatione oriantur, prohibemus, ne ulla fiat nova officialium creatio absque speciali licentiâ capituli generalis aut reverendi patris. Si vero nunc reperiantur superflui, mandamus visitatoribus, ut curent ad pristinum et necessarium numerum, quamcitius commode poterit, restitui, illorum etiam quoad hoc onerantes conscientiam, quasi de hac re rationem districte Iudici reddituri, atque etiam capitulo generali ».

Caput XXV. De criminosis et fugitivis.

I. Criminosi confessi coram testibus, vel convicti de inconvenientiâ, de manu violentâ, de furto, proprietate, rebellione, inobedientiâ, infamatione criminis, quod quis obiicit nec probare potest, de magisterio conspirationis, necnon de frequenti seminatione discordiae, et qui minantur ignem vel mortem, et qui domum vel personam Ordinis coram quocumque iudice ecclesiastico, non tamen Sanctâ Sede, vel saeculari in ius traxerint, vel trahi fecerint, pro modo criminis carceri perpetuo vel ad tempus intrudantur. Et propterea singulae domus Ordinis carcerem habeant competentem, non tamen inhumanum et periculosum vitae, in quo ad augendam[1] poenitentiam praedicti recludantur, et ad hoc agendum obedire superioribus subditi teneantur; ipsi autem carceri, quantum fieri poterit, sacellum contiguum habeatur, ubi missa celebrata festivis diebus possit ab incarcerato audiri.

II. Propter levem tamen percussionem in laicum nullus incarceretur, sed iuxta modum culpae a priore puniatur. Quae autem sit levis percussio a priore definiatur. Ceterum si prior dubitaverit quae sit gravis vel levis percussio, examinatum modum eius in conventu monachorum mittat visitatori, qui discernens utrum gravis seu levis sit percussio, quidquid mandaverit teneatur. Et admonemus priores ne percussionem iudicent esse levem, nisi evidenter apparuerit esse levis.

III. Si qui in re aliquâ, ultra duodecim solidos non valente, furtum commiserint simul vel per partes, non incarcerentur, sed arbitrio prioris puniantur. Si qui vero in re aliquâ vigintiquinque solidos valente, nec tamen excedente, furtum commiserint, incarcerentur ad tempus pro arbitrio prioris: hoc ipsum de proprietariis fiat. Si qui vero fures et proprietarii ultra valorem vigintiquinque solidorum furtum aut proprietatem commiserint, postquam id constiterit, perpetuo carceri intrudantur, donec per capitulum generale inde educi mereantur.

IV. Similis poena falsariis, et convictis de incontinentiâ, incendiariis et homicidis statuitur. Si quos autem de incontinentiâ convictos contingat de carcere educi, nullo modo in domibus, in quibus fuerint convicti, remaneant, si commode alibi locari possint. Porro quicumque de quacumque indicibili incontinentiâ convicti fuerint, vel publice confessi, perpetuo carceri mancipentur sine ullâ spe liberationis.

1 Legerem *agendam* (R. T.).

v. Quaecumque persona Ordinis falsificaverit sigillum aut litteras capituli generalis, aut reverendi patris, poenâ falsarii et criminosorum puniatur, et sit perpetuo inhabilis ad quascumque obedientias, sine spe alicuius restitutionis.

vi. Nullus scienter vel opinanter, per se vel per alium, praesumat litteras recipere, portare vel mittere, aut nuntiationis verbo tenus facere, quae directe vel indirecte esse possent contra bonum pacis, et principes vel quoscumque alios magnates aut praelatos ad indignationem provocare. Si prior vel vicarius monalium contrafecerit, ab officiis absolvantur; si subditus, poenam criminosorum sustineat donec per capitulum generale relaxetur.

vii. Nulla persona Ordinis infantem de sacro fonte levare praesumat, aut eum, nisi in casu inevitabilis necessitatis, baptizare. Quod si prior aut quivis alius officialis contrarium fecerit, absolutionis a suis obedientiis, ceteri disciplinae generalis, donati vero expulsionis poenam sustineant.

viii. Artem alchimiae, seu quintae essentiae, nulla persona Ordinis per se vel per alium in domibus Ordinis aut alibi exercere praesumat, aut exercentibus consilium vel auxilium praestare, aut ubi illam exercent interesse, seu instrumenta artis penes se habere et custodire, sub poenâ, quoad priores et ceteros officiales, absolutionis a suis obedientiis et perpetuae inhabilitatis ad eas, quoad monachos, disciplinae generalis, quoad donatos, expulsionis Ordinis.

ix. Unicuique liceat quandocumque reclamare, appellare et scribere ad Sanctam Sedem, iuxta decretum sacrae Congregationis particularis eminentissimorum dominorum cardinalium ad examinandam praesentem collectionem statutorum deputatae, emanatum sub die xix martii MDCLXXXV, praedictaque facultas pro repetitâ habeatur in quacumque parte praesentium statutorum, in qua fit mentio de recursu ad Sanctam Sedem. Nemo tamen possit sine licentiâ reverendi patris, aut capituli generalis, aut Sedis Apostolicae, curiam adire; quod si quis contrafacere praesumpserit, incarceretur, et pro modo culpae puniatur (*)

x. Quicumque statutis capituli rebellis, vel cum munere reprehensor extiterit; et qui priori aliquid iubenti fuerit inobediens, aut perverse obediens, et si hoc ipsum conversus fecerit procuratori, et commonitus emendare noluerit, ordinem in victualibus teneat (*a*), et cellam habeat pro carcere. Et si post admonitionem tertiam per intervalla dierum factam obstinatus permanserit, pro modo delicti carceri mancipetur et puniatur.

xi. Si quis prior sufficienter monstrare potuerit quod ex subditis suis duo pluresve inter se vel cum saecularibus conspiraverint, id est ex invidiâ, odio vel malitiâ ad invicem concordaverint ad fabricandum aliquod malum contra aliquem, seu ad persequendum eum maliliose, tales in eâdem domo puniantur a visitatoribus: vel, si prior viderit expedire, causam scribat reverendo patri, qui cum sui conventus consilio rescribet ei disciplinam.

*) *Ordinatio anni* MDCXIII. « Ordinamus ut quicumque ad Carthusiam romanam sine licentiâ inordinate accesserint, non recipiantur, nisi ad carceres, ad formam statutorum, nec inde educantur inconsulto reverendo patre: et, ut eiusdem Carthusiae romanae indemnitati prospiciatur, praecipimus ut expensae et alimenta et viatica a domo professionis fugitivorum refundatur eidem Carthusiae romanae; et praesentis decreti executionem visitatoribus provinciarum committimus ».

a) Vide infra sensum huius loci, num. XIA.

XII. Si quis unquam reperiretur inter nos, qui impie iurando in verba de Deo, seu sacramentis, vel Sanctis eius turpia sive contumeliosa prorumperet, impietate verborum diligenter pensatâ, tamquam execrabilis et blasphemus, prout casus exegerit, poenae subiaceat graviori. Si quis vero quae dicit iurando simpliciter *per Deum, per fidem suam, per Christum, sic Deus me adiuvet*, aut simili modo, audiente uno vel pluribus, affirmaverit, graviter puniatur, et si hoc pro consuetudine fecerit, adhuc gravius puniatur. Idem censemus de eo, qui verba et sententias sanctae Scripturae converterit vel torserit ad vana et scurrilia verba.

XIII. Prior per contumaciam et rebellionem recedens ab obedientiâ et professione Ordinis, ipso facto est depositus, et criminosorum poenâ dignus.

XIV. Si crimen, pro quo carceris irroganda est poena, probatione indigeat, nec per nostros probari queat, saeculares idonei recipi possunt in testimonium. Quod si probari omnino nequeat, nemini dicatur, nisi visitatoribus, priori, et illi qui suspectus habetur, sub formâ tamen fraternae correctionis, et non accusationis, si prior hoc approbaverit. Ceterum prior et visitatores districte prohibeant, ne illud cuiquam alteri manifestetur. Si quis contrafecerit, ac si in probatione defecisset, iudicetur.

XV. Criminosi per solum capitulum generale aut reverendum patrem possunt e carcere educi.

XVI. Criminosi confessi coram testibus, vel convicti, etiam postquam e carcere sunt educti et omni disciplinâ absoluti, loco et activâ ac passivâ voce careant, nisi eis expresse fuerit restituta per capitulum generale aut reverendum patrem.

XVII. Criminosi, postquam educti sunt de carcere, quadraginta diebus comedant ad terram super asserem nudum mane et vespere, computatis diebus quibus communicaverunt in conventu, vel episcopus aut aliqua insignis persona comederit in refectorio, in quibus ad terram non comedant, et per annum integrum generalem teneant Ordinis disciplinam. Verumtamen priores poterunt pro qualitate criminis et personae duas has poenas moderari, non tamen omnino relaxare, et in hoc non sint nimis faciles.

XVIII. Disciplina autem generalis Ordinis (de qua in statutis saepius fit mentio) talis est. Quicumque hanc incurrunt, quamdiu in eâ sunt constituti, semper sunt novitii et carent colloquio in conventu: singulis diebus capituli disciplinas recipiunt, exceptis diebus quibus communicaverunt vel communicare debent. Tales etiam non habent vocem in capitulo, vel alibi in conventu, nec contra aliquem, nec obedientiam, scilicet prioratum, vicariatum, procurationem, sacristiam, donec per capitulum generale aut reverendum patrem a tali disciplinâ liberentur.

XIX. Ordinem vero tenere est feriâ secundâ et quartâ pane et coquinâ esse contentum, feriâ tertiâ et sabbato, pane, vino et coquinâ; feriâ autem quintâ, et diebus capituli, et festis duodecim lectionum, more conventus, abstinentiâ Ordinis, nisi manifesta necessitas interdicat, etiam observatâ.

XX. Criminosi a primo die incarcerationis eorum, et deinceps per sex menses, habeant dimidiam portionem panis conventualis, et utantur vino familiae aut cervisiâ: de pane vero familiae, quantum necesse fuerit, detur eis. Porro in festis capituli eis victualia sicut et conventui ministrentur. Ferialibus autem diebus, aliquid iudicio prioris eis ex

gratiâ ministrari poterit. Verumtamen si quis in carcere positus nolit crimen suum fateri et emendare, pane et aquâ dumtaxat substentetur, donec resipiscat (a).

xxi. Si quis in aliquâ provinciâ Ordinis crimen commiserit, et de eo convictus fuerit, visitatores mittant aut portent ad capitulum nomen eius.

xxii. Insani et dementes non statim coniiciantur in carcerem vel vincula, nisi verisimiliter timeatur de inferendo gravi scandalo vel damno sibi aut aliis, sed mitius tractentur iuxta qualitatem insaniae.

De fugitivis. xxiii. Monachus, qui sine licentiâ reverendi patris vel capituli generalis domus suae terminos exierit, nisi ad suscipiendos ordines, ad quod tantum extra limites a priore suo mitti potest (b), ipso facto pro fugitivo habeatur.

xxiv. Monachi qui per priores suos simulate instituuntur procuratores, ut hoc medio ad medicos, vel ad visitandum parentes vel amicos, aut aliàs pro eorum recreatione et voluntate a domibus exeant, et inde postquam sunt reversi absolvuntur, a visitatoribus tamquam fugitivi iudicentur, et prout casus exigent, puniantur.

xxv. Priores et vicarii monialium suos fugitivos et apostatas ad se redeuntes recipiant; redire vero nolentes cum omni diligentiâ requirant. Omnibus etiam et singulis prioribus, rectoribus et procuratoribus nostri Ordinis in sanctae obedientiae merito iniungimus, quatenus, quos ex Ordine nostro monachos si aut conversos fugitivos et apostatas sciverint et invenire potuerint, illos, si sponte ad obedientiam redire noluerint, etiam invitos capiant et firmis intrudant carceribus, nec relaxent, donec a tunc sequenti capitulo, vel interim a reverendo patre in mandatis habuerint, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio utriusque brachii ecclesiastici et saecularis. Et in hoc fiat diligentia possibilis pro Dei et Ordinis reverentiâ et animarum salute, nec parcatur laboribus et expensis de quibus fiet et fieri mandabitur in tunc sequenti capitulo plena et integralis refusio, sic quod domus nullum ex hoc detrimentum patiatur.

xxvi. Et nihilominus, ne forte priores et procuratores praedicti, timentes ex eorum detentione et custodiâ gravari, exequi postponant mandatum huiusmodi, conceditur eis auctoritas et licentia, ut, postquam eos ceperint, si professi sui non fuerint, et eos apud se retinere noluerint, vinctos et sub fidâ custodiâ deducere vel mittere possint ad domus suarum professionum, vel ad domos unde exierint; dum tamen neutra istarum distet ultra tres dietas. Quod si forte ipsi vel alter ex eis mandatum huiusmodi, quod possent adimplere, neglexerint, contempserint, dissimulaverint aut distulerint, et pariter officiales domus illius, quae missos ad eam recipere noluerit, in sequenti capitulo suae contumaciae poenas luent.

xxvii. Si vero aliqui ex eis fugitivos seu apostatas huiusmodi receptaverint seu occultaverint, vel eis ad continuationem suae fugae vel apostasiae per se vel per quamcumque aliam personam interpositam quovis modo dederint auxilium, vel qui eis pecunias mutuo, dono, vel aliàs concesserint, a suis obedientiis absolvantur; monachi, conversi et donati si hoc fecerint, incarcerentur,

a) Circa criminosos et incorrigibiles, etiamsi non sint fugitivi aut apostatae, consulendum est decretum sacrae Congregationis Concilii, SS. D. N. Urbani PP. VIII iussu editum die xxi septembris anni mdcxxiv, et ibi reperietur quid fieri possit ne ovis pestifera alias inficiat.

b) Vide cap. x tertiae compilationis antiquae, fol. 2 *recto*.

nec domus suae professionis ad restitutionem mutuatarum pecuniarum teneatur.

XXVIII. Apostatae autem criminosi, iuxta regulam sancti Benedicti, post tertiam apostasiam non sunt amplius requirendi, sed nec in Ordine recipiendi (a).

XXIX. Fugitivi ad aliquam domum Ordinis sponte venientes, si criminosi non fuerint, idest si nec commisso crimine fugerint, nec fugiendo commiserint, si infra quinque dies redierint, primo reconcilientur, deinde clament culpam suam praesente conventu misericordiam postulantes et emendationem promittentes, et postea quindecim in capitulo recipiant disciplinas, et diebus totidem comedant ad terram in refectorio super asserem nudum, nisi ex aliquâ causâ rationabili prior hanc poenam moderandam censuerit.

XXX. Qui vero ultra quinque dies redire distulerint, de cetero, quandocumque redierint, non recipiantur, nisi ad ad carceres, a quibus tamen, si criminosi non fuerint, nec secundo iam fugerint, priores eorum, de consilio conventus, poterunt illos educere quando videbitur expedire; educti vero viginti in capitulo recipiant disciplinas, et per viginti dies comedant ad terram, et per annum generalem Ordinis disciplinam sustineant, nisi ex aliquâ causâ rationabili prior has poenas moderandas iudicaverit.

XXXI. Qui, cum semel reconciliati fuerint, amittant, quantum ad locum, annos quos extra Ordinem nostrum expenderunt, illique tantum anni, quos in Ordine fecerant, reddentur eis. Si autem bis reconciliati fuerint, omnium quos invenerint, semper ultimi erunt.

XXXII. Fugitivi autem criminosi, qui vel crimine commisso fugerint, vel in fugâ crimen commiserint, quandocumque redierint, nunquam nisi in carceres recipiantur, a quibus non possunt nisi per capitulum generale aut reverendum patrem educi. Educti vero, criminosorum poenam, de qua dictum est, sustineant.

XXXIII. Fugitivi, dum e carcere educuntur, etiamsi criminosi non sint, nullo modo possint in eisdem domibus obedientiam habere sine expressâ licentiâ capituli vel reverendi patris. Possunt tamen priores, aut, eis absentibus, eorum vicarii, si volunt, eos retinere, aut remittere ad domos suarum professionum earumdem domorum sumptibus et expensis.

XXXIV. Fugitivi, ad domum Carthusiae sponte venientes, pariter nec ibidem recipiantur nisi ad carceres, et nihilominus remittantur ad domum de qua fugerint, vel ad aliam, iuxta modum delicti puniendi.

XXXV. Apostatae ante omnia ad reassumendum habitum Ordinis compellantur, et deinde pariter reconcilientur, et ab apostasiâ, necnon ab excommunicationis sententiâ, quam ex dimissione habitus incurrunt, adhibitis testibus, absolvantur, iuxta formam in primâ parte praescriptam, et ut supra incarcerentur. Et si crimen aliquod de reservatis Sedi Apostolicae commiserint, aut notam irregularitatis ex hoc contraxerint, ab aliquo ex prioribus ad absolvendum et dispensandum in casibus reservatis deputatis absolutionem et dispensationem obtinebunt, vel prior proprius ad reverendum patrem recurret. Ab aliis vero non reservatis Sedi praedictae, et etiam ab apostasiâ, poterunt praesidentes domorum, in quibus detinetur[1], auditâ eorum confessione, eos absolvere, et eis poenitentiam iniungere salutarem.

a) Extat decretum SS. D. N. Urbani PP. editum, de quo supra num. XX.

1 Potius lege *detinentur* (R. T.).

XXXVI. Quando necesse fuerit ut de domibus propriis vel de domo in domum criminosi aliqui transmittantur, eundo et redeundo priores sui ministrent eorum conductoribus pecunias necessarias tam pro viatico quam pro ceteris sibi tradendis per priores domorum ad quas mittuntur, et scribatur dictis prioribus quanta pecunia fuerit eis ministrata. Missis vero pro disciplinâ non ministrentur equitaturae, nisi nimiâ infirmitate cogente, nec, ubi sustentabuntur, eis beneficia spiritualia hospitibus dari solita conferantur.

XXXVII. Omnibus personis Ordinis nostri omnino inhibemus, eos per obedientiae votum obtestantes, ne ad reges, principes vel alias potestates utriusque status, exceptâ Sanctâ Sede, ullâ unquam occasione recurrere aut confugere audeant, exceptis integerrimis dominis inquisitoribus in negociis ad officium S. Inquisitionis spectantibus, cum, Deo gratias, Ordo noster sibi sufficiat, suisque gaudeat legitimis, iurisdictione competenti, et Summorum Pontificum indultis abunde provisus. Quod si qui contumaces fuerint et ad alias confugerint iurisdictiones aut potestates, tamquam Ordinis desertores poenâ criminosorum puniantur.

XXXVIII. Nulla persona Ordinis supplicet domino Papae vel apostolico legato pro his qui ad Ordinem ex apostasiâ revertuntur pro dispensatione executionis suorum ordinum, sine licentiâ speciali capituli generalis aut reverendi patris; et quando talem volent obtinere licentiam, debent crimina in apostasiâ commissa significare.

XXXIX. Si quae nostri Ordinis personae professae, absque dispensatione apostolicâ sub bullâ plumbeâ concessâ, se transtulerint ad alias religiones, a suis prioribus seu superioribus repeti possunt et debent per privilegia apostolica olim Ordini nostro indulta, alioquin negligentes a capitulo generali graviter puniantur.

XL. Poenas tam fugitivorum quam criminosorum praedictas augebit capitulum generale vel minuet, per priores vel visitatores certificatum citra plus vel minus culpabiles vel emendatos vel in suâ malitiâ perseverantes. Reverendus autem pater potest reconciliare Ordini criminosos, servatâ Ordinis disciplinâ, quam poterit quandoque, si ei videbitur, moderari. Aliàs vero, prior etiam proprius eorumdem, sine ipsius reverendi patris licentiâ, praeterquam in mortis articulo, facere hoc non potest, nisi prout dictum est.

XLI. Priores, qui scienter faciunt vel permittunt fugere de carcere incarceratos, cum possent impedire, ab obedientiis absolvantur. Alii vero, qui id fecerint, locum subeant evadentis, ad Ordinis voluntatem.

XLII. Quando apostata aliquis reconciliandus est, primo redditur illi habitus, si nondum illum habeat, et prior, adhibito secum uno vel duobus religiosis, illum prostratum cum virgâ verberat super nudum, dicendo psalmum *Miserere mei Deus*, et respondente aliquo assistente, sed ipso criminoso tacente, quem psalmum sequuntur preces conformes absolutionis sicut in primâ parte continentur.

Caput XXVI. Conclusio statutorum.

I. Ne ulla consuetudo, quantumvis longa, ullo unquam tempore contra praesentia nostri Ordinis statuta aut aliquam eorum partem praevaleat, declaramus quascumque consuetudines huiusmodi, scilicet contrarias his statutis, aut eorum alicui minimae parti, nihil omnino habere roboris vel auctoritatis, sed meras esse corruptelas ad magis gravandum eorum conscientias, qui ta-

libus utuntur. Quod si quis contra statuta praedicta consuetudinem aliquam pertinaciter allegare, aut eâ se tueri, et illam potius quam statutum sequi et observare voluerit, tamdiu vino et cervisiâ careat, donec statuto se conformaverit; et si eius contumacia maiorem poenam exigat, maiori poenâ puniatur.

II. Et quia parum est statuta condere nisi sint qui ea tueantur, propterea omnibus et singulis visitatoribus, prioribus, rectoribus, vicariis monialium, et priorissis iniungimus, ut, reiectis consuetudinibus contrariis, circa statutorum praesentium observantiam in se et ceteris diligentius solito invigilent; cum in eis nihil iam sit praesentium temporum et personarum conditioni non accommodum et contemperatum, praesertim animae Deum timenti et carthusianae vitae institutum diligenti.

III. Propterea nullus unquam praelatus transgressiones statutorum nostrorum in personis sibi subditis, pro favore earum captando, aut timore vel pusillanimitate aliquâ, negligat aut dissimulet. Nullus etiam licentias et dispensationes his statutis contrarias vel petat vel suis subditis dare praesumat, nisi in casibus necessitatis vel evidentis utilitatis, cum, teste divo Bernardo, dispensatio absque necessitate vel evidenti utilitate facta, non dispensatio, sed dissipatio et praevaricatio iudicanda sit, et priores non super patrum traditiones, sed super fratrum suorum transgressiones sint constituti.

IV. Omnes igitur iniunctam sibi ab Ordine curam fideliter impleant; quae apud eos reformatione, correctione et emendatione digna sunt, reforment, corrigant et emendent, zelum tenentes Eliae et constantiam Matathiae[1]. Quod si quis visitator, prior aut monialium vicarius in corrigendis excessibus negligens et remissus, aut in licentiis dandis nimis praesumptuosus et temerarius inventus fuerit, et monitus resipiscere noluerit, absolvatur ab officio, et alius in locum eius observantior instituatur.

V. Subditos vero omnes et singulos hortamur et monemus in Domino Iesu, ut postremam hanc statutorum editionem, summâ fide et diligentiâ et multo cum labore patrum Ordinis recognitam, suscipiant cum debitâ gratitudine et reverentiâ, et pro ipsius Dei amore, atque obedientiâ carthusianae professionis, pro suâ etiam pace et consolatione, pro suarum denique animarum salute ac profectu, quaecumque in ea scripta sunt observare studeant. Praecepta quoque et monita salubria maiorum suorum, maxime praelatorum, qui vice Dei funguntur, cum omni mansuetudine audiant et impleant. Et si interdum erraverint ut homines, non sint in emendando pertinaces ut daemones, sed virgam disciplinae et correctionis patienter sustineant, suae professionis memores, ut salvi fiant.

VI. Praestet nobis omnipotens et misericors Dominus, ut nostrae professionis vota fideliter impleamus, suave nostrae servitutis iugum cum humilitate, charitate, patientiâ et perseverantiâ sustineamus, de virtute in virtutem sic proficientes, ut religionis optatum finem, et inde repromissam in fine mercedem percipere valeamus; eodem Domino concedente, qui sine fine vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

Explicit secunda pars novae collectionis statutorum Ordinis Carthusiensis. Hic autem sequuntur capitula tertiae partis.

CAPUT I. De divino officio fratrum laicorum.

— II. De diebus festis, qualiter et quando a conversis observentur.

1 Edit. Main. legit *Mathiae* (R. T.).

NOVAE COLLECTIONIS
STATUTORUM ORDINIS CARTHUSIENSIS
TERTIA PARS.

Caput I. De divino officio fratrum laicorum.

I. Quae ad monachos pertinent explicatis, restat ut ea quae statum conversorum, donatorum, atque monialium concernunt Domino iuvante dicamus.

II. Laicos in nostram societatem admisimus (*a*), qui agriculturae et pecorum nutrimento, ubi utile et commodum esse iudicabitur, habitâ ratione temporum et locorum, et aliis corporalibus exercitiis, prout iniunctum eis fuerit, diligenter intendere debent.

(*a*) Vide ordinationes annorum MDCLXXIX et MDCXXXVI, *Quia in quibusdam*, etc., *De cetero non recipiantur*, in fine huius capituli.

III. Volumus autem ipsos laicos sic externis exercitiis occupari, ut etiam debitis temporibus non omittant spiritualia: ideo singulis diebus ad matutinas surgere debent. Horâ autem, qua surgendum est, in domo inferiori bis signum pulsetur, parvo interposito spatio: primo praeparentur, secundo ad ecclesiam servatâ gravitate conveniant. Orationes dominicas pro psalmis habent, et de eis omnes horas, et totum, ubicumque sunt, complent officium.

IV. Intrantes eclesiam, factâ debitâ inclinatione, detecto capite, in suis se sedibus collocent, et unusquisque satagat, quantâ potest devotione, suas orationes dominicas pro matutinis ordinatas cum suis debitis caeremoniis persolvere, quamvis ibidem sit procurator praesens, quem non tenentur in suis caeremoniis imitari.

V. Qui vero habitant cum monachis in domo superiori, surgant ad matutinas monachorum, maneantque in choro conversorum, in quo suas matutinas persolvant, et usque ad finem matutinarum ibidem permaneant, nisi eis super hoc prior misericordiam faciat.

VI. Quotiescumque autem conversi audiunt divinum officium in domo superiori, monachos imitentur quoad regulares caeremonias; suas tamen orationes dominicas interim persolvant. Nec ipsi, nec donati, in ecclesiâ ullo tempore libros teneant, nec in eis legant: sed rosarium in manibus habeant, et ibi sua debita persolvant. Ad ecclesiam sine caputio et veste oblongâ vel pelliceâ non eant.

VII. Officium beatissimae Virginis Mariae, iuxta formam quae sequitur, dicere tenentur. Primo ad singulas diei horas singulas horas eiusdem Virginis, excepto completorio diei, praemittent, quod semper ante completorium de B. Maria est

dicendum. Ad matutinas de Dominâ, primo dicant flexis genibus et cum veniâ semel *Pater noster* et *Ave Maria;* deinde surgant et faciant signum crucis, et inclinent; postea erecti dicant vigintiduos *Pater noster* et totidem *Ave Maria* et *Gloria Patri*, cum veniâ vel supplicatione, secundum tempus; deinde subiungant semel *Pater noster* et *Ave Maria* pro collectâ genibus flexis vel super misericordiâ secundum tempus.

VIII. In matutinis vero diei, inclinati tantum, quando venia non sumitur, alias si sumitur, super formas semel *Pater noster* et *Ave Maria* cum magnâ devotione et attentione dicant; deinde erecti eamdem orationem sexies repetant flexis genibus per singulas supplicantes et *Gloria Patri* dicentes; deinde sedentes eamdem orationem viginti duabus vicibus repetant; et postea surgentes eamdem cum supplicatione et *Gloriâ Patri* sexies iterent; ac deinceps in stando perseverantes ipsam eamdem sine *Gloria Patri* et supplicatione vigintiduabus vicibus dicant, quam etiam semel pro collectâ subiungant.

IX. Post matutinas, conversi singulis diebus faciant orationem in maternâ linguâ, sub hac formâ quae sequitur. Prostrati in terram secundum suum vulgare idioma pro omni statu intercedant, videlicet pro statu nostrae religionis, pro statu sacrosanctae Romanae Ecclesiae et domini nostri Papae, pro dioecesano proprio et ceteris episcopis personisque ecclesiasticis universis, pro imperatore romano vel rege proprio, regibusque ac omnibus principibus christianis, pro omnibus benefactoribus, recommendatis, familiaribus et amicis, pro omnibus tentatis, et in quacumque corporis et animae tribulatione constitutis, pro existentibus in peccato mortali, pro reductione haereticorum et schismaticorum, pro conversione iudaeorum et paganorum, pro navigantibus, peregrinis et infirmis, pro terrae fructibus et cultoribus eorumdem, pro temperie aëris, pro sui ipsius perseverantiâ in Ordine et observantiâ mandatorum Dei et nostrae religionis, et si quae sint alia pro quibus orantis spiritum divina inspiratio inflammet et accendat. Sciendum praeterea quod ad quemlibet statum, qui volunt, *Pater noster* humiliter et devote subiungunt, dictam orationem, pro qualitate temporis, discretionis et fervoris ipsius orantis, ampliando, vel etiam breviando.

X. A Pascha usque ad festum S. Michaëlis, orto sole, pulsatur ad primam. In messe tamen, prout necessitas postulat, citius; a festo S. Michaëlis usque ad Pascha summo mane pulsatur.

XI. Ad primam de dominicâ dicant semel *Pater noster* et *Ave Maria* flexis genibus cum veniâ omni tempore; deinde *Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit caelum et terram;* postea erecti, ter *Pater noster*, *Ave Maria* cum *Gloria Patri*, et veniâ vel supplicatione, secundum tempus.

XII. Primam vero diei ita incipiant: *Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit caelum et terram;* deinde *Pater noster* cum *Gloria Patri* et veniâ vel supplicatione, secundum tempus, ter dicant, et addant quartum pro collectâ.

XIII. In ceteris horis, tam de dominicâ quam de die, idem quod in primâ dicatur, excepto quod ad utriusque vesperas unum *Pater noster* addant, dicentes scilicet, post *Adiutorium nostrum*, quater *Pater noster* cum *Gloria Patri;* dicant etiam post primam diei et post completorium *Credo* et *Confiteor*.

XIV. Post completorium lectos adeant, et dormire satagant, ne forte, cum vigilare debuerint, dormire compellantur. Sive autem dormiant, sive vigilent, quieti

ac sine ullo strepitu, quantum fieri potest, manere debent.

XV. In omnibus domibus conversorum quae a domibus monachorum sunt separatae, et aliter inferiores vocantur, in quibus est sacellum, bis vel ter ad minus in hebdomadâ missa celebretur a procuratore vel priore seu alio sacerdote; quod prior studiose faciat observari: ibidem etiam sacrum corpus Christi reverenter servetur ad succurrendum infirmis, et in quolibet mense renovetur.

XVI. Nullâ dispensatione vel licentiâ permittatur quod conversi aut donati portent tonsuram clericalem, vel quod grammaticam discant aut cantum, nec quod ascendant ad statum monachorum, sed unusquisque perseveret in eâ vocatione qua vocatus est, nec super hoc sint infesti prioribus aut visitatoribus, cum nullo modo super hoc possint dispensare.

Ordinatio anni MDCLXXIX « Quia in quibusdam Ordinis domibus conversorum conversatio omnino tepescit, et a statutorum observantiâ notabiliter deflectit, statuimus et ordinamus ne ulterior fiat conversorum receptio in domibus, ubi tertia pars statutorum ad conversos pertinens circa observantiam regularem non plene observatur, donec stricte et laudabiliter visitatorum iudicio servetur, sed tantum donati ibi recipiantur, prohibentes prioribus et ceteris officialibus, sub poenâ absolutionis, ne aliquid contra hanc necessariam ordinationem attentent. Conversi autem et donati, tum in ecclesiâ, tum in capitulo et refectorio, simul conveniant, et simul refectionem sumant, servato tantum hoc ordine, ut antiquiores donatorum locum habeant post ultimos conversos ex utrâque parte ecclesiae, capituli aut refectorii. Si quis autem inter eos post haec voluerit primus esse, fiat omnium ultimus et servus, iuxta Iesu Christi salvatoris nostri sententiam, cuius executionem priori committimus et commendamus ».

Ordinatio anni MDCXXXVI. « De cetero non recipiantur conversi ad habitum, nisi prius probati fuerint per quinquennium post factam donationem sub habitu donatorum, sine speciali licentiâ capituli generalis aut reverendi patris, quam tamen rarius et non sine gravi causâ concedendam esse censemus ».

Caput II. De diebus festis qualiter, et quando a conversis observantur.

I. Conversi, qui in domo superiori morantur, in vigiliâ festorum capituli ad ecclesiam pro vesperis audiendis conveniant. Qui vero in domo inferiori habitant in dictis vigiliis, cum a suis disiunguntur laboribus, ad domum superiorem ascendant, sic ut medietas ipsorum ascendat vespere, prout eorum obedientiae patiuntur, matutinas et reliquum diei festi officium audituri cum his qui in domo superiori habitant, qui omnes imitentur monachos in regularibus caeremoniis in choro existentes. Pars autem conversorum, quae in domo inferiori remansit, ibi in ecclesiâ suas matutinas persolvat, et summo mane ascendat ad domum superiorem, ubi dominus[1] suum officium audiat.

II. Post capitulum, dictâ missâ de Dominâ in privato, teneatur eis capitulum, ubi verbum Dei a priore, vel ab eo cui iniunxerit, attente audiant, et culpas suas recognoscant, praesentibus donatis etiam in singulari culparum recognitione. In solemnitatibus tamen Natalis Domini, Paschae et Pentecostes non tenetur[2] eis capitulum, sed in vigiliis praedictarum solemnitatum post dictas vesperas.

III. Die Natalis Domini, et duobus diebus sequentibus, et in primis et secundis diebus Paschae et Pentecostes, post nonam, in capitulo audiant verbum Dei ab eo cui prior iniunxerit. In quibus diebus post capitulum monachorum legantur eis eorum statuta, et in festo sancti Ioannis evangelistae, atque feriâ

1 An recta lectio iudicet lector scius (R. T.).
2 Edit. Main. legit *tenentur* (R. T.).

secundâ Paschae, legatur eis de cartâ visitatorum, quod eos concernit.

IV. In vigiliis autem Purificationis beatissimae Mariae Virginis, dominicae in Palmis, Eucharistiae, S. Ioannis Baptistae, Assumptionis eiusdem Virginis, Omnium Sanctorum, et aliarum praecipuarum solemnitatum, omnes ad domum superiorem conveniant, divinum ibidem officium audituri, et refectorio comedant praedictis diebus.

V. Ascensuri autem fratres ad domum superiorem, prius ad procuratorem veniant, et cum eius licentiâ servato pergant silentio, quod praeceperit portaturi. In domo autem superiori, sicut et ubique, a vesperis usque ad primam, et a capitulo usque ad nonam in silentio permanere debeant (a); coquinarius tamen et eius auditores de necessariis loqui possunt. Post vesperas cum silentio recedunt, quod iussi sunt reportantes, et tenet eis capitulum ante coenam procurator, quando ei visum fuerit vel commode poterit.

VI. In solemnitatibus Natalis Domini, Paschae et Pentecostes descendant tertiâ die post vesperas, nisi sit dominica vel festum capituli, et tunc descendent sequenti die post vesperas. In festis nullus descendat sine licentiâ donec vesperae fuerint cantatae. Qui vero non ascendunt, diebus capituli, cellas teneant, nisi eorum obedientiae impediant eos. Spatium, quod est inter tertiam et sextam, orationi impendant.

VII. Conversi servare tenentur omnia festa quae Ecclesia praecipit ab omnibus servari, in quibus cessant ab operibus. In festis etiam, quae episcopi dioecesani iussu servanda iubentur, etiam cessare debent, et ecclesiam frequentare; quod si talia festa capitulum habeant monachorum, etiam ipsis conversis capitulum teneatur.

VIII. In sequentibus vero solemnitatibus, quando transferuntur, non cessent ab operibus, sed non debent laborare circa domum superiorem, quantum commode fieri poterit. Sunt autem solemnitates hae: Conceptio Matris Domini, Dedicatio Ecclesiae, festa Ss. Joseph, Benedicti, et Hugonis Lincolniensis.

IX. Ne cessent ab operibus in Compassione Beatissimae Virginis, et Praesentatione, nec in Conversione sancti Pauli, nec in festis Ss. doctorum Gregorii, Ambrosii, Augustini, Hieronymi, nec in festis Ss. Bernardi, Thomae de Aquino, Agathae, Catharinae martyris, et Undecimillium Virginum; qui, si habitant in aliquâ parochiâ, se illis conformare debent, cum quibus manent, in festis colendis vel non colendis.

X. Constituti autem in itinere diebus festivis Ordinis missas audire debent, si possunt.

Caput III. De disciplinâ fratrum et quibusdam aliis ad divinum officium eorum pertinentibus.

I. In Adventu et Quinquagesimâ conversi per singulas hebdomadas singuli singulas accipiunt disciplinas in domo inferiori in ecclesiâ de manu procuratoris, dictis matutinis per eum. Si vero non interfuit procurator, dicant pro disciplinâ ter *Pater noster* et ter *Ave Maria* cum a procuratore datur disciplina. In domo vero superiori a priore, vel, eo absente, a vicario, ante laudes, disciplinas recipiunt. Id autem fit feriâ secundâ, nisi tunc festum capituli occurrat, in quo casu ad feriam tertiam differtur.

II. Cinerem, qui adsunt in sacello domus inferioris, de manu procuratoris accipiant, qui vero in domo superiori, de manu sacerdotis hebdomadarii: qui

(a) Non inde inferri debet, quod extra tempus hic praefixum possint silentium frangere sine licentiâ, sed sensus est, quod intra tempus hic notatum licentia non est petenda, nec danda sine rescissione (*ratione*?). Vide num. II et III cap. V.

non intersunt, ter *Pater noster* et ter *Ave Maria* cum veniis dicant.

III. A capite ieiunii usque ad Pascha, post nonam, prostrati, ter *Pater noster* et ter *Ave Maria* pro missâ persolvant.

IV. Dominicâ in Ramis Palmarum omnes conversi in capitulo monachorum conveniant, ibique excommunicentur omnes proprietarii, qui, occultandi animo vel celandi, aliquid ultra valorem trium solidorum turonensium, quibus nunc correspondent vigintiquinque asses gallici, retinuerint, donaverint, permutaverint, vel alio quolibet modo alienaverint, et illud suo priori revelare vel confiteri, saltem temporibus statutis, scienter neglexerint: hoc est praesentes, usque ad diem Coenae inclusive, absentes vero, usque ad diem octavum reversionis eorum in domum post dictum terminum.

V. Tribus diebus ante Pascha non tenentur dicere in suo officio *Gloria Patri* post orationem dominicam.

VI. In die Coenae omnes in ecclesiâ superiori de manu prioris, vel, eo absente, vicarii, sacratissimum Corpus Christi recipiant. Ipse enim tunc instituit venerabile sacramentum altaris, et omnes ibidem praesentes suis sacratissimis manibus tanti beneficii participes esse fecit.

VII. Horâ autem constitutâ omnes, quantum possunt, simul cum monachis ad mandatum in capitulum conveniant, et ibi exerceant suum ministerium, et eorum pedes laventur: ipsi tamen debent ante suos lavare pedes, et se praeparare propter lotionem pedum faciendam per priorem. Quod si contingat aliquando aliquos fratres laicos in domo inferiori hoc die manere, illi veniant post prandium ad coquinam, et ab eo, qui prior est ordine, eis laventur pedes.

VIII. In crastino, hoc est Parasceve, post nonam, quae plus eâ die quam ceteris differtur, ad ecclesiam conveniant, ibique dicent *Pater noster* semel pro Ecclesiâ, semel pro Papâ, semel pro episcopis et cunctis sacris ordinibus, semel pro imperatore seu rege, semel pro catechumenis, semel pro cunctis afflictis et in periculis constitutis, semel pro haereticis, semel pro iudaeis, semel pro paganis, hoc est novem vicibus, et ad singulas vices, exceptâ octavâ, quae est pro iudaeis, veniam sumant. Post monachos nudatis pedibus incendentes Crucem adorent dicentes singuli intra se: *Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi, quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum, etc.* Hoc etiam die conversi iuvent sacristam ad mundandam ecclesiam.

IX. Sabbato sancto fratres qui superius remanserant, summo mane descendant ad domum inferiorem, reversuri ad vesperas.

X. Durante hebdomadâ capituli generalis, conversi dicant singulis diebus semel *Pater noster* et *Ave Maria* pro directione eiusdem capituli generalis.

XI. Omnes conversi et donati primâ dominicâ cuiuslibet mensis cum debitâ praeparatione et confessione (quantum facere debent, horâ congruâ ante missam, in qua communicaturi sunt) Eucharistiae sacramentum devote recipiant, nisi aliter legitime essent impediti arbitrio suorum confessariorum: et tunc alio die ad arbitrium prioris communicent. In solemnitatibus Coenae Domini, Paschae, Pentecostes, Corporis Domini, et sancti patris nostri Brunonis communicare etiam debent.

XII. Consulimus ut omnes tam conversi quam donati singulis hebdomadibus confiteantur diebus abstinentiae deputatis, vel alio die ad arbitrium prae-

sidentis: confiteantur autem genibus flexis, et capite detecto, sed poenitentiam eis iniunctam prostrati persolvant.

XIII. Hortamur autem eos in Domino, ut sic digni suâ vocatione vivant, quatenus etiam saepius Eucharistiae sacramentum recipere possint. Quod si prior iudicaverit aliquos ex eis sic dispositos, poterit frequentiorem eis communionem concedere.

XIV. Nulli sacerdoti saeculari vel regulari, qui de Ordine nostro non sit, confiteri possunt conversi absque licentiâ prioris, quamdiu sunt in domo Ordinis etiam transeuntes.

Caput IV. Quid eis dicendum sit pro defunctis.

I. Pro recenter defuncto monacho vel converso domus suae professionis, et pro quolibet monachatu cum psalteriis per cartam capituli iniuncto, trecentas triginta dominicas orationes reddant conversi, quarum medietatem cum veniis dicant.

II. Qualibet hebdomadâ septem anniversaria persolvant: pro singulis autem novem *Pater noster* cum veniis dicant.

III. Qualibet etiam hebdomadâ duos Breves, et pro quolibet triginta *Pater noster* cum veniis dicant.

IV. Pro officio capituli generalis et pro officio Cluniacensi trecentas triginta orationes dominicas reddant; pro benefactoribus, qui pronuntiantur in die S. Stephani, trecentas.

V. Pro quolibet tricenario cartae capituli dicant quinquaginta *Pater noster:* pro tricenariis autem extraneorum, qui non sunt de cartâ, dicant centum quinquaginta.

VI. Pro singulis missis de dominicâ, singulis sacerdotibus iniunctis, dicant quinquaginta *Pater noster;* pro prece generaliter *Pater noster*.

Caput V. Quis respondere debet et praesidere, et quomodo silentium et cellam debeant fratres observare.

I. Cum, absente procuratore, ad ecclesiam fratres conveniunt, eis praeest in officio, qui primus est in ordine. Similiter et in ceteris locis vel operibus, nisi forte obedientia, in qua fuerint, alicui fuerit specialiter iniuncta; tunc enim, cui proprie iniuncta est, ceteris praesideat, qui et respondeat aliis adventantibus vel obviantibus.

II. Dominicis et aliis diebus festis conversi silentium et cellas teneant. Omnibus etiam diebus in quibus laborant, post completorium usque ad Primam silentium servent, nisi obedientia eis commissa aliud exigat, nec loquendi licentiam tali horâ quaerant, nisi magnâ et iustâ occasione. Qui vero in nullâ obedientiâ occupatur, frequentet ecclesiam etiam diebus ferialibus, et silentium et cellam teneat.

III. Si prior aut procurator viderint seu invenerint conversos simul colloquentes, nisi pro necessitate et sub paucis verbis, acriter reprehendant eos, maxime si id fiat diebus festivis, in quibus ipsi debent servare silentium, vel si hora fuerit prohibita.

IV. Cellas vel officinas alterius obedientiae absque licentiâ nullo unquam tempore intrare possunt. Inhibemus etiam conversis et donatis districte ne cellas monachorum sine licentiâ praesidentis ingrediantur, alioqui ad terram comedant pro qualibet vice, nec etiam loquantur cum monachis absque licentiâ in domo, nec eis aliquas salutationes, seu rumores, vel munuscula, aut litteras deferant, alioquin pro modo culpae, arbitrio prioris, graviter puniantur.

V. Non licet etiam conversis sine licentiâ cum supervenientibus saecularibus loqui vel fabulari, sed obviantes vel supervenientes inclinato tantum capite licet resalutare, viam ostendere, ad interroga[1] *est* vel *non* respondere, et, quod amplius loquendi cum eis licentiam non habeant, se excusare.

1 Forsan *interrogantem* (R. T.).

vi. In quolibet opere vel obedientiâ constituti conversi, possunt inter se et cum adiutoribus loqui de necessariis et utilibus: sed non cum supervenientibus aut fratribus alterius obedientiae, nisi pro necessitate et sub paucis.

vii. Quandocumque silentium aliter fregerint, in proximo festo capitulo suam culpam recognoscant, et disciplinam de manu praesidentis recipiant, et si fuerint assueti, gravius puniantur. In vigiliis tamen Paschae, Pentecostes, et Natalis Domini, et in praecipuis solemnitatibus, et quoties communicare debent in conventu, aut quoties ex causâ rationabili priori visum fuerit, aliquid eis iniungimus loco disciplinae.

viii. Edentes in refectorio aut in suis cellis silentium teneant, quod si tunc fregerint, dicat pro qualibet vice vigintiquinque *Pater noster* et *Ave Maria*, et nihilominus in sequenti capitulo dicant suam culpam, et recipiant disciplinam.

ix. Et quoniam in observatione silentii multum erratur, procurator et coquinarius, cum viderint illud infringi, fortiter reprehendant: et si se non emendaverint, referant priori, qui, praeter disciplinam in capitulo recipiendam, si fuerint consuetudinarii in frangendo, poenam apponat maiorem, faciendo eos a vino abstinere, aut ad terram comedere; super his autem, quae dicta sunt, praesidentes invigilent, ut observentur, et sint conversi circa silentii observantiam plus solito solliciti.

Caput VI. De coquinario et dispensatore.

i. Coquinae unus e fratribus praesideat, qui solitos cibos ita praeparare debet, ut non detur monachis vel conversis occasio murmurandi: praeparatas autem dispenset, panemque et vinum ministret oris statutis. Nulli pitantiam donet, nisi quando debetur ei, sine licentiâ speciali.

ii. Fratrem aliquem in coquinam vel dispensam, nisi causâ iustae necessitatis, introducere non potest, introductumque, transactâ necessitate, emittat, inviolato, quantum res sinit, silentio.

iii. Coquinario non licet in cellas intrare, residere, aut fabulari, nisi aliquem forte aegrotare contigerit.

iv. Refectorium, dormitorium fratrum, et hospitium mundet vel faciat mundari.

v. Dare vel accipere sine prioris licentiâ nihil audeat; eis tamen, qui transmissa afferunt, potest dare ad manducandum; aliis nequaquam sine licentiâ. In festis, ita, ante missam et post, de his, quae praeparanda sunt, providere debet quantum potest, ut ipse et eius adiutor missae maioris officium audire possint.

vi. Coquinarius vel dispensator refectorium praeparet, et hoc, quantum fieri potest, adiutori suo non debet iniungere. Nunquam operarios conducat sine licentiâ.

vii. Quando per negligentiam eius alicui deest, quod de consuetudine habere debet, quamcitius loco et tempore congruo priorem inveniet, vel, eo absente, vicarium, culpam suam recognoscere, et ab eo, qui passus est negligentiam, petere veniam debet.

viii. Singulis diebus festis, si potest, capitulo interesse debet, et culpam suam recognoscere.

ix. Hospitibus provideat pellicias et sotulares nocturnos, et monachis det scutellas, cochlea, scyphum, vasa aquaria et vinaria, et cetera huiusmodi, nisi procurator ipse ea ministret, aut per alium ministrari faciat, iuxta consuetudinem domorum.

x. Coquinarius etiam, sive dispensator, absente procuratore, providet ut hospites religiosi vel alii, venire volentes

ad matutinas, eundo et redeundo lumen habeant. Cum pitantia datur monachis, post prandium, quod superest, debet recolligere.

xi. Coquinarius aut dispensator provideat, ut panis, qui in refectorio apponitur, mundus sit, idest neque exustus, neque corrosus, neque aliâ foeditate maculatus, nec aliquid habens, quod abstergendum sit aut radendum. Ipsius est etiam providere ut vasa, quibus cibus et potus inferuntur, diligenter lota et bene de subtus extersa sint, ne mantilia, quibus superponuntur, maculentur. Scyphos et vasa vinaria et côchlearia singulis festivis diebus diligenter debet mundare, et providere ut salina et sal quod apponitur mundum sit, et ut exsiccetur, ne humefactum liquefiat.

xii. Ad ipsius quoque curam pertinet ut cultelli non eruginentur, et ut hebetati exacuantur, et ut in refectorio, quando ibi cômedit conventus, nullus tumultus aut vox nisi solius legentis audiatur.

xiii. Cum autem in quibusdam domibus praeter coquinarium sit etiam dispensator, ad panem et vinum et aliqua alia dispensanda deputatus, quae hic dicta sunt ad coquinarium pertinere, iuxta domorum consuetudinem, ad coquinarium vel ad dispensatorem referenda sunt.

Caput VII. De coquinario inferioris domus.

i. Coquinae inferiori similiter unus e fratribus praesideat, qui solitos cibos fratribus praeparet et dispenset, horis competentibus signum pulset, a quo etiam panem, vinum, sal, cochlear, scutellas, lumbaria, acum, filum et ceram ad cerandum accipiat. Aliud autem quidpiam, praeter procuratoris licentiam, eis dare non potest, nec etiam in coquinâ frustum seracii ponere. Qualia autem aliis ministrat, talia sumat et sibi.

ii. Dare vel accipere, ab his qui domus suae non sunt, sine procuratoris praecepto nihil audeat: qui si forte abfuerit, et aliqua interim necessitas acciderit, ita faciet, quemadmodum ipsum, si adesset, facturum existimarit, redeuntique quid et quomodo egerit indicabit

iii. Fratrum aliquem in coquinam nisi causâ iustae necessitatis introducere non potest, introductum vero, transactâ necessitate, statim emittat, inviolato, quantum res sinit, silentio.

iv. Ecclesiam custodiat, portae praesit, advenientibus respondeat, ferramenta communia servet, nisi faber, qui ea servet, affuerit; domus et universae supellectilis curam gerat. Ex quibus omnibus si aliquid deperierit, prostratus humi, reum se culpabilemque clamabit. Haec eadem servet quicumque vices eius exequitur

v. In diebus solemnibus, vel ipse, vel qui supplet vices eius, advenientibus de proximâ villâ nihil habet dare vel commodare, nisi forte petentium necessitas aliud postularet, sed tantum ut recedant iubetur respondere, ne per tales dies assuescant inquietudinem et molestiam facere

vi. Coquinarius inferior primum signum ad matutinas pulset, lampadem accendat in ecclesiâ, iuxta lampadam sedat, infirmos requirat, hospitibus religiosis, antequam pulset, portet lumen. Ad *Benedictus*, accensâ candelâ, egrediatur, et ponat eam in loco congruo, ut fratres egredientes lumen habeant, et novitius eam extinguat

vii. Coquinarius cum extraneis loquatur, cum fratribus non, nisi acceptâ licentiâ; procuratore tamen absente, cum quibus voluerit, potest loqui; nemini potest dare licentiam loquendi cum aliquo, praesente procuratore. Nec etiam, propter eius praesentiam, aliquis cum aliquo loqui debet.

VIII. Praesentibus fratribus vel absentibus, cellas eorum non debet intrare sine licentiâ, nisi quando absenti aliquid dare voluerit, vel utensilia eius, sive aliquid aliud in cellam mittere vel accipere.

IX. Mortuos non debet abluere, sed filum praeparet et acus.

X. Panem triticeum, vel caseum, vel vinum mercenariis non det sine licentiâ, nisi quando eis debetur: vinum hospitibus recedentibus vel fratribus exeuntibus nullatenus debet dare ad secum asportandum.

XI. In hospitio exteriori nulli det panem conventualem sine licentiâ; ad hospitium vero superius nullos recipiat hospites, nisi venerabiles et honestos.

XII. Caveat ne portam, qua itur in claustrum, mercenarii intrent.

XIII. Nulli pitantiam donet, nisi quando debetur ei; sal et legumina, et cetera quae ad cibum pertinent, donet pastoribus.

XIV. Ad primam pulset, cum procurator infirmatur, vel minuitur, vel cum mane ascendit ad domum superiorem missam celebraturus. Ad missam nunquam pulset, nisi ei praecipiatur.

XV. Cicer non coquat, nec duas coquinas faciat sine licentiâ. Ollas et scutellas suas designet, lavet vel lavari faciat.

XVI. Converso de Ordine nostro, cum ordinate venit, cellam providere debet.

XVII. Sine licentiâ non accipiat de formageriâ scracium vel caseum: tenetur tamen providere; cum procurator ascendit superius vel aliquo vadit, ut propter hospites vel propter fratres habeat sibi necessaria.

XVIII. Providere etiam debet, ne mercenarii otiosi sint, et curam habere horti et gallinarum, et, si necesse sit, saginariorum, et ut segetes mundentur, et reducere in memoriam procuratori quae facienda sunt, et praevidere, quantum potest, ne per ipsius aut alterius negligentiam aliquid alicubi depereat. Panem recentem non det sine licentiâ, nisi quando de consuetudine monachis datur.

XIX. Coquinarius in Adventu et Quinquagesimâ pulset ad primam, et candelam accendat quando a procuratore fratres accipiunt disciplinas

XX. Ad consilium procuratoris vinum temperet. Nullum hospitem sine licentiâ in coquinam introducat; quidquid ab eo coquinarius superior per se vel per nuntium postulat, sine dilatione, si habet, mittere debet.

Caput VIII. De pistore.

I. Pistor annonam seu grana ad annuam provisionem necessaria recipiat, in granario ad mensuram reponat, siccet, custodiat, ventilet, molat, vel ut molantur procuratorem admoneat, et ut farina tempestive afferatur curet, panes conficiat et coquat.

II. Pistori, quando panem coquere debet, detur adiutorium necessarium iuxta dispositionem prioris vel procuratoris. Ipsâ die qua coquit, excusetur a matutinis, et tantum semper coquat, quantum procurator praeceperit: sine licentiâ non quaerat operarios.

III. Pistor aquam benedictam per cellas aspergat, et eam a domo superiori asportet, vel coquinarius, si pistor desit: cum vero uterque deest, coquinarius provideat ut ab aliquo offeratur[1].

Caput IX. De sutore.

I. Sutor coria teneat, incidat, sotulares faciat ac reficiat, cum ei iniungitur, emat coria et sagimen, et cum redierit, ostendat procuratori, et de omnibus rationem reddat.

II. Semel in anno, dato adiutorio, coria praeparet, et tunc tot faciat sotulares, ut in magnâ anni parte sufficiant.

1 Potius *afferatur* (R. T.).

III. Sotulares monachorum ungit ac reficit, conversorum autem nunquam, sed ipsimet ungere debent. Eos qui sotulares nocturnos sive diurnos negligenter custodiunt, reprehendat.

IV. Nulli extraneo det corium et sagimen sine licentiâ; nec etiam fratribus vel familiae, nisi in his quae de institutione debentur. Corticem, quaesito adiutorio, in aestate faciat, siccet et molat.

Caput X. De fabro.

I. Faber communia ferramenta domus faciat et reficiat, nulli alieno sine licentiâ utensilia accommodet, semel in anno ostendat omnia procuratori, et procurator describat, ne aliquid deperire possit.

II. In hyeme, et cum aliud operari non potest, faciat et reficiat ferramenta. Cum ferrum suum extendit, praecipiente procuratôre, adiuvent eum aliqui de mercenariis.

III. Non debet fabricare fratribus sine licentiâ, nisi quod habent de institutione.

IV. Temporibus congruis faciat vel fieri faciat carbonem suum.

Caput XI. De hortulano.

I. Custos horti ipsum et apes custodiat, domum propriam habeat, ubi utensilia sua et semina custodiat; ipsum hortum fodiat, herbas seminet et mundet, cum dato sibi adiutorio.

II. Non conducat operarios sine procuratoris licentiâ.

III. Cum hortulanus ibi non est, coquinarius, aut alius, cui procurator iniunxerit, horti habeat curam, et hortulano, cum adest, opem, quoad potest, exhibeat.

Caput XII. De carpentario.

I. Carpentarius consilio procuratoris domos cooperiat, faciat et reficiat, operarios sibi necessarios quaerat et de omnibus rationem procuratori reddat.

Caput XIII. De agricultura et pecorum nutrimento.

I. Quidquid ad agriculturam et pecorum nutrimentum pertinet, priorum discretioni disponendum relinquitur, qui, habitâ ratione locorum, temporum, necessitatum et maioris utilitatis domorum et personarum Ordinis, de ipsis ordinabit, prout secundum Deum et conscientiam melius expedire sibi videbitur (*a*).

Caput XIV. De abstinentiâ et ieiuniis fratrum.

I. Unam qualibet hebdomadâ abstinentiam faciant fratres conversi, in qua pane et aquâ et sale sint contenti, nisi aliud de misericordiâ apponatur, exceptis his, quos infirmitas, senectus, debilitas, aut alia quaevis causa, iudicio prioris rationabilis, excusat.

II. Nulli autem detur gratia generalis de abstinentiis, sed, qui volent super his gratiam obtinere, misericordiam a praesidente petant eo die quo fieri debet abstinentia; qui, sicut expedire iudicaverit, misericordiam illis faciet vel denegabit.

III. Ovis et lacticiniis diebus abstinentiae et in Adventu et per totam Quinquagesimam vesci non licet, nisi propter infirmitatem, aut in itinere, ubi alius conveniens cibus non poterit inveniri.

IV. Abstinentiam faciant in vigiliis Nativitatis Domini, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, omnium solemnitatum beatissimae semper Virginis Mariae, S. Ioannis Baptistae, apostolorum Petri et Pauli, S. Brunonis patris nostri, et Omnium Sanctorum.

V. Ceteris septimanis, in quibus nulla praedictarum vigiliarum evenit, abstinentiam faciant feriâ sextâ, nisi in eâ occurrat festum duodecim lectionum, sive capitulum habeat, sive non. Tunc enim abstinentiam faciant feriâ quartâ,

a) Hic nota: consulenda est Bulla SS. D. N. Innocentii Papae IV, quae est sexagesima inter privilegia Ordinis, et videbitur quanta cautela tunc adhibeatur (*adhibebatur*), ne superfluum quid in pecorum nutrimenta admitteret.

vel secundâ, vel sabbato, vel tertiâ, sive quintâ, prout a praesidente ordinatum fuerit, sic quod ad minus abstinentiam unam faciant semper in hebdomadâ.

VI. In Adventu quoque et Quinquagesimâ, et ieiuniis Quatuor Temporum, etiam feriâ quartâ, abstinentiam faciant.

VII. In vigiliis vero apostolorum Iacobi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Iudae, Andreae, Thomae, Matthiae, et sancti Laurentii martyris, et in ieiuniis Quatuor Temporum, et feriâ secundâ et tertiâ Rogationum ieiunantes semel refectionem sumant.

VIII. In Adventu et Quinquagesimâ, exceptis diebus dominicis, semper ieiunent et a lacticiniis abstineant, et similiter omni feriâ sextâ, nisi in eâ festum capituli extra Adventum et Quinquagesimam occurrerit, tunc enim bis comedant, sed a lacticiniis abstineant.

IX. Ceteris totius anni diebus, ne nimio labore frangantur, bis comedere possunt, sed semel tantum pitantiam accipiant, nisi priori aliter visum fuerit. Quidquid autem de oblatâ eis pitantiâ superfuerit, illud absque licentiâ non reservent, sed reddant coquinario.

X. Extra horas nihil alimentorum, nisi exigente necessitate aut infirmitate, licet eis sumere, nec vinum bibere.

XI. Fratribus, qui in grangiis vel alibi operantur, vinum non mittitur, nisi sit eis ibi pernoctandum.

XII. Purum vinum nec in ipsâ refectione, nec extra eam unquam bibere debent; quoties autem scienter vinum purum biberint, toties, quando bibere vinum poterunt licite, a vino abstineant.

XIII. In partibus, ubi non assuescit vinum, conversi sint contenti vino diebus festivis quibus in refectorio comeditur, aliis vero diebus cervisiâ utantur.

XIV. Nullus interrogare debet quid pro refectione coquatur a coquinario, nec aliquis recusare potest licite coquinam seu pitantiam, quae generaliter omnibus est praeparata, nisi infirmitate cogente. Quod si quis de victualibus murmurare praesumpserit, eâ re privetur omnino pro qua murmuraverit.

XV. Antiqua consuetudo est ut duo genera panum, alterum quod pulchrius et purius sit monachis faciamus, et alterum conversis. Quod cum priori placuerit ut fiat, ei contradicere nullus audeat.

XVI. In refectorio nolens aliquis ea, quae sibi apponuntur, ex aliquâ causâ comedere, alteri porrigere fas non habet.

XVII. Oculos ubique, sed maxime in ecclesiâ et refectorio, cohibeant, ne murmurandi aut ridendi occasionem hauriant.

XVIII. Ante refectionem, pro benedictione semel *Pater noster* et *Ave Maria* dicant, et signum crucis faciant; post refectionem vero pro gratiarum actione dicant ter *Pater noster* et *Ave*, praemisso *Agimus tibi gratias, etc.*

Caput XV. De rasurâ et minutionibus fratrum.

I. Antiqua consuetudo est, ut toties radantur conversi, et eorum grenones (sic appellamus barbam superiorem) auferantur, quoties monachi raduntur. Inferior autem barba, quae in poenitentiam semper fuit eis relicta, ne in aliquem abusum convertatur unquam, volumus ut omnino negligatur. Quod si quis contrarium fecerit, totâ barbâ privetur.

II. Generales minutiones aut minutionum beneficia conversis non concedantur, sed si quis eorum minutione aut alio quovis medicamine indigeat, licentiam petat a priore, qui paterno affectu ei providebit iuxta possibilitatem domus et exigentiam infirmitatis.

III. Monentur tamen infirmi, ne superflua aut impossibilia petendo aut forte murmurando servientes sibi contristent,

diligenter attendere, et ut, memores arrepti propositi, sicut[1] sanos religiosos a sanis, ita aegrotos ab aegrotis saecularibus debere cogitent discrepare, nec illa in eremis, quae vix in urbibus inveniuntur, exposcere. Omnino tamen caveatur ne infirmi a servientibus negligantur.

IV. Verumtamen esus carnium, cui Ordo renunciavit, nulli conversorum concedantur, etiamsi sit leprosus.

V. Procurator vero et coquinarius, seu dispensator, erga infirmos diligentes sint et benigni, et etiam circa hospites et mercenarios, quando eos contigerit aegrotare.

VI. Si unus vel plures conversi infirmentur, si necesse fuerit, in unâ camerâ poterunt collocari.

VII. Cum autem fratres extra terminos infirmantur, nec sunt nimis remoti, potest eos procurator vel prior, si necesse fuerit, visitare. Fratres vero Carthusiae, priores Ordinis qui viciniores fuerint, de mandato reverendi patris Carthusiae, visitabunt.

Caput XVI. De vestitu fratrum et utensilibus cellae.

I. Ad vestitum habeant duas longas vestes, tunicas parvas tres, caputia tria, caligarum paria tria, pedulium quatuor, pelliciam unam, pelliciolum aut sagum duplicatum unum, lumbaria duo, cingula duo, sotulares seu calceos diurnos et nocturnos, seu subere compactos, quos a coeno, nive et pluviâ, quantum possunt, custodire debent. Fiant autem eorum sotulares de pelle bovinâ.

II. In domo Carthusiae kalendis novembris unam tunicam veterem et par caligarum reddant, unamque novam et par caligarum accipiant. In aliis autem domibus pro consuetudine domorum.

III. Pellicias accipiant veteres, eas videlicet, quas reddunt monachi, cum novas accipiunt; similiter et pelliciolum seu sagum ex pellibus suffultum. Novas autem pellicias non quaerant, sed vestimentis et pannis, quae debentur ex ordine, sint contenti.

IV. Quando extra terminos exeunt, cappam castanei coloris aut griseam ferant, et pileum consimilem. Volumus hanc uniformitatem servari in colore cappae et pilei per totum Ordinem, nec unquam in hoc dispensari, nisi ex multum rationabili causâ a capitulo generali vel reverendo patre prius approbandâ.

V. Ad ecclesiam sine caputiis et oblongâ veste vel pelliciâ ire eis non liceat. Mantellum tamen, seu aliud quodlibet indumentum, supra vestem oblongam aut pelliceam ferre non debent ibidem existentes.

VI. Ad lectum habeant paleam, seu stramen; filtrum si possit haberi, aut pro eo grossum pannum non duplicatum, pulvinar et coopertorium; nec lineis linteaminibus, nec matallatiis utantur. In itinere tamen iacere possunt in lectis, sicut illos invenerint paratos, dummodo non nudi inter duo linteamina, sed vestiti tunicellâ et cincti, atque cum caputio iaceant, sicut semper et ubique iacere debent. Qui vero aliter in lecto de plumâ iacere praesumpserit, privetur vino tot diebus quoties hoc fecerit.

VII. A Pascha usque ad festum sancti Michaëlis a Primâ usque ad Completorium nocturnis calceis non utantur: venientes autem ab inferiori domo ad superiorem, in eam habeant lectos in dormitorio communi, vel cellulis destinatis, pellicias et calceos nocturnos.

VIII. In omnibus denique, quae ad vestium eorum pertinent, aliud nihil curetur, nisi ut frigus arceatur et nuditas tegatur. Nam et renum cingula de crudâ gerant cannabe aut corio albo, vel ex utroque, et lumbaria ipsa cannabina

[1] Edit. Main. legit *et ut* pro *sicut* (R. T.).

sint; adeo non quod vanitas aut voluptas, sed quod sola necessitas aut utilitas postulat, cogitetur.

IX. Reliqua autem utensilia, sive ad mensam sive ad alios usus ipsis necessaria, dentur unicuique, quantum necessitas et ratio iudicio prioris postulaverit: nihil autem omnino nisi cum licentiâ apud se retineat[1].

Caput XVII. De novitiis et eorum professione.

I. Cum quis ad nos venerit petens fieri noster conversus, eadem pene ab eo interrogentur, quae solent ab his requiri, qui volunt fieri monachi.

II. Et si iudicatum fuerit eum, qui vult fieri conversus, ad talem statum aptum et domui utilem futurum, nihilominus per annum (*), aut per aliud longius tempus, prior, pro suo arbitrio et prudentiâ, illum in habitu saeculari retinebit in domo, et interim exercebit eum in vilioribus et durioribus laboribus quibusve et obedientiis, et faciet eum interesse divino officio, atque illud persolvere sicut conversi, ut assuescat.

III. Qui si repertus fuerit humilis, obediens, castus, fidelis, devotus et in operibus strenuus, tum demum proponi poterit et debebit conventui monachorum. Et si totus conventus vel maior pars monachorum eum recipiendum iudicaverit, die per priorem statuendo recipietur in osculo pacis in capitulo, praesentibus priore, procuratore et fratribus omnibus: receptusque, rasus et indutus, caputium de manu prioris accipiet.

IV. Novitii conversi pecunias et alias res suas, quas secum forte attulerint, priori ex integro reddant; ut non ipsi, sed prior, vel ipse cui prior hoc iniunxerit, eas custodiat: nec eas ante professionis tempus ullus alienet, aut alienari, volente etiam novitio, permittat; sed eorum omnia ad instar depositorum fideliter custodiantur: et si contingat eos exigere ante professionem, omnia illis ex integro restituantur.

V. Nullus vero professus monachus vel conversus de rebus novitii, seu eius qui optat recipi in conversum, aliquid postulet aut exigat: tales enim exactiones sub poenâ excommunicationis prohibentur.

VI. Novitii conversi a priore moneantur ad faciendam confessionem generalem, quam ante professionem debent facere ipsi priori, qui auctoritate apostolicâ potest eos absolvere ab omnibus sententiis excommunicationis et a votis factis in saeculo, si tamen perseveraverint in Ordine.

VII. Si novitius conversus intra examinationis tempus laudabiliter agens mortuus fuerit, pro eo nihilominus fiat, quam si esset professus.

VIII. Novitii, ante finitum annum post habitum receptum, profiteri omnino non possunt.

IX. Cum dies institerit, in qua ad professionem recipiendus aliquis novitius fuerit, in capitulo monachorum toto corpore prostratus misericordiam postulabit, et supplicabit propter amorem Dei se recipi ad professionem sub habitu conversorum pro humillimo omnium servo. Qui si consilio et consensu monachorum vel maioris partis recipiendus iudicabitur, tunc de stabilitate, obedientiâ, conversione morum, ceterisque ad statum conversorum necessariis, a priore coram conventu serio monebitur.

X. Quod si ad haec immobilis et imperterritus manserit, et ad omnia para-

1 Aptius lege *retineant* (R. T.).

*) *Ordinatio anni* MDCXLIV. « Stricte servetur statutum tertiae partis cap. XVII de novitiis conversorum, itaut in habitu saeculari ad minus per annum integrum sine ullâ temporis dispensatione probetur ».

tum se exhibuerit, de rebus suis disponere iubeatur. Quod ut libere faciat, nullus debet ab eo aliquid de rebus suis postulare, etiam intuitu eleemosynae propinquis aut aliis dandae.

xi. Non debet etiam novitius in die suae professionis aliquid dare pro pitantià aut confectionibus conventui dandis, nec ad professionem suam parentes suos aut amicos convocare, ne, quo die debet mundanis rebus abrenuntiare et Deo soli, cui se totum devovet, vacare, ad carnem et mundum distrahatur.

xii. Postremo, si perseveraverit pulsans, commoneatur, quod ad missam sit professionem facturus et communicaturus Tunc, si scribere nesciat, roget aliquem ore proprio, ut suam professionem vulgari linguà sibi scribat, in cuius fine ipsemet manu proprià signum crucis depingat, quam etiam manu gestans post evangelium et offertorium ad cornu epistolae appropinquet, eamque sicut est in eius dexterà manu diaconus cunctis audientibus legat, si ipse, qui professionem est facturus, legere non novit, sub hac formà :

xiii. « Ego frater N. promitto obedientiam, et conversionem morum meorum, et perseverantiam omnibus diebus vitae meae in hac eremo, coram Deo et Sanctis eius et reliquiis istius eremi, quae constructa est ad honorem Dei et beatissimae semper Virginis Mariae et sancti Ioannis Baptistae, pro timore domini nostri Iesu Christi et remedio animae meae : in praesentià domini N. prioris. Quod si aliquo tempore unquam hinc aufugere vel abire tentavero, liceat servis Dei, qui hic fuerint, me plenà sui iuris auctoritate requirere, et coacte ac violenter in suum servitium revocare ».

xiv. Post haec hanc ipsam cartulam offerat super altare, et osculato altari, prosternatur ad pedes sacerdotis, tali observatione benedicendus : *Salvum fac*, etc. *Mille ei*, etc. *Dominus vobiscum*, *Oremus*. *Domine Iesu Christe, qui es via*, etc.

xv. Ab hoc tempore noverit se nihil omnino, ne baculum quidem quo per viam gradiens innititur, sine prioris habere licentià ; quippe cum nec ipsemet suus sit.

Caput XVIII. De fratribus qui foras mittuntur.

i. Conversi non mittantur extra terminos sine cappà et pileo ; nunquam tamen permittatur deferre cappam aut pallium vel pileum nigri coloris, sed grisei vel castanei, iuxta morem domorum. Qui vero praesumpserit ferre cappam nigram aut pileum, arbitrio prioris vino privetur.

ii. De famulo autem vel comitivà honestà eis dandà, quando exeunt, committitur prudentiae et iudicio prioris.

iii. Qui exeunt terminos, debent providere ne panis, vinum, fructus vel aliquid aliud, quod deteriorari possit, in cellà suà remaneat; clavem quoque suae cellae tradere debent procuratori, vel ei cui procurator iusserit; quod si non fecerint, careant vino et pitantià uno die vel pluribus ad arbitrium praesidentis.

iv. Cum exeunt foras, vel redeunt, ad ecclesiam divertant, si eà die non fuerint ad ipsam.

v. Saeculares rumores ubi audiunt, ibi dimittant, nec ullius nostrum verba vel salutes ad aliquem extraneum, nulliusque extranei ad aliquem nostrum, nisi priore vel procuratore iubente aut licentiam dante, ferant vel referant.

vi. Quando ad vicina loca mittuntur, nec escam a quoquam, nec hospitium recipiant, nisi aut specialiter iussi, aut aliquà inevitabili et inopinatà necessitate coacti.

vii. Quicumque autem et quandocumque ire iubentur, sive pedestres, sive

equestres, nullatenus contradicant. Infra terminos autem domorum, nisi sint cum priore, non equitent, nisi adeo debiles extiterint quod non valeant peditare: sed nec extra terminos equitare debent nisi de licentiâ prioris. Quando tamen foras ducunt equos pro aliquibus oneribus deferendis, possunt equitare in eis quamdiu sunt absque onere.

VIII. Conversos in itinere ad mensam suam possunt priores admittere, si eis videbitur; sed in domibus nostri Ordinis nunquam debent conversi cum prioribus comedere.

IX. Conversi extra terminos exeuntes ieiunia Ecclesiae non solvant, et, si commode possint, quotidie missas audiant; omnibus autem Ecclesiae festis omnino missam audire, si possint, tenentur.

X. Quando extra missi redeunt, aut cum super hebdomadam ad superiorem domum ascendunt pro operibus, factâ primum oratione in ecclesiâ, venient statim ad priorem, vel quamcitius habuerint opportunum.

XI. Quilibet, cum foras mittitur, quam citius commode potest reverti tenetur, et reversus, quae data sunt ei, non debet ea retinere sine licentiâ prioris, aut procuratoris absente priore.

XII. Custos pontis Carthusiae cum nullo prorsus, nisi specialiter iussus, aut cum licentiâ, fabulari licite potest; quos autem admittendos vel repellendos duxerit, id faciat quampaucissimis fieri potest verbis; id ipsum servare iubetur quicumque vices eius exequitur.

Caput XIX. De consuetudinibus generalibus fratrum.

I. Conversi et donati, memores suae conditionis qua recepti sunt in servitium monachorum, monachis omnibus tam gestu quam verbo debitam reverentiam exhibeant. Propterea obviantes eis aliquantulum inclinent et caput discooperiant, et quando loquuntur cum eis, caput non tegant, nec assideant, nisi iussi: multo magis autem erga priores et ceteros officiales se se reverenter et fideliter gerere debent.

II. Nullus conversus vel donatus, excepto coquinario et adiutore eius, in coquinâ comedat, nisi forte de licentiâ prioris, et raro. Nullus etiam, praeter praedictos, ibi bibat, nisi priore aut procuratore praesente, nec intret coquinam nisi vocatus ab eis.

III. Quando prior aut procurator comedit solus vel cum hospitibus, nullus se ingerat intraturus ad eos, nisi qui fuerit ad serviendum deputatus vel nominatim vocatus.

IV. Ad prioris cellam vel procuratoris non veniunt post completorium, nisi ex necessitate vel vocati ex nomine. Postquam pulsatum est completorium, nullus remanere debet cum hospitibus, nisi praesente priore, exceptis iis, quibus, ut ipsis hospitibus serviant, est iniunctum. Cum etiam est aliquis in alterius cellâ, vel alibi, audito completorio, statim recedere debet, nisi maiorem moram faciendi speciale habeat mandatum.

V. Quocumque die vel tempore conventus sit in claustro, et diebus festis post nonam usque ad vesperas, conversi non debent intrare claustrum vel per illud transire, vel ad ostium clamando vel pulsando nimium strepitum facere. Quando etiam conventus vadit vel redit ab ecclesiâ, cavere debent ne in claustro appareant.

VI. Sine calceis nunquam vadant ad ecclesiam vel conventum intrent, nec unquam in conventu pileos vel biretos portent, nisi desuper caputia habeant.

VII. Cellae et officinae conversorum a priore vel procuratore semel in mense, vel quoties eis placuerit, visitentur, quibus ipsi conversi quidquid habent

exponere teneantur, et si quis ex eis cibaria aut alia illicita tenere sit assuetus, et monitus noluerit se emendare, incarceretur.

VIII. Rationem de omnibus, quae recipiunt et expendunt, reddant fratres obedientiales procuratori, quoties ei placuerit: nec alteram pecuniam accipiant, donec de acceptâ plenarie rationem reddiderint: in qua reddendâ, si de mendacio convicti fuerint, tamquam de proprio possint iudicari.

IX. Non accipiant ab aliquo, nec dent alicui pecuniam mutuo, alioqui teneant cellam pro carcere, arbitrio prioris, donec pecuniam ei, a quo receperint, reddant, vel ab eo recipiant cui tradiderant, nisi pro manifestâ necessitate vel utilitate priori vel procuratori se id egisse monstraverint. Eidem poenae subiaceat quicumque claves clandestinas habuerit.

X. Deposita aliena nunquam, etiam procuratore praecipiente, custodiant; quae si foras receperint, reversi mox illa procuratori reddant. Quod si quis depositum aliquod penes se habere sine licentiâ prioris deprehensus fuerit, tamquam de proprio iudicetur.

XI. Si quis aliquid de rebus sibi iniunctae obedientiae interrogatus occultaverit, convictus, ut de furto iudicetur; cui poenae subiaceat et ille, qui de rebus ad obedientiam quam dimisit pertinentibus aliquid fuerit retinuisse compertus.

XII. Conversi sine licentiâ nihil accipiant, donent, accomodent, permutent vel quomodocumque alienent, et pro alienis nunquam spondeant. Donationes etiam simulatae sub specie mutuationis, ab his vel inter eos nullatenus fiant.

XIII. Litteras nec mittant, nec recipiant, nisi prius a priore vel procuratore visas, si praesentes sunt, exceptis litteris, quas ad reverendum patrem vel visitatores scribunt, aut ab eisdem recipiunt.

XIV. Si vestis vel aliud eiusmodi mittatur alicui fratrum, ex antiquâ consuetudine, non ei, sed alteri potius dari debet, ne quasi proprium habere videatur. In arbitrio tamen prioris relinquitur, utrum ei, cui missum est, an alteri detur; sed de procuratoris licentiâ nemo illud accipere potest.

XV. Si infra terminos nostros aliquid inventum fuerit, ei protinus, cuius est, si adest, sin autem, procuratori reddatur. Si autem extra terminos aliquid inventum sit a nostris fratribus, aut suo domino si fieri potest statim reddatur, aut ei, per quem melius et fidelius reddi posse putatur, commendetur: aliàs intactum dimittatur.

XVI. Nullus conversus equum, cellam, cappam vel proprium famulum habeat, nec quodlibet aliud, quod priori vel procuratori, illud mittere vel accomodare volenti, audeat negare.

XVII. Nullus etiam pecunias aliquas per se vel per medium cuiuscumque interpositae personae in suâ habeat potestate vel voluntate, alioqui rigide puniatur. Si vero alicui aliquid datum vel oblatum fuerit, in eo nullum ius aut proprietatem praetendere debet aut potest, licet ex permissu praesidentis ad simplicem usum, ad nutum eius revocabilem, illud possit apud se custodire et eo uti, exceptis pecuniis. Quod si contentiose illud tamquam suum retinere voluerit, ab eo auferatur, et ad communem usum deputetur.

XVIII. Debent etiam professi omnes, tam monachi, quam conversi, imo tenentur ex necessitate voti suae professionis, habere animum paratum resignandi in manus praesidentis sponte et

libere ea omnia quae sibi ad usum concessa sunt, quoties superior hoc voluerit, aut fieri mandaverit. Nec si hoc fecerit, debent murmurare vel conqueri, alioquin nondum se et suos reliquerunt, et propterea pauperem Christum sequi et eius discipuli fieri non possunt, nec eius paupertate ditari.

XIX. De obedientiis et omnibus quae habent, facere debent secundum prioris et procuratoris dispositionem. Quod si quis, alicui obedientiae vel operi deputatus, priori vel procuratori de his disponenti, vel mercenariis, qui in eis fuerint, iniungenti aliquid, non acquieverit, eâdem die vel crastinâ a vino abstineat.

XX. Si procurator conversum aliquem vel donatum reprehendat, statim prostratus veniam accipiat, et, si culpa exigit, vino vel pitantiâ eum privare potest: inobedientes vero, aut perverse obedientes graviori poenâ dignos priori, aut, in eius absentiâ, vicario denunciet (a), qui eos puniat iuxta gravitatem culpae: publicam enim poenitentiam in conventu non potest procurator conversis imponere.

XXI. Curas et carnales affectiones ac visitationes propinquorum et amicorum suorum saecularium fratribus nostris omnino interdicimus, et ne ipsos in mercenarios conducant sine licentiâ prioris aut procuratoris.

XXII. Qui obedientias certas non habent, post primam veniant ad procuratorem, ut, quod voluerit, eis iniungat: quibus si nihil iniungitur, ipsi cellas teneant et ecclesiam sequantur, aut alicui honesto et utili labori pro viribus incumbant.

XXIII. Quicumque in quacumque obedientiâ alicuius vices agit, nihil omnino in eâ sine licentiâ mutare permittitur. In cellis quoque ipsis nihil, nisi prius iussum et ostensum, mutari fierique sinitur, ne domus laboriose factae, curiositate deteriorentur vel destruantur.

XXIV. In alterius cellam, seu in domum fabri, sutoris, textoris, aut furnum, vel aliam quamvis officinam nullus ingrediatur vel loquatur sine licentiâ.

XXV. Quandocumque duo, pluresve simul fuerint, ostium nullatenus claudatur omnino, aut sic obseretur ut ab ingredi volentibus non possit aperiri.

XXVI. Quandocumque pulsatur signum, quo ad ecclesiam convenire debent fratres, ad eam, ubicumque sint, debent praetermissis omnibus, properare. Quamdiu autem fit oratio ante horam, non debent intrare, nec ante ostium ecclesiae loqui, nec extraneos, ut ibi loquantur, sustinere. Intrantes vero, caput nudent et profunde inclinent.

XXVII. In claustro et ante ostium culinae seu dispensae sine necessitate non loquantur, nec infra claustrum mercenarios sine licentiâ introducant.

XXVIII. Conversi ipsi ad cellas suas suam pitantiam et ligna sibi necessaria portent, et eadem sibi ipsis findant: si autem sint aliqui senes et debiles, iuniores et fortiores debent eis, licentiâ impetratâ, ligna necessaria providere et findere.

XXIX. Omnes etiam obedientiarii alias obedientias, cum opus est et eis iniungitur, debent iuvare. Sed et omnia obsequia quantumlibet privata, quae sibi ipsis non possunt singuli facere, ab aliis humiliter et devote compleantur, ita ut felicem putet se et cui tale aliquid iniunctum fuerit.

XXX. Obviantes etiam sibi invicem amicâ alacritate et humili inclinatione capitis, mutuo locum dantes, servato pertranseant silentio, in quo iuniores,

(a) Vide notata cap. V secundae partis, num. III.

qui posterius in Ordinem venerunt, satagant praevenire maiores.

XXXI. Disciplinas, vigilias, abstinentias, praeter eas quae in Ordine sunt institutae, seu quaelibet alia religionis exercitia quae nostrae institutionis non sunt, nulli conversorum, nisi sciente et faciente priore, facere licet. Sed et si cui nostrum prior iniungere voluerit ut sibi plus indulgeat in cibo vel somno, vel qualibet aliâ re, quam statutum decernat, aut e contra, si durum et grave aliquid praeter statutum ei imponere voluerit, repugnare fas non habemus, ne cum ei restiterimus, non ei, sed Domino, cuius erga nos vices gerit, restitisse inveniamur. Licet enim multa sint et diversa, quae observamus, uno tamen et solo obedientiae bono cuncta nobis fructuosa futura speramus.

XXXII. Pro his qui de Ordine nostro non sunt, nullus quaslibet res cambiat aut vendat; emere vero, si necessitas exegerit, possunt: non tamen hoc faciant passim, nec pro quolibet, nec sine prioris sui licentiâ.

XXXIII. Qui sine licentiâ capituli generalis, vel reverendi patris, Curiam Romanam adierit, incarceretur, et pro modo culpae puniatur.

XXXIV. Quicumque vero statutis capituli vel ordinationibus visitatorum rebellis, aut cum murmuratione reprehensor extiterit, et qui priori vel procuratori aliquid iubenti inobediens fuerit, aut perverse obediens, et commonitus emendare se noluerit, ordinem teneat intra cellam; et si post admonitionem tertiam, per intervalla dierum factam, obstinatus permanserit, incarceratus pro modo culpae puniatur.

XXXV. Qui fratrem suum vel donatum mentiri dixerit, teneat cellam pro carcere, si id prior iusserit, donec ad arbitrium prioris satisfecerit. Si male imprecatus ei fuerit aut aliam contumeliam fecerit, iuxta modum culpae modum teneat disciplinae.

XXXVI. Si quis secreta Ordinis, seu status et defectus personarum eiusdem, ex quibus mala opinio vel sinistra suspicio seu diffamatio apud audientes oriri posset, alicui personae ecclesiasticae vel saeculari, aut etiam alicui novitio, scienter et malitiose, verbo, scripto, nuntiis, signis, aut alio quovis modo revelare praesumat, a tanto reatu absolvi non possit nisi per proprium priorem cum iniunctione salutaris poenitentiae : et nihilominus, si de eiusmodi revelatione convictus fuerit, incarceretur ad tempus, iuxta arbitrium prioris. Eidem poenae subiaceat, qui domum suam diffamasse, aut correctiones monachorum scienter et malitiose extraneis revelasse fuerit deprehensus.

XXXVII. Nullus in se assumat executionem testamentorum etiam ad pias causas, nec sollicitudinem ac prosecutionem aliquarum causarum aut negotiorum.

XXXVIII. Si legitime constiterit quod conversi aut donati duo vel plures conspiraverint, hoc est ex invidiâ, odio vel malitiâ ad invicem concordaverint ad fabricandum aliquod malum contra priorem vel procuratorem, vel alium quemlibet, seu ad persequendum cum malitiose, in eâdem domo incarcerentur, nec educantur sine licentiâ reverendi patris Carthusiae.

XXXIX. Qui autem inter se pacem et concordiam violare praesumpserint per contentiones et rixas, ac saepius admoniti cessare noluerint, incarcerentur, et, si opus est, per domos Ordinis iudicio visitatorum sub debitâ disciplinâ dividantur. Quod si unus solus nimis seditiosus fuerit, iudicio prioris aut visitatorum in eâdem domo puniatur.

XL. Si quis fratrum impie unquam iurando ad dicenda de Deo, seu de sacramentis, aut Sanctis eius contumeliosa verba proruperit, impietate verborum diligenter pensatâ, tamquam execrabilis et blasphemus, prout res exegerit, poenae subiaceat graviori, super quo prior et procurator studiose invigilent. Qui vero quae dicit, iurando simpliciter per Deum, per fidem suam, per Christum, sic Deus me adiuvet, aut alio simili modo, audiente uno vel pluribus, affirmaverit, graviter puniatur, et si assuetus fuerit, poenae subiaceat graviori. Idem censemus de eo qui verba vel sententias sacrae Scripturae converterit[1] ad vana et scurrilia verba.

XLI. Licentiam a priore denegatam non poterit postea dare vicarius aut procurator, et ideo petitor, etiam non interrogatus, dicat quod sibi a priore fuerit denegata, ne, ut fraudis reus, si eam ab ignorante impetraverit, argui debeat et puniri. Similiter si quis licentiam, a vicario vel procuratore denegatam, a priore postea petere voluerit, a praedictis fuisse denegatam manifestet eidem[2].

XLII. Ad tempus, urgente magnâ necessitate, et non aliter, recipere oves et pecora intra terminos aut in nostris grangiis est permissum.

XLIII. Qui ex conversis vel donatis potuerint et noluerint laborare, vino et pitantiâ careant ad prioris vel procuratoris voluntatem, et si obstinati fuerint, iussu prioris incarcerentur.

XLIV. Qui creditores domus ad recuperanda debita sollicitaverint, seu aliter damnum domus procuraverint, cellam pro carcere teneant ad prioris voluntatem.

LXV. Si aliqui conversi, palam vel occulte, aliquo modo impedire tentaverint

1 Edit. Main. legit *convertent* (R. T.).
2 Edit. Main. legit *eisdem* (R. T.).

locationes, emphyteuses vel alias licitas alienationes contra prioris et conventus consilium et voluntatem, incarcerentur.

XLVI. Conversi inutiles reputantur, qui, impedimentis perpetuis praepediti, non possunt secundum Ordinis consuetudinem laborare.

XLVII. Familiaritatem et colloquia cum mulieribus, maxime cum personis et in locis ac horis suspectis, districte prohibemus conversis, nec volumus eos cum mulieribus loqui, sive infra sive extra terminos, nisi iustâ et inevitabili ac manifestâ causâ exigente. Mulieribus etiam, si commode fieri potest, non dentur eleemosynae, nisi longe a domibus nostris.

XLVIII. Mulieres terminos nostros nequaquam intrare sinimus, in quantum possumus. Qui vero mulieres quascumque introduxerit, aut, cum posset prohibere, permiserit eas intrare infra domorum nostrarum clausuras vel clausurarum limitationes fossatis vel signis quibuscumque designatas per Bullas Iulii II, Pii V et Gregorii XIII summorum Pontificum ipso facto sententiam excommunicationis Sedi[1] Apostolicae reservatae incurrit.

XLIX. Cum mulieres ponuntur in operibus, conversi eas non custodiant, quantum vitari potest, nec eis propriis manibus mercedem reddant, sed aliquis de mercenariis.

L. In domibus monialium conversi nunquam hospitentur.

LI. Si quis conversus aut donatus mulieres aliquas incontinentiae causâ infra septa monasteriorum, aut in aliis domibus, grangiis seu cellariis nostri Ordinis, introduxerit aut introduci fecerit, vel iam introductas receptaverit, aut in hoc eis praestiterit auxilium, consilium vel favorem, sive actus secutus fuerit sive non, non possit a tanto reatu ab

1 Edit. Main. legit *Sedis* (R. T.).

solvi nisi per proprium priorem cum iniunctione salutaris poenitentiae. Quod si de hoc convictus fuerit vel coram testibus confessus, conversus incarceretur ad Ordinis voluntatem; donatus vero ab Ordine perpetuo sit alienus et expulsus.

LII. Mulierum quarumcumque amplexus et oscula omnino conversis prohibemus, sub poenâ disciplinae generalis ad Ordinis voluntatem: donati vero, si haec fecisse fuerint deprehensi, teneant ordinem in victualibus per unam hebdomadam.

LIII. Si quid donatum fuerit conversis in alienâ domo commorantibus, exeuntes inde nullatenus debent asportare illud sine licentiâ priorum domorum earumdem.

LIV. Nullus conversus in itinere constitutus mantellum saecularem seu cappam a caputio separatam portare praesumat, nec habitum Ordinis dimittere aut occulte ferre, nisi periculum imminens aliud postulaverit.

LV. Foeneratorum, usurariorum, excommunicatorum et raptorum, qui tales esse noscuntur, familiaritatem et munera interdicimus conversis.

LVI. Libros haereticorum nullus conversus vel donatus, aut alius quilibet nostri Ordinis, apud se retineat vel ullo modo legat, sub poenâ carceris. Qui enim tales libros retinet, vel legit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrit ex sacro Concilio Tridentino.

LVII. Nulla persona Ordinis infantem de sacro fonte levare praesumat, aut eum nisi in casu inevitabilis necessitatis baptizare. Conversus qui contrafecerit, disciplinam generalem substineat; donatus ab Ordine expellatur.

LVIII. Nullus scienter per se vel per alium praesumat litteras accipere, portare, vel mittere, vel nuntiationes verbo tenus facere, quae directe vel indirecte esse possent contra bonum pacis, et principes, vel quoscumque alios magnates, aut praelatos ad indignationem provocare. Conversus qui hoc fecerit, poenam criminosorum sustineat; donatus expellatur.

LIX. Artem alchimiae, vel quintae essentiae, nulla persona Ordinis per se vel per alium in domibus aut alibi exercere praesumat, aut exercentibus consilium aut auxilium praestare, aut ubi illam exercent interesse, seu instrumenta artis penes se habere; et conversus, qui hoc fecerit, disciplinae generali subiaceat; donatus expellatur.

LX. Si quis conversus ad reges, principes, et alias potestates et iurisdictiones utriusque status quacumque occasione recurrerit, tamquam Ordinis desertor poenâ criminosorum puniatur.

LXI. Generale capitulum, cui omnes obedire tenemur, firmiter iniungit universis et singulis, ut, cum noverint inordinatos excessus, vicissim se se fortiter et charitative, discrete tamen et in lenitate spiritus, reprehendant; et hoc maxime antiquiores faciant, licet omnes teneantur ad correctionem fraternam: quod si emendatio non sequatur, denuncient primum priori, deinde visitatoribus, et si ipsi non providerint, tum demum reverendo patri Carthusiae vel capitulo generali. Quod si quacumque de causâ praedictae reprehensiones vel denunciationes omissae fuerint, tam omittentes quam excedentes sciant de suo contemptu et negligentiâ rationem districto Iudici se reddituros.

LXII. Verumtamen nullus conversus aut donatus praesumat in praesentiâ monachorum, vel laicorum, aut saecularium quorumcumque priorem suum vel procuratorem reprehendere, aut eisdem proterve respondere et resistere, sub poenâ privationis vini et pitantiae ad

arbitrium prioris. Sed si quid in priore vel procuratore emendatione dignum conversus aliquis cognoverit, solus ad partem cum filiali reverentiâ eum monebit et rogabit, aut per aliquem sibi familiarem moneri faciet. Quod si quis conversus suo priori aut procuratori apud quoscumque detraxerit, taliter puniatur, ut ceteri tali faacere pertimescant.

Caput XX. De criminosis.

I. Confessi coram testibus, vel convicti de incontinentiâ, de manu violentâ, de furto, de rebellione, inobedientiâ, infamatione criminis, quod quis obiicit alteri nec potest probare, de magisteris[1] conspirationis, necnon de seminatione discordiae, et qui minantur ignem vel mortem, et qui de inferendo gravi scandalo sunt suspecti, et qui domum aut personam Ordinis coram quocumque iudice ecclesiastico, non tamen Sanctâ Sede, vel saeculari in ius traxerint vel trahi fecerint, incarcerentur, et pro modo delicti puniantur.

II. Propter levem tamen percussiosionem in laicum, nullus incarceretur, sed iuxta modum culpae a priore disciplinetur.

III. Fures etiam, qui in re aliquâ, ultra duodecim solidos non valente, furtum commiserint, simul vel per partes, non incarcerentur, sed prioris arbitrio puniantur. Qui vero in re aliquâ ultra viginti asses valente simul vel per partes furtum commiserint, incarcerentur ad tempus ad arbitrium prioris. Hoc ipsum per omnia de proprietariis fiat. Ceteri vero fures et proprietarii, qui ultra valorem vigintiquinque solidorum furtum aut proprietatem commiserint, perpetuo carceri mancipentur, donec per capitulum generale aut reverendo patri educantur.

IV. Similiter et falsarii, convicti de incontinentiâ qualicumque, incendiarii et homicidae.

V. Defuncti in furto vel proprietate, postquam crimen eorum detectum fuerit, in coemeterio non sepeliantur, et etiam sepulti, si sine scandalo et periculo foetoris fieri possit, extrahantur, ut a ceteris crimen furti et proprietatis cautius evitetur.

VI. Si conversos de incontinentiâ convictos aut confessos de carcere educi aliquando contigerit, nullo modo in domibus, ubi fuerint convicti, remaneant; sed, si commode fieri possit, alibi collocentur. Quicumque autem de quacumque indicibili incontinentiâ convicti fuerint, vel coram testibus confessi, perpetuo carceri mancipentur sine ullâ spe liberationis.

VII. Quicumque falsificaverit sigillum, vel litteras capituli aut reverendi patris, poenâ falsarii et criminosorum puniatur, et sit perpetuo inhabilis ad quascumque obedientias Ordinis sine ullâ spe alicuius restitutionis.

VIII. Si crimen, pro quo carceris poena irroganda est, probatione indiget, nec per nostros probari queat, saeculares idonei recipi poterunt in testimonium.

IX. Quicumque criminosi conversi per solum capitulum generale vel per reverendum patrem de carcere possunt educi. Postquam vero fuerint educti, erunt eorum omnium, quos invenerint, semper ultimi, sine spe restitutionis in pristinum gradum, et nullâ dispensatione poterunt eis obedientiae commendari. Praeterea educti de carcere, per quadraginta dies ferialibus diebus post *Exultabunt*, festivis autem in capitulo conversorum, nisi quando communicaverint, recipiant disciplinam, et quadraginta diebus capituli ad terram comedant super asserem nudum in refectorio mane et vesperi, computatis diebus quibus communicaverint in conventu in quibus ad terram non comedant, et per

1 Sic edit. Main. (R. T.).

annum integrum teneant generalem ordinis disciplinam, quae talis est. Singulis capitulis recipiant disciplinas, exceptis diebus quibus communicaverint vel debent communicare, nec habebunt vocem contra aliquem, nec obedientiam, hoc est non poterunt esse coquinarii, portarii, mulatarii, magistri bovum vel grangiae, nisi propter urgentem necessitatem reverendus pater cum eis dispenset.

x. Ordinem vero tenere in victualibus est feriis secundâ et quartâ pane et coquinâ esse contentum; feriâ tertiâ et sabbato, pane, vino et coquinâ; feriâ autem quintâ et diebus capituli et festis duodecim lectionum, more conventus: abstinentiâ Ordinis, nisi manifesta necessitas interdicat, etiam observatâ.

xi. Criminosi omnes a primo die incarcerationis eorum, et deinceps per sex menses, habeant dimidiam portionem panis conventualis, et utantur vino familiae aut cervisiâ. De pane vero familiae detur eis quantum necesse fuerit. Porro in festis capituli, et quoties conventus in refectorio comedit, victualia eis ministrentur, sicut et conventui. Ferialibus autem diebus aliquid iudicio prioris eis ex gratiâ ministrari poterit. Verumtamen, si quis in carcere positus nolit crimen suum confiteri et emendare, pane et aquâ dumtaxat sustentetur donec resipiscat.

Caput XXI. De fugitivis.

i. Fugitivi ad aliquam domum Ordinis venientes sponte, si non fuerint criminosi, id est si nec commisso crimine fugerint, nec in fugâ crimen commiserint, etiamsi infra quinque dies redierint, primum reconciliandi erunt Ordini propter fugam, et postea clamabunt suam culpam praesente conventu misericordiam postulantes et emendationem promittentes. Deinde quindecim diebus recipiant disciplinas in capitulo conversorum, et quindecim diebus comedent ad terram in refectorio super asserem nudum.

ii. Si vero ultra quinque dies redire distulerint, de cetero quandocumque redierint, non recipientur, nisi ad carcerem, ubi per quadraginta dies sustineant in victualibus disciplinam criminosorum: de quo tamen carcere, si criminosi non fuerint, priores illorum cum consilio sui conventus poterunt illos educere, quando videbitur expedire: educti vero de carcere, recipiant viginti disciplinas in capitulo, et viginti diebus comedant ad terram in refectorio, et per annum sustineant praedictam generalem Ordinis disciplinam.

iii. Fugitivi vero criminosi, quandocumque redierint, nunquam nisi ad carceres recipiantur: a quibus non possunt educi nisi per capitulum generale aut reverendum patrem. Educti vero, poenam criminosorum (sicuti dictum est) sustineant.

iv. Fugitivi, dum e carcere educuntur, etiamsi criminosi non sint, nullo modo possunt in eisdem domibus obedientias habere sine expressâ licentiâ reverendi patris vel capituli generalis.

v. Apostatae ante omnia ad reassumendum habitum Ordinis compellantur, et deinde pariter reconcilientur, et ab apostasiâ, necnon ab excommunicationis sententiâ, quam ex habitus dimissione incurrerunt, adhibitis testibus, absolvantur, et, ut supra, incarcerentur. Verumtamen apostatae criminosi post tertiam apostasiam per regulam sancti Benedicti declarantur non amplius recipiendi (a).

vi. Conversis pro disciplinâ ad aliam domum missis non ministrentur equitaturae, nisi nimiâ infirmitate cogente, nec, ubi sustentabuntur, beneficia spiri-

a) Vide notata in secundâ parte cap. *De fugitivis*.

tualia hospitibus dari solita eis conferantur.

VII. Praedictas tam fugitivorum quam criminosorum poenas, reverendus pater potest quandoque, si ei videbitur, moderari; alius vero prior, etiam proprius eorumdem, sine ipsius patris reverendi licentiâ, praeterquam in mortis articulo vel maximâ necessitate, facere hoc non potest; disciplinas tamen et comestiones ad terram, et rigorem in victualibus ex aliquâ causâ rationabili poterit prior moderari.

Caput XXII. De donatis.

I. Statuimus de cetero ut nullus omnino recipiatur in statum redditorum clericorum, vel laicorum, aut praebendariorum; sed omnes personae Ordinis sint monachi, conversi, donati, aut moniales.

II. Cum ex incautâ et indiscretâ receptione donatorum, magna multaque mala, damna et scandala imminere noscantur, statuimus quod nullus ullo modo ullove tempore recipiatur in donatum absque visitatorum licentiâ, atque conventus vel maioris partis conventus[1], et nisi prius bene probetur, ac cum conditionibus, quae hic subiungentur.

III. Mulieres autem, nec in domibus nostris, nec extra eas ullo modo recipiantur donatae; nec pariter uxorati admittantur in donatos.

IV. Qui autem recipientur, primo de manu prioris in capitulo conversorum caputium accipiant, et antequam ullâ promissione ligentur, probentur in domo per unum annum ad minus, aut per longius tempus, sicuti priori visum fuerit.

V. Porro cum conditionibus sequentibus recipiantur, videlicet, quod sine proprio vivent in communi, domus autem eis providebit sufficienter de necessariis; quod domui illi et Ordini erunt veri obedientes et fideles; quod damnum aut vituperium prioris et aliorum dictae domus eis non celabunt sed revelabunt, honorem et commodum eorum diligent et procurabunt; item quod correctioni Ordinis totaliter subiacebunt; de his, quae administraverint, priori et procuratori rationem reddent quoties super hoc fuerint requisiti; quod continenter vivent; et si (quod absit) continentiam non servarent, aut in aliis praemissis seu in aliquo eorumdem deficerent, quod donationem eiusmodi valeat Ordo infringere, et se de tam infelicibus personis expedire, nullam renumerationem eisdem, de tempore quo servierint domui, faciendo.

VI. Vestis donatorum superior nunquam virgata et partita, nec viridis, rubei aut crocei coloris, sed unicolor sit, et grisei vel castanei coloris, et tam longa quod genua operiat et transcendat. Caputium eiusdem coloris cum veste semper ferre debent. Verumtamen diebus festivis, quando pro divino officio audiendo ad domum superiorem ascendunt, vestem oblongam non cinctam et caputium sicuti conversi deferunt.

VII. Donati comam seu capillos nunquam relaxent aut nutriant, sed sic eos in rotundum tondeant, ut patentibus auribus incedant. Quod si ter moniti facere noluerint, incarcerentur ad prioris voluntatem, donec emendationem fecerint competentem.

VIII. Donati teneantur dicere pro matutinis decies *Pater noster* et *Ave Maria;* pro qualibet horâ aliâ ter *Pater noster* et *Ave Maria;* pro recenter defuncto in domo suâ triginta *Pater noster* et *Ave Maria;* pro anniversariis, omnis septimana decem *Pater noster* et *Ave Maria;* pro officio generalis capituli Cluniacensium et benefactorum post Natalem Domini triginta *Pater noster* et *Ave Maria.*

IX. Confiteantur et communicent in solemnitatibus Nativitatis et Coenae Domini,

1 Forsan deest *consensu* (R. T.).

Paschae, Pentecostes, Eucharistiae, et sancti patris nostri Brunonis, atque primâ dominicâ cuiuslibet mensis.

x. Ieiunia Ordinis servare non tenentur, licet feriis sextis ex devotione soleant ieiunare. Ieiunia vero Ecclesiae fideliter servent. Paucioribus etiam quam conversi debent esse contenti in pitantiâ et vino, cum tot onera Ordinis non sustineant, et tempore ac loco congruo carnes manducare permittentur iuxta consuetudines domorum. Nunquam tamen intra conventum possint licite carnes vel manducare vel cuiquam ministrare nec personis Ordinis, ubicumque fuerint, nec debent permittere quod carnes a quoquam in conventu comedantur. In Adventu autem Domini et feriis quartis a carnibus abstineant.

xi. In ceteris, quae ad eorum statum pertinent, se religiose habere debent. Sunt enim de gremio Ordinis, et gaudent privilegiis, indulgentiis et libertatibus dicti Ordinis, et habent beneficium Brevis per totum Ordinem, si laudabiliter in Ordine perseveraverint.

xii. Propter transgressionis voti periculum, donati nullum votum facient, sed postquam in habitu donatorum per annum aut amplius iuxta discretionem priorum suorum probati fuerunt, si volunt remanere, publico instrumento in scriptis manu notarii alicuius subsignato promittant se supradictas conditiones servaturos.

xiii. Donati non debent e domo suâ exire nisi a priore vel procuratore foras mittuntur. Quod si ad aliam domum inordinate venerint, nullus eos recipiat, nisi ad carceres, et deinde eos ad domos suas remittat, aut eorum fugam et detentionem prioribus suis significet. Qui contrafecerit, ordinem in victualibus teneat, donec eos remiserit, aut eorum detentionem intimaverit.

xiv. Nulla domus recipiat saeculares gratis ei[1] servire volentes extra statum monachorum, nisi promissione mediante, quod, si propter excessus suos seu culpam a domo ipsâ expellerentur, nihil petent, exigent aut recipient pro suo salario et mercede.

xv. Ordinamus ut omnes nationes habeant haec statuta conversorum et donatorum in suâ vulgari linguâ, et ut illis semel ad minus praelegantur per singulos annos.

Caput XXIII. De monialibus nostri Ordinis et earum vicariis et priorissis.

i. In electione priorissae monialium vicarius primam vocem habeat, et postmodum cum confirmatoribus vota singularum monialium recipiat, pro quibus suscipiendis, nec ipse vicarius, nec confirmatores vocati ingrediantur claustra monasterii, sed ante cancellorum fenestellam vota singularum scripta recipiant, et tamen nunquam publicanda erunt nomina eligentium (*a*).

ii. Porro nulla monialis ad eligendum cum aliis admittatur, nisi octavum decimum suae aetatis annum compleverit, et professionem fecerit expressam. Quod si aliquae moniales in suis electionibus nobiles et amicos requisierint, priventur velo nigro.

iii. Ceterum nulla monialis in priorissam eligatur minor quadraginta annis, et quae octo annis post expressam professionem laudabiliter non vixerit. Quod si talis non inveniatur, nulla possit eligi, quae trigesimum aetatis suae annum non excesserit, et quae quinque saltem annis post professionem recte non vixerit.

iv. Vicarius de novo institutus, et priorissa de novo electa, in praesentiâ praedecessorum suorum, si vixerint et praesentes fuerint, ac quatuor magis discretorum de conventu, si tot aut plures

1 Edit. Main. legit *eis* (R. T.).

a) Consulenda est forma electionis priorum, et in ceteris omnibus sequenda.

affuerint, vel si praedecessores non vixerint, aut nimium remoti fuerint, in praesentiâ quatuor praedictorum perfecte redigant in scriptis statum domus, et sub sigillo dictae domus et subscriptionibus illorum proxime sequenti capitulo generali afferant vel transmittant dictum statum: retentâ tamen copiâ eiusdem in domo suâ antedictâ.

v. Omnes priorissae monialium obedientiam promittant capitulo generali pro se et domibus suis, cuius promissionis cartam singulis annis ad capitulum mittere nullâ occasione omittant, et nihilominus quaelibet priorissa teneatur per se promittere obedientiam vicario: moniales vero et conversae, priorissae tantum obedientiam promittant, licet in praesentiâ vicarii cum nominatione ipsius, et priorissae professionem faciant, et eidem in omnibus licitis obedire teneantur.

vi. Nulla priorissa, praesente vicario, *Benedicite* dicere praesumat, nec praesente monacho lectionem duodecimam legere; de divino quoque officio ordinando, aut correctione hominum quorumcumque, se nullatenus intromittat.

vii. Priorissa nullam monialem vel aliam personam sine licentiâ reverendi patris et vicarii atque conventus sui vel maioris partis consensu ad habitum Ordinis recipiat, nec ante decimumquintum aetatis annum completum. Quod si contrarium facere praesumpserit talis receptio efficaciae sit nullius, et moniales in praemissis vel aliquo eorum consentientes generalem ordinis disciplinam sustineant, quousque per capitulum generale vel reverendum patrem relaxentur.

viii. Priorissa et vicarius custodiant sub duabus clavibus et administrent pecunias domus, et singulis annis vicarius et procurator reddant computum de receptis et expensis in praesentiâ priorissae et duarum aut trium antiquarum monialium, nec tamen propterea vicarius aut procurator intret eorum clausuram, nec illae egrediantur; cellераria autem[1] observet erga vicarium et priorissam tam in rebus emendis quam vendendis et ceteris omnibus; eademque ipse procurator per statutorum praescriptum servare debet erga superiorem.

ix. Nulla priorissa, etiam de sui conventus voluntate, se vel domum suam valeat obligare, aut litteras obligatorias sigillare, vicario inconsulto: alioquin priorissa contrarium faciens et moniales ad hoc consentientes graviter puniantur per capitulum generale vel reverendum patrem.

x. Priorissae non habeant in refectorio duplicem portionem, sed simplicem sicut moniales: nec habeant cameras sibi appropriatas ad iacendum, comedendum vel bibendum.

xi. Possunt priorissae, cum volunt, et, quoties expedit, debent, in suis capitulis pias facere exhortationes sororibus ad sanctae et religiosae vitae regularem observantiam, cum consilio et directione patris vicarii.

xii. Priorissae monialium a personis Ordinis matres vel domnae, non dominae vocentur, (*) moniales vero sorores.

xiii. In domibus monialium nostri Ordinis nulla in monialem recipiatur ultra quam suppetant facultates illius domus in qua recipitur pro illius et ceterarum sustentatione sine penuriâ. Porro visitatores earum ex parte capituli habent auctoritatem et iubentur,

1 Forsan deest *id* vel *idem* (R. T.).

*) *Ordinatio anni* MDCXLVIII. « **Priorissae et subpriorissae in domibus monialium nostrarum a personis Ordinis iuxta statutum, non vocentur dominae, sed matres; ceterae vero omnes sorores; idque strictissime in posterum servetur** ».

considerata domorum facultate, talem eis in recipiendis personis numerum praefigere, quem absque gravamine sustentare valeant; in quo numero etiam novitiae et conversae computantur; districte autem inhibemus, et sub sequentibus poenis, vicariis, priorissis monialium et monialibus universis, ne aliquam ullo tempore ultra constitutum per visitatores numerum, vel ultra quam vires earum seu facultates suppetant, quovis modo recipiant, aut ut recipiatur consentiant.

xiv. Et ne per se, aut interpositam quamcumque personam ecclesiasticam aut saecularem, quovis quaesito medio vel colore, a capitulo nostro generali seu reverendo patre pro eius vel earum receptione, contra formam edicti huius et inhibitionis, licentiam vel auctoritatem petant.

xv. Quod si secus (quod absit) factum, praesumptum aut attentatum fuerit, talis receptio nulla erit et penitus invalida, tamquam facta contra voluntatem dicti capituli et contra formam iuris communis et constitutionem bonae memoriae domini Bonifacii Papa VIII et sacri Concilii Tridentini, et quam nos, quatenus opus est, ex nunc cassamus et irritamus, seu cassam, nullam et irritam declaramus.

xvi. Et nihilominus qui vel quae contra huiusmodi nostram ordinationem, voluntatem et inhibitionem aliquam vel aliquas in aliqua domorum praedictarum receperint, aut in eius aut earum receptione consensum, auxilium vel favorem praebuerint, vicarii, priorissae et ceteri officiales a suis obedientiis absolvantur. Moniales vero, si hoc fecerint, sint in disciplina generali ad Ordinis voluntatem.

xvii. Si vero, pro illius vel illarum receptione ultra constitutum numerum et supra vires et facultates suas, per nuntium aut litteras petierint licentiam per se vel quamvis aliam interpositam personam, vel si litteras a quibuscumque principibus, dominis ecclesiasticis vel saecularibus, aut aliis, comminatorias vel deprecatorias ad capitulum generale vel priorem Carthusiae propterea obtinuerint, quoties id fecerint, per tres menses ordinem in victualibus sine misericordia teneant.

xviii. Et ut materia seu occasio praescindatur tales receptiones ulterius faciendi vel procurandi, inhibemus, sub dicta poena, tenendi videlicet ordinem in victualibus per tres menses, ne in domibus praedictis ullo modo recipiantur aliquae iuvenes puellae seu filiae in habitu saeculari pro litteris addiscendis; nec pariter recipiantur aliquae sub spe seu confidentia eas ad habitum Ordinis deinde recipiendi; sed admittantur tantum postulantes cum ad minus quintumdecimum annum attigerint; nec tamen habitus Ordinis eis concedatur ante sextumdecimum annum inceptum.

xix. Nulla monialis ante sextumdecimum annum completum, nec quae minore tempore quam per annum continuum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur (*a*); professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius religionis vel Ordinis observantiam, aut ad alios quoscumque effectus. Nulla etiam monialis ante vigesimumquintum annum consacretur. Et ut nulla ipsarum se per ignorantiam excusare valeat, ordinamus quod praesens haec nostra constitutio et prohibitio eis in capitulo earum legatur, quoties eis legitur carta visitatorum:

(*a*) Professio ipsa debet emitti lingua vernacula.

scilicet feriâ secundâ Paschae et die festo S. Ioannis Evangelistae.

xx. In receptione, professione et consecratione monialium servetur in ministrandis cibis modestia Ordinis, et in equitaturis parentum et aliorum, qui in talibus frequenter conveniunt, ponatur modus certus, sic quod domus ex hoc notabiliter non graventur, exceptâ tamen familiâ consecrantis, cui non potest regula certa dari.

xxi. Prohibemus, ne propter munera vel promissa moniales aliquam ad habitum praesumant recipere, nec aliquid ex bonis novitiae ante professionem a parentibus vel propinquis aut curatoribus eius quocumque praetextu recipiant, excepto victu et vestitu illius temporis quo in probatione fuerit; aliter enim dantes et recipientes anathematis poenâ feriuntur per sacri Concilii Tridentini constitutionem.

xxii. Inhaerentes Bonifacii VIII constitutioni, sacri Concilii Tridentini decreto, et Pii V, Gregorii XIII Summorum Pontificum litteris, declaramus nulli omnino, cuiuscumque generis, conditionis, sexus et aetatis fuerit, licere ingredi septa monasterii monialium sine licentiâ superioris earum in scriptis obtentâ, et nisi in urgentibus necessitatibus dumtaxat. Quaecumque autem personae aliter intrare dicta monasteria praesumpserint, et moniales, quae illas introduxerint vel admiserint, ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt, et officiis Ordinis, si quae habeant, privantur, atque ad ea inhabiles reddantur.

xxiii. Quoties vicarius monialium, causâ confessionis vel alterius sacramenti ministrandi, ingredi claustrum earum necesse habuerit, intret cum honestâ comitivâ unius aut duorum monachorum, vel ita intret et stet quod plures videre possint tam confessarium quam confitentem.

xxiv. Sequendo etiam eiusdem sacri Concilii decretum et eiusdem Pii V litteras, declaramus omnes moniales nostri Ordinis praesentes et futuras, sicut et alias cuiuscumque religionis et Ordinis, etiamsi ex institutis et fundationibus suis ad clausuram non teneantur nec unquam eam servaverint, de cetero debere sub perpetuâ in suis domibus clausurâ manere, nec ulli earum licere post professionem exire a monasterio, etiam ad breve tempus, nisi ex aliquâ causâ legitimâ, etiam ab episcopo approbandâ (a); resistentes vero huic clausurae perpetuae obstinato animo, declaramus esse, tamquam rebelles et incorrigibiles, ab Ordinario et superioribus earum omnibus iuris et facti remediis compellendas ad praecise subeundam et perpetuo observandam clausuram.

xxv. Priorissae et moniales non visitent monachos aut conversos nec viros alios apud eas degentes, nec pariter monachi, conversi vel donati visitent priorissas aut moniales aliquas, etiam sub praetextu alicuius infirmitatis vel ex quavis aliâ necessitate vel causâ, nec priorissae aut vicarii super hoc dent licentiam, sed visitentur viri infirmi per viros, et feminae infirmae per feminas, nisi dumtaxat pro sacramentis ministrandis, vel nisi ex causâ aliquâ necessariâ vicarius cum honestâ comitivâ unius vel duorum monachorum, opportuno tempore, ad eas ingredi debeat.

xxvi. Volumus pariter et ordinamus ut nulla monialis nostri Ordinis cum aliquo saeculari quantumcumque pro-

(a) Declaratum fuit a sacrâ Congregatione cardinalium sacri Concilii interpretum, quod, ultra licentiam superiorum, requiratur etiam approbatio episcopi: id autem maxime expedit ad tollendam omnis scandali occasionem. Vide cap. V, sess. XXV, eiusdem Concilii, *De regularibus*.

pinquo loquatur aut loqui permittatur ad partem, nisi velatâ[1] facie, et praesente et audiente priorissâ vel subpriorissâ, aut unâ vel duabus ex aliis monialibus: quae contrafecerit, pro qualibet vice per unam hebdomadam comedat ad terram in refectorio.

XXVII. Sub eâdem poenâ inhibemus ne moniales dent personis Ordinis, aut ab eis recipiant, aliqua munuscula vel iocalia, et ne ullatenus viros aliquos qualescumque osculentur aut amplexentur.

XXVIII. Et ut praemissa omnia inviolabiliter observentur, ad conservandam etiam sanctimonialium Christi sponsarum pudicitiam, honestatem et integritatem, volumus pariter et ordinamus, quod in singulis domibus monialium nostri Ordinis porta illa, per quam intratur ad claustrum earum, iugiter die ac nocte cum clave clausâ teneatur, et ad eius custodiam aliqua fidelis monialis conversa vel donata deputetur, quae ad iussum vicarii vel priorissae eam claudat et aperiat, et neminem sine illorum aut alterius ipsorum scitu et mandato introducat vel educat. Quae etiam diebus singulis, pulsato completorio, claves praedictae portae ad manus priorissae, per eam usque in crastinum custodiendas, tradere teneatur.

XXIX. Moniales extraneis sacerdotibus, qui de Ordine nostro non sunt, sive regulares sint sive saeculares, confiteri non possunt, sine speciali licentiâ vicarii (*).

XXX. Moniales quae fuerunt in officiis, ipsis officiis cessantibus, vultu velato incedant, et omnes professae benedictae habeant vittas in scapularibus suis, et velum nigrum portent, et in conspectu hominum non se praesentent nisi velatis faciebus, solâ priorissâ et cellerariâ exceptis. Conversae vero praemissis non utantur, sed nec moniales, quae non sunt benedictae, utuntur velo nigro; vittas tamen habeant, et velatâ facie incedant ut professae.

XXXI. Quod si aliqua monialis de incontinentiâ convicta fuerit vel coram testibus confessa, perpetuo, sine spe rehabendi, careat velo nigro.

XXXII. Nec priorissae, nec ceterae sorores ullo unquam tempore caputia portare permittantur, nec portent caudas in vestibus suis, nec tunicas in quibus sint scissurae vel manicae inhonestae, nec portent pelles in conventu, nisi sub mantello simplici.

XXXIII. Moniales iaceant cum cucullâ, et conversae cum scapulario, et quaelibet sola. Non vocent se dominas ad invicem, sed sorores, nec unquam serviant ad missas, nec quidquam ab aliquo recipere vel donare alicui audeant sine licentiâ priorissae.

XXXIV. Inhibemus omnibus priorissis ne post completorium loquendi cum aliquo monialibus tribuant facultatem.

XXXV. Nec etiam monialis possit in monasterio bibere vel comedere extra refectorium et infirmariam, praeter priorissam et cellerariam, idque tantum in casibus necessitatis; quae in contrarium facere praesumpserint, a vino abstineant in crastinum totâ die. Nulla etiam monialis comedat in mensâ priorissae in refectorio.

XXXVI. In domibus monialium prae-

[1] Pessime edit. Main. legit *vel et a* pro *velatâ* (R. T.).

(*) *Ordinatio anni* MDCLXXVIII. « Iuxta decretum sacri Concilii Tridentini sess. XXV cap. X bis aut ter in anno offeratur monialibus nostri Ordinis confessarius extraordinarius, qui omnium confessiones audire debeat iuxta dicti decreti placitum: liberum tamen erit cuique moniali, iuxta declarationem sacrae Congregationis cardinalium Concilii Tridentini interpretum, ipsi confessario extraordinario confessionem peccatorum facere vel non ».

dicationes eorum qui de Ordine nostro non sunt, sive regulares fuerint sive saeculares, nullatenus audiantur, nisi de vicarii et priorissae licentiâ speciali.

XXXVII. Moniales, saecularibus infamiam Ordinis tangentia revelantes, priventur velo nigro, et nihilominus per visitationes districte puniantur, si inde scandalum fuerit subsecutum.

XXXVIII. Moniales reddant Breves Ordinis, et missas reddere faciant, quae debentur pro Brevibus memoratis. Pro qualibet missâ, quae propter defectum sacerdotum non poterit reddi, dicantur quinquaginta psalmi; ita quod, secundum ordinationem vicarii vel priorissae et numerum missarum quae reddi non poterunt, dividuntur psalteria inter ipsas. Tricenaria quoque in missis et psalmis faciant sicut monachi, et monachi pro eis, sicut pro aliis personis Ordinis, faciant; et pro singulis tricenariis, quae sicut[1] de cartâ capituli, viginti tantum psalmos dicere teneantur.

XXXIX. Moniales non suant vestes extraneorum saecularium vel religiosorum, nec loquantur cum eis nisi ad cratem cancellatam, nec litteras mittant vel recipiant sine licentiâ. Nec debent tangere aut abluere purificatoria calicis, nisi pro bis vel ter abluta fuerint per aliquem sacerdotem aut diaconum.

XL. Nulla persona Ordinis nostri domos monialium frequentet, nisi urgente necessitate vel evidente utilitate, et, peracto, pro quo iverit, negotio, recedat absque morâ, et ne loquatur cum eis.

XLI. Vicarii monialium fortiter reprehendant personas Ordinis, cuiuscumque conditionis fuerint, quae sine rationabili causâ domos monialium frequentarent; nec differant reverendo patri Carthusiae intimare, ubi viderint expedire, vel capitulo generali.

1 Legendum videtur *sint* pro *sicut* (R. T.).

XLII. Monachi, conversi et donati universi, in domibus monialium habitantes, obedientiam tantum promittant vicario, et non priorissae; et tales habeant locum apertum ad cognoscendum culpas suas diebus capituli; nec manducent cum saecularibus, nec ipsos admittant ad mensam suam in cellis suis; qui contrafecerit, graviter a vicario puniatur; et eleemosynas sive dona, quae illis offeruntur, tradant priorissae; priorissa vero et vicarius provideant eis de necessariis, prout in domibus monachorum est fieri consuetum. Quod si non fecerint, possunt ipsi monachi priori Carthusiae vel visitatori provinciae scribere, qui eis providebunt.

XLIII. Monachi de incontinentiâ diffamati, vel suspecti, non permittantur habitare cum monialibus, nec domos earum intrare.

XLIV. Vicarii monialium in foro poenitentiae, quoad moniales et personas cum eis habitantes, eam habent potestatem, quam habent priores in suos monachos aliosque subiectos; et, cum pro se indiguerint, unus de monachis cum ipsis habitantibus, quem sibi elegerint in confessarium, eamdemque habebit potestatem in foro conscientiae erga eosdem vicarios, quam habent vicarii conventuales, seu alii quos sibi priores elegerint in confessarios, erga suos priores.

XLV. Caveant sibi vicarii et priorissae ne monachos suos sine licentiâ capituli generalis vel reverendi patris Carthusiae extra terminos mittant; aliàs ipsi monachi essent fugitivi, et mittentes gravius puniendi.

XLVI. Nulla persona domorum monialium per capituli generalis mandatum de domo ad domum translata poterit regredi sine licentiâ capituli generalis.

XLVII. Vicarius monialium de licentiis dandis monialibus et disciplinis impo-

nendis se nullatenus intromittat, nisi cum per priorissam fuerit requisitus: reprehendere tamen potest ac accusare, cum viderit expedire; et tam[1] in priorissam quam in moniales ceterasque personas Ordinis cum eis commorantes excommunicationis et suspensionis et interdicti sententias, cum necesse fuerit, promulgare, et aliàs prioris officium gerere, nisi contrarium in statutis expresse notetur.

XLVIII. Moniales nostri Ordinis semper recurrant ad visitatores suos, et ipsi habeant plenam potestatem a capitulo generali ordinandi in omnibus de eis iuxta formam statutorum nostrorum et ordinationum, quae ad eas spectant; ipsis enim committitur cura animarum earum et conversarum ipsarum, sed in gravibus causis debebunt visitatores earum consulere capitulum generale aut priorem Carthusiae super annum.

XLIX. Si eleemosynae venerint ad manus priorum dividendae, volumus ut moniales nostri Ordinis habeant partem suam; si vero per eos qui eas faciunt distribuantur, ut eisdem partem suam distribuant, admoneantur.

L. In visitationibus domorum monialium legatur praesens capitulum. Visitatoribus autem monialium iniungimus quatenus ipsi ambo vel alter eorum ter in anno aut saltem semel ad monasteria monialium accedant: ibique de vità et moribus et observantiis Ordinis, monialium, monachorum et aliarum personarum ibidem degentium diligenter inquirant, et prohibeant ne illic ulli habeant devotas; provideant etiam ut omnes apostolico more communiter vivant, nihil sibi proprium esse dicant, et quidquid eis datur aut mittitur, in manibus priorissae realiter resignent et offerant, nec eo utantur sine eius scitu, licentià et voluntate, ut omnibus aequaliter de necessariis provideatur, nihilque habeant, nisi quod eis de communi ab officialibus ministratur: ita et taliter quod omne genus proprietatis ab eis penitus praescindatur. Quod si forte moniales aliquae in hoc priorissae suae obedire noluerint, et quae habent in manibus suis resignare, vino careant donec sibi paruerint.

LI. Provideant pariter visitatores ipsi circa clausuram earum, circa saecularium ad eas ingressum, et circa alia generaliter, quae ad earum statum pertinent et salutem, tale consilium apponant, ne ex aliquâ circa hoc negligentià graviter remaneant obbligati in die Iudicii coram sponso earum domino Iesu Christo.

LII. Statuto perpetuo et irrefragabili ordinamus ne amodo in Ordine nostro domus novae monialium recipiantur aut incorporentur, sed tantum cura nobis sufficiat susceptarum ».

§ 3. Nobis propterea dicti exponentes humiliter supplicari fecerunt ut sibi ipsis in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur. Preces ministri generalis et definitorum.

§ 4. Nos igitur, qui Ordinem praedictum, et illius personas, non cessantes in rerum divinarum contemplatione sublimium Domino famulari, in visceribus gerimus charitatis, Innocentii prioris et ministri generalis praedicti zelum in Domino plurimum commendantes, ipsum et definitores praefatos specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes Declaratio dictae Congregationis particularis circa notas ad collectionem.

[1] Male ed. Main. legit *etiam* pro *et tam* (R.T.).

et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de memoratorum cardinalium (qui, re mature discussâ, omnes et quascumque notas marginales impressas ad supradicta statuta nullam vim legis aut statuti habere censuerunt[1] et declaraverunt) consilio, praeinsertam novam collectionem statutorum Ordinis Carthusiensis ut supra correctam et emendatam, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, confirmamus pariter et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, etiam substantiales, si qui in illis quomodolibet intervenerunt seu intervenisse dici, censeri vel praetendi possent, supplemus et sanamus.

Clausulae.

§ 5. Decernentes easdem praesentes litteras et statuta praeinserta semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 8. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum et monasteriorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 9. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubique locorum habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVII martii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 27 martii 1688, pontif. anno XII.

1 Male edit. Main. legit *consueverunt* (R. T.).

CXCVI.

Confirmatur decretum Congregationis Rituum declarans constitutiones Clementis VIII et Clementis IX circa missas de festo, loco illarum de Requiem, *in altaribus privilegiatis diebus impeditis celebrandas*[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Constitutio Alexandri VII quâ declaratum fuit dictas missas diebus duplicibus in altaribus perpetuo privilegiatis aequivalere illis defunctorum.

§ 1. Aliàs (postquam felicis recordationis Alexander Papa VII, praedecessor noster, per quasdam suas in simili formâ Brevis die XX ianuarii MDCLXIII[2] expeditas litteras, dubia in diversis mundi partibus

1 Prima ex laudatis constitutionibus edita fuit MDCIII, die 22 ianuarii, pontif. XII, altera vero MDCLXIX, die 13 septembris, pontif. III. In const. autem Innocentii XII ed. MDCXCVII, die 23 decembris, pontif. VI, confirmantur decreta Congregationis Concilii super celebratione missarum.

2 In *Bullario* tom. XVII, pag. 478 habentur litterae sub dat. XII ianuarii MDCLXVII (R. T.).

occasione decreti Congregationis tunc existentium S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum, die v augusti MDCLXII emanati, et ab ipso Alexandro praedecessore approbati, de non celebrandis missis defunctorum in festis ritus duplicis, exorta dirimere cupiens, inter cetera, quoad altaria privilegio apostolico pro animabus fidelium defunctorum in perpetuum decorata, et in quibus proinde quotidie etiam in festis ritus duplicis celebrandae fuissent missae defunctorum ex obligatione, declaraverat per celebrationem missarum de festo currenti satisfieri iniunctis obligationibus, et indulgentias, per huiusmodi privilegia apostolica concessas, animabus fidelium defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde ac si celebratae fuissent missae defunctorum ad formam dictorum privilegiorum) recolendae memoriae Clemens Papa IX pariter praedecessor noster aliam subinde ortam dubitationem, utrum scilicet dictarum Alexandri praedecessoris litterarum dispositio quoad altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadae diebus, et ad quae missae non ex obligatione, sed ex solâ fidelium devotione celebrarentur, locum haberet, similiter tollere desiderans, declarationem, a memorato Alexandro praedecessore, sicut praemittitur, editam, ad altaria, ut praefertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius vel longius tempus, ac non in omnibus, sed aliquo vel aliquibus tantum hebdomadae diebus, tunc et in futurum quandocumque privilegiata, auctoritate apostolicâ extendit; et proinde, ut missae, quae ibidem de festo currenti in quo missae defunctorum celebrari non possent, sive ex obligatione[1] sive ex solâ fidelium devotione celebrandae essent, suffragarentur, ita ut animae christifidelium, pro quibus celebrarentur, indulgentias per privilegia huiusmodi concessas consequerentur, in omnibus et per omnia, perinde ac si missae defunctorum ad formam eorumdem privilegiorum celebratae fuissent, eâdem auctoritate concessit et indulsit; et aliâs, prout in ipsius Clementis praedecessoris litteris, etiam in formâ Brevis die XXIII septembris MDCLXIX desuper expeditis, quarum et praefatarum Alexandri praedecessorum litterarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis haberi volumus, uberius continetur.

§ 2. Cum autem postmodum, sicut accepimus, novum circa praemissum excitatum fuerit dubium, videlicet an supradictae Alexandri et Clementis praedecessorum declarationes sibi pariter locum vindicarent etiam in diebus dominicis et infra octavas Paschatis Resurrectionis, Pentecostes et Corporis Christi, aliisque anni diebus, quibus, licet a festo duplici non impediantur, adhuc tamen missae defunctorum iuxta ritum et morem Ecclesiae celebrari nequeunt, quatenus nimirum missae, quas iis diebus celebrare licet, servatâ ceteroqui dictorum privilegiorum formâ, ad praefata altaria privilegiata celebrarentur; nosque dubium huiusmodi Congregationi venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacris ritibus praepositorum examinandum commiserimus, ac eadem cardinalium Congregatio, re mature discussâ, nuper, per suum decretum die III aprilis proxime praeteriti editum, praefatas Alexandri et Clementis praedecessorum declarationes intelligendas esse pro omnibus diebus, quibus iuxta rubricas missae defunctorum celebrari non poterunt, responde-

Statuitur idem intelligendum esse de diebus impeditis quidem, sed non duplicibus.

1 Verba *sive ex obligatione* addimus ex loco parall. tom. XVII, pag. 822 *b* (R. T.).

rit; hinc est quod nos, ex commissae nobis caelitus dispensationis munere, fidelium defunctorum animarum in Purgatorio existentium suffragiis peramplius consulere cupientes, decretum huiusmodi a memoratâ cardinalium Congregatione editum, ut praefertur, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: salvâ tamen semper in praemissis auctoritate supradictae Congregationis cardinalium.

Clausulae. § 3. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio. § 4. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostrae [1] et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. § 5. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud habeatur, quae praesentibus ipsis haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

1 De more solito lege *nostrâ* (R. T.).

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IV maii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 4 maii 1688, pontif. anno XII.

CXCVII.

Statuitur, ut executioni mandetur alternativa in electione commissarii generalis cismontani inter fratres Ordinis sancti Francisci de Observantiâ et Reformatos [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Inter gravissimas multiplicesque apostolicae servitutis curas in eam peculiari sollicitudine incumbimus, ut christifideles, sub suavi religionis iugo divini numinis obsequiis mancipati, per providam superiorum electionem, illorumque circumspectum regimen et gubernium, felicioribus in dies in sanctitate et iustitiâ proficiant incrementis.

§ 1. Cum itaque aliàs felicis recordationis Alexander Papa VII praedecessor noster per suas in simili formâ Brevis die XXX augusti MDCLXIV expeditas litteras quoddam decretum in capitulo generali dudum celebrato Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum emanatum inter cetera super quadam alternativâ inter fratres de Observantiâ et Reformatorum nuncupatos familiae cismontanae eiusdem Ordinis observandâ in electione commissarii generalis dictae familiae cismontanae, itaut commissarius generalis huiusmodi ex fratribus Reformatis Statuit ut in rubrica.

1 Constitutione editâ MDCLXXXIV, die 20 aprilis, pontif. VIII, agitur de alternativâ pro provinciâ S. Iacobi in Hispaniâ; et in Innocentii XII constitutione editâ MDCXCII, die 17 maii, pontif. I, de alternativâ inter fratres provinciae S. Nicolai.

pro unâ, ac ex fratribus de Observantiâ pro aliâ respective vicibus alternatim eligi deberet, approbaverit, confirmaverit et observari mandaverit, et aliàs, prout in ipsius Alexandri praedecessoris litteris, quarum tenores praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur; et (sicut accepimus) alternativa electio huiusmodi hactenus, eo modo quo debuisset, observata non fuerit, capitulum vero generale Ordinis praefati in illius domo regulari Beatae Mariae de Aracaeli nuncupatae de Urbe iam celebrari inceperit: nos, volentes ut eadem alternativa electio inter fratres praedictos de cetero quamexactissime observetur, ac felici ipsius Ordinis statui atque prosperae directioni[1], quantum nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, motu proprio, ac ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, quod alternativa electio praefata perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur, eaque in praesenti capitulo generali a fratribus Reformatis incipere, et commissarius generalis familiae cismontanae huiusmodi in eodem capitulo ex ipsis fratribus Reformatis, servatis aliàs servandis, ac deinde alternis vicibus, ordine supra expresso, eligi omnino debeat, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, volumus, statuimus et ordinamus. Inhibentes propterea sub excommunicationis, ac privationis vocis activae et passivae officiorumque per eos pro tempore obtentorum, ipso facto, absque ullâ declaratione, incurrendis poenis, dicti Ordinis fratribus suffragium sive vocem in huiusmodi electionibus habentibus, ne tam in praesenti quam in futuris capitulis generalibus Ordinis praefati ad electiones commissarii generalis familiae cismontanae huiusmodi contra praesentium formam et tenorem devenire audeant seu praesumant.

Clausulae.

§ 2. Ac decernentes quascumque electiones, si quas contra earumdem praesentium formam et tenorem fieri contigerit, nullas, irritas, inanes, nulliusque roboris et momenti; ipsas vero praesentes litteras semper et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit in futurum, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari debere, illasque de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari nullatenus unquam posse, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

1 Ed. Main. legit *prosperâ directione* (R. T.).

Transumptorum fides.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ubique locorum adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die III iunii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 3 iunii 1688, pontif. anno XII.

CXCVIII.

Confirmantur resolutiones Congregationis Rituum circa novam impressionem missalis ad usum fratrum Praedicatorum [1].

Innocentius Papa XI, ad futuram rei memoriam.

De missali iuxta resolutiones Congregationis cardinalium edendo.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Antoninus Cloche, magister generalis Ordinis Praedicatorum, quod ipse missale ad usum fratrum dicti Ordinis a nonnullis ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus Congregationis sacris ritibus praepositae diligenter revisum, ac ad antiquum eiusdem Ordinis ritum quammaxime redactum, iuxta ea quae circa novam impressionem missalis huiusmodi a praefatis cardinalibus die XXII februarii praeteriti resoluta, ac subinde a memorata Congregatione die XIII martii etiam proxime elapsi approbata fuerunt, typis imprimi facere quamprimum intendit.

[1] Clemens X constitutione edita MDCLXXI, die 16 februarii, pontif. I, agit de missa SS. Rosarii, et Innocentii XII constitutione edita MDCXCII, die 8 iunii, pontif. I, de missis celebrandis sabbato sancto.

Confirmatio dictarum resolutionum.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ipse Antoninus magister generalis praemissa, quo firmius subsistant et serventur exactius, nec quidquam in iis praemissis, eadem Congregatione inconsulta, imposterum immutari valeat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desideret: nos, ipsum Antoninum magistrum generalem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, disposita atque decreta, ut praefertur, a praefata Congregatione circa novam impressionem missalis huiusmodi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon,

quatenus opus sit, dicti Ordinis, eiusque provinciarum, congregationum, conventuum et monasteriorum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 5. Volumus autem ut earumdemdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXVI iunii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 26 iunii 1688, pontif. anno XII.

CXCIX.

Communicantur omnia privilegia et indulgentiae Congregationis Helveticae Congregationi Bavaricae Ordinis sancti Benedicti.

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In supremâ Sedis Apostolicae speculâ meritis licet imparibus ab Æterno Pastore collocati, ad uberes bonorum operum fructus, quos monasticae congregationes, adspirante superni favoris auxilio, in Ecclesiâ Dei proferre assidue satagunt, paternae dirigentes considerationis intuitum, rationi consentaneum reputamus, ut religiosa eorum studia felicesque, progressus amplioribus in dies gratiarum ac privilegiorum muneribus confoveamus atque decoremus.

Indulget ut in rubricâ.

§ 1. Cum itaque nos aliàs nonnulla monasteria monachorum Ordinis sancti Benedicti, in civitate Ratisbonensi ac in dominio dilecti filii nobilis viri Maximiliani Emmanuelis utriusque Bavariae ducis S. R. I. principis electoris respective consistentia, in unum corpus univerimus et coniunxerimus, sicque unita et coniuncta, ac alia monasteria eiusdem Ordinis illis certo tunc expresso modo aggreganda, in novam Congregationem sub titulo Ss. Angelorum Custodum Bavaricam nuncupandam, ad instar Congregationis Helveticae dicti Ordinis, perpetuo erexerimus et instituerimus, et aliàs, prout in nostris desuper in simili formâ Brevis die XVI augusti MDCLXXXIV expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, uberius continetur; et, sicut pro parte dilectorum filiorum Caelestini praesidis nec non visitatorum et aliorum abbatum dictae Congregationis Bavaricae nobis subinde expositum fuit, ipsi omnia et singula indulta, immunitates, gratias, aliaque privilegia quaecumque hactenus a Sede Apostolicâ Congregationi Helveticae praefatae, illiusque monasteriis, ecclesiis, abbatibus, monachis et personis, per nos et Sedem eamdem[1], parifor-

1 De constitutionibus huius Congregationis agitur in constit. editâ MDCLXXXVII, die 21 martii, pontif. XI; et ab Innocentio XII, constit. editâ MDCXCI, die 11 augusti, pontif. II, eidem conceduntur privilegia Congregationis Cassinensis.

1 Videtur deesse vox *concessa* (R. T.).

miter concedi et communicari, ac propterea opportune sibi in praemissis a nobis provideri et ut infra indulgeri plurimum desiderent: nos, specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, ac quarumcumque litterarum apostolicarum ad favorem memoratae Congregationis Helveticae quomodolibet et quandocumque emanatarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, supplicationibus eorumdem exponentium nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de nonnullorum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus super negotiis dictae Congregationis Bavaricae deputatorum consilio, eidem Congregationi Bavaricae, illiusque monasteriis ecclesiis, abbatibus, monachis et personis nunc et pro tempore existentibus, ut omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indulgentiis gratiis et indultis tam spiritualibus quam temporalibus, quae Congregationi Helveticae praefatae, eiusque monasteriis, ecclesiis, abbatibus, monachis et personis hactenus per Sedem Apostolicam, etiam per viam communicationis vel extensionis, ac etiam cum clausulâ prohibitivâ communicationis, aut aliàs quomodolibet et qualitercumque concessa et attributa fuerunt, ac quibus ipsa Congregatio Helvetica, illiusque monasteria, ecclesiae, abbates, monachi et personae huiusmodi de iure, usu, consuetudine, privilegio vel concessione apostolicâ, in genere vel in specie, seu aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt, dummodo tamen sint in usu, nec revocata, aut sub aliquâ revocatione comprehensa, pari modo et absque ullâ prorsus differentiâ uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint et valeant, in omnibus et per omnia, perinde ac si dictae Congregationi Bavaricae, eiusque monasteriis, ecclesiis, abbatibus, monachis et personis huiusmodi nominatim et expresse concessa fuissent, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus.

Clausulae.

§ 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos et Sedis Apostolicae praedictae nuncios, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac nostrâ et cancellariae apostolicae regulâ de non concedendis indulgentiis ad instar, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis secundodictae Congregationi, illiusque superioribus et personis, in genere vel in specie, ac aliàs sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis etiam iteratis vicibus in con-

trarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XX iulii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 20 iulii 1688, pontif. anno XII.

CC.

Revocatur Breve segregationis quorumdam coenobiorum Ordinis sancti Francisci de Observantiâ a provinciis Venetâ et Bononiensi, necnon aggregationis eorumdem ad provinciam Mediolanensem [1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex commissae nobis divinitus dispensationis officio ea interdum, quae certis rationabilibus ex causis etiam a nobis concessa sunt, ipsâ subinde rerum experientiâ suadente, et maioribus ex causis, quibus praesertim felici christifidelium sub suavi religionis iugo Altissimo famulantium statui et salubri gubernio consulitur, revocamus et immutamus, in hisque sollicitudinis nostrae studium interponimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Refertur Breve de quo in rubricâ.

§ 1. Aliàs siquidem nos, dilecti filii nobilis viri Ferdinandi Caroli Mantuae et Montisferrati ducis supplicationibus nobis humiliter porrectis inclinati, nonnullos conventus fratrum Minorum Ordinis Minorum sancti Francisci de Observantiâ nuncupatorum in eius Statibus consistentes, nempe conventus S. Francisci Mantuani, et S. Mariae Gratiarum, ac S. Rocchi loci *della Volta* nuncupati, et S. Mariae Angelorum terrae Hostiliae ad provinciam Venetam, ac conventus terrarum Viadanae et Guastallae, ad provinciam Bononiensem dicti Ordinis respective tunc spectantes, necnon monasteria monialium, curae et gubernio fratrum eorumdem conventuum respective subiecta, a memoratis Venetâ et Bononiensi respective provinciis auctoritate apostolicâ perpetuo separavimus et dismembravimus, ipsosque conventus sic separatos et dismembratos, ac monasteria monialium sic separata et dismembrata provinciae Mediolanensi Ordinis praedicti itidem perpetuo univimus, coniunximus, annexuimus et incorporavimus, et aliàs, prout in nostris in simili formâ Brevis die XVIII novembris MDCLXXXII desuper expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac de verbo ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur.

Causae revocationis.

§ 2. Cum autem, sicut idem Ferdinandus Carolus dux nobis nuper exponi fecit, ex dismembratione et incorporatione

1 De segregatione coenobiorum in Hispaniâ extat constitutio edita MDCLXXXVI, die 28 iunii, pontif. X; et de divisione provinciae S. Iacobi vide Innocenti XII constitutionem editam MDCXCIV, die 19 maii, pontif. III.

conventuum et monasteriorum huiusmodi plura in religiosae tranquillitatis praeiudicium exorta fuerint inconvenientia, adeo ut in definitorio generali familiae cismontanae fratrum dicti Ordinis, pro maiori Dei servitio et regularis disciplinae progressu, necnon pro pacifico, legitimo et regulato gubernio conventuum et monasteriorum praedictorum, omnibusque emergentibus maturâ discussione perpensis, nuper consultum fuerit conventus et monasteria praefata propriis Venetae et Bononiensi respective antiquis provinciis, a quibus separata fuerint, inveniri [1], ac sub dictarum provinciarum ministris provincialibus, ut antea fuerant, regi, eorumdemque ministrorum provincialium iurisdictioni et gubernio respective subesse debere, quatenus noster desuper et huius Sanctae Sedis, praeviâ praefatarum nostrarum litterarum revocatione, assensus accederet: nobis propterea memoratus Ferdinandus Carolus dux humiliter supplicari fecit ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Revocatio Brevis, et coenobia ac monialium monasteria ad pristinum statum reducuntur.

§ 3. Nos igitur, piis ipsius Ferdinandi Caroli ducis votis ad salubriorem conventuum et monasteriorum praedictorum directionem tendentibus, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, separationem et dismembrationem supradictorum conventuum sancti Francisci Mantuani et S. Mariae Gratiarum, ac S. Rocchi *della Volta*, et S. Mariae Angelorum terrae Hostiliae, terrarumque Viadanae et Guastallae, ac praedictorum monasteriorum monialium, curae et gubernio fratrum eorumdem conventuum respective subiectorum, a memoratis Venetâ et Bononiensi respective provinciis, nec non unionem, annexionem et incorporationem eorumdem conventuum et monasteriorum memoratae provinciae Mediolanensi, a nobis factas, ut praefertur, ac emanatas desuper litteras nostras praedictas, auctoritate praedictâ, tenore praesentium, revocamus, cassamus, irritamus et annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuamus; ac revocatas, cassatas, irritas et annullatas, viribusque et effectu penitus et omnino vacuas esse et fore decernimus et declaramus; ipsosque conventus et monasteria praedicta Venetae et Bononiensi respective provinciis supradictis eâdem auctoritate restituimus, ac ad formam regiminis, quo ante emanatas nostras litteras respective gubernabantur, reducimus.

Clausulae.

§ 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, et illis respective in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 5. Non obstantibus praedictis nostris litteris, aliisque praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostoli-

1 Lege *uniri* vel *reuniri* (R. T.).

eis, necnon Ordinis et provinciarum ac conventuum et monasteriorum praedictorum, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXX iulii MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 30 iulii 1688, pontif. anno XII.

CCI.

Eliguntur doctores collegii Comensis in comites palatinos et equites auratae militiae, eisque conceditur facultas declarandi notarios, legitimos, doctores, ac statuta condendi [1].

Innocentius Papa XI, ad perpetuam rei memoriam.

Statuit ut in rubrica. § 1. Ex supremâ apostolicae dignitatis speculâ, in qua humilitatem nostram, meritis licet imparibus, inscrutabili aeternae suae sapientiae atque bonitatis consilio, collocavit Altissimus, ad praeclara, quae catholicae Ecclesiae, reique publicae ex doctorum virorum collegiis provenire noscuntur, commoda et utilitates mentis nostrae aciem intendentes, ac memoriâ recolentes nos de numero collegii doctorum civitatis Comensis, unde ortum accepimus, aliquando fuisse, indeque ad dignitatum et honorum gradus prodire coepisse; propterea ipsum collegium propensâ paternae charitatis nostrae benignitate prosequentes, illudque ac eiusdem doctores praefatos condignis beneficentiae nostrae favoribus et gratiis ad maius dictae civitatis Comensis patriae nostrae decus, communeque omnium bonorum[1] condecorare volentes, dictorumque doctorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, motu proprio, non ad ipsorum doctorum vel alterius pro ipsis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de merâ liberalitate certâque scientiâ nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, memorati collegii doctores, tam praesentes quam futuros, et eorum singulos, in perpetuum, ipso iure et facto, in ipso eorum in dictum collegium ingressu seu receptione et admissione, sacri palatii apostolici et aulae lateranensis comites ac auratae militiae equites facimus, creamus et deputamus, ipsosque aliorum palatii et aulae comitum aurataeque militiae equitum huiusmodi numero et consortio favorabiliter aggregamus, ac eosdem etiam torque aureo ceterisque comitum et equitum huiusmodi insignibus decoramus, eisque ac eorum singulis, etiam in perpetuum, quod omnibus et singulis

1 Suppressum fuit collegium secretariorum apostolicorum constitutione editâ MDCLXXVIII, die 1 aprilis, pontif. II.; et ab Alexandro VIII in constitutitutione editâ MDCXC, die 7 novembris, pontif. II, confirmata fuerunt privilegia collegii D. Ferdinandi in Indiis Occidentalibus.

1 Forsan *bonum* pro *bonorum* (R. T.).

privilegiis, praerogativis, exemptionibus, favoribus, gratiis et indultis, quibus alii palatii et aulae comites ac militiae auratae huiusmodi equites de iure et consuetudine aut aliàs quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, pari modo (citra tamen facultates a Concilio Tridentino sublatas) uti, frui, potiri et gaudere; necnon illos, quos praevio examine ad id idoneos et fideles esse repererint, in notarios et tabelliones publicos ac iudices ordinarios extra Romanam Curiam, recepto prius ab eis nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solito iuramento, creare et instituere, ac de notariatus et tabellionatus ac iudicatus officiis huiusmodi, ut moris est, investire; praeterea quoscumque utriusque sexus nothos, spurios, naturales et manseres, copulative vel disiunctive, ex quocumque illicito et damnato coitu procreatos, tam praesentes quam absentes, viventibus seu mortuis eorum parentibus (itaut ad eorumdem parentum, necnon quorumcumque consanguineorum, affinium et attinentium, agnatorum et cognatorum, ac transversalium, ceterorumque proximiorum suorum, et quorumvis aliorum successiones in quibuscumque rebus et bonis mobilibus et immobilibus ac semoventibus, necnon iuribus et actionibus, etiam allodialibus et precariis, et aliàs quomodolibet qualificatis et nuncupatis non tamen ecclesiasticis, tam ex testamento, quam ab intestato succedere, et ad illa haereditatis, fideicommissi, substitutionis, legati, donationis inter vivos et causâ mortis, ac quovis alio titulo, sine praeiudicio venientium ab intestato, devenire, admitti et recipi, illaque consequi et habere, ac de eisdem bonis, iuribus et actionibus disponere, ac in illis haeredes et successores instituere et habere, necnon ad honores, dignitates, status, gradus et officia saecularia publica et privata quaecumque recipi pariter et admitti, illaque gerere et exercere libere et licite possint et valeant, ac si de vero et legitimo matrimonio procreati essent), servatâ tamen formâ litterarum felicis recordationis Pii Papae IV praedecessoris nostri desuper editarum, legitimare, ac omnem ab eis geniturae maculam abolere, eosque ad primaeva et legitima naturae iura restituere et reducere; ac insuper quoscumque emensis studiorum curriculis in iure canonico et civili, seu altero eorum, per diligentem examinationem scientiâ et moribus habiles et idoneos esse invenerint, in utroque seu altero iurium huiusmodi, ac in philosophiâ seu medicinâ per diligentem similiter examinationem duorum vel trium per eos eligendorum doctorum seu magistrorum vel licentiatorum eius facultatis, in quam promovendi erunt, coram eis habendam, ac fidelem magistrorum seu doctorum vel licentiatorum eorumdem attestationem medio iuramentò eis faciendam, peritos ac scientiâ pariter et moribus ad hoc habiles idoneosque esse repererint, de eorumdem doctorum seu magistrorum vel licentiatorum consilio et assensu, ac eorum votis iuratis, in philosophiâ aut medicinâ huiusmodi ad baccalaureatus etiam formati, licentiaturae, doctoratus ac magisterii gradus, cum solitâ insignium in talibus tradi solitorum exhibitione, servatâ tamen in omnibus formâ et dispositione Viennensis et Tridentini conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, promovere, et sic promotis, quod omnibus et singulis privilegiis, libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis et indultis, quibus alii baccalaurei, licentiati, doctores et magistri, in utroque seu altero iu-

rium, seu philosophiâ, aut medicinâ huiusmodi in universitatibus studiorum generalium promoti, de iure vel consuetudine etiam utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere poterunt in futurum, etiam pariformiter et aeque principaliter uti, frui, potiri et gaudere possint, concedere; quodque demum, pro salubri illius collegii regimine et administratione illius, doctores praefati quaecumque statuta, ordinationes et decreta, licita tamen et honesta, sacrisque canonibus, et eiusdem Concilii Tridentini decretis, ac constitutionibus apostolicis non repugnantia, facere et edere, illaque pro tempore, prout eis videbitur et expediens fuerit, mutare, alterare corrigere, revocare et annullare, aliaque de novo condere et edere, quae, postquam mutata, correcta, condita, ac de novo edita fuerint, eo ipso apostolicâ auctoritate approbata censeantur, libere et licite valeant, plenam et liberam licentiam et facultatem, dictâ auctoritate, earumdem tenore praesentium, concedimus et impartimur.

Clausulae. § 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per nos et successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam quandocumque faciendis, unquam comprehendi aut comprehensas censeri, sed semper ab illis exceptas[1], et, quoties illa emanaverint, toties in pristinum et validissimum statum restitutas et plenarie reintegratas, ac etiam sub posteriori datâ, per eos, ad quos pro tempore spectabit, eligendâ, de novo concessas intelligi, ac ab illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, et illis respective in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, aliosve quoslibet quacumque praeeminentiâ et potestate fungentes et functuros, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. § 3. Non obstantibus recolendae memoriae Pii V et Sixti etiam V aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum contra illegitimos editis, et aliis quibusvis apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon, quatenus opus sit, dictae civitatis Comensis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, legibus quoque imperialibus, privilegiis, indultis et litteris apostolicis quibusvis universitatibus studiorum generalium, necnon dilectorum filiorum scriptorum archivii Romanae Curiae, aliisque collegiis, et quibuscumque aliis locis et personis, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, ac etiam de consilio eiusdem S. R. E. cardinalium, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis,

1 Edit. Main. legit *acceptas* (R. T.).

confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et formâ in illis traditâ observatâ, exprimerentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum tam in iudicio quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XX novembris MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 20 novembris 1688, pontif. anno XIII.

CCII.

Extensio trium decimarum a Sanctitate Suâ olim indictarum [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam

Decimae antea impositae.

§ 1. Aliàs a nobis emanarunt litterae tenoris subsequentis, videlicet: « Innocentius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum ab ipso, etc., *(reliqua vide suo loco)*. Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXIII, V kalendas octobris, pontificatus nostri anno VII ».

Decimas extendit ut in rubrica.

§ 2. Nunc vero nos, pro eâ quam de totius dominici gregis divinitus nobis crediti salute praecipuam gerimus sollicitudinem, provide considerantes causas, propter quas tres integrae decimae huiusmodi a nobis, ut praefertur, impositae fuerunt, adhuc perdurare, officii nostri partes esse duximus in praesenti rerum calamitoso statu impositionem decimarum huiusmodi modo et formâ infrascriptis extendere et ampliare. Motu itaque proprio, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, indictionem et impositionem trium integrarum decimarum praedictarum, per nos, ut praefertur, factas, litterasque praeinsertas huiusmodi, cum omnibus et singulis in eis contentis, ad aliam unam similem integram decimam et[1] quatuor ex quinque partibus alterius decimae percipiendas, exigendas et levandas ab omnibus et singulis in eisdem praeinsertis litteris nominatis (quos omnes ad hoc obligatos intra triennium proximum tribus aequalibus solutionibus, pro primâ videlicet intra proximum diem festum S. Michaëlis Archangeli mensis maii anni proxime venturi MDCLXXXIX, et successive pro reliquis duabus solutionibus singulo quoque anno ratam partem intra festum huiusmodi cuiuslibet anni immediate usque ad totalem solutionem, servatâ

[1] Indictio harum decimarum extat constit ed. MDCLXXXIII, die 27 septembris, pontif. VII; et ab Alexandro VIII constit. ed. MDCLXXXIX, die 16 decembris, pontif. I, revocantur immunitates et exemptiones ab oneribus publicis.

[1] Coniunct. *et* nos addimus (R. T.).

aliàs in omnibus et per omnia earumdem nostrarum litterarum formâ et tenore, omnino volumus persolvisse), tenore praesentium extendimus et ampliamus, sive aliam unam integram decimam ac quatuor ex quinque partibus alterius decimae huiusmodi, modo et formâ in eisdem litteris contentis, percipiendas, exigendas, levandas et persolvendas apostolicâ auctoritate earumdem tenore praesentium indicimus et imponimus.

Clausulae.

§ 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in praefatis nostris litteris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem ut ipsarum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et Palutii cardinalis camerarii praedicti seu alterius ab eodem deputati collectoris, seu praelati ecclesiastici, eiusque curiae sigillo obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud ab omnibus et ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXV novembris MDCLXXXVIII, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 25 novembris 1688, pontif. an. XIII.

CCIII.

Confirmatur decretum Congregationis episcoporum et regularium de primatu collegialium S. Bonaventurae de Urbe inter reliquos collegiales conventuales Ordinis sancti Francisci[1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Lis inter memoratos collegiales.

§ 1. Emanavit nuper a Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositâ, in causâ praecedentiae inter dilectos filios collegiales Ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium nuncupatorum ex unâ et collegiales S. Bonaventurae de Urbe eiusdem Ordinis ex alterâ partibus vertente, decretum tenoris qui sequitur, videlicet[1]: « In causâ romanâ praecedentiae vertente inter collegiales religionis Minorum Conventualium sancti Francisci ex unâ et collegiales divi Bonaventurae de Urbe eiusdem Ordinis partibus ex alterâ, sacra Congregatio eminentissimorum, reverendissimorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praeposita, partibus informantibus, referente eminentissimo De Angelis, censuit ac declaravit collegiales sancti Bonaventurae praeferendos esse omnibus aliis collegialibus, etiam S. Francisci Bononiae et Pragae, admissis ad magisterium post admissionem ipsorum collegialium S. Bonaventurae ad collegium. Romae, XIV maii MDCLXXXVIII. — I. G. cardinalis CARPINEUS; B. PANCIATICUS secretarius ».

Decretum sacrae Congregationis.

Confirmatio relati decreti.

§ 2. Cum autem, sicut pro parte collegialium collegii S. Bonaventurae praefatorum nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum huiusmodi, quo firmius subsistat et servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent: nos, ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum sin-

[1] De collegio S. Bonaventurae vide Urbani VIII constitutionem ed. MDCXXIX, die 26 septembris, pontif. VII, et de regimine coenobii vide Alexandri VIII const. ed. MDCXC, die 6 decembris, pont. II. In constit. vero Innocentii XII editâ MDCXCIX, die 16 maii, pont. VIII, agitur de primatu inter definitores et provinciales titulares.

[1] Edit. Main. legit *ult.* pro *videlicet* (R. T.).

gulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate apostolicâ, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; salvâ tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis cardinalium.

Clausulae.

§ 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, collegiorum et Ordinis praefatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XXIX novembris MDCLXXXVIII pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 29 novembris 1688, pontif. an. XIII

CCIV.

Statuitur ut in dioecesi Portugallensi lis censeatur legitime contestata per negativam, si reus contumaciter respondere recusaverit[1].

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, ecclesiasticarum legum conditor et moderator, iudiciarium ordinem, ne per delinquentium exquisitas malitias eludatur, ipsique delinquentes ex suâ calliditate impunitatem delictorum consequantur, solet nonnunquam immutare, aliaque facere et ordinare, prout rerum ac temporum requirit status, et iniquorum protervia exposcit.

Stylus contestandae litis in dicta dioecesi.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit venerabilis frater Ioannes episcopus Portugallensis, quod in eius curiâ et dioecesi Portugallensi antiquus litis contestandae tam in civilibus quam in criminalibus et mixtis causis observari solet stylus, quod rei, super aliquâ re conventi vel de aliquo crimine accusati, negative vel affirmative debeant libello contra ipsos proposito respondere, aliàs iudices nequeant ad ulteriora valide procedere. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, ex stylo huiusmodi saepe

1 Constitutione editâ MDCLXXXVII, die 12 maii, pontif. II, tolluntur franchitiae pro reis in urbe Roma; et ab Innocentio XII eisdem denegatur remissio, constitutione ed. MDCXCII, die 12 maii, pont. I.

eveniat ut plures ex ipsis reis conventis, metu poenae, seu iudicii differendi aut aliâ forsan de causâ, respondere nolint, nec ad id ecclesiasticâ censurâ aut carceratione, quas malunt indurati potius sustinere, cogi possint: nobis propterea idem Ioannes episcopus humiliter supplicari fecit, ut, quemadmodum felicis recordationis Clemens Papa VII praedecessor noster per suas in simili formâ Brevis die XXX maii MDXCII pro civitate et dioecesi Eborensi, in quibus similis contestandae litis stylus observari solebat, statuisse noscebatur, nos similiter pro eius curiâ et dioecesi in remedium praemissorum statuere et ordinare de benignitate apostolicâ dignaremur.

Statutum praedictum.

§ 2. Nos igitur, ipsum Ioannem episcopum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ac vestigiis Clementis praedecessoris praedicti in hoc omnino inhaerentes, per praesentes volumus, statuimus et ordinamus quod de cetero perpetuis futuris temporibus, si rei in civitate et dioecesi Portugallensi tam civiliter quam criminaliter conventi litem contumaciter in competenti termino eis praefigendo contestari recusaverint seu noluerint, termino elapso, lis ipsa per negativam pro legitime contestatâ habeatur, ac exinde iudices, coram quibus causas pro tempore pendere contigerit, ad ulteriora, etiam ad causae conclusionem et sententiae definitivae prolationem, aliâs tamen legitime, procedere valeant, nec eorum processus, ex eo quod lis ipsa in formâ iuris contestata non fuerit, impugnari, annullari seu invalidari debeat seu possit. Et sic in praemissis per quoscumque iudices etiam causarum palatii apostolici auditores, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari, decidi et terminari debere, irritum quoque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Contrariorum derogatio.

§ 3. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, dictaeque ecclesiae Portugallensis, iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die IV martii MDCLXXXIX, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 4 martii 1689, pontif. anno XIII.

CCV.

Conceditur fratribus Cappuccinis facultas applicandi indulgentiam die II augusti animabus defunctorum per modum suffragii[1].

1 Eadem facultas concessa fuit fratribus de Observantiâ et Reformatis Ordinis sancti Franci-

Innocentius Papa XI,
ad perpetuam rei memoriam.

Praedicta indulgentia concessa fuit a Gregorio XV visitantibus illorum ecclesias.

§ 1. Aliàs felicis recordationis Gregorius PP. XV praedecessor noster omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacrâ communione refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum, ubique existentium, die II mensis augusti, a primis vesperis usque ad occasum solis diei huiusmodi, annis singulis, devote visitassent, et ibi pro christianorum principum concordiâ, haeresum extirpatione ac S. M. E. exaltatione pias ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concessit, et aliàs, prout in ipsius Gregorii praedecessoris litteris desuper simili formâ Brevis, die XII octobris MDCXXII expeditis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, uberius continetur.

Concessio dictae facultatis.

§ 2. Cum autem, sicut dilectus filius modernus procurator generalis dicti Ordinis nobis nuper exponi fecit, indulgentiam plenariam et peccatorum remissionem per dictum Gregorium praedecessorem, ut praefertur, concessam, etiam animabus christifidelium defunctorum per modum suffragii applicari posse summopere desideret: nos, piis eiusdem procuratoris generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, auctoritate nobis a Domino traditâ, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, indulgentiam plenariam et peccatorum remissionem, christifidelibus praefatis supradictas ecclesias fratrum Ordinis sancti Francisci Capuccinorum dictâ die secundâ mensis augusti, ut supra, visitantibus et praemissa peragentibus concessam, etiam christifidelium animabus, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse, etiam perpetuo concedimus et indulgemus. In contrarium facientibus quibuscumque.

§ 3. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiasticâ dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio quam extra illud ubicumque locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Fides transumptorum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die x maii MDCLXXXIX, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 10 maii 1689, pontif. anno XIII.

CCVI.

Erigitur in archiconfraternitatem confraternitas Nominis B. M. V. in ecclesiâ S. Stephani de Cacco de Urbe sita [1].

Innocentius Papa XI,
ad futuram rei memoriam.

Confraternitas in archiconfraternitatem erigitur.

§ 1. Cum nos aliàs confraternitati sub invocatione SS. Nominis B. M. V. in ecclesiâ S. Stephani de Cacco nuncupatâ de Urbe Congregationis monachorum Silvestrinorum canonice (ut asseritur) erectae, eiusque confratribus et consororibus, nonnullas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, sub certis modo et formâ tunc expressis, auctoritate apostolicâ perpetuo concesserimus, et aliàs,

sci constitutione ed. MDCLXXXVII, die 22 ianuarii, pontif. XI.

1 Constitutione editâ MDCLXXVII die 16 iulii, pontif. I, confraternitas almae Domus Lauretanae de Urbe erecta fuit in archiconfraternitatem.

prout in nostris in simili formâ Brevis desuper expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso ac ad verbum inserto haberi volumus, uberius continetur; et, sicut dilecti filii officiales et confratres dictae confraternitatis nobis nuper exponi fecerunt, ipsi confraternitatem huiusmodi archiconfraternitatis titulo decorari plurimum desiderent: nos, dictos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, confraternitatem praedictam in archiconfraternitatem, cum omnibus et singulis praerogativis, iuribus, honoribus et praeeminentiis solitis et consuetis, auctoritate praefatâ, tenore praesentium, sine cuiusquam praeiudicio, perpetuo pariter erigimus et instituimus; ac ipsius archiconfraternitatis sic erectae officialibus et confratribus praesentibus et futuris, ut ipsi alias quascumque confraternitates eiusdem instituti extra Urbem praedictam ubicumque locorum existentes eidem archiconfraternitati, servatâ tamen formâ constitutionis felicis recordationis Clementis PP. VIII praedecessoris nostri desuper editae, aggregare, illisque omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, ipsi confraternitati, sic in archiconfraternitatem erectae, a nobis ut praefertur concessas, communicare libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis itidem perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 2. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Clausulae.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et, quatenus opus sit, supradictae confraternitatis, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Contrariorum derogatio.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XI maii MDCLXXXIX, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 11 maii 1689, pontif. anno XIII.

CCVII.

Confirmantur et extenduntur decreta Congregationis reformationis tribunalium[1].

1 Inter infra laudandas constitutiones ea tantum Pauli V edita die 1 martii MDCXII, pontif. VII,

Innocentius Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem, ut, sicut ex impositae sibi divinitus apostolicae servitutis officio totius dominici gregis utilitatibus indesinenter incumbit, in Almae Urbis ac in eâ litigantium, nec non suorum et Apostolicae Sedis etiam quoad temporalia subditorum commodis, circa ea praesertim quae meliorem ac celeriorem iustitiae administrationem, resecatis superfluis circuitibus, sublatis subterfugiis, reformatisque litigantium expensis, concernunt, sollicitis studiis intendat, ut si quae per suos praedecessores pro felici reipublicae statu provide sancita lapsu temporis in desuetudinem abiisse visa seu deformata vel depravata fuerint, congruae declarationis seu reformationis ope, pristino nitori ac vigori restituantur; si quae autem de novo emerserint, quae, ut temporum fert conditio, novo auxilio indigere noscantur, opportunae sanctionis seu provisionis remedio reparentur et muniantur.

Instituta fuit congregatio, eius decreta approbata, et ex his nonnulla extensa ad totum Statum Ecclesiasticum.

§ 1. Hinc est quod nos ab ipso suscepti, meritis licet imparibus, universalis Ecclesiae regiminis primordio, felicis recordationis Pauli PP. V praedecessoris nostri super reformatione tribunalium Urbis praefatae eiusque officialium editam constitutionem inconcusse servari, omnes, qui in contrarium irrepsissent, abusus aboleri, opportunasque declarationes, reformationes et provisiones, quae ad rectam, magis expeditam, minusque dispendiosam iustitiae administrationem conferrent, expleri cupientes, Congregationem reformationis tribunalium dictae Urbis singulis mensibus haberi praecipimus; factâque nobis postmodum die III iunii MDCLXXIX duplici relatione, decreta ab eâdem Congregatione eousque emanata approbavimus, nonnullaque ex illis ad universum Statum nostrum Ecclesiasticum Italiae extendimus et ampliavimus, illaque omnia publicari, ac sub poenis in praefatâ memorati Pauli praedecessoris constitutione contentis, nec non aliis, quae in iisdem decretis impositae fuerant, ceterisque nostro vel Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio iniungendis, in Urbe et Statu praefatis respective exacte observari mandavimus.

Decreta reformata referuntur.

Subinde autem supradicta Congregatio, cum de eâdem reformatione serio agere non destiterit, ac quaedam ex memoratis decretis, eaque signanter super subhastationibus edita, rationabilibus ex causis, ac experientiâ ita suadente, delenda seu revocanda, alia similiter declaranda seu reformanda, nonnulla demum etiam addenda censuerit, post novum multiplex et exactum examen, decreta huiusmodi in sequentem formam redegit, videlicet:

De Capitolio, eiusque officialibus.

Pluries examinatâ directione fori seu tribunalis Capitolini, et quomodo occurrendum sit aliquibus inconvenientibus, quae circa mentem et sensum statuentium et calumniatorum malitiâ irrepsisse videntur, deventum est ad sequentes resolutiones et provisiones [1].

De senatore.

Primo, ut in causis, in quibus ex dispositione omnino tollitur ac denegatur appellatio, sive quod illa respective conceditur ad solum effectum resoluti-

pertinet ad omnia tribunalia: in Clem. IX const. editâ MDCLXVII, die 1 septembris, pontif. I, extat reformatio tribunalis Burgi; et Innocentii XII constit. editâ MDCXCII, die 31 augusti, pontif. I, reductio tribunalium ad ius commune; constit. vero editâ MDCXCII, die 19 novembris, pontif. II, reformatio tribunalis viarum.

1 Vide Pii IV constitutionem editam MDLXII die 31 iunii, pontif. III, §§ 27, 33, 74, et Pauli V constitutionem editam MDCXII die 1 martii, pontif. VII, § 7.

vum, non autem suspensivum, vel nonnisi facto deposito, sive sub aliâ formâ per eadem statuta praescriptâ et demandatâ, senator, quando non iudicavit tamquam iudex primae instantiae, tamquam caput tribunalis, et cui per statutum commissum ac iniunctum est ut observet atque ab illis[1] observari faciat statuta et iura communia, gerat omnes illas partes, quas in tribunali auditoris Camerae, aliisque tribunalibus appellationum et ulterioris instantiae post primam gerit dominus cardinalis signaturae iustitiae praefectus in recognoscendo et declarando an per iudicem appellationis admitti vel respective reiici debuerit appellatio, sive an iste moderari vel respective reintegrare debeat suam inhibitionem, aliaque similia peragere, eo modo quo per dictum cardinalem praefectum signaturae iustitiae practicatur.

De assettamento.

Ubi vero partes, vel earum altera, iudicio senatoris non acquiescant, tunc assettamentum gerat ac impleat illas partes super praemissis, quas gerit et implet plena signatura iustitiae. In illis vero casibus, in quibus senator iudicavit tamquam iudex primae instantiae, directe ac immediate recurri debeat ad assettamentum, quod super praemissis provideat ac rescribat, ad tollendos inanes circuitus sequi solitos super electione consultoris ob senatoris suspicionem, ut citius, quo fieri potest, negocia terminarentur[2].

Secundo, ut, pro declaratione seu clariori observantiâ eius quod statuta iam disponunt, votum seu iudicium assettamenti super praemissis esse debeat novum et integrum, absque eo quod illud propalatum fuerit in primâ instantiâ, ideoque in praefatis causis, quae non de sui naturâ simpliciter ad utrumque effectum appellabiles, assettamentum in primâ instantiâ nullo pacto se ingerat, suumque votum non praestet, etiamsi iudex petat, nisi utraque partium consentiat cum renunciatione cuicumque appellationi vel restitutioni in integrum et cuicumque alteri recursui, adeout cupiant partes in eâdem primâ instantiâ causae cum hoc voto finem dare.

Tertio (licet per constitutionem Pii PP. IV disponatur, quod, si unum ex iudicibus Curiae abesse vel aegrotare contingat, aut suspectum iurari, assettamentum per alios tres praesentes fieri possit) attamen, quia dari potest casus, quod impedimentum vel suspicio verificetur in aliquo ex tribus, vel quod qualitas causae exigat[1], aut assettamentum plenum, et non constituatur minori numero quatuor: idcirco senator, ad eorumdem statutorum praescriptum, alium seu alios, in locum illorum qui impediti sint, subrogare poterit, et, quatenus partes vel una eorum suspectum habeat senatorem in hac deputatione, tunc supplebit auditor Sanctissimi.

De causis restitutionis, et nullitatibus.

Quarto, quod in causis restitutionis in integrum, sive ista petatur incidenter, sive principaliter, pronunciari non valeat nec debeat; sed servari debeat id quod practicatur in tribunali A. C. aliisque tribunalibus Urbis: quod scilicet, ubi agitur de decretis interlocutoriis, ac aliis a quibus reponi potest, si iudex credit esse locum restitutioni, reponat a decreto facto in negocio principali; ubi vero agitur de sententiis non appellabilibus, a quibus reponi non potest, abstineat ab executione, sive infirmet ipsam sententiam in illis casibus in quibus infirmare potest; et e converso, ubi credat non esse locum restitutioni, procedat ad ulteriora in exe-

1 Forsan *aliis* pro *illis* legendum (R. T.).

2 Forsan *terminentur* (R. T.).

1 Videtur legendum *exigat ut assettamentum plenum non constituatur*, etc. (R. T.).

cutione, adeo ut nunquam detur pronunciatio particularis super ipsâ restitutione concedendâ vel respective denegandâ, sed illa solum sit causa, ut pronuncietur vel provideatur in negocio principali, ne aliàs sequatur illa magna multiplicatio sententiarum, quae aliquando sequi consuevit.

Quinto, quod (ubi super eâdem restitutione, tam incidenter quam principaliter petitâ, aliquam controversiam oriri contingat, tam circa recusationem iudicis, coram quo petitur, quam circa suspensionem executionis, ac alia), cum restitutio et appellatio parificentur, idcirco etiam in isto casu servetur idem quod supra in casu appellationis provisum est, quod scilicet detur recursus ad senatorem eo modo, quo in aliis tribunalibus datur ad cardinalem praefectum signaturae iustitiae, et successive ad assettamentum tum[1] eodem modo, quo ad signaturam plenam, ut supra.

Et sexto demum, quod etiam in hoc tribunali circa nullitates observetur quod in aliis tribunalibus dispositum est per reformationem Pauli V, ut non attendantur nullitates nisi sint ex tribus, etc., prout etiam disponitur in motuproprio Pii IV.

De sportulis, vel propinis[2].

De sportulis iudicum ordinariorum et commissariorum.

Cum, inter cetera quae disponuntur per constitutionem sanctae memoriae Pauli V super reformatione tribunalium, illud praesertim enixe praecipiatur, ut nullus iudicum ordinariorum Urbis et Romanae Curiae, cuiuscumque dignitatis, etiam speciali notâ dignus, in causis civilibus ratione sportularum seu propinarum aliquid prorsus accipiat, etiam a sponte dare volentibus; in commissariis autem pariter civilibus, ubi de summâ scutorum viginti quinque agitur, et infra, nihil prorsus, a vigintiquinque supra usque ad centum inclusive, scuta tria, a centum usque ad ducentum, scuta sex, a ducentum usque ad quamcumque summam, scuta decem, et non ultra; aliquae vero litigantium querelae ad aures Sanctissimi pervenerint adversus eiusdem constitutionis in hac parte inobservantiam: idcirco de eius mandato, re mature ac pluries examinatâ, decretum et declaratum fuit, praefatam constitutionem, prohibentem sportulas iudicibus ordinariis, ab omnibus iudicibus, qui non sint vere commissarii, observari debere iuxta universalitatem litterae ac verborum, quacumque limitatione vel interpretatione sive argumento aut contrariâ consuetudine sublatis ac retentis; iudices vero ordinarios esse omnes illos, qui sunt deputati ad aliquam universitatem, vel aliquod genus causarum, adeo ut commissarii sint solum illi, qui per commissionem specialem deputati sunt ad certas et particulares causas; istosque teneri pariter observare dictam constitutionem, ut summas propinarum per eam taxatas nullatenus excedere, atque plus exigere valeant.

Ut autem omnis dubitandi vel contraveniendi occasio tollatur, censuit Congregatio exprimere ac recensere quinam sint iudices ordinarii Urbis et Romanae Curiae, iique sunt infrascripti, aliis non exclusis, quatenus adsint (eis tamen nullatenus praeiudicatum censeatur quoad illas sportulas vel propinas, quae expresse ac litteraliter, non autem per argumenta vel illationes et interpretationes aut subauditos intellectus eis deferuntur ac tribuuntur per eamdem constitutionem Pauli V sive per privilegia et constitutiones aposto-

1 Particula *tum* delenda videtur (R. T.).

2 Vide Pii IV const. ed. MDLXII, die 31 iunii, pont. III, § 3, 6, 7; et Pauli V const. die 1 martii MDCXII, pont. VII, § 13; item Innocentii XII const. ed. MDCXCIII, die 4 decembris, pontif II.

licas particulares, non autem consuetudinem); iique sunt sequentes, cum declaratione, quod per descriptionem non censeatur statutus ordo aliquis, nec alicui praeiudicatum:

Qui sint iudices ordinarii Urbis.

Dominus cardinalis camerarius, eiusque auditor, iudices deputati, etiam in criminalibus;

Dominus cardinalis vicarius, eiusque vicesgerens et locumtenens, aliique iudices ab eo deputati;

Domini cardinales archipresbyteri trium basilicarum patriarcharum, eorumque vicarii et auditores, aliique deputati;

Domini cardinales titulares in eorum titulis Urbis, et in sex episcopalibus cardinalitiis, eorumque vicarii, auditores, et alii deputati;

Domini cardinales protectores collegiorum, monachorum, hospitalium et locorum piorum, eorumque auditores, et alii iudices et deputati;

Dominus gubernator Urbis, eiusque locumtenentes, ac iudices civiles, unus vel plures;

Dominus auditor Camerae, eiusque locumtenentes et iudices deputati;

Dominus senator Urbis, eiusque collaterales, et capitaneus appellationum, et alii deputati;

Dominus thesaurarius generalis, eiusque auditor, aliique iudices ab eo deputati, etiam in criminalibus;

Domini praesides et praefati respective viarum, grasciae, zecchae, riparum, annonae, archivii et carcerum, eorumque auditores, aliique deputati;

Dominus praefectus sacri palatii apostolici, eiusque auditor et locumtenentes, ac alii deputati, tam quoad palatinos, quam quoad Tusculum et Arcem Guandulphi, et villas;

Dominus commissarius armorum, eiusque auditor, vel alii deputati;

Dominus iudex vel auditor confidentiarum;

Iudex fabricae S. Petri;

Iudex militum;

Iudex castri S. Angeli;

Iudex triremium, seu maritimae;

Assessores aedilium, seu magistrorum viarum, consulum agriculturae, camerarii, riparum, protomedici et consulum artium, vel mercatorum et dohanarum:

Eâ declaratione adiectâ, quod huiusmodi dispositio locum habeat, etiamsi dicti iudices seu deputati procedant in gradu recursus, seu in secundis vel aliis instantiis, quae praefatis tribunalibus competerent; omnesque praefatos et alios iudices ordinarios ad normam eiusdem constitutionis adhuc esse tales, atque in praefatâ prohibitione comprehensos esse, quamvis commissio superveniat, vel quod eis iniungatur ut procedant de vel cum voto Rotae sive alterius tribunalis vel personae, aut quod procedere profiteantur pro *Exequatur* litterarum apostolicarum, sive in vim cuiuscumque deputationis generalis, et quoties non sit expressa et specialis deputatio ad certas et particulares causas, unde dici valeant veri commissarii, ut supra; salvâ tamen, quoad auditorem Camerae, dispositione dictae constitutionis Pauli V in titulo de auditore Camerae, § *Permittitur tamen*[1]; atque aliàs quidquid etiam sponte solutum esset, illicitum censeri debeat; ideoque tam iudices quam notarii recipientes incurrere censeantur in poenas inflictas per constitutiones apostolicas, neque ita solutum veniat sub condemnatione et taxâ expensarum; quinimo, ut eisdem, qui solverunt, competat reperitio[2] tam a iudice quam a notario

1 Vide tom. XI, pag. 67, ubi legitur *Permittimus tamen* (R. T.).

2 Forsan *repetitio* (R. T.).

ad eorum electionem, absque eo quod aliqua consuetudo in contrarium ullo unquam tempore induci valeat, et quam irritam, cassam ac reprobatam esse decretum et declaratum fuit; quodque illi iudices tam ordinarii quam commissarii, quibus per eamdem constitutionem Pauli V, vel per speciale indultum conceditur posse exigere sportulas, ut supra, non possint in totâ causâ exigere nisi unicam propinam iuxta taxam, ut supra, quamvis plures essent personae in causâ, adeout, si victoria ambas vel plures partes taugat, omnes proportionabiliter et pro ratâ concurrant ad dictam unicam propinam solvendam, neque divisio sententiarum vel punctorum eorumque reservatio in hoc quidquam suffragari valeat, adeout idem index in eàdem causâ unicam tantum propinam percipiat.

De advocatis et procuratoribus, aliisque causidicis, et negotiorum gestoribus[1].

De originalibus, salario et expensis.

Ad sublevandum litigantes ab excessivitate expensarum quas patiuntur in Curiâ, pro nunc decretum fuit, quod originalia informationum tam iuris quam facti, et tam advocatorum quam procuratorum, aliorumque curialium et defensorum, non debeant excedere scutum unum monetae, etiamsi fuerint plurium foliorum; pro brevioribus vero fiat solutio pro quanti importabunt iuxta stilum.

Advocati, procuratores et sollicitatores, et quicumque alii causidici et defensores, atque iudicialium vel aulicorum negotiorum gestores, pro eorum honorariis seu salariis, etiam conventis, non habeant actionem in posterum, nisi pro salario vel mercede ultimi biennii, tam citra quam ultra montes, quibus elapsis, remaneat praescripta et perempta omnis actio ad agendum, quocumque ordinario et extraordinario remedio denegato.

Si contigerit per dictos advocatos, procuratores, sollicitatores, et alios de quibus supra, fieri expensas in causis ab eisdem patrocinatis vel negotiis, ut supra, ab eis gestis, non possint ab eorum principalibus illa praetendere ultra summam scutorum quinquaginta, nisi legitime et sincere citra omnem suspicionem fraudis et concussionis constet de recognitione veritatis et debiti in maiori summâ factâ de ordine sui principalis.

De notariis[1].

De mercede pro instrumentis et examine testium.

Ad tollendas controversias, quae solent occurrere inter partes et notarios super mercede instrumentorum tutelae vel curae cum inventario tutelari, et fideiussionis praestatione, ac instrumentorum aditionis haereditatis etiam cum inventario solemni, et pro rogitu susceptionis tutelae, et obligatione fideiussoris aut fideiussorum, necnon aditione haereditatis et confectionis inventarii, decretum et declaratum fuit, quod notarii quorumvis tribunalium non possint exigere aliam mercedem nisi ad formam statuti Urbis, lib. III, cap. XCIII.

Pro mercede instrumenti sententiae notarii A. C. non possint exigere a partibus nisi summam iuliorum quindecim, iuxta taxam praescriptam eisdem notariis in reformatione felicis memoriae Pauli V, etiamsi in ipsâ sententiâ fuerit concessum mandatum executivum, vel de associando, manutenendo et immittendo; possint tamen notarii apponere

1 Vide aliam reformationem Benedicti XII constit. ed. MCCCXL, die 25 octobris, pont. VI, et Pii IV const. ed. MDLXI, die 27 decembris, pont. III, § 10.

1 Vide etiam de his Pii IV const. ed. MDLXI, die 27 decembris, pont. III, § 21; const. ed. MDLXII, die 31 iunii, § 58 cum seq., et § 68; item Gregorii XIII const. ed. MDLXXV, die 27 ianuarii, pont. III, § 6; necnon Sixti V const. ed. MDLXXXVII, die 1 decembris, pont. III.

in instrumento, si volunt, quod sententia deserviat ad probationem, sed non ad executionem, quae fieri non possit nisi vigore mandati ad partes expediendi, aliàs executio sit nulla.

In examine testium cum interrogatoriis, tam in criminalibus quam in civilibus, in quocumque tribunali et curiâ, quaelibet sessio durare debeat spatio duarum horarum, vere et effective continuando exercitium, nec aliquid amplius, nec ultra iulios quinque pro qualibet sessione accipiatur ab interprete, sub praetextu quod examen fiat extra officium notarii.

De exequutione contra notarios, eorumque electione.

Item pariter mandatum et decretum est, quod, si contigerit expediri mandata executiva contra notarios, illa exequi non possit super protocollis et aliis scripturis, sub poenis partibus nullitatis executionis, et exequutoribus privationis officii, et aliis arbitrio iudicis.

De examine idoneitatis notariorum.

Et quoniam magna est fides, quae notariis praestatur, ideoque omnis ratio postulat ut illi sint viri sufficienti peritiâ, morum probitate, ac honestis natalibus praediti; hinc provisum ac decretum est (si Sanctissimo placuerit) ut omnes habentes privilegia et facultates creandi notarios, cuiuscumque sint status, conditionis et dignitatis, quamvis expressâ et speciali notâ digni, et sive sint personae singulares, sive collegia et universitates, firmis remanentibus eorum privilegiis et facultatibus, eo modo quo competunt atque hactenus competere consueverunt, non possint in Urbe et districtu dicta privilegia et facultates exercere, atque notarios creare, nisi prius, modo quo infra, legitime eis constiterit, quod illi, qui creandi sunt notarii, legitimis honestisque natalibus bonisque moribus praediti sint, adeout non sint inquisiti, neque contumaces, ac etiam in aetate saltem annorum viginti quinque constituti; nec non quod saltem per sex menses continuos et non interruptos in Urbe apud aliquem ex notariis publicis auditoris Camerae, vel Rotae, vel Camerae Apostolicae, seu vicarii, aut Capitolii, vere fuerint versati pro addiscendâ praxi et peritiâ conficiendi instrumenta, dictoque termino sex mensium completo, cum vero et effectivo ac rigoroso examine tenendo coram decano vel alio deputato illius collegii, qui notarium creare debet, aut coram auditore Camerae, seu camerario, cum interventu duorum procuratorum de collegio, ac duorum publicorum notariorum Urbis habentium officium proprium, dummodo non sint illi notarii, apud quos ipsi examinandi versati sunt, approbati fuerint tamquam idonei, dictaque approbatio debeat subscribi ab iis, qui, ut supra, interveniunt in examine, atque aliàs actus habeatur pro invalido perinde ac si gestus non esset, illeque aliàs creatus nullatenus pro notario habeatur, atque tam illi qui notarios citra istam formam creaverint, quam ipsi creati, poenas incurrant, arbitrio Sanctissimi, etiam amissionis privilegii.

De cursoribus et mandatariis, aliisque executoribus, et de citationibus, exequutionibus et subhastationibus [1].

De citationibus et intimationibus extraiudicialibus.

Exortâ differentiâ inter cursores Sanctissimi ex unâ et mandatarios domini cardinalis vicarii omniumque aliorum tribunalium et curiarum Urbis ex alterâ partibus super citationibus et intimationibus, praesertim extraiudicialibus quae solent fieri pro propositionibus causarum, aliisque actibus in tribunalibus Rotae, Camerae Apostolicae, et utriusque

1 Vide de cursoribus et mandatariis Pii IV constit. ed. MDLXII, die 31 iunii, pontif. III, § 78 et seq.; item Pauli V constit. ed. MDCXII, die 1 martii, pontif. VII, § 21.

signaturae, et in Congregationibus eminentissimorum cardinalium coram dominis praefecto sacri palatii, auditore Sanctissimi, aliisque iudicibus extra propria tribunalia et curias eorumdem mandatariorum praetendentium se illas tamquam actus extraiudiciales facere et exequi posse; Congregatio supradicta, utrâque parte pluries auditâ, declaravit, hoc ipsis non licere, sed etiam quoad istas servandas esse constitutiones apostolicas sub poenis in eisdem constitutionibus contentis, aliisque arbitrio eiusdem Congregationis infligendis.

De processibus contumacialibus.

Ad tollendas controversias quomodo procedendum sit tempore Sedis vacantis in processibus contumacialibus conficiendis in Curiâ, Congregatio declaravit, procedendum esse per edicta publica, non autem per contradictas.

De provisionibus et *Exequatur*.

Quoniam vero fertur quod ministri et officiales civitatum, oppidorum et locorum, in quibus domini clerici et commissarius Camerae, ac etiam domini cardinales, aliique praelati, ratione episcopatuum vel abbatiarum et commendarum, et praefectus sacri palatii apostolici exercent iurisdictionem temporalem, ac etiam ministri et officiales baronum et domicellorum et aliorum quorumcumque de facto indebite quandoque praestare audent impedimentum, ne in dictis locis eorumque territoriis exequantur per cursores et mandatarios aliosque ministros et executores tribunalium Urbis, et alios quibus demandatum fuerit, citationes et mandata, aliasque[1] provisiones iudicum et tribunalium Romanae Curiae, et praesertim auditoris Camerae, absque eorum licentiâ et beneplacito in scriptis, ut vulgo dicitur *Exequatur*: idcirco declaratum et decretum fuit, quod tam citationes verbales et personales, vel domi, sive in manibus domesticorum, aut per edicta, quam etiam mandata quaecumque pariter tam in personis quam in bonis, in quibuscumque causis civilibus et criminalibus, libere possint fieri et exequi absque aliâ licentiâ, beneplacito, vel *Exequatur*, aut requisitione officialium et ministrorum loci, neque dictos officiales et ministros, etiam ipsosmet cardinales et praelatos, et clericos, et commissarium Camerae, ac barones et domicellos, et alios quoscumque posse in hoc aliquod directum vel indirectum impedimentum praestare, sub poenis contentis in constitutionibus apostolicis contra usurpantes iurisdictionem Sedis Apostolicae, vel illam eiusque liberum exercitium impedientes, aut Curiae resistentiam facientes; et inadvertenter ac indebite requisiti de aliquâ licentiâ vel beneplacito, nullatenus possint nec debeant, sub eisdem poenis, apponere *Exequatur*, vel aliàs in scriptis apponere manus in ipsis expeditionibus tribunalium Romanae Curiae.

In ipsâ vero Urbe, quando mandata, servatis servandis, relaxata fuerunt contra personas privilegiatas, quae neglexerint allegare declinatoriam, et petere opportuno tempore remissionem causae ad proprium et particularem iudicem, pariter illa exequi possint, nullumque *Exequatur* peti vel respective concedi debeat, ut ita occurratur fraudibus et inconvenientibus quae experientia docuit exinde sequi; sibi namque imputent, cur initio et re integrâ forum declinare neglexerint.

De subhastationibus et distractionibus locorum montium.

In subhastationibus faciendis de bonis stabilibus vel locis Montium aut censibus in Urbe affigantur edicta ad valvas domus iudicis et in plateâ bancorum, et extra Urbem in locis solitis, per dies quindecim antea, in quibus exprimatur distincte situatio et qualitas bonorum; et, quoad loca Montium, expri-

1 Oporteret legere *aliaeque* (R. T.).

matur eorum species, ac etiam an sint libera vel vinculata, et, quatenus sint vinculata, explicetur qualitas vinculorum contentorum in litteris patentibus, atque in censibus explicetur qualitas debitoris et fundi censiti, ut ita oblatores melius informentur, atque ad offerendum alliciantur.

In distractionibus iudicialibus locorum Montium vacabilium et non vacabilium ac officiorum vacabilium Romanae Curiae non procedatur, nisi praevià intimatione vel interpellatione faciendà procuratori, seu exactori fructuum dictorum locorum Montium, seu officiorum.

De variis provisionibus.

De spontaneis constitutionibus et monitoriis. Ad evitandas controversias quae quotidie oriri solent inter tribunalia Romanae Curiae in causis criminalibus, propter spontaneas constitutiones et monitoria, quae eius vigore expediuntur in vim *l. diffamari C. de ingen. et manum.*: Congregatio mandavit et decrevit, quod in posterum actor seu querelans non possit trahi coram iudice, coram quo fuit facta spontanea constitutio, et a quo monitorium obtinuit, quando praecedenter fuit porrecta querela coram alio iudice, et ab eo fuit formatus processus sufficiens ad citandum, vel praecesserit citatio ad informandam Curiam.

De salvo-conductu. Ad expellendos ab Urbe delinquentes, decretum et mandatum fuit non licere in posterum iudicibus et superioribus quorumcumque tribunalium eisdem condemnatis et bannitis concedere *salvosconductus*, vulgo *Non gravetur* nuncupatos, sublatà eisdem iudicibus et superioribus tribunalium facultate concedendi eosdem *salvosconductus* seu *Non gravetur* exiliatis, quando exilium fuerit per sententiam eisdem iniunctum in poenam patrati criminis, nisi ad formam iuris ad recolligendum sarcinulas.

De allegatione suspicionis. Ad tollenda subterfugia quibus nonnulli utuntur ad procrastinandas causas civiles allegando iudices Romanae Curiae pro suspectis, Congregatio decrevit quod in posterum non admittatur allegatio suspicionis in causis, quibus ab allegante fuit informatum in scriptis super meritis, etiamsi nullus adsit actus iudicialis inducens consensum; et quod non admittantur nisi duae recusationes ex causà suspicionis, nec liceat tertio et respective post triduum a die petitionis, seu productionis iurium, recusare, nisi ex iustà causà, prout de iure.

De alimentis praesertim pro pauperibus carceratis. Quoad *Non gravetur* ob praestationum[1] alimentorum per debitores obtentum, et in posterum forsan obtinendum a quibusvis iudicibus, non afficiat nisi legitime citatos, non autem alios.

Et quoad alimenta praestanda pauperibus carceratis, sublatà taxà uniformi unius iulii usque adhuc servatà, solvatur arbitrio Sacrae Visitae et iudicum etiam infra et supra dictam summam unius iulii ad meram necessitatem naturae tantum. Et quoad probationem paupertatis, ubi etiam agitur de minori summà scutorum quinquaginta, nihilominus probatio fieri debeat eodem modo quo praescribitur in reformatione ultra summam scutorum quinquaginta, ita tamen ut nihil pro tali probatione solvatur, quodque ad praescriptum constitutionis Pii V non solvantur per creditores pauperes, minusque praestentur dolosis vel calumniosis debitoribus, qui contra bonam fidem creditores diu defatigarunt cum iniustis impedimentis vel subterfugiis.

De congruà pro clericis debitoribus. Quoad congruam reservandam clericis debitoribus recurrentibus ad beneficium capituli *Odoardus*, decretum est ut excedere non debeat summam quae pro qualitate et usu loci reputatur sufficiens in beneficio vel patrimonio ad cuius titulum fit promotio ad sacros or-

1 Lege *praestationem* (R. T.).

dines; ubi vero agitur de beneficio residentiali et servitorio, adeout pro decore et servitio ecclesiae potius quam personae aliqua maior impensa pro ecclesiasticis et sacris vestibus requiratur, eadem congrua augeri valeat in eo quod ad dictum effectum necessarium reputabitur.

De cautionibus in societatibus et censibus.

Quamvis in societatibus officiorum promittantur cautiones, non tamen illarum promissio vel non implementum suffragentur ad impediendum lucrum, quod aliàs sequi deberet, perinde ac si cautiones nón fuissent promissae.

In censibus perpetuis quocumque tempore impositis et imponendis, ad evitandas fraudes, et ne reddantur redimibiles pro libito creditorum, non praestatio fideiussionis promissae neque directe neque indirecte causare possit restitutionem sortis etiam ad effectum deponendi, nisi agatur de cautione promissâ in causâ mortis vel mutationis status.

De fructibus dotum et societatum.

Fructus dotales, perantea taxati per statutum Urbis ad rationem septem cum dimidio pro centenario, a die III iunii MDCLXXIX sint et intelligantur reducti in Urbe ad rationem quatuor; extra vero Urbem, in districtu, ad rationem quinque, non obstante statuto seu consuetudine loci, idque procedat in dotibus quocumque tempore constitutis seu debitis, et in futurum respective constituendis, seu debendis, ita tamen ut creditoribus, quibus ex quacumque conventione etiam iuratâ prohibita erat sortis exactio, adhuc liceat eamdem sortem quoad dotes ante diem III iunii MDCLXXIX constitutas seu debitas exigere, nisi debitores velint in maiori taxâ conventionali etiam iuratâ continuare.

Fructus societatum officiorum quocumque tempore contractarum et in futurum contrahendarum non possint a die III iunii MDCLXXIX et in posterum excedere octo pro centenario.

De sanatione defectus archiviationis.

Facultates cardinali camerario et praefecto archiviorum competentes super sanatione defectus archiviationis etiam post acceptatam nullitatem usque ad summam scutorum vigintiquinque (si Sanctissimo placuerit), ad occurrendum calumniis et subterfugiis quae ob istam causam practicari solent, extenduntur usque ad summam scutorum mille, cum clausulis apponi solitis in sanationum commissionibus signaturae gratiae.

Non possunt autem a iudicibus, coram quibus causae introductae sunt, atque productae, vel repetitae scripturae, quas praetenditur hoc defectu laborare, avocari vel inhiberi ne in eis procedatur, sed talis defectus opponatur coram iudice causae tamquam nullitas vel exceptio ad tollendam fidem.

De decretis Congregationis particularis super inhibitionibus et *Non gravetur*.

Et quoniam, ad occurrendum calumniis et subterfugiis debitorum et reorum super inhibitionibus et *Non gravetur* aliisque cautelis, sanctae memoriae Urbanus VIII deputavit particularem Congregationem a qua plura prodierunt decreta et provisiones inferius registranda, decretum et provisum fuit, quod eadem decreta et provisiones, in aliquibus modificata eo modo quo proxime infra registrata sunt, servari debeant.

Decreta sacrae Congregationis, super inhibitionibus et Non gravetur *per debitores extortis, a sanctae memoriae Urbano VIII deputatae, ab omnibus et quibuscumque tribunalibus et iudicibus Urbis observanda.*

De inhibitionibus agriculturae.

Inhibitiones agriculturae serentibus hordea et alia blada[1] vel legumina non concedantur, sed solummodo unicuique serenti saltem rubra octo tritici quolibet anno. Et quoad tèmpora serventur respectu seminum a die primâ octobris usque per totum mensem novembris; respectu vero messium[2], a die primâ

1 Edit. Main. legit *blanda* (R. T.).

2 Pessime edit. Main. legit *mensium* (R. T.).

iunii usque ad diem xv augusti tantum, iuxta decretum aliàs emanatum tempore felicis recordationis Pauli Papae V; quo vero ad personas debitorum, etiamsi aliunde habeant unde solvant, suffragentur utroque tempore, videlicet messium et seminum; super bonis autem quibuscumque ex agriculturà non provenientibus vel non inservientibus pro agriculturà, executiones fieri possint quocumque tempore, etiam messium et seminum, non obstantibus inhibitionibus.

De notariorum, iudicum et assessorum officio.

Notarii, per acta quorum conceduntur dictae inhibitiones, teneantur retinere librum examinum testium pro obtinendis inhibitionibus examinandorum, qui testes debeant esse cogniti notario, vel saltem duobus testibus notario notis; sin minus praestetur iuramentum petenti inhibitionem, ac inducenti testes, quatenus sit praesens; et rursus teneatur notarius habere ac retinere matriculam, in qua describat omnes inhibitiones cum nominibus illorum quibus conceduntur.

Iudices seu assessores, dum inhibitiones praedictas concedunt, teneantur discutere relevantiam probationum et non admittant probationes irrelevantes, neque quicquam recipiant pro provisione et subscriptione inhibitionum.

Nec admittant fidas communitatum nisi praevio examine testium coram superiore loci servatà formà suprascripto[1] facto et de verbo ad verbum inserto; societates quoque, venditiones, communiones, admissiones ad participandum, cessiones, declarationes et recognitiones similiter non admittant nisi causà cognità.

Inhibitiones supradictis omnibus non servatis partibus obtinentibus nullatenus suffragentur, et notarii qui illas in posterum concedent, ultra damna et interesse partium, prout de iure, subiaceant poenis etiam corporalibus arbitrio Congregationis.

De solventibus fidas.

Quoad fidas, quibuscumque solventibus fidam grossam, habentibus tamen requisita necessaria, serventur solitae inhibitiones; omnibus vero aliis fidae et inhibitiones non suffragentur nisi respectu rerum fidam concernentium.

De inhibitionibus cardinalis camerarii et praesidis grasciae;

Non gravetur et inhibitiones eminentissimi camerarii et praesidis grasciae non suffragentur, nisi quoad personas lanionum in matriculà descriptorum, et tres[1] illorum ad grasciam pertinentes; reservatà tamen facultate eminentissimo domino dictas inhibitiones quandocumque revocandi et moderandi.

Salsamentariis autem, et fructuum, piscium, candelarum, et olei venditoribus, vaccinariis, omnibusque aliis similibus non concedantur, et concessae non suffragentur.

Possit etiam grasciae praeses mandare exequi mandata aliorum iudicum contra personas lanionum et res grasciam concernentes, etiam absque citatione, sed abstineat a cognitione meritorum causae principalis.

Praesidis annonae;

Inhibitiones per eminentissimum camerarium et praesidem annonae non concedantur nisi pistoribus, seu furnariis, molitoribus, vel molendinariis, quoad eorum personas, res et bona ad artem pertinentes.

Praesidis riparum;

Inhibitiones a praeside riparum non concedantur, et concessa non suffragentur, nisi occasione rerum ripalium et contractuum super rebus ripalibus, ac pro personis, belluis, barchis, curribus, et aliis instrumentis actu inservientibus corrigio et conductioni ad Urbem tam per flumen quam per terram; ac in illarum concessione serventur superius disposita circa inhibitiones agriculturae.

1 Videtur legendum *suprascriptà* (R. T.).

1 Videtur legendum *res* pro *tres* (R. T.).

Praesidis carcerum. Praeses carcerum non concedat inhibitiones et *non gravetur* debitoribus nondum carceratis vigore memorialium, nisi in illis adsit specialis ordo Sanctissimi.

De inhibitionibus pro certis rebus: Non decernantur, neque fiant ab aliquo iudice executiones super belluis inservientibus pro confectione pulveris et salnitri, vel caldariis, aut aliis instrumentis, nisi pro debitis particularibus appaltus, vel ministrorum, iuxta formam bannimentorum.

Pro textoribus lanae; Inhibitiones ad favorem textorum artis lanae in posterum non concedantur nisi de ordine Eminentissimi.

Pro fabricâ S. Petri. Inhibitiones venerabilis fabricae Principis Apostolorum procuratoribus, notario, ministris, operariis, et quibuscumque aliis in posterum non concedantur, et hucusque concessae nullo modo suffragentur nisi pro rebus eamdem fabricam concernentibus.

De inhibitionibus cardinalis archipresbyteri, Eminentissimi cardinales archipresbyteri S. Ioannis Lateranensis, S. Petri et S. Mariae Maioris non concedant inhibitiones generales, seu particulares, tantummodo citatâ parte, et iuxta terminos privilegiorum apostolicorum dumtaxat, et aliàs concessae non serventur, et libere, eis non obstantibus, fiat executio.

Emphyteutae, inquilini, coloni, affittuarii et conductores non gaudeant privilegiis supradictis nisi quando agitur de interesse ecclesiae, et ecclesia est in causâ.

Locorum piorum. Inhibitiones hospitalis S. Sixti, Neophytorum et Catechumenorum, Annunciatae, S. Marcelli, Orphanorum, SS. Trinitatis, S. Hieronymi Charitatis, et quorumcumque locorum piorum, etiam sub protectione eminentissimorum cardinalium, non dentur, nisi parte citatâ, et quando agitur de rebus vel interesse dictorum locorum piorum, et ad favorem ministrorum actu et mercede illis inservientium.

De executione ad instantiam locatorum aedium. Ad instantiam locatorum aedium ne fiat aliqua exequutio super bonis a conductore invectis.

Patris pro debito filii; Ad instantiam patris[1] ne fiat exequutio pro debitis filii super bonis in domo communi habitatâ existentibus; item ne fiat super pallio quod filius gestat.

Domini domus vel conductoris Ad instantiam domini domus vel conductoris ne fiat exequutio in domo suâ vel ab eo conductâ pro debito cuiusvis personae etiam cohabitantis, vigore testium examinatorum, quibus in actis quis probaverit talia bona esse instantis, ad impediendas executiones cuiusvis alterius. (Vi testium;)

Filiifamilias Ad instantiam filiifamiliàs ad impediendas executiones contra eum relaxatas vel relaxandas, sub praetextu statuti annullantis contractus filiorumfamiliàs.

Vi statuti; Ad instantiam viri, ne fiat exequutio super bonis in domo per eum coniunctim cum uxore habitatâ existentibus, vigore mandatorum contra uxorem relaxatorum, vigore statuti pro mulieribus obligatis, absque decreto et solemnitatibus.

De inhibitione dotali. Inhibitio dotalis propter hypothecam uxoris in bonis viri, nisi expresso notario, die et anno quo instrumentum dotis fuit rogatum.

Ad instantiam venditoris. Ad instantiam venditoris vigore reservationis domini[2] super re venditâ, ne in eâ fiat exequutio pro debito emptoris aut alio quopiam.

Vi captae possessionis. Ad instantiam commodantis, ne fiat exequutio super re commodatâ pro debito commodatarii. Vigore captae possessionis de iudicis mandato, ne alter audeat eiusdem rei possessionem capere, nisi citato eo qui fuit a iudice, vel immissus, vel manutentus, vel ex quacumcumque causâ associatus.

Adversus man- Adversus mandata suspicionis fugae,

1 Male edit. Main. legit *partis* (R. T.).
2 Forsan *dominii* (R. T.).

data suspicionis fugae. nisi parte citatâ petens inhibitionem probaverit se possidere in Urbe vel districtu bona stabilia vel mobilia quae de facili amoveri non possunt, vel saltem dederit cautionem de non discedendo, donec parte citatâ probaverit se possidere, ut supra.

Adversus mandata suspicionis fugae, stante cautione in actis praestitâ de stando iure, nisi tantum pro summâ contentâ in cautione, et adversus creditorem nominatum.

De *Non gravetur* gratioso. *Non gravetur* gratiosum, vel ad effectum concordati, vel aliquando iterum audiendi, vel aliis de causis, nisi semel tantum, et pro quinque diebus ad summum.

De inhibitionibus generalibus. Inhibitiones generales quibuscumque personis etiam privilegiatis per quoscumque iudices in posterum non dentur, sed tantum speciales vigore reassumptionum et appellantium in formâ.

De nullitate inhibitionum. Ceterum inhibitiones datae contra formam praesentium decretorum non afficiant, et illis non obstantibus facta executio valeat.

Facultas eminentissimi praefecti. Reservatâ et semper remanente eminentissimo praefecto facultate et auctoritate omnes et singulas supradictas et quascumque alias inhibitiones et *Non gravetur* a quocumque iudice et ex quacumque causâ et capite, tam in praesentibus expressis quam non expressis, pro eius arbitrio et libito voluntatis revocandi et moderandi, et, illis non obstantibus, quaecumque *Exequatur* seu executiones sibi bene visas concedendi; necnon omnes et quoscumque iudices, notarios et executores, ac alias quasvis personas suprascripta decreta non observantes, vel illis quomodolibet et qualitercumque, directe vel indirecte, sub quovis praetextu vel quaesito colore, contravenientes et contrafacientes, corrigendi, mulctandi, ac quibusvis poenis, etiam corporalibus, eius arbitrio infligendis et moderandis, manu regiâ plectendi et puniendi.

Decreta cum declarationibus. Porro, cum, ex relatione nuper nobis factâ, nonnulla ex huiusmodi decretis eiusdem nostri Status Ecclesiastici Italiae felici regimini, eiusdemque etiam quoad temporalia subditorum commodis conferre compertum habuerimus, ad eumdem Statum sequentia ampliare et extendere decrevimus, prout ampliamus et extendimus, nimirum:

Insequentia decreta ad totum Statum Ecclesiasticum extenduntur. 1° Decretum super libertate exequutionum et citationum contentum sub titulo de cursoribus et mandatariis, aliisque exequutoribus.

2° Decreta relata sub titulo de advocatis et procuratoribus.

3° Decretum sub titulo de notariis[1] super formâ creandi notarios; cum declaratione, quod ea, quae circa praxim, et examen in Urbe inibi statuuntur in legationibus Bononiae, Ferrariae, Æmiliae, seu Romandiolae et Urbini, ac etiam in provinciâ seu gubernio Marchiae seu Maceratae, expleantur in ipsâ civitate metropoli, seu residentiali cardinalis legati et gubernatoris respective, ibique habeatur examen coram ipso legato vel gubernatore, seu alio per eum deputando, et coram duobus probatis curialibus, totidemque probatis notariis ab eodem legato vel gubernatore pariter deputandis, adeout in reliquis eadem forma servetur.

4° Decreta contenta sub titulo de variis provisionibus; ita tamen respectu, ut fructus dotales, quinque; fructus vero societatum officiorum novem pro centenario in dicto nostro Statu ex nunc in posterum non possint excedere.

Omnia relata decreta motu proprio confirmantur et de novo statuuntur. § 2. Nunc vero omnia et singula decreta praeinserta, tali tantâque maturitate digesta, ac, sicut praemittitur, immutata,

1 Edit. Maiu. legit *de novitiis* (R. T.).

declarata et aucta, nec non a nobis extensa et ampliata, nullatenus attento eorumdem decretorum aliàs oretenus approbatorum, iussuque nostro publicatorum, ut praefertur, ac etiam impressorum aliqualiter diverso tenore, perpetuo inviolabiliterque observari, et constitutionis nostrae munimine roborare volentes, motu proprio, non ad cuiusquam nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ et maturâ deliberatione, deque apostolicae potestatis plenitudine, praeinserta decreta omniaque et singula in eis contenta, tenore praesentium, auctoritate apostolicâ, confirmamus et approbamus, necnon illis inviolabilis et irrefragabilis apostolicae firmitatis robur et efficaciam adiicimus; quinimo motu, scientiâ, deliberatione, ac potestatis plenitudine similibus omnia et singula in supradictis decretis contenta de novo statuimus, decernimus et ordinamus, et tam illa, quam praefatam Pauli praedecessoris, in iis quae praemissis non adversantur[1], constitutionem, ab omnibus et quibuscumque etiam speciali et individuâ notâ dignis, eodem modo quo in memoratâ Pauli praedecessoris constitutione caveatur[2], cuius tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expresso et inserto haberi volumus, necnon sub poenis, quae in eâdem constitutione et in praemissis decretis continentur, ceterisque nostro vel Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio iniungendis, exactissime perpetuoque servari volumus et mandamus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes, omnia, quae contra huiusmodi constitutionis omniumque et singulorum in eâ contentorum formam et tenorem decreta, acta vel quocumque modo vel tempore gesta fuerint, nulla, invalida et extorta, nulliusque roboris, efficaciae, vel momenti fore et censeri, neminique praeterea ullatenu ssuffragari posse vel debere, et ita per quoscumque iudices tam ordinarios quam delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et causarum palatii apostolici auditores, sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere; irritum quoque et inane quidquid secus super omnibus et singulis praemissis, vel circa ea, a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§ 4. Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et[1] synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, necnon legibus, etiam imperialibus et municipalibus, ac dictae Urbis et provinciarum, civitatum, oppidorum, terrarum, locorum, ac basilicarum, aliarumque ecclesiarum, tribunalium, collegiorum, monasteriorum, societatum, congregationum, institutorum, confraternitatum, hospitalium et locorum piorum quorumcumque, aliisve quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, eorumque reformationibus et novis additionibus, usibus, stylis, etiam inveteratis, et consuetudinibus, quantumvis immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter, et aliàs quomodolibet in contrarium praemissorum con-

1 Lege *adversatur* (R. T.).

2 Videtur legendum *cavetur* (R. T.).

1 Voculam *ac* delemus (R. T.).

cessis, confirmatis et approbatis, ac pluries et quantiscumque vicibus innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, formas, causas et occasiones, praesentibus pro plene et sufficienter ac exactissime et accuratissime expressis, insertis, servatis et specificatis respective habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, specialiter, expresse, plenissime et amplissime derogamus, et derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque; aut si praefatis personis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eâdem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§ 5. Volumus autem quod praesentes, postquam valvis ecclesiae Lateranensis et basilicae Principis Apostolorum de Urbe, necnon in acie Campi Florae affixae et publicatae fuerint, omnes et singulos, tam in Romanâ Curiâ quam extra eam existentes, quorum interest vel interesse poterit, perinde obligent et arcteant, ac si unicuique eorum personaliter et nominatim intimatae[1] fuissent; quodque illarum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra ubique locorum adhibeatur, quae ipsismet praesentibus adhiberetur si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum confirmationis, approbationis, reformationis, statuti, decreti, ordinationis, mandati, extensionis, ampliationis, voluntatis, derogationis et irritationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXIX, IV kalendas iulii, pontificatus nostri anno XIII.

Dat. die 28 iunii 1689, pontif. anno XIII.

1 Edit. Main. legit *intimata* (R. T.).

CCVIII.

Confirmantur thesaurarii provisiones et ordinationes et taxae pro bono Montium Romanae Curiae regimine.

Innocentius Papa XI,
Motu proprio, etc.

Provisiones Clementis VIII, Pauli V pro bono Montium regimine.

§ 1. Cum recolendae memoriae Clemens VIII, praedecessor noster, ad tollendas fraudes, quae in resignationibus locorum Montium Romanae Curiae, ad Cameram Apostolicam, ac etiam religiones, communitates, domicellos, et alios spectantium, a secretariis dictorum Montium in praeiudicium eiusdem Camerae aliorumque praedictorum committebantur, suâ motusproprii cedulâ die XV maii MDC publicatâ certam formam desuper praescripserit, ac plures ordinationes, decreta et mandata, etiam poenalia, in contrafacientes promulgari iusserit, prout in ipsâ motusproprii cedulâ latius continetur, ad quam, etc.; cumque anno MDCVIII similis memoriae Paulus V, pro tollendis praeiudiciis, abusibus, difficultatibus et impedimentis, quae circa praefatos mon-

tes irrepserant, Congregationem super eisdem montibus cum diversis facultatibus, privilegiis et auctoritatibus deputaverit; ac subinde varias provisiones, ordinationes et taxas, quas eadem Congregatio pro rectâ eorumdem montium ac[1] negociorum scripturarumque ab eis dependentium administratione et gubernio anno MDXV edidit, aliâ motusproprii cedulâ confirmaverit, ac expresse servari iusserit, modo et formâ in eisdem cedulis contentis, ad quas relationem haberi volumus; cumque anno MDCLXXI omnes dictorum montium secretarias in unam a felicis recordationis Clemente X etiam sub aliis certis regulis et ordinationibus redactas idem Pontifex Didaco Ursayae clerico Policastrensi, suâ vitâ naturali durante, concesserit in aliâ motusproprii cedulâ et chirographo ab eodem Pontifice Clemente diebus VII et XVII septembris anni MDCLXXI subsignatis, ad quae pariter relationem haberi volumus; nuper vero, die XXI iunii MDCLXXXVIII proximi praeteriti, idem Didacus Ursaya officium dictarum secretariarum in manibus nostris sponte renunciaverit; nosque, populi nobis commissi utilitati ac publicae commoditati omni studio invigilantes, et considerantes unius personae industriam tanto oneri fere imparem esse, quodque, si in tali ministerio plures assumerentur, maior exinde utilitas publico commercio et longe maior in expediendis negociis facilitas resultaret, quodque ita quoque indemnitati nostrae Camerae aptius consuleretur, dum, eveniente obitu unius secretarii, possent alii aeque idonei et informati usque ad novam successoris deputationem illius vices supplere absque ullo publici servitii detrimento, propterea, dictam renunciationem admittentes, officium dictarum secretariarum in quatuor aequales portiones distincte et separatim per quatuor personas diversas exercendas et administrandas diviserimus et separaverimus modo et formâ ac ex causis et rationibus in motusproprii cedulâ manu nostrâ desuper subsignatâ plenius contentis et expressis; successive autem, ad dirimendos abusus, multosque casus noviter exortos declarandos, iniunxerimus Iosepto Renato Imperiali thesaurario nostro, ut provide occurreret, quod montes praefati, ac scripturae, et negocia ab eis dependentia omni debitâ fidelitate administrarentur, ac respective custodirentur, poenasque suo arbitrio in contrafacientes irrogaret, eidem ulterius committendo, ut, ad removenda gravamina quae circa solutionem emolumentorum ac mercedum tam secretariis quam aliis officialibus eorumdem montium debitorum, congruas provisiones, taxas et ordinationes desuper statueret; cumque idem thesausarius noster, auditis pluribus de praemissis informatis, matureque perpensis reformatione dicti Pauli V atque etiam chirographis Gregorii XV, Urbani VIII et Clementis X super eisdem montibus diebus III decembris MDCXXII, XIII ianuarii MDCXXIV, ac XII septembris MDCLXXI respective signatis, necnon etiam decretis a Congregatione super eisdem montibus deputatâ occasione plurium casuum particularium emanatis, bannimentis quoque, aliisque ordinationibus desuper factis et editis, infrascriptas provisiones, ordinationes et taxas a secretariis et prosecretariis, depositariis, computistis, aliisque officialibus et ministris, necnon etiam eorumdem montium proxenitis pariter servandas sub certis poenis proinde statuerit atque decreverit, praedictaque omnia subinde fuerint ab eâdem Congregatione Montium sedulo approbata et confirmata;

[1] Edit. Main. legit *an* pro *ac* (R. T.)

Illae confirmantur a Pontifice.

§ 2. Nos itaque, volentes ut ordinationes et taxae et provisiones praedictae manu dicti Iosephi Renati thesaurarii nostri sub die XXX aprilis MDCLXXXIX firmatae, ac omnia et singula in eis contenta, expressa et demandata quaecumque, tamquam de mandato et voluntate nostris gesta, suum plenarium sortiri debeant effectum, ac ut ea, ceteraque in eis, ut supra, contenta, validiora et firmiora subsistant, omnibusque innotescant, et a cunctis secretariis et prosecretariis et aliis antedictis, nunc et pro tempore existentibus, perpetuo et inviolabiliter serventur, motu proprio, et ex certâ scientiâ deliberatâque voluntate nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, de contentis in praedictis provisionibus, ordinationibus et taxis ad plenum informati, illarumque tenorem de verbo ad verbum praesentibus pro expressis, insertis et registratis habentes, provisiones, ordinationes et taxas ipsas, omniaque et singula in eis contenta, expressa et demandata quaecumque, tenore praesentium confirmamus et et approbamus, ac illis apostolicae firmitatis robur adiicimus, omnibus et singulis tam iuris quam facti et solemnitatum, quantumvis necessariarum, substantialium et formalium, ex dispositione quarumcumque constitutionum apostolicarum forsan requisitarum defectibus, si qui in praemissis intervenerint, motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus omnino supplemus; easdemque provisiones, ordinationes, declarationes et taxas respective publicari, et a quibuscumque dictorum montium tam vacabilium quam non vacabilium, sive ad Cameram nostram, sive ad principes, barones, communitates, universitates, religiones, aut alias quasvis personas quomodolibet spectantium depositariis, secretariis, prosecretariis, computistis, procomputistis, proxenitis, et aliis, ad quos spectat, et in futurum spectare poterit, sub poenis in eisdem ordinationibus et taxis irrogatis, ac arbitrio dicti et pro tempore nostri et Camerae apostolicae thesaurarii irrogandis, inconcusse ac inviolabiliter observari, ac in singulis dictorum depositariorum banchis, secretariorumque et computistarum, ceterorumque praedictorum domibus impressas in loco publico, quo ab omnibus inspici, legi et intelligi possint, affixas retineri mandamus, et ita et non aliter per eosdem montium protectores, et alios quosvis iudices ordinarios et extraordinarios, commissarios, delegatos, subdelegatos, ac curiae causarum Camerae praedictae, sacrique palatii apostolici auditores, necnon Cameram ipsam, illiusque camerarium, thesaurarium, decanum, clericos, praesidentes, et S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, et quavis auctoritate fungentes, in quacumque instantiâ, sublatâ eis quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere mandamus; irritumque et inane quidquid super his a quoquam, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, licet ad id non vocatis neque auditis quibusvis personis desuper interesse habentibus sive habere praetendentibus, ac non obstantibus omnibus et singulis, quae in eisdem ordinationibus et provisionibus dictum fuit non obstare, necnon quibusvis praedictorum montium erectionibus et institutionibus, ac illorum collegiorum statutis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis aliâ firmitate roboratis, minusque regulâ Cancellariae nostrae de iure quaesito non tollendo, neque stylis, consuetudinibus, privilegiis, indultis, facultatibus, litterisque apostolicis eisdem protectoribus, etiam cardinalibus, ac dictis montibus, eorumque, et cuilibet ipso-

rum collegiis et montistis, depositariis, ceterisque aliis superius nominatis quibuscumque, etiam motu proprio, et forsan consistorialiter, sub quibuscumque tenoribus et formis, etiam in vim contractus, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, per quosvis praedecessores nostros, et seu etiam per nos concessis, approbatis, confirmatis et innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis expressa mentio facienda foret, eorum tenores hic pro expressis et de verbo ad verbum registratis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus. Decernentes insuper huius nostri motusproprii cedulae solam signaturam nostram sufficere, absque aliâ datâ, illique et transumptis seu exemplis eius, etiam impressis, manu alicuius Camerae apostolicae secretarii et cancellarii subscriptis, ac sigillo dicti camerarii seu thesaurarii, vel alterius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, plenam fidem in iudicio et extra ac ubique locorum adhiberi, regulâ quacumque aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet motu proprio B.

Exhibitio et admissio huius motusproprii. Die lunae VI mensis iunii MDCLXXXIX suprascripta cedula motusproprii per Sanctissimum signata, in plenâ Camerâ apostolicâ exhibita et praesentata fuit, illaque commissa illustrissimo et reverendissimo domino Laurentio Corsino eiusdem Camerae clerico, modo sanctissimo domino nostro Clementi Papae XII feliciter regnanti.

Deinde die VIII eiusdem mensis, citato desuper illustrissimo domino Petro Matthia Totto, SS. D. N. Papae et ipsius Camerae procuratore fiscali generali, ad relationem supradicti illustrissimi et reverendissimi domini Corsini admissa et registrata in libro IV signaturarum eiusdem Sanctissimi sub fol. 165.

FRANCISCUS ANTOMORUS, R. C. Secr.

Provisiones, etc., referuntur.

Proemio. La Santità di Nostro Signore Papa Innocenzo XI, che con paterno affetto e indefessa attenzione invigila all'indennità de' suoi sudditi e al buon governo generale di tutte le cose, avendo inteso che dopo la riforma della santa memoria di Paolo V fatta sopra la materia de' Monti, e pubblicata li IV aprile MDCXV dal cardinale Serra, allora pro-tesoriere generale, e dopo altre costituzioni ed ordini in diversi tempi emanati, siano nati degli abusi in grave danno e pregiudizio de' montisti e di altre persone interessate in detti, ha però ordinato provvedersi che nel pagamento degli emolumenti e mercedi dovute ai segretarî ed altri offiziali di essi nessuno sia gravato, e che inoltre si rimedii a molte cose alle quali non vien provvisto dalla detta riforma e costituzioni; e avendo dato il carico di tutto questo negozio a monsignor illustrissimo e reverendissimo Giuseppe Renato Imperiale, tesoriere generale, con l'approvazione della Congregazione deputata sopra li Monti, dopo essere stati dal medemo monsignor tesoriere chiamati e sentiti alcuni segretarî ed altre persone informate, considerata la detta riforma di Paolo V, ed il chirografo di Gregorio XV in data dei III decembre MDCXXII, il chirografo di Urbano VIII dei XIII gennaro MDCXXIV, il chirografo di Clemente X in data dei XII settembre MDCLXXI, inserito nell'istromento della segretaria generale de'Monti rogato per gli atti dell'Antomoro segretario e cancelliere della reverenda Camera addì XV di detto mese, li decreti della medesima Congregazione fatti in contingenza de' casi particolari, e altri ordini e bandi pubblicati sopra tal materia, e dopo di essere state trattate e discusse tutte le cose maturamente in alcune congregazioni particolari tenute

specialmente per detto effetto, si sono fatti, stabiliti e conclusi gli ordini, provvisioni e tasse che seguono, quali essendo stati approvati dalla Congregazione de' Monti, si doveranno osservare in avvenire inviolabilmente dai segretarî, pro-segretarî, computisti ed altri offiziali, ministri e sensali di tutti li Monti di Roma sotto l' infrascritte pene.

Capitolo I. Che si rinnovino le patenti in caso di morte, e ciò devono osservare li segretarî a tale effetto.

E prima, per rimediare e schivare tutti gli errori che potrebbero seguire e commettersi, se, in caso di morte dei montisti, in persona de' quali cantano i luoghi de' monti e sono spedite le patenti, non si rinnovassero dette patenti, si stabilisce, decreta ed ordina, che, succedendo detti casi di morte, gli eredi e successori del defunto siano tenuti ed obbligati onninamente rinnovare le dette patenti, e che a tale obbligo siano sottoposti tutti e singoli eredi, di modo che, venendo a notizia de' segretarî la morte di qualche montista, e non essendosi dall' erede fatta la traslazione dei monti ereditarî, sia lecito ai medemi, con la giustificazione della morte, impedirgli l'esazione de' frutti; si dichiara però, che per la remozione di tal impedimento non possono pretendere cosa alcuna, nè meno il giulio dell'ordine, e in caso che li depositarî pagassero non ostante tale impedimento, siano tenuti soddisfare del proprio a' segretarî tutti quegli emolumenti che dovrebbero conseguire dall'erede per la traslazione, in conformità della presente tassa; e li segretarî e pro-segretarî debbano all'incontro spedirgli le patenti e dargliele rinnovate, con farsi però prima consegnare copia autentica dei testamenti e deposizioni fatte dai defunti, e avuta diligente ed esquisita considerazione ai detti testamenti e disposizioni, e a tutte le condizioni e vincoli apposti in essi, e, non essendovi testamento nè disposizione alcuna, alle fedi e scritture, che da' detti eredi per verificare e giustificare le loro successioni se gli presenteranno; con avvertire anco che siano sufficienti: ciò s' intenda mentre non preceda decreto di giudice competente di Roma; ma essendovi decreto di giudice, si eseguiscano li detti decreti, e li mandati ed ordini che per vigore di essi forse si spediranno; con avvertire però, che, non essendo detti mandati ed ordini di monsignor tesoriere generale *pro tempore*, abbiano l'*exequatur* del medemo monsignor tesoriere, nè in materia dei luoghi de' monti potranno li segretarî o pro-segretarî dare esecuzione a'mandati di qualsivoglia altro giudice senza l'*exequatur* suddetto di monsignor tesoriere, e in dette patenti rinnovate debbano li segretarî e pro-segretarî suddetti mettere ed inserire prima *per extensum* tutti li vincoli e condizioni che si troveranno essere nelle patenti spedite in testa del morto, e poi fare anco menzione degli altri che saranno nei testamenti, disposizioni, decreti e mandati suddetti, secondo il loro tenore; e ricevute che averanno le giustificazioni necessarie, dovranno spedirgli le patenti in termine di giorni quindici, sotto l' infrascritte pene.

Capitolo II. Tassa degl'emolumenti di detta rinnovazione nelli figliuoli ed altri discendenti per retta linea.

Per la quale rinnovazione, facendosi a favore de' figliuoli, nipoti ed altri discendenti per retta linea del defunto, si statuisce, decreta ed ordina, che non si debba far pagare nè riscuotere cosa alcuna, nè per il giulio de'sensali, nè per il giulio del collegio, nè per il giulio del regentato, nè per li computisti o pro-computisti, nè meno per il giulio applicato all'arciconfraternita della Pietà de'carcerati, nè li due giulî dell'Abbondanza, nè li quattro giulî della Mensa di Policastro rispetto al Monte Fede. E quanto ai segretarî e pro-segretarî pos-

sano pigliare per qualsivoglia patente un giulio per la carta, laccio, cera e cassetta, con proibirsegli espressamente che senza la suddetta cassetta non possano consegnare le patenti, e consegnandosi, non siano obbligati li montisti pagare il detto giulio, e siano ancor sottoposti ad altre pene ad arbitrio di monsignor tesoriere; ed oltre il suddetto giulio non possono avere, riscuotere, nè pigliare per le loro mercedi più dell'infrascritte somme:

Sino a tre luoghi *inclusive*, tre giulî.

Sino a sei luoghi *inclusive*, quattro giulî.

Sino a dieci luoghi *inclusive*, sei giulî.

Per dieci luoghi sino a venti *inclusive*, otto giulî.

Da venti sino a qualsivoglia somma e quantità de' luoghi, uno scudo e non più.

Nè questa tassa possa in alcun modo alterarsi o accrescersi sotto pretesto che i luoghi de' monti siano parte vincolati e parte liberi ovvero soggetti a diversi vincoli, ma li segretarî e pro-segretarî debbano fare un conto solo per ogni specie di monte.

Dichiarandosi che la suddetta tassa devasi inviolabilmente osservare nelle traslazioni che si fanno nei figliuoli o altri descendenti per retta linea, per causa legittima di legato, o per qualsivoglia altro titolo ancorchè particolare, e ancora nelle rinnovazioni in virtù di donazione o altro titolo singolare, per contratto anco *inter vivos*, purchè l'effetto di esso sia conferito dopo la morte del padre o di altro ascendente.

E rispetto alle doti, quando l'assegna si faccia dal padre alle figliuole, dovrà parimente esigersi solamente la suddetta tassa, purchè la traslazione non si faccia in persona del marito, nel qual caso potranno esigere la tassa come se seguisse a favore di estraneo, e come si dispone nel cap. v.

Similmente si dichiara, che dovendosi fare rinnovazione a favore de' figliuoli ed altri descendenti per retta linea come sopra, se li detti figliuoli o altri descendenti saranno più persone, li segretarî o pro-segretarî senza loro richiesta non possano spedire che una sola patente a favore di tutti.

Inoltre si dichiara, che rimanendo li monti per disposizione del testatore sotto nome dell'istesso testatore, o facendosi la traslazione o rinnovazione a favore o sotto nome di primogenitura (e non di figliuolo primogenito specialmente), ovvero sotto nome di eredità, fideicommisso, o altro nome perpetuo, benchè li successori fossero figli o altri descendenti, in questi casi li segretarî potranno esigere intieramente alla ragione delle traslazioni e rinnovazioni degli estranei, come si dispone al capitolo v.

Capitolo III. Tassa per le rinnovazioni negli ascendenti e nei trasversali in primo grado.

E non essendo gli eredi descendenti per retta linea, ma madre e padre, o altri ascendenti di qualsivoglia grado, ovvero trasversali di primo grado, cioè fratelli o sorelle ancorchè uterini, ovvero *ex latere patris*, concede che i detti segretarî o pro-segretarî possano nei suddetti casi pigliare e riscuotere per la loro porzione il doppio della sopraddetta tassa come sopra stabilita nelle rinnovazioni ne'descendenti, e inoltre il giulio per l'arciconfraternita della Pietà de'carcerati e li due giulî dell'Abbondanza per ciaschedun luogo.

E perchè può succedere che essendo stati trasferiti i luoghi de'monti in un descendente erede gravato, per la morte del quale devesi fare la rinnovazione in un figliuolo del defunto chiamato al fideicommisso paterno, si dichiara che in questi ed altri casi simili per riguar-

dare la tassa dovuta per la traslazione si attenda il grado dell'ultimo defunto, dalla persona del quale i luoghi di monti devono trasferirsi.

Capitolo IV. Tassa per le patenti vincolate.

E tutto ciò s'intenda, quando nelle patenti, o vecchie o da rinnovarsi non vi siano vincoli nè condizioni di sorte alcuna; ma essendovi, e dovendosi far menzione di essi, si concede che i detti segretarî e pro-segretarî possano pigliare e riscuotere un giulio di più solamente per ciascheduna patente per ragione del vincolo, nè possano prendere di vantaggio, ancorchè fossero più vincoli, e la patente contenesse qualsivoglia quantità di monti, osservando sempre nel resto le suddette tasse nel modo che si è detto di sopra, e senza che si possano moltiplicare in conto, nè modo, nè maniera alcuna.

Capitolo V. Tassa di rinnovazione nei trasversali oltre il primo grado ed in tutti gli estranei.

E se gli eredi saranno oltre il primo grado de'trasversali, ovvero estranei, potranno li segretarî e pro-segretarî dei monti, tanto camerali quanto comunità e di religione, esigere secondo la tassa a ragione delle rassegne, delle quali si parla nel cap. V, eccetto però il giulio detto de' sensali.

E trattandosi de'monti baronali, dovrà osservarsi la tassa di sopra stabilita nel cap. III degli ascendenti e trasversali di primo grado.

Capitolo VI. Tassa di rinnovazione per causa di legato.

E le suddette tasse e regole fatte nei casi delle successioni dovranno inviolabilmente ancora osservarsi nelle traslazioni da farsi per causa di legati, di modo tale che ne'legati similmente si osservi la persona del testatore, cioè se sia ascendente o descendente, o trasversale o estraneo, e in tutto e per tutto come si è detto di sopra.

Dichiarandosi, che nei legati che si faranno sopra specie certa de'monti, ovvero de' luoghi de' monti in genere, ma da testatore che abbia una sola specie de'monti, li segretarî o pro-segretarî non potranno esigere che una sola traslazione direttamente dalla persona del testatore in quella del legatario; ma se si tratterà di legato fatto dei luoghi de'monti in genere, ed il testatore avrà diverse specie de'monti, cioè di diversa erezione, benchè siano dello stesso valore, in tal caso dovranno farsi ed esigersi gli emolumenti per due traslazioni, cioè la prima da farsi in persona dell'erede, e la seconda dall'erede nella persona del legatario.

Capitolo VII. Dichiarazione intorno alle dette rinnovazioni.

Si dichiara, che morendo alcuno che avesse luoghi de'monti in persona d'altri a sua disposizione, e che quelli, in persona de'quali fossero detti luoghi, o per testamento o in qualsivoglia altro modo gli succedessero o restassero eredi, in tal caso li detti eredi e successori, per esser la detta riserva svanita, non siano obbligati nè tenuti, nè possano essere astretti a rinnovare dette patenti, ma gli bastino e suffraghino in detto modo, e i luoghi restino e corrano in persona loro liberamente e senza riserva alcuna, mentre però i defunti reservatarî di detta disposizione non abbiano fatto testamento, o in quella abbiano sottoposti i detti luoghi a vincoli o fideicommissi o altre disposizioni, nel qual caso, acciochè li detti segretarî o prosegretarî ed altri possano sempre avere notizia di detti vincoli ò fideicommissi e disposizioni, basterà che facciano menzione di quelli a tergo delle dette patenti, ed in margine del libro dove saranno registrate; e per detta nota ed attergazione non possano pigliare nè riscuotere nelli casi suddetti più delle infrascritte somme respettivamente, cioè ne'casi de'descendenti possano li detti segretarî riscuotere la medema tassa detta di sopra nelle rinnovazioni dei descendenti, e ne' casi di ascendenti

trasversali di qualsivoglia grado, ovvero estranei, riscuotere il doppio della suddetta tassa.

Capitolo VIII. Tassa per le fedi che si danno ai montisti.

Inoltre, occorrendo che alcun montista *pro tempore*, tanto dei monti spettanti alla Camera Apostolica, alle comunità, duchi, baroni o altre persone particolari, per qualche suo interesse domandasse e facesse istanza di aver fede de' luoghi de' monti che averà alla giornata, si ordina e comanda che li segretarî o pro-segretarî di ciascheduno delli suddetti monti siano tenuti ed obbligati dargli la detta fede sottoscritta da essi per *extensum*, nel modo e forma e con le condizioni che si troveranno espresse nelle patenti e loro registro in tutto e per tutto; e per detta fede, essendo li monti liberi e d'una istessa specie e qualità, non possano li segretarî o pro-segretarî suddetti, sotto le pene che si esprimeranno più a basso, domandare, pigliare e riscuotere più di due giulî; ed essendo partite diverse, o dell'istesso, o d'altri monti differenti, e per questo bisognando far fedi distinte, non possano pigliare più d'un giulio simile per qualsivoglia altra contenessero, ed abbracciassero più e più luoghi per ciascheduna di esse; ed essendo i luoghi, de'quali si darà fede, vincolati, non possano li medemi segretarî o pro-segretarî pigliare nè riscuotere più di tre giulî per qualunque fede che daranno sottoscritta da loro come sopra, *etiam* che la scrittura fosse eccessiva e lunghissima, e contenesse più vincoli e luoghi espressi nella suddetta fede o fedi, ascendessero a qualsivoglia somma, quantità come s'è detto di sopra; ed essendo partite diverse vincolate, e per questo bisognando far fedi distinte, non possano esigere più d'un giulio per partita e fede, come s'è disposto dei luoghi de' monti liberi, non dovendosi (essendo diverse fedi) considerar differenza tra luoghi de' monti liberi e vincolati.

Capitolo IX. Che delle fedi si danno a chi le vorrà, e loro emolumento.

E perchè anco può facilmente accadere, che li creditori ovvero parenti di alcun montista, o altre persone particolari, per qualche loro fine e rispetto, abbiano bisogno d'aver fede dei luoghi de' monti che tiene e possiede il montista con il quale hanno interesse, e che però facciano istanza d'aver detta fede, s'ordina e comanda, che anche in questo caso siano li detti segretarî o pro-segretarî tenuti ed obbligati dar la detta fede a chi la domanderà per *extensum*, e con le condizioni e nel modo e forma che si è ordinato di sopra, e per la detta fede non possano li segretarî pigliare, ricevere e riscuotere più di tre giulî indistintamente per ogni monte, ogni volta che sia una partita sola, ed essendo più partite, possano esigere un giulio di più per ogni partita, e ciò s'intenda ancorchè i luoghi fossero vincolati, e le fedi contenessero più e diversi luoghi, e la scrittura fosse eccessiva fuor di modo, come s'è detto di sopra.

Capitolo X. Tassa per gli obblighi e cassazione dei medesimi, di *nihil transeat*, inibizione ed altro.

E per togliere via, e provvedere tutti gli ostacoli ed impedimenti che potrebbero nascere in evento che alcun montista o creditore di detti monti volesse per qualche rispetto e per qualsivoglia causa obbligare ed ipotecare li suoi luoghi a favore de'creditori o altre persone in qualsivoglia modo, o vero sottoporli a vincoli e condizioni, s'ordina e comanda, che li segretarî o pro-segretarî, avuto prima diligente ed esquisita considerazione in veder se li luoghi che si vogliono obligare siano liberi e capaci d'obblighi e vincoli, o altre condizioni, e ritrovati tali, si debbano alla presenza de' testimonî, conforme al solito, rogare di detti obblighi, ipoteche

o supposizioni, con fare anco nota di quelle a tergo delle patenti, ed in margine del libro del registro di esse e nei loro brogliardi, acciò sempre tanto da essi quanto dai loro successori se ne possa aver notizia, per schivare tutti gli errori che potrebbero dopo commettere se detti luoghi si resignassero; e per mercede di detto rogito e nota non possano pigliare nè farsi pagare più dell'infrascritte somme, cioè:

Per un luogo sino a tre *inclusive*, due giulî.

Per tre luoghi sino a sei *inclusive*, tre giulî.

Per sei luoghi sino a dieci *inclusive*, cinque giulî.

Per dieci luoghi sino a venti *inclusive*, otto giulî.

Per venti luoghi sino a qualsivoglia somma e quantità, un scudo solamente, e non più.

E la medema tassa s'osservi nelle cassazioni ed annullazioni di detti obblighi, di vincoli, ipoteche, cassazioni di moltiplichi, nelle cassazioni delle riserve dei frutti, nelle cassazioni dei fideicommissi per causa di legittima o trebellianica, da farsi sempre di consenso espresso di tutti quelli che averanno interesse, o d'ordine e mandato di giudice competente, con l'*exequatur* di monsignor tesoriere generale *pro tempore*.

Si proibisce però alli segretarî e prosegretarî, che non possano esigere cosa alcuna per annotazione d'esecuzione, che con mandati dei giudici ed *exequatur* di monsignor tesoriere, o con mandati di monsignor tesoriere si facesse sopra dei luoghi de'monti, nè per apposizione di *nihil transeat*, inibizioni o sequestri, nè per la cassazione de'medesimi, se saranno temporanei e limitati, e se i luoghi de'monti si venderanno o trasferiranno dopo spirato il tempo prefisso nei suddetti *nihil transeat*, o sequestri ed inibizioni.

Si dichiara ancora, che li *nihil transeat*, sequestri ed inibizioni, le quali si concedono senza citazione di parte, se in essi non sarà specificato da monsignor tesoriere il tempo, s'intendano doversi osservare per un mese solamente, e spirato detto mese non doveranno attendersi.

Si concede ai detti segretarî, che per apposizione delle riserve de'frutti da farsi a favore di qualsivoglia persona, tanto perpetue quanto *ad tempus*, possano esigere a ragione di un giulio per luogo, eccettuato però quando li riservatarî fossero semplicemente tutori, curatori, esecutori testamentarî, o amministratori, di maniera che la riserva non resti a proprio comodo dei riservatarî, nel qual caso doverà considerarsi come semplice vincolo.

Si dichiara però, per quello riguarda la detta riserva de'frutti, che quando quella siegue in vigore di testamento o di contratto unitamente nell'atto della traslazione o rassegna, in questo caso non possano pretendere cosa alcuna di più dell'emolumento dovuto per la traslazione o rassegna.

Capitolo XI. Che le dette tasse non possano alterarsi.

Si dichiara espressamente che le suddette tasse non si possano alterare nè moltiplicare in maniera alcuna, ma s'intendano sempre inclusivamente in tutti li casi suddetti, nel modo che si è espresso e ordinato nei capitoli precedenti, nè possano moltiplicarsi i conti nella medesima specie de'monti, ancorchè le cassazioni si facessero di vincoli diversi.

Capitolo XII. Produzione, fede, restituzione e ricognizione di scritture, e loro emolumenti.

E per provveder anco che li ministri di detti monti non siano gravati, così nella produzione e restituzione di scritture e cedole di sopravvivenze che

appresso detti segretarî si producono, come nelle recognizioni di dette scritture, o fedi di procura, o bollettini che danno con attestare che uno sia procuratore, e altre cose simili, si è stabilita e fatta l'infrascritta tassa da osservarsi inviolabilmente dai segretarî e pro-segretarî di tutti li suddetti monti.

E prima per produzione de'testamenti, codicilli, fideicommissi, cedole bancarie, cedole di sopravvivenze, mandati ed ordini di giudici, e qualsivoglia altre scritture di qualsivoglia sorte, non possano li detti segretarî e pro-segretarî pigliare e riscuotere cosa alcuna.

Per la restituzione di ciascheduna di dette scritture con lasciarne copia collazionata, non essendo la copia della scrittura eccessiva di modo che non passi due carte, possano li medesimi segretarî e pro-segretarî per detta copia riscuotere due giulî; ed essendo la scrittura da due carte in su, possano pigliare e riscuotere li detti due giulî, ed un grosso solamente, e non più, per ciascheduna di quelle carte che eccederà il numero di due, e le facciate devono essere secondo la tassa e forma stabilita dalla santa memoria di Paolo V nella riforma de' tribunali nel § xx, tit. *De registris, extractibus et exemplis seu copiis.*

Per ciascheduna fede di procura, od ordine, o altra attestazione per pagar frutti, o che alcuno sia erede, e cose simili, un giulio; ed essendo la scrittura più di due carte, possano pigliare e riscuotere un grosso per carta solamente, e non più, come si è detto di sopra, ecc.

Per ricognizione de' testamenti, procure, cedole di sopravvivenze, ed altre scritture di qualunque sorte, ancorchè fossero testimonî a riconoscerle, un giulio per ciaschedun pezzo solamente.

Avvertano però, che se saranno scritture prodotte in una produzione sola e per l'istessa causa, non possano riscuotere per detta ricognizione più di due giulî, ancorchè le scritture fossero più e diversi pezzi, e si riconoscessero da più testamenti.

Capitolo xiii. Avvertimenti ai segretari nell'ammettere le rassegne in genere, ed in specie di donne e minori.

Di più, per rimediare alle liti e confusioni, che per li tempi passati sono bene spesso accadute per colpa e negligenza d'alcuni segretarî che hanno ammesse le rassegne de'monti senza veder le patenti e senza aggiustare e accomodare li registri e scritture e attendere e considerare se i luoghi si potevano rassegnare o no, si ordina e comanda espressamente che per l'avvenire tutti li segretarî e pro-segretarî suddetti, nell'atto delle rassegne da farsi, siano tenuti e obbligati, prima di accettare le rassegne, farsi mostrare e vedere le patenti spedite, per le quali consti e apparisca il credito di quel tale che vorrà rassegnare, e avvertire con diligenza che i luoghi de'monti da vendersi e rassegnarsi in qualunque modo si possano rassegnare liberamente, e li rassegnanti, o siano principali o procuratori, abbiano tutti li requisiti necessarî; ed essendo i luoghi riservati alla disposizione di alcuno, ovvero obbligati per qualche evizione, o per dote, o per altro, non possano li detti segretarî e pro-segretarî ammettere, ricevere o rogarsi di dette rassegne in conto, modo o maniera alcuna, sotto qualsivoglia pretesto, colore e causa, se prima non averanno il consenso del reservatario di detta disposizione, essendo i luoghi affetti della disposizione d'alcuno, e nel resto se non averanno il consenso di tutte le parti interessate in qualunque modo, ovvero mandato ed ordine sufficiente di giudice competente con l'*exequatur* di monsignor tesoriere, ovvero con mandato del medemo monsignor tesoriere.

Nè possano li segretarî e pro-segretarî ammettere rassegna libera di luoghi soggetti alla clausula *Dummodo possessio, etc.*, o d'altro vincolo che avessero, senza mandato di monsignor tesoriere, o di altro giudice competente con l'*exequatur* del medesimo monsignor tesoriere.

Si ordina ancora espressamente ai segretarî e pro-segretarî, che non possano da sè stessi ammettere o ricevere rassegne o attergazione di luoghi dei monti spettanti a donne o minori, se non per quei luoghi de' monti che le donne o minori avessero comprati con loro proprî denari, constandone dalli rogiti delle rassegne fatte a loro favore; ma per altri luoghi de' monti, che avessero le donne o minori, non possano ammettere loro rassegna nè disposizione alcuna se non con legittimo mandato di procura fatto con le solennità necessarie, ovvero con mandato di monsignor tesoriere, o d'altri giudici ordinarî con l'*exequatur* del medesimo monsignor tesoriere.

Capitolo XIV. Diligenze da osservarsi dai segretarî nelle rassegne, estrazioni ed estinzioni de' monti.

In ciascheduno di detti casi, vendendosi tutti i luoghi contenuti nelle patenti di rassegnarsi come sopra, li detti segretarî e pro-segretarî debbano tenerle appresso di loro e custodirle in una filza, quale si ordina e comanda che per detto effetto debbano continuamente tenere; e non rassegnandosi tutti i luoghi, debbano notare a tergo delle medesime patenti, o in piedi di esse, il numero dei luoghi rassegnati, con il giorno della rassegna, per evitare tutti gli errori che nelle susseguenti rassegne si potrebbero commettere; e detta nota si faccia anche nel brogliardo e nel libro del registro in margine della patente, i luoghi della quale si rassegneranno, con fare anche menzione delli consensi, ordini e mandati suddetti, caso che v' intervengano; e tutte le suddette diligenze siano anche tenuti fare ed eseguire li segretarî nelle estrazioni ed estinzioni de' luoghi de' monti, affinchè in tutti i casi le cose vadano e passino per li suoi ordini, e nel modo che devono.

Capitolo XV. Tassa per le rassegne.

Nelle vendite de' monti di qualsivoglia sorte, tanto camerali quanto baronali, comunità e religione, ed altri monti di Roma, sì vacabili sì non vacabili[1], eccettuati il Monte Fede ed il Monte Novennale, li segretarî e pro-segretarî esigano a ragione di giulî nove per ciaschedun luogo che si rassegna o vende, cioè:

Due giulî per sua rata;

Un giulio per l'arciconfraternita dei carcerati;

Un giulio per il computista del monte.

Due giulî dell'abbondanza;

Il giulio del regentato;

Il giulio del collegio;

Il giulio detto de' sensali.

E inoltre i segretarî possano esigere un giulio per la carta, laccio, cera e cassetta per ciascheduna patente e non per ciaschedun luogo.

Inoltre possano esigere un altro giulio per ciascheduna patente, in caso che vi sia alcun vincolo.

Nelle rassegne del Monte Fede; detti segretarî potranno esigere giulî dodici per ciaschedun luogo, e sono:

Giulî quattro per sua rata, con li pesi del computista, ed altri;

Un giulio per la pietà de' carcerati;

Due giulî per l'abbondanza, come sopra;

Quattro giulî detti della Mensa di Policastro.

E più potranno esigere due giulî per ciascheduna patente vincolata, ed uno per ciascheduna patente libera, come sopra.

Nelle rassegne del Monte Novennale,

1 Verba *sì non vacabili* nos addimus (R. T.).

potranno esigere alla ragione di giuli dieci per ciascheduno luogo, cioè:

Giuli tre e mezzo per sua rata;

Il giulio del computista;

Li due giuli dell'abbondanza;

Il giulio de' sensali;

Il giulio della pietà de' carcerati;

Mezzo giulio per il collegio;

Un giulio del regentato.

E più potranno esigere due giuli per ciascheduna patente vincolata, ed uno per ciascheduna patente libera come sopra; nè possano esigere cosa alcuna di vantaggio oltre le suddette tasse, per causa di eccessività di scrittura, o perchè li vincoli siano molti, o per qualsivoglia altro pretesto.

Nelle rassegne, vendite o traslazioni, che si fanno in soddisfazione de' debiti, legati, doti, in caso di retrocessione, deliberazione, o altri contratti ne' quali non è intervenuta opera di sensale, non deve esigersi la gabella del giulio detto de' sensali.

Capitolo XVI. Dichiarazione della suddetta tassa.

Si dichiara, che nelle traslazioni che si fanno dal padre nei figliuoli in virtù di donazione, per causa di dote, e per qualsivoglia titolo singolare, ancorchè per contratto *inter vivos*, non possano li segretarî esiger secondo la tassa del capitolo precedente, ma solamente alla ragione che si è detto *de patre in filium* nel capitolo II, con le dichiarazioni ivi espresse.

Di più, in ordine alle doti si dichiara, che venendo il caso della rinnovazione de' monti dotali da farsi a favore della moglie per la morte del marito, in tal caso, se i luoghi de' monti erano stati assegnati al marito per fondo dotale, la donna non debba pagare se non alla ragione di cassazione di vincoli, e secondo la tassa espressa nel cap. X; ed all' incontro se la dote sarà stata data stimata, li segretarî potranno esigere intieramente alla ragione detta di sopra nel capitolo antecedente al § finale, dove si parla delle rassegne, nelle quali si eccettua solamente il giulio del sensale.

Così ancora si dichiara, che facendosi divisione tra fratelli de' luoghi de' monti ereditarî del padre, dopo seguita la rinnovazione delle patenti del padre nei medesimi, li segretarî non possano esigere emolumento alcuno.

Ma se per contratto tra medesimi fratelli da uno di essi si facesse assegnazione all'altro di porzione maggiore di quella che gli fosse pervenuta per eredità, in questo caso solamente per quella rata che si assegna di più della porzione ereditaria possano esigere intieramente, cioè alla ragione che si è detta di sopra nel capitolo antecedente, dove si parla delle rassegne senza l' intervento del sensale, e per la porzione ereditaria possano solamente esigere a ragione di cassazioni *de vinculo*, e secondo la tassa stabilita nel cap. X.

Capitolo XVII. Ordini circa li duplicati delle patenti e circa la restituzione del prezzo nelle estrazioni.

Occorrendo che alcun montista tanto de'monti vacabili quanto non vacabili avesse perduto e smarrito le sue patenti, e per averle appresso di sè ne volesse un duplicato, ovvero volesse rassegnare i suoi luoghi, o pure, perchè gli fossero stati estratti, volesse il prezzo di essi, si ordina e comanda, che trovandosi detto montista essere creditore nei libri del registro e liste del monte, i luoghi del quale o vorrà rassegnare, o saranno stati estratti, o per i quali farà istanza del duplicato, se gli debba (cioè volendo lui il duplicato) dare e spedire per *extensum*, e nel modo e forma che si ritroveranno le patenti registrate nel libro del registro, con la sottoscrizione di monsignor tesoriere e del segretario, e fare in principio delle patenti in lettere maiuscole *Duplicatum expeditum*

die tali, e in detto caso, avendo il suddetto montista venduto prima alcuno de' luoghi contenuti nelle patenti il duplicato delle quali si domanderà, ovvero essendo alcuno di detti luoghi stato estratto, debbano i detti segretarî e pro-segretarî farne menzione a piedi o a tergo di dette patenti duplicate che daranno, per poterne aver sempre notizia, e schivare tutti gli errori che dopo potrebbero succedere; e volendo il detto montista rassegnare, se gli debba ammettere la rassegna, nel modo però e con attendere tutte le circostanze espresse di sopra; ed essendo estratto, se gli faccia consegnare il prezzo dei luoghi estratti, secondo le estrazioni seguite e qualità de' luoghi estratti; cioè essendo liberi, liberamente, e dovendosi rinvestire, per investire nel modo e forma e con le condizioni espresse nelle dette patenti e loro registro, e non altrimenti; dando però prima in ciascheduno dell' istesso montista o montisti, in conformità e secondo la forma della costituzione di Clemente VIII, sicurtà idonea di pagare e restituire il prezzo de' luoghi da rassegnarsi o espressi in detto duplicato, e da consegnarsegli respettivamente, se sarà estratto, ad ogni mandato od ordine *etiam* estragiudiziale di monsignor tesoriere, o di altro giudice competente; e tale sicurtà doverà darsi per gli atti di giudice competente, con spedirne dopo detta sicurtà mandato dell' istesso giudice con l'*exequatur* di monsignor tesoriere, ovvero detta sicurtà dovrà darsi per gli atti de' segretarî di Camera, e con spedirne mandato del medesimo monsignor tesoriere.

Capitolo XVIII. Emolumenti per li detti duplicati.

E quanto agli emolumenti di detti duplicati, si dichiara, ordina e comanda, che non possano li segretarî e pro-segretarî suddetti riscuotere nè pigliare più di due giulî, oltre il giulio della carta e cassetta per qualsivoglia patente spedita per duplicato di tutto punto, ancorchè contenga qualsivoglia quantità e numero de' luoghi, e la scrittura, o per condizione o vincoli o altro, sia eccessivissima; e in detto caso anco siano tenuti e obbligati li detti segretarî e pro-segretarî descrivere e notare in margine del registro delle patenti, il cui duplicato spediranno, ch'è stato spedito il duplicato, ovvero i luoghi contenuti nella patente registrata sono stati rassegnati, o, essendo estratti, che il loro prezzo è stato consegnato, non ostante che non siano state restituite le patenti originali, e che il tutto è stato fatto come sopra, acciocchè delle cose suddette tanto essi quanto li suoi successori nel loro carico ne possano avere sempre notizia.

Capitolo XIX. Ordini da osservarsi nelle estrazioni ed estinzioni dei monti nei suddetti casi.

E per provvedere anco, che l'estrazioni che si fanno d'alcuni monti vadano e passino con ogni sincerità e fedeltà, e per dargli qualche sesto e forma, acciocchè nessuno sia aggravato in quelle, si statuisce, ordina e comanda, che per l'avvenire l'estrazioni, che si averanno da fare, si facciano sempre, come si costuma al presente, d'ordine e alla presenza di monsignor tesoriere generale *pro tempore*, e che i sacchetti de' bollettini, dove sono descritti i nomi de' montisti, restino e si lascino sempre in potere di monsignor tesoriere, o di chi lui ordinerà, sigillati con il suo sigillo; fatto che sarà una volta il sacchetto o bussolo di detti bollettini, non si possano variare nè rinnovare, sino che non saranno finiti di estraere tutti li montisti imbussolati; e in caso d'estrazioni avvertano i segretarî, per fuggire le confusioni ed errori, che i montisti estratti siano in quel tempo creditori del monte, e non abbiano venduto prima, e che le estrazioni si stampino, pubblichino ed

affiggano al più lungo tre giorni dopo la sottoscrizione che si farà dal detto monsignor tesoriere generale, con darne una al computista, acciò possa accomodare le liste e quello ch'è tenuto per ragione del suo officio, e tenersene appresso di loro tre o quattro, e quelle custodire in filza con le altre scritture per poterne sempre dar conto; ed oltre alle diligenze suddette, quanto ai luoghi vincolati estratti, osservino puntualmente tutte le condizioni e dichiarazioni apposte ed espresse nelle patenti, e avvertano di non dare per sè stessi ordine libero per la consegna del prezzo di essi in conto o maniera alcuna; ma essendo vincolati li monti, dovranno esprimere distintamente tutti i vincoli a'quali soggiaciono, e tengano un brogliardo, o libro cartolato, nel qual notino e registrino per *extensum* le quietanze e cessioni che faranno li montisti, secondo il solito; e per la detta quietanza e cessione, e per bollettino od ordine o fede che daranno, non possano riscuotere nè pigliare più di un giulio per qualsivoglia luogo estratto, e se il luogo estratto non sarà intiero, dovrà pagarsi la rata del giulio alla detta proporzione di un giulio per luogo, e questa dal montista che farà la quietanza e cessione; ed essendo l'ordine de'monti vincolato, si concede ancora che possano pretendere un giulio per il vincolo, per ogni ordine, e non più, benchè l'ordine contenesse quantità di monti e diversi vincoli, e la scrittura fosse eccessiva e lunghissima.

Si dichiara, che se fosse seguita la morte del montista prima dell'estrazione o estinzione, e non fosse fatta la traslazione in persona dell'erede o legatario, non doverà darsi detto ordine se prima non sarà pagato l'emolumento della traslazione; ma seguendo la morte dopo l'estrazione o estinzione, non possano pretendere emolumento alcuno per causa di detta traslazione.

Capitolo xx. Che non si prenda cos'alcuna da quelli che vorranno estraere o saranno ammessi a qualche monte.

Ordinandosi nel resto espressamente ai segretarî o pro-segretarî suddetti, che per l'avvenire non possano ricevere, riscuotere, nè pigliare o domandar mercede o mancia, regalo o ricognizione di sorte veruna dalle parti che vorranno estraere, o siano particolari o comunità, o altre persone di qualsivoglia stato, grado o condizione, nè meno da quelli che saranno ammessi per l'avvenire in qualche monte, nè per ricognizione, nè per registratura de'mandati, o per il fare di detti bollettini o bussola, nè per causa di visura di scritture, nè sotto qualsivoglia pretesto, tanto nei sopraddetti quanto in altri qualsivoglia casi, non ostante tutti gli abusi e frivole usanze e consuetudini sinora introdotte, e tutte le altre cose che facessero in qualunque modo in contrario.

Capitolo xxi. Spedizione delle patenti, e diligenza delli segretarî.

Inoltre, affinchè li montisti e altri siano spediti quanto prima, si statuisce e comanda ed ordina, che li detti segretarî e pro-segretarî debbano dare di tutto punto le patenti de' monti, che si rassegnaranno e trasferiranno, tra quindici giorni dopo le rassegne o traslazioni, e si esortano ad esser solleciti e diligenti, e di lasciarsi trovare a casa, poichè, oltre le pene che s'esprimeranno da basso, si puniranno rigorosamente, o priveranno, ad arbitrio di monsignor tesoriere generale *pro tempore* delle segretarie et officii suddetti.

Capitolo xxii. Che li segretarî non possano acquistare monti delle loro segreterie, ed ordini circa li luoghi dei monti vincolati.

E conoscendosi chiaramente, che, potendo li segretarî de' monti vacabili comprar luoghi di monti sottoposti alla segretaria che hanno et esercitano in testa d'altri a loro disposizione, possano anco, in caso d'infermità o di morte de' titolari, detti luoghi a loro posta, e senza servare, la forma della detta costituzione di Clemente VIII, variarli,

trasferirli d'uno in un altro, e accomodare le rassegne o traslazioni avanti la malattia di qualche tempo a gusto loro· però, per rimediare a questo, si ordina e comanda, che per l'avvenire i segretarî e pro-segretarî di detti monti vacabili non possano avere, tenere nè comprare luoghi di monti vacabili, nè in testa propria, nè di altri, *etiam* che fossero figliuoli o parenti, o anco estranei, o in altro modo direttamente o indirettamente a loro disposizione, o avere interesse ancorchè occulto in detti luoghi in conto nè in maniera alcuna, sotto pena della perdita dell'istessi luoghi che compraranno, e della privazione di dette segretarie, da applicarsi il prezzo delli suddetti luoghi alla reverenda Camera Apostolica, e un quarto all'accusatore, ed altre pene più gravi e corporali, ad arbitrio di monsignor tesoriere *pro tempore*.

Ed in ordine alli monti non vacabili, si comanda ed ordina ai medesimi segretarî, che non possano comprar luoghi di monti nè liberi nè vincolati della segretaria, che godono ed esercitano, o goderanno ed esercitaranno, nè in persona propria, nè di altri, nè per la comodità de' frutti; e contravenendo, li monti restino acquistati per un quarto all'accusatore, e per il resto alla reverenda Camera; e volendo comprar luoghi de' Monti vincolati delle altre segretarie non amministrate da loro, non possano farlo senza licenza *in scriptis* di monsignor tesoriere.

Capitolo XXIII. Che non possano li segretari far sensarie.

Si proibisce e comanda espressamente, che per l'avvenire li segretarî e pro-segretarî di detti monti non possano, nè per se stessi, nè per mezzo de' loro ministri, servitori, o altra interposta persona, ingerirsi, nè intermettersi direttamente, nè indirettamente, nelle vendite, compre, e trattati di luoghi di monte, *etiam* non sottoposti nè soggetti alle loro segretarie, ed ingerendovisi forse sotto nome di parentela, o pretesto d'amicizia, o in qualsivoglia altro modo, non possano pigliare, riscuotere, o farsi pagare sensaria di sorte alcuna, nè meno fare a mezzo, o altra partecipazione con sensali, ai quali parimente si proibisce il far a parte, o intendersi in altro modo con detti segretarî e pro-segretarî, sotto pena di ducento scudi per la prima volta, da applicarsi come si dirà più a basso, e di scudi trecento e privazione delle segretarie per la seconda volta, ed altre pene più gravi ad arbitrio di monsignor tesoriere generale *pro tempore*; e quanto alli sensali ed altri che facessero a parte, o s'intendessero con detti segretarî e pro-segretarî, sotto pena di venticinque scudi, e tre tratti di corda da darsegli in pubblico, per la prima volta, e di cento scudi e l'esilio per dieci anni da Roma per la seconda volta, ed altre pene maggiori, *etiam* corporali, ad arbitrio, come sopra.

Capitolo XXIV. Che li segretari e computisti non possono tenere sostituti senza licenza.

Et affine che le segretarie e computistarie di tutti li monti siano esercitate e maneggiate come si conviene, e con ogni diligenza, integrità, e fedeltà dalli proprî segretarî, computisti, o altre persone intelligenti, e pratiche, d'ordine espresso di Nostro Signore si proibisce, ed espressamente ordina e comanda, che per l'avvenire li segretarî e computisti di ciascheduno de' detti monti non possano sostituire, nè deputare, o surrogare in luogo loro alcuno, senza espressa licenza da ottenersi *in scriptis* e spedirsi *gratis* da monsignor tesoriere generale *pro tempore*, sotto pena della perdita di dette segretarie e computistarie da incorrersi *ipso facto* e senza decreto o atto alcuno giudiziale o estragiudiziale, ancorchè gli

fossero state concesse da Nostro Signore, e dalla santa Sede Apostolica, ed a vita, *etiam* per titolo oneroso, ed in qualunque altro modo.

Capitolo XXV. Che siano incompatibili li offici delle depositarie, segretarie e computisterie.

E perchè la segretaria e computisteria d'un istesso monte sono officî incompatibili, e come tali, acciò le cose vadano con ogni buon ordine, devono esercitarsi ed ottenersi da persone differenti; però si rinnovano i decreti e provvisioni altre volte fatte in qualunque modo circa il suddetto particolare, e si dichiara e decreta che li medesimi officî, come incompatibili, non si possano per l'avvenire ottenere ed esercitare da un'istessa persona, nè per sè, nè per altri, o in alcun altro modo.

Capitolo XXVI. Ordini intorno a' sequestri, inibizioni ed altre provvisioni.

E per provvedere, che li segretarî di detti monti per l'avvenire abbiano notizia e restino informati delli sequestri ed inibizioni, che dalli creditori o altri interessati si sogliono ben spesso fare sopra li monti, si stabilisce, ordina, e comanda, che li sequestri, inibizioni, ed altre provvisioni suddette, che alla giornata doveranno eseguirsi sopra dei monti, oltre le sottoscrizioni del giudice, che li concederà, debbano anche essere sottoscritti da monsignor tesoriere generale *pro tempore*, da concedersi e farsi, quanto a detta sottoscrizione, *gratis*, e senza pagamento di sorte alcuna, ed in detti sequestri, inibizioni, ed altre cose suddette si debba anco far menzione che si rilasciano e fanno sopra tanti luoghi del tal monte, spettanti al tale, e l'esecuzione di essi debba farsi in mano delli segretarî e pro-segretarî *personaliter, et non domi dimissâ copiâ*, per evitare tutti l'inconvenienti, che, se[1] si eseguissero altrimente, potrebbero occorrere; ed eseguendosi li sequestri, inibizioni, ed altre provvisioni suddette, senza la detta sottoscrizione di detto monsignor tesoriere generale, come sopra, e senza espressione de' luoghi de' monti che si vogliono sequestrare, o sopra li quali si fanno l'inibizioni, o provvisioni predette, *domi dimissâ copiâ*, come s'è detto, in tutti li casi ed in ciascheduno di essi li medesimi sequestri, inibizioni e provvisioni, quanto alli detti monti e loro luoghi, siano e s'intendano, siccome con le presenti si dichiarano, nulle ed invalide, e di niuno valore, e non astringano, nè sforzino in cosa alcuna li detti segretarî e pro-segretarî, nè siano tenuti ad obbedirli e metterli in esecuzione, e per quelli non possano o debbano esser molestati.

Avvertendosi, che per dette opposizioni di *nihil transeat*, inibizioni, o sequestri, non si prenda da segretarî cosa alcuna, come s'è detto sopra nel cap. X.

Capitolo XXVII. Ordini per li viatici.

Dovendo li segretarî o pro-segretarî andare o mandare fuori delle loro segretarie a prender consensi di rassegne, di oblighi, cassazioni, o altro che potesse occorrere per servizio de' montisti, non possa esigere, sotto pretesto di viatico, più di giulî tre per ciascheduna volta che vanno in casa di particolari, ancorchè detti consensi dovessero prestarsi e comprendere più qualità e specie de' monti.

Capitolo XXVIII. Che si ponga nelle traslazioni e rassegne il nome proprio e cognome del montista, il nome del padre e patria del medesimo.

Inoltre, per evitare qualsivoglia confusione ed errore, si ordina, che nelle traslazioni da farsi, tanto per occasione di successione, come anche per rassegna, debbano li segretarî porre nelle patenti, oltre il proprio nome e cognome del montista, il nome del padre e della patria del medesimo.

Capitolo XXIX. Che non si ammettano rassegne *pro personâ nominandâ*.

Si proibisce espressamente a' segretarî e pro-segretarî l'ammettere rassegne *pro personâ nominandâ*, o incerta, ma debbano esprimersi nelle dette rassegne le persone certe de' compratori.

[1] Particulam *se* nos addimus (R. T.).

Capitolo xxx. Si proibisce ai segretarî l'esazione dei loro emolumenti di propria autorità, ma che possano far sequestri.

E venendo il caso che qualche montista fosse moroso nel prendere le spedizioni, e per conseguenza nel pagare le tasse loro dovute, ne' casi sopra espressi, non possano li segretarî e pro-segretarî esigere di propria autorità dalli banchi nelli frutti de' monti, ma solamente possano fare sequestri.

Capitolo xxxi. Che debbono ritenere un libro dove si notino distintamente gli emolumenti che riceveranno, e che siano obbligati di farne ricevuta a chi la chiederà.

Si ordina e comanda, che tutti li segretarî o pro-segretarî de' monti vacabili e non vacabili, siano tenuti ed obligati di ritenere un libro, ove distintamente notino giorno per giorno tutti gl'emolumenti che riceveranno, ancorchè sia per occasione di fede, d'ordine de' frutti, di viatico, o altra qualsivoglia causa, con individuare la persona dalla quale ricevono l'emolumento, la causa per la quale esigono la quantità de' luoghi de' monti, e la qualità, rispetto alle traslazioni, della persona nella quale si fa la traslazione, cioè senza[1] descendente ascendente, trasversale, o estraneo, e, rispetto alle fedi, il numero delle medesime, e se la persona sia montista, o altro non montista, sotto pena di scudi cinquanta per qualsivoglia partita omessa, da applicarsi alla reverenda Camera, e la quarta parte all'accusatore, ancorchè fosse interessato, ed altre pene ad arbitrio di monsignor tesoriere.

Capitolo xxxii. Diligenza da farsi dai computisti.

Inoltre, che siano obbligati di far le ricevute a ciascheduno che le ricercherà, delle somme che esigono.

Quanto poi a quello tocca alli computisti, s'ordina e comanda, che debbano esercitare il loro offizio e carico con ogni diligenza, fedeltà, ed integrità, e far le liste, e portarle a monsignor tesoriere generale *pro tempore* a tempi debiti, e secondo la forma dell'editto pubblicato d'ordine della suddetta Congregazione de' Monti sotto la data delli xxxi ottobre dell'anno MDCIX, quale, in tutto quanto al suddetto particolare, si innova in tutto e per tutto, e nel far dette liste avvertano di levare da lista quelli che nel precedente bimestre averanno venduto o rassegnato, e mettervi li compratori, o altri che doveranno, conforme la nota che se gli darà sottoscritta dalli segretarî e pro-segretarî secondo il solito, qual nota doveranno eseguire puntualmente, sotto pena d'esser tenuti del proprio a tutti gl'errori e danni che per loro difetto e mancamento potessero succedere, ed inoltre debbano anco tener un libro cartolato, o distinto per alfabeto, nel quale sia descritto il nome di ciascheduno montista, e di più siano obbligati di tenere un libro maestro, nel quale ognuno vi abbia la sua partita, acciò, vendendosi, si dia debito al debitore, e comprando, credito al compratore, e così le scritture vadano ragguagliatamente, per evitare tutti i disordini che potrebbero occorrere tenendosi le scritture confuse, e quelli, che sin'ora non avessero fatto detti libri, debbano fra un mese prossimo dalla pubblicazione di questa averlo fatto, per poterlo mostrare a chi verrà ordinato, sotto pena di privazione, ed altre arbitrarie, ed in caso di rassegne o vacanze di dette computistarie, li detti libri e scritture si debbano consegnare a' successori, ed in caso d'estinzioni de' monti, debbano lasciarsi in segretaria de' monti.

Capitolo xxxiii. Si confermano tutte le altre provvisioni.

Nel resto, in conformità di quello è stato anco decretato, risoluto e stabilito dalla detta Congregazione d'ordine espresso di Nostro Signore, come sopra, si confermano e rinnovano, con averle espresse ed inserte di parola in parola, la detta constituzione di Papa Clemente VIII, Paolo V, e tutte l'altre costituzioni, provvisioni e decreti fatti in qualsivoglia

[1] Potius lege *se sia* pro *senza* (R. T.).

tempo e sotto qualsivoglia forma di parole, circa le rassegne de' monti, tanto vacabili quanto non vacabili, e le diligenze e modi che si devono tenere e servare, e con le quali si devono governare i segretarî, pro-segretarî ed altri suddetti, in quanto però non siano contrarî e ripugnino alli presenti ordini, provvisioni e tasse espresse di sopra, come si è detto; ed in quello che forse ripugnassero o potessero contrariare, si revocano, annullano e cassano in tutto e per tutto.

Capitolo XXXIV. Che la presente tassa si osservi da tutti li segretari e computisti di monti di Roma, e pene contro li trasgressori.

Si ordina e comanda a tutti li segretarî e pro-segretarî, computisti, pro-computisti dei monti camerali, comunità, religione, baronali ed altri monti di Roma, tanto vacabili quanto non vacabili, che debbano inviolabilmente osservare la tassa ed ordini che di sopra si sono stabiliti, dichiarandosi che quelli segretarî, pro-secretarî computisti e pro-computisti di detti monti, che in qualsivoglia modo contraverranno o contrafaranno, e non osservaranno le suddette provisioni, decreti ed ordinazioni, nelle quali non è espressa alcuna pena certa, oltre la restituzione delli denari presi malamente e indebitamente, e tutti li danni, spese e interessi che saranno tenuti ed obligati di rifare e restituire a tutti quelli che in qualunque modo patissero per loro causa e difetto, incorreranno anco, per la prima volta, nella pena di ducento scudi, e per la seconda, di quattrocento, da applicarsi per due terzi alla reverenda Camera apostolica, e per un altro terzo alla parte che rivelerà e darà notizia d'alcuno che contravenga, che sarà tenuto, se così vorrà, segretissimo, e della privazione anche degli offizî delle segretarie e computistarie che avessero e possedessero, *etiam* che l'avessero per concessione apostolica, e in vita, per titolo oneroso, e in qualsivoglia altro modo, ed altre pene, *etiam* corporali, secondo la qualità de' delitti, ad arbitrio di monsignor tesoriere generale *pro tempore;* e li segretarî e computisti principali saranno tenuti, per li loro giovani e ministri, e per li pro-segretarî e computisti, che con detta licenza eleggessero e deputassero, a tutte le pene suddette, nel modo che si è espresso di sopra.

Capitolo XXXV. Mercede dei sensali dei monti.

Circa poi alli sensali di detti monti vacabili, per rimediare ad ogni abuso che potesse esser introdotto, si proibisce espressamente alli medesimi sensali, ed altri che interverranno e s'ingeriranno in qualunque modo in compre o vendite de' monti, e ricuseranno la sensaria, che per l'avvenire non possano sotto qualsivoglia pretesto, colore e causa, *etiam* di donativo, mancia, o remunerazione di fatiche, o altra cosa, pigliare, avere, nè riscuotere se non tre giulî per luogo, tanto se li luoghi saranno liberi, quanto vincolati dal venditore del monte, sotto pena, alli sensali ed altri suddetti che contraverranno, di scudi cinquanta, e di tre tratti di corda da darsegli in pubblico per la prima volta, e per la seconda, di ducento, e l'esilio da Roma e suo distretto, ed altre pene *etiam* corporali, secondo il demerito e gravità del delitto, ad arbitrio di monsignor tesoriere generale *pro tempore*.

Capitolo XXXVI. Che la presente tassa debba tenersi affissa dai segretari, depositari e computisti.

E per provvedere al comodo del pubblico si ordina a tutti li cassieri e giovani delle depositarie, che debbano assistere la mattina ed il dopo pranzo tre ore continue per ciascheduna volta al pagamento de' frutti de' Monti.

Capitolo XXXVII. Che li depositari assistano mattina e sera al pagamento dei frutti dei monti.

Ed acciò che le dette provvisioni ed ordini siano sempre e in ogni tempo noti a ciascheduno, si decreta ed ordina che li depositarî, secretari, pro-segre-

tarî, computisti, e pro-computisti di tutti li suddetti monti vacabili e non vacabili, debbano continuamente tenere nel banco e luogo del negozio e nelle loro case rispettivamente affissa publicamente, e in luogo che possa da ciascheduno comodamente e a suo piacere esser vista e letta, la copia delli presenti ordini e tassa, sotto pena di scudi ducento d'oro, da applicarsi come sopra.

Capit. XXXVIII. Che non si controvenga, perchè si procederà irremissibilmente.

Avvertendo ognuno a non contravvenire in cosa alcuna, perchè si deputeranno anco le persone segrete che avranno cura d'aver l'occhio, invigilare e soprastare con ogni diligenza a tutte le suddette cose, si procederà contro di tutti con ogni rigore per le dette pene, e nel modo espresso di sopra, *etiam* a semplice denunzia del relatore e querelante con il suo giuramento e con un testimonio degno di fede, ed anco per inquisizione, ed in ogni altro miglior modo, non ostante qualunque cosa che facesse in contrario.

Decreto per la pubblicazione delle presenti provvisioni ed ordini.

Volendo anche e decretando che le presenti provvisioni ed ordini, affissi e pubblicati in Banchi, Campo di Fiore, ed altri luoghi soliti di Roma, per un cursore di Nostro Signore, astringano ciascheduno delli suddetti a chi spetta o può spettare per l'avvenire, come se a tutti fossero personalmente intimati.

Dato in Roma questo dì XXX aprile MDCLXXXIX.

IOSEPH RENATUS IMPERIALIS, thesaurarius generalis; FERDINANDUS NUPTIUS, commendator generalis; IULIUS CLEMENS MATTHAEIUS auditor; FRANCISCUS ANTOMORUS, reverendae Camerae Apostolicae secretarius et cancellarius.

Fides publicationis.

Die VI iulii MDCLXXXIX supradicta confirmatio provisionum, ordinum et taxarum Montium affixa et publicata fuit ad valvas Curiae, et in acie Campi Florae, et aliis locis solitis et consuetis Urbis, ut moris est, per me Gregorium Staggium sanctissimi domini nostri Papae cursorem.

PETRUS CANNAMELLIUS *cursorum magister*.

FINIS PONTIFICATUS INNOCENTII XI.

INDEX

NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM.

NUMERUS PAGINAM INDICAT; *a* PRIMAM COLUMNAM; *b* SECUNDAM DESIGNAT.

A

B

C

D

E

F

G

H

I.

L

M

N

O

P

R

S

T

U

V

INDEX INITIALIS.

D

E

G

I

INDEX RUBRICARUM

CONSTITUTIONUM

INNOCENTII PAPAE XI

AB ANNO PRIMO AD ANNUM DECIMUMTERTIUM ET ULTIMUM.

FINIS TOMI DECIMINONI.

V. ex delegatione D. D. Archiepiscopi Taurin.
P. CLODOVAEUS A COSTILIOLIS Ord. Min.

ERRATA-CORRIGE.

Pag.	10 *b*	*linea*	14	cathedralibus *(a*	*Lege*	cathedralis
»	14 *b*	»	13 *ult.*	S. Salvatoris *(b)*	—	S. Sebastiani
»	23 *b*	»	1	Papiensium	—	Papiensis
»	119 *a*	»	14	Fidei »	—	Fidei praepositam »
»	120 *a*	»	5 *ult.*	annotatione, in ... respectivo *(c)*	—	annotatione in ... respective *(et nota delenda)*
»	126 *a*	*(nota)*		Forsan *alias*	—	Forsan *alius*
»	216 *b*	*linea*	10	nollo	—	nulli
»	216 *b*	*(nota)*		*nulli*	—	*nullo*
»	232 *a*	*linea*	4	confratribus *(d)*	—	confraternitatibus
»	243 *b*	»	10	diversiorum	—	diversorium
»	269 *a*	»	11	prior *(e)*	—	procurator
»	500 *a*	»	7 *ult.*	recisis:	—	decisis):
»	542 *b*	»	6	cura *(f)*	—	curae
»	594 *a*	»	8 *ult.*	XXVII	—	XXVI
»	594 *a*	»	5 *ult.*	27	—	26
»	671 *b*	»	8 *ult.*	reverendissimis	—	reverendis
»	702 *b*	»	20	privatus, et	—	privatus et
»	821 *b*	»	15 *ult.*	alatis	—	allatis
»	828 *b*	»	13	matris *(g)*	—	mattis
»	849 *b*	*(nota)*	2 *ult.*	*Insequentes (h)*	—	*Insequens*
»	851 *a*	*linea*	14 *ult.*	professione	—	professioni
»	871 *b*	»	17	visitatione	—	visitationi
»	874 *b*	*(nota)*	1 *ult.*	*dilationes*	—	*dilatationes*
»	874 *b*	*linea*	14	quidam	—	quidem :
»	944 *a*	»	25	adversantur :	—	adversantur *(et nota delenda)*

(a) Ex edit. Main. *(b) Ex edit. Main.* *(c) Ex edit. Main.* *(d) Ex edit. Main.* *(e) Ex edit. Main.* *(f) Ex edit. Main.* *(g) Ex edit. Main.* *(h) Ex edit. Main.*